

RÁDCE DUCHOVNÍ.

ČASOPIS KNĚŽSTVA ČESKOSLOVANSKÉHO.

Redaktor:

Dr. JOSEF BURIAN,

sidelní kanovník Vyšehradský.

Pl. tit. pp. spolupracovníci:

Josef Baar, František Bartoš, P. Prokop Baudyš O. S. B., Frant. Brožka, Dr. Ant. Brychta, František Čech, Václav Davidek, Alois Dostál, Jan Drábek, Vincenc Drbohlav, Xaver Dvořák, Tomáš Fabian, Jan Götschner, monsign. Bohumil Hakl, Vlastimil Hálek, Jan Hejtmánek, František Holeček, Jan N. Holý O. S. N., Prokop Holý, František Jirásko, František Klima, Václav Knetl, Martin Kolár, František Košťál, Alois Koudelka, Josef Kyselka, ThC. Mat. Lhotský, Klement Markrab, Dr. Josef Mrštík, Arnold Müller, Václav Müller, Václav Nepokoj, Václav Oliva, ThC. Jan Pauly, Jan Podlaha, Václav Pokorný, Jiří Sahula, Martin Sedlák, Dr. Jan Soukup, Frant. Snižek, Jos. Šimek, Václav Šproc, Fr. Ladislav Štolc, Filip Šubrt, Bohumír Tomíček, Frant. Vaněk, František Vohnout, František Volf, František Voříšek, František Všečka, JUDr. Zalužanský, František Židlický.

ROČNÍK VII.

V PRAZE.

TISK A MAJETEK CYRILLO-METHODĚJSKÉ KNIHTISKÁRNKY V. KOTRBA.
1900.

Obsah VII. ročníku.

A) Listy homiletické.

a) Kázání nedělní.

	Str.
Neděle I. adventní. Strach před posledním soudem.	1
Neděle II. adventní. Způsoby, jimiž víru svou jeviti a osvědčovati máme	4
Neděle III. adventní. O troji naději.	7
Neděle IV. adventní. Milujme Boha z celého srdce, z celé duše, ze vši mysli	11
Neděle I. adventní. O soudu soukromém	14
Neděle II. adventní. Pán Ježíš jest nejen člověk, ale také pravý Bůh .	27
Neděle III. adventní. I. Člověk jest tvorem nejvyšším vznešeným a zname- nitým, II. člověk jest tvorem nejvyšším ubohým a politování hodným.	33
Neděle IV. adventní. Dle čeho poznáváme P. Ježíše jako Spasitele světa?	37
Neděle I. po Zjevení. Poslušnost děti	104
Neděle II. po Zjevení. Jméno Ježíš povzbuzuje nás k úctě a k důvěře .	107
Neděle III. po Zjevení. Svatá rodina vzor rodin křesťanských	110
Neděle III. po Zjevení. Pýcha nejvíce překáží, že nedosahujeme pokladu víry v Ježíše Krista	115
Neděle IV. po Zjevení. Cena dobrého svědomí	118
Neděle V. po Zjevení. K vyhlazení koukole bludu přispíváme 1. vzor- ným životem, 2. opravdovou láskou	158
Neděle Devítník. Svatá Církev jest vinicí Kristovou	161
Neděle I. po Devítniku. Proč mnozí křesťané stávají se odpadlíky? . .	165
Neděle II. po Devítniku. Význam umučení Páně	169
Neděle I. v postě. Dle příkladu Kr. P. musíme se: 1. postiti, 2. milovati samotu, 3. modliti se	172
Neděle II. v postě. Hlavní příčiny nynější bídy lidské	225
Neděle III. v postě. O lásce k nepřítelům	229
Neděle V. v postě. Praktické zpytování svědomí	241
Neděle VI. v postě. Hřích jest největší zlo	305
Hod Boží Velikonoční. Ranní promluva	319
Hod Boží Velikonoční. Z mrtvých vstání Kr. P. jest základem naší víry	312
Neděle I. po Velikonoci. Víra jest potřebná nade všecky jiné věci . .	326
Neděle II. po Velikonoci. Není víra jako víra	385
Neděle III. po Velikonoci. Synové světa a synové Boží	390

	Str.
Neděle IV. po Velikonoci. Nesuďme nespravedlivě bližního	392
Neděle V. po Velikonoci. Modlitba jest nutna k odvrácení všeobec. nehod	404
Neděle VI. po Velikonoci O utrpení Páně	412
Hod Boží Svatodušní. Seslání Ducha Sv. jest dnem velikých zázraků .	449
Neděle I. po Sv. Duchu. Církev pronásledovaná vždy vítězí	457
Neděle II. po Sv. Duchu. Význam veliké večeře	466
Neděle III. po Sv. Duchu. O ctnostech sv. Aloisia	468
Neděle V. po Sv. Duchu. O křesťanské spravedlnosti	529
Neděle VI. po Sv. Duchu. O povinnostech, které jsme na křtu sv. na se vzali	523
Neděle VII. po Sv. Duchu. Člověka máme posuzovati po skutcích, ne po slovech	536
Neděle VIII. po Sv. Duchu. Pracovati jest naší povinností, nepracovati jest pošetilostí	539
Neděle IX. po Sv. Duchu. O slzách	577
Neděle X. po Sv. Duchu. Pýcha svědčí o zaslepenosti rozumu a o mar- nosti vůle	581
Neděle XI. po Sv. Duchu. Kristus až dosud léčí	594
Neděle XII. po Sv. Duchu. Co a jak máme čísti.	596
Neděle XIII. po Sv. Duchu. Jaké povinnosti mají křesťané k andělům strážným	641
Neděle XIV. po Sv. Duchu. Působení andělů strážných	644
Neděle XV. po Sv. Duchu. Smrt jest nám dobrou učitelkou	658
Neděle XVI. po Sv. Duchu. O příčinách zoufalosti a samovraždy . . .	660
Neděle XVI. po Sv. Duchu. Bolesti P. M.	664
Neděle XVII. po Sv. Duchu. Láska k Bohu jest matkou všech ctností .	705
Neděle XVIII. po Sv. Duchu. Růženec jest modlitba krásná a zajímavá	713
Neděle XIX. po Sv. Duchu. K lásce k bližnímu vybízí 1. Kristus na kříži, 2. modlitba v Otčenáši	716
Neděle XX. po Sv. Duchu. Posvěcení chrámu. Chrám B. 1. pod zemí, 2. na zemi, 3. v nebi	719
Neděle XXI. po Sv. Duchu. Odpouštějme svým nepřátelům	726
Neděle XXII. po Sv. Duchu. Proč vážiti si máme obrazu Božího — své duše	779
Neděle XXIII. po Sv. Duchu. O smrti	785
Neděle XXIV. po Sv. Duchu. Z malých počátků povstávají často velké věci	788
Neděle XXV. po Sv. Duchu. K čemu nás vybízí shovívavost B.	782

Kázání postní.

Zasvěťme se božskému Srdci Páně.

Napsal Fr. Vohnout, děkan v Žlunicích.

I. Zasvěťme božskému Srdci P. — srdce věfící	177
II. Zasvěťme božskému Srdci P. — srdce plné důvěry a odevzdanosti do vůle Boží	244
III. Zasvěťme božskému Srdci P. srdce své v pravé lásce křesťanské .	250
IV. Zasvěťme božskému Srdci P. srdce tiché a pokorné	255
V. Obětujme božskému Srdci P. srdce čisté a duši svatou	331
VI. Obětujme božskému Srdci P. srdce zkroušené a kající	336
VII. Velký Pátek. V b. srdci Ježíšově nalezneme útočiště v životě i v smrti.	341

Ráj a poušť, aneb: Člověka od Boha odvrácení a k Bohu obrácení.

Sedmero postních kázání. Napsal Kl. Markrab.

I. V srdci ráj	183
II. V srdci boj	261
III. V srdci ďábel	269
IV. V srdci pusto	278
V. V srdci tužba	346
VI. V srdci obrat	355
VII. V srdci opět ráj	362

b) Kázání sváteční.

Svátek neposkvr. Početí P. M. Křesťanství povzneslo důstojnost ženy	19
Svátek neposkvr. Početí P. M. Maria pomocnice	25
Hod B. Vánoční. Narození P. jest nejpodivuhodnější událostí světovou	41
Hod B. Vánoční. Proč se narodil Kristus?	45
Svátek sv. Štěpána. Sv. Štěpán byl plný víry, plný naděje, plný lásky	81
V poslední den roku. Co jsme toho roku zahospodařili 1. pro život, 2. pro věčnost	88
Nový rok. Nač spoléhati máme v novém roce	92
Svátek Zjevení Páně. Kde máme Ježíše hledati	101
Svátek Očišťování P. M. Význam hromničních svící	153
Svátek Očišťování P. M. Obětování P. J. při mši svaté	156
Svátek sv. Josefa. Pracovitost sv. Josefa	232
Svátek Zvěstování P. M. Opatrnost neposkvrněné Pauny	237
Velký Pátek. Kristus pro nás zraněný volá nás ku pokání	307
Pondělí Velikonoční. Pouť křesťana životem tímto a pouť dvou učenníků Kr. do Emaus	321
Svátek sv. Jana Nep. Svatý Jan N. ochránce cti národa a obhájce zpověd. tajemství	398
Svátek nanebevstoupení P. Katol. křesťan musí hledati Krista v kostele a ne ve světských schůzích	407
Pondělí Svatodušní. Povzbuzení k horlivé úctě Ducha Sv.	453
Svátek B. Těla. O lásce Krista P. v nejsv. Svátosti oltářní	460
Svátek sv. Petra a Pavla. Tři květiny ctností ze života sv. apoštolů Petra a Pavla	513
Svátek navštívení P. Marie. Proč putujeme?	520
Svátek sv. Cyrilla a Methoda. Dobro prýstíci se z víry Cyrillo-Metho- dějské	524
Svátek nanebevzetí P. M. Odkud jsem a kam jdu	584
Svátek Narození P. Marie. Dvojí narozeniny člověka.	647
Svátek Jména P. Marie. M. Panna pomáhala předkům našim, pomůže i nám	652
Svátek Jména P. Marie. Marie jest paní slavnou, ale spravedlivou a milosrdnou	655
Svátek sv. Václava. O vlažnosti u víře	669
Svátek všech svatých. Svatí jsou jasným vzorem v našem životním boji	769
Památka všech věrných Dušiček. Zemřelí jdou si k nám pro lásku	773

c) Řeči příležitostné.

O štědrém večeru k děvčátkům	120
Promluva u příležitosti sv. biřmování	415
Začáteční promluva májová	418
Promluva při oddavkách	420

	Str.
Svátek b. srdce Páně	475
Svátek sv. Jana Křtitele	478
Kázání primiční	544
Slavnost porciunkule	600
Svátek sv. Vavřince, mučenníka P.	605
Řeč u příležitosti 40letého jubilea kněžského	674
Oslovení primicianta v chrámě	681
Promluva k vojínům před přísahou	731
Promluva k jednotám katolickým	732
Řeč nad rakví universitního prof. MUDr. Fr. Michla	739
Řeč na oslavu Rodičky B. na konci XIX. století	798

B) Listy katechetické.

Václav Davídek. Method. výklad nového katechismu. IV. přikázání	195
X. Dvořák. Vnější úprava chrámu Páně. Katechese pro V. třídu školy obecné	59
> Katechese o liturgii mše sv.	289
> Církevní písně v katechesi	486
> Mše katechumenův	612
P. Jan Nep. Holý. Úvod nového katechismu	127
> Josue	131
> Umučení Páně	426
> Pokušení	492
P. Prokop Holý. Naturatismus a racionalismus	287, 423, 482, 684
ThC. Matěj Lhotský. O Církvi sv.	489, 556, 619, 744
Václav Müller. Několik slov o Círk. dějinách na školách středních	554, 742
Frà L. Štolc. Několik myšlének o oslavě nejsv. Vykupitele na sklonku XIX. století	50

Promluvy k mládeži.

Řeč při podělování chudých dětí o štědrém dnu	62
Neděle IV. po Zjevení	133
Neděle Devítník	200
> I. po Devítniku	202
> II. > >	204
Neděle I. v postě	207
Rozmluva při I. svatém přijímání	686

C) Listy vědecké.

- Dr. Antonín Brychta. O správě zádušního jmění. Str. 65, 136.
- > Může-li dle katol. obřadu svěcena býti škola, jejíž průčelí zdobí okázale odznak nebo poprsí paedagoga nekatolika? Str. 210, 292, 371.
 - > Spravuje-li patron zádušní jmění, je povinen za jmění to ručiti. Str. 69.

- Dr. Antonín Brychta. O hospodaření se zádušními a farskými lesy se zřetelem k církevním a státním nařízením, v této příčině vydaným. Str. 434, 497, 561, 625.
- » Jak mohou dle práva nemanželské děti býti legitimovány. Následky nezákonité legitimace. Str. 689, 750.
 - » Právní přítel a rádce. Str. 144, 220, 439, 502, 564, 633, 700, 763.
- Dr. Josef Burian. S udílením sv. křtu nemá se odkládati na týdny a měsíce. Str. 77.
- » Může-li býti paténa také z jiného kovu než ze stříbra a zlata. Str. 78.
 - » »Osculum pacis« při slavné mši. Str. 78.
 - » Kněz at slouží mši sv. u kteréhokoliv oltáře, může konsekrované hostie věřícím podávati. Str. 149.
 - » Roucho řeholníka, stane-li se biskupem. Str. 149.
 - » Užitečnost katolických řeholí. Str. 150.
 - » Proselytismus. Str. 150, 223.
 - » Jak povstalo křesťanství. Str. 222.
 - » Kláštery jsou pfece k něčemu dobré. Str. 304.
 - » De tempore, quo cereus paschalis manet accensus. Str. 447.
 - » Utrum Doctor, ceteris paribus, gaudeat praecedentia. Str. 510.
 - » O kříži oltářním. Str. 575.
- P. Jan Drábek. O farních knihovnách. Str. 440, 507.
- P. Vlastimil Hálek. Děkovací řeči při pohřbech. Str. 73, 139.
- » Pohřbívání ve společném hrobě. Str. 217.
 - » Zarakvení mrtvol. Str. 573.
- P. Václav Knetl. Nesrovnalosti rubrik při úvodě šestinedělek. Str. 636.
- Dr. Josef Mrštík. Není povinností faráře postarati se v nepřítomnosti lékaře o vykonání císařského řezu nelékařem, aby živé dítě z mrtvé matky mohlo býti v čas vyňato a pokřtěno. Str. 571.
- » Ordinance, při nichž při podávání patény a kalicha scházela hostie a víno. Str. 702.
 - » Sloužení mše sv. na oltářních kamenech z předešlých století, v nichž chybějí ostatky svatých. Str. 703.
 - » Nemůže učiněna býti počátečná náprava (sanatio in radice) manželství uzavřeného od konvertita ze židovství, když opomenuto bylo otázení první manželky židovské. Str. 703.
 - » Na základě zmocnění daného biskupům, by mohli dispensovati v nebezpečí smrti od veřejných překážek rušících při manželstvích souložníků, mohou biskupové dispensovati i od překážky pokoutnosti (clandestinity). Str. 704.
 - » Biskupové mohou povolovati uzavírání manželství se svobodnými mysliteli dle norem kongregace SS. Officii ze dne 30. ledna 1867. Str. 764.
 - » Které ostatky dlužno považovati za znamenité? Str. 765.
 - » Výzdoba a benedikce svatostánku. Str. 765.
 - » Smí-li učitelský sbor anebo místní školní rada stanoviti náboženská cvičení? Str. 766.
- Arnold Müller. Zvyky a pověry v nejtemnější Africe. Str. 443.
- P. Václav Oliva. Jak má vykonávati kněz ve zpovědnici úřad učitelský, soudcovský a kněžský. Str. 629, 695, 757.
- ThC. Jan Pauly. Kdy jest oprávněn farář žádati štolový poplatek, když na jeho osadě země cizí poplatník. Str. 381.
- » Křest židovského dítěte. Str. 509.
 - » Povinnosti a práva censora při aprobaci knih. Str. 634.
- Dr. Jan Soukup. Naše čítání let před narozením Páně. Str. 299, 378.
- JUDr. Zalužanský. Nejvyšší soudy v Rakousku. Str. 75, 141, 214, 302.

Romanarum Congregationum decreta novissima.

Vetantur superiores Collegiorum et familiarum religiosarum Romae excipere confessiones suorum subditorum. Str. 78.

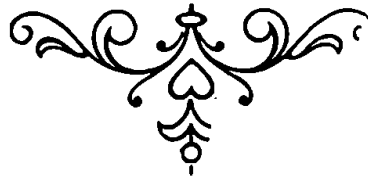
Utrum in locis dominio Turcarum subjectis vigeat decretum »tametsi«? Str. 151.

Utrum valida sit ordinatio presbyteralis, in qua prima duntaxat fuit manuum impositio, de altera vero dubitatur, utrum episcopus manus elevaverit. Str. 152.

Nonnulla dubia solvuntur. Str. 224.

De regulis seu normis ad dignoscendas veras indulgentias ab apocryphis. Str. 383.

Nonnulla dubia solvuntur ex Archid. Prag. Str. 767.

Nový kníže-arcibiskup Pražský

Lev svob. pán Skrbenský z Hříště.

Osiřelý prestol sv. Vojtěcha jest opět obsazen. Rozhodnutím J. V. císaře a krále ze dne 15. září t. r. *jmenován jest knížetem arcibiskupem Pražským Lev svobodný pán Skrbenský z Hříště.*

Narodil se roku 1863 v Hukovicích na Moravě z prastaré šlechtické rodiny, studia konal na gymnasiu Kroměřížském, na právnické universitě v Inšpruku — —, roku 1884—85 konal dobrovolnickou službu u pluku dragounského, načež vstoupil do knížecího arcibisk. semináře v Olomouci. R. 1889 byl vysvěcen na kněze a poslán za kaplana do poutního místa Dubu, odkudž se odebral po krátkém čase do Říma.

Po svém návratu z Říma stal se kaplanem v Uherském Ostrohu, farářem v Melči, r. 1896 nesídelním kanovníkem v Olomouci, r. 1898 proboštem kollegiální kapitoly v Kroměříži, konečně letošního roku v září sídelním kanovníkem v Olomouci. V duchovní správě působil všude příkladně a horlivě. Chválí se na něm zejména jeho zbožnost, vzorný kněžský život, jednoduchost a skromnost.

Veliký úkol čeká ho na prestolu sv. Vojtěcha v Praze. Poměry za našich dob jsou velice zlé a neurovnané. Církev podstupuje všude rozhodný boj proti směrům nevěreckým a podvratným.

Vítáme nového knížete arcibiskupa do arcidiecése Pražské s vroucím přáním, aby Bůh ho v konání díla velepastýřského sílil, a všem pracím žehnal, jež ke cti a chvále Boží a ke spasení duší nesmrtelných podnikati bude.

Listy homiletické.

Neděle I. adventní.

Strach před posledním soudem.

»Tehdáž schnouti budou lidé strachem v očekávání těch věcí, kteréž přijdou na svět.«
Luk. 21, 26.

Hned na počátku roku církevního, jenž nedělí dnešní začíná, předčítá se opět evangelium, v němž přelaskavé srdce našeho Spasitele předpovídá zkázu města Jerusaléma i zkázu celého světa v poslední den, předpovídá znamení posledního soudu a strach i hrůzu, jež čekají na všechny lidi.

»Tehdáž,« praví Spasitel, »schnouti budou lidé strachem v očekávání těch věcí, kteréž přijdou na svět!« — Báti a strachovati se budou všickni, ale ne v stejné míře; neboť mnohým slibuje Spasitel velikou útěchu, ano se jim přiblížilo jejich vykoupení. —

Při pomnění na hrůzy tyto napadá dojistá každému otázka: Budu-li se moci též těšiti na útěchu Spasitele a jí čekati? Anebo mě jímá strach, kterýmž schnouti budou lidé a volati: »Hory padněte na nás, a pahorkové přikryjte nás!« Luk. 23, 30.

Vím dobře, že nám všem velmi mnoho záleží na této věci. A proto jsem si umínil dnes promluvit o strachu, o spasitelné bázni před posledním soudem.

I pojednáme o tom na základě slov Spasitelových a uvážíme:

- I. kdož jsou, již se báti musí, a
- II. proč se budou báti.

A ten jest předmět a rozvrh dnešní mé řeči, již poslyšte ve jménu Páně.

P o j e d n á n í.

I.

a) Budou schnouti strachem.

A kdo? tážete se. Bezbožní, ne pak spravedliví a vyvolení. Víra sv. učí, že tomuto soudu poslednímu neunikne nikdo, a že ten den bude »veliký zajisté den Hospodinův a hrozný velmi,« Joël 2, 11., na němž žádati bude Hospodin účty ze všech poklesků, jež se staly, ze všech činů našich, ať dobrých neb zlých, jak v knize Kazatel dí: »A všechno, co se děje, přivede Bůh na soud za všeliké poblouzení, buď že by to dobré bylo, nebo zlé.« Kaz. 12, 14.

Rád bych viděl, kterak bude v ten den u srdce lidem, kteří se chvástají svou nevěrou, bezbožností, svobodomyšlností, a v té ani Boha, ani Církvě, ani věčnosti uznávají a také poslouchati nechtějí. Co činiti budou, kdož břemenem hříchů nevyznaných, neoželených musí se ukázati před soud nejpřísnější? Rád že bych je viděl? Ne, ne, neviděl; neboť kdož by rád slyšel nářek matek s pláčem volajících: Nešťastný synu, dcero nezdárná! že jsem vás světu porodila! Kdo by slyšel hlas otců: Děti, co jsem se vám namluvil, přikazoval, napomínal, káral, a vše bylo — marné. K této záhubě jste došly, za živa časné, a nyní věčné. »Odkryjí nebesa nepravost jejich, a země povstane proti nim.« Job. 20, 27. Ani hřích ani okolnost hřichu nebude zatajena. Soudcem bude, jehož jsme uráželi: »neboť se béře, aby soudil zemi,« praví žal-mista Páně 95, 13. »Souditi bude okršlek země v pravosti, a národy v pravdě své.« Tehda nebude více milosti ani smilování. »Pomstím se nad nepřáteli svými, praví Pán. A jako jsem byl Bůh smilování, budu Bohem pomsty.« Proto se zove den tento dnem hněvu a soužení a strasti, dnem pláče a bédování. »Blízko jest den Hospodinův veliký, blízko jest a rychlý přišel, hlas dne Hospodinova hořký; den hněvu den ten, den soužení a ouzкости, den psoty a bídy, den temnosti a mrákoty, den mlhy a vichru,« praví Sofoniáš prorok 1, 14—15. Není-liž to dle slov proroka, vyk. Kr., den, jenž by největšího bezbožníka měl hrůzou naplniti, kdyby jen naň vzpomenu?

b) I schnouti budou strachem.

Než táži se: budou i spravedliví takto zarmouceni? — Nikdy ne! Strašná ta znamení budou jim skýtati útěchu. Vzpomenou na slova Kristova: »Když se to počne dít, pozdvihněte hlav svých; neboť se přiblížilo vykoupení vaše.« Svědomí jim bude svědčiti, že se nemusí báti; uzří, že je soudí Soudce, který se nedá podplatiti, aniž svědkem klamati. Kde soudí Bůh, praví sv. Augustin, tam není jiného svědka, jedině tvé svědomí. U toho soudce a u toho svědka ničeho se neboj než svých skutků. A tato ne-strannost i přísnost a spravedlnost Soudce věčného, který každému odplatí dle skutků jeho, poskytne útěchu spravedlivým. Kdo může s apoštolem volati: »Dobrý boj jsem bojoval, běh dokonal, víru

zachoval,« může zároveň dodati: »Vložena jest mi koruna, již Bůh připravil všem, kdož ho milují,« to v den, jenž bude počátkem blažené neb nešťastné věčnosti. Strachovati se budou bezbožní, tím více však radovati se budou spravedliví: Nechtě se slunce zatmít, měsíc nevydá světla, a hvězdy s nebe spadají, a moci nebeské se budou hýbati: spravedlivý a zbožný se třásti nebude. Veškera znamení ta budou zbožným duším zvěstovati, že odměna věčná se jim přiblížila.

II.

Bezbožní budou schnouti strachem v očekávání těch věcí; vždyť budou předváděti žalobu i rozsudek svůj.

Jako bude spravedlivým svědkem dobrých činů pokojné svědomí, podobně bude žalovati na bezbožné a předstírati jim činy zlé.

»Pomni hříšníče, volá sv. Bernard, budeš z mnohých a velikých urážek viněn. Budou ti nesčetné nepravosti předčítány, snad i zločiny veliké. Žaloba nebude krátká, snad tak dlouhá, jako život tvůj. Objeví se hříchy, jichž nyní nevidíš, snad i větší, než za jaké je nyní máš.«

U věci té pěkně praví David Ž. 49, 21: »To jsi činil, a mlčel jsem. Domníval jsi se, nešlechetníče, že já tobě podoben budu: trestati budu tebe, a postavím to proti tváři tvé.« A co učiní bezbožný? — Slyšte, kterak mluví o něm nábožný Job: »Po všechny dny bezbožný pejchá (t. j. trápí, děsí se), zvuk hrůzy vždycky v uších jeho: když sebou pohne, aby hledal chleba, zná, že připraven jest v ruce jeho den temnosti; děsiti jej bude den souzení, a úzkost obklíčí jej.« — Job, 15, 20—24.

A nebudou se moci bezbožní omlouvati, ani zapírati, nedosáhnou ani ochrany ani odpuštění více. Nad nimi bude Soudce přísný, pod nimi propast věčného ohně, v srdci výčitky zlého svědomí, vně svět se bojíci. Po pravé straně spatří své hříchy, po levé ďábly; kolem sebe uzří anděly, aby je uvrhli do pekla. Všickni svatí budou na ně hleděti, a schválí ortel věčného Soudce. A jaký bude? »Odejďte zavržení do ohně věčného!« Slovo hromové, jak strašně zní! Sv. Bonaventura výrok ten takto vysvětlil: První následek jeho jest: oddělení od Boha: odejděte ode mne; druhé slovo jest prokletí jich: vy zavržení, čili zatracení; třetí slovo značí uzavření: do; čtvrté přísnost soudu značí: do ohně; páté: věčný trest: do ohně věčného; šesté slovo značí společnost ďábla a jeho andělů či přívrženců.

Výrok neb ortel tento jednou vyneseny nedá se na věky změnit, ani odvolati: Nad kým bude vyřčen, odejde do trápení každý, a to věčného. — Jaká hrůza uchvátí ty, kdož uslyší ortel tento! Odejďte! Pryč s hříšníky! Pryč od nebe, od Boha svého. Pryč národové, kteří jste od Boha odpadli, na Boha zapomínali!

Ó, zajisté budou zavržení schnouti strachem v očekávání těch věcí, jež se s nimi podějí.

Za živa, na světě si mnohý dovolí ze všeho tropiti žert, co křesťanům svato jest, osmělí se i Bohu rouhati, snad víru svou jako kabát měniti, snad i »pryč od Říma volati.« Než, vězte, že za to uslyší ortel: »Pryč ode mne;« »Bůh nebývá posmíván.« Zbožný křesťan chová pravdy sv. v srdci svém, kteréž mu jsou povzbuzením ku konání dobrého. Uvažujme všickni: kterak by nám bylo, kdyby nás v této chvíli k sobě povolal náš Bůh! A nebo doufáš, br. s, že tobě slíbena jest útěcha, již Spasitel dává věrným: »Až se to dítí bude, vizte a pozdvihněte hlav svých?« — Na to odpovídá každému vlastní svědomí.

Vědouce pak, nejmilejší, že všickni musíme se ukázati před soudnou stolicí Boží, že tam musíme složiti účty ze všech skutků, buďme živi tak, abychom se soudu nemusili báti, nýbrž s radostí ho mohli vyčkat. K tomu trefně dodává sv. Augustin: »Zda se bojí obilí, že nebude do stodoly svezeno? Anebo se obávají věrné ovečky, že nebudou státi na pravici?« — Ó, jak jest, moji draží, šťasten, kdož bude nalezen jako čistá pšenice a jako ovečka poslušná a věrná, kteráž bude moci věčnému Soudci říci: Pane, v tebe jsem věřila, v tebe doufala, tebe milovala. Za to uslyší tyto věrné duše ortel přebлаžený: »Pojďte, požehnaní Otce, vládněte královstvím vám připraveným.« Amen.

Josef Baar, bisk. notář a farář v Putimi.

Neděle II. adventní.

Způsoby, jimiž víru svou jeviti a osvědčovati máme.

—
»I poslal Jan dva z učenníků, aby se ho tázali: Ty-li jsi ten, kterého čekati máme?«
Mat. 11, 2.

Proč posílá sv. Jan dva učenníky k Pánu Ježíši s otázkou, zdali jest Pán Ježíš čekáný Mesiáš?

Zda toho nevěděl, či pochyboval, že Kristus jest tím, jenž má poslán býti, jenž jest očekávání národů? »Nikoliv,« odpovídá sv. Jarolím: netáže se, že by toho nevěděl, vždyť před celým zástupem svědčil o Něm, na Něho ukázal slovy: »Hle, Beránek Boží, jenž snímá hříchy světa.«

Jan při křtu slyšel hlas Otce nebeského: tento jest Syn můj milý, v němž se mi zalíbilo.

Jako se tázal Spasitel při smrti Lazara: povězte mi, kam jste ho položili, kteréž příležitosti vhodně použil, aby v Něho všickni uvěřili, kdož uzří mrtvého vstávati, podobně posílá Jan v tomže úmyslu učenníky ku Spasiteli, aby uzřeli Jeho divy a zázraky, a pro ně aby uvěřili v Něho. Máť víra svatá, řekl bych, zvláštní druhy či způsoby, jimiž se jeví a osvědčuje. A o těch mínil jsem dnes pojednati.

Osvědčujeme víru, věřímeli v divy a zázraky; osvědčujeme víru, známeli a zachová váme příkázání Boží, a posléze, máme-li důvěru v zaslíbení Boží.

Prvým způsobem osvědčujeme víru vědomím, že musí býti Bůh, jenž takové divy činí; druhým, že jest Bůh, jenž nám dal příkázání, abychom je zachovávali; třetím pak lneme ku Pánu Bohu tak pevně, že nás od něho ani strasti v životě, ani smrt neodloučí.

Uvážíme dnes tyto způsoby, jimiž víru svou jeviti a osvědčovati máme. Poslyšte!

P o j e d n á n í.

a) Slyšíce o divech a zázracích věříme v Boha, jenž tyto, ano ještě jiné i větší zázraky může konati.

»Bez víry, nejmilejší, nemožno jest líbiti se Bohu.« Žid. 11, 6.
»Nebo kdo k Bohu přistupuje, musí věřiti, že Bůh jest, a že těm, kteří ho hledají, odplatitelem jest.« A z čeho to můžeme poznati? Z divů a zázraků. U sv. Jana 5, 36, praví Sám náš Spasitel: »Skutkové, kteréž mi dal Otec, abych je vykonal, ti skutkové, kteréž já činím, svědectví o mně vydávají, že mne Otec poslal.« Jsou protož divy a zázraky základem víry naší v Jeho Božství; vždyť Spasitel, aby židů o Svém božském poslání přesvědčil, tak jasně a krásně praví, Jan 10, 37: »Nečiním-li skutků Otce svého, nevěřte mi: pakli činím, a nechcete-li věřiti mně, skutkům věřte, abyste poznali a věřili...« Slova ta neplatí jen židům, ale celému světu, ať věřícímu, či nevěřícímu. Slyš slova ta, nevěřče! Tak mluviti, tak jednati může jedině Bůh, pravý Syn Boží! A nevěříš-li tomu, marné každé poučování. Věřícímu lidu jsou však slova ta zárukou jeho víry, jak píše sv. Augustin: »Tato slova a tyto divy nedály se z žádné jiné příčiny, než abyste věřili a důvod měli své víry.«

Ze zázraků, jež kdo vidí na své oči, soudí správně na jiné, jichž nevidí. Může-li Bůh toto konati, praví každému již rozum, toť může Bůh všecko učiniti. Proto neodpovídá Spasitel učenníkům Janovým pouhými slovy, nýbrž Svými skutky, neobyčejnými Svými zázraky. Na otázku: jsi-li ten, kterýž přijíti má, nepraví: jsem, nýbrž: jděte a zvěstujte Janovi, co jste viděli a slyšeli: slepí vidí, kulhaví chodí atd. Kdyby byl náš božský Spasitel učenníkům těm odpověděl: Jsem, kterýž má přijíti, mohli Mu učenníci Janovi předhoditi totéž, co učinili fariseové a zákonníci, totiž: ty dáváš svědectví Sám o Sobě. Avšak poukázání na skutky jest zároveň důkazem, že jest naše tvrzení správné. Toto poukázání na skutky jest nám i celému světu svědectvím nezvratným, důkazem jistým, jako bychom i my byli přítomni s učenníky Janovými, když náš Spasitel ty divy a zázraky činil. Pravilť jim Spasitel: »Jděte a zvěstujte Janovi, co jste viděli, ale i to dodal: i co jste slyšeli.« — Dle sv. Pavla — Řím. 10, 17. — »víra jde ze slyšení, slyšení pak

skrze slovo Kristovo.« — A svědectví Páně postačují srdcím našim, jak žalmista Páně, 92, 5. dí: »Svědectví tvá jsou hodnověrna velmi.« Proto věří pravý křesťan, kdykoliv slyší neb čte o skutcích Kristových, právě tak, jako by byl nezvratně věřil, kdyby divy ty byl na vlastní oči spatřil.

A což nevěrec? Přál bych, aby každý, kdo se chvástá a snad i vynáší nevěrou, si jen pozorně přečetl dnešní evangelium, a k němu 10. kapitolu listu k Římanům sv. Pavla.

b) Mnohý se staví nevěrcem, že nechce zachovávatí příkázání Boží.

Každý z nás měli jsme, aneb máme, otce na zemi. Otec ten dává nám své rozkazy. Hodné, poslušné dítě plní je rádo, nezdárné dítky jich neplní, jsou neposlušny, a tím otce uráží, nevěříce jeho rozkazům, nedoufají v jeho sliby, a zcela otce svého dítky nezdárné nemilují. Podobně i my osvědčujeme víru svou k Bohu zachováváním příkazů Jeho. Věrou v přikázání věříme v Boha, že jest Otcem našim tak dobrým, laskavým. V Boha věřiti znamená dle slov sv. Bernarda: V Něho doufati, a Jeho milovati. Tyto 3, víra, naděje a láska, tvoří celek jako články řetězu, nebo i jako základ, budova a střecha celý dům, jako kořen, peň a koruna, celý strom tvoří. Podobně, nejmilejší, víra, naděje, láska jsou tak sloučeny, že tvoří duchovní život náš.

Proč věříme v Boha? Že doufáme od Něho obdržeti život, o němž Tobiáš nábožný 2, 18. praví: »Očekáváme onoho života, kterýž Bůh dá těm, ježto víry své nikdy nemění od něho.« A podobně volá David sv. ž. 72, 28.: »Mně pak přidržeti se Boha, dobré jest: skládati v Pánu Bohu naději svou.« Tak krásně mluví strastmi zkoušený král David.

A svět nynější? Nechce se přidržeti Boha, ale ďábla, nechce v Boha skládati naději, ale v mamonu a požitku.

Ó, zaslepený lide křesťanský, kdy pak poznáš, že jedině Hospodin má býti nadějí tvou? A proč nechceš, nevěřče, znáti Boha? Že se zpěčuješ plniti Jeho vůli, zachovávatí Jeho přikázání, že jsi synem nezdárným, že nemáš víry v přikázání Boží, jež přestupuješ a tak Otce nebeského urážíš. V Boha nevěříš a nedoufáš. Víra a naděje jsou tak úzce spojeny, že začasť slovem víra se obě vyjadřují, jak moudrý Sirach dí 2, 6., jenž důrazně každého nevěrce napomíná: »Věř Bohu, a opět přijme tě: a sprav cestu svou (t. j. zachovávej přikázání) a doufej v něho.« A jako jest víra s nadějí spojena, podobně druží se k nim i láska. To naznačil zřejmě Spasitel Sám slovy Luk. 6, 46.: Což pak mi říkáte, pane, a nečiníte, co pravím?« Jako by řekl: Máte sice víru ve skutky Mé, ale ne v Má přikázání. Mé skutky vám svědčí, že Synem Božím jsem, a že mám moc od Boha, ale nevěříte, že mám moc vám rozkazovati. Věříte sice ve Mne, ale nemilujete Mě, jináče byste konali, co vám poroučím; »nebo kdokoliv mne miluje, řeč mou zachovávatí bude.« Jan 14, 23.

c) Víru v zaslíbení Boží jevíme, věříce Bohu, že nám dá život věčný a splní, co slíbil.

Při každém přikázání slibuje Bůh tomu, kdo je zachovává, odměnu. I není odměny větší nad zaslíbení života věčného všem, kdož v Něho věří. Známo vám, kolikráte v Písmech Bůh slib ten opakuje: »Tak Bůh miloval svět, že Syna svého jednorozeného dal, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný.« Jan 3, 16. A jinde 6, 24.: »Pravím vám, že kdo slyší slova má, a věří tomu, který mne poslal, má život věčný, a nepřejde na soud, ale přišel ze smrti do života.« »Kdo věří ve mne, byť také umřel, živ bude, a každý, kdo jest živ, a věří ve mne, neumře na věky.« Jan 11, 25. Kdokoliv pamatuje na tato zaslíbení, odloží své starosti, a bude hleděti udržeti dokonalou a blahou nadějí. Zde na světě nedostává se nám často víry s nadějí spojené, o níž moudrý Sirach dí: »Věř Bohu a doufej v něho.« 2, 6. Uvážíme-li tento důvod své víry v zaslíbení, nebudeme nikdo pochybovati o splnění slibů těch; vždyť, milí bratři a sestry v Kristu, není příkladu, že by Bůh nesplnil slibů Svých, jak moudrý Sirach 2, 11. praví: »Popatřte synové na národy lidské a vězte, že žádný není zahanben, kdo doufal v Pána.« A kdož jest, táže se sv. Augustin, o němž se praví, že byl zahanben? Ten, jenž říká: Čeho jsem doufal, nenalezl jsem. Kdy se to stává? Jestliže spoléháme buď na sebe, aneb na lidi. Tehda můžeš býti zahanben; vždyť zlořečený člověk, který doufá v člověka, a od Hospodina odstupuje srdce jeho. Tak i sv. Pavel dokládá: »A žádný, kdo v něj věří, nebude zahanben.« Řím. 9, 33. Totě víra s nadějí souvisící, víra v zaslíbení. Již se nám, vy katol. kř., není třeba tázati s učenými Janovými: Ty-li jsi ten, kterýž přijíti má, nýbrž praví křesťané mohou zcela volati s Nikodemem: »Mistře, víme, že jsi od Boha přišel; nebo žádný nemůže těch divů činiti, kteréž ty činíš, leč by Bůh byl s ním.« Jan 3, 2. Přesvědčení o všech pravdách víry Tvé, ó Bože, budeme ji ústy i srdcem po celý život vyznávat. Nikdy se nepřidružíme k těm, »kdož vyznávají, že Boha znají, ale skutky zapírají; ohavní jsouce a nevěřící.« Tit. 1, 16. Naše skutky budou se srovnávati se srdcem, smýšlením, a víra naše nebude toliko ústy, nýbrž skutky jevena, živa, nadějí sílena, víra, »kteráž skrze lásku působí.« Gal. 5, 6. Amen.

Josef Baar, bisk. notář a farář v Putimi.

Neděle III. adventní.

O trojí naději.

»Já jsem hlas volajícího na poušti, připravujte cestu Páně.« Jan 1, 23.

Sv. Jan Křtitel sebe nazývá hlasem volajícího na poušti, a tak celému zástupu zřejmě praví, že není Slovo tělem učiněné, že jest toliko Jeho hlasatelem, jenž káže, že Slovo Otce věčného, Pán Ježíš, blížek jest, když se hlas Jeho již ozývá.

Jako hlas slovům našim z úst cestu připravuje, aby je bylo slyšeti a jim rozuměti, podobně i Jan hlasem svým, kázáním a křtem v Jordáně připravoval srdce lidská na příchod Páně.

Právem tudíž praví dnes: Jsem hlasem, o kterém už Isaiáš předpověděl: Připravujte cestu Páně. A v čem as záležela příprava ta? Jan kázal křest pokání na odpuštění hříchů. Těšil lid čekající, utvrzoval ho ve víře ve Vykupitele a připravoval srdce jejich nadějí, a to: nadějí na odpuštění, nadějí na dosažení milosti, a nadějí na budoucí blaženost. Tato trojí naděje zároveň plyne z trojího zjevu víry, o níž jsme minulou neděli jednali, totiž:

I. z víry osvědčované zachováváním příkázání plyne naděje na odpuštění;

II. z víry v divy a zázraky plyne naděje na milost Boží, a

III. z víry v zaslíbení plyne naděje na blaženost a věčnou slávu.

A o tom promluvití umínil jsem si dnes.

Poslyšte mne ve jménu Páně!

P o j e d n á n í.

I.

a) Bůh přijímá hříšníka, kdykoliv se k Němu obrátí, ano čeká na něho, shovívá dlouho, až by se vrátil k Otci. Blahou nadějí na odpuštění kojí se, kdokoliv zákon Boží přestoupil, buďsi častokráte, buďsi těžce a zlomyslně. A vězte, nejmilejší, kdykoliv se hříšník, i zatvrzelý, k Bohu obrací a za odpuštění nepravostí prosí: pokaždé se blíží propast ku propasti, totiž propast a hloubka nepravostí lidských ku nesmírné hloubce Božího milosrdenství. Necht' jest sebe větší bezbožnost hříšníkova, větší jest milosrdenství Boží; neboť kde hříchů není, není potřebí milosrdenství. »Obrat'te se ke mně, praví Hospodin zástupů, s celým srdcem, a obrátím se k vám.« Zach. 1, 3. Ano, docela i slibuje Ezech. 18., 21, 22.: »Pakli by bezbožný činil pokání ze všech hříchů svých a ostříhal by všech příkázání mých, a činil by soud a spravedlnost: životem živ bude a neumře, všech nepravostí jeho, kteréž činil, nevzpomenu.«

b) Hospodin volá, vybízí hříšníky ku pokání, čeká, dlouho shovívá, až se polepší; vždyť nechce smrti hříšníka, ale aby se obrátil a živ byl. Jestli shovívavým, a nejvýš milosrdným; milosrdným ku všem, shovívavým ku zatvrzelým, smilovává se ale nade všemi. Aby pak kající hříšník k Němu přistoupiti se nebál, nehledí na hříchů jeho, jak Kniha moudrosti krásně dí: »Smilováváš se nade všemi, nebo všecko můžeš, a přehlídáš hříchů lidské pro pokání,« t. j. aby pokání činili. Kn. m. 11, 24.

Toto věda, proč ještě odkládáš, kř. milý, s pokáním? Čili dobrotivostí, trpělivostí a shovívavostí Páně pohrdáš? Neznamenáš-li,

že dobrota Boží nestihlá tebe vede ku pokání? »A ty podle zatvrzelosti své a nekajícího srdce shromažďuješ sobě hněv ku dni hněvu?« Kn. moudr. 3, 4.—5. Sv. Jan též kázal a vybízel na poušti ku pokání. Kolikráte as lvím hlasem připomínal zástupům: »Nebuďte jako otcové vaši, k nimžto volali proroci: Toto praví Hospodin zástupů, zanechte křivých cest; ale oni neslyšeli.« Tímže hlasem Janovým zve, volá, vybízí matka naše Církev sv. v době adventní ku pokání. Nuže slyšme všickni hlasu jejího; vždyť nám kyne naděje na odpuštění hříchů, jakož i na dosažení milosti Boží.

II.

a) Milost Boží hříšníka osvěcuje, aby setrval na cestě spravedlivých, a naděje tato na milost blaží kajícího. Málo by prospělo pouhé odpuštění hříchů, kdybychom se opět jich znovu dopouštěli. Sami pak ze sebe nedostateční jsme k uvarování se zlého; Bůh to jest, jenž v nás působí »i chtění i vykonání podle dobré vůle své.« Filip 2, 13. Hříšník ví předobře, že byl v nenávisti u Boha, než konal pokání a než se smířil s Bohem, jak Písmo sv. praví: »V jedностejné pak nenávisti u Boha jsou bezbožník i jeho bezbožnost.« Kn. moudr. 14, 9 A tu po odpuštění vině, rcete, nemusí-liž vzpomínati, že jest přítelem Božím, a se sv. Pavlem zdaž nemusí volati: »Milostí Boží jsem, co jsem.« »Což učiním Pánu za všechno, co mně byl učinil?« Ž. 115. Poznání své bídy, v níž jsme se nalézali ve stavu hříšném, jest první účinek milosti a první stupeň ku budoucí blaženosti. Poznání to máme děkovati lásce a dobrotě Boží, jež jest světlem a spásou naší. Kéž by všickni hříšníci k Bohu spěchali, aby našli světla Pak by poznali nebezpečí, v němž se hříšník nalézá, a zhrozili by se stavu svého.

b) Jako jest milost hříšníku potřebna, aby se poznal a zlepšil, podobně jí potřebuje i spravedlivý po svém obrácení. Podobá se, nejmilejší, duše naše městu ohraženému, na něž se odevšad hrnou nepřátelé. Nadarmo je budeme střežiti, jestliže nás nebude střežiti, chrániti Hospodin. Nepřátel naší spásy je mnoho, úklady jejich lstivy, a my sami nosíme nepřítel v nitru svém; nepřátelé člověka nejhorší bývají jeho domácí. Než Bůh neopustí nikoho, kdož se Jeho nespustí, ano spravedlivé chrání, střeží Bůh. »Ostříhát Hospodin všech, kdož ho milují.« Ž. 144, 20.

Základní pravda víry křesťanské jest, že člověk bez milosti Boží nemůže nic prospěšného k životu věčnému činiti. Bůh při všem a ve všem jest naším pomocníkem, bez Něho nemůže člověk ničeho počítati, ani dokonati, ani zachovati. Bůh nám dává příkázání Svá, a k tomu i pomoc Svou, abychom Jeho svatou vůli plnili!

Jak odůvodněna jest naše naděje na milost a pomoc Boží, kdykoliv se nacházíme ve stavu milosti Boží, kdykoliv jsme bez hříchu.

III.

a) Naděje na blaženost věčnou sílí spravedlivé, aby v dobrém setrvali. »Kdo setrvá až do konce, bude spasen, praví Spasitel.« Mat. 10, 22. V čem ale záleží blaženost spravedlivých a vyvolených Božích, kteří v dobrém až do konce setrvali? »Blaženost věčná, moji draží, může býti dosažena, nikdy však oceněna,« praví sv. Augustin. Acquiri potest, aestimari non potest. »Snáze mohou říci, co v nebi není, nežli co tam jest. Není tam smrti, žalu, nemoci, hladu, žízně, žádného porušení, nedostatku, zármutku,« atd. praví týž světec. A David volá: »Opojeni budou z domu Tvého, a proudem rozkoše napájeti je budeš.« Ž. 35, 9. »A tak budou s Bohem kralovati na věky věků.« Apoè. 22, 5. Nemohl svatý Augustin projevit slovy, co v srdci pocítoval, proto v pomnění na blaženost věčnou volal: »Pravý živote, věčný živote, věčně blažený živote!« Touto nadějí těšil Sám Spasitel Svě věrné takto: »Radujte a veselte se, odplata vaše hojná jest v nebesích.« Odplata tato jest taková, dí sv. Bernard, že se nedá změřiti, tak hojná, že se nedá vyvážiti, tak vzácná, že nemožno ji oceniti.

b) A jakou práci od nás žádá Bůh, abychom došli této odměny? Kdybychom Mu měli sloužiti půl věčnosti, ano po celou věčnost upřímně a věrně, nebyla by to služba přílišná. Avšak dnové krátki jsou, a jako stín mizí. A toliko krátké ty dny života máme věnovati službě Boží a zachovávatí Jeho přikázání, která nejsou přec těžka.

»Jho mé jest sladké a břímě mé lehké,« praví Pán.

Byť i život náš neplynul bez kříže a strastí, »nejdou veškera utrpení tohoto času rovna budoucí slávě, kteráž se zjeví na nás.« Řím 8, 18. Cožkoliv na světě vytrpíme, trvá jen na krátko, a toto kratičké a lehké soužení »působí v nás převelmi velikou váhu slávy věčné.« 2. Kor. 4, 17.

* * *

Připravujme cestu Páně, milí křesťané, a doufejme v Hospodina. »Ospravedlnění tedy jsouce z víry, pokoj mějme s Bohem skrze Pána Ježíše, skrze něhož i přístup máme skrze víru k milosti té, v kteréž stojíme a chlubíme se nadějí slávy synů Božích.« Řím 5, 1. Bůh nás laskavě přijímá na milost, jestliže jsme Ho uráželi, a udržuje nás ve spravedlnosti; Bůh nám slibuje a dá také odplatu věčnou za službu věrnou v krátkém našem životě. Nepovzbudí tebe, milý křesťane, tyto důvody ku pravému pokání a polepšení života? Na to pak dále ku setrvání v milosti Boží, aby nám bylo popřáno jednou Boha na věky milovati, v něhož nyní věříme i doufáme. Amen.

Josef Baar, bisk. notář a farář v Putini.

Neděle IV. adventní.

Milujme Boha z celého srdce, z celé duše, ze vší mysli.

»Připravujte cestu Páně.«

Luk. 3, 4.

Doba adventní, jak všem povědomo, jest přípravou na příchod Páně, jemuž máme připravovati cestu do srdcí svých. Základem přípravy té jest naše víra; naděje pak nás povzbuzuje, abychom odstranili všecky překážky, jež nám dělají naše náruživosti u zachování přikázání Božích, abychom bezpečně kráčeli po cestě spravedlivých.

Byť cesta ta byla obtížna, drsna, křiva, a tím smyslnosti naší protivna: překoná, vyk. Kr., všecko láska k Bohu, kteráž srovná a zpřímí všecky cesty naše. Láska přemůže a odstraní každou překážku, láska k Bohu všecko zmůže. — Co podstoupí milující rodičové pro dítě své, a naopak co učiní, co vykoná vděčné, milující srdce dítěte!

Zbislav překonal všecky překážky, vykonal přeobtížnou cestu až k pašovi tureckému, když zvěděl, že otec držán jest v zajetí tureckém. Ano, ještě více: hotov byl snášeti veškera muka, ba i smrt chtěl podstoupiti, aby jen otec obdržel milost a byl propuštěn na svobodu. Láska tato byla odměněna, že otci dána byla svoboda a Zbislav hojně odměněn.

Podobně jedná křesťan, milující Boha z celého srdce, z celé duše a ze vší mysli své. Ten také, vyk. Kr., uzří dojísta spasení Boží, jak dnešní evangelium praví, ten bude totiž Boha svého věčně požívati.

Proto i my milujme Boha, a to:

I. z celého srdce, t. j. z celého rozumu,

II. z celé duše, t. j. z celé vůle, a

III. ze vší mysli své, t. j. z celé paměti

dle sv. Augustina. A kterak nám to možno? Na to odpovím v dnešní své řeči. Poslyšte mě ve jménu Páně.

P o j e d n á n í.

I.

a) Rozum náš chápe, poznává, že Bůh, nejvyšší dobro, jest lásky naší hoden; vždyť jest jako bytost nejdokonalejší ve Svých skutcích nesmírně vznešený a všemohoucí. Toto poznání Boha slove — Jeho milovati rozumem; vždyť veškerá láska pochodí z poznání. Neznáme-li osoby, aneb cenu věci některé, netoužíme po ní, nemilujeme jí.

Bůh jest ovšem nad nás příliš vyvýšen, než abychom mohli poznati bytost Jeho, aneb Jeho postihnouti a pochopiti. »Co míníš, že jest Bůh?« táže se sv. Augustin. »Cokoliv sobě o něm myslíš, tím není: nebyl by Bohem, kdybys Jeho mohl pochopiti.« Přes to však, nejmilejší, dává se Bůh poznati všem, kdož Ho milují.

Nemožno si lepšího ponětí učiniti o Bohu, leč máme-li Jeho za bytost nejdokonalejší, za Pána nejvyššího, za lásky nejhodnější dobro, kteréž možno obdivovati, ale nikdy postihnouti.

b) Kamkoliv se na světě ohlédneme, všude nacházíme známky, řekl bych stopy, svědčící o Bohu a lásce Jeho. »Nebeša vypravují slávu Boží, a dílo rukou jeho zvěstuje obloha.« Ž. 18, 20. »Bůh jest,« jak apoštol národů praví, »z Něhož a skrze Něho a v Něm jsou všecky věci.« K Řím. 11, 36.

Pozorujte jen poněkud bedlivě tento svět veliký, krásně spořádaný, a dojistá z něho poznáte nejmocnějšího, nejmoudřejšího Stvořitele. Jako by byl složil Svou nesmírnou moc, dí svatý Bernard, že tolik a takých, tak rozmanitých a krásných věcí učinil. Jeho moudrosti se divíme, že jedny na výšiny, jiné do hlubin a jiné do středu země položil, ale všecky tak krásně spořádal a rozdělil. Patříme-li na účel všech tvorů, musíme děkovati za Jeho dobrotu, že všecky tvory určil k užitku lidí, a to i těch, kdož jsou Mu za ně nevděční.

Těmi a podobnými úvahami přicházíme alespoň ku nějakému poznání Boha. A z takového poznání Jeho jakožto Boha nejvyšš dobrotivého, přelaskavého musí v srdci našem vzniknouti vděčnost a láska.

II.

a) Vůle naše má se vždy srovnávati s vůlí Boží, a musí také ochotně plniti vůli Boží či zachovávatí Jeho přikázání, a to v každé době, buďsi v radosti anebo v kříži a zármutku. Hospodin Sám volá k nám: »Dej mi, synu můj, srdce své, a oči tvé ať ostříbají cest mých.« Přísl. 23, 26. Co znamená: Bohu dáti srdce? leč plniti Jeho svatou vůli, jak Sám Hospodin řekl: »Nalezl jsem Davida, syna Jesse, muže podle srdce svého, kterýž bude činiti všecku vůli mou.« S. 13, 22. A jinde psáno: »Plnost zákona jest milování.« K Řím. 13, 10.

»Setrvejte v lásce mé,« naponíná Spasitel; »budete-li zachovávatí přikázání má, zůstanete v lásce mé, jakož já jsem zachovával přikázání Otce a setrvám v lásce jeho.« Kdokoliv Boha miluje, zachovává Jeho přikázání, a naopak, kdo přikázání Božích nezachovává, nemiluje Boha, právě jako syn nemiluje otce, neplní-li vůle a rozkazů otcových. »Máme-li lásku, dosti máme, máme-li vše ostatní, lásky však nemáme, nic nám neprospívá,« praví sv. Augustin. Jest to tedy láska vůle, láska srdečná plniti vůli Boží.

b) Tato vůle musí však býti ve všech okolnostech stálá, pevná. »Kdo nás odloučí od lásky Kristovy?« volejme se svatým Pavlem. Zda soužení nebo úzkost? nebo hlad? zdali nahota či ne-

bezpečnosti? zdali protivenství či meč? Ale ve všem tom přemáháme se pro toho, kterýž nás zamiloval.◀ Řím. 8, 35. — Známo vám, nejmilejší, předobře, jak mnoho vytrpěl svatý Pavel, a co všecko i ostatní sv. apoštolé. Co je v utrpeních těch sílilo? Láska ku Pánu jim je oslazovala.

Patriarcha Jakub sloužil sedm let za Ráchel u Lábana, a přec se mu to zdálo býti málo dnů pro velikost lásky Gen. 29, 20, ač i doznává, že dosti zakusil útrap Gen. 31, 40: »Dnem i nocí vedrem jsem se trápil i zimou, a sen odcházel od očí mých.«

Kde láska panuje, tam nepocituje se obtíž při práci, naopak práce taková jest radostna. Nejednou slýcháme, že by mnohý člověk raději umřel, než by se od některé osoby neb věci odloučil, ač od ní nemá po smrti ničeho čekati. Tak působí láska, kterážto náklonnost ku věcem světským, marným, nás zahanbuje, že Boha nemilujeme. Tu třeba nám vzdychati: Bože, kolikrát jsme se dali odvrátiti od milování Tebe, ač se nám nehrozilo ani mečem, ani mukou, ani smrtí.

III.

a) Ze vši mysli milujeme Boha, pamatujeme-li na dobrodiní a milosti, jichž se nám dostalo a dostává ustavičně ze štědré ruky Páně. Láska žádá vzájemnou lásku. »Vždy jsem tě miloval, a proto láskou jsem tě k sobě volal.« Sv. Jan Zlat. Dokázal-li kdo lásku tolikerou k lidem skutkem, jest to dojistá Bůh náš. »Pomni, člověče, volá sv. Augustin, že's nebyl; že jsi ale počal býti, máš Bohu děkovati.« — »Ruce tvé, ó Pane, učinily mne a stvořily mne, dej mi rozum, a učiti se budu přikázáním tvým,« Ž. 118, 73 a to tak, »že málo menším učiněn jsem andělů.« »Slávou a ctí korunoval jsi jej, a ustanovil jsi jej nad dílem rukou svých.« Ž. 8, 6—7.

Lásku největší osvědčil k nám Bůh, že Syna Svého za nás dal. Kristus, Syn Boží, za nás umřel; neboť »když jsme byli hříšníci, podle času umřel Kristus za nás.« Řím. 5, 8. »On sám neduhy naše nesl, a zsinalostí jeho uzdraveni jsme.« Is. 52. A láska tato nezasluhuje, rcete sami, naší největší lásky? Pane, čím se odplatíme za všecko, co jsi učinil nám? —

b) Dobrodiní tato dávno prokázal nám, ba celému světu Hospodin. Pomněme ale i na zvláštní dary, jichž denně od Boha přijímáme. Jest to milost víry, milost křtu, dar povolání našeho, milost, že nám hříšným tak dlouho shovívá, hříchy odpouští, dobrá vnuknutí a předsevzetí dává. Čím, rcete nejm., se za to všecko odplatíme Bohu? To neučinil všemu lidu, všem národům, toliko nám křesťanům: »na místě pastvy, tu jest nás usadil, nad vodou občerstvení vychoval nás.« Ž. 22, 2. »A by byl Hospodin nezpomohl, o maličko byla by duše má na onom světě.« Ž. 93, 17. Nuže, což učiníme za to Hospodinu? Slyšte a žasněte. Bůh ničeho nežádá, leč co poručil: »Milovati budeš Boha svého!« Žádá toliko lásku naši.

Známe všickni přikázání lásky a víme, jak Boha milovati máme, totiž z celého srdce, ze vší duše, ze vší mysli své. Tak velí Bůh Sám. »Kdož jsem, ó Pane,« volá sv. Augustin, »že mi přikazuješ, bych Tě miloval? Vyhrožuješ, jestliže Tě nemiluju; slibuješ hojnou odměnu, pakli tebe miluju. A co jest láska má? Jakou na ní máš radost?«

Který král by řekl služebníkovi: »Miluj mne, a dám ti kus země za odměnu.«? My pak zaslíbení máme na vlast nebeskou, a to máme děkovati ne své zásluze, ale dobrotě a lásce Boží. Bůh chce býti milován, a jest lásky náš nejvyšší hoden. Sudte, jak jsme zpozdlí, jestliže Boha nemilujeme.

Bože náš! jediná, pravá lásko! Od této chvíle budeme Tě milovati z celého srdce, z celé duše, ze vší mysli své. Touto láskou přímé učiníme všechny stezky Jeho, místa křivá budou zpřimena, ostrá stanou se cestami rovnými. Pak užijeme všickni spasení Boží; i budeme Boha milovati na věky. Amen.

Josef Baar, b. notář a farář v Putimi.

Neděle I. adventní.

O s o u d u s o u k r o m é m.

»Všichni my zajisté ukázati se musíme před soudnou stolicí Kristovou.«

II. Kor. 5, 10.

Opět nastal sv. advent. Advent pochází z latinského *adventus*, což znamená tolik jako příchod. A proč se nazývá nynější doba adventem? Poněvadž připomíná příchod Toho, jenž byl po 4000 let, — odtud 4 neděle adventní, — očekáváním národů. Tento příchod Páně udál se před 1899 lety, když Slovo tělem učiněno jest a přebývalo mezi námi. Avšak máme ještě jeden příchod Páně, na který nás také doba adventní pamatuje, který se sice ještě neudál, ale který se jistě, — kdy, to ovšem nevíme, — stane. O tomto druhém příchodě Páně mluví sv. evangelium dnešní neděle a líčilo jej také evangelium, které se předčítalo o minulé neděli. Ne bez příčiny dává Církev sv. předčítati části Písma sv., jednající o tomto druhém příchodě Páně k soudu na konci a na prahu církevního roku, tedy dvakrát do roka, nýbrž činí tak z příčiny velice důležité. Ve všem, cokoliv Církev sv. koná, hledá nejprve oslavy svého zakladatele a chotě, Ježíše Krista, a pak pokoje či spásy dítek sobě svěřených. A milí draží, co může člověka více pohnout, aby hledal spasení duše své, co dovede jej spíše pohnout k milování Boha a ku pokání nad spáchanými hříchy, jako živá vzpomínka na ten okamžik, kdy Syn člověka přijde s nebe s mocí a slávou velikou soudit živých a mrtvých? Když apoštol národů, sv. Pavel, mluvil v Cesarei před vladařem Felixem o spravedlnosti a o čistotě a o budoucím soudu, počal

se Felix třásti a nevěděl, co by odpověděl sv. apoštolu. Hle, jak účinkovala na pohana zmínka o budoucím soudu. A znám jest vám zajisté podobný příběh ze života sv. Methoděje, apoštola našeho. Světec tento přišel na svých apoštolských cestách také k Bulharům, jímž tehda panoval král Boris, člověk povahy drsné, neústupné. Účel cesty sv. Methoděje na královský dvůr bulh. nebyl jiný leč ten. aby krále získal kříži Kristovu a s králem veškerý národ. A víte, čím se to našemu sv. apoštolovi konečně podařilo? Vyobrazením posledního soudu a výkladem jeho. A jako se zděsil král Boris myšlenky na soud a zanechal svého dosavadního života a přivinul se nejen sám, ale s ním i veškerý lid k tomu znamení, které se v den poslední či soudní na obloze objeví, tak zajisté učiníte i vy, milí draží, bude-li jen ve vás živá a pevná víra v tento článek naší sv. víry. Aby pak tato víra v nás oživila a se upevnila, zvolil jsem si za předmět dnešní řeči:

výklad učení sv. Církve o soudu.

Prosím lásky vaše za nedílnou pozornost, poněvadž opravdovým rozjímáním o té pravdě nejlépe se také připravíte na třetí příchod Páně, který se má ustavičně v nás opakovati, — jest to příchod Páně do srdcí našich láskou a milostí, aby nás posvětil. Začínám ve jménu Páně a jeho blahoslavené Matky, Panny Marie.

P o j e d n á n í.

1. Draží v Kristu! Rozeznáváme dvojí soud, a sice tak zvaný soukromý a tak zvaný všeobecný. Soud soukromý, o němž dnes právě jednati chci, nastane hned po smrti každého člověka a souzena bude při něm toliko duše každého člověka zvláště či v soukromí, odtud jeho pojmenování. Že takový soud bude, jest výslovným článkem zjevené víry. Zakládá se tato víra naše na slovech božského Spasitele, jenž různými podobenstvími a příklady nás poučil, že hned po smrti rozhodne se osud každého člověka. Tak v podobenství o boháči a chudém Lazarovi pravil Pán: »Umřel Lazar, a nesen jest od andělů do lůna Abrahamova; umřel i boháč, a pohřben jest v pekle. Luk. 16, 22. Tutéž pravdu vyjadřují podobenství o hřivnách« Luk. 19.; o nevěrném vladaři Luk. 16., o večeři a hostu, který neměl svatebního roucha Mat. 22.; totéž vychází ze slov Krista Pána, která pronesl k lotru na pravici: »Ještě dnes budeš se mnou v ráji.« Luk. 23, 43. A jak učil Pán Ježíš, tak učili i sv. apoštolé. Tak na př. Pavel píše v listě k židům 9, 27.: »Uloženo jest lidem jednou umříti, a pak bude soud.« Ale již v Starém Zákoně na několika místech zcela zřetelně vyslovena jest pravda, že hned po smrti budeme souzeni. Tak na př. v knize Ekl. 11, 28. čteme: »Snadno jest Bohu v den skonání odplatiti jednomu každému podle skutků jeho« — a ve v. 20.: »Neboť při smrti člověka obnažují se skutkové jeho.«

Než kdyby i nebylo těchto jasných výroků Písma sv., již zdravým rozumem musíme nahlédnouti, že soud hned po smrti člověka má býti.

a) Neboť kdyby nebylo soudu, byl by člověk svým pánem a mohl by dělati, co by se mu líbilo. Kristus Pán však učí, že jsme za všecko své jednání a konání Bohu odpovědni a že jednou ze svých činů přísné účty budeme musít skládati. Musíme-li však tento počet Bohu vydati, nutno, aby jej člověk vydal v témž okamžení, kdy ze života vykročí, sice by osud člověka po čas nějaký zůstal nerozhodnutým, což však nemůže býti. Kromě toho máme přikázání Boží a dvě přikázání lásky. Ale kde jest zákon či přikázání, tam musí býti také soudce, sic by jinak přikázání neměla účelu.

b) Naše svědomí, jež nás už v tomto životě jako přísný soudce stále stíhá, jest nejvýmluvnější předzvěstí soudu, který po smrti přijde. Tento hlasatel soukromého soudu nejzřetelněji se ozývá na smrtelné posteli. Jak mnozí utěšovali se v životě při svých nepravostech myšlénkou, »po smrti všemu konec« a p., ale když se ta rozhodná hodina přiblížila, tu opustila je ta útěcha, i šli buď upřímnou lítostí do sebe nebo zemřeli v zoufalství.

c) Konečně žádá takového soudu sama spravedlnost božská a pak náš cit pro spravedlnost. Když tak člověk pozoruje běh věcí, vidí, že velmi zhusta již zde na zemi patrně jeví se trestající neb odměňující spravedlnost Boží, ale často také zříme, jak zde na zemi dobré, spravedlivé a ctnostné bývá potlačováno, pronásledováno a tlumeno, kdežto zlé a mrzké vítězí; nuže kdyby po smrti nemělo nastati vyrovnání, kdyby za hrobem nemělo býti spravedlné odměny, člověk by musil pochybovati o spravedlnosti Boží, ano o Bohu Samém!

d) Pro pravdu naši mluví dále ještě víra všech národů v soud posmrtný. To bylo také přesvědčením všech svatých. Tak modlil se už žalmista Páně: »Zbodniž bázně svou tělo mé, neboť soudců tvých bál jsem se.« 118, 120. Zbožný opat Eliáš, jenž po 70 let svatý život na poušti vedl, často svým žákům říkával: »Tři věci se bojím: 1. oddělení své duše od těla; 2. předstoupení před soudnou stolicí Boží a 3. ortele, jenž s ní nade mnou vynesena bude.«

Bude tedy soud, a to hned po smrti. Ó, jak vážná, jak hrozná to myšlénka! Sotva duše tělo naše opustí, už bude souzena! Tělo naše nebude ještě ani zcela zchladlé, a duše naše bude již buď v sídle blaženosti nebeské nebo bude úpěti v mukách očišcových anebo v pekle proklínati sebe, ano i Boha Samého!

2. Poněvadž soud soukromý hned po smrti se koná, patrně, že každý z nás souzen bude tam, kde právě skoná. Farao s vojskem svým souzen byl ve vlnách Rudého moře, v nichž utonul; Absalon souzen byl pod dubem, v jehož ratolestech uvízl a od Joaba kopím proklán jest; Heli souzen byl u dveří svého příbytku, kde s lavice spadnuv zlámal si vaz; Balthasar byl souzen na hlučné hostině, když s dvořany hodoval; jistý Israelita souzen byl na poušti, když probodnut byl od Fineesa proto, že smilnil se ženou Madianskou; Jidáš byl souzen pod stromem, na němž se oběsil. Drazí přátelé, jak hrozná to myšlénka: místo skonání člověka bude také jeho sudištěm! Kéž bychom toho byli vždy

pamětlivi, pak bychom se zajisté chránili, ať na kterémkoliv místě stojíme nebo se nalzáme, hříchem je poskvrnit, vždyť v den soudný místo to na nás by svědčilo!

3. A kdo bude nás soudit?

Ježíš Kristus.

To potvrzuje Písmo svaté Tak miláček Páně, svatý Jan, výslovně píše ve svém evangeliu 5, 22: »Otec nesoudí nikoho, nýbrž veškeren soud dal Synu.« A svatý Petr Skut. apoštolští 10, 42. praví: »Přikázal nám hlásati lidu a svědčiti, že on jest, kterýž určen jest od Boha soudcem živých i mrtvých.« A kdo jest Ježíš Kristus? Pravý Bůh, tudíž nejvyšší spravedlivý a vševědoucí. Drazí v Kristu, uvažte jen dobře tyto dvě Jeho vlastnosti, a poznáte, jaký rozdíl jest mezi soudy světskými a mezi soudem, který nás po smrti čeká. Soudcové světští musí často dlouho vyšetřovati, vpytávati se, svědky vyslýchat, věrohodnost jejich zkoušet, a přes to nezdídka bývají oklamáni a podvedeni. Soudcové světští jsouce lidmi, podléhají rozličným slabostem a vášním, jež nezůstávají vždy bez vlivu na jejich rozhodnutí. Všeho toho u Krista Pána, jakožto Boha nebude; před ním nepomůže nám žádné lhaní ani vytáčení, neboť před Ním nic není skrytého, »Onť končiny země spatřuje; a všecko, což pod nebem jest, vidí« II. Par. 28, 24., »ale On také věrný, beze vší nepravosti, spravedlivý a přímý« V. Mojž. 32, 4., »u Něho není ani přijímání osob. ani žádosti darů« II. Par. 19, 7., »proto také odplatí jednokaždému vedle spravedlnosti a věrnosti« I. Král. 26, 23., tak že každý bude nucen po vynesení rozsudku zvolat se Žalmistou Páně: »Spravedlivý jsi Hospodine a přímý jest soud tvůj.« Žalm 118, 135.

4. A z čeho budeme souzeni?

Nejen ze všech skutků svých, ale i ze všech slov, myšlének a žádostí. O, jaký se tu zase jeví rozdíl mezi soudem světským a božským! Zde na zemi mohou nás soudové souditi toliko ze skutků a slov, ale nikdy ne z myšlének, ale o Tom, jenž nás bude souditi po smrti, praví se v Písmu, že »hledí k srdci a že zná skrytosti srdce lidského.« I. Král. 16, 7. a Ž. 43. A že i z myšlení souzeni budeme, potvrzuje výslovně Písmo sv., an v knize Moudrosti 1, 9. dí: »Nebo na myšlení bezbožníka tázáno bude,« a v knize Přísloví 15, 26. se praví: »Ohavností (jsou) Hospodinu myšlení zlá,« nuže kterak by mohla ujíti soudu? A nejm., uvažte, jak mnoho hříšných myšlení postřehneme už my v srdci svém při zpytování toliko nedostatečném, což teprve spatří v něm oči Boží! Ale nejen myšlenky, při kterých jsme se vědomě zdržovali, kterými jsme se kochali, ale i žádosti, svolení v ně, rozhodnutí se ke hříchu, třebaš hříšné provedení nenásledovalo, budou předmětem přísného soudu Božího. A že i ze slov, z řečí svých souzeni budeme, kdož by se opovážil o tom pochybovati, když Sám Pán a Spasitel nás o tom ujistil řka: »Pravím vám, z každého slova prázdného, kteréž mluvíti budou lidé, vydají počet v den soudný.« Mat. 12, 36. A Duch Sv. praví v knize Moudrosti 1, 9: »A hlas řečí (bezbožníka) přijde před Boha k trestání jeho nepra-

vosti. « Nejmilejší, nepojímá vás strach a hrůza, když se rozpomenete, co slov, nedím prázdných, neužitečných, nesměřujících k oslavě Boží, nýbrž docela hříšných, Boha hrubě urážejících každý z vás už ve svém životě pronesl? Ó, nechtějme aspoň budoucně ještě více rozmnožovati »toho pokladu hněvu, který už každý máme nashromážděný ke dni hněvu a zjevení spravedlivého soudu Božího.« Řím. 2, 5. A konečně, jak dří Zjevení sv. Jana 20, 12. »Souzeni budou mrtví podle skutků jejich.« Vše, co člověk od prvního okamžiku, kdy užívání rozumu nabyt, dobrého nebo zlého vykonal, až do posledního vzdechnutí svého, bude předmětem toho soudu. Všecky hříchy proti víře, naději a lásce; všecky hříchy proti příkázáním Božím a církevním; vše, co spácháno bylo i v temnotách nočních nebo v nejskrytějších koutech, vše to bude tenkrát zjeveno a souzeno. Ale nejenom z toho, co jsme zlého vykonali, budeme musít se zodpovídati, nýbrž i z opomenutí dobrého, neboť sv. Jakub učí, »že kdo umí dobře činiti, a nečiní, má hřích.« Jak. 4, 17. Ach, jak mnohému z nás povede se tenkrát jako stromu, který ovoce dobrého nenese, jak mnohý z nás bude pro opomenutí dobrého odsouzen do ohně věčného!

5. Po rozsouzení bude hned následovati vynesení ortele. Kdo bude nalezen bez poskvrny, ten uslyší z úst Soudce věčného ono radostné: »Služebníče věrný, že jsi byl nad málem věrným, nad mnohým ustanovím tebe, vejdiž v radost Pána svého,« ano, kdo při soukromém soudě nalezen bude úplně čistým, vejde ihned v blaženost nebeskou; kdežto těch, kteří smrtelnými hříchy obtíženi budou, těch losem bude tma zevnitřní, kdež jest pláč a skřípění zubů. Kam však přijdou ti, kteří budou na sobě míti menší poskvrny, nebo ti, kteří obmyvše se z hrubších poklesků sice v krvi Beránkově, přece úplně zadost neučinili uražení spravedlnosti Boží? Ti přijdou na místo očisty, kdež tak dlouho pobudou, dokud by svého dluhu do posledního penízku nezaplatili. Neboť apoštol národů píše v I. listě ke Kor: 3, 13—15: »Zůstane-li čí dílo, ... vezme odplatu: pakli čí dílo shoří, vezme škodu, ale sám bude spasen, avšak tak jako skrz oheň« (rozuměj: očištcový).

6. A, milí drazí, při orteli na soudě soukromém proneseném zůstane. Tot právě činí soud Boží nejhrůznějším. Odsouzen-li někdo zde na zemi, může se odvolati k vyššímu nebo nejvyššímu soudu nebo dokonce k panovníkovi, od nichžto vyneseny rozsudek může býti nejen změněn, nýbrž i docela zrušen. Avšak od rozsudku Božího při soudě soukromém nebude odvolání; komu tenkrát dostane se koruny spravedlnosti, podrží je na věky, koho však losem bude zatracení, ten na věky v pekle se trápití bude. Nezměnitelnost soudu Božího vyjadřuje Písmo sv. těmito slovy: »Padne-li strom na poledne nebo na půlnoc, na kteréžkoliv místo padne, tam bude.« Kaz. 11, 3. Drazí v Kristu! uvažte teď jen poněkud to slovo věčný. Víte, co to znamená?

V Mnichově žil před nějakým časem šlechtitný měšťan, jenž svědomitě dával Bohu, co Božího jest, a králi, což královo, jenž však veřejně nejednou vyznal, že za svůj křest spořádaný život

díky zavázán jest kázáním jistého katol. kněze. Když se octl na smrtelné posteli, dal si onoho kněze k sobě povolati, a když jej ten navštívil, děkoval mu nemocný ještě jednou za všechna spasitelná naučení, jež byl z úst jeho slyšel. »Zvláště jedno slovo,« pravil, »hluboký na mne učinilo dojem a nikdy jsem na ně nezapomněl. Děkuji vám, velebný pane, zvláště za to slovo.« — »A které to bylo slovo?« tázal se ho kněz. A odpověď zněla: »Dlouho není věčně, ale věčně je dlouho.« Ano, milý drazí, dlouho není věčně! Sto, tisíc, million let jest ovšem hezky dlouho, ale přece ještě není to věčně. Dlouho není věčně, ale věčně jest dlouho, hrozně dlouho, děsně dlouho, k zoufání dlouho — pro zavrženého!

Nuže drazí přátelé, učte se báti Boha. Bázeň Boží jest počátek vši moudrosti, bázeň Boží spasí duši vaši. Budete-li se v tomto životě báti Boha, soudce vašeho, potom, až ten soud vám nadejde, bude vám jen k útěše a radosti, neboť »tomu, kdo se bojí Pána, dobře bude v nejposlednější čas, a v den skonání svého požehnan bude.« Eccl. 1, 13. Amen. Alois Koudelka, farář v Nikolčicích.

Svátek neposkvrněného Početí Panny Marie.

Křesťanství povzneslo důstojnost ženy.

»Maria, bez poskvrny hříchu prvotního počatá, oroduj za nás.«

Litanie loretanská.

V Kristu shromáždění! Eva stojí u stromu, z něhož Bůh prvním rodičům zakázal požívati ovoce. Veliký boj odehrává se v nitru naší pramáti. Na jedné straně láká ji krásné ovoce a vychytralý ďábel v podobě hada, na druhé straně zastrašují ji hrozná slova Hospodinova: »Kteréhokoliv dne byste z tohoto stromu prostředního jedli, smrtí zemřete!« Konečně boj dokonán v nitru první ženy — žádostivost zvítězila. Eva trhá ovoce se stromu zapovězeného, a dává svému muži Adamovi. a tak byl spáchán první hřích!

Hříšné lidi Bůh nejvyšší svatý v ráji trpěti nemohl, a proto je vyhnal z ráje, a anděl s plamenným mečem postaven u vchodu do krásné zahrady.

Dříve, než opustili nešťastní rodiče ráj, musil každý z nich vyslechnouti trest za přestoupení zákona Božího. Evě platila slova Hospodinova: »Budeš mít mnoho starostí a obtíží s dětmi. Pod mocí muže budeš, a on panovati bude nad tebou.« I. Kn. Mojž. 3, 16.

Hrozná slova Hospodinova: »Pod mocí muže budeš, a on pak panovati bude nad tebou,« tížila jako nesnesitelný balvan ženu po vyhnání z ráje, a ona seznala, že výrok ten vyplnil se do poslední písmeny. Co těšilo ubohou v hrozném postavení?

Čím těšila se Eva a její dcery v té hrozně porobě, do které ji uvrhl první hřích? Byla to slova, která Hospodin mluvil k ďáblu: »Nepřátelství položím mezi tebou a ženou, mezi (semenem) potomky tvými a jejími, ona potře hlavu tvou, a ty úklady činiti budeš patě její.« I. kn. Mojž. 3, 13.

Žena měla sejmouti kletbu, která lpěla na ženě, protože uvěřila svůdným slovům hada pekelného. Nebe štěstí bylo pro ženu v židovství i v pohanství žijící zachmuřeno hroznými, bouřlivými mraky.

Dnes však na tom zachmuřeném nebi svítá, dnes na tom nebi vychází jitřenka — neboť Maria, jejížto svátek neposkvrněného Početí slavíme — jest ta žena, která potřela hlavu hadovu, která zrodila Krista, jenž učení Svým ženu z otroctví vymanil a k dřívější důstojnosti povznesl.

Ano, křesťanství to jest, které důstojnost ženy v Marii Panně neposkvrněné povzneslo.

P o j e d n á n í.

I.

Rozmilí v Kristu! Ve věnci krásných květů ctností září zvláště jedna, která vyobrazuje se jako krásná, něžná, bělostná lilie, jest to sv. čistota. Sv. čistota jest zvláštní drahoukam, který kráší korunu dívky a ženy. Pohanství neznalo této ctnosti. Neboť oporou čistoty jest pokora, stydlivost a nábožnost. U všech pohanů však panovala nezměrná pýcha. Také dívka pohanská ve všem a všudy spoléhala se jen na sebe, a proto klesla a ztratila tuto vznešenou ctnost. Všechno takřka spiklo se proti dívce, aby ji o tu hvězdu ctnosti připravilo. Dívka pohanská viděla ve své domácnosti necudné obrazy, ve škole byla vychovávána spolu s chlapci, mezi nimiž nejmělejší pohyby dělati musila, a tak připravována o panenství stud! Co jí ještě ze studu zbylo, urvalo jí nestoudné, nemravné divadlo, kde bělostná lilie čistoty a panenství veřejně a drze byla lámána a nohama do bláta neřestí šlapána. Mohla snad dívka pohanská hledati zvláštní potěchy v boji o sv. čistotu ve své víře, ve svém náboženství?

Ach, s tím náboženstvím pohanským smutně to vypadalo. Dle učení na př. pohanských Řeků, bohové, sídlící na vrchu Olympu, byli oddáni vášním nejnižším, ženy bohů byly mstivé, necudné, vášnivé a nemravné. Krásné to vzory k následování! Kde mohla vzíti dívka pohanská pohnutky, aby korunu panenství si zachovala?

Dívka pohanská neměla svobodné vůle, nemohla provdati se, za koho by si přálo její srdce.

Otec její byl všemohoucím pánem, on mohl s ní naložiti dle své vůle, nikomu nebyl za to zodpovědný. Muž dívku, ženu, koupil, jako kupoval nějakou věc, otroka nebo dobytče. Násilí rozhodovalo o manželství. Muž dívku unesl, a ona musila býti ubohou otrokyní. Muž mohl naložiti se ženou, jak chtěl, mohl ji jinému prodati, mohl si ji za nějakou věc vyměnit, dle libosti jinému ji propůjčiti. Cizoložství u muže nebylo trestáno, ano až k společnému užívání žen došlo! Hřích, v ráji ženou spáchaný, učinil ze ženy kdysi na roveň milené družky postavené bídnou služku, bídnou otrokyni; žena, stvořená pro lásku a přátelství, odsouzena k ponižující porobě!

Žená vdaná nebyla na roveň postavena svému muži.

Mezi manžely nestávalo práva — leč násilí, jiného pouta mezi nimi nebylo, leč mrzké rozkoše — žena stala se hříčkou v rukou svého surového muže. Žena nepožívala s mužem stejných práv občanských! Neměla ani nejmenšího práva na dědictví.

Žena měla určenou pro sebe tmavou komůrku, a tam uzavřena bez svobody, bez všelikých práv trávila smutné dny života svého. Mezi tím, co muž se bavil lovem, bylo ženě doma obstarávati hospodářství a v potu tváři dobývati chléb! Chléb, trpce vydobytý, nebylo jí popřáno pojídati s mužem svým za jedním stolem, ale musila jako nejposlednější otrokyně někde v koutku pojídati zbytky se stolu muže, kterými ji odbýval.

Muž směl ženu týrati dle libosti, mohl ji utýrati až k smrti — ženu žádný zákon nechránil. Zemřel-li muž, byla žena spolu s mrtvolou muže za živa upálena, nebo do hrobu s ním za živa pohřbena.

Žena neplatila za nic u muže!

Snad aspoň děti, které porodila, byly její útěchou, byly její radostí?! Děti, jež žena v životě počala, v životě krví svou živila a bolestně porodila, nenáležely jí, nýbrž otci, on mohl s nimi naložiti dle své libosti. Ach, jak bídný byl stav ženy, než spatřila světlo světa Panna Maria!

Žena snížena na stupeň otrokyně; tím trpěla rodina celá.

Kde pustne poměr mezi manžely, tam pustne poměr i mezi dětmi! Jak mohly se děti milovati, vidouce sváry a rŕžnice? Jak mohla žena milovati muže, tyrana? Nedivme se, že zanevřela na svého muže ve svém srdci a všelijak mu život ztrpčovala. Muž dle zákona mohl si vzíti žen, co chtěl! Když muž ženy své se nabažil, mohl ji vyhnati pryč. Okamžitě musila opustiti práh domu, do něhož vkročila v půvabu a kráse. Musila opustiti své děti, musila opustiti všecko, co jí bylo milé a drahé. Stále žila ve strachu, že objeví se na prahu její komůrky hrdý otrok s rozkazem svého rozhněvaného pána: »Klid se, pán můj tě nechce více viděti!« Ach, jak smutný byl stav ženy u pohanů, pokud nezavznělo světem jméno ženy vznešené, jméno Maria!

Žena až dosud v krajinách, kam nezasvitlo slunce křesťanství, kam nedolehlo ještě krásné jméno Maria — úpí v porobě.

Americký divoch ponechává své družce obdělávání pole a jiné namáhavé práce. V Číně běže na sebe rodina smutek, když se jim narodí dcera! Otec ji pohodí, prodá nebo zabije! V Hindostanu ukládá ukrutné zákonodárství tisícům nešťastnic povinnost, za živa vedle tělesných pozůstatků mužových na hořící hranici se obětovati. V Africe prodává se žena za přenůzku cenu, a otáže-li se ji pocestný na cestu, dává ona toliko následující odpověď, která její nevědomost a porobu dosvědčuje: »Cestu nemohu vám ukázati, vždyť jsem jenom žena.«

Moji drazí, mohl bych ještě více rozvinouti obraz smutný »žena před Kristem«, mohl bych vám líčiti, jak u samých židů, národa to, u něhož tradice Boží — že žena pokleslé lidstvo povznese — se zachovala, žena hluboko ponížena byla. Mohl bych vám vyprávěti, že i u židů zavedeno bylo mnohoženství, takže srdce mužovo rozděleno bylo mezi více žen a žádné nenáleželo — neboť ani u židů nebyla žena na roveň postavena se svým mužem. Mohl bych ukázati, že mnoho žen v domácnosti mělo za následek sváry a různice, vzpomeňte jen na Hagar, vyhnanou od Abrahama. Vzpomeňte na Jakuba, jemuž ztrpčovaly život Lia a Ráchel. Žena u židů práva k odchodu neměla nikdy! Muž však pod všelikou záminkou mohl dáti ženě tak zvaný lístek zapuzení, a hned musila opustiti svůj domov a dítky!

Dosti budiž! Nechci dále cit váš, křesťanské ženy a dívky, urážeti, proto raději ukáži vám, jak ženu pohanskou křesťanství povzneslo.

II.

Když přišla plnost času, poslal Bůh Syna Svého, narozeného z Panny, »a jméno Panny bylo Maria.« Luk. 1, 27. Ženou započalo porušení pokolení lidského, ženou mělo býti započato vykoupení jeho.

Maria jest druhá Eva.

Jako první Eva dána za pomocnici k zachování pokolení lidského, tak druhá Eva, Maria, dána jest za pomocnici novému Adamovi, Kristu, k napravování lidstva, jím stala se matkou nového pokolení lidského, které Bohu slouží. Svým panenstvím stala se schopnou, aby sňala kletbu se ženy a povznesla ji k bývalé důstojnosti.

Maria, bez poskvrny hříchu prvotního počatá, zazářila jako překrásný vzor všem pannám.

Maria Panna, královna všech panen, ukázala na sobě samé, jak Bůh miluje čistotu a panenství, neb pannu čistou, ani nejmenším dechem hada pekelného neposkvrněnou, zvolil si za Svou Matku! Křesťanství podalo krásné vzory panickosti a čistoty. Ježíš Kristus, zakladatel, byl panic, narodil se z Panny nejčistot-

nější, z Panny, která byla pannou před, při a po porodu, zvolil si panického pěstouna, a panický apoštol spočíval při poslední večeři na prsou Jeho. Křesťanství zrodilo nesčíslný počet panen! Pohanství s těžší mohlo nalézt 4 až 6 panen, které by posvátný oheň udržovaly, učení Kristovo zrodilo však takových panen zástup nepřehledný!

Maria Panna, Matka Boží, povznesla ženu i matku.

Když Bůh snížil se k ženě tak, že z ní vzal Svě nejčistší tělo, když ženu oslovoval něžným slovem matko, když byl jako dítě ženy poslušen, zdaž mohl by hleděti déle na prosbu ženy? Maria Panna svým prostřednictvím u Spasitele vyprosila snoubencům vína obveselujícího, vína vzájemné lásky, bez níž svazek manželský stal se právě bezchutnou vodou. Hlásal totiž její božský Syn: »Protož opustí člověk otce i matku, a přidrží se manželky své, a budou dva v jednom těle.« Mat. 19, 5.

Dívka může nyní jíti za toho, ke komu ji táhne její srdce, může dobrovolně, nenuceně, beze strachu ku sňatku se rozhodnouti.

Jen nerozumní rodičové nutí dceru ku sňatku, který bývá z pravidla nešťastný. Páskou, manželky spojující, má býti upřímná, obětavá láska, která všecka údolí nedorozumění vyrovnává. Sv. Pavel Kol. 3, 19. praví: »Muži milujte manželky své a nemějte se k nim trpce.« Na jiném místě též apoštol zase napomíná ženy, aby muže své milovaly. Tit. 2, 4.

Kristus povýšil manželství na svátost a vyhlásil za svazek, který žádnou mocí lidskou rozvázán býti nemůže: »Protož, co Bůh spojil, toho člověk nerozlučuj.« Marek 10, 9. Zlatou pásku mezi manželky láme jenom bledá, neuprosná smrt.

Dle učení Kristova, dle učení katolického má býti manželství obrazem spojení Krista s Církví. Neb praví apoštol národů Ef. 5, 23.: »Nebo muž jest hlava ženy, jako Kristus hlava Církve!« Jak vznešený a krásný to poměr! Jako Kristus sv. Církvi jest ochranou a záštitou, tak má býti ochráncem muž své ženě. Jako jest jeden Kristus a jedna Církev, tak v manželství jest spojen jeden muž s jednou ženou. Jako jevila a jeví Církev oddanost svému Kristu, tak má i žena býti v lásce a věrnosti poddána svému muži. Jako Kristus miluje Církev Svou a slíbil, že jí nikdy neopustí, tak má i muž milovati ženu svou! Opět jest sv. Pavel, který volá k mužům: »Muži mají milovati manželky své jako svá těla. Kdo miluje manželku svou, sebe samého miluje.« Efes. 5, 28. A já dodávám: kdo manželku svou týrá, proti nátiskům jí nechrání, sebe sama snižuje. Ve svátosti stavu manželského prýští se zdroj milosti a přirozená láska se zdokonaluje a posvěcuje. Žena, křesťanským manželstvím na roveň postavena svému muži, stává se jeho jedinou věrnou společnicí, které do kořán

otevřítí může srdce své, na niž může se vždy a za každých okolností spolehnouti! Když na čelo muže vystupují mráčky nevole, rozmrzelosti, nespokojenosti, útrap, tu žena hladkou rukou svou neb polibky lásky zaplašuje bouři se zachmuřeného čela. Když muž rozmrzen v práci umdlévá, tu žena jest to, která jako anděl strážný ho k vytrvalosti a trpělivost nabádá. Žena křesťanská, na roveň postavena svému muži, jako anděl lásky kráčí s ním ruku v ruce tímto životem. Nic nedovede milující ženu odvrátiti od lásky k jejímu muži, ani nemoc, ani neštěstí, ani pomluva, ba ani zpuštělý život!

Matka křesťanská může svými dětmi se těšiti, může v obcování s nimi mnohou radost nalézti, má právo také sedati za jedním stolem se svým mužem a se svými dětmi! Otec křesťanský nesmí libovolně nakládati se svými dětmi, neboť ví, že jest za ně zodpověden svému Bohu. Neboť děti jsou majetek Boží. Bůh je stvořil, jemu náležely dříve, nežli rodiče je jmenují svými!

Muž neuzavírá ženu svou v tmavé komůrce, ale dovoluje jí volně vycházeti, zná její věrnost!

Láskou a věrností blaží žena srdce svého muže, studem a cudností krotí jeho vášně. Skromností a trpělivostí vzdělává svého muže, jest mu podporou pro celý život, jest mu milou útěchou i na prahu věčnosti.

Ano, žena posvěcená křesťanstvím, vynasnažila se, aby toho důstojenství byla hodna. Vidíme v prvních dobách, že učení Kristovo šířeno a podporováno bylo pannami a ženami křesťanskými, které prolily ochotně krev svou pro Krista. Žena křesťanstvím posvěcená vymohla ženám stejná práva občanská s muži. Byla to sv. Helena, matka císaře Konstantina.

Ženy křesťanské to byly, které první počaly se starati o chudé, bídné a nemocné. To byly andělé pravé lásky křesťanské, která se prýští z pravé lásky k Bohu. Fabiola, nábožná Římanka, postavila první nemocnici a chudobinec v Římě. Pohanství s chudým a bídným soucitu neznalo. Pohanství zrodilo nemilosrdenství, křesťanství zrodilo milosrdenství, které prýští z ran Ukřižovaného, Obětovaného! Takováto láska obětavá, která neštítí se nakažlivých nemocí, která nehrozí se obětovati i život pro druhého, takováto láska svou božskou pravdou uchvacuje i srdce nejzarytější! A takovou lásku zrodilo křesťanství a láska ta přemohla svět!

* * *

Poznali jsme, moji drazí, jak bídný byl stav ženy před Kristem, jak bídný byl stav dívky, stav ženy provdané, stav matky pohanické, dokud nespátřila světlo světa Matka Boží, Panna Maria! Naproti tomu křesťanství povzeslo dívku, ženu, matku, k její nynější důstojnosti. Ženy křesťanské, pamatujte, že to byla Maria Panna, která zrodila Krista, zrodila křesťanství, a to křesťanství že vás povzneslo. Nedejte proto nikdy vymizeti ze srdce

vašeho náboženskému citu, nedejte nikdy vymizeti ze srdce vašeho úctě Mariánské. Čím více bude ctěna a velebena ta, která zrodila spasení světu, tím více úcty a vážnosti těšiti se budete i vy, ženy křesťanské. Ženy křesťanské, buďte hrdy na to, že křesťanství zbudováno jest na ženách. Každá z vás budiž ve své rodině Ludmilou a Doubravkou, a budiž kněžkou ve své domácnosti, udržujíc posvátný oheň křesťanství ve svém srdci, svého muže, svých dětí a svých domácích, aby toto věrné plnění povinností spojilo vás s Kristem a Jeho Neposkvrněnou Matičkou. Amen.

Frant. Jirásko, kaplan v Rovni.

Svátek neposkvrněného Početí Panny Marie.

Maria pomocnice.

»Zdrávas, milosti plna«!

Luk. 1, 28.

Zajisté jste si dobře všimli, že o Mariánských svátcích často jedno a totéž evangelium se předčítá. Málo toho evangelista Páně o Panně Marii napsal. On věděl, že Maria nehledala slávy lidské, ona na světě chtěla jen trpět a jen na nebi se chtěla s milým svým Synem radovat. Hleďte Marii tam, kde zástup Krista králem učiniti chce a vy jí tam nenaleznete, hleďte ji tam, kde nevděčný svět kříž připravil Spasiteli svému a u toho kříže stojí ona nejbliž. Proto také apoštol jen to nejnutnější o Marii v evangeliu připomenul. Ale těchto několik slov postačilo tisícům a tisícům zbožných ctitelů Mariánských, aby se k ní o pomoc utíkali, její ctnosti obdivovali, její příklad následovali. Viděl jsem v ammergavském chrámu v neobvyklou hodinu odpolední mnoho lidí klečeti před obrazem Panny Marie pomocnice křesťanů. Vedle velkého, krásně zhotoveného toho obrazu byly menší obrázky zavěšeny, pod některým bylo napsáno: Maria pomoz, pod jiným zase: Maria pomohla, pomůže i na dále. Tyto obrázky tam zavěsili ctitelé Marianští, aby si vyprosili na Marii pomoc ve svých potřebách a přáních. Řekl bych, že je to takřka potřebou našeho srdce, obraceti se k Marii o pomoc, vždyť její láska k nám je tak čistá, nezištná. Ono to má zvláštní půvab, abych tak řekl, zvláštní kouzlo, když se člověk s vírou a důvěrou v srdci podívá na ten Mariánský obraz, ať s výrazem v tváři vlídným, bolestným, neb oslaveným, člověka to takřka nutí, aby povzdech k Marii vyslal. Když jí žaluješ svou bídu, vidíš v tom bolestném obličejí útěchu, když se těšíš, že tě nic netrápí, že se ti vše po tvé vůli daří, vidíš v tom oslaveném její obličejí i důvěru v Boha, odevzanost do Jeho svaté vůle, když ji o pomoc prosíš, vidíš v té vlídné její tváři už napřed ujištění, že ti pomůže, a když hřích tě

tíží, zdá se ti, jakoby to božské Dítě v náručí Panny Marie tím pozdvíženým k nebi prstem na Boha milosrdného ti ukazovalo, který ti odpustí, když cesty hříchů zanecháš.

M a r i a, p o m o c n i c e n a š e,
je předmětem dnešního našeho rozjímání.

P o j e d n á n í.

Mladý pastevec v Castagno v horách u Florencie pásal stáda. Z dlouhé chvíle uhladil a vyleštil kus mramorové skály a dle své obrazotvornosti a dle svého nadání maloval na uhlazených kamenech obrazy. Při té práci byl jedenkrát neopatrný, spadl se skály a omráčen podle cesty zůstal ležet. Jel tudy arcibiskup z Pisy, vzal hocha na vůz a ve svém paláci dal jej ošetřovati. Rychle se hoch zotavoval, s velikou zálibou prohlížel obrazy v paláci arcibiskupském. Obzvláště madonna Rafaelova hluboce se mu v paměť vtiskla. Po úplném zotavení poděkoval svému ochránci a šel opět do zamilovaných svých hor ke svým stádům. Ihned vyhledil na velikém balvanu stěnu a maloval madonnu. Ač práce začátečnická, jemu se líbila a vynikala uprostřed ostatních jeho maleb po skalách. Zde v této své obrazárně byl úplně šťasten. Když jedenkrát u svých zamilovaných obrazů prodléval, upozorňoval jej soumrak na návrat z pastvy. V tom však uslyšel hluk. Zákeřníci přepadli arcibiskupa, jeho ochránce, nic netušícího na procházce a vlékli jej do hor, aby vynutili na jeho přátelích výkupné. Hoch vykřikl, volal o pomoc a běžel to dolů do města oznámit. Lupiči uslyšeli výkřik, uleknuti se zastaví, nikoho nevidí, než na skále madonnu, jejížto tvář poslední paprsky zapadajícího slunce ozařují, jakoby posvítiti chtěli na jejich příšerný zločin. Nechali arcibiskupa volně odejti a jelikož v Itálii takřka každý, i zločinec, velikou úctu k Panně Marii chová, její pomoci se dovolává, její obrázky s sebou všude nosí, padli před madonnou na kolena a svato-svatě slíbili, že zanechají zločinného života. Jak se těšil potom onen malý pastevec, že svému ochránci mohl navzájem dobrodiní splatiti. Od tohoto výjevu obraťte mysl svou k světoznámým Lourdům, představte si prostou dívku Bernardetu, jak tam před jeskyní ne pouze obraz madonny, jako před těmi loupežníky, ale skutečná Panna Maria v oslňující kráse se jí zjevuje, jak jí praví: »Já jsem neposkvřené početí,« jak jí k dobrému napomíná. Tu není divu, že děvče užaslé potom po celý život pro nic jiného smyslu nemá, než pro onu krásnou Paní, svou nebeskou Matku. Představte si dále ty tisíce upřímných ctitelů Mariánských, jak každoročně, ba každodenně po celá už desíletí k zázračné jeskyni Lourdské pospíchají, aby tam té krásné Paní, své dobré Matce, přednesli své prosby, poprosili za uzdravení v chorobách tělesných, požalovali si na své trampoty. A starci i děti, věřící i jinověrci odcházejí uzdraveni, jak v pamětní knize s největší poctivostí vedené se může každý přesvědčiti. A od těch Lourdů jděte po

širých končinách katolického světa, prohlédněte si ostatní poutní místa, kde Matka Boží divy tvoří, naslouchejte těm zbožným poutníkům v hedbáví i v prosté haleně, jak si to libují, že Matka Páně jim poklid srdce vrátila, neštěstí od nich odvrátila, jejich milým a drahým, o které se tolik báli, víru, ctnost, tělesné zdraví vyprosila.

I ptáme se: Je to mnoho nebo málo, co vše Maria pro nás, své děti, činí? Proto poznáváte dobře, jak účinnou pomocnicí naší je Panna Maria, a že si tudíž za to zaslouží náš úcty, našeho uznání. Na její svátky se srdce naše těší, modlitbu k Panně Marii to dítě nevinné rádo vysílá, k ní muž i stařec ve svých těžkostech s důvěrou vzdychá. Málo kdy slyšíte, že by ten onen nevzdělaný nevěrec hrubým vtípem o Marii a její úctu se otřel, a stane-li se tak přece, každý slušný člověk s hnusem od něho se odvrací. Ty pak, křesťane, vždycky vděčně vzpomínej na Matku Páně, pomocnici svou.

Dnes pak, Matko Páně, slyš naše volání: Maria pomoz. Buď náš pomocnicí v potřebách duševních i tělesných. Přicházíme k tobě s důvěrou, jako děti ku své matce, uveď nás v náruč milého svého Syna. A jestliže hřích jako ten had, jemuž hlavu jsi rozslápla, jak význam dnešního svátku nás poučuje, do srdce našeho plžiti, vkrádati se bude, také ho rozsláplni, pohledem svým pronikni duši naši, abychom se vzpamatovali, když pokušení na nás dorážeti, k hříchu nás sváděti bude, abychom neklesli. V bídě, nouzi, v zármutku našem obrať k nám své milosrdné oči a slituj se nad námi. Nejvíce však nám pomáhej, když oko naše hasnouti a údy tuhnouti budou, či jak ve »Zdravas Maria« prosíme, v hodině smrti nám pomoz, v tu vážnou chvíli pros za nás Boha a nebe nám otevři. Amen.

F. Voříšek, kaplan v Pardubicích.

Neděle II. adventní.

1. Pán Ježíš jest nejen člověk, ale také pravý Bůh;
2. Pán Ježíš jest zaslíbený Mesiáš.

»Jdouce, zvěstujte Janovi, co jste viděli a slyšeli«

Mat. 11, 4.

Dnešní evangelium, jakož i evangelia obou příštích neděl adventních, jednají o Janu Křtiteli. A že se právě v tomto čase čtou, má svou příčinu. Byltě Jan, abych tak řekl, adventním kazatelem, on poslán byl od Boha, aby připravoval národ israelský na blížký příchod Spasitelův, aby kázal pokání, poněvadž se již blížilo království Boží; on byl, jakž sám o sobě praví, hlas

volajících ke všem lidem: »Připravujte cesty Páně, přímé čiňte stezky jeho.«

Jan, jenž od prvního mládí již vedl na poušti přísný a nábožný život, počal v třicátém roce na řece Jordáně kázat pokání, naplněn jsa Duchem Svatým. A když k němu přicházelo veliké množství lidí z Jerusálema i ze všeho Judstva, tu všem domlouval, řka: »Čiňte ovoce hodné pokání; nebo již jest sekera přiložena ku kořenům stromu. Každý strom, který nenese ovoce dobrého, vyfat bude a na oheň uvržen.«

Jan hlásal zjevně, že zaslíbený Mesiáš již co nejdříve přijde, řka: »Jde za mnou silnější než já, kteréhož nejsem hoden rozvázati řeménky u obuvi jeho. Já křtím vodou, ale uprostřed vás stojí, kterého vy neznáte; on jest, který po mně přijde, kterýž přede mnou učiněn byl.«

A když Ježíš přišel na Jordán, aby se dal pokřtít, tu Jan prstem Naň ukázal, a řekl: »Ejhle Beránek Boží, který snímá hříchy světa.«

Dobře tedy věděl Jan, že Pán Ježíš jest Mesiáš, že jest Syn Boží, on Mu svědectví vydal před velikým zástupem, on některé své učenníky, mezi nimiž byl i sv. Ondřej, poslal, aby přidrželi se Krista.

Jak tedy mohl se ještě tázati: »Ty-li jsi Ten, který přijíti má, aneb jiného čekati máme?« Netázal se Jan pro sebe, nýbrž k vůli svým učenníkům. Učenníci, čili přívrženci Janovi, mistra svého měli za samého Spasitele, vidouce, jak k němu na poušť putují zástupové; když ale počal Ježíš veřejně učiti a zázraky činiti, tu všecken lid odešel za Ním. I rmoutili se z toho učenníci Janovi tím více, když brzy na to Jan od Herodesa byl i do žaláře vsazen. Pověst o zázracích Kristových vzrůstala se vždy více, obzvláště co byl k životu povolal mrtvého mládence Naimského. A když opět jednou se zármutkem to Janovi zvěštovali učenníci jeho v žaláři, domlouval jim, řka: »Já nejsem Kristus, ale poslán jsem před ním. On musí růsti, já pak se menšiti.« A aby je tím lépe přesvědčil a Pánu Ježíši získal, poslal dva z nich k Němu s otázkou: »Ty-li jsi . . .«

Tito když přišli, našli Ježíše uprostřed velikého zástupu, an právě uzdravoval nemocné. Prohlédl Kristus jejich myšlení, že je jim Jeho chudobný a sprostý rod na urážku, a proto odpověděl na jejich otázku tím, že poukázal na Své skutky, které žádný člověk činiti nemůže, a které o budoucím Mesiáši proroci předpověděli: »Jdouce, zvěstujte Janovi . . .« A k vůli nim také doložil: »Blahoslavený, kdo se nebude horšiti nade mnou, nad mou sprostostí a chudobou.«

Nejmilejší, mezi námi není snad nikoho, kdo by nevěřil, že Pán Ježíš jest Vykupitel světa, ten Berádek Boží, který snímá hříchy světa. Ale jak mnozí lidé skutky svými, celým životem svým tuto pravdu zapírají, kterou ústy svými snad vyznávají!

Taková víra bez skutků jest mrtva.

Za nemnoho dní budeme slaviti památku narození Krista Pána. Oživte tedy v tomto přípravním čase víru svou v Ježíše Krista, učíte i vy na Něho tu otázku: »Ty-li Jsi ten, který přijíti má?« A odpověď na tuto otázku bude předmětem dnešní řeči mé.

Pán Ježíš jest:

1. nejen člověk, nýbrž spolu pravý Bůh, a
2. On jest zaslíbený Mesiáš.

Důkazem toho jest nám celý Jeho život, obzvláště Jeho záračné skutky, na něž Sám se odvolával. Poslyšte:

P o j e d n á n í.

1. Pán Ježíš jest pravý Bůh a pravý člověk.

Věčný Syn nebeského Otce v čase vzal na Sebe přirozenost lidskou, tělem učiněn jest a přebýval mezi námi. Vzal ale Syn Boží na Sebe tělo lidské, poněvadž nás chtěl nejen pravdě vyučiti, nýbrž také za naše hříchy zadost učiniti; trpěti ale nemohl jako Bůh, nýbrž jen jako člověk. Vtělil se Pán Ježíš také proto, aby jako člověk pozůstavil nám příklad všech ctností, abychom tím jistěji, tím ochotněji mohli kráčet po cestě, po níž On před námi šel.

A právě proto nenalzáme v životě Kristově nic neobyčejného.

On netrával život Svůj jako Jan Křtitel na poušti v přísném pokání, neboť to nemohou všickni lidé následovati, on se narodil a rostl jako jiní lidé; do třicátého roku byl v domě rodičů Svých, jsa jim poddán a poslušen, a ani jako učitel nehledal žádných zvláštností, ač by byl tak mnoho přívrženců získal. On vedl život chudobný a stal se tak příkladem chudých. On ale mocí Svou božskou rozdával nesčíslné poklady, všem lidem dobře činil, nemocné uzdravoval, zarmoucené těšil, pronásledované hájil, a tím dal příklad i bohatým, jak oni svého jmění mají užívati ku chvále Boží, k svému a svých bližních dobrému.

Aby tedy v životě Svém zanechal lidem příklad, jak mají v kterémkoli stavu Jej následovati, proto vedl Pán Ježíš život, jaký před Ním a po Ném vedli přemnozí lidé, život, abych tak řekl každodenní. Ale právě proto horšili se nad Ním mnozí ze židů, neboť Mesiáše očekávali jako slavného krále, který nebude jako jiní lidé, nýbrž v každém ohledu nad ostatními lidmi bude vznešenější. A za tou příčinou zaslepení fariseové ani zázrakům Kristovým nechtěli již uvěřiti, ačkoli těmito dokázal, že od Boha vyšel.

Jeho chudoba a sprostnost byla jim na pohoršení a proto neuvěřili ani Jeho slovům, ani Jeho božským skutkům. Kdo ale

není převráceností svou tak zaslepen, jako byli fariseové, ten v životě a skutcích Kristových vidí nejen chudobu a sprostnost, nýbrž také zřejmé důkazy Jeho božské přirozenosti.

Projděme kratičce život Kristův, a vizme, jak se u Něho lidská povaha s božskou ustavičně střídala. On se narodil v Betlémě jako dítě z ženy chudé a byl v plénky zavinut: to bylo lidské. Ale On se narodil působením Ducha Sv. z neposkvrněné Panny, jakžto proroci byli před mnohými sty lety předpověděli: a to bylo božské. On se narodil v studeném chlévě, to bylo lidské. Ale při Jeho narození otevřela se nebesa a kůrové andělští zpívali Mu slávu, zvěstující pastýřům narození Spasitele světa: a to bylo božské. Matku Ježíšovu a pěstouna Jeho nechtěli lidé ani nikde do stavení vzíti na nocleh: to bylo lidské. Ale neobyčejná hvězda na nebi přivedla k Němu z daleké země tři svaté krále, kteří klanějíce se, obětovali Mu zlato, kadidlo a myrrhu: a to bylo božské. Čtyřicátý den byl Ježíš do chrámu nesen, aby se za Něho jako za jiné děti přinesla obyčejná oběť: to je lidské. Ale touž hodinu, Duchem Svatým veden, přišel do chrámu staříčkový Simeon a nábožná Anna, aby duchem prorockým ohlásili lidu, že to dítě jest Spasitel světa: a to bylo božské. Když byl ve třiceti letech, dal se od Jana pokřtít jako mnozí jiní lidé: to bylo lidské. Ale při Jeho křtu otevřelo se nebe, Duch Sv. v podobě holubice vznášel se nad Ním a s nebe zazněl hlas Boha Otce: «Tento jest Syn . . .» a to bylo božské. Pán Ježíš byl s Matkou Svou a Svými přáteli na svatbě v Káně Galilejské: to bylo lidské. Ale tu učinil první zázrak, proměnil vodu ve víno, a to bylo božské.

Ježíš byl tak chudý, že o Sobě musil říci: Ptáci mají hnízda, a lišky mají doupata, ale Syn člověka nemá, kde by hlavy složil: to bylo lidské. Ale On činil všem lidem dobře, On nasycil mnoho tisíc lidí několika chleby, On pomohl slepým, hluchým navrátil sluch, němým řeč, On uzdravoval malomocné, ano i mrtvé z mrtvých křísil: a to jest božské. Ačkoliv všem dobře činil, přece byl pohaněn a pronásledován: to bylo lidské. Ale On nepřestal i Svým nepřátelům dobře činiti, ano na kříži ještě za Své ukřižovatele se modlil: a to bylo božské. Ježíš před Svým utrpením na hoře Olivetské pocítil smrtelnou ouzkost: to bylo lidské. Ale anděl se Mu ukázal a posilnil Jej: a to bylo božské. Ježíš byl po mnohém utrpení na kříž přibit a usmrcen: to bylo lidské. Ale při Jeho smrti slunce se zatmělo, skály se pukaly, hroby se otvíraly, takže setník pohanský pod křížem v prsa se bil, řka: Jistě Syn Boží byl tento. A to bylo božské. Tělo Ježíšovo v plátna obaleno a do hrobu uloženo jest: to bylo lidské. Ale Ježíš vstal z mrtvých a po 40 dnech na nebe vstoupil, a to bylo božské. Ježíš pozůstavil učenníky Své samotny na světě: to bylo lidské. Ale On jim seslal Utěšitele Ducha Sv., a to bylo božské.

Již z tohoto krátkého nastínění vidíte, nejmilejší, že v životě Ježíšově božské jednání střídalo se s lidským, nebude tedy snad

nikdo, kdo by nechtěl věřit, že Pán Ježíš jest nejen člověk, ale i pravý Bůh.

Co ale máme činiti, aby tato víra nebyla mrtva, bez skutků?

Poněvadž jest Bůh, musíme se Mu jako Bohu klaněti, a poněvadž jest spolu člověk, máme Ho ve všech života případech následovati.

Klaňte se Pánu Ježíši, klaňte se Mu obzvláště v nejsvětější Svátosti, přicházejte často Ho zde navštívit, slyšte Jeho pozvání, a přistupte v tomto čase přípravném k Jeho stolu, k těm hodům, které On vaší duši připravuje, když jí Sebe Samého podává za pokrm.

Klaňte se Mu s bázní a uctivostí, aby nemusil vám na soudě jednou vyčítati, jako vyčítal lidu israelskému skrze proroka: »Jsem-li já Pán, kde jest bázeň má? A jsem-li já Otec, kde jest úcta má?« Následujte ale také Pána Ježíše v Jeho trpělivosti pokoře, v modlení, dobročinnění, pamětlivi Jeho slov: »Příklad zajisté zůstavil jsem vám, abyste jako já jsem činil, i vy činili.«

2. Ale zázračné skutky Pána Ježíše, které hlásají, že On jest pravý Bůh, jsou spolu důkazem, že On jest Ten, který přijíti měl; že On jest onen po čtyři tisíce let slibovaný a očekávaný Spasitel světa.

»Jdouce, zvěstujte Janovi...« V těchto slovech odvolává se Pán Ježíš Sám na Svě zázraky, které právě činil, z Jeho skutkův si měli učenníci Janovi sami vybrati odpověď na svou otázku, že On jest Ten, který přijíti má. Bylo totiž v Starém Zákoně zřejmě předpověděno, že Mesiáš, když přijde, tyto skutky bude vykonávati.

Tak prorokoval Isaiáš o budoucím Spasiteli takto: »Sám Bůh přijde a spasí vás: tehdáž otevrou se oči slepých, i uši hluchých otevřeny budou: tehdáž poskočí kulhavý jako jelen, a rozvázán bude jazyk němých.« Is. 35, 4.

A že zaslíbený Mesiáš proto na svět přijde, aby chudé vyučoval, zarmoucené těšil, hříšníky na cestu pokání přiváděl a neduhy jejich duše uzdravoval, o tom ten samý prorok Isaiáš předpověděl, uváděje Spasitele takto mluvícího: »Duch Páně nade mnou: pročež pomazal mne a poslal mne kázat evangelium chudým a skroušených srdcem.« Is. 61, 1. A na jiném místě: »Neduhy naše on nesl, a bolesti naše on snášel a raněn jest pro nepravosti naše.« Is. 53, 4.

Ale nejen toto, Pán Ježíš naplnil všecka Písma, t. j. všecko, co o Mesiáši psáno bylo v knihách starozákonních, na Něm se vyplnilo.

On narodil se z Panny, a na tom místě a v tom čase, jak to proroci předpověděli. On měl předchůdce Jana Křtitele, který

připravoval na Jeho učení národ židovský, jak to zvěstoval Malachiáš prorok: »Aj, já posílám anděla svého před tváří tvou, kterýžto připraví cestu tvou před tebou.« Pán Ježíš nedlouho před smrtí Svou na oslátku vjel do města Jerusalema, jakž o tom prorokoval Zachariáš, an dí: »Povězte dceři Sionské: Aj, král Tvůj béře se k tobě tichý, sedě na oslici a na oslátku jhu podrobené.« Ano ještě na kříži zvolal Pán Ježíš hlasem velikým: »Žízním!« jak sv. Jan evangelista zřejmě dokládá, proto, aby se naplnilo Písmo, neboť v žalmu 68. praví o Sobě Spasitel: »V žízni mé napojili mne octem.«

Všecko tedy, co proroci o budoucím Vykupiteli předpověděli, platiti může jen o Pánu Ježíši. On jest tedy onen již v ráji zaslíbený potomek ženy, jenž potřítí měl hlavu hadovu, On jest tedy očekávání národů, v němž měla býti požehnána všechna pokolení země.

Pán Ježíš toto poslání Své také dokázal, skutky totiž zázračnými, kterých nikdo činiti nemůže, kdo nepřišel od Boha. Ano, Bůh Otec Sám třikráte dal Mu svědectví, an slyšán byl hlas s nebe: »Tento jest Syn můj milý, v němž se mi dobře zalíbilo, toho poslouvejte.«

Že Pán Ježíš jest Vykupitel světa od Boha poslaný, vidíme konečně i z toho, že všecko, co On předpověděl, se naplnilo. On předpověděl Své umučení na kříži, pronásledování a umučení učenníků Svých, a tak se stalo. On předpověděl brzké rozboření Jerusalema, a vyplnilo se. On předpověděl, že Církev Jeho z malého počátku rozšíří se po celém světě, ačkoli v každé době bude musit snášet mnoho protivenství a nátisků; a tak se stalo a děje doposud. Vyplní se tedy dozajista i to ostatní, co Pán Ježíš předpověděl, vyplní se Jeho slova: »Kdo věří a pokřtěn bude, spasen bude, a kdo nevěří, již jest odsouzen.« Vyplní se i ta slova Jeho: »Kdo mi sloužiti bude, toho uctí Otec můj, a kde já jsem, tam chci aby byl i služebník můj.«

Vzbuďme tedy dnes, nejmilejší, živou víru v Pána Ježíše, ustanovme se na tom, že Mu chceme vždycky a věrně sloužiti, připravme a zachovejme Mu v srdci svém čistý příbytek, a i my dostaneme se podle Jeho zaslíbení tam, kde On jest, totiž do slávy Otce nebeského. A jako ti, kdož v této době předvánoční se hodně připravují, budou v duchu a víře radostně slaviti památku narození Spasitelova, tak každý, kdo bude při druhém příchodu Kristově nalezen jako Jeho věrný služebník, uzří po smrti tváří v tvář Ježíše Krista, aby vzal z ruky Jeho odměnu, kterou připravil těm, kteří Ho milují, těm, kteří se sv. Pavlem při smrti své mohou zvolati: »Dobrý boj jsem bojoval, víru jsem zachoval.« Amen.

† Jan Herčík.

Neděle III. adventní.

- I. Člověk jest tvorem nejvyšším vznešeným a znamenitým;
II. člověk jest tvorem nejvyšším ubohým a politování hodným.

»I řekli jemu: Ty kdo jsi, — co pravíš sám o sobě.«
Jan 1. 22.

V tom čase, přátelé moji, v němž židé vedle výpovědí prorokův očekávali příchod Mesiášův, povstal syn Zachariášův na poušti za Jordánem a křtil lidi vodou na pokání. Svatá horlivost a přísná zdrželivost jeho nemálo obyvatelům Jerusalemským byla ku podivu, tak že na to domnění připadli, že snad on jest ten dávno očekávaný Mesiáš. Aby se však přesvědčili o pravdě, poslali kněze a levity k Janovi, by se ho otázali: »Ty kdo jsi?«

Důležitá, moji nejmilejší, velmi důležitá otázka pro každého.

Janu Křtiteli nebylo těžko na ni odpovědět. — Kdybychom ale tuto otázku předložili mnohemu v nynějším věku, nevěděl by, jakou by dal odpověď.

Mnohý na sta let předpovídal zatmění slunce, měsíce, — vypodobňoval již napřed, jak ta neb ona hvězda bude vyhlížeti — ale na otázku: »Ty kdo jsi« nikdy ani ve snách nepomyslí.

Mnohý prohlédal hlubiny mořské — vyzkoumal takofka stěžeje a sloupy země — sám sebe však neznal. — —

Takovým jsi, ó srdce lidské!

Ty se staráš o to, co pod tebou, nad tebou, vůkol tebe jest, větší starost máš obyčejně o všechno, než o sebe — o své spasení. Člověče, snad ještě nikdy nepřemýšlel jsi o otázce: »Ty kdo jsi?« A přece na odpovědi k této otázce záleží všechna naše vina i zásluha, naše nejvyšší radost i žalost, záleží věčnost, spasení neb zatracení.

Nuže, předložme si alespoň dnešního dne dle návodu svaté Církve tuto otázku: »Člověče, — ty kdo jsi?« »Co pravíš sám o sobě?«

Na otázku tuto chci, nejmilejší, nyní odpovědět.

Nuže, co jest člověk? Člověk jest:

I. Tvorem nejvyšším vznešeným a znamenitým;

II. tvorem nejvyšším ubohým a politování hodným.

Ty ale, Pane zástupův, Hospodine vším vládnoucí, Jehož nebesa i země obsáhnouti nemohou, jenž Jsi z pouhé lásky postavil nás na tuto zemi, dej nám poznati sama sebe, dej nám nahlédnouti svůj cíl, dej nám porozuměti svému vznešenému povolání.

P o j e d n á n í.

I.

Krásný jest tento svět, jenž vyšel z rukou Božích; nebesa vypravují slávu Boží, a dílo rukou Jeho zvěstuje obloha.

Krásná ta příroda, ten zpěv opefenců, to milé vání věterku, to šumění lesů, to rozkošné střídání čtvero počasí, to milé kloko-tání potoků, udivující to blýskání a rachocení hromu . . . ó Hospo-dine, kdo se vyrovná slávě Tvé? Všecko dobře jsi učinil, a kdo nenahlíží dílo Tvé, ukazuje, že není hoden, aby ho země déle nosila.

Ale obzvláště vyvýšil jsi člověka. »Ty kdo jsi? Tvorem vznešeným! Uvaž, co Bůh Otec učinil pro tebe! On ti dal duši nesmrtelnou, stvořiv ji k obrazu Svému, nejen pro život časný, ale i pro život budoucí, věčný. On tě obdařil rozumem, kterým můžeš vše vůkol pozorovati, potřebných a užitečných vědomostí ze všeho nabývati, dobré od zlého, prospěšné od škodlivého rozeznávati. On ti dal vůli, vůli svobodnou, kterouž svobodně voliti nebo zavrhovati můžeš dle rozmanitých věcí, tak jak rozum je představuje.

Ó člověče! ty jsi málo menším andělů, ty jsi pán a král této země, tebe slávou a ctí korunoval Stvořitel a ustanovil nad díla rukou Svých, tobě všechny věci poddal pod nohy tvé. On ti dal strážného anděla, by tě ošťihal na pouti vezdejšího života jako mladého Tobiáše Rafael. Žasnu, když pozoruji, jak podivně jest tělo tvé stvořeno, jak ke všem pracem schopno a způsobno.

Aneb, posluchači moji, zdali to není ruka lidská, která věže a paláce staví, sílu krutého lva krotí? Není-li to ruka lidská, která obrazy, nejináče než jakoby život měly, maluje, hudební nástroje dělá a z nich líbezné zvuky a hlasy vyluzuje? Není-li to hlas lidský, jenž uchu našemu lahodí, srdcem hýbá a rozum vzdělává? A je li cos velebnějšího nad přímou k nebi pozdviženou postavu lidskou?

Uvaž dále, jak mnoho učinila pro tebe druhá božská osoba Ježíš Kristus! On opustil slávu nebes, vzal na se tělo lidské, aneb jak dí sv. Písmo, »přijav způsobu služebníka, ku podobenství učiněn a v způsobu nalezen jako člověk.« Filip 2, 7.

Kristus bratrem tvým! Jaká to důstojnost pro křehkou přirozenost lidskou!

Ten veliký, mocný Ježíš, jenž jest středem všelikého lesku a slávy, kterýž den a noc, leto a zimu učinil, ten nestihlý, neobsáhlý, všemohoucí světa Pán chodil v tomže těle, v jakémž my chodíme, s Božstvím Svým spojil tutěž duši, jakouž my máme.

Velebnost božská přikryla se lidskou nízkostí, Boží síla a moc naši mdlobou a slabostí. Král králů leží v bídném polozbořeném chlívě, dřevěné jesle jsou trůnem Toho, jenž od věčnosti zplozen spočíval v lůně Otce nebeského; chudička od celého světa opu-

štěná Matka opatruje Ho, nemajíc ničehož leč chatrné plénky a vroucí slzy pro Něho.

Ó, poznej světe tuto nestihlou milost, koř se, klaň se Kristu Pánu a chval Ho každý jazyk lidský! — On i vycedil krev za tebe, abys nezhynul, ale měl život věčný. Koř se, klaň se a žasni nad tou láskou Ježíšovou k tobě, zemdlený, unavený poutníče pozemský. — On se ti dává za pokrm, On tě neustále zve a volá: »Já jsem chléb života, který s nebe sestoupil.« — »Pojď ke mě, synáčku, dcero má, jenž pracuješ a obtížen jsi, u mne najdeš občerstvení, u mne útěchy, u mne posily.«

Pomni konečně, co pro tebe vše učinil Duch Svátý. On tě posvětil na křtu svatém, »učiniv tě dědicem slávy nebes«. I. Kor. 6, 14. On tě učinil chrámem, stánkem a příbytkem Svým. On nás posvěcuje, když vlévaje v nás posvěčující milost, syny Božími nás činí, aneb posvěčující milost v nás rozmnožuje, jak dí veliký apoštol národů svatý Pavel: »Kteřížkoliv Duchem Božím vedeni bývají, tiť jsou synové Boží.«

Duch Svátý osvěcuje náš rozum, kterýž hříchem byl zatemněn, vzbuzuje nás, abychom jednali, ne podle vůle své k zlému nakloněné, nýbrž podle vůle Boží. — On uděluje prosícím Svých božských darů.

Jak tudíž vyvýšeným, vznešeným, znamenitým tvorem Božím jest člověk! Svatá Trojice, jeden věčný Bůh, jak ho vyznamenala! Všecky takofka síly všemohoucnosti, moudrosti a lásky spojila, aby byl korunou, pánem a králem viditelného všeho tvorstva. — Ó, člověče, máš-li pak vždy na paměti tuto svou důstojnost?

Přátelé milí! Porozhlídneme-li se ve světě, jak tu bohužel shledáváme, že se pramálo dbá o tuto důstojnost. Jaké tu vychloubání, jaké tu nevlídné zacházení se spolubližním, jaké tu pronásledování bližního. Jak často snižuje tu člověk sama sebe, svou důstojnost činy nekalými, jak často připomíná zároveň tento vznešený a vyznamenaný tvor Boží, že jest i tvorem ubohým.

II.

»Ty kdo jsi,« co pravíš sám o sobě, člověče? Ubohý tvor a nic jiného, povážíme-li, jak často může hřešit, jak často odvrátiti se od cesty úzké, avšak pravé, vedoucí k životu věčnému, a kráčet po cestě široké, vedoucí k ztracení. — Každým okamžikem může urážeti trojjediného Boha, každou chvíli jako marnotratný syn může opustiti svého Otce a dobrodince — svého Boha.

Ty kdo jsi? Nejsi-li, člověče, slabou třtinou větrem se klátící?

Ty kdo jsi? Nejsi-li onen David, jenž v mladosti prozpěvoval chválu Hospodinu a ve věku dospělejším volati musí: »Smiluj se nade mnou Bože podle velikého milosrdenství Svého a podle množství slitování svých shlad' viny mé, nebo já nepravost svou poznávám a hřích můj jest vždycky proti mně.«

Člověče, ty kdo jsi? Nejsi-li onen Šalomoun, jenž moudrost od Boha si vyžádal a napotom modlám oltáře stavěl?

Člověče, ty kdo jsi? Nejsi-li takým, jenž volá dnes a propěvuje Spasiteli svému: »Hosanna, synu Davidovu,« a zítra křičeti bude: »Ukřižuj — ukřižuj Ho!«

Ty kdo jsi? Dnes si v kostele vzdycháš, prosíš, modlíš se k Slitovníku — a zítra přizvukovati budeš řečem rouhavým proti Bohu, proti Církvě, proti evangeliu, proti věcem týkajícím se Církvě, kterým ani nerozumíš.

Ty kdo jsi? Nechodíš snad mezi spolubratry svými v rouše tichého beránka, uvnitř pak jsa vlkem hltavým?

Ty kdo jsi, člověče? Neplatí snad i o tobě slova, kterými se vyjádřil Pán Ježíš o farisech a zákonnících, že jsou jako obilní hrobové, zevnitř čistí, uvnitř pak plní nečistoty?

Ty kdo jsi člověče? Dnes se umýváme v koupeli svatého pokání a zítra již ležíme v bahně nepravosti. Místo, co bychom svítiti měli bližnímu dobrým příkladem, my ještě svádíme jej lotrovským, ďábelským příkladem!

Ubohým tvorem, nejmilejší, jest člověk, povážíme-li dále jeho život prchající a pomíjející.

»Jako stín,« volá Job, »prchá a nikdy v témž stavu se nenalézá. Krátkí jsou dnové člověka, položil jsi meze jemu, kteréž nebudou moci překročeny býti.« Job 14, 5. A přece sobě některý slabý pozemčan zakládá mnoho a mnoho na tomto životě, jako kdyby zde na zemi věčně živ byl. Než strast a věk učiní na čele vrásky, starostmi zbělejší vlasy, prací zeslábne tělo, oko pozbude lesku a záře, ucho jemnosti a hlas zvučnosti.

Ó politováníhodný tvore, když tě vidím, jak shrbeným tělem, jak třesoucíma rukama blížíš se k zimavému lůžku, hrobu, když pomyslím na tu dobu, kde tě do rakve kladou, a na víko její světlo staví. Kde jsi? Kam jsi se poděl? Kde tvá duše? Zavržena? Spasena?! Kam uprchla tvá síla? Kam přijde tvé bohatství? Jak se to stalo, že opadala krása tvá jako květ růžový? »Prach jsi a v prach se obrátíš,« takový nápis čtu na tvém čele, takým jsi, smrtelníku! Přijde smrt, zhasneš jako svíce, zvadneš jako květ polní, duše ubírá se k otevřené bráně věčnosti, a tělo tvé, jež tak šatíš, jež tak krmíš, o které se tak staráš, jest dáno za pokrm červům — — — — —

* * *

Synu lidský, tvorem jsi znamenitým, ale i ubohým! Pamětliv buď toho! Pravda tato buď ti takřka hvězdou, která ti svítiti má na všech cestách života tvého. Ty se oddáváš lenosti, zahálce, ty maříš bídným způsobem ten čas, který ti dává laskavý Otec náš nebeský a z kterého jednou vydati musíš počet před soudnou stolicí, ó vzpomeň si tu: Ty, kdo jsi? K čemu toto tělo mé? K práci, k činnosti dal mi je Stvořitel nejmoudřejší. Nesnížím se tak, pracovati budu, pryč se zahálkou.

Aneb ty se rmoutíš, že tě svět pronásleduje, ty nařlíkáš na tu nespravedlnost světa, jak to jde tam podivně. — Škola života vezdejšího jest právě pro tebe školou nejpřísnější; ó synu lidský, rozvaž, pomysli si: Ty kdo jsi? Zůstanu věčně? Život krátký, hodina má poslední přijde jistě; dřívě, nežli se naději, objevím se před soudcem; všecka trápení přirovnat se nemohou té slávě, jaká očekává věrného trpitele tam v nebesích.

Kladouce sobě často otázku důležitou: Ty kdo jsi, všemožně starejme se takto o spasení své a proto uposlechněme hlasu sv. Jana Křtitele, kterýž i k nám v dnešním sv. evangeliu volá: »Čiň jedenkaždý pokání.« Sprav cestu Páně, abys jedenkrátě při druhém přístí Pána Ježíše na svět k soudu nalezen byl hodným slávy té, kterou připravil Pán všem dobře činícím. Amen.

† Jan Šícha.

Neděle IV. adventní.

Dle čeho poznáváme Pána Ježíše jako Spasitele světa?

»A uzří všeliké tělo spasení Boží«
Luk. 3, 6.

Když králové východních zemí tu neb oňu krajinu navštívití chtěli, vyslali dřívě svého hlasatele, který poddaným tuto zvěst přinesl, je na příchod králův připravil. Tak se stalo, i když Pán Ježíš, Král všech králů, na svět do Svého království přišel.

Svatý Jan Křtitel byl ustanoven za takového hlasatele a proto dle vnuknutí Božího se odebral do krajin Jordanských, aby obyvatelstvo upozornil na příchod zaslíbeného Mesiáše. I volal ústy proroka Isaiáše: »Připravujte cestu Páně, přímé čiňte stezky jeho! Každé údolí bude vyplněno, a každá hora a pahrbek bude ponížen, a místa křivá budou vzpřímena a ostrá cestami rovnými učiněna, a uzří všeliké tělo spasení Boží,« to jest, každý člověk poznati může, že Pán Ježíš jest opravdovým Spasitelem světa.

A za tímto hlasatelem brzo se ukázal Vykupitel v zemi Israelské, a mnozí Ho poznali jako dlouho čekaného Spasitele světa, ačkoliv se pohyboval na zemi jako člověk, nám ve všem podobný, a zrodil se jako chudý a ponížený Syn Marie Panny.

I my Jej můžeme poznati, uvažujeme-li o Jeho spasitelném učení a pozorujeme-li Jeho záslužné skutky, jež konal na zemi. O tom pak uvažovati chceme dnes, abychom se na vánoční svátky náležitě připraviti mohli.

Poznání Jeho jako Vykupitele světa bude předmětem naší úvahy a to dle učení v prvním a dle skutků v druhém díle.

Pojednání.

I.

Jak poznáme Pána Ježíše jako Spasitele světa dle učení?

Vznešená byla nauka Kristova, jsouc původu nebeského. Apoštolé ani jí hned nemohli pochopiti a veškeren svět učením božského Mistra se proměnil. Nebe nachýlilo se k zemi, a Bůh Sám promluvil ústy jednorozeného Syna Svého. Tato vzácná nauka, toto božské učení dokazuje, že Učitel její jest Vykupitelem světa, zaslíbeným Mesiášem.

1. Učil Spasitel náš národy především o Bohu, Svém Otci, o Němž lidé sice vědomost měli, ale velmi neurčitou a chabou. Lidé se Boha spíše báli, ale Vykupitel poučil nás, že jest Bůh naším dobrotivým Otcem, že Ho máme milovati. »Nižádný není dobrý jedině sám Bůh.« Luk 18, 19. Tím pak oživuje naši naději, tím nás povzbuzuje, bychom k němu lnuli, Ho prosili, k Němu i důvěru měli. »Čím více Otec váš nebeský dá ducha dobrého těm, kteříž Ho prosí?« Luk. 11, 13.

Poučil nás Vykupitel o Bohu že jest nejmoudřejším vladařem světa, že všechno řídí a spravuje k dobru lidskému. Dosvědčuje, že vlasové na hlavě naší sečtení jsou. A když se všechno děje touto Boží prozřetelností, když Bůh mocnou pravici Svoji nad námi drží, tu pokojněji snášíme osudy své, i kdyby vždycky nebyly po chuti. Stará-li se Bůh o trávu polní, o ptactvo nebeské, čím více pečovati bude o lidi! »Vít zajisté Otec váš, že toho všeho potřebujete.« Mat. 6, 32.

Tato vznešená nauka dokazuje, že nikdo nemohl tak správně o Bohu učiti než vlastní Syn, který od Boha od věčnosti byl zplozen, než Vykupitel, který měl lidstvo poučovati o pravdách nebeských.

2. Vznešené jest učení nejenom o Bohu, ale i o lidech, jejich původě, poslání, určení, snahách a podobně. Vykupitel poučuje nás o původě lidského pokolení, jak od Boha Samého vznik vzalo, líčí účel náš na světě, bychom si nebe dobývali, a zemi tuto za přechodní pouze místo pokládali; povzbuzuje, abychom si sebe vážili, se zdokonalovali a v dobrých skutcích prospívali. »Buďtež vy tedy dokonalí, jako i Otec váš nebeský dokonalý jest.« Mat. 5, 48.

Vykupitel sdružil lidi v jednu velikou rodinu pod ochranou a řízením Boha jako Otce všech nás, a této společnosti zákon dal, aby se její údové milovali a navzájem se snášeli, aby byli jako dětmi nebeského Pána a svazky lásky slučovali se s Ním, s nebesťany, dušemi v očištění a mezi sebou v obcování svatých. Napomínal lidi: »Milujte nepřátely své, dobře čiňte těm, kteříž vás nenávidí, a modlete se za ty, kteříž vám protivenství činí a utrhají vám, abyste byli synové Otce svého, jenž jest v nebesích.« Mat.

5, 44 a 45. To jsou jenom hlavní rysy učení Ježíšova o lidech, jako nejdokonalejších tvorech po andělech.

3. Vykupitel naučil nás znáti pravou cenu času, pravou cenu statků pozemských a zvláště poukázal na to, co nikomu posud známo nebylo s jasnou určitostí, to jest na věčnost. Poukazuje, že věčnost jest místem odplaty a odměny, že na věčnostech všechno bude vyrovnáno, co se komu zde zdá býti neurovnaným a nespravedlivým. Na věčnosti bude ona žeň, kdy oddělena bude pšenice a koukol, kdy souzen bude každý dle zásluhy.

Poučuje Spasitel nás lidi, že spravedlivých na věčnostech čeká blaženost nebeská, radost nevýslovná, a proto stávají se boly života a hrůzy smrti snesitelnější a mírnější. »Radujte se a veselte se; neboť odplata vaše hojná jest v nebesích.« Mat. 5, 12. »Stalo pak se, že umřel žebrák, a nesen jest od andělů do lůna Abrahamova. Umřel pak i bohatec a pohřben jest v pekle.« Jan 16, 22.

Tak poučoval Boží Syn lidstvo o Bohu, lidském učení a věčnosti. Tímto a podobným učením působil na rozum a srdce lidské, ukazuje se zřejmě Spasitelem světa, který měl veškeru společnost lidskou od základu obroditi a proměnit.

To uznávali mnozí posluchači, jak evangelista svatý Matouš dokládá: »I stalo se, když dokonal Ježíš řeči tyto, divili se zástupové učení jeho: neboť učil je jako maje moc (jako zákonodárce) a ne jako zákonníci jejich a fariseové.« Mat. 7, 28 a 29.

Ale nejenom tímto spasitelným učením, také skutky Svými ukázal se a dosvědčil Pán Ježíš, že jest čekaným Spasitelem světa.

II.

Jak poznáme Pána Ježíše jako Spasitele světa dle skutků?

Jak bylo vznešené učení Ježíšovo, tak i skutky Jeho byly vzácné a podivuhodné. Společně s učením směřovaly ku spáse lidstva, a odtud jejich velikost, jejich moc a vznešenost. Skutky ty dokazovaly božský původ Ježíšův a záslužné působení Kristovo na světě.

1. Přihlížíme-li k životu Pána Ježíše, vidíme plno ctností, v Ném vidíme ctnost vtělenou v bytost lidskou. Nebylo ctnostnějšího člověka na světě nad Krista, nebylo poslušnějšího Syna, zbožnějšího muže, spravedlivějšího člověka, milosrdnějšího a dobrotivějšího učitele a laskavějšího pána nad Syna člověka, nad Syna Božího. V Ném soustředěny jsou všechny ctnosti jako v prameni svatosti. Byl Spasitel vzorem ctnosti, vzorem hodným následování, vzorem, dosud nikým nevystižitelným, vzorem, na němž nebylo nalezeno poskvrny. Poučoval, spasiti hleděl lidstvo nejen slovy, ale i skutky a především Svým spasitelným a bohabojným životem jakož i

2. bolestným utrpením a smrtí na kříži. Proto byl na svět poslán Otcem nebeským, to bylo jako vrcholem životního úkolu Jeho. Utrpením a smrtí vykoupil lidi z dědičného hříchu a smazal odvěkou vinu, která spočívala tak dlouho na pokolení lidském. »Bůh toho, který hříchu neznal, učinil za nás hříchem (obětí za hřích), abychom my učinění byli spravedlivými skrze něho.« 2. Korint. 5, 21.

Tím také oživil v nás na ději ztraceného lepšího života, tím zaručil nám slávu nebeskou po smrti, jestliže v ctnostech Jeho budeme prospívati a staneme se hodnými zásluh, které lidem zjednal na světě. Sám o Sobě řekl Pán Ježíš: »Já jsem vzkříšení i život; kdo věří ve mne, byť také umřel, živ bude.« Jan 11, 25.

3. Vykupitelem světa se osvědčil Kristus tím, že založil Církev v svatou, již udělil úřad učitelský na všechny věky, by vždy hlásáno bylo lidem zjevení Páně. »Protož jdouce, učte všechny národy, křtíce je ve jménu Otce, i Syna, i Ducha Svatého; učíce je zachovávatí všecko, což jsem koli přikázal vám.« Mat. 28, 19 a 20.

Ustanovil Církev, aby spolu rozdávala svaté svátosti, by přisvojovala lidem zásluhy Kristovy a šířila milosti Boží po světě. »Jako mne poslal Otec, (s touže mocí) i já posílám vás.« Jan 20, 21.

Spasitel založil Církev, aby jí dal Svou moc, jak Sám se vyslovuje: »Amen pravím vám, cožkoli svážete na zemi, bude svázáno i na nebi: a cožkoli rozvázete na zemi, bude rozvázáno i na nebi.« Mat. 18, 18. Těmito skutky Spasitel spasitelně působil a posud působí na lidi, dokazuje, že byl a i nyní jest Spasitelem světa. Jest to ctnostný život jako vzor, zásluhy, zjednané utrpením a smrtí a podnes blahodárně působící Kristem založená a utvrzená Církev svatá.

Jako někteří slyšícе učení Kristovo a vidouce skutky Páně, přece nevěřili, tak i neštěstí nevěry by uchvátilo nás, kdybychom nevěnovali nově zrozenému Vykupiteli právě věřící rozum a čisté srdce.

Kdo nevěří v Pána Ježíše, nemůže se státi účastným velikého díla vykopení, které v učení a skutcích Páně jest ukryto. »Blahoslavení, kteříž neviděli, a uvěřili.« Jan 20, 29. Čisté srdce musíme obětovati Spasiteli svému, neboť jenom lidem čistého srdce může býti zjeveno, co se ve skutcích a učení Páně tají. »Blahoslavení čistého srdce, neboť Boha viděti budou.« Mat. 5, 9.

Hleďte získati a udržeti sobě rozum věřící a srdce nevinné, a pak poznáte jako svatý Jan v Ježíši Spasitele světa, který i vás o budoucích svátcích vánočních potěší, poučí, vzdělá, byste se mohli účastniti Jeho zásluh a milostí. Amen.

Alois Dostál, farář v Křečovicích.

Boží Hod Vánoční.

Narození Páně jest nejpodivuhodnější událostí světovou.

»Zvěstuji vám radost velikou.«

Luk. 2, 10.

Jest drsný, mrazivý den prosincový.

V městečku Davidově jest živo a hlučno. Na ulicích Betlemských jest množství cizincův, kteří přicházejí a sem a tam přebíhají.

Na večer vcházejí do Betléma ještě dva poutníci. Jsou unaveni, umdleni cestou dalekou a obtížnou. Noc kvapem se blíží, a oni nemají ještě vyhledaného místa, kde by přenocovali. I chodí od domu k domu a uctivě, přívětivě žádají za přístřeší. Tvrdou však odpovědí jsou odbýváni. Jsou chudi, a proto snad slovy pohrdlivými je lidé od prahů svých odhánějí. Než, oni se nehorší, nereptají. Trpělivě a skromě klepají na dveře jinde. Nikde však, docela nikde nenalézají duše soucitné, která by jim noclehu a pohostinství poskytla. Se zármutkem v srdci opouštějí městečko, kde předkové jejich kdysi slávou, mocí a bohatstvím oplývali. Odcházejí za městečko, uchylují se do prázdné jeskyně, do chléva polozbořeného, aby tam noc ztrávili. A hle! To chladné, větrům přístupné místo, ten bídný chlév mění se v ráj. Tam nepřijat od Svých, vyvržen z příbytků lidských, narodil se Spasitel. Srdce Panny přesvaté radostí jásá, jest u vytržení láskou a úctou. Maria do náručí béře své dítě a svého Boha. K srdci něžně tiskne nemluvnětko, plénkami je obvinuje, a uloživši je do jeslí, na kolena před Ním padá a klaní se Jemu. Sv. Josef se vznešenou matěří Boží radost sdílí, Ježíšovi narozenému vzdává svou úctu a děkuje Mu vroucně za důstojnost, které se mu dostalo tím, že se stal pěstounem Syna Božího.

V Kristu shromáždění! Ze všech událostí světových, jež od počátku světa až do dnešního dne se staly, ze všech událostí, jež dotýkají se života národů všech, událostí nejznamenitější a paměti nejhodnější jest vtělení Syna Božího. A nepochopitelné tajemství to, ten nesmírný zázrak lásky Boží stal se beze svědků, na místě osamělém a opuštěném. Ovšem, mohl Ten, jenž všecky věci učinil, život Svůj báječným leskem a bohatstvím obklopiti. Ten, jenž polní kvítí tak odívá, že ani Šalomoun ve vší své královské nádheře nebyl tak oděn jako jedno z nich, Ten mohl Svou kolébku ozdobiti půvaby a krásami dokonalejšími, než jakými se stkví bělostná lilie a nejlíbeznější květiny země. Ten, jenž slunci nebeskému září Svou propůjčuje, jenž zlato všecko a drahokamy a perly nejvzácnější stvořil, mohl si takový příbytek postaviti, proti němuž všecky paláce byly by bídnými chatrčemi.

Než, král králů narodil se v nouzi a nedostatku. Místo paláce zvolil Sobě chlév, místo urozených a bohatých rodičů vyvolil si chudobnou Matku a chudého pěstouna, místo královské kolébky prosté, hrubé jesle. V chudobě dokonalé se narodil, a chudobní, nepatrní jsou také lidé, jichž vyhledává. Žítí bude jako chudí a mezi chudými po 30 let. Chudým pastýřům, kteří ponocovali a noční stráž nad stádem svým drželi, narození Jeho nejprve bylo zvěstováno. Anděl se jim ukázal a řekl: »Zvěstuji vám radost velikou, kteráž bude všemu lidu; neboť narodil se vám dnes Spasitel, jenž jest Kristus Pán, v městě Davidově.« Luk. 2, 10—11. A tato blahá zvěst za několik roků pronikla a radostí naplnila všecek svět. Císař, jenž tenkrát na trůně světovládného Říma seděl, císař, na jehož pokyn čekalo tisíce lidí, jehož hněvu zástupové se báli, císař, jenž jediným rozkazem celou říši mohl uvést v pohyb, zmizel, zanikl jako stín, hvězda slávy jeho vybledla docela. Nikoho již není, kdo by se před ním chvěl, nikdo na něj nepamatuje. Avšak to slabé, nemluvné dítě v jeslích jest předmětem svrchované úcty všech věkův a národův. Ze všech století a ze všech dílů světa zaznívá Jeho chvála a sláva. To dítě získalo si jméno, před nímž naše kolena s úctou hlubokou se sklánějí.

Ta pravda pak, že narození Páně jest nejpodivuhodnější událostí světovou, bude předmětem našeho dnešního svátečního rozjímání!

P o j e d n á n í.

1. Na světě císařové vynikající, králové dobročinní a lidumilní, vůdcové hrdinští, umělci znamenití, vynálezcové duchaplní se oslavují. Jim na věčnou paměť nádherné pomníky se staví, vítězné oblouky se pořizují, dějiny o nich s nadšením mluví a je potomkům za vzory staví, dnové jejich narození a smrti v požehnané památce trvají. A dnes? Dnes celý křesťanský svět oslavuje útlé nemluvnátko. V jeslích na kousku slámy leží a zimou se chvěje; v plénky chatrné jest zavinuto. Nicméně křesťané zrak svůj s radostí nevýslovnou obracejí k dítěti tomu, srdce jejich vroucí láskou plane při pohledu na dítěti v jeslích, rtové všech to dítěti chválí a velebí, všichni se zápalem a zanícením propěvují: »Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle.« Luk. 2, 14. Na všech stranách, všude rozléhá se a hlaholí dojemná a úchvatná píseň: »Narodil se Kristus Pán.« Ano, Kristus, Spasitel světa, se narodil. Z růže kvítek vykvet nám. Jak roztomilé to poupátko, jak rozkošný to kvítek, ten Syn Boží v plénkách a jeslích! Je to láska Boží sama. Neboť tolik miloval Bůh svět, že ani jednorozeného Syna Svého nešetřil, a na svět Ho poslal, aby hledal a spasil, co bylo zahynulo! Syn Boží na zemi sestupuje s nebes, abychom my mohli přijíti do nebes. To dítěti nepatrné Svými něžnými ručkama nebe spojuje se zemí, lidi smiřuje s Bohem. Tak Syn Boží Svým příchodem svět vy-

znamenává. Větší a podivuhodnější události svět nepamatuje. Neboť co mohl Bůh více učiniti, aby Svou lásku k lidstvu ukázal? Z lásky nás Bůh dobrotivý stvořil a z lásky k nám také od věkův ustanovil, aby Jeho jednorozený Syn se vtělil. A Kristus Pán způsobil zázračným na svět přišel a nebeské požehnání přinesl celé zemi a všemu lidstvu.

»Narodil se vám dnes Spasitel«, řekl anděl pastýřům. Spasitel se narodil, aby rány duší lidských zahojil a vyléčil. Narodil se, aby znemravnělost, zkaženost a nevědomost přestala a šlechtnost a ctnost všude se uhostila a zavládla. Jako dítě se narodil, abychom my stali se dětmi Božími. Na svět přišel, aby srdcím lidským přinesl pokoj, a to trojnásobný pokoj: pokoj s Bohem, pokoj s lidmi a pokoj s vlastním svědomím. Na svět přišel, aby udělil toho pokoje, kterého svět dáti nemůže.

2. A jak dosáhl všeho toho Kristus Pán? Přátelé drazí, tažte se oněch velikých duchův, kteří plni jsouce moudrosti nadpозemské, bádali a hloubali o věcech nebeských, tažte se jich, kdo jim udělil to nebeské světlo, pomocí něhož o tajemstvích víry svaté psali tak nadšeně a úchvatně krásně. Tažte se jich, a oni s úctou nejhlubší budou vám jmenovati Toho, jenž jest světlo světa a slunce duší. Ptejte se dále svatých a světic, odkud čerpali tu hrdinskou sílu a statečnost, s jakou vítězně přemohli tělo, svět a ďábla, a která více znamená než věnce vavřínové na hlavách vítězoslavných dobyvatelův, a oni ukáží na Toho, od něhož pochází všecka síla, milost a spása. Tažte se těch, kteří nesnesitelnými výčitkami byli mučeni, a kteří nyní požívají posvátného pokoje, tažte se jich, kdo hlodajícího červa z nitra jejich odstranil, a oni povedou vás k jeslím, z nichž i k vám volá Spasitel: »Vezměte jho mé na sebe, a učte se ode mne; neboť jsem tichý a pokorný srdcem: a naleznete odpočinutí duším svým. Jho mé zajisté jest sladké a břímě mé lehké.« Mat. 11, 29—30. Tažte se také těch, kteří bolestně byli zkoušeni, i těch, kteří bouřemi života byli krutě zmítáni, ptejte se chudých a nešťastných, kteří od světa jsou opuštěni, tažte se nemocných a trpících, tažte se těchto všech, odkud čerpají útěchu a nezlomnou důvěru v Boha, odkud trpělivost a zmužilost, s jakou svůj bol a žal bez reptání a hořkosti snášejí? Odkud odjinud, — odvěti vám, — než z jeslí a s kříže Toho, jenž řekl: »Pojďtež ke mně všickni, kteří pracujete a obtíženi jste, a já vás občerstvím.« Mat. 11, 28. A ještě více. Čemu děkují původ svůj všechny ty ústavy obětavé lásky křesťanské, které se věnují výchování zanedbané a zpustlé mládeže, péči o sirotky a opuštěné, ošetřování nemocných a umírajících? Byly založeny z lásky ku Spasiteli, jenž od Svých nebyl přijat a v bídě a zimě se narodil, a jenž lásku učinil prvním a hlavním příkázáním, řka: »Totof jest příkázání mé, abyste se vespolek milovali, jakož i já miloval jsem vás.« Jan 15, 12. A konečně jak může i náš neklidný a rozervaný době býti zpomoženo? Jak může společnosti lidské býti bývalá spokojenost a spofádanost vrácena? Tak jen, když všickni bez rozdílu se postaví pod prapor Toho,

jenž svět řídí a spravuje, a v jehož přesvatém jméně mohou dojíti požehnání všechna pokolení země.

3. Narození Páně naplnilo nebeským požehnáním lidstvo, a toto požehnání jest trvalé. Otevřeme-li knihu dějin světových, nalezneme tam mnohé slavné jméno, jehož zvuk světem zazníval, avšak časem upadlo v zapomenutí. Pokud však křesťané na světě budou, potud narození Spasitelovo vždy bude radostným a slavným svátkem, slavností nejpřednější a nejkrásnější, potud i nejsvětější jméno Ježíš bude ctěno a chváleno, milováno a velebno. S toutéž radostí, s jakou pastýřové betlemští přijali zvěst o narození Spasitelově, s toutéž radostí křesťané již po 19 set let naslouchají té blahé a utěšené zvěsti, a od slunce východu až do západu klenby nesčetných chrámů zaznívají velebnými chvalozpěvy na dítko v jeslích, v nichž se zjevila láska Boží.

4. Veliké události světové zpečetěny jsou krví, skropeny slzami; jsou osvětleny rudou září plamenův a požárův; vyznívají z nich hrůzné a zoufalé nářky národův potlačených a ubědovaných. Naproti tomu jakou lásku, jaký mír spatřujeme ve chlévě betlemském! Jak milý a jak dojemný to zjev! Dítko se narodilo milostné, roztomilé, dítko nevinné, dítko nebeské. Kdo jest, jenž by celým srdcem svým nepřilnul k tomu dítku, v němž láska svrchovaná se jeví, a jež prorokové před dávnými věky nazvali knížetem pokoje? Matkou dítko jest Panna chudá, za to však milosti plná a ctnostmi přebohatá. Prostí, zbožní pastýřové jsou svědky této události nejpodivuhodnější. Nehřmí děla, nekvapí rychlí poslové na všechny strany, aby světu oznámili narození tohoto zázračného dítko. Za to však celé nebe jest plno plesání a jásání; sborové nebeští se radují z té nevýslovné lásky, která se smilovala nad lidmi.

5. I my jsme předmětem milosrdenství Božího. I my jsme povoláni, abychom měli podílu na ovoci díla vykupitelského. Abychom pak spásy skutečně došli, dal nám Kristus Pán právě při Svém narození naučení nejdůležitější. A to jest také jedna z těch příčin, proč narození Páně dlužno pokládati za nejznamení-tější událost světovou.

Na ozářených nivách betlemských rozléhal se zpěv andělů: »Sláva na výsostech Bohu«. Tak naznačen byl první a poslední účel, proč Syn Boží na svět přišel, totiž navrátiti Bohu čest a úctu, která Mu hříchem byla odňata. Musí tudíž i naší snahou býti, čest a slávu Boží šířiti a rozmáhati. Kristus Pán člověkem se stal, aby naplnil vůli Otce nebeského. Plňme i my dokonale vůli Boží a každodenně vroucně se modleme: »Buď vůle Tvá jako v nebi, tak i na zemi.« Kristus z lásky k nám se vtělil, aby nás vykoupil. Milujme i my své bližní tak, jako Kristus miloval nás.

6. Narozením Ježíše počalo již Jeho utrpení. V počasí drsném, ve chlévě chladném, v nedostatku, zbaven jsa i věcí nejpotřebnějších, se narodil a nastoupil Svou životní dráhu, kterou skončil na kříži, krvácej z tisíců ran. To jest napomenutím pro nás, abychom dobře uvážili slova Páně: »Chce-li kdo za mnou přijíti,

zapři sebe sám, a vezmi kříž svůj, a následuj mne.« Mat. 16, 24. Konečně jakou pokoru, jaké pohrdání světem spatřujeme při narození Páně! Plénky — toť Jeho velikost, jesle — toť Jeho trůn! U jeslí Kristových nechť pýcha lidská promění se v pokoru! Úzkostí a strachem chvělo se srdce pastýřů, když anděl Páně stál vedle nich, a jasnost Boží obklíčila je. Báli se bázni velikou. Šťastni však byli, když slyšeli: »Narodil se vám dnes Spasitel... Naleznete nemluvnátko plénkami obvinuté a položené v jeslích.« I spěchají, neztrácejí ani okamžiku, chvátají do chléva dobře jim známého. A nalézají dítě, klaní se Mu, obětují Mu svá srdce, Boha chválíce a velebíce. Sami chudí a nedostatkům uvyklí, přece žasnou nad chudobou krále dávno očekávaného, díví se a žasnou nad chudým a bídným postavením nebeského dítěte, které z jeslí káže: chudobu, pokoru a mrtvení smyslův.

Přátelé drazí! Kéž byste také vy vždy pospíchali s takovou láskou a radostí do chrámu Páně, jako kdysi pastýři do Betléma! Kéž vám jest oltář tím, čím byly pastýřům jesle! Váš Betlém jest zde na oltáři. Vašimi jeslemi jest svatostánek, kde Pán Ježíš dnem i nocí přebývá. S kajicností a láskou vždycky k Němu se přibližujte, abyste dosáhli milostí vzácných pro čas i věčnost! Naučení pak, která Kristus z jeslí dává, buďte neustále pamětlivi, aby, až Kristus přijde naposledy v den soudný v oblacích nebeských, ve slávě a velebnosti Své s anděli Svými, duše vaše prozpěvující »Sláva na výsostech Bohu« k Němu vzlétly a do slávy věčné vešly. Amen.

Frà L. Štolc.

Boží Hod Vánoční.

Proč se narodil Ježíš Kristus?

»Aj! zvěstuji vám radost velikou, kteráž bude všemu lidu: narodil se vám dnes Spasitel, jenž jest Kristus Pán, v městě Davidově.« Luk. 2, 10. 11.

Nejmilejší! Co bylo útěchou našim prvorodičům, když zhřešili, ráj rozkoše opustili a hořké ovoce své neposlušnosti plnou měrou okoušeli? Nic jiného, nežli naděje, že jeden z potomků jejich potře hlavu hada pekelného a vysvobodí všelikého člověka z jeho otroctví. Co bylo útěchou arciohci Abrahamovi, když opouštěl svou vlast a své příbuzenstvo a putoval do země zaslíbené? Nic jiného, nežli naděje, že skrze jednoho z potomků jeho požehnána budou všechna pokolení země. Co slílo nábožného Joba, že ve svých nevýslovných bolestech nezoufal, ale přijal z ruky Boží zlé věci tak ochotně, jako věci dobré? Nic jiného, nežli naděje, že přijde na svět Vykupitel, kterýž ho vzkřísí v den nejposlednější. Co po-

hnulo Mojžíše, Davida a proroky, že chválili Boha slovy nadšenými? Nic jiného, nežli naděje, že vyrosí nebesa Spravedlivého a že vypučí země Spasitele. Hle! všickni spravedliví od počátku radovali se z Vykupitele, ačkoliv v Něho pouze doufali, ačkoliv Ho pouze očekávali, ačkoliv Ho viděli pouze v duchu. Jak teprve radovali se pastýři betlemští, když se jim ukázal anděl ozářený jasností nebeskou a pravil k nim: »Aj! zvěstuji vám radost velikou, kteráž bude všemu lidu; narodil se vám dnes Spasitel, jenž jest Kristus Pán, v městě Davidově.« Ano, narodil se Spasitel, po němž toužili spravedliví, a chudým pastýřům jest dáno, Spasitele toho ve způsobě nemluvnátka viděti, první zvuky Jeho slyšeti, ručinky Jeho celovati, Jemu se klaněti, Jeho chváliti. Ó jak veliká byla jich radost.

Avšak radost, kterou zvěstoval anděl pastýřům, měla býti i všemu lidu. Z narození Ježíše Krista radují se skutečně všickni lidé dobré vůle a to po všechny časy, kdykoliv se slaví slavná Jeho památka. Tázete se, proč? To nám vysvětluje jediné slovo: Spasitel. Sv. Lev píše: »Dnes jest všem jedna příčina společného plesání; neboť Pán přišel spasit všech.« Řeč I. o Naroz. Páně. Ano, proto se dnes všickni radujeme, že se narodil Ten, jenž nás přišel spasit a vykoupit.

Což učiníme tedy, aby dnešní radost naše byla dokonalá, ušlechtilá, křesťanů důstojná? Budeme uvažovati, proč se narodil Ježíš Kristus.

Ó lbezný kvítku, vykvetlý z čisté růže, svlaž rosou milosti naše dnešní rozjímání, ať jest Tobě příjemné a nám spasitelné!

P o j e d n á n í.

Ježíš Kristus narodil se, aby nás osvítil, očistil a potěšil. V těchto třech slovech uzavírá se naše vykoupení a tudíž i příčina naší radosti vánoční.

1. Přišel na svět Spasitel, aby nás osvítil.

Dlouhá, tmavá, děsná noc rozložila se nad veškerým pokolením lidským, když se odvrátilo od světla, kteréž osvěcuje každého člověka přicházejícího na tento svět. Jakmile se odvrátili lidé od Boha hříšným životem, upadli v slepotu srdce, takže na pravého Boha vždy více zapomínali, nepravé bohy si vymýšleli, nepravostmi domnělé bohy své uctívali, o cíli vezdejšího života a o životě záhrobním bludné a kusé mínění měli, tmu za světlo a světlo za tmu pokládali, hřích za ctnost a ctnost za hřích považovali. Jen sporá světélka osvěcovala tu čtyřtisíciletou noc, která přikrývala národy. Jediný národ israelský znal pravého Boha a sloužil Jemu službou svatou a rozumnou. Ale jak často upadal i tento národ v modlářství, bludy, pověry a náhledy pohanské! A mezi pohany jak málo bylo lidí osvicených, kteří by se byli dopracovali čistých pojmů o Bohu, o původu a určení člověka, o nesmrtnosti a podstatě ctnosti!

Jak šťastni jsme my křesťané, že známe pravého Boha, že jsme přesvědčeni o Jeho svrchované moci, lásce, svatosti a spravedlnosti; že víme, jak máme žít na tomto světě, bychom byli blaženi na věčnosti! A odkud nabýváme světla v temnostech tohoto života! Jenom z onoho sv. náboženství, které hlásal Ježíš Kristus.

Proto zajisté přišel Syn Boží na svět, aby nás osvětlil světlem pravdy. Což se ukázalo hned při Jeho narození; nebo noc tmavá se proměnila v světlo velké, jasnost Boží obklíčila pastýře, když drželi noční stráž nad stádem svým.

Proto volá dnes Církev sv. slovy sv. prorokův, že zasvitlo nám dnes světlo veliké od Boha Lect. I., Introit a Grad. II. mše; proto se modlí, by světlo sestoupivší dnes s nebe netoliko mysl naši osvětlilo, nýbrž i ve skutcích našich se lesklo Collecta II. Missae; proto nás napomíná slovy sv. Lva: »Pomni, člověče, že (skrže Krista) vytržen jsi z moci temností a přenesen jsi v Boží světlo a království« I. c. Ó raduj se tedy dnes, každý věrný křesťane z narození Kristova; přišel na svět Spasitel, aby tě osvětlil.

2. Přišel však na svět i proto, aby nás očistil.

Žalmista Páně praví: »Všickni lidé odvrátili se od Boha, všickni jsou porušení ve svém snažení; není ani jednoho, jenž by učinil dobré« Ž. 13. A sv. apoštol Pavel svědčí: »Skrže neposlušnosti jednoho člověka učiněno jest mnoho hříšných.« Řím. 5, 19. A opět: »Všickni jsme od přirozenosti synové hněvu.« Efes. 2, 3., t. j. trestu hodni hříšníci. Tak jest, milí křesťané! Z ráje poskvrněného hříchem Adamovým rozlila se porušenost lidská po zemi jako potopa. A potopa tato pominula teprv, když přijali lidé náboženství, které hlásal Ježíš Kristus. Tvář země rázem se změnila a obnovila.

Pýcha ustoupila pokoře, lakomství ustoupilo štědrosti, smilstvo ustoupilo čistotě, závist ustoupila lásce, obžerství ustoupilo střídmosti, hněv ustoupil trpělivosti, lenost ustoupila horlivosti; z vlků stávali se beránkové, ze Šavlů Pavlové, z hříšníků synové Boží. —

Svědčí v dnešním svatém evangeliu miláček Páně sv. Jan: »Kteříž pak koli přijali jej (Krista Pána), dal jim moc, býti syny Božími,« Jan 1, 12. Ano, všickni, kdožkoliv jsme přijali Syna Božího do svého srdce a kdožkoli jsme se posvětili Jeho milostí, zvláště Jeho tělem a krví, všickni jsme přijati skrže Něho za syny Boží.

A to jest, moji drazí, ovocem a účinkem narození Kristova. Proto zajisté narodil se Kristus Pán, aby nás »vykoupil od všeliké nepravosti,« Tit. 2, 14., »aby nás očistil ode všech hříchů,« Žid. 1, 13., »aby nás ospravedlnil svou milostí,« Tit. 3, 7., aby »zbořil hradbu nepřátelství, kteráž byla mezi námi a Bohem,« Efes. 2, 14., »aby nám vymohl přístup k Otci,« Efes. 2, 18. 3. 12., »aby nás, kteříž jsme byli odcizeni od Boha, k Bohu nazpět uvedl a s Bohem opět

smřil.« Etes. 4, 18. — Že takový účinek bude míti narození Kristovo, naznačeno jest tím, že se narodil Kristus Pán v cizině. »Do vlastního přišel,« svědčí sv. Jan 1, 11, »ale vlastní ho nepřijali.« Nepřijali ho, protože, když přišli Josef a Maria do Betléma, nebylo již místa v hospodě. Luk. 2, 7.

Uvaž, křesťane, nesmírnou lásku Syna Božího! V cizině, vzdálen příbytků lidských, v osamělém chlévě přichází na svět Král věčné slávy, aby tě mohl uvést v dům a v náručí Otce nebeského. Tak se ponížil, aby tebe očistil! Neří-li hoden tvé lásky, tvého vychvalování, tvého plesání a díkyčinění?

3. Ještě jedno vzácné ovoce přineslo nám narození Kristovo. Narodil se Ježíš Kristus i proto, aby nás potěšil.

Dokud byl člověk Boha poslušen, byl v ráji; jakmile zhřešil, ztratil ráj a upadl v nesčíslné strasti. Čtemeť v knize Sirachově kap. 40.: »Trmácení veliké uloženo jest všem lidem, a jeho těžké vloženo jest na syny Adamovy od toho, kterýž nosí hyacintový oděv a korunu, až do toho, kterýž se odívá plátnem rezným.« A kniha Jobova dokládá: »Člověk narozený z ženy, krátkého jest věku a bývá naplněn mnohými bídami.« Job. 14, 1.

Ano bolesti a nemoci, trampot a starosti, nátisků a protivství, svárů a bojů, krveprolití a válek a jiných strastí bylo na světě vždy tolik, že nazvána jest tato země slzavým údolím. — Ale nemělo tak býti navždy. Bůh ve Svém neskončeném slitování chtěl, aby se proměnilo toto slzavé údolí opět v ráj. K tomu cíli poslal na svět Syna Svého jednorozeného, aby vzal na Sebe všelikou strast lidskou a ukázal tak lidem, že musí vcházeti skrze mnohá soužení do království Božího.

Přišel tedy Syn Boží na svět, aby nás potěšil, aby nám ukázal slovem i příkladem, že všeliká strast pozemská jest lékem k našemu očištění, berlou k našemu pozdvižení, cestou k životu, branou k blaženosti. Či nenaučil nás tomu náš dobrý Spasitel již prvním krokem na tento svět? Proč medle narodil se v chudobě? Proč si zvolil za matku chudou pannu, za pěstouna chudého tesaře, za první společníky chudé pastýře? Proč vzal za vděk s plénkami a jesličkami? Proč se třásl zimou a plakal? Sv. apoštol Pavel svědčí o Kristu Pánu: »Učiněn jest chudým pro nás, bychom chudobou jeho byli obohaceni.« II. Kor. 8, 9. Tak jest, milí křesťané. Nám, kteří v Krista doufáme, jest chudoba bohatstvím, pláč plesáním, soužení potěšením, poněvadž nám napomáhají všechny tyto i jiné strasti ku zdokonalení, utvrzení a spasení.

Tomu-li tak, radujme se srdečně z narození Kristova; přišel na svět, aby nás potěšil.

* * *

Nejmilejší! Poznali jste zajisté z dnešního sv. rozjímání, že nic na světě není hodno naší radosti tak, jako narození Kristovo. Tímto narozením jsme přeneseni z temnosti nevěry, bludu, pověr, modlářství a pochybování ve světlo pravé víry a osvěty. Tímto

narozením jsme přeneseni z vazby hříchů na svobodu synů Božích, volajících: Abba, Otče! Tímto narozením jsme přeneseni v naději z tohoto údolí slzavého v ráj slasti nebeských. To všechno nás povzbuzuje, bychom prozpěvovali dnes z hloubi srdce: »Ježíši, děkujeme Ti za Tvé narození, které nám přineslo vykoupení, na které jistě čekalo lidské pokolení.«

Avšak dobře si vezmi jedenkaždý z nás k srdci slova sv. Lva: »Pomni, jaké hlavy jsi údem; pročez jsa účasten přirozenosti božské, nenavracuj se v dřívější neblahý stav duše nešlechtným obcováním.« Řeč 1. o Naroz. Páně. Ó, budiž pamětliv těchto slov! Važ si toho, žeš skrze Krista osvícen, očištěn a potěšen. A tak budiž nyní živ, aby tě nic neodloučilo od tvého Spasitele, ale abys se mohl spojit s Ním u věčné lásce a rozkoši. Amen.

Kl. Markrab.

Listy katechetické.

Několik myšlének o oslavě nejsv. Vykupitele na konci XIX. století.

Podává Frà L. Štolc.

Dne 29. srpna r. 1799, tedy před sto lety, zemřel v zajetí, ve francouzské pevnosti Valence, staříčkový, 83letý papež Pius VI. Dokonal jako mučenník, zemřel jako neohrožený obhájce práv a svobody Církve svaté. Nepřátelé katolické Církve tenkrátě jásalí; domnívali se, že již udeřila poslední hodina té nenáviděné Církve. A skutečně byly to tehdaž doby neblahé, neutěšené. Svrchované nebezpečenství hrozilo svaté Církvi, která na všech stranách byla utiskována, pronásledována a olupována. Vrchní hlava Církve sv. byla mrtva, kardinálové rozptýleni; volba nového papeže zdála se býti nemožnou. Za takových smutných okolností chýlilo se ke konci století XVIII. Tenkrátě se mnohým zdálo, že lodička Petra na vlnách revoluce se roztříští, utone, a že se do nového XIX. století přes burácející vlnobití nástrah a úkladů nedostane. Avšak i tenkrátě se pravdivými býti osvědčila věčně památná slova Páně: „Brány pekelné jí nepřemohou.“ Mat. 16, 18. Církev svatá z těžkých bojů tehdejších vítězně vyšla, ještě krutější zápasy později podstoupila a trvá dosud nezviklána, nepřemožena, nerozborna; přečkala opět celé století, přečká i všecka budoucí století a trvati bude až do skonání světa, neboť s Církví svatou je Ten, jenž ji založil. Kristus nad ní bdí, Kristus ji chrání.

Nyní sklání se ku svému konci století XIX. Již za několik málo měsícův uložen bude do obrovské hrobky minulosti rok 1899, a nastane století XX. Brzo bude tomu plných 19 set let od onoho posvátného okamžiku, kdy Slovo tělem učiněno jest, kdy Syn Boží v chudičkém chlévě Betlémském se zrodil, kdy člověkem se stal, aby hledal a spasil, co bylo zahynulo. Třicet tři roky přebýval na zemi; pouze tři roky trvalo Jeho veřejné působení,

a přece dílo Jeho jest nesmrtelné, nehynoucí. Vznešená byla Jeho nauka, která kotví v lásce k Bohu a k bližnímu, zázračné byly Jeho skutky, hrdinská byla Jeho smrt — krvavá to oběť na kříži. Světlem Svého učení duše osvěcoval, teplem Své milosti je blažil a posvěcoval. Všecko dal, všecko obětoval, aby hříšnému lidstvu brány ráje opět otevřel. A hle, již po 19 set let dobrý Pastýř ten stará se o ovce Své; všem žehná, všem pomáhá, všecky občerstvuje, všem milosti udílí, všem dobře činí, všem dobrodiní vzácná a nespočetná prokazuje. Ježíš Kristus jest skutečně Spasitelem lidí, jest největším dobrodincem celého člověčenstva.

Není možno, několika slovy vypověděti všecky požehnané a utěšené účinky sv. evangelia, není možno, vylíčiti to zlaté a bohaté ovoce nebeského učení Kristova. Kristus to jest, jenž úplně přeměnil svět, jenž obnovil tvářnost země. Církev svatá pak, Kristem Pánem založená, má na péči posvěcení a spasení všech svých dítek. Církev katolická stará se o časné i věčné blaho lidstva. Církev svatá jest již starou a zkušenou učitelkou a vychovatelkou národův. Církev svatá získala si nesmírné zásluhy o vědu a umění. Vůbec zásluhy Církve svaté o společnost lidskou jsou neocenitelné.

A na tohle všecko vzpomínají vděční katolíci na konci století XIX. Jestliže na konci každého roku zbožní křesťané chvátají do chrámův, aby vroucí díky vzdali za dobrodiní, jež jim Otec nebeský v uplynulém roce prokázal, — tím spíše se sluší, aby na konci XIX. století veškero lidstvo vzdalo díky nejhlubší za nesmírná a nespočetná dobrodiní a požehnání, kterými svět obdařil Ježíš. A skutečně po celém světě katolickém na oslavu nejsvětějšího Vykupitele pořádají se velikolepé slavnosti, okázalé náboženské průvody a hromadné pouti na proslulá, zázračná místa Mariánská, neboť i Maria, Matka Boží, ve šlepičích Syna svého kráčela a milosti štědrou rukou svým ctitelům rozdávala. I Maria, Boží Rodička, již po 19 set let jest pomocnicí křesťanů, potěšením zarmoucených, uzdravením nemocných a útočištěm hříšníkův. Proto s oslavou nejsvětějšího Syna Božího spojuje se oslava nejblahoslavenější Matky Boží.

Obzvláštní všeobecnou úctu nejdobrotivějšímu Vykupiteli Ježíši Kristu počátkem XX. století chce prokázati sv. Otec Lev XIII. V okružním listě ze dne 10. května 1899 ohlásil »veliké jubileum, které od pradávna jako křesťanský zvyk jest ustáleno, a které se dle obyčeje církevních otců zove svatým rokem.« Tento osvěcený, slavně panující papež Lev XIII, na němž doslovně se splnilo proroctví arcibiskupa v Armagh a primasa Irského Malachiáše, že jest »lumen in coelo«, a jenž, jak sám praví, dle úrady Boží skoro celé toto 19. století prožil, ohlásil toto všeobecné jubileum, protože poskytuje hojnějších prostředků k nápravě mravův a k obnově duší ku svatému životu. Jest v zájmu společnosti lidské i každého jednotlivce, aby se lidstvo napomínalo k bedlivému plnění povinností, aby ducha, lenivostí ochablého, vzpružilo; potřebí jest, nabádati k touze po svatém životě ty, kteří tonou v ne-

bezpečnosti, zahynouti vlastní lehkomyšlností a pozbyti svou manivostí nebo pýchou nebeských pokladů, pro které jsme zrozeni.

Svatý rok jest k tomu, »aby smýšlení lidu se polepšilo, a nepravosti jednotlivců pokáním a polepšením života smířeny byly.« A opravdu na oslavu Spasitelovu nic spasitelnějšího a světějšího nemůže býti uspořádáno.

V naději, že tato přesvatá slavnost tím zbožněji bude konána, v encyklice ze dne 25. května 1899 ustanovil sv. Otec něco velebného, od čehož veliký a trvalý očekává užitek nejen pro křesťany, nýbrž i pro veškeru společnost lidskou. Nařídil totiž, aby v jeden a týž den, t. j. 11. června 1899, všickni lidé po celém světě oboru zvláštní modlitbou zászvětnou se zászvětili nejsvětějšímu Srdci Pána Ježíše. Tak sv. Otec zraky celého světa obrátil k božskému Srdci Páně, v němž září kříž sv. nejjasnějším leskem mezi plameny božské Jeho lásky. Sv. Otec praví, že »v nejsvětějším Srdci Páně máme obraz a podobenství neskonalé lásky Ježíše Krista, která nás ku vzájemné lásce povzbuzuje«. Zászvětiti se nejsvětějšímu Srdci Ježíšovu, znamená zászvětiti se Ježíšovi Samému, »neboť kolik úcty, cti a pobožnosti prokážeme božskému Srdci, tolik jí vlastně prokazujeme Kristu Samému.« Tak sv. Otec chtěl touto velikolepou oslavou božského Srdce Páně doplniti a zdokonaliti veškeru poctu, již jsme uvykli prokazovati nejsvětějšímu Srdci, a dokládá právem, že i Vykupiteli Ježíši Kristu bude tato oslava velmi milou. A zajisté velebné a úchvatné to byly okamžiky, když v týž den po celém světě se rtů zbožných věřících k výšinám nadhvězdným vznášela se vroucí prosba: »Velebeno budiž božské Srdce, které nám spásu zjednalo: jemu čest a chvála na věky. Amen.«

Tyto slavnosti na oslavu Vykupitele na konci XIX. století na rozkaz nejvyšší hlavy Církve svaté se konaly a konati budou všeobecně po celém křesťanském světě.

Mimo to způsobem ještě zvláštním oslavuje se konec XIX. století v jednotlivých diecésích, vikariátech a farních osadách. Především pořádají se okázalé, slavné poutní průvody na proslavená místa Marianská, u nás hlavně na sv. Horu. I osadníci S.... u valném počtu vyšli ku slavnosti korunovační na sv. Horu. Vyprovázel jsem je. Blíže S.... u kapličky sv. Jana Nepom., jenž také putoval před mučennickou smrtí svou k Matce Boží do Staré Boleslavi, jsme se zastavili, a mezi jiným promluvil jsem k nim asi toto: »Ctitelové Marianští! Putujete na Sv. Horu, kde překrásná, velebná svatyně chová ve svých zdech nejdražší stkvost země české — Matku Boží svatohorskou. Proslavená svatyně ta stojí na půdě, jež ve svých útrobach skrývá hojnost stříbra. Ale co jsou proti těm pokladům stříbra ta zlatá, ano nad zlato bohatší srdce zbožného lidu českého, který na perutích vroucí touhy za zpěvův a modliteb spěchá k Panně nejblahoslavenější, aby jí hlubokou úctou vzdal a ji oslavil! Poutníkové Marianští! I vy se srdcem zbožným a láskyplným spěchejte na ono posvátné místo, kde Máti Boží divy tvoří! Pouť ta daleká a namáhavá budiž vám

zdrojem milostí, požehnaní a štěstí! Jest však ještě jiná příčina, proč použil jsem této vhodné příležitosti, abych k vám několik upřímných slov promluvil. Století XIX. blíží se ku svému konci. Proto s tím přáním vroucím k vám se obracím, abyste tuto pouť na sv. Horu vykonali na oslavu našeho nejsvětějšího Vykupitele Ježíše Krista. Budiž tato pouť vaše díkyvdáním za všechna dobrodiní, za všechny milosti, které vám dobrotivý Vykupitel udělil! V hluboké pokoře vrhněte se na kolena před zázračnou sochou Bohorodičky svatohorské a prostě, vzývejte ji snažně, aby víra v Ježíše Krista stále se vzimáhala, vzrůstala a utěšené ovoce vydávala. Prostě tam za sebe, za své domácí, za celou osadu naši a za veškeren národ náš český, aby ve víře svatováclavské setrval a Církví sv. vždy věren zůstal! Prostě tam Ježíše, aby na přímělu Své Matky chránil naši milou zemi českou, aby žehnal všemu lidu českému! Prostě za to, aby pokoj a klid zavládl po luzích a nivách naší drahé otčiny! Konečně i za to prostě, aby láska k Bohu a k bližnímu, kterou Ježíš učinil kamenem úhelným svého učení, zavítala do srdcí lidských tak, aby všichni v bázni Boží a v pokoji živi byli na zemi a jednou nerušeného pokoje dočkali se na nebesích!

Nuže, jděte již! Putujte pod praporem sv. kříže! Vítězné to znamení naší sv. víry bezpečně vás dovede k cíli vašeho putování. Andělé sv. ostříhejtež vás, abyste na duši obohaceni a zdraví navrátili se ke krbům svým! Dej Bůh všemohoucí, aby také pouť vaše vezdejšího života jednou šťastně se skončila, abyste Matku Boží i na hoře nebeského Sionu našli a s ní na věky se radovali Amen.◀

Podobné pouti a průvody konají se i k památným sochám Rodičky Boží, k proslulým svatyním a hrobům našich českých světcův a patronův.

Kde se takové pouti a průvody v příštím roce pořádati budou, tam bylo by dobře, dříve upozorniti na to, aby nejen ženy, nýbrž i mužové, otcové rodin a jinoši u větším počtu průvodů těch se účastnili.

Průvody ty mají však význam pouze lokální. Všeobecné, hromadné pouti pořádají se do sv. země a do Lourdes, kde před našimi zraky Bůh na přímělu neposkvrněné Panny zázraky činí. Kdo tedy v zázraky nevěří, ať jde do Lourdes!

Poněvadž na obnovení života křesťanského blahodárně působí sv. missie, všeobecně se doporučí, aby missie konány byly na oněch místech, kde od dlouhých anebo nepamětných let konány nebyly.

Dále se navrhuje, aby proti heslu »Pryč od Říma« bylo přímo bojováno, a věřící byli vybídnuti, aby tím těsněji a pevněji přilnuli k Církví sv. Při tom budiž také na to důraz kladen, že za nynějších neutěšených a rozháraných poměrů společenských jen návrat ke Kristu a život podle Krista může lidstvu přinésti žádoucí pokoj a spokojenost.

K tomu osmělujeme se připojiti ještě toto:

Ve škole na oslavu nejsvětějšího Vykupitele na konci devatenáctého století budiž využito náboženského vyučování co nejvíce! Děti jsou klíčem k srdci rodičův. Skrze děti lze blahodárně působiti na celou osadu. Ve škole tudíž, v příslušných třídách, budiž poukazováno na osudy Církve svaté a vykládáno o zachování katolické Církve v bouřlivém a na revoluce bohatém století XIX. Dítka buďtež poučeny o významu jubilejního leta a vyzvány k horlivé úctě nejsv. Srdce Ježíšova.

Osadníci mohli by býti vyobádnuti, aby na oslavu nejsv. Vykupitele věnovali svému farnímu kostelu nějaký dar trvalé ceny, na př. sochu nejsv. Vykupitele nebo sochu sv. Josefa, ochránce katolické Církve.

Při křesťanských cvičeních budiž poukazováno na Rodinu Páně jakožto vzor rodin křesťanských. Rodičům i dětem buďtež důtklivě na srdce kladeny jejich povinnosti.

V červnu příštího roku každou neděli mohlo by býti konáno kázání o nejsv. Srdci Páně (a to nějaký cyklus po způsobu kázání májových). Jako v říjnu, každý den po mši sv. kněz s věřícími se modlí litanie Loretanské, tak i v červnu každodenně mohly by snad dle vznešených intencí sv. Otce býti recitovány schválené litanie k nejsv. Srdci Ježíšovu a připojena modlitba zásvětná.

Radno by bylo také, aby se častěji konaly modlitby za svornost mezi křesťany na ten úmysl, aby veškero »množství věřících bylo jedno srdce a jedna duše.« Sk. ap. 4, 32.

Konečně poslední dny dokonávajícího XIX. století mohly by býti oslaveny čtyřicetihodinnou pobožností, která by se ukončila slavným theoforickým průvodem, podobně asi jako se to děje o Božím Těle.

V kázáních pak, jež za příčinou oslavy nejsv. Vykupitele na konci XIX. století konati se budou, mohly by snad býti uvedeny také některé z těchto myšlének:

Proti království Božímu na zemi vede se od dob apoštolských tuhý a zuřivý, soustavný a vytrvalý boj. Nepřátelské moci celého světa útočí na Církev sv., nevěra všude ve všech zemích své síle rozestírá, a hlasatelé nevěry Církvi sv. vypověděli boj na život a na smrt, záhubu naprostou jí přísahali. Lidé bez Boha a bez víry jménem osvěty a pokroku hlásají boj proti Církvi svaté, zapomínajíce, že právě Církev katolická to byla, jež vzdělanost a osvětu všude šířila a podporovala. Zarytí nepřátelé Církve svaté všech možných prostředkův užívají, aby ji zničili a zahubili.

Jako Turci v XVI. století, válčíc proti národům křesťanským, kříž Kristův s věží strhávali a půlměsíc, znamení to náboženství Mohamedova, vztyčovali, tak i osvícené XIX. století usiluje, kříž z chrámův a škol odstraniti, náboženství ze srdcí jednotlivců vyrvati, je z rodin i z veřejného života vyloučiti a úplnou, čistou nevěrou je nahraditi. Jako kdysi židé volali k Pilátovi: »Ukřižuj, ukřižuj ho!« Luk. 23, 21., tak nyní i nevěrci bez přestání dodávají si odvahy k boji rouhavými slovy: »Zničte tu pro-

klatou!« Ve dne, v noci bez oddechu pracují na záhubě Církve svaté a na odstranění náboženství křesťanského. Prostředky mají k tomu ty nejmocnější a nejúčinnější.

Různé listy a noviny na jejich rozkaz denně víru zlehčují a Církev sv. tupí. Nevěra ve všech způsobech šíří se špatným tiskem. Články víry bývají násilně překrucovány a pak jizlivým posměchem zasypávány. Papež, biskupové a duchovenstvo bývají jedovatou pomluvou zahrnováni, všelijaké nesmysly a lži o nich vymyšleny, jen aby úcta k Církvě sv. byla podryta. A když Církev svatá chce se hájiti a své právo chrániti, bývá nezřídka k mlčení přinucena. Tak podobá se Církev sv. svázanému a zbičovanému Kristu, jenž před Pilátem bez ochrany stojí a libovůli Pilátově jest vydán. Nikoho není, kdo by ji z rukou nepřátelských vysvobodil a jí ku pomoci přispěl.

Jest pravda — a to Církvě sv. jest velikou útěchou — že zbožný, věrný lid katolický s bolestí a živou soustrastí pozoruje utrpení a pronásledování Církve své, a všemi dovolenými prostředky se snaží ji hájiti, avšak hlas oddaného lidu bývá přehlušen křikem nepřátel, anebo se hlasu lidu prostě nedbá.

Jiní, kteří by se Církve sv. mohli zastati, mlčí; nedostává se jim náležité odvahy k tomu, aby rázně na obhájení Církve svaté vystoupili. Smutnější však ještě věci se dály a dosud dějí. Jidáš zradil Krista. Tak také mnohý katolík opustil svou matku, Církev, a způsobil jí mnoho příkoří a protivenství. Petr chopil se meče, aby svého Pána a mistra bránil; když však viděl počet a převahu vojínův, uprchl s ostatními. Takové truchlivé výjevy opakují se i za našich dnův. Málokterý syn katolické Církve se odhodlá pronésti mužné slovo na obranu své duchovní matky. Všichni se bojí a strachují mocných nepřátel. Třesou se před jejich mocí a mstou. A tak musí lid katolický patřiti na to, jak Církev sv. nespravedlivě jest odsuzována, utiskována a pronásledována.

Jest pravda nepopíratelná, že postavení Církve sv. jest žalostné, ale vzdor tomu není přece zoufalé. Proto také lid katolický nesmí v té příčině pozbyti mysli a důvěry. Po hrůzoplém pátku, po velikém dni pátečním, nastal pro Ježíše Ukřižovaného radostný a slavný Hod Boží velikonoční. Po pokošení největším a po potupě nejstrašnější udeřila hodina oslavy a vítězství. A když vášni zaslepení fariseové již již se domnívali, že nenáviděného proroka z Nazareta úplně se zbavili, tu teprve ukázala se Jeho moc, velebnost a sláva, tu ve světle nejkrásnějším objevila se plnost Jeho Božství.

Vítězství Ježíšovo nad peklem a ďáblem, vítězství Spasitelovo nad hrobem a smrtí, jest nám blahou zárukou, že i Církev sv. zvítězí. Po dnech bolesti a utrpení následovati budou dnové radosti a slávy. Že Církev sv. bude trpěti, to předpověděl sám Kristus Pán, vždyť řekl apoštolům Svým: »Vydají vás v soužení a budou vás zabíjeti: a budete v nenávisti u všech národů pro jméno mé.« Mat. 24, 9. Proto napomenul je také k opatrnosti: »Buďte opatrní jako hadové, a sprostní jako holubice.« Mat. 10, 16.

Že však ze všech bouří a pronásledování Církev sv. vítězně vyjde, to také prorokoval Pán Ježíš, když pravil: »A já s vámi jsem po všechny dny až do skonání světa.« Mat. 28, 20. A sv. Petrovi řekl: »Ty jsi Petr, na té skále vzdělám Církev svou, a brány pekelné jí nepřemohou.« Mat. 16, 18. Dějiny Církev sv., dějiny to 19 set let dokazují, že tato proroctví Spasitelova do písničky se vyplnila.

Od svého počátku až do tohoto okamžiku byla Církev sv. utlačována. Byla pronásledována od židů, od pohanů, ano i od samých křesťanů. Hluboké rány byly mnohdy Církvi sv. zasazeny. Než, Církev sv. ani smrtonosným ranám nepodlehla. Vždy konečně ze všech bojů jako vítěz vyšla, kdežto její utiskovatelé a utlačovatelé obyčejně smutný vzali konec. Císařové a králové, kteří ruku svou na Církev vložili, byli s trůnů svých svrženi, a bídně skončili. Mocní národové, kteří se proti Církvi sv. pozdvihli, zmizeli s povrchu země. Veliké říše, které Církev svatou rozslápnouti chtěly, se rozpadly. Církev však palmou vítězství ozdobená trvá dosud. Čím více a čím déle byla pronásledována, tím slavnější bylo její vítězství. Ve všech stoletích se rozmáhala a vzrůstala, ve všech zemích, u všech národů, kříž Kristův rozhodně slavil vítězství. Církev sv. šíří světlo po celém světě, protože jí řídí Duch Sv., dárce všelike milosti, a protože neviditelnou její hlavou jest Ten, jenž Sám o Sobě pravil: »Já jsem cesta, pravda a život.« Jan 14, 6.

Za dnů utrpení Církev svatá nic nemůže důvěru naši tak oživiti a naši naději tolik posílniti, jako pohled na boje a vítězství Církev sv. za uplynulých 19 set let. Dějiny Církev jsou řetězem utrpení; první a poslední článek řetězu toho jest v rukou zakladatele Církev sv., v rukou Toho, u Něhož není ani minulosti, ani přítomnosti, ani budoucnosti, a Jenž, když v podobě lidské na zemi chodil, řekl: »Brány pekelné jí nepřemohou.«

»Pod sluncem není nic nového,« řekl moudrý Šalomoun. Co dnes vidíme, totiž úsilí pekla a jeho zplozenců zničiti Církev a odstraniti náboženství, to se v minulosti opakovalo desetkrát, stokrát, tisíckrát, třebas ovšem v jiném způsobu, v jiné podobě nebo s jinými prostředky. Čeho však dnes nevidíme, a co jen z minulých věků víme, to jest naprosté vítězství Církev svaté po bojích staletých. A právě to nás musí těšiti a blahou naději naplňovati.

Jásají-li tudíž nepřátelé Církev sv., radují-li se ze svého domnělého vítězství, zdá-li se, že Církev sv. v boji na okamžik podléhá, to nesmí nás nikterak mýliti a naši důvěrou otřásati, neboť cesty Boží nejsou cesty lidské; cesty Prozřetelnosti Boží jsou nevystihlé. Bůh shovívá hříšnému a bezbožnému, poněvadž ve Svě nekonečné lásce a milosrdenství očekává, že se polepší.

Je-li však míra hříchův a nepravostí dovršena, tu neviditelná ruka Boží na stěny příbytku hříšníkova napíše osudná slova: Mene, Tekel, Fares — a po hříšníku jest veta!

Spisovatel Lactantius napsal celou knihu o tom, jak Bůh potrestal ty, kteří Církev sv. pronásledovali a křesťany mučili. Jsou to příklady velice poučné a spolu výstražné. Ze příkladů těch čerpáme útěchu, že Bůh nepřátely Církev sv. nenechá bez trestu, že trest Boží dříve nebo později všechny zachvátí. Kristus s Církví sv. jest, bdí nad ní, a až vhodný nadejde čas, opět ji z rukou nepřátelských vysvobodí.

Než Církev sv. nemá jen nepřátele, má i přátele. Přátele má na nebi i na zemi. Mocné přátele má na nebesích, věrné a spolehlivé přátele má také na zemi. Lid katolický aspoň nikdy Církev sv. neopustil a pevně vždy při ní stál. Lid katolický, který Boha se bojí a víru svou vroucně miluje, ten dobrý lid katolický i duchovní matku svou Církev miluje. Když v Římě zuřila revoluce, když sv. Otec Pius IX., blahé paměti, panství světského byl zbaven, když mu odňato bylo město nad Tiberou, když svoboda a nezávislost mu byla vzata, tenkrát nadšenost pro věc posvátnou, oddanost ku hlavě křesťanstva a obětovnost pro svatého Otce takové dostoupila výše, že dějiny něčím podobným nemohou se hned tak vykázati.

U všech národů světa od třiceti let tisícové a milionové srdcí lidských na modlitbách vznášejí se k nebesům, aby vyprosili u Boha pomoci pro pronásledovanou Církev a pro sv. Otce, který v chudobu a zajetí byl tím uvržen, že byl o dědictví sv. Petra oloupen. Ze všech zemí, kde katolíci bydlí, nespočetné dary do Říma se hrnou a k nohám sv. Otce se skládají, aby sv. Otec měl aspoň dostatečných prostředků na potřeby Církev obecné.

Nechť tedy nepřátelé Církev, nechť všechny nepřátelské moci pekla a země sebe více a sebe zuřivěji útočí na skálu Petrovu, láska a věrnost katolíků spojenými silami útoky jejich odrazí. Bůh všemohoucí, k Němuž den co den tolik milionů katolíků se modlí za osvobození a povýšení sv. matky Církev, snahy a úsilí nepřátel překazí a Církvi sv. k opětnému vítězství dopomůže.

Katolíkům není třeba; aby na obranu Církev sv. chápali se meče. Katolíci ani nesmějí za tou příčinou chopiti se meče, neboť tu platí slova Kristova, pronesená k Petrovi: »Obrať meč svůj v místo jeho; neboť všichni, kteří berou meč, od meče zahynou.« Mat. 26, 52. Po jiné však zbraní mají sáhnouti katolíci, a zbraní tou jest slovo pravdy a spásy. Mečem katolíků má býti vytrvalá a vroucí modlitba, která nebesa proniká, a slovo věčné pravdy. Tyto mocné zbraně v rukou majíce, s těmito zbraněmi neohroženě bojujíce, katolíci dojisty vítězně Církev sv. obhájí.

Jak dlouho bude Církev sv. trpěti, jak dlouho bude lodička Petrova na burácejících vlnách pronásledování zmítána, jak dlouho bude trvati boj proti učení Kristovu, to nevíme. Tolik však víme, a tolik s jistotou můžeme tvrditi, že vlny protivenství do skály Petrovy bijí marně. Církev nepodlehne, Církev zvítězí. Tu záruku dávají nám dějiny a slova Kristova: »Brány pekelné jí nepřemohou.«

Církev sv. po krvavých 300letých bojích přemohla světovládou říši římskou. Církev přestála ta nejstrašnější pronásledování, Církev přetrvává a přestojí i pronásledování těch, kteří následují Juliána odpadlíka, jenž konečně sám v boji proti Církvi sv. podlehl a těžce raněn krev z rány proudící do ruky chytil a mrštiv jí do výše, zvolal: »Galilejský, tys zvítězil!« Ano, Kristus, Syn Boha živého, zvítězil, vítězí a zvítězí.

Boj proti katolické Církvi dosud zuří, a to snad více než kdy jindy. Tu katolíkům nezbyvá nic jiného, než aby byli věrnými a poslušnými syny Církve sv. Jest nezbytně třeba, aby katolíci bojovali za pravdu a právo, aby bojovali bez bázně a beze strachu, aby bojovali slovem a modlitbou. Katolíci nesmějí dopustiti, aby jejich víra byla tupena, aby Církev sv. blátem pohany a lži byla potřísněna a pošpiněna. Katolíci, jakožto údové Církve bojující, musí neohroženě a zmužile bojovati pod praporem sv. kříže, aby jednou čestné místo zaujali v Církvi vítězné. Musí pamatovati na slova sv. apoštolův: »Více sluší poslouchati Boha než lidí.« Sk. ap. 5, 29. Při tom však nesmějí zapomínati na slova Páně: »Dávejte, co jest císařovo, císaři, a co jest Božího, Bohu.« Luk. 20, 25.

Není bezbranným, kdo se zbožně modlí. Kříž a modlitba jsou zbraně, kterých se i samo peklo děsí. Kdo se modlí, s tím jest Bůh, s tím jest celé nebe. Kdo se náležitě modlí, ten zvítězí tak, jako kdysi slabý David zvítězil nad obrem Goliášem.

S Davidem obraťme zraky své k výšinám nadhvězdným, kde Kristus panuje, kde Kristus kraluje, kde Kristus vítězí. K nebesům a ke Kristu s důvěrou pohlížejme! Odtamtud jistě se nám dostane pomoci nejbližší v nouzi nejvyšší.

A pohlédnuvše k nebesům, popatřme přes ledové vrcholy alpské do města nad Tiberou, pohledme do věčného města Říma, na sedmi pahorcích rozloženého, a vizme tam náměstka Ježíše Krista na zemi. vizme sv. Otce Lva XIII., onoho vznešeného a velebného kmeta, jenž za nynějších bojů proti Církvi svaté svou skalopevnou důvěrou v Boha, svými vroucími modlitbami, svou neohrožeností a svým věhlasem a důmyslem budí obdiv všeho světa. Budou-li katolíci celé zeměkoule v duchu kolem své nejvyšší viditelné hlavy shromážděni nyní i vždycky, budou-li všickni katolíci hlasu sv. Otce dbáti a poslouchati, vytrvají-li všichni jako jeden muž v boji proti nepřátelům Církve, pak těšiti se můžeme, že není daleko onen den, kdy nad slunce jasněji se ukáže, že v Církvi sv. Kristus panuje, kraluje a vítězí. Pak doufati můžeme, že Kristus, neviditelná hlava Církve sv., přikáže větrům a vlnám, a nastane všeobecné utišení. Pak i té blahé naději se můžeme oddati, že Církev sv., požívajíc blahodárného pokoje, v nové a netušené síle rozkvete, že v náruč Církve svaté i odpadlíci i nevěrci i jinověrci se vrátí, takže pak bude jeden ovčinec a jeden pastýř.

Vnější úprava chrámu Páně.

Katechese pro V. třídu školy obecné.

Píše Xaver Dvořák.

K jakým místům náleží chrám? Proč náleží k místům bohoslužebným? Krásně nazývá ho odtud Pán Ježíš »domem Otce nebeského.« Proto už zevnější úpravou svou liší se od domů ostatních, kteréž jsou příbytky lidskými.

Dnes budu vám právě o tom vykládati: jak chrám zevně upraven bývá jakožto dům Páně. Všickni jste už zajisté viděli chrám!

1. Kde postavil Šalomoun chrám? Také naši předkové stavěli chrámy na vrších na př. na Levém Hradci; na Vyšehradě; na Hradčanech; v Budči. Tak až posavade stavívají se chrámy na vrších neb aspoň na místě vyvýšeném, tak že třeba jen po několika stupních do něho vzhůru se vstupuje. Kdo si toho už povšimnul? U kterého to bylo chrámu? U kterého ještě? Stavějí se na místě povýšeném na znamení, že Bůh jest bytost nejvznešenější a nejvyšší. Bývá to také budova mnohem rozsáhlejší, silnější a vyšší než všechny ostatní budovy; neboť Bůh jest bytost neobsáhlá a nejmocnější. Jako se modlil i Šalomoun při posvěcení chrámu: Hospodine, Bože israelský, není podobného Tobě ani na nebi ani na zemi. Nebesa nebes neobsahují Tebe! Kde postavil Šalomoun chrám? Kdo stavěli také na vrších chrámy? (na příklad!) Kde se až posavade stavívají chrámy? Proč se stavějí na místě povýšeném? Jaká to bývá budova? Proč se staví rozsáhlejší, silnější a vyšší než jiné budovy?

2. Kdybychom mohli chrám s místa jeho dál posunouti, zůstaly by na dřívějším místě jeho pouze základy; a tyto zděné základy v půdě rovné tvoří zvláštní obraz jako narýsovaný, jemuž říkáme půdorys. A tento půdorys chrámový, na němž se pak zdvihají zdi chrámové, má podobu kříže. Má pak podobu kříže, protože základem všeho učení náboženského jest článek víry, že Ježíš Kristus nás vykoupil smrtí na kříži. Jak se nazývá obraz, který tvoří zdi základní na půdě? Jakou podobu mívá půdorys chrámový? Proč mívá podobu kříže?

3. Chrám staví se k východu, tak že kněz, když koná mši sv., i lid, který se modlí v chrámě, obrácen jest tváří svou k východu. Tak nebývalo v Star. Zákoně. Kam byl podle rozkazu Božího obrácen svatostánek? Cí chrám byl také k západu obrácen? Proč jim to rozkázal Bůh? Za co považovali tehdejší lidé (národové) slunce? Jakou úctu mu vzdávali? Čeho se tak dopouštěli? Před čím chtěl Bůh Israelity chrániti?

Ale u nás křesťanů není více obavy, že by někdo slunce za boha považovati mohl; a poněvadž Pán Ježíš od nás na východě se narodil a žil a smrtí Svou nás vykoupil: že Jeho učení skrze apoštoly a jich nástupce od východu k nám přineseno bylo, proto staví se chrám křesťanský k východu.

Písmo sv. nazývá Pána Ježíše sluncem (nebo světlem světa) - jest tedy slunce jako obraz Pána Ježíše. A skutečně podobá se v mnohém Pánu Ježíši. Co zapuzuje slunce při svém východu? Tak Pán Ježíš učením Svým zapuzuje modlářství, nevěru a bludy. Co začíná východem slunce? Tak příchodem Pána Ježíše začala lidem nová doba: vykoupění a spasení.

Kam staví se chrám křesťanský? Kam byl obrácen svato stánek židovský a chrám Šalomounův? Proč to rozkázal Bůh? Před čím chtěl Israelity uchrániti Bůh? Proč staví se chrám křesťanský k východu? (Kdo se tam narodil, žil a nás vykoupil? Odkud k nám přineseno bylo Jeho učení?) Čí obrazem jest také slunce? Která jest podobnost jeho s Pánem Ježíšem?

4. Co čnívá výše ještě nad chrámem? Věží bývá více neb jedna, a připomínají nám původní účel chrámu, že měl býti spolu hradem křesťanům konajícím bohoslužby proti útokům pohanů.

Dnes znamená nám věž, že také Bůh v pokušení jest naší věží t. j. ochranou bezpečnou. Tak se to modlíváme v krátkých modlitbách (verších) po litanii ke všem Svatým: Budiž nám Pane, věží mocnou — Před tváří nepřítele! (Opakuje se.)

Věž podobá se jako prstu, a kam tento prst ukazuje? Tam, že jest naše pravá vlast, náš cíl — zde na zemi že není pro nás stálého přebývání. Zde jsme jako vyhnanci, do nebe se vrátiti máme. Jak se to modlíme v modlitbě: Zdrávas královno! (vyhnání synové Evy . . . v tomto slzavém údolí.) Co si máme tedy především zajistiti?

Co čnívá nad chrámem? Jaký byl účel těchto věží? Co nám znamená nyní? Proti komu nás chrání Bůh jako věž silná? Kde se tak modlíme? Kam nám věž ukazuje? V které modlitbě si to připomínáme? Co si tedy především máme zajistiti?

5. Co bývá na vršku věže? Kříž bývá upevněn na báni (kouli). Do této koule dávají se památné listiny, kdy věž a chrám byl postaven, podepsané od osob na tom zvláštěúčastněných. Báň znamená svět a kříž na ní upevněný, znamená vítězství: že celý svět jednou bude se kořiti kříži t. j. Ježíši Kristu, kterýž na něm za nás umíral. Také to předpověděl Pán Ježíš: »A bude jeden ovčinec a jeden pastýř.« Ovčinec jest Církev obsahující všechny lidi a pastýř jest Kristus Sám. Co bývá na vršku věže? Na čem bývá kříž upevněn? Co se ukládá do této bání? Co znamená báň? Co kříž na ní upevněný? Kterak to předpověděl Pán Ježíš?

6. Na věži bývávají také hodiny. Kdo si toho všimnul? Na kterém chrámě to viděl? Kdo ještě? Co odměřují hodiny? (Čas) Také odměřují čas našeho života. Jedna z těchto hodin bude naší poslední — kdy? Říkáme jí proto hodina smrti naší — tak se modlíme v pozdravení andělském: »pros za nás hříšné nyní i v hodinu smrti naší.« Proto se říká také, když se zvoní umíráčken, co že zvoní? Tou hodinkou smrti pomine život náš. Znamenají tedy hodiny pomíjejicnost našeho života.

A poněvadž život náš může každou hodinu pominout — na co se máme stále připravovati? To pak činíme, když na sobě

hříchů těžkého nestrpíme, ale jak nejdříve zpovědí se očistíme. To nám doporučuje i Kristus: »Bděte, neboť nevíte dne ani hodiny.« (Opakuje se.) Bdění znamená pozorní býti, abychom těžce nehřešili, aneb se ihned očistili, by nás smrt nezachvátila v hříchů těžkém. Co bývá na stěnách věže? Co nám připomínají? Na co se máme stále připravovat? Jak to činíme? Jak nám to doporučuje Kristus?

7. Co bývá zavěšeno ve věžích? Kam svolávají zvony zbožný lid? (Kdy na př. vybízejí k modlitbě? Kdy ještě?) Vynález připisuje se svatému biskupu Paulinovi (napíše se na tabuli a dá se čísti); avšak už před ním užívali podobných nástrojů řeholnic, když se svolávali ve dne aneb v noci k modlitbám, bohoslužbám. Karel Veliký dal je zříditi pro krásný chrám, který vystavěl ku cti Panny Marie v Cáchách (jména obě napíše se na tabuli a čtou se). Později papežové rozkázali, aby při svěcení každému zvonu bylo dáno jméno nějakého světce, tak že hlas zvonu byl by jako hlas onoho světce; aby věřící tím ochotněji hlasu světce poslouchali a do chrámu se shromažďovali. Bývají na nich také nápisy různé, kteréž označují účel zvonů. Na př. (píše se na tabuli) »Živé těšívám, pláči zemřelých, škodné zaháním; když zvoním, slyšte mne! Volám-li, do chrámu pospěšte!« Těšívá věřící, když je na slavnosti zve; pláče při pohřebním průvodě; škodné zahání, když k prosebným průvodům svolává. K hašení požáru znamená dává.

Co bývá ve věži? K čemu slouží zvony? Komu se připisuje vynález zvonů? Kdo jich už dříve užívali? Kdo pořídil zvony do Cách? Co se jim dává při svěcení? Proč se jim dává jméno svatých? Jaké nápisy čtou se na zvonech?

8. Někdy bývá na střeše chrámové zobrazen kohout? Kdo to z vás viděl? Kdes to viděl? To nám připomíná jednu událost z Písma sv — kterou? Vypravuj mi ten příběh N.! Zpěv kohoutův Petra upomínal na nebezpečnosti, které mu předpověděl Kristus — aby byl na se pozoren a nezapřel Krista. Také nám připomíná obraz kohouta nebezpečnosti a pokušení, které nám hrozí od světa, těla a ďábla. Povzbuzuje nás, abychom byli na své myšlenky a žádosti pozorní t. j. abychom bděli a k hříchů nesvolili. Proto napomínal Pán Ježíš také apoštoly: »Bděte a modlete se, abyste nevešli v pokušení.« Vejíti v pokušení t. j. k hříchů svoliti. (Opakuje se.)

Co bývá na střeše chrámové někdy? Jakou událost nám připomíná obraz kohoutův? Co i nám připomíná tento obraz? K čemu nás povzbuzuje? Jak napomínal Pán Ježíš také apoštoly?

9. Hlavní dvéře chrámu bývají větší a ozdobnější a slují brána nebo portál (napíše se a čte). Tento portál jest obrazem brány, která vede k životu věčnému.

Jaké bývají hlavní dvéře chrámové? Jak slují? Čeho obrazem jsou?

10. Zevnějšek chrámový bývá často ozdobován také sochami a obrazy svatých. Pohled na ně má nás povzbuzovati, abychom jako oni Boha oslavovali, Jemu ochotně sloužili a tak sebe posvě-

covali. Čím bývá zevnějšek chrámu také ozdobován? K čemu nás pohled na ně povzbuzuje? Koho abychom oslavovali? Komu sloužili? A koho posvěcovali?

O p a k o v á n í. Naučili jste se znáti dnes vnější úpravu chrámu Páně; opakujme si nyní to nejdůležitější, co zvláště sobě zapamatovati máte. Na jakém místě stavívá se chrám? Proč se staví na místě povýšeném? Jaká to bývá budova? Proč se staví rozsáhlejší, silnější a vyšší? Jakou podobu mívá půdorys chrámový? Proč mívá podobu kříže? Kam (kterým směrem) staví se chrám křesťanský? Proč se staví chrám křesťanský k východu? Co čnívá nad chrámem? Co nám znamená nyní? Proti komu nás chrání Bůh jako věž silná? Kam nám ukazuje? Co bývá na vršku věže? Na čem bývá upevněn? Co znamená bání? A co kříž na bání? Co bývá na stěnách věže? Co nám připomínají? Co bývá ve věži? K čemu slouží zvony? Komu se přičítá jejich vynález? Co se jim dává při svěcení? A proč? Co bývá na střeše chrámové? K čemu nás obraz kohouta povzbuzuje? Jaké bývají hlavní dveře? Jak slují? Čeho obrazem jsou? Čím bývá zevnějšek chrámu ozdobován? K čemu nás pohled na ně povzbuzuje?

Povzbuzení. M. d., kdykoliv půjdete kolem chrámu, nechať nyní vždycky jeho zevnějšek vám připomene, jaký a jak posvátný to jest dům; proto uctivě sejměte pokrývku s hlavy — vy dívky ukloňte hlavy uctivě a poznamenejte se svatým křížem. Můžete i kratičce, ale nábožně, takto vzdychnouti: »Svatý, svatý, svatý jsi, Hospodine, Bože zástupů; země jest plna velebnosti tvé. Sláva Otci, sláva Synu, sláva Duchu Svatému.« (Napíše se a opakuje.) Jakže zní ta modlitbička, N.? Budete-li ji říkati nábožně a nebudete-li míti na sobě v té chvíli žádného aspoň těžkého hříchu, dojdete i neplnomocných odpustků (100 dní jednou za den).

Promluvy k mládeži.

Řeč při podělování dítek chudobných o štědrý večer.

»Nebojtež se, neboť aj, zvěstuji vám radost velikou, kteráž bude všemu lidu.« Tak m'le pěli a hlásali pastýřům andělé, když se byl narodil Kristus Pán. A proč se neměli báti pastýřové, a proč se měli radovati? »Narodil se nám dnes Spasitel.« A tak i já pravím vám dnes: »Nebojtež se, neboť radost velikou zvěstuji vám. I nám narodil se Spasitel.« Nebojtež se; a proč byste se báli? Ó zajisté se mnohdykrát

a často bojíte a máte příčinu se báti, neboť člověk chudobný musí ustavičně báti se; mocnější, zámožnější a bohatší si rád šlápne na chudého, a chudý jako červ vine a svíjí se pod nohou jeho; člověk chudý bývá často utiskován, a když hledá pomoci, bývá ke všemu ještě vysmíván. A proto, m. d., člověk chudý a dítě chudé se musí skorem ustavičně bát. Než, m. d., já pravím »nebojte se,« a proč se nemáte bát? »Zvěstujit vám radost velikou, a proto radujte se, neboť se nám narodil Spasitel.« A proč pak se máte radovat z toho, že se nám narodil Spasitel? Což pak vám to narození Jeho přineslo cos radostného? Ba arcit že, m. d., víte-li, co bylo dítě, než se narodil Spasitel náš? Víte-liž to, m. d., že tehdáž, než Spasitel náš se narodil, že tehdáž matky mnohé dívky pohazovaly a nebyly za to trestány? Víte-liž to, m. d., že tehdáž, než se Spasitel náš narodil, otci bylo na vůli ponecháno, chtěl-li dítě své přijmout za své čili nic? Otec přijal dítě své za své, ale mnohý otec se k němu neznal, a dítě stalo se otrokem, anebo utraceno bylo ve vodě, a nikdo ho za to netrestal. M. d., otec váš, matka vaše, neučinili vám tak a nikdy vám tak neučiní, a byť by měli rodičové vaši dítek sebe více, žádné z nich nepohodí, byť by jim kdo stříbra a zlata podával sebe více, ani za to by vás nikomu neprodali, a byť by rodičové vaši byli sebe chudší, oni vás, dívky své chudé milují tak vřele, jako milují rodičové bohatí své dívky bohaté, a přísně by byl trestán otec, a přísně byla by trestána matka, kdyby dítě své pohodila. A ještě více, m. d., ač chudé jste, přec vás milují nejen vaši rodiče, ale milují vás i jiní lidé, milují vás nejen lidé chudí a nízcí, ale milují vás i lidé bohatí a vznešení. D. m., toť musíte mít tedy důstojnost velikou, ježto lidé všickni vás milují. Ale víte-liž, m. d., kdo vás tak odůstojnil, a kdo vám této vážnosti a lásky zjednal? Toho všeho nám zjednal a toho všeho nám vymohl náš Spasitel, jehožto narození dnes slavíme. A kterak, víte-liž to, kterak že vám narozením Jeho důstojnosti, vážnosti a lásky u lidí zjednáno? Též to nevíte, že žádného dospělého člověka nevyznamenal Pán tak jako malé dítě? Když dívky malé se k Němu přiblížit chtěly, pravil snad: »nechtě odejdou?« řekl snad: »pusťte sem ke mně jen ty bohaté, a ty chudé nechtě odejdou domů, co je mi po nich?« Nevíte-liž, m. d., že Spasitel náš volal k Sobě všecky dívky bez rozdílu, bohaté i chudé? A nevíte-liž, že je na lokty Své bral, ano i líbal? Aj, m. d., tak vyznamenal Spasitel vás, dívky malé, a za vzor doporučil je všem dospělým a pravil: »Nebudete-li vy velcí tak poníženi, tak prostí, tak bezhříšní, jako jsou tyto maličci, nevejdete do království nebeského.« A aj, m. d., od té doby váží si všickni lidé, již toto slovo Spasitelovo znají, dítek nejen bohatých, ale i chudých; by pak si vás chudých lidé nejen vážili, ale aby se vás i ujali a vám nouzi trpět nedali, i také v tom ujal se vás Spasitel váš. A víte kterak? On pravil: »Cokoliv jste učinili jednomu z maličkových těchto, mně samému jste učinili.« Víte, co je to? Co tím pravil Spasitel váš? Tím pravil: »Pakli, vy lidé, dítě chudé nasytíte, pakli vy dítě chudé odějete, to je mi tak milé,

jako byste byli Mne Samého nasytili, jako byste byli Mne Samého oděli.« A aj, m. d., ti, kteří Spasitele svého milují, ti milují i vás, a proto vás z lásky k Němu sytí, proto vás z lásky k Němu odívají. A víte-li, m. d., kdo jsou to, již vás milují, již vás odívají? Ohlédněte a rozhlédněte se! Aj, všickni tito hosté vznešení tuto shromáždění, ti jsou to, již vás milují! Vaši páni učitelové a já prosili pro vás a za vás o oděv, a veřejně musíme vám říci, m. d., že všudy ochotně a rádi poslali nám dárky, jež tuto vidíte. Proč, m. d., proč tak as učinili? Protože vás milují; a kdo as dal a vštípil jim tu lásku k vám? Váš Spasitel. A aj, pohledte, m. d., kterému bohatému dítěti ustrojí se taková slavnost, jaká ustrojila se dnes vám? Všickni tito vznešení dobrodinci vaši počtíli vás chudé svou návštěvou, a radují se z toho, že vám uchystali radost. Aj, m. d. Spasitel váš, dnes zrozený, odústojnil vás, dítky, a chudoby vaší se ujal. Co ale vy dáte Mu za to? Dejte Mu vděčnost.

Pohleďte, moji drazí, na tyto štědrovečerní stromy, co na nich vidíte? Vidíte na nich hořet světla? Víte, co to znamená? Ta světla znamenají Jeho slova: »Já jsem světlo. Já jsem ponížený, já jsem ctnostný a jsem všecek bez vady a prost viny všeliké, kdo z vás může mne trestat ze hříchů jediného?« Buďte a zůstaňte i vy tak nevinné a ctnostné jako jste nyní, a tak dáte Mu na jevo svou vděčnost.

Podívejte se, moji drazí, na ty stromy, jaké jsou barvy? Jsou zelené, víte, co znamená barva zelená? Barva zelená znamená naději; víte, k čemu vás to vyzývá? To vám káže slova Spasitele věčného: »Dítky, i při své chudobě buďte poctivé, a nepomáhejte si podvodem a krádeží, ale poctivě se žijte a v chudobě trpělivy buďte, a za to dám já vám odměnu ve Svém království.«

A jak pak dokážete vděčnost svou svým dobrodincům, svým pánům učitelům? Oni se vás ptali, »co si přeješ, co chceš, co potřebuješ?« A dnes dají vám, co jste si přáli. Vidíte, moji drazí, ve škole tažte se zase svých učitelů: »Co chcete, co si přejete od nás.« A budete-li činit, co oni si přejí, a to vy dobře víte, pak dokážete svou vděčnost i k nim.

A což těmto ctěným dobrodincům, kterakž k těm prokážete se vděčnými? Dlužníky nesmíte zůstat, co jim dáte? Vy jim chcete říci: »Zaplat Pán Bůh?« Nuž tedy Pán Bůh všem hojně odplatí, dárcové štědrí, cokoliv dobrého dali a poskytli jste těmto maličkým chudým; Spasitel náš nechť hojně odplatí vám, zvláště na vašich dítkách, co prokázali jste těmto maličkým.

Listy vědecké.

O správě zádušního jmění.

Hlavnější sem spadající předpisy a ustanovení.

Sděluje Dr. ANTONÍN BRYCHTA.

C) O remuneraci při sdělení a revisi zádušních účtů súčastněných orgánů.

A sice :

- I. O remuneraci zádušních účetních za sdělení. —
- II. O remuneraci bisk. vikářů za přehlížení zádušních účtů.

Ad I.

Zádušním u účetním u náležel dle dv. dekretu ze dne 29. listopadu 1794 č. 2675 (gub. nařízení ze dne 24. prosince 1794 č. 37.313 a zvláštní nařízení ze dne 16. ledna 1795 č. 809) následující odměna :

1. z prvních 100 zl. konv. m. čistého kostelního příjmu obdrží 2 zl. konv. m. ;
2. z každého zlatého, který prvních 100 zl. čistého kostelního příjmu přesahuje, obdrží 1 kr. konv. m. ;
3. jestliže čistý kostelní příjem obnos 100 zl. konv. m. nepřesahuje, obdrží zádušní účetní vůbec 1 zl. 30 kr. konv. m. honoráře. — V ohledě tom třeba však doložit, že k čistým kostelním příjmům nesmějí se počítati odkazy neboli legáty ani splacené kostelní kapitály ; z nich může si zádušní účetní počítati jen zákonitý obnos, který ze skutečně splacených úroků z těchto peněz vypadá. Dekret česk. gubernia ze dne 31. ledna 1834 č. 4415.

Výše uvedená odměna náležel zádušním účetním bez rozdílu, zdaž vedou účty kostelů farních, filiálních nebo

Rádce duchovní.

k o m e n d á t n í c h, nebo zdaž jsou to účty veřejných kaplí. Výnos česk. místodržitelství ze dne 8. července 1861 č. 36.364. ¹⁾ Rozumí se, že po zavedení měny rakouské (srovn. cíl. patent ze dne 19. září 1847 a ze dne 27. dubna 1858, čís. vl. listu 169 a 63) nepočítá se odměna zádušních účetních v měně konvenční, nýbrž v měně rakouské.

Vybrané nájemné obnosy od nájemců zádušních pozemků nepatří k čistým kostelním příjmům (reine Einkünfte), poněvadž se tyto obnosy jako běžné položky počítají; proto nepatří zádušním účetním z těchto obnosů žádná odměna. ²⁾ Vynesení česk. místodržitelství ze dne 17. července 1859 č. 34.102.

Je-li zádušnímu účetnímu již nadacím listem jistý podíl z nadace vykázán, nepatří mu dv. dekretem ze dne 29. listopadu 1794 č. 2675 z výnosu celé nadace stanovená odměna, nýbrž jen z toho obnosu nadace, který zbude po odražení všech nadačních podílů, poněvadž by se z tohoto zádušního jmění platilo dvojnásobně. Gub. nařízení ze dne 28. dubna r. 1826 č. 19.180.

Za vedení účtů veřejných kaplí a takových kostelů, jichž správu vedou obce jakožto jejich zakladatelé, náleží účetnímu, jehož mohou takové obce dle dv. dekretu ze dne 2. září r. 1800 č. 2456 samy ustanoviti, též zákonem vyměřená odměna, leč by zakladatel takového kostela nebo kaple zvláštní opatření v tomto ohledě byl učinil, jehož se má, není-li závadné, šetřiti. Gub. výnos ze dne 20. dubna 1837 č. 15.521. — Takový účetní má býti k úřadu svému způsobilý a má vládnouti dostatečnými prostředky, ³⁾ by mohl kostel a kaple na něm se hojiti, když by s jeho jměním nedobře hospodařil nebo snad docela nepoctivě s ním nakládal, v kteréžto příčině podléhá účetní zákonem stanoveným pokutám. Týž gub. výnos.

Ad. II.

Za revisi zádušních účtů náleží bisk. vikáři odměna dvou zlatých víd. m. (84 kr. m. rak.) ze zádušní pokladny, může-li tato ono vydání zapraviti, aniž by tím běžné kostelní potřeby byly zkráceny. Dv. dekret ze dne 11. března 1801 č. 2987; dekret dv. kanceláře ze dne 20. ledna 1825; výnos česk. gubernia ze dne 11. června 1827 č. 31.292. Srovn. též »Usnesení rak. episkopátu« z r. 1856, § 12.

Vedou-li se zádušní účty patronátních kostelů v j e d n o m, jak se obyčejně děje při kostelních téhož patronátu, obdržeti má vikář zmíněný honorář též jenom j e d n o u za revisi všech těchto

¹⁾ Srovn. cit. konsist. kurrency. díl V., str. 61.

²⁾ Viz kurrency z r. 1859, str. 325.

³⁾ Rozumí se samo sebou, že i jmění takových kaplí a kostelů, jsouc jměním církevním, podléhá zákonitému dozoru příslušných orgánů, jak bylo již svrchu připomenuto. Srovn. stať: »O hospodaření se zádušním jměním«.

úctů, a ne — jak shora uvedený dv. dekret stanoví — za zádušní účty každého kostela zvlášť. Nařízení česk. gubernia ze dne 7. července 1802 č. 22.304 a ze dne 9. dubna 1807 č. 7671. — Zdali je tento gub. výklad citovaného dv. dekretu správný, o tom lze pochybovati. Zmíněný totiž dv. dekret stanoví v této příčině výslovně takto :

»Den Bezirksvikarien ist nebst den unentbehrlichen Führen ⁴⁾ für die Revision einer jeden Kirchenrechnung ein Betrag von 2 Fl. aus den Kirchengeldern zu verabfolgen, andere Auslagen aber haben zu unterbleiben.« Ze slov »für die Revision einer jeden Kirchenrechnung« je zajisté nade vši pochybnost zřejmo

a) že náleží bisk. vikáři za prohlížení jednoho každého zádušního účtu, důsledně za revisi účtů každého kostela, stanovená odměna, která je bez odporu již sama sebou, a tím více vzhledem k nynějším zcela změněným časovým i sociálním poměrům velice skrovná a tak nepřiměřená, ⁵⁾ že ani jména »odměny« za tak obtížnou práci, jako je prohlížení zádušních účtů, zvláště, má-li kostel značnějšího jmění, nezasluhuje ;

b) zdaž jsou účty jednotlivých patronátních kostelů sdělány a sepsány v jednom sešitě neboli svazku, aneb zdali jsou zádušní účty každého patronátního kostela sdělány zvlášť a zapsány ve zvláštním odděleném sešitě nebo svazku, — kteréžto úpravě třeba dáti rozhodně přednost nejen 1. vzhledem k ustanovení § 39. zákona ze dne 7. května r. 1874 (ř. z. č. 50), nýbrž i 2. z důvodu lepšího přehledu o stavu jmění každého kostela, — zůstane si patrně stejné. Jsou to patrně účty dvou, tří nebo více kostelů, jež musí vikář, má-li úřadu svému jak náleží dostáti, každé zvlášť se všemi přílohami bedlivě prohlížeti, jak toho vládní předpisy nařizují. ⁶⁾ Důsledně náleží mu také dle výslovného znění shora uvedeného dv. dekretu ze dne 11. března 1801 č. 2987 za revisi každého zádušního účtu remunerace, ⁷⁾ ježto účty rozličných kostelů, byť v jednom svazku obsažené (což je ostatně věc

⁴⁾ Srovn. Jaksch, díl 8., str. 459 a n., kde je dv. dekret uveden.

⁵⁾ Za starších dob skládaly se totiž účty o něco jinak než nyní. Po rozumu starších vládních nařízení měly se zádušní účty u přítomnosti vikáře a příslušného faráře skládati a po té od něho přehlížeti. K tomu cíli byl vikář nucen mnohdy vzdálenou cestu k dotyčnému patronátnímu úřadu konati, při které příležitosti náležel mu bezplatný povoz. Srovn. naše pojednání: »K revisi zádušních účtů bisk. vikáři« v časopise »Duchovní Pastýř« (roč. XIII., 1893), kde je tato věc obsírně vyložena.

⁶⁾ Srovn. výše: »O dozoru vikářů k zádušnímu jmění«.

⁷⁾ Viz Jaksch, díl 8., str. 459 a n., kde se ono nemálo zkroucené gub. nařízení uvádí. Dle dv. dekretu ze dne 24. září 1774 náležela i farářům ze zádušní pokladny odměna, když musil za příčinou sdělení zádušních účtů vážiti přespolní cestu k patronátnímu úřadu, kteréžto ustanovení je dávno již zastaralé, an se zádušní účty tak jako druhdy více snekládají.

zcela vedlejší), zádušním účtem jednoho kostela, jak patrně, nazvati nelze. I z tohoto důvodu jeví se onen výklad dotčeného dv. dekretu býti pochybeným, a mělo se hned svého času na příslušném místě k tomu poukázati, jako jest i záhodno, by tato za nynější doby zcela nedostatečná i nedůstojná remunerace za namahavou a mnoho času vyžadující revisi zádušních účtů — ať nic nedáme o veliké zodpovědnosti, kterou vikářům ukládá, — přiměřeně se zvýšila a ustanovila za revisi účtů každého jednotlivého kostela, má-li jmění, po rozumu dv. dekretu ze dne 11. března 1801 č. 2987 zvláštní, poměrům a potřebám časovým přiměřená odměna, ježto odměnu nynější, a k tomu ještě, jak jsme viděli, řízením zemským tolik obmezovanou, odměnou slušnou a bisk. vikáře důstojnou nazvati nelze.

Na příslušných činitelích jest, zasaditi se o to, by i v tomto ohledě nastala žádoucí náprava, která již dávno provedena býti měla a proti které by příslušné úřady mohly tím méně činiti nějakých vážnějších námitek, ježto byly s jejich svolením mnohé, nyní zcela nedostatečné, ze starých dob pocházející remunerace jak zádušních účetních, tak i ředitelů kůru, ano i nejnižšího chrámového služebnictva atd. přiměřeně a nejednou velmi slušně zvýšeny.⁸⁾

Poněvadž vyžaduje řádná revise zádušních účtů, zvláště, jsou-li objemnější a složitější, mnoho času, mají se tyto účty vikářům na dobu **šesti týdnů** se všemi přílohami zaslati, by je mohli náležitě přehlédnouti, což mají političtí úřadové patronátním správám k náležitému šetření na paměť uvéstí. Výnos česk. místodržitelství ze dne 6. prosince 1853 č. 29.305. Srovn. cit. kurrency z r. 1853, str. 338. Žádají-li tudíž patronátní úřady, jak se často přihází, aby vikáři zaslané jim k úřední revisi zádušní účty co nejdříve vrátili, odporuje to shora uvedenému místodržitelenskému výnosu, a proto není vikář povinen, takové žádosti vyhověti. Dotčená lhůta není zajisté příliš dlouhá, zvláště, uváží-li se, že má vikář též jako duchovní správce mnoho prací a povinností a že bývají zádušní účty často dosti objemné a složitě, zvláště, vedou-li se pro všechny kostely téhož patronátu, jako obyčejně, v jednom svazku, jehož pak řádná revise se všemi přílohami tím více času, námahy a bedlivosti vyžaduje, an je vikář s příslušným farářem za správu zádušního jmění a proto i za zádušní účty spolu s patronátním úřadem zodpovědným, čeho třeba vždy bedlivě uvážiti a dle toho také jednati. Srovn. gub. nařízení ze dne 12. února 1813 č. 2516; výnos česk. místodržitelství ze dne 30. července 1897 č. 116.843 a t. d.

⁸⁾ Pohodlná nehybnost není známkou života, nýbrž povážlivé ztrnulosti, jež přechází časem v úplnou stagnaci. Proto třeba, chopiti se — iniciativy!

Spravuje-li patron zádušní jmění filiálního kostela, povinen je za jmění to ručiti.

Sděluje dr. Antonín Brychta.

Ač je tato věc dle platných předpisů o správě zádušního jmění¹⁾ i dle analogie sama sebou jasna a srozumitelná, ježto vůbec každý správce cizího majetku za majetek ten jest zodpovědným a proto i náhradou povinen, jestliže jeho vincou škodu vzal, zdráhal se přec farní úřad v Ch. tuto povinnost uznati, jakkoli průkazně ztrátu úroků po více let ze slosovaného, filiálního kostelu v A. náležejícího dluhopisu, zaviniil, a na zakročení diecézního úřadu politickým úřadem 1. a 2. stolice k náhradě úroků odsouzen byl.

Rozhodnutím minist. kultu ze dne 6. března 1896 č. 4808, k němuž věc zašla, odsouzen byl patronátní úřad v Ch. rovněž k náhradě ušlých úroků v obnosu 112 zl. 50 kr. r. m., poněvadž opomenul po více let vyzdvihnouti slosovaný dluhopis filiálního kostela v A., jehož jmění spravoval.²⁾ Z tohoto ministerského rozhodnutí odvolal se dotýčný patronátní úřad k správnímu soudu, uváděje:

1. že k vynesení rozsudku v této záležitosti nebyly kompetentními úřady administrativní, nýbrž jen příslušné soudy;

2. že nebylo v této věci zavedeno řádné řízení, jmenovitě že nebyla patronátnímu úřadu poskytnuta příležitost, by mohl své právní stanovisko v této záležitosti objasniti; konečně

3. že ono opomenutí (vyzdvížení slosovaného dluhopisu) nezavinil pouze patronátní úřad, nýbrž hlavně a v první řadě též biskupský ordinariát, vztažitě duchovní správce, jenž byl oprávněn z onoho dluhopisu úroky si vybírati.

Stížnost tuto zamítl však správní soud jako bezdůvodnou, z následujících důvodů:

Dle § 38. zákona ze dne 7. května 1874 (č. ř. z. 50) oprávněna je státní správa duchovních záležitostí bděti nad zachováním základního jmění kostelů³⁾, a když by se shledalo, že něco schází, zavésti potřebné řízení, aby se to nahradilo.

Poněvadž, jak z ustanovení §§ 40. a 52. dotčeného zákona vysvítá, slíbené vládní předpisy o správě církevního jmění ještě

¹⁾ Srovn. o tom pojednání: »O správě zádušního jmění« v tomto časopise (ročn. VI.), kde jsou církevní i státní předpisy o zádušním jmění soustavně i přehledně uvedeny.

²⁾ Příslušné o této »správě« reflexe naleznou místa na konci této stati, bychom tuto od věci se nevzdalovali.

³⁾ Dotčený § stanoví: »Jméni církevní požívá té státní ochrany, kteréž požívají nadání obecně užitečná. Státní správa záležitostí duch. má zvláště právo, přihlížeti k tomu, aby se základní jmění kostelů a ústavů církevních zachovalo, zjednati si jistotu, zdali toto jmění tu jest, a shledalo-li by se, že něco schází, učiniti, čeho potřebí, aby se to nahradilo.«

vydány nebyly, mají v příčině této dosud platnost dřívější zákonná ustanovení, a z těchto zvláště ona, jež se týkala upravení poměrů patronátních.

Dle nejv. pro Čechy vydaného rozhodnutí ze dne 24. září r. 1800 (sb. pol. zák. sv. 15., č. 34), týkajícího se opatření v příčině zabezpečení církevního jmění, povinen jest patron církevní jmění, a zvláště zádušní pokladnu, spravovati, a v odstavci tohoto nejv. rozhodnutí se stanoví, že za církevní jmění vůbec povinen jest patron ručiti, v kterém ohledu má případně pouze právo, na (svých) ustanovených (správou zádušního jmění pověřených) úřednících, a po případě na beneficiátovi se hojiti.⁴⁾

Poněvadž je dotýčný dluhopis majetkem filiálního kostela v N., a jím býti nepřestal, třeba že béře z něho úroky beneficiát, k jehož farnímu kostelu je kostel onen přivtělen, a poněvadž mimo to dotčený dluhopis v uschování a správě patronátního úřadu, jakož dokázáno, se nalézal, byly dle ustanovení citovaného zákona státní zákony povolány, vyřknouti, že je patron povinen za kostelní jmění ručiti, důsledně že souhlasí výše uvedené rozhodnutí ministerstva kultu s dotčeným nejv. rozhodnutím ze dne 24. září 1800.

Odvoloval-li se zástupce stížnosti při veřejném ústním řízení na to, že patronátní úřad v Ch. není patronem filiálního kostela v A., uvážil proti tomu správní soud, že by tato okolnost bývala snad mohla býti důvodem, aby se správa jmění tohoto kostela svého času byla zamítla, že ale nyní, kdy patron v této své vlastnosti⁵⁾ správu tuto přijal i vedl, nemůže žádným způsobem odstraniti (zdvihnouti) právní důsledky této správy tvrzením, že mu nenáleží patronát nad dotýčným filiálním kostelem.

Správní soud nemohl ale také uznati, že by dosavadní, v této věci zavedené řízení, bylo nějakým způsobem v podstatě nedostatečné. Ústní kontradiktorní (odporné) řízení v této věci konáno sice nebylo a objasnění stavu věci dělo se cestou písemní. Než i touto cestou dána byla patronátnímu úřadu dostatečná příležitost, by mohl své právní stanovisko objasniti a platnosti mu zjednati, které příležitosti on též s dostatek použil.

Tak zní v podstatě rozhodnutí správního soudu ze dne 29. září r. 1897 č. 5021 v tomto zajisté důležitém a zajímavém případě, který je i ještě v jiném ohledu poučným, což chceme tuto, an se podobné případy bohužel opakují⁶⁾, krátce nastíniti, by duchovní

⁴⁾ Neboli tak zv. právo postihací, Regress-Recht.

⁵⁾ »In dieser seiner Eigenschaft« — praví doslovně náleze, co nasvědčuje nemálo tomu, že považuje správní soud v tomto případě správce zádušního jmění filiálního kostela v A. zároveň za jeho patrona, an ho činí zodpovědným za jmění to, tato však zodpovědnost náleží dle zákona patronovi. Srovn. o tom níže.

⁶⁾ Stává se, že zůstane na pf. slovaný zástavní list hypoteční banky, náležející mešní fundaci při některém kostele, po celou řadu let, přes

správci věděli, jak by si měli počínati a svého práva i práv filiálních kostelů hájiti.

Především z uvedeného rozhodnutí vysvítá, že správní soud v otázce o patronátě filiálních kostelů zaujímá, a to plným právem, zcela jiné právní stanovisko, než dv. dekret ze dne 20. května 1820 č. 14.341, dle něhož »tyto kostely patrona mají⁷⁾ a nepotřebují«, kteréžto tvrzení stalo se již mnohému filiálnímu kostelu osudným jako i ono, že »mají filiální kostely«, a jměním podporovati farní kostely, kterýmž byly svého času přivtěleny. Jak jsme svrchu viděli, povinností je dle nejv. rozhodnutí ze dne 24. září 1800 patron zádušní jmění spravovati a za ně ručiti. Týmž rozhodnutím odůvodňuje ale správní soud svůj nálezný v naší otázce. Z toho nezvratně jde, že potahuje a aplikuje — jak i z obsahu nálezu samého vysvítá — toto nejvyšší rozhodnutí i na správu jmění kostelů filiálních, z čeho dále plyne, že považuje správce jmění těchto kostelů s patrony farních kostelů za totožné, a n jim tytéž povinnosti, jež mají patronové vzhledem k jmění zádušním, ukládá, a proto i stanoví, že jsou za správu onu jako patroni zodpovědni, a tím samým i povinni, za jmění jmenovaných kostelů ručiti.⁸⁾ V případě opačném bylo by upotřebení dotyčného nejv. rozhodnutí v naší otázce nemístné a celé dovodnění správního soudu nesprávné, čeho o nálezu této stolice tak snadno tvrditi nelze, ježto příčiny a spory k ní zašlé s nemalou obezřelostí a právnickou důkladností vyřizuje⁹⁾

všecko upomínání a naléhání příslušných úřadů ladem ležeti, čím je fundace — an se úroky po uplynutí šesti měsíců po slosování obligace více neplatí — velice zkrácena, jakož i duchovní, jemuž náleží fundiční mši sv. sloužiti. I v tomto případě povinna jest správa zádušního jmění náhradou, jak řízení zemské opětně rozhodlo.

⁷⁾ Z které také příčiny nalézají se tyto bývalé farní kostely — nemajíce zastance a obhájce a považovány jsouce z mnohých stran, nejednou i tam, kde by se mělo jejich svaté a nezadajné právo všemožně hájiti, za objekty všeho práva zbavené — až na malé výjimky ve stavu velice zbedovaném a domu Božihó zcela nedůstojném, nemajíce mnohdy, jak smutná a přímo zahanbující zkušenost dosvědčuje, ani těch nejnnutnějších a nejpotřebnějších bohoslužebných předmětů, ač vládnou nezřídka značným jměním! Mají jmění, ale ne — pro sebe, nýbrž dle moderního názoru pro — jiné. Tam vedou a tak osvědčují se svrchu vzpomenuuté zásady josefinismu! Ostatně srovn. naše pojednání: »O filiálních kostelích a jejich právních poměrech« v tomto časopise, ročn. IV. — O nesprávném pojmenování: »kostel filiální« a »kostel mateřský« viz tamtéž. — Zákonem ze dne 7. května 1874 č. 50 f. z. nebyly žalné poměry filiálních kostelů ani dost málo zlepšeny, ježto zůstaly dle prohlášení rozhodujících úřadů staré josefínské dekrety o nich v plné platnosti a § 54. tohoto zákona, bude-li se tak, jak až dosavad, prováděti, bude těmto kostelům spíše na újmu než k výhodě. O výkladu tohoto § srovn. výše citované pojednání a tam uvedené velice případné rozhodnutí správního soudu.

⁸⁾ Ani § 38., 39. a 41. jmenovaného státního zákona nečiní rozdíl mezi kostely farními a filiálními v příčině správy jejich jmění.

⁹⁾ Z druhé strany třeba ovšem doložiti, že si nálezy správního a říšského soudu nejednou odporují.

Vysvítá to dále z toho, že na zdánlivě vážnou námitku obhájce stížnosti, »že patronátní úřad v Ch. není patronem filiálního kostela v A.«, správní soud nejen ničeho nedal, nýbrž úplně ji vyvrátil pozoruhodným výrokem, »že převzetí správy zádušního jmění filiálního kostela ze strany patrona jako patrona (in dieser seiner Eigenschaft), obnáší též veškeru zodpovědnost za jmění to¹⁰⁾, která se popíráním patronátu nad kostelem tím naprosto nezvrací.« Tím je postavena správa zádušního jmění kostelů filiálních s touže správou kostelů farních úplně na roveň, z čeho plyne, že mají správcové jmění filiálních kostelů, jsouce za jmění to ve všem zodpovědni, vůči nim per analogiam povinnosti patronů, důsledně že nejsou tyto kostely v příčině patronátu mimo zákon postaveny, čili kostely bez patronátní, jak vzhledem k výše uvedenému dvor. dekretu následkem nesprávného jeho výkladu¹¹⁾ se téměř všeobecně tvrditi uvyklo Dekret tento, jenž vydán byl pro jednotlivý zvláštní případ — pro nějž mohl býti v uvážení všech zvláštních tehdejších okolností, poměrů a časových i místních potřeb¹²⁾, snad vhodný a odůvodněný — nemůže býti generalisován a na všechny filiální kostely patahován!

Bylyť zajisté poměry a potřeby farních kostelů, — které byly za dob svrchovaně trudných, kdy ryk válečný po vlastech českých se rozléhal a statisíce lidí zhoubným válkám a moru padlo za obět¹³⁾, na kostely filiální degradovány, a z příčin, jež zákon jen výminečně připouští, k jiným kostelům na čas přivtěleny, zcela rozličné, z čeho již — ať o jiném pomlčíme — vysvítá, že nelze všechny degradované farní kostely dle jednoho měřítká posuzovati a je za kostely vesměs bezpatronátní prohlásiti. I v této, tak daleko sahající otázce, třeba držeti se osvědčené zásady: »Qui bene distinguit, bene docet.«

Energie, jakou dotyčný patronátní úřad, prošed všechny úřadní instance, v tomto případě ve vlastním zájmu proti zájmu kostela osvědčil, byla zajisté, jak každý nepředpojatý uzná, lepší věci hodna. Oč lépe byla by zřízena správa zádušního jmění mnohého kostela, kdyby se jí jen část podobné energie a obezřelé péče věnovala!

¹⁰⁾ Tím je totožnost závazku správců jmění kostelů filiálních a kostelů farních zcela zřejmě vyslovena se všemi právními důsledky.

¹¹⁾ Analýsi tohoto, filiální kostely v šanc nebo nanejvýš libovůli »nepatrona« vydávajícího dekretu viz v cit. pojednání o těchto kostelích, kde i posouzení tohoto dekretu samým správním soudem uvedeno.

¹²⁾ Jiné příčiny tohoto josefinského, beze všeho aneb snad bez náležitého spolupůsobení povolanych orgánů vydaného, filiálním kostelům tak nepříznivého dekretu, domyslí si laskavý čtenář sám.

¹³⁾ Srovnej na příklad: Gindely, Geschichte des dreissigjährigen Krieges.

Jestliže ale ani v tak evidentní, tolikerymi vládními předpisy patronům nařízené věci¹⁴⁾ — jako je náležitá správa zádušního jmění — uložená povinnost uznati se nechce a činí se, jak z této stati průvodno, všemožné pokusy — které dojista větších obětí vyžadovaly, než uložená náhrada ztracených úroků obnášela, k ztrátě času ani nehledě — jen aby se s úřadem spojené, z práva i z esthetiky vyplývající povinnosti uniklo: pak si můžeme snadno učiniti úsudek, jak se na dotyčných místech na správu zádušního jmění a jeho zájmy pohlíží, a jak se o tyto zájmy pečuje, k čemu podává náš případ dostatečnou ilustraci.

„Děkovací řeči“ při pohřbech.

Podává Vlastimil Hálek, farář v Liboci.

Úmrtí člena rodiny, nechť jest to dítko, nechť muž, žena nebo stařec, vzbudí vždy vzrušení nejen v příbuzenstvu, ale i v celé osadě. Rozrušení to trvá ve dnech od úmrtí do pohřbu, a ještě nějaký čas po tom. Jsouť to sympatie se zemřelým, k němuž každý z jeho okolí své vztahy uvažuje, vzpomíná, co mu kdy dobrého prokázal, co s ním ve svém životě zažil, jej želí a truchlí. Spolu pak má soucit s příbuznými, kteří tíže tuto ztrátu nesou, a mnohdy úmrtím člena rodiny ocitují se na prahu nového života, nevědouce, jak se jim bez pomoci zemřelého povede. Láska křesťanská během staletí způsobila, že se v tu dobu uznávají spravedlivěji ctnosti a dobré vlastnosti zemřelého, a zapomíná se na vady a chyby jeho, jakož i ochotněji odpouští se mu, čím komu ublížil, zvláště, zemřel-li, přijav nábožně sv. svátosti. Jen surové srdce doprovází ve dnech mezi úmrtím a pohřbem zemřelého pomluvou a odsuzováním jeho.

Za takového rozrušení myslí u rodiny i osady dochází k pohřbu zemřelého. To pak za dojemných a významných obřadů Církve sv. dostupuje nejvyšší míry v okamžiku, kdy se ukládá rakev s tělesnou schránkou křesťana do posvátné půdy hřbitova. V tu chvíli, hledíme-li se stanoviska psychologického, city všech přítomných zaujaty jsou pro zemřelého, a nejvíce se cítí jeho oddělení ze společnosti živých do říše mrtvých s prominutím mu všeho, čímkoli se byl provinil v životě. Léčivým balzámem na duše truchlících křesťanů jsou v té chvíli zajisté slova Církve sv.: »Ego sum resurrectio et vita.«

Než, tu během času v některých krajinách ustálil se mimoděk zvláštní obyčej. Přední z příbuzenstva, jsa sám dojat v této chvíli ztrátou zemřelého a k tomu vida hojně účastenství na pohřbě jeho, spolu i mnohé projevy soustrasti k němu i k příbuzenstvu,

¹⁴⁾ O předpisech těch viz naše, z počátku této stati cit. pojednání: »O správě zádušního jmění«.

nedovedl odolati tomu, aby nedal průchodu myšlénkám srdce svého, jež vyzněly ve slova, kterými u hrobu poděkoval všem asi takto: »Milí přátelé a sousedi, zaplať vám to Pán Bůh, že jste doprovodili sem našeho (otce, syna, bratra, matku atd.) a jestliže vám někomu ublížil, odpusťte mu to.« Slova to zajisté dobrá, křesťanská, obsahující vděk, lásku a pokoru.

Pokud těchto pouze slov po mnohá léta se důstojně a s upřímnou opravdovostí užívalo na hřbitově po pohřbech, snad žádný duchovní se nad nimi nepozastavil. Sama »Kniha bohosloví pastýřského« od dra. A. Skočdopole na str. 796. II. dílu dokládá o tom: »Dojemný jest obyčej lidu katolického, že u hrobu člověka dospělého někdo ze známých pronáší veřejně prosbu ke všem přítomným, aby nebožtíkovi odpustili, čím komu byl ublížil.«

Než, v novější době, kdy nauky socialní demokracie vnikly v lid a naplnily jej názory protikatolickými, hleděli hlasatelé jich všelijakým způsobem vzbuditi odpor proti katolickým zřízením a obřadům, aneb je ve svůj zájem nějak přizpůsobiti. Tak náklonnost k lichému řečnění, přivoděná ze schůzí socialně-demokratických, jsouc beztoho zbavena vši piety k posvátným věcem náboženství, snaží se vetřítí se s celou svojí všedností v tichá místa hřbitovů, využítkovati dojemné chvíle pohřbu, a zde působiti na rozrušenou mysl lidu beze všeho ohledu na náboženské city, které v tu dobu plní duše přítomných. Nebrán tu žádný respekt na zásadu katolickou o hřbitovech: »Coemeteria religiose conserventur.« Tím se stalo, že v krajinách, hojněji dělnictvem socialně-demokratickým obydlených, duch protikřesťanský nejprve setřel s tohoto »poděkování« při pohřbu nádech křesťanský a vložil v ně místo »zaplať vám to Pán Bůh« slova »já vám děkuju«. A nyní nastala na různých místech všelijaká zlaicisovaná pozměna tohoto »poděkování«, někde slabší, jinde ostřejší s různými nemístnými výstřelky. Tak na př. výchvala charakteru, nezdolnosti, zachovalosti zemřelého, ač takovým nebyl; stručné výčitky a nájezdy na chlebdárce jeho, proti lékařů, proti pokladnám nemocenským, proti příbuzným některým, a přechasto i proti knězi samému nepřímou narážkou a zřízencům chrámovým pro poplatek štolový. Někdy stalo se tak za nepřítomnosti kněze, když již ze hřbitova odešel, jindy před ním; často místo »poděkování« a »odprošení« vyzněla na hřbitově celá tendenční řeč laika. Tím způsobem jinak dobrý tento zvyk zvrhl se během posledních dob na mnohých místech v zlozvyk. Že pak myslí rozrušeny jsou a lid četně shromážděn, jsou podobné projevy nebezpečny, a třeba jim s dobrou úvahou pozornost věnovati, neboť svým časem by se stupňovaly a posvátný ráz pohřbu úplně zničily. Je tedy otázka, jak duchovní pastorálně se v té věci má zachovati, aby církevní řády a zásady o pohřbívání újmy netrpěly. Vždyť dle provinc. koncilu Pražského (str. 113) nad hrobem smějí býti věřícím proneseny pouze »divinae veritates quae corda, dum triste imperium mortis sentitur, ad aeterna tabernacula erigunt, iisque, dum pium solamen praebetur, officia defunctis debita inculcant.« (Dok.)

Nejvyšší soudy v Rakousku.

Podává JUDr. Josef Zalužanský.

Dle nynějšího stavu zákonodárství stávají tyto nejvyšší soudy, jichž obor působnosti stručně naznačiti jest předmětem těchto řádků:

- I. nejvyšší a kasační soud,
- II. říšský soud,
- III. správní soudní dvůr,
- IV. státní soudní dvůr.

Sídlo všech těchto nejvyšších instancí jest ve Vídni a vývin a obor působnosti jejich jest tento:

I. Nejvyšší a kasační soud.

a) Nejvyšší soud ve věcech občanských.

Článkem 12. základního státního zákona ze dne 21. pros. 1867 č. 144 ř. z. bylo ustanoveno, že pro království a země na říšské radě zastoupené zřízen jest soud nejvyšší a kasační ve Vídni.

Tento nejvyšší soud zřízen byl císařským patentem ze dne 7. srpna 1850 č. 325 ř. z. původně pro celé mocnářství Rakouské a tvoří i dnes ve smyslu shora naznačeného základního státního zákona pro království a země Rakouské na říšské radě zastoupené nejvyšší instanci soudní.

Dle patentu ze dne 7. srpna 1850 č. 325 ř. z. patřilo ku působnosti tohoto nejvyššího soudu:

1. rozhodovati v třetí stolici ve všech občanských záležitostech ve věcech sporných i nesporných, v kterýchž vrchními soudy v druhé stolici bylo rozhodnuto, pokud dle platných zákonů bylo možno z rozhodnutí těch se odvolati;

2. obstarávati záležitosti v § 516 zmíněného patentu vyznačené, které ponejvíce týkají se vnitřních služebných poměrů a z nichž veřejnost zajímati může zejména to, že nejvyššímu soudu přísluší:

a) podávati dobrozdání aneb návrhy ve věcech zákonodárství, když vztahují se ke všem korunním zemím mocnářství;

b) rozhodovati právní otázky od soudů různě neb nesprávně pojaté, když generální prokurátor k nařízení ministra práv žádá, aby se plenární schůze odbývala;

3. disciplinární záležitosti;

4. záležitosti zákonodárství, týkající se jen jednotlivých korunních zemí;

5. rozhodovati o návrzích za delegace, když se jedná o delegaci, právní záležitosti z obvodu jednoho vrchního soudu do obvodu jiného vrchního soudu;

b) rozhodovati spory o příslušnost, když soudy, jichž se to týká, položeny jsou v obvodech různých vrchních soudů a také súčasťněné vrchní soudy o to se dohodnouti nemohou;

7. rozhodovati o odmítnutí celých vrchních soudů aneb praesidii vrchních soudů.

Nejvyšší soud usnází se v senátech plenárních, jako v případech § 16. zmíněného patentu, nebo v senátech desítičlenných, jako v případech § 17. zmíněného patentu, pravidlem však v senátech šestičlenných, kteréž řídí předseda.

Dle nynějšího stavu sestává nejvyšší soudní dvůr z prvního a druhého presidenta, tří senátních presidentů, 47 dvorních radů a potřebného počtu úředníků soudních.

Zavedením nového soudního řádu nezměnilo se v podstatě v oboru působnosti nejvyššího soudu v záležitostech civilních ničeho a má dle čl. XI. úvodního zákona k jurisdikční normě až do vydání jiného zákona i dále platiti zmíněný cí. patent ze dne 7. srpna 1850 č. 325.

Dle nyní platného zákona ze dne 1. srpna 1895 č. 112 ř. z. o soudním řízení v občanských rozepřích právních, má dle § 502 proti rozsudkům soudů odvolacích místo odvolání k nejvyššímu soudu.

Ve věcech nepatrných (do 50 zl. r. č.) není připuštěn další pořad opravných prostředků proti rozhodnutí soudu odvolacího.

Dovolání k nejvyššímu soudu může žádáno býti toliko:

1. poněvadž rozsudek odvolacího soudu jest zmatečný pro některou z vad v § 477 s. ř. vyznačených;

2. poněvadž odvolací řízení trpí vadou, která nezpůsobujíc zmatečnosti, byla způsobilá zameziti úplné vysvětlení a důkladné posouzení rozepře;

3. poněvadž rozsudku odvolacího soudu v některé podstatné části za základ položeno jest ohledně skutkových okolností předpokládání, které jest v odporu s procesními spisy první a druhé stolice

4. poněvadž rozsudek odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci;

Dovolání vznáší se dovolacím spisem u procesního soudu první instance, který podán býti musí ve lhůtě 14 dnů po doručení odvolacího nálezu.

Včasným podáním odvolání staví se právní moc a vykonatelnost rozsudku v odpor vzatého v rozsahu dovolacích důvodů, dovolání proti potvrzujícímu rozsudku druhé instance však nemá účinku zastavujícího.

Odvolání, jež musí míti náležitosti § 506. s. ř., dodá se druhé straně, kteréž se ponechá na vůli, aby podala ve 14 dnech po doručení dovolacího spisu u procesního soudu první instance dovolací odpověď.

Když dovolací odpověď byla podána, nebo když lhůta pro ni ustanovená marně byla prošla, předloží procesní soud spisy odvolacímu soudu, jež je potom dále zašle soudu dovolacímu.

Dovolací soud rozhodne o dovolání v neveřejném zasedání bez předchozího jednání ústního, může však k návrhu nebo z úřední moci naříditi ústní jednání před soudem dovolacím.

Jako proti rozsudkům druhé instance jest povoleno podati dovolání k nejvyššímu soudu, připouští nový soudní řád také rekurs k nejvyššímu soudu proti usnesením druhé instance, avšak jen

když druhá instance usnesení první instance, odvoláním v odpor vzaté, změnila, kdežto rekurs proti rozhodnutím druhé instance, kterými bylo potvrzeno v odpor vzaté usnesení soudce prvního, dovoleny nejsou a z úřední moci již soudem první instance se vrátí. (§ 528 s ř.)

I v rekursech rozhoduje nejvyšší soud v zasedání neveřejném a i zde sluší poznamenati, že proti usnesením odvolacího soudu ve věcech nepatrných rekursy k nejvyššímu soudu místa nemají, jakož vůbec sluší míti na mysli, že rekursu podati nelze proti každému usnesení prvního neb druhého soudce, an v té příčině v mnohých případech soudní řád opravný prostředek vůbec vylučuje.

(Pokrač.)

Drobnosti.

1. S udělením svátosti svatého křtu nemá se odkládati na týdný a měsíce.

Na mnohých místech panuje zlovyk, že s udělením svátosti svatého křtu odkládají na delší čas, až prý dítě „sesílá.“ Zlovyk ten úplně zamítnul sv. Otec Lev XIII. listem ze dne 13. srpna 1899. Znění listu jest následující:

SS. D. N. Leonis Div. Prov. Papae XIII. ad episcopum Anglonen. et Tursien. epistola contra abusum differendi baptismi administrationem. Venerabilis Frater salutem et apostolicam benedictionem.

Gratae vehementer, Dilecte Fili Noster, tuae Litterae titulo Mali e Rimedii ad istum Clerum et Populum elapso mense Martio datae, Nobis fuerunt, quibus pastoralis sollicitudine paternoque affectu inveteratum lamentaris abusum S. Baptismatis in hebdomadas, in menses imo et in annos pueris differendi, atque ad eum ab ista Tibi concredita Dioecesi exterminandum totus incumbis.

Nil sane hac mala consuetudine iniquius, nil ecclesiasticis sanctionibus magis contrarium: utpote quae non solum tot animarum aeternam salutem, inexcusabili temeritate, in manifestum periculum infert; sed eas insuper, intra id temporis, certo fraudat ineffabilibus gratiae sanctificantis charismatibus, quae per regenerationis lavacrum infunduntur; resque aliquoties eosque deducere potest ut, quod proprio tempore omissum fuit, nunquam amplius in posterum sit faciendum. Dum igitur Tibi, Dilecte Fili Noster, ut incoeptum opus strenue perficias ultro vires addimus, non possumus quin tam detestabilem usum, in Deum simul impium, ac in homines, ubicumque infeliciter invaluerit, ex animo improbemus et exsecremur.

Atque ut, Deo adiuvante, prospere Tibi res cedant, Tibimet,

Dilecte Fili Noster, Tibique subdito Gregi Apostolicam Benedictionem peramanter impertimus.

Datum Romae apud S. Petrum die XIII. mensis Augusti MDCCCXCIX, Pontificatus Nostri anno vicesimo secundo.

LEO PP. XIII.

2. Může-li býti „patena“ také z jiného kovu než ze stříbra nebo zlata?

Ephemerides liturgicae na str. 638 (ročník XIII.) praví:

Nulla lex stricte praescribit patenas ex argento. Pontificalis verba (Ord. ad Synod.) dicunt quidem: „Calix et patena sint aurei vel argentei“; sed sicuti pro calice nonnisi cuppa ut ex auro vel argento sit intelligitur, quae e stanno quoque ex Rubrica esse potest, dummodo interius inaurata, aliaeque partes ex diverso metallo, ita quoque pro patena intelligi potest aliud metallum, dummodo ea deargentata saltem interius sit. Ratio communem hanc interpretationem confirmat; quia, nempe, cuppa ad sanctum Sanguinem recipiendum destinata oxidari facile potest, sed in de patena, pro sacra tantum hostia instituta, comprobari nequit.

3. „Osculum pacis“ při slavné mši svaté.

Cum Celebrans solemniter pacem dare debet Diacono, non se movet e loco suo, sed tantum stat et aliquantum vertitur ad Diaconum, cui dat pacis osculum. Ergo nec ante nec post necessaria est ei genuflexio, quam proinde auctores non admittunt. Ephem. liturg. str. 637.

Romanarum Congregationum decreta novissima.

Vetantur Superiores Collegiorum et familiarum religiosarum Romae excipere confessiones suorum subditorum.

Decretum Feria IV. 5. Julii 1899.

Huic Supremae S. R. ut U. Inquisitioni relatum est quod in hac Alma Urbe nonnulli Religiosarum Communitatum, necnon Seminariorum et Collegiorum Superiores, suorum alumnorum in eadem domo degentium Sacramentales excipiant confessiones. Ex quo quanta incommoda, immo quot gravia mala oboriri possint, nemo, qui in sacris ministeriis vel mediocriter sit versatus, pro comperto non habet. Ex una enim parte minuitur alumnorum peccata confitendi libertas, ipsaque confessionis integritas periclitatur; ex alia vero Superiores minus liberi esse possent in regimine communitatis, ac suspicioni exponuntur aut se notitiis in confessione habitis uti, aut benevolentiores se praebere erga alumnos, quorum confessiones excipiunt.

Quapropter ut hisce aliisque malis, quae ex huiusmodi abusu facile oriri queunt, occurratur, Suprema haec S. Officii Congregatio, de expresso Sanctissimi D. N. Leonis PP. XIII mandato, districte prohibet, ne ullus cuiusquam Religiosae Communitatis aut Collegii Superior, sive maior sive minor, in hac Alma Urbe (excepto aliquo raro necessitatis casu, de quo eius conscientia oneratur) suorum alumnorum, in eadem domo manentium Sacramentales Confessiones audire ullo pacto audeat.

I. Can. MANCINI, S. B. et U. Inquisit. Notarius.

Literární oznamovatel.

Naše kalendáře.

Nadešla doba, kdy bez mála v každé domácnosti křesťanský hospodář ohlíží se po novém kalendáři na r. 1900. Není ani třeba připomínati a rozumí se samo sebou, že do katolické domácnosti náleží katolický kalendář.

Hemžt se to rozličnými kalendáři až příliš mnoho. Obsah mnohých jest toho druhu, že rozumný otec nemůže ho s dobrým svědomím dáti do rukou svým dětem, aby nevzaly zkázu na mravech. Vtipy dvojsmyslné, povídky — nemající pevného nábožensko-mravného základu, básně bez ceny — — — vše to volá k vám, katoličtí otcové a matky: Pozor! Nekupujte žádný nevěrecký brak! Sáhněte po kalendáři katolickém!

Doporučujeme následující kalendáře:

„**Meč.**“ Redaktor František Pohunek. Kalendář tento vyniká jako každý rok svým zvláštním obsahem apologetickým (obranným). Přináší práce vážné, obsahu sice zábavného, ale zároveň poučující, a to hlavně v otázkách víry naší, již dnes mnohý leccjakýs pisálek zlehčuje a tupí. Kalendář »Meč« tímto svým krásným apologetickým obsahem, v němž učení Církve dochází způsobem populárním obhájení, plní tak jediný poslání, které již za dávných dob kalendáře měly a konaly, a na což se dnes zapomíná. »Meč« proto tím více zasluhuje našeho uznání a podpory. — Vypravení je zdařilé, cena 50 kr. mírná.

„**Vlastenecký poutník.**“ Redaktor Václav Špaček. Nákladem Cyrillo-Meth. tiskárny. Cena 50 kr. Obsah bohatý, úprava vzorná. Z obsahu uvádíme: Bez domova (povídka od redaktora), Hrad Bezděz, Matčiny slzy (povídka G. Náchodské), Karišv Týn, Smlouva (povídka od A. Hušnerové); Zajímavé zprávy dějepisné, Legenda o českých granátech od J. Miloty, Ze sousedské lásky (povídka Al. Dostála), Nad dědictví (povídka T. Polabské), Pěstujme zpěv v domácnosti, Čas je zlato (povídka A. Husové), Dr. Ant. Lenz (nástin životopisný), Změněný byt (povídka Al. Dostála) a četné jiné články zábavné a poučné.

„**Maria.**“ Nákladem Cyrillo-Meth. knihtiskárny. Cena 50 kr. Obsah bohatý, úprava velice slušná. Oba poslední kalendáře jsou ozdobeny četnými obrázky, zvláště jsou krásné titulní obrazy nejsv. Srdce Pána Ježíše a Panny Marie, provedené v pěkném barvotisku.

„**Moravan.**“ Tiskem a nákladem knihtiskárny Benediktinské v Brně, Dominikánská ulice č. 4. Uspořádal P. Kristin Lux O. S. B. Cena 45 kr. Z bohatého obsahu uvádíme: Za † císařovnou Alžbětou. František Palacký a náboženství. Dvojitá cesta. Povídka — napsal Vojtěch Javorník. Uryvky z dějin král. hlav. města Brna. Na svém chlebě. Napsal J. M. Kadlčák. Na sklonku století! Strýček Čásek. Píše K. Křen atd.

„**Kalender für den katholischen Clerus Oesterreich-Ungarns.**“ Redigirt von Roman J. Himmelbauer, Chorherr von Klosterneuburg. — Tento pečlivě sestavený kalendář doporučujeme všem duchovním. Z bohatého obsahu jmenujeme: Svatá Církev katolická. Vypočítávají se tu všechny diecése na celém světě — duchovní řády atd. Mimo to přináší tento kalendář časové praktické články, z nichž uvádíme: »Hetzartikel und Ehrenbeleidigungen durch die Presse.« — »Das Reichthum der Kirche.« — »Religionsunterricht und andere Schulverhältnisse in den Staaten der Erde.« — »Der Seelsorger und Katechet im Verhältnisse zu den Schulbehörden und zu den Lehrern.« — »Die neue Civilprocessordnung und der Clerus.«

Spisy redakci zaslané:

Obrana. Číslo 19. Redakci vede P. Josef Šimon. Obsah bohatý a zajímavý.

Svatý Pavel — jeho poslední leta. Abbè C. Fouard. Přeložil kněz Jan Hulakovský. II. díl. Sešit 3. Cena 50 kr.

Přítel domoviny. Ročníku XVI. sv. 1. Jednotlivý svazek 16 kr. Car a hetman. Historický román. Přeložil Jan Wagner.

Panna, česky dle německého »die Jungfrau« od P. Václava Lercha S. J. vydal P. Josef Schroller C. SS. R.

Kazatelna. Vydává Richard Osvald. Ročník XIX. Číslo 11. a 12. Kázne sviatočné a príležitostné.

Kazatel. Homiletický čtvrtletník. Ročník VI. Číslo 4. Redaktor Dr. Isidor Zahradník.

Listy homiletické.

Svátek sv. Štěpána, prvomučenníka.

Svatý Štěpán byl dokonalým vzorem křesťanského života, poněvadž byl I. plný víry, II. plný naděje, III. plný lásky.

»Aj, já posílám k vám proroky a mudrce a učitele: a z těch některé zabijete.«
Mat. 23, 34.

»Slovo tělem učiněno jest, a přebývalo mezi námi.« Tot bylo předmětem toho svátku, který včera každý křesťan oslavoval s tou nejvroucnější a nejvděčnější radostí.

Byli jsme dětmi hněvu Božího, a nikdy bychom nebyli s to, tento hněv Boží od sebe odvrátiti a milými dítkami Božími se státi. Tu ale z neskončeného milosrdenství stal se Sám Syn Boží člověkem a »dal nám moc býti syny Božími.« Jan 1, 12. Na tento div a zázrak lásky Boží jsme se včera upamatovali, to jest také příčinou té veliké radosti vánoční u všech křesťanův. »Dal nám moc býti syny Božími«; jak vzácné to a neskončeně drahocenné ujištění!

Nastává otázka: dal nám tuto moc Syn Boží bez našeho spolupůsobení? Nikoliv, tak nepraví evangelista, ale dí: »Kteřížkoliv přijali ho, dal jim moc býti syny Božími.« Abychom se tedy skutečně dítkami Božími stali, k tomu nepostačuje narození Spasitelovo v Betlémě, avšak i my musíme jej přijati. On musí se i v našem srdci naroditi a v nás žíti tak, abychom s Pavlem říci mohli: »Živť pak jsem již ne já, ale živ jest ve mně Kristus.« Gal. 2, 20. To znamená, že musíme po křesťansku žíti, a tak s milostí Boží spolupůsobiti, abychom se v pravdě dítkami Božími stali. Co jest to ale, žíti po křesťansku? Jak narodí se v nás Kristus? A jak žije v nás? Na tyto důležité otázky odpovídá

Církev sv. dnes, stavic před oči dokonalý vzor života křesťanského, ukazujíc prvního z těch, o kterých Spasitel v dnešním sv. evangeliu dí: »Aj, já posílám k vám proroky a mudrce a učitele; a z těch některé zabijete a ukřížujete, a některé z nich bičovati budete ve školách svých, a budete je honiti z města do města.« A ten svatý jest prvomučenník sv. Štěpán. Na sv. Štěpána obrací katolická Církev oči všech svých dítek, aby se na něm jako na vzoru, příkladu učili, jak by se i v nich Kristus naroditi, jak by v nich žítí měl. Na sv. Štěpána obraťte i vy, milí posluchači, zraky své, neb sv. Štěpán byl dokonalým vzorem života křesťanského, poněvadž byl:

- I. plný víry;
- II. plný naděje;
- III. plný lásky.

Poslechněte mne, mluvícího o tom ve jménu Páně.

P o j e d n á n í.

I.

1. První a nejnnutnější věcí života křesťanského jest víra. Slovo tělem učiněné dalo, jak sv. Jan praví, jenom těm moc, syny Božími býti, kteří v Jeho jméno věří, a ujišťuje nás, že ten, kdo nevěří, již odsouzen, od Boha zavržen jest.

2. Tento základ života křesťanského, víru, vidíme v plné míře u sv. Štěpána, jenž byl plný víry.

»V těch dnech, když se rozmnožoval počet učenníků, stalo se reptání Řeků proti židům, proto že by při vezdejším podělování vdovy jejich zanedbávány byly. Tedy dvanácte apoštolů svolavše množství učenníků, řekli:

Není slušné, abychom my, opouštějíc slovo Boží, přisluhovali k stolům. Protož, bratří, vybeřte ze sebe mužů dobré pověsti sedm, plných Ducha Svatého a moudrosti, kteréž bychom ustanovili nad tou prací: my pak pilni budeme modlitby a posluhování slova.

I líbila se ta řeč všemu množství: a vyvolili Štěpána, muže plného víry.« Skutk. ap. 6, 1.—5. Není to tedy mým výrokem, ale jest to svědectvím celé Církyv jerusalemské, jest to svědectvím Ducha Svatého, že Štěpán byl mužem plným víry. Co znamená tento výrok: »Štěpán byl plný víry«? Neznašená nic jiného, než že ve svém srdci choval nejživější víru v náboženství Ježíšovo; a že víru tu při každé příležitosti vyznával svými ústy.

3. Jako všickni nábožní Starého Zákona, tak i Štěpán, s vroucí touhou očekával příchod zaslíbeného Vykupitele. Tu pojednou vyšel z Nazaretu Pán Ježíš a prohlásil, že jest zaslíbeným Mesiášem a tento výrok Svůj potvrzoval nezvratně Svými mnohými zázraky a proroctvími. Vše to viděl a slyšel náš sv. Štěpán, a věřil

všemu, věřil z celého srdce svého. Štěpán pravil sám u sebe asi takto: Tento Ježíš jest to, jenž potfel hlavu hadovu, jak prvním rodičům slíbeno bylo, to jest ten potomek, v němž mají býti požehnání všickni národové; toť ten Syn Davidův, jehož říše má trvati na věky; toť ten muž bolesti, jenž dle Isaiášova proroctví jako Beránek k zabití veden bude, poněvadž Pán složil na Něho křehkosti a nepravosti nás všech. Ano, toť Spasitel náš, neb Sám Bůh vydal o tom tak mnoho svědectví nevyvratných; kdybych skutkům těm nevěřil, nevěřil bych Bohu, pravdě věčné. Tak myslil sobě Štěpán ve svém srdci, kteréž s nezvratným přesvědčením k učení Pána Ježíše přilnulo. O tom, čemu svatý Štěpán věřil, rozjímal s tou největší radostí ve dne v noci; všechna ostatní vědomost byla mu ničím u porovnání s vědomostí Kristovou, převyšující všelikou vědomost, a vše, co viděl, slyšel a činil, posuzoval dle jistého měřítka, jakého mu poskytovala jeho víra; jeho moudrost byl Kristus. Takto bylo srdce Štěpánovo plno víry.

4. Čím jest plno srdce, tím překypují také ústa. Proto také Štěpán vyznával všady ústy svými tuto víru svou. Dle vypravování Skutkův apoštolských 6., 7., když se stal sv. Štěpán jáhnem, rostlo slovo Páně a rozmáhal se počet učenníků v Jerusalemě velmi: také veliké množství kněží židovských přijímalo víru. Toť byl utěšený výsledek nadšených a duchaplných kázání našeho svatého, neb sv. Štěpán hlásal učení Ježíšovo tak, že nemohl nikdo odolati moudrosti a duchu, kterýž mluvil, Skutk. ap. 6, 10, a každý, kdo jen poněkud měl přístupné srdce učení Ježíšovu, a kdo násilím pravdu nezavrhoval, získán byl horlivým a důkladným učením a kázáním sv. Štěpána.

5. V tomto pevném vyznávání víry své setrval sv. Štěpán, ač viděl, že mu nenávisť, pronásledování, ano i smrt způsobí. Zatvrdělý, tvrdošíjný lid židovský a vůdcové jeho vzbouřili se proti Štěpánovi, a sběhše se, chytili jej, a přivedli do rady, a postavili falešné svědky; avšak ani zde u přítomnosti vysoké rady židovské mezi nejzufivějšími nepřátely Kristovými, ani zde nestyděl se Štěpán za Pána Ježíše a za svaté Jeho evangelium; nikoliv, ani se nebál, ani se nestyděl, ale protože věřil, mluvil tu neohroženě, měl ku fariseům dlouhou řeč o poslání Ježíše Krista a vytkl jim se vši odhodlaností a zmužilostí jejich nevěru, řka: »Tvrdé šíje a neobřezaných srdcí a uší, vy se vždycky Duchu Svatému protivíte.« Skutk. ap. 7, 51. Štěpán viděl zuřivost, vztek a zlost na jejich tvářích, pozoroval jejich hněv vnitřní v útrobách, a přece nebál se pranic, a neohroženě vyznal Krista.

6. Sv. Štěpán tedy byl pln víry jak svými ústy, tak i srdcem svým. Tak máme i my býti plni víry, i my máme tím nejživějším a nejpevnějším přesvědčením přilnouti ku božskému učení, máme často a rádi rozjímati svaté pravdy naší víry, vždyť slova Páně sladší jsou nad mod. Žalm 118, 103. Máme konečně při všem myšlení a jednání svém vždy před očima míti zásady víry a pak věřiti máme z celého srdce; ústa naše mají též při každé příleži-

tosti vyznávati víru našeho srdce; naším největším potěšením má býti, když můžeme nevědomé poučovati, neumělé učiti, bloudícím pravou cestu ukazovati, bezbožníkům Boha připomínati.

Vždyť Spasitel řekl: »Kdo mne vyzná před lidmi, toho i já vyznám před Otcem svým, jenž jest v nebesích.« Mat. 10, 32. Sv. Štěpán byl též plný naděje.

II.

1. Štěpán byl mužem plným naděje; i v tom ohledu jest nám krásným vzorem. Katechismus praví: od Boha doufáme život věčný, to jest věčnou blaženost, a prostředky, jimiž nebe dosáhnouti můžeme. Obé doufal důvěrně od Boha náš svatý.

2. Protože sv. Štěpán v horlivé víře své vytýká členům vysoké rady židovské jejich nevěru, rozzuřili se v srdcích svých a skřípěli zuby proti němu. Štěpán mohl dobře předvídati svůj osud, že bude vyveden jako vývrhel člověčenstva a té nejkruťější smrti odevzdán, a přece nebál se pranic, těšila ho naděje v život věčný. Neb v okamžiku tom pohledl vzhůru k nebesům, jak Písmo svaté dí, uzřel slávu Boží a Ježíše, stojícího na pravici Boží, a zvolal: »Aj, vidím nebesa otevřená. a Syna člověka stojícího na pravici Boží.« Sk. ap. 7, 55.

3. »Viděl nebesa otevřená.« A co uzřel v otevřeném nebi? Žádné oko nevidělo, ani ucho neslyšelo, ani na srdce lidské nevstoupilo, jak veliké radosti v nebi připraveny jsou.

Štěpán viděl tyto nevýslovné radosti a myslil sobě: V tomto království domu Božího se budu radovati, tímto nápojem rozkoše Boží budu napájen; nechat tedy zuří proti mně nepřátelé moji, ať si mnou smýkají, ať mne kamenují, rád budu snášeti toto kratičké, nepatrné utrpení, jenom abych onoho nevýslovného blaha v nebesích účastným se státi mohl.

Naději na život věčný, tu nejdůvěrnější naději choval v srdci svém, a naděje ta ho sílila, když viděl zuřivost mocných nepřátel svých; naděje tato poskytovala mu trpělivost, když skutečně z města vyveden a kamenován byl; ano nejenom trpělivě, ale i radostně snášel muky své; kamení z potoka bylo mu sladkým, jak o něm Církev sv. v dnešních hodinkách prozpěvuje.

4. Kamení, kterým sv. Štěpán kamenován byl, bylo mu příjemným a sladkým. Následujte ho všecky spravedlivé duše, dokládá Církev svatá. Ó, křesťané moji! Následujtež i my sv. Štěpána, utrpení jest též osudem naším, a abychom ve svých strastech veselé myslí nepozbyli, pohlížejme i my vzhůru k nebesům. Tíží-li nás hořká chudoba a bída, volejme i my: vidíme nebesa otevřená, neboť Pán praví: »Blahoslavení chudí duchem, nebo jejich jest království nebeské.« Mat. 5, 3.

Jsmeli nevinně pronásledováni, volejme: vidíme nebesa otevřená, neb Pán praví: »Blahoslavení, kteří protivěnství trpí pro spravedlnost, neb jejich jest království nebeské.« V trampotách a starostech všeho druhu volejme: vidíme nebesa otevřená, neb

»blahoslavení jsou lkající, neboť oni potěšeni budou.« Ve všech utrpeních pohlížejme vzhůru k nebesům, neboť jest nám otevřeno, »a nynější utrpení nejsou rovna oné budoucí slávě, kteráž se zjeví má na nás.« K. Řím. 8, 18.

5. Tážeš se snad: Zjeví se na nás ta budoucí sláva? Vždyť nic nečistého nevejde do království nebeského; a jak těžko jest, zůstatí čistým, prostým všeho hříchu! Jak slabý jest člověk, jak veliká jest moc hříchu! Ó, duše, která takto mluvíš, pohlédni na sv. Štěpána. Sv. Štěpán nejenom měl naději, že mu veliká blaženost v nebi připravena jest, bude-li dobře bojovati, ale on též doufal, že mu Bůh přispěje pomocí Svou, aby v boji tom zvíťazil. Tuto důvěru svou vyjádřil slovy: »Aj, vidím nebesa otevřená, a Syna člověka stojícího na pravici Boží.« Sk. ap. 7, 55. Myslí si: Syn člověk, jenž z vlastní své zkušenosti ví, co jest to utrpení, dívá se na zápas můj; Syn Boží jest nejenom nečinným divákem, On nesedí, ale stojí, aby mně na pomoc přispěl; budu-li slabým, Jeho pomoc nepřemožitelně silná jest. Je-li Bůh se mnou, kdo mne přemůže? Všecko mohu v tom, jenž mne slíbí. Nuže, pojďte, vy pokušení, bojujte se mnou, podnikněte na mne útok — nic proti mně nezmůžete, neboť stojím pod mocnou ochranou všemohoucího Spasitele svého.

6. Tak i my, křesťané moji, doufejme od Boha, že udělí nám vhodných prostředků ku dosažení blaženosti věčné. Spasitel, jenž nás tak draze vykoupil, neopustí nás v slabosti naší, zapsal si nás do vlastní rukou Svých, a kdyby i matka zapoměla na vlastní dítě své, On nikdy nezapomene na nás. A kdyby ten svůdný svět svým lákáním, aneb třeba i hrozbami ke hříchu nás sváděl, důvěřujme v toho, jenž přemohl svět, a kdyby starý had pekelnou lstí srdce naše ve svá tenata obstaviti chtěl, nestra- chujme se, On přemohl ďábla, jako blesk s nebe svrhl jej rychle do temností pekelných; a kdyby tělo svými rozkošemi ducha sebe mocněji opanovati hledělo, důvěřujme v Něho, neb dosti nám jest na milosti Jeho.

Všemohoucí Bůh člověk stojí neustále připraven nám ku pomoci na pravici Boha Otce, my tudíž volati můžeme se vši důvěrou v každém pokušení podobně jako sv. Štěpán: »Vidím Syna člověka stojícího na pravici Boží.« On mne podporuje, pomáhá, v Něho doufám, a kdo v Boha doufá, staví na pevném základě. Sv. Štěpán byl posléze mužem plným lásky.

III.

1. »Nyní pak zůstávají tyto tři: víra, naděje a láska; ale největší z nich jest láska.« 1. Kor. 13, 13. A tuto největší ze všech ctností, svatou lásku, shledáváme opět u světce našeho. Sv. Štěpán byl plným lásky k Bohu a plným lásky k bližnímu. Světlem sv. náboženství spatřoval Štěpán v Bohu neskončenou, nejdokonalejší bytost, v Bohu se naučil znáti věčně starou a přece vždy novou krásu, a proto věnoval Bohu celé srdce své, naučil se znáti ne-

skončenou lásku Boží k nám, s jakouž nám dal jednorozeného Syna Svého, aby nikdo, kdo v Něho věří, nezahynul, ale aby všichni života věčného dosáhli, a tato láska Boží k nám rozlítla navzájem jeho lásku k Bohu. Lásku jeho k Bohu označují slova sv. Písma: »Vyvolili Štěpána, muže plného Ducha Sv.« Skutk. ap. 6, 5.

2. Duch Svatý jest skutečně láskou, jest původcem vši lásky. »Láska Boží rozlita jest v srdcích našich, Řím. 5, 5, skrze Ducha Svatého, kterýž dán jest nám,« praví sv. Pavel.

Býti naplněnu Duchem Svatým znamená tedy tolik, jako býti plným lásky. A tuto lásku osvědčoval také sv. Štěpán ještě v poslední chvíli života svého, neboť krátce před smrtí svou zvolal z nejhlubších útrob srdce svého: »Pane Ježíši, přijmi ducha mého!« Chtěl na věky býti spojen s Pánem Ježíšem, a to znamená tolik, že Pána Ježíše vroucně miloval. Ano, láska k Bohu plápolala v něm tak mocně, že i zevně vysílala paprsky své, tak že i tvář jeho leskem ozářena a oslavena byla, neboť v životopise jeho psáno jest: »Pilně patřice na něj všickni, kteří seděli v radě, viděli tvář jeho jako tvář anděla.« Skutk. ap. 6, 15.

3. Křesťané moji, také my milujme Boha svého, pamatujme na to, že nikdo jiný nám neudá dobrý než Bůh; milujme Boha zvláště proto, že Bůh prve miloval nás. Patřme na jesle, na kříž, na nejsvětější Svátost oltářní, a pak s učenníkem lásky budeme nuceni zvolati: »Milujme jej, neboť on prve miloval nás.« 1. Jan 4, 19.

4. S láskou k Bohu spojil též sv. Štěpán lásku k bližnímu. Láska k Bohu spojena jest úzce s vroucí láskou k bližnímu. Všeobecně známo bylo jeho milosrdenství k chudým a nuzným, proto ho Církev přede všemi jinými k ošetřování chudých povolala. Ó, zajisté že rád sdílel chléb svůj s potřebnými! Sv. Štěpán pomáhal nejen v potřebách tělesných, ale ještě více a vydatněji při potřebách duchovních. Proto horlivě učil jiné, aby poznali jednoho pravého Boha, a jehož Bůh poslal, Ježíše Krista, a nade všechno se snažil, aby duše svých bratří získal pro Boha a pro blaženost věčnou.

5. Z této lásky nevylučoval nikoho, ba ani své nejúhlavnější nepřátely. Vždyť víme, jak v den smrti své osvědčil lásku k nepřátelům svým. Jeho poslední slova byla modlitbou za nepřátely. Vizte umírajícího Štěpána tam za městem na místě popravy. Jest tu obklopen zúfíci nepřátely, krupobití kamení házejí naň ruce těch ukrutníkův, kterým dobré přál a jimž tolik dobrodiní prokazoval. Ta láska k bližnímu zajisté podrobena byla zkoušce těžké, a svatý Štěpán v ní zvítězil.

Kristus žije v něm a Kristus z něho také mluví. Kleče na kolenou volá tu svatý mučenník hlasem velikým: »Ó, Pane, nepokládej jim toho za hřích!« Sk. ap. 7, 59. To byla jeho slova poslední, neboť když to řekl, zesnul v Pánu.

6. Takto byl svatý Štěpán mužem plným lásky k bližnímu, jeho láska byla účinnou, byla to láska silnější než smrt, láska,

kteřá milovala přítelę i nepřítelę. Následujmež i my sv. Štěpána, buďme i my plni víry, svobodně a veřejně vyznávejme všude víru svou bez bázně, buďme plni naděje ve všech okolnostech života svého, skládejme skalopevnou, nezvratnou důvěru v Boha, buďme naplněni láskou, milujme Boha nade všecko, a bližního svého jako sami sebe. Amen.

Dle Rudigiera napsal Jan Götschner, em. farář v Kutné Hoře.

V poslední den roku.

Co jsme toho roku zahospodařili: I. pro život časný,
II. pro život věčný.

»Připrav venku dílo své a pilně vzdě-
lávej roli svou, abys potom vystavěl
dům svůj.« Příklad. 24, 27.

Tato slova Písma sv., směřující zvláště k rolníkovi, obsahují všeobecné pravidlo pro každého, necht jest jakéhokoli zaměstnání, jež lze vysloviti takto: »Buď dbalý svého povolání, pilně konej své povinnosti, abys z toho měl užitek, pohodlí a radost.«

Toho pravidla lze užití také ve smyslu duchovním a vysloviti takto: »Budiž dbalý svého věčného povolání, pilně vykonávej povinnosti křesťanské, abys připravil sobě užitek dokonalý a přibytek utěšený v nebi.«

Všickni zajisté byli jste v tomto roce dbalí svého časného povolání: práce, řemesla, obchodu, úřadu a mnohý zisk z toho měli. Mnozí z vás také dbali povolání věčného a konali povinnosti křesťanské. Nuže, rozpomeňte se a vyznejte,

co jste toho roku zahospodařili:

I. pro život časný,

II. pro život věčný,

a přistrojte srdce své k díkůčinění, abyste s vroucností zapěli na konci toho roku: »Te Deum laudamus!« — »Tebe Bože chválíme!«

P o j e d n á n í.

I.

Rozpomeňme se a vyznejme, co jsme v tomto roce zahospodařili pro život časný.

1. Jeden pochvaluje si, byť ne veřejně, aspoň sám u sebe anebo se svojí manželkou, nebo s přítelým, že letos zahospodařil jmenň, že pěkných několik zlatých uložil ve spořitelně, aneb že koupil dům, přikoupil polí a luk, raduje se z toho. Dobře tak!

Naděj Pán Bůh! Přežme mu toho ze srdce. Zlát jest chudoba a blaze tomu, kdo má jmění a je rozmnožiti může, by měl čeho třeba pro sebe i pro svoje a nemusil, zvláště na stará kolena, trpěti nouzi. Než, kdož se raduješ, žes toho roku jmění své rozmnožil, rozpoineš se ve svém svědomí, učinil-li jsi tak poctivým, spravedlivým způsobem; neuškodil-li jsi jinému, nepil-li na zahospodařeném jmění slzy chudých, vdov a sirotků, aneb kletba podvedených, ošizených. Pakli ano, tedy zahod to zahospodařené jmění, nahraď učiněné bezpráví a škodu a buď raději žebřákem, než abys se těšil jmění nespravedlivému a nesl je na svém svědomí na věčnost. —

Nevyčítá-li ti svědomí nepoctivost, nespravedlnost, podvod, krádež, lichvu, nespravedlivé soudy, ale připomíná-li ti jen poctivou práci, šetrnost, opatrnost, ó, pak raduj se nad jměním svým, ale raduj se v Pánu, t. j. uznej v pokoře, že jsi zahospodařil nejen svou pílí, ale že »požehnání Boží jako řeka rozvodnilo se« nad tebou, že »všeliký dobrý dar tobě od Hospodina přišel,« žeť tedy ne tobě, ale Jeho jménu patří dnešního dne sláva a díkyčinění. Sir. 39, 21. Jak 1, 17.

2. Druhý chválí si, že toho roku vyváznu z těžké nemoci a nabyl opět zdraví.

Snad nedávno vzdychal jako král Ezechiáš: »V polovici dnů svých půjdu k branám hrobu. Přestřížen jest (jako nit) život můj (ve věku nejlepším), rodina má odňata jest mi. Zemdlely oči mé, vzhledájte na výsost.« Smiloval se Bůh nad Ezechiášem a on pak uzdravěv, modlil se: »Ty Hospodine, vytrhl jsi život můj, aby nezahynul a já nyní živ a zdráv oslavovati budu Tebe a písně díky zpívati budu po všechny dny života svého v domě tvém«. Is. 38, 20.

Milý křesťane, vytržen jsa z nemoci a smrti předčasné a těše se prodlouženému životu uprostřed milé rodiny, poznej cenu zdraví a všech zdraví hubících nárůživostí, nestřídmosti, hněvu, prostopášnosti budoucně se vystříhej, a dnes jako Ezechiáš Boha, nebeského lékaře, za to oslavuj, Jemu vroucí Te Deum laudamus propěvuj a všechny dny života svého Jeho službě, Jeho zákonu, Jeho vůli věnuj.

3. Mnohým manželům přibýlo v hospodářství nikoliv jmění, ale o jednu hlavičku v rodině. Nevím, zdali ti se radují, nebo žalují. Obyčejně, kdo má málo dítek, raduje se, když jim přibyl synáček nebo dceruška. Necht se radují v Pánu, t. j. necht děkují Pánu Bohu za to požehnání. Může-liž býti větší radost pro rodiče, než když vidí kolem sebe zdárné dítky, krev z krve své, jež vypěstovali, odchovali? Ó, vzdávejtež vřelé a srdečné díky. Tomu, kterýž »přikázal andělům svým o nich, aby ostříhali jich na cestách jejich a jako na rukou nosili je, aby neurazili snad o kámen nohy své«! Ž. 90, 11. 12.

Ale jiní manželé naříkají, že jim toho roku přibýlo rodiny, která je již tak četná, že ji sotva uživiti mohou. Nenaříkejte a nebědujte. Jen jsou-li vaše dítky zdravý na těle, vychovávejte je

tak, aby byly zdravý též na duši: aby milovaly Boha, Jeho přikázání v srdci nosily a Pána Ježíše následovaly, prospívající jak věkem tak moudrostí a milostí u Boha. Však je pro ně dost místa na světě, jen když budou z nich zdární a užiteční lidé. Poznal jsem již i zde kolik rodin, rodin chudých, za to dítkami požeňnaných a všechny ty dítky našly živobytí a jsou podporou a radostí starým rodičům. Bývám pohnut, vida při pohřbu otce nebo matky u hrobu státi několik synů a dcer, z různých krajín se sešlých, pěkně ošacených, z jichž slušného zevnějšku a z jichž dětiných slz souditi dlužno, že se všickni poctivě žijí a svoje staré rodiče milují. Potěšte se konečně myšlénkou, že mnozí rodičové, kteří žádných dítek nemají, vás za šťastnější mají, že se rmoutí a k tomu ještě úsměšky lidí surových snášeti musí.

Než, také vy, bezdětní manželé, nermuťte se, že vám ani tohoto roku žádný miláček nepřibyl. Písmo sv. vypravuje o manželích Elkanovi a Anně, kteří dítek neměli. Elkana byl smutný, nebo Annu miloval, ale Hospodin zavřel život její. Také Anna, vidouc manžela smutného, plákovála. I řekl jí Elkana: »Anno, proč pláčeš, a proč trápí se srdce tvé? Zdaliž já nejsem lepší (milejší) tobě, nežli deset synů?« I. Král. 1. Tedy Hospodin Bůh nejvyšší moudrý tak způsobil i u vás, moji milí, poddějte se, jako Elkana, vůli Jeho, tím více služte Jemu, s tím větší láskou a s tím vroucnějším přátelstvím sebe vzájemně těšte a při tom dítkám chudých rodičů dobře číňte a ty zásluhy vaše budou u Boha vysoko ceněny a bohatě odměněny.

4. Kromě jmění, zdraví, dítek zahospodařili mnozí dobré přátele, dobrodince, rádce, užili mnohých ušlechtilých radostí, jakých v tomto časném životě není každému přáno a dáno.

Moji milí, kteří jste toho roku dobré, užitečné a radostné věci zahospodařili čili získali pro život časný, bude-liž kdo mezi vámi, jenž by se dnes na to nerozpomenul a nepocítil v duši díky k Tomu, od něhož všeliký dobrý dar pochází a aby z hloubi srdce nezapěl s námi: »Te Deum laudamus«?

5. Někteří z vás si stěžují, že tohoto roku prohospodařili. Jeden utrpěl škodu na jmění neúrodou, povodní, požárem nebo vlastní lehkomyšlností, druhý prohospodařil své zdraví buď z dopuštění Božího, nebo svou vinou, nespofádaným, prostopášným životem. Jinde zas prohospodařili rodiče své dítko, dítě milého otce neb drahou matku, manžel manželku a naopak a jejich slzy nad ztrátou v starém roce přetékaají do nového. Co mám těm říci?

Také vy vzdejte dnes díky Bohu. Bůh zajisté chce věrného zkouškami utvrditi, chybnějšího napraviti, myslí všech k nebeským věcem obrátiti. »Žádný člověk, dí sv. Augustin, není tak spravedlivý, aby mu nebylo třeba zkoušení buď ku zdokonalení anebo k utvrzení anebo k dokázání ctnosti.« Lib. XXII., c. Faust. cap. 20. Děkujtež tedy i za všechny ty zkoušky, říkáte se žalmistou: »Dobréť mi jest, že jsi ponižil mne, abych se naučil spravedlnostem tvým.« 118, 71. Tedy i z vašich úst nechtě zní: Te Deum laudamus!

II.

Daleko důležitější nad život časný jest druhá částka našeho hospodaření, totiž život věčný. I táži se, mnoho-li jsme v minulém roce zahospodařili pro své duše a jich věčnou spásu?

1. Zahospodařili jsme čas.

Jsme ještě na živu, máme ještě den, v němž pracovati můžeme, nestihla nás smrt, noc, v níž nikdo více pro svou duši co zasloužiti, ani za své hříchy pokání činiti nemůže. Jan 9, 4. Jen v tomto životě časném může si člověk nebe zasloužiti, jen zde pro vlast nebeskou se připraviti, jen zde rozsévati. »Vše, co ve světě máme, není naše, ale čas je náš, chceme-li ho ku spasení užiti. Bůh nám ho dal, bychom se z hříchu káli a své zásluhy rozmnožovali« — to dí sv. Vavřinec Justin. De vita sol. c. 10. Po smrti nerozsévá se již, ale sklízí, již nezasluhuje, ale zasloužená mzda za skutky béře.

Čas jest podmínkou spásy naší. Ó děkujmež a zpívejmež: Tebe Bože chválíme, že jsi nám popřál ještě času, bychom mohli ze svých hříchů se káti, učiněnou křivdu napravit a nahraditi, ctnosti a dobré skutky rozsévati a dobrou žeň si připraviti. Užijme všickni času. Užij ho, kdo posavad jsi duši svou zanedbával; užij ho spravedlivý, abys byl ještě spravedlivějším. »Kdo se domníváš, že stojíš, hleď abys nepadl« a kdo jsi upadnul, hleď abys povstal, dokud čas, čas milosti jest.

2. Milost Boží zahospodařili ti šťastní, kteří před rokem ještě žili hříchu, od Boha odvráceni, od Něho zavrženi, ale konečně uposlechli hlasu svědomí, uposlechli výstrahy slova Božího, srdce a ledví pronikajícího, opustili cesty nepravosti, vrátili se na cestu spravedlnosti, pokáním za své hříchy zadost učinili, lásky Boží a zásluh Kristových znovu účastni se stali. Znovu »lásky Boží rozlita jest v srdcích jejich skrze Ducha Sv., kterýž dán jest jim.« Řím. 5, 5. Znovu rozmnožena jest víra jejich, posílena naděje jejich, rozněcena láska jejich k Bohu a bližnímu.

Blahoslavená duše, která znovu milosti Boží našla a věčnému zavržení ušla! Blahoslavený marnotratný syn, zbloudilá dcera, kteří navrátili se k otci. Blahoslavená ovečka a perla ztracená, které opět nalezeny jsou. Andělé plesají a radují se nad nimi. Blahoslavení i ti, kteří milost Boží neztratili, ale ji rozmnožit se snažili modlitbou, postem, pokáním, odpustky, hodným přijímáním a uctíváním nejsv. Svátosti oltářní. Ó, děkujtež všickni a rcete dnes: Te Deum laudamus! Kéž bych mohl všechny naše osadníky takto blahoslavenými nazvati! Kéž by od nás odvráceni byli špatní příkladové a bezbožnost, která i mezi námi okázala a jakoby s chloubou se roztahuje u lidí, kteří jako město na hoře postaveni, ode všech viděni jsou a jako světlo na svícnu jiným by svítiti měli dobrým příkladem!

Nejdražší poklad jest milost Boží; jest »jako ráj v požehnání« a jistá naděje věčného blahoslavenství. Sir. 40, 17.

3. Kdo si zachoval aneb nově dobyl v minulém roce milost Boží, t. j. svědomí bez těžkého hříchu a zásluhy Boží, ten nepřijal

milost Boží nadarmo, ale zahospodařil také ještě jiných drahých pokladů, neboť, kdežto bez milosti Boží nelze nic prospěšného k životu věčnému učiniti, můžeme s milostí Boží všechno; ctnosti i dobré skutky, i nejmenší, které se krůpějí vody podobají, mají u Boha platnost, jsou v nebi uloženy jako poklady nehynoucí. Mnoho takých pokladů ve stavu milosti Boží zahospodařil jsi ty, nábožný křesťane, který svůj dům, svou rodinu a svou práci modlitbou posvěcuješ, den sváteční světíš a v pokoře Bohu sloužíš, ozdobu Jeho chrámu miluješ, neboť »pobožnost je ke všemu užitečná, majíc zaslíbení nynějšího života i budoucího.« 2. Tim. 4, 8. Mnoho zahospodařil jsi ty, štědrý křesťane, který jsi, jako Tobiáš, i z mála rád uděloval chudým; tobě dí Kristus Pán: »Cokoli jste jednomu z nejmenších učinili, odplatím, jako byste mně byli učinili,« — a »kdokoliv dá jednomu z těchto nejmenších číši vody čerstvé, neztratí odplaty své.« Mat. 10, 42. Mnoho zahospodařili jste, počestní mládenci a panny, kteří jste, jako Judita v Israeli, sláva bydliště svého, radost národa svého, čest rodiny své. Jud. 15, 10. Neporušenost vaše činí vás blízkými Bohu. Mnoho zahospodařil jsi, křesťane střídmý, kterýž jsi nehleděl v jídle a pití rozkoše, mysl nezkalenou zachovával, i dovolených radostí mírně a rozumně užíval, zachováváním církevních postů ve střídmosti se cvičil, toho pamětliv jsi, že království Boží není »jídlo a pití, nýbrž spravedlnost, pokoj a radost v Duchu Sv.« Řím. 14, 17.

4. Mluvil jsem o těch, co minulého roku něco zahospodařili také pro život věčný.

Mám-liž také něco o těch říci, kteří pro duši svou ničeho nezahospodařili, ano milost Boží a s ní též svoje spasení prohospodařili?

Co mám říci těm, kteří tohoto roku do těžkých hříchů upadli, ve hříšných příležitostech zůstali?

Což jiného, nežli: Čiňte pokání! »Nebudete-li pokání činiti, všickni spolu zahynete.« Mat. 13, 3.

Oblecté v novém roce člověka nového, který jest podle Boha! —

Co mám říci těm, kteří buď z pýchy nebo z lenosti anebo z bezbožnosti po celý rok ani na Boha nevzpomněli, kterých zde nikdy nevidáme, na které prstem ukazovati můžeme a jichž jest, bohužel, na naší osadě velmi mnoho? Nic! Není to nic platno. Jsem příliš maličký naproti jich pýše, aby dali na slovo mé. Řeknu jen, co řekl Kristus Pán: »Kdo mě zapře před lidmi, toho já zapru před Otcem svým nebeským.« Nechť i dále nám se vyhýbají a za Krista se stydí; přijde čas, mnohému již brzy, že by, jak dí sv. Antonín, dali všechny poklady světa za jednu hodinku času, aby pokání činili — »nežli přijde noc, kdy nikdo více působiti nemůže.«

* * *

Moji milí, uvažme na konci toto: Rok se chýlí ke konci, ale věčnost konce nemá a nesmrtelná duše žíti bude věčně.

„Připravujmež dílo své,“ pilně vzdělávejme spasení duše, bychom vystavěli dům svůj, příbytek svůj v nebi. Nemáme zde stálého přebývání, nebe jest naším domovem; tam vše dobro, co zde pro duši zahospodaříme, dokonáno a odměněno bude. Amen.

Tomáš Fabian, děkan v Březnici.

N o v ý r o k.

Máme spoléhati v roce příštím na to, co nám praví naše víra, k čemu nás vede naše naděje, co velí naše láska, a co předpisují zásady křesťansko-katolické mravouky.

„Aj, leta mijejí a cestou, kterou se zpět nevrátím, se беру.“ Job. 16, 23.

Je, přátelé, smutná ta chvíle, v níž rozproudí se při řekách a potocích proudy vod, ta chvíle, v níž tyto proudy rostou a rostou a kraj širý zaplavuje a ničí hrozná povodeň. Však jsou v pamětech vlasti naši mnohé chvíle takové poznamenány; v těch poznamenáních se líčí, jak dravé spousty vod za málo času zničily, na čem do nedávna pracovala ruka lidská, nad čím těšily se rodiny, těšily se celé osady a co pýchou plnilo vlast veškeru. Říká se dobře, že sice voda, když napájí žíznivé, když blahodárně svlažuje úrodu země a když žene stroje užitečné, je velikým dobrodincem člověka, že však také je někdy jeho největším nepřítelem, když se její proudy rozvodní a když ničí majetek, ano i životy lidské.

Znám ale, přátelé, ještě jiný proud, o němž platí něco podobného. Proud ten může a přináší někdy mnoho dobrého, ale můžeme o něm také říci, že je nepřítelem člověka. Jest to ten proud, pod jehož vlivem, jak jsem na počátku dnešní řeči své ta slova uvedl, „leta mijejí,“ a já a z nás každý „cestou, kterou se zpět nevrátím, se беру“.

Jest to proud času.

Čas jde — ubíhá v před, a při tom kolikrát mnoho a mnoho dobrého chová ve svém klíně pro ty, kteří v něm žijí, ale on přece jen jest dravým proudem, který způsobuje také mnoho zlého jako nepřítel.

Vhodně napsal muž jeden učený: „Aj, bláhoví, kteří doufáte v čas, kteří na jisté době všechno své štěstí si zakládáte — to vše je prchavé — čas jde jako bystřina prudká s hory — na tom si nezakládejte — vykupujte čas.“

A tato slova jsou pravdivá.

Pod vlivem proudu ubíhajícího času leta mijejí, a krok, který jsme druhdy třeba ke svému štěstí učinili, ten neučiníme více. Leta mijejí.

Byli jsme mladí, tenkrát ten čas byl naším největším dobrodincem, vždyť žili jsme ty nejkrásnější chvíle svého života, ale času proud nás od těchto chvíl odtrhl, a tomu přinesl ty trampoty, jinému ty a ony svízele, a opět jinému ty a ony starosti. Mnohá hlava, jindy, v mládí kučeravá, sešedivěla, mnohé oko, jindy, v mladých letech jiskrné, se zkalilo a tak mnohé čelo, jindy, v mládí hladké, rozryto je vráskami. Byli jsme šťastni kdysi, žijíce se svými drahými, ale jak mnoho z těch drahých ten proud času oderval člověku z náruče a sklonil je ve hrob tmavý! Ano, ten čas není vždy naším přítelem. On letí, letí dále, a ten proud jeho trhá nám někdy to, nač pak vzpomínáme s lítostí a se zrakem slzou poroseným.

Avšak, přátelé, já započínám tento nový rok myšlenkami pochmurnými. Ne, nechci vás zarmoutiti, dokazuji jenom, že na čas nemáme spoléhati.

»Leta mijejí, a cestou, kterou se zpět nenavrátíme, se bēfeme.«

Půjdeme tou cestou i rokem příštím. Snad chová ten rok pro nás něco dobrého, ale bohužel jsem nucen říci, třebaš bych vás nechtěl rmoutiti, že v této příčině jsme odkázáni všichni na to slovíčko: »snad, snad.« A na to »snad, snad« bychom měli spoléhati? Podle toho, co jsem již řekl, jest na jevě, že i ten čas budoucího roku nemusí nám býti příznivým. Nelze na to spoléhati. A nač tedy máme spoléhati? Na to, přátelé, máme spoléhati jako pravověřící křesťané,

I. co nám praví naše víra, k čemu nás vede naše naděje, co velí naše láska, a II. co předpisují zásady křesťansko-katolické mravouky.

Já ukáži vám podle toho dnes, že pak, třebaš tento rok nastávající nám připravoval i něco zlého, že přece bude pro nás rokem dobrým. O tom bude dnešní řeč má.

P o j e d n á n í.

I.

I. Máme, přátelé, jako křesťané pravověrní, chtíce býti v novém, nastávajícím roce šťastnými, spoléhati na to, co nám praví naše víra.

Pozorujeme-li ten běh časů, kolem nás plovoucích, to neustálé střídání, vidíme v tom jistý zákon. A kdo je zákona toho původce? Ten, jenž velí slunci svému vycházeti na dobré i na zlé, ten, jenž učinil, aby po dni přišla noc, neboť »On učinil měsíc k časům, i slunce zná západ svůj«, ten zajisté, který všecken řád a zákon, jak se ve přírodě jeví, uspořádal v samých začátcích, když světy tvořil. Ano, víra naše svatá praví, že Pánem času je Bůh, ten Bůh, o němž dí Písmo svaté, že »Hospodin na nebi

připravil stolicí svou a kralování jeho nade vším panovati bude.*
Ž. 102. Tam s trůnu Svého, se stolice kralování Svého řídí Bůh vše i časy.

A když tomu tak, co máme my činiti?

Vzpomínám, přátelé, na ten výjev, který předvádí Písmo svaté, jež vypravuje, jak dva učenníci jsouce smutní, šli do Emaus. Pán Ježíš připojil se k nim a třebaž oni Ho nepoznali, přece tak je potěšil, vykládaje jim Písmo, že řekli: »Pane, zůstaň s námi.« Když bych pak k vám dnes, přátelé, měl pronésti přání své novoroční, věru, že bych vám nejraději přál: »Pán zůstaniž s vámi,« neboť v tom, v tom spočívá vše, klid i v dobách trudných. A Pán bude s námi, budeme-li ve všem spoléhati na svou víru, povzneseme-li vždy a všude v každém jednání víru svou tak, aby zřejmo bylo, že jsme pravověřící křesťané. Učenníci do Emaus jdoucí, když žádali, aby Pán zůstal s nimi, dovedili žádost svou slovy »neboť se připozdívá.« A za dnů našich, přátelé draží, také připozdívá se ve mnohém ohledu. Pronášejí se zásady, které jsou daleko od víry svaté a jimi seje se mezi lidstvo kolsavost, netečnost k posvátným, ducha lidského vzdělávajícím věcem, jimi oddaluje se člověk od pohlížení vroucného k nebi a strhuje se dolů na tu zem ku lpění na té hroudě země, k nízké požívavosti, jež nikdy neuspokojí, ale spíše rozervaným činí. Pronášejí se zásady, které jsou daleko od víry svaté a které tedy vedou daleko od spokojeného žití ve víře té, která přece vždy rány nitra lidského hojila, která od neštěstí vedla k uspokojení a která žhavé čelo lidské od vášně vedla k utišení a umírnění; rány a bolesti nitra lidského zůstávají dnes pod vlivem zásad protináboženských neutišeny, vášně se ještě živí — a — ó, přátelé, nebude lépe, až zase vrátí se všichni do jednoho k víře v Boha, k víře Kristově. Zdaž nemám pravdu? Vezměme si za příklad doklady jenom z blízka, od nás. Do osad našich, Bohu buďtež díky, Bohu a víře Kristově věrných přišlo za dřívější doby to a ono zlé. Já pročítám často paměti jejich a v těch je poznamenáno rok od roku, co tyto osady navštívilo. Právě při tom, přátelé, ukázalo se vždy, když přišlo něco zlého, jakou moc má víra. A předky naše ona sílila v utrpeních těžkých, pozvedala jejich hlavu, i když zdálo se již, že tíže takové obyčejnému smrtelníku ani snéstí nelze. Toho doklady mnohé poznamenány jsou v starých knihách památních. A dnes — chci říci loni — jak často na mnohého z osad našich přišlo něco zlého!

A táži se vás, kdo v tom byl lépe, ten, který v trudu svém si na Boha ani nevzpomněl, který zásad svaté víry opomenul a šel s tím trudem nespokojen a rozerván dále, anebo ten, který uposlechl hlasu své víry a šel sem ve chrám a zašeptal v nouzi své: »Pane, zůstaň se mnou«?

Ano, přátelé, jenom víru, tu naši víru pravou Kristovu, tu si vždy zachovejme, na ni spoléhejme! Neboť kdyby i v něčem připozdíválo se v tom životě našem budoucím, kdyby i nad hlavami našimi letěl čas a zanechal nad hlavou mrákoty běd roz-

ličných, my v ní — v té víře své, když jí budeme věrni, se potěšíme, posílíme, přestojíme vše lehčeji a snáze.

2. Vzpomínám maje dále mluvit o tom, že v roce příštím máme spoléhati na to, k čemu nás vede naděje, na ten obrázek, jak loď s apoštoly ploula po moři a Spasitel usnul. A bouře hrozná se rozzuřila. »Pane zachovej nás, hyneme,« volali apoštolé. A Pán probudiv se řekl: »Co se bojíte malověrní?« A vstav pokynul, a bouře přestala.

»Pane zachovej nás, hyneme!«

Hyneme, přátelé, i my v životě tomto a proč? Hyne naše naděje, naše důvěra v Boha! A kde hyne důvěra v Boha, můj Bože, jak často hyne jiná důvěra, důvěra mezi lidmi! Může se za dnů našich věřití tolik člověku jako druhdy? Vypravuje se doposud a to vyprávění věru že vypadá jako pohádka z časů lepších, a přece je to pravdivé, že za dob starších, když si někdo šel něco vypůjčit, šel tajně, tiše k sousedu, tiše to se sousedem vyjednal, nikdo ničeho nevěděl nežli ti dva a přece jeden druhého o nic neošidil. Říkají po dnes ti starší mezi námi ve věku kmetském, že dřívě celé důležité smlouvy vyjednaly se mezi čtyřma očima, jak se říká »pod komínem«. Ale dnes, aby vše vyjednáno bylo na náměstí, kudy lidé nejvíce chodí, před Bůh ví kolika svědky a ještě se všecko popře.

Hyneme ve společnosti nynější nedůvěrou jednoho ke druhému!

A jak to přišlo? Řekl jsem, protože se zapomíná na Boží prozřetelnost, zapomíná na důvěru v Boha. Ano, zapomínáme! Nás něco bolí, a my Boha nevzpomínajíce utíkáme se jinam, kde třeba úzkostí našich využítukj anebo my zapomínajíce na Boha, jdeme se vymstit. Nás svírá nějaká nevůle, a my zapomínáme na to, jak to dělali staří předkové, když nějaká nevůle povstala, jak šli v důvěře v Boží prozřetelnost, jež vše nejlépe urovnává, poradit se do chrámu Páně s Bohem svým a pak třeba přede dvěma chrámovými se smířit — a teď, když se na to zapomíná, za zdlouhavé procesy o maličkost platí se krvavé peníze. —

Hyne společnost naše nedůvěrou v Boha!

A je to pravda, že hyne, protože, když člověk necháváje Boha stranou důvěru svou klade jinam, se obyčejně zklame a tím padá ještě hlouběji. Jen tedy více důvěry v Boha buď mezi námi! Pak ať bouří kolem člověka, pravého křesťana, cokolivěk, pak ten pravý křesťan řekne: Co se bojíš, člověče malověrný, jen v Boha doufej a nezoufej a v tom budeš silným, vše se obrátí k dobrému. A, přátelé, táži se, není zase takový člověk šťastnější nežli všickni ti, kteří na Boha zapomínají a pak trpce žalují na ty, jimž důvěřovali? Přátelé, to je pravda jistá, života příklady dokázaná co nejčastěji, že nikdo nedovede tak zklamati, jako kdo od důvěry v Boha odvrací a říká, co bys v Boha doufal, spoléhej na sebe a na mne! Přijdou chvíle, kdy je člověk malomocný, i jde k tomu, který sliboval pomoci, ale ten krčí rameny, vymlouvá se všelijak, a za zády řekne: »co mi po tobě?« —

A Bůh?

Přátelé, ten Bůh, který kynul bouřím, má tu ruku pro nás připravenou stále, aby pomohl, ukrotil bouře života našeho, jenom chtějme my vždycky. Plujeme všichni na lodi života. A plouti budeme na té lodi i rokem příštím. Přátelé, jestli co zakolísá tou lodí, jestli neštěstí blesk sjede v její stožár, jestli víchr nepřátelství lidského ji bude chtít překotiti, jestli jazyky poštlivavé nadělají děr do lodičky naší a budou nás chtít potopiti, vždyť říká se dnes, že časy jsou takové, že by jeden druhého utopil na lžici vody, přátelé, v tom všem vzpomeňme na Boží prozřetelnost a volejme: »Pane, zachovej nás« a Pán, když jsme v Něho důvěřovali, pokyne a utiší bouři. Vzpomeňme, jak mnohý z nás včera večer řekl: »S pomocí Boží jsem přestál všecko.« Na tu pomoc tedy spoléhejme i v roce příštím, a bude nám ona údělem. —

3. A když nelze spoléhati na čas někdy zlý, přátelé, máme spoléhati na to, co nám velí naše láska.

Svatý Jan, apoštol Páně, když už byl vetchý stařec, maje přes sto let zapsaných na čele zbrázděném, kdykoli vkročil mezi křesťany v Efesu, říkal: »Synáčekové moji, milujte se«. Někdy, když se to moc často opakovalo, bylo to křesťanům proti mysli, ale tato slova, řekl bych, měl by si každý křesťan opakovati a to den ze dne. Jen že bohužel my, kteří se také nazýváme křesťany, máme hesla jiná. »Eh co« — bývá slyšeti — »nepovolím a nepovolím nikomu, nebudu přáteli ničeho nikomu, nebudu se s nikým snášeti — ne — ne — ať to praskne.« Ať to praskne! Pak se nedivme, že praská tak mnohé ve společnosti naší. Pak se nedivme, že praská láska dětí, praská láska příbuzenská a praská láska k bližnímu. Vždyť už říkají lidé a hlásí se k tomu, že teď platí místo slov Kristových: »Miluj svého bližního« zásada jiná, kteráž dí: »Miluj svého bližního, ale kde můžeš skřípni ho.« —

A co z toho vychází?

Nesnášelivost! Nikdo nesmí mluvit o svých zájmech, překřiknou ho zájmy jiné. Jeden povznáší se nad druhého, ten druhý aby mu k tomu propůjčil svou sílu a své rámě, a když to propůjčil, bývá odkopnut. Ukazuje se ta láska k bližnímu v tom neustálém štvání jednoho proti druhému! Kde je radost nad prospěchem druhého? Objevuje se za dnů našich tím, že bledá závist volá: tam ten prospívá, toho je třeba strhnout dolů. —

Kde je soustrast nad neštěstím druhého? Ano, jsou dosud lidé soustrastní, tam kde je víra, naděje a láska, ale tam, kde to vše je odhozeno, tam kráčí se bezcitně dále a na toho, kdo padl, ani se neohlédnou.

Ó přátelé, to není ten pravý život, šťastný život.

My křesťané si jej máme zpřijemňovati láskou křesťanskou. Nemáme dopouštěti, aby praskala ta pouta něžná, jimiž Bůh připoutal život jednoho ke druhému. Máme spoléhati na lásku křesťanskou a nejen spoléhati, zaváděti ji v život svůj podle toho přikázání: »Plačte s plačícími a radujte se s radujícími.«

Časy jsou někdy zlé. Letí, letí, a kdo ví, až poletí v roce příštím, zda nepadne něco zlého na hlavy naše? Zdaž tedy není třeba, míti k sobě navzájem lásku křesťanskou? Pohleďte na tu němou tvář. Když jestřáb zlý letí na obzoru, jak ptáčata tulí se k sobě pod jedno křídlo. Pod jedno křídlo života příjemného v zátiší milém zve nás všechny láska křesťanská. Pod ním se tedy přitulme a mějme k sobě snášlivost, mějme k sobě soucit a přejme jeden druhému. Pak ať zavítá k nám cokolivěk, najde nás připraveny, najde nás v jednom krásném souladu a souzvuku, před kterým ostny zla budou zlomeny, a mír a blaho rozhostí se všude.

Zbývá mi pak ještě poukázati, že máme v roce příštím spoléhati na to, co předpisují zásady křesťansko-katolické mravouky. O tom však po krátkém oddechu.

II.

Mohl bych vám, přátelé, předvésti mnoho těch spásonosných zásad naší svaté křesťansko-katolické mravouky, a o každé dalo by se dokázati, jak velice ona je potřebnou pro spokojenost života našeho, ale to bylo by nutno dlouho a dlouho vykládati, poněvadž ta naše mravouka, jak jí naše svatá víra učí, je jakoby nikdy vyčerpateľný zlatodol, z něhož těžiti lze drahý kov, jeden nad druhý vzácnější. Ona jediná je s to, obšťastniti, obohatiti a okrášliti život člověka, tak aby se líbil Bohu i lidem. Není možno probrati vše, poukáži však aspoň na troje, na to, v čem snad nejvíce za dnů našich chybujeme se proti pravým zásadám života, a tím také proti jeho spokojenosti.

1. Máme předně spoléhati v roce příštím na tu zásadu, kteráž dí: »Křesťane, buď pokorný a budeš spokojený.«

Je pravda, přátelé, že ze života našeho vytratilo se mnoho spokojenosti, ale to vytratilo se proto, že máme mezi sebou málo pokory. Za starých časů platilo: »Netlač se ku předu, dokud místa u dveří.« Za dnů našich však kde kdo, ani si toho nezasluhuje, tlačí se ku předu. Jeden druhého chce převýšiti, a jestli to nejde, tedy se mu aspoň vyrovnati. Kdyby to bylo ve skutcích dobrých, ve ctnostech, to ovšem bylo by dobře, taková snaha je šlechetná, ale ono se právě nejedná o dobré a ctnosti, ano, člověk někdy, aby druhého převýšil, aby se druhému vyrovnal, dopouští se i zločinu.

V jistém státě řekl kdysi zasloužilý senator: »Je s námi zle, nikdo nechce býti poníženým, všichni jenom hlavy vzhůru.« A dobře řekl, že je zle, všichni měli hlavy vzhůru, a ty hlavy vzepřely se proti sobě tak, že pak nastal úpadek. A na úpadek takový nařiká se vůbec. Sluha chce nad pána, služka nad paní, čeledín nad hospodáře, a řekne-li co starý, zkušený a v běžích života protřelý člověk, jakých kolikráte se mu dostane úsměšků od mladíků, kteří mají teprve vážný život před sebou.

Že je málo pokory, už ani to stáří nebývá ctěno jako dříve. A proto je ovšem málo spokojenosti. Pýcha zajisté, kde se usadí, vede člověka od přestupku k přestupku, a jak může býti člověk takový spokojen? Vhodně zde praví přísloví: »Zamítneš-li pokoru a pozveš-li k snídani pýchu, k obědu se ti ona bez pozvání dostaví, a ku konci hanba s tebou večeřeti bude.«

Pokorný člověk netrápí se tím, jestliže ho někdo převyšuje, jest-li někdo lépe ošacen, jestliže se někomu lépe vede, on nereptá nikdy a říká si: »Ať je komu lépe, jen když já s tím, co mám, jsem spokojen.«

Hleďte, přátelé, a k takovým slovům vede zásada blahá: »Křesťane, buď pokorný a budeš spokojený.« A řekněte, kdo z nás nechce býti spokojený, když je od této chvíle před námi 365 dnů nejistých a před zraky našimi zastřených? Oh, přátelé, ozdobme se pro ty dny pokorou, pokorou, která uspokojuje a nežadá nad míru, nežádá, co člověku nepatří, a budeme v těch dnech roku příštího, ať jsou jacíkoliv, spokojeni.

2. Druhá ne méně prospěšná zásada jest: »Křesťane, přestávej i na mále a budeš bohatý.«

Vypravuje se v dějinách římských, jak veliký vůdce Fabricius žil velmi skrovně ve svém hospodářství na venkově, ačkoliv ve válkách mohl se obohatit tak, že by byl s to, vésti život nádherný, avšak on nikdy netoužil vysoko. Nikdy si nepřivlastnil jmění přemožených nepřátel, nikdy se nedal podplatit. Jednou mu přinesli dary vzácné, a on odmítaje jich, řekl: »Jsem dosti bohat, neboť naučil jsem se obmezovati.« A muž ten byl pohan; čím více křesťan by měl zatoužit po tom bohatství, jež podává obmezování se a přestávání i na málu!

Ale, bohužel, u nás to jde jinak. Za dnů našich touží se po větších a větších požitcích a nerozmýšlí se, co ty požitky stojí. Dělník utrácí více nežli vydělá, hýří, když má na starosti rodinu a děti, a pak je mu mzda sebe větší pořáde jenom málo! Nikdy nevytěžilo se z té půdy země naší tolik jako nyní, když Bůh žehná, ale ze života našich statkův a chat vytratila se staročeská prostota života, a pak se nedivme, že vůbec se naříká a statek za statkem jde v ruce cizí. Naši staří předkové trpěli mnoho, robotovali a přece mohli zakopávati peníze před nepřitelem, přece měli pro doby zlé ušetřeno, a to bylo proto, že přestávali na mále, na tom, jak jim to žiti stačilo. Viděti lze za dnů našich, že, kdo se neumí obmezit, kdo neumí přestávati na mále, ten je v tom hůře nežli chudás největší. Je v tom hůře nežli ten žebrák, který se usmívá, když mu dáme almužnu a ukážeme mu soucit svůj, kdežto zde, s takovým člověkem, který nikdy neměl dosti požitků a pak i o to, co měl, přišel, málokdo cítí soucitně. Tam vede zásada, žiti nad své prostředky, toužit nenasytně výše, ukájet své vášně po způsobě velikých tohoto zvráceného světa a zapomenouti na statek po otcích zděděný, na pole, potem jejich zrosené, a zapomenouti na způsob života staročeského, jak krásný

byl v jeho zbožnosti, v jeho prostotě a při té zásadě »přestávej na mále«.

Ó, viděli jste, přátelé, kam vede to zapomenutí! Nedávno kolik rodin odjždělo z krajin našich za moře. Viděli jste starce a stařeny plačící a marně lomící rukama po tom kousku, kde se zrodili a kde prožili tolik let života. Viděli jste ženy a děti ustrašené. Ti všichni byli jako oběť odvedeni, odvezeni v cizinu. A jako oběť čeho? Jako oběť toho, že hospodáři těch statků zapomněli na tu starou osvědčenou prostotu života, že toužili výše, nepřestávali na tom, co jim statek vynášel. Smutný to konec!

Jak blahodárné je tedy to slovo zásady »křesťane, přestávej na mále a budeš bohatý«!

Vy slyšeli jste zajisté o králi, který hledal spokojeného člověka v říši své. A nejspokojenější byl nalezen ten uhlíř chudičkový, který neměl košile. Z toho příkladu vidíte, že nejsou požitky života nad míru podmínkou spokojenosti. A to si pamatujte! Hleďte, budete žít v tom roce příštím ve statcích a chatách svých při práci své, a já vím, jak mozolné. Budete zase žít při práci své, neboť práce čeká člověka každým rokem, v dílnách svých vy dělníci. Vzpomeňte, jak vám bylo všem volno loni, když vy všichni vydělali jste si svůj chléb a řekli jste: Bohu díky, že ho máme. Pravím vám, že bohatší jste byli v tu chvíli, při těch slovech, nežli Bůh ví jaký labužník, hovčící si u přeplněného stolu, neboť není vždy Bůh tam, kde se stoly prohýbají, a není tam vždy spokojenost a ukojení touhy lidské. To si pamatujme, učme se přestávati na mále, budme spokojeni s tím, co nám život náš, třeba prostinký, podává, a věřte, budeme šťastni také i v roce příštím.

3. A přicházím k poslední z té trojice pro náš život prospěšné zásadě. A ta zní: »Křesťane, neublížuj nikomu a žij tak, abys každému se mohl podívati do očí.«

Včera večer oslaven byl tu a tam hlučně konec roku. Jsouť mnozí, také křesťané, kteří raději jdou někam jinam slavit ono ukončení nežli aby přišli poděkovat do chrámu Páně. Někde se končí ten rok pustým křikem, kluzkou písní a vřavou takovou, která svědčí, že to už s rozumem pod vlivem opojných nápojů není v pořádku.

Vzpomínám při tom na jeden případ v domě jistého boháče. Urovnal své účty do večera, a že byly příznivy, byl vesel a uspořádal zřízencům svým stkvělou hostinu. Při hostině bylo veselo až do půlnoci a se sklenkou v ruce byl přivítán rok nový. Pak ztichlo vše, ti, kteří hodovali, usnuli. Jen pán nemohl usnouti. Byl rozčilen stkvělým výsledkem svých obchodů a peněz i vínem silným. Byl sám a sám v temnu komnaty své. S úsměvem uvažuje, oč se stal za rok minulý bohatším, když tu pojednou vyděšen pobíhá po komnatě a dívá se ustrašeně v kout svého obydlí. Zdá se mu, že tam v koutě postava jakás je před ním hrozivě vztyčena a že k němu mluví: »Urovnal jsi své účty, máš výtěžek, slyšíš, ale vzpomněl jsi na to, že třeba v tom výtěžku je něco nespravedlivého? Viz, komu jsi v roce minulém ublížil! A přízrak

kynul, a teď kráčela před boháčem řada postav, dívajících se na něho s výčitkou. Boháč ztrnul a nemohl se vzpamatovati dlouho. Pak dlouho byl zasmušilý, a vyjasnil svou tvář teprve tehdy, když vynahradil, čím byl ublížil. Pak díval se kolem sebe pohledem klidným, ne těkavým.

Z příkladu tohoto zajisté je zjevno, jak dobrá, prospěšná je ta zásada: Křestane, jednej vždy tak, abys mohl podívati se každému do očí.

Jen ten, kdo vůči bližnímu špatně jedná, kdo šidí, okrádá a vůbec nepoctivosti provádí, ten jen chodí mezi námi tak, že každý pohled jeho je bojácný proto, aby mu někdo špatnost jeho již z tváře nevyčetl, kdežto pohled poctivce je tak jasný a zároveň tolik milý. A po tomto pohledě poctivce máme zajisté zatoužiti všichni. Hleďte! Včera stáli jsme na konci roku minulého před tváří Boží, a tak v tom zadumání šly různé zjevy z roku předešlého před duševním zrakem naším. Zda napadla nám též otázka: Jestli pak jsem někomu v roce minulém neublížil? Ó, ubližuje se mnoho! Jak často pouhá podezřívavá myšlenka napadne, a ta již ubližuje. Jak často prohodí se neopatrně slovo, a druhého to bolí! Jak často myslíme, že ten který skutek nám je k dobrému, a počítáme jenom na sebe a nevzpomeneme, že z toho, co nám snad vzbudí ve tváři úsměv, jinému může vyhrknouti slza, slza bolesti! Ó, člověk člověku může ublížiti snadno! Dobře se říká: »Proti komu se spiknou lidé, to je horší nežli dopuštění Boží.«

Přátelé, opakují: Křestane, pamatuj, abys neublížil nikomu, abys mohl každému se podívati do očí. A jestli včera snad někomu vyčítalo svědomí: vidíš, tys v roce minulém se svým spolubližním tak a onak jednal, tys tomu neb onomu ublížil, nuže, litujme a umiňme si na prahu roku nového, že si to vynahradíme. A učiňme tak za tím účelem, aby, až tento nový rok, který dnes vítáme, skloní se ku konci, v poslední svůj večer, aby nízádná výčitka nás netížila. A kde není výčitky ve svědomí, kde je pohled na spolubratra čistý, jasný, tam je pravé štěstí, a po takovém štěstí zatužme, přičiňme se o ně jako křesťané.

* * *

A tak, přátelé, jsem probral, nač máme spoléhati v roce příštím, chceme-li, aby týž pro nás byl šťastný. Řekl jsem a vysvětlil, že čas není naším přítelem, proud jeho žene se nemilosrdně dále a chvátí vše, na čem jsme si zakládali, co nás plnilo blahem, on rozdvojuje i svazky nejvěrnější a nejšťastnější. »Leta mjíejí, a cestou, kterou se zpět nenavrátíme, se béřeme.« A ubíráti se tak budeme i v roce příštím. Kdož ví, jestli ten čas roku nového, jež dnes započínáme, nestojí před námi jako nepřítel? A před nepřitelem? Vzpomínám tuto na slova jednoho vojevůdce. Řekl svým vojákům: »Nepřítel před branami! Nuže, obraťte, vojáci, oči své vzhůru ve víře a doufání, že tam je Spomocník náš, Bůh silný a mocný! A spojte paže své v lásce a snášelivosti v jednu mocnou paži a osvobodíme město. Hle, brány jsou uza-

vřeny, a hrozí vám nedostatek! Pokořme se pod mocnou ruku Toho, který na nás svízele ty poslal, a obmezujme se mezi sebou, abychom déle vydrželi obležení, a hledme si do očí v každém utrpení jako bratří, a nepřítel sebe mocnější nás nezdolá.«

I pravím vám, přátelé, podle těchto slov: Hledte, chceme býti dojistá šťastni v roce příštím. Vždyť každý z nás touží po paprsku toho, byť skrovného, štěstí, jak si je v mysli své vykouzil. Nuže, obracejme zraky své k Bohu ve víře pevné, budme víře své věrni, důvěřujme v Boha, že Svých věrných neopustí, a naplníme srdce svá láskou křesťanskou. A pak budme pokorní, netoužíce nad to, co je nemožno, přestávejme na tom, co kdo má, třebaš to i málo bylo, a neubližujme — neubližujme si. Pak, přátelé drazí, ať cokoli přijde, budeme šťastni. Ať cokoli přijde, najde nás to, jak jsem již řekl, připraveny jako křesťany! Víra v Boha, důvěra v Něho, láska, onen odlesk lásky Kristovy k nám, pokora křesťanská, přestávání i na mále, ono blahé uspokojení, jež činí i žebráka spokojeným, a čistota svědomí, že jsme nikomu neublížili, bude-li s námi, to vše převede nás šťastny přese všechny dny roku příštího i roků dalších a zavede nás blaženy až tam v ten krásný okamžik, kdy nebudou se věky čítati na roky, ale kdy zasvitne nám po žití šťastném jeden nekonečný nový rok tam na věčnosti. Amen. František Jiří Košťál, farář ve Skuhrově.

Svátek Zjevení Páně.

Kde máme Ježíše hledati.

›Jděte a ptejte se pilně na dítě, a když naleznete, zvěstujtež mi, abych i já přijda, poklonil se jemu.«

Mat. 2, 8.

Od břehu řeky Tigris přijeli tři králové, poklonit se novému Králi. Hvězda je vedla cestou dalekou. Překročili poušť a vkročili do Palestiny. U Jerusaléma se náhle hvězda ztratila, a proto se táží a pátrají: ›Kde jest Ten, který se narodil, Král židovský?«
— Učení v Písmech, mudrci a učitelé, hledali místo zrození Páně, až je našli v nepatrném městečku judském, v Betlémě.

Proč se oni králové tak horlivě vyptávali? Proč i ke králi Herodesovi přišli a tolik pátrali? Chtěli nalézt Ježíše. Dnešní slavnost, dí svatý Ambrož, mnohého křesťana zahanbuje. Pohané, kteří dosud ničeho nevěděli o lásce a slitovnosti Ježíšově, hledají Ho tak horlivě, a křesťané, kteří Jeho život, učení, muka i smrt znají, vyhledávají mnohem více jiné věci než Ježíše. Kéž se nás tato výčitka netýká! Kéž hledáme Spasitele svého jako andělé nebeští, jako pastýři a dnešní oslavenci: svatí tři králové!

Než, kde máme Ježíše hledati?

Odpověď na otázku tu podáme dnes s pomocí svatých tří králů, našich orodovníkův a přímělcův.

P o j e d n á n í.

Dávno tomu jest, co posvátná noc vydala nám Spasitele ; již dávno minul onen šťastný den, kdy andělé oslavovali příchod Ježíšův, kdy pastýři vzdali poklonu Vykupiteli a tři králové dalekou cestu vážili pro Ježíše. I Betlém dávno proměněn v trosky, a jesle, v nichž se Pán náš zrodil, k veřejné úctě odneseny do Říma. Ale božské Dítě podnes jest ctěno a velebeno, pozdravováno a vzýváno, ač Spasitel náš dávno do nebe odešel.

Když po tisíciletích Spasitel ještě bude vyhledáván, a také my (po Něm pátráme, uvažujeme o jeslích, osobách) i jiných předmětech zde přítomných a spolu o místech, kde lze Ježíše naléztí.

1. Při jeslích jsou Maria a Josef, lidé zbožní a spravedliví. Jsou obrazem zbožnosti a svatosti. Tedy při pobožných lidech lze naléztí Spasitele, při oněch duších, jež jsou v stavu milosti Boží, při lidech, kteří mají čisté svědomí, kteří sice také chybují, ale pouze ze slabosti lidské, hříchů smrtelných se však varují, kteří si přejí, kráčetí stále cestou ctnosti. U těchto zbožných lidí jest Pán, poněvadž to řekl. Proslovil se totiž i Spasitel, že toho, kdo miluje Boha, i Otec nebeský v lásce má a vezme jej do království nebeského.

Chceš-li kdo Ježíše viděti, hledej Ho u spravedlivých lidí, ale ne u těch, kteří falešnou pobožnost předstírají a jen z ohledů světských zbožnými se zdají ; hledej Ho u lidí spolu pokorných a opravdu nábožných, jimž láska k Bohu plá z úst, (kteří jsou nadšeni pro čest Boží.) V jejich společnosti jest člověk nakloněn k modlitbě, rozohněn ku zbožnosti, (zde se cítí spravedlivým a šťastným.) Společnost takových lidí ukazuje přítomnost Boží, že Ježíš u nich přebývá vítězně nade všemi křehkostmi lidskými. Šťastný křesťan, který takové duše nalezl na světě, šťastný člověk který má takové lidi svými rádci a vůdci. Ten nalezl hvězdu, která jej dobře povede světem až do slávy věčné. Kdo nalezne takového přítele, našel Samého Spasitele, kdo bydlí mezi zbožným lidem, cítí se jako v nebi. Hledejme tedy Pána s třemi králi u zbožných a spravedlivých lidí.

2. Při jeslích vídáme pastýře, kteří přišli poklonit se božskému Dítěti. Ti jsou obrazem lidí chudých, neboť i zde lze Spasitele naléztí. Chudým se Ježíš narodil, jako chudý umřel ; chudou měl Matku, chudého pěstouna ; chudé si vyvolil apoštoly. To jest znamením, že miluje Bůh chudé. Svatá Terezie říkala : »Čím jsme chudší, tím jistěji jest Pán u nás.« A Ježíš se vyslovil : »Cokoliv jste jednomu z nejmenších učinili, mně jste učinili. Byl jsem hladov a nasýtíli jste mne« atd.

Z toho nutno souditi, že jest Spasitel u lidí chudých. Milovati budeme Boha, jestliže lásku křesťanskou prokážeme svým spolubližním v chudobě, poněvadž jest při nich Ježíš, jako byl spolu s chudými pastýři při jeslích betlemských.

Než i u chudých nutno užívati obezřetnosti; poněvadž někteří almužny nezasluhují a vůbec chudými, jaké my zde rozumíme a jakými pastýři byli, nejsou. Při těch není Pán a Spasitel náš. Bůh jest s těmi, kteří nezaslouženě do chudoby upadli, kteří nouzi odhodlaně snášejí, do vůle Boží se odevzdávajíce. Tito sebe menší dar přijímají s díkem a láskou. Těmto poskytnouti almužnu, jest jako ctíti Boha, těmto podaný dar jest Bohu milejší, než zlato, kadidlo a myrrha.

Hledejme tedy Pána mezi chudými, a tím zjednáme sobě nemalé zásluhy, jako oni mudrci, kteří svými dary, svojí obětavostí a horlivostí dobyli si slávy a milosti u Hospodina, že mezi světce jsou připočteni, a každý rok jejich památku slavíme.)

3. V chlévě zahřívala Dítě některá zvířata, která tam právě byla. Ta jsou obrazem hříšníků, u nichž lze také nalézti Vykupitele. Bůh dal člověku rozum, by se jím lišil mimo jiné od zvířat. Kdo hřeší těžce, ztrácí rozum svůj, stává se dle slov žalmisty Páně podobným nerozumné tváři.

Jak nešťastným jest člověk, upadá-li do hříchů; ale, ačkoliv neštěstí jeho jest veliké, přece jest s ním Spasitel, ne že by měl z něho potěšení, ale že se nad ním smilovává. Miloval Ježíš hříšníky, vyhledával je, a podobně činí i nyní, jsa stále připraven, že hříchů je vysvoboditi a jako Petra na pravou cestu je přivésti. Bůh volá hříšníky, jako kdysi Spasitel s kříže lidstvo k Sobě volal. Svätý Tomáš Aquinský dí, že není záslužnějšího díla, jako obracet hříšníky, poněvadž při každém lze Spasitele nalézti.

»Zajatcem jsem byl, a vysvobodili jste mne,« řekne Vykupitel ku spravedlivým. Při hříšnících jest Spasitel jako zajat, a kdo Ho vysvobodí, hříšníka totiž k Bohu přivede, dojde odměny v nebesích. Zachraňme duše svých bližních, a nalezneme Pána! Nebo má býti nadarmo prolita krev Kristova pro člověka, na jehož hlavu tekla křestní voda, jehož čelo bylo svätým olejem mazáno a srdce se stalo sídlem těla Páně? Zachraň ho, kdo můžeš a k tomu síly a příležitosti máš! Zachraň jej především modlitbou doma i v chrámě při mši sväté, u neposkvrněného srdce Marie Panny, kde jest naše útočiště, a při jeslích nově zrozeného Pána! Zachraň hříšníky napomínáním, radou, příkladem dobrým a všemi jinými prostředky, jimiž lze hříšníky obrátiti a na pravou cestu ctnosti přivésti!

4. Noc byla, když se Pán Ježíš narodil; i v této noci lze Spasitele nalézti, a to v noci neštěstí. Nikde a nikdy se nezapomíná na Boha tak snadno jako ve štěstí a blahu, a nikde lidé tak brzo na Boha nevzpomenou jako v neštěstí a nehodách života tohoto.

Když svätá Kateřina Sienská, jsouc pronásledována a tísněna nesnáze v modlitbě vzdychala: »Opustil jsi mne, ó Bože?« Pán se jí zjevil, řka: »Uprostřed nejkrutějších bolestí jsem Já.«

Kdo snášel více bolestí a protiventví než Maria Panna, a Spasitel byl s ní! Kdo byl smutnější Marie Magdaleny, a Ježíš

se jí ukázal v zahradě! Bůh jest při zarmoucených, trpících, pronásledovaných a nešťastných.

Tři králové byli velice potěšeni, když hvězdu spatřili, a zarmoutili se nemálo, když jim zmizela z očí. Radujme se i my, když v noci utrpení hvězda spásy vyjde, a hledejme ji, ztratila-li se nám s obzoru. V utrpeních Spasitel jest mocnou potěchou jako apoštolům, tonoucím na lodičce. Myšlénka: »Ježíš jest s námi!« oživuje a povzbuzuje nás k trpělivosti a odevzdanosti.

5. Spasitel se narodil v Betlémě, městě Davidově, a to jest poslední místo, kde budeme Ježíše hledati. Slovo Betlém znamená »dům chleba«, a křesťané mají takový dům chleba v katolické Církvi. Církev má tělo Páně, má chléb nebeský, má Vykupitele, a zde můžeme právem Ježíše nalézt. Hledejme Pána svého v chrámě, kde jest skryt ve svatostánku, kde stále přebývá a kde se také křesťanům za pokrm podává ve Svátosti nejsvětější.

Svatí králové hledali Spasitele v dalekých krajinách, až Ho našli v Betlémě. Hledejme Pána v chrámech křesťanských a především ve Svátosti oltářní. Zde se podává lidem Ježíš jako Bůh i člověk s tělem a duší. Nic nás od tohoto nebeského chleba neodvrací: ani nepohoda, ani nemoc, ani jakákoliv nepřiležitost. Když nemůžeme sami přistupovati ke stolu Páně, Ježíš přichází k nám na lože smrtelné. Kristus budiž naším životem i naší smrtí!

Vykupitel náš jest všude, na každém místě, na nebi i na zemi, jest všudybytný čili všudypřítomný, všude Jej můžeme nalézt. Dnes, pozorujíc jesle Kristovy, poznali jsme, že lze nalézt Pána a Spasitele u lidí zbožných, u lidí chudých, u hříšníků, nešťastných postižených a v nebeském Betlémě, to jest v chrámě. Hvězda nás vede jako ony krále, učení víry svaté nás doprovází po cestách života. Slyšme hlasu jeho, choďme ve světle pravého učení, a pak bude stále při nás Hospodin náš na zemi i v království nebeském. Amen.

Alois Dostál, farář v Křečovicích.

Neděle I. po Zjevení Páně.

Poslušnost dětí.

»Byl jim poddán«

Lukáš 2, 51.

Dnešní evangelium jest tak bohaté na dobré učení pro nás, že je nemožno, o nich promluvití najednou. Které ponaučení si máme z něho vybrati? Mám vám ukázati příklad Kristův, jak již v útlém mládí šel dalekou cestu do Jerusalema do chrámu Páně a jak zde rád prodléval? Či mám mluvití, jak miloval modlitbu a slovo Boží? Či vám mám líčiti starost a bázeň rodičů, když Ho tři dny s bolestí hledali? Nikoli, drže se slov evangelia: »Byl jim poddán,« promluvíme dnes o poslušnosti dětí vůči rodičům.

P o j e d n á n í.

1. Máte rychle a s radostí vše učiniti, co rodiče poroučejí a vše zanechati, co zapovídají, jestliže to neodporuje přikázáním Božím!

K tomu vás vybízí sv. Pavel, řka: »Děti, poslouvejte rodičů v Pánu, neboť to jest správné.« Efes. 6. 1. A vlastně ani není třeba, jak dí sv. Augustin, by tato povinnost, rodičů poslouchati, výslovně napsána byla. Jestli vepsána v srdce naše a to tak hluboko prstem Božím v srdce naše vepsána, že ji žádná lidská zloba vymazati odtud nemůže. Máte rychle a s radostí všechny rozkazy rodičů vykonávati jako Isák, který na slovo otce rychle a radostně poslechl, a neptal se dlouho, kdo je obětí, a kde má obět býti obětována; a když otec na horu Moria vystoupil a prohlásil, Isák že je obětí, dal se rád svázati a na hranici položiti. A Kristus Pán, jak dnešní evangelium vypravuje, byl rodičů poslušen, On Bůh byl poslušen rodičů, lidí!

Kdyby však rodiče něco poručili, co je proti přikázáním Božím, kdyby na př. poručili: řekni to neb ono, co pravdou není, nebo jdi a vezmi lidem to neb ono, tu děti poslechnouti nesmějí, a kdyby to přece učinily, hřešily by, podle okolností i těžce. Neboť Kristus Pán řekl: »Kdo rodiče více miluje než mne, není mne hoden.« Leovigild, král visigothský ve Španělsku, měl syna Hermenegilda, který se odřekl bludu ariánského, jemuž byl jeho otec oddán, a obrátil se na katolickou víru. Leovigild chopil se syna a zavřel ho v Seville do věže, tam byl na nohou i na rukou řetězy pevně svázán. Otec poslal k němu posla s rozkazem, aby se odřekl katolické víry, jinak že upadne v přísné tresty. Avšak Hermenegild odpověděl poslu: »Vrať se a řekni otci, že se vzdávám koruny i života, ano i jeho milosti a lásky, jakmile má zapření mé svaté víry býti cenou těchto pomíjejících statkův.« Otec se rozhněval na syna pro jeho stálost, poslal kata do vězení a dal mu stíti hlavu. Tak zemřel mladý rek za víru, a Církev slaví jeho památku dne 13. dubna.

2. Máte splniti i jejich přání, máte rádi vše konati, co by rodičům nějak radost způsobiti mohlo. Tak už kniha přísloví dí: »Moudrý syn potěšuje svého otce.« Chudá vdova, která dříve náležitě mši sv. navštěvovala, dlouhá leta nemohla pro nemoc mši sv. přítomna býti. Jednou v neděli pravila zarmoucená dvěma synům: »Jak ráda slyšela bych opět mši sv.! Ale nemohu, jsem příliš slabá, a cesta je daleká.« Při tom plakala a hluboce vzdychala, líbala kříž na růženci a modlila se jej nábožně. Tu vnukl Bůh jejím synům, kteří byli sice chudí, ale zbožní, dobrou myšlénku. Upevnili dvě silné tyče na lenošku, v níž stará matka seděla a nesli ji tak do kostela a posadili ji v kostele mezi věřící, kteří byli tím velmi dojatai. Jak krásně jednali tito synové! Tak i pro vás, milé dítky, má býti přání rodičů rozkazem!

3. Když děti dospěly a nejsou již pod pravomocí rodičů, mají jejich rady a napomenutí dbáti a rádi je od nich přijímati,

obzvláště však mají vyplniti jejich poslední vůli. Neboť rodiče mají větší rozhled a více zkušenosti a pro oteckou a mateřskou lásku jsou nejpřímnějšími rádci dětí svých. Proto nás napomíná Písmo sv.: »Poslechni, synu, na ponaučení otce!« Když si volíme nějaký stav nebo povolání, máme se rodičů ptáti o radu. Zvláště mají děti vykonati poslední vůli rodičů. Otec Ottmar se roz-nemohl, a nemoc se každodenně horšila, tak že mu blízkou smrt zvěstovala. Jednoho rána, sotva slunce vyšlo, najednou velmi se-slábl; jeho obličej byl celý bledý. Jeho tři děti Albert, Linhart a Anežka stáli se slzami v oku kolem lože nemocného otce, matka stírala studený pot s jeho čela. Každý dech zdál se býti poslední. Než najednou se opět vzchopil, posadil se na loži a pravil k nim slabým hlasem: »Milé děti! vidíte zde matku, která mi stírá pod s čela. Prokázala mně i vám mnoho dobrého. Ctěte a milujte ji, nezarmucujte srdce jejího nikdy neposlušností! Jste chudí, jako jsem byl i já chudý; ale Bůh mne neopustil; neopustí i vás, jestliže Ho vy neopustíte. Poslechněte ještě má poslední slova a hluboko si je vepište v srdce svá!« — K nejstaršímu Albertovi pravil: »Synu, jsi sice poslušný a máš dobré srdce, ale jsi příliš zlostný; věz, zlost člověka nečiní, co jest Bohu příjemno. Pamatuji na poslední slova otcova, kdykoli budeš ke zlosti pokoušen!« — K mladšímu synu Linhartovi pravil: »I ty jsi hodný, ale lehkomyšlný; a z lehkomyšlnosti dělá člověk více zlého nežli ze zlosti. Mysli na důležitou hodinu, která nyní bude bít pro otce tvého, kdykoli by se o tebe budoucně lehkomyšlnost pokoušela. A ani s tebou, milá Anežko, nemohu se bez napomenutí rozloučiti. Nemáš sice chyb svých bratří, ale jsi nespokojena se svým osudem. Pak závidíš bližnímu svému, jsi Bohu nevděčnou a sama sebou nešťastnou. Pomysli přece: Mnohý je chudý, i když má veliké jmění, a mnohý je bohatý i ve své chudobě!« Když tak otec mluvil, plakaly děti hlasitě a přislíbily mu, že se budou podle jeho posledních napomenutí řídit. Mlčky podával každému ruku. Chtěl ještě mluvit, ale jazyk mu nechtěl již sloužiti. Jeho poslední slova měly děti jeho na paměti při každém pokušení proti jejich hlavním chybám, ctily a poslouchaly matku, a když i ji pochovaly, uctívaly hrob obou rodičův a modlily se za ně.

Spravujte se podle toho, milé děti! Ctěte a milujte rodiče a poslouvejte jich. Vynasnažte se, jak můžete, odplácti jim nesčetná dobrodíní, která vám prokázali a prokazují. O Samsonovi vypravuje Písmo sv., že když v tlamě lva, kterého před několika dny zabil, roj včel a medový koláč nalezl, že tento koláč vzal a rodičům donesl. Následujte, milé děti, Samsona, předkládejte rodičům sladký med a nikoli hořkou žluč! Nezarmucujte jich vzdorovitostí a neposlušností, nýbrž působte jim radost dobrými křesťanskými mravy! Pak můžete doufati, že vám udělí Pán Bůh požehnání, které slíbil hodným a poslušným dětem. Amen.

Jan Nep. Jos. Holý.

Neděle II. po Zjevení Páně.

(Nejsvětějšího jména Ježíš.)

Jméno Ježíš povzbuzuje nás k úctě a k důvěře.

•Není v žádném jiném spasení; neboť není jiného jména pod nebem daného lidem, v němž bychom měli spasení býti.« Skut ap. 4, 12.

Nám všem bylo a jest vykupení a spasení potřebí; žádný člověk se sám vykoupiti nemohl a nemůže; nám jest tudíž všem Vykupitele a Spasitele potřebí; žádný anděl, žádný archanděl a cherubín nás vykoupiti nemohl a nemůže; jako nás mohl jen Bůh stvořiti, mohl nás jen vtělený Bůh vykoupiti, spasiti. A Syn Boží se také vtělil, aby nás vykoupil a spasil, což učinil na kříži; proto nemůže nikdo leč skrze Ježíše Krista spasen býti; a proto dí sv. Petr: »Není v žádném jiném spasení; neboť není jiného jména pod nebem...« A z toho následuje,

že k Pánu Ježíši, k Jeho nejsvětějšímu jménu úcty a důvěry míti máme a míti musíme, chceme-li skrze Ježíše Krista spasení býti.

P o j e d n á n í.

1. Nejsvětější jméno Ježíš nás zavazuje a povzbuzuje k úctě; a proč k úctě? K úctě nás zavazuje, protože jest to jméno vtěleného Boha, vtěleného Syna Božího, našeho Vykupitele a Spasitele, našeho největšího dobrodince a budoucího soudce světa, soudce živých i mrtvých; an jest to jméno vtěleného Boha, platí i vůči němu to druhé přikázání Boží, jež zní: »Nevezmeš jména Božího nadarmo.« Tomu nás učí i svatý Pavel, řka: »Bůh povýšil Ježíše Krista, a dal Jemu jméno, kteréž jest nad všeliké jméno, aby ve jménu Ježíše každé koleno klekalo, nebeských, zemských, i pekelných, a každý jazyk aby vyznával, že Pán Ježíš Kristus jest v slávě Boha Otce.« Filip. 2, 9—11. Z této také příčiny ctí a velebí Církev svatá jméno Ježíš, a proto také ustanovila dnešní slavnost k uctění jména Ježíš, a vybízí nás tak, abychom toto přesvaté jméno, které od Samého Otce nebeského Kristu Pánu dáno bylo, v největší uctivosti měli. K této úctě nás zavazují i ty účinky důvěrného vzývání jména Ježíš; platí o tomto jménu slova svatého Pavla, řkouceho: »Kdokoli vzýváti bude jméno Páně, spasen bude.« Řím. 10, 13. A jako nás zavazují a povzbuzují účinky vzývání jména Ježíš k úctě jména Ježíš, tak nás od neuctívání jména toho má odstrašiti škoda a zhoubnost, kterou zneuctívání jména toho nám přináší. I to křesťanské pozdravení,

keré Církev svatá zavedla a mnohými milostmi obmyslila, vybízí nás jméno ›Ježíš‹ ctíti, nebo nevybízí nás jen Pána Ježíše jako Boha a Vykupitele z vděčnosti chváliti, ale i to jméno v té největší uctivosti míti. — Jako nás jméno Ježíš k uctivosti vybízí, tak nás vybízí i k důvěře.

2. Jméno Ježíš nás vybízí k důvěře proto, že jest to jméno vtěleného Boha, a v Boha máme všecku důvěru skládati, nebo Bůh všemohoucí, nejvyšší dobrotivý a milosrdný jest; a Písmo svaté zřejmě dří, že, kdo v Boha doufá, zahanben nebude. Písmo svaté Nového Zákona jest plno důkazů, jak důvěra v Pána Ježíše užitečná a mocná jest. Pán Ježíš nám Svým vtělením, životem, umučením a smrtí Svou neskončených zásluh vydobyl, a právě skrze tyto neskončené zásluhy dosáhneme od Boha všecko, za co Ho ve jménu Ježíš prosíme, se na Jeho neskončené zásluhy odvoláváme; kdyby Pána Ježíše nebylo, kdyby nebylo neskončených zásluh Jeho, ztraceni bychom byli všickni, nebylo by pro nás spásy, ale takto dosáhneme všecko skrze Ježíše Krista, co nám k dobrému prospívá, když Boha ve jménu Ježíše prosíme, když k Ježíši Kristu se utkáme, a Jeho jméno důvěrně vzýváme, zvlášt jsme-li v stavu milosti Boží postaveni; tu platí slova sv. Pavla: ›Každý zajisté, kdožkoli vzývati bude jméno Páně, spasen bude‹, a slova sv. Petra: ›Není v žádném jiném spasení; neboť není jiného jména pod nebem daného lidem, v němž bychom měli spasení býti.‹

Nuže tedy vzývejme jméno Ježíš!

Vzývejme jméno Ježíš v slabosti své, když těžká pokušení na nás doléhají a nám nemožno se býti zdá nad nimi zvítěziti, a Pán Ježíš posilní nás, že dobrý boj bojovati budeme; tu zakusíme na sobě pravdu slov sv. Pavla, řkoucího: ›Všecko mohu skrze Toho, kterýž mne posiluje‹ Tit. 4, 13. Ano bez Něho ničehož nemůžeme, jak Sám dří: ›Beze Mne ničehož nemůžete učiniti,‹ Jan 15, 5; ale s Ním všecko můžeme, jak na svatých a světicích Božích vidíme ztvrzeno. — K Němu se utíkejme v hříšnosti své, když nemožno zdá se nám býti polepšiti se a odpuštění dosáhnouti; budeme-li jméno Jeho přesvaté důvěrně vzývati, pohne nás k pokání a odpustí nám při pravém pokání hříchy naše, nebo neskončené zásluhy Jeho převažují všechny hříchy celého světa, kdyby jich sebe více bylo, takže jistě při pravém pokání odpuštění hříchů — právě skrze tyto zásluhy dosáhneme.

Nejsv. jméno Ježíš vzývejme před prací, mezi a po práci, a On nám bude při práci pomáhati a udělí nám Svého požehnání, požehná práci naší. Vždyť Sám nás vybízí, řka: ›Pojďte ke Mně všickni, kteříž pracujete a obtíženi jste, a Já vás občerstvím‹ Mat. 11, 28; a sv. Pavel nás vybízí k tomu slovy: ›Všecko, cožkoli činíte v slovu neb v skutku, všecko číňte ve jménu Pána Ježíše Krista.‹ Kolos. 3, 17.

Ano, chcete-li, aby Pán Ježíš práci vaší požehnal, Jeho vzývati musíte, nebo kletbu ze země a z potu našeho při práci sňal; ale proto nesmíte den sváteční a nedělní práci bez potřeby a po-

volení znesvěcovati; vždyť proto se nyní bídy více a více rozmáhá, řemesla a hospodářství při všem pokroku hynou a požehnání nepřinášejí, že se jméno Ježíš od mnohých nevzývá, zneuctívá a den Páně se zbytečnou služební prací zlehčuje a znesvěcuje, a nebude lépe, dokud se i v tom ohledu náprava nestane. —

I v zármutku a opuštěnosti vzývejte důvěrně jméno Ježíš, a Pán Ježíš vás potěší; Onť jest potěšení naše. Ó, co zarmoucených zázračně Pán Ježíš potěšil! Vdově v Naim při pohřbu jediného syna jen řekl: »Neplačž«, a hned byla potěšena, neboť vzkřísil jediného syna jejího; tak potěšil i Martu a sestru její Marii Magdalenu. V nemoci vzývejte jméno Ježíš, vždyť Pán Ježíš pouhou vůlí Svou uzdravoval nemocné, když důvěrně vzýván byl, a svatý Petr ve jménu Ježíše Nazaretského uzdravil od narození chromého! —

V chudobě a v neštěstí vzývejte jméno Ježíš, a On jistě vám pomůže, vzbudí vám dobrodince a požehná i to málo, jako požehnal a rozmnožil chleby na poušti, že s tím vystačíte. — I v štěstí vzývejte jméno Ježíš, a On učiní, že ho k dobrému použijete, a nikoli ku zkáze a škodě nesmrtelné duše své.

A v protivenstvích, když nenávidění a pronásledování jste, též Jeho jméno vzývejte. Sv. Felix mučenník, jehož památka se 14. ledna koná a slaví, jsa od svých nepřátel pronásledován, ukryl se před nimi ve skalní sluji; jak mile tam vešel, zamřízili pavouci otvor hustými pavučinami; nepřátelé jeho, přišedše tam, odešli, myslíce sobě, tam že nebude, nebo viděli pavučinami zamřížený otvor; tím byl svatý Felix zachráněn. Napotom říkával: »Když Kristus jest přítomen, stává se pavučina hradbou, a v nepřítomnosti Kristově se stává hradba pavučinou«. Hle, jak dobré jestiž tudíž v čas nebezpečnosti jméno Ježíš vzývati! —

Konečně vzývejme jméno »Ježíš« v hodině smrti; kdo to činí, umře v Pánu, umře v milosti Boží, nebo Pán Ježíš ho nenechá bez lítosti, bez pokání zemřítí, jako nenechal kajícího lotra bez pokání umřítí. Tak to činili a činí všickni spravedliví; sv. Stěpán zvolal: »Pane Ježíši, přijmi ducha mého«, a usnul v Pánu; ano po vzývání jména Ježíš se umírá v Pánu. — A aby vzývání jména Ježíš tím jistěji vyslyšeno bylo, vzývejme zároveň blahoslavenou Pannu Marii, prosíce ji, aby ona s námi a za nás Syna Božího vzývala a prosila. Hle, na slovo její: »Nemají vína«, proměnil Pán Ježíš vodu ve víno. — Ano, důvěrně tudíž jméno Ježíš vzývejme, nepamínajíce nikdy, že jen ve jménu Ježíš naše spasení jest, a že každý, kdo jméno Páně vzývá, spasen bude. Amen.

Jan Podlaha, arcikněz a děkan v Stálci.

Neděle III. po Zjevení Páně.

(Slavnost sv. Rodiny.)

Svatá Rodina — vzor rodin křesťanských.

»I sstoupil s nimi, a přišel do Nazareta,
a byl jim poddán.« Luk. 2, 51.

Jednou z hlavních příčin nynějších smutných a rozháraných poměrů společenských jest rozervanost a nespořádanost života rodinného. Byly doby, kdy rodina křesťanská zbožným životem a pořádkem vzorným se vyznamenávala; byly časy, kdy v rodinách křesťanských blahodárná svornost a spokojenost sídlila, kdy pod střechami křesťanskými majetek vzrůstal a blahobyt vzkvétal. Od těch dob změnilo se mnoho. Poctivé mravy a dobré zvyky bohabojných předků zmizely, zbožné a ušlechtilé písně z domů se vystěhovaly a konečně s vírou živou opustilo krby křesťanské i požehnání Boží. Nevěra dechem jedovatým otravuje všechny vrstvy společnosti lidské; náboženská lhostejnost a vlažnost jako zhoubné malomocenství rozežírá i rodiny křesťanské. Jako však malomocný dle slov dnešního nedělního sv. evangelia byl všemohoucím slovem Ježíšovým uzdraven, tak i rodiny křesťanské od nakažlivých neduhů, jimiž jsou zachváceny, mohou býti očištěny, obrátí-li se s důvěrou ke Kristu a budou-li v Jeho láskyplném Srdci zdroj štěstí a blaha hledati.

Rodina jest základem lidské společnosti. Nejsou-li jednotlivé rodiny šťastny, nemůže býti ani společnost šťastna. Veta však jest po štěstí a spokojenosti v rodinách, které nejsou skutečně křesťanskými. Aby pak rodiny přestaly býti křesťanskými, o to zasazují se nepřátelé křesťanství tím, že otrásají samým základem veškeré společnosti, že brojí proti manželství, které Bůh hned v ráji ustanovil, a které Syn Boží povýšil na svátost. Tu není divu, že sv. Otec Lev XIII. na ochranu svátostného manželství a křesťanského života rodinného již před několika roky schválil*) a po veškerém světě rozšířil zvláštní, na počest sv. Rodiny Nazaretské založený spolek, jehož účelem jest křesťanské rodiny posvěcovati, náboženský život s úctou Rodiny Páně obnovovati a tak ku nápravě poměrů společenských účinně přispívati. Sv. Otec všem rodinám křesťanským důtklivě klade na srdce, aby vytrvale a vroucně ctily a vzývaly sv. Rodinu z Nazareta, která jest nejdokonalejším vzorem svatosti a ctnosti. A poněvadž právě dnes konáme slavnost sv. Rodiny, proto sv. Rodina jakožto vzor rodin křesťanských bude předmětem dnešního našeho rozjímání.

*) Sv. Otec Lev XIII. dne 14. června 1892 schválil »všeobecný spolek křesťanských rodin ku počtě svaté Rodiny z Nazareta.«

P o j e d n á n í.

Dvanáctiletý Ježíš s rodiči Svými navrátil se z Jerusáléma do Nazareta a byl jim poddán. Až do třicátého roku věku svého žil v zátíší a odloučenosti, skryt a nepoznán. Tak Pán Ježíš obnovil základ společnosti lidské, neboť rodinu posvětil a spolu ukázal, jak má býti rodina křesťanská spořádána.

Než pozorujeme již život sv. Rodiny!

1. Šťastným byl chudý domek Nazaretský, v němž tři sv. bytosti přebývaly. Šťastným byl nepa'rný domek ten, neboť byl pln milostí. Ve svých chudých stěnách skrýval a hostil bytosti nejšťastnější a nejsvětější. Byla to chýše, v níž všecko bylo proniknuto bázní Boží a dokonalou zbožností. Boha nade všecko milovali a Bohu věrně sloužili. Ve všem hledali nejprve království Božího a spravedlnosti jeho. Vůle Boží byla v domku Nazaretském zákonem nejvyšším. — To jest také první požadavek, který se činí i rodině křesťanské. Bohužel, že jest na světě mnoho rodin a to i rodin křesťanských, v nichž není ani bázně ani kázně, v nichž přikázání Boží a církevní se nezachovávají. Jsou četné domy, kde od rána do večera se ozývá pusté klení, strašné spílání a rouhání, kde nic jiného není slyšeti než pohoršlivá slova a neslušné řeči. V takových rodinách dojistá nevládne duch křesťanský. Rodičové křesťanští! pečujte o to, aby v obydlích vašich sídlila bázeň Boží, která jest počátkem moudrosti; děti své zbožně vychovávejte, dobrým příkladem jim předcházejte a ani slovem jich nepohoršujte!

2. Posvátný dům v Nazaretě byl domem modlitby. Pohleďme jen na Ježíše, Jenž v tom, co jest Otce Jeho, musí býti! Vizme Marii, matku Jeho, která zachovávala všechna slova Ježíšova v srdci svém! Popatřme i na spravedlivého Josefa, na toho muže podle srdce Božího, bedlivě pozorujme ty tři sv. osoby této rodiny a vyznejme, že každý den modlitbou posvěcovaly, zvláště však, že dnové sváteční byli u nich dny modlitby. — Ó, kéž by si všechny rodiny křesťanské z toho příklad vzaly a sv. Rodinu v pravidelném konání vroucích modliteb následovaly! V rodinách, kde se nepamatuje na modlitbu, na ten každodenní pokrm duší, všecek duchovní život chřadne, hyne, zmirá. Docela jinak by to v mnohých rodinách křesťanských vyhlíželo, kdyby otcové, kdyby hospodářové byli muži modlitby! Otec každé rodiny jest povinen o to se starati, aby v jeho rodině den co den konaly se obvyklé modlitby, a to společně. Vzpomeňme si jen, jaké posvátné kouzlo obestírá hlavy všech členů rodiny, když se modlí zbožně sv. růženec! Otcové křesťanští! dbejte o to, aby ve vašich rodinách konány byly denně ráno, v poledne a večer modlitby společné! A kdyby snad, hospodáři křesťanský, před svatým křížem v své světnici modlitby společné se nekonaly, tedy je zaveď! Na modlitbě společné spočívá docela zvláštní požehnání Boží. Sám Kristus Pán řekl: »Kde jsou dva, nebo tři shromážděni ve jménu

mém, tuť jsem Já uprostřed nich.« Mat. 18, 20. »Potřebí jest vždycky se modliti a neustávati.« Luk. 18, 1. Život Rodiny Páně byl nepřetržitou modlitbou. Rodičové křesťanští, vytrvale a důvěrně modlete se s dětmi svými každodenní modlitby, všechny radosti i starosti Bohu obětujte, všechny své činy k Bohu vztahujte a v modlitbách nikdy neustávejte! Modlitba jest nejdůstojnějším úkonem člověka; nebo moci přistoupiti k bytosti nejvyšší a nejsvětější a jí se klaněti, to mezi tvory pozemskými dáno jest výhradně jen člověku. Pokořiti se před bytostí nejdokonalejší, již se klaní cherubové, to jest pro člověka nejvyšší ctí a vyznamenáním nejvzácnějším. »Dobře dovede žíti, kdo se umí dobře modliti,« pravdivě řekl sv. Augustin. V rodinách, kde se modlitba zanedbává, panuje stálý zmatek a nepořádek. Na děti působí to hrozně, když vidí, že se nemodlí ani otec ani matka. Takové děti bývají většinou nezdravné a nezvedené. Vychování jejich bývá za takových okolností obyčejně pochybené a vede skoro úplně ke zlému a ke hříchu, neboť bez modlitby není ctnosti. Nejlepším prostředkem proti pokušení a hříchu jest zbožná modlitba. »Protož bděte, každého času se modlíte, abyste hodni jméni byli . . . státi před Synem člověka.« Luk. 21, 36.

3. Dům Nazaretský byl dále d o m e m p r á c e. Aby měli z čeho žíti, musili pracovati. S modlitbou v souladu dokonalém spojovali práci, jež jest ozdobou člověka. Ruce měli při práci a srdce u Boha. Svatý Josef pracoval ve své tesařské dílně, Panna Maria obstarávala domácnost, a božské dítě jim všude, kde jen mohlo, s radostí pomáhalo. — Pracovitost, pilnost a spořivost jsou základem blahobytu. Jen tam může se majetek množiti a vzrůstat, kde se pilně pracuje a rozumně šetří! Povinností hospodáře, povinností každého otce rodiny jest, aby se staral o výživu svých domácích; matka jest povinna starati se o domácnost a o pořádek v domě; děti pak mají dle sil svých rodičům pomáhati při práci neb aspoň mají dobrým chováním svým rodičům radost dělati a tak jim tvrdou a těžkou práci ulehčovati. Smutně však to vyhlíží v takové rodině, kde otec krušně vydělaný peníz, místo aby za něj koupil své rodině chléb, utrácí lehkovážně za nápoje opojné, které poslední jiskru lásky k rodině v jeho srdci uhasily. Bída a nouze častým hostem bývá i tam, kde nepořádná matka zanedbává svých povinností. V takové rodině všecko bývá převráceno; otec se přibytku svému vyhýbá a dětem se doma nelíbí. Mnohdy v takových rodinách, jak zkušenost dokazuje, dochází to k žalostným koncům.

Převráceně jednají i takové rodiny, které sice pracují, ale ustavičně jen jako bezduchý stroj pracují. Mimo práci neznají nic jiného. Ve své lakomosti zapominají i na Boha; peníze jsou jim cílem nejvyšším. Spořivost, jakmile stává se lakomstvím, jest hříchem, a to hříchem hlavním. Dům křesťanský má býti domem práce, kde se vše koná ke ctí a slávě Boží.

4. Dům rodiny Páně byl také domem chudoby a utrpení. Všecko tam bylo chudičké a prostičké; nicméně ve své

prosté chudobě všechno tam bylo milé a líbezné. Kristus jakožto všemohoucí Bůh mohl sv. Rodinu před chudobou a před protivnostvými uchrániti. Než Pán Ježíš nevyhledával bohatství a pohodlí ani pro sebe ani pro své rodiče. Z toho jest patrné, že chudoba a utrpení musí býti větším a drahocennějším statkem, nežli bohatství a život bezstarostný. Svatá Rodina pro svou trpělivost a pro svou nezlomnou důvěru v Boha nepocitovala hořkosti chudoby a utrpení. — Na světě širém bez utrpení není nikdo. Každý musí kříž svůj nésti. Nuže, rodičové křesťanští, jste-li chudobní, nepovažujte bohatství za nejvyšší vrchol štěstí pozemského! Chudobný dělník, který v potu tváře své poctivě si vydělává vezdejší chléb svůj, má v očích Božích daleko větší cenu, nežli nesvědomitý boháč, který žije a tyje z mozolů chudáka. Chudý Lazar, když zemřel, nesen jest od andělů do lůna Abrahamova, bohatec však pohřben byl v pekle. Nejste-li pak ani vy ušetření kalicha utrpení, proléváte-li často hořké slzy bolu a žalu, obraťte zraky své na Rodinu Páně a trpělivě, s odevzdaností do vůle Boží snásejte strasti a nehody, které na vás doléhají! Ve svých snaženích a křížích pamatujte na slova sv. apoštola Pavla: »Mám za to, že utrpení tohoto času nejsou rovna budoucí slávě, která se zjeví na nás.« Řím. 8, 18.

5. Památný dům v Nazaretě byl i domem pokoje a míru. Tré srdcí láskou čistou planulo k Bohu, tři duše nejčistší Bohu sloužily, tři svaté bytosti Boha a sebe vespolek milovali a sobě navzájem pomáhaly. Posvátný mír, velebný klid, tajemné ticho, přerušované modlitbou a slovy laskavými, nebeský pokoj oblažoval svatou Rodinu. — Krásné a opravdu utěšené jest přebývání v domě křesťanském, kde mír a svornost vládnou. U krbu klidného, pokojného sladko bývá otci, muži, práci znavenému. Tam snadno okřeje srdce rozbouřené a lehko utiší se mysl vzrušená. Kde však otec a matka, rodiče a děti nedovedou sobě vyhověti, kde spor, svár a hádka na denním bývá pořádku, tam dům rodinný jest peklem. Kdo tím vinen jest, trestu Božímu neujde, ten vedle pekla pozemského chystá a připravuje si ještě peklo věčné, nekonečné. Aby však mír a klid byl v rodině zachován trvale, k tomu jest třeba na všech stranách trochu trpělivosti a shovívavosti. Nebo čeho hněvem, vzdorem a neústupností nelze dosáhnouti, toho hravě lze docíliti trpělivostí, mírností a shovívavostí. —

Chyby má každý, a chybovati jest lidské. Pro své vlastní chyby nemá však nikdo slovy příkrými raniti citlivé srdce druhého. —

Tu třeba míti na paměti slova apoštola: »Jeden druhého břemena neste, a tak naplníte zákon Kristův.« Gal. 6, 2. Manželé křesťanští, rodičové a děti křesťanské, snásejte se vespolek v míru, lásce a pokoji, odpouštějte si navzájem, aby Kristus odpustil i vám! Do srdcí svých jako do desk kovových vryjte sobě slova Páně: »Po tomť všickni poznají, že jste moji učenníci, budete-li míti lásku jedni k druhým.« Jan 13, 35.

6. Tichý dům v Nazaretě byl konečně domem radosti v Bohu. Jako měla sv. Rodina své strasti, tak měla i své radosti. —

Každý člověk potřebuje zábavy a zotavení, aby ducha a tělo občerstvil a ku práci způsobilejším se stal. »Čím sůl pokrmu, tím jest zábava životu,« řekl již dávno Aristoteles. Pokud zábava jest nevinna a včasna, jest dovolena. Písmo sv. praví: »Vyrázej se a hrej . . . , ale ne ve hříších.« Eccl. 32, 15—16. Kéž by i členové rodin křesťanských hledali zábavy jen tam, kde spolu jest i Bůh! Kéž by se vystříhali zábav nedovolených, společností zlých a míst nebezpečných! Četby špatných knih, nevěreckých listův a spisův, návštěvy divadelních kusů pochybné ceny a výstředních tanců mají se rodiny křesťanské vůbec varovati. Všickni údové rodin křesťanských mají při všech skutcích svých na mysli míti slova sv. Pavla: »Cokoli . . . činíte, všecko ku slávě Boží činite.« I. Kor. 10, 31.

V Kristu shromáždění! Přesvědčili jsme se, že sv. Rodina Nazaretská jest v pravdě vzorem pro každou rodinu křesťanskou. Protož k vám se obracím, vy pečlivé hlavy rodin, k vám se obracím, otcové křesťanští, a prosím vás, abyste rodiny své dle vzoru Rodiny Páně uspořádaly. Ve šlepečích sv. Josefa, pěstouna Páně, krácejte, manželky své věrně milujte a dítky své v bázni Boží vychovávejte, aby z nich byli zbožní, dokonalí křesťané a užiteční členové společnosti lidské! Matky křesťanské, i vaší mateřské lásky, s kterou rodiny své objímáte, se dovolávám a snažně vás žádám, abyste nejblahoslavenější Matky Boží následovaly ve věrnosti, oddanosti a trpělivosti, a abyste dítkám svým, které jste s bolestí porodily a se kterými se také jednou s bolestí budete loučiti, hluboko do srdcí vstúpily úctu a lásku k Rodině Páně! Vy pak, dítky křesťanské, zvláště dvanáctiletého Ježíše za vzor sobě vezměte a svých dobrých rodičů poslouchajte! A tak, rodičové křesťanští, na oltáře svých příbytků Rodinu Páně postavte a do její mocné ochrany každý den při společných modlitbách domy své poroučejte! Právě za našich dnů, kdy svazky rodinné jsou zhusta uvolněny nebo dokonce zpřetrhány, má úcta sv. Rodiny pro křesťanskou rodinu důležitost nesmírnou. Nuže, otcové a matky, postarejte se o to, aby vaše vlastní rodiny byly odleskem sv. Rodiny! S úctou ku sv. Rodině zavítá pod střechy vaše požehnání Boží, potom i vzájemná láska, svornost a spokojenost pod krovky vašemi stále bude sídliti, posléze pak i doufati můžete, že se sv. Rodinou a se všemi svými milými jednou ve slávě nebeské se shledáte. Amen.

Frà L. Štolc.

Neděle III. po Zjevení Páně.

Pýcha nejvíce překáží, že nedosahujeme pokladu víry
v Ježíše Krista.

»A odpovídaje setník řekl: Pane nejsem
hoden, abys vešel pod střechem mou.«
Mat. 8, 7.

Setník byl pán vznešený; a přece sám šel prosit Ježíše za uzdravení služebníka svého, služebníka nemocného; přece zdál se sám sobě proti Ježíši tak nízkým a nepatrným a pokládal sebe za nehodna, aby Ježíš vešel do příbytku jeho. Tím dokazoval, jak jest prázden vši pýchy, jak jest pln pokory. Ač ještě pohan, přece již napřed vysoko o sobě nesmýšlel; již napřed uznával všecku hříšnost a všecku duchovní bídu a nedostatečnost svou; již napřed nebyl pyšný, ale byl pokorný. A pokora byla to, co ho přivedlo k pravé víře v Ježíše Krista; nemohl všecko o Ježíši slyšeti a věděti, a přece v Něm poznával, že jest pravým Spasitelem s nebe poslaným, že jest jedno s Bohem, že i nepřítomen může přikazovati nemocem, aby odešly, jako přikazuje pán služebníkům svým. Pokora takovou v něm probudila víru, pro kterouž Sám Ježíš jej blahoslavil, kteráž jemu a všemu domu jeho přinesla nejhojnější štěstí a požehnání. Ale tak nedobrořečil Ježíš židům nevěřícím; těm vyhrožoval, že, co pohané uvěří a budou spaseni, oni, kteříž sami sebe mají za syny království, za vyvolené, že budou pro nevěru svou zavrženi. A proč nemohli židé přijíti k víře v Ježíše Krista? Pro pýchu svou.

Pýcha nejvíce lidem překáží, aby nedosáhli toho pokladu, jenž jest víra v Spasitele Ježíše Krista. Toho pokladu jinak se nedochází, leč pokorou.

Ta jest pravda, kterouž si dnes chceme položití na mysl svou i na srdce své.

P o j e d n á n í.

Vedle cesty ležel v jamce drahý kámen. Byl tak veliké ceny, že mohl chudáka učiniti nejbohatším a nejšťastnějším. Vskutku šli tou cestou dva chudáci, jeden za druhým. Hned prvnímu zableskl se drahý kámen; byltě ho žádostiv; ale aby ho dosáhl, by! by se musil zastaviti, se sehnouti, si kleknouti, hluboce se schýliti; ale toho všeho se mu nechtělo. Raději bral se dále tak chudý, jak byl až posavad. I druhý, přiblíživ se k místu, byl zaražen neobyčejným leskem drahokamu. Ale ten příliš si vzpomínal na všechny trpkosti, jichž byl zakusil v chudobě své, než aby se zastavil a neuzil tak krásné příležitosti, kdy mohl zbohatnouti. Jen se nahnul; jen se spustil na kolena svá; jen se shýbl; a již byl bohatcem nšťastnějším.

Co jest ten poklad? Ten poklad jest víra v Ježíše Krista, jest náboženství křesťanské. K drahému pokladu, k vzácné perle přirovnává Sám Kristus Pán své království nebeské, své náboženství; Sám zřejmě tak praví: »Podobno jest království nebeské pokladu skrytému v poli, jež nalezná člověk, a radostí nad ním jde a prodá všecko, což má, a koupí pole to. Opět podobno jest království nebeské člověku kupci, hledajícímu dobrých perel, a když našel jednu drahou perlu, odešel a prodal všecko, což měl, a koupil ji.« Sv. Mat. 13, 44—46.

Za drahý poklad prohlašuje Pán Ježíš všecko náboženství své. Ale Sám zároveň klade za hlavní podmínku, že, kdo chce toho pokladu nebeského dosáti, musí všecku pýchu se sebe shoditi, že se musí v duchu sehnouti, se pokořiti. »Kdožkoli« — tak zvolal k učenníkům svým, postaviv uprostřed nich maličké pachole, a tak volá k nám ke všem, — »se poníž jako maličký tento, tenť jest větší v království nebeském,« ten pozná a naleznе v náboženství mém ten poklad, jenž přivádí do království nebeského. Ale co více se lidem protiví, než aby pro ten poklad zkročili pýchu svou, duchovně se sehnuli, se pokořili?

Uznávají sice sami o sobě, jak mravně hynou a zapadávají, jak málo mají pokoje v srdci svém i v rodinách svých, jakými jsou mučeni výčitkami zlého svědomí, jakými jsou zmítáni naruživostmi, jakými jsou stíháni záhubami, odtud na ně se hrnoucími, k jakým jsou hnáni zoufalostem. A dobře tuší a znamenají, že jen v náboženství Ježíše Krista chová se ten poklad, jímž mohou býti vytrženi ze vší duchovní i tělesné bídy své, jímž mohou se učiniti nejspokojenějšími, nejšťastnějšími.

A proč pak přece tohoto pokladu nezdvihají, ač mají k tomu pořád tolik příležitosti v životě svém, ač mají tento poklad takřka všude na cestě?

Nechtějí se sehnouti; nechtějí se pokořiti. Přičí se pýše jejich, přisvědčovati nevyzpytatelným zjeveným tajemstvím Božím, klaněti se před rozmařilým světem Spasiteli ukřižovanému

Dobře vědí, když jsou mučeni výčitkami od zlého svědomí svého, že pojednou mohou odlehčiti svědomí svému, že nepotřebují, než aby přiklekli k posvátné zpovědnici a upřímně a zkroušeně se vyznali z hříchů svých a aby přijali platné rozhřešení kněžské. A proč přece tak nečiní? Nechtějí se sehnouti; nechtějí se pokořiti. Přičí se pýše jejich, přiznávati se ku vší nehodnosti a hříšnosti své před knězem člověkem. Neupírají toho, jak sami jsou příliš slabí, než aby odolali tolikerým pokušením a protivstvím světa, na ně se valícím.

A proč přece nepřistupují k tomu stolu svatému, kdež slabé duše lidské hodným přijímáním chleba nebeského se proměňují v nejsilnější hrdiny v přemáhání sebe svůdnějších pokušení, ve snášení sebe těžších protivství? Nechtějí se sehnouti; nechtějí se pokořiti.

Přičí se pýše jejich, aby, jako volal setník, jako volají, kdo přijímají nejsvětější Svátost oltářní, padajíce na kolena svá, také

s sebou volali : »Pane, nejsem hoden, abys vešel pod střechnu mou ; ale rci toliko slovem, a uzdravena bude duše má.«

Must přisvědčiti, že jsou sami velikými hříšníky před Bohem, kteříž potřebují, aby jim bylo od Boha odpuštěno.

A proč přece se zdrábají zarputile, odpustiti křivdy, sobě učiněné, smířiti se s nepřáteli svými, jak tomu chce náboženství Ježíše Krista ?

Nechtějí se sehnouti ; nechtějí se pokořiti. Přfčí se pýše jejich, aby si pořád neopakovali, jak byli uraženi, aby sami odprosili, aby sami podali ruky k smíření.

Nepotřebují mnoho přemýšleti, aby nenahlédli, jak každé chvíle se mýlí, se matou, se zapomínají, se nevědomými prokazují i v soudech svých a věcech pozemských, jakých pošetilostí dokazují i v každodenním obcování svém, a aby si nepomyslili, jak asi teprv se mýlí, se matou, se prokazují nevědomými ve svých soudech a věcech duchovních, o Bohu, o mravnosti, o životě věčném, jakými asi teprv ve svém nepřátelském smýšlení proti náboženství Ježíše Krista a proti Jeho Církví katolické jsou naplnění bludy a předsudky.

A proč přece nechodí na kázání, se nezabírají v důkladné, poctivé a upřímné čítání, rozmlouvání a rozvažování o věcech křesťanských, aby byli vyvedeni z bludův a předsudků svých ? Nechtějí se sehnouti ; nechtějí se pokořiti.

To se přfčí pýše jejich, aby se ukazovali jako nevědomí, jako mýlící se, jako bloudící ; aby se ukazovali jako ti, kteříž potřebují ; aby se ještě učili ; aby se ukazovali jako ti, kteříž nejsou sami již dost osvíceni.

Ale proto, že jsou tak pyšní, že nikterakž nechtějí se sehnouti, se pokořiti, jsou pořád daleci toho, aby poznali a zkusili, jaká jest pravda, jaká láska, jaká blaženost v náboženství Ježíše Krista. Proto zůstávají pořád v samém hřích, v samém nepokoji, v samé rozervanosti mysli, v samé zanevřelosti, v samé nemravnosti, v samé omrzelosti života, v samé duchovní bídě a chudobě.

Teprv pokoujeme-li se tak, abychom uznávali svou hříšnost, svou zatemnělost, svou slabost a nedostatečnost ve všem dobrém : teprv pak vděčně vítáme a přijímáme náboženství Ježíše Krista, jež nám přináší všecko potřebné ospravedlnění, všecko potřebné světlo, všecku potřebnou posilu, všecken potřebný pokoj, všecku potřebnou potěchu. Teprv pokoujeme-li se tak, abychom vším náboženstvím Kristovým se spravovali a napravovali, teprv pak sami na sobě poznáváme a zakoušíme, jak veliká jest moc jeho, že jest jeho moc v pravdě božská.

Teprv pak nalézáme ten poklad, jenž v sobě jedině chová všecku spásu naši, jenž jest samo království nebeské. Amen.

† Karel Otmar, kanovník v Ořeše.

Neděli IV. po Zjevení Páně.

Cena dobrého svědomí.

»A On spal.«

Mat. 8. 24.

Kristus Pán usnul na lodičce. Spal pokojně, ač venku na moři zuřila hrozná bouře. Jako Kristus pokojně spal, tak i ten nedbá na bouři zevnější, tak i ten pokojný jest, kdo má dobré svědomí. Jak šťastný jest ten, který má dobré svědomí, i v životě i smrti! Abyste dbali čistoty svědomí, chci vám dnes vylíčiti cenu, hodnotu dobrého svědomí.

P o j e d n á n í.

1. Dobré svědomí má ten, který má po vykonaném skutku příjemné a radostné vědomí, že činil mravně dobré. Dobré svědomí jest tedy úplné přesvědčení a příjemné vědomí mravní dobroty našeho chování. Tak již sv. Pavel honosí se dobrým svědomím, píše Korinthským: »To jest naše sláva, svědectví našeho svědomí, že jsme kráčeli tímto světem v prostotě srdce a upřímnosti před Bohem.« Sv. Bernard nazývá dobrým svědomím, má-li kdo v srdci čistotu, v ústech pravdu, v jednání přímou. Jako matka dítě pochválí a odmění, bylo-li poslušné nebo vůbec hodné, tak i nás odměňuje hlas svědomí, jestliže jsme správně jednali.

2. Dobré svědomí má bez odporu velikou cenu. Neboť jest jako ustavičné hody. Drahocenné a chutné pokrmy, v hojnosti a výběru, posluha a příjemná společnost — to všechno a ještě více najdeme u onoho stolu, k němuž stav dobrého svědomí přirovnán býti může, a tato hostina trvá tak dlouho, jak já sám chci, a jen na mně závisí, chci-li ji prodloužit až do věčnosti. Pokojné svědomí jest jako ustavičná radostná hostina. Proto již moudrý Sirach dí: »Není větší radost nad pokoj svědomí.« A sv. Bonaventura praví: »Poklady dobrého svědomí oblažují žijící, potěšují umírající, občerstvují zemřelé.«

a) Dobré svědomí dodává člověku vnitřní radost srdce, jak sv. Jan Zlatoústý dí: »Dobré svědomí obveseluje a zahání truchlivost jako slunce mraky.« Může-liž býti lepší příčinou radovati se, než když nám svědomí praví: Jsi na dobré cestě k cíli, k věčné blaženosti? Pohleďte na dělníka, namáhavě pracujícího, jak jest veselý myslí, jak při práci pěkně písňe zpívá! Odkud tato radost a veselost? Z dobrého svědomí. Kdo má dobré svědomí, praví sv. Jan Zlatoústý, jest veselejší a žije radostněji nežli ti, kteří plovou v samých radovánkách. Trpělivý Job nás napomíná: »Nejmilejší, nečiní-li nám svědomí výčitek, mějme důvěru v Boha, a obdržíme, zač prosíme.« Takovou vnitřní radost měl královský

prorok David, když sám o sobě vyznával: »Pane, krácel jsem v nevinosti, a protože jsem doufal v Pána, nechci ustati.«

b) Ale nejen vnitřní radost poskytuje dobré svědomí, nýbrž i důvěru pro vnějšek, neboť nás ozbrojuje proti každému podezření a mocně nás chrání před každou obžalobou. Tak sv. Petr I. 3. 6. napomíná věřící: »Mějte dobré svědomí, aby ti, kteří pomlouvají vaši spravedlnou cestu v Kristu, byli zahanbeni, že vás pomlouvali.« Sv. Bernard pak tvrdí: »Svědectví dobrého svědomí dostačí ctnosti, byť i pověst jí nepodkuřovala.« Již pohan- ský Seneka pravil: »Nechť se zadost učiní svědomí, pak netřeba nám se starati o pověst.« Jako ježek svinutý uprostřed psů jistý jest, právě tak jest jisto dobré svědomí uprostřed bouří zevnějšího světa. Tak chránilo dobré svědomí i Krista Pána, že mohl hlavní nepřátely vyzvati: »Kdo z vás mne může viniti z hříchů?« Když sv. Tiburtius od Fabiána obdržel rozkaz, aby buď Krista zapřel nebo že bude umučen, odvětil neohroženě: »Ustanov, co ti libo, každý trest jest lhostejný pro toho, který má dobré svědomí.« — Tak také odpověděl císař Pertinax, když byl varován, aby se měl na pozoru: »Dobré svědomí nepotřebuje stráže.«

c) Dobré svědomí dále potěšuje ve strastech a souženích, neboť pokojněji je snášíme, když jsme jich nezasloužili, ano dobré svědomí obveseluje i při smrti, poněvadž se jí méně bojíme, ježto spojuje na věky spravedlivé s Bohem. Tak již píše královský prorok: »Byť bych i krácel uprostřed stínu smrti, nebojím se ničeho zlého, neboť jsi se mnou.« Sv. Augustin dí: »Dobré svědomí oslazuje všechny trpkosti života, podobá se medu, který netoliko sám sladký jest, ale i nejtrpčí oslazuje.« A svatý Bernard chválí dobré svědomí slovy: »Dobré svědomí zkvétá vždycky, ničím se nezarmoutí. Přináší vždy radost v životě, útěchu v smrti a trvá věčně.« Jako skála v moři, tak pevně stojí dobré svědomí v neštěstí, ano i ve smrti. Dobré svědomí nebojí se ztráty zevnější, neboť nosí všechno v sobě a s sebou. Nebojí se lidí, neboť lidé dosahují jen až k srdci, ale ne do srdce. Nemohou nás vyrvatí Bohu aniž uloupiti pokoj, jež nám daroval. A kdyby spravedlivý všechno ztratil, zůstane mu přece něco, co mu nahradí všechno, protože jest nade všechno: Bůh a pokoj Boží, který převyšuje všeliký smysl. Dobré svědomí nebojí se smrti, neboť právě smrt naplňuje je důvěrou. Na smrtelném loži září dobré svědomí nejvíce. Velebně a mile zapadá v tomto životě jako slunce v podvečer, aby v onom životě opět vyšlo jako zářící jitřenka. Co dodávalo Jobovi v jeho neštěstí největší útěchu a posilu? Bylo to dobré svědomí, jak sám dí: »Dokud duch bude ve mně, nepromluví ústa má nic nepravého. Až do posledního okamžiku nezanechám nevinosti své, ospravedlnění, na němž jsem počal si zakládati, nezanechám: neboť srdce mé mne nekárá v celém mém životě.« Ano i ve smrti uspokojuje dobré svědomí. Sv. Hilarion zvolal před smrtí: »Jdi, duše má, proč váháš? Jdi, proč se bojíš? Již sedmdesát let jsi Kristu sloužila, a smrti bys se bála?«

Nuže, přátelé, hleďme si zachovati dobré svědomí. Tak jest zvláště třeba za našich dnů, kde falešná věda chtěla svědomí vůbec odstraniti a na jeho místo dáti zákony jako všeobecné a veřejné svědomí. To prý stačí pro všechny a odstraňuje závaznost vlastního svědomí. Ano, v otázkách práva a veřejného života nemá prý míti jednotník svého vlastního svědomí. Co zákon poroučí, to prý je právo. A velcí pánové podle toho učení se řídili a nesvědomitě vyssávali slabší — a zákony, toto všeobecné a veřejné svědomí nečinilo jim v tom překážky. Tak nesvědomitost vyssavatelů přispěla k tomu, čemu říkáme sociální otázka. Proto jest třeba, by lidstvo vůbec vrátilo se ke svědomí, by lidstvo řídilo se svědomím. Proto i my, přátelé drazí, začněme u sebe. Činí-li nám svědomí výčitky, hleďme svědomí upokojiti skroušenou zповědí. A když jsme došli pokoje svědomí, hleďme si dobré svědomí zachovati až do poslední hodinky naší. Záleží to jenom na nás. Proto varujme se všeho zlého, proč by nám později svědomí výčitky činiti mělo! Zachovejme si svědomí svěží a čisté! Nedopusťme, by malátnělo a stárlo, aby je neotrávil hřích, neporanil osten zlého svědomí. Amen.

Jan Nep. Jos. Holý, řeholní kanovník Tepelský.

Řeči příležitostné.

O štědrém večeru k děvčátkům.

Jindy již mluvil jsem k vám, milá děvčátka na štědrý večer o Betlému...; jindy o stromku vánočním a významu jeho; a opět jindy o štědrém dnu samém, o prvorodičích Adamu a Evě. Dnes povedu vás, milá děvčátka, k jesličkám. Víte, co jesličky čili jesle jsou?

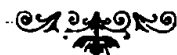
Míním jeskyni zobrazenou, v níž se Kristus Pán narodil. Kdo tam? zvěřátka, sv. Josef, Panenka Maria a konečně Ježíšek, děťátko. Vše tu zastoupeno; zvěřátka zastupují přírodu, neboť i tu Kristus Pán vykoupit přišel. Svatý Josef zastupuje rod mužský; Maria Panna ženský; a Ježíšek — toť Syn Boží, Vykupitel. On naše radost, stal se podobným nám, člověkem.

Pastýři nesli dary; co vy, ubožátka, máte nésti Ježíšku? Také dary! Aj, nic nemáte; ovšem zlata a stříbra nemáte, ani kterých darů vzácných pozemských, jichž lidé vysoce si váží. Jako Ježíš se stal podobný vám, Dítě: tak i vy máte býti podobny Jemu. Máte býti nábožny, tichy, skromny, poslušny, čisty, mravny. A to bude i nejlepším díkem dobrodincům vašim. Pak vzejde odtud sláva Bohu na výsostech a pokoj lidem dobré vůle na zemi. Amen.

Monsign. Boh. Hakl.

Listy katechetické.

Potřeba, způsob a prospěšnost křesťanského vychování mládeže se strany rodičů.

Podává Fr. Vohnout, děkan v Žlunicích.

„Pro aris et focis!“ bylo heslo starých Římanů; tímto heslem založili slávu svou a pokud dbali zbožnosti s spořádaností svých rodin, slávy a moci požíval stát jejich mezi všemi národy. Jakmile však v bezbožecké rozmařilosti zpronevěřili se těmto zásadám slavných předků, počala klesati jejich sláva, ochabovati jejich moc, až i rozpadla se světovládná jejich říše. Oltář a krb rodinný jsou dva pilíře spořádané společnosti lidské; nemůže proto býti horších nepřátel lidstva nad ty, kteří bourají tyto pilíře: toť zhoubná práce kleté revoluce. Poněvadž pak základem státu jsou rodiny, musí tyto, má-li stát prospívat, zásadami zbožnosti a mravnosti spravovány býti a to hned ve svých počátcích. Již nejmladší členové rodiny, děti, musí dle zásad nábožensko-mravných odchován býti, aby položen byl zdravý, pevný základ k společnosti státní a zdatného dorostu aby bylo lze se nadíti. Proto Církev katolická, jakož Bohem Samým ustanovena vychovatelka společnosti lidské, stavěla vedle chrámu i školy ku vzdělávání mládeže; spolu pak na srdce kladla rodičům tu nejpřednější povinnost, aby zbožného a mravného vychování dítek svých dbali. Kněží, učitele a rodiče jsou tedy ti stavitelé, kteří pro společnost lidskou zříditi a upravití mají budovu ku šťastnému ubytování. Ovšem že všickni říditi se musí těmiže pravidly a postupovati dle společného plánu; jinak zřítí se budova a v sutinách svých pohřbí nešťastné obyvatelstvo. Bolestí proto a obavou naplňuje mne to pozorování, že mezi staviteli zavládla nesjednocenost a nedůvěra a někteří strženi zásadami radikálními odvrací se od společné práce. Jest to radikální učitelstvo, jež ve svém ústředním orgáně vypovídá boj katolickému

náboženství, boží tedy samo hlavní pilíř, který podpirati má budovu. Nezamýšlím ovšem psáti článek polemický aniž podjati se hodlám nevděčného úkolu, na víru obraceti učitele-atheisty; ale proto připomínám tuto smutnou okolnost, abych vyzval katolické rodiče, by tím usilovněji společně s duchovenstvem zasazovali a přičiňovali se o nábožensko-mravné vychování mládeže, čehož potřebu, způsob a prospěšnost dolíčiti se vynasnažím.

* * *

Když zkažený, prohnilý stav obce Athénské mnohým povážlivým občanům již velikou starost působil a k poradě o nutnou nápravu se sešli, přinesl do shromáždění jeden radní shnilé jablko a promluvil k přítomným řka: »Tak vypadá naše obec; ale nezoufejme, že vše jest ztraceno; i tohoto jablka ještě moudře použití lze. A rozpůliv jablko, vyndal z něho jádra a pravil: Vsaďte ta jádra a vypučí vám stromky; ty pěstujte, vyřezávejte a rovnejte a tak zřídíte si štěpnici novou, zdravou. Podobně učiníte i s mladým pokolením obce naší, chcete-li ji zachovat.« A jak vypadá nynější společnost naše? Jest to jablko velice nahnilé, od něhož nákaza rychle šíří se dále; neboť člověk od přirozenosti, čili lépe řečeno, následkem hříchu dědičného vždy více ku zlému náchylný snadno březe nákazu. A komu hrozí nebezpečí to více jako mládeži naší, která jsouc zkušenosti prázdná, zásad neustálených, sil ještě slabých nedovede sama odpirati mnohým pokušením, nebude-li míti moudrých rádců a opatrovníků. První pak, jimž tento úkol připadá, jsou rodiče, kterým Bůh dítky, tento převzácný poklad k ošetřování světil a to se závazkem veliké zodpovědnosti. Není to však poklad, který stačilo by uschovati; jest to drahokam, který brousití třeba, jest to hřivna, s níž těžiti se má, aby užitek přinesla; a v tom právě spočívá to umění moudrého, prospěšného vychování. Nuže, kdy a jak měli by rodiče počítí s tímto vychováváním?

Nezapomenutelný znalec povahy lidské, proslulý spisovatel Alban Stolz odpovídá rodičům na otázku tu: »Ihr müsst mit der christlichen Erziehung schon anfangen, wenn von dem Kind noch kein Stäublein auf Erden zu finden ist.« A obraceje se k manželům, varuje jich před náruživostmi a vášněmi, jež jako dědičný hřích s krví přecházejí do krve plodu matčina, pročež Bůh, jak Písmo svaté dosvědčuje, trestal liřichy otců až do třetího a čtvrtého pokolení. Za to ale manželé příklad mají na mladém Tobiášovi a Saře, jak oni modlitbou posvětiti hleděli první krok ku sňatku manželskému, což odůvodnil zbožný Tobiáš nevěstě své, řka: »Synové (dítky) svatých jsme a nemůžeme se tak spojití, jako pohané, kteří Boha neznají« 8, 5. Zvláštní pobožnost pak doporučí tento spisovatel těhotným ženám, vybízejí jich, aby častěji ku správě Boží přicházely a tak sebe i plod svůj Bohu zasvěcovaly. Blahý a požehnaný účinek pobožnosti této zaručiti mohu z příkladu svaté Alžběty, která z návštěvy Matky Syna Božího, jehož pod srdcem nosila, tak velice potěšena byla, že zplesalo i nemluvnátko v životě jejím. Chvály hodný jest proto zbožný obyčej matek katolických, že v důležitém čase svého těhotenství

častěji ku správě Boží a k stolu Páně přistupují, aby takto posvětily sebe i nemluvnátka v životě svém.

Tak tedy starají se zbožné matky o dítky již před jich narozením; nyní pak slyšte, jak Prozřetelnost Boží postarala se o dítě, když na svět přišlo. Vstřípil Bůh do srdce matky lásku k dítěti, tak že mu péče své ani odpírati nemůže a musí je milovati, byť to byl jen slaboučký červíček, který neumí nic jiného nežli plakat, ano právě čím nedostatečnější jest, tím více je matka miluje, a tato láska učí ano nutí ji, aby o blaho nemluvněte svého pečovala a to o blaho tělesné i duchovní. Tak Bůh Sám vepsal tento zákon o péči rodičů k dítkám v srdce jejich, aby povinnosti té tím svědomitěji dbali.

Vždyť rodiče křesťanští jsou si povědomi, že dítě jejich obdařeno jest duší nesmrtelnou, kterou Bůh jednou z rukou jejich požádá; proto první péči věnují duši nemluvněte a spěchají s ním do chrámu, aby je milostí Boží na křtu sv. za dítě Boží posvětili dali. O důležitosti křtu sv. nepotřebují se rozpisovati, vždyť věřící rodiče dobře vědí, že jest to nejpotřebnější svátost, bez níž nikdo nemůže býti spasen; ale na jednu věc upozorniti musím kř. rodiče, totiž koho by měli voliti za kmotry svým dětem. Majíť kmotři jménem dítěte uzavírati s Bohem úmluvu se závazkem, že o dodržení té smlouvy se strany křtěnce se postarají; mají dále rodičům nápomocni býti při vychování dítek neb jich v tom i zastupovati; aby této povinnosti svědomitě dostáli, musí to býti dobří katolíci, kterým na náboženském odchování světců záleží. Vždyť, jak Alban Stolz dí, jak dítě při křtu do své náruči přijali a k prsoum svým je přitiskli, tak vzali si i tu duši nesmrtelnou křtěnce na své svědomí, jako by za ni Bohu svou duší ručili. Volte si proto, kř. rodiče, za kmotry dobré katolíky, a byť to byli třeba i chudí dělníci.

Dobrá matka zatím, co dítě do chrámu ke křtu jest neseno, modlitbou je doma sprovází; první pak cestu po porodu i s dítětem opět řídí do chrámu, aby tam Pánu Bohu poděkovala za život svůj a za život dítěte svého a jako Matka Boží sebe i dítě své Bohu obětovala. Tu zaslubuje dítě Bohu, tu vyprošuje si pomoc a milost od Boha, aby dítě pro Boha a pro nebe odchovala, a tak stala se šťastnou matkou, jež by jednou dítě své s dobrým svědomím, opět Bohu odevzdati mohla. Ó jak mnohdy velice záleží na této pobožnosti matek křesťanských, a máme mnohé světce, jako sv. Františka, sv. Vojtěcha, sv. Aloisia a mnohé jiné, které zbožné jejich matky při této pobožnosti Bohu zaslíbily a obětovaly.

Hle, tak postaráno Bohem Samým, řádem Církve sv. a zbožností matek o novorozeně bez jeho vědomí, a žádná matka, pokud živou vírou chová v srdci svém, neopominene takto položití základ k věčné spáse miláčka svého. Bude se snad zdáti někomu, že maje mluvit o křest. vychování dítek, tuto zbytečně dlouho jsem se zdržel, jelikož tu ještě o žádném vědomém vychování řeč býti nemůže; avšak toť příprava k tomu, a na té nezdělané nejvíce

záleží, a budou-li kř. rodiče dbáti těch pokynů, zajisté nebude jim toho na škodu.

Nyní však přihlédněme, co a jak počítí si mají rodiče s dítětem, aby výchování jeho dobře zařídili. Nejpotřebnějším jeví se tu, navyknouti dítě k poslušnosti. Mnohým zdá se to předčasně a bezvýsledné počínání, anoť dítě ještě bez vědomí téměř živoří. Však vychovatelé jeho nebudou při tom působiti na rozum jako spíše na cit jeho, dítě musí totiž co nejdříve vycítiti, že při všem rozhoduje ne choutka jeho, ale pevná vůle rodičů. A jak tu chybuje mnohá matka, jež spěchá v každé malichenosti vyhověti mazánku svému, aby ho jen upokojila! Ať pláče nespokojenec, neděje-li se podle chuti jeho; však pozná li, že pláč jeho zůstal bez účinku, přestane vzdorovati svévoli a rozmarností svou a podrobí se vůli svých vychovatelů. Spolu tím předejde se náklonnosti k hřívu a zlosti.

I vědomí dítěte počíná se poznenáhlu probouzeti, dítě začíná přemýšleti a zkouší to, po jiných činiti, co vidělo a vysloviti co slyšelo; veliké tu opatrnosti potřeba, aby tomu nezkušenému tvorovi nedalo se pohoršení. Srdce dítěte připodobuje Aristoteles případně k bílé tabuli neb prázdnému listu, na nějž vše napsati neb nakresliti možno, anděla i ďábla, což později těžko vyškrábati lze. Dí proto moudrý Lykurg: »Quales nascuntur liberi, nulli in manu est: ast ut recta institutione evadent boni, nostrae potestatis est«. Přihlížeti tedy třeba, aby hned první dojmy, jež mocněji a trvaleji v útlou duši dítěte se vtiskují, než by si člověk odrostlý představití mohl, byly mravné a ušlechtilé; nechť nečiní rodiče aniž dopouští jiným činiti něco před dětmi, co by jemný jejich cit uraziti mohlo. Byť to odpor působilo v duši jejich, přece zkouší to činiti také. A rovněž i na řeč potřeba jest, opatrnou býti před dětmi; byť snad z počátku nechápaly smysl slov a mluva jejich byla jen polovičaté žvatlání, přece navyknou si vyslovovati slova, jež jsou obžalobou vychovatelů jejich před Soudcem nebeským. Jadrně napomíná zkušený Alban Stolz: »Ihr sollt das Kind nicht lügen und nicht zanken und nicht stehlen und nicht saufen und nicht fluchen, und nicht schimpfen lehren«. Ohrazuje se ovšem mnohý otec a mnohá matka, že tak nečiní; však nezapomínejte, že děti učí a zvykají si tomu, co vidí a co slyší od rodičů; sledují každé hnutí jejich a nikdo ať se nevymlouvá, že tomu děti nerozumějí, že si toho nevšímají. Slyšel jsem děti, který ještě mluvit neuměly, že zkoušely to s klením, ovšem jak to od otce opilého doma slyšely. Kéž by rodiče věnovali dětem větší pozornosti a zvláště varovali se, jim se státi pohoršením. Však i také chrániti třeba díky před jinými pohoršlivými lidmi, aby od nich zlým řečem neb skutkům se nepřiučily. Obezřetná Sara nedopustila, aby syn její Isak navykl nemravnosti od Ismaele a proto neustala doléhati na Abrahama, až služku Hagar i s nezdrárným synem jejím Ismaelem z domu propustil. Jak často zkazí nezvedená, nemravná čeleď děti, nechrání-li jich bedlivé oko matky neb otce. Vždy velice pochybeno bývá a mívá to také i škodlivé

následky, ponechávají-li rodiče toliko čeledi dohled na děti, aneb dopouštějí-li dětem obcovati s čeledí, nejsou-li rodiče o mravnosti a zbožnosti této přesvědčeni. Pamatujte rodiče křesťanští, že zodpovědnost za pokazu mravní u dítek vašich připadá v první řadě na vás. Ó věnujte tedy útlým dítkám svým více pozornosti a jako mluviti se učí dívky, když na ně jiný mluví, tak vy mravností a ušlechtilostí ve svých řečích i jednáních hleďte působiti na zušlechtění útlých srdéček dítek svých. (Dokončení.)

Příprava dítek ke sv. svátostem.

Píše + 24.

Vzpomínám na první leta svého kněžství, kde mi a zajisté přemnohému z mých spolubratří příprava dítek ke sv. svátostem velikých nadělala starostí. Otázka, kdy jsou dle sv. Alfonse dívky v užívání rozumu, aby poprvé šly ke sv. zpovědi, se bře v pastoraálce všeobecně, a neřekne se neomystům, tyhle děti berte v jednotřídne, ty v dvoutřídne a ty v trojtřídne škole poprvé ke sv. zpovědi. V městech s pěti a více třídnyými školami je to lehké, vezme se čtvrtý školní rok v sedmi a osmitřídne škole čtvrtá třída a je po starosti. Ale venku, ku př. na dvoutřídce a těch je nejvíce, je to trochu jinak. V první třídě jsou děti tři roky a v druhé pět let. Přišel jsem na děti, které v prvé třídě byly už u sv. zpovědi i u sv. přijmání, poněvadž byly omezené paměti a zůstaly v prvé třídě pro nedostatečný prospěch čtyři až pět let, pak zase jsem přišel na děti v druhé třídě dvoutřídne školy, které ještě u svatě zpovědi nebyly a tu jsem musil s těmi třemi, čtyřmi dětmi kolik hodin přípravu ke sv. zpovědi prodělávat a na ostatní děti v třídě téměř žádného zřetele jsem vzíti nemohl. Tím ale jsem se zase zpozdil v probírání ostatní látky náboženské. Mnoholetou praxí dospěl jsem tudíž k náhledu, který ovšem nikomu vnucovati nechci, že na školách od čtyřtřídne výše jsem bral poprvé ku sv. zpovědi čtvrtý školní rok, na školách do tří tříd třetí školní rok, při čemž ve školách dvoutřídnyých se to hodilo tak, že k sv. zpovědi poprvé jdou děti, které po prázdninách postoupily z prvé třídny do druhé. Čas ku prvé sv. zpovědi je dle mého náhledu čas velikonoční, který dle okolností se může odložiti až na posledních čtrnáct dní při Sv. Duchu. V té uplynulé velikonoční době je nejvíce svátků a tudíž nejvíce případných dojmů pro dítě, a děti v té době nejvíce navštěvují školu. Na počátku roku ještě mnohé nechodí a na konci roku už zase mnohé nechodí do školy pro různé příčiny. Tak docílil jsem jakési pravidelnosti a té je nevyhnutelně třeba, má-li se s úspěchem pracovati a ostatní předeepsaná látka důkladně probrati. Na to vezmu dívky tyto na

podzim po druhé ke sv. zpovědi a pak o velikonočních poprve ke sv. přijímání. Při tom starší žáci si svátost oltářní zopakují a potom při probírání svatých svátostí tyto dvě, totiž sv. pokání a svátost oltářní již jen krátkými slovy zopakují a na ostatní svátosti mi pak zbude více času. Pokud jsem si tento přesný pořádek nevytkl, zabrala mi vždy příprava k těm dvěma svátostem mnoho neděl v každé třídě a s ostatní látkou jsem nemohl s místa. Přišla zkouška z náboženství a já jsem shledal, že probraného učiva je velmi málo. Chci se několika slovy zmíniti o zpytování svědomí, či o zrcadle zpovědním. Psané zrcadlo zpovědní nesmí se ani paušálně odsuzovati ani bezpodmínečně přijímati. Vše závisí od metody katechetovy. Žákům omezeným rozhodně zrcadlo zpovědní psané je na prospěch, poněvadž jinak buď to ničeho při zpovídání nevědí a katechetu zpovědníka zdrží tím, že se jich musí tázati, aneb nemajíce psaného návodu, přijdou s takovými hloupostmi, že zpovědník neví, má-li se smát, nebo zlobit. Nesmí se totiž zapomenout, že každé dítě pokaždé při přípravě ke sv. zpovědi do školy nepřijde a že tudíž není možno přehlédnouti, jestli každé dítě celý ústní návod ke sv. zpovědi slyšelo, kdežto o tom, jestli si psané zrcadlo zpovědní opatřilo, je kontrola snadná. Neupírám též vad psanému zrcadlu zpovědnímu, neboť úzkostlivé děti naučí se mu do slova na paměť, ještě je jim to málo. Ovšem výjimky jsou při všem. Rozhodně však odsuzuji, aby si děti hříchy psaly. V různých modlitebních knihách a zpěvnicích jsou zrcadla zpovědní obšírná a nepraktická, jest tam mnoho frází a věcí malicherných a důležité věci jsou tam jen povšechně uváděny. Upozorňuji ku př. na přikázání třetí, které téměř všude vyznívá v otázku: Jestli jsem služby Boží zanedbával? Neřekne-li katecheta žákům otázku přesně: Jestli jsem v neděli a v zasvěcený svátek celé mši sv. pobožně přítomen byl, pak jedno dítě myslí, že, když vynechalo v neděli odpolední požehnání, již těžce hřešilo, jiné zas, že když místo mše svaté ráno šlo odpoledne na požehnání, již povinnosti své zadost učinilo a jiné konečně to řekne, aniž by o tom přemýšlelo.

Zde upozorňuji na velmi choulostivý bod v městech.

Děti chodí v neděli a ve svátek společně na školní mši, ale když jsou Hody Boží a prázdniny, kde školní mše není obligátní, dobré dvě třetiny školních dětí na mši sv. nepřijdou. Tak odvykáme sami své děti pravidelné návštěvě služeb Božích. Přál bych si, aby o tomto předmětu bylo důkladně přemýšleno a rokováno, aby se stala žádoucí náprava.

Abych dokončil tuto rozpravu o zpytování svědomí, pravím: Katecheta musí důkladně vštípniti žákům pojem hříchu těžkého, hlavně příklady, musí je upozorniti, aby s lapaliemi a titěrnými malichernostmi nechodily ke zpovědi, a ujistiti je, že tak lehkou člověk zúmyslně těžkého hříchu se nedopouští. Tak vyhne se úzkostlivosti, která u dětí svědomitých často se ukazuje. Stalo se ku př., že matka přišla ke katechetovi si stěžovat, že dcera její, která poprve se ke svaté zpovědi připravuje, celé noci ze spaní

o tom mluví, a že se ji bojí ke zpovědi poslat. Tu postačí všeobecné upokojení dětí katechetou při hlavní přípravě.

Konečně ještě něco. Mnozí rodiče se rádi do všeho pletou. Přišel ke mně devítiletý chlapec se vzkazem od otce, že tatínek ho nedovolí ke zpovědi, že je ještě moc mladý. Rozumí se, že mne to rozčililo. Chlapec byl vtipný, byl v druhé třídě dvoutřídné školy a pro příští zpověď by mi zůstal na přípravu sám. Rozvažoval jsem: Udám otce k okresní školní radě, ta za půl leta věc vyřídí a dá z pola za pravdu mně a z pola otci, a on přece docílí, co chtěl, že syn jeho ke zpovědi nešel, proto jsem otci vzkázal, že těm věcem nerozumí a chlapci jsem dal na vůli, chce-li přijít, a on přišel. Druhý případ byl opačný, dívka teprve druhý školní rok mající přišla se vzkazem, že tatínek si přeje, aby šla také ke zpovědi. Pomyslel jsem si: Když chceš svaté svátosti přijímat, nebudu ti jich odeprát a připustil jsem ji.

Jedná-li se tedy o renitenci rodičů při malých dětech poprvé sv. svátosti přijímajících, může se rodičům povolit, poněvadž jsou schopni dítě násilím doma zdržeti a dá-li mu pak katecheta špatnou známku z náboženství neb z mravů, potrestá dítě, které za nic nemůže, kdežto rodiče vyjdou bez trestu. Jinak ovšem jest tomu, když žáci dorostlí, třináctiletí svatým svátostem se vyhýbají, tu ovšem musí všecku péči vynaložiti, aby k přijetí sv. svátostí byli přinuceni a jsou-li na odchodu ze školy, aby se jim vysvědčení nevydalo, dokud této povinnosti nevyhoví. Bez vysvědčení na odchodnou je žádný mistr a žádný hospodář přijmouti nemůže. Co se pak týče času přistupování ke svatým svátostem školní mládeže, jest v městech nejlepší doba první měsíc školního roku, pak půst a po třetí posledních čtrnácte dní před zakončením školního roku. Na venkově pak, poněvadž mají žáci do listopadu úlevu, hodí se nejlépe doba adventní a pak doba svatodušní, v kteréž době opět žáci úlevy požívající školu opouštějí. Svatá zpověď ku konci roku pro školy venkovské nemá významu, poněvadž větší žáci mají úlevu a z menších si většina za příčinou pastvy a jiných polních prací úlevu povolí sama, nestojí to tudíž za to, těch několik žáků ke svaté zpovědi vésti, není také možno, je náležitě připraviti, poněvadž každý den přijdou do školy děti jiné.

Úvod nového katechismu.

Napsal Jan Nep. Jos. Holý.

1. Začínáme opět nový školní rok. Již je to čtvrtý rok, co chodíte do školy. Také víte, čemu se zde učíte. Za předešlá tři leta naučily jste se už trochu čísti, psáti, počítati. Také jste se učily o Pánu Bohu, jak je mocný, dobrotivý, jak nás miloval, jak Syna vlastního poslal na svět, aby sňal s nás hřích a otevřel

nám nebe. Učily jste se, že Syn Boží, Ježíš Kristus, na kříži za nás umřel, že vstal z mrtvých a vstoupil na nebesa, a tam nás očekává, tam chce, abychom za Ním přišli. Za života Svého učil a učení Své provázel divy a zázraky. Čemu učil, slyšeli apoštolové, a těmto přikázal: »Učte všechny národy . . ., k tomu úkolu je posílil tím, že jim seslal Ducha Sv. Víte také, kdo jsou nástupci sv. apoštolů, jsou to biskupové a kněží. Biskupové a kněží činí totéž, co sv. apoštolové. Učí tomu, co jim Kristus Pán poručil. Proto učili i Vás kněží tomu, co jim Kristus přikázal. To, co Pán Ježíš učil a kněžím přikázal učit, jest náboženství katolické. Učily jste se už tedy náboženství katolickému.

Ve škole učíte se rozličnému učení. Některé je více potřebné pro vás, některé méně. Budete toho potřebovati, abyste uměly čísti, psát, počítati. To jest učení potřebné.

Majdalena začala choditi do školy. Byla tichá, hodná, učila se velmi pilně tak, že ve všem učení měla samé jedničky, ale ze zpěvu přinesla dvojku, měla špatný hlas; otec podíval se na vysvědčení a pochválil ji a pravil: »Vím, že máš špatný hlas, proto nemůžeš pěkně zpívat, ale také toho není tak třeba jako čtení, psaní, počítání.« Majdalena se uspokojila a nehněvala se nikdy, ačkoli jí známka ze zpěvu vždycky hyzdila vysvědčení.

Karel přinesl také vysvědčení, měl také samé jedničky, jen z náboženství měl trojku. I rozhněval se otec a řekl: »Poď sem blíž, podívej se na vysvědčení! Hned v první řádce máš: náboženství. To ti ukazuje, že je náboženství první a nejpotřebnější. Je sice dobře, že jsi se pilně učil, ale v první řadě a nejpilněji měl jsi se učit sv. náboženství. To učení, učení katolickému náboženství je nejpotřebnější. Chtěl jsem tě na několik dní o prázdninách poslati k strýci; budeš tam smět o vánocích, jestliže obdržíš i z náboženství jedničku.« Nejpotřebnější učení jest učení katolickému náboženství.

2. Potřebná jest nám voda, proč? Protože bychom bez ní sotva žiti mohli, potřebujeme jí k mytí, pití, k vaření atd. Potřebné jest čtení, psaní, počítání, neboť nám přispívá k tomu, abychom se zde na zemi dobře měli. Ale zde na zemi žijeme jen krátký čas; mnoho lidí umírá již záhy, někteří dožijí se čtyřiceti, šedesáti, osmdesáti i více let a pak umrou. A po smrti následuje věčnost, buď na věky se budeme radovati v nebi, budeme spaseni, nebo na věky budeme se trápati v pekle, budeme zatraceni. Budeme se s Bohem radovati na věky v nebi jen tehdy, když jsme v životě zde na zemi činili, co Bůh chce, když jsme Pánu Bohu na zemi řádně sloužili; jestliže však na zemi sloužíme ďáblu, také po smrti na věky s ním v pekle trápati se budeme. Nejhlavnější, nejpřednější pro nás jest, abychom byli spaseni. I kdybychom se zde na světě špatně měli, přece jsme vyhráli, když po smrti přijdeme do nebe. Naopak nic by nám nepomohlo, kdybychom celý svět vydobyli, získali, ale kdybychom na duši škodu trpěli a po smrti přišli do pekla. Vypravuj příběh o boháči a Lazaru. Proto nebylo by tak zlé, kdyby někdo neuměl psát, číst, a p., jen když zná,

co má činiti, by Bohu sloužil a na věky spasen byl. A bylo již takových lidí na světě dost, že neuměli čísti a přece přišli do nebe. Proto čtení, psaní atd. je sice potřebné, ale potřebnější, ano nejpotřebnější jest učení náboženství katolickému, že nás učí, co máme činiti, bychom Bohu sloužili a na věky spaseni byli.

Roku 386 rozmlouval Augustin s přítelem Alypiem o vážných věcech, i navštívil je Pontinián, velmi zbožný křesťan. Vypravoval o sv. Antonínu, poustevníku, jak uslyšel v chrámě slova Páně: »Chceš-li dokonalým býti, prodej, co máš, rozdej chudým, potom přijď a následuj mne,« ihned rozdal všecky své statky chudým a odešel na poušť, kde svatě žil a zemřel. Pontinián vypravoval dále o svatém životě mnohých poustevníků a dodal, že nedávno jistý císařský úředník v Trevíru, čta život sv. Antonína poustevníka byl tak dojat, že ihned si umínil světce toho následovati, a i přítele svého přiměl, aby totéž učinil. Tímto vypravováním byl Augustin velice rozčilen. A když Pontinián odešel, zvolal Augustin k Alypiovi: »Co se děje? Co tu slyšíme? Neučení prospívají dokonalostí, uchvacují království Kristovo a otvírají si bránu nebes! A my se všemi svými vědami válíme se v rozkoších a marnostech!« Augustin viděl, jak neučení otvírají si bránu nebes, za to však učení se svými vědami po rozkoších a marnostech touží a tak záhubě věčné vstříc jdou. I zahanbil ho příklad neučených, obrátil se, uchvátil také království Kristovo a otevřel si také bránu nebes. Jaká by to byla hanba pro nás, kdybychom vše jiné dobře uměli, ale ve sv. náboženství neprospívali. Zahanbili by nás neučení, kteří si otevřeli bránu nebes. Budeme se pilně učití všemu, čemu se zde ve škole učíme, ale nejpilněji se budeme učití sv. náboženství, neboť jest to učení nejpotřebnější, učí nás, co máme činiti, bychom Bohu sloužili a na věky spaseni byli.

3. Dabšelim, vůdce kmene indického, měl velmi velikou knihovnu. Když nemohl všechno přečísti, poručil, aby mu vybrali to nejlepší z knihovny. Avšak i toho bylo příliš mnoho. Požádal svého rádce, který se mezi tím stal křesťanem, aby mu podal jádro těch knih. Rádce přišel druhého dne, nesl malou knížku, kterou mu křesťanský missionář daroval, podal ji vůdci a řekl: »Jen to může býti obsahem vaší knihovny. Porozumíte-li slovům tam obsaženým, máte pravé umění a všecku moudrost.« Vůdce se divil, četl, milost Boží napomáhala, poznal náboženství křesťanské a blaženě zemřel. A víte, jaká to byla knížka? Byl to katechismus. Katechismus jmenuje se kniha, ve které je krátce obsaženo učení katolickému náboženství.

4. Abychom si lépe pamatovali, čemu nás katechismus učí, dělíme jej na pět částí. Na kolik?....

5. Víte, čemu nás učí učení náboženství katolickému. Učí nás, co máme činiti, bychom Bohu sloužili a na věky spaseni byli. Nyní vám řeknu krátce, co máme činiti. (Napiš na tabuli.) Máme:

1. v Boha věřiti,

Rádce duchovní.

2. v Boha doufati,
3. Boha milovati, pak nás Bůh bude také milovati a dá nám
4. Svou milost, abychom
5. se zlého varovali a činili dobré a tak abychom šťastně zemřeli a po smrti přišli do nebe.

Co máme nejprve? Nejprve, předně máme v Boha věřiti, proto jedná první část katechismu o víře. Čemu máme věřiti, jest krátce obsaženo v apoštolském vyznání víry, proto jedná první část o víře a apoštolském vyznání víry. O čem jedná první část? Co máme činiti, abychom Bohu sloužili a na věky spaseni byli? Máme:

1. v Boha věřiti,
2. v Boha doufati.

Kdo v Boha doufá, má naději v Boha. Proto jedná druhá část katechismu o naději. Kdo v Boha doufá, rád se k Bohu modlí, a právě když se modlí, dosvědčuje, že v Boha doufá. Naději svou dosvědčujeme nejlépe modlitbou.

Proto jedná druhá část nejen o naději, nýbrž i o modlitbě. O čem jedná druhá část katechismu? O čem první? Opakuj!

3. máme Boha milovati. Proto jedná třetí část katechismu o lásce. Pán Ježíš pravil: »Kdo mne miluje, přikázání má zachovávat.« Že někdo Boha miluje, ukazuje, dosvědčuje nejlépe, když zachovávat přikázání. Lásku svou tedy dosvědčujeme, když zachováváme přikázání. Proto jedná třetí část nejen o lásce, nýbrž i o přikázáních. O čem jedná třetí část? O čem první? O čem druhá? Opakuj!

Když v Boha věříme, v Něho doufáme a Ho milujeme, miluje nás i Bůh a dává nám:

4. Svou milost. Proto jedná čtvrtá část katechismu o milosti. Svou milost nám Bůh ponejvíce dává ve svatých svátostech. Sedm svatých svátostí jest jako sedm pramenů, jimiž se nám hlavně milosti Boží dostává. Proto jedná čtvrtá část katechismu nejen o milosti, nýbrž i o svátostech. O čem jedná čtvrtá část? O čem první? O čem druhá? O čem třetí? Opakuj!

Bůh nám dává milost, abychom činili dobré a varovali se zlého. Kdo činí dobré a varuje se zlého, je křesťansky spravedlivý. Čiň dobré! Varuj se zlého! Toť jsou dvě hlavní pravidla křesťanské dokonalosti. Proto jedná pátá část katechismu o křesťanské spravedlnosti. Budeš činiti dobré a varovati se zlého, budeš křesťansky spravedlivý, když stále budeš míti před očima, co se s tebou naposled stane. Zemřeš, ihned po smrti budeš na soukromém soudě souzen, i přijdeš buď do nebe nebo na čas do očištnice a pak do nebe nebo na věky do pekla. Tělo tvé bude uloženo do země, ze které jsi vzat, ale bude v soudný den vzkříšeno a na obecném soudě i s duší souzeno. Pak bude následovati buď věčná blaženost v nebi, nebo věčné zatracení v pekle. Tak se tobě naposled stane, to jsou tvoje poslední věci,

to jsou poslední věci člověka. A k tomu právě dává ti Bůh milost, aby tyto věci pro tebe byly šťastné. Proto jedná pátá část katechismu o křesťanské spravedlnosti a čtyřech posledních věcech člověka. O čem jedná pátá část? O čem první? O čem druhá? O čem třetí? O čem čtvrtá? O čem jedná pět částí katechismu?

Protože je učení náboženství katolickému učení nejpotřebnější, budeme ve škole bedlivě dávatí pozor na to, co se nám v této hodině vykládá, doma pak budeme se tomu velmi pilně učití z katechismu, budeme dávatí pozor, abychom tuto knihu nepomazali a nepotrhali, ale nejen se budeme pilně učití, nýbrž i všechno činití, bychom Bohu sloužili a na věky spaseni byli. Budeme v Boha pevně věřití, budeme všemu věřití, co se krátce obsahuje v apoštolském vyznání víry, budeme v Boha doufatí a k Němu se modlití zvláště ráno, na večer, před jídlem a po jídle, budeme Boha milovatí a Jeho přikázání zachovávatí, budeme přijímatí sv. svátostí, v nichž nám Bůh dává Svou milost, budeme se zlého varovatí a dobré konatí. Pak zajisté budou pro nás šťastné čtyři poslední věci člověka: smrt, soud, nebe a peklo, bude šťastná pro nás smrt, šťastný soud, dostaneme se šťastně do nebe a peklu se vyhneme. Modleme se, aby nám to všem Bůh dáti ráčil!

J o s u e.

Píše Jan Nep. Josef Holý.

Bůh je všemohoucí. Dnešní příběh vypravuje, jak se voda rozvodněného Jordánu, s vrchu přicházející, zastavila, a jako hora nadula, dolejší pak otekla do Mrtvého moře, tak že veškeren lid po suchém řečišti přecházel. Takového něco udělati nemůže žádný člověk ze své moci. To způsobil Bůh Svou mocí. Co chce, může učiniti. Chce, aby na jedné straně voda se zastavila a na druhé odtékala, uprostřed zůstala suchá cesta. Chtěl, a stalo se. — Bůh poručil Israelským, aby chodili po šest dní kolem Jericha, sedmého pak dne sedmkráté, poručil také, co mají činiti při sedmé obchůzce. Israelité tak učinili — a hle, město, o němž pochybovali, že ho dobudou, padlo v jejich ruce. Z toho patrně zase vidíme, kdo to způsobil. Kdyby jiné vojsko tisíckráté chodilo kolem pevných měst a troubilo, přece by nepadly zdi města ani obchůzkou ani troubením. Ale u Jericha se tak stalo. Bůh chtěl, i stalo se. Bůh chtěl — i uprostřed Jordánu byla suchá cesta. Bůh chtěl — i padly zdi města. Vše, co Bůh chce, stane se. Proto pravíme: Bůh je všemohoucí. Otázka 52. Proto budeme v Boha důvěřovatí ve všech potřebách života. Otec dítky Karla leží na posteli těžce nemocen. Lékaři krčí rameny, praví, nemůžeme pomoci. Ale pomoci může Bůh, je všemohoucí. Karel

slyšel tak ve škole. Ráno i na večer vroucně k svým modlitbám připojuje otče náš za uzdravení otce. Modlitbu nevinného dítěte zvláště rád Bůh vyslyší. Vyslyšel i modlitbu Karlovu. Za několik dní lepší se stav otcův, je zachráněn. Čiň i ty podobně!

Zázrak. Jak průchod řekou Jordánem, tak i dobytí Jericha byly zázraky. Neboť to byly skutky, které nemůže vykonati žádná přirozená síla, ani andělův, ani lidí, ani jiná síla, takové skutky může vykonati toliko všemohoucí Bůh. Jsou to skutky mimo přirozený řád, čili skutky mimořádné. A takové skutky nazýváme zázraky. Otázka 139. Těmito zázraky Bůh Israelitům ukázal, že je všemohoucí, že mají proto v Něj věřiti a do Jeho ochrany se poddati.

Bůh je nejvyšší věrný. Bůh slíbil Abrahamovi, že dá jeho potomkům zemi Kanaan, a hle, co Bůh tehdy slíbil, to nyní splnil. Bůh splní, co přislíbujee. — Bůh pohrozil Israelitům (viz příběh o vyzvědačích!), že nikdo z těch, kteří proti Němu reptali, nevejde do zaslíbené země kromě Josue a Káleba. Čím tehdy Bůh hrozil, to nyní splnil. Bůh splní, co slibuje, i čím hrozí. I říkáme: Bůh je nejvyšší věrný. Otázka 57. Proto důvěrně očekávejme od Boha, co slíbil, ale také splňme ty podmínky, které Bůh dal. Chraňme se pak také všeho zlého, neb za zlé hrozí Bůh trestem a splní, čím hrozí.

Nereptej proti Bohu! Když se lidem nevede po přání, často nařikají a reptají proti Bohu. Tak učinili i Israelité. Slyšeli jste, jak je Bůh potrestal. Podobně trestá Bůh i nyní ty, kteří proti Němu reptají.

Josue předobraz Krista Pána. Josue vedl Israelity do zaslíbené země a vítězně jí vydobyl. Kristus Pán nám dobyl nebe Svou smrtí na kříži a vede nás do nebe Svým učením, příkladem a milostí.

Zaslíbená země obraz nebe. Israelité po čtyřicet let chodili pouští, pak teprve přišli do zaslíbené země. Tato zaslíbená země nám zobrazuje nebe. Zde na zemi jsme jako na poušti, jeden putuje čtyřicet let, jiný déle, jiný kratčeji, na tom mnoho nezáleží, ale vše záleží na tom, abychom po této životní pouti přišli do země zaslíbené — do nebe. Neboť i nebe nám Bůh přislíbil.

Nutnost boje pro nebe. Bůh nedal Israelitům zaslíbené země bez boje, musili si jí vybojovati. Tak i nám nedá nebe bez našeho přičinění, bez boje. I my musíme bojovati proti tělu, ďáblu a světu. Jen ten bude v nebi korunován, kdo zde na zemi řádně bojoval, až na konec svého života.

Nutnost milosti Boží. Josue vydobyl zaslíbené země s pomocí, milostí Boží. Bůh mu řekl: »Jako jsem byl s Mojžíšem, tak budu i s tebou.« Bůh s ním byl a Svou milostí ho podporoval. Bez této milosti a pomoci Boží nebyl by zaslíbené země dobyl. I my potřebujeme v boji pomoci Boží. Sami že sebe jsme slabí, křehcí lidé. Nevítězili bychom, kdyby nebyl Bůh stále až do konce s námi. Když Bůh s námi, kdo proti nám? Proto

prosme Boha každý den o Jeho pomoc, působme s ní, neodpírejme jí!

Příčina zázračné pomoci Boží. Bůh tak očividně a zázračně pomohl židům při dobývání Jerusaléma, aby nemyslili, že vlastní sílou ho dobyli a proto nezpyšněli. Když nás Bůh Svým požehnáním provází, že se nám dobře vede, nemáme to sobě připisovatí, zpyšněti, nýbrž pokorně uznati, že vše máme s hůry, od dárce všeho dobrého. Užívejme statků, nám Bohem propůjčených, dle Jeho svaté vůle k Jeho cti a chvále, k našemu blahu a ku prospěchu bližního! Tak si zajistíme i pro budoucnost požehnání a pomoc Boží.

Promluvy k mládeži.

Neděle IV. po Zjevení Páně.

I. Cestovatelé, kterým bylo dopřáno viděti tu ohromnou spoustu vod, jež se mořem nazývá, vypravují, že pohled na klidné, tiché moře je uchvacující a velebný. Zvláště když slunce k západu se kloní a zlaté jeho paprsky odrážejí se v duhových barvách od veliké hladiny vodní, tu prý se nemohou cestující ani nasytiti pohledu tak krásného a velkolepého! Ale jak rychle změni se velebný ten obraz, když zaduje bouřlivý víchr! Klidná rovina vodní zmítána prudkým větrem změni se v pásmo obrovských vln, které s hukotem ženou se vzhůru a s hukotem zase do propasti se řítí. Běda lodi uprostřed takové bouře mořské! Jako s míčem pohrávají s ní nesmírné vlny, brzy ji vymrští do závratné výše, a za několik okamžiků vrhnou ji do hluboké propasti. Trámy lodní sténají pod prudkými nárazy vod, a lidé ustrašení bědují a volají k Bohu o smilování. Tenkrát prý i ti nejzatvrzelejší naučí se modliti a prosí Boha o pomoc a o slitování!

Podobnou bouři zakusili i svatí apoštolové, jak vypravuje dnešní sv. evangelium, na moři galilejském čili jezeru Genezaretském. Nebezpečí bylo veliké a proto namáhali se sv. apoštolé ze všech sil, aby se zkáze ubránili. Rychle stahovali plachty, obratně veslovali k pevné zemi, ale nebezpečí bylo stále větší, bouře stále hroznější.

A co činil Spasitel v tom nebezpečí a zmatku? On klidně spal. Odpočíval jako člověk, ačkoliv jako Bůh bděl a věděl, co se děje. Po celý den horlivě vyučoval, zarmoucené těšil, nemocné uzdravoval, všem jen dobře činil a proto tak tiše spal, proto i v rozkacené bouři klidně odpočíval.

Tak dosud klidně odpočívá, komu svědomí nic nevyčítá, tak tiše spí, kdo má čisté svědomí. Vzpomeňte si

jen milí drazí když po večerní modlitbě pochválilo vás svědomí: dnešní den strávil jsi ke cti a chvále Boží, dnes vzorně choval jsi se doma, ve škole i na ulici, dnes jsi svévolně Pána Boha neurazil — s jakou radostí položily jste se v ten večer na lůžko, poznamenavše se sv. křížem s úsměvem na rtech brzy jste usnuly, a anděl strážný i ve snu obrazy radostné předváděl zrakům vašim. Hle, tak klidný a radostný spánek připravilo vám čisté svědomí! — »Dobré svědomí jest nejlepší poduška« ujistuje nás přísloví, a sv. Augustin praví, že dobré svědomí jest palácem Božím a přibýtkem Ducha Sv.

Jak velkou cenu má dobré svědomí, to poznáte zvláště tehdy, až bouře nějaká vás zastihne, když ku př. zlomyslný soudruh vás pomluví, nebo když někdo na vás něco zlého svede. Co pak poskytne vám útěchy v takovém okamžiku, co pak utiší vaše rozbouřené srdce? Zajisté to vědomí, já trpím nevinně, ničeho si vědom nejsem, já mám čisté svědomí! Kdyby vám někdo dal poklady celého světa, zdaž by mohlo to bohatství utišiti výčitky svědomí vašeho, kdybyste se opravdu provinily?

Jak veselé a spokojené jest tedy to dítě, které pečuje o čisté svědomí! Ono nemusí se strachovati soudu lidského, ono nemusí se zardívati před pátravým zrakem otce svého neb matky své. V srdci jeho jest takový klid a mír, jako za krásného večera v přírodě když utichne šumot pracujících, i zpěv ptactva umlkne a jen s věže kostelní zaznívá lahodný hlas zvonu vybízející kú klekání.

Nuže dbejte toho, milí drazí, abyste si zachovaly čisté svědomí a ničím nedejte se svěsti, abyste je poskvrnili. Pak nemusíte se ničeho báti a život váš bude klidný a spokojený. O tom ujistuje nás také Tomáš Kemp. slovy: Měj dobré svědomí a vždy potěšení míti budeš.

II. Když bouře neustávala, a nebezpečí rostlo, vzbudili ustrašení apoštolé Mistra svého a volali k Němu: »Pane zachovej nás, hyneme.« Spasitel pokáral je pro malou víru jejich a pak přikázal větrům a moři, a stalo se utišení veliké. Tážete se, milí drazí, proč uposlechli Pána Ježíše větrové i moře? Proto zajisté, poněvadž jest Pán Ježíš pravý Bůh, Pán a Stvořitel všeho světa. Stvořitele svého poslouchá nejen moře a vítr, ale i veškerá tělesa nebeská a všichni tvorové na zemi i na nebi.

Hned na počátku při stvoření světa bylo všecko Boha poslušno. Bůh řekl: Budiž světlo! — a bylo světlo. Bůh poručil: Budiž obloha! a hned ukázala se vzduchová, modrá klenba, kterou oblohou nazýváme. Zase řekl Bůh: Shromážděte se vody v místo jedno, a země vydej rostliny, a stalo se. Na rozkaz Boží zastkvělo se slunce ve dne na obloze, měsíc pak a hvězdy v noci. Na rozkaz Boží oživil se vzduch ptáky, vody rybami a suchá země rozličnými živočichy. — Nejen však při stvoření, ale až dosud poslouchá všechno tvorstvo Boha — Stvořitele svého! Dle Jeho sv. vůle osvěcuje slunce naši zemi, dle Jeho sv. vůle pohybuje se i země a každoročně se střídá jaro, leto, podzim a zima. Na rozkaz Boží vějí větrové, křížují se blesky, burácí hrom.

Celá příroda, všickni tvorové poslouchají svého Stvořitele, činí, co se Jemu líbí, jenom jeden tvor se Mu protiví, jenom jeden tvor často svého Stvořitele neposlouchá. A víte, který je to tvor? Jest to člověk, tvor na zemi nejdokonalejší. Ano člověk, který dle duše Bohu samému se podobá, který rozumem, vůlí a jinými dary nad ostatní tvory vyniká, ten protiví se často svému pánu a neposlouchá Jeho rozkazů. Pán Bůh dal nám přikázání tak lehká, že snadno můžeme je zachovávat a přece, vzpomeňte si jen, milí drazí, kolikráte již každý z vás, ne proti jednomu, ale proti několika přikázáním se prohřešil! Kdyby všemohoucí — Bůh chtěl, mohl by vás hned za hříchy vaše přísně potrestati a tak k poslušnosti donutiti, avšak On jedná jako dobrotivý Otec, čeká, že samy uznáte chybu svou a že poslušností napravíte urážky Jemu způsobené! —

Nenechte tedy Stvořitele svého dlouho čekati a slibte Mu již dnes, že se nedáte tvory nerozumnými zahanbiti, a že chcete rozkazu Jeho vždy býti poslušny.

Abyste pak snáze svůj slib splnily, tažte se při každém skutku svém, jako se tázala sv. Zita. Kdo pak byla sv. Zita? Byla jen chudou služkou, ale sloužila věrně u jedné rodiny po 60 let. Když jako dítě vykonala něco dobrého, když byla poslušná a pilná, říkávala jí matka: Dítě, to se líbí Otcí nebeskému. Dopustila-li se nějaké chyby, pravila jí: Dítě, to se nelíbí Otcí nebeskému. Když Zita vyrostla, pamatovala si stále, co jí matka říkávala, a uvykla si při všem se tázati: Líbí se to Otcí nebeskému či nelíbí? Jak jí svědomí odpovědělo, tak vždy jednala a proto svatou se stala.

Budete-li se také při všech skutcích svých jako sv. Zita tázati, pak jistě slib svůj splníte a neposlušností svévolnou Pána Boha neurazíte. Zvláště při bouři, když se blýská, hřímá a vichr burácí, vzpomeňte si na tento svůj slib, poznamenejte se sv. křížem a s důvěrou zvolte: Celá příroda před Tebou se třese a rozkazů Tvých poslouchá, také já chci Tebe vždy, můj Stvořiteli, poslouchati.

Em. Cívka.

Listy vědecké.

O správě zádušního jmění.

Hlavnější sem spadající předpisy a ustanovení.

Sděluje Dr. ANTONÍN BRYCHTA.

(Dokončení.)

D) Zádušní pokladna a předpisy o její úpravě.

Jako každý jednotlivec, podobně pečuje i Církev, majíc potřeb téměř bezčetných, o bezpečnost svého majetku, by nevzal pohromy aneb poškození. Církev má k tomu nejen právo, ji váže mimo to i přísná povinnost, by nad svým majetkem náležitě bděla, poněvadž má jmění církevní, jak bylo svrchu dokázáno ¹⁾, ráz a účel posvátný, proto třeba zameziti všecko, co tomuto účelu odporuje nebo jeho dosažení nemožným činí.

Mimo jiné bezpečnostní prostředky užívá Církev k ochraně svého movitého majetku pevných a spolehlivých pokladen, jež mají dle církevního i státního předpisu t ě m i r o z l i č n ý m i z á m k y býti opatřeny. ²⁾ V pokladně této mají se uložiti nejen hotové kostelní a nadační jistiny, nýbrž i státní a jiné kostelu neb nadacím náležející dluhopisy, zřizovací a nadační listiny, spofitelní a záložní knížky, kostelní a farní inventáře, poslední zádušní účty, všecky kostela nebo farního obročí týkající se smlouvy a protokoly (na př. smlouva o pronajmutí zádušních nebo farských pozemků, protokol vydražení dříví ze zádušního lesa), vůbec všecky důležitější listiny a dokumenty, posléze všecky

¹⁾ Srovn. stať: »O hospodaření se zádušním jměním.«

²⁾ Zádušní (kostelní) pokladna má býti uschována vůbec na místě jistém a proti ohni bezpečném a to buď v sakristii nebo v kostele, neb na faře, aneb, když by tu dosti bezpečného místa nebylo, v bezpečném obydlí patrona. Dvorní dekret ze dne 29. září 1809. Srovnej též »Předpisy«, § 19.

kostelu (jednotlivým obrazům (milostným), sochám, oltářům atd.) náležící stkvosty a cenné devocionalie. »Securitas et custodia peculii ecclesiastici exposcit — stanoví v ohledu tom provinc. sněm pražský z r. 1860 (tit., VIII. c. I.) — ut . . . quaelibet ecclesia habeat arcam firmam, in loco tuto fixam, tribus diversis seris munitam, quarum claves rector atque vitrici . . . sollicito custodient, adeo, ut suam clavem nulli claves tenentium sub quocunque praetextu committant; quare arca non nisi a cunctis hisce aperiri recludique poterit.«

Totéž stanoví rozličná vládní nařízení, z nichž pouze hlavní uvedeme.

Již nejv. reskript ze dne 9. října 1724 velí, že má zádušní pokladna třemi různými zámky a klíči býti opatřena, které mají rozděleny býti tak, že jeden má patron nebo jeho zástupce (patronátní komisař), druhý farář a třetí zádušník. Dle dv. dekretu ze dne 27. srpna 1748 a ze dne 2. září 1800 č. 2456 má míti klíč k zádušní pokladně patron, po případě jeho zástupce, farář a zádušní účetní; žádný z těchto tří funkcionářů nesmí svůj klíč pod vlastním z toho odpovídáním druhému přenechati.³⁾

Poněvadž se ale těchto nařízení, jako bohužel mnohých jiných, jak sluší nešetřilo, a zádušní správy (světské) s církevním jměním »zcela libovolně nakládaly,« aniž by farářům toho nejmenšího účastenství ve správě tohoto jmění bývalo dopřáno, byl svrchu uvedený nejv. reskript dv. dekretem ze dne 25. ledna 1765 obnoven a jeho šetření patronátním úřadům co nejpečlivěji nařízeno.⁴⁾ Srovn. též dv. dekret ze dne 21. září 1765 a gub. nařízení ze dne 6. května 1771.

Biskupové, politické úřady a vikáři mají bedlivě dohlížeti, zdali jsou zádušní pokladny trojím zámkem opatřeny.⁵⁾ Dvorní dekret ze dne 8. září 1799 č. 14.739.

Duchovní správci zodpovídají z toho, aby zádušní pokladny byly trojím zámkem opatřeny, jako jsou s biskupskými vikáři i z toho odpovědni, aby se zádušní jmění dle platných předpisů řádně spravovalo. Dvorní dekret ze dne 24. září 1800; guberniální nařízení ze dne 8. května 1821 č. 12.485.

Dvorní dekret ze dne 15. února 1809 č. 2230, sdělen gub. nařízením ze dne 17. dubna téhož roku č. 8504, vytýká patronátním a vojtovním úřadům, že duchovní správcové nemají klíčů od zádušní pokladny a nařizuje, aby měli tito náležitého vlivu na správu zádušního jmění, ježto jsou za ni zodpovědni.⁶⁾

³⁾ Srovnej »Předpisy« I c.

⁴⁾ Srovnej Jaksch, díl 3, str. 391 a nn. Podobná nařízení byla i pro jiné země vydána, an toho všeobecná potřeba a náležitý dozor k zádušnímu jmění vyžadoval.

⁵⁾ Srovnej též gub. nařízení ze dne 5. srpna 1795 č. 22.464; Jaksch, I. c. str. 373.

⁶⁾ Je velice žádoucí, aby se tohoto, zajisté dobrého nařízení, všady jak náleží šetřilo; předešlo by se, jak zkušenost učí, mnohým nesnázím a zá-

Gub. nařízení ze dne 5. června 1821 č. 27.383 opětně politickým úřadům připomíná, že zádušní pokladny nemají zákonem předepsaného trojího uzavření a naléhá na to, by se vydaných v tomto ohledu předpisů přesně šetřilo. ⁷⁾

* * *

Podali jsme v této práci z bezčetných téměř vládních nařízení o správě zádušního jmění jen ty hlavnější a zároveň takové, jichž znalost a vhodné upotřebení jeví se v praktickém životě nutnější a pro řádnou správu tohoto jmění naléhavější. Z nařízení těch, jak bylo postupem této práce opětně připomenuto a v základě samých těchto nařízení dokázáno, jest patrno,

a) že je správa zádušního jmění, jež Církvi po mnohých nepříznivých změnách a nepřátelských útocích na její samostatnost i majetek během času zbylo, vzdor všem vládním sem spadajícím předpisům a nařízením po mnohé stránce **z á v a d n a a n e d o s t a t e č n a**;

b) že dotyční správní orgánové **o p o m í j e j í** z mnohých v této stati naznačených příčin ⁸⁾ správě zádušního jmění **p o v i n n o u** a **n á l e ž i t o u** péčí **v ě n o v a t i**, čehož následky jeví se — jak bylo během této práce nezvratně dokázáno — mnohými nedostatky a závadami v zádušních účtech často se vyskytujícími;

c) že je tento pouze **f a k t i c k ý** stav správy zádušního jmění, který s právem církevním, dle něhož má Církev svůj majetek sama spravovati, v souhlas uvést nelze, **n e u d r ž i t e l n ý** a **p r o n i k a v á**, samým státním zákonem (§ 41 a 42 zákona ze dne 7. května 1874 č. 50) **u z n a n á n á p r a v a s v r c h o v a n ě ž á d o u c í**; ⁹⁾

vadám, což by zádušnímu jmění bylo jen k prospěchu. Srovnej, co bylo svrchu v záhlaví: »Dozor farářů a vikářů k zádušnímu jmění« o tom povědíno.

⁷⁾ Kdyby se konala jen obyčejná — nikoliv náhlá přehlídka zádušních pokladen, jak toho dvorní dekret ze dne 26 srpna 1799 č. 2867, gub. výnos ze dne 29. března 1800 číslo 4472 a výnos českého místodržitelství ze dne 29. dubna 1856 č. 13.904 nařizuje — kolik asi pokladen shledalo by se přes všechna uvedená nařízení v **n á l e ž i t ě m** pořádku s trojím předepsaným uzavřením? Jako v jiném ohledu, jeví se, jak z uvedeného patrno i po této stránce ve správě zádušního jmění vady a nedostatky, které budou, soudíme-li dle zkušenosti, **t a k d l o u h o** trvati, dokud nebude v této správě provedena **ž á d o u c í a d ů k l a d n á n á p r a v a**, jak bylo již svrchu připomenuto.

⁸⁾ Srovnej naše pojednání v časopise: »Correspondenz-Blatt z r. 1899, str. 247 a nn.

⁹⁾ Abnormní tento stav, jehož začátky sahají již do dob předjosefinských, měl býti konkordátem, jak bylo hned s počátku této práce připomenuto, konečně odstraněn a zdravé poměry zavedeny. Neprovedením a konečně jednostranným zrušením konkordátu udržuje se dosud josefinská praxe v spravování zádušního jmění, jež, pakli všechny příznaky neklamou, a příslušní činitelové nechopí se v tomto ohledu **n á l e ž i t ě** iniciativy, hrozí ještě dlouho trvati na — úkor Církev i zádušního jmění. Dospělý na př. u jistého patronátního úřadu ve správě zádušního jmění věci **t a k d á l e k o**, že nařídilo c. k. místodržitelství výnosem ze dne 4. srpna 1899 č. 69.759 ve

d) důsledně že je na příslušných činitelích, již mají právo i povinnost o náležitou správu veškerého jmění církevního se starati, učiniti vhodných opatření, aby zbytek majetku, jenž Církvi po staletých nepřátelských nátiscích a z nich vzešlých pohromách ještě zůstal, a jemuž jest dle novějších zákonů nésti břemena druhdy neslýchaná, nedoznal i také závadnou správou nových pohrom a škod, jimž třeba po tolika smutných zkušenostech v čas předejiti.

„Děkovací řeči“ při pohřbech.

Podává Vlastimil Hálek, farář v Liboci.

(Dokončení.)

Ve které osadě svrchupsané pěkné »poděkování« a »odprošení«, v duchu katolickém sestavené, v obyčeji od nepamětných dob jest, může je snad duchovní správce cum grano salis trpěti, ovšem přihlížeje k tomu, aby pronesla je osoba křesťansky smýšlející, zachovalá, jako slova upřímně procítěná, a ne jako lichou frázi. Na stráži však budiž, aby nic nového, profanního k tomu se nepřivěšovalo, a kdyby se něco takového objevovalo, hned v začátku budiž provedena rozumná amputace všeho zbytečného. Příležitostně v kázání, křesťanských cvičeních i v soukromém poučování budiž poukázáno, je-li již ten obyčej v osadě, na jediné krásné, jednoduché poděkování a odprošení, jako se dělo při pohřbech předků našich. Jinak však budiž pamatováno na přání koncilu prov. Pražského (str. 112): »Caeremoniae, ritus et preces exequiales, quibus Ecclesia in mortuorum sepultura utitur, secundum Rituale a sepeliente sacerdote accurate et fideliter observentur.«

V krajinách však, kde bývá již méně lidí dobré vůle, kde převládá smýšlení socialně demokratické, jest ovšem práce ta nejnějnější. Tu, nestačí-li poučení v kázání, křesťanském cvičení neb v rozumné domluvě, a objevuje-li se systematické vměšování soukromých úvah do takového poděkování, nezbyvá duchovnímu, než postavení se na půdu zákonného ustanovení, pokládati ono proslovení za řeč, k níž »laikové oprávnění nejsou na hřbitově katolickém, an jen s farářovým vědomím a svolením může laik na hřbitově při pohřbu řeč míti; a stalo-li by se tak proti vůli faráře, a zejména bylo-li by v řeči něco pohoršlivého na úkor

srozumění s biskupskou konsistofí náhlou revisi všech zádušních účtů i pokladen a vyslalo k tomuto nutnému a vážnému úkonu svého vlastního zřizence, by konečně učiněna byla přítrž dlouhým zlořádům a malversacím ve správě (!) zádušního jmění dotyčných patronátních kostelů a další pohromy byly od něho odvráceny.

víry křesťanské proneseno, jest farář oprávněn, stíhati řečníka soudně aneb (pokud by čas dopouštěl) dovolávati se policie, aby zabránila řečnění, jehož on nedovolil.« (Vynes. min. kultu ze dne 7. července 1879, Skočdopole: »Pastýřské bohosloví« II. str. 787.)

Vzhledem k posvátnosti úkonu, jakož i k rozrušení citů přítomných pohřbu, zamlouvalo by se pastorálně, zakročiti nejprve mírně a laskavě s poučením, že »nelze na pouhé slovné vzpomínce na zemřelého a na soustrastném hnutí srdce přestat, ale že dle učení Církve sv. máme píse na něho pamatovati modlitbami a sv. obětí. Svaté pole že není místem, kdež bychom o světských všedních událostech úvahu konali. Mimo to že soud nad duší zesnulého a skutky jeho v minulém životě již nenáleží nám lidem, kteří se můžeme mýlit, nýbrž Hospodinu vševědoucímu.«

Jelikož mnohdy někdo míní mluvit až po odchodě kněze od hrobu a ze hřbitova, doporučuje se, aby duchovní posečkal chvíli na hřbitově, by k žádné tendenční řeči nedošlo.

Jestliže by úmyslně laikové zmíněné »poděkování a odprošování« chtěli zaměňovati za řeč k obhájení akatolických zásad zemřelého aneb k urážkám duchovního, na př. »Děkuji vám všem mimo vel. pána...« neb »Jest nám líto, že nenechal vel. pán našemu zemřelému (sebevrahu) ani zvonit...« aneb »Děkuji vám všem až na bratra, že ani krejcarem mi na pohřeb nepřispěl...« a tak dále, a nedbali laskavé dřívější přímluvy, nezbude knězi nic jiného, než rozhodně prohlásiti: »Zde na hřbitově není nikomu bez povolení duchovní správy dovoleno, konati řeč, a proto vás žádám, byste v řeči ustal, po případě následky další řeči si přičetl.«

Ovšem, jest to krajní způsob jednání, kdy musí uvážiti duchovní správce dosah konfliktu, v němž se octne. Jediný ale případ podobný, úřady stíhaný, jestliže musilo k tomu dojiti, bývá výstrahou na drahnou dobu. Právo k tomuto zakročení církevním orgánům dává čl. 15. stát. zák. ze dne 21. prosince r. 1867, dle kterého jest církevní pohřeb vnitřní záležitostí církevní, již spravovati přísluší Církvi.

Výnos k. a. konsistoře pražské ze dne 6. prosince 1865 č. 10.749 dává pak tento návod všeobecný, jak se má duchovní správce zachovati při pohřbech, z něhož lze čerpati poučení i pro tuto stať, slovy: »Katolické hřbitovy jsou modlitbou a žehnáním zasvěcená místa k pohřbu zemřelých věřících, a proto se za posvátné věci pokládají. Duchovní správce má proto povinnost, o to pečovati, aby ochráněna byla zdaleka od každého znesvěcení. Pohřeb koná se modlitbou a žehnáním, a proto stává se posvátným bohoslužebným výkonem... Z tohoto poměru hřbitova a pohřbívání mrtvých k náboženství a církevnímu kultu vychází samo sebou, že pohřební řeči laikův a přednes světských zpěvů na hřbitovech vůbec se nemají konati... Chtěl-li by je kdo konati, má mu duchovní správce vysvětliti, že jest věcí jeho úřadu, mu v tom zabrániti, a že jest povinen, proti tomu stížnost podati.« (Ord. list z r. 1865 str. 126.)

Nejvyšší soudy v Rakousku.

Podává JUDr. Josef Zalužanský.

(Pokračování.)

b) Nejvyšší kasační soud.

Již v cís. patentu ze dne 7. srpna 1850 č. 325 ř. z. bylo stanoveno, že v trestních věcech rozhoduje nejvyšší soud jako kasační dvůr.

Působnost kasačního dvoru čili soudu, upravena jest zákonem ze dne 23. května 1873 č. 119 ř. z. jednajícím o řízení trestním.

Dle tohoto zákona přísluší nejvyššímu dvoru jako soudu kasačnímu:

1. Rozhodovati o všech zmatečných stížnostech, které trestním řízením jsou připuštěny.

Usnášení děje se v sedmičlených senátech.

2. Podávati ministru práv dobrozdání o tom, je-li některý porotním soudem k trestu smrti odsouzený hoden, aby mu udělena byla milost;

3. nařizovati ve zvláštních případech obnovení trestního řízení, pro zločin neb přečin;

4. rozhodovati o návrzích na zmírnění právoplatně přisouzených trestů pro zločiny neb přečiny;

5. doporučovati žádosti právoplatně již odsouzených k trestům, za udělení milosti.

ad 1) Byl-li vynesena v rozepři trestní sborovým soudem první instance pro zločin neb přečin aneb soudem porotním rozsudek, připouští zákon jako opravní prostředky zmateční stížnost a odvolání.

Zmateční stížnost předkládá se nejvyššímu soudu jako soudu kasačnímu, odvolání sborovému soudu druhé stolice.

Zmateční stížnost lze podati proti rozsudku osvobozujícímu jen na škodu proti rozsudku odsuzujícímu jak na prospěch tak i ku škodě obžalovaného, avšak jen ze zmatečných důvodů vytknutých v ustanovení § 281 trest. řádu pokud se týče rozsudku pro zločiny neb přečiny sborovými soudy první stolice vynesených a ze zmatečných důvodů v § 344 tr. ř. vytknutých, pokud se týče rozsudků soudy porotními vynesených.

Na prospěch obžalovaného mohou podati zmateční stížnost jeho manžel, jeho příbuzní, poručník, státní zástupce a ovšem obžalovaný též sám; proti vůli obžalovaného, jenž jest nezletilý však jen rodiče a poručník.

Na škodu obžalovaného může podati zmateční stížnost jen státní zástupce aneb soukromý žalobce.

Kdežto stížnost zmateční čelí proti výroku o vině, alespoň pravidlem, má odvolání na zřeteli jen výrok o trestu a v nárocích soukromoprávných, se stížností zmateční má však to společné, že

je mohou podati všichni ti, kdož po zákonu mohou také podati stížnost zmatečn^í.

Na škodu obžalovaného možno podati odvolání, když soud použil mimořádného práva zmírnění trestu aneb přeměny trestu, na prospěch obžalovaného, když soud tohoto práva nepoužil.

Proti výroku o soukromoprávních nárocích lze se odvolati toliko obžalovanému, jeho zákonnému zástupci a jeho dědicům.

Zmatečn^í stížnost sluší ohlásiti ve lhůtě 3 dnů po prohlášení rozsudku.

Nebyl-li obžalovaný prohlášení rozsudku přítomen, sluší zmatečn^í stížnost ohlásiti ve 3 dnech potom, když o rozsudku vyrozuměn byl.

V osmi dnech po doručení rozsudku má stěžovatel práva důvody své zmatečn^í stížnosti vzláštním spisem provésti, jest ale vždy povinen důvody zmatečn^í určitě a jednotlivě vytknouti, poněvadž by jinak kasačn^í soud k zmatečn^í stížnosti nepřihlížel.

Na podanou stížnost zmatečn^í má odpůrce právo v osmi dnech dáti svou odpověď.

Po předložení spisů vezme kasačn^í soud stížnost zmatečn^í po slyšení generáln^ího prokurátova v poradu, a jestliže odpovídá ve všem zákonu, vyřídí ji tím způsobem, že ustanoví rok ku veřejnému projednání sporné věci, ku kterémuž předvolá obžalovaného po případě též soukromého žalobce s podotknutím, že kdyby se nedostavili, bude na základě spisů rozhodnuta.

Je-li obžalovaný ve vazbě, oznámí se mu, že smí se dostaviti jen jeho obhájce.

Řízení před kasačn^ím soudem jest pravidlem veřejné a smí (se dostaviti jen jeho obhájce) býti veřejnost vyloučena jen z důvodů, jakéž platí pro vyloučení veřejnosti před trestn^ími soudy vůbec.

Po zahájení líčení přednese přede vším jeden člen soudn^ího dvoru jako zpravodaj celý průběh dosavadn^ího trestn^ího řízení, vytkne zmatečn^í důvody, na které se stěžovatel odvolává, nesmí však o věci samé náhled svůj pronésti.

Když pak stěžovatel svou stížnost ústně oddůvodnil a jeho odpůrce odpověděl, při čemž obžalovaný aneb jeho zástupce má vždy právo na poslední slovo, odeběře se soudn^í dvůr ku poradě a dle výsledku této porady buď stížnost zamítne, když ji shledá bezdůvodnou a byla-li podána svévolně a jen za tím účelem, aby ve věci způsoben byl průtah, uloží stěžovateli aneb dle okolností jeho zástupci pořádkovou pokutu anebo uzná li, že stížnost jest důvodná, zruší rozsudek v odpor vzatý a nařídí dle okolností a dle povahy zmatečn^ích důvodů, buď aby se věc ta v první stolici znovu projednala a rozsoudila, anebo uzná ve věci sám a učiní vůbec ta opatření, kteráž dle povahy věci se odporoučí, jak o tom přesná ustanovení obsahuje § 288 tr. ř. Kasačn^í dvůr má se sice obmeziti jen na zmatečn^í důvody stěžovatelem vytknuté, přesvědčí-li se ale při jednání, že na škodu obžalovaného zákon nesprávně byl vykládán, anebo že tytéž důvody, na kterých zakládá se jeho rozhodnutí na prospěch obžalovaného, též o někte-

rém spolu obžalovaném platí, jenž zmateční stížnosti nepodal, učiní z moci úřadu takové opatření, jakoby zmateční důvod ten byl předmětem jednání.

Byla-li zmateční stížnost podána jen na prospěch obžalovaného, nesmí kasační dvůr uznati nikdy na přísnější trest než na jaký uznáno bylo v první stolici.

Rozsudek kasačního soudu prohlásí se pak ústně i s rozhodovacími důvody a nebyl-li obžalovaný líčení přítomen, doručí se mu úředně pověřený opis rozsudku soudním dvorem první stolice.

Líčení o zmatečných stížnostech ku zachování zákona říci se v podstatě dle těchže předpisů s tím rozdílem pouze, že rozhodnutí stane se za přítomnosti jedenácti soudců.

Uzná-li kasační dvůr stížnost takovou za důvodnou, vyřkne, že dotyčným usnesením neb rozsudkem zákon byl porušen.

Ovšem nemá taková stížnost v přehojných případech žádného účinku pro obžalovaného, zejména byl-li rozsudek odsuzující v první instanci vynesena a odpykal-li obžalovaný již přisouzený mu trest.

Nenastoupil-li však obžalovaný dosud trest, přísluší kasačnímu soudu právo obžalovaného buď zcela osvoboditi neb mírnější trest mu uložiti, anebo dle okolnosti obnovení trestního řízení naříditi.

Budiž zde podotknuto, že dle řízení trestního má generální prokurátor u nejvyššího soudu právo buď z moci úřadu neb k rozkazu ministra práv podávati zmateční stížnosti ku zachování zákona proti rozsudkům soudů trestních, pokud na porušení neb nesprávném výkladu zákona se zakládají, pak proti každému protizákonnému usnesení neb úkonu soudce, pokud o tom všem vědomosti nabude a to i v tom případě, když obžalovaný neb žalobce zmateční stížnosti nepodali a jsou státní zástupitelstva povinna zvláště za tím účelem předepsaným způsobem oznamovati generálnímu prokurátoru takové případy, kde by podání zmatečných stížností uvedeného druhu bylo na místě.

ad 2. Když porotní soud vynese rozsudek smrti, sestoupí se soudní dvůr ihned po vyhlášení rozsudku za přivzetí státního zástupce ku poradě o tom, je-li odsouzenec hoděn milosti čili ne a jaký trest pro případ, že by mu udělena byla milost, byl by přiměřený.

Protokol o této poradě přiloží se ke spisům a spisy předloží se, i kdyby zmateční stížnost proti rozsudku podána nebyla, kasačnímu dvoru.

Kasační dvůr odevzdá spisy, když rozsudek stal se právoplatným, se svým dobrozdáním, na kterém se usnází v sezení neveřejném po slyšení generálního prokurátora, ministru práv.

ad 3. Kasační dvůr jest oprávněn, naříditi obnovení trestního řízení na prospěch pro zločin neb přečin odsouzeného, když buď při předběžné poradě o podané zmateční stížnosti aneb po provedeném líčení o ní, buď při poradě o zprávě dle § 341 tr. ř. (vide v odst. ad 2) podané aneb konečně při zvláštním prozkoumání spisů předsevzatým k návrhu generálního prokurátora

vyskytnou se podstatné pochybnosti co do správnosti, na nichž se rozsudek zakládá.

V takových případech přísluší kasačnímu dvoru také právo, rozsudkem obžalovaného osvoboditi aneb jemu mírnější trest vyměřiti, jest k tomu však jednohlasného usnesení a svolení generálního prokurátora zapotřebí.

ad 4. Stalo-li se, že kasační dvůr sám vyměřil trest a vyskytnou-li se teprve potom polehčující okolnosti, které dříve buď známy nebyly aneb teprve později nastaly, a které by sice nebyly přivodily jinou vazbu trestní, avšak přece mírnější trest, má sborový soud první stolice ponavrhnouti druhé instanci přiměřené zmírnění trestu a přistoupí-li druhá instance na takový návrh, předloží jej kasačnímu dvoru, který o něm po slyšení generálního prokurátora konečně rozhodne.

ad 5. Jestliže kasační dvůr následkem podané zmateční stížnosti ve smyslu § 288 odst. 3 § 350. odst. 1 tr. ř. sám rozhodl a rozsudek odsuzující vynesl a jestliže odsouzený po nastoupení trestu podal žádost za milost, má se představený věznice především vyjádřiti o chování a zdravotním stavu trestance a žádost jeho pak má předložiti tomu soudu, který v první instanci rozhodl.

Uzná-li tento soud žádost za milost za odůvodněnou, předloží ji se svým návrhem soudu druhé stolice, který ji po slyšení vrchního státního zástupce buď zamítne aneb uzná li ji taktéž za důvodnou, kasačnímu dvoru (v jiných případech ministru práv) předloží, který po slyšení generálního prokurátora rozhodne, má li se zamítnouti, aneb ministru práv doporučiti.

Právní přítel a rádce.

Snůška praktických hlavně ustanovení a rozhodnutí
o věcech z oboru církevního práva.

Pořádá Dr. ANTONÍN BRYCHTA.

Co souditi o tak zv. „sedmihradském“ manželství?

Manželství takové jest v Rakousku¹⁾ i tehdy neplatné, když oba manželé, kteří byli rakouskými poddanými a v tuzemsku sňatek dle obřadu římsko-katolického uzavřeli, později ze státního svazku rakouského na žádost jednoho manžela vystoupili a, uherského státního občanství nabývše, od unitářského manželského soudu zrušení prvního svého manželství si vymohli. To má místo i tehdy, když by

¹⁾ Dle práva božského a církevního — v celém světě.

a) tací manželé od Círky odpadli a vyznání unitářské přijali; když by

b) unitářský manželský soud první jejich sňatek zrušil a dal stranám na vůli, že mohou v nový sňatek vejíti; třeba i

c) jedna strana prohlásila, že sňatek druhé strany s jinou osobou uzavřený uznává;

d) třeba mimo to se vyjádřila, že se vzdává všech práv vůči straně druhé a sobě nižších práv manželských, rodinných neb dědičných nevyhrazuje. Neboť manželé nemohou nikdy sňatek svůj, dle obřadu římsko-katolického uzavřený, ani souhlasným prohlášením zrušiti, an nejde pouze o jejich soukromá práva. Tak rozhodl zemský soud v Praze dne 21. prosince 1895 č. 59.178, kteráž rozhodnutí vrchní zemský soud v Čechách s tím doložením dne 7. dubna 1896 č. 6982 potvrdil,

a) že § 111 obč. zák.²⁾ tvoří právo veřejné, které na vůli stran nezávisí,

b) že je v tomto případě, pokud jde o platnost manželského svazku, zcela irrelevantní, zdali jedna nebo obě strany na víru katolickou přestoupily, neboť

c) novému manželství bránila nejen překážka v § 111., nýbrž i v § 62. obč. zák. obsažená,³⁾ dle něhož může žena v stejnou dobu toliko s jedním mužem v manželství vejíti. Na této zásadě spočívá celé upravení práva manželského v Rakousku a pouze z tohoto stanoviska dlužno rozhodnouti otázku, o níž jde.

Nejvyšší soud dne 20. října 1896 č. 8816 nález první a druhé stolice potvrdil, ukazuje

1. k uvedeným již §§ obč. zák.; mimo to

2. k § 93. téhož zák.,⁴⁾ dle něhož není manželům dáno na vůli, manželství o své moci zrušiti, třeba by se o tom usnesli.

3. Prohlédaje pak k § 62. obč. zák., dovozuje řádně i důmyslně též soud, že je manželství, jež právo za základ rodiny uznává, poměr předem přirozený a ethický, kterýž nelze na výši jeho mravního pojetí jinak si mysliti, než jako monogamní, kterou základní větu přijímá i rakouský zákon (loc. cit.).

4. Zásada v § 62. obč. zák. stanovená — dokazuje dále řečený soud — platí dle ministerského výnosu ze dne 14. července 1854 č. 103 i tehdy, když by jeden neb oba manželé později knáboženství evangelickému přestoupili (t. j. od Círky odpadli).

²⁾ Zmíněný § zní: »Svazek platného manželství osob katolických může býti rozvázn jen smrtí jednoho z manželů. Taktéž nerozlučný je svazek manželský, když i jen jedna strana, vstupujíc v manželství, vyznávala náboženství katolické.«

³⁾ Řečený § zní: »Muž oddán býti může v též čas jen s jednou ženou, a žena jen s jedním mužem.«

⁴⁾ Tento § stanoví: »Manželům není dovoleno, svazek manželský, třeba se o tom dohodli, o své újmě zrušiti, nechť by pravili, že manželství je neplatné, nebo chtěli manželství rozloučiti, aneb jen se dáti rozvésti.«

5. Konečně dí se v dotčeném rozhodnutí, že dosud uvedené právní předpisy zákonem ze dne 25. května 1868 č. 47 a ze dne 9. dubna 1870 č. 51 ř. z. (jak se v odvolání tvrdilo) nikterak zrušeny nebyly.⁵⁾

6. Poněvadž posléze manželství první v tuzemsku p o p r á v u rozvázáno nebylo, vadí platnosti druhého sňatku v e f e j n á p ř e k á ž k a, v § 62. a 111. obč. zák. obsažená, a dlužno manželství ono v zemích, kde obč. zákon platí, i co se týče jeho n á s l e d k ů a p r á v n í c h ú č i n ů prohlásiti za n e p l a t n é.⁶⁾

Rozhodnutí nejv. soudu ze dne 20. října 1896 č. 8816.

Podobné rozhodnutí učinil týž soud dne 15. ledna 1879 č. 12.701 ex 1878, takto naleznuv: Nález, vymožené od s e d m i h r a d s k ý c h u n i t á ř s k ý c h ú ř a d ů církevních, týkající se manžela nebo manželky z Rakouska, jenž, jsa Rakušanem, vstoupil ve státní svazek u h e r s k ý a zároveň do církevní obce u n i t á ř s k é, aby jeho manželství, uzavřené v území, v němž platí obecný zákon obč., zrušeno bylo, takový pak manžel aby byl oprávněn vejíti v jiné manželství, n e m a j í v R a k o u s k u p l a t n o s t i. Manželství v základě těchto nálezů, byť i v c i z o z e m s k u uzavřené, jest n e p l a t n é.⁷⁾

⁵⁾ V jednom ani v druhém z těchto zákonů nečiní se ta nejmenší zmínka o tom, že by dosud uvedené zákony o manželství byly novější legislativou změněny neb dokonce zrušeny. Toho nalezl u nich pouze důmysl »moderních právních zástupců«, kteří hájíce nezfídka věc n e p r a v o u a dle přesvědčení každého soudného již předem z t r a c e n o u, užívají místo právních důvodů, jichž uvéstí nemohou, lichých d o m n ě n e k, křivých hypotthesí a vážného právníka nedůstojných úskoků, aby, možno-li, svého klienta »vysekali«. Zdali je tím p r á v u, právnímu vědomí a veřejné mravnosti poslouženo, jest ovšem jiná otázka. Již staří prohlásili jak hlubokou tak pravdivou zásadu: »Omnia sunt incerta, cum a jure discesseris«. Cicero, Epist. ad fam. 9, 16.

⁶⁾ Co tuto na obhájení svatosti a dvoučlennosti manželského svazku dosti pracně sneseno a proti chtíčům a zvlí lidské uvedeno, vystihl již dávno nejvyšší a n e o m y l n ý zákonodárce v záležitostech manželských, Kristus, Svým světovým, věčně platným zákonem: »Ab initio non fuit sic! (Quod Deus conjunxit, homo non separet« Mat. 19, 6. a nn.) a ještě srozumitelnějším svrchovaným principem: »Quicumque dimiserit uxorem suam, et aliam duxerit, adulterium committit super (adversus) eam. Et si uxor dimiserit virum suum, et alii nupserit, moechatur« (Mar. 10, 11. 12. a nn.). Slova ta jsou věčným principem a zároveň nedotknutelná Magna Charta, jež zaručuje manželskému svazku jeho svatost a nerozlučnost, a tím i důstojnost a vznešenost. Srovnej k tomu exegety a místa souběžná.

⁷⁾ Jako na víru, útočí bludaři i na základní sloup společnosti lidské — na manželství. Jako za dob apoštolských z b r a ň o v a l i odpadlíci od víry se ženiti I. Tim. 4, 1. a nn., svádějice lidstvo k nejohavnějším zbrodním a tělesným skutkům proti samé přirozenosti, podobně prohlásila pseudo-reformace manželství za »weltlich Ding«, by mohla — na jeho p ř i r o z e n o u n e r o z l u č n o s t a p o s v á t n o s t ve své zaslepenosti a zášti proti Církvi nic se neohlížejíc — nezříceným chtíčům a žádostem tím více hověti a v bahně chlípnosti se váleť. J a c í lidé uzavírají tak zv. »sedmihradská« manželství, je s dostatek známo. Zdroj jich je právě tak kalný jak hnusný. O d p a d l i c t v í od víry a h a e r e s e jsou jejich smutnou známkou a, co míru zla dovršuje, jest, že děje se obé pod záštitou zákona!

Nemanželská, slibem manželství, jenž splněn nebyl, svedená matka, má dle § 1324 obč. zák. nárok na úplné dostiučinění a proto i na náhradu za ztracenou čest a ztenčenou naději na vdání.

Tento, v duchovní správě bohužel často se opakující případ zaměstnával před nedávným časem pořadem práva všechny soudní stolice, jichž právní stanovisko ve svrchu uvedené důležité při a vynesené nálezy jsou v mnohém ohledu zajímavé a pozoru hodné, jak bude z následujících vývodů patrno.

První i druhá stolice (vrchní soud pražský nálezem ze dne 21. října 1896 č. 19.079) nárok svedené nemanželské matky na úplné dostiučinění zamítla, ježto prý

1. trestní zákon § 506 mluví jen o náhradě a nikoliv též o dostiučinění, jakkoli v § 42 rozeznává přesně mezi náhradou a dostiučiněním.⁸⁾

2. Výraz »odškodnění« v poslední větě § 506 tr. zák. neznamena dle názoru této stolice úplné odškodnění ve smyslu § 1323 obč. zák.⁹⁾

3. Kromě toho rozeznává § 42 a 369 tr. zák.¹⁰⁾ mezi »odškodněním« a »zadostiučiněním« po rozumu zákona obč., jimž je i trestní soudce vázán při svém rozhodnutí o soukromoprávních nárocích poškozeného.

Nejvyšší soud ale změnil (vlastně zrušil) nálezy obou nižších soudů a přisoudil žalobkyni náhradu škody, kterou jí žalovaný (svůdník) způsobil tím, že ji svedl a slib manželství nesplnil, — vykoná-li žalobkyně očeňovací přísahu, že si škodu tím vzešlou cení svědomitě na obnos 500 zl. r. m.

Jde o to, praví ve svém nálezu nejvyšší soud, zdali přísluší svedené ženě, jež stala se matkou, nárok na náhradu proto, že přišla o čest a že má následkem toho menší vyhlídku na vdání?

Oba nižší soudové, dovozuje se, rozhodli tuto otázku záporně, obmezivše míru právních nároků žalobkyně způsobem, který nesrovnává se s postulatem slušnosti a je mimo to v naprostém odporu s předpisy

⁸⁾ Zmíněný § 506 zní takto: »Když někdo osobu nějakou, připověděv jí manželství, ale připovědi nevyplní, svede a zmrhá, potrestán má býti pro ten přestupek tuhým vězením od 1—3 měsíců. Kromě toho zůstává se zmrhané osobě právo k náhradě«. Citovaný druhý § (42) pak stanoví: »Potrestáním zločince ničeho se nemění v právu těch, jimž zločinem bylo ublíženo nebo uškozeno, a jimž za to náleží dostiučinění, aneb náhrada od zločince, jeho dědiců, aneb z jeho jmění«.

⁹⁾ Obč. zák. v dotčeném § 1323 stanoví: »Aby škoda učiněná k nahrazení přišla, budiž vše v předešlý způsob uvedeno, aneb, nebylo-li by lze toho učiniti, cena odhadní nahrazena. Jde-li jenom o nahrazení škody vzaté, slove náhrada vlastně napravení škody; má-li se ale také zisk ušlý nahraditi a urážka učiněná shladiti, slove úplné dostiučinění«.

¹⁰⁾ Řečený § 369 tr. zák. nařizuje takto: »Pakli by bylo takové obmeškání mělo ten následek, že se zboží jedové skutečně za jiné změnilo, a někdo tím přišel o život nebo se mu tím těžce uškodilo na těle, potrestáno buď obmeškání toho podle § 335« (vězením od 1—6 měsíců).

z á k o n a. Nález svůj odůvodnil nejvyšší soud, šetře nejen litery, ale i úmyslu zákona a ethických principů, takto:

a) Trestním zákonem (z r. 1803, II. díl) § 251 a § 506 tr. zák. z roku 1852 se stanoví, že, byla-li osoba ženská svedena a zmrhána za nesplněné přívědi manželství, jest jí vyhrazeno právo k náhradě. Povinnost této náhrady je od ustanovení § 1328 obč. zák.¹¹⁾ zcela nezávislá, májc místa i tehdy, když u svedené ženy těhotenství nenastalo. Je-li tu tedy, jako v uvede-
ném případě, svedení, jež tvoří skutkovou povahu přestupku, v § 506 tr. zák. vyznačeného, nelze o tom pochybovati, že třeba soukromo-právní nárok svedené ženy posuzovati dle § 1324 obč. zák.¹²⁾, důsledně že žalobkyně má právo, žádati nejen ná-
hradu za utrpěnou škodu, nýbrž i úplné zadosti učinění (za ztracenou čest a pohanění jako i vzhledem k tomu, že má zmrhaná osoba malou naději, by mohla se kdy pro-
vdati).

b) Nižší soudové rozhodli, že §§ 1323 a 1328 obč. zák. přisuzují svedené ženě pouze náhradu výloh porodu a šestinedělí, co však odporuje též ustanovení § 6. obč. zák.,¹³⁾ z něhož vy-
svítá, že § 1328 obč. zák. neustanovuje právní nároky sve-
dené ženy taxativně a že z druhé strany měl zákonodárce v § 506 tr. zák. na mysli všeobecná ustanovení, jednající o právu k náhradě škody a dostiučinění a že chtěl k nim po-
ukázati. Důsledně

c) Náleží dle § 1324 obč. zák. žalobkyni právo na plné dostiučinění, jež dle § 1323 obč. zák. nevztahuje se pouze k tomu, aby škoda se napravila, nýbrž i k tomu, aby ušlý zisk byl nahrazen a učiněná urážka byla smazána.¹⁴⁾

Nejvyšší soud dne 19. ledna 1897 č. 111.

¹¹⁾ Tento § zní: »Kdo svede osobu ženskou a dítě s ní zplodí, zaplatí útraty slehnutí a šestinedělí a vyplní ostatní povinnosti otcovské, v kapi-
tole III. dílu I. jmenované.

¹²⁾ Dotčený § stanoví: »Způsobil-li někdo škodu ze zlého úmyslu aneb z patrné nedbalosti, může škodující žádati, aby mu úplně učinil zadost; v jiných případech může jen žádati, by mu škodu skutečnou nahradil. Dle toho tedy, když je v zákoně vůbec řeč »o náhradě«, budiž uvažováno, jaká náhrada učiněti se má.

¹³⁾ Cit. § 6. stanoví takto: »Zákonu, když se ho užívá, nebudiž jiného rozumu přikládáno, nežli ten, který vychází z toho, co slova ve spojitosti vlastně znamenají a ze zřejmého úmyslu zákonodárce.«

¹⁴⁾ Jako je tento nález nej. soudu stkvělým důkazem, jak vážně, všestranně a důmyslně zašle k němu spory pojímá a v zavilých otázkách s chvály hodnou objektivností a přesností právu průchod zjednatí hledí, podobně lze těžko pochopiti — uváží-li se náš případ v celém jeho dosahu a s náležitým zřetelem k § 1323 ob. zák. — rozhodnutí první a druhé stolice, zvláště máme-li náležitěho zřetele k jeho odůvodnění, z které také příčiny nejvyšší soud rozhodnutí ono, jež ustrnuvši na pouhé liteře zákona, aniž by k jeho duchu a veškeré tendenci zákonodárcově, jak sluší, prohlédalo, za zcela nezákonné prohlásil. Že ztracená čest zmrhané osoby a téměř zmařená její vyhlídka na vdání jsou také, ano daleko více, než útraty slehnutí a šestinedělí, předmětem náhrady a dostiučinění (může-li zmrhané ženě tímto způsobem čest vůbec býti nahra-

Svede-li ženatý muž přemlouváním osobu u něho sloužící, třeba byla jenom jeho manželkou do služby přijata, k mimomanželskému souložení, dopustí se zločinu svedení k smilstvu, v § 132, III. trest. zákona naznačeného. ¹⁵⁾ Nezletilá totiž osoba, přijatá do služby, je osobou služebnímu pánu nebo hospodáři k dohledu svěšenou, jenž převzal také na sebe povinnosti, v § 16. čeledního řádu služebnímu pánu uložené, aby totiž svou čeleď přidržoval k mravnému a slušnému chování jak v domě tak i mimo dům. Rozhodnutí nejv. soudu jakožto soudu kasačního ze dne 15. ledna 1897 č. 13.769.

(Pokrač.)

D r o b n o s t i.

Podává Dr. Josef Burian.

Kněz, ať slouží mši sv. u kteréhokoliv oltáře, může konsekrované hostie věřícím při sv. přijímání podávatí.

Nullum dubium, quin Celebrans possit, quocumque in altari celebret, hostiam vel plures hostias parvas consecrare pro communione fidelium. Nec aliquid intersit, si celebratur Missa in altari, ubi SS. Sacramentum asservatur. a) Nulla enim lex vetat, ut aperiatur tabernaculum in casu, cum sine eo aperiendo possit fieri communio. b) Melius imo est communicare de particulis consecratis in Sacrificio, cui fideles assistunt, quia ipse et illi tunc Sacrificii participes fiunt. (Ephemer. liturg. 1899 str. 41.)

Roucho řeholníka, stane-li se biskupem.

Episcopi regulares (inter quos et Monachi comprehenduntur), colorem habitus suae Religionis retinebunt in vestitu praelatitio, ait Martinuccius (lib. V., Cap. II., n. 13), et interdicitur eis usus cuiusvis ornamenti coloris violacei (Excipe nunc pilolum et Biretum quibuscumque Episcopis concessum dicti coloris). »Nunquam utentur

zena) o tom dle zdravých zásad práva a ethiky, jež se z práva vylučovati nesmí, pochybovati nelze. Jinak bude se vždy více naplňovati známé slovo: »Summum jus, summa saepe injuria«. — Srovnej s tímto rozhodnutím nález téhož nejv. soudu ze dne 13. května 1857 č. 4499, ze dne 4. června 1857 č. 3768 a 21. dubna 1886 č. 3356, v němž se praví, že § 1328 obč. zákona ustanovuje jasně a výslovně škodu veškerou, již má svůdník nahraditi, aniž by se o něm činila zmínka o náhradě za ztracenou čest aneb o zmenšené vyhlídce na vdání.

¹⁵⁾ Dotčený § zní: »Svedení, kterýmž někdo osobu k dohledu nebo vychování nebo k vyučování sobě svěšenou zavede k vykonání nebo dopuštění nějakého smilného činu.« Tento způsob smilstva má povahu zločinu a jako takový se tresce. Tohoto důležitého rozhodnutí nejvyšší soudní instance třeba si bedlivě povšimnouti, ježto podobné případy při zavládle mravní pokleslosti a lidské bezuzdnosti se pohřichu často opakují, uvádějce v záhubu svedené oběti nezřízených chťičů.

Roccheto (nisi ex privilegio), et cum sacra paramenta induere debent, loco Roccheti assument superpelliceum, quo induentur, postquam dimisserint Cappam aut Mantelletum cum Mozzeta (loc. cit.) « (Ephem. liturg. 1899 str. 689.)

Užitečnost katolických řeholí.

Radikální pokrokáři a socialní demokraté u nás libují si v hanobení Církve vůbec a řádů církevních zvláště. Není to nic nového. Jinde děje se to zrovna tak. Jmenujeme Francii. Socialistický ministr obchodu vypověděl katolickým řeholím otevřený boj. Časopis »Verité« uveřejnil následující zajímavou statistiku: Ve Francii působí nyní více než 1200 řeholních domů, vyučujících 2 milliony dětí; na toto vyučování nedává stát ani haléře.

Konajíce příkaz lásky k bližnímu poskytují řehole více než 100.000 starým lidem milý útulek a vychovávají přes 60.000 sirotků. V chudobincích ošetřují bez mála 250.000 »vyděděnců«. Kdyby stát chtěl — převzít péči o veškeré množství těchto ubožáků, vyžadovalo by to ročního nákladu nejméně asi 100 millionů. Zajímavá jsou to jistě čísla, svědčící o zdárném socialním působení katolické Církve. Jmění Církve není »mrtvou rukou«, nýbrž pomáhá nemalou měrou státu v uskutečňování velkých úkolů.

Proselytismus.

»Katolické Listy« ze dne 8. prosince 1899 psaly: »Protestantská agitace v severních Čechách neustává. V nejbližší době mají se stavěti následující protestantské kostely: V Duchcově, v Trnovanech, v Hrobech, v Litoměřicích a Novosedlicích-Kramlu.« Jak viděti, pracují protestanté plnou parou. Zavráti oči a ucpávají uši vůči troufalému náběhu na základy víry katolické bylo by hříchem, svědčícím, jak hluboko jsme poklesli ve svém předsvědčení. Protestantismus napadá veřejně Církev katolickou. Není to ponejprv. Děje se to po celou řadu let, ale nyní směleji. V časopise »Reichsbote« ze dne 4. června 1899 hlásá pastor Seiffert zjevně, že evangelisace mezi katolíky jest naléhavě nutnou prací jako v dobách reformace, a německým bratřím v Rakousku musí prý se pomoci modlitbou, dary a osobami. Dr. Ahner pojednával dne 5. září t. r. v Möllnu (Lauenburg) o své cestě v Rakousku a zvláště o podporách poskytnutých v diecési Litoměřické. Podporu obdržel zástupce pastorův v Litoměřicích, protestantský katecheta v Ústí, přídavek zástupce pastorův v Chabářovicích; příslibeno zříditi nová místa v Třebenicích a jinde.

Spolek Gustava Adolfa dává podporu 113 obcím v Čechách, 56 na Moravě, 32 v Rakouském Slezsku, 15 v Horních Rakousích, 13 v Dolních Rakousích, 21 v Korutanech a ve Štýrsku, 8 v Tyrolsku a Vorarlbergu, 124 v Haliči a Bukovině.

Dvanácté gener. shromáždění evang. spolků přijalo v Norimberce (ve dnech 9.—12. října 1899) mimo jiné následující resoluci:

•Němečtí protestanté považují to za povinnost cti a lásky, hnutí evangelické podporovati a bratřím k evangelické pravdě (?) a svobodě (?) dopomoci. Evangelické hnutí chce protestantismu vrátiti opět oblast, již mu Bůh vykázal v době reformace k požehnané práci, a napraví násilí, jímž jesuitismus v protireformaci zastavil běh evangelia. Evangelický spolek zřídil výbor, jenž by přikázané našemu lidu veliké dílo podporoval v evangelickém hnutí. •

Máme za to, že jasněji se již mluviti nemůže.

Romanarum Congregationum decreta novissima.

Utrum in locis dominio Turcarum subjectis vigeat decretum „Tametsi“ (E. S. Congr. de propag. Fide.)

Revmo P. Francisco a Messina, Pro-Administratori in Creta.

Roma, die 6 Februarii 1899.

Reverendissime Pater! Litteris tuis die 18. Januarii proxime elapsi retulisti H. S. C., contingere in istis regionibus, ut vir catholicus uxorem ducat mulierem graeco-schismaticam et viceversa, et ut prius matrimonium celebrent iuxta ritum schismaticum et postea iuxta ritum catholicum celebrare petant.

Qua de re non eandem esse opinionem Missionariorum, utrum scil. contrahentes debeant renovare consensum coram parochro et duobus testibus necne.

Ut in similibus dubiis H. S. C. respondit, quamvis in istis regionibus antiquae dominationis Turcarum ut promulgatum haberi debeat decretum „Tametsi“ in ecclesiis et comunitatibus catholicis ac proinde nulla sint matrimonia contracta inter catholicos non praesente parochro proprio alterutrius contrahentis, tamen nunquam promulgatum habitum aut observatum est in communitatibus sive schismaticis sive haereticis ibidem ab antiquo existentibus ideoque matrimonia ibidem contracta inter utrosque schismaticos vel haereticos, vel inter unam partem catholicam et alteram schismaticam vel haereticam coram pastore schismatico vel haeretico rata et valida habenda sunt, quia in hoc altero casu locum habet norma Benedicti XIV., iuxta quam pars catholica communicat cum parte haeretica vel schmatica in exemptione a decreto Tametsi. Hoc tamen non eximit parochum ab obligatione monendi partem catholicam, ut Ecclesiae reconcilietur promittatque, se procuraturum esse, ut pars haeretica vel schmatica faciat cautiones, quas Ecclesia in huiusmodi matrimoniis praescribit.

Interim Dominum rogo, ut Te conservet.

Tuus, Rme Pater, Servus addictissimus

M. Card. Ledochowski, Praef.

A. Archiep. Lariss, Secret.

Utrum valida sit ordinatio presbyteralis, in qua prima dumtaxat fuit manuum impositio, de altera vero dubitatur, utrum Episcopus manus elevaverit. (E. s. R. et univer. Inquis.)

Beatissime Pater!

Episcopus N. N., ad pedes S. V. provolutus, exponit sequens dubium circa validitatem ordinationis presbyterorum ab Episcopo huius Dioeceseos, uno ex decessoribus suis, pluribus abhinc annis celebratae.

Videlicet Episcopus ordinans, postquam ambas manus singulis ordinandis imposuerat, ex involuntaria distractione, iam non extendit dexteram supra ordinandos universos (vel ad summum per momentum aliquatenus extendit, prout se vidisse unus ex ordinatis affirmavit, sed nunc certo non recordatur), at mox dextera sua ordinavit librum Pontificalem, et dum exhortationem Oremus fratres etc. recitabat, eundem librum ambabus manibus tenuit, ita ut, quamvis brachia et manus haberet materialiter extensa, minime tamen haberet speciem viri super illos dexteram extendentis. Defectum illum animadvertere plures, nemo tamen de illo Episcopum monuit. Peracta autem ordinatione, utrum haec certo valeret, dubium a nonnullis fuit motum. Quapropter Episcopus orator humillime S. V. supplicat, ut quid ipsi in casu sit praestandum iudicare dignetur.

Feria IV. die 19. Julii 1899.

In Congregatione Generali habita ab E. mis ac R. mis DD. Cardinalibus Generalibus inquisitoribus, proposito suprascripto dubio, praehabitoque RR. DD. Consultorum voto, iidem E. mi PP. respondendum censuerunt.

Quum non constet de extensione manuum saltem per momentum, sacram ordinationem privatim repetendam esse sub conditione, etiam extra tempora; et consulendum SS. mo, ut actus forsitan invalide positos et praesertim Missarum defectum ex Ecclesiae Thesauro sanare et supplere dignetur, contrariis non obstantibus quibuscumque.

Insequenti vero feria VI. die 21. eiusdem mensis et anni, in solita audientia R. P. D. Adessori S. O. impertita, facta de omnibus SS. mo D. N. Leoni Div. Prov. PP. XIII relatione, idem SS. mus D. nus responsionem E. morum Patrum in omnibus approbavit, ac sanationem benigne concessit.

I. Can. Mancini, S. R. et U. Inquisit. Notarius.

○ z n á m e n í.

Sdělujeme s odběrateli tohoto časopisu, že již v 3. sešitě začneme vydávati krásná časová postní kázání „**O účtě nejsvětějšího Srdce Pána Ježíše**“ z pera osvědčeného homilety vldp. děkana Fr. Vohnouta.

Listy homiletické.

Svátek Očišťování Panny Marie.

Význam hromničných svící.

»Světlo k zjevení národům.«

Luk. 2, 32.

Jaký to krásný obraz představuje se zrakům našim dnes v chrámu Jerusalemském! Maria Panna a sv. Josef, staříček Simeon a nábožná Anna okolo Ježíše, Jehož Simeon velebí jako světlo zjevené pohanům, světlo nebeské, které mělo svítiti na cestu všem lidem. Svatý Bernard nazývá to setkání prvním procesím hromničným, které ovšem záleželo jen ze čtyř osob, za to ale měli mezi sebou skutečné světlo světa, Ježíše Krista.

Moji drazí, po celém světě katolickém svítí se dnes svíčky, a s rozžatými svícemi vede se pak průvod po kostele a okolo kostela.

Co znamenají tyto rozžaté svíce? Co nám připomínají? O tom

P o j e d n á n í.

Co vyznamenává hromničná svíce?

Simeon na to odpovídá, nazýváje v dnešním evangeliu Spasitele Ježíše Krista světlem k zjevení národů. Sv. Jan ev. na to odpovídá, když jmenuje Krista Pána světlem pravým, osvěcujícím každého člověka přicházejícího na tento svět. Pán Ježíš Sám na to odpovídá, když říká: »Já jsem světlo pravé, kdo za mnou jde, nekráčí v temnostech, ale bude mít světlo života.« Hlásá tudíž světlo hromničné: »Pán Ježíš že jest pravé a jediné světlo duchovní.«

Když celý svět v temnotách hříchů a bludů vězel, tu On ve tmě noční v Betlémě se narodil, nebe se otevřelo, a stala se ve tmách jasnost veliká. Dnes nesen jest do chrámu k obětování, a aj! světlo to osvítilo Simeona a Annu.

Rádce duchovní.

Dvanáct let později zasvítlo opět světlo to učitelům židovským v chrámě Jerusalemském, ale oni ho nepoznali. Poznal ale toto světlo Jan Křtitel, když vstoupil Ježíš do řeky Jordánu, aby byl křtěn, a Duch Sv. vznášel se nad Ním a hlas s nebe slyšán byl.

Poznali toto světlo světa apoštolé na hoře Tábor, poznal toto pravé světlo pohanský setník pod křížem, když bil se v prsa volaje: »Jistě tento byl Syn Boží.« Poznali toto světlo nebeské brzy nescíslní pohané, a světlem tím zmizely pomalu tmy pohanské, a my doposud radujeme se z tohoto světla, ač mnozí lidé neumějí si ho vážit, ale vyhledávají tmu, protože jsou skutkové jejich zlí, proto nemilují světla.

A to jest tedy význam světla hromničného: »Spasitel náš a Jeho božské učení, které zahnilo bludy a svítí nyní každému člověku na pravé cestě k nebesům«.

Ale světlo hromničné obsahuje pro nás také mnohé napomenutí; my držíce svíčky hořící jdeme dnes před chrám Páně; a komu při tom nenapadá slovo Kristovo: »Tak světlo vaše před lidmi, aby vidouce dobré skutky vaše, velebili Boha, jenž jest v nebesích«. Jako tedy dnes, milý křesťane, držíš v ruce svíci, tak hled' ať život tvůj, skutky tvé jsou takové, aby svítily lidem, dávaly jim dobrý příklad a tak sloužily k slávě Boží. Dokazujte, moji drazí, životem, že jste katoličtí křesťané, podle příkladu Marie Panny milujte pokoru a poslušnost, a pak bude život váš světlem, jež ukazuje nekatolíkům i nedbalým katolíkům světlo pravdy nebeské.

Svíčky hromničné ještě na něco nás pamatují.

K čemu se dle obyčeje křesťanského užívá svíček dnes posvěcených? Mnohý z vás s bolestnou upomínkou odpoví, že se rozsvěcují, že se hořící do rukou dávají umírajícím. Ano, moji drazí, svíce hromničná jest spolu svíce umírajících; ona nás tedy pamatuje na hodinu smrti.

Jak krásně Církev svatá všecko zařizuje! Když se člověk narodil a přichází do kostela poprvé, aby byl pokřtěn, tu se mu do rukou dává hořící svíce při křtu svatém, a když z tohoto světa odchází, tu opět dává se mu do ruky svěcená svíce rozžatá na znamení, že jako první krok do života učinil s Kristem, jenž jest to světlo pravé, tak i poslední krok ze života že opět učiniti chce s Kristem. Dává tím člověk na jevo, že v té Církví, která mu při křtu podala světlo víry katolické, i nyní chce býti a umříti.

V poslední hodinu svítí umírajícím svíce hromničná.

Zeptejme se, co člověk při tom světle vidí? Ach, vidí mnoho. On vidí předně jasně celou svou minulost.

Ó, jak těžko jest umřít tomu, jenž jako král Antiochus říci si musí: »Nyní vzpomínám na to zlé, které jsem činil v Jerusalemě«! Jak lehko bude ale na minulý život patřiti ten, kdo tam vedle hříchů vidí i mnohý dobrý skutek, kdo hříchů své vidí všechny smazány pravým pokáním, skroušenými zpovědmi! —

Při světle svíce hromničné poznává umírající za druhé jasně všecko přítomné.

On poznává nyní, že všecko, co jest na světě, jest marnost, on zvolá, jako volal na smrtelné posteli římský císař Severus: »Všecko jsem byl, všecko jsem měl, po čem oko toužilo, čeho se srdci zachtělo, ale všecko to jest marné, nyní to nic neprospívá«. Nyní vidí umírající, že svět a všecko na světě jej už opouští, a běda tomu, kdo se za dnů zdravých nepostaral, aby, až ho svět opustí, přijali jej andělé a svatí a Bůh nejvyšší milosrdný; ale blaze tomu, kdo se může tím těšiti, že si nashromáždil pro království nebeské poklady nehynoucí, že bude míti v druhém životě z čeho trávit.

Při světle svíce hromničné vidí umírající konečně budoucnost, a budoucnost ta jest pro tělo hrob a pro duši soud.

»Jediné, co mi pozůstává, jest hrob«, tak musí zvolati s Jobem. A slova Isaiáše proroka zní mu již v uších: »Pod tebou prostřín bude mol, a přikrytí tvé budou červové.« Is. 14, 11. Pomyslení na blízký soud Páně naplňuje ho hrůzou; tu poznává pravdu slov žalmistových: »Budeš-li ohled bráti, Bože, na nepravosti naše, kdož obstojí?« A dobře bude tomu v tu hodinu, kdo i za dnů zdravých modlíval se k Bohu, řka: »Smiluj se nade mnou, Bože — ne podle hříchů mých učiniž mi, aniž podle nepravostí mých odplacuj mi«. »Nevcházej, ó Bože, v soud se služebníkem svým«. Kdo se ve svém živobytí učinil milosrdenství Božího hoden, toho Bůh v hodinu smrti neopustí; na toho se rozpomene, a světlo svíce hromničné bude mu nadějí, že již brzy uží světlo slávy nebeské.

* * *

Dnešní den jest tedy slavnost světla, světla se hromničné svíce. Význam jich, jak jste slyšeli, jest, že nám představují Samého Krista Pána, jenž jest světlo světa. Svíce hromničná nás ale také napomíná, abychom skutky dobrými, dobrým příkladem svítili jiným lidem, aby jako plamen svíčky, tak i srdce naše pozdvihovalo se vždy vzhůru k Pánu Bohu. Svíce hromničná osvětluje konečně umírajícímu celou jeho minulost, přítomnost i budoucnost. Kéž by Pán Ježíš a Jeho božské učení, — které se tím světlem dnešním vyrozumívá, bylo po celý život naší svíci, naším pravidlem! Hledejme toto světlo, milujme toto světlo, svěťme světlem dobrých skutků před lidmi, a pak beze strachu budeme v hodinu smrti pohlížeti a do rukou bráti rozžatou hromnici, pak s nábožným Simeonem zvoláme: »Nyní propouštíš Pane, služebníka svého v pokoji«, aby uviděl spasení své, Boha a Vykupitele svého. Amen.

† Jan Herčík.

Svátek Očišťování Panny Marie.

(Ranní řeč.)

Obětování Pána Ježíše při mši svaté.

»A hned přijde do chrámu svého Panovník, jehož vy hledáte.«

Mat. 3, 1.

Co předpověděl v dávnověkosti prorok Malachiáš, stalo se dnes skutkem. Do chrámu Jerusalemského přišel Panovník, jehož hledali národové po 4000 let. Tehdy při tajuplné oběti veliká se odehrávala událost, která staříčkého Simeona a nábožnou Annu naplňovala posvátnou hrůzou. Nikdy nezapomněli na okamžik, kdy celovali Pána Ježíše.

A hle, co se dálo druhdy v chrámě Jerusalemském, děje se v našich svatyních každodenně a dítí se bude až do skonání světa. Sv. obřady při mši sv. mohou působiti na zbožného křesťana zrovna tak, jakoby bral svého Vykupitele na lokty a Jej celoval.

Poslyšte!

a) Simeon a nábožná Anna přišli dle obyčeje svého do chrámu. Zde klekali, uznávajíce svoji hříšnost, a toužili, aby přišel již Ten, jenž byl očekávaným národů. Měli naději, že Spasitel jest nedaleko. Znali Písmo sv. a proto slova prorocká k nim mocně volala: »Připravte se, Bůh pošle brzy Svého jednorozeného Syna!« —

Zbožní věřící za dnů našich přicházejí také do chrámu, by zároveň s knězem konali oběť dle řádu Melchisedechova. Uznávají svoji hříšnost, volajíce na počátku mše sv., by se Bůh nad nimi smiloval. Čte se epištola a sv. evangelium, a v nich spočívá mocná naděje, že Kristus jest nedaleko, že Svým svatým tělem a Svou nejdražší krví chce posílit každého, kdo má dobrou vůli. Ba někdy vystupuje i kněz na kazatelnu, vykládá Písmo sv., aby naději ještě více posílil a vůli povzbudil k dobrým skutkům.

Ó bys, milý křesťane, až za chvíli přítomen budeš tajuplnému obřadu, choval se na počátku tak, jako zbožní starci, o nichž dnes vypravuje sv. evangelium! Nezapomeň na lítost, nezapomeň na touhu, bys opět byl spojen se svým Bohem a Králem! —

b) Slyšme však dále! Sv. Josef a Panna Maria přicházejí též do chrámu a podávají knězi dvě hrdličky, aby je obětoval zatím místo Pána Ježíše. Kněz vzal obětní dar, konal sv. obřad, říkal vroucí modlitby. Zajisté i sv. manželé v duchu vše opakovali s knězem, aby měli na oběti podíl. A já se nemýlím, řeknu-li, že i Simeon s Annou zároveň s knězem v myšlénkách Bohu obětovali, spojujíce s ním svůj zbožný úmysl. —

Kéž by si tak počínal i katol. křesťan, když přijde na mši sv.!

— Sotva ukončena část přípravná, nastává oběť. Arci dosud ne-

béře kněz Ježíše, — jen obětní dary: chléb a víno podává Otci nebeskému; ale nábožný učenník Kristův neopomene ani v tomto okamžiku vroucně se modliti, by Bůh tutu oběť z rukou kněze milostivě přijal. Ba nespokojí se ani tím, podáváje v duchu také sám své obětní dary a říká: »Pane Bože, nyní ti obětuji vše, co mám, své srdce, svou lásku, vše, co mi jest na světě nejdražší. Ó, přijmi tuto oběť ode mne!« — Činil jsi tak, milý křestane, při obětování? Nuže učíš tak, až za chvíli bude kněz u oltáře! —

c) Sotva kněz dal na oltář dvě hrdličky — tedy obětní dar — dostal Simeon vnuknutí od Ducha Sv., že Dítě, jež držela Panna Maria, jest toužebně očekávaný Vykupitel. Ve sv. zanícení běžel a Bohu ve chvalozpěvu vzdával díky. — Jak odměněna byla jeho nábožnost! —

Sotva kněz dokončil v našem chrámě přípravu obětních darů, a katolický křestan v myšlenkách oběť tuto opakoval, aj div divoucí stal se na oltáři! Nastalo pozdvihování. Ve svatyni hluboké ticho, jen při oltáři tichý ozývá se hlas: »Toto jest tělo mé! — Toto jest krev má!« Sv. víra — Duch Sv. poučuje nás, že tam na oltáři to, co drží způsobu chleba a vína, není chléb a není víno, nýbrž skutečný, živý Pán Ježíš. Ó, kterak nás pobízí sv. víra, bychom jako Simeon ve sv. nadšení klaněli se Bohu svému! Až bude pozdvihování, neopomeň tak učiniti, milý příteli! —

d) Než toto nestačí. Simeon se nespokojil, že jen zpíval. Vzal Dítě na lokty své. Lokty jeho byly tak posvěceny, staly se trůnem Syna Božího. Kolem Simeona zajisté v neviditelných sborech obletovali andělé, pějíce Bohu slávu a na zemi pokoj lidem dobré vůle. — A všimněme si také Anny! Nemohouc vzíti na lokty, aspoň po takovém vyznamenání toužila, opodál chválc Pána. —

Také katolický křestan nespokojí se pouze, že při pozdvihování se klaní nejsvětější Svátosti. Přistupuje ke konci mše sv. blíže k oltáři. Jde k sv. přijímání spolu s knězem. Jeho srdce stává se trůnem Božím, jest obletováno anděly, jest svatým, bohumilým, má právo na věčnou blaženost. — A nemůže-li vždy jíti ku sv. přijímání, jako činili první křestané, — tu aspoň přijímá duchovně. Vzbudí lásku a touhu po Pánu Ježíši, přeje si jako nábožná Anna, by Ho mohl chovati na svých loktech, pocelovati ve svém nitru. Tak učíš dnes, nábožný křestane, a čin tak vždy. Aspoň bez duchovního přijímání neodcházej ze chrámu Páně. »Pane, nejsem hoden«, tak říkej nábožně s knězem a uvidíš, že s potěšením potom budeš se ubírat do svého domova, chvále Pána Boha s nábožným Simeonem: »Nyní, Pane, propouštíš služebníka svého v pokoj! Neboť viděly oči mé spasení Tvé!« Amen.

Boh. To:niček.

Neděle V. po Zjevení Páně.

Katolický křesťan přispěje k vyhlazení koukolu bludu a nepravostí: 1. vzorným životem, 2. opravdovou láskou.

»Podobno jest království nebeské člověku, kterýž nasel dobrého semene na poli svém.« Mat. 13, 24.

Nikoho z nás není tajno, co Kristus Pán v dnešním sv. evangeliu nebeským královstvím nazývá. Královstvím nebeským na zemi jest Mu Církev a tvářnost její na tomto světě vyobrazil v dnešním podobenství. Aneb kdož medle nenahlíží, že mluvě tu o člověku, kterýž dobrého semene nasil na poli svém, Sebe Samého míní Kristus? Svět stvořený k slovu, duše lidská učiněná k obrazu a podobenství Jeho, jest to pole, které neskonalý Pán náš. osiv je dobrým semenem pravdy, lásky a milosti posvětil za království Svoje. Než čím to, že na tomto poli osetém pšenicí pravdy, lásky a milosti, posvěceném krví Páně, když zrostla bylina, když vznikla i zmohla se Církev, ukázal se i koukol, vyskytly se bludy a nepravosti mezi lidmi?

Hle, Ježíš Sám na to odpovídá: »Když lidé usnuli, přišel nepřítel člověka, a ten to učinil.« Bludové a neřesti jsou tedy dábelskou touto setbou.

Avšak proč nekyne všemohoucí Pán andělům, aby zbavili roli koukole, zemi aby očistili od bludův a nepravostí? Či snad přestal nenáviděti lež a v ošklivosti míti hřích, že velí: »Nechte, ať obé spolu roste až do žní?« —

Odstup od nás všeliká taková myšlénka! Pán Ježíš zabránil sice nabízejícím se služebníkům vytrhovati koukol, aby snad trhájíce koukol spolu s ním nevykořenili pšenice, proto však nezakázal usilovati, aby vyhynul blud a nepravost přestala panovati na této zemi.

Ano, moji drazí, ten Ježíš, kterýž umřel na kříži, aby potřel hadovi hlavu, aby zkazil dílo jeho, příklad zůstavil nám, kteréhož bychom následovali. Co činil Sám, k tomu zavázal i nás: kaziti dílo dábelské na této zemi, blud a neřesti vyklízeti ze srdcí lidských, jest rozkaz Páně, jest úkol náš. Avšak kterak pak může dostáti slabý člověk úkolu tomuto vznešenému? Čím medle může přispěti chatrný tvor, aby potřen byl ďáblem nasetý koukol a konečného vítězství dosáhla víra Kristova i Církev? Milerád vám, moji drazí, na to odpovím. Křesťan úkolu tomuto dostojí, on přispěje k vyhlazení koukole bludův a nepravostí, on platně přispěje ku konečnému vítězství Círky,

1. vzorným příkladným životem,
2. opravdovou láskou.

P o j e d n á n í.

Blud a hřích jest duši, čím tělu mor a smrt. Běda domu, obci, zemi; běda člověku, rodině a národu, v nichž by se ukázal a ovoce vydal koukol tento nasetý ďáblem. Kdož tehdy, pokud mu leží na srdci štěstí a blaženost lidská, nemusí sobě přát, nemusí z celé duše usilovati, aby zmizel z domů, obcí a zemí, ze srdcí lidí, rodin a národů zlopověstný tento koukol? Avšak nemá-li, moji drazí, marné býti přání a usilování naše, nemá-li kletba, že jsme sami k ďáblově setbě strojili, orali a mrvili roli, na nás padnouti, potřebí jest především, abychom

1. v z o r n ý m, p ř í k l a d n ý m ž i v o t e m oddali se Kristu.

Dobry, příkladny život zajisté jest nejlepším kazatelem pravdy a ctnosti, jest nad jiné mocnou zbraní proti bludu a hřichu; »jím«, jak dí sv. Jan Zlatoušty, »více lidí obráceno jest než divy a zázraky.«

A žádáte důkazů? Hle, popatřme na sv. Jana Křitele! Nikdo z nás o něm neslyšel, že by lid židovský k sobě na poušť zázraky byl přivábil. A což tehdy vedlo k němu valné ty zástupy, kteréž se mu dávaly křtíti v Jordáně? Jeho přísný, ctnosný vzorný život byl tímto mocným kouzlem. —

Co pohnulo sv. Pachomia, co tisíce a milliony pohanů, že opustivše modly, bludy a neřesti své, stali se pšenici, učiněni jsou věrnými učenníky Páně? Ctnosný, příkladný život věřících, ušlechtilá jejich pokora, jejich milostná tichost, nevídaná stydlivost jejich a čistota, jejich horlivé milosrdenství, srdečná útrpnost a přívětivá ochotnost k potřebným, jejich zmužilá statečnost v trápení, jejich vroucí oddanost Bohu v žalářích i na popravišti, slovem: ctnosti věřících byly magnetem, který odtrhl od bludův pohanských a přitáhl ku skále pravdy Kristovy milliony!

Ano, moji drazí, o vzorný příkladný život přede vším dbáti, sám dobrou pšenici býti musí křestan, pokud k zahlazení koukole bludu a hřichu platně přispěti chce svým usilováním.

Neboť, není-liž to Kristus Pán, kterýž to i slovem i příkladem ujistil? Ano ten Ježíš, moji drazí, který přikázal: »Tak svět světlo vaše před lidmi, ať vidí skutky vaše dobré a slaví otce vašeho, jenž jest v nebesích,« Mat. 5, 16., třicet let živ byl v Betlémě, v Egyptě, v Nazaretě, po 30 let vydávaje ze Sebe záři ctnosti všeliké jako slunce, učil hned v Betlémě samé krále pokoře, na útěku do Egypta učil pronásledované důvěře v Boha a trpělivosti, v Jerusalemě učil milování zákona Hospodinova, poslušnosti a lásce k rodičům, pracovitosti, svaté zvedenosti a kázni učil v Nazaretě příkladem Svým prve, než se jal hlásati pravdu a hubiti koukol ďábelský ústy, slovy, činy Svými. A mezi námi smělo by se komu zdáti, že může jakéhokoli cíle dojiti též i jinou cestou, než kterou kráčel, po kteréž za sebou jíti velí Kristus? Ó, chraňmež se takového zdání: mam a svod ďábelský zajisté to jest. Či to možná, aby člověk, sám zabořiv se do bahniště, druha svého ven vytáhl? Ach, nadarmo budeš, otče, volati k pobožnosti syna

svého, pakli mu příkladem svým k tomu neposvítíš: železo studené slinou nerozpálíš. Nadarmo budeš, matko, výstrahu dávati dceři své před nádherou v šatstvu, nadarmo budeš zrážeti ji od pýchy, rozmařilosti a prostopášnosti života, pokud sama bohumilou sprostotou a pokoru sobě neoblíbíš: černou cihlou stěnu neoblíš. Nadarmo budeš, milý křestane, odvraceti souseda svého od zahálky, karbanu a opilství, ode lži a pomlouvání, od podvodův a úskokův, od nestoudných řečí a hanebných skutkův, pokud ti bude moci říci: Lékaři! uzdrav se sám! Nadarmo budeš bojovati proti bludům a nepravostem, pokud se bude tebe týkati slovo Páně, řkoucí: »Pokrytče, vyvrz prve břevno z oka svého, a tehdy prohlédneš, abys vyvrhl mrvu z oka bratra svého«. Mat. 7, 5.

Ano, moji draží, napolo zbytečné, marné bude usilování naše o vyhlazení koukole ďábelského, pokud se nestane život náš příkladem víry a vzorem ctností křestanských. —

Avšak, chceme-li upřímně státi ke Kristu ve svatém tomto díle, potřebí jest nám

2. opravdové lásky křestanské. —

Těžký zajisté čeká na tebe boj, milý křestane, ježto se chceš dáti s ďáblem do zápasu, a vyrvati mu kořist, kterouž se již honosil pekelník. Máť on svá vojska, zná svou sílu; má cvičnou smělost, i zná se v boji vedeném od věků, opatrnosti a vytrvalosti jest ti tu třeba, ač chceš-li zvítěziti nad ním a umožiti koukol, ošemetným nepřítelem člověka nasetý do srdcí lidských.

Avšak já znám jeden pramen, milý křestane, kterým se z hluboké studnice Božího smilování onen duch opatrnosti a vytrvalosti, odvahy a síly prýští: jest iť to láska, opravdová křestanská láska.

Ano, láska to byla, kterouž Pán Ježiš, osvědčiv ji nejen veškerým životem, nýbrž smrtí nejbolestnější na kříži, starému hadu onomu potřel hlavu, i roztrhal tenata, zkazil dílo, zničil ovoce první setby satanášovy: bez této lásky Kristovy byl by koukol bludů a nepravostí udusil konečně pšenici pravdy a ctnosti na zemi. A teď suďte sami, moji draží, nebylo-liž by to zpozditostí, kdybychom směli se domnívati, že člověk bez lásky dovede odstraniti koukol, semeno ďábelské vykliditi ze srdcí lidských? Bůh všemohoucí potřeboval k tomu lásky, a ty, bidná střepino, bez ní bys sobě to troufal? Ó neklam se, bratře, nebo svatý Pavel již dávno vyvrátil bludný domysl tvůj, an praví: »Bycht jazyky lidskými mluvil, i andělskými, bycht měl prorocství a znal všecka tajemství i všeliké umění: a kdybych měl všecku víru, tak že bych hory přenášel, lásky pak kdybych neměl, nic nejsem — nic mi neprospívá«. I. Kor. 13, 13.

Ano, ta láska, »kteráž jest vedle slov apoštolových trpělivá, dobrotivá, kteráž nezávidí, nečiní nešlechtně, nenadýmá se, není ctižádostivá, nehledá svých věcí, nevzpouzí se, nemyslí zlého, všecko snáší, všemu věří, všeho se naděje, všeho trpělivě čeká«. I. Kor. 13, 4–7., jedině tato láska mocnější jest než smrt a otec smrti ďábel; onať jest ten zázračný oheň, kterým koukol vyhoří

až do kořene, pšenice pak v živé, ryzí zlato proměněna bývá; tato láska to jest, kterouž apoštolové založili, mučenníci rozhojnili, panny ozdobily, věrní Kristovi rozšířili a ohradili Církev; tato láska to jest, kterouž den po dni ubývá satanovi na zemi vlády, tratí se koukol bludů a nepravostí, množí se pšenice pravdy a ctnosti.

Nikdo mi tu neprav, že se mýlím. Aneb dovedeš mi vyvrátiti, co každý list v dějinách Církvě, co každý věk novými důkazy utvrzuje? Aneb což zarazilo v šestnáctém století proud bludův, valících se z Němec ku končinám vlašským? Co vyhladilo záhubný tento koukol v horách švýcarských a bujně sémě neřestí v Miláně? Bylať to láska sv. Karla Boromejského. —

Kdo získal v Chablejsku nesčíslné zástupy duší omámených a zarostlých koukolem bludů a neřestí ďábelských? Nemohu říci nic jiného, leč že to byla láska sv. Františka Saleského. —

Čímž medle obrátil sv. Vincenc na sta tisíce lidu k pravé víře a ctnosti křesťanské? Jdi do Francie a kamení ti to tam bude hlásat, že — láskou!

* * *

Mám za to, že jsem prokázal, že k vyhlazení koukole bludů a nepravostí přispějeme vzorným — příkladným životem a opravdovou láskou. — Dnes více než kdy jindy potřebujeme příkladných — vzorných křesťanů — dnes více než kdy jindy potřebí, aby svítila pochodeň opravdové lásky křesťanské. Mizí starý křesťanský mrav — zachází církevní kázeň, v hlavě tma — v srdci chladno. Stánky Boží jsou opuštěné. Vy, kteří jste ještě zcela nepohřbili Krista v srdci svém, povstaňte! Vy otcové, vy matky, vy synové, vy dcery, povstaňte! Povstaňte ke Kristu! Buďte křesťany nejen slovem, ale i skutkem. Pro Krista rozeřte srdce svá!

Opatřivše srdce svá pšenicí pravé víry, ctnosti a lásky Boží, usilujme všemožně, aby ubývalo den po dni koukole na roli Boží, a tak provázení blahoslavenstvím bratří svých, dostaneme se do stodol království Kristova na nebesích. Amen.

Martin Kolár, farář v Nadáši v Uhrách.

Neděle Devítník.

Svatá Církev jest vinicí Kristovou.

›Jdětež i vy na vinici mou.«

Mat. 20. 7.

Dnešní neděle slove ›neděle Devítník«. Tento název připadá mi, jakoby nám byl výčitkou pro naši lhostejnost, ba mnohdykrátě netečnost v životě náboženském. Že nekřivdím, seznáte snadno. Co znamená slovo ›Devítník?« V Praze koná se

v mnohých kostelích před Vánočními svátky ku zvláštnímu uctění Rodičky Boží pobožnost po devět neděl, kterouž věřící rádi navštěvují a také »Devítník« nazývají. Podobně konali naši zbožní předkové i před svátky Velikonočními »Devítník«, t. j. devítinedělní půst; oni po celých devět neděl činili sobě újmu v jídle, zdržovali se masitých pokrmů a hlučných zábav a rozjímalí o umučení Páně.

Zdaliž není to výčitkou trpkou našemu pokolení, kteréž zapomínajíc na zbožnost předků svých, oddává se všelikým poštilostem, od nichž sotva v postě čtyřicetidenním upouští? Ó, jak ubožňavě ná soudě Božím vedle nábožných předků? Tak vidíme, jak mění se lidé, jak mění se národové; ale Církev Kristova nemění se: ona posud slaví »Devítník«, ona již ode dneška obléčí se v roucho postní, v roucho kající barvy fialové, nezpívá více při bohoslužbě radostných zpěvů »Alleluja«, »Gloria«, »Tě Boha chválíme«, představuje sobě truchlivý stav lidstva nevykoupeného a počíná rozjímati o utrpení Páně. Jest tedy těchto devět neděl čas kající, čas boje a práce, pro kterouž příčinu sv. Církev případně v epištole o boji, ve svatém evangeliu o práci na vinici a o denním penízi mluví.

Mnohé a hluboké pravdy chová v sobě dnešní podobenství, z nichž dnes vyložíme si tuto jednu:

Vinice, na niž i my povoláni a najati jsme, jest Církev katolická.

Z výkladu toho pak leckteré naučení se nám vyskytne.

P o j e d n á n í.

»Jdětež i vy na vinici mou«, tak několikráte opakuje hospodář v dnešním svatém evangeliu. Jest tedy vinice patrně jeho vlastním majetkem a o to mu jde, aby hojný počet dělníků zjednal na vinici svou.

O této vinici věstil již v Starém Zákoně prorok Isaiáš řka: »Zpívati budu milému svému píseň o vinici jeho. Vinici sobě učinil milý můj na pahrbku tučném, úrodném. I ohradil ji a kamení vybral z ní a štípil výborným revím, a vystavěl věži uprostřed ní a čerán vzdělal v ní, a očekával, aby nesla hrozny«. Is. 5, 1.

Církev Kristova jest tou vinicí.

Bůh Otec Sám ji štípil zde na zemi, poslav jednorozeného Syna Svého na svět, kterýž tuto vinici Boží vším, čeho jí třeba bylo, opatřil. Tak dí Sám Ježíš Kristus o Svém Otci: »Můj Otec jest vinař.«

A kterak opatřil Ježíš Kristus vinici Otcovu?

a) Ježíš Kristus ohradil, jak pověděl prorok Isaiáš, vinici Otcovu, Církev svatou, nerozbornou hradbou jednoty.

Jako jest jen jedna pravda, tak může jen jedno pravé učení býti, a to uložil Kristus Ježíš ve Své Církvě. Církev katolická jest ta jediná společnost pravověřících křesťanů, kteráž, ač po všech končinách země rozšířena jest, přece všude a po všecky věky jedno učení vyznává, jedněch svátostí užívá, jednu viditelnou nejvyšší hlavu má. »Jako jeden Otec všech tvorů jest a jedno Slovo, skrze kteréž všecko učiněno jest, a jeden Duch Sv. kterýž všecko oživuje: taktéž toliko jedna jest Církev, všech věřících panenská matka.« Tak dobře tvrdí Klement Alex. A svatý Cyprian napsal: »Jest jeden Bůh a jeden Kristus a jedna Církev a jedna apoštolská stolice, slovem Páně na Petru ustanovena. Jest jeden oltář a jedno kněžstvo, kromě kteréhož žádný jiný oltář a žádné jiné kněžstvo nemůže býti postaveno. Kdo jinde shromáždí, rozptyluje.« Jeden pán, jedna víra, jeden křest. Teto jednotě v Církvě katolické na celém světě nic rovného nenajdeš. Hledej u jinověrců, odštěpenců jednotu ve víře a v učení a marně ji budeš hledati Oni jsou sjednoceni toliko nanejvýš v nenávisti sv. Církvě katolické. Jdi do nejzazší krajiny světa, projdi veškeren okršlek země, a všude, kdež stává katolických křesťanů, nalezeš totéž vyznání víry, tytéž svátosti, totéž pevné spojení s nejvyšší hlavou. Proto řekl již svatý Ireneus, jenž r. 203 smrti mučnickou zemřel: »Jakkoli ve světě mnozí nacházejí se jazykové od sebe rozdílní: přece víra a Církev jedna jest a táž Jako slunce stvoření Boží na celém světě jedno jest, tak i světlo a zvěstování pravdy bez proměny všudy jedno jest.« —

Učení svaté Církvě pořád jedno jest. Čemu v prvním věku sv. apoštolové a jejich nástupci věřili a učili, tomu se též nyní učí a bude i budoucně učiti. Kdyby dnes z hrobu povstali křesťané, kteří před tisíci lety umřeli, slyšeli by totéž učení hlásati, kterémuž sami věřili.

Ó, jaká to pevná hradba, jaká to bašta proti všelikým bludům a rozkolům, jež nepřítel člověk rozsévati se snaží! Děkujme z toho Pánu Bohu, že nás beze vší zásluhy povolal na tuto ohraženou vinici Svou, do této jednoty Své sv. Církvě. Raďujme se z toho štěstí, stůjmež vždy pevně v této jednotě sv. víry, držme se toho, co nám Kristus Sám skrze Svou sv. Církev hlásá, a nikdy nezbloudíme.

Snažme se o to, aby jako nás víze vespolek jednotou víry, i jeden svazek lásky nás spojoval, a my též jedné vůle a jednoho srdce byli.

b) O vinici Páně dí dále prorok, že vystavěl věž i uprostřed ní.

Věž ve vinicích slouživala strážcům k hlídce, aby tím spíše poznali nebezpečí. Touto věží ve sv. Církvě od Pána Samého na pevném základě vystavěna jest náměstek Kristův nástupce sv. Petra, nejvyšší viditelná hlava Církvě. »Ty jsi Petre, a na té skále vzdělám Církev svou a brány pekelné jí nepřemohou«, řekl Kristus Pán prvnímu papeži sv. Petru. A slovo to po všecka sta-

letí, i před očima našima naplňuje se. Co nepřátel již povstalo proti papežství, co protivenství a pronásledování a úkladů proti papežům nastrojeno, 17krát již Řím papežům byl odňat, papežové sami byli mučeni, zabíjeni, do vězení a do vyhnanství posíláni, tolikráte již nepřátelé Církve do světa hlásali a jásali, že jest již veta po nejvyšší hlavě Církve a papežství vůbec: — a hle, přece jest stolice Petrova dosud tak pevná, jako byla za časů knížete apoštolského, přece sv. Otec v Římě, ač uvězněn, hlídá věrně vinici Páně po celém světě rozšířenou, a jest ctěn a milován ode všech svých dítek dosavad jako vždy jindy, a nepřátelé Kristovi, až se dost nabouří proti té věži mocné a ničeho nesvedou, konečně sami s úctou se jí obdivovati budou. —

Zdaliž nevidíme v osudech hlavy Církve zvláštní moc a ochranu Boží? Protož s celou důvěrou pohlížejme vždycky k této věži na vinici Páně, k viditelné nejvyšší hlavě sv. Církve, k sv. Otcí; v úctě a lásce dětinné chovejme jej jako náměstka Kristova. Modlívejme se za sv. Otce, aby jej Bůh v tom obtížném úřadě sílil a dopřál mu za tak mnohá utrpení té radosti, aby se dočkal konečného vítězství svaté Církve a pravdy nad hříchem a bludem tohoto světa. Letos zvláště naskytuje se nám k tomu vhodná příležitost, an sv. Otec ohlásil milostivé leto a zve katolické křesťany do Říma. Nuže, nemůžeme li pouť do Říma konati, alespoň vroucí a upřímnou modlitbou svou lásku a oddanost sv. Otcí projevujme. Modlitba a dobré skutky za Církev a za nejvyšší hlavu její obětované jsou Pánu Bohu zvláště milé, neboť on miluje Svou Církev a Svého náměstka na zemi jako zřítelnicí oka Svého.

c) Dále dí prorok o vinici Hospodinově, že v ní vzdělal čeřen, v němž se z hroznů vytlačovalo víno.

Tím jest v Církvi Kristově sv. kříž, na němž vycedil Spasitel náš Ježíš Kristus všecku Svou předrahou krev za naše vykoupení. Prorok Isaiáš vida Mesiáše v duchu přicházeti s rouchem krví zbroceným táže se: »Kdož jest ten, kterýž se běře z Edom v rouše skropeném?« Is. 63, 1. Na to odpovídá mu Mesiáš: »Ját jsem, kterýž mluvím spravedlivost a jsem obránce k vysvobození«. I táže se opět prorok: »Proč pak jest červený oděv tvůj a roucho tvé jako těch, kteří šlapají na čeřenu?« A odpovídá: »Čeřen šlapal jsem sám a z národů není muže se mnou; i stříkala krev na roucho mé a všecken oděv svůj skálel jsem«.

Tak viděl Isaiáš prorok v duchu toho Beránka Božího, kterak vlastní krví potřásl roucho své za spásu světa. Tam na kříži vycedil až do poslední krůpěje za nás za všecky krev Svou, a ustanovil v Církvi své, aby se památka této krvavé oběti Jeho na kříži konala ve mši svaté na oltáři bez přestání, aby se nám z ní všem Jeho milosti a zásluhy ustavičně prýštily a přivlastňovaly. Jen tam jest pravá vinice Páně, kde jest nejsv. oběť mše svatá — a kde nemají oběti, tam není pravé vinice Páně. Z této oběti proudí, prýští se až dosud nejsv. krev Kristova, kterouž

od hříchů očišťování, s Bohem smiřování a k životu věčnému napájení býváme ve svatých svátostech.

d) Konečně dí prorok o vinici Hospodinově, že ji štípl výborným révím.

Víte, co znamenají tyto révy? Tyto révy výborné jsou nesmrtelné duše naše. Jež Duch Sv. na křtu sv. Sobě posvětil a takřka vroubil na Krista Syna Božího, kterýž Sám Sebe nazývá vinným kmenem. »Ját jsem vinný kmen, vy ratolesti: Kdo zůstává ve mně, a já v něm, ten nese ovoce mnohé«. Jan 15. A opět dí: »Jako ratolest nemůže nésti ovoce sama od sebe, nezůstane-li při kmenu, tak ani vy, leč zůstanete ve mně«. — Takť každá duše lidská jen tenkrát může o spasení svém náležitě pracovati, je-li štípena ve vinici Páně a vroubena na vinný kmen, t. j. je-li živým údem katolické Círky, a milostí Boží spojena s Ježíšem Kristem. Ztratí-li která duše milost Boží, což se děje smrtelným hříchem, tu jest jako ode kmene utnutá ratolest, kteráž uschne a k ničemu více se nehodí. Kristus Pán vyslovil se o ní takto: »Jestliže kdo ve mně nezůstane, vyvržen bude ven jako ratolest a uschne, a seberou jej a uvrhnou na oheň a hoří«. Tak opatřil Syn Boží vinici Otcovu, a očekává, aby nesla hrozny.

Moji nejmilejší, pečujme o to, abychom vždy spojeni zůstali s tím božským vinným kmenem Ježíšem Kristem a přinášeli žádaného ovoce. Kéž by žádného z vás nepotkalo nikdy to neštěstí hrozné, aby odřat byl od Krista a vyvržen jako ratolest, která nemá šťávy.

Milosrdný a dobrotivý Bůh dobře opatřil vinici Svou; i nás povolati ráčil na ni, totiž k pravé víře v Církev Svou a to bez naší zásluhy. Což tedy jiného od nás žádá, než abychom pracovali? Nuže tedy buďme pilní v díle svém, ať nikdy nemusí nám vytýkati: Co tu stojíte, celý den zahálejíce? Myť bychom nemohli omluviti se: Žádný nás nenajal. Přičiňme se, abychom byli výborným révím, abychom vždycky a ve všem vůli Boží rádi a ochotně plnili, a přinášeli užitek a čehož posud zanedbali, tím větší pilností nahradili s milostí Pána našeho Ježíše Krista. Amen.

P. Prokop Baudyš, O. S. B.

Neděle I. po Devítíku.

Pohnutky, proč mnozí katolíci stávají se odpadlíky a zrádci svaté pravdy.

»Ti nemají kořenů, kteří na čas věří, a v čas pokušení odstupují.«

Luk. 8, 13.

»Vyšel rozsévač, aby rozsíval símě své; a když rozsíval, padlo jedno podle cesty a pošlapáno jest. A jiné padlo na skálu a vzešlé uvadlo; a jiné padlo mezi trní, a trní spolu vzrostlé udušilo je. Símě pak jest slovo Boží.«

Tímto podobenstvím vysvětlil Spasitel náš, proč mnozí lidé neuvěřili a neuvěří slovu Božímu, kteréž hlásal Pán Ježíš Sám i které hlásá skrze ústa Svých kněží v Církvi. Nezáležíť všecko na zrně a semeni, ani na rozsévači; nejlepší semeno, nejlépe rozseté, padne-li na půdu nepřipravenou, ujetou neb skalnatou, neb trním zarostlou, nevzroste a nevydá žádoucího užitku.

Půda jest srdce a mysl člověka. Protože nebývá duše člověka ku přijetí slova Božího připravena, proto tak mnozí lidé bez účinku poslouchají slovo Boží, kteréž v nich ani nevzroste, anebo vzešlé uvadá. Tak vedlo se již Pánu Ježíši, tak děje se až doposud. Na tom není nic divného. Ale divnější věc jest ta, kterak to možná, že lidé, katolíci, kteří v pravdě Kristově jsou pokřtěni, vyrostlí a vychováni, v nichž tedy od dětinství zaseto jest právě símě slova Božího, že, pravím, katolíci mohou odpadnouti od víry pravé a dáti se na bludy a kacířství, že mohou, jak dí prorok, opustiti studnici vody živé v Církvi katolické, a kopati si cisterny v církvích kacířských? I toho dává nám, moji drazí, dnešní podobenství dostatečné vysvětlení. »Takoví,« praví Pán Ježíš, »nemají kořenů, kteří na čas věří a v čas pokušení odstupují.« U nich nenalezlo símě pravdy Boží dobré půdy; neboť to můžete všickni dosvědčiti ze své zkušenosti, že ještě nikdy nábožný, pořádný katolík neopustil víry své, aby se přidržel bludů. Tak činí jen katolík neuvědomělý a lhostejný. Ó, moji drazí, dnes sice se říká, že jsme na vrchole osvěty a vzdělání — bohužel ve věcech náboženských vládne veliká neuvědomělost i lhostejnost. Lidé mění a opouští své náboženství jako věc nepatrnou. Smutný to úkaz! —

Zkoumejme dnes některé pohnutky, proč mnozí katolíci stávají se odpadlíky a zrádci svaté pravdy.

P o j e d n á n í.

»Když rozsíval, padlo jedno zrno vedle cesty, i pošlapáno jest, a ptáci nebeští sezobali je.«

Je-li půda tvrdá, ujetá, nezoraná, nevzdělaná, tuť zrno na ni padlé nemůže pustiti kořeny, ale od jdoucích bývá pošlapáno, aneb od ptactva sezobáno. A půda tvrdá, nezoraná, ta jest, moji drazí, srdce člověka, který nezná svatého náboženství, není vycvičen v pravdách svaté víry katolické.

1. Nevědomost u víře, to jest první příčina, proč mnozí odpadají od Církve katolické do bludů.

Kdo neví, že jest víry pravé k spasení nevyhnutelně třeba, neboť bez víry nelze líbiti se Bohu; kdo neví, že, co jest platno člověku na tomto světě získati všecko bohatství a užiti všech rozkoší, jestliže na duši své škodu trpí, za niž na věky není náhrady; kdo neví, že jen v Církvi katolické jest pravá víra, jen tu že jest pravý pokrm duše v nejsvětější Svátosti, jen v Církvi katolické že jest odpuštění hříchů a pravých svátostí: kdo to všecko neví, ten nemůže si ovšem vážiti učení katolického, a proto je

zradí; ten neumí rozeznati zrno od plevy, a proto v nevědomosti své vymění si plevu za zrno, bludy za pravdu.

A odkud pochází, moji drazí, tato nevědomost ve věcech nejdůležitějších?

U mnohých:

a) ze špatného vychování.

Abych ani nezmínil se o těch nešťastných, opuštěných, jichž neochraňuje a nepěstuje ruka otcovská neb mateřská: Zdaž není i mnoho takových dětí nešťastných, kteří mají sice rodiče, kteří je zplodili, ale nemají otce, nemají matky, protože rodiče jejich nejsou toho jména hodni? Ani dobrého příkladu, ani dobrého vedení nemá od nich dítě, klení a lání a jiných hanobení slyší od nich, nestřídmost, nespravedlnost, různice vidí na nich, a tak vyrůstá dítě ve zlém, půda jeho srdce slovem Božím nebývá zorána, vzdělána, dobré napomenutí cizích lidí se ho netkne, ale když přijde pokušitel a ukazuje mu časný zisk, tu bez dlouhého rozmyšlení dá si vyjmouti ze srdce símě pravé víry a stává se odpadlíkem. —

b) U jiných nemůže se vina klásti špatnému vychování; oni z mládí znali se ve svatém náboženství, ale později se zanedbali. Nedbalost v poslouchání slova Božího, nedbalost ve službách Božích: a ta nedbalost pochází buď z lenosti, netečnosti, člověk takový málo dbá toho, co Bohu jest povinen, anebo zanedbává služby Boží a nechodí na kázání z pýchy. Domnívá se tak mnohý, že ví již dosti, že má tolik anebo snad více moudrosti ve své hlavě, než ten kazatel, jenž ho chce poučiti, znát on noviny, zná jiné knihy, takový osvícenec a vzdělanec nepotřebuje slova Božího. A tou nedbalostí zůstává půda srdce člověka nezorána, nevzdělána, a když i padne na ni slovo Boží, nemůže zapustiti kořeny.

c) A jiný pramen nevědomosti u víře jest ten, že mnohý bývá v pravdě pomaten od kacířů, čili, jak dí Pán Ježíš, »přichází ďábel, a vynímá slovo ze srdce jejich, aby věřice spasení nebyli«.

Sv. Petr praví, že »ďábel obchází jako lev řvoucí hledající, koho by sežral«. A nejhlavnější pomocníci ďáblu jsou mnozí bludaři, kteří s písmem a knihami pod pažďí a s převrácenou moudrostí písmařskou v hlavě také obcházejí jako lev řvoucí po staveních, a čtou a vykládají své bludy, a nejednoho katolíka tím způsobem tak pomatou, že jim uvěří, a pohoršiv se odříká se pravdy k vůli bludům.

Tak tedy, moji drazí, první příčina odpadnutí od víry katolické jest nevědomost ve věcech víry, kteráž pochází buď ze špatného vychování, aneb z nedbalého poslouchání slova Božího aneb z pomatení od kacířských písmařů.

2. »A jiné padlo na skálu — tak dále dí Pán Ježíš — vzešlé uvadlo, protože nemělo vláhy«.

Když zrno padne na půdu skalnatou, nemůže pústiti hloub kořenů, než jen do té hořeni tenké vrstvy půdy. A proto, když přijde slunce, vypálí se a uschne.

Půda skalnatá, to jest srdce člověka v hříchích a nepravostech ztvrdlé, takřka zkamenělé.

Čím častěji člověk hřeší, a čím větší jsou nepravosti, jichž se dopouští, tím stává se zatvrzelejším ke všemu dobrému, tím nepřístupnějším slovu Božímu. Aby měl pokoj od svého svědomí, nechce nikdy slyšeti žádné dobré napomenutí a poučení: a aby měl pokoj od pravdy, která jest proň trpkou, proto v čas pokušení odpadne raději od pravé víry katolické, nebo v bludech jest mu pohodlněji; tam nemusí se zpovídati z hříchů svých, tam ho nikdo nekárá pro nedbalé navštěvování služeb Božích; tam se mu tolik nekáže: Zapři sebe sám a posti se! To jest pravda dokázaná: Hřích vede do bludů a nevěry. Kdo v hříchích jest živ, toho srdce podobá se skále, na kterou když padne slovo Boží, nemá kořenů, nebo takoví lidé na čas věří a v čas pokušení odstupují.

3. »A jiné padlo mezi trní, a trní spolu vzrostlé udušilo je.

Kdybych já sám to řekl, že trním se zde rozumějí statky a zboží a rozkoše tohoto života: tof by mi snad ani neuvěřil mnohý z těch, který na penězích, a bohatství si zakládá, který v tanci a besedě a hýření hledá svou blaženost. Nyní ale Sám Kristus Pán to praví: »Které padlo mezi trní, to jsou ti, kteří slyšeli, ale jdouce po pečování a zboží a rozkoších života bývají udušeni a nepřinášejí užitku«.

A což divu také, když lidé za peníze prodají čest a nevinnost duší, když pro tanec a jinou rozkoš tělesnou ďáblu zadávají duši: což divu, když takový statků a rozkoší milovník prodá a zradí i víru svou! A odkud to pochází, že tak často, zvláště u pokolení ženského k vůli vdani, odpadá katolík od víry, že k vůli zaopatření časnému připravuje se o zaopatření věčné na nebi? Odtud to pochází, že tak mnohá žena a matka zapírá pravdu a ubíhá v kacířství, prodávajíc ďáblu nejen svou, ale i svých dětí duši. Běda každému odpadlíku, třikrát běda ale odpadlíku otci, odpadlíci matce, která do kacířství a tudíž do záhuby zavede nejen sebe, ale i své ubohé nevinné dívky, za něž bude musit jednou těžké Pánu Bohu skládati účty.

* * *

A tak jsem vám, moji draží, dnes vyložil, ze žádný nábožný a uvědomělý katolík neodpadne od víry; kdo zradí svou víru, a odstoupiv od pravdy dá se do bludů a kacířství, ten že to činí buď z nevědomosti — símě slova Božího padá u něho na půdu tvrdou, nezoranou — anebo pro hříšný život — na půdu hřichy zkamenělou, na skálu — anebo pro statky a rozkoše světské — mezi trní.

Vynasnažte se, aby u vás slyšelo slova Božího našlo vždy půdu dobrou — aby vás nikdy pokušitel nepřipravil o víru — ale také ne ani o milost, aby o vás platilo slovo Páně: »To jsou ti, kteří slyší — v srdci dobrém a výborném zachovávají«. Amen.

† Jan Herčík.

Neděle II. po Devítníku.

Význam umučení Páně.

• j, vstupujeme do Jerusáléma«. Luk. 18, 31.

Dnes, v Kristu shromáždění, zanáší mne můj duch do města Ninive. Vidím tam krále, an vstává se své stolice, odkládá své nachové roucho, korunu i žezlo, obléčí se v roucho žíněné, posazuje se na hromadu popela, sype popel na svou hlavu, postí se, pláče, vzdychá, k Bohu volá a přikazuje velikým hlasem, aby činili totéž všichni jeho poddaní. K čemu to všechno? Takový účinek měla slova proroka Jonáše: »Ještě čtyřicet dní, a Ninive bude vyvráceno!« Král i lid, uslyševše tuto pohrůžku, dali se na pokání. Ukázali pak svůj smysl kající tím, že posypali svých hlav popelem, postili se, volali k Bohu, vyznávali své hříchy a odstoupili od nich.

Podobně volá Církev sv. dnes ke všem věrným křesťanům! »Čiňte pokání; neboť se přibližuje doba čtyřicetidenního postu!« Abychom pak se probudili ku pokání, znamená čela naše posvěceným popelcem, říkajíc: »Pomni, člověče, že prach jsi a v prach se navrátíš«. Přikazuje, bychom po celou dobu od popeleční středy až do velikonoci se postili, všeho veselí zanechali a k Bohu o smilování volali.

Avšak jest ještě jeden, a to nejmocnější prostředek, jímž se má probuditi v nás duch kající. Toho neznali pohané, ba ani židé v Starém Zákoně; ten dán jest teprv nám křesťanům. Jest to přehořké umučení našeho Pána a Spasitele Ježíše Krista. Toto umučení máme v nastávajícím čase svatopostním nábožně rozjímati. K tomu nás napomíná Spasitel Sám, řka v dnešním sv. evangeliu: »Aj, vstupujeme do Jerusáléma«. Učenníci měli vstoupiti s Pánem do Jerusáléma a býti svědky Jeho utrpení tělem; my máme tak učiniti duchem. Prve však než vstoupíme s Pánem do Jerusáléma a budeme patřiti na Jeho bolesti a útrapy, připomeňme sobě, jaký význam má pro nás umučení Páně.

Nachyltež svého sluchu k mé řeči, kterouž počínám ke cti a chvále ukřížovaného Spasitele.

Pojednání.

Umučení Páně jest: 1. největší důkaz lásky Boží k nám lidem; 2. nejlepší školou křesťanských

ctností. Tenť jest jeho veliký význam pro nás. Uvažte se mnou, milí křesťané, jaký smysl spočívá v těchto slovech.

1. Umučení Páně jest největší důkaz lásky Boží k nám lidem.

O tom svědčí slova Kristova: »Tak Bůh miloval svět, že Syna svého jednorozeného dal, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný«. Jan 3, 16. A pak slova sv. apoštola Jana: »V tom ukázala se láska Boží k nám, že Syna svého jednorozeného poslal Bůh na svět, abychom živi byli skrze něho« I. Jan 4, 9. — Tedy Bůh miloval svět. Kdo jest Bůh? Bytost nejčistější, nejsvětější, nejspravedlivější, nejdobrotivější. A co je svět? To jsou tvorově nejbídnější a nejnevďečnější, kteří se odvrátili od Boha, uvalili na sebe Jeho hněv a byť i tisíckrát byl jim odpustil hříchy jejich, přece zase Boha urážejí a urážeti budou vždycky; to jsme my lidé. A nejsvětější miloval hříšníky. Tato láska nemá sobě rovné, ba ani podobné. Miloval sice i Josef své bratry, kteří se odvrátili od něho tak, že ho prodali za otroka; miloval i David krále Saula, kterýž se odvrátil od něho tak, že ho chtěl probodnouti; milovala i sv. Alžběta svého muže, krále Dioňysa, kterýž se byl odvrátil od své ctnostné manželky tak, že hověl bez ostychu všeliké prostopášnosti: ale co jest všecka tato láska proti lásce Boží k nám lidem? Miluje-li člověk člověka, jest tu jakási rovnost; neboť i spravedlivý jest do jisté míry hříšníkem. Ale miluje-li hříšníka Bůh nejsvětější, jest to veliká nerovnost. Bůh miloval svět! — A jak ho miloval? Tak, že mu dal Syna Svého jednorozeného, že Ho poslal na svět. Neposlal na svět žádného ze všech těch blažených duchů, kteří stojí před tváří Jeho v nebesích, žádného služebníka, žádného anděla, ale Toho, jež byl zplodil z lůna Svého před dennicí, učiniv Ho obleskem Své slávy a obrazem Své podstaty. Bůh poslal na svět Syna Svého jednorozeného! — A kterak Ho dal lidem? Ve způsobě člověka smrtelného, k nejhorší smrti odsouzeného. Nechtěl Bůh Otec, by zemřel Syn Jeho smrtí přirozenou, klidnou, na klíně Své přesvaté Mateře aneb v náručí Svých milých učenníků; ale chtěl, aby umřel jako zločinec, jako vyvrhel lidstva, jako rozšlápnutý červíček. Bůh Otec vydal Syna Svého na smrt kříže! — A proč? Aby z těch, kdož věří v Něho, nezahynul žádný, ani jeden, abychom živi byli skrze Něho, skrze tu víru, všickni, abychom měli život věčný, abychom došli odpuštění hříchů i věčného trestu a uzřeli po smrti tvář Boží v nebesích. Bůh nám otevřel skrze smrt Syna Svého na kříži království nebeské a přijímá nás do tohoto království za jedinou podmínku: budeme-li v Ježíše Krista věřiti a svou víru skutkem osvědčovati. — V pravdě smrt Ježíše Krista na kříži, umučení Páně jest největším důkazem lásky Boží k nám lidem.

2. Umučení Páně má pro nás ještě jeden význam; jest nejlepší školou křesťanských ctností. Sv. apoštol Petr píše: »Kristus trpěl za nás, pozůstaviv nám příklad, abychom následovali šlepci jeho« I. Petr 2, 21. Tak jest, draží v Kristu. Pán a Spasitel náš pozůstavil nám příklad všelikých ctností již

ve Svém životě, jakož i v životě Svých vyvolených; ale příklady obsažené v historii Jeho přehořkého umučení jsou nejvýmluvnější, nejdojemnější. »Chceš-li postupovati od ctnosti k ctnosti, od milosti k milosti, od dobrého k lepšímu«, píše sv. Bonaventura, »rozjímej každodenně se vši možnou pobožností umučení Páně; neboť nic neposvěcuje duše tak dokonale, jako rozjímání muk Kristových«.

Křestane, chceš se naučiti pobožnosti? Sebež se v duchu a jdi za svým Spasitelem do zahrady getsemanské, pozoruj, jak postaven v úzkosti smrtelné na kolena kleká, na tvář se vrhá, ruce spíná, k Otci nebeskému vzdychá, volá, modlí se po celé hodiny. Jdi za svým Pánem dále a pozoruj, že od té doby z většího dílu mlčí, že se obrátí v duchu s Otcem nebeským a že v posledních okamžicích, vise na kříži, velikým hlasem se modlí za Své nepřátele, velikým hlasem poroučí Svou duši Otci nebeskému. I svatí a světice Boží modlivali se ve svých mukách; ale Spasitel modlil se nejvroucněji, nejúsilovněji, jakož svědčí sv. apoštol Pavel, řka, »že Kristus s velikým křikem obětoval své modlitby a ponížené prosby Bohu« Žid. 5, 7.

Křestane, chceš se naučiti trpělivosti? Nechoď k Jobovi, kterýž sice přijal z ruky Boží věci zlé jako dobré, ale přece si ulevoval ve svém soužení pláčem a nářkem; nechoď k Tobiášovi, kterýž sice rád snášel svou slepotu, ale přece také si stýskal na svůj těžký osud; jdi raději k svému božskému Spasiteli, kterýž, jsa pohřížen v moře bolesti, nestýská sobě, nenařká, nehledá úlevy a útěchy, podoben beránkovi, kterýž, když ho stříhají, mlčí a úst svých neotvírá. I svatí a světice Boží snášivali svá trápení tiše a bez reptání, ale Spasitel trpěl největší muky, beze vší viny, s největší tichostí; Onť nejdokonalejším vzorem trpělivosti.

Křestane, chceš se naučiti, jak máš pečovati o ty, kteréž svěřil Bůh tvé péči? Nechoď do školy k synům tohoto světa, tam bys této ctnosti nenalezl, anobřž opak její, necitelnost, nedbalost, sobectví. Lépe učiníš. půjdeš-li do školy k svatým a světicím Božím, kteříž pečovali o ty, kteří srdci jejich byli blízko, až do posledního dechu svého. Ale tak čisté, vroucí a vytrvalé lásky k lidem nenalezneš u žádného z nich, jako u svého Spasitele. Rozpomeň se, jakou péči věnuje Svým učenníkům, jsa zajat v zahradě getsemanské; jak lítostně hledí na Petra po trojnásobném Jeho zapření; jak srdečně mluví se ženami, kteréž pláč nad Ním na Jeho cestě křížové; jak mile a tklivě loučí se na kříži se Svou drahou matkou a se Svým miláčkem. Může-li býti větší pečlivosti?

A tak bychom se mohli učiti od ukřižovaného Spasitele i pokoře, vidouce, jak Pán nebes i země objevuje se zrakům světa ve způsobě nejbídnějšího člověka; mohli bychom se učiti poslušnosti, pozorujíce, jak se podrobuje vůli Otce nebeského Jeho Syn jednorozený až k smrti kříže; mohli bychom se učiti čistotě, patříce, jak nevinný Beránek Boží, jsa zbaven Svého roucha, všecek se zardívá; mohli bychom se učiti střídmosti, pomníce, že božský Pán a Spasitel náš po celou dobu Svého umučení ničeho

nepožil, že ve Své nevýslovné trýzni a žízni spokojil se jedním douškem octa. Ano, kdybychom rozjímali přehořké umučení Páně po celé jeho šířce a hloubce, nalezneme bychom na svém Pánu a Spasiteli i všecky ostatní ctnosti křesťanské. Protož tvrdím právem se sv. Tomášem Akvinským, že rozjímání muk Kristových jest školou všech ctností.

* * *

Chápete-li již, bratři nejmilejší, jak mnoho záleží nám křesťanům na přehořkém umučení Páně? Není to žádná věc všední, malicherná, lhostejná. Když Bůh Svého vlastního Syna neušetřil, ale vydal Jej za hříchy naše ve smrt nejhroznější, jest to svrchovaný důkaz lásky Boží, pobádající nás, bychom hřích jakožto příčinu přehořkého umučení Páně nade všecko nenáviděli. A když z umučení Páně přiučiti se můžeme všelikým ctnostem křesťanským, jest přehořké utrpení Páně nejmocnějším prostředkem k uspořádání ctnostného, v pravdě křesťanského života.

Tomu-li tak, moji drazí, chápete též, jak máme rozjímati přehořké umučení Páně v nastávajících dnech svatopostních. Musíme je rozjímati tak, bychom pocítili ve svém srdci velikost lásky Boží a velikost svého nevděku, bychom se pohnuli k lítosti nad hříchy, ku kajícímú úmyslu a životu. Musíme rozjímati umučení Páně tak, bychom se naučili tělo své křížovati, zlé žádosti potlačovati, světem pohrdati, Boha poslouchati, bližního milovati, protiventství trpělivě snášeti, slovem: křesťansky žíti a křesťansky umříti. Kdybychom trávili v rozjímání muk Kristových třeba celé dny neb hodiny, ale odcházeli domů bez kajících a svatých předsevzetí, odcházeli bychom vlastně s prázdnem. Jen ten koná všelikou pobožnost s užitkem, kdo jest po ní lepší, a ne kdo je stále stejným hříšником.

Aj, vstupujme do Jerusaléma, budeme se obírat umučením Páně při všech pobožnostech svatopostních. Připravme se k tomu již dnes, zejtra a pozejtří. Odvratme své srdce od světa nesvatého, jenž slibuje rozkoš, ale proměňuje ji v hořkost; zasvěťme své srdce Kristu Spasiteli, jenž žádá truchlivost a dává slast, radost, blaženost! Amen.

Klement Markrab.

Neděle I. v postě.

Dle příkladu Krista Pána musíme se: I. postiti,
II. milovati samotu, III. modliti se.

»A postiv se čtyřiceti dnů a nocí, potom zlačněl.«
Mat. 4, 2.

»Všecko má svůj čas. Čas pláče a smíchu«, Eccl. 3, 4., praví moudrý Šalomoun. Čas smíchu minul a přestal, masopust se zakončil a dej Bůh, aby stráven byl smíchem a veselím takovým, jaké Duch Svätý ústy Šalomouna dovoluje, aby stráven byl ra-

dostmi nevinými. Čas veselí přestal, a Církev na mysl uvedla minulou středu a na mysl uvádí také dnes, že jest nyní čas pláče.

O minulé středě ukazovala Církev čas nynější jako čas smutku, sypajíc popel na čela věřících při slovech vážných: »Pomni, člověče, že prach jsi a v prach se obrátíš«, dnes pak ukazuje příklad Ježíše Krista, jenž 40 dní smutku na poušti osamělé v ustavičném postu strávil.

Protož i my, křesťané milí, zasvěťme tento čtyřicetidenní čas svatopostní pláči a smutku, pláči, z něhož časem neskončené radosti se nám vyprýští a vzejdou. Následujmež proto příkladu Ježíše Krista: Co činil Spasitel náš po těch 40 dní? Postil se, žil o samotě v soukromí a prodléval ustavičně na modlitbách. A táži se: jak pak my zasvěťme dle příkladu Ježíše Krista tento čas svatopostní?

Odpovědi zřejmou a patrnou jest; i my musíme:

- I. postiti se;
- II. milovati samotu; a
- III. modliti se.

Bůh nám dej Svou milost, abychom tyto povinnosti mohli nejen poznati, ale i plniti. Za to Jej prosíme ve jménu Jeho milého Syna, našeho Pána Ježíše.

P o j e d n á n í.

I.

1. První, čemu nás příklad Ježíše Krista učí, abychom čtyřicetidenní postní čas zasvětili, jest, že se máme postiti. Pán Ježíš, jak nás dnešní svaté evangelium ujišťuje, dříve nežli veřejně učitelský Svůj úřad nastoupil, postil se 40 dní a 40 nocí.

Katolická Církev již od časů apoštolských žádala také na svých věřících, aby se každoročně před velikonocí po 40 dní postili. Dříve byl tento zákon velmi přísný, a věřící zdržovali se nejen od masa, ale i ode všech pokrmů, jež z masa jsou, ano i od ryb, od vína a od koření, někdy i ode všech vařených pokrmů, tak že jim nic jiného nezbyvalo k požívání, než chléb, sůl, olej a plodiny zahradní, a tohoto nepatrného pokrmu dopřáli si jen jednou za den, a to teprve večer.

2. Průběhem času zmírnila Církev mnohé toto přikázání, avšak nikdy je nezrušila. Ona nyní žádá málo, ale toto málo žádá přísně. A kdo nemá odůvodněného dovolení, ten, když ani to málo nezachovává, zodpovídati se musí z této lehkomyšlnosti jednou přísně, ten v tomto čase svatopostním hříchy své ještě rozmnoží, místo co by za spáchané hříchy pokání činiti měl.

3. Nechtějme, milí křesťané, k těmto neposlušným a nevděčným synům Církve svaté náležeti, alebrž hledme tohoto času

postní příkázání tím důkladněji zachovávat, čím více je Církev zmírnila. Hledme se postu tím ochotněji podrobiti, čím znamenitější jsou účinky a užitky, které nám z postu vyplývají.

Svatý Bernard udává účinky postu ve dvou slovech: »Půst zahlazuje, ničí hříchy spáchané, a překáží hříchům budoucím.« Půst zahlazuje hříchy spáchané, jak to poznáváme z nesčíslných míst Písma svatého, kde Bůh hříšníky skrze Své proroky k postu vyzývá; a jinde vypravuje se, že praví kající se postili: ku př. kající obyvatelé města Ninive, kající David, kající apoštol Pavel a jiní. —

Bůh bývá uchlácholen a usmířen, když vidí, že člověk s kajícím a lítosti plným srdcem své smyslnosti odpírá, poněvadž jí dříve tak hanebně sloužil a oddán byl.

4. Avšak půst nejen ničí hříchy minulé, on překáží též hříchům budoucím. Postem bývá naše tělo se svými nezřízenými žádostmi kroceno a duši podrobováno, postem mocně bývá zdržována síla a moc pokušitele pekelného, moc ďáblova. Proto dí svatý Ambrož: »Proti hadu nepřátelskému nenalezneš lepšího prostředku nad půst«. A svatý papež Lev Veliký ujišťuje, »že půst naši duši zdobí mnohými ctnostmi, a že od zdržlivosti pocházejí čisté myšlenky, dobrá vůle a moudrá rada.« To vše označuje Církev ve svých postních prefacích (před pozdvihováním) a velebí Boha za to, že půst nepravosti ničí, ducha pozdvihuje, ctnost udílí a odměnu.

5. Tak tedy přísně vyžadují půst svatí otcové. K čemuž mi jest podotknouti, že s napomenutím k postu vždy vybízení k almužně spojovali, jakž i Bůh Sám učinil. Is. 58. »Čím jest duše tělu, tím jest almužna postu«, praví sv. Petr Chrysologus; »z našeho postu musí potrava a občerstvení chudým vycházeti«, připomíná svatý Ambrož; a svatý otec Lev napomíná, »abychom do lůna chudých to házeli, co jsme hrdlu svému odepřeli.« Tak to při svém postě činili první křesťané, u nichž dle svědectví sv. Jana Zlatoústého v postě stoly bohatých a chudých téměř stejnými byly, poněvadž bohatí si mnoho odepřeli a chudí zase tak mnoho dostávali, že z toho krásná rovnost povstávala. Nuže — i my máme se postiti v čase tomto posvátném. Avšak my máme v tento čas také samotu milovati.

II.

1. Ježíš Kristus za Svého čtyřicetidenního postu odloučil se zcela od obcování se světem a odebral se na samotu, na poušť. »Veden jest na poušť od Ducha«, praví svaté evangelium. Chceme-li i my čtyřicetidenní půst dobře strávit, tu i my Jej v toto ohledu následovati musíme. Není ovšem možno, od světa zcela se odloučiti; ale následovati máme Krista tím způsobem, že v tomto čase alespoň zbytečného obcování se světem se varovati a co možná nejvíce tiché samoty se oddávati budeme. Dle slov sv. Augustina má nám svět býti pouští a samotou.

2. A proč máme si v tento sv. čas samotu oblíbiti, světa se chrániti a varovati? Proto, že toto vzdalování se světa, toto žití v zátíší jest postem, postem duchovním, jest to před očima Božíma velmi milé zapření sebe samého, vnitřní mrtvení sebe. Tomu, kdo i v tomto čase svatopostním světskému veselí, kratochvilám a zábavám se oddává, jako času jiného, i kdyby se při tom nic hříšného nedělo, tomu praví sv. Augustin: »I kdyby ses postil tento čas od pokrmu, ty se přece nepostíš«, poněvadž tělesný půst od duševního postu právě tak závisí, jako tělo od duše.

3. Mimo to víme velmi dobře z vlastní zkušenosti smutné, jak nebezpečným a zbytečným jest příliš volné obcování se světem. — »Nemilujte světa aniž těch věcí, kteréž na světě jsou. Nebo všecko, co jest na světě, jest žádost těla, a žádost očí a pýcha života«. Svět jest tedy plný nebezpečnosti a »kdo nebezpečí miluje, zahyne v něm«. Kdo tedy i v tomto čase posvátném světské společnosti a roztržitosti vyhledávati bude, ten velmi snadno učiní pro sebe čas ten časem hříchu.

4. To však činiti nechtějme, nikoli. Hleďme si hodným a zbožným přijetím svátosti pokání a nejsvětější Svátosti oltářní duším svým připraviti veselé svátky velikonoční a veselé vzkříšení. Avšak abychom stav duše své v pořádek uvésti, abychom pravou pobožnost velikonoční vykonati mohli, — svědomí náležitě zpytovat a hříchů svých dobře litovati, způsob svého budoucího života řádně zařídit — to vše, milí křesťané, nemůže býti dílem čtvrt hodinky aneb půl hodiny, zvláště u lidí, kteří buď jen málo kdy aneb nehodně se zpovídali. K dílu tomu důležitému třeba jest času a sebrání mysli; proto žádá se od nás, abychom se světských roztržitostí chránili a jak nám nejvíce možno, samotu vyhledávali a ji milovali. Kdo rád chodí k jiným, ten nerad jde do sebe.

5. Nemyslete, že Církev mnoho od vás žádá, když vám vštípití chce lásku k samotě, zvláště v tomto posvátném čase svatopostním.

»Já povedu duši na poušť: a mluvíti budu k srdci jejímu«, dí Hospodin u proroka Oseáše 2, 14. Ve světském hluku, který dobrovolně vyhledáváme, Bůh k nám nikdy nemluví.

Konečně máme se v tomto čase modliti.

III.

1. Božský Spasitel během Svého úřadu učitelského odebral se často na osamělá místa, zvláště na hory, jako na př. na horu Olivetskou anebo také ještě na jiné hory, aby se tam modlil, ano aby tam někdy i celé noci na modlitbách strávil. A co činil Pán Ježíš na poušti po 40 dní před nastoupením veřejného úřadu učitelského? Evangelium nepraví to zřejmě, ale jisto jest, že po ten celý čas s postem i modlitbu spojoval. Pán odpovídá pokušiteli: »Pánu Bohu svému klaněti se budeš«! A ten, který celé Písmo naplňoval, nenaplnil i tento díl Pisma svatého? Ano, není

pochybnosti, že se Pán Ježíš ustavičně modlil, a tak i my tento svatý čas v horlivé modlitbě trávit máme.

2. Jen tenkrát bude náš půst Bohu milým, když s modlitbou jej spojíme. »Dobře jest s postem se modliti«, psáno jest v knize Tobiášově. Obé tedy musí úzce spojeno býti, a jen tehdy bude naše samota Bohu milá a příjemná, když s Bohem často na modlitbách obcovati a k Němu mysl svou pozdvihovati budeme. — Modlitba jest klíčem k pokladům milosti Boží, a budeme-li se horlivě modliti, pak jistěji a bezpečněji budeme moci poklad ten otvřít, čím více proseb a povzdechů společně s Církví k Bohu povzneseme. A jen těmito milostmi můžeme dojíti pravého smíření s Bohem, což jest naší hlavní úlohou a povinností pro čas svatopostní.

3. Proto často chodme v tento čas svatopostní do chrámu Páně, zvláště nemeškejme mši sv. se zbožností co možná největší slyšeti.

Půst jest časem upomínky na smrt Ježíše Krista, a mše sv. jest živá upomínka a pravé, nekrvavé pokračování této smrti Ježíše Krista. Poslouchejme pilně slovo Boží na kázáních, na křesťanských cvičeních, na nichž se kázati bude o způsobě, kterak bychom svátost pokání a nejsvětější Svátost oltářní hodně přijati měli. Velmi přiměřenou pro čas tento jest pobožnost cesty křížové; vykonávejme ji často, rozjímejme při ní nesmírnou lásku Spasitele svého, uvažujme hořkost utrpení a trpělivosti, s jakou na cestě křížové kráčel, a ze křížové cesty Ježíše Krista vezměme si do domů svých sebou tu sílu, abychom i my po cestě své křížové trpělivě kráčeti mohli.

Ostatně modleme se také doma; vykonávejme s horlivostí denní práce své, ujímejme si zvláště tolik spánku, abychom svou každodenní ranní modlitbu svědomitě vykonávati mohli; čtème teď v postě v dobrých modlitebních a poučných a vzdělávatelných knihách; při svých pak pracích mějte dobrý úmysl, abyste všecko konali k větší cti a slávě Boží.

* * *

Poznali jsme, že tento čas svatopostní nejlépe zasvětime postem, samotou a modlitbou.

♦ Vykonávejme tedy všechny tyto tři skutky. Bude nás to snad státi boje, ale bez boje není vítězství. A proto učinme dnes to vážné a pevné předsevzetí, že označeným způsobem čas tento svatopostní strávíme, a obnovme toto předsevzetí každý týden a každý den. A jestliže předsevzetí tomu dostojíme, pak vyplní se na nás slova sv. apoštola: »Aj, nyní jest čas příjemný, aj nyní jest den spasení« a po takovém postě následovati budou veselé velikonoce. Amen.

Jan Götschner, em. farář v Kutné Hoře.

Zasvěťme se božskému Srdci Páně.

Postní kázání.

Napsal Fr. V o h n o u t, děkan v Žlunicích.

I.

Zasvěťme božskému Srdci Páně — srdce věřící.

»Pane, ke komu půjdeme? Ty máš slova života věčného.«
Jan 6, 69.

Když loni na sklonku 19. století rozhlédl se nynější svatý Otec Lev XIII. po okrsku nynějšího světa, starostí naplněno bylo láskyplné, otcovské srdce jeho; vždyť uzřel, jak neutěšené poměry zavládly v poslední době na všech stranách společnosti lidské. —

Málo kde živá víra, pravá zbožnost, nelíčená upřímnost a sdílnost, nezištná obětavost a láska; za to však tím více bují nevěra, vlašnost náboženská, úskok, prospěchářství, domýšlivost, zpupnost a sobectví. Nepřirozený chorobný stav zachvátil veškeru společnost lidskou; kde který lékař troufal by si ji vyléčiti? Uznal sv. Otec, že těžko hledati pomoci mezi těmi, kteří sami chorobě podléhají; těžko najít prostředek tam, kde téměř vše nákaze propadlo. Když tedy poznal, že rozmohlo a vzrostlo zlo tak, že již nestačí rada a pomoc lidská k zamezení pohromy hrozící: přece jako veliký Patriarcha pokolení lidského nevzdal se vši naděje; ale poukázal k Tomu, jenž přijal »národy v dědictví své a ve vladařství své končiny země« Žalm 2, 8, »Jenž ustanoven jest dědicem všech věcí« Žid 1, 2. I pozvedl hlasu svého v encyklice ze dne 25. března 1899 ku všem národům, poukázal na božské Srdce našeho Vykupitele, jednorozeného Syna Božího a jménem celého pokolení lidského pln oddanosti a důvěry volá slovy sv. ap. Petra: »Pane, ke komu půjdeme? Ty máš slova života věčného«. I vybízí všechny národy celého světa, aby se zasvětili božskému Srdci Páně. A zdá se, že láskyplné Srdce Ježíšovo na to čeká, aby si nemusilo stěžovati jako druhdy bl. Markéta M. z Alacoque na vlašnost a netečnost mnohých, že, ačkoliv lidí tak velice milovalo, od nich tak málo jest milováno. Božské Srdce Ježíšovo touží po lásce a oddanosti srdce našeho, a proto volá k nám: »Synu, dcero, daruj mně srdce své«! Ó, nedejme božskému Vykupiteli volati marně; obětujme Mu, jak sv. Otec vybízí, na počátku tohoto nového století srdce své v živé víře, v pevné důvěře a oddanosti a s vroucí láskou; obětujme Mu srdce tiché a pokorné, srdce čistotné aneb alespoň kající. Vždyť On nechal otevřiti bok Svůj, aby nám všem v božském Srdci Svém

zaopatřil bezpečné útočiště v nesnázích života i smrti; nuže, vř-
nujme i my Jemu srdce své.

Váží nás k tomu naše vděčnost, vybízí nás k tomu sv. Otec,
a já s pomocí Boží v letošních postních řečech odůvodním vám,
že bezpečnost spásy naší nám to za povinnost ukládá,
a bychom božskému Srdci Páně zasvětili srdce své.

Dnes pak zvláště připomenu, *že tak učiniti máme
v živé víře.*

Tobě, božské Srdce Ježíšovo, budiž zasvěceno zbožné rozjí-
mání naše! Ty samo je říd a požehnáním Svým sprovázej, aby
sloužilo k Tvé cti a chvále a ku posvěcení srdcí našich.

P o j e d n á n í.

1. Nejprvnější a nejnebezpečnější nedostatek nynější společ-
nosti lidské shledal sv. Otec v tom, že jedni v nevěře neb lho-
stejnosti náboženské od Boha se odvrátili, jiní pak v temnotě
pohanské posud tapají nevědouce, kdo a jaký jest Bůh. Jedni
i druzí vzdálení jsou tedy od Boha, pramene všeho blaha a pravé
spokojenosti, a odtud ta rozháranost v celém pokoleni lidském.
Chce-li však kdo k tomu pramenu všeho dobra přistoupiti, musí
věřiti, že Bůh jest a že těm, kteříž Ho hledají, odplatitelem jest.
Žid 11, 6.

Jest tedy nynější společnosti lidské nejprve
potřebí víry.

Jako touží oko po světle slunečním, tak touží duch lidský
po pravdě; poněvadž by ale sám svým badáním touhu svou
ukojiti nedovedl, zvláště pak nadpřirozené pravdy by poznání jeho
stále tajné a nedostizitelné zůstávaly: slitoval se Bůh nad člově-
kem a Sám již prvním lidem zjevoval se v ráji a poučoval jich.
Než hřích prarodičů zatemnil rozum lidský, lidstvo poznenáhla
zapomínalo na pravdy Bohem zjevené a upadalo čím dál tím hloub
v bludy, až zabředlo i v pohanské modlářství. Nesmyslné bajky
pohanské nemohly ukojiti rozum a srdce lidské, pročež i nej-
přednější mudrci pohanští roztoužili se po vyšším, dokonalejším
poznání, jež však, jak sami nahlíželi, může poskytnouti jen Bůh.
S důvěrou proto očekávali od Jeho dobrotivosti, že pošle někoho,
jenž by tu záclonu nevědomosti odhalil a lidstvo světlem pravdy
ozářil. —

A skutečně Bůh slitoval se nad bloudícím lidstvem. Pro-
hlásil On lidu vyvolenému a skrze něj celému světu: »Já jsem
Hospodin Bůh váš a kromě mne není Boha«. On vysílal k po-
učení lidstva proroxy, nejposléze pak poslal i jednorozeného Syna
Svého, aby žádný, kdo věří v Něho, nezahynul, ale měl život
věčný.

A tento božský Učitel zvěstoval a vyložil nám ty spasitelné
pravdy nebeské. On poučil nás o Bohu a našem poměru
k Němu. Zvěstoval lidstvu, že jeden jest Bůh, ale ve třech bož-
ských osobách: Bůh Otec, který nás stvořil; Bůh Syn, který

z lásky k nám člověkem se stal, aby nás smrtí Svou na kříži vykoupil a věčně spasil; Bůh Duch Sv., který nás milostí Svou posvěcuje. Hlásal světu svrchovanou spravedlnost Boží, která všechno dobré odměňuje a zlé tresce. Potvrdil, že jest duše lidská nesmrtelná a že člověk není stvořen jen pro tento svět, ale aby na věky v nebi blažen byl, k čemuž ovšem milosti Boží nevyhnutelně jest potřebí.

Tot jsou ty základní pravdy, které každý člověk, chce-li spasen býti, musí nevyhnutelně věděti a věřiti.

Aby pak poznání těchto vznešených pravd všemu lidstvu se dostalo, založil Kristus Ježíš Církev a vyslal učenníky Své do širého světa, aby tyto pravdy nebeské hlásali všemu stvoření; těmto učenníkům Svým svěřil prostředky spasitelné ku posvěcení lidstva a zplnomocnil je, aby věřící spravovali a za Ježíšem do nebe vedli. A důležitost poslání toho naznačil, řka: »Kdo vás slyší, mne slyší; kdo vámi pohrdá, mnou pohrdá. Kdo pak uvěří a pokřtěn bude, spasen bude; kdo ale neuvěří, již jest odsouzen, nebo nevěří v jméno jednorozeného Syna Božího.« Jan 3, 18.

Tot jsou slova Toho, jemuž dána jest všeliká moc na nebi i na zemi.

Nuže poznáváte, co především od nás žádá Kristus Ježíš, Syn Boží? Víru a to víru pevnou beze všeho pochybování, spočívající na jistotě pravdy věčné. Taková víra jest první svazek, který nás s božským Srdcem Ježíšovým spojovati má; bez víry není možné společenství s Kristem. Proto v božském Srdci Páně, jež ve zjevení uzřela bl. Markéta, tkvěl kříž, tento odznak víry Ježíše Krista; nevěrou znamenán jest prapor belialův. Kdo zhrdá vírou, zhrdá Samým Ježíšem Kristem, stává se Jeho odpůrcem, staví se v řady Jeho nepřátel. Srdce věřící žádá božské Srdce Ježíšovo od ctitelů Svých.

2. Nuže ohledejme nyní, jak vypadá to s vírou Ježíše Krista ve společnosti lidské.

Pán Ježíš nalézá tu podobných odpůrců jako za svého veřejného působení.

a) O svátcích stánků čekali mnozí v Jerusalemě na Pána Ježíše a hledali Ho; i bylo mnoho hluku a sporu o Něm v zástupu. Nebo někteří pravili: »Dobrý jest«; jiní pak odpírali řkouce: »Ne, ale svádí lid«. Jan 7, 11, 12.

Tot obraz rozdvojené nynější společnosti lidské, kdež jedni pro Krista se prohlašují, jiní Jemu na odpor se staví dle toho, jak vypadá to s vírou v srdcích jejich. Jsouť na světě až dosud mnozí, kteří o Pánu Ježíši ještě neslyšeli, ale v nevědomosti a ve tmách pohanství bloudí. Ty nešťastníky nemůžeme za zúmyslné odpůrce Kristovy prohlašovati; ale modlíme se za ně, aby i oni ku poznání pravdy přišli, a obětaví missionáři křesťanští vydávají se mezi tyto divochy, aby je o jediném pravém Bohu poučili a do Círky Kristovy uvedli.

Však horší jsou ti, kteří měli příležitost poznati víru aneb i ve jménu Ježíše Krista pokřtěni byli, ale vírou Kristovou jako nějakou pověrou zhrdají, hledajíce v čiré nevěře svou domnělou osvětu. Ti chovají se ku Kristu jako druhdy král Herodes, když Pilát poslal k němu Pána Ježíše. Těšil se, že od Pána Ježíše nějaký zázrak uzří. Když ale Pán Ježíš nevyhověl zvědavosti jeho, pohrdl Jím Herodes a oblékl Jej v roucho bláznů. Jsou takoví i Herodové novověcí.

Mohl bych pro příklad poukázati na onoho rouhavého spisovatele francouzského, který s podobnou hříšnou všetečností odebral se do Lourdes, zkoumat opovázlivě všemohoucnosti Boží a cesty své k novému, horšímu ještě rouhání zneužil. Jsou však i mezi ostatními národy takoví, kteří Kristem a Církví zhrdají a katolického křesťana za zpozdilce a zatemnělce prohlašují: všechno náboženství jest jim bláznovstvím.

A k jakým koncům přicházejí s tímto rouhavým bezbožectvím svým?

Vzpomeňme na odstrašující příklad revolucionářů francouzských. Sesadili Boha s trůnu, jak se chvástali, zhrdli vírou křesťanskou, zavedli i pohanské rozdělení času, aby Bohu zasvěcený den v týdně z paměti lidské vyhladili. V zemi zavládla krutější hrůzovláda, nežli mezi divochy, kteréž na dva miliony životů lidských padlo za oběť; asi tolikéž občanů spasilo se útekem do ciziny; majetek, čest a svoboda pozbavena vši jistoty. Tak rozvrácen jest všecken řád společenský, až po šesti letech této zběsilosti přišli oni pobloudivci k přesvědčení, že bez víry v Boha, v Jeho soud a spravedlnost, bez víry v nesmrtelnost duše společnost lidská obstáti nemůže. I pořízen jest štětcem krví zbroceným na domě Pařížském pro věčnou výstrahu tento nápis: »Národ francouzský uznává, že jest nejvyšší Bytost a duše lidská že neumírá!«

Toť vyjádření celého národa, který okusil následky nevěry; kéž by nynější nevěrci vzali si z toho poučení a nervali lidu věřícímu sv. víru ze srdcí!

Vždyť i pohanský učenec prohlásil, že, byť i našli se národové bez měst, bez škol a nádherných staveb: není na celém světě národa tak surového, jenž by popíral, že Bůh jest, byť by i pravého Boha neznal. — A proto sv. Otec Lev XIII. obrací se i k pohanským národům a vybízí je, aby srdce věřící zasvětili božskému Srdci Ježíše Krista, jenž nám pravou víru přinesl a jakož za veškeré lidstvo se obětoval, tak ku všem pozemčanům právem volá: »Synu, dcero, věnuj mně srdce věřící!«

b) Však byli i jiní odpůrci Kristovi, ač národností a původním náboženským vzděláním Jemu tak blízcí; byli to fariseové, zákonníci a Saduceové, tito bludaři národa židovského, kteří zákon Hospodinův převrátili, víru svými bludnými výklady porušili a tímto falešným učením svým lid na bezcestí sváděli. Často vytýkal jim Pán Ježíš, že slepí jsou a vůdcové slepých; dokázal jim, že bloudí neznajíce Písem ani moci

Boží, Mat. 22, 29 a když jim bludy jejich vyvrátil a pravdu vysvětlil, domlouval jim: »Když vám pradu pravím, proč mně nevěříte«? Jan 8, 46. Oni však v domnělé uvědomělosti své dovolávali se Abrahama a Mojžíše, odkazovali se na zákon a Písmo sv., ovšem mylně vykládané, znova jako mnozí bludaři a kacíři pozdějších dob, kteří dali se do reformování, opravování víry Ježíše Krista, chtějíce tomu rozuměti líp než Církv Kristova Duchem Sv. řízená.

A pobloudilci ti spoléhajíce na svůj rozum než na zjevení Boží, odchylovali se víc a více od víry Kristovy a sv. Církv Jeho, zavrhovali jeden článek víry za druhým, až konečně nezůstalo jim z víry Kristovy téměř ničeho: jsou to fariseové a Saduceové novověcí, kteří zhrdnuvše vírou pravou k bludům nevěreckým jiných svádí a tak nákazu zhoubnou šíří mezi lidem věřícím.

A kde jest kořen toho zla?

S jedné strany otcem lži podněcovaná domýšlivost a s druhé strany náboženská nevědomost a zkaženost srdce.

I k těmto pobloudilcům obrací se sv. Otec křestanstva, aby povolal je zpět do ovčince Ježíše Krista po příkladu onoho dobrého Pastýře, jenž za ovci zbloudilou spěchá, ji k sobě volá a na ramena bere a nabízejí shovívavost, lásku a milosrdenství božského Pastýře hlasem Jeho ke všem volá: Synu, dcero, věnuj mně srdce věřící!

c) A ještě o jedněch se zmíniti musím, které chce sv. Otec získati božskému Srdci Ježíšovu; jsou to vlažní křestané, kteří, ač proti víře Kristově nebrojí, nicméně k ní netečně a lhostejně se chovají, jakoby s Pilátem se tázati chtěli: Co jest pravda? Co záleží jim na víře, na povinnostech náboženských, na předpisech církevních: víra jako víra. Však nalézají se mezi těmito vlažnými křestany nespokojenci, kteří dokládají se sice svým jménem křestanským, ale brzo to brzo ono se jim na Církv Kristově nelíbí, a chtějíce mistrovati Církev a v ní i božského Zakladatele jejího s nevrlostí od požadavku sv. víry křestanské se odvracejí a povinnosti náboženské zanedbávají. Jsou podobni oněm posluchačům Ježíšovým, kteří, dokud je Pán chlebem krmil na poušti, za krále jej prohlásiti byli ochotni, když ale na povinnosti duchovní je upozorňoval a k posvěcení duše pro pokrm nebeský vybízel, s nevrlostí se odvraceli řkouce: »Tvrdá jest to řeč, kdož ji může poslouchati« Jan 6, 61. I opustili někteří Pána Ježíše, ač prvé učenníky Jeho byli, jak výslovně sv. Písmo dokládá. Bolestné to bylo ovšem pro Srdce Ježíšovo, ale On obrací se k učenníkům, kteří Mu věrni zůstali a táže se jich: Zdali i vy chcete odejít? I odpověděl Šimon Petr: »Pane, ke komu půjdeme? Ty máš slova života věčného«. Jan 6, 69. A zdá se mně, že Ježíš Kristus obrací zraků Svých po všech vyznavačích Svých, jakoby pátrati chtěl, jak oni se zachovají? Ó, připojme se k Petrovi, obětujme božskému Srdci Ježíšovu srdce věřící a přidržme se věrně Jeho slov života věčného.

3. Často a trpce zraněno i zklamáno bylo to dobrotivé láskyplné srdce Ježíšovo nevěrou a lhostejností mnohých; u vás zbožní křesťané, hledá náhradu a útěchu.

K vám pln lásky volá ten dobrý Pastýř: Synu, dcero, věnuj mi srdce věřící. Drž se mé víry, mé Círky a vyznáš-li Mne před lidmi, vyznám i já tebe před Otcem Svým nebeským. Co u Otce nebeského jsem viděl, to zvěstoval jsem vám; učení Mé jest pravda věčná a jen ta pravda osvobodí vás. Ó, nedejte se klamati řečmi prázdnými neb docela rouhavými, nevěřte svůdcům, kteří učením Mým zhrdají; kdyby nebylo tak, jak jsem učil, byl bych oznámil vám. Zkoumejte slova Má, zdali kdy co nepravého jsem hlásal; shleďte skutky Mé, zdali ty nepotvrzují slov Mých; nuže aspoň skutkům Mým věřte. Ano, rozpomeňte se na svědectví Mého Otce nebeského, který vícekrát slavně prohlásil Mne za Syna Svého a vás vybízel, abyste Mne poslouchali. A nespouštějte se učení Mého, které bezpečnou cestou povede vás k cíli věčné spásy: nespouštějte se Círky, která řízena jsou Duchem Svatým pravdy učení Mého vám hlásá; buďte věrnými dítkami jejími, stálí a pevní jsouce u víře. Pro učení, které jsem s nebe přinesl, pronásledovali Mne nepřátelé moji; pro učení Mé Mne zmrskali a na kříž přibili; pro učení Mé ještě po smrti zranili, zbodli srdce Mé. Hle abych tvou víru získal, toto vše podstoupil jsem; viz Srdce Mé zbodené, vztáhni ruku svou a vpusť v bok Můj a nebudiž nevěřící, ale věřící.

Tak důtklivě mluví k nám to božské Srdce Ježíšovo; mohli bychom snad Jemu odpírat a přidržet se Jeho nepřátel? Ó, zasvěťme dnes v pevné, živé víře srdce své božskému Srdci Ježíšovu, volající se sv. Petrem a jeho nástupcem sv. Otcem Lvem XIII.: Pane, ke komu bychom šli, kam bychom se měli obrátit, koho se přidržet? Ty máš slova života věčného. Tvoji jsme, tvoji býti chceme. Abychom však ještě pevněji s Tebou spojení býti mohli, ejhle dnes nejsvětějšímu Srdci tvému se dobrovolně obětujeme. Mnozí Tě sice nepoznali nikdy; mnozí pohrdnuvše příkázáními tvými, Tě odpudili. Smiluj se nad obojími, nejdobrotivější Ježíši, a k sv. Srdci Svému uchvat všecky. Budiž Pane, králem nejen věřících, kteří nikdy od Tebe neodstoupili, nýbrž i synů marnotratných, kteří Tě opustili. Učiň, aby se tito do domu otcovského rychle vrátili, aby bídou a hladem nezahynuli. Budiž králem těch, které buď bludné náhledy klamou, anebo nesvornost rozdvojuje a povolej je nazpět do přístavu pravdy a k jednotě víry, aby brzy byl jeden ovčinec a jeden pastýř. Králem budiž konečně všech těch, kteří v staré pověře vězí, račiž je přivésti z temnosti v světlo a v království Boží. Na nás všechny ale vylij milost a požehnání Své, abychom plni vděčnosti s celým světem provolávali: Buď chvála božskému Srdci, skrze něž nám vydobyta spása! Jemu buď sláva a čest na věky. Amen.

Ráj a poušť, aneb: Člověka od Boha odvrácení a k Bohu obrácení.

Sedmero postních kázání

od Kl. Markraba.

I.

V srdci ráj.

»Dej mi, synu můj, srdce své.«

Přisl. 23, 26.

Když stvořil Bůh člověka, postavil ho v ráji, aby ho vzdělával a ostříhal. Člověk, postaven v ráji, neměl hladu ani žízně, necítil horka ani zimy, netrpěl unavení ani protivenství, neznal bolesti ani nemoci, ale oplýval všelikou radostí a rozkoší. Když pak přišla plnost času, přišel na svět nový člověk, druhý Adam, kterýž měl napravit, co byl zavinil první Adam. A aj! tento druhý Adam, vtělený Bůh Ježíš Kristus, objevuje se dnes před očima našima na poušti. Která to poušť? Jest to hornatá a divoká krajina, kteráž se rozprostírá mezi městem Jerusálemem a Jerichem v zemi svaté. Široko daleko nevidíš nic jiného, než vysoké, načervenalé vápencové skály. Jako zbytky starého obrovského hradu táhnou se tyto skály v pěti hřebenech podobných jehlancům. Hluboké úzlaby a prorvy oddělují hřeben od hřebene. Vítr a déšť hlodaly po mnohé věky na těchto skalách vápencových a vyhloubaly tu a tam sluje a jeskyně, kteréž ruka lidská rozšířila. Úprostřed nejvyššího temene nalézá se jeskyně, k níž vede stezka ve skále vytesaná. A do této jeskyně, kteráž ukazuje svůj černý jícen vysoko nad nehybným kamenným mořem, uchýlil se Pán Ježíš, prvé, než počal hlásati království Boží. Proč asi? Proč prvnímu Adamovi vykázán jest za příbytek ráj plný rozkoše, a proč druhého Adama pudil duch Boží na poušť plnou hrůzy a strádání? V tom, bratří nejmilejší, spočívá tajemné jakés naučení.

První Adam vyhnán jest z ráje pro hřích a ocitl se na poušti, t. j. v zemi, kteráž mu plodila trní a bodláčí. I přišel s nebe druhý Adam a přišel na poušť, aby padlého člověka vykoupil a do ráje nazpět uvedl.

Ráj a poušť, místo rozkoše a místo hrůzy, jaký to rozdíl! Tot věrný obraz stavu milosti Boží, v nížto byl na počátku člověk, i onoho strastiplného stavu, v němž se octnul skrze hřích prvotný. Avšak ráj a poušť jest též věrným obrazem oněch duševních změn, obrátů a přechodů, které se zjevují téměř u všech lidí. Člověk jest v ráji, dokud jest nevinen; přichází na poušť,

když hříchem Boha se spustí; opouští poušť, když učiní pokání; jest opět v ráji, když se navrátí k ctnostnému životu.

Čtyřicetidenní půst, jež jsme nedávno započali, pobádá nás, bychom se obrátili k Bohu, od něhož jsme se byli odvrátili hříchem. Mně pak ukládá Církev svatá, abych vám ukázal, kterak se děje toto odvrácení i obrácení. K tomu konci použiji připomenutého již podobenství a budu vám vykládati v letošních postních kázáních ráj a poušť, aneb člověka od Boha odvrácení a k Bohu obrácení, a sice: 1. v srdci ráj, 2. v srdci boj, 3. v srdci ďábel, 4. v srdci pusto, 5. v srdci tužba, 6. v srdci obrat, 7. v srdci opět ráj.

Jest tedy předmětem první úvahy naší: v srdci ráj.

Bůh nás stvořil pro sebe. Srdce naše nemá pokoje, dokud nespočine v Bohu; Bůh touží po naší lásce, chce v srdci našem přebývati. Proto volá k nám v knize přísloví: »Dej mi, synu můj, srdce své.« Dáme-li Mu srdce své, jsme nejvyšš šťastni, jest v srdci našem ráj. O čem tedy budu dnes mluvit? Slyšte! Že člověk, dokud jest v stavu milosti Boží, má v srdci ráj, do svědčuje zkušenost:

I. cizí,

II. vlastní.

Dejž, prosíme, Pane Ježíši Kriste, aby úvahy dnes započaté utvrdily nás v předsevzetí: Tobě, Tobě jedinému nechat náleží naše srdce!

Vy pak, v Kristu shromáždění, věnujtež laskavou pozornost dnešní řeči mé i řečem následujícím, kteréž budu konati ke cti a chvále ukřížovaného Spasitele.

P o j e d n á n í.

I.

Dokud jest člověk v stavu milosti Boží, má v srdci ráj. O tom svědčí cizí zkušenost.

Jak šťastni, jak blaženi byli naši prvorodiče, dokud se nalézali v stavu milosti Boží! Právě-li Písmo,¹⁾ že ani oko nevidalo, ani ucho neslychalo, ani srdce lidského se nedotklo, co připravil Bůh těm, kteří Jej milují, ve stáncích věčných: jest tím řečeno, že blaženost vyvolených Božích v nebi jest nevýslovná. A taková byla i blaženost prvních lidí, Adama a Evy. Odkud tedy naberu slov, abych vám vylíčil aspoň v slabém nástinu blaženost rajskou, pozemskou? Sám toho nedokážu, nechť mluví za mne největší mudřec křesťanský, svatý Augustin. »Kdož by směl říci«, píše svatý otec tento, »že nebyli blaženi naši prvorodiče v ráji, dokud se neprovinili hříchem! Vůle jejich byla dobrá, klidně vyhýbali se hříchu. A dokud byla při nich tato snaha, neměla k nim přístupu žádná strast, kteráž by je byla mohla zarmoutiti. Či snad je trápila žádost zakázaného ku požití ovoce

¹⁾ Is. 64, 4. I. Kor. 2, 9.

a toliko strach smrti je udržoval, tak že první lidé byli zkormucováni žádostivostí a strachem? Odstup od nás taková domněnka, když zcela žádného hříchu při nich nebylo! Jsouce pak prosti hříchu, neznali smrti ani žádného neduhu tělesného. I jakž neměli býti blaženi v onom překrásném sídle blaženosti, totiž v ráji? Lze-liž koho úplně šťastným nazvati, když ho dojíhá bázeň neb zármutek? První lidé v ráji neznali ani smrti, ani neduhu tělesného; nebylo tedy, co by bylo rušilo jejich vnitřní klid a pokoj.«²⁾

Tak popisuje blaženost prvních lidí v ráji svatý Augustin. Zaujat tímto luzným obrazem, opovážil se slavný jeden básník přirovnati první lidi k bohům, řka :

»Dva z nich, výtečnější jsouce postavy,
vznešení a přímí, jako bohové,
křytí rouchem nevinnosti vrozené;
— — — — —
— — — — — z jejich tvářnosti
božské svítil obraz tvůrce slavného,
moudrost, pravda, svatost přísná, čistotná.«³⁾

Tak jest, draží v Kristu. Jako slunce nebeské vesele a rozkošně se usmívá na veškeren svět, nejsouc kaleno nižádným mrakem ani oblakem : tak plesal první člověk vnitřní blahostí a spokojeností, dokud nebyla poskvrněna jeho duše hříchem, dokud byla čistá, svatá, nevinná. Byl blažen netoliko proto, že byl ráj kolem něho, nýbrž i proto, že byl ráj v jeho srdci. Ráj v srdci — toť vrchol lidské blaženosti na zemi!

Chceš, pochopiti, milá duše křesťanská, co jest ráj v srdci? Nuže, přelet v myšlénkách z ráje, v němž byl postaven první Adam, do svatého města, kde večeří druhý Adam. Večeří ten druhý Adam naposled, neb má již odejti k Otci, od něhož byl vyšel; večeří se Svými učenníky, jež byl miloval až do konce. Všickni jsou Mu milí, ale jeden nejmilejší; všickni jsou blízcí Jeho srdci, ale jeden nejbližší. Jest to miláček Páně sv. Jan. Ten, jak svědčí sám o sobě⁴⁾, odpočívá na prsou Ježíšových. Na prsou Ježíšových! Kdož pochopí, kdož ocení, kdož vysloví, jaká to slast, jaká to rozkoš! Snad bys porozuměl, kdybych řekl: na prsou mateřských? Ano, odpočívati na prsou dobré, něžné, upřímné matičky — toť svrchovanou rozkoší všem dobrým dítkám. Či není tomu tak? Pozoruj dítě, když se počne vyhřívati na výsluní rodinného života jako útlé poupátko. Každý i sebe slabší vánek to milé poupátko rozruší; brzy je mu bolno, brzy nevolno. Přirozený pud velí mu: přitul se k matce, přichyl se k jejím nádrům! Dítě poslechne, přitulí se, ztichne, oddychuje tak klidně, že tlukot srdce jeho nelze téměř rozeznati od tlukotu srdce mateřského. Každý

²⁾ O městě Božím, přel. Čelakovský, d. III. str. 29, 206, 207, 239.

³⁾ Miltonův: »Ztracený ráj,« zpěv III.

⁴⁾ Jan 13, 23. 25.

řekne: jako andělek! Což dojemnějšího nad klid dítěte odpočívajícího na prsou mateřských? Ano, na prsou mateřských dochází žádoucího klidu mnohdy i jinoch, i panna. Jak mnohé trudy přicházejí na člověka, když podospěje a octne se na bojišti života! Jak často bývá srdce jeho znepokojeno, čelo jeho zachmuženo! A kdo mezi všemi lidmi jest nejvíce s to, by nepokoj srdce jeho utišil, by chmury s čela jeho zaplašil? Dobrá, upřímná matka. Po jejím zlatém srdci touží každý dobrý syn, každá dobrá dcera. Ať jest pod střechem otcovskou, ať v daleké cizině, spěchá dobré dítě k matce, vrhne se na její prsa a pláče, pláče tak dlouho, až spadne se srdce jeho všecka tíseň. V pravdě, odpočinouti na prsou mateřských jest sladkost nevýslovná!

Avšak žádné srdce mateřské není schopno tak vřelé, tak něžné, tak upřímné lásky, jako božské srdce Ježíšovo. Protož odpočívati na prsou Ježíšových jest slast nejvyšší, dokonalá. A této slasti byl účasten jediný ze všech apoštolů, miláček Páně sv. Jan. Tážete se, proč? Na to odpovídá sv. Jarolím: »Apoštol Jan více byl milován od Pána, než ostatní apoštolové, a odpočíval při poslední večeři na prsou Ježíšových, protože přijav víru Kristovu byl panicem a panicem zůstal.«⁵⁾ A podobně vyjadřuje se Církev svatá, řkouc: »Miloval pak Ježíš Jana, protože ho učinila hodným hojnější lásky zvláštní přednost čistoty, protože Jan od Pána jako panic byl vyvolen a panicem na věky zůstal.«⁶⁾ Slyšíte, křesťané? Chápete, proč se stal Jan zvláštním miláčkem Ježíše Krista, proč zasloužil odpočívati na prsou Ježíšových v tu hodinu přesvatou a přepamatnou, kdy Svým věrným Sebe Samého dal za pokrm duše ve způsobách chleba a vína? Proto zajisté, že zachoval čistotu srdce i těla vždy neporušenou; proto, že božského Mistra a Pána svého něžněji miloval, než ostatní apoštolové; protože byl vždy v stavu milosti Boží. Ó duše spanilá, kteráž jsi plála ohněm lásky Boží, jako čistí duchové nebeští, kteráž jsi zalétala na perutích orla k výšinám nadhvězdným, kteráž jsi byla udůstojněna patřiti na tajemství skrytá oku obyčejného smrtelníka, kdož by se divil, žeš došla již v tomto životě smrtelném blaženosti, kteráž jest uchystána milujícím Boha až za hrobem! Zdali nepřejeme všem věrným zemřelým, by odpočinuli věčně v Bohu, by, jsouce spojeni s Bohem, zbaveni byli na věky bolesti i zármutku i kvílení i strachu i všeho jiného zlého a oplývali bez přestání klidem i pokojem i radostí i spokojeností i všelikou jinou příjemností? A hle, tohoto odpočinutí okoušel miláček Páně jako v předtuše, když odpočíval na prsou Ježíšových při poslední večeři. Že měl v srdci svém dokonalou lásku Boží, měl v srdci i ráj.

Tak bratří moji nejmilejší, viděli jsme v příkladě prvních rodičů i sv. Jana apoštola jako v jasném zrcadle tu pravdu, že, dokud jest člověk v stavu milosti Boží, má v srdci ráj. Tuto pravdu ztvrzuje i naše vlastní zkušenost. O čemž s pomocí Boží v dílu druhém.

⁵⁾ Contra Iovinianum Lib. I.

⁶⁾ In festo s. Ivan. Matut. resp. 5.

II.

Dokud jest člověk v stavu milosti Boží, má v srdci ráj. O tom svědčí vlastní naše zkušenost.

Rozpomeň se, křesťane milý, na první leta svého mládí, na ona leta, když jsi neznal ještě rozdíl mezi pravicí a levicí, mezi dobrým a zlým. Jak ti bylo tehdáž? Nemusíš-li zvolati s nábožným básníkem:

»Ó prchla leta, kdy se vše jen smálo,
kdy nezklamáno, plno ideálů,
mé srdce touhou po životě plálo,
kdy v duchu jsem se vynášel nad trůn králů,
jak orel svoboden, jenž neví, co je žití
těch drobných ptáčat ve křoví a sítí«! ⁷⁾

Ano prchla ta leta, kdy se ti ukazoval svět ve světle zcela jiném, nežli nyní. Tehdáž se vše jen smálo. Smálo se na tebe slunéčko pozlacující hory a lesy, štítý domovní a báně kostelní; smál se na tebe větérek pohrávajcí tvými hedvábnými kadeřemi; usmíval se na tebe potůček vinoucí se po lučinách, bublající kolem tvé rodné chaty; usmíval se na tebe každý strom a keř a kvítek, každý brouček a motýlek, každý ptáček i všeka domácí zvířátka, tito němí svědkové a účastníci tvých dětinných radovánek. Vše se smálo na tebe, vše tě bavilo a těšilo, nic ti nekalilo tvé vnitřní veselé nálady, a vzešel-li kdy na nebi tvého štěstí nějaký mráček bolu a žalu, byl to právě jen mráček, kterýž se rychle přehnal a usmívajícímu se slunci štěstí ustoupil. A proč tehdáž, na úsvitě tvého života, vše se na tebe smálo? Proto zajisté, že byla tvá duše sprostná, přímá, bezelstná; proto, že nebylo při tobě žádného rozporu mezi světem vnitřním a zevnitřním; proto, že ses smýšlel, mluvil a jednal dle pravdy; proto, že ses měl víru. — Ano tehdáž, v prvních dnech tvého mládí, bylo srdce tvé nezklamáno, bylo plno ideálů, a proto touhou po životě plálo. Omrzlost života, roztrpčenost na svět, nespokojenost s osudem, ach! tyto věci byly ti tehdáž neznámy. Tys měl, tys požíval, tys okoušel plným důškem, po čem tvé srdce prahlo; tys neměl příčiny, bys jiným lidem nedůvěřoval, před nimi srdce uzavíral, na ně sobě stýskal; tys neznal ještě světa ošemetného; tys chtěl žítí, tys chtěl života užiti, tys plál touhou po životě. A co ti dodávalo tak vřelé a horoucí chuti k životu? Což jiného, než ona hvězda božské naděje, kteráž, dokud svítí, činí život člověka na zemi nebem, jakmile zhasne, peklem. — Ano, tehdáž, v tom zlatém, útlém věku, vznášel jsi se v duchu nad trůn králů, byls svoboden jako orel, jenž bydlí na skalních výšinách, nemoha pochopiti život dobrých ptáčat ve křoví a sítí. Není-li orel v pravdě králem mezi vším ptactvem? Nepohrdá-li právem všedním pachtěním drobných

⁷⁾ A. Sychrovský v brněnském Obzoru r. 1892, str. 166.

ptácat na zemi i ve vodách? A aj! s takovou myslí volnou a svobodnou hleděl jsi ty na všechny věci vůkol sebe. Netrápila tě žádost peněz a zisku, ani žádost cti a slávy, ani žádost rozkoší tělesných. Výš a výše vznášel se tvůj duch, vznášel se nade všecku všednost a pozemskost, vznášel se v tajemném tušení až k Otci světél, u něhož není proměnění, ba ani stínu změny. A proč se vznášel tvůj duch tak vysoko, nejsou si toho ani vědom? Protože byla v srdci tvém láska, láska k Tomu, jehož jsi ještě neznal, ale pouze tušil. — Bylať tedy v tvém srdci víra; naděje a láska. Tato trojí božská ctnost byla ti vlita do srdce s posvěcující milostí Boží na křtu svatém. A ta tě činila na úsvitě tvého života tak šťastným, nevýslovně šťastným, dle vyznání básníkov:

»Tři věci jsou mi nejdražší,
tyť: víra, naděje a láska;
ta trojí ctnost mne oblaží,
ta navždy budiž moje částka«⁸⁾

Arciť víra, naděje a láska měla býti navždy tvou částkou, milost Boží měla v tvém srdci stále přebývati. Ale stalo se jinak. Uprchla leta nevinného mládí tvého, uprchl i ráj v srdci tvém. uprchl jako sen. Řekneš-li proto, že ten ráj v srdci byl snem? Nikoliv; uprchl sice jako sen, ale nebyl to sen, byla to skutečnost. Dokud jsi byl v stavu milosti Boží, byl skutečně ráj v tvém srdci. O tom svědčí okolnost, že v každém člověku žije upomínka na zašlý zlatý věk, na zapadlý ráj, v jednom slabší, v druhém živější dle toho, jak dlouho ten prvotný blažený stav potrvál.

Či snad bys byl ještě v pochybnosti o tom, že, dokud člověk nevinný, jest v srdci jeho ráj? Což toho nevidíš jako v čistém zrcadle na všech dítkách, jejichžto pelu mráz světa dosud nespálil? Kterak medle jeví se při takových dítkách nevinnost srdce? Tak, jak to popisuje sv. Hilar, říká: »Děti otce poslouchají, matku milují, bližnímu zlé přáti neumějí, o peníze se nestarají, nenadýmají se, nechovají v srdci nenávisti, nelhou, věří, co se jim praví, a co slyší, to mají za pravdu.«⁹⁾ Táže se, nejeví-li se toto všecko, co praví sv. Hilar, až podnes při mnoha dětech, aspoň ve spořádaných křesťanských rodinách? Dítka do jistého věku o zlém nevědí, ačkoliv k zlému od přirozenosti jsou nakloněny. Toť důkaz, že v srdci jejich jest milost Boží a s ní víra, naděje a láska; toť důkaz, že v srdci maličkých žije Bůh, založeno jest království Boží. A když jest v srdci jejich Bůh, jakž by tam nebyl ráj? Nepraví-li Sám Spasitel: »Nechte maličkých přijíti ke mně a nebraňte jim; neboť takových jest království nebeské«¹⁰⁾ — Hle, nepraví Kristus Pán: takových bude království nebeské, takoví přijdou do nebe, takoví obdrží nebe, ale: takových nebe jest, t. j. takoví nebe již mají. A kde mají nebe? Ve své duši čisté, nevinné.

⁸⁾ K. Vinařický, Sebrané spisy sv. I. str. 426.

⁹⁾ Comment. in Mathaeum can. 18.

¹⁰⁾ Luk. 18, 16.

Máš snad ještě nějakou pochybnost o tom, že srdce nevinného jest sídlem Božím a tudíž rájem? Nedostačí ti k přesvědčení ani upomínka na vlastní zlaté mládí ani pohled na dítě těšící se ze života? Ó, tedy rozpomeň se na onen den, ve kterýž s jasným vědomím, co jest hřích, poprvé jsi přistupoval k soudné stolici zpovědní, a s jasným vědomím, jak líbezný jest Pán bojícím se Jeho, poprvé jsi byl účasten hodů Beránka Božího. Rozpomeň se na ty sladké city, které prochvívaly tvou mladou hrud; na tu veselou náladu myslí, ve kteréž jsi objímal takorůzka veškeren svět; na radost z toho, žeš očištěn ode všech poklesků svého mládí a žeš opět v milosti u Otce nebeského; na spokojenost z toho, že máš ve svém srdci svého Boha, svého Utěšitele. Můžeš-li zapřít, že tyto sladké city skutečně hýbaly tvou duší, když jsi přijímal poprvé svátost sv. pokání a nejsv. Svátost oltářní? Ano, nemusíš-li vyznati, že takové city ozývaly se v tvé duši i ve věku pozdějším, kdykoliv jsi přijímal sv. svátosti s náležitou přípravou? Nemusíš-li, rozpomínaje se na tyto věci, vyznati se Žalmistou Páně: »Ó, jak veliké jest množství sladkosti tvé, Hospodine, kterouž jsi schoval bojícím se tebe!«¹¹⁾ Aj! tak jest tvé vlastní nitro, pilně-li je zpytuješ, důkazem, že, dokud jest člověk v stavu milosti Boží, opravdu jest šťasten a blažen, má v srdci ráj.

* * *

Jestíť vám zajisté známo, bratří nejmilejší, že, když město Jerusalém od krále Nabuchodonosora bylo vyvráceno a zpusťeno, na zříceninách jeho sedával prorok Jeremiáš a hořkost duše své vyléval srdcejemným kvílením. Jakobych ho viděl, jakobych ho slyšel, čtu-li v jeho knihách: »Ó, kdo učiní mou hlavu vodou a mé oči studnicí slz, abych oplakával dnem i nocí zkázu tvou, Jerusaléme! Všickni, kteříž jdou cestou, posmívají se tobě, říkajíce: To-li jest to město dokonalé krásy a radost vši země? Ach, zhynula radost srdce našeho, zpěv náš obrátil se v kvílení. Spadla koruna s hlavy naší; proto truchlí srdce naše, proto se zatměly oči naše!«¹²⁾! — Podobné bolné city zmocnily se duše naší, když jsme uvažovali dnes tu pravdu, že jest ráj v srdci člověka, dokud trvá v milosti Boží. Viděli jsme tu pravdu na prvních lidech v ráji i na apoštolu, kterýž při poslední večeři odpočíval na prsou Ježíšových. Nalezli jsme tu pravdu i v hlubinách vlastního srdce svého. Avšak jak bolno nám při vzpomínce na ráj, který kdys v srdci našem byl, ale již není! Mohliť jsme vzdychati podobně, jako prorok Jeremiáš: »Ó, kdo učiní mou hlavu vodou, a mé oči studnicí slz, abych oplakával dnem i nocí opuštěnost tvou, duše má! Protivník můj ďábel, kterýž mne obchází jako lev řvoucí, posmívá se mi, říká: To-li jest ta duše dokonalé krásy, radost všeho nebe? Ach, zhynula radost srdce mého, zpěv můj obrátil se v kvílení. Spadla koruna svatosti, spadl vínek nevinnosti s hlavy mé; proto truchlí srdce mé, proto se zatměly oči mé!« Ano,

¹¹⁾ Žalm 30, 20.

¹²⁾ Jerem. 9, 1. Pláč Jerem. 2, 15. Modlitba Jerem. 5, 15—17.

jenom tato slova vzatá z úst Jeremiášových vyjadřují dokonale žalost nad ztrátou ráje v srdci.

A což nelze tuto ztrátu ničím nahraditi, což není žádného příhodného a účinného prostředku, jímž bychom posvěcující milosti Boží hříchem ztracené opět nabyli a obnovili v sobě stav prvotné rajske nevinnosti a spokojenosti? Ó ano, máme takový prostředek, máme vydatný lék na vyléčení poraněné duše, a to lék, který pochází od Boha Samého, který se vyprýštil ze zraněného boku Kristova. Jsou to sv. svátosti, zvláště svátost sv. pokání a nejsv. Svátost oltářní. Tyť jsou studnice vody živé skákající do života věčného. Kdo z těchto studnic se napije, nebude žízni na věky, ale vyzná se sv. Cyprianem: »S hůry plyne čisté světlo v hruď od hříchů očištěnou; z ducha s hůry darovaného rodí se pro slabého ducha lidského podivuhodná síla; co se zdálo býti nemožným, jest mi možným a snadným k uskutečnění; prve jsem smýšlel tělesně, živ jsa hříchu, nyní smýšlím duchovně, živ jsa Duchu Svatému.«¹³⁾ Ano, kdo ze svých hříchů úplně, zkroušeně a upřímně se vyzpovídá a kdo se nasytí chlebem s nebe majícím v sobě všelikou libeznost, ten jest jako znovu stvořen, jako podruhé narozen, jako nový člověk, jako nový Adam, stvořený podle Boha v spravedlnosti a svatosti pravdy. A proto jest i ráj v srdci jeho obnoven a potrvá, dokud nevypadne křesťan z milosti Boží, dokud se nezpronevěří svatým slibům učiněným u zpovědnice a u stolu Páně.

Bratří, nyní jest čas duši příjemný, nyní jest čas spasení. Nastala nám doba čtyřicetidenního postu, doba velikonoční, ve kteréž máme vyplniti příkázání církevní: »Nejméně jednou v roce svému nařízenému knězi se zpovídati a při čase velikonočním velebnou Svátost oltářní přijímati«. Kdo z nás chtěl by pohrdati tak prospěšným příkázáním? Kdo z nás chtěl by mysliti na obtíže, které bývají spojeny se sv. zpovědí a se sv. přijímáním? Kdo z nás nechtěl by chvátati s posvátnou nedočkavostí k božským pramenům duši očišťujícím, vůli posilujícím, srdce potěšujícím? Představ si jedenkaždý z nás božského Spasitele, jak ti ukazuje Svě srdce láskou hořící a volá k tobě: »Dej mi, synu můj, srdce své«. A odpověz ochotně: »Tu máš, Pane, čeho žádáš; vezmi si mé srdce, učiň si v něm přibytěk. Budeš-li v něm Ty, bude v něm i ráj, bude v něm i pokoj Boží převyšující všeliký smysl«. Amen.

¹³⁾ Ad Donat. c. 3. 4.

Listy katechetické.

Potřeba, způsob a prospěšnost křesťanského vychování mládeže se strany rodičů.

Podává Fr. Vohnout, děkan v Žlunicích.

(Dokončení.)

S mluvou dítek přibývá i názorů, šíří se vědomí a postupuje tak duchovní život jejich. Bylo-li dříve odchování dítek více méně jen mechanické, stávají se děti nyní součinnými a jeví při tom horlivou dychtivost a živou učenlivost. Ó, věnujte, rodiče, nějakou chvílku ob čas, zvláště nedělního času, těmto mladým učňům, poskytněte žíznícím nápoje »vody živé, vskakující do života věčného«. Kladi-li filosof Plato pohanským rodičům na srdce, že žádné věci není třeba věnovati větší péle, jako dobrému odchování syna, čím více platí tato povinnost křesťanským rodičům, kteří dítky své odchovávají mají pro život věčný! Či zdá se někomu, že by bylo ještě brzo dětem mluvit o Bohu, o duši, o nebi a o prostředcích ku spasení? Dobře na tu pochybnost odpovídá zkušený vychovatel Kajetan, řka: *Quamvis non sit capax virtutis, est tamen capax consuetudinis*. Vypravujte dětem o Ježíškovi, učte je modlit k andělíčku strážnému, a byť snad všemu neporozuměl slabý jejich rozumek, porozumí a vycítí to srdéčko jejich a jejich modlitbičce porozumí Bůh. Líto mi takových dětí, které nastupující školu neumějí se ani pomodlit; chyběla jim zbožná matka!

Již od útlého věku jest tedy třeba starati se o vychování mládeže na základě náboženském a v témž vychování, jak je započali rodiče doma, mají pokračovati učitelé ve škole, neboť oni v díle vychovatelském rodiče zastupují a doplňují. Přísluší tedy rodičům právo i povinnost, aby nad vychováním dítek svých, jehož se jim ve školách dostává, bděli a nábožensko-mravné vy-

chování pro dívky své důrazně žádali. Má-li však to vychování býti opravdu náboženské, musí duch náboženský provívati celé učivo, a netoliko aby jako v našich soustavách učebních vykážalo se náboženství jako předmětu dvě hodiny týdně; nesmí také náboženství to býti jen jakési mlhavé ovzduší, o jakém noví bezvěrečtí učitelé blouzní, ale musí to býti určité náboženské vyznání a to, jak přirozeno, vyznání rodičů: musí tedy naše školy býti pravdivě konfessivní, jak toho potřebu uznávají i nejučenější a nejzkušenější pedagogové, jako byl Komenský. Škola bezkonfessivní jest výplodek chorobného liberalismu, jemuž jedině šlo o odstranění vlivu Církve a sestátnění škol a tak ze starých vychovatelů křesťanských nadělal jen cvičebnic státních; aby pak ta změna bezvěrecká příliš nekřičela, ponechal, ač nerad, náboženství jako předmět. Jest to pochybené vychování a spolu do nebe volající bezprávi, páchané na křesťanských rodinách; jest to násilné zdržování dítek od božského jejich učitele, jenž je k Sobě volal a všem říkal: »Nechte maličkových ke mně přijíti a nebraňte jim, neboť jejich jest království nebeské«. Nuže, vy rodiče křesťanští, vezměte si příklad z oněch matek, které dívky k Ježíši vodily, ale i postarejte se o to, abyste odesílajíc děti do školy, bezpečni býti mohli, že tam najdou svého Ježíše a ne snad jen nějakého zákoníka, jenž hledal druhdy Pána Ježíše polapiti v řeči aneb docela nějakého potomka škol libertinských a cyrenenských, kteří hádali se se sv. Štěpánem, když hájil víru Ježíše Krista.

Jestli radikální učitel v ústředním orgáně učitelském dovolává se práva, státi se bezvěrcem, nikdo, ba ani zákon mu v té rouhavé svobodářské vymoženosti překážeti nebude; ale ať nevtírá se, jak mu dobře »Vychovatel« odpověděl, za učitele katolickým dětem, jichž vychování žádati mohou a mají rodiče na základě náboženském. Takové projevy v ústředním orgáně učitelském jsou věru na pováženou; ale spolu pobádají rodiče k tím větší opatrnosti, aby mladičká rostlinka zbožnosti a mravnosti, kterou v srdci dítek zasadila, vinou špatných pěstitelů neuvadla neb zcela vykořeněna nebyla. V tom věku, kde dítě školu navštěvuje, mají právě zásady náboženské zapouštěti pevnější kořeny a s pěstováním rozumu ušlechťovati se má i srdce, neboť staré přísloví dí: »Čemu nepřivykl Honzíček, tomu těžko přiučí se Honza«. Nechť tedy rodiče bedlivě pozorují, jak prospívá nábožensko-mravní vychování dítek jejich, a dobrým učitelům nechť jsou v díle jejich nápomocni. Nechť pídí se rodiče po tom, co a jak bylo dětem vykládáno ze sv. náboženství; nechť přidržují je k náboženským cvičením a k návštěvě služeb Božích; nedbanlivost pak a rozpustilost i jiné nemravy ať jim netrpí. Tu je třeba vyřezávat vlky, jichž mladý stromek nejvíce nasazuje. Zlý návyk mládeže mívá i k stáří ještě zlé následky; neb čím načichl hrneček, tím čpí, dokud se nerozbije. »Natura tenacissimi sumus eorum,« dí učený Quintilian, »quae rudibus annis percepimus«. Krásně proto napomíná sv. Ambrož křesťanské rodiče v jedné řeči své asi těmito slovy: »Děti vaše jsou mdlé v síle, podporujte, vedte

je; jsou ale ještě nedostatečnější v radě, přispějte jim zkušeností svou; jsou k nešlechtnostem nakloněny, varujte a střežte jich; jsou nevrlé a zpupné k těm, kteří je napomínají a trestají, zlomte jejich vzdor; jsou vznětliví k rozkoším, odstraňte k tomu příležitost. Zkrátka řiďte se radou Písma sv., které říká: »Erudi filium tuum in disciplina et ne desperes« Prov. 19, 18. Budeš-li odchovávatí dítky své v kázni a bázni Boží, nemusíš zoufatí nad výsledkem. K tomuto napomínání pak připojuji i to, čehož snad za času sv. Ambrože nebylo třeba připomínati, aby rodiče učili děti nejen slovem, ale i příkladem svým. Neposlejš, otče, dítky toliko do kostela, ale jdi sám napřed, veď tam s sebou dítky, nespust' je tam s očí, a vyptávej se doma na slova kazatele a k tomu dle potřebí i sám slovo povzbuzující přidej.

Přicházíme ku věku mládeže, kdež tato opustivši školu, poněkud samostatnějšího neb alespoň svobodnějšího postavení nabývá, ale přirovnal bych ten život vzrůstající mládeže k lodičce, která uvolněna z přístavu spuštěna jest na moře. Svobodnější sice jest pohyb její, ale tím více pro ni nebezpečí, když počnou se hrnouti vlny a rozpoutaná bouře hrozí ji vrhnout na skalisko. Jaké obezřetnosti kormidelníka jest tu potřebí! A zdali podobné bouře nenastávají v duši odrůstající mládeže, když žádosti, vášně, náruživosti počnou probouzeti se v srdci jejím? Kolikero nástrah a pokušení i nebezpečí nastává tu nezkušené mládeži! Kdo ji má chránit a varovat, aby nedala se strhnout nebezpečným proudem, ne-li pečlivá matka a svědomitý otec? Však vy, rodiče, nejste snad obeznámeni se zaměstnáním plaveckým a proto používám podobenství vám bližšího, o němž i Pán Ježíš tak často mluvil. Pamatujte, rodiče křesťanští, že rodina vaše jest vinice, která každým rokem potřebuje ošetřování, pěstování a vyřezávání, aby nezpustla. Odstraňte výhonce škodlivé; ať třeba pláče réva, přinese tím lepší hrozny. Co do vinice, která zarostlá jest hložími a trními. Pán Ježíš, ten zahradník nebeský, naříká nad ní slovy Isaiáše proroka: »Očekával jsem, aby vinice má nesla hrozny, ale ona plodila jen plané víno«. 52. Však i na společnost dítek svých dejte pozor, ať víte, kam děti vaše chodí, s kým obcují. Dovolte jim jen zábavy ušlechtilé ve společnosti zachovalé, počestné a to pokud možná vždy pod vaším dozorem. Zlí společníci toť jsou ti šakalové, na které stýská Šalomoun v Písni své, že škodu velkou způsobili na vinici, která špatně byla střežena; toť jsou ti zlopověstní škůdci, kterých s opovržením a hněvem připomíná Žalmista Páně říka: »Rozryl vinici vepř z lesa a zvěř z pouště spásla ji« 79, 14. Ó chraňte vinici svou s obezřetností a nevydávejte jí nějakému bezbožnému Achabovi neb zlotřilé Jezabel. Spravedlivý Naboth hájil dědictví své s obětavostí, až za ně i život nasadil.

Považte, jakou zodpovědnost mají rodiče, jimž svěřil Bůh duše nesmrtelné k opatrování. Kde jest který poklad tak vzácný, abych ho mohl porovnatí s cenou duše nesmrtelné a k tomuto převzácnému pokladu postavil Bůh rodiče na stráž, tak aby Mu

ručili zaň duší svou. Bolestná a velká jest ztráta života, větší ztráta cti, ale největší, ano nenahraditelná jest ztráta spásy duše nesmrtelné. Zpomeňte na nešťastného otce Heli-ho, jenž pykati musil za syny nezdárné, poněvadž netrestal jich. Nezvedené děti jsou kletbou rodičů a jak nešťastni rodiče, padá-li vina té kletby na ně! Běda, kdo by pohoršil nevinné dítě, volal Pán Ježíš, a třikrát běda, dopustili-li se toho aneb zavinili to vlastní rodiče.

Pod svou stráží ošetřovati mají rodiče dítky své až do věku dospělejšího; ale i tu, kde jedná se o budoucí stav a samostatné zaměstnání neb postavení dítek, nesmějí bez rady a péče opustiti jich. Nezištnými a upřímnými rádci zůstati mají dítkám i v tom důležitém okamžiku, prozírajíce okem zkušenějším, co by dětem jejich k časnému i věčnému blahu sloužilo, spolu pak varujíce před tím, co by nebezpečím nákazy mravní hrozilo, byť snad to i slibovalo okamžitý zisk. Vyhledejte dítkám službu neb zaměstnání, které by zastávati mohly s věrným plněním svých náboženských povinností. Zvláště pak rady svědomitých rodičů jest dítkám potřebí, jedná-li se o uzavření sňatku manželského; ó, kéž by také tu vždy děti upřímných rad svých rodičů dbaly! Padá tu více na váhu mravnost, zbožnost a zachovalost ženicha a nevěsty, nežli věno a majetek. Však bohužel nezřídka bývá tu leckterá matka krhavých očí jako ona Lia, první manželka Jakobova, která trpěla lehkomyšlnost dceři své Dině a následek toho byl její porušení. Přehlíží a dovoluje mnohá nerozumná matka dceři své nebezpečné schůze a nepořádné zábavy, kde si dcera udělá lehkomyšlně neslušnou známost, v níž pak přichází o čest a v hanbu uvádí rodiče i celou rodinu. Na koho padá tu největší vina? Na nedbalou matku, na níž pak také obyčejně nejvíce se mstí toto neštěstí rodinné. Pamatujte, rodiče křesťanští, že voda sebe čistší smíšená s hlinou tvoří bláto; a bláto duchovní jest ohyzdnější a smrdutější než ono bahno, kde stávala druhdy Sodoma a Gomorra.

Připomenul jsem, že povinni jsou rodiče dbáti o náboženské vychování a vedení dítek svých, a podotkl jsem také, jak by to v kterém věku dítěte i činiti měli; nyní pak dokládám, že takové právě křesťanské vychování jest požehnáním a štěstím pro rodiče i celou jejich rodinu. Jak blaze rodičům, jestli vychovali si děti vděčné, jež jsou jim útěchou a podporou v stáří jejich, jako právem nazvati mohla Anna syna svého mladého Tobiáše, »holí starosti své a potěšením života svého«. Blaze rodičům, budou-li moci dítky své nazvati tak, jako sv. Pavel své duchovní dítky — věřící Filipínské — »radostí svou a korunou svou« 4, 1. Dobré dítky toť poklad, toť hřivny jim svěšené; jestli moudře a opatrně je ošetřovali a šlechetně jimi těžili, pak vykážati se budou moci výtěžkem duchovním Hospodáři nebeskému, a On hojnou odměnou je obmyslí.

Ano, svatý Theofil těší rodiče bedlivé a starostlivé, že, byť snad dobrého úmyslu a přičinění jejich nebylo ode všech dětí dbáno, péči a svědomitosti jejich dostane se uznání a odměny

od Boha nejvýš spravedlivého. Končím proto napomínáním sv. apoštola Pavla, aby rodiče odchovali děti své v kázni a bázni Boží, přidržujce je k zbožnosti a mravnosti, neboť to vzácné a záslužné jest před Bohem!

Methodický výklad nového katechismu. *)

O čtvrtém přikázání Božím.

Píše Václav Davídek,
katecheta c. k. státní reálky a ředitel konviktu v Mladé Boleslavi.

O čtvrtém přikázání Božím.

Přechod: Na druhé kamenné desce Mojžíšově bylo sedm přikázání napsáno; z nich se učíme povinností k bližnímu a k sobě samému. Mezi všemi lidmi jsou nám nejbližší naši rodiče; proto je první přikázání na desce druhé to, které nás učí, jak se máme chovati k rodičům, anebo jejich zástupcům. Již tedy z umístění přikázání IV. na nejpřednějším místě desky druhé patrná jest důležitost jeho.

402. Jak zní čtvrté přikázání Boží?

Čtvrté přikázání Boží zní: „Cti otce svého i matku svou, abys dlouho žil a dobře ti bylo na zemi.“

V tomto přikázání se především velí, abychom otce a matku ctili, t. j. abychom si jich vážili, což vždy dokážeme úctou, láskou a poslušností k nim.

Jak to učiníme, o tom nás poučuje následující otázka.

403. Co se poroučí ve čtvrtém přikázání Božím?

Ve čtvrtém přikázání Božím se poroučí rodičům prokazovati úctu, lásku a poslušnost.

Prokazovati úctu rodičům znamená, ve svém smýšlení, mluvení a jednání tak se k nim chovati, aby bylo patrné, že se obáváme je jednáním svým zarmoutiti. Proto je musíme uctivě pozdravovati, před jinými lidmi o nich dobře mluviti a ničeho závažnějšího nepočínati, pokud bychom se s nimi neporadili; neboť čest dětí jest čest rodičů, a moudrý syn jest radosti otce svého; zlý, nebo-li nešlechtný zármutkem a hanbou matčinou. Již samotné slovo »otec« a »matka« mají nám posvátny zůstatí, neboť i Sám Pán Bůh užívá slov těchto, aby Svou

*) Upozorňujeme, že výborná pomůcka tato počátkem února t. r. nákladem Cyrillo-Methodějské knihtiskárny vydána bude. R.

nesmírnou lásku ku všem lidem na jevo dal, a chce, aby chom jej i my tímto sladkým jménem »Otec« jmenovali; přislibuje pak, že nám nebude moci ničeho odepřít, právě tak, jako matka dítěti svému. Proto volá skrze proroka Isaiáše: »Zdaliž se může matka zapomenouti nad nemluvnátkem svým, aby se neslitovala nad synem života svého? A byť ona se zapomenula, já, však nezapomenu se nad tebou.« 49, 15.

V našem století stalo se zvykem, rodiče své oslovovati slovem »ty«; jenom v málo ještě lepších katolických krajinách shledáváme, že děti se svými rodiči takto nemluví. Při oslovení »ty« má nejmenší výklad ihned a téměř nevyhnutelně nádech kamarádství. A přece úcta k rodičům jest základem všech dětinných povinností, jest duší vděčnosti a dětinné lásky. Sv. Petr Chrysolog¹⁾ praví: »Vezmi slunci paprsky, a nebude svítiti; odděl potok od pramenu, a nebude téci; utni smetev od stromu, a uschne; odděl úd od těla, a úd bude mrtvý; vezmi dítěti úctu k rodičům, a již nebude dítětem, nebude synem, nebude dcerou«. Církevní tento učitel chce tím říci: »Jako není paprsku bez slunce, potoka bez pramene, . . . tak není vděčného dítěte — syna nebo dcery, — které by rodiče své nectilo«.

Úctu pak máme rodičům prokazovati nejen pokud dětmi jsme, nýbrž po celý život svůj. I kdyby rodiče nebyli zbožní a ctnostní, přece zůstane otec otcem, t. j. živým obrazem Otce v nebi, — a matka matkou, t. j. milostnou a dojemnou představou božské Prozřetelnosti, — a tudíž zasluhují naší úcty.

Příklady: Tobiáš dal synu svému toto napomenutí: »Synu můj, když vezme Bůh duši mou k sobě, pochovej tělo mé. Matku svou měj v uctivosti po všechny dny života jejího; nebo pomni, jaká a jak veliká nebezpečnost trpěla pro tebe! a když i ona umře, pochovej ji podle mne«! Str. 95, čl. 70.

Josef egyptský: Po krátké rozmluvě s bratry svými tázal se: »Ještě-li živ jest otec můj?« A uslyšev, že žije, zvolal radostně: »Pospěšte a přiveďte ho ke mně«. A když pak otec k němu přijížděl, jel mu naproti, vyskočil z vozu, objal jej, a samou radostí až plakal. . . . Pak představil otce králi, a vykázal mu — tomu chudíčkému druhdy pastýři, — nejkrásnější krajinu egyptskou, Gessen zvanou, za obydlí. Str. 43, čl. 27. — I když byl tedy Josef první po králi, a otec jeho hladem přiveden byl k holi žebračké, — nepřestal ho dobrý Josef ctíti.²⁾

Král Šalomon: Když jedenkrát k němu matka jeho Bethsabé šla, aby mluvila s ním o Adoniášovi, »povstal král a šel jí vstříc, a pokloniv se jí posadil se na stoličce své: a postavena jest stoličce matce králově, a posadila se po pravici jeho.« 3. Král. 2, 19.

Rodičům lásku prokazovati znamená, jen v tom míti zalíbení a to činiti, co se rodičům líbí. Zvláště dokážeme lásku k rodičům vděčností svou, horlivou modlitbou za ně, dobrým chováním a podporováním v jejich starobě a nouzi: »Synu, ujmi se v stáří otce svého, a nezarmucuj ho v životě jeho.« Sir. 3, 14.

¹⁾ St. Chrysol. in March. hort. past. p. 517.

²⁾ Viz můj »Katechismus v příkladech« str. 63. (Benedikt XIV.)

Dítky mají rodiče své milovati i tehdy, když jsou od nich trestány; trestem zajisté chtí rodiče dítky své k dobru přivést. »Metla vyhání děti z pekla.« Otec, který zlé dítko své netrestá, podobá se Helimu. Str. 67., čl. 49.

Nejkrásnějším příkladem dětinné lásky k rodičům jest Pán Ježíš, který i na kříži byl pamětliv matky Svě a na důkaz lásky Svě ji odporučil Janovi. —

Vypravuje se nám o čápích, že sestárlé vychovatele své vděčně ošetřují. Seslábne-li starý a ztratí ve stáří peří své, obklopí ho mladí a svým peřím zahřívají ho, snáší ochotně pokrm a vyživují ho, ano vyzdvihují a na křídlech svých nosí ho! — Zdaž nás to nenabádá, abychom i my sestárlé rodiče své ošetřovali a v nemoci je obsluhovali?

Konečně mají děti rodičům poslušnost prokazovati, t. j. vůli jejich plniti a to vždy, leč by něco zlého a protizákonného poroučeli. Písmo sv. praví: »Synové, poslouvejte rodičů ve všech věcech; nebo to jest libé Pánu.« Kol. 3, 20.

Příklady: Isák str. 27., čl. 14. — Josef egyptský str. 34, čl. 19. — Nej-dokonalejším příkladem poslušnosti k rodičům jest Pán Ježíš Sám; čtete o Ném v Písmě sv.: »Byl rodičům svým poddán.« Str. 128, čl. 10.

Avšak, ačkoli rodiče u dětí svých na místo Samého Pána Boha jsou, přece zůstávají lidmi, a proto mohou se mýliti, chybovati a hřešiti. Již častokrát se přihodilo, že rodiče dítkám svým něco přikázali, co bylo proti přikázáním Božím, na př., aby lhaly, dříví z lesa kradly, nepostily se, a t. d. V takovém pádu řekněte: »Milený otče, milená matko, to nesmím činiti; co by tomu říkal Pán Bůh, kdybych to činil.«! Zde platí slova Písma sv.: »Více sluší poslouchati Boha, než lidí.« Skut. 5, 29. Tak neměl také Jakub uposlechnouti rady matky své, když jej ku lži sváděla, a raději svrchovaného dobra pozemského, — totiž požehnaní — se zřfci. Právě tak Herodias; to bylo sice krásné, že měla důvěru k matce, a jí se o radu tázala, avšak že ji uposlechla a žádala za hlavu sv. Jana, bylo hříšné a od ní velice kruté. Sv. Barbora si nechala raději hlavu stíti od svého otce, než aby jeho mrzké rady, — Krista zapřítí a pohanským bohům obětovati, — uposlechla.

Povím vám jeden příklad ze života:

V jistém ¹⁾ francouzském městě připravoval se syn vznešených rodičů k prvnímu sv. přijímání. V rodině panoval hříšný zvyk ~~požívati~~ masité pokrmy i v postní dny. Školák vyznal se z hříchů, a zpovědník udal mu prostředky, kterak se budoucně v tom ohledu jako křesťan má zachovati. V příští pátek přišlo opět maso na stůl a podáváno i školákovi, který se slušně poděkoval. Na otázku, proč nejí, odvolal se na přikázání církevní a prosil, že se spokojí s kouskem chleba. Rozhněvaný otec nařídil mu, aby za trest celý den zavřen zůstal a ani sousta chleba nepožíval. Školák se podrobil trestu bez odmlouvání. Matka chtěla mu potajmu něco k jídlu podati a předstírala mu jeho vzdorovitost proti vůli otcově i její, ale jak se podivila, slyšíc dítě ospravedlniti se takto: »Kdyby mne byl otec poručil činiti něco dobrého, ochotně bych to byl vykonal; nečiním ničeho ze vzdoru. Když mi otec poručil po celý den zůstatí zde bez jídla, chci ho v tom úplně

¹⁾ Okáč III. p. 126.

²⁾ Ibidem p. 130.

poslechnouti. Odpusť tedy, maminko milená, že tentokráte nemohu tvé dobroty užiti a podávaných mne pokrmů od tebe přijmouti, neboť se chci postiti«. — Matka pohnutá příkladným chováním dítěte, oznámila to slzic otci, jenž sám pohnut a zahanben, zavolał syna a obejmuv ho, tázal se, kdo mu udělil takovou dobrou radu, a slyše, že to učinil zpovědník, zašel hned k němu prose ho, aby ho i s manželkou přijal mezi kajicníky své.« —

404. Proč mají děti svým rodičům prokazovati úctu, lásku a poslušnost?

Děti mají svým rodičům prokazovati úctu, lásku a poslušnost, protože rodiče zastupují u dětí místo Boží a jsou po Bohu největšími jejich dobrodinci.

Rodiče zastupují u dětí místo Boží, to znamená, že Bůh rodičům děti daroval a jim je svěřil a tím že jim i Svou otcovskou moc a péči o ně předal, aby děti vychovávali, o tělesné i duševní blaho jejich se starali a pro nebe je vychovali. Proto zastupují rodiče u dětí svých Samého Pána Boha, jsou Jeho zástupci. Z toho patrně, že co rodiče dle vůle Boží nařídí, že jest to vlastně nařízení, nebo-li rozkaz Boží; proto mají děti rodičům prokazovati úctu, lásku a poslušnost.

Rodiče jsou po Bohu největšími dobrodinci svých dětí, t. j. po Bohu jim prokázali nejvíce dobrodiní; vše co mají nebo čím jsou děti, to mají od svých rodičů; svůj život, výživu i vzdělání mají od nich.

Pomyslete jenom, co každý z vás rodiče stojí! Vezměme toho nejchudšího z vás a dejme tomu, že strava, šaty, prádlo a ostatní věci, jež vám rodiče dávají, stojí denně 10 haléřů. Měsíc má 30 dní, — tedy měsíčně platí za své dítě 300 haléřů = 3 koruny. — Rok pak má 12 měsíců; zaplatí tedy v nich rodiče 36 korun. Dejme tomu, že tomu nejchudšímu chlapci z vás jest 11 let; musili tedy rodiče za něho zaplatiti 396 K. Jak veliká to částka peněz, a přece jsme počítali jen 10 haléřů na den! Což teprve když rodiče musí platiti třikráte, čtyřikráte . . . tolik? Přimysleme si k tomu ony mnohé a obtížné práce, jež matka naše pro nás byla podstoupila, ba mnohdy celé noci u lůžka našeho probděla, dále onu všecku lásku, starosti a mnohdy ústrky — zdaž z toho nepoznáváme, že rodiče jsou našimi největšími dobrodinci na světě? Proto jsme jim povinni úct u p r o k a z o v a t i.

405. Kdy se prohřešují děti proti úctě rodičům svým povinné?

Děti se prohřešují proti úctě rodičům svým povinné:

1. *když rodiči pohrdají nebo se za ně stydí;*
2. *když o nich zle mluví nebo se jim posmívají;*
3. *když se k nim hrubě nebo zpuřně chovají.*

Ad 1. Někým pohrdati znamená hrdě ho zavrhovati, t. j. dobře o něm nemysleti, a jak svou řečí, tak i svým chováním hrdost ukazovati.

Příklady: Ofni a Finees, synové nejvyššího kněze židovského Heli-ho, pohrdali všemi otcovskými radami, a proto je Hospodin hrozně ztrestal. Str. 67, č. 49. — I kdyby dítě na otci svém skutečné vady, chyby nebo poklesky pozorovalo, nesmí proto jím pohrdati, nýbrž spíše omlouvati a za něho se modliti. — Jistý¹⁾ věhlasný básník měl svoje postavení k poděkování pečlivému otci svému — chudobnému to řemeslníku. Otec jeho nešetřil ani peněz, ani námahy, vše, co mohl, dal synovi. Když pak syn jeho dosáhl básněmi svými věhlasného jména, pozval ho jeden vznešený pán k sobě s prosbou, aby přednášel báseň svou ve společnosti znamenitých osob hlavního města. Mladistvý muž přijal pozvání. Radostí naplněný otec vyprosil si bez vědomí syna přístup do vznešené oné společnosti. Sotva počal básník přednášeti, již zněla pochvala ze všech stran, ano i sám hostitel přiblížil se až k němu a objal ho na důkaz spokojenosti své. A v tom okamžiku blížil se též z kouta sálu stříbrovlasý stařec se zaslzeným zrakem a s otevřenou náručí, aby syna svého též obejmul; tento ale zočiv ho, odvrátil se od něho, — pohrdl jím. Všeobecná však nevole a hana zavzněla sálem, jakožto pravá odplata za pohrdání synovo dobrým otcem, — Proto výstražně volá Písmo sv.: »Oko, které se posmívá otci a pohrdá matkou svou, to ať vyklinou krkavci, a snědí je mláďata orlice«. Přisl. 30. —

Za rodiče se styděti znamená, hanbiti se za to, že jsou oni naše rodiče a dokazovati to i skutky. Tak na př., když se děti stydí za to, že rodiče jejich jsou chudí, z nízkého rodu, stářím a nemocí ve tváři a na údech znetvořeni a t. d.

Ad 2. O rodičích zle mluviti znamená, špatné věci o nich vypravovati, chyby jejich, zlé náklonnosti a slabosti odkrývati; je snižovati, anebo je dokonce o čest připravovati. Písmo sv. volá: »Kdož by zlořečil otci svému, neb mateři, smrtí ať umře«. 3. Moj. 20. Platí-li o našem spolubližním vůbec: »Čeho nechceš, aby ti jiní činili, nečiň i ty jim«, — v jak plné míře to teprve platí o našich rodičích!

Rodičům se posmívati, znamená žert si z nich tropiti, po nich mluviti, je směšně v řeči i v činech napodobiti. »Oko, kteréž se posmívá otci, a pohrdá matkou svou, ať vyklinou krkavci, a snědí je mláďata orlice«. Přisl. 30.

Příklady: Syn Noemův Cham vypravoval posměšně bratřím svým, jak otec obnažen na zahradě odpočívá. Jaký trest ho za to stihl? Str. 21., čl. 8. Absolon str. 78., čl. 57.

Ad 3. K rodičům hrubě nebo zpurně se chovati t. j. řečí nebo skutky. Na př. když s nimi hrubě mluví, anebo s nimi vůbec mluviti nechťi a nemluví; nebo, když rodiče sestárlí, a děti jim výživu (výměnek) zkracují, nebo nechťi dávatí. Zvláště velký by byl hřích, kdyby děti rodiče své tloukly.

Povím vám příklad:

Byl²⁾ nevďěčný syn; měl starého, nemocného otce, jenž mu celé jmění své odevzdal. Syn však nechťel míti churavce v domě i dopravil jej do ne-

¹⁾ Dle »Okáče« p. 41., III.

²⁾ Slomšek: »Sedmero bolesti Marie Panny«, p. 12.

mocnice. Otec poslal syna ještě za poslední milost poprosit, aby mu aspoň dvě prostěradla dal, by na nich mohl umřít. Zatvrzelý syn vyhledal dvě stará, rozedraná, a dal je synku svému, aby je otci donesl. Malé dítě ale před svým otcem jedno schovalo a toliko druhé dědu nésti chtělo. »Proč neseš obě?« tázal se mladý otec malého synáčka? »Proto«, chlapec mu odpovéděl, »abych jedno také pro vás měl, až budete starý«. — Zdaž se otec nezastyděl?

Jiný: V jednom¹⁾ domě bili se otec a syn. Syn uchwátí otce a k prahu jej přivlekl. Otec zvolal, řka: »Synu, ty zlosynu, stůj! Právě až sem dotáhl jsem já zemřelého otce svého. Dověleš-li ty otce svého k prahu, vyhodí tebe děti tvé přes práh«.

Promluvy k mládeži.

Neděle Devítník.

Soud.

»Poslední budou prvními a první poslední.«
Mat. 20, 15.

Prostopášný mladík po prohýbené noci celý zemdlený uléhá na lože. Usnul tvrdě. Zdálo se mu, že se mu zjevila zesnulá jeho matka a trpké mu dělala výčitky pro jeho lehkomyšlný život. Celý ustrašený se probouzí a činí pevný úmysl, ještě ten den správu Boží vykonati, cestu prostopášnosti opustiti. Zpovědník táže se jej na pohnutky tak náhlého obrácení, načež mladík odpovídá: Jestli jsem nemohl ani ve snu snést přísný pohled matky pro svůj nepořádný život mne kárající, jak bych mohl jednou snést přísný pohled Soudce spravedlivého na věčnosti, až skutečně před Něho se postavím? Přítomný křesťane! Ve tvrdý spánek uvrhne tě smrt, jak jsme už jindy rozjímali, a duše tvá objeví se před tvým Soudcem, Ježíšem Kristem. Kniha psaná se otevře, jak stojí ve zjevení sv. Jana, bude to tvůj životopis, kde zapsán bude každý tvůj skutek dobrý i jeho pohnutky, každý hřích, i jeho příčiny, pro které byl spáchán. A jestliže na světě jsi hledal omluvu pro své činy, tam omluva neplatí. Tvoji spoluvinníci i tvoji příznivci zůstanou venku. Sám tam státi budeš, jako dlužník před věřitelem, který na tě naléhati bude: Vydej počet, předlož účty za celý život svůj. O soudu Božím chceme sobě dnes rozjímati.

¹⁾ Ibidem — příklad ten již Aristoteles vypravuje.

P o j e d n á n í.

Zbožný křesťan při své večerní modlitbě věnuje každodenně několik okamžiků vzpomínkám na uplynulý den, zpytuje svědomí, kterými hříchy za ten den Boha urazil. Dělá každodenně pořádek s duší svou, aby, až jednou Bůh přijde s ním dělat pořádek, mohl říci bez bázně: Pane, jsem připraven. I ptám se tě, křesťanský jinochu, přímo: Jsi připraven? Na celé zemi denně odejde na věčnost asi sto tisíc lidí, jednou budeš mezi nimi i ty. Byl bys hotov jít již dnes? Aneb bys snad vypadal jako ten vězeň, jež spoutaného, na celém těle se chvějícího strachem vedou k výslechu? Tvé hříchy by byly ty okovy, jimiž spoutána je duše tvá, anděl smrti byl by její průvodčí k soudu a ona by nesnesla pohledu spravedlivého soudce. Tu by teprve opravdu pocítila pravý význam slov Písma: Je to hrozné, upadnouti v ruce Boha spravedlivého. A poněvadž všickni, jak praví sv. Pavel, musíme se jednou ukázati před přísnou stolicí Kristovou, jest nutno, abychom dle napomenutí téhož apoštola se sami napřed zkoušeli. Bohužel, že přemnozí tak nečiní, hřích na hřích hromadí, bezstarostně kráčejí tím životem, nedbajíce ani Boha, ani věčnosti. Moji přátelé! Ještě je čas, ještě je otevřena cesta milosti, patřte, kráčí po ní ten zločinec po pravici Páně, jde po ní kajicnice Magdalena, chvátají ke branám věčnosti, přidržte se jich a tažte se, jakým způsobem si milost na Bohu vyžádali, a řiďte se jejich příkladem. Kdo však propase tu chvíli života pozemského, aniž by si zde vyprosil milost na Bohu, ten je ztracen. Od soudu Božího není potom žádného odvolání. Jedno ze tří slov uslyší duše rozsouzená, kam odebrati se má, do nebe, do pekla, neb do očištěnce. Kéž by aspoň ten očištěnců čekal, měli bychom jistotu, že ta muka, kdyby byla sebe těžší a sebe delší, přece jednou konec vezmou a my k Bohu se dostaneme, a kdyby to nebylo dříve, tedy to bude při tom druhém soudu všeobecném, kdy očištěnců přestane a nastane buď pro duši blaženost věčná v těle oslaveném, aneb věčná záhuba duše v těle zohaveném. Soud všeobecný bude jaksi doplněk soudu soukromého. Zajdi si, jinochu, v duchu na tu cestu soudu obecného. Poslové Boží andělé jsou pohotově. Jedni se chystají ztroskotati ten svět v jeho základech, ale musí ještě počkat, až druzí andělé probudí těla všech lidí, co jich kdy na světě bylo, ze spánku smrti. Již tedy se spojilo každé tělo s duší, kterou mělo za živa, a každý chvátá tam do údolí Josafát, vyslechnouti rozsudek. A s nebe blíží se velkolepý průvod na zem. Andělé napřed, jedni nesou kříž, druzí trnovou korunu, jiní hřeby, kostky, řetězy a jiné nástroje, jedni zpívají žalm radostný: Chvalte Hospodina nebesa, druzí odpovídají zpěvem žalostným: Budeš-li nepravosti šetřiti, Hospodine, kdo obstojí? Za nimi kráčí Beránek Boží Kristus, aby soudil živé i mrtvé, spravedlivé i hříšníky. Pojďte požehnaní Otce mého, řekne spravedlivým, odejděte zavržení, řekne hříšníkům a slova tato budou platit pro všechny věky,

na vždy. Duše má, pamatuj na tu neklamnou pravdu, že soudu neujdeš. Jdi, duše má, a udobři si soudce věčného již teď. Nyní ještě můžeš doufat v jeho milosrdenství. Upřímnou zpovědí, opravdovou lítostí smažeš hříchy své v knize vševedoucnosti božské. Jdi tedy a neváhej, vrhni se pod znamení naší spásy, pod kříž, a volej: Pane Ježíši, budoucí soudce můj! Pro Tvé přehořké utrpení, pro Tvou přesvatou za nás prolitou krev, Tě prosím a zapíisahám, nedej, abych jako nekající hříšník octl se jednou před soudnou stolicí Tvou! Teď ještě, pokud duše v těle, mohu doufat odpuštění. Teď ještě mi kyne láska Tvá, ještě mi prýští milost Tvá, ještě i pro mne je otevřeno srdce Tvé. V to srdce probodené se chci uzavřít, tam se chci utéci jako syn obrácený, a teď, když jsem se přesvědčil, jak jsem na milosrdenství Tvé hřešil a dobrotu Tvou urážel, když jsem se poznal, abych se jednou nemusil Tvého soudu báti, už se Tě více nespustím ani v životě ani ve smrti. Amen.

F. Voříšek, kaplan v Pardubicích.

Neděle I. po Devítníku.

Nebe.

»Símé, když vzešlo, učinilo užitek stonásobný.«
Luk. 8, 8.

Když otec syna do ciziny vypravuje, přeje mu, aby tam byl šťasten, když přátelé se loučí a za svým povoláním se rozcházejí, přejí si vzájemně štěstí. Každý si přeje, aby šťastně započaté dílo dokončil, aby šťastně mu plynuly dni jeho života. To je to blaho života pozemského, za nímž se člověk pachtí, ať už neznámé kraje prochází, neb o nových výzkumech badá, aneb svou přičinlivostí a podnikavostí bohatství hromadí. Ale kdyby třeba nové světy našel jako Kolumbus, kdyby pokladů nahromadil jako Kroesus, kdyby vědě nový směr dal, jako Archimedes, neukojil by přece při tom při všem touhu srdce svého, na konec doznal by jenom zklamání.

Tento svět není sídlem štěstí, to sídlí jen na věčnosti, tam Bůh připravil těm, kteří Ho milují, štěstí, jakého oko nevidělo, ucho neslyšelo, srdce lidské nepocítilo. O této blaženosti má srdce naše jen slabé tušení, touha srdce našeho unáší v mysl duši naši tam k tomu nebes blankytu, do té říše nadhvězdne, kde jedině touha srdce našeho ukojena bude, jak praví svatý Augustin. To srdce stvořil Bůh pro sebe, proto u Boha jenom chce spočinouti, tam svou blaženost nalézt. O blaženosti věčné v nebi chceme rozjímati.

P o j e d n á n í.

V životopise sv. Pamfilia se dočítáme, že obrátil tento světec několik mladíků na křesťanskou víru. Byli všichni za to vedeni před soud. Při výslechu se jich soudce táže, odkud jsou, kde jest jejich vlast, načež jeden za ostatní odpovídá: »Nebe jest vlast naše, tam přebývá Bůh náš, tam nás předešel Spasitel náš, aby nám tam příbytky připravil.« Byli za to hrozně mučeni, ale ve svém utrpení vzhlíželi k nebesům a vzájemně se těšili na shledání se s Bohem. V tom také spočívá první příčina věčné blaženosti, že nebešťané vidí Boha tváří v tvář.

Představte si dobře vychované dítě v cizině, otec mu poslal svůj obraz, fotografii; jak se dítě z toho těší, s radostným okem obraz prohlíží, ke rtům tiskne. Pojednou však rozlétnou se dvěře a otec sám stojí před svým dítětem. S jakou radostí vzkřikne, a se srdcem plesajícím otce v náruč tiskne. Podobně my zde na světě v té Boží přírodě vidíme Boha jen jako v obraze, v podobnosti, tam na věčnosti Jej ale uzříme skutečně, tváří v tvář. Zde na světě mnohé hoře radost nám kalí. I ten nejšťastnější někdy si zapláče. Jeden jest nedostatkem trápen, druhý zlou nemocí k loži poután, třetí necitelnou smrtí od svých drahých násilně jest odtržen. Ale tam na věčnosti nebude už ani smrti, ani bolesti, ani pláče, tam ty věci už pominuly. A jako mnohý člověk zde na zemi vyhledává společnost, aby, jak sám říká, starosti s něho spadly a on se na chvíli povyrazil, podobně blaženost věčná jest dovršena společností s anděly a svatými. Není tedy divu, že Lazar trpěl bolesti a hlad bez reptání, ve svém utrpení opakoval si ta slova, která Pán o osmeru blahoslavenství na hoře kázal: »Blahoslavení, kteří trpí pro spravedlnost, neboť jejich jest království nebeské.« Není divu, že mučenníci všech stavů a všech věků snášeli muka, pronásledování, protivenství, oni věděli, že to trápení ukrátí jim život a že tím dříve dosáhnou, po čem touží, odloučenu býti od světa a býti s Kristem. Oni věděli dále, že ta utrpení jednou konec vzíti musí, odměna pak za jejich stálost že bude nehynoucí, věčná! Řeči naší nedostává se slov, aby blaženost věčnou náležitě popsati dovedla. Svatý Jan, milostí Boží až do sedmého nebe vtržený, mluví o tajných slovech a tajuplných zjevech, jež tam viděl a slyšel, jež žádné péro nevypíše, žádný jazyk nevypoví. Zbožné pak duši postačí ujištění Pána Ježíše, že blaženost ta jest nehynoucí, neskonalá, ale cesta k ní že vede úzká. Myslí tím Pán ty boje, které křesťan musí podstoupiti, ty překážky, které musí překonati, ty oběti, které musí přinést, aby svědomitě přikázání Boží zachoval a vůli Boží vyplnil, a za to všecko mu krátkými slovy velkou odměnu slibuje: »To čiň, a živ budeš«. Duše má, vydáš se na tu cestu? Patř na kříž, tam vidíš pět ran, a to jest pět bran; kdo jimi vchází, Krista nachází. — První rána, toť brána pokory, nikdo nebyl pokornější než On. Druhá chudoby. Nikdo nebyl bohatší a nežil tak chudě, jako On.

Třetí poslušnosti. Vznešený a mocný je poslušen Otcí až k smrti kříže, poslouchá tesaře prostého a panny chudé. Čtvrtá trpělivosti. Nikdo nebyl tak nevinný a při tom tak pronásledovaný a týraný jako On, který, jako beránek k zabití vedený, neotevřel úst svých. Pátá lásky. Bůh člověk všecko lidem dal. Cest, radost, šat, život i krev. Těmi branami když půjdeš, Krista najdeš. Máš k tomu chuť? Snad si na té cestě nohy své do krvava rozedřeš, snad zůstaneš sám, opuštěn, a ti, kteří tě dřív pozorností a láskou zahrnovali, budou teď úhlavními tvými nepřátely, žes jinou cestu zvolil a nejdeš s nimi, snad duše tvá při tom také bude smutná až k smrti, ale nechť, jen zmužilost a žádné kolísání. Patř na Krista. Kolik dní je od pátku do neděle? V pátek se cítil opuštěn od Boha i od lidí, a v neděli alleluja, vstal jest, radujte se, rozléhá se širým světem. Po ponížení nastalo oslavení a s tebou to myslí Kristus také tak. Kdo chce s Kristem oslaven býti, musí s Ním napřed trpěti, a kdyby bylo to tvé utrpení třeba tak hrozné, jako toho zločince na kříži po pravici Páně, zachováš-li si lítost dokonalou, milost Boží tě posílí a při odchodu ze světa uslyšíš Kristův hlas: »Ještě dnes budeš se mnou v ráji. Amen.

F. Voříšek, kaplan v Pardubicích.

Neděle II. po Devítíku.

Očistec.

»Nyní poznávám z částky, ale tehdyž poznám, jakož i poznán jsem.«

I. ke Kor. 13, 12.

Svého času způsobil mnoho řeči ve Vídni tento zvláštní příběh. Trestanci zametali ulici. Pojednou zastavuje se u nich slušně oděný mladík a jednomu z nich líbá ruku. Byl to jeho otec. Právě tutéž chvíli jel tudy panovník, viděl vše, dal si blíže vysvětliti celou tuto událost, načež v nejbližších dnech daroval onomu otci milost, propustil jej na svobodu. Tento příběh hodí se nám k objasnění článku víry o očistci. Tím vězněným otcem jsou duše našich přátel, jež trpí časné pokuty za své hříchy v očistci. A jako ten šlechetný čin dobrého syna pomohl otci, že mu zbývající trest byl odpuštěn a on na svobodu propuštěn, podobně naše dobré skutky, jako příměluva duším zesnulých našich přátel věnované, působí, že Bůh jim tresty očistcové zkracuje, aneb docela odpouští, je k Sobě do vlasti nebeské přijímá. Každý člověk musí zde na světě za své hříchy úplně zadost učiniti, a komu po odpuštění smrtelných hříchů a věčných trestů ve svatých svátostech nezbylo více času, aby zde na světě i za časné tresty spravedlnosti božské

zadost učinil, ten musí v očištkci časné pokuty za své hříchy odtrpěti, dokud do posledního halíře všecko nesplatil, jak praví Sám Kristus Pán. O očištkci chceme si dnes rozjímati.

P o j e d n á n í.

Jak smutno je dítěti, když z domu otcovského do ciziny odebrati se musí! Jak teskno je vystěhovalci v dalekých krajinách při vzpomínce na drahou vlast! Ptejte se toho dítěte anebo toho vystěhovalce: Proč smutná jest duše vaše? Oni vám odpovědí: Poněvadž jsme vzdáleni od drahého domova, poněvadž jsme odloučeni od milých nám bytostí. A teď se ptejte těch duší v očištkci: Proč trpíte? A ony vám odpovědí: Trpíme, protože jsme od milého Boha odloučeni a toto odloučení tesknotou, bolestí naplňuje nás. A věřte, že tato duševní muka více pálí, než kdyby sebe prudším ohněm páleny byly údy naše. Tato duševní muka dovedeme si představit a proto dovedeme si také aspoň přibližné ponětí učinit o mukách duší v očištkci. Na tom světě tak mnohý člověk všecko na lehkou váhu bere, jak prostý lid řká. Omlouvá se lidskou křehkostí, vymlouvá se na zlý příklad, všechnu vinu na jiného svrhuje a mnohého snad ze svých přátel přesvědčí. Ale jestli člověk se dá ošáliti, u Boha tomu tak není. Této noci požádám duše tvé od tebe, abys vydal počet z vladařství svého, to je přece řeč tak zřetelná, že žádné vymlouvání zde neplatí. Již ruka Páně dotkla se člověka, již tělo jeho hrobu odevzdáno, aby zaplatilo poplatek za hřích prvotný, jak Bůh tenkrát člověku určil, v prach se obrátíš, a duše, ta již také se bude chvěti před přísným soudcem, když své Mene, Thekel vysloví, rozsudek jí sdělí. A duše, sotva z údolí slzavého odešla do věčných stánků, na novo bude zapuzena, patření na Boha zbavena, půjde do očištkce, aby se teprve očištila. Tu nám ukazuje víra to místo temnoty a hrůzy. Zde se zastavme, abychom napřed, před přísným soudem poznali svou budoucnost. My nazýváme duše zesnulých ubohými, chudými a to vším právem. Neb chudé je dítě, když rodiče ztratilo, chudým je nešťastný, který nemá domu otcovského, chudým je každý, kdo toho nejněnutnějšího postrádá. Ubohými jsou děti od rodičů zapuzené, z domova vyhnané, nešťastným je ten, kdo zdravých údů nemá, a při tom nouzí sklíčen jest, kdo ničeho nemá, co by mu v bídě ulevilo. Tak ubohé jsou duše v očištkci. Na světě byli chytří, statní, rozumní, teď jsou jako slabé děti, nevidí Boha, který je jako děti miluje, odloučeni jsou od Jeho milé tváře, a toto rozloučení působí jim žal, bolest. Spíše zapomene dítě na rodiče, než duše na lásku a dobrotu Boží. Proto učí víra, že největší trest v očištkci záleží v tom, že duše poznává, jak laskavým byl Bůh k nim, dítkám pozemským, a proto nevýslovně po Něm touží. Tomuto truchlivému pocitu se žádný pocit na světě nevyrovná. To je oheň, který více pálí, než oheň pozemský, a proto jsou ty duše v očištkci ubohé. Dále proto, že nemají domova. Ony vědí, že nebe je jejich

pravou vlastní, a ten dům otcovský že hříchem jest jim zavřen, a sice na tak dlouho, až poslední zaplatí halíř. Vědí, že mají místo krásné a příjemné v tom nebeském Jerusalemě, že mají bráti podíl na té hostině Beránka Božího, že mají nasyceny býti chlebem andělským, že mají u trůnu Božího si odpočinouti ode všech pozemských trampot, a teď pořád ještě jsou zapuzeny v očistec, jak Job praví, v místo bídy a smutku. Ty duše jsou ubohé, všeho postrádají, co jim radost působilo. Na zemi lidé se radují z majetku, tam ale nemají jiné vzpomínky, než na svou vinu. Na zemi se lidé radují z přátel, tam ale, kam oko dohlédne, všude stojí psáno: Trpět. V této opuštěnosti, v těch mukách volají o pomoc, kterou si sami přivésti nemohou, poněvadž strom zůstane ležet, kam padl. Obracejí se k nám, abychom jejich vinu za ně splatili. Vědí, že Bůh je otec dobrotivý, milosrdný, který vyslyší prosby, jež dítky Jeho přednášejí. Žádají nás o přímělu. Vědí, jaké poklady můžeme nashromáždit, když v pokoře a odevzdanosti utrpení a protivěnství snáseti budeme. Prosí nás, abychom jim své zásluhy přiřkli. Vědí, jaký poklad zásluh Církev má, poklad zásluh Kristových, Panny Marie a svatých. Ten poklad nesestárne, odpustky můžeme jim získat. Ó, kéž bych vám ukázati mohl, jak o tyto milodary ruce po nás spínají. Jako hladové dítě o chléb volá, tak volají duše v očistci po chlebě Nového Zákona, po té mši sv., která se denně slouží. Srdce soustrastí puká, jak bychom netečně na to mohli patřiti? A kdo to jsou, kteří žádají na nás tu duševní almužnu? Nejsou to cizinci, od nichž bychom byli ničeho dobrého nepřijali, nejsou to nepřátelé, jimž bychom svou lásku odepřiti mohli. Byli to lidé, kteří kdys s námi a kol nás žili, s námi radost a žal sdíleli. Pro nás pracovali ti přátelé, otcové, matky, bratři, sestry naše, a ti stojí jako ubozí žebráci u dveří našeho srdce, volají o smilování: Smilujte se nad mnou aspoň vy, přátelé moji. Ó, tak tedy smiluj se každý nad těmi svými! Tím smiluješ se sám nad sebou. Vykoupená, ze žaláře očistcového vysvobozená duše, viny a trestu zbavená, bude pak prositi za tebe u trůnu Božího, a jako strážný anděl tě tím životem povede, až s ní spojen, u trůnu Božího šťasten, věčně blažen budeš. Amen.

F. Voříšek, kaplan v Pardubicích.

Neděle .I. v postě.

Peklo.

»Veden jest Pán Ježíš na poušť, aby pokoušen byl od ďábla.«

Mat. 4, 1.

Ejhle, přijdou dnové, pravil Pán na bolestné cestě Své, kde volati budou lidé na hory: Padněte na nás a na pahrbky: přikryjte nás.

Ano, přijdou dnové, ve kterých zavržení budou si přát smrti, ale život v mukách bude losem jejich. Hle muky Mé, volá Spasitel dále, jenž jsem dřevem zeleným, jsou obrazem muk, které čekají na dřevo suché, na křesťana ve smrtelném hříchu cestou života se vlekoucího. A aby nikdo neměl výmluvy, že dobře nepochopil významu těchto slov, doložil Pán jindy: Umřel bohatec a pohřben jest v pekle, kde žízni palčivou jest trápen a pomoci si nemůže, poněvadž je před ním veliká, nepřekročitelná propast.

Ta slova Spasitelova mluví zřetelně. Zrovna tak, jako zřetelně naznačil to věčné trvání porovnáním o diamantové skále, o kterou si pták jednou za rok zobák otře a kterou by dříve zobákem ubrousil, než by nepatrná část věčnosti pomínula. A když už jsme u porovnání, tu si představte dusný, podzemní žalář, se vzduchem otráveným, nikdy ani trochu světla tam nevniká, a tam na zemi svíjí se nemocný vězeň, rány ho pálí, žízeň trápí, touží po úlevě v bolestech, po světle, po vzduchu, po svobodě, ale kývadlo hodin nad hlavou jeho visících smutně cvaká, jakoby na něho volalo: Nikdy, nikdy. Toť slabý stín věčného zavržení, o čemž si rozjímati chceme.

P o j e d n á n í.

Říká se, že co vždy, všude, ode všech věřeno bylo, jest pravdou. Víru v muka věčná shledáte u všech národů. Vezměte bajesloví Řeků, nejvzdělanějšího národa starého věku, a tam se dočtáte o mukách Tantalových, který za to, že syna svého zavraždil, byl od bohů odsouzen tím způsobem, že po krk stál ve vodě a při tom nesmírnou žízni byl trápen, chtěl-li se napít, voda vždy před ústy jeho klesla, byl hladov a nad hlavou zralá jablka visela, chtěl-li po nich sáhnouti, větev vždy před ním do výše se vznesla, čtete tam o Danaidách, padesáti dcerách královských, které své manžely zavraždily a za to byly odsouzeny, do bezedných nádob stále vodu vážiti, čtete o Irionovi, který za to, že

tchána svého v peci upálil, na kolo, jedovatými hady propletené, byl přivázán a větrem stále hnán, o Sisypovi, který pro urážku bohů musil těžký kámen do kopce valiti a když k vrchu se blížil, kámen se mu vysmekl a on musil započítí znova. Tyto báje potvrzují naše učení o pekle, kde jest červ, který neumírá, oheň, který nehasíná, jak praví Písmo.

To znamená, že člověk na vždy jest vzdálen od tváře Boží, že je ve společenství stálém s nepřátely Božími, duchy zlými, že svědomí stálé výčitky mu činí, že duše jeho je trápena tesknotou a jinými ještě mukami duševními, po všeobecném soudu pak i tělo jeho převeliké bolesti že snášeti bude. Jest vždy odsouzení hodno vtipkovati o náboženství vůbec a tudíž i o mukách věčných. Bohatý továrník zlepšil a zdokonalil svou továrnu tím, že místo vodou hnal své stroje parou. Ale kotel nesmí vyhasnouti, neděle se nemůže svétiti, doložil svým dělníkům. Když začaly parostroje pracovati, udělal dělníkům dobrý den, aby je pro podnik svůj přemluvil. Mezi řečí díval se do rozpáleného kotle a pravil: V pekle tak zle nebude, nikdo nám o něm nepřišel vypravovat. Všichni se smáli vtipu svého pána, v tom však nastal výbuch. Dělníci začátečníci neuměli se strojem dobře zacházeti, páry byl přebytek, ventil tak těsně přilhal, že pára nemohla ucházeti, kotel praskl, pán mrtev, k nepoznání zohaven, přemnoho dělníků mrtvých a těžce zraněných. Mravné naučení z tohoto příběhu nechť si učiní každý sám.

Z podobných odstrašujících příkladů brali si mravní naučení mnozí svatí; tak čteme o sv. Markétě Kortonské, která devět let nečistý život vedla, že, když pojednou svědce svého pod otýpkou roští zavražděného našla, při tom vzpomínkou na muka věčná se obrátila a tuhý, kající život vedla.

Čteme o svatém Janu Zlatoústém, že ve svém příbytku pověsil si obraz věčná muka představující a kdykoliv pokušením byl sužován, pohledl na obraz ten.

Vstupoval za živa v myslí své do pekla, aby po smrti tomu ušel.

Mnozí svatí dobrovolně položili ruku neb nohu na oheň, a když se tomu kolemjdoucí divili, použili hned té příležitosti a řekli: Jestli teď člověk nemůže snést ani chvíli palčivosti ohně, jak pak snese jednou oheň věčný?

Milý jinochu, jak to je s tebou?

Na počátku svého rozjímání jsme nechali napřed mluvití svého Ježíše na Jeho křížové cestě. Teď se pozastav při utrpení Jeho na tom místě, kde běda volá za učenníkem nešťastným, kterému, jak dokládá, lépe by bylo, kdyby se byl nenarodil. Nemáš strach, duše má, když si na to vzpomeneš? A proto, Pane můj, se mnou také tak mluv. Láska Tvá mnou nehnuhá, kéž by aspoň bázeň mnou zatřásla. Ano, Pane, mluv ke mně slovy hrozebnými, jako bys lásky neměl a mne na věky zavrhoval,

vzbuď strach před tresty věčnými ve mně a otřes ospalou duší mou, bych se konečně probudil. A až se probudím, pak tě prosím aspoň o jiskru lásky Tvé, o tolik asi, cos jí udělil lichváři Zachcheovi a hříšné Magdaleně a také Ti slavnostně slibuji, že napravím, co jsem pokazil, že vyhledám Tebe ve svatostánku, slzami pravé lítosti umyju nohy Tvé a přijmu tělo Tvé, abych v síle toho pokrmu andělského veškerá pokušení těla, světa, ďábla, vítězně přemohl, a pak jedině Tobě přináležel.

Poněvadž ale vím, že všechna lidská předsevzetí jako pára se rozplynou, nedáš-li Ty k tomu Sám svého požehnání, proto Tě prosím, posiluj mne milostí Svou a od zahynutí věčného mne vysvobod. Amen.

F. Voříšek, kaplan v Pardubicích.

Listy vědecké.

Může-li dle katolického obřadu svěcena býti škola, jejíž průčelí zdobí okázale odznak nebo poprsí paedagoga-nekatolíka?

Liturgicko-právní úvaha.

Napsal Dr. ANTONÍN BRYCHTA.

Předem budiž podotknuto, že byla škola vystavěna nákladem poplatníků katolických pro děti katolické a že v ní vyučují učitelové vyznání rovněž katolického. Že je katecheta kněz katolický, rozumí se samo sebou.

Aby se tato zajímavá a za našich dnů nemálo praktická otázka,¹⁾ jak se sluší, rozluštila, třeba předem aspoň stručně objasniti, co má za význam symbol²⁾ neb obraz na čelném místě některé budovy veřejné neb soukromé umístěný, — a které sochy neb obrazy světi (žehná) katolická Církev a za jakou příčinou.

¹⁾ Za poslední doby událo se více případů, kde bylo od příslušných úřadů jménem obecního zastupitelstva žádáno za povolení k posvěcení školy, jejíž průčelí ozdobeno je sochou nebo poprsím — Jana A m o s a K o m e n s k é h o, snad aby se tím dalo na srozuměnou, že osada stojí na stanovisku muže tohoto, — děti, jež budou onu školu navštěvovat, že nenáleží k Církvi katolické a učitelstvo této školy že není neb aspoň nemusí býti vyznání — katolického. Známo, že Komenský, jehož paedagogickou dovednost a věhlas i katolíci uznávají, údem katolické Církve nejen nebyl, ale že byl rozhodným její odpůrcem. Již z toho se vidí, zdali snáší se s katolickým smýšlením a s přesnými katolickými zásadami, ozdobiti školu od katolíků a pro katolíky vystavěnou sochou takovou!

²⁾ Často užívané slovo symbolum je co do významu dosti obojetné. Vůbec jest to každé znamení, jímž dáváme někomu něco na srozuměnou, aneb které jsme s někým k vyjádření něčeho jistého na př. úmyslu nebo záměru umluvili. Jest to známka neboli souhrnné označování víry křesťanské (indicium, signum, nota, tessera) a odtud

Jako zdobí Církev průčelí chrámů, kaplí a jiných církevních budov obrazem neb sochou onoho světce, jemuž chrám nebo kaple je zasvěcena a obeznamuje nás touto symbolickou mluvou již napřed s titulem neboli patronem, jemuž ke cti chrám je vystavěn: podobně stalo se již od pradávna zvykem, označovati budovy soukromé i veřejné obrazem neb sochou některého svatého na důkaz, že je budova k jeho poctě vystavěna aneb pod jeho zvláštní ochranu postavena, jehož jméno často i nese.³⁾ Projdeme-li jen zběžně archaeologické památky stavitelské a shlédneme-li památnější budovy stavitelství doby starší i novější, přesvědčíme se, že sochařská neb malířská výzdoba jejich zevnějšku odpovídá obyčejně přesně účelu, za jakým budova ona byla vystavěna. Vnější výzdoba budovy je znázornění její účelu, směru i ducha, který se v ní takofka zhlíží a oku našemu představuje.

Jako soudíme z povahy symbolu neb obrazu na budově veřejné umístěného, jakého rázu jest budova ta: zdali církevní, státní neb občanská a t. d., jakému účelu slouží a jakým duchem se nese:⁴⁾ podobně poznáme snadno z obrazu neb sochy paedagoga na budově školní umístěné, jakého rázu a jaké povahy je škola ta. Socha taková dává bezděčně na srozuměnou, jakými zásadami škola dotyčná se řídí a jaký duch v ní panuje.⁵⁾ Je-li totiž socha obrazem celého člověka,⁶⁾ je důsledně i obrazem veškerých jeho zásad, jeho smýšlení a jednání, jeho politického i náboženského vyznání, slovem jeho veškerého ducha a života. Z té příčiny považuje se socha s osobou, již představuje, za totožnou a pocta, jež se jí prokazuje, platí osobě samé. Umístění sochy na předním a hlavním

lišící známka, kterou se pravověrní křesťané od bludařů a nevěřících rozeznávají; odtud pochází, jak známo, výraz: »Symbolum fidei«, ač jiným jinak se vidí. Nejednou znamená slovo to tolik co heslo vojenské (symbolum militare), jehož vojsko v bitvách neb při jiných příležitostech užívá, by nepřítel nebo nepřátelští vyzvědači snáze byli poznáni a prozrazeni. V ohledu tom dokládá kardinál Petra: »Symbola distincta unusquisque dux suis militibus tradit, quae latine signa vel indicia nuncupantur, ut si forte occurrerit quis, de quo dubitetur, interrogatus symbolum prodat, an sit hostis vel socius«. Srovn. Ferraris, Bibliotheca pod záhlavím: »Symbolum«. Zajímavé výklady o tom má: Macri v díle: Hierolexicon sive Sacrum Dictionarium — Venetiis 1735.

³⁾ Odtud, jak známo, pojmenování rozličných humanitních, vzdělávacích a dobročinných ústavů, jako na př. Gregorianum, Salesianum, Borromaeum a t. d.

⁴⁾ Příkladů, tuším, uváděti netřeba. Majít symboly svou zvláštní a významnou mluvou, každému téměř srozumitelnou. Znak infule neb berly, koruny neb rytířského odění, zeměkoule neb malířského umění a t. d. znázorňuje s dostatek ráz budovy i její účel.

⁵⁾ Netřeba podotknouti, že odhaluje taková socha i nitro těch, kdo ji buď sami nebo na rozkaz jiných, často následkem nízkých piklů a licoměrných úskoků proti svému přesvědčení na školu postavili.

⁶⁾ Cicero dokonce mínil: »Imago hominis est vultus«.

místě školní budovy není pouze důkazem zvláštní pocty a piety, nýbrž považuje se všeobecně za důkaz, že ona škola, jakož i ti, kdo v ní vyučují a ji navštěvují, hlásí se — po případě jsou mravně nuceni hlásiti se k zásadám, jež osoba, obrazem, neb sochou znázorněná, zastupovala a rozšiřovala. Že toto stoupenství nevztahuje se pouze k zásadám vychovatelským — jak by se světu nebo neprozíravým rádo namluvilo — nýbrž že zavírá, a to nejednou hlavně a především, i stránku náboženskou, vůbec veškeré smýšlení a cítění osoby, již v čele školy umístěná socha představuje, rozumí se samo sebou a je zřečeného průvodno. Jako nelze člověka na dvě poloviny rozdělit: člověka pedagogického a člověka náboženského, a jako nelze rozdělit svědomí na dvě různé části: svědomí pouze vychovatelské a pouze náboženské, poněvadž oboje v jednom a téže člověku co v jedné bytosti své sídlo a svůj střed má: podobně nelze si mysliti sochu představitelem ideí a zásad pouze jednoho oboru, zásad pouze pedagogických s odloučením všech ostatních zásad, jmenovitě náboženských a národnostních. Představuje socha celého člověka, je důsledně souhrnem všech jeho vlastností, zásad a názorů, jest jeho ekypem.⁷⁾

Dává-li tudíž, jak z uvedeného plyne, již obyčejný odznak budovy na srozuměnou, jaký je její účel a ráz, je skutečný obraz na školní budově umístěný důkazem tím pádnějším, jakému účelu škola ona slouží, jaký jest její ráz a směr a k čemu se její snahy nesou.⁸⁾ Uváděti známé: »Ex ungue leonem« bylo by zcela zbytečno a nemístno. Zde není pouze nějaké nespolehlivé znamení, nějaká nepatrná pouze stopa; nikoliv, zde postaven na samém průčelí, tedy na předním a hlavním místě školní budovy obraz, představující celého muže vzhledem k jeho jak vychovatelským tak náboženským a politickým zásadám, jež spojeny v něm byly v jeden celek a jichž horlivým šířitelem, zastancem, vůbec představitelem muž ten byl.

■ Nuže, suď nyní každý sám, může-li církev takovou školu k projevenému obyčejně v poslední⁹⁾ chvíli »přání« obecního, nazvíce liberálně osvíceného zastupitelstva církevním řádem světiti a požehnání s hůry na ni svolávati? Ne dosti na tom, že jí byla škola odcizena, církev z ní přímo vypuzena, že řídí se zákony Církvi nepřátelskými, jež sama apoštolská Stolica zřejmě odsou-

⁷⁾ Proto považuje se pohanění sochy neb obrazu za pohanění a urážku osoby, již socha neb obraz představuje, a dle toho řídí se i trest.

⁸⁾ Stačí upozorniti na různé odznaky na domech jinověrců, na př. kalichy, hvězdy, známé trojhrany na budovách svobodných zednářů a t. d. Co značí tyto symboly? A jakého náboženského smýšlení jsou ti, kdo tyto přibytky obývají?

⁹⁾ Toto odkládání církevního úkonu na poslední chvíli má patrně svou příčinu, která je každému soudnému zřejma a až příliš průhledna.

dila; ¹⁰⁾ ne dosti na tom, že ovládají školu živlové smýšlení proticírkevního a škola sama že zbavena je náboženského křesťanského rázu: — má se tento proticírkevní a tím samým i protikatolický ráz a směr školy ještě dovršiti tím, že se postaví proti vůli katolicky smýšlejících osadníků na školu socha paedagoga nekatolického a k tomu slovem i písmem nad jiné rozhodného nepřítele Církve?!

Tážeme se, měla by Církev míti tak málo sebevědomí, tak málo úcty a lásky k věřícím, že by všechny tyto nepřístojnosti, neslýchané přehmaty a provokace klidně snesla a nepovažovala za nic, propůjčíc se k úkonu, jenž musí každého poctivého a rozhodného katolíka, ano každého zbožnějšího věřícího na výsost zarmoutiti a uraziti a u samých zjevných i tajných odpůrců vzbuditi jen tím větší nenávisť, v nejlepším případě posupný výsměch, škodolibost a pohrdání?!

Měla by Církev míti tak málo rozhledu a tak málo váhy klásti na své posvátné obřady, jež z moci a jménem svého božského Zakladatele vykonává, že by se propůjčila k žádosti (nejednou pouze líčené) obecního úřadu ¹¹⁾ k tak slavnému úkonu, ¹²⁾ který liturgickým její normám vůbec a duchu obřadu svěcení školy zvláště odporuje ¹³⁾ a jeho nemalou profanaci obnáší? Nikdy a nikdy! Nahlédnet přece každý nepředpojatý, že by Církev, svolíc k takové insinuaci, jednala proti vlastním zásadám a vlastnímu přesvědčení, že by poškodila vlastní zájmy a že by pracovala nejen svým odpůrcům, ale i samým jinověrcům přímo do rukou! Každá, byť sebe stydlivější a opatrnější konivence, jež více strojenými vytáčkami než skutečnými důvody hledí si pomoci z nesnáze, jest politování hodná polovičatost, jež seslabuje víru lidu a podrývá mravní i právní přesvědčení, jež,

¹⁰⁾ Srovn. Allokuci Pia IX. ze dne 22. června 1868; viz konsist. kurrendy královéhrad. z r. 1868, str. 107 a n.

¹¹⁾ Tolik liturgických a vůbec náboženských vědomostí měl by obecní úřad míti, by mohl posouditi, zdaž jeho žádost s předpisy církevními se shoduje. Nesvětili Církev ani sochy svých příslušníků, může tím méně světití sochy neb obrazy těch, kteří k ní nepřínaležejí. Šlo-li tedy žadatelům skutečně o posvěcení školy, o čem přec nemohlo býti hned z počátku její stavby žádné pochybnosti ani různosti mínění, proč byla umístěna na škole socha paedagoga nekatolického a Církvi svrchovaně nepřátelského, jehož náboženské a politické smýšlení a veškeren směr života nemohl býti neznám? Byla-li o tom pochybnost a rozcházel-li se o tom mínění modernismem osvíceného obecního úřadu a jeho známých proticírkevních stoupců, pak mají se věci ještě hůře, pak byla jeho žádost o svěcení školy pouhou »ohledy na veřejnost« vynucenou formálností, které se Církev — nemá-li zadati své vážnosti a důstojnosti — propůjčiti nemůže. Tolik prozatím, níže bude vzat tento moment v bližší úvahu.

¹²⁾ Srovn. o tom: »Collectionem rituum partic.« vzadu řím. ritualu, str. 67—72.

¹³⁾ Srovn. o tom poznamenání předcházející, ku které věci se ostatně ještě vrátíme.

je-li třeba kdy, třeba zvláště za našich dnů všemožně siliti a pěstovati. ¹⁴⁾

Jsou v životě každého okamžiky, kde platí plnou měrou: »Hic Rhodus, hic salta«! Nadejdou v každém povolání chvíle, jež vyžadují celého muže s veškerou energií a jež rozhodují o celém jeho smýšlení i povaze. Jak kdo v takových chvílích jedná a své smýšlení na jevo dává, takovým také mužem a — charakterem je. Jako rozhoduje o věčnosti mnohdy jediný okamžik, podobně mívá se věc i v životě církevním. I tu mstí se chyba nejednou po celé věky, a co při tom nejsmutnějšího, že chybu tu nelze někdy již více napravit, tak že je ustavičným káravým pomníkem a spolu obžalovatelem těch, kdo se jí byli dopustili. ¹⁵⁾

Ještě více bije do očí věc, uvážíme-li důvody z analogie.

(Pokr.)

Nejvyšší soudy v Rakousku.

Podává JUDr. Josef Zalužanský.

(Pokračování.)

II. Říšský soud.

Říšský soud zřízen byl základním zákonem státním ze dne 21. prosince 1867 č. 143. Skládá se z předsedy a jeho náměstka, které císař na čas života pojmenuje, a ze dvanácti členů a čtyř náhradníků, kteréž císař k návrhu rady říšské též na čas života pojmenuje, a to 6 členů a 2 náhradníky z osob od sněmovny poslanecké navržených a 6 členů a 2 náhradníky z osob navržených od sněmovny panské.

Soud říšský rozhoduje s konečnou platností:

a) když vzejde spor o kompetenci mezi úřady soudními a správními v příčině toho, má-li se věc některá vyříditi pořadem práva způsobem správním a to v případech zákonem ustanovených,

b) když vzejde spor o kompetenci mezi některým zastupitelstvím zemským a nejvyššími úřady vládními, kdež každá strana

¹⁴⁾ Tomuto přesvědčení dali s uznání hodnou horlivostí a pastýřskou bdělostí oni duchovní správcové, kteří svěcení takové školy co věc, liturgickým předpisům odporující, co nonsens prostě zamítli, aneb jen s tou podmínkou úkon církevní předsevzítí svolili, bude-li závadná a pro věřící pohoršlivá socha odstraněna. Jiní domnívali se, že nepřestoupí zákon Církve, vysvětlí-li školu pouze uvnitř, čímž byl obřad svěcení školy zkomolen a školní budova jen z polovice vysvěcena! K takovým koncům se dospěje, nešetří-li se církevních zákonů!

¹⁵⁾ O námitkách, jež by proti dosavadním vývodům s jakousi oprávněností činiti se mohly, budeme níže jednati, kde budou tyto námitky přehledně uvedeny a oceněny.

vyhledává práva v některé administrativní záležitosti buď opatření činiti neb rozhodovati.

c) když vzejde spor o kompetenci mezi autonomními orgány zemskými rozličných zemí o věcech od nich obstarávaných a spravovaných.

Mimo to rozhoduje soud říšský s konečnou platností o tom, čeho to neb ono království nebo ta neb ona země v radě říšské zastoupená na veškerých královstvích a zemích vyhledává a naopak též o tom, čeho některá z těchto království nebo některá z těchto zemí vyhledává na jiném království neb na jiné zemi, konečně o tom, čeho obce, korporace a některé osoby vyhledávají na některém z jmenovaných království neb na některé z jmenovaných zemí anebo na veškerých královstvích a zemích, pokud vyhledávání taková nemohou se vyřídití řádným pořadem práva.

Nejobyčejnějším případem, kdy občané státní se dovolávají odpomoci říšského soudu, jsou zvláště stížnosti pro porušení práv politických, ústavou jim pojištěných, když věc byla vyřízena způsobem administrativním, v zákoně nařízeným.

O své příslušnosti rozhoduje soud říšský sám a z rozhodnutí jeho nemá místa další odvolání a jsou na jeho rozhodnutí soudy a úřady vázány.

Dle zákona ze dne 18. dubna 1869 č. 44 ř. z. jest úřad členů říšského soudu úřadem čestným, tedy bezplatným, toliko referenti stálí, které soud ze svého středu na tři leta zvolí, mají ročního platu po 3000 zl.

Předseda, stálí referenti a náhradníci jsou povinni bydliti ve Vídni.

Ku platnému usnášení zapotřebí jest mimo předsedu přítomnosti alespoň osmi členů.

Říšský soud jedná toliko ku podanému návrhu.

Jedná-li se o to, aby rozhodnut byl spor o příslušnost, vzniklý mezi soudy a správními úřady z toho, že soudy i správní úřady se v téže věci prohlašují za příslušné, přísluší podati návrh říšskému soudu o rozhodnutí konfliktu zemskému správnímu anebo nejvyššímu správnímu úřadu.

Jestliže vznikl spor o příslušnost z toho, že soudové i správní úřady příslušnost v jedné a téže věci odmítají, náleží straně, které se věc týká, aby se dovolala odpomoci říšského soudu.

Vznikl-li spor o příslušnost mezi některým zastupitelstvem zemským a nejvyššími úřady vládními, poněvadž každá strana vyhledává práva rozhodnutí neb opatření činiti v některé administrativní věci, jest každý z těchto úřadů oprávněn ponavrhnouti říšskému soudu rozhodnutí tohoto konfliktu.

Jedná-li se konečně o konflikt mezi autonomními orgány zemskými rozličných zemí u věcech od nich obstarávaných, přísluší právo dovolati se odpomoci říšského soudu zemským výborům.

Stěžuje-li si státní občan do porušení práv politických ústavou zaručených, náleží mu, aby do 14 dnů po doručení rozhod-

nutí, poslední instancí vydaného, stížnost svou advokátem podepsanou říšskému soudu podal.

Jednání před říšským soudem jest veřejné a ústní. Veřejnost může býti vyloučena jen z důvodů mravnosti nebo veřejného pořádku.

Advokátem strana zastoupena býti nemusí, nedostaví-li se však ku jednání ustanovenému následkem stížnosti pro porušení práv politických podané, má se za to, že od stížnosti upustila.

V jiných případech nemá nestání stran tohoto účinku, jednání provede se bez nich.

Říšský soud při svých nálezech řídí se volným uvážením, není vázán na žádná pravidla původní a usnází se absolutní většinou hlasů.

Nálezy prohlašují se ihned po provedeném líčení s udáním alespoň nejzávažnějších důvodů; kdyby to ihned možné nebylo, prohlásí se nálezy v jiném veřejném sezení, kteréž se stranám ihned po líčení oznámí.

V § 30 až 35 zmíněného zákona obsaženo jsou zevrubná ustanovení o tom, co obsahovati musí nález říšského soudu dle toho, o jaký předmět jeho působnosti se jedná.

Nálezy říšského soudu, pokud dle povahy své výkonu připouštějí, vykonávají příslušné soudy anebo administrativní úřady.

III. Správní soud.

Zákonem ze dne 22. října 1875 č. 36. říš. z. z r. 1876 byl na základě ustanovení čl. 15 základ. zákona státního ze dne 21. prosince 1867 č. 144 ř. z. zřízen ve Vídni správní soudní dvůr.

Správní soudní dvůr má rozhodovati ve všech záležitostech, v kterýchž strana nezákonným rozhodnutím aneb opatřením správního úřadu ve svých právech zkrácena byla.

K správním úřadům, proti jichž rozhodnutím a opatřením lze si stěžovati, patří nejen správní úřady státní, nýbrž i orgány správy zemské, okresní a obecní.

Z příslušnosti správního soudního dvoru vyloučeny jsou záležitosti, které patří před soudy, před říšský soud, záležitosti ve smyslu základního státního zákona z 21. prosince 1867 č. 146 ř. z. oběma polovicím říšským společné anebo společně spravované, záležitosti, o nichž správní úřady dle volného uvážení rozhodují, stížnosti proti jmenování v službách veřejných, pokud se nejedná o porušení práva ponavrhovacího nebo obsazovacího, dále záležitosti disciplinární, stížnosti proti administrativním rozhodnutím, jež v poslední instanci vynese nejvyšší soudní dvůr, jakož i proti rozhodnutím, kteréž vyneseny byly instancí, skládající se z úředníků správních a soudců, konečně stížnosti proti rozhodnutím a opatřením oceňovacích komisí berních.

Správní soudní dvůr rozhoduje pravidelně v senátech čtyřčlenných mimo předsedu.

Příslušnost svou má zachovávatí správní soudní dvůr z moci úřadu.

Stížnost musí býti podána ve lhůtě 60 dnů po doručení rozhodnutí poslední stolice, den doručení tohoto rozhodnutí poslední stolice musí býti ve stížnosti vytknut, a stížnost sama musí býti podepsána advokátem.

Uzná-li správní soudní dvůr, že stížnost co do formy a lhůty odpovídá zákonu a uzná-li svou příslušnost a není-li zapotřebí učiniti opatření v příčině doplnění šetření dotyčné sporné věci, doručí se opis stížnosti se všemi přílohami, který stěžovatel své stížnosti přiložiti jest povinen, úřadu, na jehož rozhodnutí si stěžuje s nařízením, aby ve lhůtě, kteráž nesmí býti kratší 14 dnů a delší 60 dnů podal svůj protispis.

Když byl protispis podán, doručí se jeden stejnopis protistraně a ustanoví se, pakli správní soudní dvůr neuzná potřebu výměny ještě dalších spisů mezi stranami, rok k ústnímu a veřejnému líčení sporné věci.

Při roku tom nemusí strany býti zastoupeny advokáty.

Nedostaví-li se strany anebo jich zástupci, provede se líčení v jich nepřítomnosti.

Po projednání věci prohlásí se rozhodnutí i s důvody rozhodovacími a mimo to doručí se také ještě písemně stranám.

Dle zákona ze dne 22. října 1875 č. 37. ř. z. z r. 1876 rozhoduje konflikty o příslušnost mezi správním soudním dvorem a řádnými soudy soud říšský, konflikty mezi správním soudním dvorem a říšským soudem rozhoduje zvláštní soudní dvůr sestávající ze 4 členů správního soudního dvora a ze čtyř členů říšského soudu, kterémuž předsedá president nejvyššího soudního dvora.

Nařízením ministeria ze dne 5. srpna 1876 č. 94 vydán byl zvláštní jednací řád pro c. k. správní soudní dvůr a nařízením ministeria ze dne 5. srpna 1876 č. 95 vydány předpisy o vnitřním zařizení tohoto soudního dvora. (Dokončení.)

Pohřbívání ve společném hrobě.

Podává Vlastimil Hálek, farář v Liboci.

V duchovní správě občas naskytá se případ pohřbení zemřelého ve společném hrobě. Jest to obsaženo již v přirozenosti lidské, že touží lidé býti pohřbeni s těmi, se kterými v životě páskou rodinnou, svazkem příbuzenství, pokrevenství, přátelství aneb jinou ethickou páskou spojeni byli. Následkem toho vznikly rodinné hrobky a hroby, společná místa hrobní příbuzenstva, ale též společné hroby lidí, kteří ušlechtilým přátelstvím za živa spojeni byli. I zde platila zásada Círky: Quibus communicamus vivis, communicamus et mortuis. Proto nikdo nepozastavuje se nad tím, jsou-li do hrobu rodičů uloženy dítky, k dítkám rodiče, k bratřím sou-

rozenci, k hodnostářům stejného povolání opět jiní tací, k příbuzným zase příbuzní. A tak jako klade se zemřelý manžel po bok zesnulé manželky do hrobu, není Církev katolická ani proti tomu, aby čistý snoubenec položen byl do společného hrobu vedle nevinné snoubenky, jestliže přirozenou smrtí dříve zachvázeni byli, nežli čistý poměr jejich panického a panenského stavu, ve kterém stáli, připravující se k manželství, svátostně sňatkem změněn byl. Neboť poměr snoubenců, byl-li dle zásad katolických, jako takový, jest stejně morální jako manželství, když došlo k jeho uzavření.

Ze všeho toho vysvítá, že se stanoviska katolického schvaluje se pohřbení ve společném hrobě jen u těch, kteří za živa svazkem morálního poměru pojeni byli. Pokud náboženské smýšlení více pronikalo lid, nenapadlo nikomu, že by chtěl pohřbívati ve společném hrobě takové osoby, jichž poměr za živa nespočíval dle zásad křesťanských na mravním podkladě, třeba že liberální náhled světa omlouval jejich nedovolený poměr, ano snad mu i přál. Než v době novější počal liberalismus dorážeti čím dále tím více na posvátné instituce katolické. Dle něho smyslná láska pokládá se za jediný pravý poměr svobodných osob, odmítajíc veškerého spoutání pravidly morálky křesťanské, vyličuje i svátostné manželství za podružné sobě. Čistého poměru mezi zasnoubenými před manželstvím tím vůči hledě ubývá. Spolu s tím přibývá nerozvázných poměrů věkem nedospělých mladých lidí. Z toho pak nastává v naší době nemalé množství vražd a sebevražd milenců, jak zprávy listův uvádějí »z nešťastné lásky«. Z celé situace, kdy vrah a zavražděná nalezeni byli, dle dopisů a zpráv okolí vysvítá, že poměr jejich byl hříšný. Tu nastávají přípravy k pohřbu těchto nešťastných křesťanů. Zliberalisovaný svět žádá mohutným hlasem od duch. správce jich pohřbení ve společném hrobě. Vzrušená osada dávajíc více průchodu citlivosti a útrpnosti s rodinami a příbuzenstvem vraha, sebevraha i spoluvinice než odsouzení jich několikanásobného hříchu, připojuje se k tomuto hlasu, a chce viděti jich poněv v témž hrobě. Těžká tu úloha pro duch. správce rozhodnouti o vykázání hrobu, ježto vodítkem jeho má býti »coemeteria religiose conserventur« prov. conc. X. 197. a »defunctorum exuviae pia mente et apto ordine collocentur« prov. conc. X. 198. Jak se zachovati v těchto případech? Smí tu duch. správce s dobrým svědomím dovoliti na kostelním hřbitově, a vůbec na hřbitově, kde má právo vykazovati hroby, aby svobodní lidé, kteří v nemorálním poměru žili, ve společném hrobě byli pohřbeni, zvláště když k tomu na pohoršení osady vraždou a sebevraždou bez lítosti a smíření se s Církví sv. život skončili? Odpověď k tomu nechť dá následující úvaha :

V předpisech o pohřbívání se s výslovnými ustanoveními o těchto případech neshledáváme. Nicméně ze všeobecného poučení v Rituale Romanum »De exsequiis« str. 133. seznáváme, že pohřby křesťanů mají se díti »tamquam vera religionis mysteria christianaque pietatis signa«. Mají se konati jednak »ad defunctorum

salutem«, jednak ale také »ad vivorum pietatem«. Proto ve příčině správy hřbitova a hrobů žádá prov. conc. Cap. X. str. 199.: »Curabunt itaque ecclesiarum rectores, ut in coemeteriis omnia et singula bene ordinata . . . et loco sacro digna sint«. Z toho lze poznati, že ryzí katolické smýšlení vzpírá se proti tomu, aby tito nešťastní hříchem pokleslí ve společném témže hrobě pohřbeni byli. —

Ovšem že má duch. správce těžké postavení při tomto rozhodnutí oproti zliberalisovanému světu, jenž chce čísti na druhý den v novinách v sensačním popise pohřbu, kdy bývá z pravidla nesmírná účast lidu ze zvědavosti, že milenci ti »pohřbeni byli ve společném hrobě«. Mnohdy i rodiny těchto vraždou a sebevraždou zemřelých a proti VI. příkázání se prohřešivších vším úsilím toho od duch. správce žádají, omlouvajíce čin jejich laxní omluvou, aby aspoň po smrti spojení došli, když za živa překážky měli. Katolické však svědomí ukládá, že nelze přání tomu vyhověti.

Jakkoli *Rituale Romanum* speciálně o takovém případě nemluví, přece jen ke konci »de exsequiis« uvádí, »ubi dubium occurrerit, Ordinarius consuletur«. V případě tom ráčil † J. Em. nejd. pan kardinál Fr. hrabě Schoenborn ústně dne 7. února 1898 ve speciálním případě vůli svou projevit, »že pevně žádá, aby duch. správce, pokud hřbitov kostelní jest, aneb pokud má právo na hřbitově vykazovati hroby, použil svého práva, a nikterak nedovolil pohřbítí ve společném hrobě jinocha a dívku (po případě vdovce, vdovu), jichž poměr za živa hříšný byl, a kteří k tomu vraždou a sebevraždou skončili«.

Aby duch. správce s menším rozrušením veřejnosti takové rozhodnutí učiniti mohl, jest mu v pastorálním působení občas v kázání, v křesťanském cvičení, ve styku s osadníky poučiti osadu o tom, jak smýšlí katolická Církev, jež jest strážkyní panictví a panenství svobodných lidí, spolu však i přísluhovatelkou svátostného manželství, o smyslné lásce přepjatě liberalismem idealisované.

Jestliže pak za živa kárala hřích, nemůže i po smrti symbolicky i fakticky dáti svůj souhlas pohřbem ve společném hrobě jich poměru. Neboť tím by se prohřešila proti poctě, kterou dává na jevo ukládáním v rodinný hrob všem těm, kdož za živa přirozenými, zákonnými a posvátnými svazky spojeni byli. Jisto jest, že, i když osada rozhodným slovem duch. správce ve dnech pohřbu se rozruší, přece jen po delší době aspoň rozumnější věřící v klidném uvažování důvodů jeho jednání schválí. Nedá se upříti, že i podobné zachování se kněze v duchu církevním slouží pro výstrahu.

Právní přítel a rádce.

Snůška praktických hlavně ustanovení a rozhodnutí
o věcech z oboru církevního práva.

Pořádá Dr. ANTONÍN BRYCHTA.

Manželka, která není od svého manžela soudně rozvedena, ač žalobu o rozvod manželství podala, a již není zvláštní bydliště vykázáno, které si pouze svémocným odchodem od manžela zvolila, nemůže žádati, aby jí manžel vydal svršky, jež jako výbavu do manželství přinesla a u něho zanechala. Třeba tak za právo uznati:

a) Poněvadž jsou veškeré svršky, vyjma ženské šatstvo, takové, že jich lze užiti v domácnosti, ano jež jsou v domácnosti nutné. Z toho vysvítá, že měly strany úmysl, aby těchto věcí po dobu trvání manželství oba manželé společně užívali.

b) Manželství stran (žalobkyně a žalovaného) není v daném případě ani soudně rozvedeno, ani zrušení svatebních smluv po rozumu § 1264 obč. zák. vysloveno, naopak je proveden důkaz, že nebyl žalobkyni ani zvláštní byt povolen. ¹⁾

c) Z té příčiny ospravedlněno jest zdráhání se strany žalovaného, vydati žalobkyni její svršky, jež do manželství přinesla. ²⁾ Nejvyšší soud dne 13. září 1893 č. 8259.

* * *

Manžel nemůže žádati náhradu útrat na pozůstalosti své zemřelé manželky za její lékařské ošetřování v poslední její nemoci vzešlých z těchto právních důvodů:

1. Po rozumu § 91. obč. zák. náleží mužovi, svou manželku slušně živiti bez ohledu, zdaž má manželka vlastní jmění či nic. Slušná výživa zahrnuje povinnost, poskytovat manželce potravu, oděv, byt a ostatní potřeby, k nimž zajisté patří i lékařské ošetřování v případě nemoci, což vysvítá z § 672. obč. zák. ³⁾

¹⁾ Zmíněný § 1264 obč. zák. zní: »Bylo-li soudním rozsudkem nalezeno, že manželé mají býti rozvedeni, a není-li rozvedením vinna strana žádná, aneb jsou-li jím vinny strany obě: může ten neb onen manžel žádati, aby svatební smlouvy byly za zrušeny prohlášeny«.

²⁾ Připomenuto budiž, že druhá stolice rozhodla ve prospěch žalobkyně.

³⁾ Dotčený § 672 obč. zák. zní: »Odkáže-li se vyživení, jest v tom obsažena potrava, oděv, obydlí a jiné potřeby, a to až do zemření« . . . K tomuto, jakož i v § 91. obč. zák. obsaženému důležitému právnímu ustanovení mělo by se v duchovní správě bedlivě přihlížeti. Vykonalo by se nejednou mnoho dobrého a předešlo i se značnými útratami spojeným soudům!

2. Zaplatil-li manžel za svou nemocnou manželku lékařské útraty, vykonal tím jen svou, zákonem mu uloženou povinnost a nemůže proto žádati náhradu těchto útrat na dědicích své zemřelé manželky, při čemž nerozhoduje, zdaž zapravil lékařské útraty před nebo po smrti manželky. Vrchní zemský soud pro království České dne 7. února 1893 č. 3.555.

* * *

Manžel, jehož manželství bylo soudně rozvedeno, nemůže na svou manželku podati žalobu pro přestupek, v § 525. tr. z. obsažený (porušení manželské věrnosti). Důvody toho jsou:

1. Jak z nadpisu i obsahu § 525. trest. zák. vysvítá⁴⁾, nemůže býti o porušení manželské věrnosti vůči rozvedenému manželu řeči, je-li manželka od něho soudně rozvedena a žije-li ve zvláštní domácnosti. Zmíněný totiž § trest. zák. mezi jiným (v prvním odstavci) stanoví: »Jiné hlubší nemravnosti, jako krádeže a t. d. zůstávají se, pokud z rodinná veřejnost nevycházejí, domácí toliko kázní«. Z toho sluší odvozovati, že má zákonodárce na mysli pouze nemravnosti v rodině spáchané, tedy nemravné skutky osob, v rodinném svazku pospolitě žijících, vůči kterým přísluší právo kázně hlavě rodiny a jichž potrestání z pravidla kázní domácí zůstává. Z toho jde,

2. že může soud proti nemravnostem takovým jen tehdy trestně zakročiti, když staly se v rodině a když nemohou použitím domácí kázně býti zamezeny. V případě, o jehož rozsouzení běží, byly však sporné strany od stolu a lože, jakož dokázáno, rozvedeny, důsledně není mezi nimi manželského rodinného poměru, který je §§ 91. a 92. obč. zák.⁵⁾ upraven a z té příčiny nemůže rozvedený manžel žádati, by jeho manželka pro porušení manželské věrnosti byla potrestána, pokud toto není jako cizoložství trestné.⁶⁾ Nejvyšší jako kasační soud dne 26. června 1894 č. 4697.

⁴⁾ Nadpis ten zní: »Kdy z případů, které jinak zůstaveny jsou kázní domácí, stávají se přestupky proti veřejné mravopoctnosti.«

⁵⁾ Přihlédneme-li blíže k celému obsahu těchto §§, třeba vyznati, že se s ním toto dovodění úplně nekryje, aniž je i při extensivním výkladě oněch paragrafů mimo všecku pochybnost, lze-li jich i při soudním rozvodu manželů od stolu a lože co dokladu pro zrušení manželského poměru takových stran užiti, zvláště má-li se zřetel k rozhodnutím téhož nejvyššího soudu, na př. ze dne 12. května 1863 č. 3249, 10. října 1866 č. 7417, 3. dubna 1872 č. 3122 a t. d., dle nichž má i rozvedená manželka právo, slušnou výživu od muže žádati. Ač v takovém případě manželský poměr buď na vždy nebo na čas pominul, nepominuly závazky a povinnosti rozvedených manželů vůči sobě, jak z uvedených rozhodnutí (jakož i z dv. dekretů ze dne 16. ledna 1786 č. 518, 14. března 1788 č. 796 a ze dne 15. května 1818 č. 1455) jasně vysvítá.

⁶⁾ Závěrečný tento passus obsahuje názor, kterému katolická nauka i církevní právo naprosto odporuje. Theolog i kanonista není ani na okamžik o tom v pochybnosti:

1. Že je tělesné obcování i rozvedeného manžela třetí osobou porušením věrnosti manželské a proto cizoložstvím, ježto i od

D r o b n o s t i .

Podává Dr. Josef Burian.

Jak povstalo křesťanské náboženství?

Roku 1897 přinesl orgán socialní demokracie v Čechách »Právo« článek nadepsaný: »Jak povstalo křesťanské (rozuměj katolické) náboženství«, — kde o katolickém náboženství tvrdily se věci tak nesmyslné, že na první pohled každý z katolíků jen trochu uvědomělých mohl uhádnouti studnici, z níž »Právo« čerpalo tento zdroj novověké osvěty pro své stoupence. Tak na př. se tam tvrdilo mimo jiné: r. 150 počato uctíváním Krista, r. 225 rozhodnuto o božství, r. 281 rozhodnuto o trojbožství; r. 1117 zakázáno kněžím se ženiti papežem Jiřím VII. (!!!) — a t. d. Studnici socialně demokratických (a také pokrokářských) rozumů, pokud pojednávají o katolickém náboženství, bývají rozličné protestantské hanopisy z věků předešlých, jimiž útočí se na Církev za tou příčinou, aby zaslepeným stranníkům se ukázalo, že Církev během času se pozměnila v učení svém a že není tatáž, jako bývala v prvních dobách. Rozumí se, že socialní demokraté a pokrokáři v předpojatosti, jakou chovají ke všemu, co jest katolické, přisahají na všechny ty údaje, volajíce: Hle, tak se dělají články věroučné.

Sháněl jsem se, najdu-li pramen těchto historických údajů — a našel jsem hned prameny dva — ovšem oba protestantské. Jeden z hanopisů byl vydán v Anglii (Ballington a Bulton, Horn-castle) a nese nápis: »Udání času, kdy v římské církvi povstalo

stolu a lože rozvedené strany nepřestávají býti manžely, an jejich manželství rozvodem se nikterak neruší, mohouc pouze smrtí jedné strany býti rozvázáno, jak toho

a) zákon božský: Gen. 1, 27; 2, 24; Mat. 19, 5; I. Koř. 7. a t. d.;

b) pozitivní zákon církevní: Conc. Trid. sess. 24. can. 2. 5, 7. zřejmě dosvědčuje.

2. Důsledně, jako je porušení věrnosti manželské cizoložstvím, když žijí manželé pospolitě v společenství manželském, podobně má tento skutek tutéž povahu do sebe, žijí-li manželé od sebe odloučeně bez ohledu, zdaž jsou soudně od stolu a lože rozvedeni, aneb zdaž o své újmě manželské společenství přerušili.

3. Z toho plyne, že je každé porušení věrnosti manželské cizoložstvím, důsledně proviněním in utroque foro velikým a trestatelným, an se jím ruší lehkovážně a) přísaha věrnosti manželské, b) zneuctuje velikou měrou svátost manželství, jakož i důstojnost manželského svazku Efes. 5. 25. nn. a posléze, ať o jiném pomlčíme, c) dává zlý příklad a pohoršení, často i podnět k dlouho trvajícím sporům a soudům, které v příčině legitimacy dětí a dědictví vzniknouti mohou.

4. Posléze vnučuje se zajímavá otázka, jakou povahu má do sebe porušení věrnosti manželské jedním manželem, není-li cizoložstvím a není-li jako takové trestatelné, an je přece dle všeobecného přesvědčení, jakož i se zřetelem k povšechnému způsobu mluvení pouze smilstvem nazvati nelze?

nové učení« — druhý má za původce pastora Puaxe v Angersu (r. 1846) — a jest pojmenován »Rodní list«.

Jak údaje obou věrohodných (!!!) dějepisců souhlasí, jest vidno z následujícího srovnání:

Údaje času anglického anonyma:	Údaje času dvojctih. pastora Puaxe:
Vzývání svatých započalo 700	Vzývání svatých započalo 375
Primát papeže 1215	Primát papeže 600
Sedm svátostí 1547	Sedm svátostí 1160
a t. d.	a t. d.

Bohužel do katolického náboženství smí tlouci každý, kdo chce a jak chce. Kdo nás brání? — Co v hanopisech nahromaděno očividné nepravdy, hanebné lži, jedovaté pohany s patrným úmyslem!

Dotkne-li se někdo dnes jen z daleka ritualní vraždy, — může býti připraven, že spis jeho propadne konfiskaci — a pravdy katolické? Soustavně se hanobí a v posměch uvádějí. a k tomu ke všemu se velkomyslně mlčí. Pro katolicismus není pardonu!

V r. 1897 vyzval jsem v »Slovesch pravdy« časopis »Právo«, aby dokázal, co tvrdí o tom, jak povstalo křesťanské náboženství. »Vyzýváme tímto (tak jsem napsal,) veřejně časopis »Právo«, aby dle pravdy dokázal, co tuto tvrdí, a jsme ochotni, přinese-li nezvratných důkazů o svém tvrzení, věnovati mu na ty různé fondy tisíc korun. Jinak jsme nuceni na pranýř hanby přibiti ono bezměrné darebáctví lidí ničemných a prolhaných, kteří lží a nepravdou dělnický lid balamutí a o poslední jiskru víry přivádějí.«

Na odpověď čekám podnes.

Proselytismus

V posledním sešitě »Rádce duchovního« pravil jsem, že nezbytně potřebí jest hnutí protestantského si všimati. Proud ten valí se k nám z Němce, jest podporován protestantskými penězi a národnostní nesnášlivostí. Na ukázkou podávám některé obrázky, jak loví protestanté nesmrtelné duše.

V Trnovanech u Teplic rozsévají pastoři na rodinných večírkách símě náboženských sporů. Protestantští fabrikanté činí nátlak na své dělníky, aby odpadli od víry, a skutečně mnozí podleli nátlaku. Jednomu katolickému kamenníku nabízela se práce při stavbě nového protestantského kostela v Trnovanech pod tou podmínkou, odpadne-li od katolické víry. A co odpověděl kamenník? »Nechte si vaše peníze, a já si nechám svou starou katolickou víru.« —

V Chabařovicích (Karbitz) sliboval agitátor jednomu horníku, odpadne-li, nový oblek. Ale zbožná žena jeho odvrátila ho od takového úmyslu, řkouc, že raději do pozdní noci bude pracovat, aby mu uspořila na nový oblek. —

V jednom místě okresu Teplického platil fabrikant za jednoho horníka tolik kořalky, až mu slíbil, že odpadne. Druhý den naléhal naň, aby dostal slovu a písemně svoje odpadnutí oznámil. »To jsem neslabil já, nýbrž kořalka«, pravil horník, a zůstal katolíkem. Aby takhle katolíci obraceli na víru, to by bylo křiku! To by se házelo osvětou, svobodou svědomí, snášelivostí a t. d. Protestantům projde vše.

Romanarum Congregationum decreta novissima.

Nonnulla dubia solvuntur.

R. D. Ioannes Barber Pons, Ecclesiae Cathedralis Minoricensis Beneficiarius et Sacrarum Caeremoniarum Magister, de R. mi sui Episcopi consensu, sequentia dubia Sacrorum Rituum Congregationi resolvenda humillime proposuit, nimirum:*

Dub. I. An omnes ad medium chori accedentes et recedentes unico genu flectere teneantur, Canonicis exceptis, quum non sit in altari maiori SS. mum Sacramentum reconditum?

Dub. II. An consuetudo utendi cingulo ad instar fasciae tolerari possit?

Dub. III. An toleranda consuetudo utendi fundo caerulei coloris sub velo translucenti in fimbriis et manicis albarum?

Dub. IV. Dum dicitur »Fidelium animae« in fine officii, estne manu producendum signum Crucis ad instar benedictionis?

Dub. V. Thurificatio Ss mi Sacramenti, estne facienda duplici ictu in triplici ductu, etiam intra Missam solemnem, ante Introitum et ad Offertorium?

Dub. VI. Cereus Paschalis, debetne ardere, dum cantatur Missa in Vigilia Pentecostes?

Dub. VII. Ante Ss. Sacramentum discoopertum tenentur ne semper utroque genu flectere, iuxta decretum 937 — 1627, d. d. 19. Augusti 1651, ad 6, etiam processionibus interessentes imo et pluvialibus induti?

Et Sacra eadem Congregatio, ad relationem subscripti Secretarii, exquisito voto Commissionis Liturgicae, omnibusque accurate perpensis, rescribendum censuit: Ad I. Affirmative. Ad II. Tolerari potest enunciata consuetudo ubi viget, donec cingula hucusque adhibita, consuenter. Ad III. Affirmative et detur decretum n. 3780 d. d. 12. Jul. 1892, ad V. Ad IV. Negative. Ad V. Affirmative iuxta decretum 3110—5318 d. d. 22. Martii 1862, ad 20. Ad VI. Negative, et servetur specialis Rubrica Missalis. Ad VII. Affirmative, si agatur de accedentibus et recedentibus, iuxta citatum decretum,

Atque ita rescripsit. Die 24. Novembris 1899.

C. Episc. Praenestin. Card. Mazzella.

S. R. C. Praefectus.

D. Panici, S. R. C. Secretarius.

Listy homiletické.

Neděle II. v postě.

Hlavní příčiny nynější bídy lidské.

»Pane, dobře jest nám zde býti.«

Mat. 17, 4.

Na krátce před Svým utrpením pojal Pán Ježíš Petra, Jakoba a Jana na horu vysokou a proměnil se před nimi. Byli to ti samí tři nejpřednější apoštolé, kteréž vzal s sebou Pán Ježíš také na horu Olivetskou, aby viděli Jeho ponížení, když úzkostí krvavě se potil. Petr, Jakob a Jan měli býti svědky Jeho největší slávy i největšího ponížení, aby upevnila se víra jejich; neboť Petr zvolen byl za tu skálu, na níž spočívati měla celá Církev; Jakob měl první z apoštolů život položiti za Mistra svého, Jan pak živ jsa přes sto let, nejdéle vydával svědectví o tom, co viděl. Proměnil se Spasitel před apoštoly, aby se přesvědčili, že On jest Mesiáš a Syn Boží, jak to nedávno Petr vyznal řka: »Ty jsi Kristus, Syn Boha živého;« proto Sám Bůh Otec prohlašuje Jej za Syna Svého, Jehož mají poslouchati, proto Mojžíš a Eliáš přišli klanět se Mu na důkaz, On že naplní zákon i proroky, On že jest Ten, na něž zákon i proroci ukazovali a se připravovali.

Petr na hoře plným srdcem zvolal: »Pane, dobře jest nám zde býti.«

Ohlédenme-li se my za našich dob okolo sebe, pozorujeme-li lidi rozličných stavů a povolání, musíme opravdu vyznati, že není dobře zde býti. Skoro všude nalézáme nespokojenost, všude bídu, všude naříkání. Všecko se pachtí, zdraví i život v šanc dává, a přece mnoho, mnoho tlačí chudého i bohatého, prostého i vznešeného. A odkud to, že jest za našich časů mezi lidmi tolik nespokojenosti, tolik bídy? První křesťané trvali na radostech, byli šťastni i v mukách, poněvadž těšili se vírou Kristovou, a my máme totéž učení Páně jako oni, n.y máme také svobodu vyzná-

vati je — a přece naříkáme, jsme nešťastní? Jaké jsou tedy příčiny nynější bídy lidské? Těch jest více, ale o dvou nejhlavnějších chci učiniti dnes řeč a pravím tedy:

Tolik bídy na světě pochází odtud, že jest za našich dnů mezi lidmi

1. málo víry,
2. málo lásky.

A kde není víra a láska, tam není Boží požehnání.

P o j e d n á n í.

1. Od těch dob, co Adam a Eva po pádu vyhnáni byli z ráje, trvá bída na zemi, neboť hřích Adamův potáhl za sebou brzy hřích Kainův a jiných na tisíce, a s hříchem množila se i bída na světě. Pán Ježíš nás od hříchů vykoupil, a ačkoli všecku bídu časnou neodstranil, ačkoli nás do pozemského ráje nazpět neuvedl, přece v učení Svém lidem ukázal, jak by se mohli všeho zlého zbaviti, anebo alespoň i při té bídě pozemské šťastnými býti.

A že učení křesťanské připravuje opravdu člověku spokojenost, ano ráj zde na zemi, to dokázali v životě svém nejenom jednotliví svatí, nejenom mučenníci prvních století, to dokázalo se i na jednom celém národě. Byl v Americe odloučen od jiných v jedné zemi národ divokých Indiánů, k těm přišli hlasatelé víry křesťanské, nábožní Jesuité, s velikou prací podařilo se jim konečně obrátiti celý národ i krále. Ale nejenom víře Kristově je naučili, nýbrž i domy stavět, ve vesnicích a městech bydlet, pole vzdělávati, řemesla provozovati, ano i hudbě a zpěvu vyučili misionáři národ ten. A takovou horlivost u nich našli, že opravdu všickni v celé zemi řídili se ve všem po zákonu křesťanském. Tam nebylo závisti a zlosti, sváru a zlodějství, tam nebylo potřeba bičů a vězení — neboť vládla tam láska křesťanská, proti které největším proviněním byl hřích. Šťastná to země, ráj to na zemi, kde láska k Bohu, láska k bližnímu byla hlavním pravidlem, kde neznali hrubých hříchů. Ale ráj ten přerušen byl asi po staletém trvání od cizích bezbožných přistěhovalců, kteří tam přinesli a rozmnožili hřích a s ním všelikou bídu.

A tak bylo i v naší zemi, moji drazi, jindy lépe než jest za našich dnů, jindy ovšem ještě hůře. Nemusíme ale tuze daleko jíti nazpátek, mnozí z nás ze zkušenosti své to dosvědčí, že před 30—50 lety bylo mnohem lépe, než jest nyní. Nebylo tolik chudých, nebylo tolik nouze, nebylo tolik podvodů a nepoctivosti jako jest nyní. A to proto, že bývalo jindy mezi lidmi více víry než jest nyní.

Pán i nepán uznával nad sebou spravedlivého Pána Boha, který jeho skutky vidí a podle jeho skutků mu odplatí, a proto bál se mocný utiskovati chudého, okrádati sirotky. Bál se každý vševidoucího Boha, a pomýšlení toto zdrželo mnohého od krádeže,

od podvodu v míře a váze. Příkázání Boží platila jim více než nyní zákony, které se zachovávají jen k vůli trestu, který na ně jest uložen.

Jak to bylo krásné, když hospodář přijde z chrámu Páně, shromáždil děti i čeládku, vyptává se na slovo Boží, kteréž poslouchali, a sám doplňoval, kde paměť jejich nedosahovala.

Jak to bylo krásné, když ráno a u večer hospodář a hospodyně se všemi domácími společně vykonávali svou modlitbu, když o dnech svátečních a v čase postním zaznívaly společné nábožné zpěvy z domů katolických.

Tenkrát mohli se mladí od starých, mohly se dívky na příkladě rodičů učiti té pravé úctě a poslušnosti k Bohu a k Církvi sv. tehdaž naučily se dívky od rodičů opravdu modliti, kdežto nyní mnohé dívky se naučí jenom modlitby odříkávati, poněvadž na matce, na otci nevidí nábožnou modlitbu; tenkrát se dívky na příkladech rodičů naučily rozuměti tomu, co ve škole z náboženství si pamatovaly, ale nyní mnoho se učí ve škole, a přišedše domů, vidí toho u rodičů právě opak; a Bůh požehnával.

Ano, dříve bývalo lépe, poněvadž bylo více víry.

Nyní bohužel každý chce býti pánem, každý by rád podle svého jednal, a nad sebou nikoho ani Boha neuznával. Nejen v městech, nejen mezi pány, alebrž i na vesnicích jest jich dosti takových, kteří majíce plnou hlavu pošetilých myšlének, Pána Boha by nejraději docela odklidili; proto Církev sv. a její napomínání, chrám Páně a jeho příkázání jest jim obtížné a protivné. — Oni chtějí býti bez Boha.

A poněvadž není té pravé živé víry, kterou hlásá Církev, které žádá od nás Bůh, proto není ani víry člověka k člověku. Nejlepší přátelé, nejbližší příbuzní nevěří jeden druhému, každé jednání, jež mají mezi sebou, musí býti ztvrzeno písemností a svědky, a co není upsáno aneb chybně upsáno, to upře bratr bratru, syn otci. Co jest tu marných výloh, co neblahých soudů proto, že lidé jeden druhému nevěří, že slovo, slib ruky dání nemá více platnosti, ano i přísahy zneužívá se k dotvrzování lži a klamu. Po právu a spravedlnosti se nyní mnozí lidé málo ohlízejí, ale cizího statku si žádají, a když jest možno bez trestu si cizí věc přivlastniti, tu se žádný se svým svědomím neradí, jen když kapsu naplní.

A tu máte první a hlavní příčinu, proč jest tolik bídy na světě.

Lidé přišli o víru z částky neb docela. A počíná se již ukazovati, co jeden nábožný muž pověděl, že člověk bez víry jest horší než dravé zvíře, neboť dravé zvíře se upokojí když se nasytilo, ale člověk, který na hlas svědomí nedbá, Boha se nebojí, v spravedlnost Boží nevěří, ten nikdy neustane od nepravostí svých, jeden hřích, jedna nepoctivost rodí jiných deset.

2. A druhá příčina toho, že se na světě zle vede, jest, že se mezi lidmi nalézá málo lásky; málo lásky k Bohu, málo lásky k bližnímu.

Nedostatek lásky jest ovšem jen následek nevěry. Neboť kdo nechce věřiti, že všecko, co má, jen od Boha má, a že jenom Bůh může a chce jej učiniti časně a věčně blaženým, ten Boha nebude milovati.

. Kdo Boha nemiluje, jak ten bude z lásky k Bohu milovati bližního? Kdo nechce o věčné odplatě slyšeti, co ten dá na napomínání Církve svaté, aby hojnou almužnou a jinými skutky milosrdnými shromažďoval si poklady v království nebeském, které mol a rez nekazí.

Zkrátka kdo nemá víry, víry křesťanské, ten ve všem, co činí a žádá, ve všem hledá jen sebe, své pohodlí, svou čest, o jiné nedbá; co jest mu z toho, jestli celé rodiny umírají hlady, jestli jeho bližní přicházejí o čest a jmění, jen když on statky své rozmnožuje, jen když jeho ukáزالost u lidí netrpí. Kdo nemá víry, ten nemá jiné lásky než takové zistné, hříšné lásky k sobě, kteráž k vůli svému pohodlí obětovala by celý svět. Bohatší hledí potlačiti chudého, chudý nepoctivě pracuje bohatému, jeden druhého hledí osiditi, oklamati, oč může; počestnost ustoupila chytrosti a lsti. Z lásky činí lidé již velmi málo, každý krok chtějí míti již penězi zaplacený, ale za peníze učiní také všecko, ať to dobré nebo zlé. Ve společnosti takových lidí nemůže býti dobře.

Ale řekne snad někdo, že ty věci líčím velmi černé, že tak zle není, namítne snad někdo, také že tak bývalo vždycky. Ale kteří jsou starší mezi vámi a znají časy předešlé, ti mi přisvědčí, že bylo v mnohém ohledu dříve lépe; bylo více poctivosti, více víry, více lásky mezi lidmi; a ostatně bude-li víry a lásky mezi lidmi pořád více a více ubývati, jak se bohužel nejen u nás, ale i v mnohých jiných zemích ukazuje, k jakému to konci se dostaneme? Pak nebude nikdo ani životem ani jměním jist, pak bude platiti právo: kdo s koho, ten toho — jako se to bohužel už počíná jeviti.

Jsou chvála Bohu ještě duše nábožné, jsou ještě celé rodiny, kde stará kázeň křesťanská se zachovává, kde znají a okoušejí ještě moc nábožné modlitby, ale mezi takovými věrnými křesťany nenalezneš také ony nespokojence, kteří z nepravosti klesajíce do nepravosti konečně v bídu, ba v zoufalství upadají. —

První krok k uzdravení a polepšení jest, poznati svůj neduh, svůj nedostatek; přemýšlejte dnes tedy všickni, jestli i vás nezmocnila se anebo nechytá-li se vás už ten neduh, na němž duchovně stůně a hyne tolik lidí, totiž nedostatek živé víry, nedostatek lásky. A jestli poznáte na sobě něco churavého, uživejte léku, pokud jest ještě pomoci, přijímejte ochotně do srdce svého slovo Boží, rozmnožujte nábožným čtením a modlitbou svou víru, vzbuzujte často a skutkem cvičte se v lásce k Bohu a k lidem.

Ta bída veliká, která za našich dnů dílem již nastala, rozervanost, drahota jest jako napomenutí od Boha, jako hrozící prst Boží.

Ta volá k nám jako Jonáš: »Ještě 40 dní« — ta volá k nám, co Pán Ježíš nad Jerusalemem: Kolikrát chtěl jsem shromážditi! Ó, kéž by slyšeli lidé toho hlasu a dali se na pokání jako Ninivetští! Zvolejme již dnes: »Ó Bože, my v Tebe věříme, my Tebe z celého srdce milujeme«. Amen. † Jan Herčík.

N e d ě l e III. v p o s t ě.

O lásce k nepřítelům.

»Chod'te v milování, jako Kristus miloval nás.«
K Efes. 5, 2.

Za času, kdy zuřila v Paříži cholera, ubírala se milosrdná sestra, jménem Marie, ulicemi pařížskými; tu napadl ji opilý dělník a zasypal nejhrubšími urážkami. Sestra šla mlčky svou cestou dále. Druhého dne o poledni přivedli do nemocnice, kde ona sestra nemocným posluhovala; člověka, jenž onemocněl cholerou. Poněvadž nemocnice byla přeplněna, nechtěli nemocného přijmouti; již chystali se přibuzní s nemocným k odchodu, když v ústřety jim přišla sestra Marie; ihned poznala v nemocném onoho muže, jenž včerejšího dne ji tak hrubým způsobem urazil, a prosila úpěnlivě, aby byl přijat do nemocnice. Prosba její oslyšána nebyla. Sestra sama upravila nemocnému lůžko a s obdivuhodnou péčí jej obsluhovala, a nemocný záhy cítil ulehčení. Za několik dní přestala sestra k němu docházeti. — »Kde jest sestra Marie?« ptal se nemocný. I odpověděli mu, že následkem velikého namáhání podlehl cholerové nákaze. Za několik dní odnesli ji na hřbitov.

Dělník onen uzdraviv se, chodíval pak často na hřbitov a zde u hrobu sestry Marie hořce plakával a se modlíval.

Vzácný to příklad, nejmilejší, lásky k bližnímu, ano více — lásky k nepříteli. Pravdu má sv. apoštol Pavel, praví-li, že mezi ctnostmi největší jest láska. Láska nezná mezí, dovede zapomenouti na každou křivdu, dovede odpustiti každé bezpráví.

Než, bohužel, že u většiny lidí nacházíme pravý opak; sami sice dovedou ubližovati, než běda tomu, kdo se jich jen poněkud dotkne, na lžici vody, jak říkáme, by jej utopili, a přece Kristus praví: »Milujte své nepřátely.« Tou příčinou umínil jsem si dnes ve jménu Krista Ježíše promluvit o tom,
proč máme nepřátely své milovati.

P o j e d n á n í.

Moji drazí! Dejme tomu, že by někdo z vás měl zlatý prsten s drahocenným drahokamem. Na procházce vypadne nepozorovaně drahokam z prstenu a marné všechno hledání. Z jara hrají

si dítky na cestě, kudy druhdy jste šli, a náhodou najdou onen drahokam. Vy jej dostanete zpět celý pošpiněný, celý blátem obalený. I táži se: Ztratil ten drahokam něco na ceně, že blátem jest pošpiněn? Zajisté že ne.

A podobně jest i s duší lidskou.

Tím, že duše lidská jest pokálena hříchem, nepozbyla na své veliké ceně. Proto hříšná jest řeč těch, kdo praví o svém nepříteli: »Kdo by takového hříšníka miloval, jenž dovede jen člověka urážeti a mu ubližovati!« Příteli, neprolil Kristus právě tak Svou předrahou krev na kříži za tvého nepřítel: jako za tebe? Máš-li doma dvě děti, jedno zdravé a druhé nemocné, miluješ snad to zdravé více než to nemocné? Anebo nebývá právě opak toho, že větší láskou lneš k nemocnému dítěku? A hle! duše hříšná jest tím nemocným dítěkem, jež tím většího ošetření potřebuje. Vždyť i za ni prolil Kristus Svou drahocennou krev a touží po její spasení.

A dále: Není také tvůj nepřítel povolán, aby jedenkrát bral podílu na radostech nebeských?

»Takový hříšník nepřijde do nebe,« pravíš. Ó nemluv tak, tobě nepřisluší o tom rozhodovati, ty nevíš, neobrátil-li se ještě a nezemřel-li jako světec. Což Maria Magdalena, sv. Matouš a Markéta z Kortony nevedli dříve pustý, hříšný život? A jak zemřeli? Jako svatí! Táži se tě dále, není-li ten nebeský Otec Otcem tvým a zároveň i tvého nepřítel? Nese-li nemile otec pozemský, když dítky se mezi sebou sváří a se nenávidí, oč více musí Otec nebeský v nelibosti míti ty, kteří na sebe sočí a proti sobě jednají.

I jest tudíž slušno, abychom nepřátely své milovali.

Avšak nejen jest to slušno, nýbrž jest to naše svatá povinnost.

Či nestojí v Písmě sv.: »Milujte své nepřátely a dobře činite těm, kdož vás nenávidí«? Mat. 5, 44. Zdaž nepraví Kristus Ježíš: »Milujete-li ty, kteří vás milují, jakou odplatu míti budete, zdaž i publikáni toho nečiní? A budete-li pozdravovati toliko bratří svých, což více činíte, zdaliž i pohané toho nečiní«? Mat. 5, 46—47. »A Bůh nebeský slunci svému velí vzcházeti na dobré i zlé; a déšť dává na spravedlivé i nespravedlivé.« Mat. 5, 45.

Kristus Pán nejen slovem, ale i příkladem Svým hlásal lásku k nepřátelům.

Ó rcete, mohl-li kdo více milovati nepřátely, než to činil Kristus? Uzdravoval nemocné a místo vděku sočili Naň židé, vytýkajíce Mu, že uzdravuje v sobotu. Nedbaje toho — a zapomenuv na vše zahrnoval opět a opět lidstvo všelikým dobrodínm.

A co učinil tehdy, když vyšel na horu Olivetskou a popatřil na město Jerusaleim, na to místo, kde tolik ústrků, tolik pronásledování zakusil a viděl v duchu, jaký osud očekává nešťastné město, že bude se země smeteno, že nezůstane kámen na kameni? Snad jásal? Snad se radoval, že Bůh pomstí bezpráví na

Něm páchané? Nikoliv, Kristus plakal. A co tehdy, když pněl na kříži v hrozných bolestech mezi nebem a zemí, snad proklínal ty katany, již Mu to vše způsobili? Snad jim vyhrožoval trestem? O nikoliv, On prosil za ně a volal: »Otče, odpusť jim, neboť nevědí, co činí.«

A nevolá dále týž Kristus: »Kdo chce za mnou přijíti, zapři sebe sám a vezmi kříž svůj a následuj mne«? Co jiného to značí než: Kdo chce za mnou přijíti do nebe, snášeť trpělivě křivdy a ústrky, a následuj mne v lásce k nepřítelům.

Jedenkrátě sv. Jan almužník dal žebrákovi menší almužnu, než tento očekával. Tu jal se mu žebrák hrubým způsobem spřelati. Kolemjdoucí služebníci chtěli řeč tak opovážlivou ztrestati, ale svatý Jan pravil: »Nechte ho, já už 60 let Boha urážím, a On mne s trpělivostí a láskou snáší, a já bych neměl tuto nepatrnou urážku snáseti?«

Ano, svatí a světice Boží následující Krista ve všech ctnostech, následovali Jej i v lásce k nepřítelům. Známo vám, že svatý Štěpán, umíraje pod deštěm kamení, jež rozkacený zástup židů na něho metal, volal: »Pane, nepokládej jim toho za hřích.« Skut. ap. 7, 59. A náš milý patron svatý Václav klesaje u dveří chrámu staroboleslavského, byv proklán rukou vlastního bratra Boleslava, volal: »Bůh ti odpusť, bratře.«

A takových příkladů ze života světců a světic mohl bych vám vypravovati celou řadu.

Chci jen ještě se zmíniti o jistém šlechtěném knězi. Za času francouzské revoluce pronásledoval povstalec katolického kněze, chtěje jej zabiti. Kněz, utíkáje, dospěl až k proudu veliké řeky. Nerozmýšleje se, skočil do proudu a přeplaval na druhou stranu. Povstalec pustil se za ním; než uprostřed opouštěly ho síly a on, počav tonouti, volal o pomoc. Co učinil kněz? Skočil opět do řeky a vysvobodil z náručí smrti toho, jenž chtěl ho o život připraviti.

Proč dal Bůh židům desatero Božích přikázání na hoře Sinai? Jistě, aby je plnili. Proč pravil Kristus: »Milujte své nepřítely«? Snad proto, abychom činili pravý opak? Zasloužili bychom potom jména následovníků, učenníků Kristových?

Ať nikdo neříká: »Nemohu odpustiti.« Co mohli jiní, můžeš i ty, Bůh nežádá nic nemožného.

»Odpustil bych,« dí jiný, »ale on mne těžce urazil.« Byls potupně poplván, ztrýzněn, připraven o život? To ne. A vidíš, Kristus všechny tyto křivdy odpustil.

»Odpustím, ale nezapomenu,« povídá jiný. Než to není odpuštění ze srdce, jakého od nás Kristus žádá. Modlíš se, »odpusť nám naše viny, jakož i my odpouštíme našim vinníkům«, ve skutečnosti pak toho nečiníš. Či chceš si z Boha posměch tropiti a jej obelhávati? Myslíš, že taková modlitba něco pomůže? Kdyby Kristus nám měl tak odpouštěti, jako my svému bližnímu, byli bychom všichni již dávno zavrženi.

Pročež, milý křesťane, máš-li nepřitele, smíř se s ním; kdyby toto mé kázání alespoň dva nepřátele sblížilo, více bych si nepřál. Odpouštění nepřátelům jest nejen slušné, nýbrž jest to naše povinnost. Kristus to poručil, náboženství to hlásá. Pryč tedy s hněvem, pryč s pomstou. Slunce nezapadej nad hněvem našim. A ublíží-li nám někdo, uděláme lépe, když vzdechneme prosbou Otčenáše »odpusť nám naše viny . . . našim vinníkům«, než když záštim naplníme své srdce.

Budme ujištěni, odpustíme-li svým nepřátelům rádi a ze srdce, odpustí a nás na milost přijme Kristus na věčnosti. Amen.

Václav Pokorný, kaplan v Liblicích.

Svátek svatého Josefa.

Pracovitost svatého Josefa.

»Člověk rodí se ku práci«.

Job. 5, 7.

Vstupme v duchu s úctou posvátnou do památného domku Nazaretského, vstupme uctivě do domácí svatyně Rodiny Páně a pozorujme sv. Josefa, držícího v náručí svém Ježíše, Jenž jej otcem nazývá! Jak dojemný, jak tklivý to obraz! Svatost veliká, vznešenost neobyčejná obestírá veškeru bytost sv. Josefa, jenž na loktech svých chová nejsvětějšího Syna Božího. K srdci Jej tiskne, s láskou a oddaností k Němu lne. Diví se a raduje se, když slyší, že veliké věci mají se splniti na božském dítku. V pravdě otcovsky se o Ježíše stará. Jako poklad nejdražší Jej opatruje, před ukrutným Herodem s Ním do cizí země prchá, se zármutkem a bolestí Jej v Jerusalemě hledá. Žije a pracuje pro Toho, Jenž má spasiti svět.

Podivuhodné postavení Prozřetelnost Boží určila sv. Josefu. Pochází z rodu na světě nejvznešenějšího a nejslavnějšího, pochází z královského rodu Davidova, který má dáti světu Mesiáše. Sám však jest chudým tesařem. Prosté řemeslo provozuje na místech, kde slavní předkové jeho nosili korunu a žezlo. Snáší rozmary, tvrdost a pohrdání lidu. Než nenaříká, nereptá; trpělivě a vytrvale prací rukou svých živí sv. Rodinu. Jako chudobný řemeslník nemohl si osvojití ctnosti, kterými vynikali ti světcové, kteří, jsouce všeho ruchu a hluku světského vzdáleni, v odloučenosti a samotě byli živi a na modlitbách Bohu sloužili. Sv. Josef žil a pracoval ve světě. Nicméně Písmo sv. mu dává čestný název »spravedlivého«. A právě pro tuto spravedlnost svou byl vyvolen za snoubence nejblahoslavenější Panny Marie a za pěstouna Syna Božího. Tato vznešená důstojnost získala sv. Josefu velikou slávu dle slov Pisma sv.: »Kdo strážcem jest pána svého, oslaven bude«. Přisl. 27, 18.

Když Herodes božské dítě v jeslích chtěl zabít, sv. Josef zachránil Je a s Ním i budoucí Církev svatou. Církev katolická má až dosud týž osud jako druhdy Ježíš. Pokolení těch, kteří Církev sv. pronásledují a ji zahubiti usilují, nevymře nikdy. Proto i Církev sv. hledá pomoci a ochrany u sv. Josefa, aby uvedla na cestu víry všechny ty, kteří zbloudili, by konečně jednou zvíťazila pravda nade lží a světlo nad temnotou. Církev sv. volá k věřícím všech stavů slovy krále Faraona: »Jděte k Josefovi: a cokoli on vám řekne, učíte!« 1. Mojž. 41, 55. Nuže pojďme i my dnes k sv. Josefovi a učme se od něho životu bohabojnému a spravedlivému, učme se od něho pokoře a trpělivosti, učme se od něho zvláště křesťanské pracovitosti!

Sv. Josef jest vzorem křesťanského dělníka. Kdyby všickni křesťanští dělníci a řemeslníci spravedlivého Josefa následovali, pak by palčivá otázka dělnická na základech křesťanských ku všeobecnému uspokojení byla brzo rozřešena! Sv. Josef byl prostým, chudým tesařem; svého řemesla pilně si hleděl. Práci poctivou chléb vezdejší si vydělával a o živobytí neposkvrněné Panny a Syna Božího se staral. Nebylo nadbytku, ale nebylo také bídy v posvátné chýši Nazaretské, v níž čisté a tiché domácí štěstí sídlilo. Byla to zlatá, svatá domácnost. Základem šťastného a spokojeného života Rodiny svaté byla modlitba a práce. Pracovitost sv. Josefa jest zvláště pozoruhodná, proto budiž předmětem naší úvahy!

Svatý Josefe, ochrance katolické Církve, oroduj za nás!

P o j e d n á n í.

1. Údělem člověka na zemi jest práce. Bůh ihned na počátku postavil člověka do ráje rozkoše, aby ho vzdělával a ostříhal. Ve stavu nevinnosti byla ovšem práce radostí, rozkoší, po pádu však stala se práce obtíží a břemenem, stala se trestem a pokáním. »Zlořečená (bude) země v díle tvém, v pracích budeš jísti z ní po všechny dny života svého. Trní a hloží tobě ploditi bude V potu tváři své jísti budeš chléb.« 1. Mojž. 3, 17—19. Job úkol člověka na světě naznačuje správně těmito slovy: »Člověk rodí se ku práci«. A práce jest skutečně nesmírným dobrodiním a požehnáním pro lidstvo. Práce jest základem štěstí a podmínkou spokojenosti. Jen člověk činný, pracující jest šťasten a spokojen. Ubohým však a politování hodným tvorem jest člověk, který v nečinnosti a zahálce tráví dny života svého. Ubožák podobá se řece, která, místo aby bystrým tokem mlýny popohánějšc, louky a pole svlažujšc a všude na březích požehnaní zanechávajšc, do moře širého spěchala, v pustém a shnilém bahně bídně se ztrácí. Práce sílí a otužuje tělo, podporuje zdraví, osvěžuje ducha, chrání před břichem, práce posvěcuje duši, práce jest pramenem časného i věčného pokroku. Práce jest pramenem ctnosti, zahálka však jest matkou nepravosti. Proto praví Písmo svaté: »Neměj v nenávisti těžkých prací a orby, kterouž stvořil Nej-

vyšší. Sirach 7, 16. Lenost bídu plodí, ruka přičinlivá pak bohatne. Svätý apoštol Pavel píše: »Prosíme vás, bratři, abyste se snažili pokojni býti a svou práci konati a rukama svýma pracovati.« I. Thessal. 4, 10—11.

Člověk jest stvořen ku práci. Povinností jednoho každého jest tudíž pracovati a to buďto hlavou nebo rukama. Proti této povinnosti se prohřešují ti, kdo málo aneb vůbec nic nepracují, dále ti, kdož ustavičně nebo příliš mnoho pracují a konečně ti, kdo pracují bez dobrého úmyslu.

2. Na světě jest valný počet křesťanů, kteří pracují málo nebo docela nic. Mají takové jmění, že bez práce mohou býti slušně živi. Den ode dne, rok od roku oddávají se zábavám a veselostem. Rozkoš a požitek smyslný jsou jim cílem posledním. Sotva že pozdě ráno vstanou, již přemýšlejí, jak den zabijí, jak dlouhou chvíli si ukrátí, jakou návštěvu učiní, jaký výlet podniknou. Nikdy však jim v mysl nepadne, aby nějakou hodinu věnovali užitečné práci, aby bol a bídu svého spolubližního zmírnil, aby nějaké pozeňnané dílo vykonali. Nepocítují slasti a radosti, jakou působí člověku vědomí, že vykonal dobrý skutek. Jsou to tvorové ubozí, nešťastní. Vážné práci se odcizili, hřivny, Bohem jim svěřené, zakopávají a křesťanských povinností svých neplní. Život jejich jest pln hnusu a ošklivosti jako stojatá voda. Jest to život ztracený, neboť život bez práce jest smrt. Kdo nepracuje, sám si život ztrpčuje a otravuje; zlé svědomí jej trýzní, vyčítá mu, že ruce v klín skládá a tráví z toho, co píle předků snesla. A vzpomene-li si konečně takový člověk na poslední věci své: na smrt, soud, nebe a peklo, táže-li se, je-li život jeho životem, jaký Bůh žádá od křesťana, vzpomene-li si na slova spravedlivého Soudce: »Neužitečného služebníka uvrzte do temnosti zevnitřní, tamť bude pláč a skřípění zubů«, Mat. 25, 30., tu jisto jest, že nitro takového lenocha pod tíhou podobných myšlének jest nespokojeno a rozerváno. Lze-li kde na zemi nalézt ještě ohlas rajske blaženosti, jest to dojistá v duši pracujícího, spravedlivého křesťana.

Ještě však většího opovržení zasluhují ti křesťané, kteří jmění nemajíce nepracují a pracovati nechtějí. Štítí se práce a klamem a podvodem dovedou si zaopatřiti milodary, které na podporu pravé a nezaviněné chudoby jsou určeny. Svou bídnou leností rvou takřka chléb z úst chudších chorých a hladových, kteří pracovati nemohou. To jest křivda do nebe volající Bůh jest ochráncem chudých, vdov a sirotkův. A kdo ty svou leností olupuje a z jejich chudoby kořistí, bude zajisté od Boha potrestán způsobem zvláštním. Nechť se tedy nikdo za práci nehanbí! Bez práce nebylo na světě ještě nic velikého vykonáno. Nechť nikdo v zahálce cti nehledá, neboť nikoli práce, nýbrž zahálka jest znamením duševní slabosti. Kdo zahálce uvykl, ať jí odvykne! Ať pohlédne na sv. Josefa, patrona práce, a prosí jej za přímluvu a sílu, by z neblahé a zhoubné nečinnosti byl vyburcován a plodně a užitečné práci uvykl!

3. Jako někteří křesťané pracují málo nebo vůbec nic, tak zase jiní pracují příliš mnoho; přepínají síly, což činí obyčejně ze ziskuchtivosti. Práce neklidná a chvatná, přílišný shon síly močí jest chorobnou známkou naší doby. Jsou lidé, kteří ani v den sváteční si nedopřávají oddechu, kteří v den sváteční rovnou tak pracují jako v obyčejný den všední. K vůli špinavému zisku neostýchají se znesvěcovati den Páně. Jsou mistři, hospodářové a továrníci, kteří docela nutí své dělníky pracovati v neděli a v zasvěcené svátky. Jenom tehdy, když jim hrozí peněžitá pokuta, nedávají ve svých dílnách a závodech pracovati. Podivná to věc! Bojí se přestoupiti nařízení lidské, ale nehrozí se přestoupiti příkázání Boží: »Pomni, abys den sváteční světil!« Bojí se peněžitě pokuty, ale Toho, jenž může i duši i tělo uvrhnouti do pekla, se nestrachují. Tak nesvědomití chlebovárcové olupují lid pracující o den sváteční. Nutí jej ku práci ustavičné, což jest proti lidské důstojnosti. Člověk není přece bezduchým strojem, aby nepřetržitě, bez oddechu pracoval. Není živ člověk pouhým chlebem, nemá jen tělo, má také duši. Nemá-li jednatel mravně zpustnouti, potřebuje nezbytně oddechu a odpočinku. K tomu právě jest den sváteční, jenž jest požehnáním a dobrodiním chudého, dělnického lidu. Svátky to jsou, které oslazují pozemský život člověka. Svátky, uvádějce na paměť tajemství sv. víry, křesťana s Bohem spojují. Slavení služeb Božích povznáší, vzdělává, poučuje, posvěcuje. Ušlechtilými zábavami, čtením dobrých knih duch okřívá a se obveseluje, tělo nahrazením nových sil ku práci schopnějším se stává. Otec, který celý týden ode tmy do tmy pracuje, může v neděli a v den sváteční v kruhu své rodiny déle prodletí, aby na výchování svých dětí lépe dohlédl, je k životu zbožnému a mravnému povzbudil a nepřístojnosti potrestal a odstranil. Z toho patrně, že k urovnání neutěšených poměrů společenských svěcení dnů svátečních jest nevyhnutelně nutno. A bylo by to skutečně jen ve prospěch společnosti lidské, kdyby příslušní činitelé všemožně o to se zasadili, aby dnové sváteční naprosto všeobecně byli svěceni. »Co jest platno člověku, byt všecken svět získal, a na své duši škodu trpěl?« Mat. 16, 26.

Sv. Josef netoliko vytrvale od rána do večera pracoval, nýbrž i horlivě plnil své náboženské povinnosti. Světil dny sváteční, konal v chýši své pobožnost domácí a každoročně i dalekou cestu do Jerusalema podnikal, aby se tam ve chrámě Hospodinu klaněl. Právě to věrné, plnění povinností učinilo Josefa velikým světcem. Rovněž tak věrně a svědomitě mají všickni křesťané plniti povinnosti svého náboženství. I křesťané mají obvyklé modlitby pravidelně konati, v dny sváteční celou mši sv. nábožně slyšeti, aspoň jednou v roce se zpovídati a v čas velikonoční nejvyšší Svátost oltářní přijímati, v ustanovené dny se postiti, dle možnosti almužnu dávatí, Boha nade všecko a bližního svého jako sebe sama milovati.

Těmhle povinnostem může každý křesťan snadno dostáti, neboť Bůh nežádá nic nemožného.

4. Nejvznešenějším účelem lidské práce jest čest a sláva Boží. »Všecko k slávě Boží činite«. I. Kor. 10, 31. To jest ta nejlepší stránka, kterou si také nejblahoslavenější Panna Maria vyvolila, a kteráž nebyla odňata od ní. Nuže, přátelé mili! pracujte i vy ke cti a slávě Boží, konejte vše v dobrém úmyslu!

Kdybyste pracovali bez oddechu a bez únavy, kdybyste neustále nesli břímě dne i horka, kdybyste pracovali tak, že by se vám pot s čela lil, kdybyste pod tíhou svých prací klesali, kdybyste sebe více a sebe houževnatěji pracovali, kdybyste však pracovali bez dobrého úmyslu, veškero vaše namáhání bylo by marno, práce vaše nebila by pro vás zdrojem ani pravého štěstí, ani pravého požehnání, ani pravého pokoje. A kdybyste prací svou celý svět získali, nic by vám to neprospělo. Pošetilec jest, kdo se namáhá a lopotí jedině k vůli bidné mzdě, kterou mu svět platí, kterou mu často zkracuje a o kterou jej nezřídká šidí. Pošetilcem jest, kdo pracuje výhradně jen za mzdu časnou a pozemskou, neohlížeje se na mzdu nebeskou a neočekáváje odměny věčné.

Vizte sv. Josefa! Z lásky k Bohu vše činil. Z lásky k Ježíšovi prchal do Egypta a tam také z lásky k Ježíšovi delší dobu prodléval. Z lásky k Ježíšovi navrátil se nikoli do Betléma, nýbrž do Nazareta. Z lásky k Ježíšovi pracoval ve své dílně, z lásky k Ježíšovi všecko konal, Ježíšovi zasvětil celý život svůj.

Křesťané mili! I vy všechny práce své z lásky k Bohu konejte! Ne sobectví, ne ziskuchtivost; nýbrž vůle Boží má vás ku práci poháněti. Dobrým úmyslem tedy všechny své úkony posvěcujte! Šlechetným úmyslem vše, co činíte, můžete jako kouzelným proutkem proměnit v neocenitelné zásluhy. Co byste z nekalých pohnutí vykonali, třeba by svět nad tím žasnul, bylo by hříchem. Co však s dobrým úmyslem vykonáte, to na věčnou pamět zapísáno bude do knihy života. Naopomeňte tudíž nikdy, k činům svým připojiti dobrý úmysl! Každodenně z rána všechny své starosti a práce obětujte Hospodinu! Tažte se vždy se sv. Terezií: »Proč to činím, proč se modlím, proč pracuji, proč jím, proč si oddechu dopřávám...?« A sami odpovězte: »Bože můj milý! Z lásky k Tobě všecko tohle činím, Tobě obětuji všechny práce své, Tobě zasvěcuji všechny kroky své, Tobě zasvěcuji celý život svůj«. Modlete se a pracujte! Pracujte s Ježíšem! Ježíš bude vás při práci podporovati, těšiti a síliti, na práci vaší pak bude spočívati požehnání nebes. Tak nejlépe užítujete svou činnost a svou práci pro věčnost a na základech pevných, nerozborných, na základech Samým Kristem položených zbudujete velikolepou a velebnou budovu svého časného i věčného štěstí. Sv. Josefa v pracovitosti následujte, křesťansky spravedlivě živi buďte a pak jako věrní služebníci jistě vejdete jednou v radost nebeského Pána, Jenž vám dá korunu spravedlnosti, která na skráních vašich stkvíti se bude věčně. Amen.

Frà L. Štolc.

Svátek Zvěstování Panny Marie.

(Neděle IV. v postě.)

Opatrnost neposkvrněné Panny.

»Zarmoutila se nad řečí jeho, a myslila, jaké by to bylo pozdravení!«

Luk. 1, 29.

Na hoře Sinai, která se trásla a byla jako v plameni, za dunění hromu, za svitu žhavých blesků, za mohutného zvuku trub mluvil Hospodin a dal desatero přikázání lidu israelskému, jenž v ležení se zhrozil a velmi se bál. A v Nazaretě, v tom opovrženém městečku Galilejském, tajemství vtělení Syna Božího, které proroky bylo předpověděno slovy nadšenými, děje se tiše, skrytě, beze vsí slávy a nádhery. Věčný, nekonečný Bůh odkládá tu Svou božskou velebnost a běže na sebe křehkou schránku smrtelnosti lidské, aby na zemi přebýval, trpěl a se obětoval.

Spasitel světa hledá na světě matku. Nehledá jí však v paláci královském, kde bohatství, sláva a moc přebývá, nýbrž v nepatrném, prostém domku. Není to dcera knížecí, která drahocenným rouchem, jež zlatem a démanty září, zraky všech okouzluje, není to dcera mocnářova, kterou Sobě Spasitel za matku zvolil, jest to panna chudá, která pochází sice také z královského rodu, ale světu jest úplně neznáma. Jejím bohatstvím jest duše andělská, jejím pokladem jest čistá, liliová ctnost! Proto Bůh ji povznesl k důstojnosti nejvyšší. A v pravdě nikdy na světě nežila žena, která by tohoto vyznamenání byla tak zasloužila jako Marie, neboť jako slunce svou září ostatní světla nebeská překonává, tak i Maria svými vznešenými ctnostmi všecky svaté převyšuje. A právě pro ty ctnosti, které v duši této bohabojné Panny ve květy nádherné krásy se rozvily a leskem rajským se stkvěly, vyvolena byla za Matku Syna Božího. Beránek Boží bez poskvrny vyvolil Si neposkvrněnou Pannu za Svou matku. Požehnaný Páně zvolil Sobě požehnanou mezi ženami za Svou rodičku. A v tom posvátném okamžiku, kdy Maria v pokoře nejhlubší řekla: »Aj, dívka Páně, staniž mi se podle slova tvého,« Luk. 1, 38. — spojil se Bůh s člověkem, nebesa spojila se se zemí. Od onoho památného okamžiku blahoslavi Pannu Marii všickni národové země. Nuže oslavujme i my nejblahoslavenější Pannu pro to nesmírné vyznamenání, ctěme a vzývejme ji vroucně pro její vzácné ctnosti! Než mezi ctnostmi, kterými Bohorodička vynikala, pozornost naši poutá dnes zvláště jedna, která jako vůdčí hvězda všecky ostatní osvětluje, a to jest opatrnost. Poněvadž pak právě tato stěžejní ctnost za doby naší pro život křesťanský jest nesmírné důležitosti, proto budiž předmětem dnešní naší úvahy! Maria jest nám

nejkrásnějším vzorem dokonalé opatrnosti. Následujme jí tudíž věrně v této základní ctnosti, abychom záhuby časné i věčné uchráněni byli!

Maria, milosti plná, oroduj za nás!

• P o j e d n á n í .

Archanděl Gabriel, kníže nebes, stojí před Marií. Přichází k ní ve jménu Boha nejvyššího. Zvěstuje jí poselství nejradostnější, nabízí jí vyznamenání největší, vyznamenání tak neočekávané, tak nepochopitelné. S úctou největší k ní mluví, slovy opravdu andělskými ji pozdravuje, chválou ji zahrnuje. Nazývá ji milosti plnou, požehnanou mezi ženami. A Maria se leká pozdravení andělova, jest zmatena, rozpaky její vzrůstají, líce ohněm jí planou. Maria slyší z úst anděla, jenž poslán jest od Boha, že jest vyvolena za Matku Spasitele. Ó, jak nesmírně ona toužila a prahla po Spasiteli! Nejvroucnějším přáním jejího srdce bylo Vykupitele spatřiti, Jej slyšeti, u Něho milosti nalézt! A hle! nyní anděl Páně jí zvěstuje, že ona jediná ze všech dcer Eviných má se státi Matkou Syna Božího. Než ona jest panna a chce také žíti a zemříti jako panna. Anděl ji těší, vybízí ji, aby se nebála, poněvadž Pán je s ní, poněvadž Bůh ji nade všechny tvory miluje. Vykládá jí nepochopitelné tajemství, vysvětluje jí, že důstojností mateřství Božího nikterak nepozbude neporušeného panenství. Dokládá, že tajemným, zázračným způsobem stane se Matkou Boží. A tu teprve Maria své svolení dává a vůli Boží pokorně se podrobuje.

Příčinou nedůvěry Panny Marie byla moudrá opatrnost. Lilii neposkvrněného panenství chtěla naprosto zachovati, nechtěla býti nijak oklamána. Běželoť tu o nepochopitelné tajemství, jehož rozum lidský vyzkoumati nedovede. Z té příčiny Maria se ulekla a přemýšlela, jaké by to bylo pozdravení!

Přátelé milí! Následujte Panny Marie v opatrnosti a v moudré rozvaze zvláště za dnů našich! Bylo by to sice velice krásné a příjemné, kdybychom tichý a klidný život vésti mohli, aniž by ctnost a spása naše byla v nebezpečení; než život lidský jest boj, a to tuhý, nepřetržitý boj s nepřátely nejrozmanitějšími, kteří netoliko otevřeně a násilně, nýbrž i lsí, klamem a podvodem usilují uvrhnouti nás v záhubu. Tu jest nejen třeba odvahy a zmužilosti, nýbrž i opatrnosti, abychom především zachovali a zachránili nejdražší statek svůj, totiž víru svatou. Dnes víra v tajemství a v náboženské pravdy jest v nebezpečení, neboť čas od času přicházejí různí, podezřelí věrozvěstové, kteří se sice také halí v postavu nebeského anděla, avšak žádný z nich nekáže o věčných pravdách svaté víry křesťanské. Tak na př. jest pravdou neklamnou, že člověk není stvořen pouze pro svět, nýbrž pro nebe, a že jen ten, kdo živ jest z víry, vejde do království nebeského, bezbožní pak že do místa věčných muk zavrženi budou. Hlasatel nevěry však káže docela o jiných věcech, praví:

»Bůh se o člověka nestará pranic. Bohu nezáleží na tom, které víry se přidržujeme. Víra jako víra. Náboženství jest věcí vedlejší. Zemře-li člověk, jest konec všemu, po smrti není nic.« Křesťane milý! Kdyby takový falešný prorok k tobě přišel a slovy tak lesklými, zhoubný však jed v sobě skrývajícími, k tobě mluvil, co bys mu asi odpověděl? Mohlo by se o tobě říci, co praví Písmo sv. o opatrnosti Panny Marie: »Zarmoutila se nad řečí jeho a myslila, jaké by to bylo pozdravení?«

Jest článkem víry, že vinou naší pramáteře Evy kletba hříchu a smrti byla uvalena na veškeré pokolení lidské, že však Beránek Boží Svou nejdražší krví na kříži od hříchnův a věčné smrti lidstvo vykoupil a na věky spasil; dále že Syn Boží založil svatou katolickou církev, již světil poklady Svých milostí, a že jen ten, kdo ze svátostných zdrojů vodu života věčného pije, spasen bude. Jinak však mluví a píše hlasatel nevěry; ve své zaslepenosti opovazuje se tvrditi: »Člověk jest svoboden, nepodléhá žádnému zákonu. Kristus byl sice moudrým učitelem, ale že by byl pravým Bohem a Synem Božím, to jsou báchorky, kterým dnes nevěří již nikdo. A církev? Ta utiskovala jen a v porobu uvedla národy. Evangelium místo pokoje působí nepokoje, rŕznice, hádky a nesváry ve státech, národech, obcích a rodinách. Svátosti jsou zbytečny; hříchnův svých může každý sám před Bohem litovati, aniž by se musil knězi zpovídati; obřady náboženské nemají ani ducha ani života.« Křesťane milý! Kdybys takové ďábelské zásady slyšel anebo v nějaké knize četl, nezachvěla by se bolem a hořem duše tvá? Byl bys tak opatrným jako Panna Maria, kterážto, uslyševši slova andělova, zarmoutila se nad řečí jeho a myslila, jaké by to bylo pozdravení?

Sv. Jan ve knize svého Zjevení píše: »A když se dokoná tisíc let, propuštěn bude satanáš ze žaláře svého: i vyjde a bude sváděti národy«. Zjev. sv. Jana 20, 7. Pán Ježíš Sám praví: »A mnozí falešní proroci povstanou a svedou mnohé. A rozmnoží se nepravost a ustydne láska mnohých«. Mat. 24, 11—12. Sv. apoštol Petr dí: »Přijdou v posledních dnech s oklamáváním posměvači, podle vlastních žádostí chodící«. II. Petr 3, 3. Konečně apoštol národů píše: »Mnozí chodí, o nichž jsem častokrát pravil vám, že jsou nepřátelé kříže Kristova«. Filip 3, 18 »Zlí lidé a svůdcové půjdou v horší bloudíce, i (jiné) v blud uvádějící«. II. Tim. 3, 13. Všecka tahle uvedená slova plní se způsobem až příliš do očí bijícím zvláště za dnů našich. Nevěra jako zhoubná povodeň zaplavuje svět a drtí, ničí vše, co se jí v cestu staví.

Nevěra proniká všechny vrstvy společnosti lidské. Rozbílí sídlo své nejen v paláci velmožově, nýbrž vniká i do přibytku měšťanova, do skladu a krámu obchodníkovy, do dílny řemeslníkovy, do statku rolníkova i do chatrce dělníkovy. Nevěrou hynou jednotlivci, nevěrou hynou i celé národové. Těm pak, kteří sv. víry se drží, nevěrec jizlivě se posmívá a se zlobou ďábelskou volá: »Ty tmáři, ty zpátečníku, viz, jak kolem tebe vše jest jasno, osvíceno! Otevři přece oči a přesvědč se, že čas klamu

a ohlupování již dávno minul! Víra se přežila, dnes stačí vzdělání. • Křesťane drahý! Kdyby k tobě přišel takový posel nevěry a chtěl tobě lžít oči tak otevřít jako pekelný had Evě, zarazil bys se, ulekl bys se? Ty bys měl nejenom se uleknouti, ty bys měl nad takovouto opovážlivou a nestoudnou řečí se zděsiti a vážně přemýšlet. Pak bys poznal, že zjevené slovo Boha živého, učení sv. apoštolů, Církev sv. již 1900 let trvajcí, krev sv. mučenníků, národové křesťanští všech věků dokazují, že slova ona jsou smělou lží. Slyš sv. Pavla, jenž tě napomíná k opatrnosti, řka: »Ale ty zůstávej v tom, čemu jsi se naučil, a co ti svěřeno jest, věda, od kohos se naučil.« II. Tim. 3, 14. To jsou slova, která mluví posel a hlasatel pravdy; kdo tímhle napomenutím bude se vždy řídit, o tom platí budou slova, která řekla sv. Alžběta k Panně Marii: »Blahoslavená jsi, žes uvěřila.« Luk. 1, 45.

Kdo nechce víru ztratiti, kdo nechce nevěře propadnouti, musí nezbytně znáti aspoň ty nejhlavnější prameny nevěry. Předním zdrojem nevěry jest pýcha a domýšlivost.

Nevěra jen tehdy v srdci křesťanově kořeny zapustí, po- zbyl-li vědomí své nicotnosti, své nedostatečnosti a své závislosti. Je-li člověk svoboděn, nezávisl-li na nikom, nemusí-li se nikoho báti, pak ovšem jest schopen všeho. Z té příčiny falešní proroci hlásají naprostou svobodu, kterou prý lidstvu nemůže vzíti nikdo. Vybízejí děti, aby neposlouchaly svých rodičů, vyzývají poddané, aby vrchnosti za sluhy své považovali, volají k národům, aby oltáře a trůny zbořili, nabádají věřící, aby naději na nebe a bázní před peklem šijí svých neskláněli pode jho Kristovo.

K tomuto zlu druží se ještě jiný pramen nevěry: nešlechtný a hříšný život. Křesťanská víra vymáhá život křesťanský. Hříšník však, aby mohl bez překážky hřešiti, začíná v nitru svém živiti různé pochybnosti a řítí se v propast nevěry. Čte bezbožecké spisy a knihy, vstupuje do spolků protináboženských a přátelí se s lidmi, kterým Kristus jest pohoršením a náboženství bláznovstvím. Aby pak svědomí své uspal, vrhá se v náruč smyslných požitkův. Této modle obětuje vše, pravdu i ctnost. Horečná touha po požitcích zaslepuje svět téměř již docela. Valná většina lidí žene a pachtí se jen za tím, co smyslům lahodí. Nic není špatným a bezectným, co přispívá k ukojení smyslných náruživostí. Prostý a poctivý způsob života mizí, přepych a bujnost nabývá vrchu. Před domácími, rodinnými zábavami dává se přednost drahým zábavám veřejným. Nemírná touha po požitcích plodí nové potřeby a vyžaduje stále větších vydání. A tak lidé chudnou, nepravosti vzrůstají, zločiny se množí a víra — hyne. Požitkářství jest největším neštěstím nynějšího světa, neboť otravuje srdce, užívá kořeny ctností, uspává svědomí, odpoutává divoké vášně a náruživosti a dovoluje páchatí bohomrzké zločiny. Požitkářství připravuje úžasné množství lidí o Boha a víru. Lidé pak bez Boha a bez víry jsou lidmi bez mravův, a lidé mravně zkažení, tělesně i duševně vysílení dříve nebo později stávají se lidmi bez vlasti. Slavný Washington dobře pověděl: »Není vlastimilem ten, kdo

brojí proti náboženství a mravnosti, neboť podkopává nejmocnější podpory veřejného pořádku a obecného blaha.

Panna Maria, když ji anděl pozdravil, byla pohroužena v modlitbu. Kdo, přátelé drazí, ozbrojuje se za našich dnů mečem modlitby, když na něj doléhá pokušení? Kolik jest těch, kteří chlebem nebeským, všelikou lsběznost v sobě majícím, se posilují, když na čele jejich krůpěje smrtelného potu se perlí a ztrhané oko jejich v sloup se obrací? A kolik jest těch, kteří v samotu se uchylují, aby nástrahám světa unikli? V Kristu shromáždění! učte se opatrnosti od nejblahoslavenější Panny Marie a pak nakažlivých chorob nynějšího světa budete uchráněni, neboť právě opatrnost uschopňuje člověka, aby vždy poznal a volil pravé prostředky ku spáse. Není to v rukou slabého smrtelníka, aby poroučel duchu času našeho, není ani v moci jednoho člověka, aby osudy národů řídil, výhradně jen víra sv. jest s to, aby všeobecnému zlu vítězně čelila a člověčenstvo oblažila. Pravdivým jest ono veliké slovo: »Jedině v Kristu Ježíši jest spása«. Sv. Augustin praví: »Jericho jest obrazem světa«. Jako za zvuků trub zdi tohoto města padly, tak i při zvucích sv. evangelia mají padnouti zdi starého, hříšného světa a na troskách jeho má povstati město nové, město Boží, v němž by život podle Krista vzkvétal a utěšené ovoce spokojenosti a štěstí vydával. Protož, přátelé drazí, buďte vždy věrnými a horlivými vyznavači sv. evangelia, následujte neposkvřené Panny Marie v moudré opatrnosti a pak každý z vás na konci svého životního boje dojistá bude moci sám o sobě říci: »Blahoslavený jsi, žes uvěřil«. Amen, Frà L. Štolc.

Neděle V. v postě.

Praktické zpytování svědomí.

»Kdo z vás mne může viniti z hřichu?«
Jan 8, 46.

Tak mohl s dobrým svědomím tázati se toliko Pán Ježíš, na Jehož životě nebylo ani poskvřny nedokonalosti. Kdyby bylo na něm dosti málo prášku, jistě by toho použili Jeho nepřátelé, kteří se dívali na počínání Páně černými a zvětšujícími skly. A hle, ať se namáhali sebe více, prášku nenašli. Na otázku: »Kdo z vás . . .« zůstali němi, klopili zraky své, a mnohému počínalo se ozývati svědomí, aby raději činil pokání pro veliké své poklesky a svatého Mistra nechal na pokoji.

»Kdo z vás . . .« Tak nemohli se ptáti ani sv. apoštolové, ba ani největší světcové, vyjímaje nejsv. Rodičku Boží, která byla bez poskvřny hřichu prvotního počata a v celém životě k vůli svému vznešenému Synu zvláštní milostí Boží byla za-

chráněna ode všech nepravostí bědného světa. Ale v celém sboru ostatních světců nenajdeme ani jednoho, v jehož pozemském putování nebylo ani jedné temné skvrny, ani jednoho temného bodu. Ba právě k vůli svým nedokonalostem činili mnozí tak tuhé pokání. Petr zapřel Krista, Pavel pronásledoval Církev Boží, ostatní apoštolové mívali někdy slabou víru, mívali předsudky, hněvali se, přeli se mezi sebou o přední místa v království mesiánském. — A kdybychom se ptali kteréhokoliv jiného světce, sklopil by zraky, volaje: »Bože, buď milostiv mně hříšnému!«

Jestliže nemohli ani největší sloupové Církve říci o sobě, že na jejich duši není ani prášku, tím méně slušela by taková chlouba nám, kteří se tak neopatrně pohybujeme ve světě blátivém, tak málo pečujeme o své spasení, tak příliš se staráme, jen co bychom jedli a čím bychom se odívali. — Na nás že by se neusadilo ani prášku, ani dosti malé poskvrniny? Ó, sklop oko, zarudni se v tváři, hříšníku! Jak planá tvoje výmluva, že nemáš hříchů, že tobě netřeba sv. zpovědi! Dnes pomodli se upřímně k Duchu Sv. a pak se mnou pokorně a upřímně se ptej: »Kdo z vás může mě vinit z hřichu?« Co uslyšíš? Odpovědi budou přicházeti se všech stran, a budou hrozné. Nuže, pokusme se o tyto odpovědi v dnešním rozjímání! Zpytujeme svoje svědomí!

P o j e d n á n í.

Nuže, katolický křesťane, pomysli sobě, že nalézáš se doma a chceš zpytovat svědomí. Vypínáš čelo a tážeš se: »Kdo z vás . . .«

a) Nejprve hlásí se k odpovědi tvůj Bůh, který jest přece vše vědoucí a všudy přítomen. Kdyby tvůj hřích byl sebe tajnější, ba kdybys na něj snad dokonce zapomněl, Hospodin, který zkoumá srdce ledví člověka, má jej dobře poznamenaný v knize života. Vzpomínej, jak byla kolísavá tvoje víra, přílišná nebo zase malá tvoje naděje, chladná tvoje láska! Na Boha jsi nedbal, toužil jsi jen po světském pohodlí. Jak málo jsi se modlil, jak roztržité, nedbalé byly tvé pobožnosti! — Jak jsi Boha urážel myšlenkami, řečmi, rouháním, klením, lehkomyšlným zapřísaháním! Jak málo jsi se staral o sv. náboženství! Ach mnohé zbytečné titěrnosti a neúčinné snahy zaujaly zcela duši tvou, ze sv. náboženství však věděl jsi tak málo, že by tě snad zahabilo malé dítě školní! O přiznej se, že Bůh ti byl vedlejším zaměstnáním! A přece všecko pomine, jen Bůh zůstane na věky! — Pominou rodiče, kteří tě tak milovali, tvoji přátelé, kteří ti tak pochlebovali, tvé peníze, které ti činily život tak příjemným. Pominou tvé vědomosti, tvůj úřad, tvé slavné jméno, kterým se tolik chlubíš. Ba pomine i tvoje tělo, na kterém si tolik zakládáš a pro které na Boha zapomínáš. Zůstane jen tvůj Hospodin hromovládny a bude tvou duši souditi! A právě o Něj staral jsi se nejméně. Ach jaká hrůza! Ó kéž bys mohl vše napravit!

b) Než, nejsme u konce. »Kdo z vás . . .« A na tuto otázku odpovídá nový hlas. Volá naše duše: »Já jsem k obrazu Božímu

stvořena, krví Kristovou vykoupena, určena pro nebeské království. Po sv. křtu, ba také po poslední sv. zpovědi byla jsem drahocenným penízem, vzácnou perlou, měla jsem na sobě bílé roucho nevinnosti. A pohlédni, jak jsem nyní chuda, jak zohyzděna! Kdo mě oloupil? Ty's to byl, hříšníku, pro své tělo, k vůli svým choutkám a náruživostem prodal jsi pekelnému knížeti, co ti mělo býti nejdrahocennější! Ty's pošlapal do bláta obraz Boží, pohrdal jsi krví Krista Pána, zavřel jsi mně nebeské království. Peníz drahocenný leží na smetišti, vzácná perla ponořena jest na dně mořském, roucho nevinnosti roztrhaly a pošpinily šelmy pekelné. O, pohlédni, člověče, vzpomínej přece, jak jsi hřešil!

c) Neoddechuj sobě, ještě není žalobám konec. »Kdo z vás . . .« Hle, přichází tvoje vlastní tělo a trpce si stěžuje: »Tělo má býti chrámem Duch Sv., Bůh Sám chce v něm přebývat!«. A toto tělo jak bylo mnohdy ve stavu zbědovaném, jsouc sníženo až pod němou tvář! Jednou má býti tělo oslaveno a nesmrtelno. Kdyby však nyní měl vyneseno býti nad ním ortel, bylo by vydáno hanbě a mukám pekelným na věky. Kdo toho příčinou? Oj, ty člověče! Svou náruživostí, přílišnou touhou po jídle a pití, svou mlsností, opilstvím, zejména však hříchy proti šestému Božímu přikázání vyhnal jsi Ducha Sv. a obtížil jsi takto své svědomí! O běda, že vlastní tělo, které jsme tolik láskali, pro které tolik jsme se namáhali, musí takto si stěžovati! —

d) Snad nyní utichnou hlasy žalující? Jsme hotovi? Ó, sotva umlklo nejbližší okolí, ozývají se hlasy z povzdálí. »Kdo z vás . . .« A hned hlásí se rodičové, že děti jich nectily, nemilovaly, neposlouchaly. Co vzdorů, hrubých slov, jak mnoho hříchů, které trestá Bůh předčasnou smrtí a hanbou na tomto světě! Řekneš, že již rodičů nemáš, že jsi dospělý. Ó, tu snad tvé manželství bylo požehnáno, a nyní hlásí se tvoje děti, že jsi je slovem nebo skutkem pohoršoval, snad před nimi neuctivě mluvil o sv. náboženství, tupil jejich učitele? Či byl jsi k nim slabým jako druhdy Heli, mazle se s nimi, nadřazuje jim a netrestaje jejich hříchů? Ó, vzpomínej! Vzpomínej i na následky své nedbalosti! — A není žalob ještě dosti. Jsou tu také bratři, sestry, přátelé, sousedi. A jejich ústa probůh co na nás povídají? Ó, že jsme se tak zapomněli! Nyní svědomí nás kárá pro každý svár a nepřátelství, pro každé ublížení, pro každou lež, krádež, pomluvu, pro každou závist! Kéž bychom aspoň napravili a dle možnosti zničili následky svých hříchů!

e) Jest nám dusno doma. Snad lépe se nám bude dařiti venku. Proto rychle na čerstvý vzduch! Zde snad přestane zlé svědomí, zde snad volně můžeme se tázati: »Kdo z vás . . .« O, nejásej! Neslyšíš, jak tě stihá žaloba za žalobou? Tamo volá chrám Páně, do něhož jsi nerad v neděli a ve svátek chodil a v němž jsi se snad někdy choval neslušně. Zde žaluje na tebe pole, na němž jsi v neděli pracoval, řemeslo, jímž jsi se ve svátek zaměstnával. A což tamo ten hostinec, kde jsi tolik natropil hříchů v opilosti, v hádkách, v karbanu? A rozhlédni se důklad-

něji, není někde místo, jež by ti snad nepřipomnělo nepoctivost, krádež, podvod, či jiný ještě hřích, za nějž se stydíš, a kterého jsme posud nejmenovali? — Ó, jak četní jsou hříchové naši, Pane, — buď milostiv nám, nebohým hříšníkům! —

Ano, milí přátelé, často si dávejme otázku: »Kdo z vás . . .«, vzpomínajíce na všechna místa, kde býváme, a na všechny osoby, s nimiž se stýkáme! Vzpomínejme, jak jsme se kde provinili, kde jsme hřešili nebo byli hřichu příčinou! Čiňme tak každý den při večerní modlitbě, dávejme si upřímnou odpověď, a pak snad zmizí hrozná lehkomyšlnost z našeho srdce, pak snad milost Ducha Sv. pohne nás k pokání a polepšení života.

Pro perského krále Daria a Xerxa byli největšími nepřáteli Athéňané. I nařídil král svému otrokovi, aby denně ráno i večer volal u jeho lože: »Pane, nezapomeň Athénských!« Ó, by naše svědomí podobně volalo k nám denně při každé příležitosti: Človče, nezapomeň na hříchy své, které jsou ti tak velikými nepřáteli! Ó, zahub je upřímnou lítostí, dokonalou sv. zповědí a řádným polepšením svého života — Amen.

Bohumír Tomiček, kaplan v Roztokách.

Zasvěťme se božskému Srdci Páně.

Postní kázání.

Napsal Fr. V o h n o u t, děkan v Žlunicích.

II.

Zasvěťme božskému srdci Ježíšovu — srdce plné důvěry a odevzdanosti do vůle Boží.

»Doufejtež, já jsem, nebojte se.«

Mat. 6, 50.

Skoro denně přinášejí noviny z celého okrsku zemského zprávy, jež rozrušují naši mysl a starosti, bázní a malomyslností nás naplňují. Jsou to buď pohromy živelní aneb neštěstí rodinná, tu opět sváry a soudy v obcích, tam vzbouření poddaných proti vladařům, srocení tříd nemajetných proti zámožným, stávky lidu dělnického s pohrůzkami proti prácedárcům; onde opět zoufalý nářek hladovících, jinde loupeže a násilí zlotřilců, souboje vášnivců, samovraždy pošetilců a neznabohů: toť jsou ty temné stíny ze společenského života.

To vše líčeno v novinách ovšem jen se stránky časné.

Však sv. Otec křesťanstva okem zkušeným prozírá dále i k příčinám a následkům toho časného zla a pln starosti volá: »Jaké to temnoty, jaká zaslepenost, jaký blud! Jak nesmírné množství fíťících se v propast věčnou!«

A zajisté bedlivý a sdílný pozorovatel toho všeho zármutkem musí býti uchvácen při pomýšlení, jak mnozí křesťané porušivše základ víry, pozbyli i vsí důvěry v Boha a zoufale vrhají se střemhlav v časnou i věčnou záhubu. A což není pomoci v těch bídách a strastech? Mnozí samozvanci nabízejí sice radu, ale prostředky, které odporoučejí, nesou na sobě ráz nevěry, bezbožectví, a násilnictví. Tak společnost lidskou ovšem nikdy oblažiti a obšťastniti nelze.

A tu zdá se mně, že sv. Otec jako nový prorok Eliáš vstříc vychází těm škůdcům a podvodným rádcům, volaje s důrazem: »Zdaliž není Boha v Israeli (v Církvi katolické), že jdete dotazovat se Belzebuba, boha akkaronského?« IV. král. 1, 3. Slyšte, jak volá k vám božský Spasitel váš: »Doufejtež, já jsem, nebojte se!«

Ano, k důvěře v Boha všemohoucího, nejvyšší dobrotivého a milosrdného chce nás povzbuditi sv. Otec a bezpečný útulek nám naznačuje, volaje:

»Obětujte, zasvěťte božskému Srdci Ježíšovu srdce své, srdce plné důvěry a odevzdanosti do vůle Boží.

Tu naleznete útěchu, posilu a pomoc, jak v dnešní řeči své s pomoci Boží vysvětlím a odůvodním. Božské srdce Ježíšovo přispěje k tomu mně i zbožnému zástupu tomuto milostí Svou.

Pojednání.

Když Kristus Ježíš ve zjevení Svém chtěl povzbuditi blahosl. Marketu Alacoque k rozšíření úcty božského Srdce Svého, slíbil, že nesčíslnými milostmi obohatí Své věrné ctitele, zvláště ale že dá pokoj a klidnou oddanost všem rodinám, kdež uctíváno bude božské Srdce Jeho; že potěší a posílí všechny ctitele Své ve všech protivenstvích a požehná všem podnikům jejich. Tak slíbil Ten, jenž jest věčná pravda a nikdy žádného nesklamal a naznačil božské Srdce Své jako zdroj útěchy a posily pro nás

1. Nuže k vám, rodiny křesťanské, nejprve se obracím a vás se táži, zdali v tomto slibu božského Mistra neshledáváte mocnou pohnutku, abyste božskému Srdci Ježíšovu obětovaly srdce důvěrné? On chce o vás pečovati jako nejlepší přítel váš; zaručil to hned prvním působením po Svém vtělení. Vzpomeňte jen, když bl. Jeho Rodička po svém početí z Ducha Sv. navštívila příbuznou svou Alžbětu v Hebroně, jak podivuhodné účinky pozorujeme tu: Alžběta Duchem Sv. osvícená poznává bl. Pannu jakož Matku Páně a vítá i blahoslaví ji pro požehnaný její plod, který pod srdcem nosila; však i nemluvnátko v životě Alžbětině, ten veliký Předchůdce Páně, plesá z návštěvy té a

kněz Zachariáš obdržev opět řeč, používá jí k oslavě Boží a Duchem Sv. ozářen, prorokuje o připraveném díle vykoupení.

Tu vizte ten nejkrásnější obraz štěstí a požehnání rodinného; a kdo to způsobil? Božské Dítě ještě v lůně Rodičky Své. Nepoznáváte-li tu ten divotvorný pramen všeho blaha a štěstí v rodinách — to božské Srdce Ježíše Krista?

Nuže, kde budete hledati vy, rodiče křesťanští, štěstí a požehnání pro sebe i pro rodinu svou? Kde spíše naleznete ho jako u Ježíše Krista? On tedy budiž vaší nadějí, Jemu s důvěrou odporoučejte sebe i děti své. A zajisté, kde matka křesťanská s radostí a důvěrou pozdravuje a vzývá nejvznešenější vzor matek křesťanských, Rodičku Boží, která pod srdcem nosila to božské Srdce Páně, kde otec velebí Boha a slovy zbožnými k božskému Vykupiteli obrací mysl rodiny své, tam plesají radostí i děti jejich nad požehnáním Božím, jehož účastny se stávají. Ó, neztrácejte tedy důvěry v nejdobrotivější a nejmocnější Srdce Ježíše Krista; obětujte, zasvěťte Mu důvěrné srdce své!

Dobrotivou a milostivou pomoc, kterou osvědčil Ježíš Kr. již jako nemluvně rodině Zachariášově, prokazoval napotom častěji za Svého veřejného působení všem rodinám, které s důvěrou k němu se utíkaly.

Nevíte-liž k vůli komu a pro koho hned první zázrak vykonal? Pro novomanžele v Káni Galilejské, aby je z nesnází vytrhl a jim záruku požehnání svého poskytl.

A ještě více učinil pro manžele křesťanské. On manželství povýšil za svátost, připojil k němu jako převzácné věno milost Svou se Svým požehnáním, aby křesťanští novomanželé povinnosti své ke ctí Boží, k svému spasení a ku blahu celé rodiny zastávat mohli, tak že sv. apoštol prohlásiti mohl o manželství křesťanském, že jest to tajemství veliké čili svátost vznešená v Kristu a v Církví. A potřebují manželé ovšem pomoc k plnění důležitých povinností; vždyť jedná se tu nejen o duše jejich nesmrtelné, ale i o ty, které jejich péči svěřeny jsou, totiž o děti, jež Bůh na křtu sv. za své děti přijal a z rukou rodičů je jednou požádá.

Že ale vy, rodiče křesťanští, můžete děti své s důvěrou božskému Srdci odporoučeti, souditi lze z té láskyplné obětavosti, kterou dítkám božský Přítel jejich osvědčoval, když matky k Němu děti své nosily a vodily, prosíce, aby jim požehnal, což vždy ochotně a sláskou činil. Když ale jednou po dlouhém kázání byl velice umdlen a učenníci proto zdržovali a bránili matkám, aby Mistra neobtěžovaly, tu pln laskavosti pravil k učenníkům: »Nechte dítek a nebraňte jim ke mně jíti, neboť takových jest království nebeské« Mat. 19, 14.

Hle, Pán Ježíš vždycky jest ochoten dítkám se obětovati, jim žehnati a spásu jejich vyhledávati: můžete-li tedy, rodiče, dítkám svým obětavějšího přítele nalézti, můžete jim jistějšího požehnání a štěstí zabezpečiti jako u Ježíše Krista? Nuže, obětujte božskému Srdci Ježíšovu děti své, v té pevné důvěře, že se jich

ujme, jim požehná, je šťastnými učiní pro tento i budouc život. —

Však doléhají mnohdy na rodiny rozličná, často i těžká pokušení, ohrožují je mnohé svízele; a čím měl bych tu těšiti vás kř. rodiče, ve vašich nesnázích a starostech, na koho vás odkázati ve vašich potřebách, od kterého lékaře radu a pomoc slibovati ne-li na Ježíše Krista, jenž zarmoucenému Jajrovi dceru vzkřísil, starostlivému úředníku královskému syna uzdravil a k prosbě otcově onoho nešťastného mladíka zlého ducha zprostil? Ano, ten Ježíš Kr., jenž milosrdenstvím hnut těšil zarmoucenou pláčící matku Najmskou a syna vzkřísěného jí navrátil: ten dobrotivý a všemohoucí Spasitel bude míti pomoc a milosti pro vás, jen v Prozřetelnost božskou se odporoučejte a s důvěrnou odevzdaností, jak Ježíš Kr. nás tomu učil, se modlete: »Bůd' vůle tvá jako v nebi tak i na zemi.«

Toto podrobentí vůle naší vůli Boží právě žádá od nás Kristus Ježíš, když volá: »Synu, dcero, věnuj mně srdce své.«

Dobře porozuměli tomu oni světci, kteří modlívali se: »Pane, nežádám ani zdraví, ani nemoci, ale jen to, co ty chceš.« Nuže, všechny své potřeby, svízele a strasti obětujte, zbožní rodiče, svému božskému Spasiteli, a božské Srdce Jeho, slituje se nad starostmi vašimi a v mocnou ochranu svou přijme dítky vaše. Zasvěťte jen s důvěrou božskému Srdci Páně rodiny své.

Jelikož božské Srdce Ježíšovo ve Svou ochranu vzalo rodiny křesťanské, musilo postarati se též o výchovu a zušlechtění dítek. A měl to skutečně božský mistr na paměti. Vždyť On dítky k Sobě volal, aby je v pravdách náboženských utvrzoval, On je učil modliti se, On jim vykládal povinnosti, které mají k Bohu, k rodičům a představeným; On mravné, nevinné dítky ostatním lidem za vzor a příklad předváděl, říkáje: »Nebude-li jako malíčci, nevejdete do království nebeského.« »A běda tomu, kdo by pohoršil jednoho z nejmenších těchto!«

Nepoznáváte-li, křesťanští rodiče, v tomto jednání a v těch slovech božského Spasitele zjevnou vůli Jeho, abyste dítky své vychovali pro Něho? Nuže, jaké učitele a vychovatele obstaráte pro dítky své? Nemusí-li vám záležeti na tom, aby dítky vaše byly odchovány dle zásad božského Spasitele, aby v sv. učení Jeho poznaly pravidla křesťanského života, aby ne pouhá světská humanita čili povrchní světská slušnost, ale posvěcení za dítky Boží a věčná spása byla cílem dítek vašich? Učení bez Boha nadýmá, ono řídí se zásadami pyšných andělů, kteří Bohu, svému Stvořiteli všemohoucímu se podrobili a poměr poddanosti a poslušnosti k Němu uznati nechtěli. Takového vychování bez Boha, bez náboženství nepřejete si zajisté pro dítky své vy, rodiče křesťanští, ale žádáte pro ně vychování dle zásad křesťanských: nuže, zasazujte se to, aby školy vaše v duchu Ježíše Krista byly zařízeny a vedeny; žádejte zákonů, jimiž skutečně nábožensky — mravné vychování mládeže se předpisuje a pak budete moci upokojeni býti stran osudu dítek svých, nebo odrůstati a vzdělávati

se budou pod ochranou božského učitele a pečovati bude o ně Božské Srdce Ježíše Krista.

2. Mluví-li o poměrech rodinných, nemohu opomenouti zmíniti se o rodině větší, sestávající z jednotlivých národů, sloučených pod žezlem našeho nejmilostivějšího zeměpána a konečně i o té veliké rodině rozšířené po celé zemi, již nazýváme společnost lidskou.

A jak vypadá to v této velké rodině?

Právě tu ony smutné poměry starostí a obavou naplnily šlechtné srdce sv. Otce, že bolestně zalkal, jak mnozí v temnotě bloudí a v propast hroznou se řítí. Ovšem neskrotitelné vášně a náruživosti nedávají lidstvu klidu a pokoje, zášť národnostní popouzí jeden národ proti druhému; k tomu připojuje se nezdolná zpupnost s jedné, a vzdorovitá nepoddajnost s druhé strany; zvedá se bouře proti trůnům a oltářím; ruku zločinnou pozvídá jeden proti druhému, zapomínaje, že je to bratr jeho; ustálené poměry se převracejí násilím a vzpourou, tak že bedliví pozorovatelé toho všeho, pokud ještě trochu víry si zachovali, s bázni a strachem volají jako učenníci Ježíšovi druhdy při bouři povstalé na moři: »Pane, zachovej nás, hyneme.«

Však tentýž Ježíš, jenž domlouval malomyslným učenníkům volá i k nám: »Co se bojíte málověrní!« Mat. 8, 25. »Doufejtež, já jsem ochránce váš, nebojte se!«

A jestli vyznavači Ježíšovi protivenství a nejhorší pronásledování zakoušeti musí, jestli nedocházejí zastání, nenalézají práva, myslí dodává jim božský přítel a Pomocník Ježíš Kr., volaje k nim: »Zdali nepředpověděl jsem vám, že budete míti nátisk na světě. Ale doufejte, já jsem přemohl svět« Jan 16, 33. Ó, důvěřujte tedy v Ježíše Krista, jenž utišil bouři na moři a upokojil již mnohou bouři; On dovede uklidniti i rozechvělou společnost lidskou. V Jeho ochranu, v Jeho božské Srdce s důvěrou se odporoučejme.

Však mnohým zdá se i při vší přítulnosti k Ježíši Kristu ta obluda nevěry a bezbožecké nevázanosti příliš strašlivá a děsná, a úzkostlivě ohlížejí se po rychlé pomoci; lekají se o ten zbytek víry a spravedlnosti křesťanské, aby snad ze srdcí lidských na dobro vyrván nebyl; děsí se těch násilností nevěreckých Antikrista, který společnost křesťanskou vyvrátiti hrozí: ale i tu volá Ježíš Kristus jako druhdy za temné noci na věrné Svě: »Doufejte, já jsem, nebojte se!«

A což měli bychom my snad méně důvěry v Božství víry Kristovy osvědčovati, nežli druhdy člen rady židovské Gamaliel, ač ještě milosti křtu sv. nepřijal? Právě k nepřátelským zákoníkům a fariseům: »Jestli z lidí jest ta rada aneb to dílo, rozpadneť se; pakli z Boha jest, nebudete moci ho zrušiti«. Sk. ap. 5, 38.

My víme, že Církev sv., že naše víra katolická jest dílo Syna Božího; a proto žádný nevěrec, ba ani zapřísáhlý antikrist nebude moci zničiti ho. Bojujeť nepřítel našeho spasení proti dílu

vykoupení již od té doby, kde Bůh v neskonalém milosrdenství slíbil prarodičům našim Mesiáše; bojuje úskoky a nátlaky nejzlo-myslnějšími, má pomocníky mezi pekelníky i zvrhlými syny Adamovými na miliony a jak často již jásali tito náhončí ďáblové, že jest s Církví již konec a chystali se vítězoslavně k jejímu pohřbu: a hle, Církev vítězně vycházela z bojů a pronásledování pohanských císařů, vítězně vyvázla z úkladů nevěreckých filosofů a z násilnictví bezbožných anarchistů a Kristus, božský zakladatel její, dodáváje nám důvěry, jako slavný vítěz volá k nám: »Doufejtež, já jsem přemohl svět!«

A jako chrání božské Srdce Ježíšovo celou Církev, veškeré křesťanstvo proti zlosti pekelné, tak útěchou, posilou a ochranou svou přispívá každému jednotlivci v jeho křížích a pokušeních, jestli s důvěrou k Němu béře útočiště své, o čemž uvéstí mohu dojemný příklad z doby pronásledování křesťanů.

Sv. Roman mladý křesťan, jsa mučen, hlasitě vyznával Ježíše Krista. To popudilo soudce pohanského a hrozil dáti mu vytrhnouti jazyk. On však odpověděl: Donutíš-li mne mlčeti, vyznávati budou nemluvňata pravdu místo mne. Potupně usmál se soudce a nechav přivolati tříleté děcko, pravil k Romanovi: Dokaž tedy, co umíš. Nakloniv se Roman k dítěti, tázal se ho: Pověz nám, milé dítě, co je rozumnější, klaněti se Ježíši Kristu jakožto Bohu, či těm nesčetným bohům, jak to pohané činí? Hošík odpověděl: Bůh toliko jeden jest; bohové pohanů jsou modly. Soudce zlostí se třesa, obořil se na pachole: Kdo tě učil bláznovství tomu? Dítě odpovědělo; Matka a matku Bůh. To rozrušilo soudce tak, že nechal přivolati matku a před ní dal dítě do krve zmrskati. Jiní pohanští diváci nemohli se zdržeti pláče a veřejně reptati počali proti ukrutnosti soudcově. Matka, obraz to bolestné matky Boží pod křížem, přimlouvati se jala dítěti k trpělivosti, připomínajíc mu nemluvňátka betlémská. Dítě trpělivě snášelo bolesti, ale nařkalo na palčivou žízeň. I těšila je matka, řkouc: Jsi u pramene, dítě mé, a brzo občerství tě Sám Kristus Ježíš, jen setrvej. A dítě usmálo se a trpělo, až soudce poručil je odpraviti. Tu vzala matka dítě do náručí, políbila a pozvedla je vzhůru, zvolajíc: S Bohem, drahé dítě, vzpomeň na mne v království Ježíše Krista, a buď mně tam přímluvčím. A se slovy: Tvůj je, ó Pane, chlapec dívky tvé, rozestřela plášť, aby do něho zachytila hlavičku odpraveného synáčka. (Hahn—Hahn: die Märtyrer).

* * *

Z příkladu toho seznali jste, zbožní křesťané, jak plní Kristus Ježíš svůj slib, že milostí a požehnáním Svým splácti bude rodinám křesťanským i jednotlivým vyznavačům Svým přichylnost a důvěru božskému Srdci Jeho osvědčovanou. Nemalemyslněte tedy při rozličných pokušeních tohoto života. Bůh dopouští ale neopouští; On jen zkouseti chce naši trpělivost a povzbuditi naši důvěru, ochoten jsa tisíckrátě nám nahraditi ne-li zde, tedy na-

jisto v království nebeském, co pro Něho s odevzdaností do vůle Boží snášíme. Vždyť slíbil tak sv. Janu ve zjevení Svém fka: »Kdo zvítězí, dám jemu seděti s sebou na trůnu svém, jako jsem já zvítězil a sedím s otcem svým na trůnu jeho.« Zjev. 3, 21. Zasvěťme a obětujme se tedy dnes božskému Srdci Páně s plnou důvěrou a odevzdaností do sv. vůle Jeho. Ano božské Srdce Ježíšovo, Tobě náležeti chceme v životě i smrti. Tvoje dítky jsme, Ty jsi nás krví svou vykoupilo, nalož s námi podle vůle Své. Jako Ty v zahradě getsemanské tak i my ve všech křížích a pokušeních modliti se budeme: »Otče, je-li možné, ať odejde ode mne kalich tento, však ne jak já chci, ale jak Ty chceš«. Velebeno a oslavováno budiž nejsv. Srdce Ježíšovo na věky Amen.

III.

Zasvěťme božskému Srdci Páně srdce své v pravé lásce křesťanské.

»Bud'tež následovníci Boží jakožto synové nejmilejší a chod'te v milování, jakož i Kristus miloval nás a vydal sebe samého za nás v obětování a a obět Bohu k vůni líbezně.«

Ef. 5, 1. 2.

Ohlédněme se kolem sebe a pozorujme, jaké jsou pružiny, které pohánějí nynější život valné většiny lidstva. Jest to egoism, samoláska, prospěchářství. Každý při všem, co se od něho žádá, neuvažuje, zdali to mravné, spravedlivé a šlechetné; ale táže se: »co z toho budu mít?«. Zdá se to býti jednání praktické, užitečné, ale křesťanské to není. Bláznovstvím nazval Pán Ježíš to přílišné pachtění se po časném zisku nebo po časné slávě; ano o dobrých skutcích z těchto pohnutek konaných vyjádřil se, že ztrácí cenu před Bohem. Ze všech slov Jeho vyznívá jeden a tentýž úsudek o zásluhách vyznavačů: »Co nečiníte z lásky ke mně, není mně milé«. O farisejích pak, kteří dobré činili před lidmi, aby chváleni byli, vyslovil se, »že vzali odměnu svou«. Mat. 6, 2.

Bůh nepotřebuje sice ku své dokonalosti a blaženosti ničeho od nás, nepotřebuje tedy ani naší lásky; žádá-li ji, činí tak proto jelikož ví, že potřebná jest a záslužnou se státi může. Srdce bez lásky k Bohu zůstává studené, ledové i při skutcích dobrých; v srdci takovém může sice splanout oheň osobní záliby neb vášně, ale oheň ten nehřeje, ten mrazí: »jest to oheň pekla«. Pán Ježíš žádá oheň z milosti Ducha Sv. plapolající, oheň lásky svaté a k takové lásce aby pohnul nás, ukázal blahoslavené Marketě Srdce Své z lásky k nám zraněné, a ohněm lásky plapolající fka k ní:

›Viz to Srdce, které lidi tak velice milovalo;« s bolestí ale doložil: ›a přec od lidí tak málo jest milováno«. Nuže, poznáváte, co od vás žádá Kristus Ježíš, božský Vykupitel váš? Lásku, k níž i sv. apoštol národů vybízí slovy: ›Buďtež následovníci Boží...« V lásce tedy následovati máme Boha, milující Boha nade všechno, neboť On prve miloval nás; milovati máme pro Boha i bližního svého, neboť jsme jedna rodina, majíce Boha za Otce; a to jest pravá láska křesťanská.

Nuže zasvěťme, obětujme božskému Srdci Páně srdce z pravé pohnutky a vroucně milující.

Ty ale láskyplný, dobrotivý Spasiteli náš, dej nám poznati, jak bychom opravdově a záslužně dle tvého pravidla právě křesťansky milovati měli.

P o j e d n á n í.

1. ›Bůh jest láska«, dí miláček Páně I. 4, 16., a tato láska sálá jako oheň na venek, aby osvětlovala, rozněcovala a zahřívávala a tak blaženy činila všechny tvory.

Vše kolem nás hlásá lásku Boží k nám; postačí tedy, abych uvedl jen jeden a to největší důkaz lásky Boží k nám. A tážete se, který to jest? Sám Ježíš Kristus uvádí ho těmi slovy: ›Tak Bůh miloval svět, že Syna svého jednorozeného dal, aby žádný, kdo věří v něho, nezahynul, ale měl život věčný«. Jan 3, 16.

Z lásky k nám tedy vtělil se jednorozený Syn Boží a zrodil se na tento svět jako člověk; lásku prokazoval po celý čas působení Svého všem ve všech tělesných i duchovních potřebách, dovršil pak lásku Svou jak miláček Páně připomíná, tím, že život Svůj za nás položil. I. Jan 3, 16.

Však On chtěl také lásku rozšířiti v srdcích vykoupenců Svých, jak naznačuje slovy: ›Oheň přišel jsem pustit na zem a což chci, jedině aby se zapálil a hořel«. Luk. 12, 49. Co mínil ohněm tím jiného leč lásku, kterou rozšířiti se mělo srdce pravých vyznavačů k božskému Mistru; proto prohlásil v další řeči Své, že kdo nemá té vroucí lásky k Němu, není hoděn, sloužiti Jeho učedníkem. Příklad lásky stanovil za největší příkazání v zákoně dokládaje, že na tom všechn zákon záleží i proroci. Mat. 22, 40.

A zajisté již v St. Zákoně veliký Prorok Mojžíš na srdce klade lidu svému řka: ›A nyní, Israeli, čeho žádá od tebe Hospodin Bůh tvůj, jedině abys se bál Hospodina Boha svého a chodil po cestách Jeho a miloval Ho a sloužil Hospodinu Bohu svému z celého srdce svého a ze vsí duše své«. V. Mojž. 10, 12.

Dobře povšimněte si těch slov prorokových.

On především hledí vzbuditi posvátnou bázeň před Hospodinem, načez teprv k lásce vybízí; dokonalejší však pohnutku ku lásce uvádí vtělený Syn Boží, když k blahoslavené Marketě dí: ›Viz to Srdce, které lidi tak velice milovalo«.

Láska našeho dobrotivého Ježíše Krista k nám, ta mocně má pobádati nás, abychom i my v lásce obětovali Mu srdce své a k tomu také vybízí nás miláček Páně slovy: »Milujme Boha, nebo Bůh prve miloval nás«. I. Jan 4, 19.

K sloům těmto připomíná sv. Alfons: »Kdyby král nějaký řekl k služebníkovi svému: Miluj mne, neboť já miluji tebe, musili bychom se diviti, jak velice se král ten ponížil; a hle, Bůh, svrchovaná láska, jenž nám nesčíslných důkazů lásky Své podal, žádá, ano prosí nás o lásku naši; ačkoliv pak nepotřebuje nás ani lásky naší. přece s bolestí to nese, že Ho lidé tak málo milují. O, toho nevděku lidského!«

Proto svatí a světice Boží tento nevděk lidský hleděli Pánu Ježíši vynahraditi tím vroucnější láskou svou, volajíce se srdcem rozničeným: »Můj Bůh a mé všechno«.

Proto tak často povzdychával sv. Alfons z L.: »Koho mohl bych více milovati než Tebe, Ježíši můj, který jsi pro mne umřel. Ó, táhni mne k sobě, chci Tobě náležeti. A jelikož chceš, abych Tě miloval, dej mně síly a milosti, abych se Ti zalíbil, jak chceš. Tys mně vštípil touhu, abych Tě miloval, dokonej dílo Své«.

To jsou slova duše milující a jak šťastná duše taková, jež říci může: »Můj milý jest můj a já jeho«. Pís. 2, 16. To přeje si sv. Otec, aby tak na počátku nového století mohl říci každý katolický křesťan; proto vybídl nás již na sklonku tohoto věku abychom se božskému Srdci Páně zasvětili a to hlavně v lásce, tedy se srdcem vroucně milujícím.

2. Z horlivosti vaší, kterou nasloucháte těmto postním rozjímáním, mohu předpokládati, že ochotni jste všichni uposlechnouti důtklivého vyznání sv. Otce, ale přejete si snad poučení, jak byste to učiniti měli. Nuže, naše sv. víra křesťanská, to náboženství lásky, dává leckterá pokynutí a já udám vám k tomu příhodné prostředky.

a) Má-li srdce naše zcela náležeti Ježíši Kristu, musíme je ovšem odtrhnouti od tohoto světa.

Vždyť říkal Pán Ježíš: »Žádný nemůže dvěma pánům sloužiti; nebo zajisté jednoho nenáviděti bude a druhého milovati, aneb jednoho strpí a druhým pohrdne. Nemůžete Bohu sloužiti a mamoně«. Mat. 16, 24. Ano, Bůh zdá se býti žárliv na duši naši. On nestrpí jiného milovníka vedle sebe; chce, abychom Ho celým srdcem, celou duší milovali. Čím více kdo oddán časným starostem, tím méně má v srdci místa pro lásku k Bohu a s polovičatou láskou Bůh se nespokojí.

Proto sv. Pavel vše, co svět tento skýtá, považoval za smeti a tím pohrdal, staraje se jedině o to, aby Ježíše Krista získal.

Ó, kéž by přece ta hanlivost tohoto světa neodtrhovala křesťany od lásky k Bohu! Dobře dí sv. František Sal.: »Hoří-li dům, vyhází se oknem všechn nábytek: a je-li tedy, křesťane, srdce tvé zaníceno láskou k Bohu a k Ježíši Kristu, kterak můžeš

v něm chovati to množství starostí a choutek světských? A vizte to Srdce, které vás tak velice milovalo; proč měli bychom před ním dávatí přednost tomuto světu?

b) A žádáte zvědětí, jak byste se nejlépe svému Ježíši zalíbili?

Rozjímejte častěji o Jeho utrpení; neboť tu právě poznáte neskonalou lásku Jeho k nám, že On život Svůj za nás položil, a povzbuzená z toho vděčnost a láska vaše nalezne u Něho zajisté obliby. Ano, neuvěřitelná to téměř a přece skutečná, neodvolatelná pravda, že Syn Boží proto stal se člověkem, aby pro nás nevďěčné tvory trpětí a umřítí mohl.

Proč tak učinil, a co jej k tomu pohnulo?

Ani potřeba, ani zisk, ani sláva, ale jedině láska k duším nesmrtelným, které ze záhuby věčné vytrhnouti a do slávy nebeské uvéstí chtěl. To dosvědčuje sv. apoštol národů, an dí: »Ježíš Kristus tak velice miloval nás, že vydal sebe samého za nás v obětování a v obět Bohu k vůli lbezné.« Ef. 5, 2.

Zdali tato láska Ježíšova nenutí nás, abychom Ho milovali? Proto také tento apoštol, chtěje dáti najevo svou lásku k Pánu Ježíši, pravil: »Odstup to ode mne, abych se v čem chlubil, leč v kříži Pána našeho Ježíše Krista.« Gal. 6, 14. A nic jiného nepovažoval za svou povinnost na světě, leč aby kázal Ježíše, a to Ježíše ukřížovaného. I. Kor. 2, 2.

Nuže, popatřte, vy vykoupenci Ježíšovi, ob čas na kříž Ježíšův, vzpomeňte na všechny Jeho muky a bolesti smrtelné, připomeňte si Jeho úzkost a opuštěnost na kříži, a tažte se pak sami sebe: Proč to vše trpěl Syn Boží? A když tu hlásati vám bude pohled Ježíšův s kříže, že to vše podstoupil a snášel k vůli vám: zdali nerozhřeje se srdce vaše, abyste svého největšího dobrodince milovali?

c) A jak dáte Jemu na jevo svou lásku? Ó, naslouchejte jen slovům, která šepotají ústa umírajícího Ježíše na kříži. Dí On: »Kdo moje přikázání má a plní je, tenť jest, který mne miluje.« Jan 14, 21.

Ano, srovnejme vůli svou s vůlí Boží, a to v dobách dobrých i zlých. Mnozí bývají spokojeni s Prozřetelností Boží, pokud se jim dobře vede; ale jakmile stihne je něco odporného, již naříkají a reptají; to není láska. »Lásce vše sladké,« říkal svatý Bonaventura, a byť to bylo sebe odpornější, trpěl a nesnesitelnější; ať ztráta, neštěstí, nemoc či smrt: vždyť to přichází z rukou Otce nejlaskavějšího, jenž vše k našemu dobru obrací. Příklad úplné oddanosti do vůle Boží máme na samém božském Mistru, jenž ochotně nechal se svázat v zahradě getsemanské od žoldněřů, a Petrovi, jenž Ho mečem hájiti chtěl, pravil: »Což nemám plti kalich, který mi dal Otec?« Jan 18, 11. Ó, přijímejme ochotně z rukou Božích vše dobré i zlé, volajíce se zbožným Davidem: »Pane, nauč nás plniti vůli tvou!« Totť jest láska, která téměř vůle své se zřídá, aby řídila se jedině vůlí Boha svého, jehož miluje. Obětujme Ježíši Kristu srdce tak ochotné, volajíce se žalmistou Páně: »Hotovo jest srdce mé, Pane, hotovo jest.« Žalm

107, 2. Ó, přijmi, božské Srdce Ježíšovo, srdce naše, láskou k Tobě vznícené!

3. Srdce naše stvořeno jest pro lásku, a proto blaženým se cítí, zahřívát je láska. Však láska zaněcuje srdce naše tak, že vytrysknou a sálají paprsky její i na venek, a kdo miluje Boha, nemůže nemilovati i ty tvory, kterým Bůh zvláštní lásku a zálibu Svou byl věnoval, totiž lidi naše bratry.

Proto Pán Ježíš k onomu prvnímu přikázání lásky k Bohu připojil jako nevyhnutelný a podstatný doplněk i druhé přikázání lásky k bližnímu, řka: »Milovati budeš bližního svého jako sebe samého.«

A právě toto druhé přikázání jest jakousi známkou, dle níž poznati lze, je-li láska k Bohu pravá, jak dotvrzuje miláček Páně, řka: »Řekl-li by kdo, že miluje Boha, a nenáviděl by svého bratra, lhář jest. Neboť kdo nemiluje bratra svého, kterého vidí, Boha, kterého nevidí, kterak může milovati?« I. Jan 4, 20. A dokládá: »To přikázání máme od Boha, aby, kdo miluje Boha, miloval i bratra svého.« I. 4. 21.

Z toho vyvíjí se i pohnutka k lásce bližnímu, totiž milovati bližní své pro Boha, a v tom právě také záleží pravá láska křesťanská, tato známka pravých vyznavačů Kristových. Ona učí nás, abychom bližním svým to přáli, co si sami přejeme, a ničeho jim nepřáli, co bychom sami neradi měli. Vzdálena jest tedy pravá láska křesťanská všeho egoismu čili samolásky, ale ochotně sdílí se s bližním svým, jej podporuje, jemu ze svého udílí a prospěch i dobro jeho, zvláště pak dobro duchovní vyhledává. Ó, kéž by taková láska dobrotivá, shovívavá a milosrdná ovládala srdce všech lidí! Jak by pak mnohem krásněji a blaženěji vypadalo to na tomto světě! Pak přestalo by to hamonění, zášť, křivda, pronásledování a násill.

Však namítají mnozí, že lidé bezbožní a nešlechovní nejsou hodni lásky.

Tak ovšem soudili i židé; ale co praví Kristus? Tak že dělo se, pokud lidé pravé lásky neznali, a dokládá: »Ale já pravím vám: Milujte i nepřátele své, dobře činite těm, kteří vás nenávidí, a modlete se za ty, kteří vám protivenství činí a utrhají vám.« Mat. 5, 44. Povzbuzuje pak k tomu láskou Boží ke všem lidem, »an Bůh slunci svém svítiti velí na spravedlivé i nespravedlivé.« Je k tomu ovšem zapírání sebe potřeba, ale Pán Ježíš, jenž všem odpůrcům Svým tak mile odpouštěl, ba i za nepřátele se modlil, vybízí nás, abychom takovou lásku křesťanskou věnovali bližním pro Něho čili z lásky k Němu, řka: »Co jste učinili jednomu z bratří těchto mých nejmenších, mně jste učinili.« Mat. 25, 40.

Srdce láskyplné, dobrotivé, shovívavé a milosrdné žádá tedy od nás Ježíš Kristus. A zdá se nám to snad mnoho? Nuže, popatřme na hříchy své, kterými jsme Boha svého uráželi, a Syna Božího na kříž přibíli, a On ještě tam s kříže za nás k Otci nebeskému se modlí. »Ó, Pane můj, proč jsi mi dal poznati lásku svou, leč abych Tebe miloval z celého srdce! Proč

jsi za nás život svůj nasadil, leč abys naučil nás, bychom i my za bratry životy kladli. A nežádáš ani tolik, ale chceš jen, abychom bližní své milovali, jim pomáhali, jim odpouštěli, jim přáli. A kdy přijde ta hodina, ó Lásko má, abych mohl obejmouti nohy Tvé a zulíbati Tvé rány, tyto důkazy lásky Tvé, abych naslouchati mohl tlukotu srdce Tvého a od Tebe se učil té svaté, bohumilé lásce « Sv. Alfons.

* * *

Nuže, slyšeli jste, jaké srdce máme obětovati Ježíši Kristu. Lásky jest nynějšímu světu potřeba, a pokud nebude láska povševcovati lidstvo, nebude lépe na světě; ale jen štvání, zloba, zášť, a tudíž i kletba bude tísniti to nešťastné, láskyprázdné pokolení lidské. Nuže, kde budeme hledat porady, kde pomoci? K Tobě, láskyplný Ježíši, a k Tvému božskému Srdci bēfeme útočiště své. Vždyť Ty jsi jako dobrý Pastýř nasadil krev i život Svůj za nás ovečky Své, Ty nezapomeneš Se nad námi i kdybychom byli zbloudili. Ano, čím jsme se Tobě odměnili až dosud za lásku tvou? Jen urážkami, jen nevděkem. A přece za námi spěcháš, nás z poblouzení našeho zpět voláš. Ó, přiviň nás k láskyplnému Srdci Svému a nauč nás té pravé lásce, kterou bychom spláceli lásku Tvou. Tys z lásky k nám Se obětoval; nauč nás, jak bychom se Tobě zasvěcovali a pro Tebe blaho duchovní i tělesné svých bližních vyhledávati měli. Tobě v obět přinášíme srdce své v lásce upřímné, obětavé, křesťanské; ó přijmi, přelaskavý Ježíši, tuto obět naši! Ó vztáhni ty ruce zbodené a pozvedni nás z bahna hříchů našich! Uzdrav rány duše, roztrhni pouto hříchův a připoj nás k božskému Srdci svému v lásce, abychom Tobě náleželi v životě v smrti, i tam na věčnosti. Amen.

IV.

Zasvěťme božskému Srdci Páně srdce tiché a pokorné.

»Učte se ode mne, nebo jsem tichý
a pokorný srdcem.«

Mat. 11, 29.

V listě svém ke Galatským, z něhož vyňata jest epištola na IV. neděli postní, porovnává sv. apoštol Starý Zákon s Novým a používá k tomu podobenství o dvou synech Abrahamových, z nichž první ze služby Agar, jménem Ismael, představuje zpupný, hrubý a násilný způsob života starověkého, kdežto Isak, syn zaslíbení, svou tichostí a mírností stal se předobrazem zaslíbení.

ného Vykupitele, jenž přišel zušlechtit, zdokonalit, spolu pak pro nebe posvětit pokolení lidské.

Na jedné straně tedy tichost a pokora, na druhé pak násilí a zpupnost; a kterak chová se k sobě vespolek ten dvojí směr? Sv. apoštol dí: »Jako tehdy ten, jenž se byl podle těla narodil, protivil se tomu, kterýž podle ducha zplozen byl: tak i nyní.«

Tak stěžuje si sv. apoštol na svůj věk, a ne jinak vypadá to za dnů našich. Násilnictví a zpupnost ovládá svět, kdežto tichost utlačována a odmítána bývá. Toť ovšem osud křesťanského ducha na světě, jak i Pán Ježíš předpověděl učenníkům; však doložil: »Blahoslavení jste, když vám zlořečíte a protivenství činiti a všecko zlé o vás lhouce mluviti budou pro mne: radujte se a veselte se, nebo odplata vaše hojná jest v nebesích.« Mat. 5, 11. 12.

Nesmí nás tedy mýlití časně výhody a okamžitý prospěch nespravedlivého násilnictví a naduté zpupnosti; tak splácí svět; avšak to nemůže se líbiti tichému a pokornému srdci Ježíše Krista, jenž jen v spravedlnosti, svatosti a pravdě zálibu má. Varoval proto božský Učitel tak často před nešlechtnostmi tohoto světa, vystříhal, abychom zásadami takovými vésti se nedali, za to na Sobě ukazoval příklad, jak spokojenost, lásku a odměnu Boží si získati můžeme, říká: »Učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorný srdcem.« Nemá tedy Ježíš účastenství s násilníky a nespravedlivci tohoto světa; neboť jaké společenství mohlo by býti mezi Kristem a Belialem? V srdci zpupném, domýšlivém a nespravedlivém nemohl by Kristus přebývati. »Nebo, co praví Písmo?« táže se sv. apoštol a odpovídá: »Vyvrz děvku i syna jejího;« vyvrz pýchu a násilnictví ze srdce svého; »nebude zajisté dědicem syn děvky se synem svobodné.« Dědictví s Ježíšem Kristem sdíleti budou jen ti, kteří v tichosti a pokoře Jemu podobni se stávají.

Zasvěťme tedy božskému Srdci Ježíšovu srdce tiché a pokorné.

Ty ale božské Srdce Páně nauč nás těmto ctnostem, které se tobě tak líbí a nám dědictví nebeské získati mohou.

P o j e d n á n í.

1. Když po navrácení židů ze zajetí babylonského mnozí v přílišné troufalosti očekávali hned obnovení slavného království a ve světských domněnkách svých představovali si příchod zaslíbeného Mesiáše jako mocného a slavného krále světského: tu povstal prorok Zachariáš, osvícen jsa od Boha, aby označil jim, jaký bude ten slavný král a jaký bude příchod Jeho. I prorokoval o Mesiáši říka: »Aj, král tvůj přijde tobě spravedlivý a Spasitel: sám chudý a sedě na oslici a na oslátku, mladé oslici. A mluviti bude pokoj národům a panování jeho bude od moře až k moři a od řek až do končin země.« K. 9, 9. 10.

Kdož nepoznává vyplnění tohoto proroctví na Ježíši Kristu? Jděte, pospěšte s pastýři Betlémskými k jeslím Ježíšovým a tam

uzříte příchod tohoto slavného krále: slabounké děcko plenkami ovinuté a položené na slámě v jeslích.

Mohl-li většího ponížení pro sebe zvoliti jako tuto chudobu a opuštěnost Betlémskou? Do vlastního přišel a svoji Ho nepřijali. A koho povolává k Sobě? Chudé pastýře Betlémské.

Ó pospěš s nimi, ty chudý dělnický lide, k svému králi a porovnej s Jeho stavem stav svůj. Nesvědomití štváči svádějí tě k nespokojenosti, podněcují k reptání pro osud chudoby, štvou proti třídám majetnějším; ó popatř na svého krále v jeslích, jak přichází s té slávy nebeské sem do toho slzavého údolí? Jako chudičké nemluvně, majíc méně pohodlí a obsluhy, nežli jste měli vy při svém narození a nežli můžete poskytnouti dítkám svým. A poslouvejte, co šepotají ústa Jeho: »Učte se ode mne, nebo jsem tichý a pokorný srdcem.«

Nuže, koho poslechněš spíše, lide můj, zdali ty štváče, kteří tvé nespokojenosti k svému prospěchu vyžítávají a z tvých úspor tyjí, aneb toho božského učitele, jenž k tichosti a k pokoře i k trpělivosti tě vybízí? Když jednou kdosi reptal na osud chudiny před sv. Vincencem z P., pravil světec tento: »Vězte, že nejsme nikdy bohatší, než když chudému Ježíši rovni se stáváme«. Ovšem musíme tu chudobu snášet s podobnou tichostí a pokorou jako On. Ó zasvěťme božskému Srdci Páně srdce tiché a pokorné!

2. Na prorocství Zachariášovo rozpomenuli se učenníci při slavném příjezdu do Jerusaléma a sv. evangelista Matouš zaznamenal: »Toto pak se všecko stalo, aby se naplnilo, co povědno jest skrze proroka řkoucího: Povězte dceři sionské: Ať, král tvůj běže se k tobě tichý, sedě na oslici a na oslátku jhu podrobené«. 21, 4. 5.

Zástup veliký sprovázal Jej a v zástupech vycházeli Mu vstříc z Jerusaléma a všichni s plesáním volali řkouce: »Hosanna synu Davidovu! Požehnaný, jenž se běže ve jménu Páně! Hosanna na výsostech«. Mat. 21, 9. Tak slavnostně vítá všecken lid svého krále, až fariseové žárlivostí nad tím se horší. Však povšimněte si toho oslaveného krále Ježíše Krista: uprostřed veškeré té slávy slza leskne se v oku Jeho a bolestně dojat nad zaslepeností obyvatelstva jerusalémského volá: »Ó nešťastné město! kdybys bylo i ty poznalo a to aspoň v tento den tvůj, co tobě jest ku pokoji: ale nyní jest to skryto před očima tvýma«. Luk 19.

Co jest všechna sláva světa, co jest všechno klamné lichocení, co všechno bohatství a moc, na čemž mnozí tak velice si zakládají a v domýšlivosti zpupně nad jiné se vynášejí, jinými sebevědomě zhrdají? Ó nadutá pycho lidská! Zdali se vyvýšíš až k nebi? Až do pekla sstoupíš, dí Kristus Ježíš, nebo Bůh se pyšným protiví, ale pokorným dává milost Svou.

Viz svého krále; sám chudý a uprostřed slávy zármutkem naplněný. Jak by se Mu mohla líbiti vychloubavost, ctízádnost a ten hříšný slavomam, za nímž jako za bludičkou ženou se mnozí pošetilci. Ba až k rouhání odvažuje se hrdopyšný světák, jakoby

Boha nepotřeboval, ale sám si chce býti bohem. O nešťastník ten! Pán Ježíš pláče nad ním jako nad zaslepeným Jerusalémem, že nechce poznati v den navštívení svého, co by mu bylo ku pokoji. Od toho zpupného světa ale obrací se Ježíš k nám, u nás hledaje náhradu; k nám pln sdílnosti a soustrasti volá: »Učte se ode mne, nebo jsem tichý a pokorný srdcem«.

Nuže, rozumíte vyzvání Jeho? Sv. Augustin to vykládá: Učte se od Ježíše ne světy tvořiti, ne divy činiti, ne mrtvé křísiti; ale učte se od svého božského Mistra shovívavé tichosti a ponížené pokoře: toť jsou dva hluboké základy k té veliké budově, v které by lidstvo našlo uspokojení a blaženost svou.

Vizte jen tu tichost Ježíšovu, když hříšníci, kteří Jeho božské Srdce prve nepravostmi svými bolestně zranívali, nyní k Němu se blížili; jak choval se k nim? Přišla veřejná hříšnice, kterou i sám Šimon malomocný pohrdá a Pánu Ježíši za zlé má, že si nechá od ní nohy líbati. A co Kristus? Vytýká jí snad její předešlé hříchy? Odmítá ji od sebe? Ba nikoliv; Ježíš ujímá se kající Magdaleny proti nelaskavému Šimonovi, přijímá projev její lítosti a lásky, a prohlašuje jí odpuštění.

Není-li to důkaz Jeho milosrdné shovívavosti?

A s touže shovívavou tichostí zachoval se Ježíš i k zuřivému protivníku Církvě Šavlovi. S krvelačnou dychtivostí spěchal tento do Damašku zjimat vyznavače Kristovy. Tu pojednou na cestě zjevuje se mu Kristus Ježíš, dává mu sice poznati, že mocen by byl, jej okamžitě zničiti, ale přece jen mírně domlouvá mu: »Šavle, Šavle, proč se mně protivíš?« A jak uslyšel ochotné slovo Šavlovo: »Pane, co mám činit?« dí k němu pln laskavosti: »Jdi do Damašku, tam ti povědí«. I dává hned nařízení knězi Ananiášovi, aby vyhledal Šavla a pokřtil ho, an stane se nádobou vyvolenou.

V pravdě shovívavý, pečlivý ten dobrý Pastýř duší lidských třtiny nalomené nedolomí a knotu doutnajícího neuhaslí. Pro každé provinění má laskavou shovívavost, na každou urážku nabízí milostivé odpuštění. Ó, učte se od božského Mistra svého smířlivosti a tichosti k těm, kteří vám ublížili a takové srdce tiché a pokorné obětujte božskému Srdci Jeho.

Však i pokoru pozorujte na svém Ježíši.

Fariseové s pohrzením pohlíželi na publikány a Pánu Ježíši za zlé brali, že s hříšníky obcuje. Ale Pán Ježíš odpověděl jim, že právě nemocní potřebují lékaře, a obrátiv se k lidu volal: »Pojďte ke mně všickni, kteří pracujete a obtíženi jste, a já vás občerstvím«. Nikdo tedy nemusí se ostýchat; i ten nejponíženější a nejprostší najde laskavého přijetí, nalezne útěchy, soustrasti ano i pomoci u svého Ježíše. Jen to vymínjuje si Ježíš Kristus, abychom stavše se Jeho učenníky, též povahu Jeho tichou a mírnou si přisvojili a ctnostmi svými stali se Mu podobni. Hle, On v pokoře k nám se snižuje, ve všem nám podobným učiněn, aby tím spíše k následování Sebe pohnul nás; k tomu pak těší nás srdcem tichým a pokorným, že uprostřed všech strastí a bouří i pokušení života dojdeme nejsnáze klidu a upokojení, volaje k nám: »Vezměte

jho mé na sebe, a učte se ode mne; neboť jsem tichý a pokorný srdcem: a naleznete odpočinutí duším svým«. Mat. 11, 28.

3. O jhu Svém mluví Pán Ježíš; ovšem vždyť zakusil tu tíhu strastného života pozemského v míře největší; nebo že přijal hříchy naše na sebe, i pokutu za ně podstoupiti byl ochoten. Stal se Beránkem Božím, který snímá hříchy světa, jak Ho jmenoval Předchůdce Jeho sv. Jan a jak i předpověděl o Něm prorok Isaiáš řka: »Obětován jest, proto že sám chtěl a neotevřel úst svých. Jako ovce k zabití veden bude a jako beránek před tím, který ho stříže, oněmí a neotevře úst svých« Is. 53, 7.

A vizte toho tichého Beránka Božího. Vydán jest od Piláta žoldněřům, kteří shromáždili k Němu celou rotu a svlékše Ho přioděli Jej pláštěm šarlatovým a spletše korunu z trní, postavili ji na hlavu Jeho a klekajíce před Ním posmívali se Jemu říkajíce: »Zdráv buď, králi židovský.« A plvajíce na Něho, brali třtinu a bili hlavu Jeho.« Tak vypisuje nám svatý apoštol Matouš 27, 27—30.

A jak choval se uprostřed toho utrpení Ježíš? Jako beránek tichý; neotevřel ani úst Svých. Ó, vzpomeňte na toho Beránka Božího, až vám nepřátelé vaši ubližovati, vám láti, bezprávím svým vás téměř poličkovati budou; až pak zkypí vaše krev a srdce plna hněvu zahoří pomstychtivostí proti křivditelům, tu připomeňte si a uvažte slova tohoto tichého Beránka Božího: Učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorný srdcem.

A Pilát vydal krvelačným židům Ježíše, aby byl ukřižován, ačkoliv na Něm viny nenalezl. A zdali se hájí Pán Ježíš proti nespravedlivému soudu Pilátovu? Tiše přijímá to bezpráví a vydává se soudícímu Ho nespravedlivě. I. Pet. 2, 23.

Co je nářků a žalob s naší strany, jestli kdy snad vidíme se zkrácenými a ukřivděnými. Ach, lidé za dnů našich neznají té krásné ctnosti, křesťanské trpělivosti; zapomněli, co jest to: odpouštěti, aby i nám bylo odpuštěno. Proto vzpomeňte na Ježíše nespravedlivě odsouzeného, jenž volá k vám: »Učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorný srdcem.«

Touto vzpomínkou a těmi slovy trpícího Spasitele těšila se svatá Alžběta Durynská, když po smrti chotě jejího necitelně ji z hradu vyhnali, a ona jako žebračka, nenalezši příbytku u lidí, v chlévě s dětmi svými hlad a zimu snášeti musila. »Ó, jak jsem šťastna,« říkala, »že mohu s Ježíšem trpěti.«

Obětujme i my s trpělivostí srdce tiché a pokorné božskému Srdci Páně.

Rozjímejme dále o utrpení našeho Spasitele.

Žoldněři svázavše Ho a hodivše kříž na ramena Jeho, vlekou Jej na Kalvarii; síly Ho opouštějí, potácí se sem a tam, až i pod křížem klesá. I ženy jerusalemské nad ním pláčí, ale židé a katané neznají slitování. Přistupuje k Němu bolestná Matka Jeho, ale katané ji krutě odstrkují. Ježíš klesá po druhé, po třetí, ale nikdo nevztáhl ruky ku pomoci, až konečně donutili Šimona Cyrenského, aby Mu pomohl kříž nésti. A kam Tě vedou pocho-

pové ti necitelní, ó můj dobrý Ježíši? A Ježíš jakoby zrakem kynul k té hoře popravčí dokládaje: Aj, s nepravými počten jsem, abych jako zločinec položil život svůj. Ale jdu rád, abych za spásu vaši umřel, vy pak abyste našli odpočinutí duším svým. Ó učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorný srdcem.

4. Předvedl jsem vám, rozmilí v Kristu, v dnešním rozjímání toho tichého, pokorného Beránka Božího, jenž za nás se obětoval, aby za nás spravedlnosti Boží dosti učinil a nám milosrdenství a lásku u Boha získal.

Svatý František z Ass., kdykoli uzřel beránka k zabíjení vedeného, s pláčem volal: Tak druhdy vedli nevinného Beránka Božího na smrt. A Ty, Pane můj, se's nezpěchoval, neprotivil, abys mi ukázal Svou lásku. Ó, čím se Ti zavděčím!

A tak na konec dnešního rozjímání tažme se i my sami sebe: Čím mohli bychom dáti na jevo svému Spasiteli svou vděčnost, jak mohli bychom si přivlastniti Jeho zásluh? Na otázku tu, zdá se mně, jakoby Sám Pán Ježíš odpovídal: »Příklad zajisté dal jsem vám, abyste, jakož jsem já učinil vám, tak i vy činili.« Jan 13, 15. A to řekl, když při poslední večeři tak se ponížil, že umyl nohy učenníků Svých, umyl je i Svému zrádci Jidášovi. Může-li býti větší pokory, shovívavosti a úslužnosti, jako tuto vidíme na božském Mistru?

A tyto ctnosti Své odporoučí nám k následování. A jest zajisté zvláště tichosti a pokory potřeba při zpupném a násilném vystupování nynějšího světa. Jako druhdy hrubý Israel protivil se tichému Isákovi, tak děje se i nyní. Jak a čím se brániti? táže se snad mnohý. Tak tázal se druhdy i Petr, když v zahradě getsemanské násilnické ruce vztáhli na božského Mistra, aby jej svázali; chtěje hájiti Mistra svého, tázal se: »Pane, máme-li bítí mečem?« Ale Pán Ježíš odmítl obranu takovou, aby ukázal, že násilí násilím odčiněno a zastaveno nebude. Tichostí, mírností a pokorou spíše přivedeme násilnky k poznání křivdy, kterou páší na nás, spíše usvědčíme je z bezpráví, kterého proti nám se dopouštějí; a proto i Pán Ježíš blahoslaví tiché, dokládaje, že oni zemí vládnouti budou. Mat. 5, 4. Kdyby však nepodařilo se nám mírností ukrotiti zlobu násilníků, neztratí trpělivost naše zaslouženého uznání, ano nejvzácnější odměnu slibuje nám Kristus Ježíš, řka: »Blahoslavení, kteří protivenství trpí pro spravedlnost: nebo jejich jest království nebeské.« Mat. 5, 10. Nuže, srdce tiché a pokorné zasvěťme, obětujme božskému Srdci Páně!

* * *

A to budiž účinek našeho rozjímání, toť i naše zbožné předsevzetí, které tichému a pokornému Srdci Ježíšovu v obět přineseme. Ano, Tobě, předobry Ježíši náš, zasvěcujeme všechno své chtění a činění, jakož i vše, cokoli nás potká v životě tomto. Chceš-li, abychom pro Tebe potupeni a zhrzeni byli, staň se svatá vůle Tvá; chceš-li, abychom chudobu a nouzi trpěli, staň se svatá vůle Tvá; chceš-li, abychom nemoc a protivenství snášeli, staň se

svatá vůle Tvá. Ano, svůj celý život klademe v Tvé ruce, odporoučíme božskému Srdci Tvému. Ty Sám vol, urči a rozhodni pro nás, co a jak chceš. Ne naše, ale Tvá svatá vůle rozhoduj; chceme Tobě tak náležeti, jako Tys Svému Otci nebeskému oddán byl. Nalož s námi podle svaté vůle Své; v tichosti a pokoře podrobujeme se Tvé prozřetelnosti. Řiď náš život, stanov i naši smrt; jen nedopusť, abychom kdy od Tebe se odloučili, ale Tvoji ať zůstaneme na věky. Amen.

Ráj a poušť, aneb: Člověka od Boha odvrácení a k Bohu obrácení.

Sedmero postních kázání

od Kl. Markraba.

II.

V srdci boj.

»Bojování jest život člověka na zemi.«
Job. 7, 1.

Nejmilejší! Znal jsem před lety lékaře, který léčil nemocné nejraději bez léků. »Je-i možná?« řekněte mi; »totě byl lékař zázračný?« Nikoliv, nebyl zázračný, ale svědomitý, šlechetný, lidumilný. »Ať si byl sebe lepší«, usoudíte zase, »bez léků léčiti nemohl, zrovna tak, jako zedník nevystaví zdi bez kamení a malty a kladiva a lžíce, a jiných věcí potřebných«. Máte pravdu, ale také já mám pravdu, tvrdím-li, že onen lékař léčil nejraději bez léků. Nuže, v čem záleželo jeho zvláštní umění? Ten útlocitný muž měl zvláštní náklonnost k nemocným nemajetným. Proto se snažil, by nemusili posílati pro léky do lékárny a draze jich platiti. Snad tedy takovým chudákům léky sám připravoval a levně neb zadarmo dával? Nikoliv, ani toho nečinil, ale vyslechl vždy soucitně všechen stesk nemocného, vyptal se pilně na vznik a průběh nemoci a říkával pak vlídně a vážně: »Příteli, zanechte nářku a bědování. Co vám prospěje lkáti nad ztraceným zdravím? Lépe učiníte, budete-li přemýšleti, čím aneb kterak jste zdraví pozbyl, a když na základě této smutné zkušenosti se přičínáte, abyste zdraví opět nabyli«. Ano, tak radíval nemocným ten podivuhodný lékař. Učil je kořen nemoci poznávati a ponenáhu odstraňovati. A to obyčejně pomohlo, nebylo potřebí léků.

Podobně, jako naříkávají nemocní nad ztrátou zdraví, vzdychali jsme my nad ztrátou ráje, který byl kdys v srdci našem, když jsme uvažovali v prvním svatopostním rozjímání tu pravdu: »v srdci ráj«. Viděli jsme, že byl skutečně ráj v srdci našich prvo rodičů, i v srdci učenníka odpočívavšího na prsou Ježíšových, i v našem vlastním srdci, dokud bylo vyplněno celé láskou Boží, a dokud žádné jiné lásky neznalo. Viděli jsme, že tento blahý stav duše dávno pominul, že však se vrací čas od času aspoň na okamžik, kdykoliv se obrodíme duchem skrze sv. svátosti. Proč bychom tedy lkali nad ztrátou vnitřního svého ráje? Co nám prospěje pouhé vzdychání a naříkání? Není-li lépe, jak říkal onen lékař k nemocným, kořen nemoci poznávati a ponenáhlu odstraňovati? Není-li lépe přemýšleti o tom, proč ráj v srdci lidském nemívá stálosti a trvání?

Tato otázka bude nás zaměstnávat i v tomto druhém svatopostním kázání, jemuž jsem dal název: »v srdci boj«. Proč asi tak a ne jinak? Pozorujte drazí v Kristu, Bůh dal člověku svobodnou vůli. K čemukoliv chceš, můžeš vztáhnouti ruku svou: »buď k ohni, buď k vodě, t. j. buď k dobrému, buď ku zlému«. To pak aby se ukázalo, učinil Bůh tuto zemi pro člověka bojištěm, jak svědčí zbožný a zkušený Job, řka: »B o j o v á n í j e s t ž i v o t č l o v ě k a n a z e m i«. Ano, člověk musí, dokud jest na této zemi, dokud v něm dech, bojovati; musí zápasiti s tělem, světem a ďáblem; musí podstupovati mnohá pokušení. Je-li v tom boji šťasten, zůstane ráj v srdci jeho; pakli v boji klesne, zmizí ten vnitřní, duchovní ráj. O tom tedy budu dnes s vámi rozmlouvati. Že v srdci člověka musí býti boj, o tom nás poučuje:

- I. minulost,
- II. přítomnost.

Nechť provází mou úvahu Boží požehnání i vaše účastenství!

P o j e d n á n í.

I.

V srdci člověka musí býti boj. O tom nás poučuje minulost.

Jeden z nejjasnějších příkladů minulosti jest Josef, jeden ze dvanácti synů arcioťce Jakuba. Co vypravuje o něm Písmo? Josef, když mu bylo šestnáct let, pásl stádo se svými bratřími, když pak přišel domů, obžaloval bratry své u otce z hříchu nejhoršího. Jaký to byl asi hřích? Proč ho nejmenuje Písmo zevrubně, když vypravuje všude jinde bez obalu, co se bylo přihodilo? Ten hřích byl dojísta tak ohavný, že ani tehdy, kdy byl spáchán, nikdo ho nechtěl pojmenovati pravým jménem. Byl to asi hřích němý aneb sodomský, v jehož osidla upadli někteří bratři Josefovi, jsouce daleko od domova se svými stády. A šestnáctiletý pacholík byl toho ohavného chování svých bratří svědkem! Jak se asi

pobouřila čistá duše jeho! S jakým hněvem a rozechvěním vypravoval otci svému, co spatřil! To bylo první pokušení, které přišlo na Josefa; ten byl první boj, který musil podstoupiti se světem, s převráceností lidskou. — Sotva se utišily vlny vnitřního boje Josefova, nastal mu boj druhý. Jakub miloval Josefa nade všechny syny své a udělal mu sukni rozličných barev. Vidouce to bratři jeho, nenáviděli ho a nemohli k němu pokojně promluvit. Jak asi bolela útlocitného jinocha tato nevládnost jeho sourozenců! Pokoj duše jeho byl ten tam. Ve dne v noci trápilo ho myšlení, proč jsou k němu bratři tak nevládní, když ani vody před nimi nezkalil. To byl dojista též krutý boj v srdci! — Vnitřního nepokoje přibývalo tou měrou, jakou se vzráhala nenávisť bratří. Tato pak propukla ve zjevnou mstu, když jednou Josef z rozkazu otcova odešel za bratřimi, aby viděl, co dělají na pastvě. Bratři se naň obořili, strhli s něho sukni rozličných barev a spustili ho do polní studnice, kteráž neměla toho času vody. Potom se rozmyslili, vytáhli Josefa a prodali ho za dvacet stříbrných mimo jedoucím kupcům, kteříž odvezli pacholík do Egypta. Jaké as city vystřídaly se v jemné duši Josefově za tu krátkou dobu, ve kteréž byla vykonána msta jeho bratří! Jest pravdě podobno, že se pokoušely o tu jemnou duši brzy lítost a roztrpčenost, brzy msta a hněvivost. Ó, jak krutý boj zuřil v srdci Josefově! — Tento boj dozuřil teprv, když přišel Josef do domu Putifara, nejvyššího velitele vojska egyptského. Josef vidí, že pán více si váží svého otroka, než si ho vážili jeho bratři. Ale netrvá dlouho jeho spokojenost. Jinoch krásné tváři a sličného vzezření vábí oči nešlechtné ženy Putifarovy. Nastává nové pokušení, a to silnější, než všecka dosavadní. Den po dni slyší jinoch svůdná slova, nitro jeho jest jako žhavá šopka; nechce uvaliti na sebe hněv Boží ani hněv rozvášněné ženy, a přece ho hněv nešlechtnice nemnul. Jak hluboce byla zraněna čistá duše Josefova, když nešlechtnice toho, jehož sváděla, před svým mužem vykřičela za svůdce! Jak palčivá lítost zžírala jeho útroby, když se octnul z nenadání v žaláři mezi zločinci! Mohl-liž poznati zlobu a ošemetnost světa z horší ještě stránky? — A přece, moji drazí, čekal Josefa boj ještě krutší. Stalo se sice zvláštním řízením Božím, že osud jeho v žaláři byl zmírněn vládností žalářníkovou a že po dvou letech ze žaláře byl vyveden a za vladaře země egyptské povýšen. Ale právě v tomto povýšení čekalo ho nejtěžší pokušení. Přicházejí k němu jeho bratři ze země kananejské, nepoznávají ho, nemají ani tušení, že to on; on však hned je poznává; křivdy od nich jemu učiněné tanou mu živé na mysli; ďábel vnuká mu myšlení, jak sladká jest pomsta, ale Josef se přemůže, odpouští bratřím, libá je, ruce jim tiskne, zasypává je láskou. »Tot podivuhodno«, podotýká sv. Ambrož¹⁾, »že dokázal Josef před evangeliem, čeho nemůžeme dokázati my po evangeliu, totiž sebe zapřít, nepříteli odpustiti, zlým za zlé neodpláceti«. Ó zajisté podivuhodný to pří-

¹⁾ De s. Joseph, cap. 1.

klad, jež nám zůstavil Josef, syn Jakubův! Vrchol štěstí připravil mu nejtěžší boj, boj s přirozenou náchylností k pomstě. Ale Josef vyšel i z tohoto posledního a nejtěžšího boje jako vítěz.

Jiným příkladem vnitřních bojů jest nám apoštol Petr. Tomuto apoštolu předpovídá Pán v posledních okamžicích svého života smrtelného, že, jako pšenice, jsouc třibena řesetem, sem tam bývá zmítána, tak zmítána bude duše jeho pokušením, že přijde do pokušení Pána svého před lidmi zapřítí. Tím se měl připraviti Petr na své nastávající boje. Ale Petr výstrahy Páně nedbal a proto musil projíti pravou ohnivou pecí pokušení. — Pán Ježíš jde do zahrady, aby se modlil. Napomíná Petra a jeho soudruhy, aby bděli a modlili se. Ale Petr nebdí a nemodlí se; zmocňuje se ho ospalost, zmalátnělost. Z nenadání probudí Petra hlomoz, finkot a světla. Přibližují se nepřátelé, aby Ježíše svázali a zajali. Petr vzkypí hněvem, vyskočí, rozlítí se, popadne meč, máchne, chce rozpůliti hlavu prvnímu muži, který vztáhl ruce na Ježíše, ale poraní pouze jeho ucho. Vida to Pán Ježíš, velí rozhorlenému učenníku: »Schovej meč svůj do pochvy!« Petrem lomcuje ještě hněv, hněv se utiší a ustoupne studu a lítosti, že se tak přenáhnil. Ó, krutý to byl boj v duši Petrově, ale nebyl to boj poslední, nýbrž teprv počátek jeho tuhých zápasů pro Krista. — Pán Ježíš jest zajat, učenníci Jeho rozprchli se všickni, jak byl předpověděl. I Petr utíká; náhle se zastaví, ohlíží se, těžce oddychuje; neví, co se s ním děje; jakoby se probouzel z těžkého sna. Má utíkatí dále? Jaká by to byla láska k božskému Mistru, a jak by zvěděl konec? Tedy se má vrátiti a pospíšiti za Ježíšem? Což když ho žoldněři polapí a ztýrají? Hle, tak bojuje v srdci Petrově láska k Ježíšovi a strach z pronásledování. Jak se rozhodne ten, jenž ujišťoval Pána tak horoucími slovy, že jest hotov jíti s Ním do žaláře i na smrt? — Strach dostává vrch nad láskou. Petr se vrací, jde za Pánem, ale z daleka, aby ho ozbrojený zastup nezpozoroval. Cestou do města přidává se k němu nějaký tajný učenník, kterýž byl znám nejvyššímu knězi Kaifáši, a ten vymáhá mu přístup do soudní síně, kdež souzen Pán Ježíš. Petr jest rozčilen strachem a očekáváním těch věcí, kteréž mají přijíti. Třesa se zimou, přisedá k ohni mezi soudní sluhy a vojáky. Ó Petře, což tě opustil nadobro tvůj dobrý duch, že se vydáváš v nebezpečí hříchu tak lehkomyšlně? Což nechápeš, že, kdo nebezpečenství miluje, v něm i zahyne? A aj! pokušitel již tu. Přistupuje k němu děvečka, kteráž ho pustila do domu, a praví: »Nejsi-li i ty jeden z učenníků Ježíšových?« A popatřivši bedlivě v jeho tvář, dokládá s jistotou: »I tys byl s Ježíšem Nazaretským!« Petr, uleknut, zděšen, zaražen, odpovídá: »Nikoliv, ženo, neznám člověka toho.« Strach mísí se nyní s probouzejícím se svědomím, a tyto city zmítají duši Petrovou jako divá bouře. Petr, ze strachu, že jest vyzrazen, odstupuje od ohně, uchyluje se v přítmí, ale nic platno, poznává ho jiná děvečka a praví k těm, kteříž sedí u ohně: »I tento byl s Ježíšem Nazaretským!« Petr, aby odvrátil od sebe všeliké podezření, přisedá opět k ohni, ne-

věda již, co činí. To dodalo smělosti vojákům a sluhům, i počali dorážeti na Petra, řkouce: »Ano, ano, tys také jeden z učenníků Ježíše Nazaretského!« A co Petr? Za prvním zapřením následovalo druhé, a to horší prvního. Petr doložil přísahou, že nezná člověka toho. I zdálo se, že bude míti již pokoj. Ale pokušitel ještě neodešel. Asi za hodinu obrácen k Petrovi zřetel se všech stran. Jeden přes druhého volá: »I tento byl s Ježíšem! Ano, tys jeden z učenníků Ježíšových, neboť již tvá řeč tebe prozrazuje! Já jsem tě viděl s Ježíšem v zahradě!« Co učiní Petr, když všickni naň dorážejí? Má odvolati, co byl prve řekl? Nemožno, mysl jeho úplně zmatena, srdce rozbouřeno. Přichází třetí zapření, horší druhého. Petr proklíná se a přísahá, že nezná člověka toho. — Ach, jak krutý to byl boj, jež dopustil Pán na Svého nejpřednějšího učenníka! Petr měl voliti mezi Ježíšem a světem, mezi Ježíšem, jež celým srdcem svým miloval, a mezi světem, jež celým srdcem svým nenáviděl. Ale on nebyl v boji tak šťasten, jako Josef, syn Jakubův. S Josefem byl Bůh, proto vyšel z ohnivě peci všelikých pokušení neporušen; Petr byl od Boha opuštěn, spolehá se příliš na sebe, proto v boji padl.

Tak jsme poznali z minulosti, že v srdci člověka musí býti boj. Avšak to praví nám i přítomnost, o čemž v dílu druhém.

II.

Že srdce lidské nemůže býti bez boje, to vidíme, moji draží, kamkoliv pohlédneme, to jest všeobecné přesvědčení, kteréž nábožný básník ²⁾ takto tlumočí:

Ó, ty lidský duchu,
kolik sirén svůdných
v moři klamů trudných
s tebou pohraje,
než tě míru cherubín
vznese v libý palem stín
do ráje!

To jest řečeno v podobenství. Sirény byly podle řeckého bájesloví panny s ptačími drápy a křídly, kteréž bydlily na jednom ostrově blíže Sicilie a se břehu toho ostrova vábným zpěvem plavce kolem jedoucí k sobě lákaly, a když jich pomilovaly, buď je sežraly, buď jinak v záhubu uvedly. A bylo prý mnoho těch, kteříž svůdným zpěvem sirén omámeni zahynuli. Jenom jeden muž ušel prý šťastně jejich nástrahám, dobrodružný král Odysseus. Sirény vrhly se do moře a zpívaly, až srdce poskakovalo; ale Odysseus, maje plouti mimo ně, zalepil svým plavcům uši voskem, sám pak dal se přivázati ke stěžni korábu a vyslechl tak vábivý zpěv sirén bez pohromy. — Podobnou vlastnost, jako tyto sirény, měly podle bájesloví slovanského tak zvané Rusalky

²⁾ Pěčka Místecký v Brn. Obzoru roku 1888 str. 19.

aneb Vily aneb lesní panny. Jedna z těch lesních panen, jak vypravuje básník,³⁾ zjevila se jinochovi jedoucímu doubravou a tak ho omámila svým luzným vzezřením, svým sladkým zpěvem, svými ohnivými pohledy a žhavými polibky, až spadl s koně a roztříštil své údy o skálu.

Milí křesťané! My všichni ubíráme se mořem tohoto života k cíli vlasti nebeské. A na této pouti číhají na nás jako svůdné sirény a vily nepřátelé naší duše: ďábel, svět a tělo. Tito pak nepřátelé jsou sešikováni proti nám jako nějaké vojsko, a to zcela dle pravidel válečných: na pravém křídle stojí ďábel, na levém křídle svět, v jádru aneb středu naše odbojná smyslnost.

Sv. apoštol Petr píše: »Protivník náš ďábel obchází jako lev řvoucí hledaje, koho by pohltil.«⁴⁾ A sv. apoštol Pavel svědčí: »Není bojování naše proti tělu a krvi, ale proti knížatům a mocnostem, proti správcům světa této temnoty, proti duchovním zlostem v povětří.«⁵⁾ Tak líčí sv. apoštolové prvního nepřítel našeho spasení. Nechtě tohoto nepřítel nikdo nepodceňuje. Jest to nepřítel nejhorší, nejlítější, jako jest nejhorší, nejlítější mezi dravci lev. Není to nepřítel z těla a krve, jako člověk, není padoucí, smrtelný, ale mocný, vévodící nad temnotou světa, t. j. dle výkladu sv. Augustina⁶⁾ nade všemi milovníky světa, nade všemi bezbožníky a nešlechovníky. »Co jest horšího«, dí tentýž sv. otec⁷⁾, »co zlomyslnějšího, co ničemnějšího nad arcivraha našeho ďábla? On přinesl rozbroj do nebe, podvod do ráje, nenávisť mezi bratry. On nasil koukole do všelikého díla našeho; nasycení převrátil v obžerství, lásku ve smilstvo, činnost v lenost; obcování otrávil závistí, správu statků lakomstvím, kázeň zlostí, panování pýchou, srdce zlými myšlenkami, ústa falešnými řečmi, údy neslušnými posuňky; v bdění dráždí ke zlým skutkům, v spánku k nečistým snům; veselé svádí k rozpustilosti, truchlící k zoufalství, a abych řekl vše krátce, jeho zlobou přišlo všechno zlé na svět«. Kdož by chtěl o těchto slovech sv. Augustina pochybovati? — A jak lstivý, jak úskočný jest tento náš nepřítel! Krásně píše sv. Cyprian⁸⁾: »Ďábel nazývá se hadem, protože tajně se plazí a nepozorovaně se krade k lidem a tak je umí omámiti, že tmu vydává za světlo, jed za spásu, hřích za ctnost, zoufalství za naději, antikrista za Krista«. Ano, pravdu napsal sv. Cyprian, ale jak mnozí nedbají jeho slov a bývají oklamáni zlým duchem, jenž se jim ukazuje jako anděl světla!

Na levém křídle vojska nepřátelského stojí svět, všechny jeho vnady, rozkoše, zlé příklady a řeči svodlivé. Čeho ďábel sám svou mocí nezmuže, k tomu si přibírá tohoto druhého nepřítel. Zlí lidé bývají ještě horšími sirénami nežli zlí duchové; neboť těchto

³⁾ Čelakovský v baladě: Toman a lesní panna.

⁴⁾ Petr, 5, 8.

⁵⁾ Efes. 6, 12.

⁶⁾ Tract. in Ps. 54, 1.

⁷⁾ In serm. commue. serm. 4.

⁸⁾ Tract. 3. de Praelat.

nevidíš a neslyšíš, ale onino jsou krev a tělo. Svět jest jako ošemetná Dalila, kteráž reka Samsona k sobě vábila a jemu na svém klíně lahodila, až vyzvěděla na něm, v čem by záležela jeho síla nadlidská, a pak ho vydala v ruce Filištinských, kteří ho přepadli, svázali, oslepili a do žaláře uvrhli. Ano, podobně chová se svět k nám: nejprve nám lahodí a potom nás zastrašuje a pronásleduje. A obojí ta zbraň, pochlebenství a násilí, jest nebezpečná, jedovatá. Jak mocně vábívá srdce lidské lesk peněz, hlahol slávy, sličnost těla! Jak mnozí bývají omámeni těmito vnaďami! To jest osudnou slabostí člověka, jak vyřkl již starověký jeden mudřec,⁹⁾ že pochlebníka přijímá s ochotným sluchem a že lichotivého nepřítel pokládá za přítele. — A co všechno zmůže bázeň lidská, úzkost, by nepozbyl u vyšších přízně a chleba, strach, by neovalil na sebe potupu, nenávisť a pronásledování! Ó, jak krutý boj zmítá mnohdy útroby člověka, má-li voliti mezi sáčkem peněz a poctivostí, mezi svůdnou rozkoš a skrytou nevinností! Jak často bývá slyšeti a čísti o pokladnících, kteří zpronevěřili peníze jim svěřené, a pak hleděli ujíti ruce spravedlnosti útekem neb sebevraždou. A mnozí takové nešťastníky přísně odsuzují. Ale měli by raději povážiti, jak velice píchají člověka do očí hromady peněz, v nichž po celý rok ruce jeho se hrabou, a pak by souhlasili dojísta s oním císařským berním, jenž říkával, berním aby byl anděl a ne člověk. — Proto jest dle sv. apoštola Jakuba¹⁰⁾ jádrem pravého náboženství: »Neposkvrněného sebe ostříhati od tohoto světa.« A korunovaný prorok blahoslaví muže, »kterýž nechodí po radě bezbožných a nežije po způsobu hříšníků a varuje se posměvačů.«¹¹⁾ Poznej z toho, křestane, jak nebezpečným nepřítelem jest ti svět, když nad ním zvítěziti jest vrchol ctnosti!

Třetím, a to nejhorším nepřítelem naším jest tělo. Tento nepřítel tvoří střed mezi ďáblem a světem. Čeho nezmůže ani ďábel svým zlým vnukáním, ani svět svou lstivostí a zlobou; to zmůže tělo. Rozumí se pak tělem ne celá ta hmotná a viditelná schránka duše, nýbrž pouze náklonnost ke zlému aneb zlá žádostivost v těle přebývající. Tuto stránku naší lidské přirozenosti, kteráž jest smutným dědictvím po našich prarodičích, popisuje sv. apoštol Pavel těmito slovy: »Tělo žádá proti duchu, duch pak proti tělu; ty pak věci jsou sobě vespolek odporné. Nečiním dobrého, kteréž chci, ale činím zlé, jehož nechci. Libuji sobě v zákoně Božím, ale mám v sobě náklonnost, kteráž odporuje zákonu Božímu a činí mne otrokem hříchu.«¹²⁾ Jestliť tedy dle těchto slov apoštolových v každém člověku od přirozenosti rozbij mezi tělem a duchem. A tento vnitřní boj jest krutější, než boj s ďáblem a světem. Dábel obchází sice neustále jednoho každého z nás jako lev řvoucí; ale přece nás nesuzuje bez přestání, nýbrž pouze chvílkami, když k tomu pekelnému psu, na řetěze uvázanému, neopatrně

⁹⁾ Seneka.

¹⁰⁾ 1, 27.

¹¹⁾ Ž. 1, 1.

¹²⁾ Gal. 5, 17. Řím. 7, 19—23.

se přiblížíme. Ani útoky lstivého a zlého světa proti nám nedějí se dnem i nocí, nýbrž pouze ob čas; neboť jako v přírodě pravidelně panuje klid a jenom výmínečně povstávají bouře, tak bývá i mezi lidmi obyčejně pokoj a jenom někdy rozbroj. Ale odbojná naše smyslnost nepovolí v boji nikdy ani na okamžik, nýbrž všude člověka stihá a pronásleduje, ba, když se domnívá býti člověk nejbezpečnějším, k zemi jej poráží a do záhuby uvrhuje. Dokud jest duch v těle, není od těla pokoje. Proto pravil jeden nábožný poustevník, když, umíraje, od přítomných byl chválen: »Ticho, bratří, ještě doutná jiskra!« A připočteš-li k ustavičným útokům svého těla i rozličné strasti, jimiž tě Bůh časem navštěvuje, bolesti, nemoci nehody, ztráty a zármutky, nemusíš-li vzdychati se sv. apoštolem ¹³⁾: »Nešťastný já člověk! Kdo mne vysvobodí z toho těla smrtelného?«

* * *

Pravda, kterou jsem vám dnes hlásal, jest, milí křesťané, tak vážná a důležitá, že nenalézám ani dosti příhodných slov, abych vám vložil tu pravdu na srdce se vši její tíhou spasitelnou. Že člověk bez boje na světě býti nemůže, o tom, tuším, jste všickni přesvědčeni. Pomníte-li na Josefa, syna Jakubova, na jeho trudy v domě otcovském i v domě Putifarově i v žaláři; pomníte-li na apoštola Petra, na ten krutý zápas, který povstal v srdci jeho mezi Kristem a světem; pomníte-li na všechny ty boje s ďáblem, světem a tělem, které nižádného z lidí nešetří a které musí podstupovati jedenkaždý z nás takofka bez oddechu: tu vidíte uskutecněné ve vši jeho opravdovosti a strašnosti slovo Jobovo: »Bojování jest život člověka na zemi«.

Tu máte též vysvětleno, že nemůže býti v srdci ráj, t. j. klid, pokoj, blaho, spokojenost. »Že nemůže býti v srdci ráj«, namítáte, »vždyť jsme slyšeli před týdnem, že může býti v srdci našem opět ráj, když skrze svátost sv. pokání duchovně se obrodíme a takofka novými lidmi se staneme?« Ano, tak tomu jest. Ráje v srdci nemůžeme požívatí neustále, ale pouze chvílkami. A takové šťastné chvíle vracejí se nám netoliko po dokonalé zpovědi a po horlivém přijímání, nýbrž i po každém jednotlivém boji šťastně vedeném a vítězně dokonaném, jak to líčí krásně básník: ¹⁴⁾

»Synu, nelekej se boje,
Chtě dosáhnout ctného cíle;
Bez boje — co žití tvoje?
Bez boje co rajske chvíle?

Vštěp tu pravdu v mysl svoji
Navždy, synu nejmilejší:
Vítězství po čestném boji —
Rozkoš ze všech nejslastnější!«

¹³⁾ Řím. 7, 24.

¹⁴⁾ Jablonský, Básně 4. vyd., str. 44, 45.

Tak jest, můj drahý. Není nad rozkoš, která plyne z toho vědomí: Já jsem zvítězil! Rozpomeň se jen na chvíle, kdys byl tak šťasten, žes odolal pokušením těla, ďábla a světa. Jak ti bylo, když tě urazil tvůj bratr v Kristu, a ty, setkav se s ním, potlačil jsi v sobě všecku hořkost a mluvil i jednal jsi se svým vinníkem vládně, jako David se Saulem? Jak ti bylo, když tě lákala jakás nešlechetnice v osidla hříchu nejhoršího, a ty, rozpomenuv se na Boha a na věčnost, ke hříchu jsi nesvolil, ale spasil jsi se útekem, jako Josef před ženou Putifarovou? Jak ti bylo, když přišel k tobě chudas vzbuzující odpor svým vzezřením a počínáním, a ty, nedbaje toho vnitřního odporu, rozdělils se se žebrákem o sousto poslední, jako se rozdělil o plášť sv. Martin se žebrákem amienským? Ó, představ si všecky ty blažené chvíle co nejživěji a rci upřímně, nepřichází-li do srdce nejsladší chvíle po boji šťastně vedeném a vítězně dokonaném? A to pomyšlení nemělo by tě pohnouti, bys nepřátelům svého spasení statečně odporoval, vnučání zlého ducha zapuzoval, zlé náklonnosti své přemáhal, lichocením i protivenstvím světa pohrdal?

Nuže, křestane, bojuj statečně pro Krista, a to zbrání od Něho přikázanou a připravenou ve zbrojnici slova Božího: ¹⁵⁾ měžž podpásaná svá bedra pravdou, jsa pamětliv, že milovník lži nejsnáze bývá přemožen lhářem od počátku, zlým duchem; buďtež kryta prsa tvá pancířem spravedlnosti aneb všeliké bohumilé ctnosti, kteráž jest nejsilnější ohradou proti všelikému pokušení; nohy měžž obuté přípravou evangelia pokoje neb horlivou snahou v dobrém neochabovati, ale den po dni prospívati; přede vším však bež do ruky štít víry, věda, že mysl obrácená k Bohu nemůže se obracet ke zlému. Budeš-li tak bojovati proti nepřátelům svého spasení, bude růsti tvůj vnitřní mír a ráj, až po boji posledním promění se ve věčný mír, ve věčný ráj. Amen.

III.

V srdci ďábel.

»Padl, padl Babylon veliký a učiněn jest přibytkem zlých duchů«.

Zjev. 18, 2.

Slyšeli neb četli jste zajisté nejednou, v Kristu shromáždění, o svobodných zednících neb zednářích. Není sice pravda vše, cokoliv se o nich mluví a píše, ale hlavní věc jest pravdivá, totiž že jsou to spolky tajné, Církvi i obecnosti odporné, a proto od obou zapovězené a stíhané. Původně to byly spolky zedníků

¹⁵⁾ Efes. 6, 14—16.

v pravém smyslu slova, ale zedníků zvláště dovedných a pokročilých, kteří pracovali pouze na stavbách velikých, nádherných chrámů a chodili ze země do země, nejsouce vázáni na obyčejné řemeslnické cechy aneb pořádky. Proto se jim říkalo: svobodní zedníci. V těchto původně řemeslnických spolcích počalo se počátkem minulého století mudrovati o vyšších věcech, a počali se v nich shromažďovati mužové zaujatí proti stávajícímu pořádku v Církvi i obecnosti. Proto se říká: svobodní zedníci a ne zedníci, aby každý hned poznal, že to nejsou obyčejní řemeslníci. Kdo chce býti členem spolku zednářského, musí přísahati, že tajností spolkových nikdy nevyzradí, ačkoliv z těch tajností nic se mu nedělí napřed. Přísahajícímu kladou náčelníci spolku obnaženou dýku na prsa a na hrdlo, hrozíce mu nejhroznějšími tresty a mukami, zruší-li přísahu. A dějiny dosvědčují, že svobodní zedníci mnohým, kteří byli v jejich spolku, ale později z něho vystoupili, skutečně strašně se pomstili, na př. tím, že je v kozelce svázali a pak zazdili, ale tak, aby mohli dýchati a zemřeli hladem.

Nejmilejší! Když tak se mstívají lidé rušitelům přísahy, ač nerozumné a nemravné: čím více bude se mstít Bůh nám křesťanům, kteříž jsme slíbili Jemu při křtu sv. ústy svých kmotrů, že se odříkáme satanáše i všech skutkův jeho i vši pýchy jeho, ale slibu svému věrni nejsme a proti nepřátelům svého spasení bojovati nechceme! Co učiní nám za to Pán? Nebudu líčiti žalostného osudu, kterýž čeká na věčnosti křesťanů Kristu zpronevěřilých. Dostačí podotknouti, že křesťané od Krista odpadlí přícházejí v moc zlého ducha, kterýž se jim odmění časem svým — peklem. Stávat se jim, co se stalo ondy městu Babylonu dle svědectví sv. Jana: »Padl, padl Babylon veliký a učiněn jest příbytkem zlých duchů!« A jako se stal příbytkem zlých duchů Babylon modloslužebný, od pravého Boha odvrácený, tak se stává příbytkem zlého ducha křesťan, jenž nebojuje proti pokušením těla, světa a ďábla, ale nestatečně se jim poddává. Nečistý duch, jenž vyšel z něho při křtu svatém, vrací se do něho hříšným životem. Ten jest nejsmutnější následek naší porážky v boji tohoto života.

To jsme poznali poněkud již z minulého svatopostního rozjímání. Viděli jsme, že sice na světě bez boje býti nemůžeme, jelikož bojují proti nám, a to obyčejně spojenými silami, tělo, svět a ďábel, že však máme proti nepřátelům svého spasení statečně bojovati, a to zbraněmi od Krista zřízenými a v Církvi jeho uloženými. A tu jsme přišli k tomu závěrku, že po každém boji šťastně vedeném a vítězně dokonaném navrací se do srdce našeho ráj, t. j. nevýslovně sladký mír a klid, jakýž byl v srdci našem za prvních dnů mládí. Dnes musím svou řeč doplniti a říci: jsme-li v boji proti tělu, světu a ďáblu nešťastni, a opakují-li se porážky naše po delší dobu beze vši nápravy, jest v srdci našem ďábel, první původce zlého. Tedy: v srdci ďábel. O tom budeme dnes rozjímati. Že v srdci člověka od Boha odvráceného panuje ďábel, dosvědčuje Písmo sv.

I. příklady,
II. výroky.

Žádaje za vaše zbožné účastenství, počínám ve jménu ukřižovaného Spasitele.

P o j e d n á n í.

I.

Že v srdci člověka od Boha odvráceného panuje ďábel, dosvědčuje Písmo sv. příklady:

Nad jiné výmluvný příklad dává nám, drazí v Kristu, král israelský Saul. Činy a příhody tohoto krále jsou vám zajisté dostatečně známy z dějin biblických. Ale zdali pak jste nahlédli též v jeho srdce, tuto tajemnou dílnu všech skutkův? Nuže, pozorujme. — Israelité neměli dlouho žádných králů; neboť Hospodin Sám byl králem jejich. Když však doléhali s prosbami na proroka Samuele, aby jim ustanovil krále, dal jim za krále muže, jež Bůh Sám Samuelovi naznačil. To byl Saul. Měť tedy královati Saul podle úmyslu a srdce Božího. Ale Saul uveden jest záhy v pokušení, jimž neuměl odolati. Bůh mu dával vítězství nad okolními nepřáteli jedno za druhým. Po vítězné válce s Ammonitskými jest Saul ještě pokorný a poslušný a nezištný. Po vítězství nad Filistinskými dostává již ducha a koná obět zápalnou samovolně, nečekaje na kněze. Tu již domlouvá mu Samuel a předpovídá, že si vyhledal Bůh za krále jiného muže, jenž by byl podle srdce Božího. Přišlo třetí vítězství, nad Amalekitskými, a tu se ukázalo již zcela jasně, že Saul podle srdce Božího není. Zpyšněv Saul, dal povstaviti vítězné oblouky neb slavobrány a hnal za vojskem svým stáda, jež byl ukořistil nepříteli. Když pak se ho tázal Samuel, k čemu ta stáda žene, když Bůh výslovně mu přikázal, aby nebral žádné kořisti nepříteli, lhal Saul a předstíral, že chtěl stáda obětovati Hospodinu; vlastně však se chtěl obohatiti. Tak král Saul od Boha úplně se odvrátil. I naplnilo se na něm slovo Sirachovo: ¹⁾ »Počátek pýchy lidské jest odstoupiti od Boha«. Poněvadž tedy od Boha odstoupil aneb srdce své odvrátil, upadl v pýchu, a jelikož dle téhož Siracha ²⁾ pýcha jest počátkem všeho hřichu, upadl Saul z hřichu do hřichu, byl ctižádostivý, přetvářený, lakomý. Čím více povoloval pokušení těla, světa a ďábla, tím více odvracel se od Boha, až se odvrátil od něho docela. — A co se stalo potom? Písmo praví výslovně, že když Duch Hospodinův od Saula odstoupil, duch zlý jej napadal a jim lomcoval. A to praví několikrát, jakoby kladlo zvláštní důraz na ta slova. ³⁾ Ano zlý duch opanoval Saula a lomcoval jím, t. j. hnal ho z hřichu do hřichu. Bylť tedy v srdci jeho ďábel.

¹⁾ Sir. 10, 14.

²⁾ Sir. 10, 15.

³⁾ I. Král. 16, 14. 15. 23. 18, 10. 12. 19, 9.

Ale snad pomyslí někdo z vás, tím duchem zlým že se nerozumí v Písmě ďábel v pravém smyslu slova, nýbrž zlost, mstivost, nárůživost. Nepopírám, takový smysl má v Písmě sv. to slovo zlý duch často, ale zde nikoliv. Zde rozumí se ďábel v pravém smyslu slova; že byl ďábel v Saulovi, musí se vykládati do slova. — Víte-liž, kterak popisuje ďábla božský Spasitel? Pán Ježíš praví, že ďábel byl vražedníkem od počátku.⁴⁾ Tak jest. Od počátku usiluje ďábel o zkázu lidí, hledaje, kterak by je pohltil, zničil, zahubil časně i věčně. Jestliť tedy hlavní a podstatnou vlastností zlého ducha vražednost, vraždychtivost. A aj! tuto vlastnost měl též zlý duch, který napadal krále Saula. Když seděl David před králem a obveseloval ho hrou na harfu, popadl tento kopí, mrštil jím po Davidovi, chtěl ho probodnouti. Když se to nezdařilo, pokusil se o to Saul podruhé. A když se ani to nezdařilo, a David se dal na útěk, sebral Saul vojsko a dlouhý čas ho pronásledoval. A ten vražedný zlý duch, jehož úkladům David vždy šťastně ušel, obrátil se posléze proti Saulovi samému. V poslední válce, kterou vedl Saul s Filistinskými, obrátila se všechna tíseň bitvy na něho. I vzal meč a nalehl naň; skončil sebevraždou. Tak se ukázalo patrně, že zlý duch, který lomcoval Saulem, byl skutečný ďábel, jenž jest vražedníkem od počátku a dohání lidi od Boha odvrácené ku vraždám a sebevraždám.

Jiným, neméně výmluvným příkladem, že v srdci od Boha odvráceném přebývá ďábel, jest apoštol Jidáš. Kterak, bratří nejmilejší, mohlo se státi, že jeden ze dvanácti apoštolů, nerozdílných účastníkův a svědků božského díla Kristova, od Boha odpadl a srdce své otevřel ďáblu? Jidáš měl přílišnou lásku k penězům hned, když vstoupil ve sbor apoštolský. A poněvadž této náklonnosti neodporoval, ale v srdci ji choval a živil a, kde mohl, nasycoval, nazval ho Spasitel již na počátku ďáblem. Je-li možná? Ano, čtemeť u sv. Jana,⁵⁾ že, když mluvil Kristus Pán o Svém těle a o své krvi jakožto pokrmu a nápoji duše k životu věčnému, mnozí nad Jeho řečí se pohoršili a od Něho odešli, učeníci však slibili Mu býti věrnými. A tu řekl Pán Ježíš k apoštolům, aby ukázal, že všickni Jemu oddáni nejsou: »Zdali jsem já vás dvanácte nevyvolil? A jeden z vás jest ďábel.« K tomu podotýká sv. evangelista: »To pak řekl o Jidášovi, kterýž ho měl zraditi.« Proč tedy nosil měšec, do něhož bylo kladeno, co dostali Pán Ježíš a Jeho apoštolové od dobrodinců? Viděl-li, že má přílišnou příchýlnost k penězům, neměl bráti toho úřadu na sebe. On však myslel, že nebude tak zle, když si nechá pro sebe nějakou maličkost. I stával se ponenáhlu zlodějem, jenž zatvrzoval srdce své k spasitelnému napomínání, nic nedbaje častých a důtklivých řečí Páně proti lakomství. — Posléze uzrál v Jidášovi úmysl zrádný. Nejvyšší kněží, zákonníci a starší lidu chtěli Pána Ježíše tajně zabiti. I šel k nim Jidáš a mluvil s nimi, kterak by

⁴⁾ Jan 8, 44.

⁵⁾ Jan 6, 67—72.

jim Ho zradil. Oni pak zradovali se a slíbili mu, že mu dají peníze. Příhodným místem a časem k vykonání zrady zdál se býti Jidášovi pobyt Páně v zahradě Getsemanské po poslední večeři. Poslední večeře byla pro Jidáše trapným okamžikem. Tklivá slova Kristova jako by byla mluvena do větru. Jidáš má jenom jednu myšlenku: jak vykonati zradu a sebe nevyzraditi. Čeká tedy, čeká, mohl-li by odejít pod nějakou slušnou záminkou ještě před ukončením večeře. Záminka jest tu. Pán praví k učenníkům: »Amen, amen, pravím vám, jeden z vás mne zradí.« Jidáš staví se uraženým, řka: »Zdali jsem to já, Pane?« Myslí si: Řekne-li ano, odejdu. Ale Pán Ježíš podává mu skývu omočeného chleba, řka: »Co chceš učiniti, učiň spěšně.« I vstal Jidáš od stolu a odešel, by vykonal obmyslenou zradu. Pán Ježíš varoval Jidáše ještě v poslední chvíli, on však hlasu Jeho neslyšel, maje srdce zatvrzelé. Mine nějaká hodina, Jidáš stoupá do zahrady Getsemanské, veda strážníky a sluhy soudní. Přistupuje k Pánu, líbá Jej a praví: »Zdráv buď, Mistře!« Naposledy varuje ho Pán, řka: »Příteli, políbením zrazuješ Syna člověka?« Ale vše marno. Zrada vykonána, Jidáš zmizí, jde si pro svou mrzkou mzdu, pro třicet stříbrných. — Ale peníze tyto příliš ho netěší. Dosud myslil, že Pán Ježíš zmizí z rukou Svých nepřátel. Ale nyní vidí, že bude skutečně odsouzen a usmrcen. To mu nejde na mysl. Poněvadž stále odpíral hlasu svědomí a stále se poddával popudům své náruživosti, opuštěn jest od Boha tak, že sobě zoufal a osidlem se oběsil.

Nepravil tedy Spasitel nadarmo hned na počátku o Jidášovi, že jest ďábel. Neboť když Jidáš stále hověl svému lakomství, otevíral své srdce ďáblu, stával se synem ďáblovým. Uplně ovšem upadl v moc zlého ducha teprv, když se zanášel v srdci zradou božského Mistra a Pána svého. Proto praví Písmo třikrát⁶⁾ výslovně, že vešel ďábel do srdce jeho. — Ale snad se má rozuměti těmito slovy pouze tolik, že v srdci Jidášově zrodil se zlý úmysl? Nikoliv; v srdci Jidášově byl ďábel skutečně a podstatně. Neboť ďábel, jak jsem pravil prve, jest vražedník od počátku, a proto svádí lidi k vraždám a sebevraždám. A Jidáš dospěl skutečně k takovýmto koncům: vydal Krista na smrt, sám pak skončil sebevraždou.

Ó, hrozný jest příklad krále Saula, a ještě hroznější jest příklad apoštola Jidáše. Oba příklady ukazují zřetelně, že v srdci těch, kdož úplně se odvrátili od Boha, přebývá ďábel. Pravdu tuto ztvrzují též výroky Písma sv. O čemž v dílu druhém.

II.

Že v srdci od Boha odvráceném panuje ďábel, lze dokázati i mnoha výroky Písma svatého.

Zvlášť památna jsou slova Samého božského Vykupitele. Jednou⁷⁾ vymítal Pán Ježíš zlého ducha a ten byl němý. A když

⁶⁾ Luk. 22, 3. Jan 13, 2. 27.

⁷⁾ Luk. 11, 14—26.

vyvrhl zlého ducha, mluvil němý, i divili se zástupové. Ale zákoníci nařkli Pána Ježíše, že jest spolčen s Belzebubem, knížetem ďáblův, a že vymítá zlé duchy s jeho pomocí. Tu byl přinucen Kristus Pán mluvit veřejně o ďáblu a ukázati nám, jak máme o ďáblu smýšlet. Co řekl tedy Pán Ježíš? Nebudu opakovati celé řeči Jeho, ale podotknu pouze, co se týče naší věci. Dábel podobá se silnému oděnci, jenž ostříhá síně své, t. j. silnému vojínu, silnému ozbrojenému muži, jenž nedopouští, aby vešel kdo do jeho příbytku. Kdo se poddává dobrovolně pokušení, poddává se dobrovolně ďáblu, stává se jeho poddaným, jeho otrokem, jeho majetkem, jeho příbytkem. A tento svůj příbytek ostříhá zlý duch žárlivě, boje se, by nevešel do něho duch dobrý, Duch Svatý. Nevysvítá-li z toho, že v srdci hříšníkovi usazuje se a vládne dábel? Proto poznamenává tuto sv. Jan Zlatoušlý⁸⁾: »Kdo dobrovolně hřeší, dává zlému duchu moc nad svou duší.« — Dále řekl Kristus Pán ve Své hádce se zákoníky: »Když nečistý duch vyjde z člověka, chodí po místech suchých, hledaje odpočinutí, a nenalezna ho, dí: Vráťm se do domu svého, odkudž jsem vyšel. Tehdy jde a přijme k sobě jiných sedm duchů horších než jest sám, a vejdouce, přebývají tam. I jsou poslední věci člověka toho horší než první.« Podle těchto slov Páně snaží se dábel, by mohl v člověku stále přebývati, a byl-li z něho vypuzen, s novou silou se ho zmocniti. Kdo pokušení ke hříchu jednou, dvakrát povolí, k tomu dábel se přibližuje; když pak člověk na čas se vzpamatuje, ale potom opět hřeší, k tomu si činí dábel již právo, až posléze člověka stále hřešícího a v hříších úmyslně setrvávajícího úplně se zmocní a v něm jako ve svém domě přebývá.

Jindy vytýkal Pán Ježíš nevěřícím židům v chrámě, že se vydávají za syny aneb potomky Abrahamovy, že však nečiní Abrahamových skutků. Oni se ohražovali proti té výtce, řkouce, že nejsou odrodilci. I pravil Pán Ježíš: »Vy činíte skutky otce svého. Vy jste z otce ďábla a chcete činiti žádosti otce svého.«⁹⁾ Nebyla-li to urážka, když řekl Spasitel náčelníkům lidu židovského, že mají ďábla za otce, že jsou synové ďáblůvi? Nikoliv, Spasitel mluvil pravdu. Nevěřící židé byli opravdu synové ďáblůvi. Chtělit činiti žádosti jeho, byli jeho následovníci, chtěli se mu připodobniti, byli s ním duchovně zpřízněni, byli stejného se zlým duchem smyslu aneb smýšlení. Je-li tomu tak, můžeme říci směle o židech nevěřících, že měli ďábla ve svém srdci. A tak musíme říci o každém, kdož se odvrátil od Boha svým hříšným životem. Člověk takový jest z otce ďábla, jest svým smýšlením ďáblu podoben, má v srdci ďábla. — Sv. Polykarp, biskup ze Smyrny v Malé Asii, přišel kdys do Říma. I potkal ho na ulici Marcion, zloověstný kacíf, a když Polykarp od něho se odvrátil, naschvál mu zastoupil cestu, a dívaje se mu drze v tvář, řekl: »Biskupe, znáš mne?« A sv. biskup odpověděl vážně: »Ano, znám prvo-

⁸⁾ In Math. hom. 42.

⁹⁾ Jan 8, 39—44.

rozeného ďáblova!« Křivdil-li sv. Polykarp Marcionovi? Urazil-li ho? Ó, nikoliv; Marcion odpadl od Krista a svedl mnoho jiných k odpadnutí. Zasloužil tedy jméno prvorozeného syna ďáblova, t. j. člověka, v jehož srdci ďábel zvláště mocně panoval.

Ještě jeden výrok Ježíše Krista dlužno uvážit. Třikrát¹⁰⁾ nazval Spasitel ďábla knížetem světa. Poprvé pravil k učenníkům, louče se s nimi při poslední večeři: »Již nebudu s vámi mnoho mluvit; neboť přichází kníže tohoto světa a na mně nemá ničehož.« A brzy na to řekl: »Kníže tohoto světa již jest odsouzeno.« Proč asi nazval Spasitel ďábla knížetem tohoto světa? Uznával snad, že náleží ďáblu tento svět, že mohl tedy právem říci Jemu, Kristu Pánu, kdys na poušti: »Toto všecko tobě dám«? Nikoliv. Ďábel nazván jest knížetem tohoto světa, ne jakoby panoval nad světem, t. j. nad nebem a zemí, nýbrž proto, že panuje nad syny světa, aneb, jak vykládá sv. Augustin,¹¹⁾ nad milovníky světa, nade všemi bezbožníky a nešlechtníky. Ti, kdož hřeší a ve svých hříších úmyslně setrvávají, jsou poddáni ďáblu, ďábel jest v jejich srdci. Proto řekl Spasitel: »Na mně nemá ďábel ničehož,« jakoby řekl: »Ve mně není nic, co by mohl nazvat ěábel svým a proč by mohl osobovati sobě vládu nade mnou, neboť já jsem beze všeho i nejmenšího hříchů.« Proto zvolal i sv. Martin biskup, když umírajícího zastrašoval ďábel: »Na mně nemáš ničeho, co by náleželo tobě.« Když tedy Ježíš Kristus a všickni následovníci Jeho, kteříž přemohli tělo, svět a ďábla, nic neměli společného s arcivrahem lidského pokolení, lze tvrditi vším právem, že lidé od Boha odvrácení jsou ďábloví, že ďábel v srdci jejich panuje.

Podobně, jako božský Spasitel, vyjadřují se o ďáblu i Jeho apoštolové. Slyštež především sv. apoštola Pavla, řkoucího¹²⁾: »Není bojování naše toliko proti tělu a krvi, ale proti knížatům a mocnostem, proti správcům světa této temnoty, proti duchovním zlostem v povětří.« Kterak nazývá sv. apoštol ďábly? Nazývá je knížaty, mocnostmi, správci světa, vyššími duchovními zlostmi. Z těchto slov vysvítá jasně, že ďáblové panují. A nad čím? Nad světem. Ale ne nade vším světem, nýbrž pouze nad světem této temnoty. Co se rozumí touto temnotou? Všickni duchové od Boha odvrácení, totiž ďáblové i lidé bezbožní. Neboť Bůh jest světlo, a kdo jest od Boha odvrácen, jest v temnotě. Nad kým tedy panuje ďábel? Nad tím, kdož se odvrátil od Boha hříšným životem. Jestliť tedy v srdci takového člověka ďábel.

Sv. apoštol Pavel také nás napomíná,¹³⁾ bychom starého člověka odložili a se sebe svlékli. Co míní asi starým člověkem? Nic jiného, než hříšný stav, ve kterémž se nalézá každý člověk, dokud není očištěn a posvěcen sv. křtem nebo pokáním. A kdo

¹⁰⁾ Jan 12, 31. 14, 30. 16, 11.

¹¹⁾ Tract. in Ps. 54, 1.

¹²⁾ Efes. 6, 12.

¹³⁾ Efes. 4, 22. Kolos. 3, 9.

jest původcem tohoto starého člověka aneb tohoto hříšného stavu? Nikdo jiný, než ďábel, jak píše sv. Makarius Egyptský¹⁴⁾: »Celého člověka poskvrnil ten nešlechtník; učinil ho poskvrněným, nečistým, proti Bohu se vzpírajícím, zákona Božího neposlušným; strhl jej v samý hřích, aby zle viděl a zle slyšel a zle myslil a zle činil rukama i nohama.« Když tedy, jak píše sv. Makarius, hříšný stav člověka od Boha odvráceného jest dílem zlého ducha, tuť patrno, že v srdci takového člověka přebývá ďábel.

Slyšme ještě sv. apoštola Jana. »Kdo činí hřích,« píše on¹⁵⁾ »jest z ďábla; neboť ďábel od počátku hřeší.« Co chce říci svatý apoštol? Chceť říci patrně: »Kdo otvírá své srdce hříchu, nic si z hříchu nedělá, hřích na hřích hromadí, nelituje hříchů, nečiní pokání, ten jest synem ďáblovým, podobá se ďáblu, jest stejného s ním smýšlení. Neboť ďábel od počátku hřeší, od svého pádu s říše blaženosti, setrvává stále v hříchu, nepřestává hřešiti, libuje sobě ve hříchu. Takový jest i člověk, jenž hovoří hříchu ve svém srdci; ten jest z ďábla, ten ďábla následuje.« Tak to míní miláček Páně. Slova jeho mají tentýž smysl jako slova Kristova, že totiž v srdci od Boha odvráceném panuje ďábel.

Mám snad k jasným výrokům Ježíše Krista a Jeho sv. apoštolů ještě něco přidati neb výroky ty v něčem pozměniti a zmírniti? Miláček Páně sv. Jan svolává ku konci Písma sv.¹⁶⁾ kletbu na každého, kdož by chtěl k slovům od něho napsaným něco přidati neb něco od nich ujmouti. Takové kletby chraň mne Bůh! A protož musím ponechati ve smyslu neporušeném a neztenčeném vše, co jsem vám připomněl z Nového Zákona o té pravdě, že v srdci hříšném panuje ďábel. Slova Ježíše Krista a Jeho sv. apoštolů jsou neklamná. Proklat budiž každý, kdo by chtěl jinak kázati, volám s velikým apoštolem, sv. Pavlem.¹⁷⁾

* * *

Nejmilejší! Malíř nemaluje vždy stejných obrazů. Někdy vyobrazuje krásnou tvář neb postavu, krásný výjev z přírody neb ze života lidského. Na takovém obraze spočine oko naše se zálibou a nemůže se ho takřka nasytiti. Někdy však vyobrazí malíř též postavy příšerné, děje hrůzyplné, na př. vražednou bitvu, poslední soud, muky zatracenců v pekle. Od takových obrazů odvrací se oko naše rychle, jelikož vzbuzují v srdci odpor, hrůzu a jiné city nemilé. A přece může míti obraz na pohled odporný mocnější účinek na diváka než malba něžná a líbezná, jak ukazuje příklad bulharského krále Borisa, jehož obrácení ke Kristu dokonáno bylo vyobrazením posledního soudu. Tak nemůže ani hlasatel slova Božího kázati vždy o věcech utěšených, ale musí

¹⁴⁾ Hom. II. n. 2.

¹⁵⁾ I. Jan 3, 8.

¹⁶⁾ Zjev. 22, 18. 19.

¹⁷⁾ Gal. 1., 8. 9.

stavěti před oči svých posluchačů někdy i takové pravdy, které sice smyslům nelahodí, ale srdcem spasitelně otřásají. A takovou pravdu uvedl jsem vám na mysl dnes. Ukázal jsem vám příkladem krále Saula i zrádce Jidáše, jakož i četnými výroky Ježíše Krista a Jeho sv. apoštolův, že v srdci člověka, odvráceného od Boha hříšným životem, přebývá a panuje ďábel. Jaké asi city ozývaly se ve vaší duši při dnešní mé řeči? Přáli jste si dojistá, abych již svou řeč ukončil aneb ukázal, jak vyvážnouti z toho trapného stavu duše, opanované ďáblem. Přání vaše milerád vyplním; končím krátkým naučením, jak lze člověku, by se vyprostil z moci zlého ducha, jenž opanoval jeho srdce.

Vykladatelé Písma¹⁸⁾ domnívají se, že Jidáš upadl úplně v moc zlého ducha teprve tenkrát, když, přijav skývu omočeného chleba z rukou Páně, ihned odešel, ihned opustil společnost Pána Ježíše a Jeho apoštolův. Tím prý přetrhl poslední nit, kteráž ho udržovala v jakéms takéms spojení s Bohem a životem věčným. S tím souhlasí mínění sv. Ambrože,¹⁹⁾ kterýž, vykládaje podobenství o synu marnotratném, dokládá: »Nebyl by upadl syn marnotratný v bezednou bídu, kdyby byl neodešel z domu otcovského, kdyby byl neopustil Církvě.« Poslední slova sv. Ambrože ukazují, že, dokud neopustí hříšník Církvě, není ztracen. Pomni jedenkaždý z nás na velikého otce a učitele církevního, sv. Augustina.

Čím aneb kterak se stalo, že tento muž, tak bohatě od Boha nadaný, již v mladém věku Boha se spustil a v prohlubeň prostopášnosti se uvrhl? To se stalo teprve tenkrát, když se přestal modliti, do kostela choditi, s věřícími obcovati; mravní úpadek Augustinův byl dokonán jeho odpadnutím od pravé Církvě. A přece se Augustin zase poznal a zlého ducha ze srdce svého vypudil. To pak se stalo, když po letech opět počal choditi na kázání, modliti se, obcovati s věřícími. Jestliť tedy pravda, že, dokud hříšník úplně neopustí Církvě, není ztracen. Dokud se účastní hříšník společenství věřících, jejich společných modliteb a pobožností, dokud chodí do kostela, dokud poslouchá aspoň časem slovo Boží, dokud se hlásí k Církvě aspoň tělesně, viditelně, jest naděje, že vyvrhne zlého ducha ze srdce svého. Protož dobře napsal básník²⁰⁾:

»Zuř si svět i peklo kníže:
Naděje mé v stínu kříže
Roste kmen, a v jeho stín
Svede lidstvo Hospodin.«

Ano, nic neprospěje nad námi nepřítel duše, budeme-li doufati v Krista, budeme-li se uchylovati do stínu Jeho sv. kříže, do společenství věřících, do Církvě. Nechať obklopují duši naši sebe

¹⁸⁾ Na př. Massl, Výklad Nového Zákona, svazek V. str. 209.

¹⁹⁾ Comment. in cap. 15. Lucae, lib. 8.

²⁰⁾ Václav Štulc, Mé plesy č. 2.

těžší mrákoty, přece je může proniknouti světlo s hůry. Nechť svírají duši naši sebe těžší okovy, přece je může rozraziti milost Boží. Nechť se sápe na nás sebe více nepřítel pekelný, přece můžeme ujíti jeho osidlům a nástrahám. Doufejmež! Zvítězil lev z pokolení Judova, přemohl silného oděnce svatý, silný; nejsme ďáblové, dokud jsme Kristovi! Amen.

IV.

V srdci pusto.

»Budiž příbytek jejich pustý, a nebud',
kdo by přebýval v stanech jejich.«
Ž. 68, 26.

Nejmilejší! Znáte zajisté všickni zvláštní druh hmyzu, jemuž se říká u nás trávni koníček aneb polní kobylka, jelikož hlava toho hmyzu podobá se hlavě koňské. Ve svaté zemi a v jiných zemích na východě jsou tyto kobylky neobyčejně veliké, tlusté a žravé a stávají se největší pohromou země, zvláště přijde-li za hejnem prvním hejno druhé neb i třetí. Avšak, kdybych vám popisoval tyto kobylky východních zemí sebe důkladněji, přece byste nepochopili nikdy, jak strašná to tvorové, jako když si představíte v duchu hroznou spoušť od nich způsobenou. Srdcervoucí obraz takové spoušti zůstavil nám prorok Joel. Přirovnává kobylky k nepřátelskému vojsku, kteréž přepadlo a zpusťovalo zemi. »Národ vstoupil na zemi mou«, říká prorok, »silný a nesčíslný. Zubové jeho jako zubové lva, tvářnost jeho jako tvářnost koňů. Jako mrak rozprostřeli se nepřátelé po vsi zemi; od množství jejich zatmělo se slunce. Vrhají se na hory i doly, na pole i vinice, na sady i zahrady. Padají do měst i dědin, běhají po zdích a stezkách, lezou skrze okna do domů. Zvuk jejich jest jako zvuk plamene ohně zřítajícího strniště. Popleněna jest krajina vůkol, jako vypálena žhoucím ohněm. Sežráno jest osení, zkažena jest vinná réva, ohlodáno jest stromoví, obnaženy a bílé učiněny jsou ratolesti jeho. Zahrada rozkoše obrácena jest v poušť, zmařena jest radost synů lidských«. Těmito slovy popisuje prorok Joel zkázu způsobenou v zemi svaté polními kobylkami.

Popis proroka Joela jest mi dnes vhodným podobenstvím. V minulém kázání svatopostním dokázal jsem vám obšírně, jak příklady, tak i výroky Písma svatého, že, kdo své srdce nadobro odvrátí od Boha hříchem, v tom panuje ďábel. Viděl jsem vám na očích, že jste k mým slovům přisvědčovali; ale viděl jsem též na rtech vašich otázku: »Jak to může býti? Zlý duch jest neviditelný, duše lidská jest též neviditelná; jak může tedy zlý duch do duše lidské vejíti a v ní přebývati?« — Zde platí, moji milí,

co jsem řekl prve o kobyilkách na východě. Jak strašní to tvorové, může pochopiti jenom ten, kdo si umí představit, jak náleží, jak velikou dělají oni zkázu, že nejkrásnější a nejúrodnější kraj proměňují ve smutnou, vyprahlou poušť. A jak zlí a nebezpeční tvorové jsou člověku ďablové, to lze pochopiti, jak náleží, jenom podle té hrozné zkázy, kterouž plodí oni v srdci lidském od Boha odvráceném.

Žalmista Páně svolává rozličné tresty Boží na lidi bezbožné, kteříž jej bez příčiny pronásledují, ne jakoby se nepřítelům svým mstil, ne jakoby jim zlé věci od Boha přál, nýbrž aby ukázal, že, kdo hřeší, následkům svých hříchů ujíti nemůže. V tom smyslu volá korunovaný prorok k Hospodinu: »Budiž příbytek jejich pustý, a nebuď, kdo by přebýval v stanech jejich.« Ó, hrozná to kletba, když nešlechtný rod vymře, a místo, kde snad po staletí bydlil, zpusťne, jak svědčí nesčíslná sídla šlechtických rodů v Čechách i na Moravě, ležící nyní v rozvalinách. A hrozná to kletba, když vejde do srdce od Boha odvráceného ďábel, a to srdce zpusťne. V srdci pusto. To jest, o čem budeme dnes rozjímati. Že v srdci, do něhož vešel ďábel, jest pusto, dosvědčuje

I. hlas proroků,

II. slovo Kristovo.

Doufám, že mi dopřejete pozornosti, když budu mluvit ve jménu Páně.

P o j e d n á n í.

I.

Pusto jest v srdci lidském, do něhož vešel ďábel. O tom svědčí hlas proroků.

Známoť vám zajisté, drazí v Kristu, že nejmocnější, nejbohatší, ale též nejhrdější ze všech králů starověkých na východě byl král babylonský Nabuchodonosor. Dal postaviti svou podobiznu udělanou ze zlata na vysokém sloupě před městem sídelním a přikázal všem poddaným, aby se klaněli té zlaté soše; tři pak mládence, kteříž mu nebyli po vůli, dal uvrci do peci ohnivé. Protož oznámil Bůh Nabuchodonosorovi zvláštním viděním ve snách, že ho bude pro pýchu jeho trestati. Uprostřed země stál strom vysoký a silný. Výška jeho dosahovala až k nebi, viděti ho bylo ze všech končin země. Listí jeho bylo velmi pěkné, ovoce jeho přehojné, vše se živilo z něho. I řekl anděl: »Podetněte ten strom a osekejte jeho ratolesti a otlučte jeho listí a rozmelte jeho ovoce; avšak pařezu z něho nechte a uvažte ho řetězem na bylinách země, a rosou nebeskou buď smáčen, a se zvěří buď potrava jeho. Budiž mu vzato srdce lidské a dáno srdce zvířecí, dokud by se nenaplnilo sedm let.« Takové vidění měl král Nabuchodonosor. Kteréžto vidění vyložil mu prorok Daniel, řka: »Ten strom jsi ty, králi. Ty se pozdvihuješ duchem až k nebi

a svým žezlem chceš panovati po vsí zemi. Království tvé tobě zůstane; ty však sám budeš ponížěn pode všechny lidi na zemi: budeš vyvržen z prostředku lidí a budeš bydleti se zvířaty země a budeš jísti seno jako vůl a budeš smáčen rosou nebeskou, dokud se nenaplní sedm let.« I přišlo všechno to na krále, jak předpověděl prorok Daniel. Král Nabuchodonosor pozbyl náhle smyslu lidského a dostal smysl zvířecí; vyvržen jest z prostředku lidí a bydli se zvířaty země a jedl seno jako vůl a smáčen jest rosou nebeskou. Ba co více! Poněvadž byl živ jako zvíře, dostal též zvířecí tvářnost a vzezření, vypadal jako dravec, neboť Písmo dí výslovně, ¹⁾ že vzrostly vlasy jeho jako pět orličí a nehty jeho jako ptačí pazourové. Tak byl ponížěn ten, jenž se povyšoval nade všechny krále země, ba i nad krále králů, Boha živého. Pozbyl smyslu lidského a nabyl smyslu zvířecího.

A tento nešťastný král jest, milí křesťané, věrným obrazem každého člověka, jenž hříchem od Boha se odvrátil a k ďáblu se přichýlil. Poněvadž těla nepřemáhá, probouzejí se v něm všechny tělesné žádosti ve své zvířecí surovosti a panují nad ním, činí ho svým otrokem, udušují v něm všelikou v pravdě lidskou neb ušlechtilou myšlenku, touhu a snahu. Ó, by tomu tak nebylo! Ale Písmo i zkušenost svědčí, že tomu vskutku tak. Již Žalmista Páně poznamenal o člověku bláznů neb hříšníků, že přirovnán jest k hovadům a podobným učiněn jest jim. ²⁾ A sv. apoštol Pavel praví o starověkých pohanech, že, spustivše se Boha, upadli v převrácený smysl a v mnohé žádosti ohavné tak, že hřešili až i proti přirozenosti. ³⁾ A opět, že člověk tělesný nechápe těch věcí, které jsou ducha Božího. ⁴⁾ Ano, tak se stává každému, kdož ducha Božího ze srdce vypudil a zlému duchu srdce zadal. Mluv mu o vyšších věcech, o náboženství, o pobožnosti, o zájmech národních a společenských; on se tupě usměje. Nabízej mu své přátelství neb pomocnou ruku k nějakému užitečnému podniku; on ti ani neodpoví. Připrav mu nějakou krásnou, ducha i srdce povznášející zábavu; on ani kroku neučiní, ani brvou nepohne, ani úst neotevře. Co tedy takového člověka těší a baví? Jísti, pít, smyslnosti hověti, peníze shromažďovati. Toť ten smysl zvířecí, toť ten nedostatek smyslu lidského aneb všeho ideálu, jakož dí básník, jenž přirovnává duši Boha zbavenou k černému jezeru:

* ta černá tůň je bezdná
jako duše člověka, jenž ideálu nezná.« ⁵⁾

Jak pusto jest v srdci, do něhož vešel ďábel, lze vypodobiti ještě jiným obrazem starozákonním, a sice obrazem města Jerusaléma zpustošeného od nepřátel. Jestli vám známo, nejmilejší, že l. 606 před Kristem Pánem přitáhl král babylonský

¹⁾ Dan. 4, 30.

²⁾ Žalm 48, 13, 21.

³⁾ Řím. 1, 21—32.

⁴⁾ I. Kor. 2, 14.

⁵⁾ D. Lutinov.

Nabuchodonosor s nesčíslným vojskem k Jerusalému, města dobyl a krále judského i všecken rod královský i všecky urozené a majetné židy odvedl do zajetí babylonského. Ale po šestnácti letech vzbouřili se proti králi babylonskému židé v zemi pozůstali. Tu teprv vylit jest hněv králův na zemi židovskou a zvláště na město svaté, Jerusalém, plnou měrou. Město jest dobyto, zapáleno a rozbořeno. Obyvatelé, až na malý zbytek, jsou odvedeni do zajetí. Hrozný byl pohled na město jindy tak hlučné, veselé, krásné, slavné, bohaté. Srdce se chvěje v těle, čteme-li žalozpěvy proroka Jeremiáše, jenž sedával na zříceninách města svatého a plakával nad stavem jeho přežalostným. Pokusím se vyobraziti vám ten stav dle slov Jeremiášových,⁶⁾ ovšem jenom v krátkém přehledu. Postav se v duchu na horu Olivetskou a viz na protější táhlé hoře ohromnou hromadu kamení a vápna a písku a dříví a železa a jiných věcí. Toť Jerusalém. Vše jest zničeno a obráceno v rum a popel: domy, paláce, hrady, brány, věže, zahrady i překrásný chrám. Z rozvalin vystupují ohromné sloupy dýmu a prachu, kteréž zahalují celou horu i celé okolí. Mráкотou přikryta jest dcera sionská. Zčernala nad uhlí tvář těch, kteříž pozůstali v Jerusalémě, a nejsou poznáni na ulicích. Kůže jejich vypálena jest jako pec, zatemněno jest všecko. To byla jedna kletba města od Boha odvráceného: pozbylo světla, ocitlo se ve tmách a mráкотách. — Pohleď na Jerusalém z jiné stránky, pozoruj lidi v něm pozůstalé. Jsou-li to ještě lidé? Nejsou-li to stínové sem tam se vlekoucí? Kůže jejich přilnula ku kostem, uschla a učiněna jest jako dřevo. Tak veliká jest bída jejich, že zabíjejí a jedí své děti, že i vodu a dříví za peníze kupují. Všakeren lid lká a hledá chleba, dávají všelijaké drahé věci za pokrm k občerstvení duše. Ale kde vzíti chleba, když jest zničena všecka zásoba obilí? Protož zemdlena jest síla obyvatelů jerusalemských; nemají ani síly, aby stáli neb seděli, leží po ulicích, mezi zbytky zdí a domů. Ta byla druhá kletba města od Boha odvráceného: nemělo síly, ocitlo se v hladu a v bídě a v nahotě. —

A kam se poděla všecka krása dcery sionské? Město ondy plné lidu jest nyní jako vdova opuštěná. Cesty k Sionu vedoucí jsou pusté, protože nejsou, kdo by přicházeli k slavnostem. Brány města jsou zkaženy, kamení svatyně po všech ulicích rozmetáno. Kteří se odívali jindy zlatohlavem, válejí se nyní v prachu a popelu. Ta byla třetí kletba města od Boha odvráceného: pozbylo krásy, ocitlo se v kalu a špíně. — A co ještě? Všickni lkají a pláčí, a není člověka, jenž by jich potěšil. Spadla koruna s hlavy jejich, zpěv jejich obrátil se v kvílení. Posypali hlavy své popelem a přepásali se žíněmi. Zatmělo se oko jejich, všude pláč a vzdychání. Ta byla čtvrtá kletba města od Boha odvráceného: pozbylo vši radosti, uvrženo jest v hořkost a zármutek.

⁶⁾ Pláč Jerem. k. 1—6.

Ten jest, drazí v Kristu, věrný obraz duše, která hříchem od Boha se odvrátila a ďáblu zadala. Duše taková zbavena jest světla a potácí se ve tmách; zbavena jest síly a leží ve mdlobách; nemá žádné krásy a všecka jest poskvrněna; nemá žádné radosti a všecka jest zkormoucena. V duši od Boha odvrácené a ďáblem opanované jest pusto; není v ní, co jest opravdu lidského, není v ní ani světla, ani síly, ani krásy, ani radosti, pro niž každá duše lidská jest stvořena a po niž každá duše lidská prahne. Arciť v čem ta vnitřní pustota záleží, co se rozumí tím světlem a tou silou a tou krásou a tou radostí, kteráž uprchla ze srdce od Boha odvráceného, to jsem vám dosud pouze napověděl a nastínil obrazy starozákonními; vysvětliti mohu tu pustotu pouze slovem Kristovým v dílu druhém.

II.

Pusto jest v srdci lidském, do něhož vešel ďábel. O tom svědčí slovo Kristovo.

Dosud pouze jsem napověděl a nastínil, v čem by záležela pustota srdce od Boha odvráceného. Nyní pak, máje tu pustotu zřejmě vysvětliti, v nemalých jsem nesnázích. Nebo jako nelze vyjádřiti slovy, co jest světlo a co tma, tak nelze také dokonale vylíčiti stav duše v milosti Boží a stav duše, z níž milost Boží prchla. Jen jediná průpověď Kristova jest s to, by nám učinila pochopitelnou pustotu srdce, do něhož vešel ďábel. Ale musíme uvážiti tu průpověď v nejhlubším smyslu jejím.

Jestí vám známo, bratří nejmilejší, že Pán a Spasitel náš Ježíš Kristus sedmkrát promluvil s dřeva sv. kříže, prve než vypustil duši. Památná a dojemná jsou všecka slova Jeho, ale nejžalostivější byl Jeho nářek: »Bože můj, Bože můj! proč jsi mne opustil?«^{?)} Tak zvolal božský Spasitel ku konci tmy, která se stala po vši zemi, když počal Jeho smrtelný zápas. A jaký smysl mají Jeho slova? Byl-li vskutku opuštěn od Svého Otce nebeského v poslední hodině Svého života pozemského, v té hodině, kdy spravedlivý nejvíce pocituje přítomnost Boží? Ano, opuštěn jest Kristus Pán v poslední hodině života, ne sice jako Syn Boží, jelikož jest jedno s Otcem od věků až na věky, ale opuštěn jest jako člověk. Proto nevolal: »Otče můj, Otče můj!« nýbrž: »Bože můj. Bože můj! proč jsi mne opustil?« Avšak zdá se, že nemohl býti opuštěn od Boha ani jako člověk. Nebylo-li spojeno Jeho člověčenství s Božstvím tak úzce a nerozdílně, jako naše tělo spojeno jest s duší? Tak tomu jest, moji drazí. Kristus jako člověk okoušel vždy nejvyšší blaživé účinky ze Svého spojení s Božstvím. Odkud to medle, že byl tak moudrý, že divili se zástupové? Tak silný, že jediným slovem Jeho omráčení jsou Jeho nepřátelé a padli na zem jako mrtví? Tak krásný, že se zastkvěla tvář Jeho jako slunce, a roucho Jeho učiněno jest bílé jako sníh? Tak spo-

^{?)} Mat. 27, 46.

kojený, že žádal sobě srdečně trpěti a umřítí? Aj, to všecko bylo účinkem Božství, kteréž v Kristu Pánu bytelně přebývalo a s člověčenstvím Jeho v jednu osobu se spojovalo. Avšak když se ubíral Kristus Pán k poslední hodině, neokoušel ze Svého spojení s Božstvím ani světla, ani síly, ani krásy, ani radosti; lidská duše Jeho byla obestřena mráкотou, mdlobou, kalem a žalem.

Ó, božský Trpiteli, Kriste Ježíši! Tedy nestačily všechny dosavadní muky Tvé, bys nám dobyl přístupu k Otci a získal Jeho milosrdenství nám hříšníkům? Ani Tvá úzkost smrtelná v zahradě, ani Tvá krev nevinně prolitá, ani Tvá ohavná a bolestná smrt na kříži? Tys chtěl ještě okusiti, jak hrozné jest býti opuštěným od Boha? Ó, té lásky nesmírné, nevýslovné!

Tak jest, milí křesťané! Kristus chtěl trpěti za všecko, co v hříchu se uzavírá neb z něho pochází. A poněvadž nejžalostnější následkem hříchu jest pustota duše, proto umíraje trpěl opuštěnost od Boha. A tato opuštěnost Kristova jest nejvěrnějším obrazem pustoty srdce od Boha odvráceného. Kristus zbaven jest světla plynoucího z Boha a obestřen jest mráкотou. A tak i srdce, jež opanoval ďábel hříchem, zbaveno jest světla pravého poznání a obklíčeno jest tmou bludu, nevědomosti a slepoty. »Kdo činí hřích,« píše sv. Jan,⁸⁾ »neviděl Boha ani ho nepoznal.« Jako kuň neb vůl hledí na člověka i na přírodu okem jasným, jako ty, ale neví, odkud a k čemu to všecko, jelikož nemá oka vnitřního, rozumu: tak i člověk pohřžený v hříchu má sice rozum, ale nemyslí ani na Boha, ani na Jeho vůli a přikázání, ani na Jeho sliby a hrozby, ani na svůj cíl a konec, ani na nebe a peklo. Co mu prospěje božská jiskra rozumu, když doutná pod popelem hříchu a nepravosti? Jako mrak nepropouští paprsků slunečných na zem, tak vadí a překáží hřích pravému poznání, pravé osvětě a moudrosti, jakož svědčí Písmo sv. řkouc: »V zlovolnou duši nevejde moudrost, aniž nebude bydleti v těle, kteréž poddáno jest hříchům.«⁹⁾ Což tedy, pravím ještě jednou, prospěje ti božská jiskra rozumu, když pro popel hříchu nemůže se rozlítiti v plamen lásky Boží? Buď si sebe učenějším, sebe vzdělanějším, sebe osvěcenějším, moudrým nebudeš, dokud jsi ve hříchu; neboť, dokud jsi ve hříchu, jest odvrácen tvůj smysl od Boha a božských věcí, a tento nedostatek vnitřního světla aneb pravého poznání — to jest to pusto v srdci, do něhož vešel ďábel. Místo světla jest v srdci tma.

Spasitel, jak jsem pravil, umíraje, zbaven jest vší síly plynoucí z Boha a obklíččen jest mdlobou. A tak i srdce, do něhož vešel ďábel, zbaveno jest vší síly k dobrému a obklíčeno jest mdlobou, nestatečností, netečností. Můžeš sice činiti sám od sebe co jest dobrého, a sám od sebe zlého se varovati, máš svobodnou vůli, kteráž tě rovná k Bohu; ale jakmile jsi zadal své srdce ďáblu, jsi jeho otrokem a musíš činiti, k čemu tě on ponouká,

⁸⁾ I. Jan 3, 6.

⁹⁾ Moud. 1, 4.

nemáš síly, abys pokušením jeho odolal. Jak pravdivě dí kniha přísloví: ¹⁰⁾ »Nepravosti vlastní jímají bezbožného, a provazy hříchů svých svázán bývá!« Ano jako kuň neb vůl tam musí jít, kam ho táhne člověk na provaze, tak musí jít hříšník, kam ho táhne ďábel na provaze hříchů. A tento nedostatek vši vnitřní, mravní síly — to jest to pusto v srdci, do něhož vešel ďábel. Místo síly jest v srdci mdloba, slabost, lhostejnost k dobrému i ke zlému.

Kristus umíraje zbaven jest vši krásy plynoucí z Boha a naplněn jest potupou.¹¹⁾ Tak i srdce, do něhož vešel ďábel, zbaveno jest své krásy nadpřirozené a pokryto jest všelikou nečistotou. Což medle činí duši člověka krásnou, líbeznou, milou Bohu? Nic jiného, než milost Boží. A milost Boží co jest? To jest dle slov Církve svaté ¹²⁾ ona božská záře aneb stkvělost, kteráž celou duši proniká a všechny skvrny její vyhlazuje a tak tu duši činí příbytkem Božím a nevěstou Kristovou. »Kdož,« táže se sv. Makarius egyptský, »pochopí krásu duše, v nížto přebývá Bůh? On Bůh, ona nebůh; On Pán, ona služebnice; On Tvůrce, ona tvor; On Původ, ona dílo. Nic tu společného mezi přirozeností Jeho a její; a přece chce přebývat v duši lidské, aby ji učinil účastnou své přirozenosti.« ¹³⁾ Avšak »jaké jest účastenství ducha Božího s duchem zlým?« táže se sv. apoštol Pavel. ¹⁴⁾ Když člověk hříchu tak povolí, že vejde do srdce ďábel, jakž nemá prchnouti ze srdce Duch Svatý, jakž nemá vymizeti ze srdce milost Boží? Tak vymizí z duše její krása nadpřirozená, a zjeví se na ní její přirozená poskvrněnost. A tento nedostatek vnitřní čistoty a krásy — toť to pusto v srdci, do něhož vešel ďábel. Místo milosti Boží jest v srdci hromada viny a skvrny.

Kristus umíraje zbaven jest vši radosti plynoucí z Boha a naplněn jest všelikou hořkostí. A tak zbavena jest i duše, kterouž opanoval ďábel hříchem, všeliké pravé a dokonalé radosti, nemá klidu, pokoje, útěchy, ale má nepokoj, hryzení. Může-liž býti jinak? Pravou, dokonalou radostí jest, jak píše apoštol národů sv. Pavel,¹⁵⁾ radovati se v Pánu, t. j. milovati Boha, požívatí Ho, kochati se v Něm. Toho však není schopen nikterak člověk, jenž hříchem od Boha se odvrátil a ďáblu zadal. A tento nedostatek pravé vnitřní radosti — toť to pusto v srdci, do něhož vešel ďábel. Místo radosti jest v srdci trápení.

»Bože můj, Bože můj! proč jsi mne opustil?« volal Kristus Pán, umíraje na kříži. Kristus Pán byl opuštěn od Boha, protože byl zbaven světla, síly, krásy a radosti plynoucí z božské bytnosti Jeho. Duše pak, která hříchem od Boha se odvrátila a k ďáblu

¹⁰⁾ Přisl. 5, 22.

¹¹⁾ Is. 53, 2, 3.

¹²⁾ Římský katechismus č. II. hl. II. ot. 49.

¹³⁾ Hom. 49, n. 4.

¹⁴⁾ II. Kor. 6, 15.

¹⁵⁾ Fil. 4, 4.

přichýlila, jest zbavena též světla, síly, krásy a radosti plynoucí z Boha, podobá se poušti, jest pustá. Co trpěl Kristus z lásky, to trpí hříšník z trestu.

* * *

Nešetřil jsem, bratří moji, slov, bych vám učinil pochopitelným žalostný stav duše, do něhož upadá každý člověk, jenž pokušením ke hříchu neodpírá a tak otrokem ďábovým se stává. Poznali jste příkladem krále Nabuchodonosora, že z duše hříchu oddané mizí vše, co v pravdě lidského. Poznali jste příkladem zpusťoveného Jerusaléma, že z duše hříchu oddané prchá všechno světlo, všechna síla, krása a radost. Poznali jste ze slov Krista na kříži umírajícího, že ten právě jest opuštěn, kdož nemá světla, síly, krásy a radosti z Boha plynoucí, kdož nechápe věci božských, věčného spasení se týkajících, kdož nemá síly k přemožení hříšných okovů, kdož nemá nadpřirozené milosti Boží, kdož nemá radosti a pokoje synů Božích. A proč líčil jsem vám onen žalostný stav duše tak obšírně? Abyste poznali, že člověk sám sobě největším jest nepřitelem. Neřikávát se nadarmo, že vlastní vůle v pekle hoří. Ano, přijde-li kdo do pekla, bude to vlastní vůle jeho; a přijde-li kdo do toho pekla, které jsem vám dnes popisoval, nestane se to proti vůli jeho. Kdo hříchu bez boje a odporu se poddává, ten jest sám strůjcem svého neštěstí, své vnitřní zatemnělosti a nestatečnosti a nečistoty a ztrápenosti.

Což tedy? Postačí-li také vlastní vůle tvá, bys vyvázl ze žalostného stavu, do něhož jsi upadl dobrovolně, svými hříchy? Ó nikoliv! Slyš, co vypravuje ve sv. evangeliu Spasitel.¹⁶⁾ Člověk jeden sestupoval z Jerusaléma do Jericha a upadl mezi lotry, kteříž ho zranili, oloupili, odpolu živého nechali a odešli. I přihcdilo se, šel touž cestou kněz, pohleděl na zraněného, ale šel dále. Tak učinil i levita, když přišel na to místo. Samaritán pak jeden, bera se cestou, přišel k zraněnému, a jakž jej uzřel, hnut jest milosrdenstvím. A přistoupiv, vymyl rány jeho vínem, nalil do nich oleje a ovázal je svými rouchy. Potom posadil zraněného na své hovado a vedl ho do hospody a měl o něj péči. A druhého dne, vyňav dva peníze, dal hospodáři a řekl: Měj o něj péči, a cožkoli nad to vynaložíš, já když se vrátím, zaplatím tobě. — Toto podobenství Páně jest každému srozumitelné a nepotřebuje výkladu. Ale já si dovoluji zde otázku: proč pak ten člověk, jenž upadl mezi lotry, sám se nevzchopil a neodešel a nevyléčil? Chtěl býti zdrav nebo ne? Ach, ubohý ten člověk byl tak ztýrán a ztrýzněn, tak mdlý a slabý, že ani o sobě nevěděl. Jak tedy mohl toužiti po uzdravení? Kdyby se ho byl neujal milosrdný Samaritán, byl by vydechl na cestě uprostřed lesa. — Člověku, jenž upadl mezi lotry, podobáš se ty, člověče, jenž jsi se Boha spustil a od Něho jsi opuštěn. Dábel, jemuž jsi se nebránil, přepadl tebe, zranil tě a oloupil o vnitřní světlo, sílu, či-

¹⁶⁾ Luk. 10, 30—35.

stotu a radost. A v tomto stavu trudném musil bys vydechnouti, vykrváceti, na věky zahynouti, kdyby tě nepředcházel milosrdný Samaritán s nebe, kdyby se tě neujímal tvůj božský Vykupitel, kdyby tě neprobouzel ze smrtelného spánku tvého svou svatou milostí, kdyby nenaléval do ran tvé duše důvěry v Boží milosrdenství. Vidíš-li, že pouhá vůle ku povstání z hříchů nepospěje, ba že sám od sebe, bez předcházející milosti Boží, nemůžeš se ani povznést k tomu předsevzetí: Chci býti novým, lepším člověkem? Což tedy? Bůh tě volá z hrobu hříchů tvých, volá tě přerozmá-
nitým způsobem, volá tě ustavičně, volá tě i dnes. Pročež dnes, uslyšíš-li hlasu jeho, nezatvrzuj srdce svého, ale volej se vši zkroušeností:

»Ó drahý Jesu Kriste,
Ty studně lásky čistě,
Jsem pro velké nepravosti
Nehoden Tvé milosti!
K Tobě s pláčem duše moje pohlíží,
K Tobě vzdychá, drahý Pane na kříži!
Ó Ježíši můj, ó Ježíši můj,
Ty jsi poklad nejdražší!« Amen.

Listy katechetické.

Naturalismus a rationalismus.

Dle P. Rcha S. J. podává Prokop Holý, kaplan v Příbrami.

Naturalismus a rationalismus, tato dvojčata, těžko lze od sebe rozeznávat; nikterak však nelze je od sebe rozlučovat, poněvadž jeden bez druhého býti nemůže. Jsou to vlastně bratři materialismu i pantheismu, ale v porovnání s těmito přece jen neduživí mrzáčkové, kteří se s nimi měřiti mohou toliko vysokomyslností.

Naturalismus dovoluje sice Pánu Bohu existovati a svět, t. j. přírodu stvořiti; ale jakmile Bůh ty světové hodiny dodělal, nařídil a natáhl, pak prý zmizel někam, pryč daleko, ze všeho-míra vůbec; tam kdesi věčně spí, a nechává ty světové hodiny jíti, — a naturalisty dělati, co a jak se jim líbí, nic, ani v tom nejmenším se o to nestaraje a toho si nevšímaje.

Tento naturalismus zavržen jest v Syllabu papeže Pia IX. větou 2., kdež zahrnut jest těmito slovy:

„Jakékoli působení Boha na lidi i na svět musí býti popřeno.“ —

Zatím arci popřiti nutno tuto větu samotnu, a to každému rozumnému člověku, poněvadž se tu ničí nejen celý nadpřirozený pořádek, a tím i celé křesťanství, ale i veškera přirozená prozřetelnost.

Rationalismus (ratio = rozum) chce v podstatě totéž, — jest však velice žárlivý na neomezenou nadvládu svého rozumu. Ten mu dostačí ve všem, — vedení Božího nepotřebuje zcela v ničem; ten vyhrazuje si při všem nejvyšší rozhodnutí, — a chce-li Bůh ještě něco ve světě dělati, musí se držeti přesně jen jeho (rozumu) zákona. Čeho pak rozum dokonale nepochopuje, to jest už tím samým prostý nesmysl; nadpřirozené pak zjevení vůbec nesmí býti.

3. a 4. věta, zavržená ve zmíněném Syllabu, obsahují blud tento takhle:

»Rozum lidský, bez ohledu na Boha, jest sám jediným rozhodčím o pravdě i bludu, dobru i zlu; jest sám sobě zákonem, a dostačí přirozenými silami k tomu, aby jednotlivcům i národům blaha dobyl.«

»Všecky pravdy náboženské plynou ze schopnosti, která je vlastní rozumu lidskému: jest tudíž rozum nejvyšším pravidlem, jímžto může a má člověk dosáti poznání všech, ať jakýchkoli pravd.«

Tyto dvě věty neupírají toliko každé nadpřirozené zjevení, ale i každou autoritu; jsou tedy vlastně haeresí.

Pozoruješ už asi sám, milý čtenáři, jak velice příbuzny jsou rationalismus a naturalismus s materialismem a pantheismem. Naturalista zbožňuje v základě celou přírodu, rationalista aspoň svůj rozum. V praktickém chování jsou oba takořka atheisty nebo aspoň — pohany. Pohané také stavěli v nejzazším pozadí svých náboženských náhledů nějakou nejvyšší bytost, vlastního Boha. A přece, ačkoli Ho uznávali, neuctívali Ho jakožto Boha, nýbrž přenášeli pocty své na Jeho tvory, od nichž bezprostředně buď něco dobrého očekávali, buď něčeho zlého se obávali. — A tak také naturalista: snad jednou pro vždy učiní Bohu svou poklonu, že tak krásný svět stvořil; ale k Bohu se modlíti? Nikdy! Vždyť od Boha ničeho neočekává, nýbrž jen od nutného, nezměnitelného chodu přírody.

Rationalista však věří toliko svému rozumu — ten jest mu vším ve všem, a proto Bůh jest pro něho jen tolik, kolik o něm chápe či chápati chce.

Naturalistovi řekneme krátce jen toto: Boha z Jeho světa vypověděti nemůžeš, protože předně: jsi k tomu příliš sláb; neboť, kdyby snad jíti nechtěl, co pak si počneš? A potom: svět potřebuje ještě svého Tvůrce, ačkoliv jest už docela hotov.

Sochař postaví dokonanou sochu někam a může jíti; neboť hmota od něho není, nýbrž od Toho, jenž dal všechněm věcem jsoucnost. Hmota od Boha stvořená podržuje formu, jakou jí umělec dal, pokud to vůbec lze. Kdo však udržuje svět ve jsoucnosti trvání? Snad sám se udržuje? Vždyť jsoucnost nemohl si dáti už v prvním okamžiku; je mu tedy možno, dávat si ji ve druhém, třetím a následujících okamžicích?

Jeho jsoucnost jest výsledkem všemohoucí vůle Boží. Kdyby však přestala příčina působiti, nepřestane i výsledek? Zhasne-li světlo, zůstává přece ještě vše osvětleno? Jestliže tedy Bůh Svému světu tím, že jej zachovává, onu prvotní jsoucnost jakoby každým okamžikem znova uděluje, pak musí při tom právě tak nějaký důstojný účel míti před očima jako při prvním stvoření. Jako tedy kdysi učinil vesmír z nekonečné lásky v nekonečné moudrosti, tak zachovává a řídí svět ku spáse lidí, k Svému oslavení.

Rationalismem dlužno zabývat se déle; jeť on mnohem zpupnějším, a proto je velmi nesnadno, poučiti jej.

Jméno »rationalista« (rozumát) dávají si nevěřící učenci jakožto čestný název, aby se lišili od věřících. Podle toho jsou jen a jen oni rozumní (ratio = rozum), věřící tedy nerozumní. Oni si najali celý obor rozumu sami, tak že ostatním zbývá jen — nerozum.

Slovo »rozum« mají stále na jazyku, a sice vždy jako úplnou protivu víry.

Co pak je to rozum? Dosud nazývala se tak mohutnost poznávací. Existuje však rozum jakožto konkrétní bytost, sama o sobě a pro sebe, mimo jinou bytost? — Skoro bychom tomu věřili; tak vysoce se vynáší, tak se mu vše připisuje, ba skoro se mu vše až klaní. Ale kde pak je tento bůh? Dosud pozorovali jsme jej toliko u tří bytostí: u člověka, u anděla a u Boha: U Boha jakožto skutečné poznání všeho poznatelného, jakožto vše vědoucnost; u člověka známe jej však jakožto pouhou mohutnost, kteráž musí býti s nesmírným namáháním probouzena a rozvíjena, — až dospěje ke skutečnému poznání neurčitého množství pravd, — jež arci u porovnání s tím, co ví anděl, je málo, a dokonce s tím, co ví Bůh, nekonečně málo. Mluví-li se o rozumu lidském, může se to slovo vztahovati buď na jednotlivého člověka nebo na celé pokolení lidské; ale v obou těch případech může se tím míniti buď pouhá původní mohutnost přirozenosti anebo tato mohutnost, jakožto už v určitém okamžiku rozvinutá, jež dospěla k nějakému množství nabytých poznatků.

Ale v každém případě jest všerozumnost pokolení lidského jen abstrakcí tak jako lidstvo, — a jednotlivý člověk vládne tou všerozumností právě tak málo, jako v sobě zahrnuje sám veškeré lidstvo. Další abstrakcí nazývá se rozumem také souhrn všech poznatků, jimiž všichni lidé některé doby, jednoho století vládnou. Ale který pak jednotlivý člověk může je všecky sám obsáhnouti? Kdo pak je sám sebe a nám předloží?

Hází-li tudíž některý člověk slovem »rozum« tak směle kolem sebe, musíme důkladně přihlédnouti, neprovádí-li nějakou špatnou záludu. Zpupnost ráda dělá tak, jakoby byla sama všecko; rationalista jest však člověk jako my. (Pokr.)

Katechese o liturgii mše svaté.

Píše Xaver Dvořák.

Které služby Boží konají se pravidelně každého dne dopoledne? Co jest mše sv.? Oběť mše sv. jest nejlepší způsob, jakým můžeme Boha uctívati, proto všecky ostatní úkony, jimiž Boha uctíváme, připojujeme ke mši sv., na př. rozdávání sv. svátostí,

svěcení, žehnání a j, ano i každou slavnost zasvěcujeme mši sv., aby byla Bohu milou, tak že mše svatá jest takofka středem, kolem něhož ostatní bohoslužby se seskupují. S čím spojuje Církev všecky služby Boží? Čeho středem stává se mše sv.?

Při mši sv. rozeznáváme dvojí obřady: 1. podstatné, 2. vedlejší.

Podstatné jsou ty, které náležejí k podstatě mše sv., to jest jsou to obřady, bez nichž by mše sv. nebyla obětí. Od koho jest ustanovena oběť mše sv.? Od koho pocházejí také podstatné obřady?

Vedlejší jsou ty, kteréž k podstatě mše sv. nenáležejí — čím by nepřestala býti mše sv. bez nich? Přidala je Církev.

Církev sv. připojila ty obřady: 1. aby velebněji se mše sv. konala; 2. aby naznačeny byly milosti, jakých se nám dostává, na př.: při Kyrie eleison, že Bůh se nad námi smilovává; při »Pán s vámi« že nám milost a pokoj svůj dává; 3. aby věfci tím vroucněji mši sv. obcovali. Proč přidala Církev ty obřady za prvé? za druhé? za třetí?

Co jest mše sv.? S čím spojuje Církev mši sv.? Čím jest mše sv.? Jak rozeznáváme obřady mše sv.? Které slují podstatné? Od koho jsou ustanoveny? Které slují vedlejší? Kdo je přidal? K čemu je přidala Církev?

Mši sv. rozeznáváme: tichou a zpívanou. Nazývá se tak podle kněze, a ne podle lidu. Tichá sluje mše sv., při níž kněz koná modlitby polohlasitě nebo potichu. Zpívaná sluje, při níž kněz některé modlitby mešní zpívá, k čemuž zpěváci na kůru anebo lid odpovídá. Jak rozeznáváme mši sv.? Podle koho se tak rozeznává? Která sluje tichou? Která zpívanou?

Zpívaná mše sv. sluje slavnou, jestliže knězi, sloužícímu mši sv. ještě jiní duchovní jako jáhen a podjáhen přísluhují. Kdy sluje zpívaná mše sv. slavnou?

Slavná mše sv. sluje biskupskou neboli pontifikální (napíše se, přečti: to N.), když ji koná biskup sám a to dílem na svém trůně, dílem u oltáře. Kdy sluje mše sv. slavná biskupskou? Jak se nazývá cizím slovem?

Obřady mše sv. dělí se na dvě části: část přípravnou neboli mši sv. katechumenů či křtěnců a na skutečnou mši sv. neboli mši sv. věfících.

Jak dělíme obřady mše sv.? Nazývá se částí přípravnou, poněvadž neobsahuje podstatných částí mše sv. nýbrž jen na vlastní mši sv. duši naši připravuje: povzbuzuje k vroucnosti a zbožnosti. Proč sluje částí přípravnou? Jak nás připravuje? Jak se nazývá ještě? Kdo byli katechumeni? Kolik stupňů jejich se rozeznávalo? Kteří směli jenom této první části přítomni býti? Také někteří veřejní kajicníci směli jen této části přítomni býti. Kdo byli veřejní kajicníci? Kolik bylo jich stupňů? Kteří z nich směli jen této části přítomni býti?

Mše sv. katechumenů sáhala od modlitby stupňové až do Kréda nebo obětování. Kam sahala mše sv. katechumenů? Kam

se potom odebrali katechumeni a veřejní kajicníci? Co se nalézá až posud před lodí chrámovou?

Jak se nazývala druhá část? Nazývá se skutečnou mší sv., poněvadž zahrnuje v sobě podstatné obřady (části) mše sv. Proč se nazývá skutečnou mší sv.? Jak slula jinak? Kdo ji směli tedy přítomnu býti? Kteří katechumeni také směli zůstati? Kteří veřejní kajicníci? Ale na rozdíl od ostatních věřících stáli vzadu u dveří a nesměli přinášeti darů na oltář, jak zvykem bylo v prvních dobách ani nesměli k stolu Páně přistupovati. Proč nesměli katechumeni k stolu Páně? Veřejní hříšníci pak neměli ještě rozhřešení; dostalo se jim ho až po vykonaném pokání (dostiučinění). Sahala pak od Kréda nebo obětování až do konce mše sv. vůbec. Kam sahá mše sv. věřících?

Jak se dělí obřady mše sv.? Proč sluje část první přípravnou? Proč sluje mší sv. katechumenův? Kam po ní odcházeli? Kam až sahala mše sv. katechumenův? Proč sluje druhá část mše sv. skutečnou? Proč mší sv. věřících? Kam až sahala?

Zopakujme si dnešní učení o mši sv.: Co jest mše sv.? S čím spojuje Církev sv. z pravidla úkony bohoslužebné? Čeho středem jest mše sv.? Kdo ustanovil podstatné obřady mše sv.? Kdo přidal ostatní významné obřady? K jakému účelu? Jak rozeznáváme mši sv.? Která sluje tichá? Která zpívaná? Kdy sluje zpívaná mše sv. slavnou? Kdy biskupskou? Jak sluje cizím jménem? Jak se dělí obřady mše sv.? Proč sluje první část přípravnou? Proč mší sv. katechumenův? Kam až sahala? Proč sluje druhá část skutečnou? Proč mší sv. věřících? Kam až sáhá?

N a u č e n í. Obcujme vždy a nábožně nejen mši sv. skutečné, ale i části přípravné. Ne nadarmo ustanovila Církev sv. tyto obřady; chce, abychom se důstojně připravili na vznešenou obět Kristovu samu, by se nám stala pramenem hojných milostí a požehnaní. Prosíte a neberete, praví Písmo sv., protože zle prosíte t. j. bez přípravy bez vroucnosti a zbožnosti.

Listy vědecké.

Může-li dle katolického obřadu svěcena býti škola, jejíž průčelí zdobí okázale odznak nebo poprsí paedagoga-nekatolíka?

Liturgicko-právní úvaha.

Napsal Dr. ANTONÍN BRYCHTA.

Ještě více bije do očí věc, uvážíme-li jen stručně některé důvody z analogie.

Tázeme se: zapomněl by se jen obyčejný soukromník tolik nad sebou a nad svou, ne-li již náboženskou, tedy aspoň občanskou reputací, že by dům svůj ozdobil obrazem jinověrce neb dokonce odpůrce své po otcích zděděné víry a svého katolického vyznání? Byť mu v tom nebránily třeba ani důvody náboženské, budou ho v tom zdržovati důvody již obyčejné opatrnosti občanské, jež ho poučí, že by jej veřejné mínění pro onen převrácený čin jako přemrštěnce a výstředníka odsoudilo a že by nejen na sebe, ale i na své příbuzné uvalil nesmazatelnou hanu a potupu všech povážlivějších lidí. A přece jednalo by se tu o dům pouhého soukromníka, který nemá ani vzdáleně takové důležitosti jako dům zájmů veřejných a obecných, jako škola!

Aneb zapomněl by se starý šlechtic tou měrou nad sebou a nad svými slavnými předky, že by nezavěsil svůj a svých předků znak na hradě svém, nýbrž znak velmože cizího a k tomu nepřátelského, byť jinak vynikajícího? V tom viděl by on, viděl by každý jen poněkud šlechetně smýšlející mrzkou zradu a neslýchanou potupu oněch předků, zapření veškerých tradic a celé minulosti, a muž, který by se něčeho takového odvážil, uvalil by na sebe klatbu všech šlechtických kruhův a opo-

vržení všech rozumných a počestných lidí. A přece týkalo by se toto politování a zavržení hodné »quid pro quo«, tato neúcta k vlastní krvi, domu pouze soukromého, jíž by sám jeho majitel se dopustil, kdežto je škola majetkem celé a k tomu katolické obce, a nepřisluší tudíž obecnímu úřadu,¹⁾ umístiti na ni obraz, jenž s náboženským smýšlením osadníků se nesnáší.

Dovolil by některý dosti malý spolek, jenž nemá v životě obecném a náboženském téměř žádné důležitosti, umístiti na domě svém místo svého cizí nápis aneb méně vhodný odznak? Pochybujeme velice, leda by neměl žádného smyslu pro samu svou existenci, nedbal své cti a vážnosti a leda by mu bylo zcela lhostejno, zdali budou jeho zájmy prospívati a on svého účelu dosáhne.

Aneb — jestliže by toto přirovnání nezdálo se snad býti dosti případným, ačkoliv je věcným i průkazným, — snesl by toho obecní úřad, který ve své moderní, odjinud mu vštípené osvícenosti²⁾ nevidí v odznaku jinověrce na škole, od katolíkův a pro katolíky vystavěné, žádnou nepřístojnost ani křiklavou anomálii,³⁾ aby obecní dům ozdoben byl podobným odznakem, jehož okázalá a všeobecně známá politická i náboženská tendence nedá se ničím zastříti a bije každému soudnému do očí? A kdyby mu v tom pro samý pokrok moderního školství a pro samou občanskou a náboženskou svobodu⁴⁾ ani tyto důvody nebránily, bude mu v tom brániti již obyčejná opatrnost, ohled na veřejnost a šetrnost ke katolické obci, již zastupuje.

A co by sloužilo k necti a potupě jednotlivce, a čeho by tento již z ohledu na veřejnost a svou osobní čest se neodvážil; co by důvodně zamítla každá, byť sebe nepatrnější jednota, dbalá své dobré pověsti a svých dobrých zájmů; čeho by se neodvážili a netrpěli na obecním domě, jenž bývá po stránce národní, politické i náboženské často střediskem živlů nejružnějších a nejednou i zápasiskem různých stran, — ani ti, jichž příčiněním obdržela škola (snad proto, že ji navštěvuje mládež ka-

¹⁾ Ve své »samosprávné« domýšlivosti domnívá se mnohý obecní úřad nebo aspoň někteří jeho moderně pokročilí členové, že může i o náboženských zájmech občanů dle vlastní vůle a z vůle rozhodovati, zapomínaje, že záležitosti obecní a náboženské jsou dvě zcela různé věci a že v záležitostech poslednějších nemá té nejmenší oprávněnosti.

²⁾ Jsou to z pravidla známí živlové z odporncé, náboženským indiferentismem, ne-li docela nihilismem, zachvácené strany, jež nemohouce neb obávajíce se veřejně vystoupiti, své krtčí dílo tajně a s tím větším úsilím provozuje. Dobře zaplacení tiskoví nádenníci a novinářská láje svých pozitivních služeb též neodepře.

³⁾ Nepřístojný obraz, veřejně třeba jen na krátkou dobu vyvěšený, byl by kamenem urážky a zdrojem odporu, a každý soudný spatřoval by v tom nejen beztaktnost, ale i opovržlivost, ne-li dokonce provokaci. Což teprve obraz trvale na odív vystavený a veřejnost na sebe poutající!

⁴⁾ Kterou, jak známo, apoštolská Stolica odsoudila. Srovn. Syllabu větu 15. a 16.

tolická) odznak zcela nepřístojný⁵⁾: to. tážeme se, mělo by býti něco tak nevinného a bezzávadného?⁶⁾ Tu by politování a všeho pokárání hodná nešetrnost ku katolické osadě, již obecní úřad zastupuje, tu by bezohledné ignorování náboženského smýšlení katolických osadníkův a samé katolické, takovou školu navštěvující mládeže⁷⁾ bylo snad na svém místě, bylo snad dokonce právě proto, že je to neslýchaný přehmat a urážka všeho katolického citu a katolického názoru, něčím dovoleným neb aspoň snadno omluvitelným, na čem netřeba se tolik pozastavovati? Jen nerozum, nenávidění všeho katolického aneb veliká náboženská netečnost mohla by něco takového tvrditi.

Převedeme-li naši otázku na pole náboženské, kam bez odporu náleží, a uvážíme-li ji poněkud s tohoto hlediště, bude výslednice neméně zajímavá jako i rozhodná.

Že světi Církev pouze obrazy a sochy svatých,⁸⁾ netřeba dokazovati, průvodno to z povšechné církevní praxe a z římského rituálu, jehož rubrika výslovně zní: »Benedictio imaginum Jesu Christi Domini nostri, B. V. Mariae et aliorum Sanctorum,« při čemž se ještě předpokládá a jako podmínka svěcení stanoví, že jest obraz neb socha, jež má dle církevního obřadu býti svěcena, slušná a důstojná, vyhovujíc požadavkům aestbetiky vůbec a umění církevního zvlášt. Stanoví v ohledě tom poslední naše provinciální synoda⁹⁾: »Severe prohibemus, ne ullae falsi dogmatis imagines et rudibus periculosi erroris occasionem praebentes statuuntur, ne procaci venustate pingantur vel ornamentur, et quod maxime absit, ne alterius hominis viventis effigiem ex artificis industria referant; ne aliquid falsi aut superstitiosi contineant, aut in iis quidquam appareat, quod turpe, quod profanum vel inhonestum sit, quodve piorum oculis aliquam afferre possit offensionem« — jak se, po-

⁵⁾ Čímž vtisknut byl škole zvláštní ráz, který je patrně obrazem smýšlení, úmyslů, vůbec celého nitra svých původců. Platí zajisté i zde slova: »Čím je srdce plno, tím přetékaží i ústa,« a možno doložiti: to jeví se i skutky člověka.

⁶⁾ Srovnej, co bylo svrchu o významu symbolu, sochy atd. stručně pověděno. Známo, že již sv. Otcové přirovnávají obrazy k poučné knize, v níž mohou čísti i ti, kdo čísti neumějí. Jaký obraz, takový bývá dojem, dle dojmu řídí se smýšlení, nejednou působí i na rozhodnutí samo.

⁷⁾ Bylo by omylem, domnívati se, že školní mládež významu sochy nechápe a jí si nevšímá; obklopené právě mládeží výkladní skříně, v nichž vystaveny jsou nezřídka sochy a obrazy pochybné ceny, svědčí o jiném. Mimo to lze s velikou pravděpodobností předpokládati, že příslušné orgány za vhodné příležitosti mládež o soše na škole umístěné s dostatek poučí.

⁸⁾ Srovn. římský ritual na příslušném místě.

⁹⁾ Pražská provinc. synoda z r. 1860, tit. III., c. VI. Kéž by se k těmto moudrým a důležitým předpisům v praxi, i co se týče soch, křížův atd., více přihlíželo! Odpadla by mnohá nepřístojnost, budící pohoršení a potupu, zvlášt u jinověrců.

hříchů, nejednou stává, jelikož církevní, sem spadající předpisy se dlelem neznají, dlelem nezachovávají.¹⁰⁾

Svěcení obrazů osob světských, tím pak více obrazů osob, jež nejsou ve svazku Církve katolické, odporuje veškeren tenor obřadu tohoto svěcení,¹¹⁾ jako odporuje dopodrobna předepsaný ritus svěcení školní budovy, odznakem jinověrce tendenčně a z odporu buď zřejmého nebo skrytého proti Církvi na předním místě ozdobené.¹²⁾

Či shoduje se s obřadem a názorem Církve, aby kněz oděn rouchem liturgickým, přijda za hlaholu zvonů v slavném průvodě, jemuž přednáší se kříž, k takové budově, před zevnějšími dveřmi — nad nimiž právě, aneb něco výše, umístěn je dotyčný odznak — slavně zapěl: »Pax huic domui« a »Asperges me«? Jest přistojno, aby po odzpívání velebné antifony světil kněz aspoň přední část školní budovy, kropě ji svěcenou vodou a vzý vaje potom Boha: »... ut quidquid visitaturi sumus, (Deus) visites, et quidquid benedicturi sumus, benedicas, ... sitque Sanctorum tuorum meritis fuga inimici (et) angeli pacis ingressus« a prosil dále: »... ut domum istam per intercessionem s. Ignatii et Aloisii (Deus) benedicat. ... sicut dignatus est domum patriarcharum benedicere«? Či neodporuje to duchu církevního obřadu, když modlí se světitel takové školy: »... benedicere et sanctificare di-

¹⁰⁾ Srovn. výnos ministerstva kultu ze dne 26. ledna 1874 o církevních malbách, obrazech a t. p. v ordinariátním listě diecése královéhradecké z téhož roku str. 142.

¹¹⁾ Či snášelo by se svěcení takového obrazu s modlitbou Církve: »... ut quoties illas (imagines Sanctorum) oculis corporis intuemur, toties eorum actus et sanctitatem ad imitandum memoriae oculis meditemur«? Aneb s modlitbou: »... hanc imaginem (seu sculpturam) in honorem (sc. alicujus Sancti) adaptatam (Deus) benedicere digneris, et praesta, ut quincunque coram illa (sc. hunc vel illum Sanctum) suppliciter honorare studuerit, illius meritis gratiam et aeternam gloriam obtineat«?

¹²⁾ Že je dotyčný odznak něčím více nežli pouze obrazem paedagoga, je každému soudnému zřejmo a z výše položených vývodů patrné, ježto je obraz ektypem celého člověka, celého jeho smýšlení, veškerých jeho snah a zásad a nikoliv pouze jeho zásad paedagogických. Než, dejme tomu, že by tomu nebylo tak a že by obraz jenom částečně jen dle některé stránky a vlastnosti osobu představoval, tak že by všechny ostatní stránky a vlastnosti její mizely a toliko jedna — v našem případě tedy stránka pouze paedagogická — se jevila a vystupovala. Tu dlužno se tázati, proč nezdobily se již dříve školní budovy sochou neb obrazem Komenského, any byly přece jeho vychovatelské zásady již dávno známy? Proč stalo a stává se tak teprve za doby novější, kdy byla škola od Církve odloučena a za školu všeho náboženského rázu prostou, za školu bezkonfessní prohlášena? Ostatně jeví se v tomto počínání nedůslednost i tím, že Komenský — jak z jeho spisů vysvítá — chtěl míti školu náboženskou (ovšem svého vyznání), ježto tenkrát školu bezbožeckou vůbec neznali, kdežto škola doby naší jest všeho náboženského rázu prostá, a příslušným orgánům právě pro tento ráz, který je dle všech známek věrným obrazem jejíh nitra, se tolik zamlouvá.

gneris, Domine, hanc scholam et intra parietes domus istius Angeli tuae lucis habitent«? Aneb když dí před křížem: »Benedic Domine domum istam, ut sit ibi sanitas, sanctitas, virtus et gloria, bonitas, ... plenitudo legis et gratiarum actio Deo Patri«? Aneb snáší se s katolickým smýšlením, recituje-li se při svěcení takového druhu a rázu školy modlitba: »... Adesto (Deus) supplicationibus nostris, ut hujus domus sis protector, et nulla hic nequitia contrariae potestatis obsistat, sed in virtute sanctae crucis et operatione Spiritus S. fiat tibi hic **purum servitium et devota libertas** existat«?

Těchto několik bodů postačí, bychom mohli utvořiti si úsudek, zdali je dle katolických zásad vůbec a dle liturgicko-právních norem zvláště přípustno,¹³⁾ posvětití církevním řádem školu, jejíž ráz a směr tomuto posvátnému úkonu a vůbec duchu Círky veskrz odporuje a v dotyčném, škole za výzdobu sloužícím tendenčním odznakem takto schválení a spečetění dochází.

Že jsou tyto stručné vývody zcela věcné proti nimž lze sotva něco podstatného namítati, vysvítá mimo to z následující úvahy, již chceme tolikéž pouze několika body nastíniti.

Ve veřejném mínění odsuzuje se každý, kdo by vztyčil na domě cizí prapor, pro nějž vlastenecké občanstvo nemá zájmu a který vlastenecké jeho city uráží. Rovněž z nevlastenectví, ne-li z něčeho horšího, bude viněn ten, kdo by svůj příbytek ozdobil sochou neb obrazem cizího panovníka aneb užíval kroje neb jiných odznaků, jež nejsou domácí, ač by tu nešlo o nějakou trvalou a veřejnou manifestaci a věc netýkala se náboženských, nýbrž jen občansko-politických názorů jednotlivce. Odznak však umístěný na nej přednější místo školní pro katolickou mládež zřízené budovy, je dle přesvědčení všech řádných katolíků nejen důkazem smýšlení těch, kdo ho na školní budovu postavili, on má význam — ježto se zrakům kolemjdoucích ustavičně představuje a je na sebe vábí — dalekosáhlý, an přesné katolické smýšlení jak dospělých tak i školní mládeže záhy, ba v samém zárodku zeslabuje a podrývá¹⁴⁾ a smýšlení i názorům proticírkevním zvolna sice, ale bez ustání půdu připravuje.¹⁵⁾ Majit

¹³⁾ Jakkoli je tato věc samozřejma, uvedli jsme přece několik bodů z obřadu dotyčného svěcení, dílem, aby věc byla tím průkaznější, dílem že svěcení školy tak příliš často se nekoná a příslušný obřad každému jednotlivci znám není. Srovn. rituale rom. na příslušném místě.

¹⁴⁾ Z jakého důvodu dal císař Hadrian na posvátných místech v Jerusalémě sochy pohanských bůžků postavit, je vůbec známo. Srovn.: Dr. Éd. Clos, Kreuz und Grab Jesu. Kempten 1898, pag. 21 a nn. (nejnovější to a důkladné dílo o tomto předmětu).

¹⁵⁾ Netřeba podotýkati, za jakým účelem stavějí protestanté v poslední době s takovým kvapem a nákladem tak četné kostely uprostřed katolických měst a osad. Že mají tyto budovy býti propagandou a vydatnou atrakcí protestantismu, leží na bíledni. Podobně je známo, proč odstranili

sochy a obrazy, jak bylo již na jiném místě připomenuto, svou zvláštní a výmluvnou řeč, tím výmluvnější a účinnější, že mluví bez ustání, v každé době a ke všem, kdo na ně pohlížejí. Nazývá-li Plato písmo velice případně »věčným hlasem«, je do jisté míry obraz, dobře-li mu rozumíme, hlasatelem nikdy neumlkajícím a knihou vždy otevřenou.¹⁶⁾

A pakliže se věci takto mají, třeba zamítnouti nesmyslnou a opovážlivou insinuaci, aby se Církev ku svěcení takové školy k vlastnímu pokoření a podrývání svých životních zájmů na přání některého obecního úřadu, který své náboženské smýšlení a katolické přesvědčení tak zvláštním způsobem »osvědčil«, propůjčila a proti všemu zvyku, a co více na váhu padá — proti všem zásadám katolické liturgiky — požehnání, pokoj a ochranu nebes na ni svolávala.

Těch, kteří berou věci na »lehčí váhu« a svou zvláštní, málo závidění hodnou »praxí« zavděčiti se chtějí samým odpůrcům Círky neb dokonce je i získati, dlužno se tázati: Propůjčili by se k něčemu podobnému odpůrci a jinověrci? Která třeba jen nepatrná sekta od včerejška dovolila by na svých budovách neb školách umístiti obraz muže jenom jiného vyznání, neřku-li muže, který by svým vyznáním a náboženským názorem byl úhlavním nepřítelem sekty té? — Aneb dopustili by protestanté a jinověrci vůbec, aby jejich školy a vzdělávací ústavy ozdobeny byly obrazem některého proslulého katolického paedagoga nebo učence? Trváme, že něco podobného by jinověrcům ani ve snu nenapadlo, a kdo by se u nich něčeho takového odvážil aneb jen něco takového navrhl — ač by si tím v obledu náboženském nejen ničeho nezadal, nýbrž spíše pravému vyznání dal svědectví — se zlou by se potázal a vyvolal by všeobecné rozhodnutí a největší odpor svých souvěrců, ať o následcích, jež by tato »smělost« pro něho dojista měla, pomlčíme.¹⁷⁾ — Aneb, abychom se ještě toho dotkli, zavěsí žid nebo mohamedán na svou školu křesťanský odznak nebo obraz jinověrce, a byť to byl muž neb paedagog sebe dovednější a proslulejší? Žádné náboženské vyznání a byť sebe větších bludů se přidržovalo, nedopustilo a nesneslo by něco podobného a pokládalo by to za náboženskou nedůslednost, a tím samým i za zapření svých zásad a nedostatek vážnosti k sobě samému a svým příslušníkům.¹⁸⁾

t. zv. reformátoři z katolických kostelů sochy a obrazy svatých. A socha Komenského na škole pro katolickou mládež měla by míti význam jen paedagogický aneb význam — pouhé okrasy?

¹⁶⁾ Srovn. Sněm Trid., sez. 25. de sacris imaginibus; Řeháka Patristickou encyklopaedii p. s. o b r a z y.

¹⁷⁾ Stačí připomenouti, jak horlivě střeží jinověrci své »sluhy slova«, by hlásali jen »čisté evangelium« a nepřibližovali se nikde ke katolickému učení ani ke katolickým obřadům. Mnohý jejich kazatel mohl by o této »svobodě učení a svědomí« a o nabytých v tomto ohledě zkušenostech mnoho zajímavého vypravovati.

¹⁸⁾ Vzpomeňme si na vzbouření židů proti Herodovi, když dal nad hlavními dveřmi chrámu jerusalemského římského orla zavěsiti. Spatřující

A čeho by nedopustila ani nepatrná náboženská sekta, která třeba ještě ani neví, jaké jméno by si měla dáti; — co by nedovolila žádná byt sebe pobloudilejší konfessi; — co by jinověrci co nejrozhodněji zamítli, spatřující v dotyčném odznaku zapření svých zásad, nedůslednost a pokoření: — v tom neměli by katolíci, neměla by Církev viděti nic závadného, nic, co se přičí její názoru a zásadám, jakož i zásadám všech poctivých a řadných katolíků?! Tato zřejmá urážka všeho katolického citu, tento políček vmetený několika výstředníky a zaslepenými odpůrci Církeve celé katolické osadě, jež školu vystavěla, v tvář, neměl by nic znamenati, ten by se měl prostě ignorovati, jakoby se nebylo nic stalo a bylo vše — v pořádku? To by byl prazvláštní názor o katolických zásadách a katolickém přesvědčení, jakož i o úctě k sobě samému.¹⁹⁾ A jsou-li již, jak se pohříchu zdá a mnoho tomu nasvědčuje, jenom katolíci²⁰⁾ tak málo uvědomělí a mají-li jen oni tak málo úcty k sobě samým a ku své víře, že nechápou, jaká urážka a potupa této víry a jaké pokoření jich samých v odznaku jinověrce a k tomu zarytého nepřitele Církeve na jejich škole spočívá: pak jest to přímo úžasná vlažnost ve víře a nevšímání si vlastních nejsvětějších zájmů z jedné, jako jest to bezpříkladná troufalost a — mírně řečeno — veliká nepřízeň ke katolické věci z druhé strany.

v tom potupu a spolu přestoupení zákona proti děláni obrazů (Deut. 5, 8), strhli ho židé dolů, za což vzal Herodes na nich strašlivou pomstu. Srovnej Döllinger Heidenthum und Judenthum. Regensburg 1857, pag. 765.

¹⁹⁾ Známa to metoda všech polovičatých a nerozhodných lidí, kteří nejsou »ani studeni ani horcí« a kteří pro samou — opatrnost, jež by ovšem jiného jména zasluhovala, a pro samou — tolerantnost nebo lidskou přízeň odpůrcům raději — — ustoupí, čím je ovšem katolické věci sotva poslouženo. Tak daleko jde sotva v tak důležité věci tolerantnost, aniž je to správným porozumění biblickému: »Si quis te percuserit in dexteram maxillam tuam, praebe illi et alteram« Mat. 5, 39. Snášelivost, jež činí odpůrce neústupnějším a v požadavcích smělejších; snášelivost, jež pro samé »ohledy« jeví před odpůrcem bázeň a proto před ním opět ze samé »opatrnosti« aneb z předstíraných »obav« statečně — ustupuje, takovou snášelivost budou snad odpůrci a krátkozrací katolíci vychvalovati, věci ale katolické rozhodně neprospěje.

²⁰⁾ Ovšem, zvláštní to katolíci, kteří drží trochu s Kristem a trochu se světem, jichž katolictví záleží v několik zevnějších formálnostech, které se mnohdy ještě jen ze zvyku nebo z ohledu na — veřejnost dosti povrchně a s vnitřním odporem zachovávají, tudíž úplně bezcenné jsou. Tací katolíci neznají a nepřinesou pro katolickou věc obětí žádných, o nich platí leda slova: »Lid tento ctí mne rty, srdce pak jejich daleko jest ode mne« Mar. 7, 6. Ti, octnouti se jen poněkud v těžším postavení aneb jen dost málo v »kulturním boji«, jak by se as zachovali? Odpověď leží na bílé dni, je ale tak smutná, že o ní raději pomlčíme.

Naše čítání let před narozením Páně.

Podává Dr. Jan Nep. Soukup, prof. bohosloví.

I. V ů b e c.

Aby hned předem vytknut byl náš úkol, opisujeme slovy počátek a konec tohoto letopočtu: stvoření člověka a příchod Krista Pána na zemi. Prosim též o dobrotivý pozor, že terminus a quo nazývá se stvoření člověka — a nikoli světa. To dvojitě třeba bohoslovci dobře rozeznávat, aby tím snáze mohl obhájit údaje Písma svatého oproti přerozmanitým námitkám moderních věd.

Rád připouštím, že by mnohý z nás zvěděti si přál, jak starý jest vesmír? Domýšlivá věda, jež se nadýmá proti Bohu a myslí, že nižší jest moudrost Boží Job 15, 8., mluví sice o statisících ba millionech let trvání všehomíru. Avšak bible odbývá zvědavou otázkou lidskou v příčině kosmogonie jedinkým veršem: Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi. Svět vždy nebyl, alebrž vznikl tvůrčím konem dobrotivosti Boží za onoho nejstaršího času, na počátku a s počátkem času. »Stvoření jsou věkové slovem Božím«. Žid. 11, 3. Jak dlouho však trval již svět před stvořením prvního člověka, zda kratinkou či předlouhou dobu, o tom Písmo sv. nic neurčuje; věčný Bůh nás o tom nepoučil a počítavého člověka tehdež ještě na světě nebylo. Ježto tedy stáří všehomíru ponecháno důvtipu potomstva Adamova, nechť i moderní věda na základě rozličných soustav svých svobodně jedná a věk světa po libosti počítá, jenom když připustí, že svět jedenkrát vznikl z ničeho!

Než, ani k další otázce nelze přesně odpovědět, jak dlouho trvala země před stvořením člověka? Bible jenom to praví v příčině země: »Země pak byla pustá a prázdná«. hebrejsky: tóhu vabóhu, chaos bez ladu a skladu; jak dlouho tomu tak bylo, není udáno. Z chaotického tohoto stavu byla pak země postupně povznesena k spořádanému a úpravnému bytu pro živočichy a zvláště pro člověka, a to mocí Boží v šesti dnech. Není to dobře, když se mluví, píše i tiskne, o stvoření světa v šesti dnech! Správné jest, že svět byl stvořen na počátku, a že naše země, zprvu jako hmota surová, neúhledná, tmavá a tekutá, šestidenním dílem Božím upravena byla hlavně pro člověka. Jak dlouhý čas však značí jedenkaždý z těchto šesti dní (Hexaëmeron)? Quid hoc ad salutem, odpovíš snad otázkou? Ale co volá věda? Geologie záporně požaduje pro rozvoj nynějšího přirozeného rádu pozemského mnoho let, mnoho dob! Náboženství, Církev, bible odůvodněným požadavkům... však se nepřičí; a potřebují-li přírodní vědy pro své geologické doby tisíce let, jen si je z biblického slůvka

jóm = den, kteréžto dogmaticky není omezeno, s náležitým vysvětlením vyberte! Tolik však i tyto vědy připustiti musí, že za onoho času jiné dosud lidstvu neznámé, ježto neobjevené, síly také v kratší době útvar zemský zjednati mohly. A tak jsme u počáteční otázky: »Kdy pak jest stvořen prvý člověk?»

Po stvoření světa vůbec a po utvoření země s veškerým živočištvem zvláště stvořil Bůh člověka jako krále viditelné přírody, a to »dne« šestého. Tu začínáme čítati leta pokolení lidského; není to vědecky správné, čítati leta od stvoření světa, od stvoření země; předkřesťanský náš letopočet musí vycházeti od stvoření člověka, a tak dále postupovati až ke Kristu Pánu. A jak dlouho trvala doba od Adama až po Krista? Katechismy přibližně učí: Než ten přislíbený Mesiáš přišel, uplynulo asi čtyři tisíce let. Zaslíbený Vykupitel přišel asi 4000 let po stvoření prvního člověka. S takovouto časovědou může se zajisté dítko i lid spokojiti; bohoslovec však musí v chronologii oné doby hlouběji vniknouti, aby nejhlavnější události a vynikající osobnosti biblické dějepavy též letočteně určití dovedl.

V bibli samé soustavy chronologické není; jest však tam přemnoho udání let, jež vědecky zaručují a zajišťují rozvoj zjevení Božeho v pokolení lidském. Tu však věděti potřebí, že text hebrejský, samaritánský a řecký v některých letočtených poznámkách značně se liší; tak na př. prvý udává věk od stvoření Adama až k potopě 1656, druhý 1307 a třetí 2242 let. Anebo věk od potopy až k narození Abrahama určuje text původní hebrejský na 292, samaritánský na 942 a řecký na 945 let. Taktéž v letočteném označení bydlení Israelitů v Egyptě jeví se různost; kdežto text hebrejský praví: Čas pak bydlení synů israelských — v Egyptě byl čtyři sta třiceti let (II. Mojž. 12, 40), cení text samaritánský týž pobyt na 215 let, a text řecký LXX mlčky na tolikéž let, ježto na zdržování se Israelitů v Egyptě a před tím též v zemi chananejské, zároveň počítá jenom 430 let. Kdož nám tu s přesnou určitostí přesvědčivou odpověď učiní k otázce, co je tu a tam pravda? Ký div, že mezi vykládači v té příčině není jednomyslnosti! Každý se pachtí a namáhá a po svém umu a zkumu lpí na liteře, kteráž často zabijí a nijak neobživuje!

Naše sv. Církev, kteréžto bible od Krista Pána a od apoštolů svěřena byla k nejbedlivějšímu ostříhání a k nejjistějšímu vykládání, v příčině zmíněných rozdílů není úzkostliva. Aníž jest při takovýchto pouze časovědných dátech, kde není v nebezpečí neporušenost věro- a mravouky křesťanské, podobné úzkostlivosti potřebí. Jestliže se v příčině rozdílných těchto způsobů čtení poukazuje k inspiraci, jakože celé Písmo z vnukání Ducha Svatého napsáno jest, a pravda že jest jenom jedna: ani taková námitka jí nezastraší. Vždyť naše Církev právě na základě věroučného článku, že celé Písmo sv. jest vdechnuté, hájí vždy a všude též onu pravdu: Zajisté i prvotně psané letopočty biblické byly Bohem vnuknuté, neklamně a neomylně správné — ale ne vždy opisy, aníž překlady.

A poněvadž známo jest, že v původním textě psávaly se číslice písmeny a to nejdřív starou tak zvanou samaritánskou abecedou, a jelikož později stará ona písmena zaměněna byla písmeny abecedy čtvercové, každý soudný a pováživý znatel hebrejského textu biblického připustiti musí, že jak při opisech a přepisech prvopisův původních, tak i při přímých překladech jako při Septuaginta, buď nedopatřením kopistů či opisovatelů, aneb zaměněním podobných písmen při překládání — zjinačení, nahodilé porušení chronologické poznámky vzniknouti mohlo. Došlo-li nás prvotně udané datum beze změny, pak máme je nejen lidskou ale i božskou věrou s úplnou bezpečností za pravé držeti. Kde však zjinačení jest zřejmé, různost patrná, tu při nynějších vědeckých pomůckách, a při mlčení Církve učící lze připustiti, že není dosud možná dopátrati se čísla prvotním inspirovaným spisovatelem vyjádřeného. Tomuto zkoumání vědeckému naše sv. Církev nikterak se neprotiví; tolik však jakožto strážkyně věčné pravdy právem žádati musí, by mezi přesnými údaji biblickými a pravými dáty exaktních věd nebylo odporů právě proto, že pravda i v časovědě jest jenom jedna. Tu svobodu dává každému učenci, ale žádá ji též pro sebe.

A tu volnost v pohybování se na poli časovědy biblické prozrazuje naše Církev tím, že ve svém úředním latinském znění bible neboli ve Vulgatě, a v její schválených překladech, drží se letočetných udání jak nyní jsou v textě hebrejském, t. j. pro dobu od Adama až po Krista 4000 až 4274 let. Ve svém pak úředním kalendáři čili v Martyrologium Romanum přidržuje se v onom převelebném okamžení, když ohlašuje narození Páně v Betlémě, řeckého textu a dí: Leta 5199 po stvoření světa — narodil se Kristus Pán.

V pochybných těch věcech jeví se různost též u spisovatelů dějin posvátných i světských. Aspoň některé auktory si zde položme. Dr. Jan Raška ve svém díle: Chronologie biblická. Vídeň 1878 odhaduje naši dobu na 4017 let. Dr. Heřman Zschokke čítá ve své historii posvátné touž dobu na 4220 až 4225 let. Podobně Dr. Jan Schuster a pozdější jeho spisův vydavatel Dr. J. Holzammer čítají od Adama až ku Kristu 4000 až 4225 let. Dr. Josef Danko v dějepise zjevení Božího: Vídeň r. 1862: rozhoduje se pro řadu 4274 let. Nynější náboženské učebné knihy zjevení Božího v Starém Zákoně jak pro školy obecné od Františka Srdínka, tak pro školy reální od J. Ježka a K. Bedroše, jakož i pro mládež gymnasiijní od Dra. Matěje Procházky a Dra. Karla Vondrušky řídí se celkem chronologií svého vzoru Schustra Holzammra. Přední pak učebnice dějepisu všeobecného na př. Dra Františka Šembery a Jana Lepaře čítají před Kristem asi 4000 let.

Že také na konci vědeckého odhadu tohoto i o 3760 letech, jež nynější židé pro tu dobu kladou, alespoň zmíniti se musíme, děje se k vůli úplnosti tohoto oddílu.

Nyní již, když jsme vysvětlili předmět pojednání svého, a když jsme si poněkud povšimli Písma, chování Církvě svaté, spisovatelů dějepřav biblických i všeobecných, musíme se sami rozhodnouti pro určitou číslici věku předkřesťanského zvláště.

(Dokonč.)

Nejvyšší soudy v Rakousku.

Podává JUDr. Josef Zalužanský.

(Dokončení.)

IV. Státní soud.

Zákonem ze dne 25. července 1867 č. 101 ř. z. vydaným o odpovědnosti ministrů zřízen byl státní soud. Dle tohoto zákona přísluší říšské radě právo pohnati ministry k odpovědnosti za veškeré v mezích jejich úřední působnosti jim za vinu kladené činy a opomenutí, kterými buď zúmyslně aneb z hrubé nedbalosti ústavu království a zemi v radě říšské zastoupených nebo zřízení zemské některé země, anebo některý jiný zákon porušili.

Odpovědnost ministerská vztahuje se ku veškerým výkonům nejvyšší vládní moci po dobu jejich úřadování a zejména také ku císařským nařízením, kteráž k jejich návrhu byla vydána aneb od nich podepsána, jakož i k císařským nařízením, jež vykonána byla bez spolupodpisu některého ministra.

Odpovědnost tato vztahuje se dále ke všem nařízením a rozkazům, jež ministr v mezích svého oboru vydal, jakož i k tomu, když úmyslně nápomocen byl k hrubému porušení povinností jinému ministru.

Právo k obžalobě přísluší té i oné sněmovně říšské rady.

Návrh na obžalobu sluší podati písemně a jest nutno, aby podepsán byl 20 členy, vychází-li od sněmovny panské a 40 členy vychází-li od sněmovny poslanecké.

Když návrh takový byl dán předsedou v osmi dnech po podání na denní pořádek a když stalo se usnesení, že návrh takový má býti přikázán výboru k předběžné poradě a když zvolený za tím účelem výbor celou věc vyšetřil a bylo-li po podání správy výborem usneseno většinou dvou třetin hlasů, aby ministr dán byl v obžalobu, jest žalovaný ministr povinen svou úřední činnost zastaviti a usnesení o obžalobě oznámí se císaři zvláštní adrešou.

Předseda sněmovny, která se usnesla na obžalobě, oznámí usnesení to předsedovi státního soudního dvoru a vyzve jej, aby členy tohoto soudního dvoru do Vídně povolal.

Sněmovna, která se usnesla na obžalobě, může se opět většinou $\frac{2}{3}$ hlasů usnésti, že od ní upouští, neučiní-li toho, má

ustanoviti ku hájení obžaloby před státním soudním dvorem tři členy ze svého středu.

Státní soudní dvůr utvoří se tím způsobem, že každá z obou sněmoven zvolí 12 neodvislých a práva znalých státních občanů z království a zemí na radě říšské zastoupených, kteří nejsou členy říšské rady na dobu 6 let za členy státního soudního dvora.

Zvolení členové vyvolí ze svého středu předsedu.

Státní soudní dvůr vyvolí ze svého středu jednoho člena co soudce vyšetřujícího, opatřeného veškerou mocí, která dle řízení trestního vyšetřujícímu soudci přísluší a když tento vyšetřování provedl, což se ve lhůtě 6ti měsíců státi musí ustanoví předseda den hlavního přelíčení.

Po ustanovení státního soudního dvora ve smyslu § 19. zmíněného zákona provede se líčení ústně a veřejně.

Státní soudní dvůr rozhoduje dle svého volného uvážení hlasováním tajným, které se děje kuličkami.

Aby rozsudek byl platný, jest zapotřebí, aby nejméně deset členů nepřetržitě bylo přítomno a k odsouzení zapotřebí jest většiny nejméně dvou třetin hlasů.

Následkem odsouzení jest vždy odstranění odsouzeného z rady koruny, při přitěžujících okolnostech může však také býti uznáno na propuštění odsouzeného ze služby státní a na dočasnou ztrátu politických práv.

Dopustil-li se obžalovaný mimo to také skutku dle trestního zákona trestného, má státní soudní dvůr mimo to použití ustanovení trestního zákona a jest-li předléhá také povinnost obžalovaného k náhradě škody, vyřkne státní soudní dvůr i tuto náhradu, když obnos její jakož i osoba, které přísluší, bezpečně vyšetřeny býti mohou; není-li to možné, vyřkne státní soudní dvůr sice povinnost k náhradě, ale stanovení této náhrady odkáže na pořad práva.

Proti rozsudku státního soudního dvoru není odvolání.

Obžaloba ministra před státním soudním dvorem není přípustna, když nevznese se v zasedání říšské rady, které se odbyvalo nejprve po činu proti zákonu vykonaném, aneb nabyla-li rada říšská o tomto činu vědomosti teprve ze závěrky účtů státních, když nebyla obžaloba podána v tom sezení rady říšské, v kterém závěrka účtů byla zkončena.

Právo na obžalobu promlčí se dle předpisů občanského zákona.

Císař udělí odsouzenému ministru milost jen tenkrát, když by v té příčině učinila návrh sněmovna říšské rady, z kteréž vyšla obžaloba.

Kdyby ministr dříve odstoupil, aneb nebyl-li by více ve státní službě, není to obžalobě na závadu.

D r o b n o s t i .

Podává Dr. Josef Burian.

Kláštery jsou přece k něčemu dobré.

Liberální časopis „Journal des Débats“ obhájí působení klášterů následujícími slovy: „Stát ví zcela dobře ze statistických dokladů, jak drahé jsou pokusy, směřující k tomu, aby místo náboženských ústavů zavedly se ústavy laické. Necht' mluví zkušenosti nabyté!

V Auberive zřídila vláda světskou donucovací polepšovnu. Netrvalo to dlouho a nepořádek dospěl tak daleko, že při pohřbu zemřelých káránců užití se musilo brané moci, aby se odpor ostatních káránců zlomil; ústav byl pak zavřen. Rovněž tak se zřídila polepšovna ve Fouileuse na státní útraty. Ale brzo nescházelo skandálů i tu, tak že vláda byla nucena také tento ústav zavřítí.

Stal se konečně ještě pokus, laický ústav zříditi v Cadillac-u; za řiditele byl dosazen jakýsi setník na odpočinku. Navštívil jsem tuto třetí polepšovnu a ujišťuji, že sotva se kde může nalézati ve správě lepší vzor všelikého nepořádku, než tuto. Po dvou letech, nevědělo se kudy kam; zkažení chovanci pokusili se docela i své pěstouny vyhoditi oknem a přece jejich strážcové neměli po straně žádných růženců, nýbrž zcela dobré šavle.“

Listárna redakce.

Důst. p. V. K. v J. Ad 1. Musí býti zjištěno, z jakého právního důvodu dřívější beneficiáti pozemkovou daň s přírážkami neplatili. Bylo-li to pouze mezi nimi a patronátním úřadem, tedy soukromě toliko — ujednáno, anebo byla-li to pouhá benevolence patronátního úřadu k faráři, náleží tomuto dotčenou daň dle všech právních zásad platiti, an by kostel, t. j. zádušní pokladna byla zkrácena.

Dle zákona o osobní dani jsou v rozličných §§ vytknuty daně, jež lze do vydání zařaditi.

Ad 2. Matriky a veškeré farní knihy poříditi je povinna záduš.

Ad 3. Za vedení matrik náleží duchovnímu správci remunerace dle § 3, bod 2, b) zákona ze dne 19. dubna 1885 č. ř. z. 47 a dle výnosu minist. kultu a financí ze dne 8. prosince 1885 dle počtu přífařenců. Ovšem jest ta remunerace velmi suchá.

Důst. p. V. K. v H. Uveřejní se.

Listy homiletické.

Neděle VI. v postě.

(Neděle květná.)

Hřích jest největší zlo.

»Aj, král tvůj béře se k tobě.«

Mat. 21—5.

Podobenství o synu marnotratném jest vám známo. Vidíte v duchu člověka Boha spuštěného, v bídě, hladu, nečistotě a to je hříšník; neboť stojí psáno: Hřích bídné činí národy. K tomu dokládá básník: Jest kletbou zlého činu, že hřích jen zase plodí hřích.

Nesmíme se tudíž pranic diviti prvním křestanům, že za jediné neštěstí na světě pokládali odpadnutí od Boha, přestoupení zákona Božího, hřích. Naopak zase chápeme zlobu nepřátel Božích, že jim na ničem tak nezáleželo, než aby vyznavače Kristovy víry přivedli k odřeknutí se Krista, ke hřichu, jak to radili dvořané Arkadiovi proti sv. Chrysostomovi: Přinut ho ke hřichu a tak se na něm nejvíce pomstíš.

Potřebujete jen naslouchati pláči Kristovu nad nešťastným Jerusálemem a prohlížeti zříceniny města toho, abyste pochopili, jak veliké neštěstí hřích uvalil na to město svaté. Pláč Jeremiášův ve svatém týdnu poučuje vás o tom důkladně.

Od hřichu Adamova až po hřích posledního člověka, který zemi tuto obývá bude, co tu urážek Boha nejsvětějšího, urážek, které nebesa prorážejí, jako hřích sodomských, které ani na onom světě odpuštěny nebudou, jako hřichy proti Duchu Svatému, aneb které základy kladou životu hříšnému, pohoršlivému, jako hřichy hlavní.

O hřichu chceme si dnes rozjímati.

Rádce duchovní.

21

P o j e d n á n í.

Křížová cesta, kterou se v této postní době modlíme, připomíná, že Kristus Pán padá třikrát pod křížem. Ten první pád připomíná křesťana, který poprvé do smrtelného hříchu upadl. Až do prachu země srazil tím svým hříchem Krista a poskvrnil Jeho tvář. Ale Kristus Pán kříž zvedá a lištníkovi odpouští.

Ale on si neváží té Kristovy milosti, padá zas do téhož hříchu a jako bylo třeba Šimona k nazdvižení kříže, tak podobně velké práce je třeba, aby hříšník zpětilý, zpět do téhož hříchu se vracející povstati mohl.

A ten třetí Kristův pád pod samou Kalvárií představuje hříšníka, který svůj těžký hřích na duši donesl až ku své Kalvárii, až na skloněk svého života, a v něm zemřel. Kéž by člověk takový aspoň o té své jedenácté hodině, aspoň v posledním svém tažení k Bohu se obrátil!

Mladý jeden křesťan hříšnou láskou zahořel k pohanské dívce. Těžké byly podmínky, pod kterými měl dceru dostati. Měl od-
přisábnout sv. křest a on tak učinil, měl se rouhat Bohu a pošlapat svatý Kristův kříž, a on tak učinil, ale když pohanský otec stále říkal: ještě ti nevěřím, ty se Boha držíš a Bůh tvůj je s tebou, a když na něm žádal: Zmocni se velebné svátosti a před mýma očima ji znesvěťš a potupíš, tu konečně rozsvítilo se nešťastnému mladíku v hlavě, zřekl se dívky, spěchal do chrámu a tam na kolenou s pláčem volal: Jakže, dobrotivý, milosrdný Bože, je to možné? Já nešťastný jsem Tě zapřel, Tobě se rouhal a tys mne přece neopustil? Buď s Bohem, světe svůdný, málem by mne to věčnou spásu stálo, chci litovati hříchů, jimiž jsem dobrotu Boží urazil.

Rozpomeň se teď, křesťane, nenastala-li také v životě tvém chvíle, kde za klamný úsměv toho světa také bys byl hotov zříci se Boha, zapřítí víru, potupiti Kristův kříž. O dobře si vzpomínej a nebudeš-li chtít slepým být a k sobě strannickým, shledáš k svému největšímu překvapení, že snad k vůli lidem, k vůli majetku Bohu ses vyběbal, veřejně víru svou osvědčiti se styděl, mnohým způsobem Krista tupil. A jestlis toho neučinil slovem, jako výše uvedený mladík, tu ptám se tě; co pak jsou tvé těžké hříchy jiného, než zpronevěra na Tvém Bohu, zrada na tvé víře, potupa Kristova kříže a posměch z Jeho bolestí? A Bůh tvůj tě přece neopustil. Třeba z povzdálí, přece za tebou krácel, nad tebou bděl, před věčnou zkázu tě chránil.

Kolikrát už nabízel tvůj strážný anděl službu Bohu, volaje: Dovol Pane, ať jdu a ten neužitný, zhoubný koukol vytrhám, a Bůh odpověděl: Nechci věčné smrti hříšníka, ale aby se obrátil a živ byl. Kolikrát již anděl smrti vztahoval k tobě svou ruku trestající, nasazoval sekeru ke stromu tvého života, aby spálil ten fík planý, který ne tři leta, ale snad třicet, snad padesát a více let užitku žádného nedal a zbytečně na světě, v té zahradě Boží

překážel a Bůh opět rozkázal: Ušetřte ho ještě. Ó ptej se, čím jsi to milosrdenství, tu lásku Boží sobě zasloužil? Ty se Boha vzdaluješ a On jde za tebou, ty utíkáš před Ním a On ti je v patách, doma, na poli, při práci i při odpočinku, všude volá za tebou: Synu, dcero, proč přede mnou prcháš, vrať se v náruč Otce svého. A že jsi sem dnes přišel, do této svatyně, není to náhoda, Bůh tě sem dovedl. Nechtěj tudíž déle nekajicně žít, to by byl hřích na Duchu Sv., který ani na věčnosti by nebyl odpuštěn.

Vezmi si příklad z ženy cizoložné a z mrtvici raněného, vyhledej, jako oni, svého Ježíše a dobře si zapamatuj Jeho polovarovný, polo prosebný hlas: Nehřeš více!

Když tyran Mezentius někoho k smrti odsoudil, dal jej přivázati k mrtvole a pohoditi na poušť. Jedovaté výpary těla mrtvého nakazily odsouzence a způsobily mu smrt.

Hle, křestane! Vášně usmrtily tvé tělo a hříchy jsou ta pouta, kterými je přivázáno k tvé duši. Jedovatý dech tvých náruživostí moří duši tak dlouho, až by i ona klesla a životu věčnému odumřela.

Co učiníš?

Postavil jsi se v dnešním rozjímání před kříž, pod nímž Pán třikrát tvou vinou padl. Hříchy tvé Ho k zemi do prachu srazily. Pomoz mu vstáti, pomysli si, že ty tam na to místo patříš, tam do prachu ulic Jerusalemských v duchu pod kříž se polož a volej: »Trpělivý Ježíši! Hříchy mé, jichž se tak často dopouštím, byly příčinou Tvého bolestného pádu. Tys mi již tolikrát odpustil, a já opět klesal, snad pořád hloub. Pro slabost svou Tě prosím, posilni mne, obměkči srdce mé, abych jako Petr slzami lítosti smyl hříchy své, upokojil svědomí, nabyt ztracené milosti.« Amen.

F. Voříšek, kaplan v Pardubicích.

V e l k ý P á t e k.

Kristus pro nás zraněný volá nás ku pokání.

»Zraněn jest pro nepravosti naše, po
třín jest pro hříchy naše.«

Is. 53, 5.

Ach smutno, smutno dnes ve svatyni Boží. Tak smutno ne, bývá v ní celý rok. Jindy bývají oltáře ozdobeny; dnes jsou holé prázdné, vši okrasy zbaveny. Jindy jasným plamenem plápolají svíce na oltářích; dnes všechna světla jsou zhašena, i to světlo, které dnem i nocí hořívá před svatostánkem. Jindy svolává nás ke službám Božím zvučný hlas zvonů; dnes shromáždili jsme se ve vši tichosti, místo hlasu kovového ozývá se temný zvuk dřeva.

Jindy doprovází zpěvy církevní hlas varhan, obyčejně veselý, v postě tichý a smutný; dnes však umkl tento hlas nadobro. Jindy každodenně konává se nejsv. oběť těla a krve Páně; dnes není nikde mše svatá mimo Řím, kde ji koná Otec křesťanstva. I co to má býti? Co to znamená? Jest snad nějaký den nepatrný, bezvýznamný? Ó nikoliv, nejmilejší v Kristu! Vaše četné shromáždění, vaše zbožné účastenství v dnešních posvátných obřadech, vaše dychtivost a pozornost, s jakou posloucháte slovo Boží — to vše jest svědectvím, že dnešní den není nepatrný, není bezvýznamný. Ano, veliký jest dnešní den. Jest to velký pátek; jest to výroční památka oné oběti krvavé, kterou vykonal na hoře Kalvárii za veškeré člověčenstvo vtělený Syn Boží Ježíš Kristus; jest to věčný ohlas památného slova Isaiášova: »Zraněn jest pro nepravosti naše, potřín jest pro hříchy naše.«

Toto slovo Isaiášovo vysvětluje nám nejlépe truchlivý ráz velkého pátku. Cokoliv trpěl Ježíš Kristus, trpěl pro hříchy naše. To pomyšlení musí nás naplniti zármutkem, útrpností, lítostí, zkroušeností, kajicností.

Tomu-li tak, nemohu mluvit dnes v jiném duchu, než ve kterém mluví Církev sv.

Kristus pro nás zraněný volá nás ku pokání.

Tenť jest předmět dnešní mé řeči, kterouž počínám ve jménu Krista ukřižovaného.

P o j e d n á n í.

Kristus pro nás zraněný volá nás ku pokání. O tom svědčí celý děj umučení Páně od Jeho potu krvavého na hoře Olivetské až do otevření sv. boku Jeho na kříži. Avšak dvě doby v tomto ději vyzývají nás zvlášť ku pokání, a sice: 1. rozmluva Ježíšova s ženami Jerusalemskými a 2. rozmluva lotrů na kříži.

1. O čem rozmlouval Pán Ježíš s ženami Jerusalemskými? Sv. evangelista Lukáš 23, 27—31. vypravuje takto: »Šel pak za Ježíšem veliký zástup lidu i žen, kteréžto plakaly a kvílily ho. A obrátiv se k nim Ježíš řekl: Dcery jerusalemské! neplačtež nade mnou, ale samy nad sebou plačte a nad syny svými. Neb ať přijdou dnové, v nichžto řeknou: Blahoslavené neplodné a životy, kteréž nerodily, a prsy, kteréž nekojily. Tehdy počnou říkati horám: Padněte na nás! A pahrbkům: Přikryjte nás! Neboť poněvadž na zeleném dřevě toto činí, na suchém co se stane?« Dobře rozvažte, křesťané, tato slova sv. evangelisty. Veliký zástup lidu jde za Ježíšem, jenž nese sobě kříž na horu Kalvárii. Nikdo Ho nelituje. Jedni jdou za Ním nesouce nástroje k ukřižování; jiní jdou za Ním, aby Ho cestou pobízeli a trýznili; jiní opět, aby se dočkali Jeho ukřižování a z toho se Mu posmívali; někteří ovšem z pouhé zvědavosti, aby viděli, jak celá věc s Ježíšem dopadne. A uprostřed tohoto více méně škodolibého a necitelného zástupu kráčí několik žen z Jerusalema. Nejsou vesměs Jeho uče-

nice, ale všechny Ho ctí pro Jeho svatý a divuplný život. Pohled na Krista zraněného a pod břemenem kříže sotva dýchajícího vzbuzuje v nich cit útrpnos i. Nejsou s to, aby neplakaly, vidouce Jeho sv. tělo ranami poseté, Jeho dobrotivou hlavu trním ověncenou, Jeho vlídnou tvář uplvanou, Jeho laskavé oči slzami a krví zalité, Jeho nohy krvavé šlepyje zůstavující. A co praví božský Trpítel k těmto ženám plačícím? »Dcery Jerusalemské!« praví Pán »neplačtež nade mnou.« Nejsou Mu tedy milé slzy jejich? Jsouť ovšem, ale Pán Ježíš chce, aby poznaly, proč On trpí, jsa svatý a nevinný, že netrpí za Své viny, nýbrž za hříchy lidské. Chceť tedy říci: »Hle, všechno to, co trpím já, měly byste trpěti vlastně vy, jsouce tvorové hříšší a proto trestuhodní. A nepoznáte-li toho, neobráťte-li se k Bohu celým srdcem svým, nebudete-li se káti ze svých nepravostí, pak běda vám i dětem vašim! Když na zeleném dřevě toto činí Bůh, na suchém co se stane? Když já svatý a spravedlivý, jenž se podobám stromu zelenému ovoce vydávajícímu, tolik trpím od Boha, co teprv vy trpěti budete, vy hříšníci podobní stromu suchému, jenž k ničemu se nehodí, leč aby byl vyřat a na oheň uvržen? Když na Mně, jenž jsem rukojmím a obětí za hříchy vaše, tak veliké dostiučinění žádá spravedlnost božská: čím větší dostiučinění musí žádati na vás, kteří jste Mé utrpení zavinili a jeho pranic si nevážíte? Proto neplačtež nade Mnou, ale plačte raději samy nad sebou a nad syny svými!«

Křestané! Co řekl Pán Ježíš plačícím ženám Jerusalemským, řečeno jest i nám. »Neplačte nade mnou, ale sami nad sebou plačte«. My víme a věříme, že »Kristus zraněn jest pro nepravosti naše, potřin jest pro hříchy naše«. Nebrání nám sice Bůh plakati nad trpícím Spasitelem, ale lépe jest plakati nad vlastními hříchy, které utrpení Jeho způsobily. A nebudeme-li plakati nad hříchy svými, pak běda nám! Přijdouť dnové, v nichžto budeme říkati: Hory, padněte na nás! a: Pahrbkové, přikryjte nás! Neboť když tolik trpěl jednorozený Syn Boží, na němž nebylo skvrny nejmenší, jak velice trestati musí Bůh tebe, jenž den po dni hřešíš a přece den po dni s napravením života odkládáš?

Hle, tak nás volá ku pokání Beránek Boží, zraněný pro hříchy naše, na cestě k hoře Kalvárii! Dokonejme s Ním tu cestu bolestnou, prodleme na chvíli při Jeho bolestném ukřižování, postavme se ku kříži svatému a pozorujme, jak rozmouvali v spolek ti dva lotři, kteří byli s Kristem Pánem spolu ukřižováni, jeden na pravici a druhý na levici.

2. Pán Ježíš visí na kříži uprostřed dvou lotrů. Tak se naplnilo Písmo, kteréž dí: »A s hříšnými počten jest«. Is. 53, 12., t. j. rovným učiněn zločincům, ba i za horšího prohlášen. Tedy nepostačilo židům, že dostali nenáviděného Ježíše až na dřevo potupy; chtěliť Ho ještě více potupiti, ještě více snížiti, a proto musí viseti Beránek nevinný uprostřed dvou lotrů, jakoby byl nejhorší! A ještě se nenasytila krvelačnost židovská. Rukama nemohou již trýzniti Ježíše; zbývá nejkrutější ze všech mučidel, jazyk rouhavý. Mnozí ze židů chodí kolem kříže, potřásají hlavami

a rouhají se Kristu řkouce: »Ha, ha! který rušíš chrám Boží a ve třech dnech jej zase vzděláváš! Pomoziž sám sobě; jsi-li Syn Boží, sestup s kříže«. Podobně posmívají se Jemu i nejvyšší kněží, zákonníci a starší lidu řkouce: »Jiným pomáhal, sám sobě pomoci nemůže. Jest-li Syn Boží, nechť nyní sestoupí s kříže, a uvěříme jemu«.

I kdo by se byl nadál, že se budou rouhati Pánu Ježíši i ti, kdož podobně trpěli jako On? Stala se však věc více nepodobná. Oba lotři, kteříž byli ukřižováni s Pánem, rouhali se Jemu; výslovně podotýká tak sv. evangelium. Mat. 27, 44. Ale ten, který visel na pravici, ustal brzy od svého lehkomyšlného počínání. Najednou umlkl, zamyslíl se. Neslyší již, co mluví židé o Ježíši Nazaretském; k Němu jedinému, k Ježíši Nazaretskému, obráceno jest jeho oko a ucho. I rozjímá sám u sebe řka: »Jest-li možné, aby byl Tento hříšník jako my? Není-li to pouhá dobrota, když na rouhavé řeči svých nepřátel ani slovem neodpovídá, alebrž za ně se modlí, aby jim Bůh odpustil? Ano, ano, tento jest spravedlivý, ale my dva jsme hříšníci!« Tak rozjímá lotr na pravici. Ale náhle vyrušuje ho z těchto spasitelných myšlének jeho soudruh na levici, rouhaje se Kristu a řka: »Jsi-li Ty Kristus, zpomoziž sobě i nám«. Hrozná to zloba! života jeho jest již na mále, uplyne ještě nějaká hodina, a duše jeho octne se v končinách, odkud není navrácení. A bídný ten tvor ještě se nepoznává ve svých nepravostech, nýbrž dovršuje míru svých nepravostí rouhaje se Svatému. A což není nikoho, kdo by ho trestal z hříchu jeho, kdo by se ujal Pána? Jest ovšem, jest, a to lotr na pravici, v jehož duši náhle bylo se rozbřesklo. Co si dříve myslel, to nyní zřejmě vyznává řka: »Ani ty se Boha nebojíš, ježto v témž odsouzení Jsi? A my zajisté spravedlivě, neboť zasloužených za skutky naše trestů trpíme; ale tento nic zlého neučinil.« Luk. 23, 40. 41. jakoby řekl: Jáť jsem poznal, že my dva, co trpíme, skutečně jsme zasloužili; neboť jsme vraždili, loupili, pálili a jiné ohavnosti páchali. Ale tento, jenž visí mezi námi, jest nevinný; nevinná jest Jeho ruka, nevinná Jeho ústa, nevinná Jeho duše. Pakli trpí nevinný, zdali není spravedливо, že trpíme my hříšníci? Zdali jsme nezasloužili mnohem více? Zdali dostačí naše jakkoliv bolestná smrt, aby nás smřčila s Bohem? Jáť trpím rád za své hříchy a nepravosti, mé srdce mne táhne k Ježíšovi, a ty Boha nic se nebojíš? — Hle, tak smýšlí lotr, jenž visí na kříži po pravici Páně! Všecky bolesti, které trpí, ba i smrt, která již na dvéře těla jeho klepá, nechať jest dostiučiněním za jeho hříchy přehrozné. Všem rád se podrobuje, jen když nalezne milost u Krista. I obrací se pln lítosti k Pánu Ježíši a prosí Ho, řka: »Pane, rozpomeň se na mne, když přijdeš do království svého!« A sotva vyslovil svou prosbu kající, vyslyšel ho Pán, řka: »Amen, pravím tobě: dnes budeš se mnou v ráji.«

Nejmilejší! Kdož by se nedivil vyznání tohoto lotra kajícího? Nemluví-li tento muž bez mála tak, jako mluvil Pán Ježíš k ženám jeruzalemským? Nespočívá-li v jeho řeči ten smysl: Když ne-

vinný trpí, tím více trpěti musím já člověk hříšný? Ano, Kristus zraněn jest pro nepravosti naše, potřín jest pro hříchy naše; čím více trpěti musíme my za své hříchy a za své nepravosti?

* * *

Takovým způsobem volá nás Kristus pro nás zraněný ku pokání. Chceť, abychom snášeli všeliké časné strasti, kteréž dopouští na nás Bůh, jakožto trest, jakožto dostiučinění, jakožto pokání za hříchy naše. Ó, nedovede-li obměkčiti hříšné srdce naše nesmrtelná láska Boží, kteráž se vydala za nás ve smrt nejbolestnější a nejpotupnější, tedy nechať odvrátí srdce naše od hříchu aspoň trestající spravedlnost Boží.

Porovnej jen, křestane, svůj dřívější a nynější život, a předsvědčíš se, že, co nyní trpíš, trpíš zaslouženě, že trpíš za své předešlé nepravosti.

Snad si stěžuješ na všelijaké ústrky od lidí, že si tě dost nevšímají, že tebou pohrdají, že se ti posmívají, že na tebe prstem ukazují? Aj! jak pak bylo dřívě? Dřívě jsi ani nepomyslel, že bys mohl žít v tak velikém ponížení. Dřívě jsi se nadýmal, jakoby ti nebyl nikdo roveň; dřívě jsi se o jiné lidi otíral, jakoby byli tvoji otroci; dřívě jsi dělal, jakoby byl celý svět tvůj, jakoby celý svět kolem tebe se točil. I není-li to spravedlivý trest za tvou dřívější pýchu, že žiješ nyní v hanbě?

Křestane, snad žiješ v chudobě, nouzi, nedostatku a strádání? Snad den po dni klín klínem vytloukáš? Snad nemáš ani suchého chleba s dostatek? Snad zoufale lomíš rukama nad svým neštěstím netušeným a nenadálým? Ba arci netušil jsi a nenadál jsi se tak smutných konců, dokud jsi žil v hojnosti a blahobytu; užíval jsi světa, hýřil jsi, plýtvál jsi, byls lehkomyšlný a marnotratný. I není-li to spravedlivý trest za tvou dřívější marnotratnost, že žiješ nyní v nedostatku?

Křestane, snad tě potkávají jako kdys Joba bolestné ztráty a nehody? Jeden rok ti potluče, druhý rok ti padne nejlepší dobytče, třetí rok ti vyhoří dům neb stodola. Ty reptáš proti Bohu anebo dáváš vinu zlomyslnosti lidské. Ale nebylo by moudřejší, kdybys hledal příčinu všeho neštěstí sám u sebe? Vzpomeň si jen, jakýs býval dřívě? Zdali nelpělo tvé srdce na mamoně, jakoby spočívala v ní tvá svrchovaná blaženost? Zdali neotupila v tobě všecken cit k Bohu i k lidem, takže ti bylo líno modliti se a choditi do kostela a krušno dáti krejcar žebrákovi? Hle, proto dopouští Bůh na tebe ztráty a nehody, aby tě pokáral za tvé dřívější lakomství!

Křestane, snad tě pronásledují rozličné choroby? Snad jsi ustavičně na léčích, takže nemáš ani chuti na kus chleba a sklenici piva? Snad jsi pro své časté nemoci neschopen plniti své povinnosti? A ty se tomu divíš, ty toho nepoznáváš, že to trest Boží za tvou dřívější nestřídmost?

Tak přemýšlej jedenkaždý z nás o svém dřívějším i nynějším životě a předsvědčíš se, že, co nyní trpíš, trpíš za své předešlé

poklesky a nepravosti. Bůh jest spravedlivý. Když Syn Boží za hříchů, kterých neučinil, musil vypiti kalich utrpení až na dno: čím více trpěti musíš, ty člověče, za své vlastní hříchů!

Nuže, jdi jedenkaždý z nás do sebe a neváhej život svůj napraviti. K tomu tě napomíná Kristus pro tvé hříchů zraněný.

Ježíši ukřižovaný! prosíme Tě pro Tvé svaté drahé rány, obměkči dnes srdce naše, ať se rozpláceme nad svými hříchů a ujdeme metlám Boží spravedlnosti. Rozpomeň se na nás ve svém království, jako jsi se rozpomenul na lotra kajícího, ať, trpíce zde na zemi, netrčíme na věčnosti! Amen. Klement Markrab.

Hod Boží Velikonoční.

Z mrtvých vstání Krista Pána jest základem naší víry.

»Nevstal-li Kristus z mrtvých, marná jest víra vaše, marné jest kázání naše.«

I. Kor. 15, 14.

V Kristu shromáždění! Srdce člověka, jak důležitý to ústroj v lidském těle! Dokud srdce člověka bije, je to neklamným znamením, že člověk jest živ. Jakmile tepot srdce vázne, méně a méně ozývá se v prsou, je to jistou známkou, že tělo chřadne víc a více, jako květinka, jejíž kořen červy jest podezrán.

Ze srdce lidského vychází všecka síla, všečen život, proudící v těle člověka. Proto, je-li srdce člověka těžce raněno — člověk umírá. Stačí jen, když nepatrná žilka v srdci se přetrhne, a smrt jest nezbytna. Proto vrah zákeřnický vrhá se na svou obět, míře ostrou dýkou na srdce člověka, proto samovrah přikládá smrtonosnou zbraň na chvějící se srdce, neboť ví, že, zasáhne-li rána jeho srdce, smrt jest jistá.

Moji přátelé! Také naše sv. víra má svůj střed, má své srdce. A co jest asi srdcem naší sv. víry, co jest středem našeho náboženství katolického? »Učení, že Kristus vstal z mrtvých«; neboť praví veliký apoštol národů: »Nevstal-li Kristus z mrtvých, marna jest víra vaše, marno jest kázání naše.« I. Kor. 15, 14. Ano, učení o z mrtvých vstání Páně jest srdcem celého našeho katolického náboženství! Z tohoto srdce proudí všecka síla pravdy pro všechny ostatní články sv. víry; z tohoto srdce vychází život, život opravdu zbožný, který jest podepřen sloupem, na jehož jedné straně stkví se zlatý nápis: »Kristus vstal z mrtvých« — a na druhé straně září nápis, taktéž zlatými písmeny se lesknoucí: »Jest věčnost!«

Poněvadž vzkříšení naše, a tím víra ve věčnost opírá se o vzkříšení Krista Pána, proto nepřátelé pravdy hledí tento článek sv. víry popíratí a všelijak jej vykládati.

Že Pán Ježíš byl složen s kříže a uložen do hrobu a že třetího dne nebyl v hrobě nalezen, v tom se shodují všickni, jak křesťané, jak židé, tak i moderní pohané — nevěrci.

Hlavní věcí tedy jest: Jak dostalo se tělo Kristovo z hrobu? A tu zase mohou býti jenom dvě odpovědi možny. Buď Kristus vstal Sám, vlastní mocí, anebo Mu někdo pomohl — tedy vstal mocí cizí. Žádná jiná třetí odpověď na otázku: »Jak vstal Kristus Pán z mrtvých?« — není možna.

Odpůrci sv. víry, zvláště za naší doby, — moderní pohané, praví: »Kristus vstal Sám, ale přirozenou mocí z hrobu, protože byl jen zdánlivě mrtvý.«

Židé naproti tomu praví: »Ne, Kristus vstal cizí mocí z hrobu, totiž učenníci tělo Jeho ukradli.«

Konečně my křesťané věříme: »Kristus Sám opět si život dal a Svou vlastní božskou mocí vstal z mrtvých.«

Kdo má pravdu?

Jako Pilát tázal se Krista: »Co jest pravda?«, tak položme si i my dnes tuto otázku — a svým prostým, zdravým rozumem uvažme v dnešním rozjímání, která odpověď na otázku

»Jak vstal Kristus Pán z mrtvých?«
jest jediné správná.

P o j e d n á n í.

I.

Drazí křesťané! Moderní nevěrci praví, že Pán Ježíš byl v hrobě jen zdánlivě mrtev, a proto prý přirozenou mocí z hrobu vstal. Tažme se takového moderního mudrce: »Drahý příteli, odkud pak to víš, že tomu tak jest? Jaké pak máš pro své podivné tvrzení důkazy? Dokaž, co pravíš, a my ti uvěříme!«

Nuže, dokaž, že jest pravda, co tvrdíš!

A tu takový učený pán počne se vymlouvati, vytáčeti asi takto: »To já sice nemohu dokázati, ale já si to jen tak myslím.« A za tímto bludným domyslem nějakého nevěrce měli bychom jíti? Měli bychom na tuto nejistou kartu, již nám do ruky dává, vsaditi všecko své spasení a svou věčnost? Bláhovými bychom byli, kdybychom opouštěli bezpečnou silnici sv. víry a uchýlili se na nejistou pěšinku pochybování, — o které nevíme ani, kam vede! Jak by mohli tito nevěřící učenci, kteří skoro 1900 let po Kristu žijí, věděti, co a jak se tenkrát stalo, — jak by mohli věděti, že Kristus Pán byl jen zdánlivě mrtvý?! Ani jediného důkazu pro své tvrzení najíti nemohou — a proto jejich falešná domněnka ani nejmenší pozornosti nezasluhuje.

Naproti těmto falešným osvícencům můžeme postaviti muže spolehlivé, muže, kteří o tom, co praví, mohli se také přesvědčiti, kteří mají také pro to, co tvrdí, důkazy, a to důkazy tak pádné, že žádný rozumný člověk neodváží se jich popírati. Jsou to především očití svědkové — apoštolové a jejich nejbližší žáci,

sv. evangelisté, — ba i sami tehdejší nepřátelé Kristovi — židé a Římané.

Že Pán Ježíš byl skutečně mrtev, dokazují sami vojáci, kteří byli posláni, aby všem třem ukřižovaným hnáty zpřeráželi a tím je usmrtili.

Tažme se na událost tu očitého svědka.

Sv. Jan, očitý svědek této události, praví: »Protož přišli vojáci a zlámali sice hnáty prvnímú i druhému, kterýž byl s ním ukřižován. Když pak přišli k Ježíšovi, jakž uzřeli ho již mrtvého, nezlámali hnátů jeho « Jan 19, 32. 33. Sami tedy vojáci tím, že nezlámali kosti Pána Ježíše, vyznali jasně, že byli o smrti Pána Ježíše přesvědčeni. Takovéto svědectví musí přece více platiti, než neodůvodněná domněnka moderních pohanů.

Že Kristus Pán musil býti mrtev, lze snadno poznati, uvážíme-li vše, co předcházelo! Uvažme to hrozné bičování, kterým tělo Krista Pána až do kostí bylo rozedráno! Vzpomeňme na ten ohromný kříž, pod jehož tíhou zemdlený Spasitel třikráte klesl! Pohleďme na ty proudy krve, které lijí se z Jeho těla při násilném trhání šatu! Představme si ty bolesti při hrozném Jeho přiblížení na kříž, při strašném otřesení celého těla, když kříž s Kristem rozpjatým dopadl na dno vykopané jámy! Pozorujme Pána Ježíše, visícího na kříži po tři hrozné hodiny — co tu krve uchází, jak tělo slábne a sil ubývá! Slyšme ten smrtelný chrapot svého Spasitele! »Nakloniv hlavy, vypustil ducha« — tak dotvrzuje očitý svědek, sv. Jan, smrt našeho Spasitele! Jan 19, 31.

A přece ještě vojín římský, aby se přesvědčil, že Pán Ježíš jest opravdu mrtev, vrazil široké kopí do boku Jeho, takže kopí proniklo srdce — a vyšla z něho krev a voda.

Uvažme tuto okolnost :

Kopí proniklo srdce! Kdo by mohl ještě dále připustiti myšlénku, že by Pán Ježíš při hrozné ráně, v boku Mu způsobené, do níž dle Kateřiny Emerichovy celá ruka vložití se mohla, — při ráně, která pronikla srdce a učinila život nemožným, — kdo při zdravém rozumu jsa, může tvrditi, že ještě i po této ráně mohl býti Pán Ježíš jako člověk živ ?! »Ale jeden z vojáků otevřel bok jeho kopím, a hned vyšla krev a voda.« Jan 19, 34. Tak praví sv. evangelista.

Když tedy z probodeného srdce vyšla krev smíšená s vodou, je z toho viděti, že více krve v srdci Pána Ježíše nebylo, že nastal dle výroků lékařských rozklad krve, tak že smrt okamžitě musila následovati. Hle, jest možno ještě pochybovati, zda Kristus byl jen zdánlivě mrtev do hrobu položen anebo ne? Kdyby Kristus nebyl ještě mrtev po 3 hrozných hodinách na kříži, tato hluboká rána, kopím do boku učiněná, musila by mžiknutím Ho usmrtiti! A kdyby Kristus i po této ráně jako člověk byl živ, — pak za jisté nebyl pouhým člověkem — ale byl Bohem!

Jsme sice o tom přesvědčeni, že Pán Ježíš opravdu mrtev uložen byl do hrobu, avšak obraťme se ještě k těm, kteří Ho do hrobu ukládali. Co asi oni soudili o Pánu Ježíši ?

Že Ježíš Kristus byl opravdu mrtev, když sňatý s kříže kladen byl do hrobu, dosvědčují přátelé Kristovi: Nikodem, učitel židovský, Josef z Arimathie, vznešený člen rady židovské. O tom nás přesvědčuje sv. Jan a Panna Maria, jakož i jiné nábožné ženy, které umývaly tělo Pána Ježíše, mastmi mazaly a připravovaly k pohřbu. Zdaž by Panna Maria, kdyby jen ucítila sebe menší záchvěv (známky) života — miláčka svého, když s kříže sňat, na klíně jí odpočíval, — zdaž by dovolila, aby to nejmilejší jí na světě, její nejmilejší syn, za živa do tmavého hrobu byl pochován? Otče, matko, viz dítě své, které v náručí tvém bez vlády spočívá. Zdá se, že jest mrtvé. Již přicházejí lidé, aby dítě tvoje, na něž tvé slzy bolesti kanou, ti vzali z náručí a zavřeli do tmavé rakvičky. V tom dítě v náručí tvém dechlo! Znamka to života! Dovolíš, ó matko drahá, aby dítě tvoje pochováno bylo do tmavé země? Ach ne, za celý svět ne! A co by nikdo nedovolil, to že by dovolili přátelé Kristovi, Jeho miláček sv. Jan a Jeho bolestná Matička Panna Maria? Jak bychom si mohli jen něco takového na mysl připustiti?

Že Pán Ježíš skutečně mrtev byl do hrobu položen, dosvědčují sami nepřátelé Pána Ježíše. Proč pak zapečetili kámen na hrob přivalený, proč postavili stráž ku hrobu? Oni sami pravili Pilátovi: »Pane, rozpomenuli jsme se, že ten svědce řekl, ještě živ jsa: po třech dnech zase vstanu. Rozkaž tedy ostříhati hrobu až do třetího dne, aby snad učenníci jeho nepřišli a neukradli ho a neřekli lidu: Vstal jest z mrtvých, i bude poslední blud horší nežli první.« Mat. 27, 64.

Hle, nepřátelé Pána Ježíše sami nepřimo svým jednáním smrt Jeho dosvědčují. Kristus musil býti opravdu mrtev, jinak by Jeho nepřátelé nemohli mluvit o Jeho ukradení!

Smrt zakladatele naší sv. víry je tedy nejvěrohodnějšími svědky dokázána, a tak všestranně dosvědčena, že o ní dále pochybovati nemůžeme. Proto ten, kdo by chtěl ještě mluvit o zdánlivé smrti Pána Ježíše, musil by se státi u všech rozumných lidí směšným!

II.

Slyšme tvrzení druhé, které zastávají židé: Kristus byl skutečně mrtev, ale učenníci Jeho ukradli Jeho mrtvolu a pak rozhlásili, že vstal z mrtvých.

Nuže, zdaž jest správně tvrzení toto? — Židé tvrdí, že učenníci ukradli mrtvolu Pána Ježíše. Čím to dokáží, oč tvrzení své opírají? Odvolávají se na hlídače, kteří byli u hrobu Pána Ježíše a kteří rozhlašovali: »Jeho učenníci v noci přišli a ukradli ho mezi tím, co my jsme spali.« Mat. 28, 13.

Moji přátelé, můžeme spícím svědkům věřiti?! Jak pak mohli vojáci věděti, co se dělo mezi tím, co spali? — Drahý příteli, když ty budeš spáti, budeš věděti, že ve tvé světnici jest zloděj? A když o tom budeš věděti, když tedy nebudeš spáti

a budeš viděti zloděje, jak drahocenné věci tobě krade a chystá se pryč odnésti, budeš naň klidně hleděti? Zajisté nikoliv! Nýbrž vstaneš a uděláš pokřik, abys zloděje zahnal! — Proč pak tedy vojáci, kterých zajisté bylo mnoho, když viděli učenníky, odnášející tělo Kristovo, proč je nezastavili a mrtvolu jim nevzali, proč dovolili jim, mrtvolu Pána Ježíše odnésti?

K výpovědi, kterou rozšiřovali strážci hrobu a na niž se židé odvolávají — k této výpovědi byli navedeni od židů a od nich podplaceni. Neboť praví sv. Matouš, že dali židé mnoho peněz vojákům, aby tuto lež šířili, a ujistili je, že se jim nic nestane; neboť pravili: »A uslyší-li o tom vladař, my ho přemluvíme a vás bezpečny učiníme! Ti vzali peníze a učinili, jak naučení byli. I rozhlášeno jest slovo to u židů až do dnešního dne.« Mat. 28, 14. 15. — Podivno! Za to, že usnuli na stráži, kde měli bděti, dostalo se ospalým strážcům ještě odměny! Z toho viděti, že židé sami byli přesvědčeni o z mrtvých vstání Pána Ježíše!

Můžeme si, moji draží, mysliti, že ti učenníci, kteří bojácně se rozutíkali při smrti Pána Ježíše, tedy v pátek, najednou první den po sobotě (v neděli) měli tolik odvahy, že šli odvalit kámen od hrobu, kolem něhož byla stráž? Kámen sám byl ohromný, bez velikého hluku by se tak státi nemohlo! Povstalým šramotem by se spící hlídači musili probuditi!

A pak považte, draží křesťané, proč by to učenníci dělali, proč by se vydávali v nebezpečenství, že stráž hrobová je usmrtil? Co by z toho učenníci Pána Ježíše měli, kdyby mrtvolu svého mistra byli jinam přenesli? Mohli by se tím ukradením mrtvoly nadchnouti tak, aby učení Ukřižovaného po celém světě hlásali a k vůli tomu Kristu, který umřel jako jiný člověk a v hrobě ležeti zůstal — ačkoliv sliboval, že vstane z mrtvých — k vůli tomu Kristu trpěti pronásledování, muky nejhroznější, ano i za tento podvod srdnatě obětovati své životy?! Kdo to může pochopiti, ať to pochopí, mému rozumu by toto tvrzení se přfícilo co nejvíce!

Vždyť židé té lži jimi rozlašované sami nevěřili. Proč nepotrestali vojáky za to, že usnuli na stráži, a proč jim ještě dali mnoho peněz, aby se tím chlubili, že na stráži usnuli? Obyčejně voják, který usne na stráži, bývá přísně potrestán pro zanedbání své povinnosti! — A pak když věděli, že učenníci ukradli tělo Krista Pána, proč pak tresty a násilím nepřinutili je, aby jim Ho vydali? Proč pak o tom nic nečteme zaznamenáno ve sv. evangeliích? Proč pak trestali židé učenníky Kristovy jen proto, že hlásali učení Kristovo a proč netrestali je proto, že mrtvolu Kristovu ukradli?

Vidíme tedy z jednání židů samých, že svému tvrzení nevěří a jen pravdu — lži zakrytí hledí! Takovéto o lež se podepírající tvrzení nemůže býti ovšem správné!

III.

Poznali jsme, přátelé drazí, že tvrzení moderních pohanů a lstivých židů jest nesprávné, a přicházíme k výkladu, jehož přidržuje se celý křesťanský svět — a výklad ten jedině může býti správný. Na otázku, jak vstal Kristus Pán z mrtvých, odpoví vám každé dítě křesťanské: »Kristus Pán vstal z mrtvých Svou vlastní božskou mocí.« - A to jest jedině správná odpověď a žádná jiná!

My křesťané věříme, že Pán Ježíš byl opravdu mrtev, ale že Sám vlastní mocí z mrtvých vstal. Učení katolické o z mrtvých vstání Páně zní takto: Při smrti Pána Ježíše oddělila se duše lidská od těla. S Božstvím spojená odebrala se do pekel čili do předpekli, kdež byly duše spravedlivých, před Kristem Pánem zesnulých, hříchem dědičným však stížených. Třetího dne spojila se zase duše Jeho s tělem nesmrtelným a slavným. (Oltář.) Pán Ježíš tedy vstal z mrtvých a sice Svou vlastní božskou mocí. Tak učí naše sv. katolická víra!

Drazí křesťané, viděli jsme, že jest to jedině možný způsob, jakým mrtvola Pána Ježíše mohla se dostat z hrobu. Výklad pohanů novověkých a židů jest tedy naprosto nesprávný!

Máme pro toto tvrzení své také důkazy?

Ano!

Ptejme se apoštolů, s kterými Pán Ježíš po 40 dní po Svém z mrtvých vstání přebýval a dostaneme za odpověď: Co jsme slyšeli a viděli na vlastní oči, o čem jsme se i hmatem přesvědčili, o tom vám svědectví vydáváme a zvěstujeme vám. 1. Jan 1. 1. Ano, vstal Pán z mrtvých a ukázal se nám, my jsme Ho viděli, dávali jsme Mu jísti, my jsme s Ním mluvili, my jsme na vlastní oči o pravdě té se přesvědčili, tak asi volají k nám učenníci Páně!

Tažme se těch 500 lidí, kteří viděli Pána Ježíše na hoře, a uslyšíme: Ano, my jsme Ho poznali, že to jest tentýž Ježíš, který byl ukřížován, který však vstal třetího dne z mrtvých Svou vlastní mocí!

Ale snad učenníci Páně byli příliš lehkověrní, snad každé nezaručené zprávě uvěřili? Tak může mi někdo namítnouti! Ach ne, právě naopak, byli příliš nedůvěřiví, zvláště co se týká vzkříšení Páně. Když donesla se jim první zpráva o z mrtvých vstání Páně — nevěřili tomu. A oni uslyševše, že by Ježíš živ byl a od Magdaleny viděn, nevěřili. Marek 16, 11.

Když Pán Ježíš jednou k apoštolům po Svém z mrtvých vstání — zavřenými dveřmi přišel, stalo se, že Tomáš mezi nimi nebyl. Když přišel domů, vypravovali mu apoštolové plni radosti: »Viděli jsme Pána.« On pak řekl: »Leč uzmím v ruku jeho bodení hřebů a vpustím prst svůj v místo hřebů a ruku svou vložím v bok jeho, neuvěřím.« Jan 20, 25. A co vidíme? I tento nevěřící Tomáš o pravdě byl přesvědčen. Ohmatav rány svého

mistra, který opět Své apoštoly navštívil — klesl na kolena svá a zvolal: »Pán můj a Bůh můj!« Učenníci Páně byli až příliš nedůvěřiví, ale když se přesvědčili o pravdě, potom svou přesvědčeností nás uchvacují!

Kristus Pán vstal z mrtvých, to jest pro nás křesťany katolíky pravda tak jistá, že jistější nad ni nemáme. Kdo by chtěl tuto pravdu historickou zavrhnouti, musil by spolu zavrhnouti celou historii vůbec! A kdo by nechtěl věrohodným sv. evangelistům věřiti, pak by musil zavrhnouti všechno od jiného věrohodného svědka dosvědčené a věřiti jen tomu, o čem se na vlastní oči přesvědčil a svýma rukama ohmatal!

* * *

Šípy, které vyslali nepřátelé, aby zničili jimi srdce našeho náboženství katolického — víru ve vzkříšení Páně — zachytili jsme ve štítu pravdy; »Kristus Pán vstal z mrtvých Svou vlastní božskou mocí.« — Tím hroty šípů otupeny a učiněny neškodnými. — Viděli jsme v dnešním velikonočním rozjímání, že lichá jest námitka moderních nevěrců: Kristus byl jen zdánlivě mrtev a proto vstal Svou přirozenou mocí. Přesvědčili jsme se dnes, že ze lži takto mluvícího usvědčují sami vojáci římské, rozumné uvažování o utrpení Páně, vojín, jenž probodl kopím bok Kristův, přátelé i nepřátelé Krista Pána.

Poznali jsme, že také lichá jest námitka židů: Kristus nevstal z mrtvých, ale byl od Svých učenníků ukraden a jinam přenesen. Neboť židé sami tu lest si vymyslili, vojáky podplatili a lživou zprávu rozšiřovati jim nařídili, aby pravda umlčena byla lží. Avšak lež má krátké nohy, daleko neujde, proto všeobecně to bylo známo, že to jest výmysl lstivých židů — a všeobecně se o úskoku židovském vědělo, o čemž zmiňuje se sv. evangelista Matouš! — Pravda jako vždy jest uprostřed; Kristus vstal z mrtvých ne sice mocí přirozenou, jak hlásají moderní pohané — ale mocí božskou. Nebyl odnesen mrtev od učenníků jinam — jak učí židé, nýbrž vstal mocí vlastní. O této pravdě katolické nás přesvědčují očití svědkové sv. apoštolové, 500 věřících a nevěřících sv. Tomáš. Pravda naše jest nad každou jinou historickou pravdu jasněji dokázána! Nuže, věřme pevně a živě ve z mrtvých vstání Páně, jako věřil sv. Longin — voják, jenž kopím bok Kristův probodl! — Sv. Longin, setník stráže vojenské, Pána Ježíše na popravu doprovázející, užřev, co se při smrti Ježíšově stalo (skály se pukaly, hrobové se otevírali, země se třásla, slunce se zatmělo), vyznal: Jistě Syn Boží byl tento. Když fariseové vším úsilím vzkříšení Kristovo u lidu popírali a v pochybnost uváděli, tu milovník jsa pravdy — ač pohan, myslí a jazykem svobodným veřejně vyznal: »Že Pán Ježíš jest pravý Syn Boží a že vstal v pravdě z mrtvých.« Za to byl pronásledován a konečně stat.

Nuže, co dokazuje z mrtvých vstání Páně? Z mrtvých vstání Páně dokazuje, že jest Pán Ježíš opravdu Bohem a že jest pravda, čemu učil, a ujišťuje nás, že i my z mrtvých vstaneme. (Oltář.)

Proto zcela řídme se, žijme a umírejme dle víry Kristovy. — Kristus Pán vstal z mrtvých. Alleluja! Alleluja! Alleluja!

Na konec volám ve smyslu sv. Pavla: Kristus Pán vstal z mrtvých, proto není marna víra naše, není marno kázání naše. Nuže povstaňme z hrobu hříchu, abychom se se vzkříšeným Kristem na nebi jednou radovati mohli. Amen.

František Jirásko, kaplan v Rovni.

Hod Boží Velikonoční.

Nemístná jest otázka: »Kdo nám odvalí kámen od dveří hrobových.«

Mat. 15, 3.

Marc. 16, 3.

(Ranní promluva.)

Tak ptaly se ženy nábožné, jdouce pomazat tělo Pána Ježíše. Kámen byl veliký, byla na něm pečeť farisejská, a stáli u něho neúprosní vojáci. Co překážek! Než, marná bázeň. Sotva přišly k hrobu, uzřely kámen odvalený. Bůh Sám chtěl odměniti jejich touhu a lásku k ukřižovanému Spasiteli. Pečeť přetrhána, stráž na útěku, a s kamene odvaleného mluví k nim andělský hlas: »Ježíše hledáte? ... Vstalt jest — není ho tuto!«

Ó, jak zaplesaly ženy nábožné! Kdo viděl jejich sklíčenost v posledních dnech, pochopí jejich radost v neděli ráno. — Bylo zapotřebí veliké pevnosti u víře, silné naděje, veliké lásky po hrůzách, které se udály v domě Pilátově a na Kalvárii. To byl Spasitel? Syn Boží? Toužebně očekávaný Messiáš? Tento uplvaný, umučený člověk? Nyní tělo bezduché v hrobě, — jak možno, aby zde odpočíval Bůh? Než, víře není nic nepochopitelné, naději nic nemožného, lásce nic těžkého. Víra zvítězila nad pochybností, naděje nad zoufalstvím, láska nad zlobou farisejskou. A hle, nyní vstal Spasitel a odměnil jejich věrnost. Zde důkaz, že učení Jeho jest z nebe, že proto se narodil a proto umřel, aby nám otevřel bránu nebeskou. »Ne proto Mu věříme, že trpěl a umřel,« řekla sv. Dorota pohanskému soudci, »ale že z mrtvých vstal!«

Milí křesťané! V naší době více nežli jindy jest potřebí stoupenctvím Pána Ježíše víry, naděje a lásky. Opět Kristus jest uplvan, ubičován, věšen na pranýř, tak že slaboch snadno by se mohl tázati: To je ten divotvůrce? Proč dopouští této potupy? Proč nehájí lépe Svého náboženství? A věru mnozí v takových rozpacích ochabují. Chtěli by zvláštní zázraky, kterých Pán Ježíš nechce činiti. Jako při Svém umučení trpěl, tak trpí posud. Jedinou zárukou jest Jeho učení, že jako On vstal z mrtvých, tak vstaneme jednou i my, a pak odměněna bude věrnost těch, kteří setrvali až do konce. A tu právě vyskytuje se otázka nevěře-

ckého světa: Jest možné těla vzkříšení? Kdo nám odvalí kámen ode dveří hrobových? Jak jest pemístná tato otázka, posuďme v krátkém rozjímání.

P o j e d n á n í.

a) Volají někteří nevěrci naší doby: »Není života po smrti. Čeho člověk na světě užije, to má! Po smrti veta po všem! Kdo přišel po smrti kdy a poučil nás? Ó, kámen smrti je tak těžký, že nemůže býti odvalen!«

Odpovídám, že s lidmi tohoto druhu jest těžká řeč. Sami nevěří, co mluví. Po smrti že není života? Všichni národové, co jich bylo a jest na světě, uznávali a uznávají život po smrti, — jak bychom mohli přisvědčiti několika blouznivcům!? Dopustil-li by Bůh, aby všickni národové se klamali, a jen několik přemrštěnců mělo míti pravdu k vůli svým hříchům a prostopášnostem? Není-li života po smrti, pak vůbec nemožno jest všecko náboženství, pak nerozluštitelnou zůstane hádanka, proč je zde svět a jaký jeho cíl. Není-li života po smrti, pak jest pošetilec, jenž činí dobré, varuje se zlého, pro ctnost strádá a hříchu často s bolestí se vyhýbá. Pak pravdou by bylo: »Jez, pij, užívej, po smrti není rozkoše!« Pak svět by se celý převrátiti musil a stal by se peklem na zemi. Ano, života budoucího nemůže popírati nikdo, kdo má zdravý rozum a dobrou vůli.

b) Jsou ještě jiní blouznivci, kteří sice jako z milosti připouštějí život po smrti, ale popírají těla vzkříšení. Jak možno, aby tělo, které zetlí a promění se v hlínu, opět obživlo?

Odpovídám: Jak možno? Není Bůh všemohoucí? Což nečeš v Písmě: »Ti, kteří v hrobích jsou, uslyší hlas Syna člověka... a živi budou!«? Zda již trpělivý Job nevyznal, že ve vzkříšeném těle svém uvidí Boha svého? Právě proto Kristus vstal, aby dokázal, že nejen může, ale také chce nás vzkřísiti. — Lazar tři dny byl v hrobě a již zapáchal. Zda ten, jenž Lazara ze spánku hrobového probudil, nemůže jednou probuditi i tebe?

c) »Kdo nám odvalí kámen ode dveří hrobových?« tázaly se ženy. A přijdouce, našly kámen odvalený.

Kdo rozluští otázku našeho vzkříšení? Jak je to možno? Kdo nám odvalí kámen? Nač tyto otázky? Kdo jest upřímný přítel Boží, vidí ve sv. víře již kámen odvalený.

Aby však Církev sv. aspoň poněkud z rozumu vysvětlila tuto velikou pravdu, světlí velikonoční vajíčka. Rozbij vejce, — co najdeš? Tekoucí hmotu bez života. A hle, jak možno, že z této hmoty teplem vyklube se živoucí tvor? — Tak se stane i s námi. Duše opustí tělo, — a tělo se rozpadne. V hrobě bude neživá hmota bez tvaru. Než přijde čas, a teplem milosti Boží — hlasem všemohoucího — vrátí se duše do hmoty a z hliněné skořápky utvoří se nový člověk, aby šel buď ke vzkříšení života anebo ke vzkříšení soudu.

Ostatně zda celá příroda nevolá na nás, že Syn Boží jest pánem života i smrti? Půda umrzlá, tvrdá, — hlína a kámen.

Kdo by odtud doufal čeho živoucího? A hle, slunko zahřeje, a led se ztrácí, v hlíně tvoří se divy. Vyrůstá kořínek, z něho lodyha, na ní listy a květy, z květů ovoce. A podívejme se, kde najdeš v hlíně veškeru tu moc a krásu? — Ó, jak dobře Církev sv. slaví vzkříšení Páně na jaře, aby lehkomyšlnému člověku odňala slova: »Kdo nám odvalí kámen ode dveří hrobových?« Ten zajisté odvalí kámen, kdo jest pánem všehomíra a může i v mrtvé hmotě probudit život.

Otázku pochybovačnou dává jen člověk lehkomyšlný. Kdo nechce věřit Písmu, zavírá oči i před rozumovým výkladem a nenajde nikdy kámen odvalený.

Za to víra pevná, naděje nezdolná, láska plamenná nikdy nenarazí na nepřemožitelnou překážku. Fariseové a stráž utíkali ode hrobu, poněvadž je jímala hrůza. Ženy nábožné však, apoštolové a učenníci Páně spěchali ke hrobu se potěšit. Fariseové byli v rozpacích a ve strachu, slyšíce, že vstal ten, který byl ukřižován. Přátelé však Kristovi zpívali: Alleluja!

A tak děje se podnes. Kdo jest nepřitelem Pána Ježíše, popírá těla vzkříšení, aby směle mohl hřešiti, — prchá od hrobu — ve svědomí svém se hrobu bojí. Ale my, praví přátelé Kristovi, věříme v těla vzkříšení, chodíme se k hrobu potěšit a doufáme, že jednou v nebesích si zapějeme uprostřed chórův andělských radostné »alleluja!« Amen.

Boh. Tomíček.

Pondělí Velikonoční.

Pouť křesťana životem tímto podobá se cestě, kterou ubírali se učenníci z Jerusaléma do Emaus.

»Dva z učenníků Ježíšových šli toho dne do městečka, které bylo vzdáleno od Jerusaléma honů šedesáte, jménem Emaus.«
Luk. 24, 13.

Rozjímání naše v těchto dnech neslo se k místům posvátného Jerusaléma: k hoře Olivetské, kde počalo utrpení Páně, k místům, kročeji a krví Ježíše ztýraného posvěceným, k hoře ukřižování Syna Božího věčně památné a k posvátnému i oslavenému hrobu Ježíšovu.

Dnešní sv. evangelium vyvádí nás z Jerusaléma a upozorňuje nás na dva poutníky, kteří vykonavše pobožnost velikonoční, vracejí se z Jerusaléma do Emaus, bezpochyby do sídla svého přebývání. Praví zajisté sv. evangelium: »Dva z učenníků Ježíšových šli...« Přináleželi tedy poutníci ti k učenníkům Ježíše Krista a byli, jak z řeči jejich souditi lze, božskému Mistru svému celou duší oddáni; příhodno i prospěšno tedy bude pro nás, vyznavače Kristovy,

když k těmto upřímným učenníkům Ježíšovým se přivtělíme a sprovázejíce je:

porovnáme cestu z Jerusaléma do Emaus s poutí života našeho pozemského.

P o j e d n á n í.

Učenníci oni vyšli z Jerusaléma, kde právě dokonáno dílo vykoupení a víra Ježíše Krista stvrzena Jeho slavným z mrtvých vstáním. Toť počinek života křesťanského, učiněný na křtu sv., kdež dostalo se nám milosti vykoupení; ovšem že na nás jest, abychom nastupujíce takto pouť života svého nespouštěli s očí a myslí cíl pouti pozemské, a nechat zaměstnání naše jakékoliv, abychom ve svém povolání vždy na paměti měli, že ne pro tento svět, ale pro nebeský Jerusálém stvořeni jsme.

Než bohužel jsou mnozí křesťané, kteří obdrževše na křtu sv. průvodní list, nedbají cíle pouti své, ale vydávají se tím světem takřka na zdařbůh. Čím jest pro ně ten život časný, leč jen bloudivým bez cíle a určitého směru, jen bezúčelným potulováním, o kterém nemůže se říci, kam povede, a kde a jak skončí. Bůh každému vykázal povinnosti dle stavu jeho, a jako oni učenníci Ježíšovi vykonavše pobožnost svou v Jerusálémě k svému zaměstnání do dědiny své zpět se vraceli: tak i pro nás platí pravidlo: Modli se a pracuj; plň povinnosti stavu svého, a nezapomeň k tomu vyprositi si od Boha pomoc a požehnání.

O poutnících vracejících se z Jerusaléma do Emaus dí sv. evangelium, že rozmlouvali vespolek o těch věcech, které se byly právě minulé dni přihodily. A jaké to byly věci? Vykupitelská smrt Ježíše Krista a Jeho slavné z mrtvých vstání, tedy základní pravdy křesťanství. Události tyto rozechvívaly tehdejší celý Jerusálém; ony ale jsou i základem naší víry, jsou i podmínkou našeho spasení. A proto o těchto pravdách nejen v této posvátné době, ale i častěji za živa rozjímati a své určení, totiž spásu věčnou sobě připomínati, jest povinností každého katolického křesťana.

Než, jak mnoho však jest křesťanů, kteří na tyto předúležité věci skoro za celý život svůj téměř nevzpomenou! Odkud ta lhostejnost a polovičatost náboženská než z té hříšné bezstarostnosti o věčný cíl člověka? Povinnosti náboženské jsou jim věci vedlejší; ano, mnohdy i s rouhavým pohrzením odbývají sv. Církev, která jim tyto povinnosti připomíná a na srdce klade. Tato lhostejnost náboženská zavinila, že do zákonů světských přičiněním svobodných zednářů vpašována jsou nařízení, jež s věrou křesťanskou naprosto se nesnášejí, jako jest na př. znesvěcování dne svátečního, potlačení neb obmezování nábožensko-mravní výchovy v ústavech vzdělavacích.

Však i v rodinných a společenských poměrech zavládla taková vlažnost náboženská, že na mnohých místech o zákony božské a církevní se téměř nedbá. Úředníky a představené, kteří podřízeným svým přece mají býti vzorem, málo kdy uzříš v ko-

stele, na kázání téměř nikdy a o přijímání sv. svátostí nemůže býti ani řeči.

Podle pánův ale řídí se nižší třídy.

Mnohý katolík neslyší slovo Boží kromě nahodilé nějaké příležitosti za celý rok a sv. zpověď nevykonal jak o svatbě. Ptáme se, rozjímají takoví katolíci dle jména někdy o svém vykoupení, o cíli a určení svém i o budoucím osudě duše své po smrti? Pro takové katolíky mohl by Kristus Ježíš opět a opět ukřížován býti v Jerusalémě aneb třebaš i v jejich sídle, a oni by si toho ani nevšimli aneb snad i »sláva« a »na zdar« volali by těm, kteří to katánské dílo konají proti Kristu a Církvi Jeho, jak nejednou stalo se při slavnostních protináboženských řečech. Taková jest bohužel za dnů našich uvědomělost náboženská. Toť věru život křesťanů bez Krista!

Ušlechtilý a povzbuzující příklad spatřujeme na poutnících, jdoucích do Emaus. Oni nejen se živým zájmem, ale i s vroucí láskou a oddaností rozmlouvali o božském Mistru, toužíce z celé duše, aby potvrdilo se, co slyšeli o Jeho z mrtvých vstání. A hle, co takto rozmlouvali a sebe se dotazovali, stalo se, že Ježíš, přiblíživ se, šel s nimi; ovšem že držány byly zatím oči jejich, aby Ho nepoznali.

Tak odměňuje Kristus věrné vyznavače Své, že sprovází je životem tímto a jest jim těžitelem, učitelem a pomocníkem, třebaš nemohli si ihned vysvětliti, odkud pocházejí ty blahé účinky v duších jejich. Takový nadpřirozený účinek pocítili i učenníci, jdoucí do Emaus, a vysvětlili si ho pak, když poznali Ježíše Krista, řkouce: »Zdaliž srdce naše nehořelo v nás, když mluvil na cestě a otvíral nám Písma?«

Ó, blaze, třikrát blaze takovému poutníku pozemskému, je-li Kristus jeho průvodčím! A to závisí téměř jen na nás. Ježíš Kristus zajisté slíbil nejen apoštolům, ale i všem nám, že s námi bude, osvědčíme-li se jen hodni společnosti Jeho. A jak zasloužíme si společenství Ježíšovo? Pravil On: »Miluje-li kdo mne, řeč mou zachovávatí bude, a k němu přijdeme a přibyték u něho učiníme.« Ano, přilněme s upřímnou láskou k svému Spasiteli, přidržme se s celou opravdivostí Jeho učení; nebuďme katolíky jen dle jména, ale osvědčujme víru svou i skutky a životem svým: a Kristus spojí se s námi a sprovodí nás životem tímto milostí Svou.

A zajisté, i když vynasnažíme se býti dobrými katolíky, vždy nadpřirozené milosti a pomoci jest nám potřeba, jako oněm poutníkům, co šli do Emaus. Byli oni zajisté upřímnými učenníky Ježíšovými; ale v tom těžkém pokušení, které stihlo je při ukřížování Pána Ježíše ochabla mysl jejich, nedostávalo se jim rozvahy a statečnosti. Než dobrý mistr nezhrdl jimi proto; vždyť zná křehkost a slabost lidskou a spěchá jí přispěti ku pomoci. S upřímnou sdílností proto počíná hovor s učenníky, aby jejich důvěru si získal a poznáváje, kde a v čem vězí nestatečnost jejich, hned jako božský lékař táže se jich: »Které jsou to řeči, o nichž rozmlouváte vespolek jdouce a jste smutni?« Ano vybízí je, aby

mu jen vše pověděli, co jich znepokojuje a rmoutí. A učennici nabyvše důvěry k neznámému posud společníku připomínají vše, jak událo se s nespravedlivým odsouzením a ukřižováním božského Mistra a jaké zprávy třetího dne rozšířily se o z mrtvých vstání Jeho. Vypovídají vše řečí tak upřímnou a sdílnou, z níž vroucí láska ku Ježíši Kristu vyzírá, ale i pozorovati jest bolestné jejich zklamání při mylném ovšem posuzování díla vykupitelského.

Taková ochablost a malomyslnost vzmáhá se leckdy za dnů našich i u mnohého jinak upřímného katolíka, když slyší ty útržky, které se dějí vyznavačům Kristovým, zvláště pak sluhům Církvě; když slyší o těch bezprávích a násilnostech, jaké zakoušeti jest viditelné hlavě Církvě; když pozoruje, jak zapřísáhlí nepřátelé víry Kristovy, židovští zednáři, všude ústrky, křivdy a pronásledování chystají vůči a Církvě Kristově. Ano malomyslní mnozí katolíci a pozoufávají nad tou spoustou nevěry a zvrhlosti lidské a ztrácejíce důvěry, že by lidu svedenému zpomoženo býti mohlo, nečinně spouštějí ruce v klín, jakoby vše přičinění marné bylo. Nevidí nic, než ponížení, zotročení, ukřižování Církvě a když dosud jí pomoc nepřišla; obávají se, že snad již vše jest ztraceno. Ochabla síla, zmizela důvěra a jen malomyslný nářek vydírá se jim ze stísněných prsou. Jsou to snad upřímní katolíci, ale v malomyslnosti své zapomínají na slib Ježíše Krista, rovněž jako oni poutníci Emauzští. A proto jako k nim tak volá dnes Kristus Ježíš i k těm malomyslným katolíkům: »Ó blázni a zpozdilí srdcem k věření všemu, co mluvili proroci! Zdaliž nemusil Kristus těch věcí trpěti a tak vjíti do slávy své?« A musil-li Kristus trpěti, co jiného leč utrpení musí očekávati i Církev Jeho? Zdali nepředpověděl Kristus učenníkům: Svět vás bude nenáviděti; ale nezapomínejte, že i mne v nenávisti měl. A téměř dopodrobna vypočítal učenníkům všechny svízele, které je očekávají řka: »Ven ze škol vyženou vás; ano přichází hodina, že každý, kdo vás zabije, domnívati se bude, že by tím Bohu sloužil. A to učiní vám, protože neznají Otce ani mne. Ale toto mluvil jsem vám, abyste, když přijde hodina, rozpomenuli se na to, že já jsem to pověděl vám.« Jan 16, 24.

Však tentýž Ježíš Kristus, jenž nám toto pronásledování předpověděl, slíbil i pomoc a posilu Svou řka: »Nebojte se; já jsem přemohl svět a já s vámi jsem až do skonání světa.« A tento slib dobrotivého božského Spomocníka platí všem, kteří v Něho doufají, Jeho se nespouštějí v životě svém. Jak mnohdykrátě zdá se utrápenému trpiteli, jakoby Pán Bůh o něm nevěděl, jeho opustil a na něj zapomínal; avšak božský Pomocník jen se tají našemu tělesnému zraku, ale sprovází nás. On zkouší naši důvěru, čeká na naši prosbu, chce povzbuditi naši oddanost. Ó, nezapomínejte, že Bůh dopouští, ale neopouští.

Božskému Mistru poštěstilo se uklidniti rozháranou mysl učenníků a oni ze společenství a poučení božského Učitele nabyli takové útěchy a důvěry k Němu, že když přišli do Emaus a

Kristus Ježíš dělal se, jakoby chtěl dále jíti, prosili a přinutili Jej řkouce: »Zůstaň s námi, neb se připozdívá a den se již uchýlil.« A hle, Pán Ježíš dal se uprositi a všel s nimi. Došli cíle cesty své, pouť jejich v Emausích ukončena.

Kdy asi ukončí se pouť života našeho?

Urazil mnohý z nás již honů šedesáte, snad i více; připozdívá se a den života našeho se nakloňuje. Kde budeme hledati přístřeší v blízkí se noci smrti, u koho dovolávati se budeme ochrany a pomoci na sklonku života? Ó blaze nám, jestli v životě svém přidrželi jsme se Ježíše svého; neopustí nás zajisté na konec a jen čekati bude, abychom Ho poprosili, by zůstal s námi. Zůstane a přispěje nám. Ó, jak šťasten takový poutník, který octnuv se u cíle pouti své, může se těšiti: Můj Ježíš bude se mnou! Bude mým těшитelem, ochrancem a pomocníkem v nemoci i smrti.

Ježíš dal se učenníkům poznati při lámání chleba, jak vypravuje sv. evangelium. A toť jest také ta posvátná chvíle na sklonku života, kde Ježíš dává se poznati nemocnému a srdce jeho vroucí, zbožnou touhou rozněcuje po útěše duchovní; v svátostném pak zaopatření dostavuje se Ježíš Kristus osobně jako utěšitel a průvodce na tu cestu neznámou na věčnost, ochoten jsa přijmouti duši umírajícího pod Svou ochranu. Blahoslavení, kteří v Pánu umírají!

* * *

K mnohým důležitým úvahám povzbuzovala nás ta cesta učenníků Ježíšových z Jerusalema do Emaus, jakož i poznání Ježíše při lámání chleba; však neméně poučným a povzbuzujícím jest, co vypravuje nám sv. evangelium na konec. Jakmile otevřeny jsou oči učenníků a oni poznali Jej, ač již temnota noční zastřela celé okolí, učenníci neměli stání v Emausích; vždyť srdce jejich vroucí láskou k Ježíši Kristu rozehřáté nutkalo jich, aby radostnou zprávu o Jeho z mrtvých vstání sdělili s Jeho apoštoly. I pospíšili zpět do Jerusalema a našli jedenácte apoštolů pohromadě, kteří vítali je radostnou zvěstí: »Vstal Pán právě, a ukázal se Simonovi.« Tak radovali se společně ze slavného z mrtvých vstání Páně, čímž pravda učení a Božství Ježíše Krista slavně bylo dotvrzeno. Kéž by tak radostně zakončena byla i pouť naše pozemská, abychom totiž v tom Jerusalemě nebeském sešli se všichni s učenníky Ježíšovými a se všemi Svatými a s nimi společně oslavovali Beránka Božího Ježíše Krista na věky věkův Amen.

František Vohnout, děkan v Žlunicích.

Neděle I. po Velikonoci.

Víra jest potřebná nade všechny jiné věci.

»Tot jest to svědectví, kteréž přemáhá svět, víra naše.«

1 ep. sv. Jana 5, 4.

Bohatý Arab ubíral se za svým obchodem nehostinnou pouští. Měl s sebou své služebníky. Dříve než cestující společnost mohla dospěti k cíli, došla všechna zásoba vody; nikde nebylo lze spatřiti pramen občerstvující vody, ač všichni cestující velikou žízní byli trápeni. Kupec rozeslal na všechny strany služebníky, aby úsilovně pátrali po nějakém prameni. Za nějaký čas se vrátil jeden sluha s úsměvem a ukazoval svému pánovi nit ověšenou vzácnými perlami. Kupec se však pohledem na perly ty nikterak nerozveselil. Vzav je do ruky, prohodil smutně: »Bohužel, jsou to jen perly; nemohou nám nyní život zachrániti. Doušek vody by mi byl milejším v této strastné chvíli nad všechny poklady světa.«

A zajisté, že tento Arab promluvil pravdu. Co mu byly platny perly, jestliže si za ně nemohl na vyprahlé poušti ani krůpěj vody koupiti?

Těmto cestujícím se podobají lidé, kteří ztratili víru. Z počátku sice nechtějí poznati, že k šťastnému dokonání pouti vzdější potřebují nutně píti ze zdroje svaté nauky. Přijdou jim však okamžiky trapné, kdy potřebují nutně potěchy. Leč žádný přítel osobní, žádný poklad tohoto světa nedovede ukojiti hlad jejich duše. Blíží se jejich poslední okamžik a tito, pohlížejíce na světské radovánky, vzdychají podobně jako onen kupec: »Bohužel, jsou to jen slasti-pozemské; útěcha Boží by nám byla milejší. Kdo nás občerství, abychom pevně a odhodlaně vkročili před práh věčnosti?«

Kdo však víru má, ten v poušti vyprahlé nekráčí. Toho osvěžuje stálý pramen milosti Boží, takže krokem jistým k cíli svému hlavnímu kráčí.

Ano, víra jest potřebná nad všechny věci jiné.

Věrou vítězíme nad strastmi tohoto světa, ona jest nám zdrojem osvěžení a světlem v temnotách, jest nám nevyhnutelna pro blaho časné i věčné. Rozjímejte se mnou o této věci, abyste po rozjímání tom s tím větší vděčností a láskou k víře přilnuli.

Pojednání.

1. Svatý Pavel nově obráceným křesťanům Efeským psal pravdivě: »Byli jste zajisté někdy temnost, nyní pak jste světlo v Pánu.« Vskutku bloudili tito křesťané dříve ve tmách; teprve

nauka svaté víry jim objevila světlo pravdy. Mohl tento apoštol národů tvrditi správně o každém, že se potácí ve tmách, který světla víry nepoznal. Nikdy taková noc nepanovala v myslí lidstva veškerého, jako tehdy, když Kristus na zem přišel. Židé i pohané byli tísněni těžce pocitovanou slepotou duševní.

Filosofie pohanská horečně tehdy pracovala na tom, aby vysvětlila tajemství života i smrti. Tato filosofie měla býti u pohanů náhradou za náboženství, jež v srdcích pohanského světa ztrácelo všecku vážnost. Leč nemohlo-li náboženství pohanské tehdy duše po pravdě žíznlivě ukojiti, tím méně to dokázali i ti nejbystřejší z mudrců. Každý mudrlec viděl cíl života v něčem jiném. Filosofové se na konec předháněli v názorech nejodpornějších a nejstřeštěnějších. Žáci filosofa Epikura ku př. viděli největší moudrost v užívání světských rozkoší. Hrubý materialismus jim nedopouštěl mysliti, že po smrti nastává život nový a to věčný.

Jiný filosof tvrdil, že prý vlastně na světě nic není; zdá se nám jen, že nějaké věci před sebou vidíme. Není prý na světě žádná bolest, žádná radost; vše jest klam.

Zkrátka i nejpošetilejší smyšlenky měly své zastance v mudrcích. Sám učený Cicero, který v oné době žil, vyznal, že není žádného nesmyslu na světě, který by nebyl od některého filosofa hájen.

Hříchy nejhorší vrhaly pohanstvo ve zkázu a toto se marně ohlíželo, kdo mu ukáže nejlepší cestu k dokonalosti. Náboženství pohanské sloužilo i samým Římanům za posměch a filosofové, různíce se v názorech svých, ztráceli vážnost též.

Jen Bůh mohl pokleslé lidstvo vymaniti z otroctví duchovní zkázy a sami někteří filosofové volali Boha, aby přišel svět poučit. Každý cítil, že jen autorita Boží může mocným zakročením rozhárané poměry napravit.

I národ israelský ocítil se krátce před Kristem v úpadku mravním i rozumovém, a proto zbožní židé volali dychtivě, aby již přišel Žádoucí všechných národův a Svůj lid spasil.

A jak by celé lidstvo netoužilo po naučení Božím, když rozum lidský sám sobě ponechán uváděl svět jen do nesvornosti a bídy!

Proto se nedivme, že s velikým jásotem vítal v chrámě staříčků Simeon Toho, kterého nazval světlem k zjevení pohanů.

Přišel Kristus, aby Svým božským učením porazil neplodné výmysly lidské pravdou jedinou. pravdou božskou. Nepřišel rozněcovat svár a zlobu; leč přišel spojit celé lidstvo svatým poutem lásky.

Nepřišel, aby nesvornost dosavadní rozmnožil, poněvadž již pod přítomnou nesvorností lidstvo zmalátněle klesalo. Sestoupil s nebe naopak proto, aby všichni lidé pod jedním štítem pravdy kráčeli svorně za svým zdokonalením a blahem.

A lidé dobré vůle, v nichž ještě nevyhynula touha po pravdě, s jásotem uvítali Pomazaného Páně a radostně přijímali v celých zástupech pravdy hlásané učitelem božským. Víra Kristova obrodila vskutku svět; tam, kde do nedávna panovalo zoufalství a bída, vzkvetla nová naděje a svatá spokojenost. Ten, kdo před chvílí nevěděl, k čemu vlastně žije, věděl nyní jasně o cíli svého života.

2. Leč bohužel víra ta, která byla považována tehdy plným právem za největší stkvost, pokládá se za nynějších časů u mnohých lidí za věc zcela zbytečnou. Mnohý nedouk bez rozpaků odhazuje to, co bylo mužům nejučenějším vůdčí hvězdou života. Ano, ta víra, která jest zpečetěna krví lidí nejšlechetnějších, zdá se býti nynějšímu světu namnoze směšnou. A příčina toho není ve vážném filosofickém hloubání, ale v naduté pýše a v touze po nevázaném životě.

Ač Kristus Pán pravil, že Jeho břímě jest lehké, přece jest světu víra nepohodlná. Ale právě čím více se oddaluje lidstvo od Krista, tím více jest zřejmá potřeba víry. Čím více chce lidstvo vlastními silami blaha se dopracovati, tím více odkrývá svou slabost a bídu.

Svět chce viděti v rozumu lidském Boha samého a zatím stále více jest zřejmo, že rozum lidský oddálený od Krista jest třtinou větrem se klátící: a že tento rozum jest pařeníštěm nesvornosti.

Smutné následky odvratu od víry tísní nyní lidstvo veškeré; ale mnozí raději ženou lidstvo do zmatků dalších, než by ukázali pokorně svou slabost a odpočinuli v blahonosné náruči sv. víry. Přes všechny vymoženosti vědy tone nyní lidstvo právě v takové bídě a nespokojenosti, jaká byla před Kristem.

Stačí nám jen pohlédnouti do nynějších rozháraných poměrů Francie, která přece ve vědách všecko lidstvo předstihla; málokterý národ jest tak nešťastný jako země tato, poněvadž odpadla od Krista. Ve školách státních se tam nevyučuje náboženství a následek toho jest, že zločinnost i u mládeže valem stoupá. Mnoho nepřátelských stran se tam urputně potýká a žádná autorita v zemi té není vážena. A jak šťastně a klidně spěchala tato země za svým rozvojem, když nad ní držel žezlo Karel Veliký a kdy víra Kristova spojovala srdce Francouzů všech!

V nevěrecké Itálii jsou poměry podobné; tato tak úrodná země jest tak bídne od zednářských správců spravována, že tam vznikají revoluce z hladu. Právě v těchto zemích povstává nejvíce anarchistů, kterým žádná autorita není svatou a kteří se rádi brodí v krvi nejnevinnější. Tito zlosynové jsou nepopěrnými škůdci pokolení lidského vůbec. Nedivme se, že tací bezcitní vrahové vyrůstají v zemích, kde se v posmrtný trest nevěří. Vždyť člověk bez víry jest schopen všeho.

I v našem národě se rozežírá nesvornost a zášť jedněch proti druhým. Přes 16 politických stran mezi sebou zápasí a tak umdlévá

národ pod tíhou nesvornosti; a příčina toho? Zavržen jest kámen úhelný, zavržen jest základ svornosti a klidného rozvoje, jímž jest Kristus.

Jaký klid, jaký blahobyt vládí v Čechách pod žezlem zbožného otce vlasti, kdy národ náš na víře celou duší visel! A dočkáme se ještě horších věcí, jestliže se u nás příkladu nevěrecké ciziny dále holdovati bude.

4. Mnozí mudrují, jak by se lidskými prostředky dala sociální bídě přítrž učiniti Máme o tom nauk mnoho a každá nám tvrdí něco jiného.

Nejlepší však lék by byl, kdyby každý celým srdcem objal tu nauku, která hlásá prostě: „Miluj bližního svého jako sebe samého.“ A kdyby každé srdce bylo proniknuto touto prostou, ale vznešenou pravdou, rázem by přestala nevraživost a závist, která poklid národů ruší.

Život národa nevěreckého jest lodí bez kormidla, která nedolá přívalu vln. A náš český filosof Durdík pravdivě tvrdí, že, může-li se lidstvo něčemu z dějin naučiti, jest to potřeba náboženství.

Jest to sice z počátku pocit příjemný, když člověk svrhne se sebe pouta náboženství a jásá, že sám jest svých činů pánem, že Boha nepotřebuje poslouchati. Jest pln stkvělých nadějí, jak se mu bude příjemně žíti, až svou dráhu životní dle své libovůle zařídí. Ale zkušenost ho poučí, že ho svět ničím neuspokojí; cítí, že mu stále cosi velikého schází.

Nemyslete, milí přátelé, že takoví lidé mohou zcela na víru zapomenouti. Ta se jim vtírá znovu do duše při každém kroku; napomíná nevěrce stále, aby se jí opět pevně uchovil. A při takových okamžicích cítí nevěrec nepokoj, i když se nám zdá zcela spokojeným. Nedejte se klamati zdánlivým klidem takovýchto lidí. A nepokoj jejich vzroste v palčivost nevýslovnou, když se jejich poslední okamžik blíží.

Největší německý básník Goethe, jenž se zabýval též filosofií, všude byl vírán nadšeným potleskem, kdekoli se ukázal. Všeho, po čem na světě toužil, se mu dostalo, tak že byl pokládán za jednoho z nejšťastnějších lidí; leč svět se v něm klamal; tápal tento muž v nevěře a proto nemohl býti blaženým. Sám jednou svému příteli Eckermanovi psal: „Lidé měli mne vždy za jednoho z nejšťastnějších, ale já jsem se vlastně ani celé čtyři neděle necítil v pravdě blaženým. Celý život můj jest válení kamene, kterýž nemůže býti vyzdvižen.“ A když tento v celém světě známý muž umíral, volal malomocně: „Více světla.“ Na něm bylo zřejmo, že popírání světla Kristova přivádí jen a jen temnoty. Jak blaženě za to umírali křesťanští světci, ač na cestu do věčnosti musili začasť kráčet prostředkem muk nevýslovných. Tito měli světlo před zrakem svým a útěchu neklamnou.

3. Pozorujeme tedy, v Kristu shromáždění, že člověk nemůže bez víry dosíci pokoje a blaha ani na světě. Jak bude teprve

takým lidem, až se setkají se svým věčným soudcem? Jak jim bude, až se postaví před Krista, který hrozí nevěrcům věčným zatracením? Těžce bychom odpovídali Kristu za svůj nevděk, kdybychom pohrdli tím, co Sám Bohočlověk krvavou, bolestnou smrtí a zázraky mnohými zpečetil.

Když po jistém kázání učenníci Krista Pána svéhlavě opouštěli, tázal se Pán apoštolů: »Chcete i vy mne opustiti?« A tu sv. Petr promluvil za ostatní: »Pane, ke komu půjdeme? Slova života věčného máš.« Kam tedy půjdeš, drahý bratře, u koho najdeš poklidu věčného, opustíš-li Krista? Jaká nauka tě spasí, pohrdneš-li naukou Kristovou? Chceš-li se odchýliti od božské cesty spásy, taž se vážně, kam vybočíš. Či lehkomyšlné domněnky světa tohoto mají u tebe váhu větší než neklamná slova Kristova? Ó, neopouštěj loď víry Kristovy, abys v bouřných vlnách tohoto světa sám na sebe jsa odkázán, nebyl smeten do prohlubně věčné bídy.

* * *

Ani pohanští mudrci, ani nevěreční myslitelé moderní nemohli vymysleti cestu k blahu časnému; tím méně dovedou nám ukázati prostředky vedoucí k vlasti věčné a neporušené. Nevěreční filosofové naši mají přec výstražný příklad na oněch pohanských. Proč tedy se od Pána života a smrti odvracejí? Proč se netáží ve své slabosti Toho, který jest moudrosti počátek?

Svědectví Kristovo vždy přemůže svět a všecky jeho předsudky, jako doposud nad nimi svou mravní cenou vítězilo. O, připojme se k svědectví tomu, abychom spolu s ním zvítězili. Připojme se odhodlaně k svědectví tomu, jež v sobě skrývá jak úkoj pro život časný, tak hlavně jistou naději na spásu nikdy nehynoucí. Amen.

Jiří Šahula, kaplan v Proseči.

Zasvěťme se božskému Srdci Páně.

Postní kázání.

Napsal Fr. V o h n o u t, děkan v Žlunicích.

V.

Obětujme božskému Srdci Páně srdce čisté a duši svatou.

»Blahoslavení čistého srdce, neboť oni
Boha viděti budou!«

Mat. 5, 8.

Vypravuje legenda o sv. Antonínu Pad., že, když jednou před obrazem Rodičky Boží, která Jezulátko na rukou držela, vroucně se modlil a v jejich ochranu zvláště čistotu srdce svého odporoučel, tu Jezulátko s obrazu se pozvednuvši, na ruce klečícího prosebníka sestoupilo a od něho obejmouti a celovati se dalo.

Podobně vypravuje se také o jiných svatých, že jim Rodička Boží Jezulátko své v náruč položila.

Co asi mohlo pohnouti Rodičku Boží, že božské Dítě své světcům těmto svěřila, co přimělo božského Syna k tomuto zázračnému projevu přízně? Zajisté nejmocnější pohnutkou byl slib těchto světců, v kterémž svou čistotu Bohu zasvěcovali; neboť čistota srdce a svatost duše jest božskému Vykupiteli nejmilejší, jak bezpočtukráte slovy i skutky patrně na srozuměnou dával a odměnu vzácnou za to sliboval, říkáje: »Blahoslavení čistého srdce, neboť oni Boha viděti budou.«

Vždyť čistota jest dle slov sv. Františka Sal. všech ctností ozdoba a lilie, onatě všech ctností královnou, a proto také Pánu Ježíši nejmilejší. Chceme-li tedy božskému Vykupiteli se zavděčiti a život svůj počátkem nového století Jemu zasvětit:

v oběť přinesme božskému Srdci Jeho srdce
čisté a duši svatou,

což bude Mu zajisté obětí nejpříjemnější, jak v dnešní řeči své dovoditi se vynasnažím. Ó, božské Srdce Ježíšovo, budiž mi k tomu nápomocno.

P o j e d n á n í.

1. Že božský Vykupitel ze všech ctností nejvýše cení a nejvroucněji miluje čistotu a nevinnost, dokázal zajisté úradou prozřetelnosti Svě před Svým

vtělením, an Sobě za matku vyvolil nejčistší a neposkvrněnou Pannu, za Svého pěstouna panice sv. Josefa, za Svého předchůdce Jana, jehož pro svatost duše větším nad proroky, ba i andělem nazval.

Toť byly ty osoby, mezi nimiž zvolil první Své přebývání na zemi hned po Svém vtělení, vzory to svatosti a čistoty. Poznajte z toho, zbožní křesťané, že nejmilejšími společníky pro vtěleného Syna Božího jsou duše svaté, a srdce čisté že jest Mu přibýtek nejpříjemnější.

A tuto zálibu Svou osvědčoval také i při Svém působení, jak dotvrzuje sv. Jarolím, řka: »Syn Boží, jakmile na zem sestoupil, zřídil si novou rodinu panicův a panen, aby, jakož svatí a čistí andělé v nebesích se Mu koří tak aby podobnou poctu od nevinných duší přijímal na zemi.«

Slovo to dotvrzuje celé jednání Ježíše Krista; neboť komu že věnoval Svou nejněžnější lásku? Nevinným dítkám, jež k Sobě volal, je ostatním lidem za vzor stavěl, nevinnost jejich proti pohoršení tak důtklivě chránil a jim i království nebeské zaručoval, ano, všem Svým posluchačům dotvrdil, řka: »Nebudete-li jako maličci tito — tak nevinní, svatí, prostosrdční — nevejdete do království nebeského.

Nuže tedy, chcete-li k této rodině Ježíše Krista náležeti, chcete-li s Ním účastenství míti, chcete-li, aby si u vás přibýtek zvolil a s vámi obcoval: srdce čisté, svaté, nevinné Jemu obětujte. Svatá čistota, toť je ta ctnost, která leskem nejjasnějším a září neporušitelnou oslňovala celou postavu i vše konání Ježíše Krista, tak že učenníci udivením naplnění byli, když, vrátivše se z města Samařského, uzřeli svého Mistra se ženou Samaritánkou mluvíti. A Šimon malomocný rozhorlil se na Marii Magdalenu, že opovážila se Jeho nohou jen se dotknouti.

Ba ani úhlavní nepřátelé Ježíšovi, kteří Jej z buň čství a rouhání vinili, ano i společenství belzebuba (zlého ducha) Jemu předhazovali, neosmělili se, vrhnouti naň stín podezření proti čistotě a nevinnosti. Ctnost tato zářila z Něho světlem tak neodolatelným, že nikdo ani v myšlénkách, tím méně v řeči, byl by si netroufal, urážlivě dotknouti se této zamilované ctnosti Jeho.

Že pak tuto ctnost obzvláště zamilovalsi i u lidí, dosvědčuje nám ten učenník, jehož si pro tuto ctnost zvolil za Svého miláčka, dosvědčují i ta podobenství, v nichžto sebe ženichem panen čistých a svatých nazýval.

Aby pak k ctnosti této posluchače Své povzbudil, nazval ji ctností andělů, která k společenství jejich v nebesích a k patření na Boha uzpůsobuje, a blaňoslavenství Své k tomu připojil, řka: »Blahoslavení čistého srdce, neboť oni Boha viděti budou.«

A víte, koho z pozemčanů zvolil za první účastníky blaženosti nebeské s anděly Božími? Nevinné dívky betlémské, jež

v krvi jejich pokřtěné poslal do nebe jako přední dvořanstvo Svě.

Když pak sv. Janu, miláčku Páně, dopřáno bylo, popatřiti okem duchovním do slávy nebeské, koho tam uzřel kolem Beránka Božího? Ty, kteří s ženami se neposkvrnili, ale panici zůstali, a ty svaté panny, které Ježíši Kristu jako ženichu svému se zasvětily. Ti všichni, sprovázejíce Beránka Božího, prozpěvovají Mu píseň novou, které nikdo jiný naučiti se nemohl.

Nuže, pozorujete, rozmilí v Kristu, která společnost byla Ježíši Kristu na zemi a jest i nyní a bude Mu na věky nejmilejší? Řeknu vám to zkrátka, je to společnost těch, kteří Mu zasvětili srdce čisté a nevinné. Právem proto velebí je Písmo sv. těmito slovy: »Ó, jak krásné jest čistotné plémě v stkvělosti; nesmrtelná zajisté jest památka jeho; nebo i u Boha známé (ve cti) jest i u lidí.« Moudr. 4, 1.

Ó, zasvěť tedy, mládeži křesťanská, božskému Srdci Páně čisté srdce své, zasnuv svou svatou duši jako nevěstu božskému Ženichu Ježíši Kristu, a On přijme tuto oběť tvou s vděčností a odmění ti čistou lásku tvou.

2. Však nejen mládež, ale všichni katoličtí křesťané, ať svobodní neb ženatí mají dle přání sv. Otce zasvětit se božskému Srdci Pána Ježíše, a to v s v a t o s t i ž i v o t a ; neboť to jest zajisté vůle Boží, posvěcení naše, volá sv. apoštol.

A Církev sv. také skutečně zasvětila tě, křesťane, Ježíši Kristu již při křtu tvém, když bílý vínek ovinul ti kněz kolem hlavy tvé a ti ukládal: »Přijmi roucho bílé a neporušené je zachovej a dones před trůn Pána našeho Ježíše Krista, abys dosáhl života věčného.«

Proto mnozí křesťané v prvních dobách Církvě uschovávali si tento vínek na památku a k stálé připomínce, že ku svatosti povolání a zavázání jsou.

O dívce jedné, jižto na křtu sv. dáno jméno Blaženka Kristina, vypravuje její životopis, jak hluboký dojem učinila na ni slova matčina, když ji vypravovala, že kněz po křtu sv. propouštěl ji se slovy: »Jdi v pokoji, dítě mé! Pán budiž s tebou. Buď v pravdě, co znamená jméno tvé: buď blaženou křesťankou. Dejž ti Bůh, abys až do konce zůstala jako nyní jsi svatá, by se mohlo o tobě říci: „Vždy tatáž.“ Dceruška zapamatovala si ta slova a pro celý život svůj zvolila si za heslo: »Vždy tatáž.« Když pak později pokušitelé ohrožovali její čistotu, šepotalo si zbožné srdce její: »Vždy tatáž.« A když v sňatku manželském mnohý těžký kříž ji k netrpělivosti zvrtekati chtěl, opakovala si heslo: »Vždy tatáž.« Když pak konečně nadešla poslední hodinka, tu s blahým upokojením volala k Ježíši svému: »Zůstala jsem s milostí tvou, ó Ježíši, „vždy tatáž“; a jak jsem tobě náležela v životě, dopřej, abych tak tvou zůstala i po smrti.«

»Ó zajisté!« dokládá sv. Cyprian, »není většího potěšení a čistší radosti než vědomí, že jsme přemohli své zlé žádosti, že

jsme obstáli v pokušeních, že jsme Ježíši svému zachovali srdce čisté a svaté.*

Nuže, až ve svátosti pokání očistíme srdce své, božskému Srdci Ježíšovu je v oběť přineseme s tím předsevzetím, že Mu je ničím odciziti nedáme.

3 Doléhá na nás v životě našem mnohé pokušení, jež ohrožuje tuto ctnost andělskou; a nebezpečí pro nás jest tím větší, že úkladník, jenž nás o tento poklad připraviti usiluje, jest nám tak blízký, s námi tak tělesně spojen, totiž tělo naše. Žádosti jeho lahodí našim smyslům, obestírají naši duši, používají každé příležitosti, a to nejraději v okamžiku nejméně střeženém. Žádost těla jest jako vodnatelnost, která v neukojitelné žízňivosti po nápoji nebezpečném touží, aniž by kdy úplného ukojení došla, neboť, jak dí sv. Jarolým, »nečistota, stane-li se zvykem, končí v pekle.« Žádný hřích snad Bůh nectrestá tak přísně jako nečistotu, a proto také před žádnou nečestí není větší opatrnosti potřeba jako před nečistotou. Ó, hleďme si zachovati svatou čistotu a nevinnost! I sv. víra naše skýtá nám k tomu jisté prostředky.

a) Chceš-li milovati čistotu, tak zní první pravidlo, miluj božské Srdce Páně, tento vzor čistoty a svátosti.

Dobře dí zajisté sv. Bernard, že čistota sama bez lásky podobá se lampě bez oleje. Proto bláznivými nazval Ženich ten nebeský ony panny, které nevzaly s sebou olej s lampami, a zavřev dvéře před nimi, nechtěl se k nim znáti. Láska k Ježíši dodává čistotě pravé ceny a také neporušenou ji zachovává; neboť tak tomu učí stará zkušenost, že strach před trestem nebrání sice někdy před pokleskem, ale láska k Ježíši Kristu vždycky. Kdo miluje Ježíše Krista, Jemu podobným se státi hledí, a to obzvláště touto ctností. »Zdrželivost a čistota,« dí sv. Isidor, »činí člověka blízkým Bohu«, a proto »blahoslavení čistého srdce, neboť oni Boha viděti budou.«

b) »Bděte a modlete se, abyste nevešli v pokušení,« jest druhé pravidlo, jež nám dává Sám Ježíš Kristus.

Modlitba chrání, střeží před pokušením; nejnebezpečnější pokušení však jest proti svaté čistotě, a tudíž i největší opatrnosti jest potřeba.

Proto jistá zbožná panna, kdykoliv jí nějaké pokušení nastávalo, s povzdechem k Pánu Ježíši křížem se znamenala, a tázána jsouc, proč tak činí, odpověděla, že zamyká srdce, aby do něho neměl přístup pokušitel. Jak mnohá dívka, mnohý mladík odpykali neopatrnost svou ztrátou toho nejvzácnějšího pokladu, své nevinnosti.

S opatrností pak třeba spojovati i modlitbu, a to zvláště modlitbu k předním strážcům čistoty a nevinnosti.

Jest pak to především ten nebeský ochránce, jehož Bůh každému člověku přidělil, totiž anděl strážný: Jeho proto právem sv. Cecilie strážcem své čistoty býti pravila. V ochranu anděla strážného odporoučejte tedy na modlitbách i vy, křesťané, čistotu svou. Útočiště své bežte i k nejsvětější neposkvrněné Panně, kteráž potřela, rozslápla hlavu pokušitele pekelného. Nejbezpečnější pak ochranou bude vám častější přistupování ke stolu Páně; neboť andělský ten chléb dodá síly i k andělské ctnosti.

c) Abyste pak tím bedlivější a opatrnější byli především, co by čistotu a nevinnost vaši porušiti mohlo, vzpomeňte a uvažujte častěji, že v šelická nečistota nejbolestnější dotýká se božského Srdce Páně.

Vždyt víte, že uprostřed všeho utrpení, jaké podstoupiti ochoten byl Ježíš Kristus pro nás, největší bolest Mu působilo obnažení sv. těla Jeho, když před ukřižováním pochopové s Něho strhali roucho Jeho. A tak s posvátného těla Páně roucho trhají ti, kteří nepočestností a hříšnými naruživostmi hanobí nadpřirozený obraz Boží v duši své.

Ó, popatřte na božské Srdce Ježíšovo, proč je trním ověnceno? Nepravost nečistoty tak bolestně zranila toto nejčistší, nejsvětější Srdce! Ó, nerozmnožujte těch muk a bolestí lehkomyšlností a nestoudností svou; ale zachovejte duši svou čistou, aby právem mohl o ní říci božský Ženich váš: »Přítelkyně má jako lilie mezi trním« Pís. 2, 2.

* * *

Nuže, jaké předsevzetí učiníme si po tomto dnešním rozjímání? Chceme-li uposlechnouti vyzvání sv. Otce křesťanstva a skutečně se zasvětit božskému Srdci Páně, netraťme s myslí, že jen duše svatá může býti nevěstou Ženicha nebeského a že jen srdce čisté může býti příbytkem pro Něho. Ó, zaslibme a zachovejme Mu tedy tuto ctnost andělskou, abychom si Jeho lásku zde a společenství Jeho po smrti zajistili. Ty ale, nejčistší božské Srdce Páně, nezhrdni touto obětí naší; očisť a posvět srdce mé, aby mohlo sloužiti Tobě za příbytek. Tebe, Ženichu nebeský, hledala, po Tobě toužila duše má; ó, nezhrdej čistou láskou její! Chráníti, vystříhati se chci všeho, co by pokáletí mohlo to roucho posvátné, kterým jsi ve sv. svátostech oděl duši mou; Ty sám ji okrášli milostí Svou, aby se stala milovanou nevěstou Tvou; chraň ji přede vším těžkým pokušením, aby se Ti nikdy nezpronevěřila, ale věrnou a svatou družkou Tvou zůstala na věky. Amen.

VI.

Obětujeme božskému Srdci Páně srdce zkroušené a kající.

»Blahoslavení lkající, neboť oni potě-
šení budou.« Mat. 5, 5.

Sv. Brigitě zjevil se kdysi Kristus Ježíš všecek krví zbrocený a tak ztrýzněný, jak as vypadal při Svém umučení; když pak ona celá ustrašená plačíc zvolala: »Ach Pane můj, odkud ty rány nyní?« Odpověděl jí Pán Ježíš: »Tak zranívají mne posud hříšníci, zhrdajíce láskou Mou a svým vykopením.«

Ano, rozmilí v Kristu, hříchy svými Krista, božského Vykupitele, znova mučíme, bičujeme, trním korunujeme a na kříž přibíjíme, neuvažující téměř ani té krutosti katanské. A jak bolestné to musí býti pro láskyplné Srdce Ježíšovo, když vlastní vykoupenci, jako by jim nebylo dosti na tom, co vytrpěl Kristus ze zloby pochopů židovských a pohanských, sami přikládají ruce k novému Jeho mučení.

Zdali není to přísné vyzývání trestající spravedlnosti Boží? Či mohla by snad omluva Ježíše ukřižovaného za rouhavé nepřátele pod křížem, že nevěděli, co činí, platiti i nám křesťanům? Ba nikoliv! Vždyť my přec víme, že hříchy lidstva to byly, za které Syn Boží trpěl, aby spravedlnosti Boží za nás dosti učinil; novými hříchy ale že vykopení svého nehodnými se stáváme. Měl-li by tedy Bůh naložiti s námi přísně podle hříchů našich, jaký byl by osud náš?

Svatý apoštol Pavel zoufá téměř nad těmi, kteří sv. vírou byvše osvíceni, okusili daru nebeského a učinění jsou účastni Ducha Sv., ale v nepravostech opět zabředli a tak Syna Božího znovu křížují a v posměch uvádějí. Žid 6, 4—6. Nicméně tentýž sv. apoštol připomíná, že větší jest milosrdenství Boží, nežli hříchové naši a »kde se rozhojnil hřích, tu že se ještě více rozhojnila milost« Řím. 5, 20, i poukazuje nás na neskonale milosrdenství Ježíše Krista ukřižovaného a vybízí nás: »Přistupmež tedy s doufáním k trůnu milosti, abychom došli milosrdenství a našli milost k příhodné pomoci.« Žid. 4, 16.

A jak as měli bychom předstoupiti před Něho?

Odpovídám: S kajícností, ku které vybízí nás i Jeho přislíbení: Blahoslavení lkající, nebo oni potěšení budou.« V té důvěře tedy, že Ježíš ukřižovaný srdcem kajícím a pokorným nezhrdá,

obětujeme a zasvěťme božskému Srdci Jeho srdce zkroušené a kající, abychom si milosrdenství vyžádali. K tomu směřovati bude dnešní rozjímání naše. Ó, božské Srdce Ježíšovo, budiž nám milostivo!

P o j e d n á n í.

1. Když Ježíš, božský Spasitel, zjevil se bl. Marketě Alac. a ku lásce Svého božského Srdce ji vybízel, pravil mezi jiným: »Kající hříšníci najdou v Mém Srdci pramen a nevyvážitelné moře milosrdenství.«

Ano, toto milosrdenství právě to bylo, jež Syna Božího s trůnu slávy přivolalo do tohoto slzavého údolí. Toto milosrdenství povolalo k jesličkám chudičké pastýře Betlémské i tři krále od východu; toto milosrdenství nedalo se zdržeti ani osočováním fariseů a zákonníků, že s hříšníky obcuje a jí s nimi; ono milosrdenství provázelo veškeré působení božského Vykupitele po celý život Jeho. Ale zvláště výrazně objevuje se v Jeho utrpení a smrti, kdež každé téměř slovo, jež promluvil, milosrdenství hlásalo a nabízelo.

A uvážili jste kdy, jaký úmysl měl při tom dobrotivý Spasitel?

Sv. apoštol Pavel to dává na srozuměnou, když připomíná, že jen prosbu Ježíše Krista opakuje, volaje k nám: »Prosím vás, smířte se s Bohem!« II. Kor. 5, 20. Žádá tedy od nás Kristus srdce kající, a jak bolestné to pro Něho, pakli Mu ho odpíráme jako zrádný Jidáš neb zatvrzelí fariseové.

Povědomo vám zajisté, že neskonale milosrdenství Ježíšovo neopomenulo i těchto vyzvati ku kajicnosti; ale jak bylo přijato? Dojemná zajisté byla slova Ježíšova k Jidášovi v zahradě getsemanské: »Příteli, nač jsi přišel? Uvažuj, co činiš? Políbením zraňuješ Syna člověka, svého Mistra!« Ale Jidáš zůstal zatvrzelý a proto Ježíš odvrátil se od něho a konec Jidášův bylo zoufalství! »Ovšem srdce tvrdé naposledy zle se míti bude,« dí moudrý Sirach 3, 27.

A podobně účinkem minulo se milosrdenství Ježíšovo i u sluhů zloby farisejské, jichž shovívavě se tázal: »Koho hledáte?« Ačkoliv pak ukázal jim moc Svou, když slovem Svým je k zemi porazil, přece mírně praví k nim: »Vezměte mne a nechte těchto (učeníků), ať odejdou«. Však mírná slova ta nepohnula srdcem jejich; oni spěchají jen, aby naplnili rozkaz bezbožných pánů svých. A v zarputilosti podobné až do konce setrvala i rada židovská, před níž byl Ježíš vyslýchán a od Kaifáše v přísahu vzat, je-li On Kristus, Syn Boží? Neodepřel Pán Ježíš ani těmto zapřísáhlým nepřítelům odpovědi, ano i zatřásti hleděl otrlým jejich svědomím s důrazem prohlašuje před nimi: »Já jsem Kristus. Ale však pravím vám, od tohoto času uzříte Syna člověka, sedícího na pravici moci Boží a přicházejícího v oblacích nebeských, aby soudil zatvrzelce.«

A zdali pohnulo to těmi zatvrzelci? Ba nikoli; ale prohlásili v zlobě své o Ježíši nejvyšším milosrdným: »Rouhal se, hoden jest smrti!« A ten ortel smrti i vynutili na Pilátovi volajíce: »Ukřižuj, ukřižuj ho! Krev jeho přijď na nás a na naše syny!«

Ó té zarputilosti rouhavé!

Znal ovšem dobře Pán Ježíš zatvrzelé srdce jejich; vždyť o nich platilo slovo Jeho: »Rozmnoží se nepravost a ustydně láska mnohých.« Mat. 24, 12.

A mělo by to snad platiti i o nás? Měli bychom zneužívatí milosrdenství Božího a drážditi Jeho spravedlnost? Proč že shovívá nám Bůh? Snad proto, abychom spoléhajíce na milosrdenství Jeho, množili nepravost na nepravost? Ó nezapomínejme, že Bůh nebývá posmíván. »Či, nevlíš-li,« táže se sv. apoštol národů, »že dobrotivost Boží tě ku pokání vede?« Řím. 2, 4. Ano, proto shovívá Bůh v milosrdenství Svém, aby nás ku pokání pohnul. Ježíš trpící ukazuje nám srdce Své trním zhodené, abychom my Jemu obětovali srdce kající. Ó, učiňme tak, a láskyplné milosrdné Srdce Ježíšovo srdcem kajícím a pokorným nezhrdne.

2. Ježíš Kristus, jenž pro nás tak hluboce pokořen a tak bolestně zmučen byl, že nebylo na těle Jeho nalezeno místa zdravého, nežádá za to vše od nás nic jiného, leč srdce kající a zkroušené, jež by hříchy, tuto příčinu Jeho bolesti a muk, oplakávalo a napraviti bylo ochotno.

To ukázal při Svém umučení. Nebo když vedli Jej svázaného a křížem obtíženého na místo popravné, a On slabostí a bolestí přemožen klesal pod křížem, tu zželelo se Ho ženám Jerusalemským a ony nemohouce potlačiti pfirozeného soucitu svého plakaly nad Ním.

A kterak zachoval se k nim Pán Ježíš? Přijal sice vděčně soustrast jejich, ale spolu na nejdůležitější potřebu pravé kajivosti je upozornil řka: »Dcery Jerusalemské, neplačtež nade mnou, ale samy nad sebou plačte a nad svými syny... Neb poněvadž na zeleném dřevě toto činí, což bude na suchém?« Luk. 23, 28, 31.

Žalostné bylo ovšem podívání na bolestiplného Ježíše, když trním korunovaný a těžkým křížem obtížený potácel se ulicemi Jerusalemskými. Kratičká jen doba uplynula, co při slavném průvodě zavznívalo odevšad »Hosanna Synu Davidovu« — a dnes slyšet jen hulákání necitelných katanů.

Však nemění se zrovna tak tvé předsevzetí, tvé dobré úmysly, křestane? Jak dávno tomu, co jsi se ku svému Kristu jako věrný učenník hlásil, Jeho se přidržeti, Jeho následovati sliboval, a dnes snad již nalézáš se mezi Jeho katany; nebo tvoji hříchové co jsou leč provazy, jimiž jsi Krista svázal a necitelně sem tam Jím smýkáš. A popatř na hlavu Jeho, kterou trnová koruna až do krve zranila; co jsou ty ostny pichlavé, leč tvé ctižádostivé myšlénky, tvé hříšné žádosti, tvá zloba, zášť a msta? A což ten kříž, pod nímž Spasitel se potácí, zdaž není obtěžkán mnohými nepravostmi tvými, pod jichž tíží k zemi klesá?

Ano, dobře vysvětluje utrpení Jeho prorok, řka: »On raněn pro nepravosti naše, potřín jest pro hříchy naše«, Is. 53, 5, a věřte, rozmilí v Kristu, že tyto nepravosti naše větší bolest a trapnější starost o duši naši působí našemu Vykupiteli, než všechny muky,

které zakoušel na Svém těle; proto volá k nám: »Neplačte nade mnou, ale sami nad sebou plačte a nad syny svými!«

A tážete se dále, co to míní těmi syny našemi? Jsou to hříchy naše, jež ohrožují naše spasení, kdybychom s nekajcností v nich měli setrvati. Neboť dodává trpící Kristus: Jestli spravedlnost božská stíhá nepravosti na dřevě zeleném, na mně, jenž jsem hříchů neučinil, jak obstojí před soudem jeho hříšník — strom suchý? A proto plačte nad hříchy svými, činite pokání z nepravosti svých: tot jediný jest prostředek k odpuštění. Uvažujte slova ta; uposlechněte toho vyzvání Ježíšova: Obětujte, zasvěťte Mu srdce opravdově kající. Pláče nad tebou,« volá sv. Ambrož, »pláče Církev svatá, tato starostlivá matka tvá a obmýti hledí vinu tvou slzami svými; truhli i ty, ať vidí Kristus kajcnost tvou a řekne tobě: »Blahoslavení lkající, nebo oni potěšeni budou.«

3. A jaká musí býti tato naše kajcnost, aby se líbila Ježíši Kristu a ospravedlnění u Boha našla? Svatý Ignác z L. odpovídá na otázku tu: »Tak se káti sluší, aby v srdci bylo zkroušení, v ústech vyznání a v činu dostiučinění.«

a) Ano, na zkroušení srdce především záleží.

Co zpomohlo králi Saulovi a co Jidášovi, že ustrašení zvolali: »Zhřešil jsem!« Oni lekali se toliko nepravosti své, ale chyběla jim pravá lítost a bez lítosti není odpuštění. »Však pravá lítost,« dí svatý Řehoř, »má svůj počátek v srdci a ne v ústech. Srdce zhřešilo, srdce ať činí pokání.«

A proto také, když Hospodin vybídnouti chtěl lid israelský ku pokání skrze proroka Joele, kázal volati k nim: »Obratť se ke mně s celým srdcem svým!« 2, 12.

Abys ale, křesťane, k lítosti pohnut byl, popatř jen na svého Ježíše, jenž celý život, celou duši svou v lásce tobě obětoval; popatř na Něho tak, jako Petr, když Ježíše vyváděli ze síně rady židovské. Tehdáž setkal se zrak Petřův s pohledem Ježíšovým, a pohled ten pronikl až k srdci Petrovu, a on vyšed ven, plakal hořce. Popatř, křesťane, na svého Ježíše zbičovaného a ztýraného, a snad i tvého srdce dotkne se milost Boží; i ty poznáš nevděčnost a provinění své, a pak zajisté se srdcem kajícím odprosíš svého dobrého Ježíše.

b) Na to následovati musí »v ústech vyznání« — zkroušená zpověď, »a vyznáme-li se zkroušeně z hříchů svých,« ujišťuje miláček Páně, »věrnýť jest Bůh a spravedlivý, aby odpustil nám hříchy naše a očistil nás od všeliké nepravosti.« I. Jan 1, 9.

O, neodkládejme se svou zpovědí v tomto čase svatopostním! Neboť, chceme-li, aby Bůh byl nám milostiv, uposlechněme Jeho vyzvání, které činí slovy Zachariáše proroka: »Obratť se ke mně, a já se obrátím k vám.« 1, 3.

Ano, Bůh srdcem kajícím a pokorným nezhrdá a sv. Efreim ujišťuje, že, »ač z každého dobrého skutku Bůh se raduje, přece největší potěchu má z duše, která činí pokání.«

Ó, neodpírejme tedy Ježíši Kristu, který prosí nás: »Obětuj mně, synu, dcero, obětuj mně srdce své, srdce kající.« Lotrovi

na pravici, který vyznal se z hříšnosti své, slíbil Pán Ježíš : »Dnes ještě budeš se mnou v ráji,« a sv. Cyprian vysvětluje to tak, že vyznáním tím proměněno lotrovství jeho v mučennictví ; nuže, hledme si i my kající sv. zpovědí odpuštění a milosrdenství u Boha získati.

* Konečně žádá sv. Ignác od kajících i dostiučinění čili vykonání těch kajících skutků, které zpovědník kajícímu ukládá.

My ovšem za urážky, Bohu hříchy svými způsobené, úplně dostiučiniti nemůžeme a láskyplné Srdce Ježíšovo v tom ohledě přispělo nedostatečnosti naší vlastní obětavostí ; ale přece velice milo jest božskému Srdci Páně, když i sami, co na nás jest, snažíme se nahraditi a napravit, v čem jsme dříve pochybili aneb byli liknavi a nespravedliví. Abychom tedy na jevo dali ochotu a upřímnost kajivosti své, uposlechněme povzbuzení předchůdce Páně a činně ovoce hodné pokání. Mat. 3, 8. Nestačí zajisté, dí sv. Jan Zlatoústý, jen vytáhnouti šíp, který duši naši zranil, ale jest třeba také na ránu přiložiti potřebný lék, hojivou mast. Krásný příklad takového dostiučinění zanechal nám Zacheus ; následujme ho, neodkládajce s napravením a doplněním toho, co jsme povinni. Bez takového dostiučinění zůstalo by sv. pokání jaksi kusé a kajivost hříšnickova neupřímná ; kdo s touto povinností odkládá, nejeví srdce opravdově kající, a tudíž obliby u božského Srdce Ježíšova by nedošel. Vykonejme tedy uložené a povinné pokání co nejdříve, neboť »ačkoliv Bůh kajícímu slíbil prominutí, dí sv. Řehoř, neslíbil odkládajícímu dne zejtřejšího« ; a na věčnosti doplniti nelze, co jsme zanedbali zde. Obětujme tedy se srdcem kajícím i tyto skutky dostiučinění božskému Srdci Páně, abychom si zásluh získali pro nebe.

* * *

Dnes doprovodili jsme Spasitele svého v duchu na horu Kalvarii ; uzřeli jsme Jej sniženého, svázaného, trním korunovaného, křížem obtíženého ; viděli jsme, jak Jej katané na kříž přibíli a nepřátelé Jeho jak pode křížem ještě Jemu se rouhali. A přece uprostřed těch nevýslovných bolestí a muk nebylo slyšet z úst Jeho žádných nářků, žádného obviňování, žádných předhůzek ! ale co mluvil, byla jen slova milosrdenství. Porozuměli jste Jeho úmyslu ? On chtěl pohnouti nás ke kajivosti, ano, On pohledem Svým jakoby volal k nám : Věnujte mi srdce své, srdce kající : A což toho Pán Ježíš tak potřebuje ? Ne pro sebe tak činí, ale že my toho potřebujeme ; vždyť ví, že bez kajivosti není odpuštění, není vykoupení. Ó, neodpírejte trpícímu Vykupiteli srdce svého ! Však i zástup těch, kteří byli přítomni na hoře Kalvarii, když uzřeli, co se všechno dalo při ukřižování Pána Ježíše, tepouce se kajivě v prsa svá, navracovali se. Jak my navrátíme se od kříže svého Spasitele ? Nebude přece snad srdce naše tvrdší než ty skály, které se pukaly při smrti Pána Ježíše. Ci mohli byste odmítnouti všechnu tu lásku, to milosrdenství, tu

neskonalou obětí Ježíše svého, nedbajíce nebezpečí, které hrozí duši vaší, kdyby v nekajicnosti měla přijíti na soud Boží? Kdyby smrt vyrvala vám vašeho miláčka, tu byste plakali pro něho; a pro duši svou soustrasti necítíte? A přece pomoc tak snadná: utecte se k božskému Srdci Páně, k tomu trůnu milosrdenství, a obětujte Mu srdce kající; i oněmí tu žalobníci vaši, lítostí svou přemůžete Nepřemožitelného, získáte si Všemohoucího, zkroušeností svou zasloužíte si ráj. Ó, budiž nám tedy milostivo božské Srdce našeho Vykupitele. Bezpočetné byly ovšem ty urážky, kterými jsme hněv Tvůj proti sobě popouzeli, ale Tys uprostřed hříšnosti naší jen milosrdenství pro nás připravovalo. Ó, nedopusť tedy, abychom zahynouti měli bez kajicnosti. Vždyť jsme dílo rukou Tvých a Tvou předrahou Krví vykopeni; ó, pohni srdcem naším a uděl nám slzy zkroušené; posilni pravý úmysl a předsevzetí naše, abychom kajícím vyznáním hříšců svých u Tebe milosrdenství našli. Amen.

V e l k ý P á t e k.

V božském Srdci Ježíšově nalezneme bezpečné útočiště
v životě i ve smrti.

»Jeden z vojáků otevřel bok jeho kopím a hned vyšla krev a voda.«

Jan 19, 34.

Shromáždili jsme se dnes v duchu na Golgotě, a Církev sv. uvádí nás mezi zbožné ženy pod kříž Ježíšův, volajíc k nám: »Ejhle dřevo kříže, na němž Spása světa pněla!« A spatřujeme v duchu na kříži zsinalé tělo Ježíšovo; již dotrpěl. Dokonal dílo vykopení našeho a odevzdal svatou duši Svou v ruce Otce nebeského. Dotrpěl smrtí nejohavnější; neboť zlořečeným byl židům každý, kdo visel na kříži. Nechtěli proto ani svátky své nechat zlehčiti mrtvolami odsouzencův, ale dali zpřerážet hnáty obou lotrů, s Ježíšem ukřížovaných, aby dříve skonali a oni mohli je s kříže složit. Ježíše však shledali již mrtvého, a proto, jak vypisuje to sv. evangelista, »nezlámali hnátů jeho, ale jeden z vojáků otevřel bok jeho kopím a hned vyšla krev a voda« na důkaz, že již nastala u Něho smrt.

Myslíte snad, rozmilí v Kristu, že stalo se tak náhodou? Nikoliv; ale Prozřetelnost Boží tu zakročila. Jako naplniti se musilo proroctví, jež zapovídalo: »Kosti v něm nezlámete.« tak i postaráno bylo, aby lidé dle Písma sv. poznali, »koho jsou bodli« Jan 19, 36. 37. Však evangelista Páně, jak svatý Augustin upozorňuje, významného slova použil, řka, že jeden z vojáků bok Jeho otevřel. Proč neřekl: probodl, proklál, ale: otevřel? Aby naznačil

nám, že otevřeny jsou dvéře do Srdce Ježíšova, že takto uvolněn přístup k lásce a prameni milosti,

abychom my všichni v božském Srdci Páně našli bezpečné útočiště ve všech života osudech, ano i v hodině smrti

a potřebné útěchy a posily i posvěcení aby se nám dostalo, o čemž s pomocí Boží dnes promluvím. Ó božské Srdce Ježíše ukřižovaného dopřej, abychom patřice otevřeným bokem Tvým poznali, čím nám býti chceš v životě i v smrti a tak s důvěrou i vděčností Tobě srdce své zasvětili!

P o j e d n á n í.

Vzhůru ku Ježíši ukřižovanému obracíme dnes zraků svých; a co zde spatřujeme? Tvář Jeho je zsinalá, hlava skloněná; ústa umkla, oči se zavřely; však v boku Jeho zeje rána otevřená, která proniká až k srdci.

Co zvěstuje to otevřené Srdce Ježíšovo?

Totéž, co oznámil božský Mistr bl. Marketě Alacoque, když jí přesvaté Srdce Svě okázal, ujistiv ji: »Já budu všem bezpečným útočištěm v životě i v smrti.«

Ó, slyšte všichni a uvažujte ta útěchyplná slova božského Vykupitele! On v Srdci Svém nabízí útěchu a posilu všem, ať v jakýchkoli nesnázích a potřebách se nalézají. Opuštěným a od světa zrazeným, ukřivděným a pronásledovaným, chudým a nouzi trpícím, všem zarmouceným a hořem sklíčeným, všem nemocným a umírajícím, jakož i všem kajícím hříšníkům. A tuto přípověď Svou odůvodnil Ježíš Kristus, když bl. Marketě objevil Svě božské Srdce jakož trůn Svě neskonalé lásky a jako pramen našeho posvěcení.

1. Nuže, co dodává nám odvahy, abychom v božském Srdci Ježíšovu útočiště své hledali?

Sám Ježíš Kristus nás k tomu vyzval, když pravil k bl. Marketě: »Viz to Srdce, které lidi tak velice milovalo«. U koho spíše s důvěrou můžeme hledati zastání i pomoci leč u Toho, jenž ubezpečil nás láskou Svou?

A neskonalou lásku božského Srdce Páně kdo mohl by lépe oceniti jako miláček Páně, jenž na Srdci Ježíšově odpočíval? Bylo to při poslední večeři, kdež právě při loučení božského Mistra s učenníky Srdce Jeho láskou vroucí oplývalo a miláček Páně vssál do srdce svého ten žár lásky božského Srdce Páně a proto i pak, když pod křížem Ježíšovým stál, dosvědčil celému světu, že Ježíš »když miloval své, kteří byli na světě, až do konce je miloval.« Jan 13, 1.

Ano, až do konce, až do toho posledního vzdechnutí, obětovav za nás Svůj život, Svou duši, vše, co měl, na důkaz neskonalé lásky Svě, aby potvrdil, co Sám byl řekl, že »většího milování nemá žádný nad to, aby kdo život »svůj položil za přátele své« Jan 15, 13.

Však co díš, Ježíši náš, za přátely toliko? Ba i za nepřátely, za své odpůrce, za ty, co se Ti rouhali, za ty, co láskou Tvou zhrdali, i za ty, kteří Tě posud hříchy svými znovu mučí a křičují — i za nás hříšníky položil jsi život Svůj; a jako důkaz a pomník té neskonale lásky Ježíšovy jest Jeho otevřený bok a zraněné Srdce, z něhož vyšla krev a voda.

Nebo co hlásá ta krev z probodeného Srdce Ježíšova se prýštíci?

Srozumitelně zajisté volá k nám: Zde vizte tu neskonalou péči našeho Vykupitele; neboť krev Svou až do poslední kapky chtěl vycediti pro nás, abyste důvěry k Němu nabyli a v otevřeném Srdci Jeho své bezpečné útočiště hledali.

Nuže tedy, bude-li tebe, bratře, sestro v Kristu, tísniti opuštěnost tvá, a ty s bolem snad seznáš, že i ti, jimž jsi důvěřoval, zpronevěřili se tobě a nikde nenalezneš srdce sdílného, já povím ti o srdci, které taktéž zakusilo opuštěnost tu největší, tak že z útroby Jeho vyrval se Mu povzdech: »Bože můj, Bože můj, proč jsi mne opustil!« Tam popatř na kříž; tvůj Vykupitel s tebou sdílí opuštěnost tvou; bok Svůj nechal otevřítí, aby k božskému Srdci Jeho měl přístup a v tomto útočišti svém našel útěchu.

A bude-li ti v životě tvém ukřivďováno, aniž bys mohl dovolati se zastání a spravedlnosti, popatř na kříž, tam ten Nejnevinnější mezi lotry počten, Ten, jenž hříchu neučinil, k nejpotupnější smrti jest odsouzen; On cítí s tebou, a otevřené Srdce Své nabízí tobě soustrastně za útočiště.

A bude-li tě tížit chudoba a nedostatek, aniž bys našel pomoci a podpory ve světě, budeš-li u bližních marně dovolávati se milosrdenství: pospěš ke kříži Ježíšovu; zde uzříš Toho, jenž opustiv slávu nebeskou do vlastního přišel, ale svoji Ho nepřijali, jenž po celý život Svůj neměl, kam by hlavy sklonil, až konečně i z vlastního šatu svlečen, o nějž žoldnéři metali los, sklonil hlavu Svou na obnažená hřadla Svá a v největší té chudobě vypustil duši. Ale při tom nezapomněl na tebe, a nemaje ničeho, Srdce Své ti otevřel, abys tam našel přístřeší a útočiště své.

A jestli snad krutou nemocí na lůžko smrtelné uvržen vzdychati budeš v bolestech, aniž by ti kynula odkud úleva neb pomoc: popatř s důvěrou na to tvrdé lůžko Ježíše svého a naslouchej, jak On, Vykupitel tvůj, duši Svou v ruce Otce nebeského poroučel, tobě pak otevřel Srdce Své, abys v tom posledním okamžiku našel pro sebe bezpečného útočiště a s důvěrou za šťastnou hodinku smrti prosil toho nejlepšího Přítele, jenž pro tebe poslední kapku krve Své vycedil.

2. Ve všech tedy potřebách života, ba i v hodině smrti můžeme všichni hledati v otevřeném Srdci Ježíšově své útočiště.

Či ustrašuje snad někoho svědomí, tak že neosměluje se ku Ježíši Kristu, Jehož v životě tak často byl urážel a Jeho lásky nehodným se stal? Nemaťomyslni, příteli; neb viz z boku Ježíšova

nejen krev, ale i voda se vyprýštila; a víš, co znamená voda ta? Toť jest ten pramen milosrdenství, toť ta voda živá, vzkapující do života věčného, toť milost posvěcující, kterou zasloužil nám božský Vykupitel na očistění z hříchů našich a k našemu posvěcení. Voda křestní to byla, která očistila tě při tvém narození od poskvrny hříchu dědičného; voda kajicnosti — slzy tvé to budou, které omyjí duši tvou od poskvrn hříchů osobních; a voda z otevřeného boku Ježíšova vytékající posvěť duši tvou a obnoví i očistí v ní obraz Boží.

Proto s kajicností a s důvěrou utíkejme se k zraněnému Srdci Ježíše Krista; vždyť »On zraněn jest pro nepravosti naše, potřín jest pro hříchy naše a zsinalostí jeho uzdravení jsme«. Is. 53, 5.

Vybízí proto sv. Petr Damiani: »Znepokojuje-li tě vzpomínka na tvé hříchy, zmítáno-li srdce tvé vášní: ó utec se na Srdce Ježíšovo; toť jest útočiště, toť bezpečný útulek nešťastných, a spása všech křesťanů«.

První pak, jemuž ze Srdce Ježíšova vyprýštila se spása, byl sám voják Longin, jenž bok Ježíšův otevřel, z něhož hned vyšla krev a voda; a poznal Longin, koho byl bodl a vyznal s plným přesvědčením, ale spolu i v důvěře a kajicnosti: »Zajisté Syn Boží byl tento« Syn Boží, jenž na usmíření Boha lidstvu hříšnému život Svůj obětoval.

Leká-li tě tedy, křesťane, vzpomínka na hříchy tvé, popatř na kříž, tam nabudeš útěchy a důvěry; vždyť Ježíš, který nechtěl, aby kdo zahynul, i za tvou duši Svůj život a Svou krev obětoval, k obmytí tvému pak vyprýštila se voda milosti posvěcující, která ve sv. pokání očistí a posvěť duši tvou. Ó, hledej jen s důvěrou a kajicností útočiště své v Srdci ukřížovaného Ježíše Krista!

A mělo-li by kdy hroziti těžké pokušení duši tvé, křesťane, a nepřítel spasení tvého by ti úklady strojí, aby tě opět zlákal do osidel svých; snažil-li by se rozpáliti opět tvou vášeň a rozdmýchati tvou náruživost; chtěl-li by zastřítí zraku tvému spravedlnost a milosrdenství Boží, aby dolíal tě k malomyslnosti; zkrátka, hleděl-li by tě odvrátiti od Ježíše Krista: ó utec před tím pokušitelem zlým a uschovej se v Srdci milosrdného Vykupitele svého, ukřížovaného Ježíše Krista, tam za tebou nebude míti přístupu ten svůdník pekelný.

Až pak nastane ti poslední rozhodný okamžik a v zápasu smrtelném ochabovati bude síla tvá a nepřítel spasení dorážeti bude na tebe, aby polapil ustrašenou duši tvou; až připravovati se bude duše tvá k soudu, při němž rozhodnuto bude o celé tvé budoucnosti; ó tu nezapomeň, kde jest bezpečné útočiště tvé; do božského Srdce Ježíšova se utec, u svého všemohoucího, milosrdného Spomocníka hledej ochranu, posilu a spásu svou. V hodinku smrti pln důvěry povzdychni si: »V Srdce Své, ó Ježíši skryj mne, před pokušitelem zlým ochraň mne, k životu věčnému zachovej mne!«

3. A tážete se, rozmilí v Kristu, zdaliž před tím trůnem milosrdenství dojdete vyslyšení?

Aj, což jiného mohl bych vám dáti za rukojemství, nežli opět to dobrotivé, mocné, milostiplné Srdce Ježíšovo, na něž my katoličtí křesťané zvláštní právo si činiti můžeme; vždyť sv. Otec křesťanstva nás vykoupence Kristovy v přední řadě božskému Srdci Ježíšovu zasvětil, vyhlídnuv nám v Něm na sklonku tohoto století nejbezpečnější útočiště.

A božský Vykupitel, vtělený Syn Boží, má také plné právo na nás; vždyť On učiněn jsa dědicem všech věcí, Žid. 1, 2, z rukou Otce nebeského nás přijal jako dědictví Své. Žalm. 2, 8. Jemu odevzdána všeliká moc na nebi i na zemi, Mat. 28, 18, a On vytrhl nás z moci temnosti Kol. 1, 13, obětovav Sebe samého na vykoupení naše. I. Tim. 1, 6.

Naše spása — tot Jeho přání, Jeho účel, Jeho svatá věc, kterou zde na zemi za úkol si položil, a tam na kříži dokonal. A tážete se, jaká jest mzda, za kterou vykoupeni jsme? Jest to nejsv. krev Ježíše Krista, která z Jeho přesvatých ran, z Jeho nejsv. Srdce se vyprýstila. Nuže, komu jinému náležíme, leč božskému Srdci Páně, které si nás za nejvzácnější cenu přesvaté krvi Své koupilo. Božské Srdce Páně nás pod svou ochranu a záštitu přijalo, Ono nám i milosrdenství a spásu věčnou zjedná.

Vše tedy, co jsme a máme, božskému Vykupiteli Ježíši Kristu náleží; a přece jest On tak laskavý a milostivý, že chce, abychom to, co Mu náleží, dobrovolně Mu obětovali. On s kříže volá k nám: »Synu, dcero, daruj mně srdce své!« Starým řečeno jest: oko za oko, zub za zub; ale slyšte, jak volá k nám Kristus s kříže: »Srdce za Srdce! Srdce Své jsem za vás obětoval a probodnouti je nechal: obětuj mně, lide křesťanský, srdce své za Mé Srdce zbodené, abych nemusil si stěžovati, že srdce tvé daleko jest ode Mne«.

Ó kdož by mohl odepřítí prosbu tu, která jen naše blaho, naši spásu vyhledává? Vždyť v žádném jiném není spasení, leč ve jménu Ježíše Krista ukřížovaného, jenž jest cesta, pravda a život. A kdy příhodnější doba pro naše spasení jako toto milostivé leto, kde hojné prameny milosti vytékají z božského Srdce Páně? Pobloudili jsme na cesty nepravé, ku Ježíši, Jenž jest cesta pravá, se navratme; bludy zaujaly náš rozum, naši mysl, u Ježíše hledejme pravdu neklamnou, smrt a to smrt věčná hrozila nám, ku Ježíši dárci života berme útočiště své. Nabádá proto nynější sv. Otec: »Jestli že císaři Konstantinovi okázalo se na nebi znamení kříže, v němž by zvítězil, nynějšímu světu křesťanskému nové znamení vítězné se objevuje: Jest to nejsvětější, božské Srdce Ježíšovo, v němž kotví kříž, na kterém Spása světa pněla a tot celá naše naděje.«

* * *

Nuže tedy, dnes ku Ježíši ukřížovanému s důvěrou se obraťme, v nejsv. Srdci Jeho hledejme útočiště, volajíce se sv. Bernardem:

Tvé Srdce, o Ježíši, bylo zraněno, abys nám v Něm poskytl bezpečný útulek; Tvé Srdce bylo otevřeno, abychom se po rozličných starostech tohoto světa v Něm v tichosti ubytovali. Ó božské Srdce Ježíšovo, buď nám milostivo! Naši hříškové, kterými jsme Tebe, Ježíši ukřižovaný, uráželi, ustrašují nás sice, ale Tvé svaté rány, zvláště pak zraněné Srdce Tvé jest naší nadějí, neboť Ty neodepřeš nám odpuštění, ježto jsi nám neodepřel Svou krev a Svůj život. Tvé přesvaté Srdce líbáme a Tvého milosrdenství se dovoláváme. Ó božské Srdce Ježíšovo, smiluj se nad námi! Tobě a jedině Tobě chceme náležeti v životě i smrti. Když pak přijde poslední ten okamžik odchodu mého s tohoto světa, abych předstoupil před soud Tvůj, ó Ježíši ukřižovaný, okaž mně zraněné Srdce Své, abych netratil důvěry. Jsem hříšník sice, ale Ty Sám, ó Bože můj, jsi řekl, že nechceš smrt hříšníka. Z lásky k Tobě, ó Ježíši, odříkám se hříšných navyklostí svých, Tobě chci žiti, Tobě i umřítí, v ruce Tvé poroučím ducha svého. O přiviň mne k božskému Srdci Svému, abych na něm odpočíval na věky. Amen.

Ráj a poušť, aneb: Člověka od Boha odvrácení a k Bohu obrácení.

Sedmero postních kázání

od Kl. Markraba.

V.

V srdci tužba.

»Když byla sevřena ve mně duše má,
rozpomínal jsem se na Hospodina.«
Jon. 2, 8.

Jedno z nejstarších a nejpamátnejších vězení jest vězení Mamertinské v městě Římě. Uprostřed věčného města, u řeky Tibery, strmí příkrá hora, na níž stával za starodávna hrad římský. A ve skále této hory vyhloubeno jest pověstné vězení Mamertinské, v němž byli držáni i otcové křesťanstva, sv. Petr a Pavel. Skládá pak se toto vězení ze dvou nad sebou umístěných žalářů. Hoření žalář jest sice dosti prostranný, ale studený, vlhký a tmavý; ve stropě byl nepatrný otvor, jenž pouštěl něco málo světla a vzduchu do toho hrobu pro živé. Druhý, spodní žalář jest těsnější, vlhčí a úplně tmavý. Do prvního i do druhého žaláře bývali spouštěni odsouzenci, ať skuteční provinilci, ať nevinně pronásledovaní kře-

stané, otvorem upraveným v klenutí stropu. V jednom i v druhém oddělení strašného žaláře Mamertinského bývali odsouzenci na skřípec natahováni i všelijak jinak mučeni, jen že v oddělení spodním vše bylo děsnější, pobyt i muky. Od tohoto oddělení vedly schody ve skále vytesané, až dolů k řece Tibeře. Po těchto schodech bývali vlečeni ti, kdož po přestálých mukách v žaláři bývali vedeni k veřejné popravě v městě neb za městem. Kdož by pochyboval, že všickni, kdož kráčeli po těch schodech, vzdychali, že vzdychali buď strachem před nastávající popravou, buď svatou touhou po smrti mučnické? Proto jmenují se ty schody až podnes Gemonie, t. j. schody vzdechův ¹⁾.

Bratří! Kdyby přišel někdo z nás do Říma, a kdyby se mu zachtělo prohlédnouti si vězení Mamertinské, myslím, že by se zachvěl hrůzou hned na kraji a že by se děsil, čím hlouběji by přicházel, byť i byl veden po bezpečných schodech při světle hořících pochodní. Ano, myslím, že by sstupoval rád po schodech vzdechů, aby byl již na denním světle a na čerstvém vzduchu.

Podobným průvodcem, jakýž vodívá návštěvníky římských památek, byl jsem já vám v minulých kázáních svatopostních. Ukázal jsem vám žalář, do něhož bývá uvržena duše Bohu odcizená. Viděli jste dvě oddělení toho duchovního žaláře. Děsili jste se již v prvním oddělení, pozorující duši lidskou v drápech draka pekelného. Jak jste se teprv zachvěli, když jsem vás zavedl do druhého oddělení, když jste spatřili ubohou duši pustou, beze všeho světla, beze vší síly, beze vší krásy, beze vší radosti! Rádi jste spěchali z toho žaláře ven, tam, kde svítí slunce Boží milosti a kde vane vánek duchovního občerstvení. Však pomalu, zadržte kroky, k tomuto slunci a vánku nedostane se nikdo, leč po schodech vzdechů. A tyto schody chci vám dnes ukázati, chci vás naučiti vzdychání, kteréž vede ze žaláře vnitřní opuštěnosti na výsluní nového, v Kristu obrozeného života.

»Když byla sevřena ve mně duše má, rozpomínal jsem se na Hospodina«. Tak vyznal sám o sobě prorok Jonáš. Byl i on v žaláři, v břiše velryby; věděl o sobě, ale nemohl sebou hnouti. Jaká to úzkost! A v této úzkosti rozpomínal se na Hospodina, a počal k Němu volati. Tak čiň, kdožkoliv jsi sevřen hříchem. Není možno, abys v tom stavu nevzdychal a netoužil po stavu jiném, lepším. Proto jest předmětem dnešní mé řeči: v srdci touha. Jak vzniká v srdci touha, vysvětlím vám příkladem

I. lidu židovského,

II. Ježíše Krista.

Slyšte, pozorujte, rozjímejte, co vám budu hlásati dnes ve jménu Páně!

¹⁾ Gaumův Trojí Řím, přelož. Kouřný, d. I. str. 204.—206.

P o j e d n á n í.

I.

Jak vzniká touha v srdci od Boha opuštěném, ukazuje příklad lidu židovského.

Chcete si představit, drazí v Kristu, jak nešťasten byl ten lid v zajetí babylonském, a jak měkla zporná povaha jeho pod kladivem nesčíslných strastí a svízelnů? Vezměte do ruky Písma svatá ²⁾, tam se toho dočtete a užasnete. — Synové krále Sedeciáše zabiti jsou před očima jeho, král pak sám oslepen, spoután a odveden do Babylonu. Pobito jest i mnoho urozených a bohatých; mládence jejich sežral oheň, a panny jejich nejsou oplakány; kněží jejich padli mečem, a vdovy jejich nejsou oželeny. Ostatní lid odveden do zajetí, rozptýlen mezi všechny národy rozsáhlé říše babylonské, a vloženo na šíji jeho kruté jeho poddanosti. Lid dříve svobodný jest snížen a poražen jako tráva a sevřen železem a sedě v zemi cizí. Musil shýbati svůj hřbet a svou šíji a konati díla králi babylonskému. Všickni jsou ztrápeni, chodí zkřiveni a motají se jako opilí. Zošklivil se jim všeliký pokrm, nechce se jim ani jísti. Chléb jídají s popelem, a nápoj svůj směšují s pláčem. Od bdění a lkání přilnula kůže jejich ke kostem jejich. Jsou jako pelikánové na poušti, a jako noční sovy v domích. Sedávají při řekách babylonských, a s pláčem se rozpomínají na svou vlast zpustošenou, na Jerusalém a chrám, jichž více není. Minula všechna veselost, lyry a harfy zavěšeny jsou na vrbov. Ti, kteří židy zajali, posmívají se jim, říkajíce: »Zaspívejte nám některou píseň sionskou!« Oni však odpovídají: »Kterak můžeme pěti píseň Hospodinovu v zemi cizí, nemajíce zde ani svatyně ani oltářů, ani kněžstva?« Ó těžce, velmi těžce dotkla se ruka Hospodinova lidu židovského! — A tu teprve přichází ten lid ku poznání. Táže se sebe samého: Co jest Israeli, žes v zemi cizí, nepřátelské? Odkud přišlo na tebe všechno soužení a trápení? A hlas probouzejícího se svědomí, i hlas proroků odpovídá jemu: Zhřešili jste, činili jste nepravost, páchali jste nešlechtnosti, nebyli jste poddáni Pánu Bohu svému, neposlouchali jste hlasu Jeho ani hlasu proroků Jeho, nechodili jste v přikázáních, jež vám dal skrze Mojžíše, ale chodili jste po smyslu zlého srdce svého! A když přišel lid k tomuto poznání, obracel svou mysl k Hospodinu a vyznával: »Bože veliký a hrozný, zasloužili jsme, co trpíme, neb jsme zhřešili proti Tobě. Tobě náleží spravedlnost, nám pak zahanbení tváři naší. Opustili jsme Tebe, studnici moudrosti, a proto pozbyli jsme světla i síly i krásy i pokoje, proto jsme opuštěni od Tebe!« — Poznal tedy lid židovský úpící pod jařmem cizozemců, jak zlá a hořká to věc, že opustil Hospodina Boha svého. Poznal trestající spravedlnost

²⁾ IV. Král. 24 II. Paral. 86. Jerem. 2, 36, 52. Bar. 1—3. Dan. 9, žalmy 65, 68, 77, 79, 93, 101, 105, 106, 136.

Boží a počal se Boha opět báti. Přidala se pak k této bázni ihned naděje v Boží milosrdenství. Židé počali doufati, že jich Bůh dokonce neopustí, že trápení jejich ukrátní, že je ze strastného stavu jejich vysvobodí. Když je Bůh hubil, hledali Ho a navracovali se k Němu a přicházeli k Němu na úsvitě. I rozpomínali se, že Bůh jest spomocník a vykupitel jejich. A protož volali k Němu z hloubi zkormouceného srdce svého: »Pane, odvrát se prchlivost Tvá od nás, ukroť se hněv Tvůj nad lidem Tvým. Ukaž nám milosrdenství Své a dejž nám naleznouti milost před tváří těch, kteříž nás odvedli! Vysvoboď nás, Bože náš, a shromáždí nás z národů, a uveď nás do země, kterouž jsi dal v dědictví Abrahamovi a potomstvu jeho. Již nikdy více od Tebe neodstoupíme, již nikdy více na Tebe nezapomeneme; ať přilne jazyk náš k dásním našim, nebudeš-li Ty, Pane Bože, naším svrchovaným potěšením!« — Tak k naději, kterouž skládal lid israelský v Hospodina, Boha svého, přiměšovala se již jakási, byť i ještě nedokonalá láska k Bohu.

Tak, milí křesťané, měnila se ponenáhlu účinkem zajetí babylonského nešťastná povaha lidu israelského. Těžké rány osudu, které naň dopadaly, probouzely v srdcích toho lidu uhasínající světlo víry, a s tímto světlem vešla do duše bázeň Boží, naděje v Boží milosrdenství a počátečná láska k Bohu.

Příkladem lidu židovského ukázáno jasně, jakým způsobem vzniká v srdci od Boha opuštěném touha. Tuto vnitřní změnu myšlének, citů a úmyslů popisuje Církev sv. ³⁾ následujícími slovy: »Ti, kteří se odvrátili od Boha skrze hříchy, bývají probuzeni ze svého hříšného stavu předcházející milostí Boží. Povolí-li hlasu Božímu, oživne v nich víra tak, že mají za pravdu, cokoliv Bůh zjevil a slíbil, zvláště že mohou býti ospravedlněni pouze milostí Boží pro zásluhy Vykupitele světa; poznávajíce se býti hříšníky, bývají proniknuti spasitelnou bázní Boží spravedlnosti; tím bývají pohnuti pozorovati Boží milosrdenství a nabývají naděje, doufajíce, že jim bude Bůh milostiv pro Ježíše Krista; posléze počínají Boha jakožto zdroj vši spravedlnosti milovati a své hříchy nenáviděti.«

Tuto pravdu, kterouž vyslovila naše sv. Církev, viděli jsme jako ztělesněnou a zosobněnou příkladem lidu židovského, jenž navštíven od Boha soužením, po Bohu počal opět toužiti. A pravdu tuto může zkusiti každý sám na sobě. Rozpomeň se jen, křesťane milý, jak ti bylo tehdáž, kdy jsi odvrátil své srdce od Boha a přichýlils je ku světu? Nepocítil-lis, jak zlá a hořká to věc, opustiti Hospodina Boha svého? Nebyla-li v tvé duši děsná noc, kdy žádné hvězdičky na nebi, žádného klidu, žádného spánku, žádné posily, žádného občerstvení? Tus mohl vzdychati s básníkem: ⁴⁾

³⁾ Trid. Sess. VI. De justific. cap 5 et 6.

⁴⁾ Václav Štulc, Mé vzdechy, III.

•K pouti dálné duch se chystá
V nedohledné zámoří.
Loď má vetchá; hvězda čistá
Na obloze nehofí.

Mrak vše kryje. Propast čírá
Mátoh, mrákot, temnoty
Před zraky se otevírá
I požívá životy.

Projdu-li já na lodi té
Vztekem bouře porozbité?
Či mám plouti tamo zpět,
Kde mne vítá luzný svět?«

Ano, na toto rozcestí dostal jsi se, když neustávala tvá vnitřní sklíčenost a opuštěnost. Již jsi se rozmýšlel, nemáš-li plouti dále proudem luzného světa; již jsi se dával na cestu k Belzebubovi, jako kdys král Ochoziáš: tu ti vstoupil v cestu anděl Hospodinův, řka: »Zdaliž není Boha na nebi?« ⁵⁾ A ten anděl Hospodinův — to byl hlas tvého svědomí neb hlas kazatelův a dobrých přátel, neb hlas rozličných příhod radostných i žalostných — to byla předcházející milost Boží. Uslyšev tento hlas, zvolal jsi se Šavlem: »Pane, co chceš, abych činil?« V tu chvíli uchvátila tě mocně myšlénka na Boha. Víra, která na čas v tvém srdci pohasla, rozlítla se novým plápoem. Ve světle této víry poznals přísného soudce všech hříšníků a spravedlivého mstitele všech nepravostí. A tu tvé nitro bezděky se zachvělo, otřáslo, naplnilo bázní, a tys zvolal: »Bože, odolám-li já hříšník hněvu tvému?« ⁶⁾ Ale v tu chvíli naplnilo se tvé nitro i sladkou nadějí, a tys těšil sebe samého, řka: »Proč jsi smutná, duše má, a proč mne kormoutíš? Doufejž v Boha; Onť milosrdný a slituje se nad hříchy tvými!« ⁷⁾ Posilněn nadějí v Boží milosrdenství, prodlévals déle při té myšlénce: »Jak laskavý a dobrotivý byl Bůh ke mně, jak velikou lásku prokázal mi skrze Syna svého Ježíše Krista, an Ho vydal na smrt kříže pro mne hříšníka!« A při té myšlénce vzňaly se v tvém srdci sladké city, jaké se ozývaly v něm tehdáž, když jsi se modlíval s rukama nevinnýma: »Otče náš, jenž jsi na nebesích«!

Tys počal Boha opět milovati. A tak se probudila v tvém srdci Bohu odcizeném a od Boha opuštěném ta srdečná touha: Kéž jsem jiným, novým člověkem!

Něco ještě ovšem schází, aby byla taková touha dokonalá. Co, vysvětlí se v dílu druhém.

⁵⁾ IV. Král, 1, 2, 3.

⁶⁾ Job 9. 13.

⁷⁾ Ž. 42, 5, 77, 38.

II.

Jak vzniká touha v srdci od Boha opuštěném, ukazuje ještě zřetelněji, než příklad lidu židovského, příklad Ježíše Krista.

Rozpomeňte se, bratři nejmilejší, na smrtelnou úzkost Kristovu v zahradě Getsemanské. Co vypravují o ní sv. evangelisté? Povečeřev Pán Ježíš se Svými učenníky, jde s nimi podle obyčeje na horu Olivetskou. Na úpatí hory jest dvůr Getsemany, a za ním vzhůru po stráni rozkládá se zahrada. Tu praví Kristus Pán k osmi učenníkům: »Poseďte tuto, až odejdu tamto a pomodlím se.« Ostatní tři, Petr, Jakub a Jan, mají býti svědky Jeho smrtelné úzkosti. Proto je bere s sebou do zahrady. Nikdy ještě nepůsobilo na Pána Ježíše to noční ticho vůkol tak mocně, tklivě a děsně, jako nyní. I počíná se rmoutiti a teskliv býti, řka k učenníkům: »Smutná jest duše má až k smrti. Počkejte tuto a bděte se mnou.« Tak vzdychá Spasitel před Svými učenníky; ale útěchy u nich nehledá, nýbrž u Otce nebeského. — Protož poodešel od učenníků maličko, pokud by kamenem dohodil, kleká na kolena, padá na tvář a modlí se, řka: »Otče, je-li možno, nechť odejde ode mne kalich tento; však ne má, ale tvá vůle se staň!« Ale úzkost Jeho neulevuje; přichází k učenníkům a nalézá je, ani spí pro zármutek. — Pokárav jich maličko, odchází podruhé od učenníků a modlí se jako prve, řka: »Otče, nemůže-li mne minouti kalich tento, než abych jej pil, staniž se vůle tvá!« I navrací se k učenníkům a nalézá je opět, ani spí. Ku kárávému pohledu jejich nevědí, co by odpověděli. Tato netečnost učenníků rozmnožuje zajisté zármutek Pána Ježíše. — Nechav jich, odchází potřetí, aby se modlil. A tu dostupuje úzkost Jeho stupně nejvyššího. I učiněn jest pot Jeho jako krůpěje krve tekoucí na zemi. V nejvěšší úzkosti přichází útěcha. Ukazuje se Pánu anděl a posiluje Ho. Pán vstává a jde vstříc Svým nepřátelům, kteříž přicházejí Ho zajmout.

Prosté jest vypravování sv. evangelistův o smrtelné úzkosti Páně, ale svědčí jasně, že úzkost ta, způsobená rozpomínáním se na nastávající umučení, byla vždy větší, až dostoupila svého vrcholu a zjevila se zevnitř potem krvavým. Pot krvavý! Je-li pak možná, aby se potil kdo potem krvavým? Co pak jest vlastně pot? Jest to vlhkost, která se vylučuje z krve, aneb jest to vodnatá část krve, která vyráží z těla jemnými dírkami v kůži. Přířinou tohoto vyrázení jest zvýšená teplota krve, a nepřímou přířinou jest všecko, co přivádí krev do varu, horkost vzduchu, veliké namáhání těla i ducha, též strach, trampota, úzkost. Jestit pochopitelno, a stvrzuje to veliký jeden učenec ⁸⁾ i příklad některých k smrti odsouzených, ⁹⁾ že v úzkosti neobyčejně veliké

⁸⁾ Aristoteles, Lib. III. de histor. animal. c. 19.

⁹⁾ Massl, Výklad N. Z. sv. IV. str. 101.

může vyraziti z těla i pot smíšený s krví. Jak veliká byla tedy úzkost Kristova v zahradě Getsemanské, když byl pot Jeho jako krůpěje krve tekoucí na zemi!

A proč asi rmoutil se božský Vykupitel zármutkem smrtelným. Rmoutil se snad ze slabosti, jako se rmoutívá obyčejný smrtelník, nemoha odolati nelibým dojmům a pocitům? Nikoliv, ze slabosti rmoutiti se nemohl. Pán Ježíš, jsa Bůh vševědoucí, věděl již dávno, co Ho čeká v Jerusalemě. Na poslední cestě své do Jerusalema řekl učenníkům výslovně, že bude pohanům vydán, posmíván, bičován, uplván a usmrcen. A přece nečteme, že by se byl rmoutil při pomyslení na Své budoucí muky. Ba co více! Pán Ježíš nezastesknul Sobě, ani když skutečně trpěl. Tolikrát za Svého veřejného působení od nepřátel Svých byl nařčen a potupen a stíhán a pronásledován, a přece neřekl ani jednou: »Smutná jest duše má!« Teprv nyní, kdy Mu již podává kalich utrpení Otec nebeský, vzdychá a rmoutí se a potí se krví. Toť patrným důkazem, že netruchlil Kristus ze slabosti, nýbrž z dobré vůle, t. j. z lásky k Otci nebeskému a z lásky k nám hříšným tvorům, by učinil dosti za hříchy všeho světa. Což tedy bylo příčinou Jeho hrozného úzkosti, kteráž zbarvila Jeho sv. tělo i zemi v zahradě potem krvavým? Nic jiného, než pomyslení na množství, ohavnost a tíži hříchů lidských, za kteréž má trpěti. Kristus vidí všecky hříchy lidské od prvního hříchu v ráji až do posledního, kterýž bude spáchán na zemi před soudným dnem. Vidí všecku ohavnost, kteráž se uzavírá v každém hříchu těžkém neb smrtelném: tu opovážlivost, která se nebojí Všemohoucímu láti a vzdorovati; tu bezectnost, která se nestydí před Nejsvětějším v mrzkostech se kochati; ten nevděk, který se nerozmyšlí neskončenou láskou Boží pohrdati; tu slepotu, která ani nejtrpčím ovocem hříchu nedá se odstrašiti, obměkčiti a ku poznání přivésti. A když nyní všecky hříchy lidské se vši svou ohavností a trestuhodností na bedra Kristova jsou složeny; když On za všecky hříchy lidské má trpěti a umříti: jakž by neměl nad nimi truchliti, a to až k potu krvavému?

Jak bolí každé citlivé srdce to pomyslení, že snad Bůh na něm zalíbení nemá! Takové srdce měl zajisté spanilomyslný jinoch sv. Alois. Jsa ještě nerozumným pacholetem, pozoroval, jak střílejí z děl vojáci podřízení jeho otci. I ukradl jednou vojákům hrstku prachu, zapálil a vystřelil, a byl v nebezpečí života. Jindy pochytil po vojácích neslušná slova a opakoval je po nich. Na tyto poklesky dětského věku vzpomněl si sv. Alois, když přistupoval poprvé k sv. zpovědi, i ulekl a zachvěl se tak, že omdlel a padl na zem. Jak něžná byla láska jeho k Bohu! Nemíti zalíbení Božího bylo by mu nejkrutější mukou. Avšak kdo pochopí šíř a délku, výši a hloubku lásky Kristovy k Otci nebeskému? Tak vroucím plamenem lásky nehoří ani duchové nebeští, stojící před tváří Boží v nebesích. Jsouť tvorové, Kristus však jest věčným obleskem Stvořitele, Syn Nejvyššího. Čím čistější, vroucnější, něžnější jest láska Jeho k Otci nebeskému, tím

větší byl Jeho zármutek, když se Mu postavily před oči všechny hříchy lidské ve všem svém druhu a způsobu. Smrtná úzkost Kristova vyprýštila se, jak poznamenal sv. Bernard,¹⁰⁾ z lásky, nad níž neměl nikdo větší. — A jak velice bolí každé citlivé srdce, když sice jest přesvědčeno, že jest v lásce Boží, ale sladkých účinků této lásky v sobě nepocituje! Takovým trápením navštívil Bůh svou věrnou služebnici sv. Teresii. Ať se modlila, ať přistupovala k sv. zpovědi a k stolu Páně, ať pracovala, ať nemocným sloužila, ať cokoliv jiného činila, všechno sice činila ke cti a slávě Boží, ale jaksi chladně, bez chuti a vroucnosti. Jak teprv rmoutil se asi božský Spasitel náš, když Ho opustila všechna sladkost Boží přítomnosti, a když Ho tížila všechna vina hříchů lidských, když Ho tížilo vědomí, že na Něj jakožto zástupce všech hříšníků hněvá se Otec nebeský! — Nebylať tedy smrtná úzkost Kristova nic jiného, než lítost nad hříchy lidskými, lítost tak veliká a vroucná, jakoby je byl spáchal Sám Beránek nevinný, lítost dokonalá, ježto se prýštila z nejčistší lásky k Bohu.

Čemu nás učí, moji drazí, tento příklad Kristův? To jest naučení, na které bychom neměli nikdy zapomenouti. Počneš-li Boha, od Něhož jsi se odvrátil hříchem, opět milovati, musíš svých hříchů nenáviděti a žádati sobě: »Kéž bych byl nikdy nezhršil! Kéž bych mohl vše odčiniti a napravit!« To cítíš-li v srdci a sobě žádáš, máš v srdci lítost. Lítostí probouzí se v tvém srdci touha po Bohu, a touha tato jest dokonalá, je-li dokonalá tvá lítost, t. j. prýští-li se z pouhé lásky k Bohu, litu ješ-li svých hříchů tak vroucně a srdečně, jako jich litoval tvůj Spasitel, když se rmoutil a krví potil v zahradě Getsemanské. Dokonalou lítostí nad hříchy počíná se obracet tvé srdce k Bohu, jako uvadlá květinka obrací se k slunci, když ji skropí a svlaží rosa nebeská. Neboť ten jest dle učení Církve sv.¹¹⁾ rozdíl mezi lítostí nedokonalou a dokonalou, t. j. mezi lítostí z bázně a lítostí z pouhé lásky, že první člověku nepomáhá, by se k Bohu obrátil, druhá však srdce od hříchu k Bohu skutečně již obrací. Proto se nazývá dokonalá lítost jinak i zkroušenost neb roztržení srdce,¹²⁾ by se naznačilo, že hřích v srdci jest zničen.

* * *

Nejmilejší! Kdo z vás poslouchal dnešní řeč mou s pozorností, řekl zajisté sám u sebe: »Tedy není opuštěn člověk od Boha naprosto, dokonce; Bůh ho volá k Sobě, dává mu pocítiti vnitřní bídu; člověk počíná po Bohu opět toužiti a tak se může k Němu opět navrátiti.« Máte pravdu. Tou vnitřní bídou, do níž upadá člověk hříšným životem, bývá v srdci obměkčen; počíná opět věřiti, vzpomíná na Boha, leká se Jeho spravedlnosti,

¹⁰⁾ De duodecim stellis.

¹¹⁾ Trident. Sess. XIV. de Poenit. cap. 4.

¹²⁾ Catech. Rom. č. II. hl. V. st. 25, 26.

doufá v Jeho milosrdenství, počíná Boha milovati, rozplývá se bolestí a ošklivostí nad hříchy spáchanými. Tak se probouzí v srdci lítost a s touto lítostí i srdečná žádost: Kéž jsem jiným, novým člověkem!

Jakou cenu má tedy dokonalá lítost nad hříchy? Všecka království světa i slávu jejich dal by za to ďábel, kdyby mohl vyroniti z oka jedinou slzu dokonalé lítosti. Neboť jedinou takovou slzou stal by se z ďábla opět anděl. Ale ďáblu jest nemožno hříchů svých litovati. Věřít sice ďábel v Boha, třese se před Ním, ale nedoufá v Něho, nemiluje Ho, není schopen lítosti. Mnohem šťastnější jsi ty, pozemský poutníče. Možná, že jsi se Boha spustil a dostal se v moc zlého ducha. Ale nestal jsi se přece ďáblem, byls pouze jeho otrokem. Ty v Boha netoliko věříš a před Ním se třeseš, nýbrž doufáš také v Jeho neskončené milosrdenství, uznáváš Jeho nesmírnou lásku a dobrotu; • tys schopen Boha milovati, tys schopen lítosti, ty můžeš býti opět synem Božím. Jak velikou cenu má tedy dokonalá lítost nad hříchy! — Vidím v duchu božského Mistra, an vchází do domu jednoho farisea, aby u něho povečeřel.¹³⁾ Vidím též, jak vchází do hodovní síně jakás žena zlopověstná, a nedbajíc na nikoho, přistupuje ze zadu k nohám Ježíšovým, ty svaté nohy slzami smáčí a vlasy hlavy své utírá a líbá a maže vonnou masťou. Vidím, jak líbezně usmívá se Pán Ježíš, a jak škaredě hledí na počínání hříšnice hostitel. •Kdyby tento,• praví sám u sebe, »byl prorok, věděl by zajisté, kdo a jaká jest žena, kteráž se ho dotýká, totiž že je hříšnice.« Tedy za hříšnici má Šimon Marii Magdalenu? A proto jí pohrdá? Proto vykládá Pánu Ježíši ve zlé, že trpí, by ta žena nešlechetná se Ho dotýkala? Ovšem na oko, před lidmi, kteříž vidí jenom, co jest zevnitř, jest Maria Magdalena ještě onou hříšnicí, kteráž všude v městě byla známa svým nezřízeným, pohoršlivým životem; ale před Bohem, Jenž hledí k srdci, není již hříšnicí, ale počíná býti sveticí. A což medle způsobilo tuto netušenou změnu v jejím srdci? Nic jiného, než její dokonalá lítost nad hříchy. Či myslíte, že to byla přetvářka, když, na žádného nedbajíc, vkročila do večeřadla a vrhla se k nohám Páně a smáčela je slzami a vytírala kadeřemi a líbala a masťou mazala? Ó nikoliv, to všecko šlo jí od srdce, bylo výlevem její bolesti a ošklivosti nad hříchy spáchanými; tato pak bolest a ošklivost prýštila se z čisté lásky k božskému Slitovníku. Kdyby tomu tak nebylo, nebyl by Kristus Pán důkazy její lítosti se zalíbením a vděkem přijal, nebyl by se jí zastával proti křivému posuzovači, nebyl by jí dal přednost před vznešeným, pro spravedlnost všude známým a obdivovaným fariseem, řka veřejně: »Tato milovala mnoho,• t. j. tato žena, kterou pokládáš ty za hříšnici, povznesla se mou milostí k dokonalé lásce Boží.

Ó následuj jedenkaždý z nás Marii Magdalenu v lítosti, jestli jsi ji následoval dosud ve hříších. Bůh, Jenž nechce smrti

¹³⁾ Luk. 7, 36—50.

hříšníka, ale aby se polepšil a živ byl, volá tě k Sobě, chce tě přivinouti k Svému srdci otcovskému, chce tě opět milovati jako Své dítě, jako bys byl nikdy nezhřešil, nechce již vzpomínati tvých nepravostí, tvé lehkomyšlnosti, tvého nevděku, a to pro Ježíše Krista, Syna Svého, tvého Vykupitele: a to vše nemělo by tě pohnouti, bys svého dobrotivého Boba celým srdcem svým miloval a z lásky k Němu všech hříchů svých litoval? Rci se synovskou důvěrou toliko slova: »Otče, zhřešil jsem!« A Bůh odpoví tobě s otcovskou láskou též tři slova: »Jdiž v pokoji!« Amen.

VI.

V s r d c i o b r a t .

»Roztrhněte svá srdce a nikoli svá roucha.«
Joel 2, 13.

Nejmilejší! Rozličným způsobem projevovali staří národové východní svůj zármutek, na př. tím, že posypávali své hlavy popelem, křičeli, na zem se vrhali, postili, vlasy a vousy si rvali. Nejčastěji na znamení zármutku roztrhovali svá roucha. Když přišli k Jakubovi poslové od synů jeho, ukazujíce mu sukni Josefovu pokropenou krví, roztrhl Jakub roucho své a plakal nad domnělou smrtí svého miláčka. Když přišli k Jobovi poslové, zvěstující, že všechna stáda jeho jsou zničena buď bleskem, buď loupeží, dítky pak jeho že jsou pohřbeny v ssutinách domu, v němž hodovaly, roztrhl Job roucho a sklonil se před trestající rukou Páně. Když Pán a Spasitel náš Ježíš Kristus, vyzván od předsedy nejvyššího soudu židovského, vyznal se býti Synem Boha živého, pokládal tento vyznání Kristovo za rouhání a roztrhl roucho své na znamení smutku nad tímto hříchem přehrozným. Když sv. Pavel a Barnabáš přišli do města Lystry a uzdravili tam divem člověka chromého od narození, a když pohané toho města pokládali divotvorce za bohy a chtěli jim obětovati, roztrhli tito roucha svá a zděsili se nad hříšným úmyslem obyvatelův. A tak vidíme, že roztrhování roucha bývalo u židů a jiných východních národů znamením každého hlubokého zármutku, zvláště pak zármutku nad velikým hříchem.

Avšak u židů stalo se roztrhování roucha postupem věků pouhým obyčejem, bezduchým obřadem, při němž se nic nemyslílo a necítilo, zrovna jako za našich časů mnozí chodívají na pohřby v černém oděvu, jenž značí smutek nad zemřelým, ale v tom oděvu se smávají a bavívají. Proto, když za času proroka Joela, ku konci devátého století před Kristem, přišla na zemi židovskou těžká pohroma od kobylek, a lidé šli do sebe a roztrhovali svá roucha na znamení zármutku nad svými hříchů, aj!

tu se rozhorlil prorok a domlouval židům jménem Hospodinovým: »Roztrhněte svá srdce a nikoli svá roucha«, t. j. netruchlete nad svými hříchy pouze zevnitř, před světem, oděvem, ale také uvnitř, před Bohem, v srdci.

»Roztrhněte svá srdce a nikoli svá roucha«. Tato slova proroka Joela dala nám čísti Církev sv. hned v první den čtyřicetidenního postu, já pak navracím se dnes k těmto slovům, bych vám připomenul obsah svého předešlého kázání a připravil vás k dnešnímu. Poznali jste zajisté, kterak vzniká v srdci od Boha opuštěném touha po obrácení k Bohu. Dotkne-li se Bůh srdce člověka, a povolí-li člověk tomuto dotknutí, tu opět věří, bojí se Boha, doufá v Něho, počíná Ho milovati, lituje svých hříchů. To vše ho pobádá, aby se s Bohem smířil, aby činil pokání. Lituje-li svých hříchů z pouhé lásky k Bohu, jest lítost jeho dokonalá, a taková lítost jest zárodkem pravého k Bohu obrácení, lítostí takovou, jak dí Církev,¹⁾ vyvrhuje se ze srdce smrtonosný jed hříchu, jako vytéká hnis z vředu protrženého. Pročež právem se nazývá dokonalá lítost nad hříchy roztržením srdce.

Dnes tedy bude nás zaměstnávatí ta myšlénka: v srdci obrat. Ukáži vám, kterak se obrací srdce k Bohu, příkladem ze Zákona:

I. Starého,

II. Nového.

Tenť obsah i rozvrh dnešní mé řeči, k níž žádám Božého přispění i vašeho účastenství.

P o j e d n á n í.

I.

Nejdojemnějším příkladem starozákonním, jak srdce lidské, jehož se dotkl Bůh Svou milostí, od hříchu se obrací k Bohu, jest světoznámý král israelský David. Pozorujme nejprve jeho veliké poklesnutí, a potom pochopíme jeho dokonalé pokání.

Král David byl muž podle srdce Božého. Činilť zajisté všecky věci tak, jak Bůh chtěl a velel, chodil ve všech přikázáních Páně, byl živ podle vůle Nejsvětějšího. Bůh pak dopustil na Svého věrného služebníka pokušení, ale David v této zkoušce neobstál. Stalot se po roce, tobo času, kdy králové vyjíždívají na vojnu, že poslal David vrchního velitele vojska i ostatní vůdce a všecko vojsko do pole proti Ammonitským, sám pak zůstal v Jerusalemě. Oddán nečinnosti a hově sobě doma při hojném jídle a pití, upadl v pokušení. Vyšel na střechu domu královského, aby se procházel za večerního chládku, jak jest obyčejem na východě.

¹⁾ Catech. Rom. p. II. c. V. q. 26.

I uzřel se své vysoké rozhledny na dvoře neb v zahradě protějšho domu půvabnou ženu, ana se myla. Poslav tedy král, tázal se, která by to byla žena. I oznámeno jest jemu, že to Bethsabé, manželka vojevůdce Uriáše, jenž byl s vojskem v poli. Všetěčný pohled vzbudil v králi nešlechtnou myšlénku a žádost. »Žena krásná — samotná doma — Uriáše povolám brzy domů — žádný nic nezví; jak příznivý to okamžik pro srdce dychtivé rozkoše! Umyšleno, vykonáno. Spáchán těžký hřích proti devátému přikázání Božímu, a to netoliko žádostí, nýbrž i skutkem. Ale král nemá pokoje. Uriáš opustil ležení vojenské, ale nechce jíti do domu svého. Král všelijak ho k tomu nutí, boje se, aby nevěděl Uriáš, co se stalo s jeho manželkou. Tu první hřích podává ruku druhému. Král chce se zbaviti Uriáše za každou cenu. Píše nejvyššímu vůdci vojska, Joabovi, aby byl postaven Uriáš tam, kde bude bitva nejsilnější, a od ostatních opuštěn. I to se stalo. A tak spáchána ohavná vražda. Uslyševši pak manželka Uriášova, že zahynul muž její, plakala nad ním. Ale když pominul pláč, poslal David a uvedl ji do domu svého a vzal ji sobě za manželku. A když se naplnil čas její, porodila mu syna.

Nyní, moji milí, ukázalo se, jak pravdivě napsáno o Davidovi, když byl pomazán od Samuela na království: »I sstoupil Duch Hospodinův na Davida toho dne a byl při něm i potom.«²⁾ Neboť Bůh neopustil Svého Pomazaného ani tenkrát, když klesl tak hluboko, nýbrž pohnul srdcem jeho, aby se obrátil. Kterak se to stalo? — Zamyšlen, zadumán, zachmuřen sedí David v domě královském. I přichází k němu z rozkazu Božího prorok Nathan a vypravuje jemu o jednom muži bohatém, kterýž měl veliká stáda, ale chtě udělati hody nějakému pocestnému, nevzal z nich, nýbrž vzal jednomu muži chudému jedinou ovečku, jemu nad míru milou, a dal připraviti z ní pokrmu člověku, kterýž byl přišel k němu. Uslyšev to král, rozhněval se náramně a zapřisáhl se, že člověka, kterýž učinil tak velikou křivdu chudému, přísne potrestá. Tak vynesl přísný rozsudek sám nad sebou, nevěda. Neboť prorok Náthan mluvil v podobenství, kteréž ihned proti králi obrátil, řka: »Ty jsi ten muž!« Nathan dokazuje Davidovi, jak veliké se dopustil nešlechtnosti před Hospodinem, kterýž ho tolik vyvýšil, miloval a obdařil, jak velikou spáchal křivdu proti Uriášovi, a jak veliké pohoršení dal poddaným. Spolu pak oznamuje prorok, že mnohé a těžké pokuty od Boha přijdou na krále pro jeho hřích.

Ó, požehnaná hodina, kteráž vedla kroky muže Božího ku hřešivšímu Davidovi! Ó, požehnaná ústa, kteráž sypala řeřavé uhlí pravdy Boží na hlavu korunovaného hříšníka! Prorok Nathan byl nástrojem milosti Boží. Bez něho zdali by se byl David vzpamatoval?

Uslyšev tedy David řeč Nathanovu, představil si živě Boha, Jeho trestající spravedlnost i neskončené milosrdenství. A pro-

²⁾ I. Král. 16, 13.

niknut velikou bolestí a hořkostí nad hříchy spáchanými, zvolal : »Zhřešil jsem Hospodinu!« I zalkal pláčem velikým a plakal, až se zatměly oči jeho, a neustával ve svém úpění a smáčel každé noci své lože slzami a sliboval, že jest hotov ke všemu utrpení a že rád ponese tížící ruku Boží i všeliké biče, přicházející na hříšníky, a že od té hodiny vždy činiti bude vůli Hospodinu.³⁾

A myslíte, drazí v Kristu, že všechny ty bolné city, a svaté sliby byly pouze výlevem okamžitého rozechvění duše? Ó nikoliv, Lítost Davidova byla opravdová, srdečná, upřímná.

Neboť od toho dne, kdy poprvé se rozplakal nad svými hříchy, nikdy více těžce nezhrěšil, všeliké pak soužení, seslané naň od Boha, snášel pokorně a trpělivě jakožto zasloužený trest za své hříchy. Syn, jehož porodila bývalá manželka Uriášova, umřel brzy po narození; David měl veliký zármutek, ale pokořil se pod mocnou rukou Boží.

Jiný syn králův, Amnon, dopustil se krvesmilství, a opět jiný, Absolon, za to ho zabil a chtěl pobiti i ostatní bratry; David plakal pláčem velikým, ale nereptal, věda, že to trest zasloužený. Ještě větší soužení přišlo na Davida, když syn jeho Absolon proti němu se vzbouřil, z Jerusaléma ho vypudil a utkal se s ním v krvavé bitvě, v níž bídne zahynul. O, jak krvácelo srdce Davidovo v těchto i mnoha jiných neštěstích! On však vzpomínal na hříchy svého předešlého života a snášel všechny strasti a rány své jakožto pokuty za ty hříchy zasloužené.

Popatřte, křesťané, na příklad krále Davida!

Řekl jsem na počátku dnešní řeči své, že dokonalá lítost nad hříchy aneb zkroušenost jest zárodkem pravého obrácení k Bohu. Tak jest. Jako v zárodku bytelně jest obsaženo vše, co náleží k podstatě některé živé bytosti: tak uzavírá se v dokonalé lítosti vše, co náleží k podstatě pokání, totiž zpověď a dostiučinění. Není možno, by kdo svých hříchů opravdu litoval, z nich však zpovídati by se nechtěl a za ně trpěti by váhal. Ovšem, dokonalá lítost ospravedlňuje člověka sama sebou, i bez zpovědi a dostiučinění; ale jenom tenkrát, kdyby bylo nemožno dle předpisu Círky sv. se zpovídati a kající skutky konati. Jinak se děje obrat srdce k Bohu aneb pokání jenom lítostí, zpovědí a dostiučiněním.

Milí křesťané! Když nazval Bůh Davida mužem podle srdce svého, t. j. spravedlivým, dokonalým, tehdaž předvídal jeho kající slzy a skutky, jimiž vyhladí své hříchy, a proto o těchto hříších Davidových, jakožto nejsoucích, ani se nezmínil. Bylť tedy král David mužem podle srdce Božího i přes svůj bluboký pád. Tuto propast na cestě jeho života vyplnila jeho zkroušenost. Ze srdce zkroušeného musí vycházeti všechno pokání. O čemž nás poučí ještě druhý díl dnešního sv. rozjímání.

³⁾ II. Král. 12. Žalmy 6, 31. 37. 50. 101. 129. 142.

II.

Příklady pravého pokání máme v Novém Zákoně veliké množství. Nejtklivějším příkladem jest Maria Magdalena.

Pozorujte, nejmilejší, jak se dostala tato žena do osidel hříchu a kterak z nich vyvázla.

Maria pocházela z městečka Bethanie blíže Jerusaléma, ale po smrti svých rodičův opustila bratra Lazara i sestru Martu a odebrala se na svůj statek v Magdale u jezera Genezaretského, odkudž i její příjmení. Byla mladá a nezávislá, bohatá a sličná, živé povahy a vznětlivé mysli. To vše bylo s to, by obrátilo k ní pozornost světa. Nalezli se záhy pochlebníci a obdivovatelé, nezkušená dívka uvěřila sladkým slovům jejich, stala se lehkomyšlnou a vrhala se slepě v proud světských rozkoší. Ale brzy se jí vše hnusilo. Hnětlo ji svědomí. Srdce jí nedalo pokoje. Cítila ve svém nitru úzkost, tesklivost, prázdnotu. Byla nešťastna, sama s sebou nespokojena.

Však neopustli jí Ten, jenž přišel hledat a spasit, což bylo zahynulo. Toho času šla pověst o Ježíšovi po vsi Galilei. Odevšad hrnuli se k Němu zástupové, aby viděli Jeho divy a slyšeli Jeho učení. Učení Páně dotklo se mocně i rozervaného srdce mladé hříšnice magdalské. I vydala se na cestu za Pánem, aby Ho viděla a slyšela. Ani si netroufá pohleděti v Jeho svatou tvář. Studem klopí oči, slyšíc ta slova: »Běda vám, kteříž se smějete! Blahoslavení lkající, blahoslavení čistého srdce, blahoslavení, kteříž lační a žízní po spravedlnosti!« To vše otfásalo její duši a vzbudilo v ní těžkou lítost nad hříchy spáchanými a srdečnou žádost nového, bohumilého života. Však nemá ještě pokoje. Musí jíti k Pánu Ježíši, až bude k Němu volný přístup; musí Mu vyznati všecku svou vinu; musí nabyti z Jeho úst ujištění, že se jí odpouštějí hříchy její; musí Mu dokázati skutkem, jak velice Ho miluje a jak velice jí bolí, že Ho zarmoutila. — Příležitost k vykonání všech těchto úmyslů naskytla se brzy. Pán stoluje v domě Šimona farisea. Maria vezme drahou mast, vejde tiše do večeřadla, nevšimne si nevlídných pohledů hostitele i hostů, rozbije drahocennou nádobu alabastrovou a vylije vonný olej na hlavu i nohy Páně. O čem tak dlouho přemýšlela, nejde jí nyní z úst. Chtěla se Pánu zpovídati, ale nemůže mluvit pro velikou lítost. Místo toho vytírá nohy Páně svými vlasy, smáčí je svými slzami a horoucně je líbá. To by nemělo dostačiti Pánu vševědoucímu? To by Ho nemělo dostatečně přesvědčiti, že lituje Maria svých hříchů z celého srdce svého? Arciť, Pán jest spokojen, potěšen, praví-li vlídně: »Odpouštějí se ti tvé hříchy; jdiž v pokoj!« Ta, kteráž byla dosud hříšnicí, přijata jest na milost, neboť činila pokání, t. j. litovala svých hříchů, vyznala je Pánu, ne sice ústy, ale srdcem a pokorným chováním, a měla pevný úmysl sloužiti Bohu srdcem nerozděleným.

Hle, jaký to obrat v srdci hříšnice, v němž vzbudil Pán Svou milostí dokonalou lítost!

Však mnohem lépe dokázala Maria Magdalena své dokonalé obrácení k Bohu svým pozdějším životem. Slyšte, co vypravují o ní sv. evangelisté.

Od svého obrácení nemyslila Maria Magdalena, leč na Krista Pána. Mluvilať v srdci svém s nevěstou v písni Šalomounově ⁴⁾: »Hledala jsem toho, jehož miluje duše má, až jsem ho našla; nyní ho držím a nepustím se ho.« Vskutku, Maria Magdalena Pána Ježíše ani na okamžik se nespustila. Stala se věrnou učennicí Jeho a přidružila se k nábožným ženám, kteréž provázely Pána Ježíše na Jeho cestách a pečovaly o Jeho časné potřeby. Viděla divy, kteréž činil, slyšela Jeho řeči o království nebeském, byla svědkyní všelikých protiventství, jež Mu strojili Jeho nepřátelé, a to všecko rozmnožovalo její úctu a lásku a vděčnost k božskému Slitovníku.

Ba, co více!

Láska ke Kristu Ježíši pudila Marii Magdalenu, by Ho nepustila ani na Jeho bolestné cestě na Kalvarii. Co napsal svatý Ambrož o Marii, Matce Páně, ⁵⁾ to platí též o Marii Magdaleně: »Když muži utíkali, vytrvala ona neohrožená.« Ano, učenníci se rozprchli, vidouce Pána v rukou nepřátelských, ale ženy vytrvaly a šly za Pánem a plakaly a kvílely nad Ním; a mezi nimi byla i Maria Magdalena. Však málo bylo těch věrných duší, které vytrvaly s Pánem až do konce; bylo jich jenom pět a mezi nimi Maria Magdalena. A ještě méně bylo těch, kteříž vytrvali, až by byl Pán pohřben; a mezi nimi byla Maria Magdalena.

Ó, jako bych ji viděl, tu něžnou duši, jak klečí na Kalvarii a objímá kříž i zraněné nohy Ježíše Krista, lkajíc a štkajíc. Tím osvědčuje veřejně, že jest hotova trpěti pro Krista a pro shlazení svých hříchů všecken kříž, kterýž bude na ni vložen božskou Prozřetelností. Nevímeť ovšem, které a jaké kříže sesílal na ni Bůh ve věku pozdějším — neboť další osudy její jsou nám neznámy; ale starodávná pověst ⁶⁾ svědčí, že po nanebevstoupení Páně odebrala se do jižní Francie, a usadila se v pusté jakési jeskyni ve vysokých horách, kdežto žila po třicet let, straníc se všeho obcování s lidmi a oddávajíc se modlitbě, rozjímání a tuhému sebezapírání. Toť dostatečným důkazem, že Maria Magdalena vším možným způsobem, zvláště pak utrpením hleděla napravit hříchy svého mladého věku, že vedla život kající.

Milí křesťané! Maria Magdalena jest nejdokonalejším vzorem pokání. Záleželo pak pokání její v tom, že svých hříchů litovala, z nich se zpovídala a za ně dosti učiniti chtěla. A že měla pevný úmysl za své hříchy dosti učiniti, dokázala tím, že Bohu horlivě sloužila, všecky povinnosti své věrně plnila, zlého světa se stranila,

⁴⁾ 3, 1—4.

⁵⁾ De institut. virg. cap. 7.

⁶⁾ In vita s. Marthae die 29. Julii. Brev. Rom.

dobrých se přidržovala, v dobrém vždy více prospívala, proti zlému stále a statečně bojovala. Obrácení její k Bohu lítostí počalo, zpovědi se dokonalo a stálým dostiučiněním aneb kajícím životem se osvědčilo.

Nedomnívej se tedy nikdo, že, když nad svými hříchy popláčeš, z nich se vyzpovídáš a vykonáš kající skutky od kněze uložené, vši další starosti a povinnosti jsi zbaven. Ó nikoliv, můj milý! Jest potřebí, by ten dobrý duch, jehož jsi nabyt pokáním, v tobě zůstal a nikdy více tě opustil. A jako jsi pozbyl nevinnosti tím, žeš nechtěl bojovati proti tělu, světu a ďáblu, tak můžeš zachovati v sobě ducha kajícího tím, že s pomocí Boží proti světu, tělu a ďáblu budeš bojovati.

* * *

Dnes, bratří nejmilejší, postavil jsem vám před oči dva vzory dokonalého pokání: krále Davida a Marii Magdalenu. Poznali jste z těchto dvou příkladů, tuším, jasně a zřetelně, že pravé obrácení k Bohu vychází ze srdce, jehož se dotkla milost Boží. Pohne-li se srdce k pravé lítosti, tuť takofka samo člověka nutká, aby se ze svých hříchů zpovídal a za ně dosti činil. Koho by nepobádalo k tomu vlastní srdce, ten se nalézá asi ještě na té široké cestě, která vede k zahynutí. Pokání vynucené jakýmkoliv popudem zevnitřním jest velmi pochybné. Dobře si to pamatujte!

Největším francouzským učencem, ale též největším nevěrcem a rouhačem byl František Arouet, jenž přijal později jméno Voltaire a pod tímto jmenem všude jest znám. Žil v letech 1694—1778. O tomto muži, jenž svými spisy tisíce duší otrávil, tvrdí jedni, že před svou smrtí se zpovídal, druzí však, že se nezpovídal. Já však tvrdím na základě jednoho dobrého spisu ⁷⁾, že se zpovídal i nezpovídal.

Kterak to? Slyšte. Když byl Voltaire v poslední nemoci, žádal příslušný duchovní správce jeho, aby mohl k němu vejíti, a na smrt ho připravit; byl však odbyt. Jiný kněz, kterýž šel k Voltairovi s tímž úmyslem, byl dokonce vystrčen. Nelekaje se toho, psal ještě jiný kněz, bývalý jesuita Gaultier, Voltairovi list, v němž ho upozornil na poslední soud Boží a na věčnost, žádaje, aby mohl s ním mluvit. Voltaire svolil, přijal kněze vlídně, ale odpovídal na všechny jeho otázky vyhýbavě. Když se mu druhý den přitížilo, poslal si pro onoho kněze sám. dokládaje, že nechce býti pohozen po smrti na mrchoviště. Kněz přišel, stál však na tom, aby Voltaire prvé, než se bude zpovídati, písemně odvolal všecko své rouhání a pohoršení. Voltaire napsal jakési odvolání, ale kněz ho nemohl přijmouti, žádal za určitější vyjádření, přicházel pro ně každodenně po celý měsíc, nebyl však nikdy puštěn, pod záminkou, že Voltaire bude se zpovídati svému faráři.

⁷⁾ Časopis katol. duchovenstva, r. 1879. str. 161. nn.

Na to bývalý jesuita svých návštěv zanechal. Voltaire na krátký čas se zotavil, ale potom se rozstonal ještě hůře a povolal k sobě oba kněze, jak faráře, tak i připomenutého bývalého jesuitu, jen že jich nepoznal, a zpovídati se již nemohl. Kněží se vzdálili, aby již nepřišli. —

Voltaire, přišed zase k sobě, volal zoufanlivě: »Já jsem opuštěn od Boha i od lidí!« Brzy na to svíjel se holestmi na loži, nařkal, křičel, řval, zlořečil, až všickni přítomní hrůzou se třásli. Úpěnlivě volal kněze Gaultiera, ale přítomní soudruhové, nevěrci jako on, neznali milosrdenství. Nastal poslední okamžik. Uchvácen zoufalstvím, volal opuštěnec: »Ha, něčí ruka mne popadá a táhne k soudu Božímu!« Pak vytřeštěnýma očima přímo před sebe s lože hledě, křičí: »Dábel je tu — popadá mne — já ho vidím — vidím peklo — ach, zakryjte mi je!« Konečně v návalu zoufalství a hrozné žízně skočil s lože, uchopí noční nádobu, vypije obsah její do prázdna, sklesne zpět na lože a jest mrtev. Kdyby bylo možno, aby dábel skončil, tak by skončil a ne jinak!« řekli někteří z přítomných a dali se na pokání.

Neřekl-li jsem tedy pravdu, když jsem pravil, že Voltaire před svou smrtí se zpovídal? Tak jest. Voltaire chtěl se zpovídati, ale jenom proto, aby jako nevěrec a rouhač nebyl pohřben na místě neposvěceném. Chtěl se zpovídati jenom ze strachu před věčností, nikoliv upřímně, z lásky k Bohu, z lítosti. A poněvadž si takofka s Bohem zahrával, nedošel té milosti, aby se skutečně vyzpovídal a tak s Bohem i s Církví smířil. V tom smyslu jest to pravda, že před svou smrtí se zpovídal i nezpovídal.

Varuj se, křesťane, bys nepřistupoval k stolici zpovědní nikdy na oko, z ohledů lidských, jenom proto, aby nepohrdali tebou jako nevěrcem a odpadlíkem. Lepší žádná zpověď, nežli zpověď neupřímná, licoměrná, jidášská. Takovými zpověďmi připravuješ si smrt voltairovskou. Bůh netrpí, aby se mu kdo posmíval až do konce. Pročež dokud čas, obrať se k Bohu celým srdcem svým, bys našel u Něho milosrdenství, až budeš odcházeti cestou všech smrtelníků. Amen.

VII.

V srdci opět ráj.

»Jistě Syn Boží byl tento.«

Mat. 27, 54.

V hlavním chrámě sv. Víta na hradě pražském jest tolik památností, že nevíš, kam dřívě kroky obrátiti, kde déle očima prodlíti. Já tě uvedu v duchu, milý příteli, do kaple Martinické. Postav se nejprve k mřížce; co vidíš v levo? Oltář, nevysoký,

celý bílý, s vyobrazením dnešního výjevu na Kalvarii, největší to truchlohry, jaká se odehrála kdy pod sluncem. Kristus Pán na kříži s hlavou k hrudi nachýlenou, vedle Něho na křížích dva lotři, kolem prostředního kříže skupina čtyř osob Ježíši nejmilejších: Jan, Matka Páně, Maria Kleofášova a Maria Magdalena.

»I co to zvláštního?« díš mi; »takové vyobrazení viděl jsem již mnohokrát«. Myslíš opravdu, že toto vyobrazení v kapli Martinské není nic zvláštního? Tedy přistup až k oltáři, patř z blízka, co vidíš nyní? Oltář z nejkrásnějšího mramoru, postavy osob dosti malé, ale jak krásné! Jak jemně jsou vytvořeny všechny tváře, hlavy, ruce, nohy! Zřetelné jsou všechny klouby, vrásky, záhyby, rysy, žíly. Nyní teprv divíš se a žasneš a pravíš: »Jak možno vyvésti z mramoru tak jemný obraz? Jak možno, že vytištěno umučení Páně v nejtvrďší kámen?« — Tomu ty se divíš? Tomu se nediv, to dovede důmysl a vytrvalost umělcova. Ale tomu se div, jak bylo možno, že onen hrůzyplný výjev na Kalvarii neotiskl se v srdce lidská, jindy tak měkká a citlivá, že krom těch čtyř osob u kříže Kristova nebylo na Kalvarii člověka, jenž by byl truchlil nad Ježíšem. Když tedy netruchlili lidé, truchlila příroda. Slunce v pravé poledne zakrývá svou jasnou tvář, nechťc patřiti na to, jak lidé vraždí původce života; země se chvěje ve svých útrobách, ukazujíc svůj hněv nad nevděkem lidu, kterýž za to, že ho vyvedl Hospodin ze země egyptské, připravil kříž Spasiteli svému; skály pukají hořem a žalem nad tím, že odešel pastýř dobrý, jenž dal život svůj za ovce Svě; mrtví vstávají ze svých hrobů, aby oslavili Toho, jež živí zapřeli a zavrhlí. — A když viděli setník a vojáci, kteříž ostříhali Ježíše, všechny ty divy, báli se velmi a zvolali: »Jistě Syn Boží byl tento!«

Tak jest, milí křestané! Ten, kterýž dokonal dnes na kříži uprostřed dvou zločinců, jakoby byl zločinec největší, Ten jest v jedné a to božské osobě Bůh i člověk. Člověkem musil se státi, aby mohl za hříchy světa dosti učiniti, a Bohem musil zůstat, aby dostiučinění Jeho přijemné a platné bylo před tvář Boha Otce všemohoucího.

Ó jaká to útěcha pro nás! Vědouce, že Ježíš Kristus jest Syn Boží, jsme ujištěni, že Jeho utrpením a smrtí, Jeho krví a obětí na kříži skutečně jsme smířeni s Bohem. Tohoto smíření ovšem můžeme dojíti jenom, když činíme pokání, t. j. když svých hříchů litujeme, z nich se vyzpovídáme a za ně dosti učiniti přislíbíme. Takovým způsobem, jak jste slyšeli v minulém kázání, stane se v srdci našem obrat. Tento obrat musí vyjít ze srdce proniknutého lítostí, lítost pak, je-li pravá, srdečná, nadpřirozená, z lásky Boží vytrysklá, pudí sama ku zpovědi a dostiučinění. Pravého kajicníka netřeba ku zpovědi vybízeti.

Nebudu vám tedy již připomínati dnes, ku konci největší doby kající, přikázání církevního: »Nejméně jednou v roce svému nařízenému knězi se zpovídati«. Ukáži vám raději, jak veliká

a sladká odplata čeká všech, kdož dokonale se smíří s Bohem svátostným pokáním.

V srdci opět ráj. To jest předmětem našeho posledního svatopostního rozjímání. Že v srdci obráceném k Bohu svátostným pokáním jest ráj, t. j. dokonalý klid a pokoj duše, objasním vám obrazem:

I svatého,
II. hříšníka.

Ježíši, Tys řekl, že, když budeš povýšen od země, všecko potáhneš k Sobě; nuže, potáhni dnes k Sobě naše srdce, aby Tobě věčně náleželo a rozkoš z Tebe plynoucí se rozplývalo!

Vy pak, v Kristu shromáždění, sledujte s nábožným účastenstvím, co vám míním hlásati dnes ve jménu ukřižovaného Spasitele.

P o j e d n á n í.

I.

V srdci, kteréž se obrátilo k Bohu svátostným pokáním, jest opět ráj, t. j. dokonalý klid a pokoj duše. To nám ukazuje obraz svatého, jehož nazýval lid israelský svým největším mužem, svou největší chloubou.

To byl Mojžíš.

Mojžíš, jak svědčí Písmo,¹⁾ byl pln víry a moudrosti, mocný v slověch a skutcích, milý Bohu i lidem, tichý a trpělivý, horlivý a svatý. Bůh ho tak omilostnil, že se mu zjevoval a s ním mluvil, že ho učinil prostředníkem Své smlouvy s lidem israelským. A přece zdá se, že nebyl tento muž beze vsí úhony. Neboť co vypravuje o něm Písmo? Když byl Mojžíš ve čtyřiceti letech,²⁾ vyšel z domu krále egyptského, kdež byl vychován, aby navštívil své bratry, syny israelské. I uzřel jednoho muže egyptského, an tepe a týrá jednoho ze synů israelských, a zastal se tohoto. Ohlédnuv se sem i tam a vida, že žádného tu není, zabil muže egyptského a skryl ho v písku. A vyšed druhého dne, uzřel dva muže israelské, ani se vadili. I řekl tomu, kterýž činil křivdu: »Proč tepeš bližního svého?« Ten pak obořil se na Mojžíše, řka: »Kdo tě ustanovil knížetem a soudcem nad námi? Zdali chceš zabiti mne, jako jsi zabil včera egyptského?« I ulekl se Mojžíš a bál se msty ze strany egyptských a utekl do země madianské. — Dopustil se tedy skutečné vraždy? Egyptané i Israelité pokládali jeho skutek za vraždu, za veliký a trestuhodný hřích. Ale svatý Štěpán prvomučenník, jenž byl pln víry a Ducha Svatého, učí nás pohlížeti na jednání Mojžíšovo s jiné stránky. Pravíť výslovně, že zabiv egyptského, pomstil toho, který trpěl bezpráví, a že se do-

¹⁾ Sir. 45, 1—6. Sk. ap. 7, 22—29.

²⁾ II. Mojž. 2, 11—15. Sk. ap. I. c.

mníval, že bratři jeho israelští rozumějí, že skrze ruku jeho chce jim dáti Bůh vysvobození, oni však že neporozuměli.³⁾ Co tedy učinil Mojžíš muži egyptskému, bylo spravedlivou pomstou aneb trestem trestající spravedlnosti Boží, a mimo to i návěštím, že bude Mojžíš vysvoboditelem svého lidu z trápení egyptského. Před očima Božíma nebylo zabití muže egyptského hřichem, nýbrž projevem nejsvětější vůle Boží. —

A dejme tomu, že Mojžíš, zabiv egyptského, přece zhřešil, jelikož se jaksi přenáblil a příliš rozhněval, přece z lásky Boží nevypadl, jelikož trpělivým snášením nesčíslných strastí hřích svůj dostatečně napravil.

Jeden však hřích vytýká Mojžíšovi Bůh Sám. Stalo se totiž, že lid israelský ku konci svého putování po poušti opět byl trápen nedostatkem vody a opět reptal proti Hospodinu i proti Mojžíšovi a Aronovi. Vida to Hospodin, přikázal Mojžíšovi, aby vzal hůl, udeřil do skály a vyvedl z ní vodu. Mojžíš vzal hůl, šel ku skále, ale pochyboval, že by pomohl Bůh divem lidu stále Jej hněvajcímu. Proto řekl Bůh Mojžíšovi, že do země zaslíbené nevejde, ale jenom z daleka ji spatří.⁴⁾ Zhřešil-li tedy Mojžíš svou nedůvěrou v Boha, byl dosti potrestán za svůj hřích tím, že sám nedošel přežádoucího cíle, k němuž vedl Boží lid v nesčíslných těžkostech po čtyřicet let.

V takových trudných myšlénkách a kajících citech vstupuje Mojžíš na horu Nebo, aby spatřil odtud zemi zaslíbenou.⁵⁾ Pochmurné myšlénky a city jeho náhle se rozpláší, jako se rozpláší mlhy a mrákoty před vycházejícím sluncem. Vidí muž Boží zemi, kterouž byl přikl Bůh za věčné dědictví Abrahamovi a potomstvu jeho, zemi to prostrannou, oplývající mlékem a medem. Mojžíš hledí na zemi zaslíbenou a myslí při tom na zemi živých, na vlast nebeskou. Všecka ta země ležící mezi mořem a řekou Jordánem stkví se v paprscích věčně jasného, líbezného, usmívajícího se slunce. »Jaká teprv jasnost, jaká stkvělost ve stáncích věčných!« vzdychá Mojžíš a — plesá v srdci. Pod tím jasným, věčně se stkvoucím nebem jak čile proudí krev v žilách všech tvorů živých, jak bujně vše roste, kvete, uzrává! »Jaký teprv ruch tam nad hvězdami, kde věčně sálá a vše proniká teplo lásky Boží!« vzdychá Mojžíš a — oplývá radostí. Kam oko dohlédne, všude obilí a píče, víno a ovoce, pilné ruce a užitečná stáda, všude hojnost. »Jaká teprv hojnost všech věcí srdci žádoucích tam, kde budu patřiti na Boha ne již v obraze a podobnosti, nýbrž tvář v tvář!« vzdychá Mojžíš a — roní slzu radosti.

Mojžíš cítil již v tomto slzavém údolí, co bude věčným údělem všech svatých; cítil, okoušel, tušil slasti nebeské již na-

³⁾ Sk. ap. 7, 24. 25.

⁴⁾ IV. Mojž. 20, 2—13. 27, 12—14.

⁵⁾ V. Mojž. 34, 1—4.

před. V srdci jeho byl ráj, a tento ráj byl předtuchou ráje věčného.

A tento ráj, jenž jest předtuchou ráje věčného, bydlí v každém srdci smířeném s Bohem skrze svátost sv. pokání. V takovém srdci není žádných mraků, žádných temnot, žádných bludů, žádných pochybností, ale světlo, jasnost, bezpečnost, iistota. V takovém srdci není žádného ledu, žádného chladu, žádné vlažnosti, ale teplo, ruch, čilost, život. V takovém srdci není žádné prázdnoty, žádné tesknosti, žádné opuštěnosti, ale plnost, hojnost, bohatství. Není divu. Kdo jest s Bohem smířen, má dobré svědomí, a dobré svědomí poloviční nebe.

Tomáš Kempenský ⁶⁾ píše: »Chválou dobrého člověka jest dobré svědomí. Měj dobré svědomí, a budeš míti vždy radost. Dobré svědomí snese velmi mnoho a naplněno bývá veselím v protivenstvích.« A sv. Augustin ⁷⁾ napsal sám o sobě: »Slzy mého pokání byly neskončeně sladší, než ony radostné okamžiky, které jsem zažil při pohledu na světská divadla.« Ano, radost srdce kajícího, s Bohem smířeného, nelze přirovnati k žádné radosti tohoto života, nýbrž pouze k radostem života budoucího. V srdci s Bohem smířeném jest ráj, a ráj tento jest předtuchou nebe. Ano jest ještě více. O čemž v dílu druhém.

II.

V srdci, kteréž se obrátilo k Bohu svátostným pokáním, jest opět ráj, t. j. dokonalý klid a pokoj duše. To nám ukazuje příklad hříšníka, t. j. jednoho z těch dvou lotrů, kteříž byli ukřižováni spolu s božským Spasitelem.

Pozdvihni, křesťane, svých očí ke kříži svatému. Pán slávy visí na dřevě potupy. Jest to muž bolesti, pohrdaný a potupený, jakoby byl nejposlednější mezi lidmi. Nemá podoby ani krásy. Od zpodu nohy až do vrchu hlavy jedna rána a bolest a zsinalost a oteklina. A tento muž bolesti zraněn jest pro nepravosti naše, potřin jest pro hříchy naše. Obětován jest, protože sám chtěl. A snáší všecko tise, jako beránek, kterýž neotvírá svých úst, když ho vedou k zabití.⁸⁾ A přece Beránka Božího nikdo neželí, nikdo nelituje, nikdo neoplakává, kromě čtyř osob stojících podle kříže Jeho. Naopak, všickni ti tisícové shromáždění na Kalvarii, velcí malí, vznešení sprostní, hlasitě se smějí, hlav svých ukřivují, rukama tleskají, radost projevují, Pánu se rouhají.

Což vám, nejvyšší kněží, zákonníci a starší lidu, vám ani dost málo se nedivím. Vyť jste hořeli vždy nenávisť proti Pánu,

⁶⁾ Im. Chr. II. 6.

⁷⁾ Massl, Výklad Nového Zákona, IX. b. 58.

⁸⁾ Is. 1, 5. 6—53, 2. 3. 5. 7.

jenž kázal vaši pýchu a licoměrnost a jiné hříchy. Ale co učinil Pán vám, bídníci, kteříž jste loupili a nevinnou krev prolévali a nyní zaslouženou trpíte pokutu? Vy také se roubáte?

Ano, moji milí, stala se věc všude nepodobná. Oba lotři, kteříž byli ukřižováni s Kristem Pánem, rouhali se Jemu. Svědčit tak zevrubně dva sv. evangelisté⁹⁾. Ale jeden z těch lotrů po nějaké chvíli ustává, mlčí, jest zamyšlen. Náhle padla do srdce jeho jiskra lásky a milosti Boží. Lotr se leká spravedlnosti Boží a protož kárá druhého, kterýž se nepřestává rouhati, řka: »Ani ty se Boha nebojíš, ačkoliv jsi v ténž odsouzení? A my zajisté spravedlivě, neb co náleží na skutky (naše), bereme; ale tento nic zlého neučinil«¹⁰⁾. Hle, tak mluví lítost, kteráž se prýští z bázně Boží, ale hned také z lásky k Bohu. I obrací se kající lotr k Pánu a prosí Ho, řka: »Pane, rozpomeň se na mne, když přijdeš do království svého!« Jak veliká jest jeho důvěra v Boží milosrdenství! Doufát, že ho Kristus Pán pro hříchy jeho neztratí na věky, ale aspoň po čase, až by odkál své viny, k sobě do nebe přijme. Vyslyší-li Kristus jeho prosbu? Aj, srdcem zkroušeným a pokorným Bůh nepohrdne. Proto dí Ježíš k lotru kajícímu: »Amen pravím tobě: Dnes budeš se mnou v ráji«.

Ó nestíhlá dobrota Boží! Ty dáváš hojněji, než prosíme neb rozumíme. Lotr prosí toliko, bys na něj pamatoval, a aspoň po čase k sobě do nebe ho přijal; a Ty praviš: »Dnes«, Ty ho chceš pojmouti do sídla věčné blaženosti, za chvíli, bez prodlení. Jaký asi klid, jaký asi pokoj, jaký asi cit slastný a rozkošný rozhostil se v srdci bývalého zlosyna, když promluvil k němu Pán Svá slova milostivá! V ráji má býti s Kristem, s Bohem. Co by mohlo býti žádoucnějšího tomu, kdož žil na zemi tak dlouho bez Boha? Doufal-li tedy lotr, že přijde do ráje po smrti, měl zajisté ráj v srdci aspoň v poslední chvíli života pozemského. Doufal-li, že bude po smrti s Kristem Pánem, měl zajisté Krista Pána v srdci svém ještě za živa. Ráj v jeho srdci byl netoliko předtuchou, nýbrž i počátkem ráje věčného.

A tento vnitřní ráj, kterýž jest počátkem ráje věčného, bývá odplatou každého, kdož skrze svátost sv. pokání dokonale se smířil s Bohem nejsvětějším. Kdož pochopí, kdož vysloví, jak sladké jest každému člověku to pomyšlení: »Bůh jest se mnou!« To jest tolik, jakoby řekl: »Jsem domácím Božím, jsem Jeho přítelem«. Tak nazývá sv. apoštol Pavel¹¹⁾ každého spravedlivého. A spravedlivý nezná větší radosti nad tu, že jest Božím domácím, Božím přítelem. Čím více radovati se musí ten, jenž byl na tomto světě bez Boha, bez Krista¹²⁾, když jest opět s Kristem! To jest svrchovaná rozkoš pravého kajícího, to jest vrchol jeho ráje vnitřního.

⁹⁾ Mat. 27, 44. Mar. 15, 32.

¹⁰⁾ Luk. 23, 40. nn.

¹¹⁾ Efes. 2, 19.

¹²⁾ 2, 12.

Jakou radost měli synové Jakubovi, když se jim dal poznati bratr jejich Josef, když každého zvlášť objal a políbil, každému zvlášť ruku podal a nad každým zvlášť plakal a tak dokázal, že se na bratry své nehněvá, ale všecku vinu od srdce jim odpouští! Jakou měli radost, když viděli všecku slávu svého bratra i všecko jeho bohatství! Jakou měli radost, když zvěštovali svému zarmoucenému staříckému otci: »Otče, Josef, syn tvůj, jest živ a panuje nade vší zemí egyptskou!« Jakou měli radost, když se odstěhovali do Egypta, a dostali tam k bydlení nejlepší krajinu ¹³⁾! Avšak všecku tuto radost kalilo jim pomýšlení: »Zdali pak se Josef skutečně udobřil? Či snad se dělá k nám přívětivým toliko k vůli otci, aby ho nezarmoutil, dokud jest živ?« Protož, jakmile zemřel otec, vzkázali bratři Josefovi: »Prosíme tě pro svého zemřelého otce, bys nám odpustil, čímkoliv jsme se byli prohřešili proti tobě«. A když jich Josef lahodnými slovy potěšil a upokojil, když je ujistil o své lásce a přízni, tu teprv spadla s nich všecka tíseň a obava, tu teprv zradovali se radostí dokonalou ¹⁴⁾. To vědomí, ta jistota, to ubezpečení: »Jsme opět přátelé, jsme bratři Josefovi«, to dovršilo jejich radost pozemskou. — Podobně, bratři moji nejmilejší, vede se každému pravému kajicníkovi. Veliká to radost, že mu odpustil Bůh všecku jeho vinu; veliká to radost, že jest vytržen z moci temností a přenesen ve světlo pravého poznání; veliká to radost, že odloží člověka starého se skutky jeho a oblékl člověka nového podle Boha stvořeného, v spravedlnosti a svatosti pravdy; veliká to radost, že nemá žádného nedostatku v žádné milosti, ale jest bohat v Bohu. Ale všecku tuto radost dovršuje teprv to vědomí, to ubezpečení, ta jistota: »Jsem opět přítelem, jsem opět synem Božím, jsem opět bratrem Kristovým!« Jestliž tedy v srdci pravého kajicníka ráj, a ráj tento jest netoliko předtuchou, nýbrž i počátkem věčného ráje v nebesích.

* * *

Četl jsem nedávno ¹⁵⁾, jak pilní a snaživí jsou chovanci kněžského semináře katolického v městě Kandy na ostrově Ceylonu, blíže Přední Indie. Kdys otázal se jednoho z nich jeho představený, jak mu jde učení. I odpověděl jinoch sprostně a spolu duchaplně: »Rád bych, kdyby mi šlo lépe; neboť vím, že mne má Pán Bůh rád, a proto bych mu rád učinil radost a stal se knězem«.

I ty, bratře milý, jsi přesvědčen, že tě Pán Bůh má rád, že tě miluje. Zdalíž není výmluvným svědkem lásky Boží k tobě zvláště dnešní den, veliký pátek? Když Bůh ani vlastního Syna Svého nešetřil, ale vydal Jej za tebe ve smrt nejhroznější, nejbolestnější, nejpotupnější, jest to důkaz lásky svrchovaný. A ty bys za to Boha nemiloval? Ty bys se nesnažil učiniti za to Bohu

¹³⁾ I. Mojž. k. 45. a 47.

¹⁴⁾ I. Mojž. k. 50.

¹⁵⁾ Die katholischen Missionen, ročník XXVII. str. 15—17.

radost? A čím jiným můžeš učiniti Bohu radost ty, člověče hříšný, jenž jsi se odvrátil od Boha, leč upřímným k Němu se navracením, upřímným pokáním? Neřekl-li Sám Spasitel ¹⁶⁾, že nad jedním hříšníkem pokání činícím bude u Boha větší radost, nežli nad devadesáti devíti spravedlivými, kteříž pokání nepotřebují?

Nuže, jak se rozhodneš? Chceš učiniti radost Bohu čili nic? Tedy obrať se k Bohu aspoň pro svou vlastní radost. Jakou radost má křesťan, kterýž celým srdcem svým k Bohu se obrátí, poznali jsme dnes obrazem Mojžíše, hledícího s hory Nebo do země zaslíbené, i obrazem jednoho z lotrů, kteříž byli ukřižováni s Pánem. Do srdce kajícího navrací se ráj, kterýž byl v něm na počátku, dokud člověk hříchu nepoznal. A jako má Bůh větší radost z hříšníka kajícího, nežli z mnoha spravedlivých, tak i člověk mnohem větší radost má po pokání než v nevinnosti. V čem medle záleží radost srdce nevinného? V tom, že žije v srdci tom víra, naděje a láska. To dokázal jsem vám ve své první řeči svatopostní. Avšak v srdci kajícím, jak jsem dokázal dnes, žije znovu netoliko víra, naděje a láska, nýbrž i ta jistota, že člověk jest opět přítelem Božím. Že jest člověk přítelem Božím, toho si neváží, dokud jest v stavu milosti Boží, ale teprv tenkrát, když nevinnost ztratí a znovu jí nabude ve svátosti pokání.

Arciť snáze jest zachovati se po všecken čas života pozemského od tohoto světa neposkvrněným, než po hříších spáchaných dokonale se obrátiti k Bohu. Neboť ne nadarmo řekl Spasitel: »Království nebeské trpí násilí, a ti, kdož (sobě) násilí činí, uchvacují je« ¹⁷⁾. My pak jsme se přesvědčili průběhem letošních svatopostních kázání, že cesta od ráje srdce nevinného k ráji srdce kajícího v skutku jest trudná a bolestná, podobná cestě božského Spasitele s hory olivetské do Jerusaléma a z Jerusaléma na Kalvarii. Jako Pán v zahradě obklíčen jest nepřáteli, tak i křesťan bojovati musí proti nepřítelům své duše, tělu, světu a ďáblu. Jako Pán Ježíš od nepřátel jest zajat, svázán, sem tam voděn a smýkán: tak i křesťan v boji proti nepřátelům svým podléhá a stává se otrokem zlého ducha, který s ním nešitostně nakládá. Jako Pán Ježíš od nepřátel všeho, i vlastního roucha Svého, jest zbaven, ba i od Svého Otce nebeského opuštěn: tak i křesťan, dostane-li se v moc zlého ducha, v srdci bývá opuštěn, všelikého světla, všeliké síly, všeliké krásy, všeliké radosti zbaven. Jako Pán Ježíš na kříži jest povýšen a všecko potáhl k Sobě: tak i křesťan ve své vnitřní opuštěnosti od Boha bývá tažen a proto počíná směřovati k výsostem, počíná toužiti opět po Bohu a po novém životě v něm. A jako Pán Ježíš dokonal naše vykoupení teprv tenkrát, když naklonil hlavy a vypustil duši: tak i křesťan dokonává své obrácení k Bohu teprv tenkrát, když svou hlavu před knězem pokorně skloní a vypustí ze sebe duši hříšnou,

¹⁶⁾ Luk. 15, 7.

¹⁷⁾ Mat. 11, 12.

t. j. když ze svých hříchů zkroušeně se vyzná, jich zanechá a za ně dosti učiní.

Ano, těžké a krušné jest pravé pokání; bolestnou křížovou cestou jest dokonalé obrácení k Bohu. Ale to nesmí nikoho zaleknouti, nikoho odstrašiti. — Ó, kdybys, křesťane, skutečně tonul a kdybys viděl plovati po vodě nějakou desku ochrannou: zdali bys nesebral a nenapjal vší síly, abys desku uchopil a tak zachránil život časný? A pro zachování duše k životu věčnému nechtěl bys podstoupiti žádného namáhání? Což jsi zapomněl, že všecko můžeš skrze Toho, kterýž tě posiluje, že poneseš li s Kristem kříž, nebudeš cítiti jeho tíž? Pročež obejmi dnes sv. kříž s Marií Magdalenou a arci: »Což, Jesu, jsou mé tíže vedle muk Tvého kříže? Trpět s Tebou boly a strast, duši vede v nebes vlast. Pročež rány Tvojich nohou celuji; sílu dej, ať s křížem Tebe sleduji! Ó můj Ježíši, ó můj Ježíši, Ty jsi poklad nejdražší!« Amen.

Listy vědecké.

Může-li dle katolického obřadu svěcena býti škola, jejíž průčelí zdobí okázale odznak nebo poprsí paedagoga-nekatolika?

Liturgicko-právní úvaha.

Napsal Dr. ANTONÍN BRYCHTA.

(Dokončení.)

Takovému povážlivému proudu třeba v čas postaviti hráze, nemá-li nemístnou povolností víc a více mohutněti a státi se nebezpečným. Nedá-li se již v obyčejných věcech místa žádosti, obsahující něco nemožného, lze jí tím méně v naší příčině vyhověti, ježto zavírá mravní i právní absurdum, nemá-li katolická věc utrpěti a nábožensko-právní smýšlení věřících býti nemálo otřeseno. Či směl by se někdo domnívati, že může Církev výše nastíněné politování hodné počínání, jež by se jinde postavilo na zasloužený pranýř a u jinověrců bylo naprosto nemožným, **ještě schvalovati** a slavným vysvěcením dotyčné, již tak nekatolické (bezkonfessní), a umístěním sochy jinověrce ještě více odkatoličtění školy, onomu vyzývanému a rozhodně proticírkevnímu jednání ¹⁾ **pečet správnosti vtisknouti**, —

¹⁾ Toho odpůrci popřítí nemohou a také by, kdyby chtěli býti upřímní, nepopírali. Vědíť nejlépe, proč a z jakých důvodů právě takovou sochu za ozdobu školy pro mládež katolickou zvolili. Že to nebyly důvody pouze vychovatelské, toho více než dostatečným důkazem je známé smýšlení ozdobitelů a dotyčných činitelů, a je nad to průvodno z výše položených vývodů, jimž uniknouti by se odpůrci marně pokoušeli. Kdo však by to přec popírali chtěl, ten ať zodpoví otázku: Co znamená na škole pro katolickou mládež vystavené neslýchaný nápis: »**Dům Komenského**«, jenž byl v jedné čistě katolické obci na školní budově vedle sochy Komenského

bylo by domnívati se, že může Církev jednati sama proti sobě, proti vlastním zásadám a zájmům, a že může zapřít vlastní přesvědčení?

Kdo by tak smýšlel, u velikém byl by omylu a dal by spolu na jevo, že zásad Církve buď nezná, aneb ducha jejich nechápe, co by jeho katolické smýšlení a přesvědčení právě příliš nedokazovalo. Nad to byla by to veliká urážka Církve, o níž pronášelo by se tím zcela bezdůvodně, a proto tím více trestuhodné mínění, že může své pevné, zákonem stanovené, zásady dle okolností a potřeby libovolně měniti a lidským výmyslům nebo neoprávněným požadavkům se přizpůsobovati. Tu by zaujímal řádný soukromník, jenž pevně se drží pravých křesťanských zásad a je i v těžkých okamžicích k platnosti přivésti hledí, vyšší stanovisko, tu by stavěla se Církev na roveň s obyčejným člověkem, jemuž na zásadách a vyplývajícím z nich přesvědčení mnoho nezáleží, který právě jedná jak jedná a jehož jednání a chování řídí se dle okamžiku, potřeby neb nálady. Nikterak! Církev má pevnější a stálejší principy, její liturgické a právní normy nelze přirovnávati k proměnlivým, okamžité výhodě, nesnázi neb náladě přizpůsobeným pravidlům jednání jednotlivce. Toto troufalé a v každém ohledu mylné domnění, jež Církev snižuje a u odpůrců jenom pohrdání a nevážnost k Církví, u věřících pak pohoršení a nevoli budí, třeba co nejrozhodněji zamítnouti a proti němu se ohraditi, byť i nejednou vzalo na se plášt křesťanské nebo snad jiné vyšší »opatrnosti« a poměry vyžadované »konivence«. Rozhled Církve sahá dále, než rozhled

umístěn a jen na rázné zakročení příslušných úřadů odstraněn? Patrně zdála se socha pro směr a ráz oné školy málo význačnou; aby o tom nebylo nížádné pochybnosti, jaký duch v oné od katolíků a pro katolíky zřízené škole panuje, a v jakém duchu se v ní katolická mládež má vychovávat, označena škola ještě zvláštním, každému srozumitelným nápisem! — Poněvadž třeba plán na stavbu školy příslušným úřadům ku schválení předložiti, je s podivením, jak může plán, na němž přec dotyčná socha musí býti vyznačena, dojíti schválení? Nevidí-li v tom dotyční úřadové nic závadného, pak dávají s dostatek na jevo, jak na věc pohlížejí a jakého jsou i oni smýšlení. Nebyla-li závadná socha v plánu vyznačena, kdo oprávnil pak modernismem nadchlý obecní úřad, odznak takový na škole pro katolickou mládež okázale umístiti? Vedl snad, a tento moment nelze dosti opakovati, jen obecní úřad nebo několik jeho v bahně liberalismu tonoucích členů náklad na onu školu, že by mohl výlučně o její vnější úpravě rozhodovati a že by celá ostatní katolická obec neměla v této záležitosti nižádných zájmů, a byla nucena nechat si líbiti liberální vrtochy několika přemrštěnců? A pakliže vystavěla celá katolická obec dotyčnou školu, jakým právem vnucuje jí několik členů obecního úřadu svůj diktát a své proticírkevní smýšlení? Neozve-li se, jak lze bohužel v takovém případě sotva očekávati, proti takovému násilí osada, která — jak se dle zkušenosti i při jiných příležitostech děje — rozličnými málo čestnými prostředky důkladně se »spracuje«, by to k obávané »reakci« a »zpátečnickým pokusům« nedošlo, — mají povolání činitelové oklamanou neb netečnou osadu v tom následovati a dívat se na věc se založenými rukama? Pouhým náfkem nebo plány vytáčkami se věc sotva napraví.

obecního neb jiného úřadu nebo některého soukromníka, stanovisko její jest nevýslovně vyvýšeno nad všechny lidské domněnky, třeba se »opatrnosti« a pověstným »ohledům«, jež v Církvi již tolik zla a pohoršení způsobily, nejednou zamlouvaly.

Z řečeného plyne, jaké stanovisko třeba povolaným činitelům v naší otázce zaujmouti. Je-li za dosavade doložených okolností a v n á l e ž i t é m uvážení v š e c h předeslaných momentů žádost obecního úřadu za církevní posvěcení školy po stránce mravní i právní věci nemožnou, pak také nelze — nemají-li liturgické a právní pojmy, jakož i veřejné náboženské přesvědčení býti valně otřeseno a poškozeno — směle a bezdůvodně žádaný církevní úkon předsevzítí. »Scelus est dogma prodere« bylo zásadou již u pohanů, a jakkoli dotyčný úkon není právě dogma, bylo by propůjčení se k němu politování hodným důkazem nemístné povolnosti aneb slabosti příslušných činitelů ²⁾, zvláště když by se neúčinił ani ten n e j m e n š í pokus a nestanovila podmínka svěcení, aby závadná socha byla odstraněna.

Na konci této stati chceme dotknouti některých námitek, jež by se proti hořejším vývodům z rozličných stran činiti mohly.

Nemáme na zřeteli Komenského — tak mohla by zníti snad nejhlavnější námitka — po stránce n á b o ž e n s k é, nýbrž po stránce p a e d a g o g i c k é a v této vlastnosti zdobí jeho socha průčelí školní budovy. — Z toho by plynula jediné možná logická závěrka, že je Komenský ve dvou rozličných, od sebe oddělených osobách, z nichž jedna s druhou nemá nic společného. Těm, kdo se tak vysoko v logice a v anthropologii nepovznesli, je Komenský j e d n o u a t o u ž e osobou, ať naň hledíme jako na paedagoga nebo nekatolíka, kde paedagog tam i akatolík a naopak. Tyto dvě věci lze tak málo od sebe oddělití — a byť sebe dovednější byl dělitel — jako nelze rozdělití člověka v člověka p o u z e o b č a n s k é h o a p o u z e n á b o ž e n s k é h o. Též nebude, trváme, nikdo souzen p o u z e d l e s v ě d o m í p a e d a g o g i c k é h o a n e t é ž d l e s v ě d o m í n á b o ž e n s k é h o, jako nechybili ti, kdo takovou školu vysvětili, toliko po stránce paedagogické, nýbrž i, a t o h l a v n ě, po stránce náboženské.

Mimo to nikdo nebude tak k r á t k o z r a k ý m a přímo n a i v n í, že by věřil, že umístěný obraz Komenského na škole je odznakem jeho p o u z e v y c h o v a t e l s k ý c h zásad. ³⁾ Jde-li těm, kdo tuto úskočnou námitku činí, která jejich katolické smýšlení právě do příliš příznivého světla nestaví, p o u z e o p a e d a g o g a, těžko nahlédnouti, proč zvolen byl k naznačenému účelu paedagog vyznání a k a t o l i c k é h o, an je výtečných paedagogů

²⁾ A to po několika katolických sjezdech, na nichž tolik krásných řečí o katolickém sebevědomí a sdružení bylo proneseno a vzletnými slovy k statečnosti a ráznosti povzbuzováno. Nevnutí se tu odpůrcům k nemalému jich uspokojení myšlénka: »Vaše řeč, leda řeč?« Slova — slova —

³⁾ Srovn. o tom svrchu položené vývody. Představuje-li obraz celého člověka, představuje ho důsledně dle všech jeho stránek a vlastností.

katolických celá řada, jichž obraz byl by vhodnou a nezávadnou ozdobou školy, katolickou mládeží navštěvované, jsa nejen co vychovatel, ale i jako katolík stálým a výmluvným vzorem, a vybízejí učitelstvo i mládež k horlivému následování. —

Mají-li dále ti, kdo výše uvedené, bystře sice, ale — jak z řečeného patrně — marně vymyšlené námitky jako pláště k zakrytí svých až příliš průhledných a proto marně zatajovaných záměrů užívají, jen moment vychovatelský na zřeteli — což by jim každý uvědomělý katolík z té duše, kdyby možná bylo, rád věřil, ⁴⁾ odporuje tomu nepopíratelné faktum, že byly v nejnovější době ze škol — **kříže odstraněny** a katolickým dětem — **křesťanské pozdravení zakazováno.** ⁵⁾ Neboť odstraňuje-li se ze školy kříž, odstraňuje se z ní důsledně i křesťanství, které je přec — jak i jinověrci a odpůrci doznávají ⁶⁾ — základem všeho pokroku a vši osvěty. — Ostatně připustí každý nepředpojatý, že zhola není třeba sochy na škole, by se v ní dle zdravých paedagogických zásad a s dobrým prospěchem vyučovalo, an jedno i druhé, jak zkušenost učí, zcela jiní činitelové podmiňují. Stará škola neznala takových vnějších, na efekt vypočítaných ozdob a vyučovala tak zdárně, že předčila v mnohém ohledu, jakož uznáno, svými výsledky školu novou. Jako neudělá socha slavného vojevůdce sama sebou ještě z nikoho dobrého a hrdinného vojína, podobně nestane se nikdo dovedným a svědomitým učitelem proto, že je umístěna na škole socha vynikajícího paedagoga.

⁴⁾ Vzpomeňme jenom obsahu a směru řeči při otevření takové školy za všeobecného souhlasu a bouřlivé pochvaly přítomných posluchačů pronesených a uvažme náladu, myslí přítomných za takové příležitosti ovádající a o vnitřním smýšlení někdy až příliš jasný důkaz podávající, a nabudeme zcela jiného přesvědčení.

⁵⁾ Že je škola bez kříže a proto i bez křesťanství ideálem mnohých paedagogů, je vůbec známo a nasvědčuje tomu veškeré jejich chování. Ztad jejich horlení pro moderní Církvi nepřátelské zákony a pro novou bezkonfessní školu. Že se tím staví Komenskému, jehož se jinak přidržují, na odpor, jim patrně nevádí. Dle tohoto paedagoga zaujímá náboženství ve škole místo nejpřednější a ovládá veškeré vyučování. Odporuje-li však škola bezkonfessní těmto zásadám, odporují jim patrně i její přívrženci, čím zvracejí paedagogický názor a systém svého ideálu. Či není dle oněch paedagogů ve škole místa jen pro náboženství — katolické?

⁶⁾ »Die ganze neuere Bildung — dokládá k věci Böhmer — wurzelt im Christenthum und ist auf die christlichen Grundlagen zurückzuführen«. Humboldt praví: »Die Geschichte der Wissenschaft zeigt klar und unumstößlich, dass die deutsche Naturbetrachtung aller nachfolgenden Zeiten bis auf die ausserordentlichen Leistungen und Fortschritte der Jetztzeit in Albertus' Lehren ihren Ausgang genommen hat«. Sám Fichte doznává: »Wir sind mit unserer ganzen Zeit auf den Boden des Christenthums gestellt und von ihm ausgegangen«. Göthe pak praví: »Mag die geistige Cultur immer fortschreiten und der menschliche Geist sich erweitern wie er will, über die Hoheit und die sittliche Cultur des Christenthums wird er nicht hinauskommen«. Těchto několik dokladů necht' postačí, bychom od věci nezabočili. Srovn. o tom: Hettingra, Apologie des Christenthums. Freiburg 1880, II. Bd, 3. Abth. pag. 181 a nn.

Než nevzejde snad — tak by se mohlo dále namítati — věci katolické veliká škoda, když by se taková škola nevy-
světla? — Tuto bez mála z opatrnosti aneb z jiného důvodu,
o němž netřeba se zde šlíti, blíže neoznačeno u škodu bylo
by především třeba blíže a místněji vytknouti a pak, jak sluší, do-
kázati, ježto předstírané »obavy« nejsou ještě důkazem, zvláště
jde-li o správné rozluštění otázky tohoto druhu, jakou je otázka
naše. Soudíme-li dle okolností a dle obyčejného běhu věcí, mohla
by ona obávaná »škoda« záležeti v tom, že by liberální obecní
úřad — jemuž dostalo by se odepřením církevního úkonu zcela
zaslouženého odmítnutí a zároveň potřebného poučení, že
dopustil by se hrubého přehmatu a urazil v nesvětějších citech všecko
katolicky smýšlející obyvatelstvo i katolickou mládež ⁷⁾ — a ně-
kteří stejně s ním smýšlející, ⁸⁾ aneb kteří nemají o pravém stavu
věci ani potuchy, aneb tonou v náboženské netečnosti, ⁹⁾ že by na
církevní úřad zcela bezdůvodně se horšili, ¹⁰⁾ a toto své
zajisté málo katolické, a proto tím více politování hodné smýšlení
rozličným málo závidění hodným způsobem na jevo dávali.

Nuže dejme tomu, že by se, jak řečeno, věci vyvinuly, co
však ještě daleko dokázáno a nade vši pochybnost vyvýšeno není.
Tážeme se:

a) Jest to katolické věci prospěšno, zasadí-li se nemístnou
povolností nebo z jiných »ohledů« v takovém případě liturgickým
a právním zásadám tak citelná rána, a utvrdí-li se odpůrci v bez-
důvodném odporu?

b) Lze nazvati všem řádným a uvědomělým katolíkům daný
políček, pošlé z toho jitrění a trvalé pohoršení širokých
vrstev pro katolickou věc výhodnou?

c) A když takovým jednáním neumělí nebo vlašni věřící ve
své náboženské netečnosti a ospalosti se jen utvrdí, je to snad
pro Církev užitek a podpora věci katolické?

d) Když sama katolická mládež pozoruje, že může na škole
od její katolických rodičů vystavěné státi socha jinověrce, ¹¹⁾
a když se jí následkem toho vloudí nepozorovaně do srdce my-
šlénka, že mezi vyznáním katolickým a nekatolickým nemůže
býti velikého neb snad dokonce žádného rozdílu, je snad
tím katolickým zájmům poslouženo?

e) Jakého dále názoru o katolických normách a liturgických
úkonech nabudou sami odpůrci Církve a jinověrci vidouce, že

⁷⁾ Širší rozvedení podáno bylo výše.

⁸⁾ Srovn., co bylo svrchu o tom povědino.

⁹⁾ Srovn. výše uvedené momenty. Ostatně je samozřejmo, že tato
třída věřících je nejméně povolána, pronášeti o věci nějaký úsudek a že by
případná nevole z této strany nezasluhovala toho nejmenšího povšimnutí.

¹⁰⁾ Že při takových příležitostech hraje »scandalum pharisaicum« a uměle
způsobená nevole značnou úlohu, netřeba připomínati

¹¹⁾ Bylo by pošetilé domnívati se, že si mládež obrazu neb sochy
blíže nepovšimne a nebude chtít věděti, kdo byl ten, koho socha před-
stavuje. A byť i toho nebylo, o to postarají se příslušní činitelové a jiní
»příznivci« Církve.

církevní úkon byl beze vší závady a právě tak předse-
vzat, jako kdyby škola ozdobena byla sochou paedagoga katolického?

f) Cestovatel, ubíraje se krajinou, bude při pohledu na takovou školu, jsa obeznámen s osudy muže, jehož obraz na škole se nalezá, právem souditi, že to škola onoho vyznání, jemuž muž ten přináležel, a v krajině té že jsou usazení jeho stoupenci a stejně s ním smýšlející.¹²⁾

Než, kdyby se i k těmto závažným důvodům, jimž lze těžko uniknouti, nepřihlíželo, poráží hořejší — jak jsme viděli ničím nedokázanou a proto samu v sobě vrátkou — námitku svrchovaná a naprostou platnost mající zásada: »Non sunt facienda mala, ut eveniant bona«, jak bylo právě dokázáno. Nahlédne zajisté každý, že přesným a pro každého závazným liturgickým normám odporující konvence a vzniklé z toho v širokých vrstvách řádných a uvědomělých katolíků pohoršení a poškození autority církevní — že dále sesílení odporu proti příslušným úřadům, které vzdorovité umíněnosti hrstky liberálních křiklounů nebo lidí věci úplně neznalých bázlivě ustoupily¹³⁾ — a že konečně utvrzení vlašných, ba i samých odpůrců a jinověrců v náboženské lhostejnosti a t. d. — že všechny tyto žalné následky, ať o jiných pomlčíme, katolické zájmy sotva podporují, a že se jimi katolické věci sotva platné služby prokážou.¹⁴⁾

Takové, jak shora dolíčeno, jednání je snad pohodlné a za obtížnějších okolností se snad i zamlouvá, nezdá-li se dokonce těžkými poměry býti odůvodněno; jiná však je otázka, zdali je též zákonem odůvodněno a zdali s liturgickými a právními, náležitě pojatými normami, jakož i s přesnými zásadami svědomí souhlasí. Takovým způsobem lze snad vyprostiti se z okamžité nejednou, aspoň částečně,

¹²⁾ Vytáčka, že by mohli odpůrci při otevření takové školy, když by se církevní úkon odepřel, Komenského oslavovati a při tom proticírkevní řeči přednésti, rozpadá se sama sebou v nivec, ježto stoupenci Komenského bez jeho oslavy při takové příležitosti se vůbec neobejdou — ať byla škola svěcena nebo ne — a poněvadž štvání nebo urážka Církve, již by se při tom dopustili, může býti zamezena, po případě stíhána zákonitými prostředky, které jsou i pro takové případy zákonem stanoveny. Či lekají se dotyční činitelové bídného lání, které by zaplacení tiskoví nádenníci s novinářským vyvrhelem snad způsobili?

¹³⁾ Ať si jen někdo nepozorovaně zajde po církevním úkonu mezi ty, kteří oň žádali, a naslouchá jejich hovoru, ten se z pravidla řádně vyléčí a bělmo s očí mu spadne!

¹⁴⁾ Ovšem otrlost a bezpříkladná krátkozrakost nebude v tom ovšem spatřovati snad žádnou závadu, jako je jí mnohdy lhostejno, zdali se hájí a obhájí katolický ráz hřbitova — zdali se posvětili obecní bezkonfessní hřbitov čili nic — zdali se pochovávají na katolickém hřbitově jinověrci, třeba měli v bezprostřední blízkosti svůj vlastní hřbitov, ano třeba tento vedle katolického hřbitova se nalézal! Komu lze bez zardění tak daleko se zapomenouti a kdo může takovou nevážnost k liturgickým a právním normám se svým svědomím srovnati, u toho dospěly věci — daleko. Příkladů mohli bychom, bohužel, uvésti více. Tak lze bít právu v líc a zapřít vlastní věc, místo co se měla všemožně hájiti a právu Církve, již tak zuboženému, průchod zjednati!

zaviněné nesnáze,¹⁵⁾ aneb zavděčiti se na chvíli liberálními „katolíčkům“ a jich svobodomyšlným souspřežencům, avšak toliko za cenu výše nastíněných smutných následků, z nichž nevzejde, jakož dokázáno, pro věc katolickou žádný pravý prospěch ani užitek. Smutná to koupě, pochybný to zisk, tím pochybnější, ježto není v žádném poměru — k sázce. Věřící lid, který zachoval si — díky Bohu — dosud tolik křesťansko-konservativního smýšlení, že dovede posouditi, na které straně je výhra, rozezná též dle přirozeného taktu, zdali shoduje se s katolickými zásadami za daných okolností školu vysvětliti, zvláště, když neúčinná se žádná aneb jen nedostatečná opatření.

Zbývají ještě některé námitky podřízenějšího druhu, jež stačí zcela stručně odbyti.

Vždyť světí Církev ústavy sochami mythologickými ozdobené, na př. obchodní a jiné školy. Proč by tedy, tak se uzavírá, socha vynikajícího paedagoga měla býti závadou svěcení obyčejné školní budovy? — Qui bene distinguit, bene docet. Sochy mythologické, obyčejně na nejvyšší části budovy rozestavené, dávají již tímto umístěním na srozuměnou, že jsou pouhou architektonickou ozdobou dotyčné budovy, anebo nanejvýš, že se jistým profanním předmětům v ní vyučuje, kdežto socha osoby historické s rozhodně vytknutou tendencí na škole nejnižší postavená má dle svrchu položených jasných vývodů¹⁶⁾ význam naprosto jiný, o čem na tomto místě více šífiti se netřeba. Mimo to samo se vidí, že osoby vybájené nemají žádné přitažlivosti, aniž mají na zásady vychovatelské a vyučování samo nějakého vlivu, kdežto momenty tyto vystupují při osobě historické do popředí, majíce již po stránce reflexivní důležitosti nemalé. Socha Lutrova neb Kalvinova, umístěná na škole, nebude přec znamenati, že škola ta je katolická, a že se v ní mládež katolická vyučuje.

Namítá-li se dále, že světí se i věci indifferentní, všeho náboženského rázu prosté, jako na př. mosty, železné dráhy a p., přehlíží se, že věci tyto nemají se školou a s vyučováním mládeže, zvláště náboženským, nic společného, důsledně že není také závady, proč by nemohly církevně býti požehnány. Právě proto, že nemají takové předměty do sebe stránku náboženskou a postrádají veškeré tendence, nezabraňuje Církev

¹⁵⁾ Kdyby bylo tam, kde toho každý hledá a očekává, pro zájmy církevní více smyslu, lásky a dobré vůle, mnohé nepřístojnosti a mnohemu zlořádu by se včasným laskavým upozorněním a vhodným poučením předešlo a nejedna nesnáz zamezila. Nechá-li se ale věc, odpůrci z pravidla dobře promyšlená a potají bedlivě připravovaná, do posledních důsledků vyvinouti, pak arci nebývá snadno v posledním okamžiku, kdy čas i okolnosti kvapí, v pravé koleje ji uvést, pak vezmou katolické zájmy často škodu nemalou, a to vinou těch, kteří měli ji všemožně odvrátiti. Takové jednání je snad pohodlné, možno se jím vyhnouti mnohdy i značným obtížím, svědomitým však a správným nazvati je nelze!

¹⁶⁾ Srovn., co bylo v první části tohoto pojednání a i svrchu o tom povědino.

je žehnati. Námitka tato nemá tudíž té nejmenší váhy a průkaznosti, aniž svědčí o přílišné bystrozrakosti těch, kdo ji činí.

Námitky, že lid nezná významu sochy, na škole umístěné, aneb že socha vyhovuje přání jak obecního zastupitelstva tak učitelstva, vyvráceny byly, jak sluší, vývody během této stati podanými a netřeba se zde o nich více šfíti.

Naše čítání let před narozením Páně.

Podává Dr. Jan Nep. Soukup, prof. bohosloví.

(Dokončení.)

II. Zvlášť.

Tu již na počátku prosím za trpělivost, jelikož musíme častěji přizrati k suchoparným číslům. Než, ani to nebude nezájímavo. Jde tu o soustavu předkřesťanského letopočtu a o určitější stanovení hlavních dob a událostí dějin posvátných.

Sestavíme pak si svůj letopočet z některých časovědných poznámek schválené Bibli české, podle obecného latinského výkladu přeložené, jakož i z jednoho dáta světských dějin obecně uznaného.

Nejprv tedy sledujme v Bibli pořadí let od stvoření Adama plynoucích až k potopě. Výbornou pomůckou nám tu jest 1. Mojž. 5 a 7, 6. V nejprv uvedené kap. 5. jest jaksi nejstarší matrika, kniha rodu Adamova i věk živobyťi potomstva až do Noe, tedy kniha narozených a zemřelých z pravěku lidského. Na druhém pak citovaném místě jest věk Noemův, když »vody potopy rozlily se na zemi«. Předpotopní lidstvo zastoupeno jest desíti praotci, a při nich pokaždé jest poznamenán věk, ve kterémž zbožným Sethitům od Boha se dostalo synův zaslíbení, synův Božích, vyznavačův pravého náboženství. Vizme ten přehledný rodokmen desíti nejstarších »vyvolených« arciotců, jejich leta při narození vyvoleného, bohumilého potomka a jejich věk při úmrtí:

Adam	žil 930 let; když byl v 130 letech, narodil se mu:
Seth	» 912 » » 105 » »
Enos	» 905 » » 90 » »
Kajnan	» 910 » » 70 » »
Malaleel	» 895 » » 65 » »
Járed	» 962 » » 162 » »
Henoch	» 365 » » 65 » »
Mathusalém	» 969 ¹⁾ » » 187 » »

¹⁾ Hebrejsky sluje tento osmý patriarcha předpotopní Methušélach, v řecké a latinské bibli: Mathusala; nejzletilejší člověk.

Lámech žil 777 let; když byl v 182 letech, narodil se mu: Noé²⁾ » 950.

Sečteme-li leta arciotců při narození jejich vynikajících zbožných pokolení, máme prvou řadu let, čítaných od předůležité události člověčenstva, od počátku lidstva na zemi, až po Noe. Přičteme-li pak k této, abych tak řekl všelidské, Adamské éře ještě věk Noe při potopě, tedy 1056 + 600, snadno znamenáme, že dle naší Bible od stvoření člověka až k obecné potopě uplynulo 1656 let.³⁾

Nyní již dále v Pís mě svatém stopujme řadu let uplynulých od potopy pokolení lidského až k povolání Abrahamovu. Tu lze vypočítati z 1. Mojž. 11, 10—26 a 12, 4. Na místě prvému jsou rodové Sémovi až po Tháre; druhý pak citát určuje věk Abramův při jeho vyjití z Háran do země chananejské. Z lidstva, jež po potopě ze tří synů Noemových Séma, Cháma a Jafeta zplozeno bylo, kladou se s letočtetnou zevrubností pouze rodové Sémovi, ze kterýchžto vedle vůle Boží vzejtí měla spása člověčenstvu. Též popotopní Adamovo potomstvo představuje se nám v desíti kolenech, a při každém máme podobné údaje letočetné jako při rodech Adamových před potopou světa. Mějme tedy nyní zření k přehlednému rodokmenu desíti tak řečených arciotců popotopních, k délce jejich živobytí vůbec, a k oněm letům zvláště, když se jim narodili čelní vyznavači pravého náboženství.

Sém	žil 600 let; když byl ve	2 letech po potopě, narodil se mu :
Arfaxad	» 338 »	» 35 »
Sále	» 433 »	» 30 »
Heber ⁴⁾	» 464 »	» 34 »
Faleg ⁵⁾	» 239 »	» 30 »
Reu	» 239 »	» 32 »
Sárug	» 230 »	» 30 »
Náchor	» 148 »	» 29 »
Thare	» 205 »	» 70 »
Abram	» 175.	

K prvním dvěma letům po potopě se nepřizívá, jelikož při narození Arfaxadově »Sém byl ve stu letech« (11, 10 srv. 5, 31). Sčítáme-li ostatní položky číselné, shledáváme od potopy lidstva až k narození Abramovu řadu let 290. Přidáme-li pak k této číslici 75 let Abrama při jeho emigraci či stěhování do země za slíbené, jest na bíledni, že od všeobecné potopy až k missii Abra-

²⁾ Hebrejsky Nóach, řecky a latinsky Noe; arciotec potopní a popotopní!

³⁾ Tak to je i dle hebrejského textu. Jestliže řecký překlad sedmdesáti tlumočnicků touž dobu čítá na 2242 leta, měl snad dle sv. Augustina⁴⁾ (Civ. Dei 15, 13) pro to důvod ten, aby snáze v souhlas uvedl chronologii biblickou s egyptskou, v 3. století před Kristem obvyklou.

⁴⁾ Tento praotec semitský, za Eufратem v Mesopotamii žijící, jest dle některých učenců původcem jména, jež Chananejští dali Abramovi, když se k nim přistěhoval a v údolí Mambre zdržoval.

⁵⁾ Za dnů jeho stalo se zmatení jazyků a rozptýlení národů.

mově minulo 365, důsledně tedy: od stvoření prvního člověka až k poslání semitského desátého patriarchy do země chananejské neboli k Feničanům uplynulo $1656 + 365$ t. j. 2021 let.

Pak nás zajímá v Bibli čas kočovnického bydlení všech tří praotců národa vyvoleného. V té příčině máme dobrou oporu v 1. Mojž. 21, 5 pak 25, 26 a 47, 9. Nejprv uvedené místo zní: »Když byl (Abraham) ve stu letech — narozen jest Isák.« Tedy při narození Isákově pobyl již v Palestině první arciolec 25 let. Druhý citát dří: »V šedesáti letech byl Isák, když se mu narodili ti maličci« — Esau a Jakob. A když v Egyptě měl Jakob první audienci u faraona, k otázce po stáří svém, jak třetí místo má, odpověděl: »Dnův putování mého jest sto třiceti let.« Tudíž celkem pobyl všichni patriarchové vyvoleného lidu v Předjordání $25 + 60 + 130$ neboli 215 let. Přeletělo tedy od Adama až k pouti Israelově do Egypta $2021 + 215$ to jest 2236 roků.

V prodlouženější době jest předůležitý údaj biblický o pobytu Israelitů v Egyptě. V 2. Mojž. 12, 40 má původní hebrejský, pak i latinský text totéž, co náš český: »Čas pak bydlení synů israelských, kterýž zůstávali v Egyptě, byl čtyři sta třiceti let.«⁶⁾ Přes to přese vše, že některé překlady a po nich i někteří biblicisté týž pobyt pouze na 215 let odvažují, trváme při výslovně uvedeném dvojnásobném počtu let. Aniž se třeba lekati námítky, jež se činívá z listu sv. Pavla ke Gal. 3, 16, 17. Čítá-li na uvedeném místě apoštol národů od zaslíbení daných Abrahamovi a semeni jeho až k zákonodárství sinajskému 430 let, nemohou se zajisté leta tato čítati od prvního zaslíbení, učiněného Abramovi při jeho příchodu, alebrž musí se od posledního zaslíbení vyřčeného semeni jeho, to jest Jakobovi při jeho sestupování do Egypta I. Mojž. 46, 3 počítati. Přešlo tedy od stěhování Jakobova do Egypta až k vyjití Israelitů z Egypta 430, od Adama pak až k vykoupení lidu Božího z poroby egyptské $2236 + 430$, v celku 2666 let.

Konečně poslední místo biblické, jež pro sestavení našeho čítání let před narozením Páně jest rozhodujícím, shledáváme v 3. Král. 6, 1. Nechť si již při posledních dvou knihách královských, Malachim či Melakhím řečených, v příčině chronologických poznámek soudí kdo chce, jak chce (viz Kaulenovu nebo Schenzovu introdukci): tolik lze pro uvedené místo žádati, že jest zevrubné. Leta zajisté založení památných budov vůbec a prvního chrámu na hoře Moria v Jerusalemě zvláště udávají se se vsí možnou určitostí a chovají se v paměti s nejvěrnější přesností. A jak naše místo zní? »Stalo se tedy leta čtyřstého a osmdesátého po vyjití synů israelských ze země egyptské — čtvrtého leta králování Šalomounova nad Israelem, počal se stavěti dům Hospodinu.« Mimochodem řečeno, za onoho času byla v užívání též

⁶⁾ Při uzavření úmluvy s Abramem zjevil to Bůh rovným číslem: »Pohostinu bude símě tvé v zemi ne své, a podrobí je v službu, a trápiti je budou za čtyři sta let« I. Mojž. 15, 13, nač i sv. Štěpán naráží Sk. 7. 6.

éra, čítaná od osvobození Israelitů z nezapomenutelného domu služebnosti a od obdržení věčně památné konstituce či ústavy při zákonodárství sinaiském; vedle ní pak éra panujícího krále. A tak můžeme bez obavy dále dovoditi: od vyjití Israelitů z Egypta až k založení chrámu Božího v Jerusalémě ve čtvrtém roce panování Šalomounova uběhlo 480, od Adama až k založení prvního domu Hospodinova na hoře Moria uteklo 2666 a 480, úhrnem 3146 let.

A nyní již pozor na jedno datum světských dějin, jež v učebnicích dějepřav náboženských i světských dosti obecně se uznává. Jest to doba dosednutí Šalomounova na trůn, jež se klade na konec 11. a počátek 10. století, dr. Ant. Gindely a mnozí jiní mají rok 1015 př. Kr.⁷⁾ — Pro to poslední obvyklejší číslo rozhodujeme se i my, a odvozujeme z něho, že čtvrtý rok kralování Šalomounova byl tenkrát, když bylo do Krista Pána 1012 let. Od stvoření člověka až k narození Páně uplynulo tedy 3146 a 1012 neboli 4158 let.

Na základě takto omezeného letopočtu snadno jest již alespoň přibližně určití hlavní doby dějin posvátných před narozením Páně.

Stvoření Adama		r. 4158 před Kr.
Potopa lidstva (až na 8 osob)	r. 1656 po Adamovi =	r. 2502 »
Rozptýlení lidstva	kolem r. 1755	» r. 2403 »
Povolání Abrahama ⁸⁾	r. 2021	» r. 2137 »
Jakob jde do Egypta	r. 2236	» r. 1922 »
Vyjítí z Egypta ⁹⁾	r. 2666	» r. 1492 »
		(15. Nisan v pátek).
Založení 1. chrámu	r. 3146	» r. 1012 před Kr.
Rozštěpení říše	r. 3183	» r. 975 »
Zajetí assyrské	r. 3436	» r. 722 »
Zajetí babylonské	r. 3552—3622	» r. 606—536 »
Prvý návrat do vlasti	r. 3622	» r. 536 »
		(Zorobabel, Josue.)
Druhý návrat	r. 3700	» r. 458 před Kr.
		(Esdráš).
Třetí návrat	r. 3713	» r. 445 před Kr.
		(Nehemiáš).
Éra řecká (Seleukus Nikator)	r. 3846	» r. 312 před Kr.
		(I. Nisan 312. II. Tišri 311).
Ptoleméovci	r. 3838—3955	» r. 320—203 před Kr.
Seleukovci	r. 3955—3995	» r. 203—163 »
Hasmonejští či Machabejští	r. 3991—4118	» r. 167—40 »
Herodes Veliký Idumejský	r. 4121—4159	» r. 37 př. Kr. až 1 po Kr.

⁷⁾ Lepařův dějepis klade kralování Šalomounovo mezi leta 1018—978 před Kr. Dr. J. Schuster prý správněji mezi 1021—981. — Na r. 1015 závisí ostatní obyčejné čítání.

⁸⁾ Žil pak:

Abraham	175 let,	1946—2121 po stvoření Adama,	2212—2037 před Kristem,
Isák	180 »	2045—2226	» 2112—1932 »
Jakob	147 »	2106—2253	» 2052—1905 »

⁹⁾ Mojžiš žil 120 let, 2586—2706 po stvoření Adama, 1572—1452 před Kristem.

Tolik aspoň na ten čas bohoslovci věděti jest, aby v srovnání chronologie biblické s letopočty dějin obecných jen poněkud se vyznal. Při tom výslovně podotýkáme, že ani naše čítání let před narozením Páně není bezvadné. Neušlo zajisté pozornosti čtenářově, že chronologické poznámky písmové kladou pouze roky, a ne spolu měsíce a dny. Jak snadno při tak velikém výpočtu může vzniknouti rozdíl dosti značný. A k tomu přichází různost nejznamenitějších textů biblických, jak jsme shora poznamenali. Nemůže býti na příklad s podivením, když na štědrý den ráno při primě v Martyrologiu o některých dobách jiné číslice slyší se v choru, nežli jsme před chvílí četli: »Leta po stvoření světa, když na počátku Bůh stvořil nebe i zemi, pětitisícího stého devadesátého devátého: Po potopě ale leta dvoutisícího devítistého padesátého sedmého: Po narození Abrahama léta dvoutisícího patnáctého: Po Mojžíši a vyjiti lidu Israelského z Egypta leta tisícího pětistého desátého: Po pomazání Davida za krále leta tisícího třicátého druhého« — narodil se Kristus Pán. Tím méně může se diviti někdo, když slyší, že již na dvě stě různých pokusů v tom směru podniknuto. Naprosté jistoty a všeobecného uznání nedopracuje se za takového stavu věci z lidí nikdo. A v příčině dějin všeobecných panuje za nedokonalé ještě znalosti chronologie historické neboli časovědy rozličných ér také farrago, směska, nesjednocenost. Proto pochopí každý snadno, že na př. Lepař dí: Plémě Jakubovo přestěhovalo se do Egypta za Josefem asi r. 1750, vyvedeno z Egypta Mojžíšem l. 1320, Josue pak nastoupil asi l. 1280! Ježto však historikové světští v dohaděch a odhaděch svých v příčině Egypta a Assyrie posavad značně jsou na vahách, zdá se biblicistům býti vhodným, trvati na relativně odůvodněnějším čítání let před Kristem. Na konec se sv. Aug. volám: »Jestliže nyní v Písmě sv. na něco přicházím, co se zjevně protiví pravdě, beze všech rozpaků tvrdím: buď jest vadný rukopis, nebo jest nesprávný překlad, nebo chybné moje porozumění!« Na knihách původních, z vnuknutí Ducha Svatého sepsaných, nemůže rozumně utkvíti nepravda nikdy.

Kdy jest oprávněn farář žádati štolový poplatek, když na jeho osadě zemře cizí osadník?

Podává ThC. Jan Pauly.

Z venkova z místa A přijede do B jistý professor za tím účelem, aby skládal rigorosní zkoušku. Po zkoušce přijde ke svým příbuzným, u nichž jest ubytován, kdež raněn jsa mrtvicí náhle skoná. Příbuzní ustanoví se na tom, aby mrtvola byla ihned převezena z B na venkov do bydliště nebožtíkova A, a tam aby byla pohřbena. Obstaravatel pohřbů přijde k faráři, v jehož osadě dotyčný professor zemřel se žádostí, aby akt byl zapsán do úmrtní

matriky a na otázku farářovu: Jak bude s pohřbem, odpoví: Mrtvola zde nebude vykropena, nýbrž hned převezena a pohřeb teprve bude v místě A. Otázka: jest oprávněn tento farář žádati štolový poplatek?

Co se týče všeobecného zákona církevního, jsou směrodatny tyto dvě zásady: Jus sepulturae parochia competit eorum intuitu, qui in suo districtu vel domicilium vel quasi domicilium obtinuerint, nisi aut sepulturam majorum habeant aut alibi sepeliri eligerint. (C. S. de sepult. X (III. 28) Aichner: Comp. jur. eccl., edit. alt. pag. 301.) Co se týče cizích osadníků, platí tato zásada: Canones prohibent parochis, ne ab iis temporalia exigant, quibus spiritualia non ministrant. (Zallinger l. III. tit. 28, Aichner o. c. pag. 401.)

Dle toho přísluší faráři jus sepulturae a s ním i spojeno jus stolae, pokud se týče jeho vlastních osadníků t. j. těch, kteří mají v jeho osadě domicil nebo quasi domicil. Jedná-li se tedy o pohřeb takových osob, má právo farář na pohřeb i na štolu i v tom případě, kdyby mrtvola jinam k pobřbení byla převezena a farář žádné funkce nekonal. Toto právo vlastního faráře jest uznáno i státně. (Nařízení pro Čechy ze dne 9. července 1808.)

Umře-li však na osadě cizí osadník, t. j. člověk, který ve farnosti úmrtí nemá ani domicilu ani quasi domicilu, nýbrž jako host tam na několik dní mešká, může farář žádati štolový poplatek jen tehdy, když jest požádán, aby nějakou funkci vykonal (výkrop, kondukt). Nekoná-li však žádné funkce, není oprávněn požadovati štolový poplatek. V našem případě tedy, kde mrtvola do vlastní osady se hned převáží a farář žádné funkce nekoná, není v právu, žádá-li poplatek štolový.

Tolik povšechně se stanoviska všeobecného práva církevního budiž řečeno. Co však se týče práva partikulárního, přicházejí tu ovšem v úvahu právní zvyky, jimiž v jednotlivých případech jest se řídit.

Romanarum Congregationum decreta novissima.

De regulis seu normis ad dignoscendas veras indulgentias ab apocryphis.

I. »Authenticae sunt omnes Indulgentiae, quae in novissima Collectione a S. Indulgentiarum Congregatione edita continentur.«

II. »Indulgentiae generales, quae in supradicta Collectione non exhibentur, vel quae concessae feruntur post editam Collectionem, tunc solummodo habendae erunt ut authenticae, cum earumdem concessionis autographum monumentum recognitum fuerit a S. Indulgentiarum Congregatione, cui, sub nullitatis poena, exhibendum erit antequam publicentur.«

III. »Authenticae habeantur Indulgentiae concessae Ordinibus et Congregationibus religiosis, Archiconfraternitatibus, Confrater-

nitatibus, Archisodalitiis, Sodalitiis, piis Unionibus, piis Societatibus, nonnullis Ecclesiis celebrioribus, Locis piis et Obiectis devotionis, quae continentur in Summariis recognitis et approbatis a S. Congregatione Indulgentiarum, eisquae auctoritate vel venia typis editis. «

IV. »Non habeantur ut authenticae Indulgentiae sive generales, sive particulares, quae continentur in libris, in libellis, in summariis, in foliis, in chartulis, sive etiam in imaginibus, impressis sine approbatione auctoritatis competentis; quae approbatio concedenda erit post diligentem recognitionem et distincte exprimenda. «

V. »Apocryphae, vel nunc prorsus revocatae, sunt omnes Indulgentiae mille vel plurium millium annorum quocumque tempore concessae dicantur. «

VI. »Suspectae habeantur Indulgentiae plenariae quae asseruntur concessae recitantibus pauca dumtaxat verba: exceptis Indulgentiis in articulo mortis. «

VII. »Reiiciendae sunt ut apocryphae Indulgentiae, quae circumferuntur in libellis, foliis seu chartulis impressis vel manuscriptis, in quibus ex levibus aut etiam superstitiosis causis et incertis revelationibus, vel sub illusoriis conditionibus promittuntur Indulgentiae et gratiae usum et modum excedentes.

VIII. »Ut commentitia reiicienda sunt folia, et libelli, in quibus promittitur fidelibus unam alteramve precem recitantibus liberatio unius vel plurium animarum a Purgatorio: et Indulgentiae quae dictae promissioni adiici solent ut apocryphae habendae sunt. «

IX. »Apocryphae, vel saltem ut graviter suspectae, habeantur Indulgentiae recentioris assertae concessionis, si ad inusitatum numerum annorum vel dierum producuntur. «

Quas quidem regulas per me infrascriptum Cardinalem eiusdem S. Congregationis Praefectum SS.mo D.no Nostro Leoni PP. XIII. relatas in Audientia diei 10. Augusti 1899 eadem Sanctitas Sua approbavit, mandavitque per generale Decretum publicari.

† Datum Romae ex Secretaria eiusdem S. Congregationis die 10 Augusti 1899.

Fr. Hieronymus M. Card. Gotti, Praefectus.
† Ant. Archiep. Antinoen, Secretarius.

L. + S.

Listárna redakce.

Vld. Jos. Z. v L. Ráčíte býti v právu. Ještě jiné věci mohly by se vytýkati. Tak ku př. mše svatá při oddavkách obyčejně se nekoná, ač zákon církevní zřejmě k tomu nabádá. Díky za přátelskou zprávu!

Dp. Vincenc H. v Kal. Matriky (a veškeré farní knihy) jest povinna poříditi řádně. Viz guberniální dekret dno. 16. srpna 1828 číslo 23.085,

>	>	>	29. října	1829	číslo	20.673,
>	>	>	13. února	1830	číslo	2.627,
>	>	>	24. října	1834	číslo	33.984,
>	>	>	23. března	1834	číslo	11.935,
>	>	>	13. pros.	1840	číslo	67.088.

Listy homiletické.

Neděle II. po Velikonoci.

Není víra jako víra.

›Bude jeden ovčinec a jeden pastýř.‹

Jan 10, 16.

Pod prapor víry jedině se snažil Kristus všechny lidi shromáždit; chtěl, aby z jednoho zdroje ukájeli všichni svou duševní žízeň. Jen na základě stejných zásad mohou se ovce Kristovy sjednotiti v jednom ovčinci a pod jedním pastýřem dokonale.

Leč přes to vše slyšíme často některého člověka rozumovati, že prý jest víra jako víra, jen když se dobře zachovává. Kdo však takto mluví, dokazuje vlastně, že nechce krásu pravé víry poznati a že vlastně nestojí o víru žádnou.

Chtěl snad Kristus Pán, aby si každý dle vlastní hlavy a dle choutek osobních slova Jeho vykládal? Či bylo Mu to dokonce stejné, jestliže někteří vůbec ničeho z Jeho pravd přijati nechtěli?

Zajisté že nikoli; zajisté že si přál, aby všichni lidé nauku Jeho přijmouce rozuměli jí v jednom a to v pravém smyslu.

Není to lhostejno ani před Bohem ani po stránce našeho blaha, které víry se přidržíme.

Pravá a bohumilá víra může býti jen jediná a ta jest v Církvi naší.

O tom tedy chci k vám něco promluvit, abyste si tím více jedině pravé víry vážili. Doufám, že slova má sledovati budete s myslí pozornou.

P o j e d n á n í.

1. Velebnou modlitbu konal při poslední večeři velekněz Kristus Ježíš a v této modlitbě dvakrát prosil Otce nebeského, aby Jeho následovníci byli jedno. Jan 17, 21, 22. Tak volal zcela

Rádce duchovní.

právem Ten, který mluvil jen o jednom ovčinci a pastýři a o jednom království Božím na zemi. Tak se vyjádřil Kristus, který věděl, že království rozdělené zpustne. Chtěl, aby všichni lidé všecky Jeho pravdy, celé Jeho učení poznali. Nemůže tedy milovati víru tu, která Jeho učení podává částečně nebo zkomoleně.

Apoštolé věděli, že jen jedna víra může býti pravdou Boží v každé stránce úplnou a čistou. Proto volali naproti bludařům: »Jedna víra, jeden křest, jeden Pán a Otec všech.« Proti sektářům korintským se sv. Pavel ozval: »Zdali rozdělen jest Kristus?« A prosil: »Prosím pak vás, bratří, pro jméno Pána Ježíše Krista, abyste jednotejně mluvili a aby nebylo mezi vámi roztržek.«

Hle, milí přátelé, jak samo Písmo dosvědčuje, že musí býti jednota víry, a že tedy není dovoleno jednomu každému věřiti a učiti podle vlastní hlavy.

Kristus Pán nejen nedovoluje věřiti libovolně, ale dokonce varuje před obcováním s bludaři, an dí: »Pilně se varujte falešných proroků.« Mat. 7, 15.

A podobně mluví sv. Pavel k Titovi: »Člověka kacífe po jednom i druhém napomenutí varuj se.« Tit. 3, 10.

Libovolné vykládání nauky Kristovy zavrhuje sv. Petr zcela, an píše: »Mezi vámi budou učitelé lživí, kteří uvedou sekty zatracení, uvozující na sebe rychlé zatracení.« Takovýmto učitelům přičítá svatý apoštol rouhání a praví, že budou odsouzeni k mukám jako pyšní andělé. II. Petr 2, 1—4.

A není-li to vskutku rouhání převraceti pravý smysl nauky Kristovy? Svatí apoštolé právem pohlíželi na bludaře křesťanské s větší nechutí než na židy a pohany.

Sv. Jan evangelista šel jednoho dne v Efesu do lázně. Když však tam spatřil bludaře Cerinta, opustil téměř s hrůzou místo ono, řka při tom: »Utecme, ať se ta lázeň nesesuje, neboť v ní jest Cerint, nepřítel pravdy.«

Hle, milí přátelé, ten apoštol, který všude k lásce vybízel tak, že se zval apoštolem lásky, prchal pobouřen před kacífem, nazýváje ho nepřitelem pravdy. Bylo tedy tomuto apoštolovi lhostejno, jestliže si jiný vykládal nauku Boží libovolně?

Před apoštoly jistě nemohl nikdo předstoupiti s tou jalovou lží, že jest víra jako víra.

Církev Kristova měla vždy před kacíři hrůzu, vědouc, že jejich domněnky nejsou oprávněným výkladem nauky Boží, ale tvrdošijným, neomluvitelným rouháním.

2. Sv. Augustin napsal: »Vida ďábel, kterak se opouštějí chrámové zlých duchů, vzbudil kacífe, kteří by, zovouce se křesťany, nicméně křesťanskému učení odpírali.«

A jinde praví: »Horsí jest odpádlík od víry, nežli kdo od té víry nikdy neodstoupil, ku které se nepřiznával«; a k tomu ještě dokládá: »Roztržky v Církví způsobené převyšují svou hanebností všecky nepravosti.«

Sv. Cyprian napsal, že kacíř se vzpírá proti Božímu ustanovení; že jest vrahem oltáře, zrádcem nad věrou a sluhou zlosynským.

Podobně mluví všichni svatí otcové.

Můžeme-li vzdor těmto svatým mužům ještě tvrditi, že jest víra jako víra?

Vždyť musí uznati každý, že jest to hrozným rouháním, jestliže někdo připisuje Kristu něco nepravdivého a Jeho svaté učení porušuje. Lépe jest vskutku na tom ten pohan, který o učení Kristově nikdy ničeho neslyšel a po pravdě žíznil, než ten, kdo poznané učení převrací zúmyslně.

3. Všude se ozývá heslo správné, že pravda jest jen jedna. A pozorujeme-li nynější boj politický, vidíme, že tuto pravdu chce každá strana politická výlučně hledati u sebe. Neřiká žádná frakce politická: »Mínění jako mínění«, ale odsuzuje přesvědčení jiných jako nesprávné. Každá strana politická si ovšem takto vede zcela důsledně. Leč jestliže v otázkách politických a čistě pozemských neplatí heslo, že jest mínění jako mínění, tím méně můžeme schvalovati zásadu, že jest přesvědčení jako přesvědčení u víry, vždyť víra jest něco daleko důležitějšího než záležitosti pozemské.

U politiky se jedná o pravdu názorů lidských, u víry však se jedná o pravdy samým Bohem zjevené; zde se jedná o poznání samého Tvůrce a hlavního účelu duše naší. Jestliže tedy pravda jest jedna, tím spíše musí býti jedna pravda Boží.

A ty, křesťane, který uznáváš, že není lhostejno, jaké kdo má politické přesvědčení, ty bys chtěl tvrditi, že přesvědčení různá o věcech nejvyšších jsou jednostejná? Jaká to převrácenost mluvit, že jest víra jako víra! Věru tomu člověku vůbec nezáleží na víře žádné, který takto mluví; ten pohřbil v svém srdci Krista vůbec.

Víte zajisté, s jakou horlivostí chodil Kristus Pán bez oddechu po zemi judské; víte, jak se staral, by do všech srdcí vstúpil jasné poznání pravd nebeských; netřeba vám znovu připomínati, co za tuto Svou činnost zkusil. A nyní by Mu mělo býti lhostejno, jak si lidé pravdy ty vykládají?

Čemu jedna víra ve jménu Ježíše učí, tomu druhá ve jménu téhož Krista odpírá; a tento úkaz bychom měli považovati za zcela příslušný?

4. Co nejvíce si musíme vážiti pravého významu slov Kristových; a nad to nutno věděti, že ani jednoho slova nemluvil Kristus Pán nadarmo; Kristus to byl, který přikazoval apoštolům, aby učili zachovávatí Jeho slova všechna.

Jak tedy, jestliže některá víra křesťanská neučí všemu, co Kristus Pán k věření předložil?

Jistě takový člověk, který odvážlivě a bez rozmyslu něco z učení Kristova vypustil, dopustil se hrozného rouhání, třeba by si dával název reformátora.

Kristus Pán ku př. ustanovil sedm svátostí, poněvadž duchovní život náš má sedm potřeb. A hle! vyskytly se víry, které neuznávají všech těch svátostí a tak lidstvu odnímají některé prameny milosti Boží.

Může-li tedy býti stejná víra ta, která nám dává poklad milostí všech, jako ta, která nás o milosti ty olupuje?

A ty bys chtěl, křestane, klásti na roveň víru svou s věrou jinou, která zavrhlá střed vši bohoslužby, totiž mši sv. ? Ty bys chtěl, katolický křestane, milovati víru takovou, jež ti neposkytuje těla Kristova a která tě neobčerství v posledních okamžicích svátostí posledního pomazání? Ó zajisté, taková víra ti nemůže býti stejně milá jako naše víra katolická!

Jestliže jest naším posledním cílem věčná spása, musíme nutně hledati víru nejvíce k této spáse dopomáhající, musíme hledati víru takovou, jež by nás v posledních okamžicích neklamně posílila na onu vážnou cestu do věčnosti.

5. Dva soudruzi měli každý po krásném prstenu. Oba se těšili dlouho, že prsteny ty jsou z ryzího zlata a že drahokamy do šperků těch zasazené jsou pravé. Tu jistý znatel pravil jednomu z nich, že prsten jeho není ze zlata pravého a že drahokam prstenu toho jest bezcenným nerostem. Majetník prstenu se prudce hádal, že znatel onen mluví lež. Leč napadený odborník odvětil klidně: »Možná, příteli, že vám brzy jiný zkušený člověk potvrdí mé upozornění.«

Brzy potom upadli oba soudruzi do veliké bídy a zašli z té příčiny společně k zlatníkovi prsteny své prodat.

Zlatník však přijal ke koupi toliko prsten zlatý a druhý bezcenný vrátil k veliké žalosti majetníka, který nyní úplně prohlédl.

Těmto dvěma soudruhům se podobají lidé s nestejnou věrou. Každý se domnívá, že jeho víra jest dobrá, a člověk víry bludné tvrdošijně odmítá každé poučení. Když však přijde bída posledních okamžiků, pak teprve musí uznati k své žalosti, že víra ta nemá ceny, že není zdrojem milosti té, která by mu z duchovní bídy pomohla.

Nikdy se tedy neopovažuj, milý katolíku, tvrditi, že jest víra jako víra.

Zajisté nikdo neřekne, že jest věda jako věda. Není totiž jedno, učí-li některá věda, že duše s tělem hyne, jako když praví, že má člověk duši nesmrtelnou.

Není politika jako politika; politika bezohledného Bismarka byla zajisté zcela jiná než jest politika našeho Lva XIII., jenž jest pravým apoštolem míru a lásky.

Oděv rozedraný nemůže míti tu cenu jako oděv nový a bezvadný.

Jeden nápoj přináší občerstvení, v druhém jest přimíseno jedu.

A tak jest to i s náboženstvím. Jedno nám podává k spáse prostředky všechny, druhé nám některé bere. Jedna víra něco popírá, co druhá tvrdí.

Kdo by chtěl i po poznání těchto rozdílů dále mluvit, že jest víra jako víra, ten vlastně tvrdí, že jest pravda a lež zcela jedno. Ba takový tvrdí vlastně, že nezměnitelná slova Kristova a slova Kristově nauce odporná jsou rovnocenná.

-Kdybyste se zeptali kteréhokoli protestanta jen poněkud víře své oddaného, zda jsou všechny víry stejné, bude hned dokazovati, že jeho víra jest ta nejlepší. A my katolíci bychom měli tvrditi, že drahocenný poklad pravé víry naší jest rovnocenný s věrami jinými?

Všecka láska k pravdě Kristově v tobě, křesťane, utuchla, jestliže chladně rozumuješ, že jest víra jako víra.

Považte, přátelé, jak hrozně bývá Kristus Pán často urážen, když se prohlašuje leckde za učení Jeho něco, co jest plno vnitřních odporů a co leckdy odporuje i jasným slovům Písma sv.

Leč lhostejný, chladný svět při vši zřejmosti věci proti nám volá: »Véra jako víra, jen když se dobře zachovává.«

6. Pohlédněme tedy ku konci ještě aspoň zběžně, kam by vedlo zachovávání některých náboženství. Luther se ku př. vyjádřil, že dostačí k spáse prostá víra bez dobrých skutků. Člověk prý může věřiti, jak se mu líbí; jestliže jen věří, má spásu jistou. Kam by tedy došel člověk ten, který by použil svobody této víry k páchání hříchů? Zda by jeho činy nebyly v přímém odporu s nejsvětějším životem Kristovým? Odporovaly by zákonu přirozenému i v srdci pohana uloženému.

Kalvín učil, že Bůh určil napřed již některé lidi k věčné záhubě, ať již konají skutky dobré či zlé. Naopak prý zase jiní lidé, třeba hříšní, jsou již předem určeni k spáse. Odvážil se i to tvrditi, že Bůh rozkazuje ďáblu, aby lidi k hříchu sváděl. Tu bychom si odvodili podobný důsledek jako z nauky Lutherovy a byli bychom i tehdy dobrými křesťany, kdybychom žili právě naopak, než jak Kristus žil.

Táboři učili, že se mají všechny chrámy jako vynálezy ďábelské srovnati se zemí; proto všechny kostely bořili a s nimi i drahocenné obrazy a jiné ozdoby v chrámech umístěné. Co jiného tímto barbarstvím činili, než že zachovávali svou víru? Pozorujte tedy s rozumem, kam by zachování některých věr vedlo.

Máme-li jen poněkud srdce pro pravdu vnímavé, musíme uznati, že není víra jako víra, musíme říci, že jediná víra jest skutečnou, čistou pravdou Boží. Jen jediná víra podává učení Kristovo celé a neodnímá nám žádného prostředku k spáse. A poněvadž dle různých vyznání různě se rozumí mravnímu pokroku a ctnosti vůbec, jen jediná víra býti musí povýšena nad ostatní, která uvádí kroky praktického života v každé stránce do kolejí pravdy. A tážeš se, drahý bratře, která to víra jest? Zajisté to jest ta, které Kristus slíbil ustavičné trvání. Jest to víra naše, která téměř již dvě tisíciletí s pomocí Kristovou odolává bouřím všem, co jiná náboženství buď již zhynula nebo již trpí rozkladem nepopěrným.

Jest to ta víra, která byla hlásána od sv. apoštolů a prvních otců církevních. A to jest opět víra naše. Neboť jak Písmo sv. tak první učenci a mučenníci církevní všechny články víry naši potvrzují zřejmě.

Jedině tuto víru Kristus založil; této víře dal za hlavu svatého Petra. A jen řádní nástupci tohoto prvního papeže hájí víru pravou a snaží se celé lidstvo přivést do pravého ovčince Kristova a pod berlu jedině oprávněného pastýře.

Jestliže tedy Kristus Pán sám i apoštolové byli odpůrci různého vyznání, jestliže tito bránili ze všech sil vzrůstu sektářství: nesmíme ani my bláhově tvrditi, že jest víra jako víra.

Kéž námi pohne modlitba Krista, který prosil, abychom všichni jedno byli! Kéž se shromáždíme pod jediným ochranným štítem svým, jímž jest víra našel Kéž svatou hrdoostí zaplane srdce naše, že jest nám věnován dar pravdy nejvznešenější! Jako může každý rodák náš volati: Já jsem Čech a kdo je víc? — tak volejme jásavě: Já jsem katolík a kdo je víc? Ó jistě se zalíbí Kristu naše rozhodnost a láska k nauce jedině pravé! Poslední okamžiky naše jistě nám poklad víry naší osladí a Kristus odmění Svě věrné stádce blahem nezměrným a neporušitelným. Amen.

Jiří Sahula.

Neděle III. po Velikonoci.

Synové světa a synové Boží.

•Vy budete kvíleti a plakati, ale svět se bude radovati.◀ S. Jan 16, 20.

Spasitel náš poučuje, podle dnešního sv. evangelia, apoštoly Svě o osudě, jaký je stihne po odchodě Jeho k Otci. Nic veselého to nebylo, co je očekávalo. Kvílení a pláč a výsměch světa. Tím slovem »svět« mluví vždy náš Spasitel lidi, kteří na Boha nedrží, kteří proti učení Jeho vystupují nebo se Mu rouhají. Lidi, jichž Bohem je svět a zároveň rájem. A všechno do litery se vyplnilo! Apoštolé a jejich přátelé zakusili množství protivenství, nevděků; zakusili bolesti nad nepravostí světa. Lidé zlí se při tom radovali.

A tyto Bohu oddané duše uprostřed těchto nesnází — sílila další přípověď Spasitelova, že se jejich zármutek promění v radost věčnou. Ježíš Kristus poukazuje tu na jejich odplatu v nebesích.

Proroctví Kristovo a jeho zaslíbení trvá až do dnešního dne. Kvílení a pláč synové Boží, radují se zase synové světa. Avšak kvílení a pláč synů Božích promění se jednou v radost — a radost synů světských v kvílení a pláč — za hrobem, na věčnosti.

Co je tedy lepším?

Býti synem světa nebo synem Božím? A kdo je synem světa a kdo synem Božím?

Odověď na tyto otázky je předmětem dnešního spasitelného rozjímání.

Slyšte mne pozorně ve jménu Páně.

P o j e d n á n í.

Pokolení lidské je rozděleno na mnoho tříd, stavů, zaměstnání, povolání. Tomu tak musí býti, aby mohli lidé jednak život svůj lehčeji vésti, jednak spořádaněji žít. Mimo toto rozdělení je jiné, které by nemusilo býti a které je hlavní příčinou veškeré bídy lidské. Je to rozdělení pokolení lidského na syny světa a na syny Boží.

1. P o d í v e j m e s e n a s y n y s v ě t a.

Tito hledají na světě jen požitek; chodí z jedné rozkoše do druhé, jakoby chtěli svůj život v tomto opojení utratiti. »Pojďtež — praví dle knihy moudrosti — a požívejme dobrých věcí, kteréž tu jsou, a užívejme tvorstva jako v mladosti, rychle. Drahým vínem a mastmi naplňme se, a ať nemine nás květ časů. Korunujme se růžemi prve, nežli zvadnou; nižádná nebuď louka, kteréž by nepřešla bujnost naše... všude zůstavme znamení veselosti; neboť ten je díl náš a ten je los.« Moudr. 2, 6.

Svět tedy chce se radovati. A dary, které může nám svět propůjčiti, jsou: radost tělesná, bohatství a sláva života.

A jaký z nich má člověk pak užitek, když jich nemírně okusí? A jaký konec ho čeká? To stojí za přemýšlení. Náš Spasitel líčí osud boháče, který jen užíval. Potom dí: »a umřel a pohřben je v pekle.« Syn Saulův Jonathan okusil proti zákonu Páně medu a byl od lidu k smrti odsouzen. Tu volal bolestně: Jenom okusil jsem trochu medu, a ejhle, musím zemřít.

A to je výkřik všech těch, kteří také rozkoším nemírně se oddali: Ejhle, okusil jsem jen kapku zlé rozkoše a musím zemřít, za krátký půvab trpím věčně

Neboť život, rozkoším věnovaný, utíká tak, jako smrtící střela; dojde cíle, kdy se toho nejméně kdo naděje.

A proto, že je život člověka, který v radostech, ve slávě a v bohatství vidí celé nebe své, nepřirozený, přirozenosti jeho nedůstojný: není již těmi věcmi na zemi ukájen: omrzlost, žízeň se dostavují, a tu buď musí se po jiné cestě, po jiném způsobu života ohlédnouti, anebo je dvojnásobnou silou hledati. V druhém případě prudčeji žije a prudčeji hyne.

Pravda, bylo by to hezké na světě pro tyto syny světa, kdyby nebylo zodpovídání. Ale tyto věci jsou a na každého čekají. A pro ně nezbude než nárek: »Zbloudili jsme z cesty pravdy a světlo spravedlnosti nesvítilo nám a slunce rozumnosti nevzešlo nám.« Moudr. 5, 6. Není tedy dobře, býti synem světa. Kdo ze světa je, od světa zahyne. Člověk, obraz Boží, má býti odleskem Boha, má býti synem Božím.

2. A kdo je opět synem Božím ?

Synem Božím je ctnostný a zbožný člověk, který Krista následuje jako Jeho učennici. Ten nedá se pomásti ani tělesnou žádostí ani prchavou slávou ani pomíjejícím bohatstvím. Jestliže sřeknutím se toho trpí, ukončí se jeho trápení jednou blažeností. »Vy budete kvíletí a plakati, — dí Kristus Pán — ale vaše žalost obrátí se v radost, a tuto radost nikdo neodejme od nás.« Ostatně ctnost a zbožnost o sobě člověka nezarmucují, naopak, poskytují srdci pravou radost a mír. Radosti, které svět působí, jsou strojené, jsou vynálezem nepravé samolásky, která uspává svědomí.

Člověk ctnostný a zbožný chvěje se bázni, aby Boha hříchem si nepohněval; trpí soustrastí, láskou k bližním, kteří Bohem zhrdají; konečně trpí i tím, že jím synové světa pohrdají, jemu se posmívají jako člověku obmezenému. Ale lépe je býti na zemi člověkem počestným, bohobojným, svého náboženství si vážícím, třeba světem opovrhovaným, zneuznaným, než býti synem světa bez zásad, bez víry, beze cti. Nejsme tu na světě, abychom se lidem líbili, nýbrž Bohu, Tvůrci svému. Nežijeme pro svět, ale pro nebe. Lépe je bezokému, bezrukému vejíti do života věčného, než tomu, kdo obě oči má a ruce, vejíti do věčného zavržení. Lépe jest zřeknouti se světa, jeho výhod, než zapřítí věčné pravdy Boží. Tyto s námi jdou až za hrob, kdežto svět často nás s krokodýlovými slzami u hrobu na vždy opouští.

Lépe jest krátce býti synem Božím než synem světa.

Buďme tedy syny Božími, osvojme si tu moudrost života, jakou nám zanechal Kristus Pán, — potom i pro nás budou platiti slova Jeho: »Vy budete kvíletí a plakati, a svět se bude radovati; vy pak se budete rmoutiti, ale zármutek váš obrátí se v radost... a radosti vaší žádný neodejme od vás.« Amen.

Vinc. Drbohlav.

Neděle IV. po Velikonoci.

Nesuďme nespravedlivě bližního.

»A když přijde Utěšitel, trestati bude svět ze soudu.«
Jan 16.

V žalmu 135. vyzývá korunovaný pěvec král David veškeré tvorstvo k chvále a slávě Boha nejvyššího, a připomíná zároveň stvoření všech věcí a vedení otcovské lidu israelského a vysvobození jeho z ruky nepřátel, přičítá všecka tato nespočetná dobrodiní milosrdenství Božímu. A z té také příčiny připomíná žalmista Páně lidu svému toto neskonalé milosrdenství Boží tím, že každý jednotlivý verš žalmu onoho zakončuje slovy: »Neboť na věky trvá milosrdenství jeho.« A že žalm 135. ze 27 sestává veršův, opakuje se ono rčení sedmadvacetkrát.

A zajisté ne bez příčiny jedná tak svatopisec, že velmi oslavuje milosrdenství Boží. Činí tak z vnuknutí a z popudu Ducha Svatého Utěšitele, Ducha lásky. Vždyť Bůh, o kterém vysvětluje svatý Jan, že jest láska, právě milosrdenstvím Svým neskonalým tuto lásku otcovskou nám projevuje. Láskou pohnut seslal Otec nebeský Syna Svého jednorozeného, by smrtí Svou na kříži milosrdenství Boží nám zjednal a soudu přísného nás uchoval. Tentýž Syn Boží z lásky k nám zaslubuje Svým věrným Utěšitele Ducha Svatého, Ducha lásky, o němž zřejmě praví, že, až tento Utěšitel Duch Svatý přijde, trestati bude svět ze soudu.

A jaký to soud, tážete se udiveni, z kterého Duch Svatý v příchodě Svém svět bude trestati? Soud nespravedlivý, který protiví se lásce a milosrdenství Božímu a kterýmžto soudem nespravedlivým svět, totiž synové tohoto světa, opovažují se souditi bližního svého. Ti zajisté, kteří Duchem Božím, Duchem Svatým, Duchem lásky nebeské jsou vedeni, ti nesoudí neprávě a nespravedlivě bližního svého, dobře vědouce, že Duch Svatý souditi bude syny tohoto světa ze soudu nepravého, nemilosrdného. Oni tohoto trestu se obávají, jímžto Duch Svatý souditi bude ty, kteříž proti lásce k bližnímu se prohřešující, neprávě, nespravedlivě a nemilosrdně bližního svého soudí.

A velmi zajisté prohřešuje se proti Bohu, kdokoliv bližního svého neprávě soudí a sice již z té příčiny, že Bohu Samému sahá ve svatá Jeho práva; neboť Jemu Samému přísluší soud, On odplatí každému podle skutků jeho. Hřeší proti Bohu každý, kdokoliv neprávě soudí bližního svého také z té příčiny, že každý člověk jest obraz a podobenství Boží, jest dílo rukou Jeho. A soudce nespravedlivý, soudce nepravý opovažuje se tento obraz Boží, dílo rukou Jeho posuzovati a tím zároveň i Boha Samého haněti a tupiti, jakoby obraz Jeho na člověku, dílo rukou Jeho bylo nedokonalé. A proto nenechává Tvůrce všemohoucí toho, kdo křivě soudí, bez trestu zaslouženého, jakož zřejmě praví Pán náš milý, že Duch Svatý trestati bude svět ze soudu nepravého.

Abychom i my trestu tohoto nemusili se obávati a strachovati, abychom soudem nepravým nehanili obraz a podobenství Boží a abychom soudem nepravým nehřešili proti lásce a milosrdenství Božímu, chceme dnes s pomocí a přispěním Ducha Svatého uvažovati a rozjímati, že prohřešuje se proti Bohu, kdokoliv bližního svého soudí soudem nespravedlivým. Kéž ovocem našeho rozjímání bylo varování se soudu nespravedlivého, by Duch Svatý ve příchodě Svém nemusil i nás trestati ze soudu!

P o j e d n á n í.

Má-li soud nějaký nabyti právní platnosti, musí věc, o níž se jedná, alespoň výpovědí dvou svědkův býti ztvrzena. A musí nad to svědkové tito býti hodnověrní, neboť výpověď svědkův falešných nemůže míti právní platnosti. A kdykoliv člověk o svém bližním a o skutcích jeho opovažuje se souditi, může také, za-

stihli bližního na zlém skutku, na dva svědky se odvolávati. A kteří pak, tážete se, jsou ti dva svědkové? Oči naše, jimiž činy a skutky bližního pozorujeme, jsou ti dva svědkové, kteří dosvědčují, jakého skutku bližní náš se dopustil.

Nyní však zbývá ještě otázka, zdali tito dva svědkové, kteří činy a skutky bližního pozorují a z nich vysvědčují, jsou hodnověrní svědkové? Já opovažuji se o tom velmi pochybovati, ano, já pravím zřejmě, že není na světě nic tak omylného, jako naše oči. Žeť snadno člověk ve mnohých věcech očima se mýlí. Tak na př. slunce zdá se našim očím malinkým kruhem a přece nicméně jest tak veliké, že by se z něho 21 milionův takových koulí, jakou jest země naše, dalo zhotoviti. Hvězdy mnohé velmi malé a nepatrné zdají se našim očím a přece jsou mnohem větší nežli naše země. Stromy u břehů stojící, zdají se nám, patříme-li do vody, obráceně růsti, a přece tomu tak není. Rychlou jízdou zdá se, že loď anebo vůz stojí, a země se pohybuje. Takhle málo lze spoléhati na ty dva svědky, kterými činy bližního svého pozorujeme. A jakož svědkové jsou nezpolehliví a falešní, tak i svědectví jejich o činech lidských jest nespolehlivé a falešné. Jak tudíž důležitě napomenutí svatého apoštola Jakoba: Budiž pak každý člověk rychlý ke slyšení, ale zpzdilý ke mluvení! A z té také pouze příčiny Stvořitel nejvyšší moudrý jediný jazyk dvojím ohradil plotem, zuby totiž a rtoma, kdežto ostatní činy nechal neohrazené a prosté. A že skutečně soud lidský, spoléhající na dva svědky, totiž oči, jest nespolehlivý a trestuhodný, mnohými doklady Písma svatého a každodenní zkušeností dá se potvrditi.

Pán náš milý, Kristus Ježíš, pozván byl od Šimona malomocného, aby jedl chléb v domě jeho. I přijal Pán pozvání, vešel do domu jeho a seděl za stolem. A, ejhle žena, kteráž byla ve městě hříšnici, jakž poznala, že by byl Pán v domě farisea, přinesla nádobu alabastrovou masti drahé a stojíc ze zadu u nohou Jeho, slzami počala smáčeti nohy Jeho, a vlasy hlavy své Je vytírala, a líbala nohy Jeho a mastí mazala. Uzřev ji fariseus, kterýž Jej byl pozval, pravil sám u sebe: »Kdyby tento byl prorok, vědělt by ovšem, která a jaká jest žena tato, kteráž se Ho dotýká, že jest hříšnice.« Tak soudí fariseus, tak soudí celé město o Marii Magdaleně: neboť ona byla tou ženou, která vešla do domu Šimona malomocného. A byl soud tento pravý, jakýmž soudil Šimon, jakýmž soudilo celé město? Slyšmež Pána milého, co On soudí. Pravit zajisté Pán Šimonovi:

»Šimone, mám tobě něco říci. A Šimon praví: Pane, pověz. Dva dlužníky měl jeden věřitel, jeden byl dlužen pět set peněz a druhý padesát. A když neměli, odkudž by zaplatili, odpustil oběma. Který z nich jej více miluje? A odpovídaje Šimon, řekl: Mám za to, že ten, kterému více daroval. A Pán praví jemu: Dobře jsi nyní soudil. A obrátiv se nyní k ženě Pán, pravil k Šimonovi: Vidiš tuto ženu? Vešel jsem do domu tvého, a nedals vody nohám mým; tato však slzami smáčela nohy mé a vlasy

hlavy své je vytírala. Políbení jsi mně nedal; tato pak, jak vešla, nepřestala líbati nohou mých. Olejem hlavy mé nepomazals; tato však mastí mazala nohy mé. Proto pravím tobě já, nejenom prorok, nýbrž Kristus, Syn Boží, tvůj a Magdaleny budoucí Soudce: Odpouštějí se jí hříškové mnozí, protože milovala mnoho. Komu pak méně se odpouští, méně miluje.«

Zdali pak událostí touto zřejmě se neosvědčilo, jak nespolehlivý a nespravedlivý jest soud lidský a sice z příčiny nejedné. Ten neb onen ve městě viděl Marii Magdalenu hřešiti a ihned jest se soudem hotov, odsuzuje ji, vykládá vinu Marie Magdaleny i jiným a v nemalé chvíli rozšiřuje se řeč tato celým městem po způsobu ohně, který čím více se šíří, tím větších rozměrů nabývá. Pro jeden hřích, jež ten neb onen zpozoroval a pro nějž opovážil se hřešícího neprávě souditi, soudí celé město, že Maria Magdalena jest hříšnice. A zdali pak směl ten, který Marii Magdalenu postihl na hříchu, tak hned ji odsouditi? Nesměl a nebyl by Marii odsoudil, kdyby byl sobě vzpomněl na ony dva dlužníky, z nichž jeden byl dlužen pět set peněz a druhý padesát. I Šimon malomocný a všickni ostatní ve městě, kteří měli Marii Magdalenu za hříšnici, jsou z počtu těch dvou dlužníkův. A tak i my, kteří doposud neprávě a nelaskavě soudíme svého bližního, jsme z počtu těch dvou dlužníkův a dluhujeme doposud věřiteli svému, Kristu Ježíši, buďto pět set peněz anebo padesát. A proto také každodenně předstupujeme před Věřitele svého, volajíce: Odpusť nám naše viny, jakož i my odpouštíme našim vinníkům. Nemáme, Pane Ježíši, i my, dlužníci Tvoji, čím zaplatiti dluhů svých přemnohých, známe však předobře lásku a milosrdenství Tvé, kteréž trvá na věky, a proto prosíme Tebe: Odpusť nám naše viny, nesuď nás dle provinění našich. A za to slibujeme, že i my milerádi chceme odpouštěti, že i my nebudeme souditi bližního svého.

Šimon praví sám u sebe: »Kdyby tento byl prorok, věděl by, jaká jest hříšnice, kteráž se ho dotýká.« A hle, Pán dokazuje Šimonovi, že zná předobře nejenom ženu, nýbrž že zná i Šimona samého skrz na skrz a že ví, co v srdci jeho se děje. A proto praví Šimonovi: »Vidíš tuto ženu.« Tím Pán chce říci: Ty, Šimone, zajisté neviděls Marie Magdaleny tak při každém hříchu jako já všudypřítomný a vševědoucí Soudce její. Já, který ji znám, který vím celý život její, já Bůh milosrdný ji ještě neodsuzuji, já jí chci popřáti času ku pokání, a ty ubohý tvor pozemský, prach a popel, opovažuješ se vynášeti soud nad Marií Magdalenou dřívě, nežli já jsem ji soudil! Jak neprávě, nemilosrdně a nelaskavě sobě počínáš! Tyť soudem nespravedlivým saháš v práva Soudce věčného. Ty vidíš jenom zevně onu ženu, já však, který patřím až v nitro její nejhlubší, vím a znám, jakou lítost opravdovou cítí nad svým proviněním. Já vím a znám, že plamenem lásky své spálila již Maria Magdalena veškery hříchy a poklesky své mnohé. Já vím a znám, že slzami pravé lítosti umyla a očistila duši svou ode

všech hříchův a nepravostí. Já vím a znám, že mastí drahou, kterou mazala nohy Mé, uzdravila i přechetné rány, kterými duše její byla zraněna. Tedy i z této příčiny soud Šimonův o Marii Magdaleně jest nespravedlivý a trestuhodný.

Nad to chce říci Pán Šimonovi: Ruce Mé učinily a stvořily Marii Magdalenu, stvořily tolikéž i tebe, Šimone. Oba jste dílo rukou Mých, a dříve ještě nežli jste vyšli ze života matky své, znal jsem vás a věděl jsem život, jakýmž žiti budete zde na zemi. Zpočítal jsem kroky vaše, vyzkoumal jsem myšlenky srdce vašeho. Oba jste dílo rukou Mých, Mně tedy jedinému náleží souditi o vás. A tím Šimon malomocný nejvíce se prohřešil, tím také i my nejvíce hřešíme, že bližního svého, který jest dílo rukou Božích, obraz a podobnoství Boží, soudíme. A takto soudem svým opovážlivým a předčasným Bohu předstíráme, jakoby byl tento obraz a podobnoství Jeho a dílo rukou Jeho nedokonalé.

A z té také příčiny napomíná svatý Pavel nás všech a praví: »Kterakž opovazuješ se souditi bližního svého. Pánu svému zajisté stojí a Pánu svému padá.« Řím. 2. 1. Jakoby řekl: Pokudž se Pánu líbí, chrání a zachovává bližního před pádem a před hříchem. A upadne-li bližní do hřichu, Pánu svému padá, před Pánem svým odpovídati bude, kterýžto samojediný zná veškery okolnosti, kteréž služebníka Jeho ku pádu přivedly. Nechtěj tedy, člověče krátkozraký, sahati Bohu svému v práva Jeho, nechtějž haněti a posuzovati dílo rukou Jeho.

A soudíš-li někoho, soudíš vezdy neprávě, a buď o tom ubezpečen, že jakož Pán milosrdný a laskavý zastal se Marie Magdaleny proti nespravedlivému úsudku Šimona malomocného, tak že i doposud zastane se Pán milý každého, kdokoliv bývá ať právě ať neprávě souzen zde na zemi. A toť zajisté velikou útěchou zvláště pro toho, kdo nepravým a nespravedlivým soudem lidským zhusta bývá souzen. Vždyť po příkladu Šimona malomocného přemnohý neviděl bližního svého hřešiti, on jenom od jiných zaslechl, jakého hřichu ten neb onen se dopustil, a hle, to mu dostačí, aby soudem nepravým, soudem nespravedlivým bližního odsoudil. Ó, jak důležitě napomenutí Krista Ježíše dané Šimonovi: »Viz tuto ženu!« Viz i ty bližního svého, pozoruj jej nejednou, nýbrž často, a zajisté že u něho kromě zlých stránek i nejednu dobrou stránku zpozoruješ, pro kterou v soudě svém budeš zajisté laskavějším a milosrdnějším. Pak i o tobě naplní se zaslíbení Krista Ježíše: »Nesuďte, a nebudete souzeni. Blahoslaveni milosrdní; neboť oni milosrdenství dojdou.«

A což pak kdyby někdo bližního na zjevném hřichu anebo zločinu přistihl, tu snad má právo bližního souditi? Slyšte, co na otázku tuto odpovídá Tomáš Kempenský:

Bys také viděl jiného, že zjevně hřeší, anebo hrubých zločinův se dopouští, nesměl bys se přece za lepšího považovati, poněvadž nevíš, jak dlouho v dobrém setrvati můžeš. Všickni jsme

křehcí a slabí; ale ty nikoho za slabšího a mdlejšího nepovažuj a neposuzuj, leč sebe samého.

Vidíme-li tedy bližního svého zjevně hřešiti, anebo hrubých zločinů se dopouštěti, nesmíme nejenom o něm neprávě souditi, nýbrž nesmíme ani sebe za lepší považovati, protože nevíme, dlouho-li v dobrém setrváme. Pánu svému stojí sluha, a Pánu svému padá, a proto jedině Pán všudypřítomný, Pán vševědoucí může souditi sluhu Svého, a nikoliv člověk křehký a slabý, nádoba hliněná a nestálá.

Z té příčiny velikou chválu dává Duch Svatý tomu, kdo není náhlý k soudu, kdo zpozdilým jest k mluvení, když praví: »Blahoslavený muž ten, který nepoklesl jazykem svým.« A svatý apoštol Jakob zřejmě vysvědčuje: »Zdá-li se pak komu, že jest nábožný a nepojímá v uzdu jazyka svého, ale svodí srdce své, toho marné jest náboženství. Náboženství čisté a neposkvrněné u Boha a Otce toto jest: Navštěvovati sirotky a vdovy v souženích jejich a neposkvrněného sebe ostříhati od tohoto světa.«

Kdykoliv tedy pokušení nám přichází souditi neprávě bližního svého, mějmež v paměti slova Kristova: »Žež Utěšitel Duch Svatý ve příchodu svém souditi bude svět ze soudu nespravedlivého.« A v pravdě tehda, kdy Duch Svatý sestoupil na svaté apoštoly, a tito rozličnými mluvili jazyky a vypravovali veliké skutky Boží, co soudili o nich židé? Pravili zajisté, že jsou opojeni vínem. Takhle Duch Svatý hned ve příchodu Svém trestal svět ze soudu nepravého, ze soudu nespravedlivého.

A kdo nejvíce bývá nakloněn souditi neprávě a nespravedlivě bližního svého? Ten, kdo snad větší dluhy a větší viny má u Boha nežli jeho bližní. A nad to nejvíce může spoléhati na milosrdenství Boží ten, kdo milosrdným, shovívavým a laskavým jest v posuzování bližního svého. Netřebať se báti a strachovati před soudem Božím tomu, kdo neposuzuje bližního svého dle zřejmé výpovědi Kristovy: »Nesuďte, a nebudete souzeni.«

V jistém klášteře žil řeholník jeden, který nehrubě svatým žil životem. I roznemohl se na smrt, a přivolaný lékař pravil, že není naděje na uzdravení, aby tedy nemocný svatými svátostmi na cestu do věčnosti byl posilněn. Sotva že nemocný svátosti umírajících přijal, rozveselila se tvář jeho nemálo a radostný úsměv pohrával kolem rtů jeho. I divili se bratři, podivil se tolikéž i opat kláštera, že bratr, jehožto život jim byl znám, může před smrtí tak radostně se usmívati. Napomenul ho tedy opat a pravil, aby raději litoval svých vin a použil té krátké doby, která mu ještě pozůstává, a lítostí pravou obmyl srdce své. Ale řeholník se přece jenom usmíval a k udiveným bratrům takto promluvil:

Vím dobře, že jsem nehrubě svatý vedl život, a proto také před malou chvílí objevil se anděl Boží u lože mého, a z knihy veliké předčítal poklesky a chyby mé. Když pak já jsem andě-

lovi řekl, že jsem v celém životě svém jaktěživ nikoho nesoudil, spoléhaje na příповěď Kristovu: Nesuďte, a nebudete souzeni, tu ihned anděl Boží knihu onu roztrhal, tak že ni jediný hřích v ní nezůstal. A proto že doufám v milosrdenství Boží, a pevně věřím, že pravdomluvným jest Kristus Ježíš, že nebude mne souditi, protože jsem ani já nesoudil, proto sladce umírám, a ani smrti ani soudu se nebojím. Chcete-li i vy, přátelé milí, zbaviti se strachu před soudem věčným, mějte řeholníka tohoto vezdy v paměti, kdykoliv doráží na vás pokušení, abyste soudili bližního svého. »Nesuďte, pravím vám slovy Krista Ježíše a nebudete a ni vy souzeni.« Amen.

František Klima, farář v Slavonicích na Moravě.

Svátek sv. Jana Nepomuckého.*)

Prozřetelnost božská dvojným zázrakem označila svatého Jana Nep. ochrancem cti národa a obhájcem zpo-
vědního tajemství.

»Tento jest zajisté, o němž psáno jest: Aj, já posílám anděla svého před tváří tvou, kterýžto připraví cestu tvou před tebou.«
Mat. 11, 10.

Vznešené svědectví vydal zajisté Pán Ježíš o sv. Janu Křtiteli, upozorniv zástupy, kterak veliký tento kazatel Jordánský Prozřetelností Boží vyvolen byl k tomu, aby jako posel s nebe připravoval lid israelský na příchod Mesiáše. Příkladem tímto však spolu odůvodnil věčnou pravdu, že na světě neděje se nic slepou náhodou, ale nevyzpytatelná Prozřetelnost božská že řídí a spravuje osudy jak jednotlivce, tak i celých národů. Patrně jeví se zajisté toto řízení Prozřetelnosti Boží v dějinách národa israelského, jenž zvolen byl za učitele národů pohanských. Modloslužbou odvrátilo se lidstvo od Boha a převrácenými názory náboženskými zatemňován byl čím dál tím více přirozený zákon, Bohem v srdce jejich vepsaný, tak sesurověly i mravy jejich. Nechtěl však dopustiti Bůh, aby právě náboženství vyhynulo; i vyvolil sobě národ israelský, jehož skrze patriarchy a proroky v pravé víře vycvičiti dal, aby takto skrze víru v jednoho pravého Boha stal se světlem ostatním národům. Pečujet Bůh v prozřetelnosti Svě o všechny národy a nedá zahynouti žádnému, dokud pravé víry se drží, pokynů Jeho si všímá a jimi se spravuje.

Takovou otcovskou péčí osvědčoval Bůh v milosrdenství Svém povždy národu našemu českému, a jako lidu israelskému,

*) Podle spisu: Kanonisace sv. Jana Nep. od Jana Křtitele Votky T. J.

tak vzbuzoval i národu našemu světce, kteří by jako proroci lid ve víře utvrzovali, k šlechtivosti povzbuzovali a za něj se modlili. Z těchto světců a patronů českých připomíná dnes Církev svatá sv. Jana Nepom., o němž v jistém smyslu platí slova Ježíšova: »Tento jest . . .«, a já k oslavě jeho z dějin českých dovedám vám,

kterak Prozřetelnost božská dvojím velikým zázrakem označila sv. Jana Nepomuckého ochrancem cti národa českého a obhájcem pravosti náboženské i zpovědního tajemství.

P o j e d n á n í.

Mnozí učení muži a věhlasní kazatelové poukazují duchaplně na osudy lidu israelského, v nichž jeví se patrné zasahování Prozřetelnosti Boží; z bedlivého pak uvažování toho plyne mnohé prospěšné poučení pro národ náš český. Nebudu rozebírat dějiny národa israelského, které jsou dokladem toho až příliš patrným, jak Bůh štědře odměňoval věrnost, avšak i přísně trestal zpronevěřilost lidu Svého. Vše to jest jako zrcadlem národům ostatním. Však na jeden alespoň prostředek poukáži, jehož použila Prozřetelnost Boží, aby si lid Svůj k Sobě připoutala. Byla to čest a sláva národa israelského mezi ostatními národy, pokud bedliv byl příkázání Božích, aneb pohrzení jeho a potupa, pakli se Hospodinu zpronevěřil. Tak zaručil Bůh lidu israelskému skrze sluhu Svého Mojžíše a osudy jeho to potvrzují.

1. Podobným způsobem, zdá se mně, nakládala Prozřetelnost božská s národem naším českým. Komu z nás Čechů není známa nejslavnější doba národa našeho za vlády Otce vlasti Karla IV. On přičinil se o povznesení milovaného národa svého, když ve srozumění s papežem Klimentem založil v Praze vysoké učení, jež v brzku vyrovnalo se nejslavnějším universitám italským a francouzským, takže tisícové posluchačů z vůkolních národů přicházeli na vysoké studie do Prahy. Karel IV. postaral se o zvelebení obchodu smlouvami se sousedními mocnáři; zavedením pořádků cechovních zkvétalo řemeslo, účinnou podporou zvelebena hospodářství venkovské a celý národ těšil se značnému blahobytu. Sláva království Českého daleko široko zněla a v úctě a vážnosti všech národů bylo jméno národa českého. S toužebností zajisté vzpomínáte šťastných a slavných těch dob a přejete si poznati pravou příčinu blahobytu onoho. Vězte, že byla to živá víra a vroucí zbožnost, kterou Karel IV. nejen sám v životě svém osvědčoval, nýbrž i v národě svém všemožně pěstovati a utvrzovati hleděl. Nezlomnou pravověrnost českou dosvědčuje tehdejší pořekadlo, že pravý Čech ani nemůže se státi kacífem; heslem pak vlády Karlovy bylo slovo Písma svatého: »Spravedlnost zvyšuje národ.« Ano, nejslavnějším a nejšťastnějším byl národ náš český, dokud věrně se držel víry sv.-Václavské.

Než bohužel s Karlem klesla i sláva národa v hrob, a ta rudá záplava, která z požáru kláštera křižovnického ozářila Hradčany, kdež Otec vlasti umíral (1378), jako by věštila ten děsný požár, v němž zničeno mělo býti štěstí národa. Příšerný úkaz bohužel v brzku se uskutečnil. Po vzorném panování zbožného Otce vlasti dosedl na trůn zvrhlý jeho syn Václav IV., jenž nejen sám nad povinnostmi křesťanského náboženství se zapomínal, ale ve své netečnosti i připouštěl, že viklati se počaly základy křesť. života v lidu. Co dbal rozmařilec ten, zdali spravedlnost zvyšuje národ, ba, on nelekal se ani pohrůžky prorocké, že »hřích bídými činí národy.« Za vlády tak lehkomyšlné rozmohla se prostopášnost ve všech třídách národa, sváry a třenice národnostní povstaly v zemi, poslušnost odpírána vrchnostem světským i církevním, učení Církve katolické falšováno bludařstvím Wikliffovým: víra i kázeň v lidu byla porušena. A tu v rozháraných těchto poměrech vystoupil jako bezohledný mravokárce kazatel Betlémský, Hus, jenž však místo zásadami lásky křesťanské spíše náruživou vášnivostí se vésti dával, tak že lid místo poučení rozeštván a místo k poslušnosti k vzdoru proti Církvi popouzen byl. Národnostními a náboženskými hádkami ztratila universita česká vážnosti u národů vzdělaných, studentstvo se rozprchlo, stolice učitelské osifely, věda ustoupiti musila štvanicím. Staré pořekadlo, že pravý Čech nemůže býti kacífem, zneužíváno lehkomyšlně proti těžkému obvinění, jímž stíhala vrchnost církevní bludy vikliffské, čistá víra Kristova porušena, vášeň podněcována, vzpoura proti Církvi i králi zjevně hlásána. Tak vzplanul ten hrůzný požár válek husitských, v nichž na statisíce životů lidských utraceno, chrámy a kláštery pobořeny, slavné památky zničeny a krásná naše vlast obrácena v poušť. Ani celý věk lidský to netrvalo a štěstí i blaho národa českého bylo pohřbeno a vlastní synové jeho husitismem rozeštváni, postavili mu v četných ssutinách a spáleništích příšerné pomníky; národové pak vůkolní, jak dějepisec nestranný dokládá, »vzali jméno české v nenávisť a potupu.« Tak ztrestal Bůh na národu našem blud husitský podobně jako zpronevěru židovskou, naplniv pohrůžku skrze proroka hlásanou: »Budeš, jsa zkažený, v přísloví a v rozprávku všechněm národům.« V. Mojž. 28, 37.

Však strastmi těmi, byť přežalostnými, nebyl ještě vyprázdněn kalich utrpení lidu nešťastného, jenž dal se strhnouti na cesty, které nebyly cestami Božími. Víra v základech svých zviklána, podléhala mnohým pochybnostem a pověrám, rozpadávajíc se v rozličné bludařské sekty, jež jen v jednom se srovnávaly: v odporu proti Církvi katolické a v zášti proti sluhům jejím. S věrou pohromu vzaly ovšem i mravy; lid válkami sesurovělý poddával se prostopášnostem všeho druhu. A v těchto žalostných poměrech vystoupili samozvaní reformatoři protestantští, novověcí zpupníci Kore, Datan a Abiron, aby hlásali proti Církvi katolické a vyslali i do Čech náhončí svých. A lid nenalézaje v bludech husitských upokojení, přijímal dychtivě novoty protestantské. Než

bohužel, místo léku dostalo se mu jedu. Hlásáno mu, že netřeba dobrých skutků, netřeba kajicnosti a zpovědi, netřeba ani svátostí, pouhá víra že vše spraví. Hřeš, jak chceš, jen pevně věř, byla zásada protestantismu, a tak vášním a náruživostem otevřeny dvěře dokofán. Nastala vřava žalostná, revoluce prohlášena, zvony službám Božím zasvěcené volaly lid ku vlastizrádné vzpouře, vlast zaplavena vojsky nepřátelskými a lid až na čtvrtinu vyhuben zbraní, hladem a morem. Tak dal Bůh pocítiti lidu nevěrnému, že kdo čím hřeší, tím i trestán bývá. Ach, jak tu krvácelo mnohé srdce šlechtné, a jak zalkal tu každý věrný syn vlasti pláčem Jeremiášovým: »Rozpomeň se. Hospodine, co se nám přihodilo; popatř a viz pohanění naše. Otcové naši zhřešili a není jich; my pak nepravosti jejich neseme. Spadla koruna s hlavy naší: běda nám, že jsme zhřešili. Ale Ty, Hospodine, na věky zůstaneš a trůn Tvůj od národů do národů. Proč se zapomínáš nad námi na věky? Obrát nás, Hospodine, k Sobě a obrácení budeme: obnov dny naše, jako byli od počátku.« Pláč 5.

2. Tak volali k Bohu katoličtí Čechové a Bůh vyslyšel hlasů jejich; slitoval se nad lidem naším dříve, než tento propadl úplné záhubě, a to jistě na přimluvu toho světce, o němž uvedl jsem na počátku slova Ježíšova: Tento jest zajisté . . . « Jest to náš milý patron český, sv. Jan Nepomucký. Jak povědomo, narodil se kolem r. 1348 v městě Nepomuku, druhdy též Pomuku zvaném, a vysvěcen byv na kněžství, zastával duchovní správu u svatého Havla v Praze; stal se pak kanovníkem starobylé král. koleg. kapitoly Vyšehradské, načež povolán byl od arcibiskupa Jana z Jenštejna za generálního vikáře. Pro svou učenost a zbožnost požíval veliké vážnosti a důvěry u lidu i u arcibiskupa; královna Žofie pak zvolila ho za svého zpovědníka. Však právě tento úřad zpovědní, který tak svědomitě zastával, zavedl příčinu k jeho smrti mučnické. Zhýralému králi Václavu nebyla po chuti zbožnost choti jeho, že častěji ku správě Boží chodila; dílem zvědavostí dílem neoprávněným podezřením popouzen, chtěl vyzvědět na sv. Janu, z čeho se mu královna zpovídá, což když sluha Boží odmítnouti musil, zanevřel na něho král a hledal příležitosti, aby se na sv. zpovědníku pomstil; pomstu svou provedl dne 20. března r. 1393, když, zmučiv krutě sv. Jana, ve Vltavě jej utopiti kázal. To vše jest vám a každému Čechu dobře známo. >Však odpůrci Církve katolické a novověcí Husité nemohou snésti úctu, jaká se sv. Janu ode dne umučení jeho až podnes ode všech věrných katolíků prokazuje a šílená zloba jejich dohnala je až k tomu nesmyslnému tvrzení, že sv. Jan nikdy nežil a že Jesuité prý si sv. Jana Nep. vymyslili, aby úctu Jana Husi nahradili úctou tohoto světce.

Nuže, co říci mám k nesmyslnému takovému tvrzení? Pravím, že ne Jesuité, ale někdo mnohem vznešenější, moudřejší a mocnější chtěl lidu českému místo zbloudilého Husa dáti světce a zastance, a to jest Sám svrchovaný Bůh, jenž v době nejnebezpečnější povolal před trůn Svůj sv. Jana Nepom. jako patrona a přimluvčího národa českého. Právě v té

době, kdy nešťastný Hus rušivou činností svou započal k záhubě národa našeho, postaral se Bůh v prozřetelnosti své lidu českému o ochrance ve svatém Janu Nepom., což také hned po smrti jeho dal na jevo. Světla nebeská, nad mrtvolou jeho se vznášející, zvěstovala udivenému lidu, že do slávy nebeské povolán jest světec, a mnohé zázraky na hrobě jeho v chrámě sv. Vítském, k ozdravení a ku pomoci ctitelů jeho vykonané, dosvědčovaly, že mocná a účinná jest přimlůva jeho u Boha. Proto šířila se rychle úcta sv. Jana Nepom. nejen v Čechách, ale i na Moravě a v Rakousích a neutuchla ani za válek husitských a protestantských; ano, když rouhaví kalvinci zneuctiti chtěli hrob jeho, náhlým neštěstím ztrestáni byli, jakoby Prozřetelnost božská žárlivě chrániti chtěla počtu sv. patrona našeho proti cizincům a jinověrcům. I roznesla se pověst o tom i do zemí vůkolních a sv. Jan uznáván a nazýván všude velikým divotvorem. Tím dostalo se lidu českému opět cti u sousedních národů a mnozí, u nichž dosud jméno české v potupě bylo, počali příznivěji smýšleti o národě českém, jemuž Bůh tak mocného divotvorce za patrona a pomocníka dopřál.

Však ještě zvláštním způsobem chtěla Prozřetelnost božská upozorniti na sv. Jana jakožto zastance cti národa a obhájce pravosti náboženské i zpovědního tajemství, a k tomu použila dvojitě o zázraku neporušenosti jazyka jeho.

V Římě jednalo se právě o to, aby v Praze umučený Jan z Nepomuku pro mnohé zázraky, jež na hrobě jeho se staly, prohlášen byl za blahoslaveného, jakž jej lid věřící nejen v Čechách, nýbrž i za hranicemi již od smrti jeho uctíval. Za tou příčinou měl býti otevřen hrob jeho a ohledány jeho tělesné ostatky, a to dle předpisů církevních před komisí k tomu sestavenou. Arcibiskup Pražský povolal do této komise čtyři preláty kapitoly sv. Vítské, dva dvorní kaplany, jednoho doktora práv, prokuratora a veřejného notáře, jednoho spisovatele, dva znalce starožitností, tři slovné lékaře a dva ranhojiče a kromě řemeslníků ještě některé osoby ze šlechty a měšťanstva. Den k otevření hrobu určen byl na 15. dubna 1719 a všichni účastníci zavázati se musili slavnou přísahou, že dle nejlepšího vědomí svého jen čistou pravdu mluvíti a o všem, jak shledáno bude, neklamné svědectví vydávati budou. I byl hrob otevřen a když lékaři kostru v něm nalezenou částku po částce rozebírali a od hlíny očišťovali počali, tu k udivení všech z lebky s hlinou vypadl jazyk lidský barvy červeně-namodralé, jakou mívá živý jazyk lidský. K lepšímu ohledání ostatku toho byla špička jazyku lancetou čili nožkem lékařským proříznuta, a tu vnitřek jeho se všemi svaly, cévami a nervy shledán jako u jazyka živého. Celá komise v zbožném rozehvění uznati musila, že jen všemohoucností božskou státi se mohlo, aby jazyk, který z mrtvého těla nejprve porušení bere, po více než 300 letech od hniloby tak uchráněn zůstati mohl. Všichni seznali v tom jednomyslně patrný zázrak, jak i svatá apoštolská Stolice potvrdila a dekretem ze dne 31. května 1721 byl Jan z Nepom. za blahoslaveného prohlášen a zázračný jazyk jeho k veřejnému

uctění vystaven a věřícímu lidu k libání podáván. Zpráva o zázraku tom rozšířila se rychle po všech vůkolních zemích a úcta mučenníka Jana z Nepomuku rostla, tak že již po 6 letech svolil papež římský, aby děly se přípravy k jeho svatořečení. I sestavena opět komise z 50 svědků pod přísahu vzatých a ohledán opět zázračný jazyk. Když vyňat byl ze schránky, vypadal uvadlý a zaschlý, tak že ti, kteří jej před 6 lety viděli, litovati počali, že své prvotní svěžesti nezachoval. Než, jaký tu pojednou div! Uvadlý jazyk počal před zraky všech nabíhati a červenati, načež se rozšířil a v něm pozorovati bylo i nejjemnější žilky, jak shledáno před 6 lety. Členové komise nevidaným a neslýchaným úkazem tímto až k slzám pohnuti byli, poznávajíce v tom patrnou vůli Boží, aby sluha Jeho Jan z Nep. zázrakem tímto zvláště byl oslaven. I prohlášen jest sv. apošt. Stolicí z r. 1729 slavně za světce a za mocného patrona země České.

Ovšem že svatý, záslužný život tohoto sluhy Božího, jeho hrdinné ctnosti a smrt mučnická i četné zázraky na přímělu jeho vykonané byly by postačily svaté apoštolské Stolicí k jeho svatořečení; však dvojitý zázrak s neporušeným jeho jazykem jest nám důkazem, že Prozřetelnost božská měla zvláštní zámysly při jeho svatořečení, totiž aby vyznamenala jej pro zásluhy, jež si jazykem svým ke cti Boží a ku spáse věřících nashromáždil, spolu pak aby nám ho doporučila jako zastance proti všem, kteří naši čest národní i náboženskou zlehčiti se opovažují. A takového zastání zajisté bylo a jest nám potřebí. Vždyť právě vášnivými řečmi kazatele betlemského a jeho stoupenců utrpěl národ náš na cti, tak že jméno české bráno v potupu u všech národů a Čechy pohrdáno jako národem, jenž se Bohu a Církví Kristově zpronevěřil. A tutěž hanu bohužel uvalují na národ náš mnozí velebitelé Husovi za dnů našich. Byl-li starý husitismus poblouzením, jest nový zlomyslným nafčením národa našeho z bezbožecké nevěry; neboť všichni ti novověcí velebitelé Husovi skoro napořád nemají víry žádné, ani katolické, ani protestantské, ani husitské, fečí jejich jsou jen plané fráze bezvěrecké. Národ náš však nechce býti bez víry, bez Boha; ochrancem pak a zastancem víry katolické v lidu českém jest sv. Jan Nepom., k jehož hrobu ode dne svatořečení každoročně na 60.000 zbožných poutníků přichvátá, hlásiti se k té víře, kterou sv. Jan Nepom. vyznával. Spočítejte, můžete-li, tyto ctitele sv. Janské, a ti všichni chtějí býti a jsou pravými katolíky. Nuže, umlkněte, vy frazisté bezvěrečtí i s vaším Husem: národ český jest a zůstane národem katolickým: ve víře této chrání jej sv. Jan Nepomucký.

A jako jest sv. Jan ochrancem víry katolické proti husitismu, tak hájí Církev katolickou a její zřízení, zvláště pak zpověď svátostnou proti bezsvátostnému protestantismu, jenž zhrdl prostředky posvěcujícími a zpověď za zbytečnou prohlásil. Neporušený jazyk sv. Jana Nepom. hlásá nám patrně a srozumitelně vůli Prozřetelnosti božské, abychom v kající zpovědi hledali milosrdenství Boží

a posvěcení své. Neboť proč že podstoupil sv. Jan smrt mučnickou? Že hájil svátostnou zpověď proti rouhavému násilníku. Jako sv. Jan konaje posvátný úřad prostředníka mezi Bohem a lidmi pravým kajicníkům udílel rozhřešení zpovědní, tak ku kajicnosti povzbuzuje všechny poutníky a ctitele své a žádný zajisté z těch, kteří hrob sv. Jana Nepom. s pravým, zbožným úmyslem navštíví, neodejde z toho místa posvátného, aby nevykonal sv. zpověď a nedoporučil se v ochranu tohoto sv. patrona a zastance zpovědního tajemství. Ano, každý věrný Čech drží se víry svých sv. patronů; ti, již chtěli národ náš od víry sv. Václavské odvrátit, nasmýšleli nikdy upřímně s národem naším českým. Sv. Jan Nepomucký chraň nás před svůdci takovými.

* * *

V krátkosti alespoň připomenul jsem vám velikou část historie české, na mysl uvedl jsem vám blaho a štěstí národa našeho i jeho strasti a svízele. Mám za to, že poznali jste z toho, že nejšťastnějším byl národ náš, dokud věrně se držel víry svato-Václavské, a k tomu také vybízí nás i sv. patron náš, svatý Jan Nepomucký, jež Prozřetelnost božská poslala národu našemu jako anděla strážného, který by jej chránil před poblouzením, ale i pobloudivcům připravoval cestu k návratu. Přidržíme se věrně svatého Jana Nep. a tak nezbloudíme v těchto bouřlivých a nejistých dobách, kdy místo věrnosti a přímosti staročeské zavládly liché fráze, kdy klamné bludy zahalují pravdu, kdy sobectví a ziskuchtivost vytiskují lásku křesťanskou. Ty však, sv. patrono náš, ujmí se národa našeho, budiž ochrancem jeho cti, obhájcem sv. víry, přímlovčím naší kajicnosti a prostředníkem našeho blaha časného i věčného Amen.

Fr. Vohnout, děkan v Žlunicích.

Neděle V. po Velikonoci.

Modlitba jest nutna k odvrácení všeobecných nehod.

»Proste a bude vám dáno.«
Jan 16, 24.

Prosebné průvody, které v tomto týdnu se budou konati, byly v obyčeji již v prvních dobách křesťanských. Jejich účelem jest, Bohu za všechna obdržená dobrodiní děkovati, jakož i všeho dobrého pro tělo i duši si od Něho vyprositi. Obzvláště však konají se průvody tyto, abychom přísnost Jeho uprosili, a On nás ve Své dobrotivosti všeobecných nehod, jako: moru, hladu, války a zemětřesení zbaviti ráčil.

Máme-li — mimo vše ostatní — jen tento poslední účel na zřeteli, máme zajisté všechnu příčinu k Bohu se modliti. Neboť

bezbožnost a zpuštělost vzrostla za našich dnů takovou měrou, že se vším právem obávati musíme, aby Bůh nedopustil na nás hrozného soudu.

Žijeme v takových poměrech, že věru nevíme, kdy nad našimi hlavami vznášející se bouře na nás se sesype. Za dřívějších časů brali lidé v takových poměrech své útočiště k modlitbě a k prosebným průvodům. Nyní však je dosti lidí i křestanů, kteří modlitbu a prosební průvody za nepotřebnou a neúčinnou věc mají a praví, že by bylo lépe, zůstat doma u práce. Tento výrok chci učiniti předmětem dnešní své úvahy; ukáži vám,

že modlitba jest nutna k odvrácení všeobecných nehod, poněvadž tyto ne lidmi, nýbrž toliko Bohem odvráceny býti mohou.

P o j e d n á n í.

Ti, kteří praví, že prosební průvody jsou nepotřebny k odvrácení všeobecných nehod, měli by pravdu, kdyby bylo lze moru, hladu, válce a zemětřesení toliko lidským přičiněním zabrániti. Než mají lidé tuto moc?

1. Mohou mor, cholera a jiné nakažlivé nemoci toliko lidskými zdravotními zařízeními odvrátiti? Jsou ovšem v mnohých přístavech zavedeny tak zvané karantény, které podezřelé lodi zdržují, aby snad nějakou nakažlivou nemoc do jiných zemí nepřenesly. Vláda věnuje ovšem zdravotním poměrům největší pozornost, stará se o čerstvý vzduch, o čerstvou pitnou vodu, o zdravé byty, zdravé pokrmy u nápoje; staví se ovšem ve všech místech velikolepé zdravotní ústavy a dosazují se všude lékaři, jen aby nakažlivé nemoci odvráceny byly. Všecka tato zařízení jsou zajisté velmi dobrá a chvály hodná. Než, mají také tu moc, moru a nakažlivým nemocem zabrániti? Která země nebyla ještě navštívena cholerou? Nebyla před několika lety i u nás nařízena veřejná pobožnost za odvrácení cholery? A nebylo tenkrát mnoho měst v Německu, ve Francii, obzvláště pak v Rusku, cholerou zpuštěno? A nezulí nyní v Indii mor tak krutě, že již statisíce lidí mu za obět padlo? Není to pádným důkazem, že toliko lidská moudrost a lidské přičinění není s to, aby cholera a jiné nakažlivé nemoci odvrátilo?

2. Než, snad dovedou lidé svým přičiněním zabrániti hladu? Kdo neví, co se nyní činí ku pozdvižení zemědělství? Každý rok koná se mnoho odborných schůzí, na nichž rolníci a znalci navzájem si své zkušenosti sdělují a se radí, jak by se to neb ono co nejvhodněji zařídit mělo. Byly vynalezeny znamenité hospodářské stroje, bylo vyrobeno umělé hnojivo, jež půdu mnohem úrodnější činí. Ano, i věda přispívá svými výzkumy k pozdvižení hospodářství a ke zvýšení blahobytu. Vše to je zajisté velmi dobré a prospěšné. Než, ačkoliv zařízení tato veškeré chvály hodna jsou, jsou také tak mocna, aby zabránila hladu? Přivedlo to zemědělství již tak daleko, že může také nechat slunce svítiti nebo

pršeti, jak toho potřebuje? Může zemědělství (svými stroji a umělým hnojivem) od svých polí odvrátiti krupobití, průtrže mračen a povodně? Není srdcelomný křik hladu, který před několika roky z Ruska se ozýval a nyní děsným způsobem z Indie k nám zaznívá, pádným důkazem, že lidé se vši svou horlivostí pro zemědělství nemohou hladu zabrániti?

3. Třetí zlo, o jehož odvrácení k Bohu modliti se máme, jest válka. Než, je skutečně nutno, i za to se modliti? Není válka věcí zcela od lidí závislou? Nemohou se státy mezi sebou vyrovnati a tak válce zabrániti? Nebo snad nemají chuti k uzavření míru? Všichni nahlízejí, jakým neštěstím je válka, a proto nejen měšťané a sedláci, nýbrž i panovníci a mocní tohoto světa přejí si míru. Ano, všichni panovníci přejí si míti pokoj, pokoj se svými národy a pokoj se svými sousedy, proto tolik smluv, konferencí, uzavření míru, což všechno má toliko ten účel, aby válka odvrácena a mír udržen byl. A jaký jest výsledek této všeobecné mírumilovnosti? Těší se národové požehnání míru, jsou ušetřeni bídy válečné? Přes to, že všichni míru si přejí, přese vše namáhání, aby mír zachován byl, zuří válka neustále, brzy v Evropě, brzy v Asii, brzy v Africe, a ssutiny rozbořených měst a tisíce mrtvol vojáků dokazují co nejdůtklivěji, že toliko lidské přičinění války odvrátiti nemůže.

4. Nedovedou-li lidé odvrátiti mor, hlad a válku, snad se jim to podaří se zemětřesením? Vždyť udělala věda, obzvláště geologie, totiž věda jednající o složení naší země, v posledním čase takový pokrok, že si dovoluje i Písmu sv. chyby vytýkati a slovo Boží opravovati. Nebude tedy věda, která vnikla až do tajemné dílny přírody, s to, aby také její výheň uhasila neb alespoň její sílu zkrotila? Odpověď na to dávají nám ssutiny rozbořených měst a tisíce při tom zabitých lidí a nesmírná spousta, kterou zemětřesení v posledním čase v Itálii, v Řecku, v Japonsku i v Rakousku způsobilo. Ano, děsný pohled na sesutá města jest jako pošklebek na pýchu lidskou, která se domnívá, že i dílem Božím rouhavě otřásati může, kdežto jediný dech tohoto Boha všechna díla lidské vědy a umění v okamžiku jako kartové domky zfoukne.

* * *

Nikoliv, lidé nemohou sami svým přičiněním všeobecné nehody, jako: mor, hlad, válku a zemětřesení odvrátiti. Kdo to však učiniti může, jest Bůh, jenž slunci dává vycházeti nad spravedlivým i nespravedlivým, jenž Svým prstem nese kouli zemskou, jemuž dána všeliká moc na nebi i na zemi. Nemohou-li tedy lidé všeobecných nehod sami odvrátiti, je to pak ještě neprospěšno a neúčitečno, modliti se k Bohu, aby On ve Své dobrotě jich od nás odvrátil? Nebylo by divu, kdyby Bůh mor, hlad, válku, zemětřesení jich pout zbavil a je jako duchy pomsty nad pyšným lidstvem vznášeti se nechal, aby jej poučily, že bez Něho ničeho nezmůže, aby jej naučily modliti se: Otče náš, jenž jsi na nebesích!

Drazí křesťané! Nenechmež na to dojíti, aby nás nouze učila modliti se; a důvěřují-li jiní v sebe samy, důvěřujme my v Pána, který nebe i zemi stvořil. Ano, proniknutí pocitem své slabosti, prosme obzvláště v tomto týdnu za odvrácení hrozícího, plným právem zaslouženého trestu Božího, ale ne každý pro sebe; všeobecné, veřejné nehody musí všeobecnou, veřejnou modlitbou odvráceny býti. Proto konati se budou o třech následujících dnech veřejné prosebné průvody.

Súčastněte se jich tedy četně a proste Pána Boha, aby odvrátiti ráčil vše, co plodinám polním škodí, aby zahnati ráčil krupobití od rolí vašich, aby seslati ráčil déšť a sluneční jasno v potřebný čas a aby vaši práci dobrou a hojnou žní požehnati ráčil. Amen.

František Židlický, farář v Žimě.

Svátek na nebe vstoupení Páně.

Katolický křesťan musí hledati Krista v kostele
a nikoli ve světských schůzích.

»Oni pak šedše, kázali všudy, an Pán jim pomáhal a řeč potvrzoval následujícími divy.« Mar. 16.

Po Velikém pátku, v němž památku utrpení a smrti Páně konáme, světí se o Bílé sobotě oheň neboli světlo jako odznak světla pravého a nebeského, které s nebe přišlo na tento svět a kteréž o Velikém pátku na krátce zhaslo, když dle slov sv. Jana Pán naklonil hlavy a vypustil duši. Avšak, kdykoliv Pán Ježíš Svou smrt předpovídal, pokaždé připojil i slavné vzkříšení Své. A tuto pravdu připomíná nám Církev sv. katolická, když o Bílé sobotě svíce velikonoční neboli paškál slavným způsobem světí. Svíce tato, označená pěti zrny kadidlovými, znamená tělo Páně, které také pěti ranami bylo znamenáno.

Proto tato svíce bývá nesena při vzkříšení Páně na doklad, že Pán vstal z mrtvých, čímž naplnil předpovědi prorocké, předpovědi vlastní, a čímž i nám dal jistotu, že také my z mrtvých vstaneme. Svíce tato hoří na hlavním oltáři, kdykoliv bývá slavná mše svatá. Hoří svíce tato přes celou dobu velikonoční, bývá nesena ve dnech křížových na průvodě, až v slavný den na nebe vstoupení Páně po skončeném evangeliu se zhasíná. Tím se nám ukazuje, že Pán Ježíš sice viditelně na zemi není, ale že nicméně neviditelně Církev Svou řídí a spravuje. A kteří jsou, jimž Pán řízení a správu Církve Své svěřil? Nesvěřil Pán řízení Církve Své kralům a mocným tohoto světa. Neřekl ani Herodesovi ani Tiberiovi: Vy budete správcové Církve Mé na zemi. Také Pán Ježíš nesvěřil řízení Církve Své mudrcům a učencům tohoto světa.

kterých za tehdejší doby bylo aspoň právě tak mnoho jako za času nynějšího. Tito učenci a mudrci tehdejší ve mnohých věcech daleko vynikali nad nynější profesory a učence; neboť ze sporých spisů, které se nám dochovaly, musí se učit i mládež naše, učí se z nich i dospělí a zrostlí. A zůstane-li ze spisů nynějších mladých nedouků po osmnácti letech ještě nějaká památka, tu, jak se mi zdá, nebude se svět těmto spisům obdivovati, ale bude se jim nanejvýš smáti.

Ani těmto učencům nesvětil Pán Ježíš řízení a správy Církve Svě z té příčiny, že dle slov sv. Pavla učení Kristovo zdálo se jim bláznovstvím. Právě jako za doby naši mnozí mají Krista za blázna a učení Jeho považují za bláznovství. Ano, i Sám Pán Ježíš chválí a velebí Otce Svěho za to, že utajil učení Kristovo před moudrymi a učenými tohoto světa a že je zjevil maličkým, prostým a neučeným, jimiž byli a jsou apoštolové a učenníci Páně.

Těmto Pán světil řízení Církve Svě, tyto rozeslal do celého světa, aby byli svědkové Kristovi v Judsku, Galilei, Samaří a až do končin světa. Tito byli ustanoveni knížaty celé země, tito rozešli se a hlas jejich slyšán byl po vší zemi. Tito světlem učení Kristova zaplašili temnoty pohanské a nejenom duchovní, nýbrž i tělesný blahobyt založili na zemi. A jako apoštolové a učenníci Kristovi, tak i nyní biskupové a kněží v Církvi katolické jsou ustanoveni, aby řídili a spravovali Církev Kristovu. A kdokoliv chce Krista a učení Jeho znáti, nesmí vyhledávati Krista v přednáškách a řečech učených lidí tohoto světa, nýbrž musí v neděli a ve svátek naslouchati prosté a neučené řeči vesnického faráře, ač chce-li kdysi s Kristem radovati se tam, kam nás dnes předešel, aby nám připravil místo. A o tom dnes s pomocí a přispěním Ducha Sv. k vám, rozmilí v Kristu, promluví.

P o j e d n á n í.

Když sv. Štěpán prvomučenník, pln Ducha Svatého, učeným a moudrým ze škol cyrenských a libertinských hlásal učení Kristovo, chtěje spasiti duše jejich, tu ti moudří a učení tohoto světa krutě a nemilosrdně se zachovali naproti sv. Štěpánu. Oni skřípěli naň zuby, zatínali pěsti a zacpávali uši, aby nemusili slovům jeho naslouchati. A když nemohli se zbaviti nemilého karatele, obžalovali křivě sv. Štěpána, jakoby se rouhal Hospodinu a Mojžíšovi, a vyvedli Štěpána za město, a tam učenníka Kristova kamenovali. A jako ti chovanci škol vysokých před 1800 lety zachovali se k tomu, který jim hlásal Krista, tak i nyní chovají se ke kněžím ti, kteří nejsou jim sice rovni učeností a moudrostí, ale vyrovnají se jim drzostí a chvástavostí, kteří se domýšlejí, že prázdnou hlavu nahradí ostrý a ohebný jazyk. Těm a podobným učencům naší doby, kteří ledva umějí přeslabikovati některou stránku v ledajakých novinách, těm farář jejich nikdy dosti učeně a moudře nekáže. Tam by si měl přečísti ty jejich noviny, to by měl látky ke kázání.

A jakož moudří a učení tohoto světa odporovali hned na počátku apoštolům a učenníkům Kristovým, tak také mnozí králové a panovníci. I tito snažili se o to, aby vyhubili Církev Kristovu. Ale dobře vědouce, že stádo teprve tehdy se rozprchne, až nebude míti pastýře, proto bili napřed pastýře. Tak Herodes zabil Jakuba, a vida, že vraždou touto zalábil se židům, zajal i sv. Petra, aby po svátcích velikonočních mohl býti vyveden na smrt. I ostříhal Herodes Petra v žaláři, vydav jej čtyřem čtvrtníkům k ostříhání, a byl připoután Petr ke zdi. A jako Herodes Petra, tak i jiní králové apoštoly žalařovali, mučili a usmrtili. Avšak říše Herodesova se ztroskotala, rozbila se i říše římská, která podmanila si skoro všecken svět, ztroskotány i mnohé říše jiné, které proti Kristu a apoštolům Jeho zuřily. Kdežto říše Šimona Petra přečkala všechny bouře a všechna protiventství a pronásledování, která na ni dorážela během 1800 let, a přečká i mnohé jiné bouře, které se proti ní strojí, protože má zaslíbení, že Kristus, zakladatel její, jest s ní, a že ani brány pekelné jí nepřemohou.

A jakož jediná říše Petrova, Církev katolická, má zaslíbení, že trvati bude až do skonání světa, tak také jenom ten národ potrvá a nezahyne, který pevně se drží Petra a nástupců jeho, římských biskupů, a který s Římem jest spojen skrze biskupy a kněze své. A zvláštní zjev pozorujeme v dějinách. Dokazují nám zřejmě, že ti národové, kteří nepřidrželi se Krista, kteří v biskupech a kněžích nechtěli uznati náměstky apoštolů, z dějiště světového úplně vymizeli. Také národové slovanští byli by zahynuli, kdyby apoštolové naši, svatí Cyrill a Methoděj, nebyli vlili lásky ke Kristu a Církvi Jeho do srdcí jejich. A čím úžeji národové slovanští k Římu přilnuli, tím šťastnější a blaženější byli.

Za času krále českého Karla IV. byl národ českomoravský s Římem pevně spojen. Této době, v níž Karel IV. panoval, říká se doba zlatá, a Karla IV. nazvali Čechové otcem vlasti. Ano, tak povýšen byl tehdy národ český, že nástupce sv. Petra vložil na hlavu Karlovu korunu římskou, že Karel vyvolen byl za císaře římského, čímž se mu dostalo takové slávy, že byl prvním mezi panovníky evropskými.

Jak jiným byl národ český za doby kněze odpadlého Jana Husi, když většina národa od Říma se odtrhla, jak jinak bylo v Čechách před bitvou a po bitvě na Bílé Hoře, když učení Lutrovo začalo se šířiti ve vlastech našich, když předkové naši odvraceli se od Říma! Češi a Moravané sami se vraždili, a protože od krále zákonitého nikdy nemohli čekati, že by nerozumné a nesmyslné tužby a žádosti jejich vyplnil, přivolali do země cizince, který řeči lidu neznal, z řeči české a z víry katolické posměch si činil. Takového panovníka si povolali do země, který kněze vraždil a chrámy božil, drancoval a páčil. Tak hospodařil král cizinec v zemi české a moravské, že města a vesnice, jejichž blahobytu cizinci se obdivovali, úplně byly spáleny, a že poutník osamělý kolik hodin, mnohdy celý den a celou noc bloudil zemí,

než k některé obydlené a v lese ukryté dědince přišel. Tam, kde stála bohatá města, tam, kde zámožní rolníci obdělávali úrodná role, tam bylo spáleniště, a pes nebo kočka seděla tam, a spatřivši cizince, plaše utíkala. Po lesích a pustinách bloudili obyvatelé, hladem, zimou a nouzí zmořeni, spíše kostlivcům nežli lidem podobní.

A za naší doby, jak se zdá, mnohé noviny a knihy, mnozí »přeučení« nevěrci rádi by ten lid náš od kněží, biskupů, od Říma a od Krista odvrátili, neboť k tomu směřují ty jejich přeucené i nedoučené řeči, které v neděli a ve svátek četným lidem konají dílem ve městech, dílem i na vesnicích. A ve všech těchto učených i neučených přednáškách ozývá se všude jedna a táž myšlénka: »Vy lidé dosavad jste byli držáni v nevědomosti. Nynější duch osvícenosti a vzdělanosti vás osvobodí od toho jha, které na vás Řím a kněží vhodili. Už jste jim dosti dlouho sloužili, už vás dosti dlouho za nos vodili, už dosti dlouho z nevědomosti vaši tyli a žili. Odvratte se od nich, neposlouchejte kázání jejich a přidržte se nás, my vám zjednáme svobodu.« A ne jeden nevěrec tou svou řečí nachytá dosti hejlů, kteří mu sedají na lep a kteří učenosti jeho se obdivují.

Milí přátelé, mluv-li ten který nevěrec o podmanění vašem, o otroctví, kterým Římu a kněžím jste poddáni, tuť snad pro tu svou velikou učenost nezapomněl ještě, že, kdo chce národy podmaniti nebo otrocké jho na ně vhoditi, musí míti mnoho vojska, protože bez vojska žádný vojevůdce ještě národa nepodmanil. A nyní se vás ptám: Mnoho-li pak tisíc vojska má nynější svatý Otec Lev XIII.? Vždyť mu byla vzata i ta země, ve které vládl, a jest nyní vězněm ve svém vlastním domě, tak že od té chvíle, v níž za nástupce Kristova byl vyvolen, z Vatikánu ani krokem nevyšel. To je věru zvláštní podmanitel, který, nemaje jediného vojína, přece celé národy podmaňuje a jho otrocké naň vkládá! Ale snad některý císař anebo král půjčuje sv. Otcovi vojsko, aby mohl svět podmaniti? Ti mocnáři a vladařové mají vojska sami tak potřebí, že by se bez něho ani obejíti nemohli.

Mluv-li ten který nevěrec o tom, že kněží vkládají na vás jařmo otrocké, tu se vás ptám, kde pak ti kněží mají nějaké četníky, aby mohli donutiti někoho, že musí v neděli a ve svátek jíti do chrámu Páně na mši sv. a na kázání? Mám za to, že i u nás, kde máme faráře hodně zlého, každému z vás jest úplně volno, jíti v neděli do chrámu Páně anebo jíti třeba do Brna a naslouchati tam učeným přednáškám lidovým. A farář žádného proto nekárá, žádnému toho nevytýká, protože každý z vás jest svým pánem.

Ale něco snad přece mohu připomenouti. Z koho pak ti vaši kněží jsou? Jsou zajisté z lidu, jsou z vás, a tu by se snad mohl někdo domýšleti, že ten kněz toho lidu nemiluje, že jest mu lhostejno, vede-li se tomu lidu dobře čili ne? Když takový učený pán má po přednášce, jde do hospody, tam se pěkně nabumbá a napapá, zůstane v hospodě třeba přes půlnoc a může-li

trefiti domů, jde pěšky, nemůže-li, sedne do kočáru a jede. Co říkáte, když ten pán pohodlně si lehne do měkkého lože, najednou by o půlnoci někdo zazvonil a žádal by ku př. nějakého liberálního pana advokáta, aby ho šel zastávat v procesu, kde se jedná o jeho majetek, aby vyslechl důvody. Co by ten liberální advokát, ten veliký lidový přítel takovému člověku řekl? Jak se smí opovážiti, vyburcovati ho ze sladkého snu! Ubohý by se omlouval a řekl by: Pane, příteli lidový, já vám dobře zaplatím, když vyhrají. Dlouho by s ním liberální pan advokát nerozmlouval, ale ukázal by mu dvěfe.

Jak jinak jest u faráře! Měl v neděli kázání a mši svatou, odpoledne křesťanské cvičení a pak požehnání. Přijde domů a tam zas už několik lidí čeká na sni. Jeden chce to, druhý ono, a farář všem rád poslouží. Pak se modlí breviář, přečte si Písmo svaté a vykonav večerní modlitbu, ulehne na lože. V nejlepším spánku zazní zvonek. Na otázku: kdo to? odpovídá venku hlas: Velebný pane, máte jít s Pánem Bohem. A kněz musí jeti do přespolní osady, než vykoná sv. obřady a než se vrátí, uplynuly tři hodiny; myslí si, ještě přece se do rána trochu prospím. Jenom přilehne, a již zase zvonek zní, a zase musí kněz s Pánem Bohem. A nikdy neřekne nikomu: Nyní není úřední hodina, přijďte později.

Tak vypadá ta láska a přízeň k lidu u lidí nevěreckých a u faráře vesnického. Nevěrec jí má plné fůry na jazyku, ale kněz jí má v srdci. Nedomnívejte se však, že by nebylo takových advokátů, kteří lidu našeho upřímně nemilují. Jsou i takoví; avšak musí milovati nejprve Krista a Církev Jeho, musí poslouchati i náměstka Kristova a ctíti biskupy a kněze, a jen tito a takoví jsou upřímnými přátely lidu našeho. Ten a takový člověk, který štve lid proti Římu a proti kněžím, ani jiskerky upřímné lásky k lidu nemá. Chce vám zostuditi kněze, a tím chce zostuditi vám Krista a učení Jeho. Chce oblažiti národ náš tak, jak oblažovali národ francouzský před sto lety učení advokáti, novináři a professoři, kteří vyrvali lidu lásku ke Kristu a učení Jeho, lásku k Římu a ke kněžím, a kteří lid ten vodili na jatky a v krvi jeho se brodili. Chcte-li také jednou takového blaha se dožíti, nuže, hodně tupte kněze své. Ale vězte, že vyvolil je Kristus, že jménem Kristovým poselství mezi vámi konají. Vězte, že přísně trestal Kristus každého, kdo kněžím se stavěl na odpor. Takového blaha vám kněží vaši nepřejí. Oni vedou vás cestou jistou, oni varují vás před nebezpečenstvím, oni modlitbou vyprošují vám darů Božích a nežádají za práci a námahu svou ani chvály ani uznání vašeho, žádají pouze, abyste milovali Krista a láskou touto blaženi byli na zemi a kdysi s Kristem kralovali i v říši Jeho nebeské. Amen.

František Klíma, farář v Slavonicích na Moravě.

Neděle VI. po Velikonoci.

O utrpení.

›Ven ze škol vyženou vás.«

Jan 16, 2.

Upřímně předpověděl náš božský Spasitel Svým apoštolům veškera utrpení, kříže i pronásledování, ba i smrt, jež je čekají při konání jich apoštolského úřadu. Tedy ani apoštolové nebyli chráněni před křížem a utrpením? Nebyli — pravil Pán: ›Budete kvíleti, ale svět se bude radovati.« Jan 16, 20.

A předpovědění to se až příliš vyplnilo, a to dosti brzy; byltě život sv. apoštolů životem kříže a utrpení. A jako sv. apoštolům vede se i jejich nástupcům, ano, všechněm zbožným křesťanům. Zejména za našich dob neplatí pouze: ›Ven ze škol vyženou vás,« ale, kdyby možno bylo, nepřátelé víry a pořádku i z chrámu by rádi vyhnali kněžstvo i věřící.

Země naše, moji drazí, jest údolím slzavým a každý, i nejspravedlivější musí píti z kalicha hořkosti. ›Zaneprázdnění veliké stvořeno jest všem lidem a jho těžké na syny Adamovy,« Sir. 40, 1., praví Písmo. Není člověka, nebylo a není rodiny bez strastí a bolestí, kdybychom prošli celý svět. Než tu pomyslí si mnohý: Kterak se to srovnává s prozřetelností Boží, toho Boha, jenž všecko krásně stvořil, všecko moudře řídí, dobře zachovává a spravuje? Odpovídám: I utrpení jsou potřebna; vzdyť jen utrpením dojdeme slávy, jakož i Spasitel musil trpěti,« a tak vejíti do slávy věčné.« Hledíme-li na utrpení vezdejší okem víry, naučíme se znáti: a) odkud mají původ, b) jaký mají účel a c) jaká nás za ně čeká odměna. A ten bude předmět dnešní mé řeči. Poslyšte mne!

P o j e d n á n í.

a) Dokonav Hospodin stvoření, odpočinul od díla Svého, a ›viděl, že všecko jest dobré.«

Nekřížovaly se blesky na postrach a škodu člověka, nevystupovaly řeky z břehů, aby zaplavily krajiny, neburácely vichry, aby škodily všem, všecka zvířátka se tulila k člověku, jako tiší krotcí beránkové. Země sama vydávala úrodu, stromoví ovoce. Byl to stav blažený, v němž i člověk byl šťasten, blažen; vzdyť duši jeho ovládal sv. mír a pokoj, že byl v lásce a milosti u Boha; tělo jeho nepodléhalo strastem, nemocem ani bolestem. Člověk byl blažen v ráji, dokud plnil vůli Boží; měltě pokrm i nápoj, měl strom života, že nestárnul. I nemusil se báti nemoci vnitřní ani rány zevnitřní, tělo bylo zdrávo, duše pokojna.

Než — člověk zhřešil, klesl, neposlechl. Učinil, co bylo zapovězeno, přestoupil zákon Boží, a tím se stal prvním hříšníkem

na zemi. A následek toho? Země se protivila. »Zlořečena bude země v dšle tvém,« volá trestající Hospodin. Gen. 3, 17.

A zlořečení to vloženo na celou přírodu, která se od té doby protivuje, bouří. Půda stala se neplodnou, musí býti vzdělávána, zvířata zdivočila, stala se plachá a dravá, živlové pohromují a pustoší zem. A na člověka valí se od té chvíle strasti všeho druhu: »V potu tváře jísti budeš chléb, pokud se nenavrátiš do země, z nížto vzat jsi.« Gen. 3, 19.

A výrok Hospodinův nezmění žádný liberál, ani nevěrec, ani sociál, který chce lidstvo z této kletby vymaniti ve své obvyklé chvástivosti, a strastí a křížů prý zbaviti. Ubozí, zaslepení mlukové! Uvažte dobře, že Syn Boží, Bůh člověk, Kristus Ježíš, jako člověk tomuto zákonu se podrobil, stav se nám ve všem, kromě hříchu, podoben. Uvažte, že dobrovolně snášel chudobu, strasti i kříže, aby i nás je snášeti naučil. A my, lidé hříšní, bídní, ničemní tvorové, my bychom se jich zbavili? Toho nedovedl dosud a nedovede žádný domnělý a též hříšný jako všichni lidé osvoboditel lidstva.

Práce namáhavá, práce v potu tváře, hlad i žízeň, žal i bol, nemoc a smrt jsou naším údělem a dědictvím po prvních rodičích a těch, vykoupenci Kristovi, se v tomto pozemském životě nezhostíme, jak sv. Pavel píše: »Nebo i v tomto stánku lkáme, kteří jsme oblečeni v tomto stánku, (t. j. břemenem těla) obtíženi jsouce.« 2. Kor. 5, 4. — Jest tudíž život náš vezdejší, jak sv. Jan Zlatoústý praví, život boje, a proto i život ran, bolestí a krve.

b) A k čemu jsou, jaký mají účel utrpení a strasti? budete se tázati.

Víra sv. učí, že jich Bůh používá za metly, aby hříšníka káral: »Mnozí bičové přijdou na hříšníka.« Žalm. 31, 10. A prorok Jeremiáš 5, 3. praví: »Potřels je, a nechtěli přijímati kázně, zatvrdili tváře své nad skálu, a nechtěli se navrátiti.« — Kéž, nejmilejší, o nikom z nás neplatí slova ta; neboť neušetří Bůh viníků, a vinu nenechá bez trestu. Potrestal Bůh první rodiče, Davida, lid israelský; kdykoliv se od Hospodina odvrátil, zlo přišlo na něj. Pán Ježíš pravil člověku 38 let nemocnému: »Jdi a nehřeš více.«

A tak, vykoupenci Kristovi, děje se podnes. Bůh nás přechasto trestává tresty časnými za hříchy. Člověk nevěrec se tomu vysmívá, avšak i jemu přijde hodina, v níž bude plakati a bédovati, až pozná trest Hospodinův; než bude snad pozdě. Bůh tresty Svými léčí duše. Milosrdenství Jeho jest nestihlé; vztáhne-li ale ruku Svou k trestání, nemá jiného úmyslu, leč aby vzdorovitým, zatvrzelým srdcem pohnul a je obměkčil.

A dojista dosáhne úmyslu Svého, jak Žalm. 15, 4. dobře praví: »Rozmnožily se nemoci jejich, potom chvátali.« Tak jednal Bůh s lidem israelským. I syn marnotratný hledal v bídě dům otcovský, a našel polepšen dobrého otce, jehož byl zpuřně opustil. A tak se děje podnes. Člověk nehodou, neštěstím stížený jde do sebe, poznává a lepší se, kdežto v blahobytě byl necitou,

posměváčkem, snad i nevěrcem a neznabohem. Bída a nouze naučily mnohého Pána Boha znáti a Jeho prositi. Soužení a strasti jsou sice hořkým peluňkem, ale povzbudí vlažné, vyburcují z hříšné netečnosti. »Žes byl vlažným, počnu tě vyvrhovati z úst,« praví Pán. Zj. 3, 16.

Vlažnost, náboženská netečnost jsou hříchem. Aby Pán duše netečné ku konání dobrého povzbudil, používá hořkého peluňku vezdejších křížků a soužení a vylévá na nás trpkosti z jich hořkého kalicha. Tu procitneme ze spánku hříšného a tím horlivěji kráčíme cestou k nebi, čím jsme byli dříve nedbalejšími. »Metla Páně povzbuzuje lenivce, a nutí je k horlivosti, byť i nechtěli,« praví sv. Augustin.

Než namítne kdosi: strasti a soužení sthájí též spravedlivé. Ovšem ale proto, aby Bůh jich ctnost zkoušel. »Maličko pokárání byvše, praví kniha Moudr. 3, 5., namnoze dobře opatření budou; nebo Bůh zkusil jich, a shledal, že jsou hodni. Jako zlato v peci zkusil jich, a časem bude ohled na ně.« Jsou tudíž, moji draží, spravedlivým strasti pouhou pecí zkušebnou, v kteréž je Bůh od chyb a vad očišťuje a tak k dokonalosti vede; vždyť »všickni, kdož v Kristu žítí chtějí, protiventství snášeti budou.« 2. Tim. 3, 12. Sesílá-li Bůh na nás soužení, vezme, že má s námi nejlepší úmysly, že jsme Jeho vyvolenci. Zda nevíte, že všickni svatí a světice Boží kráčeli cestou utrpení, cestou křížovou? — A tím dosáhli také své odplaty.

c) A tážete se: Jaké pak i nám se dostane odplaty, odměny za trpělivé snášení křížů a strastí?

Víra sv. učí, že soužení trpělivě snášená jistojisté dojdou odměny.

Svým věrným apoštolům pravil Pán: »Vy se budete rmoutiti, ale zármutek váš obrátí se v radost,« jakož i sv. Pavel napsal: »Všeliká pak kázeň, když přítomna jest, nezdá se býti rastrotná, ale smutná; ale potom velmi pokojné ovoce spravedlnosti přinese těm, kteříž skrze ni pocvičeni byli.« Žid. 12, 11. A k Řím. 8, 18. napsal, »že utrpení vezdejší budou odměnou nevýslovnou odměněna: mám za to, že utrpení tohoto světa nejsou rovna budoucí slávě, kteráž se zjeví na nás.« — Vám všem předobře známo, co a kterak trpěli svatí a vyvolení Boží. I sv. Pavel běduje: »Odevšad trpíme soužení, ale nestýskáme si, protiventství trpíme, ale nebýváme bez pomoci zanecháni.« II. Kor. 4, 8.

Sv. Bernardin právem nazývá »utrpení branou k nebesům«, a učený Alvarez připodobňuje utrpení k zlatému kamení, které s nebe padá, aby lidstvo obohatilo.

Nenaříkej, neběduj, křesťane milý, musí-li noha tvá kráčet po cestě trnité, obkličuje-li tě odevšad soužení. Věz, že Bůh to s tebou míní nejlépe, a sesílá k tvé spáse strasti. Nevyhýbej se jim, trp zmužile, aby ti byl kříž žebříkem do nebe. Neboj se chopiti kříže, který tě dovede k trůnu věčnému. Není spásy, není naděje na život věčný, leč v kříži. A nesme jej trpělivě v životě, a odplata nás nemine na věčnosti. Amen.

Josef Baar, bisk. notář a farář v Putimi.

Řeči příležitostné.

Promluva u příležitosti sv. biřmování.

»Znamenám tě znamením sv. kříže
a biřmuji tě křížmem spasení. Ve
jménu Otce i Syna i Ducha Sv.«

Milí biřmovanci!

Nadešla vám slavná doba v životě vašem! Po čem dlouho jste toužili, toho v přítomné chvíli jste se dočkali. Nejdůstojnější Velepastýř a Otec váš ráčil dobrotivě přijíti, by sv. biřmování vám udělil.

Jakých milostí svátostí touto dosahuje křesťan, jest vám již povědomo: proto náležitě připraveni chcete ji přijati; věztež k závěrku jen ještě nyní: jakých povinností sv. biřmováním na se bíte.

P o j e d n á n í.

Milost Ducha Sv., která každému člověku jest nevyhnutelně potřebna, tak že bez ní nemůže člověk býti spasen, aniž činiti může, co by prospělo k obdržení života věčného, jest sice velmi mocná. Sv. apoštol Pavel, týž, který Kristu přemnoho duší získal a pro Něho přemnoho útrap a protivenství podstoupil a přetrpěl, napsal o ní: »Milostí Boží jsem, co jsem« I. Kor. 15, chtěje tím říci, že, cokolivěk dobrého a spasitelného on učinil, milost Boží v něm způsobila; než vězte, že milost Boží, ačkoli mocna jest, přece sama o sobě v člověku nepůsobí — nemůže — když člověk spolu s ní nepůsobí a nepříčiní se. »Milost Boží nebyla ve mně marna,« vyznává sv. Pavel dále. A proč nebyla milost Boží v něm marna? Protože s ní působil.

Tohoto spolupůsobení aneb příčinění s milostí Boží, kterou sv. biřmováním dosáhnete, jest nutně s vaší strany zapotřebí, ač nemá-li milost Ducha Svatého, která na vás vylita bude, marna býti.

Víru sv. přijali jste všichni na křtu sv. bez přispění svého. O křtu sv. přihlásili jste se k Církvě svaté a ku praporu Ježíše Krista, totiž k sv. kříži nevědomky — skrze rodiče, kteří vás ke křtu sv. poslali, a skrze kmotra svého křestného, jímž byl ten, kdo vás při výkonu křtu sv. na rukou držel.

Nyní hlásíte se k této Církvě sv. katolické a ku praporu Ježíše Krista vědomě a dobrovolně. Poznavše víru svou během let svých, zvláště ve škole, dostatečně, berete přijetím svátosti biřmování vědomě a dobrovolně na sebe povinnost tím závažnější, že víru svou — na křtu sv. přijatou nevědomky — nyní vědomě a dobrovolně vyznáváte a dle předpisů jejího žítí budete, jakož jste to už na křtu svém sv. skrze kmotra křestního Bohu slíbili. Víra, která vám křtem sv. byla vstřípena od Ducha Sv. jako dar Boží nadpřirozený, má nyní u vás stát se ctností, a ta stane se ctností, když ji vyznáváte a vše, co ona velí, zachováváte budete. Přijetím svátosti sv. biřmování osvědčujete vědomě a dobrovolně, že budete sv. víře, křtem sv. přijaté, věrni; že budete věrni trojjednému Bohu, v Něhož věříte a v Jehož jménu všelikou milost přijímáte, že věrni budete Bohu Otci, který vás stvořil, Bohu Synu, který vás vykoupil, Bohu Duchu Sv., který vás posvětil, že věrni zůstanete Církvě sv., která vás jako syny a děti Boží do svého lůna přijala, že budete věrni praporu Ježíše Krista, totiž kříži sv., na němž vykoupení věčné vám se stalo; že věrně plniti budete sv. přikázání Boží a nehlavnější přikázání lásky, že milovati budete Boha nade všechno a bližního svého jako sebe samého.

Abyste pak vždy věrně plniti mohli, co sv. víra, co Bůh a Církev od vás žádají, k tomu cíli Duch Sv. sestupuje k vám a silí vás milostí Svou.

Než, co platno by bylo, že Duch Svatý sestoupil na vás, kdybyste Ho zamítali?

Co platno by bylo, že světlo sv. víry rozžehl On v duších vašich, vy ale to světlo nenáviděli, a temnost, totiž nevěru, blud a hřích milovali, ne v světle Božím, ale v temnostech nevěry, bludu a hříchu a v převrácenosti srdce chodili?

Co platno by bylo, že Duch Sv. dal vám dar rozumu k poznávání svaté pravdy Boží a svaté vůle Jeho, vy ale byste před světlem tím oči uzavírali, sv. pravdu a sv. vůli Boží ani poznati nechtěli a ku sv. pravdě křesťanské srdcí svých zatvrzovali?

Co platno by bylo, že Duch Sv. dal vám dar moudrosti a rady, abyste věděli, co pro spásu duší svých byste měli volit a činit, čeho se střežit, chránit, varovat, abyste sobě i jiným věděli vždy dobře poradit, co by duším dobré a spasitelné bylo a zase co by jim bylo škodlivé a záhubné, — kdybyste vy zlomyslně Bohu a sv. vůli Jeho se protivili?

Co by platno bylo, že Duch Sv. dal vám dar síly a umění, byste uměli vždy, ve všech příhodách svého života, ať v radosti neb v žalosti, statečně, zmužile všechny překážky na cestě k spasení, všechna pokušení těla a světa přemáhati, všechna osidla a ná-

strahy odvěkého nepřítele svého znikati, kdybyste vy sami upřímnou vůli neměli, že to vše s milostí Boží činit budete ?

Co by platno bylo, že Duch Sv. dal vám dar pobožnosti, byste Boha modlitbou a skutky bohumilými chválili, a dar bázně Boží, byste se báli Boha dobrotivého a spravedlivého hněvat, kdybyste vy Jemu opovážlivě se rouhali, hříchy Ho uráželi a zlehčovali a vedli život křesťana nedůstojný, nectný ?

Marny by byly všechny tyto převzácné dary Ducha Svatého, a ta víra svatá, nejprvnější to dar Ducha Svatého, nadpřirozené toto světlo Boží a základ všech ctností, sotva by doutnala, — vyhasla, vymřela by. Víra beze skutků — mrtva jest. A mrtvá ta víra : mohla-li by vás pak spasit, vám života věčného dát ?

Písmo sv. přirovnává člověka často ke stromu, který dobré ovoce nésti má, a dokládá : »Každý strom, který dobrého ovoce nenese, vyfat a do ohně uvržen bude.« Mat. 7, 19. A Pán Ježíš, nebeský tento zahradník, žádá od břimovanců, aby též dobré ovoce nesli, t. j. aby ryze křesťanským životem osvědčovali, že Duch Svatý v nich jest a v nich ovoce Ducha Svatého působí dvanačtero, kteréžto jest : »láska, radost, pokoj, trpělivost, dobrotivost, mírnost, shovívavost, dobrota, věrnost, skromnost, střídmost, čistota.«

Totož jest ovoce, jež Duch Svatý působí v břimovancích a kteréž přináší každý, kdož svátost sv. břimování hodně, bez těžkého hříchu, s čistým a pobožným srdcem, s pravým úmyslem a s dobrým předsevzetím přijal a s Duchem Svatým s milostí Jeho spolupůsobí. Přinášejte i vy, milí břimovanci, toto ovoce Ducha Svatého a osvědčte tak, že Ducha Svatého a sedmero darů Jeho jste přijali; osvědčujte, že utvrzeni jste ve víře svaté, a proto osvědčujte ji při každé příležitosti křesťanskou kázní v přibytých svých, horlete o čest a chválu Boží ve veřejném životě svém, zvláště v rozhodných okamžicích, kdy nastává vám povinnost před nepřáteli víru svou ukázati a proslaviti; dokažte svým jednáním, že jste křesťany nejenom dle jména, ale i skutkem.

Svatí mučenníci v nejrozhodnější době života a smrti říkali : »Křesťané jsme a křesťany zůstatí volíme, nelze nám bůžkům obětovati.« Tak i vy vždy rozhodně na život a na smrt zastávejte, ať se jedná o cokoliv, co svatého a katolického jest; nedopusťte, by v pohanění přišla víra Ježíše Krista, sv. kříž Jeho ! Budiž vám to nejvyšší drahé a svaté, víc než nejdražší památka po nejmilejších přátelích vašich ! A ten dnešní den, v němž do počtu ne už jen dítek Božích jako při křtu sv., nýbrž do počtu, do řady samotných bojovníků Božích, Kristových nejen zde, ale i tam v nebi vřadění budete, budiž vám velepamátný ! Zapište si jej do svých modlitebních knížek, vštípte si jej ve svou paměť, ať nikdy naň nezapomenete. Na ten den každého roku obnovte slib věrnosti Bohu a sv. Církvi; nedejte se nikdy klamati svůdným pokaženým duchem tohoto světa aneb dokonce duchem zlým; Duch Boží, Duch Svatý, Duch Hospodinův necht jest vaším vůdcem, rádcem a těшитelem; Duch Boží necht vítězí v srdcích vašich, byste jednou

v poslední hodině to vědomí těšivé měli: »Dobrý boj jsem bojoval, víru jsem zachoval, a proto doufám, že mi dána bude na věčnosti koruna neporušitelná, koruna nehynoucí.« Amen.

P. Václav Čermák.

Začáteční promluva májová.

(Ukázka ze spisu: »Zdrávas Maria lékem naší doby« — 31 májových rozjímání. Napsal Fr. B. Vaněk, kaplan. Nákladem knihkupectví Rud. Ruppá v Pelhřimově. Cena 65 kr.)

První máj! Mnoho básníků opělo již ten krásný den, avšak žádný z nich všechno kouzlo toho dne nevystihl. Krásný to den, krásný celý měsíc máj! Ó, vím, že jste se těšili všichni na ten měsíc z celého roku nejkrásnější! Vím, že jste se těšili zase na zelené stromy, na píseň skřivánčí, na ty tisíce květů, z nichž jeden krásnější druhého, že jste se těšili na tu vůni, kterou naplňují a okouzlují stromy večery májové. Ale nejen vy jste se na ten krásný měsíc těšili, těšila se na něj také Panna Maria. A těšila se v něm ještě na něco krásnějšího, než jsou zelené stromy, těšila se ještě na něco drahocennějšího, než píseň skřivánčí, než bělostné, vůní naplněné květy, těšila se na — srdce vaše! Vy jste se dočkali, nač jste se v máji těšili — dočká se i Panna Maria?

1. Krásný dar podala Církev sv. Panně Marii, když za světla jí tento měsíc! Mezi sedmi dny v týdnu sobotu a mezi dvanácti měsíci květen. A právem! Neboť patří jí tento měsíc ze všech dvanácti v roce nejkrásnější, neboť i Panna Maria byla dle duše i těla ze všech lidí nejkrásnější, jak tvrdí spisovatelé církevní. A tak více než všechny ty jásavé hlasy ptactva, více než všechny ty květy okrašluje tento měsíc sama Panna Maria, Královna máje. A proto tyto veliké půvaby prvního máje vysvětluje básník takto: Za ranního jitra s prvními červánky letí velebná postava Královny máje, rozhazující květy na všechny strany. A před ní letí dva andělé: každý v ruce zvonec. A jeden zvoní: »Zdrávas!« a druhý: »Maria!« — A jiný básník opět líčí májové jitro takto:

A jitem májovým
zvony se chvějí
a srdce všech s nimi
radostně pějí:
»Ó plná milosti,
s Tebou jest Pán,
s Tebou nám ku spáse
Syn Boží dán —
Zdrávas Maria! ¹⁾

A tato krásná slova, jako v srdci básníka, budtež i v srdcích našich ozvěnou ještě krásnější pravdy, že Církev sv. zasvětila máj

¹⁾ VI. Šťastný, Hory a doly.

Panně Marii, že, kdo se raduje z květů a půvabů tohoto měsíce, nemá zapomenouti na Královnu těchto květů, tohoto měsíce, na Královnu máje, Pannu Marii! A aby Církev svatá dala každému v tomto měsíci příležitost uctívati Královnu máje, Pannu Marii, zavedla k úctě její pobožnost májovou v době nejpříhodnější, v době večerní, kdy po celodenní práci potřebuje každý oddechu, potřebuje pookřáti. A kde lépe by pookřál, než u Panny Marie, u života sladkosti, u Matky krásného milování?

2. Chci-li věnovati někomu něco, vybírám takový dar, jenž by mu byl milým. A jest pobožnost májová milou Panně Marii? Pobožnost májová je Panně Marii milou, vždyť jí věnujeme měsíc z celého roku a chvíle celého dne nejkrásnější. Jest jí milou tato pobožnost, vždyť jako každá matka plesá, když dítky její se k ní shromáždí, k ní se v oddanosti a lásce tulí — tak plesá i Matka nebeská. Jest jí milou tato pobožnost, vždyť při ní se ctnostní ve ctnosti utvrzují a hříšníci obracejí. Jen k jednomu příkladu obrátme zraky své! Slavný hudebník a skladatel Heřman Kohen byl židem a později zednářem a zapřísáhlým odpůrcem náboženství katolického. A z něho stal se katolík a největší ctitel Panny Marie. A co jej obrátilo? Jediná pobožnost májová, které byl r. 1847 v Paříži účasten a při níž, celou touto krásnou pobožností dojat a proměněn, si umínil, dáti se pokřtiti. To stalo se v chrámě Notredamském. Mezi diváky nezůstalo oka suchého, když odříkával vyznání víry. Sám Heřman Kohen píše o tomto okamžiku svého obrácení na víru katolickou takto: Viděl jsem nesmírnou nekonečnost a miliardy andělských hlav, obkličovaných stříbrnými oblaky a chvalo zpěvy nevýslovného kouzla zazněly. Uprostřed světla ještě jasnějšího stál trůn slávy, na němž seděl Ježíš Kristus se Svou nejmilejší Matkou po pravici. Panna Maria byla jako v záři sluneční, měsíc vznášel se u její nohou a její hlavu obkličovala koruna ze dvanácti hvězd.

Ctitelé Marianští! Z největšího nepřítele Panny Marie stává se v několika chvílích největší její ctitel. Není to obrácení zázračné? A pro nás tím důležitější, že jí dala Matka Boží nám tak patrně na jevo, jak milá jest jí pobožnost májová.

3. A protože je tato pobožnost májová Panně Marii tak milá, není divu, že jí dává takového požehnání, rozkvětu a rozšíření. Litanie, růženec, všechny tyto pobožnosti jsou starší, ale pobožnost májová, ač sv. Filipem Nerejským, dle jiných misionářským knězem La Lomiem teprve před sto lety zavedená, rozšířila se tak rychle po celém světě, že v tuto chvíli plní se chrámy po celém světě katolickém a ozývají se stále a naplňují krásným a svatým jménem Maria!

A tyto pobožnosti májové došly největšího rozšíření zvláště od r. 1815, kdy papež Pius VII. z moci sv. Petrovi a jeho nástupcům dané slovy: »Cožkoli svážeš na zemi, bude svázáno i na nebi, a cožkoli rozvážeš na zemi, bude rozvázáno i na nebi!« Mat. 16, 19. - udělil odpustky 300 dní všem těm, kteří po celý květen nějakým zpěvem nebo modlitbou Bohorodičku uctívají a

mimo to odpustky plnomocné v ten den máje, kdy svátost pokání a nejsvětější Svátost přijmou.¹⁾ A tak můžete, moji drazí, májovou pobožností sobě na té těžké a daleké cestě k nebi pomáhati. Komu z vás tedy opravdu záleží na spáse duše vlastní, nevynechejte dle možnosti v celém měsíci ani jedné pobožnosti! Dnes tak nebývalým počtem jste krásný začátek učinili — zdali pak všichni až do konce vytrváte? Do celého světa rozšířila se tato pobožnost — ať patří do tohoto světa mariánského i srdce vaše!

Přicházej sem každý: ctnostný, abys se příkladem vši ctnosti, Panny nejsvětější, povzbudil a v dobrém vytrval; přicházej sem zvláště každý, kdo v boji za spásu duše své podléháš nebo jsi snad už podlehl! Hleď, příroda se probouzí právě k životu! Kde mrazil sníh a led, rozkvétají nejkrásnější květiny! Každá travička se zazelenala, každý brouček povstal k životu — jen ty bys zůstal v smrti hřichu a lhostejnosti k Bohu a k Marii? V celé přírodě jásají zvuky vzkříšení, jen ve tvé duši by lkaly hrany hrobové? Vzpamatuj se a přijď sem najít ten pravý život, sem, na výsluní lásky Královny máje, u níž se budeme denně shromažďovati a rozjímati o krásné modlitbě: »Zdravas Maria!« Přijď s důvěrou a s nadějí! Snad není tvé srdce ještě zkaženější, než bylo Heřmana Kohena — a ten se obrátil a v slzách Královně máje za to děkoval, — tím spíše i roztaje brzy ledová kůra srdce tvého a také ty za to budeš děkovati, že vykvete v něm ten nejnežnější květ, květ lásky k Panně Marii, a s ním začátek nového, věčného máje, v němž každý, kdo se ho dožije, jest andělem a šťastným bez míry a bez konce. Amen. Fr. B. Vaněk, kaplan v Pelhřimově.

Promluva při oddavkách.

Ze všech pásek, jež lidi mezi sebou spojují, jest manželství páskou nejstarší a nejdůležitější. Písmo sv. vypravuje, jak Bůh na počátku stvořil prvního člověka. Poněvadž však Adam byl úplně samotný na zemi, pravil Bůh: »Není dobré člověku býti samotnému; učinmež mu pomoc podobnou jemu.« 1. M. 2. 18. I dopustil Bůh na Adama tvrdý spánek, vyňal jedno z jeho žeber a utvořil z něho ženu. Pak spojil Bůh oba a požehnal jim. Oni pak žili věrně pospolu po celý čas života svého, dělíce se nejprve o radosti rajske, později pak o útrapy tohoto slzavého údolí.

To bylo první manželství na zemi.

Manželství jest tedy nejstarší páskou, která lidi navzájem víže; manželství mělo původ svůj již na prvopočátku lidského po-

¹⁾ S. C. R. z 8. srpna 1859. -

kolení, a jest dílem Božím. Není tedy nějakým po předcích zděděným zvykem, ani nebylo zavedeno nařízením nějakého mocného panovníka nebo moudrého zákonodárce, nýbrž bylo ustanoveno Bohem Samým.

Drazí snoubenci! Uvádím vám to dnes na pamět, abyste poznali, jak úctyhodným jest dílo, jež nyní vykonati chcete. Chcete si před oltářem podati ruce k spolku manželskému, chcete vstoupiti ve stav, jež Bůh Sám založil a uspořádal. Nezapomeňte tedy nikdy, jak vznešeným jest jeho původ, a mějte vždy v uctivosti onu pásku, jež vás dnes na tomto posvátném místě spojí.

Stav manželský jest však ještě z jiné příčiny úctyhodným a posvátným. Dle učení sv. náboženství jest manželství jednou ze svatých svátostí, jedním z oněch tajemných úkonů, jimiž milost Boží do srdcí lidských se vlévá, jest obrazem vroucího spojení Ježíše Krista se svatou Církví, již miluje jako Svou líbeznou nevěstu, již si Svou převzácnou krví vykoupil. Proto píše sv. apoštol Pavel: »Muži, milujte manželky své, jakož i Kristus miloval Církev a vydal sebe samého za ni.« Ef 5. 25.

Manželství jest také ze všech pásek, které lidi mezi sebou spojují, páskou nejdůležitější. Máť zajisté veliký vliv jak na Církev a stát, tak i na jednotlivé rodiny a na snoubence samy. A vliv tento netrvá toliko po všecek život vezdejší, nýbrž zasahá až do věčnosti. Ano, osud, jaký manželé na onom světě míti budou, závisí zajisté mnoho na tom, koho si za průvodce životem vybrali, s kým nerozlučitelný spolek manželský uzavřeli.

Pročež jest to zcela v pořádku, když rozumní lidé na cestu k oltáři, kde oddáni býti mají, řádně se připravují, když nepodají si ruce jen tak lehkomylně, nýbrž dříve uvažují, zkoumají, a teprve po zralé úvaze ke knězi přistoupí, jenž od Církve sv. jest povolán, jich slavnostní vyjádření vyslechnouti a svazku jejich požehnati.

Nepochybuji ovšem, drazí snoubenci, že jste oba tuto zkoušku vážně vykonali, nepochybuji, že jste úmysl, který vás dnes do tohoto chrámu přivádí, teprve po zralé úvaze pojali. Nepochybuji, že jste se odhodlali vstoupiti ve stav manželský ze vzájemné náklonnosti, z upřímné lásky.

Proto také doufám, že váš společný život, který dnes začínáte, bude šťastným, že vám na pouti vaší pozemské pokvete štěstí a spokojenost. Doufám, že vy i vaši příbuzní na tuto hodinu vždy jako na hodinu štěstí se upomenete. Neboť jsem přesvědčen, že vaše nynější láska nikdy nevychladne, jsem přesvědčen, že vždy budete se navzájem ctíti a přání a potřeby druhého pozorně vyplňovati. Jsem přesvědčen, že budete míti k sobě vzájemnou, pevnou důvěru, která jest základem manželského štěstí. Obzvláště však budete se snažiti pásku svornosti, která dnes vaše srdce spojuje, vždy úžeji a pevněji přitahovati i malé oběti přináseti, vyžaduje-li toho potřeba nebo jen i přání druhého.

Než, ku šťastnému manželství potřebujete ještě něčeho, než co vlastní dobrá vůle vykonati může, potřebujete ještě něčeho,

než co vrtkavá štěstěna vám poskytnouti může: potřebujete pomoci s nebes, požehnání s hůry. Písmo sv. praví Ž. 126: »Nebude-li Hospodin stavěti domu, nadarmo pracují ti, kteří stavějí jej.«

Nezapomeňte nikdy na tato slova a očekávejte štěstí a spokojenost jen s hůry, jak sv. Jakub píše: »Všeliké dání výborné a všeliký dar dokonalý s hůry jest.« Jak. 1, 17. Neopomeňte tedy i ve svém novém stavu pilně se modliti a náboženských úkonů se účastniti, jmenovitě chrám Páně pilně navštěvovati a svátosti přijímati.

Za našich časů jest velice mnoho nešťastných manželstev. Jest velice mnoho mužův i žen, kteří si říci musí, že se trpce zklamali, že by bylo bývalo lépe, kdyby se vůbec nebyli ani poznali. Odkud pochází tento smutný úkaz? Čím stává se stav manželský mnohým stavem strastiplným? Jest ovšem příčin více, které soužení v manželství působí, avšak první a největší příčinou jest, že jeden nebo druhý manžel nemá náboženství, že plamen víry již dávno v jeho duši uhasl.

Pročež považujte za hlavní úlohu svého pospolitého života, plamen náboženství vzájemnou pobídkou a příkladným životem v sobě vždy více rozněcovati. Pán Ježíš budiž prvním hostem na vaší svatbě, budiž však také vašim ustavičným přítelem a rádcem, pak zajisté požehnání Božího v hojné míře se vám dostane.

Nyní pak chci váš slavnostní slib vyslechnouti a spolek srdcí vašich požehnáním Církve sv. upevniti. František Židlický.

Listy katechetické.

Naturalismus a rationalismus.

Dle P. Roha S. J. podává Prokop Holý, kaplan v Pfibrami.

Jeden oddá se hmotnému výdělku a rozvíjí svou mohutnost poznávací jen v tomto oboru, — jiný zasvětil život svůj práci duševní. Ale tento obor jest nesmírný, — a, chce-li tu kdo něco kloudného vykonati, musí se obmeziti na jedno nebo druhé odvětví vědy; všecko — neví nikdo.

Ale jak rozdílný jest rozum, — ne při různých lidech, ale u jednoho a téhož člověka, — i v těch nespočetných stupních rozvoje! Jak jinaký u školáka, jinaký u učence! — A přece musí každý člověk v různých dobách svého života užívati právě toho rozumu, toho souhrnu poznatků, jež právě má. Je tudíž nerozumno, staví-li svůj rozum na některém z těch stupňů, tedy v některém okamžiku svého života, za nejvyššího soudce, t. j. jestliže vše, co nyní za pravé neuznává, zavrhuje jako nepravé.

Či snad jeho poznání dělá pravdu? — Co by toho bylo pak nepravého pro dítě, co je pravdivým pro muže!

Není to tudíž nesmysl aneb aspoň hrubé nedorozumění, staví-li kdo odůvodněnou víru jakožto protivu rozumového vědění, — a má-li za to, že tím jest rozumnějším, čím méně věří?! Člověk jesti schopen i reflexivního a prostředecného vědění, — a proto i víry! Máš-li po svědectví lidí hodnověrných něco za pravé, čeho's sám neviděl, pak poznáváš skrze jejich rozum a nabýváš tak prostředecné známosti pravdy, — kdežto při vlastním vědění bezprostředně sám sobě věříš.

Kdo tedy zavrhuje ze zásady rozumnou, t. j. dobře odůvodněnou víru, ten musí důsledně zavrhovati i všeliké vědění; leč by v bezedné zpupnosti chtěl, aby toliko jeho rozum platil za souhrn vědění. Víra, k níž přilnuli jsme svou přirozeností, způsobila, že jsme ve svém dětství přijali to, co nám bylo neznámo, na slovo rodičův a vychovatelů za pravé, a tak dospěli jsme

ku vlastnímu poznávání. Nemožnost, abychom všechno sami od sebe poznali, nutí nás, že po celý život svůj v různých věcech věříme odborníkům. Rozumná tudíž lidská víra jest počátkem i dokonáním všelikého přirozeného lidského vědění.

Jak pak ale je to s poznáním věcí božských? Postačí tu náš rozum úplně? Církev učí, že každý člověk, který dospěl úplného užívání rozumu, z pohledu na díla Boží správně soudí na jsoucnost, moudrost, moc, dobrotu a spravedlnost Boží, dalšími pak závěry na odplatu zlého i dobrého v onom životě, a tudíž i na nesmrtelnost duše i na svobodu lidské vůle. Učí tedy, že jest nějaké přirozené poznání, znalost nejen vlastností přírody i člověka, ale i poměrův a vztahů mezi Bohem, světem a lidmi; učí tedy, že jest nějaké přirozené náboženství, — totiž souhrn pravd a povinností, jichžto poznání a plnění činí rozum i vůli lidskou božské podobnými, a tak Boha s lidmi spojuje ¹⁾ Tyto pravdy a povinnosti odvozuje však rozum lidský z přirozenosti Boha a člověka. Poněvadž však rozum jest mohutností, poznati základ věcí a tak i samy věci poznávati, základem však všech věcí jest Bůh: jest náboženství člověku tak vlastní jako rozum. Proto jmenovali už pohanští mudrci člověka brzy: nábožné, brzy: rozumné zvíře, — a bezbožectví tudíž jest: bezrozumnost!

Naskytne se však otázka, stačí-li rozum, jsa sobě sám ponechán, úplně, aby stanovil náboženství, t. j. náboženské pravdy a povinnosti? Rationalisté to tvrdí, křesťané to popírají.

Rationalisté říkají: Bůh jest nám ze svých děl dostatečně znám; a právě tak i člověk. Rozum může tedy vzájemné jejich vztahy určovati.

Ale křesťané odpovídají: Arciť může rozum, jak nahoře pověděno, poznávati mnohé pravdy o Bohu i o člověku a mnohé povinnosti z toho plynoucí; ale z toho nenásleduje, že může poznati náboženské pravdy a povinnosti všechny. Nebudeme zde vyšetřovati, co čistý rozum ²⁾ sám o sobě, absolutně zmůže; jednat se tu jen o skutečnou možnost, kterou lze zkušeností i dějinami dokázati, a sice během života a za jiných skutečných podmínek. A tu musíme rationalistům odporovati. Ani z toho, že může rozum, — abychom nejprve přirozený pořádek měli na zřeteli, — neurčité množství pravd o Bohu a člověku i některé z toho plynoucí pravdy poznávati: nenásleduje přece ještě, že by poznati mohl všechny pravdy a povinnosti nutné ku snadnému a jistému dosažení určení člověka pro tento i onen život, a sice se žádoucí určitostí, jasností a rychlostí. Veliká kniha přírody arci obsahuje

¹⁾ Podle výkladu Lactantiova religio — náboženství jest od latinského religare = opět spojití. Stvořením jest člověk s Bohem spojen jako dílo s umělcem; uznáváje poměr a plně povinnosti, z poměru toho plynoucí, spojuje se člověk dobrovolně opět s Bohem a odnáší, vztahuje sebe i všechno své k Bohu jakožto k poslednímu svému cíli a ku zdroji všeho.

²⁾ Rationalisté pouštějí to hloupé srdce, které rozumu dělává zhusta obtíže, zcela mimo svět a na život lidstva dívají se jen tak, jak se rozvíjí v jejich pracovnách.

vznešené zjevení Boží, ale v určitých slovech řeči lidské psána není; naopak, ve znameních i obrazech. Je tudíž vystavena mnohonásobným i navzájem si odporujícím výkladům. Jest otevřena vždy očím všech lidí i národů, zůstává vždycky stejná: a přece co výkladů sobě odporujících o ní bylo psáno: Jedni četli v ní o Bohu jediném, Stvořiteli všech věcí; jiní prý tam našli nespočetná, hrozná božstva; a opět jiní nenalezli v ní boha žádného!

Určitý, autentický výklad jeví se tu tedy velice žádoucím. Věru, jak ukazují se lidem dějiny se vzhledem na náboženství! Jaká tu roztříštěnost, jaké odpory, jaké — ohavnosti! A to právě u národů ve vědách a umění nejslavnějších! A to nejen u lidu, ale i u vůdců jeho!

Která pošetilost, ptal se už Cicero je tak veliká, aby s ní některý filosof nevyrukoval?

Jediná jest pravda, jediný zákon mravní, jedno právo, ale kde nalezneme je uznány, jakožto jediné toliko? Jednota Boží, která se nám zdá tak rozumnou, — kde je zachována? — Jen tam, kde vytrvala autorita božského, nadpřirozeného zjevení. Národové, kteří se od tohoto zjevení odtrhli, jsou modloslužebníky. Kdo mezi námi křesťany zavrhuje rozum, ten zbožňuje za to přírodu, klaní se bůžkům čili fetišům svého vlastního srdce a rozlučuje tak pojem jediného Boha právě tak jako celou společnost lidskou v bídné, ubohé, sobecké atomy.

Náboženství však svou podstatou je pouto, jež lidi spojuje s Bohem, — to jest: náboženství musí spojovati lidi nejen mezi sebou navzájem, ale i s Bohem jakožto počátkem, střediskem a cílem jich. Mimo to musí však pouto ono objímati Boha i všechny lidi zároveň. Bůh však jest nezměnitelná pravda, nezměněná svatost. S Ním spojen jsi rozumem svým, smýšlíš-li tak jako On; s Ním spojen jsi vůlí, miluješ-li či nenávidíš to, co miluje či zavrhuje On. Neomylný, nezměnitelný Bůh jest však vždy také pravda sama; nekonečně svatý Bůh miluje jen to, co opravdu, samo o sobě jest dobré a svaté. Tvůj však rozum a tvá vůle podrobeny jsou bludu a klamu. Nezaviněný blud, jakož i nepřemožitelná nevědomost nečiní tě arci pozitivně trestuhodným, poněvadž pozitivní trest patří toliko na pozitivní vinu; ale blud a nevědomost, i jsou-li nezaviněny, jsou vždy neštěstím, zlem.

Blud nemůže ti nikdy prokázati takové služby jako pravda; nevědomost nenahradí nikdy vědění. Kdybys tu sebe poctivěji k dílu přistupoval, držel-li se rozum tvůj bludu a vůle tvá dobra toliko zdánlivého: pak nikdy neshodue se rozum tvůj a vůle tvá s rozumem a vůlí božskou, nejsi spojen s Bohem, nejsi v pořádku. A přece závisí všechno tvé pravé, zvláště pak věčné štěstí zcela a jen na tomto pořádku, na tomto spojení, na této shodě s Bohem. Z toho pak je takofka makavě patrné, že pouhé domněnky a pravděpodobnosti, byť vůle byla sebe poctivější a upřímnější, v náboženství nepostačí. Neboť, ježto má náboženství zprostředkovati naši věčnou blaženost, tož musíme v náboženství se-

tkati se právě s tím, co před Bohem jest pravé a dobré. Kdo však jiný může nám to říci, leč jediný Bůh?

Pouto náboženství musí dále objímati všechny lidi, aby je, ani všichni mají tutéž přirozenost lidskou a tytéž vztahy k Bohu, mezi sebou i s Bohem spojilo. Smí však se tu zbudování všech náboženských pravd a povinností ponechati rozumu každého jednotlivce? Má každý člověk k tomu potřebných schopností?

Mají všichni lidé čas i chuť, celý život svůj, — tak jako poměrně málo učenců mezi námi — věnovati zkoumání pravdy a práva? Kdy pak asi byl by každý s tímto zkoumáním u konce, čili: kdy byl by hotov s náboženstvím svým? Zeptej se jen někdy některého opravdového učence, třeba kmeta, je-li už hotov. A přece potřebuje člověk již v dětinství svém i v jinošství svém nějakého hotového náboženství, jež by stálo před ním jakožto vychovatel a karatel, plný vážnosti, úctu budící. Může to býti náboženství, jež by si sám зробil? — Tak jako rozvoj člověka jest postupný a často velice nedůsledný: kolik asi podob prodělalo by náboženství jednotlivého člověka za celý život jeho? Sestává snad člověk toliko z rozumu? Nemá také vášně, převrácené pudy? A tyto by na názory jeho neměly účinku nižádného? — A kdyby i pravdu i povinnost jasně a zřejmě poznával: má také tolik síly, aby podle poznání tohoto povždy jednal?

(Pokračování.)

Umučení Páně.

Píše Jan Nep. Jos. Holý.

Svatí rozjímalí často o umučení Páně a čerpali z tohoto rozjímání jakožto z nedoběrné studnice pravdu a poučení pro svůj život. I katecheta najde zde mnoho vděčné látky pro vyučování dítek. Na příkladech snáze se naučí pravdám sv. náboženství, krátce v katechismu obsaženým. Krátkými tahy naznačím zde dosti hojné a vhodné látky. Nechť si katecheta dle svého dobrozdání to neb ono z toho vybere!

I. Příběh o Ježíši na hoře Olivetské nás učí:

1. Ježíš trpěl nikoli jako Bůh, nýbrž jakožto člověk na duš (Smutná jest . . .) i na těle (krví se potil).

2. Proč trpěl, proč se krví potil?

a) Viděl všechna muka před Sebou.

b) Viděl před Sebou všechny hříchy celého světa. Z toho vidíš, jak ošklivý a ohavný jest hřích. Co jest hřích? Proč je hřích největším zlem?

3. Kristus ve své úzkosti hledal útěchu u lidí, u apoštolů a u Boha. Lidé Ho opustili, spali, ale Bůh Ho posilnil, potěšil. I my v úzkostech a strastech můžeme hledati útěchu u lidí, u ro-

dičů, bratrů, přátel, ale ti nás často opouštějí; nejlépe je hledati útěchu u Boha.

4. Kristus nás učí modliti se.

Pozdvihl mysl Svou k Bohu nábožně. Co jest modlitba? Otázka v novém velkém katechismu 258.

Ježíš se modlil, aby prosil Boha za odvrácení kalichu utrpení, aby prosil Boha za dobrodiní a milosti. Proč se modlíme? Otázka 259.

Modlitby jest nám třeba, neboť nás Pán Ježíš na hoře Olivetské příkladem Svým modliti se učil. Otázka 261.

Kristus při modlitbě myslil na Boha, všeliké roztržitosti se varoval, vždyť celou mysl měl upjatou v modlitbě, že se krví potil. Modlil se nábožně. I my se máme modliti nábožně. Kdy se modlíme nábožně? Otázka 266.

Kristus poklekl na kolena, ponížil se před Bohem, modlil se pokorně. I my se máme modliti pokorně. Kdy se modlíme pokorně? Otázka 267. Tak se modlil publikán, naproti tomu fariseus se pokorně nemodlil.

Kristus při modlitbě s jistotou očekával, že Ho Pán Bůh vyslyší, modlil se důvěrně. Tak se modli i ty! Kdy modlíme se důvěrně? Otázka 268.

Kristus děl: »Ne má vůle, ale Tvá buď!« Úplně ponechal nejsvětější vůli Boží, kdy a jak Ho vyslyší. Modlil se s odevzdaností do vůle Boží. Když se o něco modlíš, ponechej rovněž vše úplně nejsvětější vůli Boží. I ty se můžeš modliti: »Otče, možno-li, odejmi tento kalich, toto utrpení, tuto nemoc ode mne,« ale vždy také dodej: »Ne má vůle, ale Tvá buď!« Tak se budeš modliti s odevzdaností do vůle Boží. Kdy se modlíme s odevzdaností do vůle Boží? Otázka 269.

Kristus tutéž modlitbu opakoval třikráte, nepřestal se modliti, byť Ho Bůh hned nevyslyšel. Když nás Bůh hned nevyslyší, nemáme přestat se modliti, máme tutéž modlitbu třikrát i vícekrát opakovati. Sv. Monika opakovala tutéž modlitbu dlouhá leta, než ji Bůh vyslyšel. Modlila se po příkladu Ježíše Krista vytrvale. Tak vytrvale modli se i ty! Kdy se modlíme vytrvale? Otázka 270.

Jak se máme modliti? Nábožně, pokorně, důvěrně, s odevzdaností do vůle Boží a vytrvale. Kristus pravil: »Pozůstaňtež tuto a modlete se se mnou!« Tato slova mluví Kristus i k nám. S Ním se máme modliti, s Ním v modlitbě se spojit. Ale chybovali bychom, kdybychom při modlitbě poukazovali na své dobré skutky, na své zásluhy, jako fariseus poukazoval při modlitbě na to, že se postíval dvakráte za týden a že dával desátky ze všech věcí, kterýmiž vládnul. Chybovali bychom také, kdybychom důvěru svou ve své dobré skutky a zásluhy skládali. Při modlitbě poukazujme spíše na zásluhy Ježíše Krista, těch se dovolávejme a všecku svou důvěru v ně skládejme. Tak se budeme modliti ve jménu Pána Ježíše. Kdy se modlíme ve jménu Pána Ježíše? Otázka 265.

Oč se máme modliti? Máme se modliti o to, co jest ke cti a chvále Boží. Když by se někdo modlil o něco, co by bylo hříchem, co by bylo proti cti a chvále Boží, nemodlil by se náležitě, Bůh by ho také nevyslyšel. A kdyby se jiný modlil o něco, co by ho přivedlo do záhuby věčné, do pekla, co by nebylo k jeho spasení, také by se nemodlil náležitě, Bůh by ho také nevyslyšel. Máme se tedy modliti o to, co jest ke cti a chvále Boží a k našemu spasení. A když se budeme modliti o to ve jménu Pána Ježíše nábožně, pokorně a důvěrně, s odevzaností do vůle Boží a vytrvale, budeme se modliti náležitě. Otázka 264.

Kdykoli se za něco modlíme náležitě, býváme vždycky vyslyšeni. Otázka 265.

5. Kristus byl milý Syn Boha Otce, a přece Ho nechal Bůh trpěti a umřít. Když musíš i ty trpěti, nemysli, že Bůh tě zavrhl. Již přísloví staré praví: »Koho Bůh miluje, toho křížkem navštěvuje.« Mysli raději na Krista Pána a řekni si: »Bůh Ho miloval, a přece Ho nechal trpěti. Kristus trpěl nevinně, já trpím přece za své vinny. Kristus trpěl o mnoho více nežli já, co jest mé utrpení proti Jeho utrpení?« Když takto v utrpení budeš uvažovati, budeš je snášeti trpělivě, ano i útechy v něm naléztí můžeš, a Bůh tě bude více milovati, bude mítí na tobě větší zálibení, získáš si větších zásluh.

6. Pokušení. »Bděte a modlete se, abyste nevešli v pokušení!« Co máme činiti, abychom nevešli v pokušení, abychom v ně nesvolili? Jak zní šestá prosba otčenáše? Zač v ní prosíme? Odkud pochází pokušení? Proč dopouští Bůh pokušení? Otázka 298, 299, 300 a 301.

II. Příběh o zajetí Ježíše nás učí:

1. Kristus jest pravý Bůh.

a) Když Kristus řekl: »Ját jsem,« byli lidé jako omráčeni a padli k zemi. Důkaz to Božství Kristova.

b) Kristus učinil zázrak, uzdraviv ucho Malchovo.

c) Kristus ukázal, že je vševědoucí. Neboť předpověděl, že Ho Jidáš zradí a učenníci opustí. To se také skutečně stalo.

2. Kristus byl dobrotivý.

a) vůči Jidášovi: »Příteli, nač jsi přišel? . . .«

b) vůči 11 apoštolům: »Nechtež těchto, ať odejdou!«

c) vůči Malchovi, uzdraviv ho.

3. Ježíš trpěl dobrovolně; když lidé jako omráčeni padli k zemi, mohl odejít; kdyby byl chtěl, byl by Mu Bůh Otec poslal na obranu nesčíslné anděly; podal Sám ruce Své k svázání. To vše ukazuje, že trpěl dobrovolně, z lásky k nám. I sluší se, abychom i my Kristu Pánu dobrovolně a z lásky sloužili.

4. Jidáš hřešil přetvářkou. Pravil: »Zdráv buď, mistře.« mluvil, jakoby byl přítel Krista Pána, ano políbil Ho jako přítele, mluvil tedy a stavěl se jako přítel. byl však nepřítel, zrádce, chtěl Krista tímto znamením zraditi. Mluvil a jednal jinak než smýšlel.

Kdo jinak mluví a jinak jedná než myslí, hřeší přetvářkou. Lže skutkem. Hřeší proti osmému Božímu přikázání. Kdo se přetváří, je jako Jidáš. Otázka 457.

III. Příběh o Ježíši před Annášem a Kaifášem nás učí :

1. Ježíš jest Bůh. Přisahou pravdu tu Kristus před Kaifášem, Svým představeným, stvrzuje, ačkoli ví, že pro tuto pravdu bude musiti zemříti.

2. Kristus nás učí tichosti. Když Ho služebník pěstí v tvář udeřil, nemstil se. Tak i my máme všelikou mstivost potlačovati a veškerá hnutí nespravedlivého hněvu a nevole krotiti. K tomu nás vybízí Sám Kristus slovy: »Učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorný srdcem.« Otázka 823.

3. Křivá svědectví mluvili svědci proti Kristu. Neboť před soudem vědomě vypovídali, co nebylo pravda. Co znamená: křivě svědčiti? Otázka 455. V kolikátém přikázání se to zapovídá? Co se zapovídá v osmém přikázání Božím? Otázka 454.

4. Kaifáš pravil: »Nyní jste sami slyšeli rouhání jeho.« Kdo se Bohu rouhá? Otázka 387. Kristus se Bohu nerouhal, neboť nemluvil potupně ani o Bohu, ani o Jeho svatých, ani o svatých věcech. Mluvil by potupně o Bohu, kdo by se vydával za Syna Božího, ač by jím v pravdě nebyl. Kristus byl však v pravdě, skutečně Syn Boží; když tedy řekl, že je Syn Boží, mluvil pravdu, nemluvil potupně o Bohu, nerouhal se.

5. Kristus bral Boha za svědka skrze náležitou přísahu, tím světil jméno Boží. Otázka 393. Přísaha ta byla náležitá, neboť ji Kristus učinil, poněvadž Mu ji řádná vrchnost duchovní (Kaifáš) poručila, protože se jednalo o věc důležitou a v sobě samé dobrou, protože jistě věděl to, nač přísahal, jistě věděl, že je Syn Boží.

6. Když vědomě hřešíme, bijeme ve tvář Ježíše Krista. Otázka 765.

IV. Příběh o Petrově zapření a Jidášově zoufání nás učí :

1. Ježíš je vševědoucí. Jeho předpovědění o Petrově zapření úplně se splnilo.

2. Hříchy Petrovy :

a) Lež: »Neznám ho.« Otázka 456.

b) Zapření víry v Boha — Krista. Otázka 393 č. 2:

c) Křivá přísaha. Otázka 389.

Proč je křivá přísaha hříchem velmi těžkým? Otázka 390.

3. Příčiny pádu Petrova :

a) Nevaroval se příležitosti ke hříchu. Otázka 672 a 674.

b) Spoléhal příliš na sebe.

Z toho se uč varovati se darebných kamarádů, společností, a nespoléhej příliš na sebe, pros Boha o posilu!

4. Obrácení Petrovo je dílem milosti Boží. Milostí pomáhající osvítit Bůh jeho rozum, pobídl a posílil jeho vůli, by řádně se ze svého hříchu kál, a milostí posvěcující udělil mu Bůh nový, nadpřirozený život, od hříchu ho očistil, posvětil a Bohu milým učinil. Této milosti Petr neodpíral, nýbrž ochotně ji přijal a s ní věrně spolupůsobil. A jako Petru, tak uděluje Bůh každému člověku milost pomáhající, ale tato milost nepůsobil sama naše spasení. Zopakuj při tom učení o milosti otázka 508 až 522!

5. Lítost Petrova byla:

- a) vnitřní,
- b) nade všechno,
- c) obecná,
- d) nadpřirozená.

Zopakuj při tom učení o lítosti. Otázka 649.—670.!

6. Kristus dobrotivý vůči Petrovi, nevytýkal mu poklesek, jen pohledem pohnul jeho srdcem i přes jeho hřích ho učinil po vzkříšení nejvyšším pastýřem.

7. Lítost Jidášova nebyla pravá, nebyla hlavně nadpřirozená, nebyla spojena s důvěrou, že Bůh odpustí.

8. Rovněž i jeho vyznání: »Hřešil jsem« mu nepomohlo; kdyby se byl zkroušeně vyznal Kristu Pánu, aby mu odpustil, byl by odpuštění hříchů svých zajisté dosáhl. Máme-li my dojíti odpuštění hříchů, musíme zkroušeně spáchané hříchy vyznati — tomu, kterého Kristus Pán k tomu ustanovil: Komu hříchy atd. — knězi ke zpovídání zplnomocněnému, bychom od něho rozhřešení — odpuštění hříchů — dostali. Otázka 676.

9. Jidáš prohřešil se zoufalstvím, neboť se veškeré důvěry v Boha vzdal a se domníval, že mu Bůh již nemůže nebo nechce odpustiti. Otázka 361.

10. Jidáš sám si vzal život, byl samovrah, tím se dopustil velmi těžkého hříchu. Proč? Otázka 423.

11. Příčiny pádu Jidášova:

a) Lakomství. Otázka 776. Proto je to také hlavní hřích. Co z něho pošlo u Jidáše? Dle otázky 777.

b) Protivil se stále milosti Boží. Otázka 518.

12. Dábel nám před hříchem ukazuje a líčí jej v krásném světle, po hřichu ukazuje jeho ošklivost a chce nás svést k zoufalství jako Jidáše.

13. Ukaž, co v tomto příběhu Kristus Pán trpěl.

V. Příběh o Ježíši před Pilátem a Herodesem nás učí:

1. Ježíš trpěl trpělivě, byv veden od jednoho soudce ke druhému.

2. Trpěl nevinně i dle doznání Pilátova.

3. Jest králem a to nejvyšším králem lidstva, neboť je Syn Boží a má proto s Bohem Otcem vše společné, i všemohoucnost, Sám také řekl: »Dána je mi všeliká moc na nebi i na zemi«; je také proto králem všeho lidstva, protože za všechny lidi prolil

Svou krev. Jsme tedy Jeho poddanými, rádi, dobrovolně se Mu poddávejme a zasvěcujme! Srovnej encykliku Lva XIII. o zasvěcení veškerého lidstva božskému Srdci Páně!

Zvláště však jest Jeho královstvím, říší svatá Církev obecná. Jest ve světě a pro svět, ale není z tohoto světa, jest z nebe, jest to říše pravdy a božské milosti. Když stál Kristus před Pilátem, byla tato říše ještě velmi skrovná, ale od té doby dobyl Kristus mnoho zemi a národů na celé zemi pro svou říši — nikoli mocí zbraně, nýbrž křížem. Kříž jest žezlo, jímž Kristus jakožto král panuje. Také nezaložil Kristus Církev k nějakému světskému účelu, nýbrž aby vedla lidi k věčnému spasení, do nebe. Otázka 215.

VI. Příběh o bičování, trním korunování Ježíše nás učí:

1. Ježíš byl bičován, trním korunován, to trpěl na těle. Otázka 149.

2. Kdo odsoudil Pána Ježíše na kříž? Otázka 149.

3. Kdo obžaloval Pána Ježíše u Piláta? Otázka 150.

4. Kdo je tedy vinen na umučení Páně? Pilát, židé, zvláště nejvyšší kněží a zákonníci, i my sami svými hříchy.

5. Pro co byl Pán Ježíš bičován? Zvláště pro hříchy nečistoty stál Kristus obnažen před jinými, pro hříchy těla byl na těle bičován.

6. Byl trním na hlavě korunován pro naše hříšné myšlenky a žádosti. Posmívali se Mu, ponižovali Ho, protože jsme se povyšovali, pro naši pýchu. Proto právem se modlíme: »který z a n á s bičován byl, který z a n á s trním korunován byl.«

7. Nevinnost Krista doznává Pilát i při odsouzení slovy: »Nevinen jsem krví tohoto spravedlivého!«

8. Nedbej příliš mnoho ani na hanu ani na chválu lidskou! Před několika jen dny židé Krista při slavném vjezdu oslavovali, a nyní volají: »Ukřižuj ho!«

VII. Příběh o ukřižování nás učí:

1. Kříž je znamením našeho spasení.

2. I my máme svůj kříž nésti, je to nutné a záslužné.

3. 14 zastavení křížové cesty.

4. Tajemství bolestného růžence.

VIII. Příběh o smrti Páně nás učí:

1. Ježíš je Bůh Syn:

a) »Otče, odpusť . . . Otče, do rukou Tvých.«

b) Slova setníkova pod křížem.

c) Zázraky při smrti.

2. Význam utrpení a smrti Páně dle katechismu. Otázka 151., 152., 153., 155., 156. a 157.

3. Ježíš je naším prostředníkem a přímlovčím u Boha Otce: »Otče, odpusť jim!«

4. Ježíš nás učí milovati nepřátele: »Otče, odpusť!«

5. Ježíš nás Svým příkladem učí ctít, milovat rodiče, o ně se starati, Marii za naši Matku považovati, ji jako Matku uctívati a vzývati.

6. Sedmibolestná P. Marie.

7. Svatý týden.

IX. Příběh o položení Ježíše do hrobu nás učí:

1. Duše Pána Ježíše sestoupila do předpekli. Otázka 158., 159., 160. a 161.

2. Kdo pochoval tělo Ježíšovo? Otázka 154.

3. Božské Srdce Páně: Jeden z vojáků otevřel bok Jeho kopím.

B. Naznačiv pravdy náboženské, vyplývající z umučení Páně dle pořadu biblické dějepavy, naznačím také krátce pravdy náboženské dle pořadu nového katechismu.

Kříž: otázka 33.—36.

Z vlastností Božích učíme se zvláště spravedlnosti Boží (za hřích trpěl Ježíš), dobrotivosti Boží (Tak Bůh miloval svět . . .), věrnosti Boží (splnil zaslíbení v ráji).

Smrt Kristovu zavinil hlavně hřích Adama a Evy, proto lze opakovati o nich otázky 94.—107.

Kdo jest Ježíš? Otázka 109.

Proč je naším Vykupitelem? Otázka 111.

Proč se stal Syn Boží člověkem? Otázka 118.

Proč se nazývá naším Pánem? Otázka 119. Srovnej, co zde bylo řečeno o Ježíši jakožto králi při příběhu o Pilátovi 3.

Odkud víme, že Ježíš je Syn Boží? Otázka 120. Zde srovnej II. 1.; III. 1.; IV. 1.; VII. 1.

Předpovědění proroků o utrpení a smrti Kristově se splnila. Otázka 122. odst. 2.

Zázraky a proroctví Kristova. Otázka 139.—142. Srovnej zde II. 1. b); IV. 1.; VII. 1. c).

Čtvrtý článek víry celý.

Z pátého článku otázky 158.—161.

Z osmého článku otázka 183. Viz zde o Petrovi a Jidášovi!

Církev sv. je říší Kristovou: Království mé není z tohoto světa. Viz zde V. 3.

O modlitbě viz zde I. 4.

O pokušení viz zde I. 6.

Růženec otázka 322.

Křížová cesta 323.

Láska k nepřátelům otázka 339. Zde VII. 4.

První přikázání Boží:

1. Víra: Setník pod křížem.

Nevěra: Židé přes veliké zázraky Páně.

2. Naděje: Lotr na pravici: »Pane, vzpomeň si na mne!«
Jidáš si zoufá.

Petr přliš v sebe důvěruje.

3. Láska: Ježíš k nepřátelům.

Druhé přikázání Boží:

Petr zapírá Krista, křivě přísahá; Kristus náležitě přísahá a nerouhá se Bohu.

Třetí přikázání Boží:

Těla zemřelých nesměla zůstati přes den sváteční na kříži.

Čtvrté přikázání Boží:

»Ejhle, matka Tvá...«, Ježíš poslušen vrchnosti světské i duchovní (Pilát, Kaifáš).

Páté přikázání Boží:

Samovražda Jidášova, ukřižování Páně, nenávist a závist židů oproti Ježíši, sluha Annášův, Petr a Malchus.

Šesté přikázání Boží:

Kristus bičován pro hříchy nečistoty.

Sedmé přikázání Boží:

Jidáš získal peníze nepočestně.

Osmé přikázání Boží:

Petr lhal, Jidáš se přetvařoval, fariseové byli pokrytci, hřešili křivou obžalobou, křivým svědectvím, pomluvou.

Deváté a desáté přikázání Boží:

Pro hříšné myšlenky a žádosti Kristus trním korunován.

Třetí přikázání církevní:

Pátek a čtyřicetidenní půst na památku umučení a smrti Páně.

Čtvrté přikázání církevní:

Před utrpením ustanovení nejsvětější Svátosti.

Páté přikázání církevní:

V době památky na umučení Páně nesluší se hlučné radovánky.

O milosti viz Petr a Jidáš.

O lítosti a zpovědi rovněž.

Zloba hříchu otázka 765. — zvláště z umučení Páně.

Pýcha: Pro pýchu naši Kristus ponížen.

Lakomství: Jidáš.

Závist: Zákonníci.

Nestřídmost: Pro naši nestřídmost Kristus žlučí a octem napojen.

Hněv: Sluha Annášův.

Z těchto hrubých rysů lze poznati, že je umučení Páně i pro katechesi nedobírnou studnicí, jako je jí pro rozjímání.

Listy vědecké.

O hospodaření se zádušními a farskými lesy
se zřetelem k církevním a státním nařízením,
v této příčině vydaným.

Sděluje Dr. Ant. Brychta.

Poněvadž tvoří zádušní a farské lesy značnou, mnohdy i podstatnou část jmění církevního a tím samým i příjmů kostelů a farních obrocí,¹⁾ jest na jevě, že se jim má táž péče věnovati, jako jinému majetku církevnímu. Zvláště za naší doby, kdy zavládl přes všechny zákony a vládní nařízení v lesním hospodářství pravý vandalismus, kdy lesy úžasně se pustoší a k vůli okamžitému zisku celé téměř kraje lesů a tím i úrody polní a vydatné žně se zbavují, káže nutná potřeba, by se zádušní lesy co nejvíce šetřily, opatrovaly a pěstovaly a rozumným hospodářstvím v žádoucí výnosnosti zachovati hleděly.²⁾ Této všestranné péče o zádušní a farské lesy domáhá se rozhodně i ta vážná okolnost, že plodiny lesní rok od roku v ceně stoupají a během času se dojísta ještě více zdraží.

Prohlédaje tudíž k této důležité stránce jmění církevního, stanoví poslední provinciální sněm pražský o správě zádušních lesů takto:³⁾ »*Silvae, quas ecclesiae possident, accurate describantur,*⁴⁾ et vices arborum succidendarum statuuntur se-

¹⁾ Samo sebou se rozumí, že to platí i o lesích biskupských a klášterních, o lesích církevních korporací, ústavův a pod.

²⁾ Že mají lesy po stránce národohospodářské a zdravotní důležitost téměř neocenitelnou, jest všeobecně uznáno a netřeba se o tom šířiti. Srovn. mimo jiné: Bisle, *Zeugnisse aus der Natur*. Augsburg 1897, pag. 184—190.

³⁾ *Acta et decreta Conc. provinc. Prag. ab a. 1860. tit. VIII. cap. I.*

⁴⁾ Popis lesa dle jeho rozlohy a výměry vůbec a dle výměry a stavu jednotlivých jeho částí zvlášť; na př. jak velikou plochu zabírá les dospělý, jak velikou les mladší, mládí, paseky atd.

cundum leges saltuenses,⁵⁾ neque assignentur arbores succidendae, nisi adhibito viro, rei saltuariae gnaro et publice adprobato,⁶⁾ cujus quoque consilium in silvarum cultura exquiratur. Si emergente necessitate arbores praeter legitimas vices⁷⁾ succidendae essent, nunquam id sine expressa Ordinarii licentia fiat.« V souhlasu s tímto důležitým ustanovením vydané »předpisy o správě jmění kostelů a duchovních obročí«, dle nichž mají dosavadní vládní nařízení o zádušních lesích zůstatí v platnosti a bedlivě se zachovávatí, připojují ještě následující pozoruhodná ustanovení. Při prohlídce zádušních a farských lesů jako i při revisi zádušních účtů mají bisk. vikáři míti bedlivě k tomu zření :

1. Zdali se zádušnímu nebo farskému lesu přílišným porážením dříví neuškodilo, a jestliže poráželo se více, než bylo dle lesního hospodářského plánu ustanoveno a vykázáno,
2. zdali vyžádáno bylo k tomu též ordinariátní svolení a zdaž přiložilo se k žádosti i vyjádření patrona, po případě jeho zástupce;
3. zdali vykácená lesní plocha byla náležitě zasetá, a posléze
4. zdali dosavadní rozloha lesa nebyla zmenšena.⁸⁾

⁵⁾ Systemisování lesa a označování dle předpisů lesních zákonů ploch, jež mohou se porážeti.

⁶⁾ Má se to díti za intervence zkušeného, lesnictví znalého a aprobovaného odborníka, ne pouze o vlastní újmě beneficiáta.

⁷⁾ Mimo plochy v lesním hospodářském pláně vyznačené.

⁸⁾ Srovn. § 28. jmenovaných »Předpisů«. (Vyšly r. 1885 v Praze.) Viz konsist. kurrendy diecése královéhradecké, díl V. str. 88 a nn., kde lze těchto »Předpisů« se dočísti. Kdyby se těchto, zajisté moudrých, na dlouholetých zkušenostech se zakládajících a k zachování zádušních i farských lesů bedlivě přihlédajících nařízení, jak sluší, šetřilo, oč lépe bylo by nejednou o tyto lesy postaráno! Pak ovšem bylo by též třeba v kanonických visitacích, jakož i v instituci bisk. vikářů nejednu z m ě n u provésti. — Podobně nabádá instrukce Eystettská beneficiáty k šetření zádušních lesů, by jen tolik dříví se kácelo, kolik potřeba vyžaduje. Zvláště nesmí se dříví prodávati, když by se pak nástupcům v obročí nedostávalo; jinak jsou beneficiáti, po případě jejich dědicové, povinni náhradou.« Instr. Eystett. ab a. 1854, pag. 452. Zajisté moudré a užitečné to ustanovení, kéž by se ho jen také vždy, jak sluší, šetřilo! Srovn. též visitační akta diecése královéhradecké, obsahující o lesích zádušních a farských více důležitých otázek, jež má beneficiát o kanonické visitaci řádně a svědomitě zodpovídati. Poněvadž nejsou tato visitační akta každému přístupna, nebude od místa, sdělíme-li tuto stručně dotyčné otázky, ježto se v nich k platným nařízením o jmenovaných lesích veskrze přihlédá. Zní následovně:

a) »An super statu, usu et fructu silvae Ecclesiae computus specialis (zvláštní podrobné účty) existat? — an fructus annuus ex silva Ecclesiae (roční výnos neboli užitek z lesa) computui Ecclesiae rite et accurate est insertus?«

b) »An silva Ecclesiae parochialis et filialis aut beneficii sit systematice descripta (řádné systemisování lesa), ejus annuus fructus accurate determinatus atque a caes. reg. locumtenentia confirmatus?«

c) »An in usu silvae determinata lignorum annue caedendorum quota (úředně schválený výkaz dříví a jaká část lesa smí býti vykácena) non excedatur, perindeque fructificatio silvae (výnosnost lesa pro příští doby) pro futuro non minuatur?«

Zevrubných předpisů o správě zádušních lesů obsahuje již patent ze dne 5. dubna 1754, jež vrcholí v tom, že se má hleděti k tomu, aby se les šetřil, řádně spravoval a obnovoval, a zamezilo se všecko, co by jeho vzrůstu škodilo. Poněvadž je tento patent základem všech pozdějších sem spadajících nařízení, nebude od místa aspoň hlavnější jeho ustanovení v příčině zádušních lesů tuto stručně uvéstí.⁹⁾

1. Všecko zneužívání zádušních a farních lesů se zakazuje a má se v nich vůbec hospodařiti tak, aby se lesu neuškodilo.

2. Dříví má se káceti v době přiměřené, počínaje měsícem listopadem až do konce měsíce února, kdy stromy nemají mízu.

3. Mimo vykázaný čas nesmí se dříví káceti ani z lesa vyvážeti, aby se lesnímu dorostu (mládí a vedlejším stromům) ježděním a vozením atd. neuškodilo a hned při kácení a dělání dříví pro budoucí lesní dorost půda připravovala.

4. Pařezy skácených stromů nemají se nechávati vysoké a třeba je dle možnosti vykopati, an se tím půda zkypří a lesní semeno v ní snáze vzejde.

5. Když byly vykácené lesní plochy náležitě pro nové zalesnění upraveny, mají se hned zaseti a příslušnými lesními orgány bedlivě přihlížeti k tomu, aby lesní kultura před každou škodou byla chráněna. Proto nemá se v takových pasekách pásti žádný dotytek.

6. Bez povolení příslušných úřadů nesmí se v zádušních a farních lesích pod těžkým trestem dříví vykazovati ani prodávati.

7. Krajské úřady (nyní c. k. okresní hejtmanství) mají pilně toho dbáti, aby se těchto nařízeních šetřilo, mají při objížďce kraje lesů si všímáti a když by shledaly v tomto ohledu vady a nepřístojnosti, řízení zemskému za příčinou odpomoci věc oznámíti.

Beneficiáti, aneb komu dle zřizovací listiny to náleží, mohou sice farské lesy svobodně spravovati, jsou ale povinni šetřiti všech lesních zákonů a lesního hospodářského řádu. Dv. dekret ze dne 28. října 1791 č. 3150.

d) »An loca rasa ejusmodi silvarum, prout praescriptum est, denuo colantur (zdali je postaráno o novou lesní kulturu) et culturae hujus expensae nonnisi praehabito legali consensu ex Ecclesiae cassa solvantur«?

e) »An ligna residua, quae in bonum Ecclesiae aut beneficii vendere contigit, expetito prius legali assensu, publica auctione (veřejná dražba) vendantur et perceptae pecuniae summa sit ad fructificandum et quomodo elocata« (zúročení stržených peněz)? Všecky uvedené otázky mají se dle výslovného znění řečených visitačních akt zodpovídati sub fide sacerdotali, čeho třeba tudyž bedlivě míti na zřeteli, by se neobtěžilo svědomí a důležitá tato věc nestala se pouhým formalismem a kancelářským mechanismem, kterým není ani Církvi ani dobré věci poslouženo. Níže bude ještě o tom, čeho třeba, připomenuto.

⁹⁾ Srovn. J a k s c h, díl 6. str. 434 a nn.

Pustošení lesů je zakázáno, za kterou příčinou mají politické úřady (hejtmanství) ku správě lesů z povinnosti dohlížeti a v pádu shledaných nedostatků řízení zemskému věc oznámiti. Dv. dekret ze dne 13. prosince 1794 č. 2741; gub. nařízení ze dne 23. dubna 1804 č. 11338. Srovn. též výše uvedený patent ze dne 5. dubna 1754.

Bez povolení patrona, potažmo patronátního úřadu nesmí se pod těžkým trestem v zádušním lese žádné dříví vykazovati ani prodávati. Dv. dekret ze dne 26. července 1794 č. 1794.

Poněvadž farské lesy k největší škodě beneficiátů samých jako i vzhledem k veřejnému prospěchu náležitě se nespravovaly a následkem svévolných, lesnímu řádu a dobrému hospodářství odporujících přehmatů, proměňováním lesů v luka a pastviny velice se zanedbávaly, rozšířena byla svrchu uvedená vládní nařízení i na lesy farské, aby se pro nástupce v obročí zachovaly a i jim jistého ročního užítku přinášely. Zároveň předepsán byl zvláštní formulář, dle něhož měly se lesní účty zdělávati a řízení zemskému k revisi zasílati. Gub. nařízení ze dne 15. května a ze dne 12. září 1824 č. 45 881 a 7845.

Dle gub. nařízení ze dne 14. února 1817 č. 2435 a ze dne 17. ledna 1823 č. 1291 mají se každého roku řádné podrobné účty o zádušních lesích skládati s vyplněním všech rubrik, týkajících se příjmů i vydání. V rubrice: »kostelní nemovitosti« (reality) má se uvéstí výměra lesa, v rubrice pak: »užitek ze zádušního lesa« jeho čistý roční výnos. Za příčinou řádné revise těchto účtů mají krajské úřady zdělati seznam kostelů, zádušní les majících, s udáním jeho výměry a popsáním jeho stavu a seznamy tyto, od místního duchovního správce a bisk. vikáře spolupodepsané, řízení zemskému zasílati.

Pouze mimochodem budiž podotknuto, že popis lesa má býti zevrubný, an se přesně udá:

1. Jeho rozloha a výměra vůbec;
2. výměra jednotlivých částí lesa dle jejich vzrůstu a stavu, an se řádně dle výměry označí plochá,
 - a) kde je les dospělý a může se káceti,
 - b) kde je les ještě mladý, který porážeti se nemůže,
 - c) kde je lesní mládí,
 - d) jakou plochu zabírá paseka, lesní kultura atd., tak že takový popis podává úplný přehled, takofka obraz lesa.

Roční výnos zádušních lesů má ve výtahu ze zádušních účtů, jak sluší, býti vyznačen, jinak má se výtah příslušné správě lesa vrátiti, by jej opravila.¹⁰⁾ Gub. nařízení ze dne 17. dubna 1829 č. 3800.

¹⁰⁾ I po této stránce vykazují zádušní účty nezdídka značné vady a nedostatky, a to i tehdy, když je zádušním účetním sám — duchovní správce, jemuž má přece na tom záležeti, aby tyto účty v každém ohledě byly řádně zdělány a zádušní les dle platných nařízení s vědomitě se spravoval: trest jejich obsahují i visitační akta, kteráž mají beneficiáti každého roku dle nej-

Hospodářští úředníci a zádušní účetní nemohou o své újmě ze zádušního lesa žádné stavební dříví nebo dříví k pálení prodati, nýbrž je k tomu potřebí povolení zřízení zemského.¹¹⁾ Gub. nařízení ze dne 23. dubna 1804 č. 11338. Nyní dává povolení to obyčejně politický okresní úřad.

Vybývající dříví ze zádušního lesa má se prodati¹²⁾ veřejnou dražbou a sepsati o tom protokol. V tomto dražebním protokole mají se uvést jednotlivé druhy prodaného dříví (a stržený za ně peněžitý obnos) a při jeho předložení zemskému řízení podati důkaz, že nebylo v zádušním (a farním) lese více dříví sporáženo, než bylo příslušnými dozorčími úřady povoleno, a stalo-li se tak, jak by se to při budoucím kácení dříví dalo nahraditi. Gub. nařízení ze dne 3. března 1825 č. 7112. Dražební protokol má se k zádušním účtům přiložiti. (Pokrač.)

lejšího vědomí a svědomí o kanonické visitaci vyplniti a že jsou všechna udání správná, svým podpisem potvrditi. Třeba-li o tyto účty, ač byla doba skládání jich již dávno vypršela, příslušnou správu upomínati, je to sotva důkazem přílišné péče o zádušní jmění (jehož podstatnou část tvoří zádušní lesy), kteréž povinen je duchovní správce dle církevních i státních zákonů svědomitě a řádně spravovati. (Srovn. naše pojednání: »O správě zádušního jmění« v tomto časopise (roč. VI.), zvláště stať »O dozorčích orgánech ku správě zádušního jmění« a »O hospodaření se zádušním jměním« téhož pojednání.) Bezmála ještě většího pokárání zaslouhuje, béře-li v takovém případě zádušní spoluspráva dotýčný patronátní úřad — přes to, že lesní účty vůbec zdělány a k zádušním účtům ani ve výkaze summárním přiloženy nebyly — u nadřízeného dozorčího úřadu k zádušnímu jmění — v ochranu, čímž si arci, jakož ani dobré věci, zastávajíc — ať vědomě neb nevědomě — nezákonnost a tudíž i zlořád, valných služeb nikdy neprokáže. Věc jest tím žalostnější, uváží-li se, že k veškerým ve visitačních aktech obsaženým otázkám, tedy i k otázkám o správě zádušního jmění a zádušních lesů, odpovídá se dle výslovného ustanovení těchto akt — *sub fide sacerdotali!* (Otázky o správě zádušních a farských lesův a svědomitěm hospodaření s nimi byly svrchu nastíněny.) Tu vnučuje se bezděčně otázka, jak asi spořádána bude za takových okolností správa ostatního jmění zádušního, když podstatná jeho část, zádušní lesy, naznačeným způsobem se spravuje? Mimo to nesmí se se zřetele pouštěti přísaha, již beneficiáti při propůjčení kanonické instituce do rukou biskupa (neb jeho zástupce) skládají, slibující, že budou práva svého kostela a obročí ve všem hájiti a nedopustí, aby v něčem zkrácena byla. Že k právům těm náleží i majetek kostela a obročí a svědomitá jeho správa, jež hledí všelikou škodu od něho odvrátiti, netřeba podotýkati

¹¹⁾ Z toho je patrné, že lesní správy dotýčných lesních předpisů, jak sluší, nešetřily, ježto bylo tímto nařízením krajským úřadům uloženo, již dřívě o samovolném prodávání dříví ze zádušních lesů vydaný zákaz obnoviti a při objížďce krajského obvodu i tomuto předmětu potřebnou péči věnovati.

¹²⁾ Rozumí se, když bylo odvedeno beneficiátovi dříví, jež mu dle zřizovací farní listiny aneb z jiného právního důvodu náleží. Totéž platí — ovšem že ne v tom dosahu jako o beneficiátovi — i o jiných stranách, jež mají ze zádušního lesa dříví dostávati.

Právní přítel a rádce.

Snůška praktických hlavně ustanovení a rozhodnutí
o věcech z oboru práva církevního.

Pořádá Dr. Ant. Brychta.

Uzavře-li katolik (muž nebo žena) s osobou bez náboženského vyznání (bezkonfessní) manželství, jest manželství neplatno.

Důvody toho jsou :

1. Stanoví-li zákonodárce překážky manželství, chce tím zjištití požadavky, kterým musí sňatek vyhovovati, ¹⁾ má-li býti platen. Překážkami manželství jsou dle § 47. obč. zák. takové skutečnosti, jež vylučují, kdykoli existují, dle ustanovení zákona

¹⁾ Dovedení toto nezdá se dosti souhlasiti se zákonem samým, neboť:

1. Stanoví-li zákon (§ 47. obč. zák.), že v smlouvy manželské vejíti může každý, komu není na závalu nějaká v zákoně jmenovaná překážka, dává tím patrně na srozuměnou, že vyhledává od osob (snoubenců) jistých vlastností, co tolikéž požadavků, jimž vyhověti musí, má-li zamýšlený jejich sňatek býti platen. Požadavky tyto netýkají se tudíž sňatku, nýbrž osob, v manželství vcházejících.

2. Nasvědčuje tomu již sám pojem manželství jakožto nerozlučné spojení dvou osob zákonitě způsobilých k nerozdílnému společenství života (řím. katechismus, část II. hl. VIII. ot. 3) aneb — jak řím. právo dokládá — »conjunctio maris et feminae, individuum vitae consuetudinem continens«. Dig. I. 23, 2.

3. Průvodno to ze samých nadpisů rozličných paragrafů zák. obč., jako: I. Nedostatek přivolení k manželství; II. nedostatek mohoucnosti (způsobilosti) fysické neb mravní k účelu; III. nedostatek podstatných obřadů. Patrně jeví se tyto nedostatky u osob manželství uzavírajících a nikoliv u sňatku, který si bez osob vůbec mysliti nelze. Srovn. též nadpis § 119. obč. zák.: »S kým nelze v nové manželství vcházetí«.

4. Dle těchto nadpisů byly by ony zákonné požadavky rázu veskrze negativního = jakým manželství býti nemá, což a) odporuje jednak samé povaze věci a všeobecnému názoru, dle něhož táže se každý, jakým manželským svazek býti má a býti musí, aby byl platný, o čem patrně nerozhoduje svazek tento, nýbrž snoubenci jej uzavírající, b) jednak samé povaze překážek manželství, jež jsou něčím pozitivním a kladným, na př. překážka omylu, bázně, pokřevenství a pod., jak samo další odůvodnění tohoto nálezu, mluvíc o nutnosti křesťanského vyznání obou snoubenců, doznává.

5. Konečně »quoniam consensus facit nuptias sine quo nequeunt caetera foedus matrimoniale perficere« (cap. 26. X lib. IV. tit. I. Innocenc III.), kteréžto svolení mohou a musí dáti jedině osoby v manželství vstupující, jest zřejmo, že těmto osobám — nikoliv sňatku, který teprve k místu přijíti má — vykážati se jest potřebnými vlastnostmi, jež pravý sňatek předpokládá. Důvodně praví kanonista Schulte: »Wo eine factische Ehe rechtlich als solche nicht angesehen wird, muss es entweder an dem wirklichen, factischen oder an dem rechtlichen Dasein des Consensus mangeln; letzterer muss entweder nicht zu Stande gekommen (svolení k manželství nebylo dáno), oder rechtlich nicht habe zu Stande kommen können, dürfen (svolení k manželství nemohlo aneb nesmělo býti dáno). Die Ehehindernisse entspringen also aus der natürlichen, logischen Seite des Consensus oder aus dessen Begriffe als eines rechtlichen Factums.« (Handbuch des kath. Ehe-rechtes. Giessen 1855, pag. 30.)

platnost (možnost) sňatku. Poněvadž pak nařízení § 64. obč. zák.²⁾ lze dle pojmu překážky manželství rozuměti jen tak, že mohou platný sňatek uzavřít pouze takové osoby, jež jsou **obě** náboženského vyznání křesťanského, je zřejmo, že, je-li — jako v tomto případě — pouze **jedna** osoba (jeden snoubenec) náboženství křesťanského, druhá pak (druhý snoubenec) **beze** všeho náboženského vyznání,³⁾ nespĺňuje se zákonem stanovený požadavek, důsledně jest sňatek neplatn, jak také již první a druhá stolice prohlásila.

2. Třeba tak rozhodnouti i proto, poněvadž uvedený § 64. obč. zák. pozdějšími zákony: ze dne 25. května 1868 č. ř. z. 47, 31. prosince 1868 č. ř. z. 4, 9. dubna 1870 č. ř. z. 51 — nebyl nijakž změněn, nýbrž naopak článkem I. cit. zákona ze dne 25. května 1868 výslovně v platnosti ponechán.

Nejvyšší soud dne 22. listopadu 1892 č. 13.593 (rozhodnutí plenární) a již dříve dne 28. října 1884 č. 9896. (Pokrač.)

O farních knihovnách.

V arcidiecési Olomoucké nařídila nejdůst. konsistoř, aby se duchovenstvo při dekanátních konferencích radilo o farních knihovnách a výsledek porady nejdůst. konsistoři zaslalo. Proto doufáme, že se čtenářům »Rádce duchovního« zavděčíme, uveřejníme-li o důležitém předmětu tomto následující pojednání:

²⁾ Zmíněný § 64 zní: »Křesťané (katolíci i nekatolíci) a osoby, které nevyznávají náboženství křesťanského, nemohou mezi sebou v platné smlouvy manželské vcházeti.« I toto znění zákona potvrzuje hořejší (1.—5.) připomenutí.

³⁾ V tomto případě byla jedna osoba katolička, druhý snoubenec byl žid, jenž prohlásil před sňatkem, že jest **beze** všeho náboženského vyznání. Tu ale vnucuje se přímo otázka: Jak mohl příslušný světský úřad, od něhož vyžaduje se přece náležitá znalost zákona, takové snoubence ohlašovati a je konečně civilně oddati? Dále, jaké následky mají stihnouti státního funkcionáře, který podjal se takové strany oddati, čímž způsobil jim nejen značnou hmotnou škodu, ale i jejich občanské vážnosti a reputaci, zvláště co se tkne strany katolické — k mravní stránce ani nepřihlížeje — valně ublížil? Duchovním správcům vyhrožuje zákon trestem, když by se při uzavření sňatku něco, třeba vedlejšího, opomenulo. Na př. co se týče náležité formy ohlášek (§ 74. obč. zák.). Neméně zajímavá jest otázka, co by se mělo souditi o civilním manželství dvou osob (žida a katoličky, kteří oba před sňatkem prohlásili se za bez vyznání), když jedna neb druhá strana vrátí se po sňatku k svému dřívějšímu náboženskému vyznání, ježto osvědčená zásada: »Matrimonium semel validum, semper est validum« zde naprosto nemá místa? Odpověď na tuto vážnou otázku nechť dají si onino činitelové, kteří vzali na se zodpovědnost, že umožnili a zákonem potvrdili zřejmý atheismus a dovolili sňatky osob **beze** všeho náboženského vyznání, ač § 139. a 140. obč. zák. zřejmě stanoví a rodičům ukládá za povinnost, dítky své v náboženství vyučovati, čeho od rodičů bezkonfessních ovšem očekávati nelze. O nesouhlasných rozhodnutích samého správního soudu v této příčině promluvíme na jiném místě.

I. Jsou-li farní knihovny všude potřebny?

II. Jak se dají snadno zříditi, rozmnožovati a řídit?

Ad I. Otázka první: »jsou-li farní knihovny všude potřebny?« je téměř totožná s otázkou: »má-li duchovenstvo lid k dobrému čtení naváděti či ne?« Na otázku tuto dlužno odpověděti, že jednak užitečno a jednak nutno jest takto činiti.

V nynější době se všeobecně za pravdu uznává, že po finanční mocnosti nejhroznější mocí jest tisk. Svátý Otec Lev XIII. potvrzuje pravdu výroku onoho, an dí: »Dobrý tisk katolický jest jedním z nejmocnějších prostředkův a zbraní, jimiž jest nám hájiti věru svatou.«

Za dřívějších dob, kdy neumělo tolik lidí čísti, šířily se novoty náboženské a politické hlavně řečí a kázáním. Proto vnikali husitští i protestantští duchovní i do těch nejvzdálenějších hor a samot; shromažďovali novot chtivé posluchače a takto nejvíce slovem koukol mezi pšenici rozsevali. I nyní nesmíme sice živé slovo podceňovati, ale za dob nynějších jisto jest, že vedle řeči též i tisk k rozšíření pravdy nebo bludu mnoho přispívá.

Dobře o tom napsali švýcarští biskupové ve svém společném listě pastýřském následovně: »Jak změnil se v málo desetiletích nynější svět! Kdo pak tu nevěru, která před tím jen ve hlavách některých učencův a v tajných spolcích strašila, i mezi lid zasil? Kdo oloupil tolik lidu o naději na nebe, tak že nyní svou blaženost výhradně jen zde na zemi vyhledává, a že požitkářství a prostopášnost jako nějaký mor všecy vrstvy společnosti proniká? Kdo otupil moc svědomí, moc práva ve státě, pořádek ve společnosti? To většinou zavinil špatný protikřesťanský tisk, neboť miliony duší tento jed polyká!«

Jako ve Švýcařích, podobně řádí špatný tisk i u nás na Moravě a v Čechách. Nedávno uveřejněná data od nejdůst. konsistoře o odebírání špatného tisku v jednotlivých dekanátech nás o tom mohou dostatečně přesvědčiti.

A jak dotěrní jsou nepřátelé naši v podávání jedu tohoto! Celé houfy od nepřátel vydržovaných prodavačův potulují se v zimě, v letě od měst k vesnicím, nabízejíce špatné knihy na prodej! Vidíme, kterak na příklad, aby se do rukou lidu protestantské bible dostaly, daleko pod výrobní cenu se nabízejí, ano, kde ani tak nejdou na odbyt, mezi lid zdarma rozdělovány bývají. Najde-li se někde na venkově zřejmý nebo tajný nepřítel naší sv. věry, nemá obyčejně nic pilnějšího, nežli špatné knihy a noviny šířiti mezi lidem. Ano, my obdivovati musíme kolikráte obětavost některých lidí, kteří si raději od úst utrhnou, ba se ochotně i zadluží, jen aby ve své knihovně hojnost podobného jedu, protináboženských knih, míti mohli. A jak ochotně, jak rádi takové věci lidu půjčují!

Co máme tedy my kněží při této všeobecně zátopě špatného tisku činiti? Máme-li lhostejně na to hleděti? Nanejvýše snad kázati: »Nekupujte takových věcí; kupujte a čtěte raději knihy dobré!«

Tu však mnohý z lidu chudšího mohl by nám odpověděti: »Dobře radit kupovati, ale zač?« A chuť na čtení přece jest u mnohých neodolatelná; a to právě u lidí lepší vůle, kteří ve čtení a ne ve věcech horších zábavu hledají. Mnohá venkovská kráska na příklad myslí, že ve čtení románů nalezne vzdělanost. Hltá do sebe jen to špatné čtení, ale ne ze zlého úmyslu, nýbrž jen proto, že lepšího nemá. Tak se poznenáhla ztratí přesvědčení náboženské, ba i ten pravý pojem o mravnosti. Kdyby tito čtenářové měli příležitost dobré knihy si vypůjčiti, ani by z nich mnohý po špatné knize nesáhl. Z řečeného tedy musíme uznati pravdu, že dobré čtení všude a každému může prospěti. A proto zvláště kněží v první řadě jsou asi povinni v ohledě tomto lidu vypomáhati. Jako považujeme kázání za povinnost svoji, tak v jisté míře měli bychom poskytování dobrého čtení lidu za povinnost svoji pastýřskou považovati.

Toto pak netvrdím sám, nýbrž odvolávám se opět na svědectví velikého papeže našeho Lva XIII., který jednou k poutníkům rakouským pravil: »Dobré spisy a časopisy napomáhají mnoho v každém národě, náboženství i státu. V Rakousku třeba jim však ještě větší užitek připisovati, protože tam nejrozšířenější časopisy z největší části slouží lidem Církvi nepřátelským; proto jest naprosto nutno, proti těmto spisům dobré spisy v zápas rovný postaviti.« Tak sv. Otec píše o nás. Když ale jest nutno, proti špatným spisům dobré spisy v zápas postaviti, pak jest bez odporu ještě nutnější a záslužnější prací, tyto stávající dobré spisy mezi lidem ku čtení šířiti, což se nejsnadnějším způsobem farními knihovnamí díti může.

Farní knihovny jsou tedy dobré a užitečné všude, ano, chci ukázati, že jsou užitečné pro duchovní správu i tam, kde již jiné, na příklad spolkové knihovny byly založeny. A proč? Ze spolkových knihoven mohou si knihy vypůjčovati obyčejně jen členové spolku. Těmi však všichni farníci obyčejně nejsou. Často ti nejlepší do spolku vstoupiti nechtějí, poněvadž sídlo spolku obyčejně bývá v hospodě. Kde hospoda, tu pro mnohého příležitost hříšná a blížká nebo alespoň podezřelá ženy nebo domácích. Takto mnohý rozumný člověk k vůli pokoji domácímu se života spolkového straní. Však i kdyby této námitky nebylo, prohlédněme seznamy knih v těch našich spolcích; co tu slámy, když ne úplně špatného, tedy alespoň marného čtení nalezneme! Jak mnohá taková knihovna sestává ze samých zamilovaných pletek a románů! Poučných knih málo, zbožného duchovního čtení docela nenalezneme. A tak jsem opět tam, odkud jsem vyšel, z tohoto důvodu byly by i na takových místech farní knihovny dobré a užitečné. Tam ale, kde jed špatného čtení více se rozšířil, jsou farní knihovny skoro jediným lékem a proto naprosto nutné. Jed potřebuje protijedu, má-li se neškodným stát, anebo mají-li zhoubné následky jeho se alespoň zmírniti.

Tímto, odvolávaje se na výrok sv. Otce Lva XIII., odvolávaje se na všeobecnou zkušenost, dovoluji sobě na první otázku

odpovědět: Ano, zakládání farních knihoven jest prací všude dobrou a užitečnou, ano v oněch osadách farních, kde zlí lidé s větším úsilím špatný tisk rozšiřují, jest to práce pro zachránění farnosti takové naprosto nutná. Tolik uvádím k objasnění a vysvětlení otázky první.

(Dokončení.)

Zvyky a pověry v nejtemnější Africe.

Podává A. Müller.

Seznání vnitřních končin černého dílu starého světa zůstalo v celku podílem druhé polovice století devatenáctého, neboť za celá tisíciletí, jež mu předcházela, nekonaly se do oněch končin pro nepřístupnost jejich a divokost kmenů je obývajících žádné výpravy vědecké; i cesty obchodní, jež konali orientálisti, hlavně arabští kupci, obmezovaly se jenom na pobřeží a nesáhaly daleko na jih. Teprve čilý ruch obchodní, jenž povstal nejprve jako následek námořských výprav Portugalcův a jiných přímořských národů, dále pak zmohutněl, když vynálezem parníků plavba podél rozsáhlých břehů se usnadnila a kolonie tam zakládané nabyly větší ceny, měl za následek, že počalo se pomýšletí na prozkoumání tajemného vnitra obrovského toho kontinentu, při čemž stejně mocnou pobudkou byly brzy zvědavost a lakota, brzy ušlechtilé snahy misijnářů křesťanských, vyrvati zdivočelé vnitrozemské kmeny jejich surovým pověrám a vydobyti u nich půdu pro vznešené nauky evangelií.

Poznání, jež všichni evropští cestovatelé při svých výpravách do oněch končin učinili, ve mnohém ohledě jest zajímavé a překvapující. Přišliť tu do styku s lidem, jenž nalézají se skutečně na tak nízkém stupni civilisace, na jakém se nalézali barbarští praobyvatelé střední Evropy před počátkem velikého stěhování národů, leč našli tu přece již také jisté počátky kultury, ze kterých jest patrné, že, kdyby černý díl světa ponechán byl sám sobě, byl by as také vytvořil jakousi svoji vlastní, originální kulturu, tak jako ji přede dvěma neb třemi tisíci lety vytvořili Číňané, ovšem asi kulturu, která jako ona na dalekém Východě v první řadě vztahuje se na schopnosti technické. Nejsouť kmenové vnitroafrické v celku divochy v pravém toho slova smyslu, totiž jakási polozvířata, bloudící po pralesích a živící se tím, co jim právě do rukou padne. Žijíť, až na jisté výjimky, snad pronásledováním se strany jiných kmenů, z pravidla ve vesnicích a městech, zabývají se orbou i řemesly, jež ovšem nalézají se na stupni velmi nízkém, a vyznají se již i v těžení a obrábění kovů, zlata i železa, důkaz to zajisté, že i tento díl světa schopen jest zaujati svoje místo v řadách národů civilisovaných, a to tím rychleji, čím více jeho obyvatelé naleznou příležitost, aby se se-

známili se starou kulturou evropskou. Ovšem, trvati to bude dlouho, neboť to první, co od Evropy jest jim očekávati, jest podmanění a stlačení jich na opovržené plemeno polootroků nebo i otroků skutečných, k čemuž právě jejich nízký stupeň civilisace nejvíce přispívá. Vedle toho zajisté také na jejich vývin nepříznivě účinkuje okolnost, že také mahomedánský svět dobývá si u nich půdy, a to, poněvadž náboženství Mahomedovo více odpovídá vkusu a názorům černochoů v krajinách východních mnohem rychleji a důrazněji než náboženství křesťanské, které jen v Habeši se udrželo, v Egyptě pak a v celé někdejší římské Africe výboji mahomedánskému musilo ustoupiti, u kmenů pohanských pak jen zvolna půdy nabývá. Leč i mahomedánství ujmá se tu jen postupně a nikoliv tak, aby snad se mohlo říci, že v ten neobonen čas jistý kmen opustil víru ve své fetiše a přijal víru prorokovu. Naopak, převrat děje se tu pozvolna, zprvu takřka jenom zevně, tak že staré pohanství dlouho ještě trvá vedle náboženství mahomedánského a jen ponenáhlu tomuto ustupuje, postup to, který vyskytuje se také tam, kde křesťanství zapustilo kořeny a který ani u nás nebýval jiný.

Jakého druhu původní náboženství kmenův afrických jest, nejlépe vysvětluje z obětí u nich obvyklých a pak z ceremonií, jež se konají při různých příležitostech státních i rodinných. Tak na př. píše italský cestovatel Antonio Cecchi o kmeni Djandjerů, jenž obývá krajiny východosudanské, že dle řeči otroků, z jejich země pocházejících, dosud jsou tam v obyčeji lidské oběti, a sice obětují se tam ponejvíce děti, při čemž úřad kněze-čaroděje zastává sám král. Oběti tyto konají se několikráte za měsíc a vybírají se k nim děti z pěti různých tříd, v něž se obyvatelstvo království dělí. Matky samy povinny jsou děti ty přinést na místo obětní, kde jim král v náhradu dává po velikém kuse hovězího masa. Když pak zabil dva býky, položí děti mezi ně a usmrtí je proříznutím hrdla, při čemž rodičové — jediné to osoby, jež smějí býti přítomny, — drží jim ruce a nohy. Otevřev pak mrtvá těla, hádá král-čaroděj z jejich vnitřností. Při slavnostních příležitostech obětuje však místo dětí osoby dospělé, jimž před zabitím obvazuje hlavy plátnem, aby snad umírajíce jej neproklínali, načež je probodá kopím. Při tom panuje pravidlo, že, když z některé rodiny obětován byl otec, nesmí býti obětován syn a naopak. Také každý desátý cizinec, jenž do země vstoupí, musí býti obětován, ze kteréžto příčiny kupci, kteří řídce do území toho přicházejí, berou s sebou otroka, kterého k oběti nabízejí. Zemře-li obětovaný bez výkřiku, opakuje se oběť, neboť se za to má, že bůžek první oběť nepřijal s libostí.

O málo lepší neb aspoň podivné jsou svatební zvyky v oněch končinách. První podmínkou ženitby jest, aby mladík svojí vyvolené na důkaz svojí statečnosti přinesl některý úd zabitého nepřítel. Vlastní zasnoubení děje se u kmenů gálských trojím způsobem. Jestli mladík touží po dívce, kterou nemůže dostat, poněvadž jest buď chudý nebo má nějakou mravní vadu nebo neum

jezditi na koni, smluví se s některými důvěrnými druhy, a vy-
pátrav, kam dívka chodívá pro vodu nebo pro dříví, prosí je
o pomoc. Tito vezmou své koně a položí se do zálohy, načež ve
vhodném okamžiku kořist uchvátí a bez ohledu na její křik od-
vleku do domu ženichových rodičů. Tam zabijí ihned hubenou
krávu, kterou příbuzní ženichovi již připravili, ženich pak potře
nevěstin krk krví zabitého zvířete a dá dívce píti krve z holé
dlaně. Tím jest svatba právoplatně uzavřena a rodičové nevěsty
nemohou více způsobiti její zrušení.

Ovšem ale hledí často provedení svatebního obřadu zameziti
a stihají loupežníky, ozbrojeni kopími a štíty. Přijdou-li však pozdě,
musí se spokojiti náhradou v podobě krav a volů, při čemž mezi
stranami prostředkují starší té které obce, kterým se za tuto službu
dostane také několik krav. »Paní tchýně« musí se spokojiti darem
tučného berana a pásu.

Jiný způsob ženitby jest napodobené uloupení nevěsty, jež
se děje s vědomím jejích rodičů. Ženich, provázený svými druhy,
sám nevěstu uloupí, tato pak se nebrání. Rodičové její dostanou
v náhradu, jako nahoře, jistý počet krav a volů.

Třetí způsob ženitby je ten, že dívka prchne se ženichem
bez vědomí rodičův, a vstoupivši do jeho domu, ověncí jeho hlavu
vonnou travou, kterou pak rozhází po nové domácnosti, načež
další ceremonie rovnají se předešlým.

Jestli však dívka pro chudobu nebo z jiné příčiny nemá na-
děje na vdavky, může některého mladíka donutiti, aby ji
pojal za manželku. Za účelem tímto přelege v noci s pomocí pří-
buzných plot u chaty vyvoleného a tam číhá u dveří. Když otec
ženichův ji ráno shlédne, rozumí ihned, o co se jedná, spílá jí
a hrozí a hledí ji vyhoditi. Dotěravá nevěsta však se nehýbá a její
bratři podporují ji, volajíce na překvapeného hospodáře: »Máte
pravdu, ale váš syn si ji musí vzíti! Tak to káží zákony našich
otců.« Nešťastnému ženichovi nezbyvá pak, než aby se smířil se
svým osudem. Za účelem odvrácení tohoto neštěstí bývají chaty
Gálův opatřeny vysokými a pevnými hradbami na způsob pev-
nůstek. Trvá-li zdráhání nedobrovolného ženicha příliš dlouho,
volá se starší obce na pomoc, kteří věc přivedou ke konci, ne-
zřídka však dochází při tom ke krvavým rvačkám. Rodičové ne-
věsty při tomto způsobu ženitby neobdrží žádnou náhradu.

Celkem uzavírají se v oněch končinách sňatky ve velmi časném
věku, ano již i v sedmi nebo osmi letech, a to se všemi ceremo-
niemi, načež nevěsta ihned odchází s ženichem, ač oba jsou ještě
dětí. Ovšem, tam lidé nepoměrně dříve dospívají než u nás. Stává
se také, že ten neb onen manžel beze vší příčiny žárlí proti muži,
jenž náhodou vícekrát šel kolem jeho chaty. Tu jej prostě ob-
žaluje a žalovaný bez odmluvy musí zaplatiti větší neb menší
počet krav, dle toho, je-li žena hezká neb není. Na to však smí
bez starosti i do domu žalujícího manžela choditi, aniž by se po-
třeboval báti nové obžaloby.

Pakli se gálský Afričan svojí manželky nabažil, má právo,

vyhnati ji z domu, při čemž si ponechá jen prvorozence. Vyhnaná vrátí se k svým rodičům a nevdává se více, má však jinak největší volnost a všechny její později narozené děti platí za legitimní. Když její manžel zemřel, připadnou na starost jeho dědicům nebo jeho otci, pakli tento ještě žije. Týž musí pak ihned děti tyto vyhledati a vzíti je k sobě.

Zvyk to zajisté velmi podivný, zavedený asi za tím účelem, aby se zapuzování manželek příliš často neopakovalo.

Neméně podivné jsou způsoby přísah.

Kdyby na př. někdo byl obžalován z krádeže, postaví se před žalobce a nasadiv hrot svého kopí na srdce, řekne: »Ani jo hatté uarani na agessa!« (Jestli jsem kradl, nechť mne toto kopí probodne!) Pak mu přinesou zapálenou svíčku, kterou přiloží k svému tělu, řka: »Jako tato svíčka nechť zhasne i můj život!« Dále přinesou slepici a rezavý nůž, načež přísahající mezi tím, co živému ptáku uřezává údy, vyškubává peří a vynímá z ní vnitřnosti, přeje sobě a všem svým příbuzným všechny bolesti, které uvalil na ubohou slepici, jestliže nemluví pravdu.

Jiný způsob přísahy jest jakýsi druh Božího soudu. Tomu, jenž přísahá, přinese čaroděj pilulku, »koreča« zvanou, a přísahající polykaje ji, volá: »Nechť zemru, není-li pravda, co přísahám!« Poněvadž jest pilulka jedovatá, stane se tak ovšem z pravidla, a nešťastník považován jest pak za křivopřísežníka. Mimo soud přísahají gálští Afričané při smrti krále nebo osoby, s níž mluví, nebo při kouzelníku svojí země. Nejčastěji mají přísahy tvar zaklínání, ku př.: »Goita aduni!« (Pán ať zemře!) Často se jméno osoby, na niž se přísahá, zamlčí, a řekne se prostě: »Dui!« (Ty ať zemřeš!) Jedná-li se o váženou a přítomnou osobu, říká se: »Adun!« (On ať zemře!) Často přísahá se na jméno Boha, na př.: »Vakheju beka!« (Bůh to ví!) nebo: »Vakua arga!« (Bůh mne vidí!), »Lafli beka!« (Země to ví!), »Dukutsa atau!« (Ať onemocní!)

Jak vidno, jsou tedy zvyky Aethiopčanů ještě velmi barské, a sluší se tomu diviti, neboť v bezprostředním sousedství pohanů sídlí tu od pradávna křesťanští Habešané, a křesťanství dříve bývalo daleko rozšířenější, tak že tu a tam ještě zůstaly jeho stopy. Bohdá nastane tu záhy obrat k lepšímu. Nyní sice daleko lépe daří se tu hlasatelům mahomedanismu, kteří od severu a od moře zabíhají do východního Sudanu, leč politický vliv Evropanů umožní zajisté, aby křesťanští misiónáři s větší bezpečností a ve větším počtu zde započali veliké dílo svoje, tak že mahomedanismu se nepodaří zapustiti zde hlubších kořenů a on, nejsa ještě zakořeněn, bude vypleněn. Mnoho zajisté prospěl by zde užší styk s Evropany, a na ten dojde nepochybně v málo letech, jakmile jen proveden bude velikolepý projekt železnice napříč Afrikou. Tento snad na okamžik bude odročen následkem válečných událostí na dalekém jihu a jiných možných zápletek, leč zůstane přece jen otázkou málo let. *)

*) Obsah článku čerpán jest ze spisu Antonia Cecchiho »Pět roků ve východní Africe«.

D r o b n o s t i.

De tempore, quo cereus paschalis manet accensus.

Cereus paschalis accendi ne debet a) in Missa Vigiliae Pentecostes; b) in Matutinis solemnibus; c) in Missis ferialibus?

Resp. Rubricae Caeremonialis Episcoporum et Missalis adeo parcae sunt, ut de tempore illum accendendi et extinguendi vix loquantur. Non tamen Decreta desunt et probati auctores, ex quibus res declaratur. Itaque Rubrica Caeremonialis et Missalis de eo accendendo post illius benedictionem explicita verba faciunt: ultima autem Missalis notat, illum esse extinguendum et amplius non accendendum, nisi ad benedictionem Fontis in Sabbato Pentecostes, post Evangelium in Missa festi Ascensionis. Extat autem Decretum in Placentina d. d. Maii 1607 ad 11, quod satis perspicue docet: »Cereus paschalis regulariter accenditur ad Missas et Vesperas solennes in tribus diebus Paschae, Sabbato in Albis, et in diebus Dominicis usque ad festum Ascensionis D. N. I. C., quo die, cantato Evangelio, extinguitur ad Missam; et in aliis diebus et solemnitatibus etiam solemniter celebratis non accenditur, nisi adsit consuetudo, quod durante tempore paschali accendatur, quae servanda esset (351) 235«.

Ex quo sequitur, quod sapienter Gavantus animadvertit: »Romae varia est consuetudo, a peritioribus haec laudatur, ut a latere Evangelii ille ardeat a Sabbato Sancto usque ad Dominicam in albis inclusive, quia est unicum Resurrectionis festum, ex Ord. Rom., ad Missam et ad omnes Horas. Praeterea diebus Dominicis a primis Vesperis usque ad secundas et Completorium, ad Missam et Horas; quia Dominica est repetitio festi Resurrectionis Christi, etiam per annum, nedum paschali tempore, quem ritum tradit Samarinus in thes. Sacerdotali, tit. de Cereo pasch. nimirum ad utrasque Vesperas et Missam Dominicae, et in Ascensione ad omnes Horas usque ad Evangelium Missae: quod si dicatur Missa parochialis, seu Conventualis non solennis, ad eam item die Dominico accendi potest . . . Postremo, a primis Vesperis Ascensionis Domini, usque ad finem Evangelii Missae solennis seu parochialis seu Conventualis non solennis, in aliis diebus nunquam accenditur (Pars IV, Tit. X, n. 38 et 49)«.

Super quibus notat Meratus: »Ultra dies a Gavanto descriptos, in quibus accendi debet Cereus paschalis, placet etiam, imo videtur conveniens usus accendendi dictum Cereum in festis Apostolorum, Patroni ac Titularis et Dedicacionis Ecclesiae, et in omnibus festis Sanctorum, de praecepto, imo et in diebus festis Sanctorum, non de praecepto, sed solemniter celebratis . . . Item accendi potest . . . in omnibus festis Sanctorum . . . in Missis votivis solemnibus pro re gravi, dummodo non adhibeatur color violaceus: unde non est

accendendus in Missis maiorum minorumque Litaniarum et in aliis similibus, et a fortiori accendi non debet in Missis defunctorum licet cantatis . . . Advertendum tamen est, quod in die Sancto Paschae accenditur dictus Cereus ad totum Matutinum solemne et Laudes, item in Missa ad Vesperas et Completorium. Duabus vero sequentibus Dominicis et festis Sanctorum accenditur ad Laudes, Missam solemnem et Vesperas. Ex Castaldo Lib. 3, Sect. 9, cap. 8, n. 3. et 4, Bauldry supra n. 24. Memoriale Rituum supr. n. 17 De Vesp. Sab. Sanct. a n. 1 ad 6 usque inclusive. Haec praefatus auctor (Loc. cit. apud. Gavant. n. LXVII)«. Compleat relata Memoriale Rituum, cuius in sequenti n. LXVIII ipsemet Meratus verba refert: »Quo dicto (Evangelio in festo Ascensionis), Cereus extinguitur, et completa Missa, removetur e candelabro, et servatur accendendus in Vigilia Pentecostes ad Benedictionem Fontis (Tit. VI, § VII, n. 6).«

His auctoritatibus omni profecto exceptione maioribus perpensis, facile patet ad dubium propositum certa responsio: a) Cereus paschalis accendi debet in Vigilia Pentecostes, sed tantummodo ad Benedictionem fontis: b) In Matutinis solemnibus accendi potest iuxta consuetudinem: c) In Missis ferialibus accendi non debet.

Listárna redakce.

Dp. Vincenc H. v Kal. V seš. V. v listárně red. má státi: Matriky (a veškeré farní knihy) jest povinna poříditi záduš — a nikoliv: řádné — což nedopatřením sazeče a korrektora bylo vytisknuto.

Na ostatní dotazy příště — anebo zvláštním dopisem.

Listy homiletické.

Hod Boží Svatodušní.

»Přijměte Ducha Svatého, přicházejícího na vás a budete mi svědkové v Jerusalémě, ve všem Judstvu, i v Samaří, i až do posledních končin země.«

Skut. apošt. I. 8.

Dnešní památný den seslání Ducha Svatého na apoštoly sluší právem nazvati dnem úžasných zázraků. Byliť zajisté svatí apoštolové po nanebevstoupení Páně v Jerusalémě v jednom domě shromážděni, očekávající příští Ducha Svatého, jež jim Pán Ježíš předpověděl dříve, nežli tuto zemi opustil a na nebe vstoupil.

K čemu bylo sv. apoštolům pomoci Ducha Svatého třeba? Dle rozkazu Pána Ježíše měli na zemi tak znamenité a spolu tak těžké dílo vykonati, že jim zdárné vykonání tohoto díla bez zvláštní pomoci Boží bylo nemožné. Měliť totiž, jak jsem s počátku propověděl, svědectví vydávati o Pánu Ježíši, měliť o Něm v Jerusalémě, v judsku, ba po veškerém světě kázati, že On jest Spasitelem světa, který pro vykoupení hříšného člověčenstva od věčného zahynutí opustil nebe, na zem přišel, zde lid učením a příkladem ku spáse vedl, pro jejich spásu zde trpěl, umřel, z mrtvých vstal, na nebe vstoupil, kdež nyní vládne na pravici Boží. Měliť o Něm kázati, že spasení věčného nelze nikomu dojíti, leč jen tomu, kdo věří, že ukřižovaný Pán Ježíš jest pravým Bohem, Jemu se jako pravému Bohu klaní a Jej jako Boha svého nade všecko miluje.

Komu toto vše měli kázati? Předem tomu lidu israelskému, který Pána Ježíše nenáviděl, z nenávisti Jej tupil, křivě obžaloval a ukřižoval.

Tohotěž lidu se apoštolové báli, vědouce, že co učinili jejich božskému Mistru, učiní i jim. By tedy jako Pán Ježíš neupadli

accendendus in Missis maiorum minorumque Litaniarum et in aliis similibus, et a fortiori accendi non debet in Missis defunctorum licet cantatis . . . Advertendum tamen est, quod in die Sancto Paschae accenditur dictus Cereus ad totum Matutinum solemne et Laudes, item in Missa ad Vesperas et Completorium. Duabus vero sequentibus Dominicis et festis Sanctorum accenditur ad Laudes, Missam solemnem et Vesperas. Ex Castaldo Lib. 3, Sect. 9, cap. 8, n. 3. et 4, Bauldry supra n. 24. Memoriale Rituum supr. n. 17 De Vesp. Sab. Sanct. a n. 1 ad 6 usque inclusive. Haec praefatus auctor (Loc. cit. apud. Gavant. n. LXVII)«. Compleat relata Memoriale Rituum, cuius in sequenti n. LXVIII ipsemet Meratus verba refert: »Quo dicto (Evangelio in festo Ascensionis), Cereus extinguitur, et completa Missa, removetur e candelabro, et servatur accendendus in Vigilia Pentecostes ad Benedictionem Fontis (Tit. VI, § VII, n. 6).«

His auctoritatibus omni profecto exceptione maioribus perpensis, facile patet ad dubium propositum certa responsio: a) Cereus paschalis accendi debet in Vigilia Pentecostes, sed tantummodo ad Benedictionem fontis: b) In Matutinis solemnibus accendi potest iuxta consuetudinem: c) In Missis ferialibus accendi non debet.

Listárna redakce.

Dp. Vincenc H. v Kal. V seš. V. v listárně red. má státi: Matriky (a veškeré farní knihy) jest povinna poříditi záduš — a nikoliv: řádné — což nedopatřením sazeče a korrektora bylo vytisknuto.

Na ostatní dotazy příště — anebo zvláštním dopisem.

Listy homiletické.

Hod Boží Svatodušní.

»Přijměte Ducha Svatého, přicházejícího na vás a budete mi svědkové v Jerusalémě, ve všem Judstvu, i v Samaří, i až do posledních končin země.«

Skut. apošt. I. 8.

Dnešní památný den seslání Ducha Svatého na apoštoly sluší právem nazvati dnem úžasných zázraků. Byliť zajisté svatí apoštolové po nanebevstoupení Páně v Jerusalémě v jednom domě shromážděni, očekávající příští Ducha Svatého, jež jim Pán Ježíš předpověděl dříve, nežli tuto zemi opustil a na nebe vstoupil.

K čemu bylo sv. apoštolům pomoci Ducha Svatého třeba? Dle rozkazu Pána Ježíše měli na zemi tak znamenité a spolu tak těžké dílo vykonati, že jim zdárné vykonání tohoto díla bez zvláštní pomoci Boží bylo nemožné. Měliť totiž, jak jsem s počátku propověděl, svědectví vydávati o Pánu Ježíši, měliť o Něm v Jerusalémě, v judsku, ba po veškerém světě kázati, že On jest Spasitelem světa, který pro vykoupení hříšného člověčenstva od věčného zahynutí opustil nebe, na zem přišel, zde lid učením a příkladem ku spáse vedl, pro jejich spásu zde trpěl, umřel, z mrtvých vstal, na nebe vstoupil, kdež nyní vládne na pravici Boží. Měliť o Něm kázati, že spasení věčného nelze nikomu dojíti, leč jen tomu, kdo věří, že ukřižovaný Pán Ježíš jest pravým Bohem, Jemu se jako pravému Bohu klaní a Jej jako Boha svého nade všecko miluje.

Komu toto vše měli kázati? Předem tomu lidu israelskému, který Pána Ježíše nenáviděl, z nenávisti Jej tupil, křivě obžaloval a ukřižoval.

Tohotěž lidu se apoštolové báli, vědouce, že co učinili jejich božskému Mistru, učiní i jim. By tedy jako Pán Ježíš neupadli

do vražedných jejich rukou, uzavřeli se před nimi v jednom domě v Jerusalemě.

Jak se to mohlo státi, že tito tak bojácní mužové z toho uzavřeného úkrytu vyšli a bez bázně, ano s nezdolnou neohrožeností veřejně v Jerusalemě počali svědectví vydávati o Pánu Kristu ?

Tuto neočekávanou, ba zázračnou změnu v nich způsobil Duch Svatý, kteréhož jim Pán Ježíš slíbil slovy: »Přijměte Ducha Svatého, přicházejícího na vás,« a který na ně v dnešní památný výroční den sestoupil; a tento den jest, jak jsem hned na počátku dnešní své řeči napověděl, dnem úžasných zázraků, jakož vás o tom v další své dnešní řeči přesvědčiti se vynasnažím.

P o j e d n á n í.

Pravil jsem, že památný svátek seslání Ducha Svatého na apoštoly jest dnem velikých zázraků. První nápadný zázrak toho dne učinil Duch Svatý ten, že

1. bojácné apoštoly proměnil v neohrožené hlasatele pravého náboženství Kristova.

Uvažujme tento zázrak blíže. Když Pán Ježíš před Svým utrpením apoštolům předpověděl: »Všickni zhoršíte se nade mnou této noci,« Mat. 26, 31. tu sv. Petr, vynášeje se svou neohrožeností, odpověděl: »Byť se všickni zhoršili nad tebou, jáť se nikdy nezhorším.« Mat. 26, 33. Ale hnedle na to zklamala ho jeho sebedůvěra, neboť ze strachu před bezbrannou děvečkou třikráte zapřel Pána tvrdě, že nezná svého božského Mistra.

Tak bázlivi byli i ostatní apoštolové a učenníci Páně, neboť po zatknutí Jeho rozutekli se a po ukřižování Páně ukryli se ze strachu v soukromém domě v Jerusalemě.

Od tak bojácných mužů po lidském soudě nedalo se očekávati, že budou moci o Pánu Ježíši vydatné svědectví vydávati.

Když však na ně sestoupil Duch Svatý, tu sv. Pavel s ostatními apoštoly z uzavřeného večeřadla vyšli a nejprve se jal svatý Petr ze všech končin shromážděnému lidu neohroženě kázati: »Muži israelští, slyšte: Ježíše toho Nazaretského, oslaveného od Boha zázraky, které činil uprostřed vás, jakož vy sami víte, toho vzavše, skrze ruce nepravých (pohanů) ukřižovavše, zabili jste jej; jehožto Bůh vzkřísil, čehož my všickni svědkové jsme.« Skutk. apošt. II. 22—32.

Tomu neohroženému svědectví sv. Petra, že Pán Ježíš vstal z mrtvých, shromážděný ze všech národů lid uvěřil vida, že hrob, v kterém mrtvé tělo Páně odpočívalo, byl prázdný; tvrzení fariseů a starších lidu, že, když strážcové hrobu spali, přišli apoštolové a odnesli tělo Páně, poznal lid za lživou vytáčku; neboť spali-li vojínové, kteří hrobu střežili, nemohli věděti, co se mezi tím, co spali, dalo, a nemohli o tom vydávati platného svědectví; a že toto tvrzení skutečnou bylo vytáčkou, dokázalo se tím, že zákonníci a starší lidu nabídli oněm strážcům, budou-li tak lživě svědčiti, peníze, a tito opravdu peníze přijali.

To však, že před tím tak bázlivý Petr a s ním též tak ustrašení ostatní apoštolové z uzavřeného domu bez bázně vyšli a neohroženě svědectví o Kristu Pánu vydávali, pokládal lid za první zázrak Ducha Svatého, na jehož na sv. apoštoly sestoupení nenadálým prudkým větrem a ohnivými nad jejich hlavami se povznášejícími jazyky nápadně upozornění byli.

2. Druhý a ještě úžasnější zázrak se o dni seslání Ducha Svatého na apoštolích stal ten, že proti všemu nadání počali mluvíti rozličnými jazyky.

Kolik let jsme potřebovali k tomu, než jsme se správně naučili mluvíti mateřskému jazyku českému. Apoštolové však počali všickni v okamžení rozprávěti tolika cizími jazyky, co toho dne bylo v Jerusalemě shromážděno národů cizích; všem těm národům, partským, medským, elamitským a t. p. vydávali svědectví o Pánu Ježíši v jejich nářečí tak výmluvně, že porozuměli všemu, co jim kázali a s udivením naslouchajíce volali: »Zdali nejsou všickni tito galilejští, a kterak slyšíme jeden každý jazyk svůj, v kterém jsme se zrodili? My všickni je slyšíme, ani mluví jazyky našimi veliké věci Boží.« Skutk. apošt. II. 7—11.

Dobří tito lidé nemohouce si vysvětliti, jak se mohli apoštolové všem těm jazykům naučiti, uznávali, že se to bez zvláštní pomoci Boží státi nemohlo; musímeť i my spolu vyznati, že se to stalo velikým zázrakem Božím; zvláště uvážíme-li, že byli apoštolové obyčejnými rybáři, nemajíc žádného vzdělání a nijaké učnosti, přece rozličnými jazyky vykládali Písmo svaté s důkladností tak učenou, jaká převyšovala učenost nejvybranějších učitelů židovských, jejichž udivení nad tím zároveň svědčí, že výmluvnost apoštolů toho dne byla druhým úžasným zázrakem Ducha Svatého, zázrakem Božím.

3. Den seslání Ducha Sv. na sv. apoštoly stal se dnem úžasných zázraků také v tom způsobu, že apoštolové pomocí Ducha Svatého sami činili zázraky úžasné, jimiž pravdu svých svědectví o Kristu a Jeho učení nezvratně potvrzovali.

Tam u dveří chrámu Jerusalemského seděl člověk od narození chromý, prosící kolemjdoucí apoštoly Petra a Jana o almužnu, jemuž sv. Petr odpověděl: »Stříbra a zlata nemám, ale což mám, to tobě dám. Ve jménu Ježíše Krista vstaň a chod. A ujav jej za ruku jeho pravou a ihned zšlil kloubové jeho a vyskočiv všel s nimi do chrámu chvále Boha. A viděl jej všecken lid an chodí a naplněn jest divením nad tím.« To viděv sv. Petr promluvil k lidu: »Muži israelští, co se divíte tomuto, a na nás hledíte, jako bychom my svou mocí učinili to, aby tento chodil. Bůh tímto zázrakem oslavil Syna Svého Ježíše Krista, kterého jste vydali Pilátovi, aby ho ukřižoval, a prosili jste, aby Barabáš vražedník byl propuštěn. Vy jste zabili původce života, kteréhož Bůh vzkřísil z mrtvých, čehož my svědkové jsme. Víra v tohoto Ježíše dala tomuto chromému zdraví. Protož činite pokání a obraťte se, aby byly shlazeny hříchy vaše.« Skutk. apošt. III. 1—19.

Není třeba vypočítávati mnohé jiné zázraky, jež Bůh skrze ruce apoštolů po seslání Ducha Sv. činil; postačí, připomenuti toliko, že i na ulice vynášeli nemocné, aby, když šel sv. Petr neb i jiný z apoštolů kolem, aspoň stín jeho zastínil je, a aby od nemocí svých uzdraveni byli, tak že následkem takových zázraků vždy více se rozmáhal počet věřících.

4 Bylo-li to velikým zázrakem, že se ti tak bázliví apoštolové stali tak neohroženými hlasateli pravdy, a že mohli, aniž se tomu byli dříve učili, v okamžení mluvit všelikými jazyky; byly-li nadpřirozené skutky, jež apoštolové na nemocných, ba i na mrtvých činili, úžasnými zázraky: tedy bylo obrácení člověčenstva na víru Kristovu skrze apoštoly největším ze všech zázraků. Neboť rozšíření našeho sv. náboženství se stavěly na odpor překážky po lidském soudu nepřemožitelné. Ukládáť sv. náboženství k věření mnohá nepochopitelná tajemství Boží; učení o trpělivém snášení všelikých křížů, o přísném pokání, o poníženosti, o zapírání a mrtvení sama sebe, nemohlo se líbiti ani židům, jimž byl kříž znamením pohoršení, ani pyšným a smyslným rozkoším zaslepeně oddaným pohanům.

Proto židé apoštolům o Kristu a Jeho křesťi kázati zapovídali, ano je za to do žalářů uvrhovali a je týrali; pohanští bohatýrové pak s posměchem a pohrdavě patřili na chudé rybáře sv. apoštoly a jejich nástupce, mučiče a vraždice je po tři století ohněm i mečem.

Ale všem těmto překážkám navzdor se naše sv. katolické náboženství neučenými rybář hlásané tak rychle rozšiřovalo, že brzy po sv. apoštolích sv. otec Justin ve svých spisech ubezpečuje: »Není žádného národa, ani mezi barbary (nevzdělanci) ani mezi Řeky (vzdělanými) ani jinde mezi známými kmeny lidskými, kde by se ve jménu ukřižovaného Krista modlitby a díkůčinění Otci a Stvořiteli nekonaly.« Proto dokládá vším právem sv. otec Augustin: »Kdyby někdo chtěl popírat zázraky, jež apoštolové činili, musil by za největší zázrak uznati to, že svět bez pomoci zázraků apoštolům uvěřil.«

5. Že však naše sv. náboženství dosud nejen trvá, nýbrž nezdolnou mocí se po všech dílech světa rozšiřuje, i to jest největším a k tomu stále trvajícím zázrakem. Během mnohých století zabynuly mnohé říše se vši svou slávou i mocí, avšak říše Kristova, naše sv. Církev posud se svým učením nezměněně trvá, utěšeně se rozšiřuje a všelikému jí kladenému příkoří navzdor blahodárně všudy zkvétá, ač nemá mečů ani jiných zbraní, jimiž by se jízlivým protivníkům svým opřítí a sebe ochrániti mohla. Ji úžasnými zázraky ochránil Duch Sv., když na sv. apoštoly sestoupil. On ji po všecky věky až na naše časy chránil a chrániti bude až do skonání světa dle přívědi Pána Ježíše: »Já s vámi jsem až do skonání světa.« Mat. 28, 20. — A u sv. Mat. 26, 18.: »Brány pekelné nepřemohou jí.«

Nuže! vidouce a slyšíce, jak zuřivým násilím nesmiřitelní nepřátelé proti našemu sv. náboženství vystupují, je zlomyslně zlehčují, tupí a ze srdcí vašich vyrvati se snaží, nedejte se jimi u víře klamati, ale důvěřujte v zázračnou ochranu, v přípověď Ducha Svatého, setrvejte v boji pro víru Kristovu, a budete-li dle ní až do smrti živi, vyplní se na vás slib Pána Ježíše Mat. 10, 22.: »Kdo setrvá až do konce, spasen bude.« Amen. † Monsign. František Janda.

Pondělí Svatodušní.

Povzbuzení k horlivé úctě Ducha Svatého.

»Účastenství Ducha Svatého budiž se všemi vámi.« 2. Kor. 13, 13.

O letnicích pozdravuje Církev svatá své věrné slovy apoštolskými: »Účastenství Ducha Svatého budiž se všemi vámi.« Tak zakončil sv. apoštol Pavel svou druhou epištolu ke Korintským a týmiž překrásnými slovy přeje i Církev svatá o svátcích Svatodušních křesťanům všem hojného a bohatého účastenství na darech a milostech Posvětitelce světa. Církev svatá sice vždy si přeje, aby všichni křesťané byli stále chrámy Ducha Sv., ale přeje zvláště o velikých svátcích Ducha Sv. tu vroucí touhu vyslovuje, aby vesměs všichni křesťané větší ještě měrou měli podílu na milostech Ducha Sv., jenž jest světlem a teplem duší křesťanských.

Než toto přání Církev sv. nesmí zůstatí jen pouhým a prázdným přáním, křesťané sami se musí o to přičiniti, aby se stalo skutkem. Z té příčiny, v Kristu shromáždění, hodlám použití dnešního rozjímání k tomu, abych vás povzbudil k horlivé úctě Ducha Sv., která záleží v tom, abychom:

1. Ducha Svatého vytrvale za pomoc a přispění prosili, a

2. abychom Ducha Svatého hříchem nikdy nezarmucovali.

»Přijď, Duše Svatý! Naplň srdce svých věrných a zapal v nich oheň lásky své!

P o j e d n á n í.

1. Můžeme, aniž bychom se ukvapili, říci, že úcta Ducha Sv. bývá od křesťanů nemálo zanedbávána. Boha Otce prosíme za nebeské požehnání, za pomoc v potřebách svých a za odvrácení všeho zlého. V hluboké úctě máme přehořké utrpení Syna Božího, ctíme nejsvětější Srdce Ježíšovo i Jeho pět sv. ran. Vyzýváme nejblahoslavenější Pannu Marii a svaté, aby byli našimi orodovnicí u Boha nejdobrotivějšího. Avšak málo kdo z proseb-

nšků si vzpomene, že jest na nebesích také Duch Sv. Posvětitel a Utěšitel, jenž dary vzácné a podivuhodné uděluje.

Úcta Ducha Sv. jest velice potřebnou právě za našich dnů, kdy zlý duch, kdy kníže temností namnoze světem vládne. Za nynějších smutných poměrů společenských každý ze srdce touží po obnovení tváře země. K tomu velmi mnoho může přispěti i horlivá úcta Ducha Sv. Proto sv. Otec Lev XIII. již před několika roky zvláštním listem ¹⁾ vyzval všechny katolické křesťany, aby modlitby své vysílali k Tomu, »Jenž jest duchem pravdy, Jenž tajemství Boží v Písmě sv. oznámil a Církev ustavičnou pomocí Svou slíí, Jenž jest živým pramenem svatosti, ze kterého duše znova se rodí v syny Boží, a kterým vedeny jsou podivuhodným způsobem vstříc své věčné dokonalosti.«

Duch Sv. nás milostmi Svými posvěcuje, osvěcuje, posiluje a potěšuje. A přece málokomu napadne Ducha Sv. za tuto zvláštní pomoc prositi. Proč, táží se, hledávají křesťané v pochybnostech rady, v slabostech síly, v protivenstvích útěchy všude, jen ne u Ducha Sv.? Rcete mi, přátelé draží, kolik jest těch, kteří v nejdůležitějších a nejrozhodnějších okamžicích svého života vzývají Ducha Sv.? Jaký div pak, že přemnozí lidé takřka slepotou jsou raněni, že se zaslepeností přibývá bídy a nespokojenosti na světě a že konečně přčetní zaslepení a svedení lidé z bídy a nouze v nepravosti upadají a tak se v záhubu časnou i věčnou řítí? Nezapomínejme, že nevědomost a neznalost jest také jedním z následků hříchu dědičného, který lpí na všech lidech, i na těch nejučenějších, jak to různá pochybení, nedorozumění a křivá posuzování dosti často dokazují. Tomuto nedostatku rozumu našeho odpomáhá světlo Ducha Sv., milost Boží, která temný rozum náš osvěcuje. Toho musíme si býti dobře vědomi a často za toto přispění Ducha Sv. vroucně prositi. Toho jest třeba všem lidem bez rozdílu, zvláště však lidem mladým a nezkušeným. Ti, kdož bývají napomínáni, káráni a varováni, mají Ducha Sv. zbožně vzývati, aby bělmo s očí jejich spadlo, aby v čas prohlédli a poznali nebezpečnou a záhubnou cestu, kterou krácejí. Toho třeba jest také rodičům, aby ve své přemrštěné lásce dítkám nedávali, co jim mají odepřítí, a naopak, aby jim neodníмали, co jim prospívá a ke spasení slouží.

Všichni máme míti tolik pokory, abychom v důležitých věcech výhradně na svou sílu nespolehali, nýbrž pamětlivi byli toho, že při sv. biřmování jsme přijali Ducha Sv. s tím úmyslem, aby nás osvětil, posilnil, všeliké pravdě naučil a skutky naše pořádal a spravoval. Horlivě tudíž, přátelé milí, vzývejte Ducha Sv., a to nejen před sv. zpovědí a před kázáním, jak to jest zvykem, nýbrž i každý den ráno, při každém rozhodném kroku, při každém důležitém díle a podniku, před každou vážnou prací a před každou změnou stavu a obydlí! To jest pravá úcta Ducha Sv., jež Bohu jest milou a jež zlaté a požehnané nese ovoce.

¹⁾ Breve Lva XIII. »Provida matris« ze dne 5. května 1895.

Duch Sv. jest zdrojem síly a útěchy. Ó, jak často bychom měli na modlitbách z tohoto bohatého pramene čerpati sílu a útěchu! Slabost a křehkost lidská je nesmírně veliká. Sv. apoštol Pavel praví: »Rád se chlubití budu svými nemocmi, aby ve mně přebývala moc Kristova.« 2. Kor. 12, 9. A v listě k Filipenským píše: »Všecko mohu skrze toho, kterýž mne posiluje.« 4, 13. Proč my můžeme tak málo nebo docela nic? Proč tak zhusta jest slýchati nářky na špatnost a zkaženost tohoto světa? Proč tak málo a tak zřídka slýcháme o vytrvalosti a síle, která přemáhá zlo? Tu s prorokem se musíme tázati: »Což není balsám v Galaad? A což není tam lékaře? Proč tedy není zahojena rána lidu mého?« Jerem. 8, 12. Což pak nepřijali katoličtí křesťané svátost sv. biřmování, což nebyli posilněni Duchem Sv. k boji proti zlobě světa a ďábla? Proč tedy prospívají mnozí ve hříších a brojí proti dobru? Tak se zdá, jakoby sv. biřmování bylo pro četné katolíky pouze krásným obřadem a nikoliv svátostným posilněním, aby víru svou zmužile hájili, veřejně vyznávali a podle ní věrně živi byli! Mnozí křesťané po celý čas ani nevzpomenou toho, že Duchem Sv. ve víře byli utvrzeni, že jako vojáci Kristovi křížem sv. byli ozbrojeni, neděkují Duchu Sv. za milosti, které jim udělil, nevzývají Ducha Sv., dobrovolně a lehkomyšlně vrhají se v nebezpečství a pokušení nepřemáhají. Kde jest tu povinná úcta a láska k Duchu Svatému?

Denně tudíž, v Kristu shromáždění, aspoň krátkou modlitbou nebo několika zbožnými slovy vzývejte Ducha Sv., abyste v pokušeních a nebezpečnostech nepodlehli! Každodenně na modlitbách obraťte se k Duchu Sv., abyste v utrpení a neštěstí síly a útěchy došli! Kříže a utrpení doléhají v životě zajisté na každého. Nejlepším pak těшитelem v úzkostech a bolestech jest Duch Sv. Písmo sv. zvláště výslovně jmenuje Ducha Sv. »Utěшитelem«. Proto měl by každý křesťan v protivenstvích a starostech k Duchu Sv. se modlití a u Ducha Sv. útěchy hledati, neboť psáno jest: »Jest-li kdo z vás v zármutku, modliť se!« Jak. 5 13. Vzpomeňte si jen, s jakou nebeskou radostí a s jakým posvátným klidem sv. Štěpán podstoupil smrt mučennickou. Ale ovšem o sv. Štěpánu čteme, že to byl muž plný víry a Ducha Svatého, že byl pln milosti a síly. Totéž platí o všech sv. mučennících. Když tedy, přátelé milí, Duch Sv. mučenníkům tak zázračnou sílu a tak velikou útěchu udělil, neměli bychom snad my od Ducha Sv. očekávati sílu a útěchu ve svých nepatrných křížích? Což pak moc Ducha Sv. již zanikla? Jest již pramen útěchy u Ducha Sv. vyčerpán? Nikoliv. Vina jest na nás. Doprošujeme se pomoci lidské, žebráme u slabých tvorův, avšak zřídka kdy se obracíme k Bohu Utěшитeli. Dnes o svátku Ducha Sv. pevný učíňte úmysl, že budoucně útěchy a síly u božského Utěšitele budete hledati! Syn Boží Sám Ducha Svatého nazval Utěшитelem, jako Utěšitel sestoupil Duch Sv. na apoštoly, protož i vy Utěšitele Ducha Sv. horlivě vzývejte, aby každý z vás mohl zvolati se sv. Pavlem: »Naplněn jsem potěšením, mám hojnou radost ve všelikém soužení našem.« 2. Kor. 7, 4.

2. Ducha Svatého ctíme, vzýváme-li Jej, prosíme-li Jej, aby nás milostí Svou posvětil a osvětil, posilnil a potěšil. Zvláštní pak a dojista nejlepší úcta Ducha Svatého v tom záleží, když se vynasnažujeme, abychom třetí božské osoby nezarmucovali hříchem. Sv. apoštol Pavel důtklivě nás napomíná: »Nezarmucujte Ducha Svatého Božího, kterýmž znamenání jste ke dni vykoupení.« Efes. 4, 30. Byla by to zajisté úcta pouze kusá a polovičatá, kdyby naše modlitby Duchu Svatému, naše však skutky duchu zlému náležely! Naše prosby nic by nám neprospěly, kdyby vycházely ze srdce, které by bylo odpůrcem a nepřitelem Ducha Svatého. Na světě širém musí prosebník jednáním svým zalíbiti se tomu, od něhož splnění své žádosti očekává. Rovněž i křesťané životem bohobojným a skutky bohumilými musí si zasloužit milosti Ducha Svatého a jich vytrvale ke cti a slávě Boží a ke vlastní spáse užívati.

Velikými díky zavázáni jsme Duchu Svatému, neboť Duch Svatý každého z nás na křtu sv. posvětil za chrám Boží. V první epistoletě ke Korintským táže se sv. Pavel: »Nevíte-liž, že chrám Boží jste, a že Duch Boží přebývá ve vás?« 1. Kor. 3, 16. A dokládá: »Jestliže pak kdo chrám Boží poskvrní, toho zatratí Bůh; nebo chrám Boží jest svatý, kterýž jste vy.« 1. Kor. 3, 17. Tato přísná slova apoštola národů měla by každého křesťana odvrátiti od lehkověrnosti a hřichu. Jsou lidé, kteří slzy prolévají, když jim někdo neopatrným slovem ublíží nebo když čistý šat se jim jen trochu pošpiní, ale o hrozném řádění na místě posvátném ve chrámě duše své nechťejí věděti ničeho. Vážná slova sv. Pavla měla by v duších hříšníků ustavičně zaznívati výstražnou touto ozvěnou: Hříšníče, Bůh tě zatratí, neboť chrám Boží svatý jest a ty jej zneuctíváš! Bůh tě zatratí, neboť chrám duše tvé svatý jest a ty jej pustošíš! Bůh tě zatratí, hříšníče zatvrzelý, neboť chrám duše tvé svatý jest, a ty jej znesvěcuješ, ničíš a boíš!

Přátelé milí! buďte vždy pamětlivi tohoto napomenutí sv. Pavla a nikdy Ducha Sv. hříchem nezarmucujte! Chrám vaší duše budiž vezdy svatým! Nejenom však ve svatosti chrám duše své zachovejte, ale ozdobte jej také ctnostmi, tak jako čas o svátcích Svatodušních zdobí velebný chrám přírody spanilými a vonnými květy! Duch světa, jenž vlády nad námi zmocniti se snaží, uvrhl by nás v záhubu. Tělo, svět a ďábla přemůžeme jen za přispění Ducha Sv., jenž povede nás od vítězství k vítězství a uvede nás před soudnou stolicí Boží, kde každý dle práce své vezme odplatu svou.

»Účastenství Ducha Svatého budiž se všemi vámi!« Hojného podílu a účastenství na darech a milostech Ducha Svatého budete míti, budete-li Ducha Sv. horlivě a vroucně ctíti a budete-li se bedlivě hříchů vystříhati. Hřích zarmucuje Ducha Sv., zapuzuje jej z duše, hřích z posvátného chrámu duše činí peleš lotrovskou. Proto zvláště dnes, v Kristu shromáždění, proste snažně Ducha Sv., aby vás v bázni Boží zachoval a cestou ctnosti vedl! Proste Utěšitele Ducha Sv., aby všecky skutky vaše spravoval, byste křesťansky spravedlivě živi byli na zemi a jednou ke sborům blažených duchů připočteni byli na nebi! Amen. Frà L. Štolc.

Neděle I. po Sv. Duchu.

(Nejsvětější Trojice Boží.)

Církev svatá pronásledovaná vždy vítězí.

›Jdouce učte všechny národy.‹

Mat. 28, 19.

Tohoto slavného rozkazu božského Mistra poslušni rozešli se apoštolé z Jerusaléma ke všem světa národům, aby jim hlásali to evangelium, jež z úst božského Učitele byli slyšeli; aby jim zvěštovali tu víru, to náboženství, jež jim Duch Svatý v den Letnic vysvětlil a v něm je utvrdil. Sotva však apoštolský úřad započali, již všude proti nim nepřátelé svatého kříže povstávali a je pronásledovali jako smrti hodné zločince, všichni, vyjma svatého Jana evangelistu, skončili svůj záslužný život slavnou smrtí mučnickou.

A tentýž osud s apoštoly Páně sdílí menší neb větší měrou každý, kdož upřímně ku Kristu se hlásí a Jemu horlivě slouží. Vždycky se naplňuje slovo svatého Pavla II. Tim 3, 12.: ›Všickni, kteříž chtějí pobožně živi býti v Kristu Ježíši, protivensství trpěti budou.‹ Proto, vidíme-li, kterak i za našich dnů opovržlivé nájezdy proti pravověrným křesťanům neustále se množí, kterak loď Církev potýká se s rozkácenými vlnami rozličných předsudků a bludů, a jak i vlastní synové její na ni, na matku svou, útokem ženou, jazykem i pérem ji haní, tupí a pronásledují, a kdyby možno bylo, z oboru světa by ji vyklidili, všechno toto pozorujte a zrale uvažujte, nechtějmež na mysl klesati a se strachovati, jakoby snad Církev svatá zkázu vzíti měla. Bouře tyto jí více prospívají, nežli škodí. Vlažní křesťané a toliko dle jména katolíci, tiť ovšem odpadnou jako suché listí, když vítr stromem zatřese, avšak nemusí jich nikdo litovati, bylť již dávno Církvi duchem odcizeni; za to ale procitnou mnozí ze sna netečnosti, v kteréž byli ponořeni, a v krásnější a spanilejší tvářnosti objeví se Církev Boží na zemi. Na doklad toho, co jsem pravil, přednesu v dnešní řeči, že všecka pronásledování, jež Církev svatá od počátku svého utrpěla a až dosud trpí, prospívají jí ke vzrůstu, k rozkvětu, ku slávě a k povýšení, podávajíc přátelům i nepřátelům neklamný důkaz, že jest dílem Božím.

Pojednání.

Již skoro 19 set let bojuje Církev svatá s hrdým, odbojným světem, s národy znemravnělými a lidmi nešlechtnými. Jako bouří mořskou zmítaná loď s rozčeřenými vlnami musí Církev neustále zápasiti s rozvlněnými a podrážděnými náruživostmi lidskými, kteréžto na ni tak často a tak prudce dorážejí, že se zdá, jakoby se již na okraji záhuby nalézala. Avšak ona opřená o kotvu mocné

přípovědi svého božského Zakladatele Krista Ježíše: „Brány pekelné nepřemohou jí,“ opět a opět se pozvedá a slavně vítězí nad odvěkými nepřátely svými.

1. Hned za prvních tří století trvání Církev všelijak se pokoušeli odbojní nepřátelé, židé i pohané, tuto novou víru v zárodku její udusiti, ale všecko jejich úsilí šlo na zmar, ježto, čím zuřivěji na Církev doráželi, tím utěšeněji vzkvétala a vzrůstala, tak že v tom Římě, odkud pohanští císařové rozkazy k nevyslovitelným mukám věrných vyznavačů Kristových dávali, právě v tom pohanském sídle trůní nyní náměstek Kristův, viditelná hlava a vůdce všech pravověrných křesťanů. To byl ten první krutý boj, ve kterém Církev svatá slavně zvítězila a dala takto přátelům i nepřátelům důkaz božského původu svého.

2. Ve třech pozdějších stoletích vyrojili se noví kacíři a bludaři, a jsouce světskými vladaři podporováni všecko na to vynaložili, aby náboženství křesťanské se země vyhladili. Tu poznovu byli papežové a biskupové, kněží a věřící křesťané bez rozdílu věku, stavu a pohlaví žalářováni, do vyhnanství vypuzováni a ukrutně mučeni; a již přemnozí domnívali se, že Církev nikterak záhubě neunikne. A hle, ona opět vztyčila svůj vítězný prapor nad hrobem svých katanů.

3. Avšak málo uplynulo let a zachvátila ji nová bída a nové soužení; neboť pohanští národové přepadli a zaplavili jako hejna žravých kobylek křesťanský Řím a ničeho neušetřili; drancování a vraždění bylo jim heslem; nad to pak vůdce jejich Atila přísahal, že na věky ani stébla nemá růsti tam, kde kráčela noha jeho. I tu zase nejedni za to měli, že Církevi svaté poslední odbila hodinka. Než dějepis svědčí, že po dvou stoletích polovice Evropy křesťanskými národy byla obydlena; všude zakládaly se chrámy a školy, kde na základě svaté víry pěstovaly se všechny odvětvě potřebné vědy, a odkud osvěta a dobrý mrav se přehojně rozvinuly.

4. Že však „bojování jest život člověka na zemi,“ neměla Církev svatá, ač stále vzrůstající a zkvétající, žádného oddechu a pokoje trvalého. Noví kacíři, noví odštěpenci pronásledují matku svou, stříkajíce po ní blátem jízlivého spílání. Jeden hrdý a znemravnělý mnich jménem Martin Luther stal se jejich vůdcem, přísahaje jako druhdy Atila, že neustane dříve v ďábelském díle svém, dokud papeže s kardinály a biskupy do moře Jaderského neuvrhne, a tudíž všemu katolictví navždy konec neučiní.

Než marné bylo jeho horování a počínání, Církev svatá katolická stojí posud pevně, rozšiřujíc blahodátne učení Kristovo po daleké Asii, Americe, Africe i Australii, kdežto odpůrci a odpřísáhlí nepřátelé její neustále se drobí a rozštěpují, nevědouce naposled, komu náležejí a čemu věřiti mají.

5. Koncem osmnáctého století musila Církev katolická opět krutě zápasiti se vzbouřenými národy, zvláště ve Francii, kde z návozu bezbožných mužů vypukla revoluce, a otfásajíc celou

Evropou Církví katolické zasadila nebezpečnou ránu. Kněží byli buď ze země vyobcováni aneb povražděni, pod trestem smrti nesměl nikdo z nich mši svatou sloužiti, aneb veřejně se modliti, ano i křížem svatým se poznamenati bylo trestuhodným zločinem. Jaký div, že za takých poměrů pokládal každý Církev svatou za přemoženou! A hle, ona se opět domohla stkvělého vítězství nad odpůrci svými!

6. A jak se to má v tom ohledu za dnů našich? Požívá-li Církev svatá žádoucího pokoje? Nikoli! Tu ji utiskují protestantští mocnářové, tam zase služebníky její pronásledují zlomyslní vládní radové; tu opět ten který pisálek svým pérem ve žluči a jedu namočeným víru její a mravy hanobí, tam zase celé hejno novomodních rozumářů z plného hrdla křičí: »Církev už nevyhovuje požadavkům časovým; už se přežila, její věroučení jest zastaralé, její mravověda jest vadná, a její bohoslužba není nic jiného než zevnější obřady, a její kněžstvo se už neshoduje s nynějšími pojmy o svobodě mravů, osoby a svědomí.« Tolik a ještě více nesmyslů klábosí nepřátelé o Církví svaté katolické. K vynalézání a roztrubování podobných nesmyslů jest ovšem zapotřebí notné hromady zlomyslnosti a mnohem více nevědomosti, aby se uvěřilo podobným žvatlaninám. Ať již všemohoucí Bůh dopustí na Církev Svou bouři jakoukoliv, soužení a pronásledování jakékoliv, nestrachujme se, Církev nikdy nezanikne, neboť za dnů našich přemnozí jsou bojovníci její a v boji utuženější než kdy jindy. Ano, koráb svaté Církve obrněn jest proti všem bouřím a vichrům, on se na věky nerozkotá, poněvadž jej řídí Ten, jenž větrům a moři poroučí, Kristus Bůh všemohoucí.

Ovšem se státi může, jakož se již skutečně stalo, že v některých říších a královstvích, kde náboženství křesťansko-katolické bylo panující a kvetoucí, vévodí nyní protestantství a rozkol, tak že se vyplnila hrozba Páně »Bude odjato od vás království Boží, Církev, a bude dáno lidu činícímu užitky jeho.« Mat. 21, 43.

A co bylo a bývá příčinou takového trestu Božího? Vlažnost a netečnost u víře, zpustlost mravů a neposlušnost Boha a Církve Jeho u většího počtu křesťanů. A takové neštěstí přikvačiti může i na naše katolické osady, neodloží-li křesťané svou vlažnost a netečnost u víře, nenapraví-li svých porušených mravů a nebudou-li poslouchati Boha a Církve svaté. Bůh od nich odejme světlo víry Své a dá ji národům jiným, jak se to v Americe, v Africe a v Austrálii namnoze děje, kde pohanští národové davem se hrnou do lůna Církve katolické. Toť tisícerá náhrada za několik zpupných odpadlíků v Evropě.

Proto volám se svatým Pavlem Řím. 13, 11—14: »Proberme se z lenosti a vlažnosti u víře, a jako ve dne poctivě choďme, ne v hodování a opilství, ne ve smilstvích a nestydatostech, ne ve sváru a v závisti, nýbrž

oblecme se v Pána Ježíše Krista, vezmouce na se jeho svaté ctnosti.«

Ano, buďme zbožnými a horlivými katolickými křestany, osvědčujme víru svou skutky bohumilými, vědouce, že hříšný, pohoršlivý život mnohých katolíků jest kamenem urážky jinověrcům a něvěrcům, a příčinou, že se ve svém bludu a ve své zarputilosti ještě více utvrzují. Obhajujme neohroženě svatá práva Církve každého příhodného času a na každém vhodném místě, slovem: krácejme cestou přikázání Božích i církevních, pamatujíce na poslední dobu života, kdy si zajisté přáti budeme, abychom hodně mnoho dobrého byli vykonali, hodně mnoho pro Boha byli vytrpěli, hodně mnoho zásluh sobě nashromáždili, a tudíž pevně doufati mohli, že se blaha nebeského, spasení věčného hodnými staneme. Amen. † Frant. Pecháček, osobní děkan v Meziříčí u Opočna.

Svátek Božího Těla.

O lásce Krista Pána, jevící se v ustanovení této Svátosti.

»Popel jest srdce jeho, nebo nepoznal toho, kdo jej stvořil.«

Kniha moudr. 15, 9. 10.

Žádná věc na světě tak nevzdoruje ohni jako popel. Rostliny shoří, kov se roztaví, kámen se rozsype, jedině popel, ač ohněm zplozen, jako syn nevďěčný a vzpurný ohni neustoupí, ale jej, otce svého, dusí, lesk a žár jeho zatemňuje a zahlazuje, takže oheň svému vlastnímu synu palmu vítězství ponechati musí a pod tíží jeho hasne, hasne, až vyhasne.

A ten popel — jak vhodný to symbol zatvrzelého srdce nevďěčného křestana vůči Kristu! »Popel jest zajisté srdce jeho, nebo nepoznal, kdo jej stvořil.« Kn. moudr. 15, 9. 10. Ano, popel jest srdce člověka, jenž lásku Boží nechce láskou spláceti a dobrodinci svému největšímu se podrobíti. —

Což nevidí, jak ta láska Boží jeho oheň všemocný působením svým nevyhlášeným všecko zmáhá, pro spásu naši na zem s nebe stoupá, tu žije, trpí a umírá? Což neví, že táž láska Boží v nejsv. Svátosti jako v jediném bodu veškeru svoji vřelost soustřeďuje? Ó, ví to křestan dobře, a přece všecka láska Boží srdcem lidským, nevďěčným a vzpurným nepohne. Sotva že tak na chvíli láskou k Bohu zaplane a již jde chladně od stolu Páně. Svátost nejdražší je mu všední a ani nevzpomene, že přece nikde nejví se láska Spasitele našeho Ježíše Krista k nám v té míře, jako právě v této Svátosti.

Než jako těžko malíři barvou všecken žár a jas ohně namalovati, tak také těžko nám lidem lidskou řečí žár té lásky Boží,

jevíci se v nejsv. Svátosti oltářní, vystihnouti. Ano, nesmírně těžko, než přece pokusím se aspoň na účincích a znacích lásky té ukázati, jak mocná a silná jest, za tím účelem, aby i v srdcích našich vzplála láska k Ježíši Kristu, ve Svátosti nejsv. přebývajícím.

A kolik že jest znaků lásky vůbec a lásky Boží ve Svátosti nejsvětější zvlášť?

Tři jsou, tři jsou znaky, jimiž se jeví nesmírnost lásky Boží k nám v ustanovení této Svátosti a sice:

I. Je to především nesmírnost daru, jež nám Ježíš Kristus v této Svátosti daroval;

II. je to utrpení, trpělivost a ponížení toho, jenž se nám ve Svátosti té dává a konečně

III. spojení s člověkem, jež J. Kr. v této Svátosti obmyslí.

Pojednání.

I.

Pravím především, že jest to dar nesmírné ceny a velikosti, jehož se nám ve Svátosti nejsvětější dostává.

Jest zcela přirozeno, že, kdo miluje, tomu, koho miluje, dobro nejen přeje, ale i prokázati chce, neboť, když už srdce své mu věnoval, snadno ostatní přidává, ba ani podržeti nemůže, jako ten, kdo strom daroval, daroval i plody jeho. A dále, kdo miluje, vždy touží po tom, aby nějakým způsobem lásku svou na jevo dal a navzájem lásky si získal.

A to obyčejně mezi lidmi darem se stává, jenž věrohodným byl by důkazem lásky toho, kdo dar dává, a zároveň také jenž s to by byl, aby pohnul toho, kdo dar přijímá, k lásce vzájemné.

Tak činí lidé milující!

Než všechna láska lidská, čím jest než sotva stínem lásky Boží, neboť člověk — tvor omezený a konečný — nic nekonečného dáti nemůže, Bůh však nesmírný a nekonečný ano! »Bohatství lásky své Boží vylil na nás lidi« — dí sněm Trident. Sess 13, c. 7., tak že více již dáti nemůže. Neboť může-li dáti kdo více, ptám se vás, než vlastní tělo své a vlastní krev svou? Nikoli! Aby dar tak vznešený, bohatství tak nesmírné, jehož se nám dostává ve Svátosti nejsv., byl vymyšlen a nám dán, k tomu třeba bylo v pravdě božské Všemohoucnosti, Moudrosti a Dobrotivosti! Neboť zde dává nám Ježíš Kristus všechno bohatství Své, všechny ctnosti Své, všechnu Svatost Svou, že více neměl, co by dal — ano, »bohatství lásky své tu na nás vylévá«. A ne jednou se dal, ale stále a stále dává!

Nesčíslné jsou zajisté dary, jichž Všemohoucí Bůh nám ve Své dobrotivosti poskytuje, ale žádný není nad nejsv. Svátost oltářní.

Bůh dal nám život a stále nás zachovává, na křtu svatém dal nám Svou milost, již ve svátosti pokání stále nám vrací, anebo rozmnožuje; než což jest to? Toť dary, jež s původcem Svým, Bohem, srovnány býti nemohou. Ba ani vtělení Páně, ač dar nekonečný, přece jen lásky Boží úplně nevyčerpává, neboť zde přece nedal se nám Ježíš Kristus tak cele a tak plně jako ve Svátosti oltářní. Když totiž Ježíš Kristus se vtělil, t. j. tělo lidské a duši lidskou na se vzal, tu dal se nám všem, pravda, ale jen jaksi prostředně, kdežto zde, ve Svátosti nejsvětější každému jednotlivci dává se za pokrm bezprostředně. Užijí příkladu k vysvětlení. Znáte snad magnet? Nuže, vezmete-li magnet a přiložíte k němu třeba ocelové péro, to se uchytlí a magnetu drží. Přiložíte-li k tomuto péru jiné péro, uchytlí se zase atd., ale je tu přece rozdíl. První péro lne k magnetu bezprostředně a udržováno je silou magnetu, druhé však udržováno jest prostřednictvím péra prvního. — A tak právě také při vtělení Páně božská přirozenost Ježíše Krista dala se lidské Jeho přirozenosti a teprve prostřednictvím této jaksi všem lidem, ve Svátosti však oltářní podává se Božství Ježíše Krista každému křesťanu bezprostředně.

A že jest to pravý dar, kdož by o tom pochyboval? Co zajisté je člověku prospěšnější než pokrm? Pokrm tak spojuje se s tělem naším, že vlastně proměňuje se v krev a šťávy tělesné, stává se naším tělem a od podstaty těla odděliti se již nedá. A hle, co dí Ježíš Kristus? »Tělo mé právě jest pokrm a krev má právě jest nápoj«. A pak »Amen, amen, pravím vám: Nebudete-li jísti těla Syna člověka a píti krve jeho, nebudete míti v sobě života«. Jan 6, 54. —

A není na tom dosti, že Kristus Pán tak se nám dává, že jest celý náš. Všimněme si ještě způsobu, jakým se nám dává, jakých slov používá, slov, jež dýchají takořka božskou láskou Jeho: »Vezměte — praví — a jezte, totoť jest tělo mé! Kdo darem jen štědrost svou dokázati chce, dar svůj chválí a vynáší, kdo však z lásky dává, ten daru svého cenu ještě zmenšuje. A tak činí i Kristus Pán. »Vezměte tělo mé«, praví a ani slovem se nezmiňuje, že s tělem svým podává nám i Božství Své.

»Dával-li by člověk všechn statek domu svého za milování, jako ničím pohrdne jím«, dí moudrý Šalomoun v Písni písní 8, 7. A tak činí Pán a Spasitel náš. Dává nám tělo i krev Svou, dává Božství Své, ale slovy tak prostičkými, jako by dával dar zcela obyčejný. »Jako ničím pohrdá jím a dává všem hojně a neomlouvá.« Jak. 1, 5.

Nuže, kdo pochyboval by ještě o lásce Toho, jenž dar ceny tak nesmírné způsobem tak láskyplným nám podává? Vždyť ve Svátosti nejsvětější dal nám vše, co nebe mělo dobrého a krásného, tak že jako patriarcha Isák synu svému Esauovi, s pláčem o požehnání prosícímu, řekl: »Obilím a vínem zmocnil jsem ho, (bratra Jakuba) a tobě po těchto věcech, synu můj, co více učiním?« právě tak mohl by i Pán náš Ježíš Kristus říci: Tělo Své pod

způsobou chleba a krev Svou pod způsobou vína dal jsem ti, křestane! — Což nad to učiním, když daru většího v nevyčerpatelné Své pokladně nemám, když darem tím bohatství moje je vyčerpáno, a není již, co mohl bych ti vzácnějšího uštedřiti?

II.

Hle, jak vzacný to tedy dar! A jaká to láska, jež dar takový dává! —

Jděme dále k tomu, čím láska se jeví. A tu vidíme, že především jeví se láska snášením všech utrpení, jež z lásky plynou.

›Silné jako smrt je milování‹ — dí moudrý Šalomoun a sv. Pavel dí. ›Láska trpělivá jest, dobrotivá . . . všechno snáší, všemu věří, všeho se naděje, všeho trpělivě čeká‹. I. Kor. 13, 4. 7. Láska utrpením stává se vroucnější; čistější a vzácnější jeví se trpělivým snášením bolestí.

Už přátelství lepší a pevnější jest, prošlo-li ohněm utrpení a soužení. Což teprve láska! O té platí to tím více. Čemu-liž v pravdě tak, uvažte, draží v Kristu, zda ta láska, již Kristus Pán ve Svátosti oltářní nám prokazuje, není vskutku nejupřímnější a nejtrpělivější, když právě v tom okamžiku, kdy člověk nejnevděčným tvorem k Němu se ukázal, v tom okamžiku člověku za pokrm se dal. ›V tu noc, v kterou zrazen byl — dí sv. Pavel I. Kor. 11. 23 — vzal chléb a díky učiniv, lámal‹, aby ukázal vroucí Své lásky velikost a ušlechtilost. — ›Pán Ježíš v tu noc, v kterou zrazen byl, vzal chléb — —‹

Ó, přátele draží, v tom okamžiku, kdy zřel již, jak hrůzným kvapem se blíží a již již nastává hodina strašných muk, bolestí a smrti, ne o to, jak by Sám smrti unikl, se staral, ale jak by smrti věčné unikli ti, pro které na svět přišel.

Hle, jaká to láska!

Než bolesti ty, které trpěl za živa jako člověk, skončily v den slavného Jeho Vzkříšení. Křivdy však, jež trpí a trpěti bude ve Svátosti nejsvětější, budou trvati až do skonání světa. A jsou dvojího druhu: Jedny z vlastní vůle trpí, druhé však od nás nevděčných snášeti musí. První záležití zajisté v nesmírné pokoře, již sv. apoštol Pavel zmařením sebe sama nazývá — řka o něm ›sám sebe zmařil‹. Fil. 2, 7. A v čem spočívá toto zmaření? V tom zajisté, jak vykládají sv. Otcové, že učinil-li se J. Kristus Svým vtělením menším Otce — ›Otec můj větší jest mne‹ — Jan 14, 28 — pravil — nekonečně více snížil se v nejsv. Svátosti oltářní, neboť tu v nevystihlé Své pokoře Slovo věčné stalo se nižším člověka, dávajíc se mu za pokrm pod neživou způsobou chleba a vína, ač jest život samo.

A srovnajte jen pyšný a majestátu plný způsob jednání králů a knížat světských s nekonečnou Slova Božího v této nejsvětější Svátosti laskavostí a štědrostí. Staří králové Parthů, pozvali-li koho ze šlechty k stolu svému, na zemi seděti mu kázali a sami na

trůně spočívajíce, zbytky pokrmů jako psům jim házeli. A i to bylo ještě důkazem přízně královské. — Jak jinak však jedná Ježíš Kristus, Pán nebe i země, král všech králů světa! Tu nezbyvá člověku, uváží-li nesmírnou tu lásku Jeho, než zvolati: Ó lásko nekonečná, lásko vše převyšující, lásko rozumem lidským nepochopitelná!

Ba věru až k smrti se ponížil. Sám, z vlastní vůle Své! Avšak všechno toto utrpení a ponížení Ježíše Krista čím jest proti ponížení a křivdám, jež musí právě v této Svátosti snášeti proti nejsvětější vůli Své od nevděčného člověka, od lidí vlažných, nevěřících a zločinných.

Bez lásky, bez přípravy přistupují křesťané vlažní k božským těm hodům, aby bez známky vděčnosti lhostejně odešli, jako by jen kus obyčejného chleba požili a ne pokrm, jenž celé nebe blažeností naplňuje. Nuže, můžeš, křesťane, popřít, že nejeví se i v tom nesmírná láska Boží, když i takovým se za pokrm podává?

Kdyby lásky neměla, jak mohla by lidská matka snést nevděk synů svých, kteří od mládí svého lásku matky své nejen neuznávají, ale chováním svým ještě očím jejím slzy krvavé vynucují? A přece matka vždy a všude lásku k dítěti jeví, ba říká se, že tím více dítě své miluje, čím více pro ně trpí. A zrovna tak jedná i Bůh, náš Pán a Spasitel Ježíš Kristus.

A co zkusil Ježíš Kristus v této Svátosti od nevěřících? Kdo dovedl by spočísti všechny ty pohany a potupy? Kolikrát již tělo to přesvaté ve Svátosti oltářní nozi rouhačů bylo zbodeno, kolikrát zvířatům nejnečistším předhozeno! A přece jest a bude s námi až do skonání světa.

Než toto vše jest jen tolik asi, jako kdyby urazil Vás člověk sprostý, nevzdělaný, od něhož sotva něco jiného jste očekávali. Však co říci o tom, když Ježíš Kristus v nejsvětější Svátosti samotnými křesťany v posměch bývá uváděn? Co říci, když křesťan, věda dobře, koho pod prostičkou způsobou chleba a vína přijímá, se srdcem nečistým, duší hříchy zaneřáděnou ke stolu Páně přistupuje? A hle, ani tohle lásku Boží k nám nezmenšilo. Vše to Ježíš Kristus ve vševědouce Své věděl a přece Svátost nejsvětější ustanovil. Ó věru, jak nesmírná musila to býti láska, jakou tu Pán Ježíš projevuje, když zůstává i v těle člověka takového, ač nic není Mu odpornějšího, nic strašnějšího než hřích. Jaká to síla a sladkost lásky, jež jako libozvuká struna kytary tím jasněji a sladčeji zní, čím silněji se na ni udeří!

III.

Tedy dary a trpělivým snášením utrpení jeví se láska. Než darovati něco a trpěti může i ten, kdo nemiluje. Toužiti však, aby stal se kdo jednou a touž věcí s tím, koho miluje — bez lásky možno není. Neboť všechna láska jest síla směřující k jednotě, jest mohutnost, jež ze dvou duší učiniti chce jednu. A sv. Augustin praví: „Láska je svazek, jenž dva spojuje, aneb aspoň

spojiti chce«. De Trin. lib. 8., c. 10. Tož všimněme si toho, co vlastně Kristus Pán Svátostí nejsvětější obmýšlí! A tu vidíme, že nic jiného než nejuzší a nejdokonalejší spojení s věřícími. Zde chce se netoliko skrze milost spojení s duší naší, ale i tělo Své přesvaté spojení chce s tělem naším. Všichni sv. Otcové nemohou se dosti vynadiviti tomuto podivuhodnému spojení, a sv. Irenaeus právem proti některým bludařům tvrdí, že přijímání nejsvětějšího těla a krve Páně jest nám nejjistější zárukou slavného vzkříšení, poněvadž přijímáme-li, stává se tělo Páně tělem naším a krev Jeho krví naší, slušno jest, aby i tělu našemu nesmrtelnosti se dostalo. »Kdo jí chléb tento, živ bude na věky« — praví zajisté Kristus Pán.

A v této pravdě právě tkví ona zloba a velikost hříchu, jehož dopouštějí se křesťané, přijímají-li nehodně, velikost, jež převyšuje všechnu převrácenost pohanskou. To uvažuje, volá sv. Pavel: »Nevíte-liž, že těla vaše jsou údové Kristovi?« I. Kor. 6, 15. A to-li víte, jak osmělujete se těla svá i duše své hříchem poskvřniti? »Vezmouce tedy údy Kristovy, učiníte je údy nevěstky? Odstup to.« I. Kor. 1. c. Kéž uváží to všichni, kteří říkají: Pánem jsem těla svého a mohu s ním učiniti, co chce Nikoli, křesťane, ani ty, aniž kdo jiný jest pánem těla svého, nýbrž jediný jest Pán, Spasitel náš Ježíš Kristus, jehož nejsvětější tělo ve sv. přijímání stalo se tělem tvým.

Nuže, drazí křesťané, co soudíte teď o nekonečné té lásce, již Ježíš Kristus jeví k nám v nejsv. Svátosti oltářní? Dobře nazývala sv. Magdalena de Pazzis den sv. přijímání dnem lásky. Neboť tak jako křesť odpovídá všem pro právo býti syny Božími, jež se nám na křtu sv. uděluje, a břimování zase odpovídá naději, již dodává se nám síly ku přemožení všech překážek na cestě k spáse, tak nejsv. Svátost oltářní odpovídá lásce, tak že Svátost ta jmenuje se též Svátostí lásky pro dokonalé ono spojení Boha s námi.

Kdož by se tedy nedivil, že tak málo lásky dnes u křesťanů ku Svátosti nejsvětější! »Láska není milována, láska není milována«, mohli bychom věru zvolati se sv. Marií Magdalenou de Pazzis a volati to po vsích i městech. Jest možno, že dar, nad nějž Sám Bůh většího dáti nemohl, tak malé požívá úcty, vážnosti a lásky? Jest možno, aby byli křesťané, kteří dlouhá a dlouhá leta k hodům těm nejsvětějším nepřistoupili? Říká se, že láska budí zase lásku. Snad, ale v dobách nynějších znáti to není. Jako by už lidé ani lidmi nebyli!

Ó, drazí v Kristu, važte si toho daru nesmírného a přistupujte často — ale hodně ovšem — ke stolu Páně. Vždyť není ani možno, aby ta láska a trpělivost Ježíše Krista, již po věky již jeví, lidských srdcí nezískala. Není možno, aby ta přesvatá hostie, jež soustřeďuje v sobě všechny paprsky Božího slunce, srdcí našich nerozehřála. A nestačí-li všechna láska Boží k tomu, pak vskutku srdce lidské jest už jen popel, škvár, nezasluhující života,

ale hodno, aby Všemohoucí zavrhl je na věky tam, kde je pláč a skřípění zubů. A od toho nechať zachrání nás Bůh!

Ó rozehřej, Bože, srdce naše, abychom láskou lásku Ti spláceli a na věky Tě milovali! Amen.

František Holeček, katecheta v Strakonících.

Neděle II. po Sv. Duchu.

Význam veliké večeře.

»Člověk nějaký učinil večeři velikou a pozval mnohých.« Luk. 14, 16.

Dnešní podobenství Páně lze vykládati ve trojím smyslu: ve smyslu Ježíše Krista, ve smyslu Církve sv. a ve smyslu dnešní neděle.

1. Pozorujte se mnou, bratří nejmilejší, v jakém smyslu upravoval dnešní podobenství Pán a Spasitel náš, Ježíš Kristus, aneb který jest původní a vlastní smysl tohoto podobenství.

»Člověk nějaký učinil večeři velikou a pozval mnohých.« Člověk tento, zajisté bohatý a štědrý, znamená Boha; večeří aneb hostinou velikou rozumí se království Boží zde na zemi i v nebesích; mnozí pozvaní jsou potomci Abrahamovi aneb židé. Bůh pozval potomky Abrahamovy do svého království skrze arcioťce, Mojžíše a proroky. — »I poslal služebníka svého v hodinu večeře, by řekl pozvaným, aby přišli, že již připraveno jest všecko.« Hodina večeře jest plnost času, ve kteréž poslal Bůh jednorozeného Syna Svého, aby povolal pozvaných židů do Svého království, do Své Církve. Služebník, jehož poslal hostitel, jest Sám Ježíš Kristus, jenž přijal podobu služebníka, aby mohl lidem sloužiti ku spasení. — »Ale ti, kteříž byli pozváni nejprve, nechtěli přijíti k hostině, všelijak se vymlouvali, jeden starostí o statek, druhý starostí o obchod, třetí starostí o ženu.« Těmito nejprve pozvanými rozumějí se náčelníci lidu židovského, jeho učitelé a vůdcové, totiž nejvyšší kněží, zákonníci a starší lidu. Tito nepřijali pozvání do Církve, zavrhlí Krista, neuvěřili v Něho; byliť zaslepeni péčí o věci pozemské, očekávající Mesiáše v moci a slávě královské. — Služebník obrátil se od nevděčných; šel, jakž mu byl přikázal pán, na náměstí a na ulice města, uvedl do síně hodovní chudé a neduživé a zvěstoval pánu svému, že ještě jest místo. Podobně obrátil se Ježíš Kristus od předních židů k lidu obecnému a uvedl do Své Církve chudé a opovržené; ale zbylo ještě mnoho místa. — Naposledy vyšel služebník z rozkazu pána svého na cesty a mezi ploty a přinutil jíti k hostině, kteréžkoliv nalezl. Když židé Církví Kristovou pohrdli, povolání jsou do ní pohané ze všech národů, kteříž jsou pod nebem. — »Pravím pak

vám,« řekl hospodář, »že žádný z mužů těch, kteříž byli pozváni, neokusí večeře mé.« Těmi slovy vyhrožuje Kristus Pán židům, že, když pohrdli královstvím Jeho na zemi, nedojdou království Božího v nebesích.

Co chtěl tedy ukázati Pán Ježíš Svým podobenstvím o veliké večeři aneb o veliké hostině? Pravdu jednak přeutěšenou, jednak velmi smutnou, totiž že všichni lidé povoláni jsou do Církve a spasení v ní naléztí mohou, ale že všichni spasení v ní nenalézají, poněvadž pohrdají duchovními hody v Církvě uchystanými a dávají přednost péčím a zájmům pozemským.

2. Z toho poznáváme, milí křesťané, že dnešní podobenství Páně netýká se pouze židů, nýbrž i nás, kteří jsme se zrodili v lůně Církve samospasitelné. Podobenství o veliké večeři upozorňuje nás na to, že v Církvě katolické nalézáme všelikou milost potřebnou k ctnostnému životu a ke spasení. Tenť jest smysl, kterýž dává dnešnímu podobenství Páně naše sv. Církev.

Večeři velikou aneb hostinou bohatou nazývá se naše povolání křesťanské, aby se nám dalo na rozum, že jho Kristovo jest sladké a břímě Jeho lehké, t. j. že pravý křesťan není sice prázděn všelikého utrpení, ale že jest účasten též hojných duchovních slastí na zemi a že bude účasten hojných radostí v království nebeském. Proč tedy přece mnozí pravými křesťany býti nechtějí, proč pohrdají milostmi uloženými v Církvě svaté? Protože srdce jejich oddáno jest starostem o mamonu, o živobyčí, o rodinu. »Kde jest poklad tvůj,« dí Spasitel, »tam jest i srdce tvé.« Mat. 6, 21. Kdo miluje celým srdcem svým věci pozemské, nemá ani schopnosti ani chuti ani času, by se zajímal o věci vyšší.

Sv. Antonín Paduánský, slovatný kazatel z řádu sv. Františka, byl pozván jednou, aby kázal při pohřbu slavného, bohatého muže. Sv. Antonín rozebíral slova Kristova: »Kde jest poklad tvůj, tam jest i srdce tvé.« I pravil, že srdce zemřelého boháče nebylo u Boha, nýbrž u peněz. Když pak posluchači nad smělostí té řeči žasli, vyzval je kazatel, řka: »Přesvědčte se, otevřte rakev, ohleďte levý bok zemřelého.« I stalo se tak, a aj! na srdci boháčově ležel měšec plný zlatých peněz. Hrůzou ztrnuli všichni. Poznali patrně, že kdo má srdce u peněz, nemá ho u Boha.

Tak jest, drazí v Kristu! Nezřízená a nemírná láska k pozemským věcem jest největší překážkou zbožného života křesťanského. Až dosud jest slyšeti: Koupil jsem statek, musím si ho hleděti, to předchází všecko; koupil jsem voly, musím je zkusiti, nemám času k jiným věcem; pojal jsem ženu, zařídil jsem si domácnost, vše ostatní musí se odložit. Takovými výmluvami ospravedlňují mnozí křesťané svou vlažnost a netečnost v náboženství. Ale těm a takovým pohrozil Pán, že neokusí večeře jeho, t. j. že nedojdou věčné radosti a blaženosti.

3. Ještě jeden význam má veliká večeře v dnešním sv. evangeliu. A ten význam určuje dnešní neděle, kteráž jest neděle v oktávě Božího Těla.

Večeří aneb hostinou velikou, ku kteréž jsou pozváni mnozí, jest nejsv. Svátost oltářní, jejíž ustavení v těchto dnech oslavujeme. Jestli pak tato Svátost netoliko pokrmem duše, nýbrž i obětí Nového Zákona, kterouž se nám přivlastňuje ovoce krvavé oběti Páně na kříži dokonané. K této oběti mše svaté zve nás Ježíš Kristus a Církev Jeho každodenně, zvláště pak v neděli a ve svátek. A kterak odpovídají mnozí na toto pozvání? »Nemohu jít do kostela; musím jít tam neb onam, musím si obstarávati své záležitosti hospodářské, peněžité, obchodní, rodinné: toť přednější.« — To že přednější? Neřekl-li Kristus Pán naopak: »Hleďte nejprve království Božího a spravedlnosti jeho, a toto všecko (oč každodenně pečujete) bude vám přidáno.«? Mat. 6, 33. Myslíte, že služba Boží jest komu na újmu a ke škodě? Není tomu tak. Svátý Isidor, stav se oráčem u bohatého pána, chodil na mši sv. každodenně, i všedního dne, ačkoliv toho Církev nikdy přísně nepřikazovala, nýbrž pouze radí a doporučuje. A potom teprv dával se do práce. Zlí jazykové namluvili jeho pánovi, že Isidor pozdě přichází na pole a práci zanedbává. Pán se chtěl přesvědčiti, šel z rána na pole a čekal, kdy přijede Isidor. Tento přijel s potahem skutečně pozdě; pán jde k němu, aby ho plánil, ale vidí, že jiní dva oráči v bělostkvoucím rouše po boku jeho kráčeji a jemu pomáhají. Byli to andělé. Od té chvíle ctil pán svého svatého čeledína a přesvědčil se, že práce jeho rukou jest požehnána pro každodenní slyšení mše sv.

Jakého tedy požehnání může se nadíti ten, kdo neslyší mše sv. ani v neděli ani ve svátek pro pečování a zaměstnání vezdejší, kteréž snadno se dá odložit na všední den? Odpověz si jeden každý sám. Svět svátek a nebude tvůj statek krátek. Amen.

Kl. Markrab.

Neděle III. po Sv. Duchu.

O ctnostech sv. Aloisa.

»Tak bude radost v nebi nad jedním hříšником pokání činícím.«

Luk. 15, 7.

Nejmilejší! Dvakrát praví Spasitel v dnešním sv. evangeliu, že radost bude v nebi nad jedním hříšником, pokání činícím. Kdo medle raduje se v nebi nad kajícím hříšником? Bůh i všichni jeho vyvolení, andělé a svatí. A kterak se radují nad kajícím hříšником všichni nebes obyvatelé? Více než nad devadesáti devíti, t. j. nad mnoha spravedlivými, kteříž pokání nepotřebují. Proč to? Jest snad člověk, který žil po mnoho let v hříších, ale pak se dá na pokání, milejší Bohu a jeho vyvoleným, nežli množství lidí, kteří svou nevinnost po všechem čas svého vezdejšího putování

zachovali neposkvrněnou? Nikoliv. Nad jedním hříšníkem pokání činícím jest větší radost nežli nad devadesáti devíti spravedlivými proto, že, jak napsal sv. Augustin, Confess. I. VIII. c. 3., »cos nalezl, více tě těší, nežli čehos nikdy nepozbyl.« Či není tomu tak? Co činí člověk, jenž má sto ovec, ztratí-li jednu z nich? Zdaliž nenechá devadesáti devíti na poušti, a nejde po té, která se byla ztratila, až ji nalezne? A když ji nalezne, zdali jí nevloží na ramena svá a nenese jí ke stádu a neraduje se a neprojevuje své radosti všem přátelům a sousedům? Aneb co činí žena, mající deset peněz, ztratí-li jeden z nich? Zdali nerozsvítí svíce a nemete domu a nehledá pilně, až nalezne peníz ztracený? A když jej nalezne, zdali se neraduje a neprojevuje své radosti všem přítelkyním a sousedkám? Aneb zdali se neradoval otec nad synem marnotratným, jenž se navrátil k němu, více, nežli nad synem, jenž otce svého nikdy neopustil? Aneb zdali se nezradovali mudrci od východu radostí velikou velmi, když spatřili opět hvězdu, která se jim byla ztratila? Aneb zdali nevážíš sobě zdraví po přestálé nemoci více, nežli před nemocí? Jestliž tedy úplně pravdivé slovo sv. Augustina, že »cos nalezl, více tě těší, nežli čehos nikdy nepozbyl.« A proto bývá v nebi tak veliká radost nad jedním hříšníkem, pokání činícím!

Nyní, milí křesťané, porozumíme snadno sv. otcům církevním, mluvícím o dvojí cestě k nebesům, o cestě nevinnosti a o cestě kajicnosti. Jedna i druhá cesta vede k nebesům, jen že cesta kajicnosti jest obtížnější a trudnější, nežli cesta nevinnosti.

»Snáze jsem shledal,« podotýká sv. Ambrož Lib. II. in Gen. 10, »že zachoval kdo nevinnost, nežli že činil opravdové pokání.« A když tomu tak, že více lidí dostane se k Bohu v nevinnosti nežli v kajicnosti: jakž by neměla býti v nebi větší radost nad jedním hříšníkem pokání činícím nežli nad devadesáti devíti spravedlivými, kteří pokání nepotřebují?

Však nastojte, jak veliká byla radost v nebesích, když tam vešla poездеjším putování duše jinocha, který dle svědectví Cirkve svaté »podivuhodnou nevinnost života se stejnou spojil kajicností! Víte-liž, kterého jinocha míním? Mním mládence, jehož staví Církev sv. za vzor mládeži křesťanské. Jest to sv. Alois, jehož památku nedávno jsme světili. Z té příčiny budu kázati dnes o ctnostech sv. Aloisa.

P o j e d n á n í.

1. První ctnost, již vynikal sv. Alois, byla nevinnost.

Sv. Alois narodil se l. P. 1568 v městě Castiglione delle Stivierre v bývalé Lombardii jakožto prvorozený syn vznešeného šlechtice Ferdinanda Gonzagy. Čistota, stydlivost a nevinnost dodávaly mu zvláštního lesku a půvabu od nejujtějšího mládí. Když mu bylo deset let, poslán jest od otce do města Florencie, aby tam nabyt vyššího vzdělání a při dvoře tamějšího vévody jemným

způsobům. Dvouletý pobyt v tomto městě byl útlému a nezkušenému pacholeti dosti nebezpečným; rozkoše světské vábily ho odevšad. Ale srdce zůstalo neposkvrněné od tohoto světa. O několik let později dostal se sv. Alois do města Madridu, kdež vstoupil ve službu králů španělských. Lesk a hluk, zábavy a radovánky urozeného panstva nezviklaly ho ani dost málo v jeho panické neporušenosti. Říkalof se při dvoře královském vůbec, že mladý Gonzaga není jako jiní lidé, že to anděl v těle lidském. Život ve světě posléze ctnostnému jinochu se zprotivil. Odřeknův se všelikých práv a výhod, jakých mu poskytoval jeho vznešený rod, odešel v osmnáctém roce věku svého do Říma, vstoupil tam do řádu otců Jesuitů, oddal se se vší vroucností ducha svého přípravě k povolání kněžskému, ale zemřel prve, nežli došel žádoucího cíle, ve dvacátém třetím roce věku svého.

Tak se stal sv. Alois mládeži křesťanské vzorem, jak má zachovati svou mravopoctnost, tento nejspanilejší ctností křesťanských výkvět, neporušenou uprostřed osidel a pokušení zlého světa. Nuže, milí křesťané, co myslíte, čím to, že zachoval se sv. Alois po všechen čas života vezdejšího neposkvrněným od tohoto světa? Snad to byl zvláštní dar od Pána Boha? Snad byl tento mládeneček proto tak stydlivý a nevinný, že byl od přirozenosti ostýchavý, nevšímavý, trudnomyslný? Ó nikoliv! Životopiscové popisují nám sv. Aloisa jakožto jinocha čilého, ohnivého, pohyblivého. Čím to tedy, že přes to přese všechno nevzala panická čistota jeho ani nejmenší úhony?

To bylo možné jenom tím, že, ačkoliv žil ve světě, nežil přece podle světa a do světa, ale oddán byl od maličkosti přísným skutkům kajícím. Jeho pobožnost byla vždy vroucí a nelíččená, nejraději uctíval bl. Pannu Marii, jižto nazýval svou matkou. Aby se mohl tím snáze modliti, činil si častou újmu v jídle a pití; často nepožil za den ničeho kromě chleba a vody, ačkoliv ho obklopovala hojnost nejvýbornějších pokrmů a nápojů. Ve dne nikdy si nehověl, ale stále se zaměstnával prací užitečnou, ducha i tělo unavující. V noci spával jen maličko, a to nikdy na měkkém loži, nýbrž na tvrdé podlaze, jsa přikryt prostou houní. V obcování s lidmi byl vždy opatrný na oko, aby nic zlého nevidělo, na ucho, aby nic zlého nezaslechlo, na rty, aby žádným zlým slovem se neposkvrnily, na srdce, aby nevstoupilo do něho žádné hříšné myšlení, ani žádost. Mohl bych ještě líčiti, jak sv. Alois své nevinné tělo trýznil, ale bojím se, aby někdo z vás neřekl: »To byla přepjatost, však nebylo ani zapotřebí, aby jinoch z rodu knížecího žil jako žebrák aneb poustevník a nepřál sobě zhola žádné radosti a žádného pohodlí.« Ale já s takou řečí nesouhlasím. Sv. Alois vynikal čistotou a stal se vzorem čistoty zvláště mládeži právě proto, že vedl tak tuhý, kající život, právě proto, že tak rozhodně a zmužile chápal se všech prostředků, které doporučuje naše sv. náboženství k zachování čistoty. Proto důmyslně se vyobrazuje tento sv. paníc s lilí jakožto odznakem čistoty a spolu s důtkami jakožto odznakem kajicnosti.

Následujmež sv. Aloisa v této dvojí ctnosti. Chceme-li zachovati čistotu, jak sluší na náš věk a stav, budme pilni všeho toho, co vede a napomáhá k zachování čistoty. Často a horlivě se modleme, zvláště pak panenskou Rodičku Boží ctěme a vzývejme; kdo miluje věci božské, nemůže zabřednouti v neřesti tělesné. Krotme své tělo střídmostí a postem; nestřídmost jest odjakživa nerozdlílnou sestrou nečistoty. Vždy budme zabaveni nějakou prací užitečnou, zahálka dáblův polštář. Varujme se zlých společností; i zlé společnosti kazí dobré mravy. Bděme nad svými smysly, těmi vkrádá se hřích do duše. Jen takovým způsobem zachováme čistotu srdce až do konce.

2. Druhá ctnost, již se stkvěl sv. Alois, byla pokora.

Sv. Alois pocházel, jak jsme již slyšeli, z rodu šlechtického vynikajícího bohatstvím, ctnostmi a zásluhami o Církev i vlast. Takoví rodové zasluhují vážnost, ovšem pokud činí čest svému jménu, pokud šlechtictví dokazují šlechtností, neboť původně, jak patrně, rozuměn byl slovem šlechtic člověk šlechtný. A šlechta skutečně u všech lidí rozumných, nepředpojatých ve veliké bývá vážnosti, a vážnosti této přibývá jednotlivým šlechticům tou měrou, jakou ukazují svou šlechtnost. Tak bylo u sv. Aloisa. Jeho musil si vážiti každý, kdo ho znal a kdo se s ním jakkoliv stýkal, nejenom pro jeho vysoký rod, nýbrž i pro jeho vysoké ctnosti. Kdož by se tedy divil, že mladému šlechtici pro jeho prostomilé mravy často dávali přednost lidé rozumní? Kdož by se divil, že se vyskytovali i lidé pošetilí, kteří mladého šlechtice si předcházeli, jemu pochlebovali, v jeho přízeň veliké naděje skládali? Tomu se nikdo nediv; tak bývalo od počátku a bude až do skonání světa. Ale tomu se div, křesťane, že sv. Alois sám žádné přednosti před lidmi sobě neosoboval, po cti a chvále lidské nebažil a vždy v nejhlubších útrobách svých byl zarmoucen, když se chovali k němu lidé, jakoby na něm něco záleželo. Ba co více! Sv. Alois poznával jasně, jak veliké nebezpečí hrozí jeho ctnosti od pochlebničků, jimiž se jen hemží ve světě. Aby tedy chvalořečem lidským nadobro ušel, vstoupil do řádu jesuitského, kde není žádný ničím jiným nežli Jesuitou, t. j. sluhou Ježíšovým. Nebyli to všecko důkazem, že se stkvěl sv. Alois opravdovou pokorou, že pokora jeho nezáležela v ponížených slovech a poklonách, nýbrž v poníženosti srdce, t. j. v tom, že nebažil po přednosti před jinými, ale raději sám jiným přednost dával?

Nejlepším důkazem toho, že byl sv. Alois pokorný srdcem, byla jeho poslušnost a uctivost k rodičům. Bylť, jak jsme již slyšeli, synem prvorozeným. Otec chtěl přenést na syna prvorozeného válečnou a politickou slávu svého rodu; když pak pozoroval, že syn jiného jest smyslu, že chce býti duchovním, a to duchovním chudým a prostým, zarmoutil se a vším možným úsilím v tomto předsevzetí ho chtěl zviklati a pro své záměry získati. Proto brzy k tomu brzy k onomu domu panovnickému syna svého odeslal, brzy tu brzy onu světskou záležitost uložil mu k vykonání. Syn viděl patrně, kam všecko toto počínání otce jeho

směřuje, a přece všelikým rozkazům jeho co nejochotněji se podrobil a co nejlépe je vykonal. Tato poslušnost synova, pocházející z jeho hluboké pokory, obměkčila posléze otce tak, že svolil, aby Alois prvorozenství svého se odřekl a věnoval se stavu duchovnímu. Máme pak právě z té doby, kdy sv. Alois rozličné světské záležitosti svého rodu obstarával, několik dopisů zaslanych otci a matce, a kdo tyto dopisy čte, musí užasnouti nad uctivostí, s jakou píše svým rodičům. Tak uctivě, jako psával sv. Alois svým rodičům, nepíše mnohdy ani žebrák velmožovi. Tot důkaz nelfčené pokory.

Učme se od sv. Aloisa všichni. Křesťane! Cos ty proti tomuto andělskému jinochovi? On vynikal rodem, bohatstvím, vážností, uměním a ctností, a přece nebažil po přednosti a chvále lidské, ba nelibě nesl všeliké pochlebování a vychvalování, a ty, jenž pouze se domníváš něčím býti a něčím vynikati, ty bys bažil po cti a vyznamenání před lidmi, ty bys, jsa od lidí nevšmán, nepozdravován, neoslavován, proto se hněval, mračil, kabonil? To by nebyla pokora, to by byla pýcha. Tak bys se nepodobal sv. Aloisovi a nedošel milosti u Boha. Neboť psáno jest: »Bůh se pyšným protivuje, ale pokorným dává svou milost.« I. Petr. 5, 5.

Následujtež sv. Aloisa zvláště vy, dítky rozmilé. Vy máte nejméně příčiny sebe přeceňovati, vysoko o sobě smýšleti. Sv. Alois ve vašich letech byl mnohem moudřejší, ctnostnější i zkušenější, a přece ke každému ponížene se choval, byl pln poslušnosti a uctivosti k svým rodičům. A vy tak lehkomyšní, tak vrtkaví, tak nezkušení, chtěli byste se nadýmati naproti svým rodičům a vzdorem a hrubostí ukazovati, že jste ještě nevyvrátili ze srdce svého kořen pýchy? Chcete-li se sv. Aloisovi podobati, buďtež pokorní. Pokora jest nejkrásnější ozdoba mládeže, pýcha naproti tomu činí mládež každému rozumnému směšnou, odpornou, nesnesitelnou.

Kéž následujeme všichni sv. Aloisa v jeho pokoře! Čím prázdnější jest nádoba, tím více vejde se do ní vody. Čím prázdnější bude srdce naše od pýchy, hrdosti, ješitnosti, chlubnosti a ctižádosti, tím hojněji splyne do něho milost Boží, kteráž jest »vodou skákající do života věčného.« Jan 4, 14.

3. Třetí ctnost sv. Aloisa byla láska k bližnímu.

Sv. Alois vstoupil v osmnáctém roce věku svého do řádu otců Jesuitů v městě Římě, kdež se připravoval na kněžské posvěcení. Horlivost jeho neznala žádných mezí, neustále se modlil, rozjímal, učil, postil a bičoval. Představení řádu musili ho zdržovati, by nepřepínal své síly duševní i tělesné, a přísně napomínati, aby konal jen to, co mu řád předpisuje. Však bylo již pozdě. Sv. Alois byl zvyklý takovému životu hned od maličkosti, v stavu duchovním dostoupila přísnost jeho svého vrcholu a zdraví jeho bylo podryto. K úplnému předčasnému vysílení ctnostného jinocha přispěla posléze jeho rekovná a podivuhodná láska k trpícímu člověčenstvu.

L. P. 1590 rozmohl se v městě Římě následkem neúrody hlad. Když nastala zima, přišel v patách za hladem mor. Strašná

tato rána vyžádala si v lidnatém městě nesmírně mnoho obětí. Jakmile počala zuřiti, zřídili Jesuité na svůj náklad nemocnici, přijímali do ní chudé a opuštěné nemocné a sami je ošetřovali. Sv. Alois prosil představené, aby mu dovolili nemocným sloužiti. Představení se zdráhali namítajíce, že to služba těžká, jeho pak síla tělesná k takové službě že jest nedostatečná. Ale sv. Alois nepřestal prositi, až mu bylo dovoleno, po čem srdce jeho prahlo. I oddal se službě nemocných se vším zápalem mladistvého srdce svého a činil, čehokoliv bylo zapotřebí k umírnění a k odvrácení hrozné metly Boží: podával nemocným pokrmu, nápoje a léku, myl je a převlékal, ovazoval jim boule a vředy, stlal a provětrával lože, čistil a vykuřoval ložnice. Kde tělesná pomoc byla marná, tam hleděl zachovati duši, modlil se s nemocnými, těšil jich a povzbuzoval, dodával důvěry a oddanosti ve vůli Boží. Tak miloval sv. jinoch ubohé lidi morem nakažené, že necítil žádné ošklivosti ani unavení ani nebezpečí. A nebezpečí bylo svrchované. Sv. Alois se nakazil, a s ním i někteří jiní bratři z řádu. Povstal sice opět s lože, ale zdraví se již nikdy více nenavrátilo. Morová rána zůstavila po sobě zdlouhavou zimnici, kteráž za tři měsíce všecku sílu jinochovu ztrávila. Sv. jinoch věděl dobře, že se nachyluje konec jeho života pozemského. I vyžádal sobě, aby ho zaopatřil kněz sv. svátostmi, a od té hodiny nemluvil o ničem jiném nežli o svém brzkém odchodu k Pánu Bohu do nebe. Nikdy za celý svůj život nepocítil tolik radosti a nechválil Pána Boha tak srdečně, jako v posledních dnech, když se chystal na cestu věčnosti, jsa přesvědčen, že dosti dlouho na zemi žije, kdo žije podle vůle Boží. A v této radostné náladě vypustil ducha jinoch více nebeský než pozemský.

Ejhle, příklad pravé lásky k bližnímu, pravé lidumilnosti! Kdož nutil, přemlouval, pobádal sv. Aloisa, aby sloužil nemocným s nebezpečím vlastního života? Lidé ho spíše zdržovali, ale posléze povolili, protože sám chtěl, protože ho pudila jeho útrpnost a láska k trpícím ubožákům. Sv. Alois neměl lásky pouze na jazyku, ale i v srdci. Byl nápomocen nešťastným k duchovnímu i tělesnému blahu jejich. Sám neměl z toho ničeho, ani zisku, ani vděku, ani chvály u lidí; naopak, aby jiným bylo zpomoženo, obětoval jim vše, co měl, i zdraví a život. Nechtěl-li nám, jakoby k nám mluvil slovy miláčka Páně: »Ctitelé moji, nemilujtež slovem ani jazykem, ale skutkem a pravdou«?

Následujmež vznešeného příkladu sv. Aloisa všichni. Křestane, pozdvihni oči svých a hled' kolem sebe a ustrneš, jak mnoho bídy mezi lidmi, ne tak tělesné, jako spíše duchovní: nevědomosti, zaslepenosti, nevěry, rozervanosti, svedení, zklamání, zoufalství. A tento pohled žalostný neměl by tě pobádati, bys bližnímu v jeho potřebách duchovních i tělesných přispíval a napomáhal, bys bídu tělesnou zapuzoval almužnou, bídu pak duchovní poučováním, napomínáním, povzbuzováním, zamezováním špatných knih a časopisů, rozšiřováním četby dobré, křesťanské? Jsi-li sám k tomu nedostatečen, vstup do spolku, který si vytknul za účel, pěstovati

duchovní i tělesné milosrdenství k bližnímu. O spolku takovém snadno se dovíš, aneb můžeš se zasaditi o založení nového. Neříkej, křestane: »Co mi do jiného člověka, ať se stará každý sám o sebe!« Tak pravý křestan nikdy nemluví, věda, že, kdo nemá lásky k bližnímu, nemá jí ani k Bohu a proto marně doufá v život věčný. — Nedomnívej se také, křestane, žeš naplnil zákon lásky k bližnímu, když bližního v jeho neštěstí lituješ a jemu svou soustrast vřele projevuješ, ale jemu pomoci se zdráháš, vymlouvaje se vlastním nedostatkem nebo vlastním utrpením. Marné všecko litování a vymlouvání, pravá láska osvědčuje se skutkem a pravdou, jak nám ukazuje příklad sv. Aloisa.

Láska k bližnímu nezná žádných mezí. Svrchovaným pravidlem její jest: »Pomoz, komukoliv a kdykoliv a kdekoliv a jakkoliv pomoci můžeš.« Ale přece jsou nám někteří lidé bližší nežli jiní; to jsou jmenovitě rodiče. Pročež vy, milé děti, prokazujte srdečnou a neošemetnou lásku svým rodičům. Oni toho od vás zasluhují, jakožto největší dobrodyncové vaši po Bohu. Pomněte, co podstoupili, přetrpěli a zkusili pro vás od prvního okamžiku života vašeho. Pročež pomáhejte svým rodičům v jich potřebách tělesných i duchovních. Nebudiž vám břemenem svým rodičům sloužiti zvláště v jich starobě a v nemoci. Tak budete následovati svého patrona sv. Aloisa, který pro cizí lidi svůj život nasadil a obětoval. Opravdovou láskou k bližnímu, zvláště k rodičům, získáte sobě lásku Boží a budete se těšiti jako sv. Alois, až vám bude nastávati poslední hodina vašeho života, že půjdete k Pánu Bohu do nebe. Amen.

Klement Markrab.

Řeči příležitostné.

Svátek božského Srdce Páně.

Otevřené Srdce Páně podporuje víru, sílí naději
a povzbuzuje k lásce.

»Jeden z vojáků otevřel bok jeho kopím, a hned vyšla krev a voda.«

Sv. Jan 19, 34.

Nábožní křesťané! Kdo putuje do Altöttingu a vstoupí do zázračné kaple Panny Marie, najde tam drahocennou popelnici. V této popelnici uschováno jest srdce krále bavorského Maxmi-liána I. s nápisem: »Nejlepší srdce«. Nechci nijak ubližovati pochvalné pověsti tohoto krále, avšak přece mohu tvrditi, že jest vlastně toliko jediné srdce, které v plném slova toho smyslu nejlepším zváno býti zaslouží. Abychom však našli toto nejlepší srdce, není třeba, bychom putovali několik dní. Obratťe jen své zraky na oltář, zde spatříte uprostřed svatostánku nejsvětější a nejsladší srdce Pána a Spasitele našeho Ježíše Krista.

Přesvědčení jsouce nejen o Jeho dobrotě, nýbrž i o Jeho Božství, poklekněme před ním, bychom Mu děkovali, Je chválili a velebili. Vždyť jest to totéž Srdce, které tak láskyplně tlouklo pro všechny, které tak něžně sv. apoštolům bylo oddáno, tak dobrotivě hříšníkům, tak soustrastně všem nešťastným se otevíralo, které plné pokory a shovívavosti bylo, které i za nepřátely se modlilo, zkrátka, jest to totéž Srdce, které Kristu Pánu v těle tlouklo, až naklonil hlavu a zemřel.

K uctění tohoto božského Srdce Páně ustanovila Církev sv pátek po oktávě Božího Těla. Evangelium toho dne vypráví, že jeden z vojáků otevřel bok Krista Pána kopím. Evangelium to vede nás takřka k Srdci, z něhož vyšla krev a voda. Zůstaňme při tom a pozorujme, jak otevřené Srdce Páně

- I. podporuje naši víru,
- II. sílí naději a
- III. povzbuzuje k lásce. Počínám ke cti božského Srdce Páně.

P o j e d n á n í.

I.

Na první pohled zdá se krutostí, když slyšíme, že vojn tak daleko zašel, že i mrtvolu Páně ještě poranil, jako kdyby nebyl za živa dosti mučen býval; zdá se na první pohled krutostí, že právě k Srdci mířil. Avšak přemýšlíme-li déle o věci, pak jde na jevo, že vojn onen toliko nástrojem byl v rukou Božích, a my můžeme se šťastnými pokládati pro ránu, Srdci Páně zasazenou. Neboť právě tato rána podporuje beze všeho odporu víru naši. Poslyšte, jakým způsobem.

Zajisté jest dokázána pravda křesťanství, a my jsme zavázáni ku pevné víře v Krista a Jeho učení, jestliže jest pevné a jisté, že Kristus skutečně jest Bůh. Ačkoli máme mnoho důkazů pro Jeho Božství, výroky Jeho Samého, nadlidskou moudrost Jeho učení, Jeho zázraky, starozákonní proroctví a jich vyplnění v Ježíši Kristu: tož přece jest a zůstane nejpádnějším důkazem Jeho Božství Jeho z mrtvých vstání. Je-li dokázáno, že skutečně byl mrtev, že pak ze Své moci vstal z mrtvých, pak nutně následuje závěr, že jest Bůh, že slova Jeho jsou pravdivá a že jim věřiti máme.

Milí přátelé! To poznala nevěra racionalistická a počala divným způsobem popírati pravdivost toho, že Kristus Pán skutečně z mrtvých vstal. Praví totiž tito tak zvaní rozumáři: Ovšem to je pravda, hrob nalezen byl prázden. Avšak z toho nenásleduje, že Kristus vstal z mrtvých. On skutečně nebyl mrtev, nýbrž z dál se jím býti. Kolikráte se již nestalo, praví, že lidé zdánlivě mrtví leželi se všemi známkami mrtvoly, že několik dní tak byli a pak opět povstali. Tak tomu bylo také s Kristem. Tomu můžeme tím spíše věřiti, poněvadž visel na kříži toliko tři hodiny, za ten čas však nebylo možno, by byl zemřel, možno ovšem bylo, že zdánlivě byl mrtev. Tak byl položen do hrobu, tam se probudil a prchl. Vojáci přece sami dosvědčují, že spali, a proto to mohl tím snáze provésti a rozhlásiti, jako kdyby byl z mrtvých vstal.

Vidíte, př. dr., tak popírají smrt Kristovu, aby tím snáze mohli popírati Jeho vzkříšení.

Tomuto však nerozumnému rozumování stavíme se na odpor a můžeme jen poukázati na otevřené Srdce Páně. Pomalu, pravíme, drazí a rozumní páni, dříve nežli svou moudrost chcete na odiv stavěti, račte se jen podívati na tuto ránu. Pravíte ovšem, Kristus byl zdánlivě mrtev do hrobu položen. Sv. apoštol Jan však dí, že před tím ještě vojn kopím otevřel bok Jeho, a že vyšla krev a voda. Je-li pak možno, by taký člověk ještě žil? Kdo to jakživ slyšel? I kdyby byl ještě božský Spasitel žil, nebylo by Mu toto otevření boku smrt způsobilo? Zkuste to jednou,

a pozorujte, zdali budete moci žítí! Každý lékař vám řekne, že takové bodnutí má smrt v zápětí. Avšak nejen to potvrzuje pravdivost Jeho smrti, nýbrž potvrzuje ji i ta okolnost, že vyšla krev a voda, což jest jistým znakem nastalé smrti.

Soudíme tedy takto: Kristus skutečně byl mrtev, když byl s kříže sňat; toť zaručuje bodnutí kopím. Jestliže však třetího dne z hrobu povstal, pak to nebylo přirozeným způsobem možno, nýbrž mohlo se tak státi toliko mocí božskou. Jestliže však vstal mocí božskou, jestliže měl tu moc božskou, Sama Sebe vzkřísiti, pak nutně z toho následuje, že je Bůh; jestliže pak je Bůh, jsme Mu zavázáni neobmezenou poslušností. Nyní jste zajisté poznali, jaký význam má rána božského Srdce Páně, jak dokazuje smrt a vzkříšení Páně, jak tím také podporuje naši víru.

II.

Jak rána tato podporuje víru naši, tak i síla naši naději. Povšimnutí hodný jest výraz, jehož sv. Jan užívá. Praví: »Jeden z vojáků otevřel bok Jeho kopím«. Sv. Augustin poznamenává k tomuto místu: »Svatý evangelista užívá zde vybraného výrazu, nepraví: »probodl« aniž »poranil« nebž něco podobného, nýbrž »otevřel« bok Jeho«. A skutečně, právě tento výraz síla naši naději. Neboť otevíráme-li něco, máme při tom dvojnásobný účel. Otevíráme, bychom něco do zavřené místnosti pustili nebo odtud propustili. Sv. Jan obě chtěla naznačiti slovem »otevřel«. Čtěla naznačiti, že z boku něco vyšlo a že tam něco vešlo.

Co vyšlo odtud? »Ihned vyšla krev a voda.« Tato krev a voda není jenom důkazem skutečné smrti Páně, nýbrž jest dle sv. otců také obrazem sv. svátostí. Sv. Augustin říká: »Bok Páně byl otevřen na znamení, že otevřeny jsou dveře k životu, jimiž tekly sv. svátosti, bez nichž nám nelze do života vejít.« A nejsou-li sv. svátosti zárukou naší naděje? Kdo může býti ještě malomyslný, kdo bude ještě zoufat, když rozjímá o otevřeném Srdci Páně a myslí na onu očišťující krev, která každý hřích smývá, již žádný hřích příliš velikým není? Tato krev teče stále a prostředkuje se nám sv. svátostmi. Avšak vyšla krev i voda. Voda nám připomíná svátost křtu, krev pak onen tajemný nápoj, jehož se nám dostává krví Kristovou.

A jako vyšla krev a voda z boku Páně, tak nám otevření boku umožnilo přístup v Srdce Páně. »Proto byl Tvůj bok otevřen,« praví sv. Bernard, »abychom měli přístup k Němu; proto bylo Tvé srdce poraněno, abychom v Něm šťastně dlíti mohli.« Není-li to, jako kdyby k nám Pán mluvil: »Pojďte ke mně všichni, já vás občerstvím«, jako kdyby chtěla říci: »Důvěřujte! neboť jako slepice shromáždí mláďata pod křídla svá, tak i já vás chci shromáždit v srdci mém.« Proč bys tedy ještě zoufal? V tomto Srdci máme všichni dosti místa, v tomto Srdci dojdeme pokoje. V Srdci Páně jsme u pramene vši milosti, ve středu veškeré naděje.

III.

Rána božského Srdce Páně konečně také povzbuzuje k lásce, neboť tato rána co nejmólmuvněji vypravuje, jak nevýslovně veliká byla láska Páně k nám. Můžeš vstoupiti a měřiti lásku Krista Ježíše, která takofka málo místa měla v Srdci a ranou ven se vylévala. Rána tato mluví k tomu srozumitelněji a působivěji, než se to dá slovy vyjádřiti.

Toto Srdce přijal Pán, když z nebe na zem sestoupil. Na zemi stal se z lásky k nám chudým, byl pronásledován. Bez odporu nechává své tělo svázati, od soudu k soudu se voditi, tlouci, na kříž přibiti, aby zde zemřel. Jeho láska neměla na tom dosti. Chtěl, aby po smrti Jeho srdce bylo probodeno. Tu ještě vyšla krev, která nebyla pro nás vylita. Ještě ta vyšla, aby mohl říci: »Pohleď, křesťanská duše, nyní nemám, co bych pro tebe obětoval. Nyní jsem vše pro tebe dal až na poslední kapku krve. Že to poslední byla, ukazuje voda, která po ní z mého Srdce vyšla.« Řekněte sami, jest ještě něco, co by lásku naši k božskému Spasiteli povzbuzovalo, jako tato rána Srdce, jako tato památka něžné Jeho lásky?

Častěji se snad stalo, přátelé, že láska naše k Němu chladnou a skrovnou byla, snad jsme také nepoznali významu této rány. Avšak nyní se vynasnažíme milovati toto Srdce, které takou láskou k nám lulo. Jak milo a příjemno jest bydliti v tomto Srdci! Od nynějška chceme všechny své myšlénky a city srdce svého, všechno naše smýšlení zaříditi podle Srdce Páně, abychom byli s to poznávati a vykonávati Jeho svatou vůli. Amen.

Dle Buszla Jan Nep. Holý, O. Praem.

Svátek sv. Jana Křtitele.

(Osnova.)

Vyobrazení sv. Jana Křtitele.

»Kým medle toto dítě bude? Nebo ruka Páně byla s ním?« Luk. 1, 66.

Podivuhodné věci udály se při narození sv. Jana Křtitele.

»Anděl zvěstuje jeho narození; otec oněmí; neplodná rodí; blahoslavená Panna přes hory koná dalekou cestu k návštěvě Alžběty a hle, nemluvnátko radostí poskočí v její životě; matka prorockým duchem zírá v budoucnost; jméno dítěte naznačuje samo nebe; pouto jazyka jest rozvázáno — — — němý otec mluví — — — velebě Boha. Veliké divy udály se zajisté při narození Janově.« Tak krásně dí sv. Tomáš z Villanovy — — —

Pověst o těchto věcech roznesla se po všech horách Jud-

ských a ký div, že každý se ptal: »Kým medle toto dítě bude? Nebo ruka Páně byla s ním.« — — —

Snad táž otázka lpí na vašich rtech a vy zvědětí chcete, kým toto dítě se stalo? Pohleďte na hlavní oltář — odpověď dává obraz sv. Jana Křtitele, na oltáři umístěný. Ten obraz vám srozumitelně hlásá, kým se stal syn Zachariášův a Alžběty — — —

Ó, moji drazí, zůstaňme dnes při tomto obrazu a uvažujme, jak na něm jest sv. Jan Křtitel v podobně. Představuje nám zajisté obraz ten sv. Jana

I. v prostém rouše;

II. s poutnickou holí, jejíž konec zdobí sv. kříž.

P o j e d n á n í.

I.

Prostý oděv, jež nosí Jan Křtitel, upomíná na slova Písma: »Měl pak roucho ze srsti velbloudí.« Mat. 3, 4.

Roucho toto znamená:

1. J e h o p o k o r u.

a) Jan nosí roucho prosté — — jednoduché, nosí je při vykonávání svého učitelského úřadu — — — ano i na dvoře královském — — —

Mohl míti lepší roucho — — nestál o ně — — v chudém rouše obchází krajiny Jordánské — — mluví k srdci — — napomíná — — kárá — — hřímá do duše. Jeho nezaslepi zevní lesk — — Vizte »nejvyššího, jenž povstal mezi syny ženskými« — Mat. 11, 11. — jako muže plného pokory! — — —

b) A jak to vypadá u nás? — — Jaký jest oděv náš? Prostý? Stavů přiměřený? — — Podívejte se do měst — — — poslední groš se vydá na parádu — — Zajděte do těch našich požehnaných chaloupek českých — — — Starý — pěkný národní oděv už bezmála vymizel — — — na památku se chová ještě v museích — — — s tím vymizela prostota — — — jednoduchost — — upřímnost — — srdečnost — — selská dcerka se šatí jako slečinka z města — — a služebnou dívku v šatech nerozeznáš od dívky selské — To jest na pováženou — — —

Ó sv. Jene Křtitele — — mocný mravokárče — — sestup s oláfe — — — putuj ve svém chudičkém rouchu po českých dědinách — — — od města k městu — — — od dědiny k dědině — — — mluv — napomínej — otce — matky — syny dcery — — — řekni, že ozdoba nejlepší člověka jest pokorné srdce — — — že pod tou světskou parádou tolik skrývá se hříchů — — —

2. J e h o s e b e z a p ř e n í.

a) Roucho, které nosí Jan, jest roucho kající. Jsa poslán od Boha, aby hlásal světu pokání — — sám v kázni mnohé žije, aby svým příkladem povzbudil mnohé k následování. Již v prvním

mláď svém vedl tuhý život — — — odepíraje si všeho, co svět skýtá — — a tuto přísnou kázeň zachovává i na poušti — — až do posledního dechu svého.

b) život kající jest potřebný i nám. »Nebudete-li pokání činiti, všickni zhynete.« Luk. 13, 3.

Můj Bože, kolik hříchů se dnes ve světě páše!

Bůh — — věčnost — — pokání — — sebezapření — — to vše prý jsou zastaralé věci — — — Bez Boha lidé chtějí žít. »My, tak praví — my nechceme nebe po smrti — ale chceme nebe za živa — nebe na zemi!« Ano, nebe na zemi! — — — A v čem má pozůstávat to nebe? — — — V jídle — — pití v rozkoších — — v radovánkách — — — Bohužel — — lidé našich časů do kostela namnoze nejdou — — za to hospody — a zábavy jsou na denním pořádku — — a výsledek? Nacházejí to nebe? — — — Čím dále, tím hůře! — — Naříká rolník — — řemeslník — — živnostník — — dělník — — — Bída tluče všude na dvěře — — o nebi ani pohádka.

Ó sv. Jene! pozdvihni svého hlasu a hřmej — jako kdysi na Jordáně — — do těch tvrdých srdcí lidských: »Čiňte pokání!« Mat. 3, 2. — — —

II.

V ruce drží sv. Jan Křtitel poutní hůl, na jejímž konci jest kříž s nápisem: »Ecce Agnus Dei« — »Ejhle Beránek Boží!«. Co znamená tato

1. poutní hůl s křížem na konci?

Za starých časů nosili hlasatelé před králem v ruce hole. I hůl sv. Jana jest takovou hlasatelskou holí a kříž na její konci značí, že Jan jest hlasatelem Syna Božího, jenž na kříži nás vykoupil — — — Bůh vyvolil si Jana, aby byl předchůdcem Mesiáše a připravoval lid israelský na Jeho příchod. Proto se nazývá předchůdcem Páně.

a) Jako předchůdce byl předpověděn

a) skrze proroky.

Hlas volajícího na poušti: »Připravte cestu Páně«. Is. 40, 3.

β) skrze anděla.

»A on předejde před ním v duchu a moci Eliášově, aby připravil Pánu lid dokonalý.« Luk. 1, 17.

γ) svým otcem.

»Půjdeš před tvář Páně, připravovat cesty jeho.« Luk. 1, 76.

δ) Samým Spasitelem.

»Tentot jest, o němž psáno jest: Aj já posílám anděla svého před tvář tvou, kterýžto připraví cestu tvou před tebou.« Mat. 11, 10.

b) Jako předchůdce se Jan také osvědčil.

Jan vystoupil hlásaje příchod Mesiášův a napomínaje lid ku pokání. Probouzel lid z netečnosti — — — ze spánku hřís-

ného — — — Se všech stran se k němu lid sbíhal — — —
chtěje slyšet přísného mravokárce na Jordáně — — — V duších
lidu procitla touha po Vykupiteli — — — touha po pokání — — —

Proto vyobrazuje se Jan s hlasatelskou holf — — — bylť
důstojným hlasatelem — — — úřad svůj plnil svědomitě — — —
poctivě — — — Kéž také každý křesťan svůj úřad — — — své
povinnosti tak svědomitě plnil! Vy rodičové — — — vy otcové — — —
vy matky — — — vy hospodáři — — —

2. Co znamená nápis: »Ejhle Beránek Boží?«

a) Upomíná, že Jan Křtitel veřejně vyznal Syna Božího.
Kristus k němu přišel — — — a on ukázav prstem na Něj pravil:
»Ejhle Beránek« — — —

Jaký to příklad pro křesťany našich časů. Mnozí dnes za
Krista se stydí — — — do kostela nejdou — — — svátostí nepřijí-
mají, — — — nedávají ani znamení, že by křesťany byli — — —
Kristus musí zase vládnouti — — — vládnouti v srdcích — — —
v myslích, má-li býti lépe.

»Kdo mne vyzná — — —«

b) Upomíná na dosti učinění Kristovo.

Kristus jest velikonočním Beránkem Nového Zákona, za nás
obětovaným. Trpěti jsme měli my — — — ale On vnesl hříchů naše
na dřevo kříže. Ó křesťane! Pohleď na kříž, pohleď na Beránka
Božího — — — a nehřeš. — — — Zhřešil-li jsi — — — utec se k Němu — — —
obmyj se v slzách pokání — — — a On tě přijme na milost.

Ó, moji drazí, pochopili jste, co značí tento obraz na vašem
hlavním oltáři? Co k vám mluví? K čemu vás napomíná? Mluví
k vám řečí srozumitelnou, napomínaje vás, abyste byli milovníky
pokory a sebezapření, abyste konajíce svědomitě povinnosti své —
Krista nezapírali — — — ale Jej vyznávali — — — abyste s kříže
Kristova čerpali duchovní útěchu a posilu pro svůj pozemský
život. Časy jsou zlé. Ten svět zdá se mi dnes velikou pouští
Jordánskou — — —

Lid tone v bahně nevěry — — — netečnosti — — — lhostej-
nosti — — —

Ó procitněme již! Obnovme Krista v srdci svém! Nestydme
se za Krista! Bez Krista peklo — — — s Kristem nebe. Ježíš Kristus
nyní i na věky. Amen.

Dr. Josef Burian.

Listy katechetické.

Naturalismus a rationalismus.

Dle P. Roha S. J. podává Prokop Holý, kaplan v Příbrami.

(Dokončení.)

Ale dejme tomu, že každý zmůže úlohu, jakou si postavil, podle sil svých co nejpoctivěji: tož přece jen bude mít každý jen své náboženství, tak jako každý má jen svůj rozum a své srdce; tedy: kolik hlav, tolik smyslů. Pořád to ještě není žádná společnost, žádná rodina Boží. Lidstvo zůstává stále rozdrobeno v samá měnlivá individua, jedince. Odpovídá to ideji božské, vůli božské? — Či máme se, aby našlo se něco společného, nějaké pouto lidstva, obrátiti snad na společný rozum lidstva? Kde ho nalezneme? Může-li nějaké zřízení, jež jest jen na den, třeba všech lidí, zbudovati nějaké náboženství a je pro vždy stanoviti? Bude tu rozhodovati jednohlasnost nebo jen většina hlasů? Doufáš v jednohlasnost? — Má většina neomylně pravdu? Jest jí Bůh podřízen, aby se obepjati dal poutem stvořeným? — Mají se snad všichni lidé ve věcech náboženských podrobiti nějakému výboru učenců? Kdo patří do tohoto výboru? Kolik pak těch učenců se shodne navzájem, ano kolik sami s sebou? Jsou neomylní? A nejsou-li, co tu pomůže? A na jak dlouho platiti má jejich rozhodnutí?

Bez autority neomylné, to jest božské, není pro člověka, tak jak už člověk jest, vůbec žádného náboženství závazného, a stran věčnosti upokojujícího, a tudíž ani žádného, jež by rozumnému člověku vyhovovalo; bez ní není náboženství, jemuž by se člověk oddati mohl zcela: hlavou i srdcem, tělem i duší, statky svými i krví svou; bez ní není náboženství, jež by člověka dovedlo opravdu nadchnouti a k hrdinným skutkům roznítiti; jež by všechny lidi zde i na věčnosti jakožto rovnoprávné a stejně zavázané dítky jediného Otce nebeského spojití mohlo v jednu rodinu Boží. Pokud tedy jedna autorita Boží, jedno zjevení Boží nebude

ode všech uznáno, zůstávají lidé mezi sebou i od Boha rozdělení, odporují sobě navzájem ve věcech nejzávažnějších, a nenávidí a pronásledují se s fanatismem osobní samolibosti a ješitnosti. Proto i racionalisté, kteří ve věcech náboženských upírají autoritu Boží a zjevení, jsou nepřáteli lidstva. Křesťané však věří, že Bůh od počátku, tak jako zastával pokolení lidskému místo otce i matky, tak že byl i vychovatelem lidí, a že je především Sám poučil o tom, kdo jest Tvůrcem jich, k čemu je stvořil, co mají činiti a čeho se vystříhati, aby se to shodovalo s úmysly Jeho — krátce: že náboženství On Sám zjevil.

Nuže, co lze namítati proti tomu? Chtěl bys snad možnost toho popírati? Bůh zůstává věčně větší nežli Jeho stvoření. Díla Jeho nemohou nám nikdy zjeviti Jeho bytnost, Jeho vnitřní božský život. Jakkoli tudíž krásný je ten svět, přece Bůh se tím nikterak nevyčerpá, zbývá Mu ještě nekonečně mnoho, co by nám zjeviti mohl. On zůstává vždy svobodným — a může nám jiným způsobem, prostředně nebo bezprostředně, zjeviti pravdy a uložiti povinnosti, které z díla stvoření buď vůbec odvoditi nelze, aneb aspoň ne s úplnou určitostí. Mohl-li se však Bůh zjeviti stvořením světa a lidí, proč by to nemohl také bezprostředním poučením a osvícením? Ten, kdo ti dal schopnost sdíleti myšlenky a smýšlení svá jiným, Ten by toho sám nedovedl? Ten, kdo umožnil vzájemné styky duchů mezi sebou, Ten by nemohl stýkati se bezprostředně s duchem lidským? Ci snad jest takový styk Boha s lidmi bez užitku? Jak ti tedy užitečným bude duševní styk s jinými lidmi? Potřebujeme-li my učitelů a vychovatelů, proč a jak nepotřebovali první lidé styků s Bohem a Jeho anděly?

Z toho tedy, co dosud řečeno, vysvítá patrně, co jest bludného v V. a VI. větě, jež zní:

•Zjevení Boží jest nedokonalé, neúplné, a proto podrobeno jest nepřetržitému a neomezenému pokroku, jenž odpovídá pokroku rozumu lidského.◀

a:

•Víra křesťanská odporuje rozumu lidskému; a zjevení Boží jest zdokonalení lidí netoliko nežádoucí, ale dokonce škodlivé.◀

Vysvítá z řečeného, co je bludným v V. větě: neboť co jiného věta tato praví, leč: Zjevení jest dílem lidským, a nikoli božským; to jest: není to vůbec zjevení, totiž takové, jaké jsme my uznali za nutné pro chybnou nás, mýlící se rozum — jaké v křesťanství stojí před námi jakožto skutek božský! A v pravdě; tato pátá věta pochází také od nepřátel zjevení, kteří — jakož dí Pius IX. v encyklice své ze dne 9. listopadu 1864 — »pokrok lidský zavádějí s opovržlivostí v pravdě bohorvoucí do náboženství katolického, jakoby náboženství to bylo dílem nikoli

Božím, nýbrž lidským — jakoby to byl nějaký filosofický nálezek, ježž lidsky lze nějak zdokonaliti.« — Ne zakukleně, ale zřejmě a otevřeně mluví tito nepřátelé zjevení Božího ve větě šesté: Zjevení nelze připustiti. Proč?

Uzná-li se jednou zjevení Boží, říkají racionalisté, je svoboda vědeckého badání ztracena! Jak to? Poněvadž zjevení je nezměnitelné, a nesmí se mu odporovati; a přece prý jest volné badání a ustavičný pokrok nezaprodátným právem rozumu, a právě v tomto pokroku prý leží zdokonalování člověka.

Ovšem, veleučení pánové! promluvil-li Bůh, sluší se, abych já, a smím-li býti tak smělym, byste i vy výrok Boží přijali za pravý s úctou. Bohu dělati výčitky, s Bohem chtít se přítí, bylo by opovážlivé, a vedlo by k porážce a zahanbení. Pravda jest velice svéhlava a neústupna. Já tudíž ve vsí úctě dovoluji si podotknouti, že rozum nemá žádného práva poznané pravdě odpírati. V daném případě pozná však ve výroku vševědoucího a nejvyšší pravdivého Boha nepopíratelnou pravdu; odpírati jí tedy by nebylo rozumno. Pokrok ve vědě může jistě obstáti vedle nezměnitelné pravdy; leč by ovšem pokrok záležel v popírání poznané pravdy. Budiž mi dovoleno prosté přirovnání: Před mým, a asi i před vaším narozením byla už násobilka zcela hotova — svéhlavá to věc, která na věky nezměnitelně praví vždy tože. Učinil-li jsem někdy, z lásky ke změně či k pokroku, pokus, aby dvakrát dvě byly tři nebo pět, pak řekla mi násobilka vždy a vždy: čtyři. Co měl jsem činiti, leč se podrobiti? Musím však doznati, že mi to nikdy nebránilo správně počítati, a vždy dále a dále počítati! — I myslím si, že, ukazuje-li nám Bůh nějakou pravdu jako pravdu, pak že nás i chrání před bludem, a že, místo aby obor vědění našeho omezoval a sůžoval, že jej rozšiřuje. To neomezuje ani svobodu ani pokrok. Na vysokých stezkách alpských stavívají se podél cesty vysoké tyče, aby při velikých bouřích sněžných nebo za husté mlhy cestujícím cestu ukazovaly. A přece ještě nikdy jsem neslyšel, že by nějaký cestující byl si stěžoval na omezování své svobody nebo na překážky pokroku.

Jak známo, nepřinášíme si na svět vědomostí žádných. Abychom však něco mohli podniknouti, je velice žádoucí, abychom nějaký kapitál měli po ruce, s tím pak možno dále operovati a třebaš i státi se bohatým mužem. Pokrok v bohatství záleží v nepřetržitém zisku, má snad pokrok ve vědění záležeti v tom, že bychom vždy následujícího dne popřeli to, co jsme předcházejícího dne tvrdili? Zjevení Boží zavazuje nás jen k tomu, abychom nezlomně drželi se daných pravd, ale nepřekážejí nám nikterak, bychom vlastním zkoumáním nové pravdy neodkrývali. Jestliže bychom však v tomto zkoumání dospěli k takovému výsledku, jenž by zjevným pravdám odporoval, pak není to důkazem, že by Bůh byl se mýlil, nýbrž že jsme se zmýlili my: neboť žádná pravda nemůže jiné odporovati.

A nutno také připomenouti, že zjevení Boží předmětem má po výtce pravdy a povinnosti náboženské. Zjevení tudíž nemůže volnost a pokrok v rozsáhlém oboru vědění čistě profanního zmenšovati.

To, co jsme řekli, potvrzuje nepopíratelná skutečnost. Křesťanství staví se před lidi jakožto božské zjevení, které je nezměnitelné a přikazuje víru.

Národové, kteří je přijali, povznesli se rozmanitým způsobem z nejhrubšího barbarství až na nejvyšší vrchol vzdělanosti; národové však, kteří křesťanství buď nikdy neuznali, nebo je opustili, zůstali, čím bývali, anebo klesli ještě hloub. Pohledme jen na Asii a na Afriku!

Je to černý nevděk anebo veliká nevědomost, jestliže kdo prohlašuje zjevení Boží za nepřítel nějaké pravdy, nebo nějakého skutečného dobra; ono vylučuje toliko blud a nepravost. Ať si postupujeme ve hmotném či duchovním rozvoji sebe rychlejším tempem, pokud držíme se na dráze pravdy a dobra, nepřikazuje nám nikde zjevení stanouti. Člověk může zcela dobře držeti se vyznání Církve katolické, její zákonů, i desatera Božích přikázání, — a přece i při tom jezdit po dráze, užívat telegrafu, a stroji parními orati i žíti. Mnohý kněz i řeholník modlil se už tolikráte ve vlaku brevíř beze strachu, že by z toho státi se mohlo na dráze nějaké neštěstí, — a vlak nejel proto zdlouhavěji, — tím méně, aby se zastavil.

Jak a proč by také zjevení Boží odporovalo nějakému oprávněnému pravému pokroku? Vždyť otevírá před našima očima dráhu nekonečného pokroku, v nekonečné dáli staví nám Boha samého jakožto cíl naší pouti životní. Volát k nám: Podobným býti Bohu — toť vaše úloha — a míti Boha: vaše odměna!

Zdaž staví tu úzké hranice našemu poznání, našemu zdokonalení, našemu podrobení si a ovládnutí přírody i její sil? Ono podává nám pravdu, a ta je sice nezměnitelná: ale jest proto mrtva? Naopak: ta pravda je čistý život. Proto ve zjeveném náboženství, — a správně řečeno, jen v něm — jest ustavičný přirozený pokrok. Blud stále podroben jest změně, proto otáčí se stále v jednom kolečku. Pravda však je proto věčna, a tudíž beze změny, že jest nevyčerpatelná. Duch lidský může vždy hlouběji v ni se pohřžovati, a nalezne vždy novou kořist. Církve katolická drží se podnes ještě pevně apoštolského vyznání víry a celé bible i ústního podání jako na počátku, a myslíš, že v souhrnu vědění Církve sv. dnes nejsou náboženské vědomosti rozsáhlejší, hlubší, jasnější nežli v prvním století? To bys se velice mýlil. Církve nežádá sice už žádného vlastního nového zjevení, ale její život devatenácti set let nebyl nikterak stavem mumie, Duch Svatý, v ní přebývající, uvedl ji dle zaslíbení Kristových ve mnohé pravdy, které sice vždycky věřila, ale nikoli vždycky pojímala tak do hloubky, tak všestranně, anebo nepřivedla si je k tak jasnému uvědomění.

Zjevení jest vyučováním a vychováním lidstva skrze Boha, — jest to tudíž sám v sobě pravý pokrok. Vyučování moudře rozpočtené počíná s nejnütnějším a lehčím, a postupuje od stupně ke stupni ku zdokonalení. A tak dosvědčují i prameny zjevení Božího, Písmo svaté, že Bůh vzdělání pokolení lidského v osobě prarodičů našich a arciotců počal, v něm skrze Mojžíše a proroky pokračoval a je konečně skrze Krista, Svého vtěleného Syna do jisté míry dokonal; ale úplného, dokonalého zakončení může vzdělání, výchova ona dojíti teprve v nebi, v oblažujícím patření na Boha.

Církevní písně v katechesi.

Napsal X a v. D v o ř á k.

Jsou mnohé pomocné zdroje, z kterýchž čerpaje katecheta zdokonaluje dílo své: znázorňuje a utvrzuje, prohlubuje a doceluje. Ať jsou to biblické události nebo církevní dějiny nebo příhody ze života, pořekadla, přísloví!

Jak bohatým a přece tak velmi zanedbávaným zdrojem jsou církevní písně! V katechetických skizzách, pěkném to díle, vydaném od profesora Pinkavy, docenta paed. na fakultě theol. v Olomouci, případně poukazuje se na důležitost jejich a vliv, jaký vykonávají při nábožensko-mrávním výchovu dítek katolických.

Co praví Mey? »Pro účel učby náboženské, ano pro náboženské posílení a prolnutí mysli bývá více dosaženo písní církevní než předčasným nacvičováním náboženských pravd.«

K církevním písním počítáme všechny písně, které při bohoslužbách katolických v chrámě i mimo chrám zpívá náš zbožný lid a které se nalézají jako takové v sbírkách od Ordinariatů schválených.

Dají se velmi dobře roztříditi dle obsahu:

1. na epické, kteréž vypravují události biblické anebo ze života svatých. Vypravují lidově, naivně, dětsky. Líčí dojemně, plasticky;

2. na didaktické, kteréž vykládají pravdy náboženské. Vykládají prostince, ale velmi názorně. Nejtěžší pravdy theologické popularisují. Zpravdují slovo Kristovo: Co jest skryto moudrým a opatrným, stává se zjevno maličkým;

3. na lyrické, kteréž vzbuzují a rozněcují city náboženské. Rozplameňují srdce, uchvacují vůli. Platí zde proroctví Kristovo: Kamenové budou volati!

Již z toho výkladu jde na jevo důležitost písní církevních při učbě náboženské.

Jakou pomůckou tedy budou na příklad epické písně k zapamatování událostí biblických ze života Páně, z Jeho mládí, z Jeho utrpení a oslavení!

Jak krásně a plasticky vylíčeno v písni staré: »Z nebe posel vychází« celé zvěstování narození Páně! A strofa konečná není-li dojemným povzbuzením, na něž se tak často zapomíná při katechesích, zvláště biblických?

»Milá Boží Rodičko, buď naší řečnicí,
promluv za nás slovíčko, buď orodovnicí.
Ať dojdem spasení pro Páně vtělení!«

Správně dokládá Bürger-Beck: »Dobře pochopené a procítěné písně, náležitě zařazené v učbu náboženskou, nahradí reflexe nejlepší, jaké by snad dovedl katecheta k události nebo pravdě připojití, a činí i dojem trvalejší.«

Narození Páně, jak životně vylíčeno v písni: »Nesem vám noviny« se svou pěknou a prostičkou reflexí:

»I my též, křesťané, nemeškejme,
k těm svatým jesličkám pospíchejme;
Ježíše svého, Pána našeho, přivítejme!«

Život Kristův jak celý stručně vypraven v písni postní: »Křistus, příklad pokory« se svou postní reflexí:

»Učiň, bychom po Tobě s svým křížem stačili;
na Tvou cestu uhodíc, Tě následovali;
a ďábla se nebojíc, v víře setrvali;
a pak na věky šťastně s Tebou přebývali.«

Umučení Páně vylíčeno v písni: »Již jsem dost pracoval,«
»Když večer devátá hodina bila,« »Matka pláče, ruce spíná.« —

Písně didaktické jsou někdy až podrobným výkladem pravd a tajemství, tak že katecheta může jich užiti i bez všeliké slovní úpravy velmi dobře. Poukazují na píseň sv. Tomáše Akv. »Chval, Sione, Spasitele.«

»Dává se nám naučení,
že se chléb zde v tělo mění,
víno v krev přechází.«

»Pijem krev a tělo jíme,
v každé způsobě věříme,
že jest Kristus v celosti.«

»Způsob se jenom láme,
Svátost vždycky celou máme
v úplnosti podstaty.«

O posledním soudě a celém jeho ději poučuje nás strofami úchvatnými »Dies irae«. O obcování svatých v Církvě Kristově píseň za dušičky:

»Na dušičky vzpomínejme,
z očiště jim pomáhajme;
budou na nás vzpomínat,
až budeme umírat.«

O jednotlivých částech mše sv. poučují nás případně strofy mešních písní, na příklad: »Bože, před Tvou velebností.«

Při evangeliu:

»Boží slovo ukazuje do věčné slávy cestu,
kdo je slyší a splňuje, spěchá k Božímu městu.«

Při přijímání:

»Ó Ježíši, nejsem hoden, bys ráčil přijít ke mně;
však nicméně jen rci slovem a jistě uzdravíš mne.
V Tebe věřím, v Tebe doufám, Tebe nejvýš miluji,
že jsem hřešil, oplakávám a srdečně lituji.«

Nuže, vyložil-li jsem, čeho žádá příprava k sv. přijímání, zde jest to shrnuto v jediné strofě a známé: víra, naděje a láska, touha a lítost.

A přemnohé lyrické písně, vytrysklé z čistého pohnutí prostého srdce, chovají v sobě pravé poklady, kterýchž by neměl katecheta pomljeti; docílil by zajisté při poctivých výkladech katechismických větších a trvalejších efektů, než namnoze dosahuje ošuntělými a otřáskanými, frasovitými a v potu tváři robenými povzbuzeními. Nevycházejí ze srdce a nemluví k srdci. Tak touha po Kristu a Jeho příští mluví z krásných slok písně: »Hle, přijde Pán!« Touha po sv. přijímání: »Ó přijď, můj Spasiteli, ó přijď, můj Ježíši — po Tobě duše touží, mé blaho nejvyšší« atd.

Zbožnost hluboká ovívá vás z poslední sloky: »Chtíc, aby spal,« jako poslední akkord varhan měkký a na vlnách vzduchu usnávající a na kolena vás strhuje:

»Umlkněte, andělové,
se mnou k Bohu přiklekněte,
národové!«

Bezedný soucit a láska k ukřižovanému zapaluje vaše srdce při písni: »Svatý kříži, tebe ctíme, tvrdé lůžko Ježíše!«

Naprostá oddanost ke Kristu v nejsvětější Svátosti dýše z písně:

»Ježíši, lásko má, chci býti vždycky Tvá,
věrně Ti sloužiti — živ být a umřít!«

Vyčerpání ovšem nelze látky té a já vlastně jsem se dotkl toliko povrchu nepřeborné studny. Avšak věc má ještě jinou důležitost; neboť dítky počínají spojovati vstřípené pravdy a náboženské představy s obsahem písní církevních a při zpěvu těchto písní probuzují se v nich živě a činí dojmy písně samé hlubší a zpěv oduševněnější. Snad — myslím — bude pak zpěv dojemnější, pohnutější, krátce opravdovější, srdečnější, jak i má býti.

»Kostelní zpěv jest modlitba a jako jest modlitba pouze retná, tak může býti i zpěv duchaprázdný, kterýž stejně zavržení hoden jest. Co jest platno, jestliže jiné zpěv korrektní vzdělává, když dítky samy bez užitku od požeňnaného stolu mše sv. odcházejí!« (Benda.)

Tím způsobem škola a kostel dostaly by se v užší spojení, podporující se navzájem, povstal by i živější zájem, zajisté na větším prospěch náboženského vyučování.

I patrně z toho, že katecheta také při cvičení jednotlivých písní neměl by si dáti ujíti příležitost, aby vyložil smysl písní a poukázal na události, které se tu opěvují, na pravdy a city, které se tu ožívají. Pak by nacvičení písní kostelních nesmělo zůstat úkolem pouze učitele zpěvu, ale i učitele náboženství.

Ovšem přál bych si, kdyby stala se jednou důkladná opravdová prohlídka těchto písní. Nechci vytýkati zde snad známé stesky na někdy trivialní výrazy, kterých se v těchto lidových písních tu a tam dosti vyskytá — ba naopak, byl bych proti všem opravám v tomto směru, v kterém — pod rouškou boje proti trivialnosti — právě se stírá všechna ta prostonárodní poesie, ta prostota naivních nezkažených srdcí, ta primitivnost zanícených duší, které neznají ještě a nepotřebují slovy hledanými affektovati a líčiti prázdnotu vniternou — krátce to kouzlo písní lidových, které je právě poesíí prostonárodní činí.

Řekl bych: umělá poesie ani nehodí se k vážným obřadům bohoslužby svaté, v chrámě a před tváří Boha, kterýž nehledí na tvář, ale na srdce, nakloňuje ucha svého ne k slovům, ale k tlukotu srdce, a podle toho vyslychá, žehná a rozdává. Proto pokus v nejnovější době činěný, aby ke krásným starobylým nápěvům tvořeny byly písně, resp. básně jest naprosto — po soudu mém falešný, nerozvážný a nesetká se nikdy s přízní lidu, jako to beztoho vidno na těch opravách, kteréž se staly při pořádání kancionálu Svatojanského

Nalezla se, pravda, lepší metra, ale to, co činilo ty písně půvabnými, lidovou poesíí, to z mnohých vymizelo: vůně vyprchala, duše zmizela, to, co zůstalo, jest mrtvé slovo.

Ale nalézají se ovšem tu a tam v písních církevních výrazy, kteréž mohou zaváděti k dvojsmyslům blasfemujícím, kteréž přibližují písně církevní výrazem příliš k milostným písním světským a pod.; tu třeba pak opravy. Jako na př. »pošlý z lůna panenského«, dnes slovo pošlý jiného dostalo významu a třeba se ho varovati, aby nezavádělo k frivolnosti nedobrou mládež. Nebo v písni: »Chtíc, aby spal,« praví matka o dítěti svém »můj věnečku.« Jaký význam toto rčení v lidu má, jest obecně známo, že mateřství jest spojeno se ztrátou panenství — ale to právě zde jest nejen protidogmatické, ale spolu i materielnou blasfemií. Nuže, pryč s blasfemií! Ale krásno ať zůstane.

O Církvi svaté.

(Devátý článek víry.*)

I. Založení a zařízení Církve.

§. 1. Založení a pojem Církve.

Aby se ovoce vykoupení Kristova všichni lidé všech časů mohli stávatí účastni, Pán Ježíš založil náboženskou společnost, v níž a skrze níž všichni lidé mají býti vedeni ke spasení. Shro-

*) Výklad »Velkého katechismu« pro nejvyšší stupeň. Ukázka z většího díla, jež chystá k tisku prof. L.

máždil totiž kolem Sebe věřící a z počtu jich vyvolil 12 apoštolů, kteří měli býti svědky učení a skutků Jeho, a přikázal jim, poučiv je o tajemstvích království Božího, výslovně před Svým na nebe vstoupením: »Jdouce učte všecky národy. křtíce je ve jménu Otce i Syna i Ducha Svatého, učíte je zachovávat všecko, cožkoliv jsem přikázal vám!« Mat. 28, 19. 20. Slovy těmi dal jim moc slovo Boží hlásati, křtíti a jiné svátosti udělovati, jakož i věřící řídit a spravovati, neboli dovolil jim vykonávati Svůj trojí úřad: učitelský, kněžský a královský neboli pastýřský.

Apoštolové vykonávali ten rozkaz Pána Ježíše. Naplnění byvše o Letnicích Duchem Svatým kázali shromážděným zástupům Krista ukřižovaného, a hned na první řeč Petrovu mnozí se obrátili. I bylo jich pokřtěno okolo tří tisíců, kterýžto počet se brzy velmi zvětšil.

Tak povstalo první shromáždění věřících v Jerusalémě. Když pak se apoštolové, zvolivše místo Jidáše Matěje a přijavše mezi sebe i Pavla zázračně na víru obráceného, dle rozkazu Pána Ježíše rozešli do celého světa a hlásali učení Kristovo i v jiných městech a krajinách, povstávaly také jinde obce křesťanské, jako na př. v Samaří, v Antiochii, v Alexandrii, v Římě atd. Každá taková obec měla svého představeného, neboli hlavu, aby byl v ní pořádek zachováván. Tou hlavou byl z počátku některý apoštol. Tak na př. obec křesťanská v Jerusalémě měla hlavou sv. apoštola Jakuba, obec v Efesu sv. apoštola Jana atd. Když pak představený chtěl odejiti jinam a jinde hlásati učení Kristovo, ustanovil si některého staršího a spravedlivého muže za nástupce a posvětil ho na ten úřad s právem, by směl také jiné světit a za sebe ustanoviti. Všecky jednotlivé obce křesťanské byly vespolek v těsném spojení: měly jedno učení, učení totiž Ježíše Krista, užívaly týchž svátostí, jež byly od Krista ustanoveny, měly vespolek nejvyššího představeného, jednu nejvyšší hlavu, totiž sv. Petra, a úhrnem byly jedinou velikou obcí, která se nazývala *o b e c n o u* nebo *k a t o l i c k o u* *C í r k v í*.

Sv. Petr žil nejprve v Jerusalémě, pak v Antiochii a odtud řídil celou církev; posléze odešel do Říma a spravoval tam církev, jsa její nejvyšší hlavou po 25 let. Po jeho smrti nastoupil na jeho místo v Římě jiný, po něm zase jiný atd. Tak se to dalo po všecky časy a děje posud. Nástupce sv. Petra na stolci biskupském v Římě jest nejvyšší hlavou Církve, a říká se mu *p a p e ŝ*; poněvadž sídlí v Římě, říká se mu *ř í m s k ý* *p a p e ŝ*.

Pán Ježíš založil církev svou jako viditelnou společnost; chtěl totiž, aby údové její byli nejen uvnitř sjednoceni společnou věrou a zbožným smýšlením srdce, nýbrž aby byli spojeni i zevnitř v jedno společenstvo, nebo aby církev Jeho byla společností zevnitř patrnou, všem znatelnou. Proto ustanovil viditelné znamení, kterým by lidé byli do Církve Jeho přijímáni, totiž křest svatý; nařídil viditelnou oběť za trvalou bohoslužbu; ustanovil viditelné představené Církve a nařídil, aby věřící byli těch

představených poslušni. Ten úmysl je patrný z toho, že mluví o Církví Své slovy, jež předpokládají, že Církev jest viditelná; máť býti jako svíce všem patrna, jako město na hoře ležící, které se nemůže skryti.

Tím, že Pán Ježíš ustanovil sv. Petra za nejvyšší hlavu Církve Své, nepřestal Sám býti základným nebo úhelným kamenem jejím, rovněž jako zemský mocnáf nepřestává býti hlavou svého království, ani když za nepřítomnosti své učiní některého ze svých miláčků správcem jeho. Jestíť Pán Ježíš neviditelnou hlavou Církve Své, již od té doby, co vstoupil na nebesa, řídí a spravuje způsobem neviditelným, maje za sebe zástupce, římského papeže, jenž jest nejvyšší hlavou Církve viditelnou.

Z uvedeného plyne :

Církev obecná neboli **katolická** jest viditelná společnost všech pravověřících křesťanů, kteří vyznávají jedno učení, užívají jedněch svátostí a uznávají římského papeže za svou nejvyšší viditelnou hlavu. (Otáz. vel. katech. 194.)

Ježíš Kristus založil Církev takto :

1. shromáždoval kolem Sebe věřící;
2. vyvolil z nich dvanáct apoštolův a odevzdal jim Svůj trojí úřad: učitelský, kněžský a královský neboli pastýřský;
3. ustanovil místo Sebe apoštola Petra za nejvyšší **viditelnou** hlavu Církve, Sám pak zůstal hlavou její **neviditelnou**. (Otáz. 196.)

Poznámka. České slovo Církev znamená sbor, shromáždění věřících; pak i místo, dům, v němž se věřící ke službám Božím shromáždují, tedy asi to, co u Srbů Crkva, na Slovensku Círka, u nás kostel nebo chrám Páně. O Církví Své Pán Ježíš často mluvil v podobenstvích. Nazýval ji královstvím Božím, jehož králem jest On Sám, jehož představenými jsou apoštolové, a poddanými všichni věřící; přirovnával ji k domu, jehož On jest úhelným kamenem, a základem sv. apoštolé, zvláště pak sv. Petr, jehož nazval skalou; také ji přirovnával k vinici, na kterouž nebeský Pán povolal dělníky, k roli, na němž pšenice i koukol roste až do času žní, k síti, která vytahuje z moře tohoto světa dobré i zlé, konečně k ovčinci, v němž se ovce t. j. věřící shromáždují. Sv. Pavel nazývá ji domem Božím, sloupem a utvrzením pravdy, nevěstou Kristovou. Ano již ve Starém Zákoně byla Církev předobrazena korábem Noemovým, stánkem a městem Jerusálemem.

Pokušení.

Napsal Jan Nep. Jos. Holý, řeholní kanovník Tepelský.

I. Jednoho dne přišla Eva v ráji k zapovězenému stromu. I uzřela na něm hada, kterýž mluvití počal, řka: »Proč přikázal vám Bůh, abyste nejedli z každého stromu rajskeho?« Eva odpověděla: »O stromu prostřed ráje řekl Bůh: V kterýkoli den byste z něho jedli, umřete!« Řekl pak had k Evě: »Nikoli nezemřete, když z něho jísti budete; nýbrž otevrou se oči vaše a budete jako Bůh, vědouce dobré i zlé.«

Když ďábel takto mluvil, chtěl, aby Eva ze stromu prostřed ráje jedla. Chtěl ji svést k tomu, aby přestoupila přikázání Boží. Protože ji chtěl k tomu svést, říkáme, že ji ponoukal. K čemu ji ponoukal? K tomu, aby přestoupila přikázání Boží. A měla je přestoupiti vědomě a svévolně. Jak nazýváme vědomé a svévolné přestoupení zákona Božího? Hřích. Tedy ďábel chtěl svést Evu, aby spáchala hřích, čili ponoukal ji ke hříchu. K čemu ji ponoukal? Ke hříchu. A protože ji ponoukal ke hříchu, říkáme, že Evu pokoušel. Kdo jiného ke hříchu svádí, ponouká, pokouší ho. Proto jest pokušení ponoukání ke hříchu. Opakuj!

Ďábel neřekl Evě přímo, zkrátka: »Jez ze stromu uprostřed ráje,« nýbrž ukazoval jen: »Když budete z něho jísti, otevrou se oči vaše . . .« Neponoukal jí ke hříchu přímo, nýbrž nepřímou. Ale Kristu Pánu řekl ďábel na vrchu chrámu přímo: »Spust se dolů!« Chtěl Pána Ježíše přímo ke hříchu svést. Ať přímo nebo nepřímou kdo druhého ke hříchu ponouká, pokouší ho. Znáte již, m. d., devatero cizích hříchů. Jmenuj je A! Jeden může tedy druhého ke hříchu sváděti, že mu ke hříchu radí, že hříchu velí. Ať tak neb onak činí, vždy ho pokouší. Pokušení jest tedy **jakékoli** ponoukání ke hříchu. Co rozumíme pokušením?

II. Kolikrát pokoušel ďábel Pána Ježíše? Třikráte. A přece Kristus Pán třikráte pokušení přemohl, přece nehřešil. Nehřešil, protože v pokušení nesvolil. Ale Eva, když byla pokoušena, hřešila, protože učinila, k čemu ji ďábel sváděl, protože v pokušení svolila. Když jest tedy člověk pokoušen a nesvolí, nehřeší, hřeší jen tehdy, když v pokušení svolí. Když jest někdo pokoušen, kdy hřeší? Kdy nehřeší? Proto praví katechismus: Pokušení samo sebou ještě není hříchem, ale stává se jím když člověk v pokušení svolí. Proto dobře přirovnává sv. Augustin ďábla, který nás pokouší, k psu štěkajícímu a dí: »Štěkati může, ale kousnouti může jen toho, který chce.« — Starší jeden bratr klášterní porážel s mladším bratrem v lese stromy a při práci zbožně spolu hovořili. »Ach,« pravil mladší, »napadá mne tolik nečistých myšlének. Odporuji jim sice; ale bojím se, protože se jich nemohu zcela zhostiti, že nejsem ctnostný.« I odvětil starší: »Podívej se sem na sekyru! Jak může uškoditi stromu, když nikdo není, který by jí ruku propůjčil? Dokud ve špatné myšlénky nesvolíš, nýbrž spíše ošklivost nad nimi vzbuzuješ, nemohou ani

nejmenším tvé ctnosti uškoditi. — Když přijde pokušení, nemáme se znepokojovali, ale doufati v pomoc Boží a volati: »Pane, přispěj mi ku pomoci! Ježíši, Maria, zachraňte mne!«

III. Kdo ponoukal Evu ke hříchu? Dábel. A kdo Adama? Eva. Tak nás tedy pokouší ďábel i jiní lidé.

Protože lidé ve světě žijí a ostatní stvořené věci pro lidi jsou ve světě, jmenujeme světem lidi. Koho vyrozumíváme leckdy, když říkáme svět? Lidi. Tak říkáme: zlý svět mluví o něm to a to. Kdo jest ten zlý svět? To jsou zlí lidé. Kdo nás svádí ke hříchu? Dábel a svět. Proto pochází pokušení od koho? Od ďábla a ze světa.

Když Adam a Eva byli hřešili, uškodili, jak jsme se učili při prvním článku víry, komu? Na čem? Jak sobě uškodili na duši? a) b) c): probudily se v nich zlé žádosti, které je k hříchu vábily a náchylnými učinily.

Co se v nich probudilo? K čemu je zlé žádosti vábily? Ke hříchu. Jak nazýváme jakékoli ponoukání ke hříchu? Pokušení. Co je tedy pokoušelo? Zlé žádosti. A jak uškodili sobě, tak i uškodili nám. I v nás jsou zlé žádosti, které nás ke hříchu ponoukají. Hle, tak nejen pochází pokušení od ďábla a ze světa, nýbrž i z nás samých, z našich zlých žádostí. Tyto zlé žádosti pocházejí nejvíce z těla, které rozum a vůli hledí svěsti ke hříchu. Proto můžeme říci krátce: Pokušení pochází 1. z těla, 2. ze světa a 3. od ďábla. Z čeho pochází pokušení? O tomto trojím zdroji, odkud pokušení pochází, promluvíme ještě trochu blíže.

1. Pokušení tedy pochází předně z těla.

Král Achab viděl vedle svého paláce vinici, která náležela Nábothovi; vinice se mu zalíbila i žádal ji na Nábothovi. Vypravuj příběh dále! Kterých hříchů dopustil se král Achab? Co ho k těmto hříchům svedlo? Zlá žádost, mlti vinici Nábothovu. Jak povstala tato žádost v Achabovi? Tím, že se zalíbením se díval na vinici. Byly to tedy oči, zrak, které nejprve v něm tuto žádost vzbudily.

Manželka Achabova, Jezabel, stala se také účastnou hříchů svého manžela. Ji ke hříchu svedlo vypravování manžela Achaba, proč jest tak smuten. Vypravování to pojímala ušima, sluchem. Jezabelu tedy ke hříchu svedly uši, sluch.

Král Baltasar učinil hody i opovážil se v opilství rozkázati, aby přinesli zlaté nádoby, kteréž byl odnesl děd jeho z chrámu Jerusalemského. Pil pak z něho král a přední knížata i ženy jeho. Tak zneuctil posvátné nádoby, a zasloužený trest ho stihl ještě v téže noci. K tak ohavnému hříchu svedlo ho opilství, a to povstalo tím, že mu opojný nápoj nad míru chutnal. Krále Baltasara svedla ke hříchu tedy chuť.

Mařenka přišla ze školy domů a cítila vůni koláčů v almárce. Věděla, že matinka dává klíč od almárky na almárku. Přistavila si židli, vzala klíč, otevřela a vzala matince koláče, ukradla je. Co pak ji ke krádeži svedlo? Čich.

Aninka také přišla domů a viděla v síni pytel. Chtěla vědět, co v něm je, i ohmatávala pytel. Tak našla, že jsou v něm jablka. Otevřela pytel a vzala z něho jablka, ukradla je. Aninku svedl ke krádeži h m a t.

Achaba svedl zrak, Jezabelu sluch, Baltasara chuť, Mařenku čich a Aninku hmat. Zrak, sluch, čich, chuť a hmat jsou smysly člověka. Smysly tedy nás ponoukají ke hříchu. Každý smysl pak má údy těla, jako očima vidíme, tedy zrak oči, sluch uši, čich nos, chuť jazyk, hmat ruce a nohy. Ke hříchu nás ponoukají smysly, ty mají jako své orgány údy těla, tedy tělo nás ponouká ke hříchu. Proto pravíme: pokušení pochází z těla. Proč říkáme: pokušení pochází z těla?

Vlastnost, že můžeme smysly věci kolem sebe poznávat, nazýváme smyslnost. Bůh obdařil tělo naše rozličnými smysly a vykázal každému zvláštní úlohu. Jestliže smysly podle této úlohy se řídí, jest to smyslnost dobře zřízená. Jedná-li proti této úloze, jest to smyslnost nezřízená. A ta právě nás ke zlému ponouká a dráždí. Proto pravíme: Pokušení pochází z těla, t. j. z vlastní nezřízené smyslnosti, která k zlému dráždí.

Proto jest třeba smysly na uzdě držeti, nedívat se, neposlouchati svévolně ošklivé věci, přemáhati vlastní nezřízenou smyslnost. Boj je sice těžký, ale odměna sladká. Sama sebe přemáhati nejtěžší boj, nad sebou zvítěziti blaha zdroj.

2. Kdo svedl Adama ke hříchu? Eva. Jak ho svedla k hříchu? Tím, že sama napřed jedla a ho vybídla, aby také jedl. Když někdo napřed něco činí a druhý totéž nebo podobné činí po něm, říkáme, prvý dal druhému příklad, druhý vzal si příklad z prvního. Eva dala příklad Adamovi a tak ho svedla také ke hříchu. Svedla ho tedy příkladem. Když ho ke hříchu vybízela, činila tak slovy. Svedla ho tedy také slovy. Čím ho tedy svedla? Svedla ho slovy a příkladem. Kdo nás svádí ke hříchu? Jiní lidé. Čím? Slovy a příkladem. Lidi nazýváme někdy také jak? Světem. Pokušení tedy pochází z čeho? Ze světa. Co to znamená? To znamená: od lidí, kteří slovy a příklady k hříchu svádějí.

Když nás někdo slovy svádí ke hříchu, neposlouchejme ho, odvrátme se od něho, vzbudme ošklivost nad tím a ukažme mu, že se nám taková řeč nelíbí! Když pak nás někdo příkladem ke hříchu svádí, neřidme se dle jeho příkladu! Když někdo skočí do studně, nemusím ještě já za ním. Poslouchejme raději řeči dobré, spravujme se raději dle příkladů dobrých, zvláště dle příkladu svatých a světic, Rodičky Boží a nejvíce podle příkladu božského našeho učitele, Krista Pána!

3. Evu svedl ke hříchu ďábel. Tak za třetí pochází pokušení od ďábla. Hned první lidi svedl a to proto, by jim připravil tentýž osud, jako má sám, aby byli také na věky zatraceni a zahubeni. Hledal záhubu Adama a Evy, lidí. Člověk sestává z těla a z duše. Duše vyniká nad tělo a v duši člověk hřeší

svobodnou vůlí. A kdyby i tělo učinilo z donucení něco zlého samo o sobě a vůle by nesvolila, ano proti tomu se vzpouzela, člověk tu nehřešil. Proto hleděl ďábel nejvíce zahubiti duši. **D á b e l t e d y h l e d a l z á h u b u d u š í l i d s k ý c h.**

A poněvadž hned první lidi hleděl zahubiti, pravíme: **Ď á b e l h l e d a l z á h u b u d u š í l i d s k ý c h o d p o č á t k u.**

Od té doby však ďábel nepřestal, neustal činiti lidem nástrahy. Tak chtěl svéstí Joba, ano Samého Krista Pána, mnoho svatých a tak činí až podnes. Protože ďábel neustal a neustává činiti lidem úklady, pravíme: **D á b e l h l e d á z á h u b u d u š í l i d s k ý c h n e u s t á l e.** Nyní zajisté rozumíte katechismu, když praví: **P o k u š e n í p o c h á z í 3. o d ď á b l a, k t e r ý o d p o č á t k u a n e u s t á l e z á h u b u d u š í l i d s k ý c h h l e d á.** Opakuj! 1., 2., 3.

Jak se máme chovati, když nás ďábel pokouší, nejlépe ukázal nám Pán Ježíš. Máme si vzpomenouti, co Písmo sv. praví, čemu nás učí naše sv. víra, máme říci: **Odstup, satane, máme vzývati jméno Ježíš a Maria.**

IV. Sv. Jakob 1. 13. dí: **Bůh nepokouší nikoho; Bůh jen pokušení dopouští.** Proto dí katechismus: **Bůh dopouští na nás pokušení.** Proč praví: **Bůh dopouští?** Bůh dopouští pokušení na nás a to na všechny. Proto nesmíme býti malomyslni, když doléhá na nás pokušení. I nejsvětější nejsou proti pokušení. Tak byl pokoušen Sám Pán Ježíš, tak sv. František Saleský myšlenkami, že jest na věky zatracen, tak sv. Beneš byl pokoušen nečistými žádostmi, aby je přemohl, válel se v trní, sv. František z Assisi pak ve sněhu.

Bůh pak na nás dopouští pokušení z důležitých příčin.

1. Sv. Pavel byl za života svého vtržen na krátký čas pro svou svatost do nebe, a přece praví II. Kor. 12. 7.: **»Abych pro vysoká zjevení nezpyšněl, dán byl v mé tělo osten.«** Těmi slovy praví sv. Pavel, že i jeho tělo ho svádělo ke hříchu.*) A proč? **Aby nezpyšněl, aby zůstal pokorný.** Bůh tedy i na sv. Pavla dopustil pokušení, aby nezpyšněl, aby zůstal pokorný, čili aby ho zachoval v pokoře. A tak i činí Bůh s námi. I na nás dopouští Bůh pokušení, aby nás zachoval v pokoře. **Jak můžeš místo toho říci? Abychom nezpyšněli.**

Sv. Efrem měl vidění: Přišel do zkaženého města, spatřil na zdi jen jednoho ďábla dřímati, který se čas od času obracel, na poušti však viděl kolem svatého poustevníka celý roj ďáblů, velmi zaneprázdněných. Tím mu bylo ukázáno, že špatní nemají tolik pokušení, protože ďábel už je má téměř jistě ve svých tenatech, ale velmi jest zaneprázdněn, aby svedl dobré. Tím bylo naznačeno, že dobří, pevní velmi dobrý pozor mají dáti na sebe a na pokušení, aby neklesli. Bůh tedy na nás dopouští pokušení, **abychom bedlivě dávali na sebe pozor, abychom byli bedliví, čili aby nás zachoval v bedlivosti.** Jak to můžeš říci jinak? **Proč dopouští Bůh na nás pokušení? Co jsme řekli dřívě? Řekni**

*) Že mu Bůh dal v tělo osten.

to dohromady! Bůh dopouští na nás pokušení, aby nás zachoval v pokoře a v bedlivosti. Opakuj!

2. Když Pán Ježíš byl ďábla odbyl a ďábel Ho opustil, aj, andělé nebeští přistoupili a sloužili Jemu. Tak Bůh Otec odměnil Syna Svého. A tak i nás chce Bůh tím hojněji odměniti, když pokušení statečně odpíráme. Čti slova sv. Jakuba v katechismu! Proto tedy také Bůh na nás dopouští pokušení, aby nás tím hojněji odměnil, když pokušení statečně odpíráme. Co jsme řekli dříve? Řekni to dohromady! 1. 2.

V. Jak jsem vám už vyprávěl, dorážela na sv. Pavla mnohá pokušení. I prosil Boha třikráte, by mu odňal osten těla. Ale Bůh mu odpověděl: »Postačí ti moje milost?« Oč žádal sv. Pavel Boha? Jak mu Bůh odpověděl? Z toho se učíme, moji draží, že Bůh na nás sice pokušení dopouští, ale ne větší, než abychom ho nemohli snést a jemu odolati, neboť Bůh nám dává i milost, která, když s ní věrně působíme, postačí, abychom pokušení překonali. Jak píše v té příčině sv. Pavel ke Korintským, můžeš přečísti v katechismu! Proto praví katechismus: Člověk může v šelikému pokušení odolati, protože Bůh každému potřebné k tomu milosti a síly uděluje.

VI. Když přišel Pán Ježíš k apoštolům v zahradě Gethsemanské a našel je, ani spali, probudil je a řekl: »Bděte a modlete se, abyste nevešli v pokušení.« Tím nám Sám Pán Ježíš podal dva nejlepší prostředky, abychom nepřišli v pokušení nebo když v ně vejdemo, abychom v něm neklesli.

Před pokušením máme bděti nad sebou, nad svými smysly, nad srdcem svým, nad jeho každým hnutím, máme se vystříhati příležitosti ke hříchu. Když pak jsme ponoukáni ke hříchu, máme se modliti, Boha vzývati za pomoc Jeho, jak jsem již řekl, když jsme mluvili, odkud pokušení pochází. A jak se máme chovati po pokušení? Buď jsme je překonali, nebo jsme v něm klesli. Když jsme je překonali, děkujme Bohu, že nás chránil a milostí svou posilňoval! Když jsme klesli, hledme se co nejdříve upřímnou sv. zpovědí s Bohem smířiti! Jak se máme chovati před pokušením? Jak při něm? Jak po něm? Proto také náš katechismus praví, jak máme proti pokušení bojovati. Jak dí? Přečti to! Zopakuj celé!

Listy vědecké.

O hospodaření se zádušními a farskými lesy
se zřetelem k církevním a státním nařízením,
v této příčině vydaným.

Sděluje Dr. Ant. Brychta.

Gub. nařízením ze dne 22. ledna 1836 č. 847 ukládá se krajským úřadům (znamená politické úřady první stolice), an jest jim dozor k zádušním a farním lesům svěřen,

a) aby po rozumu gub. nařízení ze dne 15. května 1824 č. 7845 zádušní a farní lesy byly dle lesních předpisů (forstmässig) zevrubně popsány s udáním rozlohy, výměry a stavu lesa a popis ten s lesními účty a výtahy ze zádušních účtů k prozkoumání předložen;

b) mimo to mají zmíněné úřady přihlížeti k tomu, zdali se dotčené lesy přílišným kácením dříví nepustoší a zdali se větší plochy lesa nemýtí, než je z pravidla ustanoveno a příslušnými úřady povoleno;

c) dále mají k tomu míti zření, aby se vykácené lesní plochy neboli paseky opět řádně zalesnily a les dle platných zákonitých nařízeních v celosti zachoval; rozpočet nákladu, který bude zalesnění vyžadovati třeba v čas řízení zemskému k posouzení a schválení předložiti;

d) posléze mají jmenované úřady k tomu přihlížeti, zdali beneficiátům a jiným, dle zřizovací nebo nadací listiny k dostávání dříví ze zádušního nebo farního lesa oprávněným stranám, toto dříví skutečně a nezkráceně se odvádí a ne-li, které jsou toho příčiny; shledají-li se v tomto ohledu vady a nepřístojnosti, mají dotyčné úřady k odstranění jich v zájmu ochrany lesa i účastněných stran vhodné návrhy činiti. Mimo to očekává svrchu uvedené gub. nařízení od patronů, že ve vlastním zájmu budou co nejpřísněji naléhati na to, aby patronátní a lesní úřady svým

povinnostem zadost činily, by tímto způsobem proti každému ne-náležitému spravování zádušních a farních lesů jmenovanými úřady, za jichž lesní hospodářství jsou zodpovědni, (již předem) se ohradili. — Aby se těchto nařízení náležitě šetřilo, byly zároveň bisk. konsistoře k účinnému spolupůsobení pomocí bisk. vikářů vyzvány. I farní beneficiáti mají k tomu bedlivě přihlížeti, by se zádušní a farské lesy náležitě spravovaly, an toho jejich vlastní zájem, jakož i zájem jejich kostela vyžaduje. Proto mají při zodpovídání otázek, pro kanonickou visitaci předepsaných, i o stavu zádušního a farského lesa vzhledem k výše uvedeným bodům (a—d) svědomitou zprávu podati, jež má býti základem dalšího vyjednávání bisk. vikáře s přítomným patronátním komisařem, o jehož výsledku má vikář ve visitační zprávě za příčinou dalšího eventuálního řízení zevrubně oznámení učiniti. Srovn. konsist. kurendy královéhradecké z r. 1836, str. 161 a n., kde se do-tyčné gub. nařízení doslovně uvádí.

Vzhledem ku shora uvedenému gub. nařízení ze dne 3. března 1825 č. 7112, dle něhož má se po výkazu a odvedení fassovního dříví duchovnímu správci (a jiným po případě stranám, jako na př. kooperatoru, řiditeli kůru atd.) vybývající v zádušním lese dříví veřejnou dražbou prodati, nebude od místa, zmíniti se zde o anomálii, která jeví se dosud zhusta u vybírání lesních požitků (rozličných druhů dříví, klestu, otýpek atd.) od beneficiátů tak zv. »mateřských kostelů«¹⁾ ze zádušních lesů bývalých »filiálních«, původně farních kostelů, z nichž domohly se některé po mnohých bojích svého nezadajného a nepřetržitého práva, že vrácena jim bývalá jejich samostatnost a že byly opět za samostatné farní kostely s vlastním duchovním správcem od příslušných úřadů prohlášeny. Dokud konali faráři tak zv. »mateřských kostelů« i při degradovaných farních kostelích — které staly se hlavně nepřízní času a jen z výmínečných právních důvodů na oněch kostelích závisly, čili, jak se nesprávně říká, jejich »filiálkami« — veškerou duchovní správu (a to z počátku, co se tkne služeb Božích, bezpochyby častěji, než jak se později tato věc sotva k užtku »filialistů« vyvinula): byly tyto dávky, jako i užívání mnohdy značných pozemků přivtělené fary, aspoň poněkud odůvodněny, ježto přibýlo takovému faráři značné břemeno, za něž měl býti odměněn, neboť: »Qui sentit onus, sentire debet (etiam) commodum.«²⁾ Když ale taková »filiálka« stala se během času opět kostelem farním a obdržela svého samostatného duchovního správce, pozbyly shora vzpomenuté lesní požitky

¹⁾ Že je pojmenování toto farních, v mnohých případech později vystavených kostelů, s nimiž jiné co do vzniku nejednou starší farní kostely z mimořádných právních důvodů dočasně spojeny byly, zcela nesprávné, jako i pojmenování těchto degradovaných farních kostelů »kostely filiálními«, bylo na jiném místě dokázáno. Srovn. cit. pojednání: »O filiálních kostelích a jejich právních poměrech« v tomto časopise, roč. IV.

²⁾ R. J. 55. in VI.º

z lesa bývalého filiálního kostela, jakož i v šecy ostatní dávky, jichž farář »mateřského kostela« od »filialistů«, jako bývalých svých přířadenců, vybíral, všeho objektivního právního základu, an přestal býti jejich farářem, důsledně žádných duchovních funkcí pro ně více nekoná, ba dle práva konati ani nemůže!

Z toho plyne, že nelze před stolicí práva ani ethiky ospravedlniti dotyčné dávky z úplně cizích lesů, an mezi bývalým »mateřským« a bývalým »filiálním« kostelem není dávno již žádného právního svazku a tím samým žádné právní odvislosti, kterou mohla by se stará křivda — na bývalém filiálním kostele a jeho duchovních, obyčejně chudě postavených, správcích nejednou po věky páchaná — když ne odůvodniti, tedy aspoň omluviti.

V této příčině padá též na váhu rozhodnutí správního soudu ze dne 3. června 1892 č. 1805, dle něhož mine pro »filiální« kostel povinnost, »mateřský« kostel podporovati, když byl právní svazek mezi nimi (povýšením filiálního kostela na kostel farní) zrušen. Nemá-li dle tohoto zcela správného rozhodnutí »mateřský« kostel žádného více práva na podporu ze zádušního jmění bývalé »filiálky«, platí to důsledně i o jeho faráři, i on nemá rozvázáním kanonického svazku mezi řečenými kostely žádného více právního titulu na další, jakékoliv jméno mající podpory (požitky, dávky atd.) od bývalého filiálního kostela; ba o takovém faráři platí to jistou měrou ještě více, než o jeho kostelu, poněvadž hlavní důvod spojení filiálního kostela s »mateřským«, který k dotyčným, nezřídka tučným požitkům jej opravňoval, byl důvod po výtce mravní a duchovní, právem duchovním stanovený, vedení totiž duchovní správy a obstarávání duchovních potřeb věřících při filiálním kostele.³⁾

Není-li více tohoto důvodu, který navrácením práv tomuto kostelu skutečně odpadl, musí padnouti i jeho důsledek, veškeré dosavadní požitky beneficiáta bývalého »mateřského« kostela ze zádušního jmění bývalého »filiálního« kostela, ježto nejsou ničím více odůvodněny, an právní a mravní jejich důvod více neexistuje. Důsledně má v tomto případě zcela své místo právní zásada: »Cessante causa, cessat etiam effectus«. Další »podporování« beneficiáta »mateřského« kostela postradá všeho objektivního základu, jsouc toliko svět-

³⁾ Proto mluví se často i o »přířadencích filiálního kostela«, jakkoli není to správné, an farní obvod kostela filiálního přivtělen je pouze dočasné k farnímu obvodu kostela jiného, jenž má samostatného duchovního správce, který oba tyto obvody spravuje. Patrně chce se tím naznačiti a zachovati vzpomínka na dřívější samostatnost přivtěleného kostela, jenž byl z důvodů výjimečných své samostatnosti na čas zbaven a na kostel »filiální« degradován. Jakmile nastala resuscitatio přivtěleného farního obvodu a jeho restitutio in integrum, obživla také všecka jeho práva jakož i práva degradovaného farního kostela, jež nesmějí býti, nemá-li se hrubě porušiti spravedlnost a vůle samého zakladatele, ignorována aneb ztenčena.

ským úřadem z důvodů oportunitity a pro okamžité hmotné výhody stanoveným, příslušným duchovním právem proti vůli zakladatele a proti obsahu zřizovací listiny trpěným, (někdy pohříchů i hájeným) výpomocným prostředkem, jímž chce se uniknouti nejednou zaviněným nesnázím.⁴⁾

Pohodlná výmluva: »Tak jsem to při nastoupení fary shledal« — »tak to bývalo již za mých předchůdců« tuto anomalii a zřejmé bezpráví ovšem nenapraví, tím pak méně — ospravedlní.⁵⁾ Neboť:

1. Abusus nelze ani dle volnějších právních a mravních zásad nazvati usus a k tomu třeba bedlivě uvážiti důležitou všeobecně uznanou právní zásadu:⁶⁾ »Non firmatur tractu temporis, quod de jure ab initio non subsistit.« Že po zrušení dočasného právního svazku bývalého »filiálního« kostela s kostelem »mateřským« další požívání příjmů a rozličných dávek farářem tohoto kostela jest neoprávněné, bylo svrchu dokázáno.

2. Dále jest nade vši pochybnost vyvýšeno, že bezpráví, byť sebe delší čas trvalo, není a nebude nikdy právem. Aneb,

⁴⁾ Čteme-li pozorně rozličné státní ordonance a josefinské dekrety v této příčině jako i v příčině podporování »mateřských« kostelů degradovanými kostely »filiálními« vydané (po církevních nařízeních v tomto ohledě bychom bohužel marně pátrali), nelze ubrániti se dojmu, že stát a jeho orgánové pohlíželi na jmění těchto degradovaných kostelů (a na majetek Církve vůbec) tak, jakoby jim výlučně příslušelo, jmění to zcela samostatně a beze všeho ohledu na Církev spravovati a jak by se ho užívatí mělo, prostě — dekretovati. Poněvadž se tento lichý názor u příslušných činitelů s povinným odporem — nepotkal, dospěly věci tak daleko, že bylo prohlášeno církevní jmění — na potupu všeho církevního práva a vši spravedlnosti a slušnosti — za jmění — státní! Jakkoli doznal tento výmysl během času částečného zmírnění, an byly poměry časové silnější než domnělá státní »všemohoucnost« a utopie »moderních právníků«, spravuje se jmění církevní — uváží-li se věc dobře — přes všecka odporaná ustanovení státem dále. — Přes to nevezme za své nezadajné a naprosté právo Církve, dle něhož jedině jí náleží, jmění duchovní, tudíž i jmění filiálních kostelů, spravovati a jak by se ho užívatí mělo, svéprávně rozhodovati, ana má i v tomto ohledu svou vlastní, na státě nezávislou legislativu, od které se jí vzdáliti nelze, nemají-li její životní zájmy povážlivě býti ohroženy.

⁵⁾ Jen mimochodem budiž připomenuto, že provádění této prazvláštní zásady mělo by v praxi velice povážlivé následky. Všecka polovičatost a nesprávnost v konání povinnosti; všecka bázlivá nebo po sobeckých cílech se pachtící konivence k zahnížděným nešvarům všeho druhu; všecken během dlouhých dob nakupený, již i hnilobou zapáchající prach; zkrátka všecky zlořády a nepřístojnosti, jež tak rády skrývají se pod škraboškou »dávného zvyku« a hledí se často legitimovati zvučnou frází »starodávného obyčeje« — byly by dle této zásady přímo nedotknutelný a nezměnitelný a každý pokus nápravy a odčinění bezpráví byl by — nevčasnou novotou, které třeba se seč lze opřítí neb při nejmenším jí — ignorovati! — Srovn. mé Vademecum (v Hradci Král. r. 1899), kde je pod záhlavím: »Consuetudines non toleratae resp. reprobatae« uvedena dlouhá řada takovýchto »zvyků a obyčejů«, jež byly apošt. Stolicí vesměs — odsouzeny a zavrženy.

⁶⁾ R. J. XVIII. in VI°. Již právo římské stanovilo: »Quod initio vitiosum est, non potest tractu temporis convalescere.« Dig. Lib. 17. fr. 29. de regul. jur.

jak dříve velice případně německé přísloví: »Hundert Jahre Unrecht ist keine Stunde Recht.« Aneb, jak dokládá autoritativně papež Řehof VII.: »Quod latenter, aut per vim, vel alias illicite introductum est, nulla debet stabilitate subsistere.« (R. J. V.)

3. Či má snad v takových žalných případech, jež nejsou pohříchu ojedinělé, rozhodovati pověstná a proto apoštolskou Stolicí zavržená zásada »hotových událostí« (fait accompli)? Kde zůstane ale pak ethika a její zásady »de iustitia distributiva«?

4. Aneb nemá naprostá ⁷⁾ zásada: »Res clamat ad dominum« více platnosti, že se na ni v »praxi« více nedbá a že pro její vážný, nikdy neumlkající ohlas stalo se nitro lidské — hluchým a nepřístupným?! — Než posito non concessio, že by všechny tyto momenty nezdály se míti dosti váhy a jejich pádnost nechtěla se uznati — což by arci nesvědčilo o příliš vyvinutém smyslu pro právo a spravedlnost, přes všecku nejednou na odiv stavěnou »správnost a pořádku milovnost« — což nemá, tak třeba se tázati,

5. **vůle zakladatelů** tak zv. filiálních kostelů — které původně byly a jsou opět kostely farními, an jim bylo jejich nezadajné právo po mnohem bezdůvodném váhání a zúmyslném odkládání konečně vráceno, a zřizovací tak slavně zdělané **listiny**,⁸⁾ jež v této otázce jedině rozhodují,⁹⁾ **nižádné váhy**, že by se měla neb směla pro udržení pouze faktického, mravně ale a právně neudržitelného poměru, pro časný zájem jednotlivců, úplně ignorovati?! Právo má pevný a nezničitelný život a všechny, byť sebe »dovednější důvody« k potlačení ho splynou před vážnou a nestrannou jeho stolicí na zmar, nesouce pečeť bezprávi na čele.

Tím většího zavržení zasluhuje doličená anomalie tehdy, běře-li **cizí** beneficiát ze zádušního lesa bývalého filiálního kostela dříví daleko **nad spotřebu** a je-li při tom **vlastní farář** tohoto kostela z veškerého lesního požitku **úplně vyloučen**, nemaje dříví zcela žádného a jestliže zůstávají všechny jeho kroky, by stala se aspoň částečná náprava — marny.¹⁰⁾ Všeho uvážení hodna jsou slova církevního sněmu kolínského (1536), kterýž stanoví: »Qui (sacerdotes) adversus haec ¹¹⁾ dispensatione

⁷⁾ Mat. 5, 26.

⁸⁾ Srovn.: Dr. Borový, Libri erectionum.

⁹⁾ Cap. 17. X lib. III. tit. 26. (Gregor. IX.).

¹⁰⁾ Srovn. cit. pojednání: »O filiálních kostelích« v tomto časopise (ročn. IV.), kde jsou spadající sem právní poměry, jak sluší, objasněny.

¹¹⁾ Sněm mluví vlastně o zákonném, obyčejně v hamížnosti se zakládajícím hromadění obročí v jedné ruce, v které příčině se nejedni apoštolskou dispensí krýti chtěli. Než nepopře nikdo, že užívání mnohdy značných důchodů z cizí záduše (bývalého t. filiálního kostela, který se stal opět, jak právo kázalo, kostelem farním), jež nemůže vykáhati se jiným »důvodem«, než že farář tak zv. »mateřského« kostela konával (a to v míře dosti obmezené) před dávnými lety při onom kostele jisté farní funkce — kterých však již dávno nekoná a konati ani nemůže, an má

Apostolica se tueri velint, hi viderint (nechat bedlivě uváží), ut causam suam **etiam Deo** comprobent.* (Part. I. cap. 32).

6. Posléze nesmí se v této otázce přehlédnouti, že se touto křiklavou anomalií zkracuje i sama náboženská matice, která je nucena beneficiátu nově zřízené fary zapravovati kongruu obyčejně v plném obnosu, které břemeno mohlo by o značný obnos býti zmenšeno, kdyby se místo cizímu tomuto beneficiátovi z vlastního zádušního lesa dříví odvádělo.¹²⁾ Kdyby se tyto dojista neutěšené poměry, jak sluší a jak právo žádá, upravily, získala by tím náboženská vždy hloub klesající matice nemálo, ježto by mohla svému obsáhlému úkolu náležitěji dostáti (co by Církvi, kleru i věřícím bylo k nemalému prospěchu) a chatrně postaveným neb nemocným duchovním se svolením příslušného vrchního vydatné a kněze důstojné pomoci poskytnouti.

(Pokračování)

Právní přítel a rádce.

Snůška praktických hlavně ustanovení a rozhodnutí
o věcech z oboru práva církevního.

Pořádá Dr. Ant. Brychta.

Zdenka katolička pořídila pro hřbitov v P. svým nákladem zvonek s tím doložením,

a) by se jím »každému, kdo by si toho přál, o pohřbu zvonilo«;

b) aby se v tomto případě »účastníci pohřbu za spásu její duše a duše jejího manžela jeden Otčenáš pomodlili«;

c) aby onen zvonek »zavěšen byl na katolické kapli, jež by se na zmíněném hřbitově svým časem vystavěla«.

Řečený hřbitov zřízen byl okolo r. 1830 nákladem všech do

onen (filiální) kostel již dávno svého vlastního duchovního správce — je rovněž hromadění důchodů v jedné ruce, které před soudem objektivního práva zhora obstáti nemůže (byrokratické »důvody« a »široké svědomí« právo to arci nepovalí), ježto by skrovná povinnost přestala, o dměna ale zůstala, co jest patrně proti všemu právu.

¹²⁾ Námitka, že by v tomto případě »jednomu se vzalo a druhému dalo«, jest bezdůvodna, poněvadž nehledě k důkazům hořejším, požívají dotčených dávek z pravidla držitelové výnosnějších obročí, kteří by se bez těchto dávek dobře obejít mohli, a které jich — ruku na srdce a objektivně uváženo — ani valně těšiti nemohou, zvláště je-li bývalý filiální kostel nemajetný a zápasí-li téměř s bídou. Vždyť se také, bohužel, stalo, že hrozil takovému kostelu berní úřad pro nezaplacení daní — exekucí a horšími ještě donucovacími prostředky! Přes to bral cizí, velice výnosné obročí mající beneficiát z jeho zádušního lesa mnoho dříví, kterým by se ony daně každého roku byly úplně zapravily. By se zabránilo neslýchané potupě a zároveň pohoršení věřícího lidu ve smíšené osadě, bylo třeba kostelnímu záduší náležející dluhopis — — prodati! Věru vox faucibus haeret. »Quis audivit unquam tale aut quis vidit huic simile«?!

P. přifařených obcí, byl dle církevního obřadu posvěcen a od té doby obecním úřadem spravován. — Před nějakým časem zemřel bývalý starosta v P., který od Církve odpadnuv, za živa se s ní (přes všecko přimlouvání příbuzných) nesmířil. O jeho pohřbu, při němž protestantský duchovní intervenoval, nařídil jeho nástupce v starostenském úřadě řečeným zvonkem zvoniti¹⁾, jakkoli místní katolický farář proti tomu se ohradil, ukazuje k tomu,

1. že je zvonek darem katoličky, která zajisté neměla úmyslu, by se jím i o pohřbech protestantů zvonilo;

2. že byl zvonek dle církevního obřadu posvěcen a lze ho tudíž pouze o katolických náboženských úkonech, důsledně pouze o katolických pohřbech užívat;

3. že by z toho téměř veskrz katolická osada vzala pohoršení, když by zvonkem i o pohřebních průvodech jinověrců se zvonilo.

Úřad diecéšní a administrativní úřadové státní všech instancí rozhodli po bedlivém a všestranném věci uvážení, v němž nastíněné a jinými pádnými důvody (jež níže přitočíme) rozmnožené důvody farního úřadu plného došly uznání, že smí se dotčným zvonkem pouze o pohřbech katolíků zvoniti, správní však soud, k němuž posléze věc zašla, rozhodl, že má se jím zvoniti i o pohřbech nekatolíků, ano o pohřbech vůbec, bez ohledu na náboženské vyznání zemřelého. Rozhodnutí správního soudu ze dne 18. září 1896 č. 5040.

Svůj nálezn odůvodnil správní soud následovně:

1. Jak z jednacích spisů vysvítá, ustanovila dárkyně zvonku, by se jím zvonilo o pohřbu každému, kdo by si toho přál²⁾, a niž by toto své ustanovení byla obmezila, že se jím má zvoniti pouze o pohřbu katolíků.

2. Správní soud uvedl dále, že názoru tomu nasvědčují i slova dárkyně: »na tomto hřbitově«, aby se totiž zvonilo každému, kdo bude na něm pochován, když by si toho přál.

3. Dárkyně odevzdala zvonek starostovi, ač je tento a katolík, z čeho vysvítá, že si ani výslovně ani mlčky nevyhradila, by se ho jen o pohřbech katolíků užívalo.

4. V tom smyslu se také tomuto darování zvonku vždy rozumělo, aniž by se proti tomu z některé strany bylo něčeho namítalo, co nestalo se ani tehdy, když obecní úřad v P. r. 1882 se usnesl, by dotčným zvonkem se o každém pohřbu zvonilo, »bez ohledu na náboženské vyznání zemřelého³⁾, o kterém usnesení byl i příslušný farní úřad vyrozuměn.

¹⁾ Zvonek je na hřbitově v P. na prozatímní zvonici zavěšen.

²⁾ Netřeba podotýkati, že tlumočímí tohoto přání budou ve všech téměř případech příbuzní zemřelého. Rozumí se, že bude záviseti na příslušné duchovní správě rozhodovati, zdaž a kdy může ono »přání« býti splněno. Srovn. čl. XV. základ. zák. ze dne 21. prosince 1867 č. ř. z. 142.

³⁾ Že je mezi ustanovením dárkyně zvonku: »aby se jím zvonilo každému, kdo by si toho přál« a mezi tímto »usnesením« obecního úřadu po

5. Že byl zvonek církevně posvěcen, nemá (prý) v této příčině žádné váhy (ist von keinem. Belange), protože církevní svěcení o náboženském rázu a účelu té neb oné věci vždy nerozhoduje a nad to světívají se nejednou i předměty, mající účel pouze profanní.

6 Poněvadž posléze spravuje hřbitov v P. místní obecní úřad, nemůže toto jeho neobmezené právo⁴⁾ v přítomném případě býti obmezeno.

Jakkoli může tento nález, přihlíží-li se k pouhému doslovnému znění ustanovení dárkyně a vykládá-li se vůle její pouze dle litery, býti správný, nelze s ním s druhé strany uvéstí v souhlas následující, ustanovení dárkyně blíže vyměřující a úmysl její jakožto katolicky přesně označující momenty, které v této nejen právní, nýbrž i eminentně náboženské otázce padají nemálo na váhu a proto ignorovány býti nemohou.

Prve, než přistoupíme k bližší analýsi ustanovení Zdenčina, třeba bedlivě uvážiti *a)* její veškeru individualitu, důsledně i *b)* její náboženské stanovisko a s ním co nejužší spojený náboženský názor, veškeré její náboženské smýšlení a cítění; posléze *c)* třeba míti náležitěho zřetele k pravému a skutečnému úmyslu dárkyně zvonku, který při jeho věnování měla, který se stanoviska náboženského i psychologického její nitro ovládal a na nějž vytknuté momenty měly vliv zajisté nejzávažnější.⁵⁾

Jestliže věnovala Zdenka hřbitovu v P. zvonek s výslovnou trojí, svrchu uvedenou podmínkou, tu je již vzhledem k její individualitě a náboženskému katolickému její stanovisku — kteréžto momenty třeba v řešení naší otázky míti stále na zřeteli — a priori pravdě nepodobno, že by měla úmysl, by se jím o pohřbech nejen katolíků, nýbrž i nekatolíků (nebo dokonce o každém pohřbu, jak obecní úřad v P. se usnesl!) zvonilo, poněvadž úmysl takový

1. vylučuje katolické vyznání, smýšlení a přesvědčení dárkyně zvonku; poněvadž by se pak

2. bezdůvodně stanovil odpor mezi náboženským její vyznáním a náboženským životem, k čemu není ani právního ani mravního podkladu a platí i zde známá právní zásada: »Quilibet habeatur bonus, donec probetur malus« a poněvadž by

stránce právní i liturgicko-mravní veliký, ano podstatný rozdíl, dozná zajisté každý nepředpojatý, co budiž zde pouze mimochodem připomenuto, an se nám o tomto rozhodujícím momentu níže řeč vrátí

⁴⁾ Že je právo obcí v spravování hřbitovů obmezeno, plyne jasně ze zákona ze dne 30. dubna 1870; týkáť se pouze vydržování hřbitovů a stránky zdravotnické dle »moderního« názoru, dle něhož jsou hřbitovy ústavy — pouze zdravotními. Že se ono právo netýká církevních, nábožensko-liturgických výkonů, k nimž náleží i pochování zemřelých, je nade vši pochybnost vyvýšeno a světskými zákony zřejmě vysloveno. Srovn. čl. XV. základn. zákonů ze dne 21. prosince 1867 č. 142.

⁵⁾ Všecky tyto momenty naznačuje latinik obsažným výrazem: *conditio loquentis*.

3. ustanovení dárkyně vykládalo se extensivně, tudíž proti její vůli, čemu nejen obecné, nýbrž i právní exegetické zásady odporují.

Po tomto stručném vytknutí hledišť, s něhož třeba naši otázku, má-li náležitě býti rozluštěna, posuzovati, přistupujeme k rozboru věnování dárkyně zvonku a jednotlivých jeho ustanovení.

Dárkyně zvonku ustanovila výslovně a zřetelně:

I. »Aby se jím zvonilo o pohřbu každému, kdo by si toho přál«.

Aby se tento hlavní bod věnování zvonku pojal náležitě, třeba, jak bylo svrchu připomenuto, všestranně uvážiti stanovisko dárkyně, její veškeré mravní i právní smýšlení a cítění, jež o její úmyslu při věnování rozhodovalo. Patrně mluví dárkyně o užívání zvonku se svého stanoviska, tedy jako katolička, a proto mohla při slovech: »aby se zvonkem zvonilo o pohřbu každému, kdo by si toho přál«, míti na mysli pouze ty věřící, kteří s ní ve věcech náboženských — a takovou je bez odporu pohřb a spojené s ním úkony, k nimž patří i užívání zvonů⁶⁾ — zaujímají stejné stanovisko, kdo s ní v ohledu náboženském stejného jsou smýšlení a přesvědčení, tedy pouze katolíky a důsledně pohřby pouze katolické. Na pohřby protestantů a vůbec jinověrců nemohla zbožná dárkyně zvonku dle řečeného již proto mysliti, poněvadž tomu odporuje

aa) všechna její individualita a náboženské její stanovisko;

bb) poněvadž by v případě opačném dárkyně zvonku jednala 1. proti svému náboženskému přesvědčení, jež by tím zradila; 2. přispívala by přímo a okázale k náboženským úkonům jinověrců, čím dopustila by se přímo *communicationis in sacris cum haereticis*, již zákon přísně zakazuje⁷⁾; 3. poněvadž by konečně takovým ustanovením dala nesmírné pohoršení věřícím, jehož jest se každému bedlivě vystříhati.⁸⁾ Je-li tudíž

cc) pravdiva zásada: »Actus agentium non operantur ultra intentionem eorum«, pak nemožno souhlasiti, má-li se zřetel k právě vytknutým bodům, s náhledem, že bylo úmyslem Zděny, by se darovaným od ní zvonkem též o pohřbech jinověrců zvonilo, také z toho důvodu, poněvadž je náhled tento

1. dobrému jménu a náboženské reputaci dárkyně u věřících na újmu;

2. činí z ní osobu nábožensky lhostejnou, jež se kloní, vlastní víry a náboženského přesvědčení valně nedbajíc, k jinověrcům a jim nadřuje⁹⁾;

⁶⁾ Srovn. Pontificale Rom. o svěcení zvonů.

⁷⁾ Srovn. tit. 7. et 27. X lib. V; — Kober, Der Kirchenbann. Tübingen 1863, pag. 272 a nn. a tam uvedené prameny s mnohými citáty; — Tit 3, 10. 11. a n. j. m.

⁸⁾ Mat. 18, 6. 7; Luk. 17, 1. a nn.

⁹⁾ Srovn. výše uvedené texty, jimiž *communicatio in sacris* (divinis)

3. imputuje jí nepřímou neobětivost církve v ní ch zákonů, čeho — ať o jiném pomlčíme¹⁰⁾ — v zájmu dárkyně se stanoviska jak ethiky tak práva připustiti nelze, an třeba i zde míti na zřeteli již svrchu uvedenou zásadu: »Quilibet habendus est bonus etc.«

II. S podaným výkladem úmyslu dárkyně zvonku nelze mimo to sloučiti další její výslovné ustanovení:

»Že mají účastníci pohřbu, o kterém by se zvonkem zvonilo, za spásu její duše a duše jejího manžela jeden »Otčenáš« (jakoby v náhradu za užití zvonku) se pomodliti.«

Poráží-li vše dosud uvedené zmíněný výklad věnování Zdenčina, poráží jej bod tento, jako i následující, tím pádněji. Vzhledem k tomuto ustanovení Zdenky dlužno se tázati:

a) Který jen poněkud uvědomělý katolík zapomene se tolik, že by žádal jinověrce — nespokojuje se neúčinnějšími modlitbami Církve za spásu své duše — za přimluvy za své věčné blaho? V tom jevila by se nejen urážka Církve, ale i veliká nedůvěra k ní, jakoby prostředky k dosažení spasení, jimiž vládne, nebyly dosti účinné a dostatečné a věřící potřebovali ještě jiné pomoci a to od — jinověrců a bludařů! Odvážili by se něčeho podobného tito, aby žádali katolíky za pohřební modlitbu? V tom spatřovali by veliké pokoření a zahanbení sebe, ne-li zrazení vlastní věci, ač by jedno i druhé nemělo v pravdě nic do sebe závadného a bylo pouze uznáním spásonosných prostředků katolické Církve.

b) Byť bychom si myslili dárkyni zvonku v ohledu náboženském sebe méně uvědomělou, tolik přirozené soudnosti a zbožnosti jako i úcty k Církvi katolické musí jí každý přiznati (čemu zajisté již samo věnování zvonku a učiněná při tom opatření s dostatek nasvědčují), že konajíc významný skutek křesťanské zbožnosti, dobře věděla i cítila, že jako katolička věnuje zvonek pouze katolíkům a pouze jejich modliteb si žádá, ježto jí nemohlo býti tajno, že by naprosto bylo nemístno a nesnášelo se s katolickým smýšlením ani přesvědčením, obraceti se za pohřební přimluvy k náboženské, od Církve odštěpené společnosti, již nemůže po stránce náboženské za společnost pobloudilou nepovažovati.

c) Že je tento, ze samé individuality dárkyně zvonku, jakož i ze samé povahy věci plynoucí výklad správný, vysvětává též neklamně z poměru katolických osadníků k nekatolickým v obci P. Dle posledního sčítání obnáší totiž v dotyčném farním obvodu počet katolíků přes 5000, počet pak nekatolíků pouze — 19 duší! Tázeme se, dá se s nějakou pravděpodobností jen na okamžik mysliti, že by katolická dárkyně zvonku tuto hrstku

cum haereticis dle práva přirozeného, božského i církevního se zapovídá. Srovn. též: Ferraris, Prompta bibliotheca pod záhlavím: »Haereticus« num. 16.—18.

¹⁰⁾ Dle konstit. »Apostolicae Sedis« Pia IX. uvalila by Zdenka kromě toho na sebe klatbu sv. Stolici specialiter modo zadržanou (num. I.). Srovn.: Dr. Hollweck, Die kirchlichen Strafgesetze. Mainz 1899 pag. 164.

jinověrců, jež u přirovnání ku katolickým zcela mizí, stejnou měrou jako své souvěrce byla obmyslila a tímto křiklavým stranictvím své věnování i svou památku navždy byla poskvřnila? I po této, uvážení hodné stránce přičítal, vlastně vnucoval, by se dárkyni úmysl, jemuž, jak z dosavadních vývodů vysvítá, celý stav věci a mimo to veškeré zásady církevního práva odporují, kterému Zdenka jako katolička podrobena jest a jehož třeba jí šetřiti, jako je povinen každý občan ve svém jednání a právních činech šetřiti zákonů státních, nemo ha stanoviti ničeho, co by těmto zákonům odporovalo.¹¹⁾ (Dokonč.)

O farních knihovnách.

Ad. II. Druhá otázka, o níž míníme pojednati, zní: »Jak se dají farní knihovny snadno zříditi, rozmnožovati a řídití?« Kde vzíti k tomu peněz a prostředků. I tato obtíž dá se překonati, potřebí k tomu ovšem trochu pevné vůle, ochoty a obětivosti. Nyní udám několik způsobů, jak by se mělo započítí při zařizení, a dále odkud bráti prostředků k dalšímu udržování a rozmnožování farních knihoven.

1. Farní knihovnu nesmí si z počátku žádný představovati jako knihovnu v Benátkách, na jejíž převezení asi 30 tisíc zlatých rozpočteno bylo, ale naše farní knihovny mohou počítati s málem. Slyšte, jak započal v tomto ohledu jistý důst. p. farář. Zakládaje farní knihovnu prohlédl napřed knihovnu svoji, z této vybral knihy, jež se pro lid hodily, a tyto knihy velkomyslně daroval farnosti své. On obrátil se dále na všechny vl. pány, kteří ve farnosti působili, z nichž někteří více svazků zaslali. On obrátil se s prosbou i na majitele dobrých knih ve farnosti a takto za chvíli sehnal více nežli 100 knih. Než tu nastala mu nová starost, kam knihy uložití? A tu pomohl si následovně: Jsa včelařem i když sobě celé nové úly sám nezhotovoval, přece si alespoň rámky do úlů uměl sbíti, kteréž umění jej nyní vytrhlo. On vzal několik desek, ohobloval, přiměřil, přiřezal, zbil hřebíky, nadělal i přihrádek, a aby rozličné ty chyby umění svého stolařského zakryl, zalíčil vše silnou vrstvou obyčejné žluté barvy, a knihovna byla hotova. Skříň postavil na síni farní budovy, urovnal knihy, a nejbližší neděle ohlásil s kazatelny, že jest zařizená farní knihovna, kdo bude chtítí, že si může přijít knihy půjčovati. Toto ten nejlehčí a nejpraktičtější způsob založení farních knihoven. K tomuto způsobu můžeme více pomůcek přibrati.

2. Od nejdůst. konsistoře na mnohých místech bývá ve farních účtech přijato a schváleno vydání na farní knihovny, a to

¹¹⁾ Světské zákony a nařízení nemají zajisté větší váhy ani sankce, než zákony Církve a v pádu kollise nenáleží jim přednost před církevními; »lex civilis non praevalet«. Srovn. Syllabus v. 42.

obzvláště v oněch farnostech, kde se jeví přebytek jmění. Tak na př. v r. 1894 bylo nížeapsanému schváleno vydání větší na novou skříň pro farní knihovnu a za vazbu knih. Z toho následuje, že farní knihovna považuje se za majetek kostelní a že tedy dovoleno z přebytku ku zařízení a vydržování nějaký obnos obrátiti. Kde pak doposud důst. p. revident položku přijati nechce, ať sobě dekanátní kněžstvo společně povolení na nejdůst. konsistoři vymůže. A tento zdroj rovněž by mohl ku zařízení farních knihoven vydatně pomáhati.

3. Jako další pramen podpory ku zařizování a vydržování farních knihoven označil bych veřejné sbírky, buďto v kostele, nebo po předcházejícím politickém povolení po domech, obzvláště v městech, nebo větších farnostech. Sbírá se tímto způsobem na rozličné věci, pro lidi a potřeby cizí, proč bychom tak pro dobro vlastní nemohli učiniti? Bude-li lid z kazatelny napřed o účelu sbírky poučen, zajisté dá rád, nebo alespoň nebude reptati.

4. Při zařizování farních knihoven obraťme se s prosbou o podporu na nejdůstojnější konsistoř, kde jsou záložny, kde uvědomělé a příznivé obecní zastupitelstvo a jiní mecenáši dobré věci se nacházejí, obraťme se na všechny. I vysoce postavení světští a vlastenečtí hodnostáři nestydí se na národní podniky žebrati, zábavy pořádati; použijme tedy i my každé vhodné příležitosti, abychom pro svůj zamýšlený, nebo započatý úkol dobrodince našli a práce naše nezůstane zajisté bez výsledku. Obzvláště bych doporučoval, aby dobrodinci dali farní knihovny zapsati do našich dědictví, neboť tím bychom na vždy pravidelné rozmnožování knihovny zajistili. Sami pak předplatme pro knihovnu časopisy náboženského obsahu, které, přečteme-li je, pro nás více nemají ceny, pro knihovnu ale mají cenu trvalou. Takto lze tedy snadným způsobem farní knihovnu všude, v každé farnosti založiti.

Na konec musíme se ještě zmíniti, jak by se měly farní knihovny řídit a spravovati? V tuto otázku spadá předně pojednání:

1. O výběru knih. A tu hned v prvním dílu bylo podotknuto, že farní knihovna obzvláště by se měla vyznamenávati hojným výběrem čtení duchovního a poučného. Nyní jsou i ti pobožní často vybíraví. Kdežto dříve mnohému čtenáři pro celý život nějaká postilla stačila, nyní i ti pobožní rádi sobě zmlsnou na nových knihách. Sami si je objednat nemohou, a proto farní knihovna mnoho dobrého způsobí, když v nich chuť k duchovnímu čtení udržovati a rozmnožovati bude. Neříkám, že by v knihovně i dobré světské povídky neměly býti; těchto však budiž použito jen jako medu a másla, jimiž dítku chléb pomážeme, aby sobě spíše na zdravý a výživný chléb navykly; a tak i ve farní knihovně má se těchto povídek užívati potud, pokud si čtenáři na poučné a duchovní čtení nenavýknou.

2. Druhou věcí jest uspořádání knih. Knihy buďtež dle obsahu roztříděny a ve zvláštních příhradách uloženy; na příklad obsahu náboženského, poučného a zábavního. Ano i zde mohou býti stupně, co se pro který věk a stav nejlépe hodí. Knihy buď-

tež dále dle hlavního seznamu vnitř i na hřbetě číslovány a mimo to budiž vepsáno, komu kniha náleží, nebo budiž každá kniha alespoň zřetelným farním razítkem označena. Neboť, jako knihovny vůbec, tak i farní knihovny mívají své zloděje.

3. Třetí důležitá věc při řízení knihovny jest, aby se svědomitě zapisovalo, komu se kniha půjčila, a zda se navrátila. Neboť jen tehdy, jsme-li jisti, že se správně zapisuje a odepisuje, můžeme dle seznamu nedbalce a nepoctivce na navrácení knihy upozorniti. Při odevzdání prohlédneme knihu, není-li poškozena, a v případě lehkomyšlného poškození napomeňme, nebo i pohrozme, že knih podruhé nepůjčíme. Za půjčování knih brátí nějaký poplatek se při farních knihovnách nikterak nedoporučuje, poněvadž by se tím chudý lid, a o ten se nám nejvíce jedná, odstrašiti a odvrátiti mohl.

4. Kde má knihovna státi, kdo ji má vésti, a kdy se mají knihy půjčovati? Knihovna budiž ve faře postavena na místě lidu nejpřístupnějším. Nejvíce se k tomu hodí čeledník; na místě, kde se netopí, jest to jak pro knihovníka, tak i pro lid nepohodlné; ve vlastní světnici pak příliš obtížné. V menších farnostech, kde jest vlp. kaplan tak ochoten ten knihovnu do svého bytu přijati a řídit, bývá to pro lid nejvhodnější, jelikož lid jaksí nenuceněji se ku mladšímu knězi blíží. Velmi důležité jest, uvyknouti lid na přesně určitou dobu k půjčování. Půjčovati a přijímati knihy, kdy by se komu líbilo, bylo by pro knihovníka s velkými obtížemi spojeno.

Toto myslím že dostačí, aby byla podána správná odpověď na druhou otázku, kterou jsme si předložili, totiž: »Jak se dají snadno farní knihovny zříditi, rozmnožovati a řídit?« Poznáváme z tohoto pojednání, že zařízení a vedení farních knihoven, není věci příliš nesnadnou, a že užitek z jejich založení kyne mnohonásobný. Kéž tedy každý duchovní správce uchopí se tohoto prostředku ku zachránění oveček svých; kéž podaří se tímto způsobem vyplniti zhoubné vlivy bezbožického tisku a uchrániti a upevniti mezi lidem naši svatou víru katolickou; k čemuž z upřímného srdce provolává pisatel těchto řádků: »Zdař Bůh!«

Jan Drábek, farář.

Z praxe duchovní.

Křest židovského dítěte.

Podává ThC. Jan Pauly.

Porodní bába přijde na farní úřad a hlásí tento případ: Židovská matka porodila nemanželsky dítěte, a poněvadž chce sama přestoupiti k Církvi katolické, přeje si, aby dítěte její bylo pokřtěno. Jelikož jest dítěte nemocné, chce, aby křest svatý vykonán byl ještě dnes; matka sama však ke křtu přijíti nemůže,

protože před třemi dny porodila. — Otázka: jak se má zachovat duchovní správce?

Dle zák. ze dne 25. května 1868 ř. z. č. 49 čl. I. mají dítky ne-manželské přináležeti náboženství matčinu. Proto, kdyby duchovní správce dítko pokřtil, mohl by ve smyslu čl. 8. téhož zákona potahován býti ku zodpovědnosti pro nezákonné jednání. Mimo to Církev žádá, aby dáno bylo dítko židovských rodičů, jestliže křest jeho žádají, na výchovu ku pěstounům křesťanským; to platí i v našem případě, poněvadž dítko jest sice nemocné, ale ne tak, aby bylo *periculum in mora*; není tedy vyloučena možnost, že dítko se uzdraví a pak by křtěno jsouc, musilo býti po katolicku vychováno. Slib, že matka ku katolické víře přistoupí, není dostatečnou zárukou, poněvadž si to později může rozmysliti a slib nesplniti. Na tuto námitku odpoví židovská matka dítko, že jest ochotna hned sama dáti se pokřtiti. Tomu však farář vyhověti nemůže, poněvadž není zde případ nebezpečí smrti matčiny, pro něž by mohla způsobem nejkratším od Církve býti přijata. Co tedy učiní duchovní správce? 1. Vyzve matku dítko, aby bez odkladu oznámila c. k. hejtmanství své vystoupení ze židovství a přestup do Církve katolické a úřední potvrzení o tom aby faráři předložila; tím ve smyslu výše jmenovaného zákona nabude farář práva, aby mohl dítko pokřtiti. 2. Dále vyzve matku dítko, aby předložila vyjádření, že sama, jakmile se uzdraví, na farní úřad se dostaví, aby ve smyslu církevního zákona řádnou cestou mohla býti přijata do Církve katolické. 3. A konečně, poněvadž dle církevního zákona posud jest židovkou, vlastně katechumenkou, předloží vyjádření, že si přeje, aby dítko její bylo pokřtěno, a že se postará o to, aby dítko bylo po křesťansku vychováno. Vyjádření toto podepíše sama a dva svědci. Když těmto požadavkům bylo učiněno zadost, pokřtí duchovní správce dítko. odvolá se v rubrice poznamenání na výše uvedené tři listiny, opatří je číslem a uloží v archivě.

D r o b n o s t i.

Utrum Doctor, ceteris paribus, gaudeat
praecedentia?

Quaeritur, utrum titulus doctoratus, seu laurea doctoralis (quae tantopere impraesenti in usu est, atque etiam in abusu) ius conferat tituli Reverendissimi clerico illa insignito. Ratio dubitandi est, quod Doctor censetur in dignitate ecclesiastica constitutus (Conf. Reinffestuel, tit. de magistr. n. 6, et Schmalzgrueber, eod. tit. n. 4). Hinc consequens, utrum Doctor, ceteris paribus, gaudeat praecedentia?

Resp. Negative ad utrumque. Ut certa negativae responsionis ratio intelligatur, notandum est, gradus doctoratus, quidquid sint in civilibus, nil esse in sacris, ac proinde ius prorsus nullum tribuere. S. R. C. definit Doctores ipsum biretum cum quatuor apicibus, quibus in disciplinis theologis vel canonicis utenti facultatem possident, in sacris adhibere non posse. Rationem affert, et est quia biretum eiusmodi non est chorale indumentum (Venusina, 7. Dec. 1844¹⁾) Facile inferes. Doctoris titulum in functionibus sacris et ecclesiasticis considerandum non esse, cum haec, haud alia, sit praefati bireti quod Doctoris insigne est, prohibitionis ratio. Si ergo nulla sit consideratione dignus Ecclesiasticus quatenus Doctor, manifesto sequitur illius honorem nullum ius tribuere, sive ad titulum Reverendissimi, sive ad praecedentiam super aliis. Etenim quod nihil est in casu, tribuere nil potest. Hinc praelaudatus De Herdt docet doctoratus qualitatem non dare praecedentiam supra Canonicos antiquiores, citatque etiam Barbosa De Canonic. Cap. XVIII, n. 11 (Prax. Capitul. Cap. VIII, § 9, n. 3). Insuper cl. Sancti Instit. Iur. Can. Lib. V, Tit. V, num. 14) loquens de iuribus Canonici Theologi, postquam dixit, Praebendam theologalem non dignitatem constituere, sed officium, sequentia addit: »Nec juvat animadvertere iuxta Const. Pastoralis Benedicti XIII requiri in Canonico Theologo lauream doctoralem, quemadmodum requiritur in dignitatibus, nam laurea exigitur ceu argumentum idoneitatis. Hinc ius honoris et praecedentiae nullum competit Canonico Theologo, sed aliis communibus Canonicis accensetur, et prioritatem tantummodo obtinet ratione temporis, id est iure aetatis.«

Quod vero attinet allatas auctoritates peritorum, reponimus haud recte applicari ad casum nostrum, quae isti dicunt. Non enim de dignitate aliqua peculiari et ecclesiastica loquuntur, sed tantum in genere, et civili. Iuvat referre verba Schmalzgrueber: Quaeritur 2. Quenam privilegia habeant Magistri et Doctores Theologiae, Iuris et Medicinae? Resp. Ex his quaedam sunt communia Doctoribus Theologiae, Iuris et Medicinae, quaedam particularia. Inter communia est 1. quod per gradum doctoralem e plebeia conditione eximantur, et cons. in dignitate constituentur; arg. cap. quanto 3, hoc tit. Clem. 2. eod. Reinfestuel num. 6. ibid. et teste Mend. loc. cit. consentiunt communiter DD. (Tom V. Pars I. Tit. V, De gradibus)«. Quid autem ad nos seu ad ecclesiasticas functiones? Prosequitur inde enumerando quae peculiariter Doctoribus competunt, sed semper in re civili, nunquam ecclesiastica: hoc unum excepto quod Doctores prae reliquis ad-

¹⁾ De Herdt notat: »Biretum, quod gestant Germani, Galli, Hispani et Belgae, quatuor cornua seu angulos in modum crucis habet. Soli Itali bireto utuntur tribus tantum angulis elevatis ornato, in quo tamen crucis figura retinetur, atque id ad honorem SS. Trinitatis factum fuisse aliquorum opinio est. Biretum tamen cum quatuor apicibus iuxta usum Romanum proprie est doctorale, quali clerici in ecclesiasticis functionibus uti nequeunt. (Prax. Pontif. lib. I., cap. 4. n. 6. in nota.)«

movendi sint ad officia et dignitates sive ecclesiasticas, sive saeculares. Nota tamen de hoc rationem; quia, nempe, pro iis stat virtutis integritatis et innocentiae praesumptio, profecto nisi contrarium constet. Titulus cetero Reverendissimi et ius praecedentiae iis tantum competit in sacris, seu in functionibus ecclesiasticis, quibus a iure liturgico concessum est. Atqui non est concessum Doctoris laurea insignitis, imo contrarium constat; ergo neutrum illis competit.

Nota. Praefato dubio aliud adiungimus, hac nota, ratione connexionis, et respicit anulum, quod Canonici, sive qua Doctores, sive qua Protonotarii, ius ferendi habent: quando videlicet iis sit prohibitum in actibus sacris. Et reponimus, antiquitus quatuor extitisse hoc super negotio Decreta. Primum quaerebat »An prohibitio facta per hanc S. C. circa delationem annuli, quando Protonotarii celebrant, comprehendat etiam Canonicos Cathedralis.« Cui responsum fuit: »Affirmative«; et hoc Decretum in nova Collectione servatum est sub num. **483** (780). Alterum pro parte Hectoris Troiani Protonotarii exigebat, ut S. C. declararet: »illum non teneri Decreto Episcopi, prohibente sub poena suspensionis in Missarum celebratione delationem annuli.« Responsum vero S. Tribunalis fuit. »Lectum«. Et hoc quoque servatum est sub num. **536** (863). Alia duo sub num. 2441 ad 11, et 2514 ad 2 e nova Collectione exularunt. Ergo iure concludimus, delationem annuli esse prohibitam Protonotariis, et a fortiori Doctoribus, etsi Canonicis, dum Missam celebrant: in aliis vero functionibus non esse prohibitam, uti dum fit processio, dum assistunt in choro, dum confessiones, etiam in Ecclesia, excipiunt etc.

(Ephemerides liturgicae str. 169—171.)

Listy homiletické.

Svátek sv. apoštolů Petra a Pavla.

Tři květinky ctností ze života sv. apoštolů Petra a Pavla.

»Tiž jsou dvě olivy a dva svícnové
před obličejem Pána země stojící.«

Zjevení sv. Jana 11, 4.

Dvě veliká světla, moji přátelé, dvě veliká světla dnešního dne zacházejí a spolu vycházejí. Zacházejí světu časnou smrtí — a vycházejí k věčnému životu. Umírají světu a rodí se nebi.

Kříž sv. Petra, na němž vypouští svou duši, slouží za žebřík, po kterém do nebe vstoupil. Krev sv. Pavla, kterouž vylil při stětí svém, byla řekou, po níž přistál ke břehu šťastné věčnosti.

Oni se loučí s Církví bojující a vcházejí do Církve vítězné.

Když pozoruji život těchto dvou velikánů — — knížat apoštolských, připadají mi na mysl toliké příčiny k jich chvále, že ani nevím, odkud bych měl začít.

Toliké ctnosti na nich nacházím, že slušně se pozastavuji a rozmyšlím, o které bych dříve k jejich chvále a k našemu naučení mluvití mohl. O všech vesměs mluvití ani čas mi nestačí, ani by k našemu prospěchu nebylo, protože bychom všechno najednou snést a pochopit nemohli a tak bychom v plnění těch příkladů velikých těžkostí našli. Neboť jedna ctnost druhé ruku podává a jen jednu po druhé můžeme konati a tak jen poslopně k dokonalosti se přiblížíme.

Která pak tedy kvítka ctností ze zahrádky života vašich patronů, sv. Petra a Pavla, utrhnouti a je vám k útěše podati mám? Podám vám dnes, kterými svět opovrhne, které zahazuje o které nestojí. A to jsou :

- I. víra sv. apoštolů,
- II pokora,
- III. láska k Bohu a k bližnímu.

Tot máte rozvrh mého poutního kázání u vás.

Připravte srdce svá a myslí své.

Přátelé! cítím k tomu nedostatečnost svou, ale zvolen jsa za kazatele od vašeho horlivého, zasloužilého a bedlivého otce duchovního, jenž vás pečlivě vodí na pastvu učení Božího, doufám v milost a pomoc Ducha Sv., v příměluvu knížat apoštolských, začínaje ve jménu Pána Ježíše.

P o j e d n á n í.

I.

Kdo by z nás nevěděl, že jsme na této zemi jen jako na pouti do krajin vzdálených, do krajin věčnosti a na této pouti tak často tma před námi a okolo nás?

Poutník má potřebí světla, aby nezabloudil. I nám jest potřebí světla pro duchovní oko naše. A toho ti udělil Pán, bratře a příteli křesťanský, když tě obdařil darem rozumu, vnitřním hlasem, jenž ti volá: Tu cestu nech, po té kráče.

Než světlo rozumu není vždy tak jasné; i přáli si nejmoudřejší mužové všech věků vůdce, cesty bezpečné znalého.

Pán slitoval se — — tam v Betlémě narodil se ten nebeský vůdce — tam rozbřesklo se světlo pravé, osvěcující každého člověka, přicházejícího na tento svět, tam se narodil přítel nesmrtelné duše — K r i s t u s !

Chceme-li tedy do života nebeského vejíti, potřebí jest nám víry, tohoto nebeského vůdce — a poněvadž víra leccos obsahuje, co slabým rozumem naším pochopiti nemůžeme, proto i třeba dále nám, abychom se více té podrobili, neboť volá Spasitel: »Kdo chce za mnou přijíti, zapři sebe sám, vezmi kříž svůj a následuj mne!«

K tomu nás vzbuzuje příklad tolikerých svatých a světic Páně — k tomu nás vzbuzujete zvláště vy — nepřemožení rekové apoštolští.

Víra sv. apoštolů byla věrou pevnou a stálou.

Nemůžet sv. Petr tak mnohé pravdy učitele božského rozumem svým postihnouti — a přece ochotně přijímá učení a příkazy Jeho.

Víra pevná a živá to byla u sv. Petra, že uvěřiv po zázračném lovení ryb v Syna Božího, opouští přátely — a následuje Ho. Slyší svého mistra, že nemá, kam by hlavy položil; nicméně ani chudoba tato jej neodstrašuje, by Krista následoval.

Víra pevná a stálá to byla u sv. Petra, že volá a vyznává: »Ty jsi Kristus, Syn Boha živého.«

Víra pevná a stálá to byla u sv. Petra, že volá, když mnozí z učenníků pro zdánlivou tvrdost řeči Spasitele opouštějí: »Pane, ke komu půjdeme? Tyf máš slova života věčného.«

Víra pevná a živá to byla u sv. Pavla, že nechtěl nic jiného věděti, leč Krista a to ukřížovaného.

Víra pevná a živá to byla u sv. Pavla, že poznav Krista, odřekl se všeho bohatství a slávy světské a podrobil se povolání, o němž předvídati mohl, že jenom nesmírné obtíže a utrpení rozličná očekávají jej.

Víra pevná a živá to byla, že oba neohroženě hlásají před panovníky a mudrci, před židy a pohany příšlého Spasitele, ani moře ani pustiny, úsměšky a pronásledování nemohou víře jejich meze klásti, by takto všecy získali Kristu.

Víry v Syna Božího si vážili, víra hluboko vryta byla v srdce jejich; přesvědčení byli pevně, že jedině tato víra jest pravá.

Neměli bychom si jí též vážiti a dle ní zaříditi svůj život, my, již jsme na křtu sv. k praporu víry Kristovy přísahali?

Oznámil od dob Krista Ježíše někdo víru lepší, kterou lépe bychom v zármutku potěšení býti mohli, v které bychom šťastněji živi byli a blaženěji skonati mohli?

Znáte víru, o kteréž by se lépe dokázati dalo, že od Boha pochází a k Bohu vede?

Znáte-li, povězte mi o tom pramenu, o té výborné studnici, bychom šli a vážili vody živé. Povězte o tom poli, o tom drahém pokladu, bychom rychle prodali vše, co máme a koupili pole to.

Nevíte-li, a já vím, že nevíte a věděti nemůžete, pročž toho, co máte, sv. náboženství nad všecy klenoty si važte.

Vždyť, kdo není slepý na duši, ten ví a vyznává, že Ježíš, radost andělů, ji ohlašoval — kdo není slepý na duši, ten ví, že tato víra tolikerými zázraky od božského Vykupitele stvrzena, přes osmnáct set let již trvá a vždycky co do jádra svého celá, beze změny — bez porušení.

Jak bychom si neměli vážiti té víry, když je tolikerou krví sv. apoštolů, svatých mučenníků zpečetěna, když pro ni tisícové nábožných lidí, rozumných mužů, slabých žen, třesoucích se starců, kvetoucích mládenců, panen, statků, svobody, i života se odřekli, z nichž někteří před dravou zvěř vrženi, jiní mečem stínáni, jiní na kříž přibíjeni, jiní na skřípec dáni, jiní pochodněmi páleni, v oleji vařeni, neslýchanými mukami trýznění a odpravování byli.

Jak bychom si neměli vážiti té víry sv., když z hrdopýšků učinila pokorné, z lakomců a mamonářů štědré, z chlípníků kající a čisté, z bezbožných zbožné, z nestřídmych střídmé, z hněvivých krotké — vůbec svaté?

Než nastojte! vzdor tomu naše přeucená a dobře rafinovaná doba chce odbazovat sv. náboženství katolické do kouta jako nějaké haraburdí, že prý se to všecko již přežilo.

Mnohý nedouk, který přečetl několik knih, již chce soudit o sv. víře — již se domnívá, že je učenější než sv. Augustin a Jarolím — již pohrdá náboženstvím a směje se tomu, čemu ani za mák nerozumí.

Mnohý člověk-bohatec, jenž má statků dost dnes — ale kdo ví, jestli ještě zítra — domnívá se, že Pána Boha nepotřebuje, již pohlíží s vysokého patra na sv. víru, na kněze, na obřady a ustanovení sv. Círky.

Tak mnohý váží si článků neznabožských — — vyvyšuje do nebe ty spisy, jež jsou psány na potupu sv. Církve od lidí bez Boha, se svým chatrným rozumem od včera.

Věřit nic — lát — křičet to dovede a sv. víra jest tím terčem.

Kdyby si mnohý tak věrně pamatoval, čemu kazatel učí, jako nezapomíná úsměškův a potupného utržení sv. Církvi a víře, které tu a tam slyší a čte, nebyl by tak lehkomyšlný ve víře a v mravech.

Přesvatý mistře můj, Ježíši, jak se budou moci postaviti před Tvou svatou stolicí soudnou ti, kteří v tebe zde nevěřili? S hrůzou a lkáním — — —

Bratři a sestry! víry si važme, dle víry zařídíme svůj život jako sv. apoštolové Petr a Pavel; víra jest to prvé kvítko vonné ze zahrádky života vašich patronů.

Avšak nejen víra jejich se mi tak líbí, ale i jejich pokora.

II.

Z pevné víry jako z nějakého pramene se vyprýští jedna z nejušlechtlejších ctností — základ vši ostatní mravnosti naší —
p o k o r a.

Pevně o její veliké potřebnosti byli přesvědčeni i naši svatí apoštolové. Slyšeli často z úst božského učitele a viděli i v skutcích Jeho, že bez této zdánlivě nepatrné ctnosti veškeré smýšlení, jednání, děje-li se ze ctižádosti, žádných zásluh u Boha nemá.

Popatřme na ně a obdivujme u nich tuto ctnost.

Po zázračném lovení ryb vrhá se Petr k nohám Pána nebe a země a volá pln pokory: »Odejdiž ode mne, Pane, neboť jsem člověk hříšný.«

Podobně, když Pán Ježíš opásav se před poslední večeří myl učenníkům Svým nohy, zdráhá se tomu Petr: »Pane,« praví, »ty mi myješ nohy?« Jakoby chtěl říci: »Kdo jsem já, ó Bože a Pane můj, že mně, svému nehodnému tvorů, chceš službu prokázati, která se jenom na služebníky patří.«

A sv. Pavel volá v hluboké pokoře své. »Milostí Boží jsem, co jsem, a milost Jeho u mne nebyla marná.« I. Kor. 15, 10.

Pokoru máme i my míti. »Neboť kdo by chtěl,« jak praví sv. Řehoř, »shromáždit ctností bez pokory, ten se podobá tomu, kdo prach na vítr snáší.«

Na poušti světa málo nalezneme pokory, za to ale pýchy a nadutosti dost.

Mnohý pozemčan, že má dost polí, lesů, zahrad, již se dívá opovržlivě na svého spolubratra — o pokoře nic neví.

Ach, jak to nerad slyší mnohý syn lidský, když ho jiní na poklesky a chyby upozorňují, z nich ho trestají, poněvadž nic neví o pokoře!

Jak často splácí mnohý dobrá napomenutí a výstrahy trpkými úsměšky a hněvivými slovy a pomluvou! Proč? Poněvadž nic neví o pokoře.

A přece nemáme prazádné příčiny, abychom se pyšnilí. — Nač vlastně můžeme se pyšnit? Na naše tělo? Aj, jako tráva zvadne, — hrob bude, a to snad brzy, domem naším a ve tmách usteleme si lože své.

Nač se můžeme pyšnit? Na statky tohoto světa? Vždyť nejsou naše — máme je na chvílku. Pán kyne a před ním stojíme jako největší žebráci.

Nadýmáme se snad svou velikostí a slávou? Jediný Bůh jest slavný a mocný — plná jsou nebesa a země slávy Jeho.

Nadýmáme se snad moudrostí? uměním? Jen jedno umění nás oblažiti může — umění svatých — umění, v jehož teple Boha a bližního vždy vřejeji a vřejeji milujeme.

Máme, moji draží, velmi mnoho příčin býti pokornými. Vždyť má každý své chyby a poklesky, když ne před světem, zajisté před nebem a před Bohem.

Nebo kteráž duše jest tak čistá a bezvadná, aby bez bázně a strachu snesla oko spravedlnosti a svatosti božské?

Vždyť i slunce má své skvrny, i na andělich shlédlo oko Boží úhonu.

A kterýž smrtelník smí opakovati otázku svého mistra a Pána, kterouž učinil jedenkrát k Svým nepřítelům: »Kdo z vás mne může viniti z hříchů?«

Člověče, dědici hrobu, který se vypínáš a o této ctnosti, pokoře, kterouž zvláště se stkvěli sv. apoštolové, Petr a Pavel, nevíš a věděti nechceš, abych porazil každé hnutí tvé nadutosti, rádím ti, abys si přečetl slova v Písmě: »Bůh se pyšným protiví, pokorným dává svou milost.«

Bůh ve Své slávě a majestátnosti — Bůh nejvyšší, Bůh studně milosti a lásky — Bůh soudce živých i mrtvých — pyšným se protiví; On potřebuje jenom dost málo zatlačit — ale ani to ne — On potřebuje jen dechnout — ale ani to ne — On potřebuje jen chtít — ani to ne — On potřebuje jen přestat tobě pomáhat, tebe držet, a tvé živobytí zhasne bídně — jako světélko, které nemá více žádného oleje!

Pokorným dává Svou milost — tato slova vyňata z pokladnice Písem sv., ta budtež naším heslem, ta budtež naší stálou vůdčí hvězdou v obcování s bratry a sestrami našimi v Kristu.

Pokora, to jest ten druhý kvítek, na který ukázal jsem vám v životě našich světců.

Abychom konečně seznali vrchol ctností, jimiž se stkvěli, pozorujme i jejich lásku.

III.

Láska jest nejušlechtlejší květ a nejhlavnější známka sv. učení, ježto byl Spasitel z nebe přinesl.

»Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého, ze vší duše své a ze vší mysli své — toť jest největší a první příkázání« — a druhé pak podobné tomu: »Milovati budeš bližního jako sebe samého.«

Toto přikázání zůstalo v Starém Zákoně skryto. Národ israelský plnil vůli Hospodina a bližnímu svému dobře činil navzájem z otrocké bázně před vytčenými tresty aneb nadějí se koje na odměny časné, ale pravý vyznavač Kristův má milovati Boha z vděčnosti, že mu nekonečných dobrodiní prokázal, ano i svého jednorozeného Syna na smrt vydal, ano, on Ho má milovati i tenkrát, kdyby jej i trápením rozličným navštívil a život od něho požadoval.

A tato láska byla u sv. apoštolů; jako libovonná růže kvetla krásně v životě jejich.

Láska ta byla u sv. Petra tak vroucí, že jedenkrát jsa na lodi spatřil pána, když u břehu se procházel; na žádné nebezpečnosti života ani nemyslí, ale vrhá se do vody jezerní, by již na blízku mistra svého božského byl.

Láska se hrozí každého nebezpečnosti, které hrozí tomu, jež miluje; a což to bylo jiného než vroucí láska k Pánu, kteráž ho pudila, že, když oznámil brzké utrpení Svě a smrt v Jerusalemě, jej pojav počal to vyloučati říka: »Odstup to Pane, nestane se toho tobě.«

A jako láska horoucí není spokojena slovy, nýbrž i k skutkům přechází, tak i Petr z vroucí oddanosti k Bohu tasí meč, když v zahradě Gethsemanské Ho v nebezpečí vidí, a utav Malchovi ucho hotov jest i se ztrátou vlastního života Jej hájiti.

Než nač mi tu slov šířiti o lásce apoštolského knížete Petra, když ji božský Spasitel Sám osvědčil a u veliké míře odměnil.

Chtě totiž Pán, aby tuto svou lásku i s pokorou před jinými na jevo dal, táže se jej třikrát, zdaliž Jej miluje více nežli ostatní učenníci, a když s bolestí vnitřní a bázní, zdali té důvěry nehodným se stal, jenom na vševědoucnost Pána se odvolává, tu odměňuje vrchol jeho lásky Kristus Pán, povýšiv jej za viditelného náměstka v Církvě Svě a za hlavu ostatních apoštolů.

A což mám říci o lásce apoštola národů, sv. Pavla, jižto rozdílen všecko podnikal, všecko obětoval, kterýžto ustavičně Ježíše Krista a Jeho sv. vůli v srdci nosil, pro Nějž pronásledován, mrskán, kamenován, pro Nějž na moři i tonul?

Slyšte jeho vlastní slova: »Svět ukřižován jest ve mně a já světu — ne já, ale živ jest ve mně Kristus.«

Svět ukřižován jest ve mně — co to jest? Svět se svými žádostmi, se svými radostmi jest mrtvý pro mne a já mrtev pro svět.

Nic jiného nevím, než o svém ukřižovaném Spasiteli, — On jest mé všecko — můj život — po Něm toužím, po Něm vzdychám — s Ním chci býti — »Kdo mne odloučí, volá dále, od lásky Kristovy — zdali zarmoucení — aneb úzkost — aneb protivnosti, zdali hlad? Jist jsem zajisté, že ani smrt, ani život, ani andělé, ani knížatstvo, ani mocnosti, ani nastávající věci, ani budoucí, ani vysokost, ani hlubokost, ani kterékoliv jiné stvoření nebude moci odloučiti mne od lásky Boží, kteráž jest v Kristu Ježíši Pánu našem.« Ježíš byl zisk sv. apoštolů, — Ježíš byl jejich život —

A jako k Bohu chovali pravou lásku, tak byla tato láska s nezištnou láskou k bližnímu spojena.

Sotva že Pán jich vyslal, aby veškerému světu království Boží hlásali, tu nezná láska a horlivost sv. Petra o spasení všech lidí žádných mezí; ihned chvátá do Caesarey, aby pohanskému setníku Korneliu přístup k Církvi Kristově otevřel, ačkoliv mu od židovských křesťanů mnoho odporováno bylo.

Spojen pak se sv. Pavlem stejným plamenem lásky spěchají k ztraceným ovčím israelským jakož i k pohanům, bludy a nevěrou zaslepeným; nehrozí se ani obtížných cest, aby takto učení byli »všechněm všecko a všecky získali biskupu duší Ježíši Kristu.«

A poněvadž láska křesťanská nikdy nevymizí, nýbrž když třeba, i život svůj obětuje, tak i naši apoštolové zpečetili lásku vroucí ke Kristu v Římě společně krví svou a korunou mučnickou — korunou spravedlnosti ozdobeni vešli v slávu a blažená sídla nebeská, jež připravil Bůh těm, již Ho milují; arcif synové světa neporozumějí nikdy lásce této — — —

Syn světa rozumí jen tomu, aby naplnil hodně truhlice své, komory své, ukojil žádosti své; to jest jeho láska, hodně mít a užívat. Co on se stará o svou duši a spásu její, o věčnost hrůzyplnou! Co mu do toho, sloužiti Pánu Bohu modlitbou, návštěvou služeb Božích, konáním dobrých skutků!

Syn světa nemiluje Krista, a proto nemiluje také spolubližního. On vystavěl oltář ďáblu, tělu, světu, — tam kleká, tam se klaní.

On nechápe těch věcí, které vzhůru jsou, věcí nebeských, věcí Božích, věcí Ducha Sv., až snad smrt otevře mu teprv oči.

Lásku upřímnou měli sv. apoštolové.

A nyní dovolte mi otázku: Jakou pak vy máte lásku k Bohu a k bližnímu?

Sv. Petře a Pavle! máte zde stánek přehezky k uctění Vašemu, — ale jestli pak se zde nalezne také láska Vaše — pokora Vaše — víra Vaše?

Tři kvítka utrhl jsem vám dnes — ta vám dávám pouti — dejž Pán, aby se ujala i u vás — a přinesla prospěch. Dnes volají k vám z výšin věčnosti sv. apoštolové: »Bratří, buďte následovníci naši, jako i my jsme byli následovníci Kristovi. Zachovejte si víru, zjednejte si pokoru, žijte v lásce.«

Tyto tři poklady vštěpujte zvláště vy, katolické matky, do útlých srdéček svých dítek, které jste pod srdcem nosily a jako Simeon v Jerusalemě na loktech Pánu obětovaly.

To jest to největší bohatství, co jim dáti, to jest ten největší statek, co jim zanechati můžete, t. j.: Vychování pro Boha. Až oči vaše hasnouti, až líce vaše blednouti, až nohy vaše pro nemožnost chůze návštějí vám dávati budou, že z toho plačtivého údolí půjdete pryč a den života vašeho se skloňuje, řekněte jim: Děti, věřte a milujte Boha, víra a láska k Němu vás naučí pravé křesťanské trpělivosti, víra a láska k Němu povede vás v tram-

potách života vezdejšího údolí k Ukřižovanému, víra a láska k Bohu vás naučí volat o příměluvú bolestné matky Kristovy; když se budete držeti víry a lásky k Bohu, pak jsem ujištěn já, otec váš, ubezpečena jsem já, matka vaše, že mi činiti budete radost tam na věčnosti.

I vám, katolické dcery a synové, odevzdává sv. Petr a Pavel víru, lásku a pokoru, přijměte ji s radostí, prospívejte v nich, abyste život svůj hned v ranních hodinách zasvětili Pánu na výsostech a byli chloubou rodičů, přátel, ozdobou obcí.

Posléze i vám, ctihodní stařečkové, vážné stařenky, kterým již se chýlí slunce života jejich k západu, odevzdávají sv. Petr a Pavel víru, lásku, pokoru; opírejte se zvláště o berlu sv. víry, služte Bohu až do posledního vzdechnutí, abyste s radostí budoucímu soudci vešli vstříc.

A tak jsem vám tyto krásné ctnosti sv. apoštolů kladl na srdce. Konal jsem zajisté, přátelé moji, dílo rozsévače, kterýž metá símě na roli, a kojí se při práci sladkou nadějí, že zrno rozseté vzklíčí, vyrosté a hojného užitku přinese. Protože ale nic není ten, jenž rozsévá, ale vše ten jest, jenž vzrůst a požehnání dává, obraťme se o příměluvu k sv. apoštolům, prosíce: »Knížata apoštolská! Orodujte za tuto osadu, za všechny její duše, krví Beránkovou vykoupené, aby rostly ve víře, v pokoře, v lásce, vyproste jí požehnání Slitovníka pro domy, role, luka, zahrady, orodujte tam za všechny odpůrce sv. víry naší, aby se poznali, orodujte tam i za nás kněze katolické, co máme nyní těžké postavení ve vinici Kristově, vyžádejte nám síly, udatnosti, neohroženosti, jakou vy jste měli. Proste tam Boha Otce, i Jebo Syna, i Ducha Sv., abychom tady vás následující, tam plesati mohli s vámi před Beránkem Vykupitelem.« Amen.

† J. Šícha.

Svátek navštívení Panny Marie.

Proč putujeme?

»Povstavši Maria, odešla s chvátáním na hory do města Judova.«

Luk. 1, 39.

Asi půl roku před narozením Krista Pána, ku hodu Božímu Velikonočnímu putoval svatý Josef s Marií, mladou manželkou svou, na slavnost do Jerusalema. Písmo sv. zvěstuje nám, že Maria poučena Duchem Sv. o neobyčejném štěstí Alžběty, příbuzné své, která u vysokém stáří přece matkou se byla stala, použila této příležitosti a po skončené pobožnosti ve chrámu nevrátila se hned do Nazareta, nýbrž chvátala na hory do vzdáleného města Hebronu, aby pozdravila sv. Alžběty, aby dítě a celý dům Zachariášův posvětila mocí toho, jehož pod srdcem nosila. Dnešní den zasvěcen památce podivuhodné oné události.

Tato cesta blahoslavené Panny Marie připomíná nám cesty rozličných ctitelů Marianských, kteří v době letní rovněž na hory některé, to jest do některých zázračných, počtě Marie zasvěcených chrámů s chvátáním, zpěvem a modlitbou se ubírají. Tato cesta připomíná nám poutnická místa a ochotu, s jakou věřící lid na ně spěchá a putuje, a tu musím říci všim právem, neboť poutí dobře vykonaná mnoho užitku přináší.

„Proč putujeme?“

Na tuto otázku chci vám s pomocí Boží správně odpověděti v dnešním sv. rozjímání!

P o j e d n á n í.

My katolíci putujeme na jistá Bohu a Rodičce Boží posvěcená místa předně proto:

1. Poněvadž ctihodný zvyk dávných, ano nejprvnějších časů nás k tomu vybízí. Putování k posvátným místům jest člověku, jenž vůbec v »božství« věří, takřka vrozeno, proto je u všech známých vzdělaných národů nacházíme.

Staří Řekové putovali ku chrámu Joviše v Dodoně; ku chrámu Apollinově do Delf; ku chrámu bohyně Diany do Efesu. Egypťané putovali ku chrámům v Thébách, v Ammoniu a Meroe. Slované putovali do chrámu velikého Svantovíta v městě Ore-kondě, na ostrově Rujáně. Pohanští Indové putují doposud ku pagodám v Hurdváru a Gangotri. Mohamedané vypravují ročně poutní karavanu do Mekky a Mediny.

Ve Starém Zákoně Sám Bůh pouti nařídil. Co to bylo jiného, jako poutí, když naporučil Abrahamovi, aby tři dny cesty putoval a teprv na hoře Moria předeepsanou oběť přinesl, ač patriarcha Abraham měl jistě blíže domu obětní oltář. Mojžíš z rozkazu Božího zavázal Israěle, aby o výročních slavnostech do chrámu Jerusalemského putovali. Rozkazem tímto řídil se i Kristus Pán, sv. Josef a Maria, a takto vlastním příkladem obyčej poutí posvětili. Což divu, že obyčej tento přešel i do Nového Zákonu, tak že sv. Jarolím píše: »Mnozí biskupové a zbožní věřící putují do Jerusalema, domnívajíce se, že by náležité počty Pánu Ježíši neprokázali, kdyby Jej alespoň jednou v životě na vlastních místech, kde chodil a trpěl, neuctili.« Dějiny církevní svědčí, že nejen do Jerusalema, ale i do Říma, do Kompostele ve Španělsku a na jiná památná místa první křesťané putovávali.

Proto putujme i my rádi, předně proto, poněvadž obyčej tento příkladem Pána Ježíše, Panny Marie a příkladem prvních křesťanů schválen a doporučen jest. Proč schvaluje dále Církev sv. poutí, proč letos v roku jubilejním vyzývá nás tak důtklivě, abychom do věčného města Říma putovali? Musí k tomu míti spravedlivé příčiny; a z těchto jedna jest následující:

2. My putujeme na místa posvátná, abychom se ve víře posilnili a sami víru vyznali. Ctnost veřejně konaná mocně povzbuzuje. Se sv. Augustinem lze říci: »Mohou-li ti a ty ku své víře veřejně se hlásiti, proč bychom nemohli i my?« Ano, dobrý příklad uchvacuje; což poznáte z následující události:

V bitvě mezi vojskem Napoleona I. a Rusy r. 1812 na řece Moskvě hřímalo s obou stran 1200 děl. Když se boj nejvíce roz-
zuřil, velel nenadále jeden z francouzských plukovníků vojsku svému, aby couvlo. To znamená Murat, král Neapolský, pokáral bázlivého plukovníka, řka: »Ale, pane plukovníku, což pak sobě na zbabělce hrátí chcete?« Načež tento odpověděl: »Králi, pohlédněte na túto půdu rozrytou děly a posetou mrtvolami; možno-liž zde ještě déle vydržeti?« »Já zde vydržím!« klidně odpověděl král a slovo jeho hluboko vniklo v bázlivou duši plukovníkovu; uchvátilo ji tak, že plukovník nadobro pozbyl strachu a v boji na místě vydržel.

V Kristu shromáždění! pod tímto bojištěm což jiného vyrozumíváme, nežli svět! Při průvodu poutníků vidíme kolikráte na tisíce věrných synů a dcer, kteří veřejně se hlásí ku praporu Kristovu. Zda oni nelícenou zbožností svou nevolají tajným hlasem ku všem bázlivým a u víře lhostejným katolíkům: »My u Krista vydržíme, my se Krista nespustíme!« A zdaž tito, mají-li jiskru víry v sobě, nemusí rovněž zvolati: »A my se opět vás přidržíme!« Dobře vykonaná pouť obrátila již a pro Boha a Církev získala mnohou ztracenou duši, a povzbudila jiné, aby byli katolíky nejen dle jména, ale aby i veřejně skutky a životem svým víru svou vyznali.

3. My putujeme konečně proto, poněvadž pouti jsou užitečné. Za našich dnů z měst všechno na výlety se žene v letě, od té školní mládeže počínaje až po starce, kteří sotva se vlekou, aby si od práce odpočinuli, na čerstvém vzduchu pookřáli a nové kraje a věci uviděli. Mnoho zlého se při těchto výletech děje, ale kdo by se odvážil, je zavrhovati? Hledíme-li již s tohoto přirozeného stanoviska na pouti, poněvadž i ony jsou výlety duchovními, kterých duši své popřáváme, zdaž je můžeme zavrhovati? Tam zapomínáme na strasti domácí, tam vidouce mnohé zbožné duše, též i my zbožněji se modlíme, tam spíše pokoje a útěchy nabýváme. Krásně vystihla v tomto obyčejném ohledu účel pouti jistá venkovská žena, o níž jsem četl následovně:

S růžencem v ruce spěchala zbožná poutnice lesem, aby se spojila s průvodem, který z farního chrámu Páně cestou přicházel. Pan lesní, který ji potkal, oslovil ji s jízlivým úsměškem: »Kam pak jdete, matko?« »Na pouť, pane lesní,« odpovídá žena. »I proč nesedíte raději doma a doma se nemodlíte; nač vážití tak dlouhou cestu?« »Nic to, pane lesní, a kam vy ráčíte jíti?« ptá se žena. »Inu, jak obyčejně v tuto hodinu chodívám do hostince na trochu řeči a piva.« »A proč pak nevypijete pivo raději doma?« táže se poutnice. »Proto, že mi doma samému tak nechutná, jako uprostřed veselé společnosti.« »Inu tak vidíte,« dokládá žena, »já také

proto jdu na pouť, abych se tam se zbožnými lidmi sešla, jich příkladem se povzbudila, bychom sobě pozpívali, společně se pomodlili a pak s Pánem Bohem opět se vrátím domů. I mně tam pobožnost lépe chutná. S Pánem Bohem, pane lesní! A pan lesní, jakoby utal, nepoděkovav šel dále a myslil si v duchu: »Žena ta má pravdu!«

Než toto jest jen přirozený užitek pouti, my však známe též nadpřirozený. Poutnická místa podobají se velmi pramenům léčebným. Nepřátelé poutí praví: »Bůh jest všudy přítomen, všude slyší, nač tedy do vzdálených míst putovati?« My však odvolávajíce se na své porovnání, můžeme říci: »Bůh stvořil všelikou vodu, ať Karlovarskou, nebo Luhačovskou, anebo i tu, kterou máme doma ve studánce. Nač tedy zanášeti peníze jinam; pijme vodu domácí a ozdravíme. Proč chodí nemocní právě k těmto vodám?« Odpověď zajisté zní: »Proto, poněvadž jsou přesvědčeni, že Bůh vložil do těchto pramenů zvláštní léčivé látky, což uzdravení mnohých dokazuje.« Podobně asi můžeme, nejmilejší, odpověděti nepřátelům poutí: »Jestli Bůh na zvláštních místech skrze vodu uzdravuje, proč by nemohl na poutních místech přímluvou Rodičky Boží a svatých zdraví těla i duše spíše, nežli kde jinde uděliti?« A že skutečně tak činí, zdaž toho ona důvěra, s kterou lid na taková místa putuje, zřejmě nedokazuje? Kdo by byl počal na takové místo poutní choditi, kdyby se nějak nebyl o tom přesvědčil? Slyšte, nejmilejší, alespoň o jednom místě poutním a zde o jednom případě, který přítomný poutník v časopise *Civiltà cattolica* z roku 1889 veřejně popisuje o poutním místě v Lourdech:

Byl jsem přítomen průvodu s nejsv. Svátostí oltářní. Jakmile biskup nesa v rukou nejsv. Svátost s duchovenstvem vkročil do jeskyně a uložil monstranci na oltáři, tu prosby a vzývání lidu se zdvojilo, a bylo slyšeti hlasité povzdechy: »Pane Ježíši, v Tebe věříme, Tobě se kláníme, v Tebe doufáme!« Když nastalo požehnání, měl jsem po levici těsně u sebe čtyři nemocné. Při požehnání vidím, že se jedna z těchto nemocných hýbe, sedá na lůžko a k sobě na hlas praví: »Ó, jest to pravda!« Odhazuje přikrývku, skočí na zem a nedbajíc ostatních z plna hrdla volá: »Jsem uzdravena, jsem uzdravena!« A byla by běžela obejmout monstranci, kdyby nebyla od lidu zdržena. Bouře radostného pokřiku provází Nejsvětější. V tom okamžiku jiná nemocná, mrtvicí raněná, pojednou vstává se židle o kolečkách, kde byla takofka přibita, přidružuje se ku družce nedávno uzdravené a podavši jí ruku, pevným krokem kráčí za nebesy. Sotva průvod mohl pokračovati, když nové výkřiky se ozvaly; slepá dívka nabyla nena-dále zraku. Což divu, že večer setkav se s biskupem řeckým, jenž ve průvodu nesl nejsv. Svátost, jsem mu pravil: »Monsignore, to byl obřad, na který budete ještě dlouho pamatovati!« »Ano,« odvětil se slzami v očích, »kdybych staletí žil, nikdy naň nezapomenu!«

Ach! nejmilejší, zdaž i my nemáme nejsv. Svátost oltářní, zdaž i u nás nedlí týž Ježíš Kristus pod způsobem sv. hostie, jako v Lourdech; a proč se tedy nedějí podobné divy i u nás? Proto,

že Bůh chtěl Matku Svou právě na tomto posvátném místě oslaviti. A tak se to má i s jinými místy poutními.

Proto tedy putujeme, abychom příkladu Ježíše, Marie a sv. Josefa následovali; abychom poutí, vidouce zde nesčetné zástupy věřících a jich zbožnost, i my u víře se posilnili, ku zbožnosti povzbudili, abychom řídíce se slovy: »Kdožkoli mne vyzná před lidmi, toho i já vyznám před Otcem, jenž v nebesích jest«, víru vyznali a druhým pěkný příklad dali; putujeme konečně, abychom na poutním místě pro sebe i pro své milé potřebných darů a milostí vyprosili. Pouti jsou tedy dobré a užitečné, ony jsou velikolepou manifestací života katolického. Proto putujme rádi, když nám toho čas a poměry naše dovolují. Hledme při každé pouti, pokud možno, svatou zpověď svědomí své očistiti. Putujíce chovejme se asi tak, jak se chovali Ježíš, Maria, Josef, putujíce do Jerusáléma. Modleme se vroucně, obětujme obtíže pouti Bohu, chraňme se všeho, čím bychom pořádek porušiti, nebo duši svou poskvřniti mohli, a pak i naše pouti budou sloužiti Bohu ku cti a nám ku spasení! Amen.

Jan Drábek, farář v Kašavě.

Svátek sv. Cyrilla a Methoda.

Dobrodiní, prýšticí se z víry Cyrillo-Methodějské.

»A obnovíš tvář země.«

Žalm 103, 30.

Uvedená slova žalmisty Páně vztahují se v první řadě na všemohoucnost Boží. Bůh však, který bezprostředně stvořil tento svět, při řízení jeho málokdy bezprostředně zasahuje, nýbrž On používá k tomu rozličných nástrojů. Tak jedná i v životě duchovním v náboženství. On sice osobně učil první lidi základům sv. náboženství v ráji, ale patriarchům ponechal péči o další jeho zachování. Hospodin Sám obnovil pravé pojmy sv. náboženství na hoře Sinai, ale proroci a kněží židovští měli zjevení toto neporušené zachovávat i šířiti. Když pak bezbožností lidskou porušeno bylo i toto zjevení a když předpověděná doba dokonalého náboženství přišla, tu opět Bůh osobně zasahuje, sesílá jednorozeného Syna Svého, aby Starý Zákon vysvětlil a doplnil, aby víru katolickou do světa uvedl.

Rozšíření a zachování této víry svěřil ale opět lidem, totiž sv. apoštolům a jich řádným nástupcům, biskupům a kněžím těmito slovy: »Jděte do celého světa a učte všechny národy zachovávat všecko, co jsem koliv přikázal vám.« A aby se těmto kněžím novozákonním nemohlo přihoditi, aby tato pravá víra opět porušena byla, dal jim záruku slovy: »Aj! Já jsem s vámi po všechny dny až do skonání světa. Tak že, kdo vás slyší, mne slyší.«

Následkem rozkazu Páně vychází dvanácte mužů do širého světa, kteří, ač neučení, přece Duchem sv. osvicení, káží sv. evangelium všemu stvoření. A lidé, kteří se před tím vraždili, nenáviděli, oklamávali, obrátivše se počali se milovati, ano milovali pak i nepřátely své. »A obnovena byla tvář země.« Než i tito sv. apoštolé nestačili, a proto vzbuzoval Bůh jiné apoštolské muže, poslal je ku pohanským národům, aby i tito víře Kristově získání byvše, se obnovili, blahodárných účinků víry Kristovy zakusili.

A takovými muži apoštolskými, kteří od Boha k národu našemu, tehdy pohanskému vysláni byli, jsou sv. bratři ze Soluně, sv. Cyrill a Method, jichžto slavnost dnešního dne konáme. Právem raduje se dnes celý národ Cyrillo-Methodějský, neboť apoštolové naši přinesli nám pravou víru Kristovu, která:

- I. Rozum náš vpravdě osvítila,
- II. vůli lidu k dobrému povzbudila, a která jediná
- III. pravé útěchy člověku v životě i v smrti přináší.

O těchto pravdách, byste vděčností a láskou ku svým věrověštům zahořeli, chci dnes lásky vaše přesvědčiti; věnujte mi k tomu nerušenou pozornost, když ke cti a chvále sv. Cyrilla a Methoda mluvíti počnu ve jméně Páně!

Pojednání.

I. Když sv. bratři Cyrill a Method na Moravu přišli, uctívali předkové naši mnoho rozličných bohů, mezi nimi obzvláště Peruna, Svaroha, Radhoště atd. Lesy oživili lesními pannami, v domech klaněli se skřítkům. Ve dne děsila je polednice, v noci vlkodlak. U kolébky vítaly dítě sudičky, a pouť každého násilně končila neúprosná Mořana. Po smrti bloudily duše jejich v posvátných jim krahujcích. Ostatní pak představy náboženské byly nejasné. Bohy své uctívali v hájích posvátných a na vysokých kopcích. Hudbou, zpěvem, tancem, obětmi zvířat a obilí projevovali jim úctu svou. Na Moravě nejpamátnejší obětiště a chrány pohanské stávaly snad na Radhošti a Hostýně. Věrohodná pověst z okolí Radhoště vykládá následovně:

V době největších svátků, kdy nejvíce lidu i s pohanským veleknězem Radochou na Radhošti shromážděno bylo, vydali se i sv. Cyrill a Method na místo toto, pohanům posvátné. Uprostřed slavnosti po dlouhé a namáhavé cestě dorazili na kopec, z něhož již zdaleka nadšené plesání, hudba a zpěvy k uším jejich zaznívaly. Přiblíživše se k zástupu tázali se vlídně, co se zde asi děje? V podívení hledí na ně muž, ale poznav v nich cizince, ochotně vysvětluje, že se konají slavnosti a oběti na počest velikého boha Radhoště, jehož nádherný chrám jim ukázal. Muž vychvaluje moc a dobrotu bohů, obzvláště ale boha Radhoště a vyzývá je, aby i oni jen přistoupili, jemu se poklonili. Na to sv. Cyrill asi takto odpověděl: »Toho od nás nezádej. Či snad myslíš, že by ten kov

a dřevo obarvené měly nějakou moc, o níž mi právě vypravuješ?«
»Aj věru, že mají, odpovídá muž, optej se jen moudrého Radochy, a ten ti ještě více poví.« Zatím shromáždil se vůkol nich lid, přišel i kníže Radocha; a sv. Cyrill počal neohroženě srozumitelnou, přesvědčivou a nadšenou řečí kázati, že Bůh křesťanský jest jedině pravým Bohem. Kteřížkoli jsou bozi mimo Něho, že nemají moci nižádné, že mají sice oči, ale nevidí, uši, ale neslyší, tělo, ale necítí, aniž se pohybují; že nemohouce sobě pomoci, ani jinému nepomáhají. Lid nechtěl slovům uvěřiti a proto se sv. Cyrill nabídl, že pravdu slov na tomto, dle domnění nejsilnějším bohu, dokáže, že jej porazí, aniž by se bál pomsty jeho. S hrůzou poslouchal lid domnělé rouhání toto a na konec dovolil sv. věrověštům, aby toho jen zkusili, domnívaje se, že mocný Radhošť na místě je usmrtí. I svalili, roztřískali a zničili modlu; když ale se jim nic nestalo a sv. Cyrill nyní ještě výmluvnější řečí sv. evangelium kázal, uvěřil velekněz a s ním veškeren lid ostatní.

A tak všude jinde jednali sv. věrověstové naši. Nikoliv násilím, ale přesvědčivými slovy a důkazy hleděli rozum lidu našeho osvítiti a předky naše na víru křesťanskou obrátiti. Dílo toto v krátké době se podařilo. Lid poznal pravého Boha, poznal pošetilost učení pohanského, jakoby duše člověka po smrti ve ptáčích blouditi musila, poznal pravý cíl svůj i na světě i na věčnosti.
»A obnovena byla tvář země.« Osvícen byl rozum předků našich ve věcech pro člověka zajisté nejdůležitějších. Však sv. Cyrill a Method národ náš nejen osvítili, nýbrž oni též vůli lidu k dobrému povzbudili a pro lepší mravy získali.

II. Mocně dojalo mne líčení katolického spisovatele, jenž popisuje rozdílný osud dítky pohanského a křesťanského. V pohanské rodině právě se narodilo dítě. Otec volá rychle nejbližšího kouzelníka (»Janny-ho«), aby se dověděl, má-li dítě růsti, nebo ne. Kouzelník přináší s sebou »poungui«, t. j. knihu s velikými listy, na nichž obrazy a jména zlých i dobrých bůžků. Mlčky položí knihu před sebe, nasadí držátko ze slonoviny mezi listy osudné knihy, a list, který právě otevře, rozhoduje o žití, či nežití dítky. Slavnostně pozdvihl kouzelník knihu a ukázal otci list otevřený. Jest na něm ošklivý bůžek hladu. A kouzelník povýšeným hlasem mluví k otci: »Běda tvému domu, podržíš-li dítko u sebe! Hlad tě bude pronásledovati a smrt ukončí předčasně život tvůj. Odevzdej dítě samo hladu a smrti a spas dům svůj!« Sotva domluvil kouzelník, mumlá pohanský otec kletbu na dítě, a ono jest neúprosně dítkem smrti. Jinde opět přináší novorozené dítě otcovi. Otec pohlíží a poznává, že dítě jest slabé, lhostejně odvrací tvář od malého červíčka a služebným nedbale poroučí: »Odneste to.« A dítě v lese ve známé rokli, ve vodě ve známé hlubočině, jako nemá tvář končí život svůj.

Třebas předkové naši hromadně s dítkami tak ukrutně nakládali, přece i oni těchto pohanských obyčejů zcela prosti nebyli. Ó, jak vděčně bychom měli sv. věrověštům děkovati, že nás těchto krutých obyčejů zbavili!

A jaký osud v pohanství očekával toho, kdož vyrostl v mládeci, nebo pannu? Jak mnozí z nich bývali od vlastních rodičů zaprodáni do otroctví! Všichni pak rostli toliko dle těla, ale dle duše byli mrtvi. Dábel záhy zahnízdil se v srdcích jejich se zlými náruživostmi, mezi nimiž první místo obyčejně chlipnost zaujímal, k té pak hněv, vzdorovitost, nestřídmost a jiné se přidávaly. A nebylo žádného, kdo by je vyléčil, nebo alespoň na zhoubné následky jejich upozornil, tak rostli opuštěni, nemilováni, hynoucí časně i věčně.

Nejinak se to mělo i s dospělými. Manželství bývalo celkem předkům našim posvátným, než i nevěrnost, ano i mnohoženství nebývalo řídké. Tak ještě sv. Vojtěch v Čechách horlil proti neřestem těmto. Manželka nebyla sice otrokyní, avšak i ona u pohanských předků našich neměla na různých ustláno; toť dosvědčují naše dějiny, kdež se líčí, kterak Vlasta, Šárka a jiné děvy pozdvihly se a válčily proti mužům. A jak smutný býval pohled, když po smrti muže, chtěla-li manželka zvláštní důkaz lásky a věrnosti podati, dávala se upáliti, nebo se sama utopila! Smutné obyčeje to byly, když pod záminkou krevní pomsty rodina proti rodině bojovaly, až obyčejně obě vyhynuly. A tak bych mohl, nejmilejší, celé řady pohanských obyčejů uvésti, které předkům našim pohanským ku haně a na škodu všeobecnosti i jednotlivců rozšířeny byly.

Teprv náboženství katolické, jež nám sv. Cyrill a Method přinesli, vyléčilo vůli lidu z oněch záhubných obyčejů. Ono povýšilo dítě za majetek Boží a za dědice království nebeského; ono posvětilo základ rodiny, totiž pořádné manželství; ono pozvedlo ženu ku pravé důstojnosti, pro niž marně Vlasta a ostatní krev svoji prolévaly; ono ujalo se též v pohanství opovrhovaných chudých a churavých lidí, ono obnovilo tvář naší vlasti ku lepším a bohumilejším mravům a obyčejům. A že dosud není i u nás vše, jak by mělo býti, pochází odtud, že u mnohých křesťanství doposud nevěšlo v krev a kosti, t. j. že se nedržíme zásad víry Cyrillo-Methodějské.

III. Konečně tato víra poskytuje nám mnoho potěšení v životě i při smrti. Náboženství pohanské málo čisté radosti a potěšení poskytovalo praotcům našim v životě vůbec, obzvláště smutný býval stav jejich v době neštěstí a při poslední hodině smrti. Čím mohli se potěšiti v době nezaviněného i zaviněného neštěstí? Zda mohli nějaké útěchy nabyti v těchto myšlenkách: »Ani bohové mne nemají rádi; proč ten Perun tříská hromy a blesky do stavení našich; proč krupobitím ničí osení naše, proč polednice, lesní panny a střítkové nás ve dne i v noci pronásledují; proč vyhledávají záhuby naší? Jak krutá ona bohyně smrti Mořana, která se ničím nedala usmířiti!« Kterak mohli ku všem těmto bohům svým míti lásku nějakou? Ach, ovšem u nich bohové ani lásky nežádali, u nich panoval jen strach. A jakého stupně musila ona bázeň dostoupiti, když neúprosná Mořana již již po někom vztahovala ruce své! Jak asi musilo se rmoutiti

srdce jejich, když o smrti přemýšleli: »Jak to bude se mnou po smrti? Budu asi opět věčně světem blouditi? Já mám po smrti zaklet býti do ptáka ušvaného, hladem a zimou často ztrápeného, tedy osud můj po smrti má býti ještě horší, nežli nyní?« Což divu, nejmilejší, že mnohý slovy trpícího Joba proklínal den narození svého: »Nechť zhyne den, v němž jsem se narodil; proč jsem neumřel před narozením svým; proč dán jest život člověku, jehož cesta jest skrytá, tak že neví, kudy z přítomné bídy, a jak se mu dále díti bude!« Ó, jak hrozná musila asi býti smrt každého osvíceného a myslícího pohana!

Komu musíme my katoličtí křesťané poděkovati, že vyvázli jsme z bludných pochybností o věcech nejdůležitějších? Komu jinému, jako více svaté katolické a po Bohu svatým našim věrověstům, kteří nám tuto pravou víru přinesli? Nyní těšíme se právem, že smrt není ukončením života, ani dalším smutným blouděním po světě, nýbrž že jest počátkem života lepšího pro ty, kdož dle svaté víry žijí; ale i těm, kdož v životě přikázání přestupovali, neodpírá duchovní útěchy, ana k nim volá slovy Písma sv.: »Bůh nechce smrti hříšníka, ale aby se obrátil, polepšil a živ byl.« Církev katolická nabízí umírajícímu duchovní útěchy a posily ve sv. svátostech, tak že slyšíme nyní mnohé umíratí se slovy sv. apoštola Pavla: »Žádám si rozdělení býti a žíti s Kristem!« A obnovana byla — i v tomto ohledu života duchovního — tvář země; vlast naše česko-moravská! —

Za tento obrod musíme po Bohu v první řadě děkovati sv. věrověstům Cyriliu a Methodu. Vděčnost svou ukažme, nejmilejší, hlavně tím, když si tohoto dědictví Cyrillo-Methodějského vážiti budeme; když se přičiníme, abychom byli hodnými katolíky nejen dle jména, ale i dle živobytí. Milujme Církev katolickou, s kterou nás svatí bratři byli spojili; milujme i řeč svou mateřskou, kterouž oni i ku službám Božím byli posvětili; a prosme Boha, by nám oba poklady tyto neporušené zachránil, slovy známé písně velehradské:

»Bože, co's ráčil před tisíci roky
rozžati otcům víry světlo blahé,
jenžto jsi řídil apoštolů kroky
z východu k naší Moravěnce drahé;
k Tobě hlas prosby z této vlasti vane:
Dědictví otcův zachovej nám, Pane!«
Amen.

Jan Drábek, farář v Kašavě (Morava).

Neděle V. po Sv. Duchu.

O křesťanské spravedlnosti.

»Nebude-li hojnější spravedlnost vaše nežli zákonníků a fariseů, nevejdete do království nebeského.« Mat. 5, 20.

»Chceš-li vjíti do života, zachovávej přikázání.« Tak pověděl Pán Ježíš, když se Ho tázali: »Mistře, co čině budu mítí život věčný?« V zachovávání Božích přikázání pozůstává spravedlnost křesťanská; a poněvadž v každém přikázání zlé se zapovídá a dobré se poroučí, proto má křesťanská spravedlnost dvě částky: Varuj se zlého a čině dobré; a kdo by jedno opomenul, druhé nic mu neprospívá.

Sv. Petr v dnešní epištole podává obraz, na němž vypsány jsou vlastnosti pravé spravedlnosti. »Bratří, buďte jednomyslní,« tak napomíná k svornosti, »buďte milosrdní, mírní, pokorní, neodplácejte zlého za zlé, ani zlořečení za zlořečení, ale naproti dobrořečíte. Kdo chce milovati život a viděti dobré dny, ten zdržuj jazyk svůj od zlého, a ústa jeho ať nemluví lži. Odchyl se od zlého a čině dobré, hledej pokoje a stíhej ho; nebo kdo jest, jenž by vám uškodil, budete-li následovníci dobrého? Ale trpíte pro spravedlnost, blahoslaveni jste.«

Takto popisuje sv. Petr pravou spravedlnost křesťanskou, která zakládá se na lásce, na té lásce, která nikomu neubližuje, která se nemstí, zlého nečiní, ale jest milosrdná, pokorná, která všecko trpělivě snáší. A jako v epištole sv. Petr, tak i v dnešním evangeliu Pán Ježíš Sám mluví o pravé spravedlnosti, která vede do království nebeského, a varuje před spravedlností nepravou, farisejskou.

Krátký výklad sv. evangelia, jež jedná o spravedlnosti křesťanské, bude předmětem dnešní řeči mé. Poslyšte mne s myslí pozornou.

Pojednání.

1. »Chceš-li vjíti do života, zachovávej přikázání,« a v zachování zákona Božího záleží spravedlnost.

Avšak ne každý, kdo zachovává přikázání Boží, jest spravedlivý před Bohem; jeť také spravedlnost zdánlivá, klamná, která nevede do života, a takovou měli namnoze fariseové a zákonníci, a proto před ní Pán Ježíš varoval; s takovou zdánlivou spravedlností potkáváme se ale bohužel i mezi křesťany často; a proto i nám platí, i nyní nám potřebna jest ta výstraha Spasitele: »Nebude-li spravedlnost vaše hojnější než zákonníků a fariseů, nevejdete do království nebeského.«

A v čem spočíval ten nedostatek, pro který zavrhl P. Ježíš spravedlnost fariseův a zákonníků?

Rozpomeňme sobě, moji drazí, na to, jak zachovávali oni zákon Boží. Oni zevnitřně všechno konali, co zákon velel, tělem, rukou, jazykem sloužili Bohu, ale nač Bůh hledí nejvíce, na duši a na srdce, to zanedbali. Konali dlouhé modlitby — ale pouze ústy, přinášeli oběti, v každém kroku řídíce se při tom dle zákona. Ale duše jejich byla poskvrněna hříchy velikými, podvodem, lží, pokrytectvím, závistí a vražednou nenávistí. A proto volá k nim Hospodin: »Milosrdenství chci a ne oběti!« proto kárá je skrze proroka: »Lid ten ústy mě ctí, ale srdce jeho daleko jest ode mne.«

A mnozí křesťané, zdaž velmi nepodobají se fariseům? Povinnosti své křesťanské docela zanedbati a od sebe odvrhnouti přece nechtějí pro pověst lidskou; ale vykonávají vše jen povrchně, zevnitřně, uvnitř hovíce a oddávající se všelikým hříchům. Abych jen jeden příklad uvedl, v navštěvování služeb Božích jak mnozí rovnají se fariseům! Tělem jest zde přítomen, ale duše jeho zde neslouží Bohu. I zde v tomto chrámu Páně vidím často mnohé, k nimž bude musit zvolati Pán Ježíš jako k fariseům: »Dům můj dům modlitby jest, ale vy jste učinili jej peleší lotrovskou.«

2. Druhá trestuhodná chyba fariseů byla, že mnozí z nich zachovávali Boží přikázání jen u veřejnosti, před lidmi, aby došli zisku nebo cti a chvály od lidí, ale o samotě málo dbali o to, co Bůh poroučí a co zapovídá.

Ohavné a nad míru hříšné jest takové pokrytství, a nešťastný křesťan ten, ježto stihnou hrozná slova Spasitelova: »Běda vám, pokrytci, běda vám, obilní hrobové, kteří jste povrchu bílí a čistí, ale uvnitř plní smrdutých kostí.«

Pamatujte, moji drazí, abyste vůli Boží konali vždycky, i vskrytě, a Otec nebeský, který vidí vskrytě, odplatí vám zjevně.

Dále i v tom chybují mnozí křesťané, že sice to a ono přikázání zachovávají se svědomitostí snad úzkostlivou, ale v jiném, a to snad důležitějším, jsou nevěrní, neposlušní.

Činili tak i fariseové; v mnohých věcech byli svědomití velmi: »Desátek dávám ze všech věcí, postím se dvakrát za týden...« ale nespravedlivě odsouditi nevinného, utiskovati chudé a sirotky, to jim netlačilo svědomí. Proto vyčítá jim Spasitel: »Běda vám, fariseové pokrytci, kteří dáváte desátky z máty, z kopru, a kmínu, ale opustili jste, co jest těžšího v zákoně: soud, milosrdenství a víru. Tyto věci měli jste činiti, a oněch neopouštěti.« Mat. 23, 23.

Tak žádá spravedlnost křesťanská jedno činiti a druhého neopouštěti; všechna přikázání Boží musíme zachovávat; neboť jak dí sv. Jakub: »Kdožkoli by zachoval celý zákon, ale přestoupil v jednom, učiněn jest všemi vinen; nebo tentýž Bůh, který řekl: nesesmilníš, řekl také nezabiješ.«

Všecka přikázání a vždycky je zachovávat máme, neboť jen ten, kdo »setrvá až do konce, spasen bude.«

3. Konečně fariseové i v tom pochybovali, že hleděli vždy jen na literu zákona, ne pak na jeho ducha.

Zákon velel: »Nezaczolozíš, nezabiješ, nepokradeš« — a toho varovali se fariseové, ale nečistoty v myšlení, nenávisť a utlačování bližního, podvod a lstivé ukřivdění, to nezdálo se jim hříchem.

A v mnohém rovnají se těmto pokrytcům i křesťané. Abych jen jeden dal příklad: V neděli a ve svátek těžkou služebnou práci konati, toho se ještě zdržují mnozí — ač bohužel i mezi vámi mnozí zneuctívají den Boží, nepřejíce pokoje ani sobě ani čeledi a hovadům — — těžké práce tedy zdržují se v neděli mnozí ještě pečlivě, ale ten svatý den zneuctívati nestrídmostí, opilstvím, hříšným tancem a hýřením, skutky hanebnými a smilnými — to si mnozí berou lehkomylně na svědomí.

Kéž by takovým křesťanům a vám všem silným zvukem zněla v uších a v srdci slova Spasitelova: »Nebude-li hojnější spravedlnost vaše«, tak abyste konali přikázání Boží nejen zevnitřně, ale z celé duše, ze srdce — nejen u veřejnosti před lidmi, ale i skrytě — nejen v některých lehčích věcech, ale ve všem a vždycky — nejen dle litery zákona, ale dle ducha jeho, neboť litera zabíjí, ale duch jest, který obživuje.

4. Aby ale zřejmě ukázal Pán Ježíš, kterak máme přikázání Boží plniti nejen dle litery, ale dle ducha, dává za příklad páté přikázání: »Nezabiješ!«

Židé držíce se litery jedině zabítí za hřích zapovězený pokládali. Pán Ježíš ale vykládá, co všecko v tomto přikázání jest obsaženo. Nejen bližního zabiti, nejen na těle mu ublížiti — nýbrž i hněv a nenávisť proti bližnímu, každé potupení jeho, každé zlořečení bližnímu se v pátém přikázání zapovídá. »Kdo se hněvá na bratra svého, hoden bude soudu; nebo hněv vede k ublížení a zabítí. Kdo řekne bratru svému »racha«, t. j. kdo jej potupí, hoden bude rady nejvyšší židovské, která soudila jen o nejvyšších zločinech. Kdož by mu řekl blázne, t. j. kdo zlořečil, proklínal bližního — hoden bude pekelného ohně.«

Dobře si, moji drazí, vštipte do srdce tento výklad pátého přikázání, jak sám Pán Ježíš jej učinil; nejen bližního raniti, jej zabiti, nýbrž i naň se hněvati, jej nenáviděti, tupiti a proklínati, to všecko jest proti tomuto přikázání, to všecko rovná se vraždě, a vražedník žádný nevejde do království Božího. Toto potvrzuje i svatý Jan, řka: »Kdo nemiluje bratra svého, vražedník jest.«

Ano, co více, v tomto přikázání poroučí se také láska k bližnímu, která nejen neškodí, ale prospívá a pomáhá. A jen kde tato láska sídlí, jen tam jest milost Boží; ano ani modlitba, ani oběť sebe větší není Pánu Bohu milá, nemá-li ten, kdo obětuje, srdce prázdné ode vši nenávisťi, není-li naplněn láskou k bližnímu, jakž to Spasitel sám dotvrzuje, an dále dí: »Protož přinášíš-li dar svůj na oltář . . .« »Chceš-li vjíti do života, zachovávej přikázání.«

* * *

Moji drazí! Zachovávejte všechna přikázání rádi, ze srdce, pro Boha a ne kvůli lidem, aby na vás nepadlo jednou slovo Páně: »Nebude-li hojnější spravedlnost vaše . . .« ale aby vyplnilo se slovo sv. Petra z dnešní epištoly: »Odchyl se od zlého a číň dobré, nebo oči Páně na spravedlivé a uši Jeho k prosbám jejich.« Amen.

† Jan Herčík.

Neděle VI. po Sv. Duchu.

O povinnostech, které jsme na křtu sv. na se vzali,
a o milostech, kterých jsme na křtu sv. dosáhli.

»Zdaliž nevíte, že kteřížkoli pokřtění
jsme v Krista Ježíše, v smrt Jeho po-
křtění jsme.« Řím 6, 3.

Kdyby nebyl veškeren život Pána Krista zřetelným důkazem, jak neskonalá a nestihlá jest Jeho dobrota a láska k nám, již dnešní sv. evangelium bylo by postačitelným této lásky a dobroty svědectvím. Poučiv zástupy žádostivé slova Božího, znamená Spasitel, že ubozí tito lidé již nemají, co by jedli. »Lítost mám nad zástupem«, dí On k učenníkům, »tři dni již trvají se mnou a nemají, co by jedli: — rozpustím-li je lačné do domův jejich, zhynou na cestě.«

A lítostí hnut jsa, velí všemohoucí Pán zástupu posaditi se na zemi, káže přinést 7 chlebův a maličko rybiček, žehná, láme, podává učenníkům, a tito předkládají lidem, až všichni nasyceni jsou.

Křestane! Neplesáš nad touto dobrotou a láskou všemohoucího Pána svého?

Než jsou ještě jiné věci, které zřetelněji hlásají o Jeho dobrotě a všemohoucnosti. Popatřme na kříž — není-li toto dřevo hlasitým zvěstovatelem lásky toho sv. Pomazaného, jenž na něm visel? Popatřte na hrob — není-li on svědkem věrným všemohoucnosti Syna Božího v něm odpočívavšího? — A hle, právě tento kříž, právě tento hrob a z mrtvýchvstání Páně v paměť nám uvádí dnes Církev sv., aby tím spíše pohnula nás k posvěcování srdcí našich, k životu nábožnému, »abychom tím snadněji umřeli hříchu a živi byli Bohu.« 1. Petr. 3, 15.

Toť zajisté účel života, toť rukojemství spasení našeho, jak dí sv. Pavel v dnešní sv. epištole; křest sv. nám jako pohřeb hříchů představuje, an nás k odumření nepravostem a k právě křesťanskému životu vybízí.

K čemuž i já posloužití vám nemálo domnívám se tím, když vám křest svatý dnes opět v paměť uvedu a na srdce vložím

I. povinnosti, které jste na křtu sv. na se vzali a
II. milosti, kterých jste na křtu sv. dosáhli.

P o j e d n á n í.

I.

Ničím na světě nemůže se k větší blaženosti a slávě povznést člověk, jako když umře hříchu a živ jest Bohu. Kteroužto úlohu zajisté vyplní ten, jenž pamětliv jest předně povinností, které při křtu svatém na se vzal.

Všecky sliby, které buď pokřtěnec dospělý sám aneb kmoťrové ve jménu nemluvněte při křtu sv. činí, k tomuto poslednímu konci směřují: umřítí hříchu a žítí Bohu.

Jedva žes přikročil ku prahu domu Božího, žádal jsi od Církyve víru, abys měl život věčný, a přijals znamení kříže na čelo i na srdce své, na důkaz, že chceš ostříhati věrně zákon Boží, že chceš býti chrámem Ducha Sv., — tys dal sobě položití sůl na jazyk na znamení, že budeš oblíbovati sobě v moudrosti a pravdě křesťanské a hledati ji u Boha; — tys dal potříti slinou uši i chřípě své na důkaz, že chceš otevřenýma ušima poslouchati vždycky hlasu Spasitelova a plniti zákon Páně skrze Církev svatou neomylnou nám vykládaný, že chceš do sebe vsáti vůnlíbeznou ctností křesťanských a jimi ozdobovati sebe; tys před knězem i svědky, před celou Církví odřekl se satanáše i všech skutků i vší pýchy jeho, tys tu zřetelně a zjevně vyznal víru v trojjediného Boha, pokřtiti dal se vodu a pomazati křížem na důkaz, že obmytý od hříchu a posvěcený skrze Ducha Sv. bojovati chceš stále a dobře proti žádostem těla, očí i pýše života a tak dobytí sobě koruny spravedlnosti; — tys přijal na sebe roucho bílé na znamení, že chceš bez poskvrny dostaviti se na soud Páně, a duši svou čistou zase odevzdati tomu, od kohož jsi ji dostal; — tys tu vzal do rukou svíci rozžatou, na svědectví, že chceš rozněcovati své srdce ohněm svatým lásky ku Bohu a bližnímu, aby svítili skutkové tvoji a viděni byli a skrze to veleslaven aby byl Bůh na zemi.

Hle, toto jsou ty sv. povinnosti, které jsme na křtu sv. vzali na sebe, toto ten slib a ta přísaha, kterou jsme učinili Hospodinu, králi věčné slávy, když jsme se stavěli pod prapor kříže Jeho sv.

A jaký jest, medle, naposledy rozum těchto slibů a přijatých povinností? Že chceme umřítí hříchu a žítí jedině Bohu. Ano, toť závazek náš, toť povinnosti, kterými jsme se v onom svatém okamžení u studnice křtu svatého zavázali Pánu nebes a země. Jestli tomu tak, kdo z nás, je-li mu milá duše jeho, není-li slepotou raněn a duchem satanášovým ovanut, kdo z nás, táži se, duše v Kristu Pánu shromážděné! chtěl a směl by zrušiti slib ten, chtěl by se státi křivopřísežníkem? — Ach, hrůza mě pojímá, když na to pomyslím! — Manžel, jenžto hanebně przní svaté lože manželské a zpronevěřuje se choti, ruší přísahu svatou, složenou u oltáře, není-li hoden, aby vyvržen byl ze spolku poctivých, počestných lidí? Voják, jenžto zapomínaje na přísahu, kterouž se zavázal bojovati věrně pod korouhví vlasti a krále svého, nemusí-li se

obávati olova, pakli opustiv prapor, zrádně přidal se k vrahům své vlasti? — — — A co jsou všechny tyto sliby svaté proti závazkům stvrzeným na křtu svatém? Aj, tam ne lidem, nýbrž Bohu slibem nad všelikou přísahu světějším každý, kdožkoli sluje křestan, před svědky zavázal se umříti hříchu a žíti Bohu: I kdož by proti slibu tomuto mohl se kochati v hříších a neřestech? — Nikdo, jist jsem, kdo ví, jaké tresty čekají křivopřisežníka!

A protož volám k tobě, bratře, volám k tobě, sestro, slovy sv. Ambrože: Připomeň sobě otázky, předložené ti na křtu svatém, rozvaž, cos na ně odpovídal. Tys odřikal se satanáše a skutků jeho; tys odřekl se světa, prostopášností a rozkoší jeho; buď pamětliv těchto slov, z mysli neodstupuj ti nikdy pamět na svaté závazky tyto a pak zajisté ukáže se, že pravdu Boží dosvědčoval sv. apoštol dokládaje, že s Kristem, kterýž umřel, dav Sebe Samého za nás, aby nás vykoupil od všeliké nepravosti a očistil sobě samému lid zvláštní, následovní dobrých skutkův, že s Kristem pohřbeni jsme ve smrt, v smrt hříchům, abychom, jako Kristus vstal z mrtvých pro oslavení Boha, tak i my v novotě života chodili s posvěcenou duší žijíce Bohu. Řím 6, 4.

My však tím spíše budeme s to vyplniti na se vzaté povinnosti a závazky tyto, pakli pamět i zřetel obráceny míti budeme na milosti, kterých jsme na křtu svatém dosáhli.

II.

Než, kde tu začnu, kde skončím, maje mluvit o milostech, kteréž jsou jako pramenem a počátkem všeho posvěcení a blahoslavenství? Ale nač by mluvil bídný tvor tu, kde Sám Bůh nad všelikou pochybnost ubezpečil nás, že křtem svatým od hříchův obmyt, ale i posvěcen, ale i ve jménu Ježíše Krista, skrze Ducha Boha našeho ospravedlněn, znovu zrozen a k životu věčnému obnoven bývá člověk?

A sv. Jan Zlatouústý, když o účincích křtu sv. k novokřtěncům mluví, takto dokládá: »Hle, na jasném výsluní svobody blaze plesají, ježto byli do nedávna u vazbě, v okovech držáni; údové, občané Círky jsou, kdož bývali jako bloudící chudáci u vyhnanství; dědictvím spravedlnosti vládnou, kdož bývali po tu dobu ve zmatku nepravosti. A oni nejsou jenom osvobozeni od hříchu, nýbrž i posvěceni, a nejsou toliko posvěceni, nýbrž i ospravedlněni; a nejsou jen ospravedlněni, nýbrž i synové Boží, a nejsou toliko synové, ale též dědicové, a nejsou toliko dědicové, ale též bratrové Kristovi, a nejsou toliko bratrové Kristovi, ale též spoludědicové — slávy Jeho, — a nejsou toliko spoludědicové, nýbrž i údové, a nejsou toliko údové, alébrž i chrám, a nejsou toliko chrám, alébrž i nástrojové Ducha Svatého.«

Hle, tolik milostí a darů dostává se nám na křtu svatém. Čehož sobě na světě více může přát křestan? — Tys byl suchou ratolestí, kteráž se nehodí, leč aby vržena byla na oheň: a hle

křtem svatým jsa vštípen na strom života, v Krista, ožil jsi krví a milostí Jeho.

Tys byl otrokem hříchu, synem smrti, propadlou kořistí pekla: a hle, křtem svatým, mocí zásluh Kristových, umrtveno jest tělo, zmařena jest moc hříchu.

Tys byl synem hněvu a zatracení: a hle, na křtu sv. učiněn jsi účastníkem neskonalé milosti a lásky trojjediného Boha svého.

Křestane! takové, toliké milosti Boží bývají uděleny člověku na křtu svatém, svoboda synův Božích, účastenství veškeré lásky, kterou složil, vylil v Církvi svaté Kristus Ježíš, posvěcení, ospravedlnění, synovství a láska Boží, konečně dědictví slávy věčné, jsou ti pokladové, kteréž duch Boží na křtu svatém vylévá v srdce, kterýmiž láska věčného posvětitelce obnovuje duše lidské.

A teď táži se vás: může-li podati země, může-li poskytnouti nebe darův důležitějších nad milostí tyto?

Aj, vyberte všechny perly a diamanty z korun králův, nahromážděte zlato, stříbro, klenoty, co jich jest v pokladnicích boháčův aneb v hlubinách země, na dně mořském: proti milostem, ježto na křtu sv. uděluje Hospodin, jest to vše jenom jako stín; by stal se knížetem neb králem, by k hlasu tvému kořili se národové, všechna moc tato a sláva jako dým jest proti důstojenství, jaké přijal jsi na křtu svatém.

I rcete, moji drazí, který král rád by se dal zbaviti trůnu? Který boháč dá se oloupiti o poklady a klenoty své? A ty, křestane, věda, že na křtu svatém stal jsi se nad krále důstojnějším, byv obohacen milostmi, byv povýšen ku slávě synův Božích, chtěl a směl bys odřici se této slávy, pokladův těchto? Ó tohož bohdá nedopustí se nikdo, leč by oslepen byl satanášem! Avšak nechceš-li pozbyti milostí těchto, nechceš-li oloupen býti o slávu věčného blahoslavenství, chtěj nechtěj, musíš umřít hříchu, živ býti Bohu, jiného prostředku, jiné cesty k tomu nenajdeš.

* * *

Když tomu tak, kdo z vás nevidí, že ustavičná paměť těch závazkův a povinností, které jsme při křtu svatém na se vzali, jakož i těch milostí, které se nám tam propůjčují, bezděky dohání nás k tomu, abychom umřeli hříchu a živi byli Bohu? — Nuže tehdy pamatujme na oboje a »posvěcujme Krista Pána ve srdcích svých.« Krví, smrtí, láskou Kristovou vykoupeni jsouce z poroby hříchu, nebeřme poznovu na sebe hrozné okovy tyto. Na křtu sv. obmyti a očištěni skrze milost Boží od neřesti všeliké, nevcházejme opět do kalužin hříchův a nepravostí. Na výsluní moudrosti a pravd božských skrze svaté náboženství naše vyvedeni neutíkejme opět do temností starých bludův, náruživostí a vášní. Aneb kdo z nás chce se státi věrolomcem naproti Bohu? Od toho nás uchovej Sám nejsvětější! — Umírejme hříchu a živi budme Bohu! — Slovo Kristovo buď naší svící, život Kristův buď naším vzorem, láska

Kristova buď naším pravidlem, království jeho buď cílem touhy, modlitby a úsilovnosti naší, k čemuž ke všemu dopomáhej nám Bůh a Matka Boží. Amen. Martin Kolár, farář v Nadáši v Uhrách.

Neděle VII. po Sv. Duchu.

Člověka máme posuzovati po skutcích, ne po slovech.

»Po ovoci jejich poznáte je, nebo každý strom dobrý ovoce dobré nese, zlý pak strom zlé ovoce nese.«

Mark. 7, 16. 17.

Věděl dobře Pán a Spasitel náš Ježíš Kristus, jak to bývá někdy těžko poznati a prohlédnouti člověka, jenž zevnitř zdá se býti hladký, dobrý, ale uvnitř jest dravý škůdce. A takovýto nepřítel, jenž staví se býti úlisnými slovy přítelem, bývá nejhorší, jako vlk v rouše ovčím mezi stádem nejvíce nadělá škody, poněvadž proti takovému se nikdo nebrání.

Apoštolé, kteří byli lidé prostí, nemnoho zkušení, měli jíti do celého světa, měli obcovati s lidmi všeho druhu, přesvědčovati i takové, kteří ve vši nešlechtnosti i v pokrytství byli prohnáni: a tu zajisté nejedno a nemalé nastávalo jim nebezpečství, aby snad od takovýchto lidí nebyli svedeni. Proto Pán Ježíš Svým vševědoucím okem všecko prohlédaje, dává jim v dnešním evangeliu napomenutí. »Pilně se varujte falešných proroků, kteří přicházejí k vám v rouše ovčím, uvnitř pak jsou vlci hltaví. Po ovoci jejich poznáte je,« praví jim Spasitel, a tudíž je napomíná, aby posuzující lidi, nehleděli na jejich zevnějšek, na roucho, slova jejich, ale na všechny skutky jejich. Neboť jako strom takové ovoce nese, jaký sám jest, dobrý dobré, planý plané ovoce, tak i člověk, třeba že na čas přetvářoval se, přece pak skutky jeho ukáží, jaký opravdu jest. Neboť nelze sbírat s trní hrozny, ani s bodláčí říčky.

Po ovoci jejich poznáte je.

Toto napomenutí, dané apoštolům, i nám má sloužiti k poučení a sice i ohledně jiných lidí i ohledně nás samých.

Po ovoci jejich máme posuzovati jiné lidi, po ovoci našem bude nás souditi Pán Bůh. Toto bude obsahem dnešního rozjímání.

Pojednání.

Stromu porovnává Kristus Pán člověka v dnešním evangeliu a zajisté mnohou shledáváme člověka ke stromu podobnost.

Ze země vyšel a v zemi kořeny jest upjat strom, ale on touží vzhůru, jeho koruna k nebi se pne; podobně člověk živ jest na zemi, ale jeho touha, jeho cíl jest vzhůru, nad zemí, v nebesích,

Jsou dobré a plané stromy. Obojí berou ze země potravu, ty k dobrému, ty k zlému ovoci. Po ovoci poznává se strom, po skutcích poznává se povaha člověka. Jestli ovoce výsledek všech sil celého stromu. Štáva životní, jižto strom v sobě má, žene listí a květ, a z květu ovoce; a podobně u člověka první jest jeho myšlení a snažení, jeho náklonnosti a žádosti, a z těchto vycházejí skutky; jsou-li jeho myšlenky a touhy zlé, t. j. je-li člověk sám zlý, nemohou skutky jeho býti dobré, tak jako špatný, zlý strom nikdy nemůže nésti ovoce dobrého.

Ovšem, že lidé licoměrní, pokrytstvím chtějíce klamati jiné, na odiv staví na sobě skutky dobré, jsouce sami zlí, ale to jest, jakoby na strom planý navěšel někdo ovoce dobrého; takový klam nemůže dlouho trvati, a zkušené oko brzy pozná, co jest pravé ovoce, a co klam.

Ovšem, že také někdy ovoce stromu planého bývá na pohled krásné a vábné, ale chuť jeho ukáže jeho ničemnost: podobně zdají se nám i skutky lidí zlých někdy poctivé, ctnostné, ale to jest jen zdání; ctnost lidí zlých podobá se oněm jablkům Sodomských, kteráž na vrchu jsouce krásná, červená, uvnitř byla shnilá a smrdutá.

Kdo umí rozeznávati dobré od zlého, ten rozezná skutky dobré člověka dobrého od skutků snad zdánlivě dobrých, ale v pravdě zlých člověka zlého, tak jako zkušené oko snadno rozezná ovoce stromu dobrého od ovoce stromu planého, byť zevnitřní podoba planého zdála se býti krásnou a dobrou. A k takovéto zkušenosti a opatrnosti napomíná Spasitel apoštoly i nás: »Pilně se varujte falešných proroků, kteří přicházejí k vám v rouše ovčím, uvnitř pak jsou vlci hltaví, po ovoci jejich poznáte je.«

Na ovoce, na skutky máme tedy vždycky hleděti, zdaliž ti, kteří se k nám chovají přátelsky, kteří přicházejí sice v rouše beránčím, nejsou snad vlci hltaví, falešní proroci, nepřátelé našeho spasení, kteří k hříchu nás svádějí.

Na ovoce jejich, t. j. na skutky a činění lidí máme vždycky pozor míti, zvláště tehda, když s jistými lidmi obcujeme. Společnost člověka dělá dobrého a zlého. Pravíť již Písmo svaté: »S dobrým a nevinným zůstaneš dobrý a nevinný, s převráceným ale budeš převrácen.« A říkává se: »Pověz mi, s kým obcuješ, a já povím ti, kdo a jaký jsi.«

Proto, moji drazí, mnoho, velmi mnoho nám musí záležeti na tom, s kým obcujeme a zacházíme. Rozpomeňte sobě nyní, jací jsou vaši společníci. Jste snad rádi s lidmi rozpustilými, kteří mluví nesvatě a nečistě, aneb proti Bohu a lidem hříšně a rouhavě: aj, to jsou falešní proroci, kteří vás k zlému svedou; utíkejte z jejich společnosti, ať i vy nestanete se zlými.

Pilně se varujte falešných proroků!

Ach, jak mnozí lidé jsou tak bezstarostní, že se nevarují ani lidí nejhorších, jejichž skutky jsou veřejně zlé, lidí bezbožných, kteří nemajíce víry a náboženství, slovy i skutky pášou nepravost, lidí, kteří místo chrámu Páně ctí hospody, místo modlitby ústa mají plná zlořečení, necudnosti, nevěry; nevarují se jich říkajíce, že se nepokazí — ale jak se klamou! S kým obcuješ, tomu stáváš se, ani to snad nepozoruješ, vždy podobnějším, zlá slova, jež slyšíš, hříšné skutky, jež vidíš, byť jsi sebe méně si jich všiml, vtisknou se v duši tvou, a jako semeno koukolové vzrostou, ty zvykneš si věci nejhorší slyšeti a viděti, nejohavnější nepravost ztratí v očích tvých svou hrůzu a hanebnost, a pak ještě jeden krok, a ty nehrošíš se již sám to páchat a stáváš se podobným tomu, s nímž obcuješ.

»S bezbožným staneš se bezbožným, s převráceným budeš převrácen,« to slovo Písma sv. bohužel na každém člověku dokazuje se býti neomylnou pravdou. A proto, moji drazí, pilně si dnes vezměte to k srdci, abyste varovali se bedlivě obcovati s lidmi zlými; takovým se všude vyhýbejte, neboť jedná se tu o vaše spasení. Každý tedy dnes svědomitě rozvažuj, s kým obcuješ, a jestli společník tvůj zlý, ó, slyš a zachovej napomenutí Kristovo: »Pilně se varujte falešných proroků«. Zdá-li se ti společník tvůj dobrý, dobře zpytuj jeho skutky, není-li to snad vlk v rouše ovčím, snad se staví dobrý, ale jen aby tě tím spíše oklamal a svedl.

Po ovoci poznáte je.

Pilně se varujte falešných proroků, kteří přicházejí k vám v rouše ovčím, vnitř pak jsou vlci hltaví.

Po ovoci, t. j. podle jejich skutků posuzujte tedy, nejmilejší, každého člověka, a vidíte-li zlé ovoce, slyšte Spasitele, jenž dí: »Nemůže strom dobrý zlého ovoce nésti,« a proto takového zlého člověka pilně se varujte, s ním neobcujte, abyste se nestali jemu podobnými.

Po ovoci, t. j. podle skutků bude ale Pán Bůh souditi jednou i nás; ne slova, ne sliby, ale skutky žádá od nás Bůh, jakž to také Kristus Pán v dnešním evangeliu praví: »Ne každý, kdo mi říká Pane, Pane . . .« Pečujme tedy, aby na nás Pán Bůh našel ovoce a to sice ovoce dobré, aby nás nepotkalo, co dí Pán Ježíš o stromě neužitečném: »Všeliký strom, který nenese dobrého ovoce, vyřadí se a na oheň uvržen.« Přičiňte se, abyste byli stromy dobrými, t. j. aby všechno vaše myšlení bylo dobré a zbožné, aby duše vaše a srdce bylo čisté, a pak: abyste nesli ovoce. Neboť »všeliký strom dobrý dobré ovoce nese«. Amen.

† Jan Herčík.

Neděle VIII. po Sv. Duchu.

1. Pracovati jest naší povinností,
2. nepracovati jest velikou pošetilostí.

»I dí vladať sám u sebe: Co učiním?
Kopati nemohu, žebrati se stydím.«
Luk. 16, 3.

Tentě následek, totě ovoce lenosti, že člověk, kterýž se nepravosti té oddal, již nechce pracovati, výživy si prací dobývá, a při tom i žebrati se stydí. A následek toho, že člověk takový zabočí na cesty nepravé, a že hledá způsobem nedovoleným, hříšným svou výživu, anebo že hyne tělesně i duševně, neoddá-li se ještě nepravostem větším. Toho důkaz podává vladať nespravedlivý v dnešním sv. evangeliu, kterýž nekonal své povinnosti, byl ve svém úřadě nedbalým, a když pozoroval, že při účtování neobstojí, pravil sám k sobě: »Co učiním?« — Utekl se pak k nespravedlnosti.

I my jsme vladaři, pokud jsme na světě. Hospodin Sám učinil člověka pánem tvorstva, když pravil k Adamovi: »Naplněte zemi a podmaňte ji, a panujte nad rybami mořskými, a nad ptactvem nebeským, i nade všemi živočichy, kteříž se hýbají na zemi.« Gen. 1, 28.

Veškery dary v přírodě Boží i dary Boží milosti, totiž duševní, nejsou statky našimi, ale dary od Pána Boha obdržené, jsou statky Boží. »Což máš, člověče, co bys byl od Boha nevzal?« A proto musíme s nimi dobře, svědomitě hospodařiti, užitečně jich vynakládati; neboť i my budeme vydávati počet, kterak jsme na světě s nimi vladařili.

Avšak běda nám, jestliže jsme svěřených statků nedbali, lenivě s nimi pracovali, anebo docela snad ani nepracovali, jich neužívali. Vít zajisté každý z nás předobře, že

1. pracovati jest naší povinností, a tudíž nahlédne,
2. že nepracovati jest velikou pošetilostí.

Že tomu tak, pojednám v dnešním rozjímání. Poslyšte mě.

Pojednání.

Pracovati jest naší povinností, kterou nám Sám Bůh uložil.

Sv. Bernard sám sebe se často tázával: »Bernarde, k čemuž jsi sem (na svět) přišel?« I my si tuže otázku musíme začasté klásti. A odpověď na ni bude zníti: »Abychom Pána Boha poznali, milovali, Jemu se klaněli a Jemu sloužili a spaseni byli.«

Máme Bohu sloužiti, tentě úkol náš, tatě naše povinnost; jsme tudíž vesměs služebnisky Božími. A ze služby té budeme jednou před Pánem Bohem odpovídati, neboli účty skládati. Blaze

bude nám, uslyšíme-li z úst Pána svého: »Aj, služebníče věrný, vejdi v radost Pána svého.« Mat. 25, 21.

Avšak běda nám, řekne-li nebeský hospodář: »Služebníče zlý a lenivý, měl jsi peníze své dáti penězoměncům.« Mat. 25, 26. »Neužitečného služebníka uvrzte do temností zevnitřních, tam bude pláč a skřípění zubů.«

Otec nebeský přirovnává se ku pánu, kterýž odcestoval, a každému služebníku svěřil hřivny, jednomu pět, jinému jednu, aby každý hospodařil, a to dle svých schopností. Komu Bůh více svěřil, od toho také více požádá a nechce toliko, abychom svěřené hřivny zachovali, ale s nimi pracovali, je rozmnožili, jiné vydělali a tak hojného užitku přinášeli. A tu vrátiv se pán, pokáral, ba potrestal služebníka, jenž zakopal hřivnu svou a bez užitku ji vrátil. Tomu pravil pán: »A já přišed byl bych vzal, co mého jest, s užitekem.« — Mat. 25., 27.

Zlé činiti, a ničeho nečiniti, obé hříšno jest a trestu hodno.

»Máš-li sluhu, — praví sv. Jan Zlatoústý, — kterýž není pánem, zlodějem, ale jest lenochem a službu povinně nekoná, dojista ho přísně káráš, že nepracoval, právě jako by byl špatně jednal. Fíkový strom, z něhož náš Spasitel vzal podobenství, nenesl ovoce špatného, nýbrž nepřinášel pražádného, a přec praví hospodář k vinaři: »Vytniž tedy jej, proč také darmo zaměstnává zem.« Luk. 13, 7. Z toho poznáváš, milý křesťane, že člověk jest povinen pracovati, když to Bůh veš.

Než musíme i pracovati k vůli sobě samým.

Naše povaha a bídný náš stav pohřichu nás pobádá ku práci. »Člověk rodí se ku práci a pták k létání.« Job 5, 7. Tatě naše povaha, přirozenost, jež nás ku práci pobádá. — »V potu tváři budeš jísti chléb,« pravil Bůh k Adamovi po hřichu; hle tenť náš stav po hřichu, že ku práci jsme odkázáni, chceme-li žíti, jakož krásně napsal sv. Pavel: »Nechce-li kdo dělati, aby také nejedl. Slyšeli jsme zajisté, že někteří mezi vámi chodí, nic nedělajíce, ale všetečné věci činíce. Protož těm přikazujeme a prosíme pro Pána Ježíše, aby pokojně pracujíce svůj chléb jedli.« II. Thes. 3, 10—12. Znaltě apoštol národů předobře slova moudrého Siracha řkoucího: »Služebníku zlovolnému mučení a pouta, pošli ho na dílo, ať nezahálí; nebo mnohé zlosti naučila zahálka.« Sir. 33, 28—29.

Již obecné přísloví praví: Zahálka matka všech nepravostí. Ó, kéž by slova ta uvážili všichni, kdož jen dobře žíti a dobře se míti chtějí, při tom však práce se štítí! O těch dí žalmista Páně: »V práci lidu nejsou a s lidmi mrskáni nebudou, protože chytla se jich pýcha, přikryti jsou nepravostí svou.« Ž. 72, 15. A prorok Ezechiel dokládá: »Aj tatof byla nepravost Sodomy, sestry tvé, pýcha, sytost chleba a hojnost, a prázdnota její a dcer jejích, a ruky nuznému a chudému nepodávaly.« Ez. 16, 49.

A jaký bývá život těch, kdož se práce štítí, povědomo vám všem. Nevidíme-li lidi takové denně se potulovati, kteří jiným pilně pracujícím jsou jen na obtíž a tak tělesně i duševně hynou?

Každý člověk má se denně zdokonalovati, toužiti po dokonalosti. Kde a kterak jest možna dokonalost u lidí, kteří ani o mravnosti nemají poněti? Kterak možna dokonalost křesťanská u člověka, který se oddal zahálce, když nekoná ani, co Bohu a lidem, sobě a své rodině jest povinen?

Nedbá-li člověk lenivec ani o stránku tělesnou, což teprve ta ubohá duše! Kde zůstává stav duše jeho? — Mnoho-li as vynakládá starosti a péče na zdokonalení duše?

Ovšem že žádné.

Hyne-li dle těla, což teprve říci mám v ohledu duševním! A proto vídáme ty neblahé zjevy za dob našich, že se přemnoží kostelům vyhýbají, o služby Boží nestojí, sv. zpověď nekonají, vůbec by rádi toho lehkého jha Kristova se zbavili, ano zbavují se ho, aby nosili břímně přetěžké hříchu, pekla a ďábla ve svém srdci, ve svém svědomí. Kam až dojdou ti a tací — zbytečno líčiti, známo vám dojista všem.

Bohudíky, že valná část lidu křesťanského nesdílí tyto zásady, ale chvátá ku pramenu milosti, k Bohu svému, aby u něho síly čerpala pro své denní práce tělesné i duševní.

Pracovati jest člověka svatou povinností, za to ale nepracovati největší zpozdilostí.

A proč?

2. Že lenivec nepracuje, kdy může, a přijde jednou doba, v níž by rád pracoval, ale nebude mu toho dopřáno.

Sudte sami, nejmilejší, není-liž to zpozdilostí pravou, mařiti drahý čas, jenž tak rychle mizí? K tomu dělá lenivec větší dluh, místo co by jej měl spláceti, jak ve sv. evangeliu volá pán: »Zaplať, cos dlužen«.

Není-li to pošetilostí pravou, neshromazďovati, nehospodařiti s hřivnami, nepřináseti užitku, může-li si člověk nashromážďiti zásluh pro život věčný? Sám božský Spasitel praví: »A postavil jsem vás, abyste šli a užitek přinášeli, a užitek váš aby zůstal«. Jan 15, 16. A ve světě, na tom místě práce a lopocení, by mohl aneb směl někdo zahálet? »Pracuj jako dobrý bojovník Krista Ježíše«, volá sv. Pavel. A jinde k Efes. praví: »Viztež tedy, bratří, kterak byste opatrně chodili, ne jako nemoudří, ale jako moudří, vykupující čas«. Ef. 5, 16. Ke Gal. pak píše: »Tedy pokud čas máme, čiňme dobře všechněm«, Gal. 6, 10.; vždyť »krátci jsou dnové člověka, počet měsíců jest u tebe; a položil jsi meze jemu, kteréž nebudou moci býti překročeny«. Job. 14, 5.

Nyní jest čas příjemný, nyní jsou dnové spasení. Nyní, to jest teď, dnes, pokud žijeme. Avšak jak dlouho to »nyní« nám bude popřáno, jak dlouho potrvá naše »nyní«, nevíme. »Není vaše věc znáti časy neb chvíle, kteréž Otec položil v moci své«, praví nebeský Spasitel. Skut. ap. 1, 7. Nikdo nemůže říci, co zítra vykoná. Víte-liž, že zítra bude v moci vaší? Že žítí ještě budete? Že budete moci něco vykonati? Což jest život náš? Pára, kterou vidíme a za chvíli zmizí. Proto pracujme, pokud čas máme, abychom nenáleželi k těm, o nichž mluví trpitel Job: »Vedou

v dobrých věcech dny své, a v okamžení do hrobu sstupují. A ti říkali Bohu: odejdiž od nás, a známosti cest tvých nechceme, Kdo jest Všemohoucí, abychom sloužili jemu? A co nám prospěje, budeme-li se modliti jemu?« Job, 21, 13. Ó, těch zaslepenců! A nezdá se vám, moji drazí, že jako za dnů Jobových i za dob našich slýcháme řečí tak bohaprázdných, rouhavých od lidí bezbožných? Není-li lidí takých, kteří tak mluví a jednají, slovem a písmem Boha urážejíce? Než vězte, že i jejich konec bude — zahynutí. Věřte, že i jim přijde doba, kdy by rádi pracovali, rádi o svou spásu se starali, ale — bude pozdě. Nebudou více moci, nebude jim toho dopřáno. Sám božský Spasitel dí: »Já musím dělati dílo toho, kterýž mne poslal, dokud jest den.« Jan 9, 4. Čím více platí to o nás!

A proč?

Že nám se přiblíží konec života, přikvápí doba rozdělení, doba smrti. A doba ta není více dobou práce, nýbrž dobou účtování z vladaření našeho, jest to doba odměny, anebo trestu. A nastojte, lidé jsou tak pošetilí, že budou potom teprve chtítí dobře činiti, až jim smrt odejme příležitost, čas a možnost ku práci každické.

Uvaž, milý křestane, Bůh tebe, mě, každého požádá na soud slovy: »Vydej počet!« Jak zníti bude slovo toto uším tvým? Nebudeš-li volati: O já, ubohý člověk, já nešťastný hříšník musím k účtu života! Co učiním? Kopati a pracovati více nemohu, čas žní minul. »Pominula žeň, dokonalo se leto, a my nejsme vysvobozeni.« Jer. 8, 20.

Co učiním? Budeš správněji volati: Co jsem měl činiti a nečinil jsem! Doba po smrti není více ku práci popřána, nýbrž jest to doba šťastné odplaty, aneb strašných trestů na věčnosti. Pak nebudeme více poutníky na cestě, nýbrž staneme již u cíle. Strom života už neponese ovoce, bude již poražen, a na kterou stranu padne, tam ostane. Pokud jsme na světě, dá se všecko napravit, v čem jsme pochybili proti Bohu, sobě a bližním; pokud žijeme, můžeme dělati na díle spásy své. Co učiním? I netaž se více, ale jdi ku mravenci a pozoruj cesty jeho, a uč se moudrosti. Uč se, kterak připravuje v letě pokrm a shromažďuje ve žni, co by potom jedl. Přís. 6, 6. Protož jednej každý za živobytí dle spravedlnosti a nemusíš se strachovati; avšak běda tomu, kdož se nestará o svou budoucnost!

* * *

Pracujme, nejmilejší, pokud nám Bůh času popřává; jesti práce naší povinností. Nezapomínejme, že jsme stvořeni, ale i za cenu nesmírnou vykoupeni, totiž krví Kristovou. A tu by nám práce měla býti těžkou? »Otec můj dělá, a já též dělám«, dí Spasitel. A my lidé bychom neměli pracovati o svém spasení? My, kteří jsme ku práci zrozeni, stvořeni? Není služebník nad pána.

Rcete sami, jakých cest obtížných podniká člověk, aby obdržel práci, našel místo neb službu, jak nedbá kroků, aby něco vyzískal, co práce vynakládá, aby došel hodností a vyznamenání na světě! A přec jest to všecko nepatrné, malicherné, časné, a nicméně horlivě slouží a se přičiňuje každý pro věci světské, marné. Dělník, řemeslník, rolník i učenec bedlivý obětují celý věk, aby byli ve stáří zaopatřeni, což velí Bůh a každého jest povinností. Než to vše činí se jen pro život časný. A co pro věčný život? Ach Bože! snad nic, zhola nic!

Vykoupenci Kristovi! nebudme zpozdilými, ale zmoudřeme, nespěchejme ku smrti, nýbrž k životu. Víme, co učiníme. O jedno budeme pečovati, jakož jest potřebí, o duši svou, abychom při vydávání účtů života šťastně obstáli, a slyšeli z úst Pána nebeského: »Vejdí, duše křesťanská, v radost Pána svého!« Amen.

Josef Baar, bisk. notář a farář v Putimi.

Řeči příležitostné.

Kázání o primici.

O nutnosti kněžského stavu.

»Tak o nás smýšlej člověk, jako o služebnících a rozdavačích tajemství Božích.«
1. Kor. 1. 2.

Rozmilí v Kristu! Památná slavnost pro osadu N. a pro celé okolí odehrává se dnes před vašimi očima! Mladík, který se zřekl světa a věnoval se Bohu, bude dnes poprvé přijat v audienci u Pána Nejvyššího. Ano, dnes poprvé vystoupí v hodnosti mnohonásobné, dnes poprvé přistoupí jako kněz k oltáři.

Shromáždili jsme se sem, abychom mladého kněze k té první jeho oběti doprovodili. Ale jak různé pocity zmítají dnes naším srdcem! Tváře vaše v Kristu shromáždění, jsou výmluvnými hlasateli toho, co se ve vašem nitru děje. A když se tak rozhlížím po vás zde přítomných, tu vidím v očích mnohých třpytiti se slzu radosti nad tím, že dopřáno vám opět jednoho kněze svého rodáka k oltáři doprovoditi. — Na tvářích jiných čtu úžas: »Jest to možno, že jde dnes ještě někdo na kněze — za naší doby, v níž nejvíce kněží jsou tupeni a odstrkování?!« — V očích jiných konečně vidím roušku zármutku a na tváři čtu politování, které sdělují ústa šeptající sousedu: »Škoda ho je! Dobře studoval, mohl míti pěkné postavení ve světě! Mohl býti dobře placeným úředníkem, slavným učitelem, hledaným advokátem, dobročinným lékařem a on zatím stal se jen prostým knězem!«

Drazí v Kristu! Rád bych vaši radost v dnešní slavnostní den — kterou z primicianta máte — ještě rozmnožil, politování, které s novým knězem máte s tváří vašich setřel a vás všechny o nutnosti kněžství poučil.

Proto ukáži vám v dnešním slavnostním rozjímání, že stav kněžský jest nutný pro společnost lidskou, protože jiné nutné stavy v sobě obsahuje.

Kněz jest I. úředníkem,
II. učitelem,
III. advokátem,
IV. lékařem.

Ó Pane Ježíši Kriste — Kazateli nejmocnější, — rač vložiti v tomto rozjímání do úst mých slova taková, která by mé drahé posluchače o nutnosti stavu kněžského přesvědčila a úctu k tomuto stavu vzbudila!

P o j e d n á n í.

Lide milý! Kdo odváží se tvrditi, že ve společnosti lidské, tak jak nyní jest — není potřebí úředníka, učitele, advokáta, lékaře?

Vždyť úředník zastupuje vladaře a řídí stát. Učitel učí věci nutné pro svět. Advokát hájí utiskovaného. Lékař léčí nemocného. — Každého z nich potřebuje společnost!

Tím více potřebuje společnost lidská kněze, který všechny tyto stavy — ovšem ve smyslu duchovním obsahuje.

I. Kněz jest úředníkem Božím — a proto nutným.

Jest úředník světský nutný? Ano. Neboť úředník zastupuje samého vladaře; ve jménu jeho poroučí, udržuje pořádek a svou osobou pamatuje na vzdáleného vladaře. Kdyby nebylo úředníků, jak snadno by lidé zapomněli na vzdáleného, nikdy snad neviděného od nich — vladaře! Osoba úředníková však nedá na vladaře v dalekém městě sídlícího zapomenouti!

Kdyby nebylo úředníků, kdo by udržoval pořádek ve veřejném životě, kdo by ohlašoval zákony vladařovy a nad jejich vyplněním bděl? — Jak by bez úředníků seznali poddaní vůli svého vladaře? Může vladař ke každému přijíti a mu svou vůli oznámiti? Nebo postačí jen zákon psaný? — Ach nikoliv! To by si každý mohl zákon vyložiti, jak by chtěl, dle svého rozumu! Proto tu musí býti úředník, který jménem svého vladaře zákon vyhlašuje a vykládá! — A jako nutným jest úředník v království světském, tak nutným, ba ještě nutnějším jest kněz v království duchovním — v království Božím!

Veliký nepořádek by povstal ve světě, kdyby odstranění byli úředníci svěští — ale ještě větší zmatek by nastal, kdyby odstranění byli úředníci duchovní — kněží. Neboť kněz jako úředník Boží hlásá zákon, který jest pilířem všeho zemského práva, který jest studní, z níž všichni vladaři své zákony čerpají, který jest obrovskými kleštěmi, jimiž pořádek ve světě se udržuje. To doznali všichni národové tím, že měli vždycky úředníky Pána Nejvyššího — kněze!

Kdyby nebylo kněží, snadno by lidé na Boha zapomněli. Ale zjev kněze volá: »Človče, jest nad tebou Pán, který tě učinil, kterému jsi za všeho zodpověden — On bude tvým soudcem! Já, kněz, jsem toho Nejvyššího Pána — úředníkem!«

Je-li kdo dlužen do pokladnice státní, utíká před úředníkem státu; tento jest jako jeho zlým svědomím! A úředník Boží — kněz jest tak pro mnohého za naší doby zlým svědomím! Zjev kněze volá tak mnohému do duše: »Zaplať, cos dlužen! Vzdej poctu Bohu, starej se o svou nesmrtelnou duši!« A z té příčiny se mnohý knězi vyhýbá! — Kněz — úředník Boží — jest pro něho jako zlým svědomím!

Řád světa spočívá na zákoně Božím, který hlásá úředník — kněz! Proto, kdo chce podvrátiti stávající řád a uvésti společnost lidskou ve zmatek, ten musí dříve zákon Boží vymazati z paměti lidské. Proto vidíme zvláštní zjev! Dříve než se člověk odváží vztáhnouti ruku proti zákonité mocnosti, dříve než kladivem vzpoury roztříští trůn královský — dříve než králi místo koruny potupnou čepici na hlavu vsadí — hledí odstraniti úředníky Boží — kněze! Proto nejprv strhuje korunu úcty s hlavy kněze, trhá s něho roucho cti a dobrého jména a obléká jej v plášť hanby a potupy, posměšným beranem buší do oltářů a ústa úředníka Božího umlčuje — lži, násilím, žalářem, vypovídáním ze země, ano i smrtí, potom teprv na vladaře si troufá!

Pravdu tu vidíme uskutečněnou ve Francii. Dříve než rozružený lid vnikl do paláce královského a jej zpusťošil — zpusťošil již před tím paláce krále Nejvyššího — chrámy! Než lid strhl s posměchem svému králi s hlavy korunu — dříve ztupil a strhal kněze a biskupy! Nejdříve revoluční lid vlekl ulicemi Pařížskými úředníky Boží — kněze, a pak tudy vlekl samého krále! Nejprve kutálely se jen hlavy kněží a biskupů s popraviště, potom však i hlavy členů rodiny královské!

V revoluci francouzské byli kněží buďto povražďeni anebo ze země vypovězeni. A co mělo toto odstranění úředníků Božích za následek? Není možno vám, v Kristu shromáždění, vypověděti tu zpoustu, která potom následovala! Jen tolik pravím: Nejnižší lůza — vyvrhelové člověčenstva — chopili se žezla vládního. Před touto rotou na trůně nikdo nebyl jist svým životem! Lidé jako dravci se přepadávali. Proudny nevinně prolité krve barvily každého dne ulice Pařížské. Nejhorší nemravnost na oltář úcty postavena, zpustlé ženštině — sedící na oltáři — jako Bohu pocta vzdávána!

Jen tři roky byla Francie bez úředníků Božích, bez kněží — a kam to dopracovala?! Přes dva milliony lidských životů padlo v oběť krvelačné revoluci! Život občanů vášněmi byl otráven a pro zpustlost, která všeobecně zavládla stal se již nesnesitelným!

Ó, jak jásala Francie, když opět kněží úředníci Boží — uvedeni byli do zpuštěných chrámů Hospodinových!

Ó lide můj, važ si kněze! Kněz jest úředníkem Božím, jest udržovatelem pořádku a hlasatelem vůle Nejvyššího, která jest zákonem pro celou společnost lidskou!

Pamatuj, lide křesťanský, že tím, že chráníš kněze, chráníš sám sebe! Neboť pokud lidstvo uznávati bude úředníky Boží — potud nedá se strhnouti k násilnostem ani na jmění, ani na ži-

votě! Pamatuj, ó lide katolický, že pokud jest jistá hlava kněze, potud že jest jistá také hlava tvál

Dopustí-li král, dopustí-li lid, aby padla na popravišti hlava úředníka Božího — pak v krátkce kutáleti se bude za hlavou kněze — hlava krále a hlavy lidu!

Aj, moji drazí — kněz jest nutným pro společnost, poněvadž jest úředníkem Božím!

II. Kněz jest učitelem a proto nutným.

Moji drazí, člověk, pokud jest člověkem, potřebuje někoho, kdo by ho ve věcech tohoto světa poučoval! Jeden na všecko přijíti nemůže; nemá k tomu ani vhodných schopností, ani náležitého času, ba ani prostředků. Proto musíme se učiti jeden od druhého! Od starších učí se mladší, od rodičů — učí se děti.

Bez vyučování ta tam by byla všecka naše vzdělanost! Společnost lidská by se rozpadla a jednotliví lidé žili by snad posud v pralesích mezi divokou zvěří a způsobem života mnoho by se nelišili od němé tváře.

Bez vyučování žádný z vás tu přítomných by nedovedl si spočítati prsty na jedné ruce a pérem napsati své jméno! Kde by bez vyučování byla naše tak velebená věda, naše řemesla, naše umění? Aj, již prostý rozum praví vám, že úřadu učitelského jest nutně třeba, nemá-li člověk zakrněti ve věcech světských, nemá-li klesnouti k němé tváři!

A co platí o věcech světských, tím větší měrou platí to také o věcech duchovních. Mám vám snad dokazovati, že člověk má tělo a duši? Mám vám dokazovati, že člověk tedy žije dvojný život, tělesný a duchovní? Nikoliv, toho není třeba! O tom všichni víte! Již rozum sám hlásá vám ten duchovní život slovy: »Jest nad tebou Pán, který ti dal mohutnost — již můžeš Ho poznati, a dal ti vůli, kterou máš — jeho vůli podříditi.«

Že jest nad tebou Nejvyšší Pán — Bůh — to poznati můžeš svým zdravým rozumem. Neboť jen blázen praví v srdci svém — není Boha.

Jiná však jest otázka: Co ten Bůh poroučí — jaká jest Jeho vůle? A to, člověče, svou silou poznati nemůžeš, tu potřebuješ se naučit, tu vůli Boží znáti — potřebuješ učitele, učitele duchovního!

Znameníť muž Sintenis chtěl vyzkoumati, zdali člověk jest schopen poznati sám od sebe svého Tvůrce. A v tom směru vychovával svého syna. Vzal ho s sebou na venkov a učinil opatření, aby chlapec jméno Boha ani neslyšel, ani nečetl . . . Bylo synovi již deset let a posud nebyl slyšel ani četl jméno Bůh . . . Jednoho však dne překvapil ho otec v zahradě, jak klečí, má ruce k nebi pozdvižené a k slunci se modlí . . . I poznal otec, že jest již čas, aby povznesl mysl synovu od stvoření k Tvůrci. Vyučoval ho tedy ve hvězdářství a vykládal mu, že všechny stálice mají své vlastní světlo a že jest mnoho ohromných slunců po nekonečném prostoru rozsetých. Chlapec nevěděl, komu má za to všecko dě-

kovati a proto otec poučil ho a vypravoval mu o velikém Duchu, který všechno stvořil, který všechno řídí, zachovává a spravuje — poučoval ho o Pánu Bohu!

Moji drazí! Jako tento otec svého syna učil znáti Pána Boha, tak byly jednou doby, kdy Sám Bůh snížil se k člověku stvořenému, a byl mu učitelem ve všech věcech. Ale člověk se laskavému Bohu — Otci — zpronevěřil a tento se rozhněval a vyhnal nezdárného syna z domu otcovského — z ráje.

Syn jako tulák bloudil světem; na svého Otce v nebesích zapomínal a klaněl se slunci, měsíci a hvězdám — neznal svého Otce!

Tu smiloval se Otec nebeský a poslal Svého vlastního Syna, aby lidi naučil Pána Boha znáti a tak je zase k Otci nebeskému přivedl: »Tak Bůh miloval svět, že syna svého na svět poslal, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný.«

Mám vám líčiti, moji drazí, s jakou láskou ten nebeský Syn učil zbloudilé lidstvo? Mám připomínati vám s jakým účinkem se potkávala Jeho slova? Mám vám vyprávěti, jak apoštolům Svou moc přenechal a je a nástupce jejich zplnomocnil k učení všech národů řka: »Jako mne poslal Otec tak i já posílám vás... učte všechny národy, učte je zachovávat vše, cokoliv jsem přikázal vám...«

Toho vám připomínati není zapotřebí. Vy víte, že váš nově vysvěcený kněz jest nástupcem sv. apoštolů — biskupem svým zplnomocněn učiti učení Ježíše Krista. On jest učitelem — o Bohu! Nesmí hlásati učení své, ale učení Ježíše Krista! Za ním stojí 260 papežů, 120.000 biskupů, 40,000.000 kněží — a miliony vyznavačů, kteří žili v době 1900 let.

Jest potřebí učitele, který by nás učil o Bohu, který by nám připomínal náš poslední cíl a prostředky, jak bychom se k němu dostali? Kdo zná zkaženou přirozenost člověka po hříchu — musí na tu otázku odpověděti mocným ano!

Neboť zkažená přirozenost člověka táhne ho jako těžké závaží k té hroudě — přes níž klopýtá. Proto musí člověk míti někoho, kdo by ho jako na perutích — k nebi zase povznášel. A to činí učitel duchovní — učením o Bohu.

Sami rozumní lidé uznávají důležitost tohoto učitelského úřadu, říkajíce: »Co by z nás bylo, kdyby nám kněží nekázali. Smutně by to u nás vyhlíželo!« A mají pravdu.

Člověk po spáchaném hříchu často zachází na bezcestí, zapomíná na Boha, na povinnosti své k Němu, na povinnosti k svému bližnímu a k své duši, zapomíná krátce na věčnost. Člověk zahrabává se jako krtek příliš do starostí vezdejších — aby získal věci pomíjející, pozemské — a vydává se tak v nebezpečí ztratiti věci nebeské. Proto potřebí jest hlasu, který by lidi z tohoto bludného a nízkého snažení vyburcoval a neustále připomínal slova pravdy věčné: »Co jest platno člověku, byť celý svět získal, ale na své duši škodu utrpěl...«

Kněz každodenním »Sursum corda — vzhůru srdce« pozvnaší mysl lidí a poukazuje k jediné pravé vlasti nad hvězdami!

Ó lide drahý, važ si svých kněží! Oni jsou tvoji učitelé ve věcech duchovních! Kněz to jest, jenž povzbuzuje lidstvo ku plnění přikázání, na němž všecken zákon záleží i proroci. Kněz to jest, jenž učí vás milovati Boha, ale také sebe navzájem. Kněz učí vaše děti, ó rodičové milí — vás milovati, on vstěpuje do srdcí vašich dítek bázeň a kázeň! On učí je vážit si všeliké autority, míti úctu k dobré pověsti druhého, dbáti rozdlu mezi mým a tvým a tak vychovává z nich řádné občany. Važ si, lide drahý, svého kněze — on tvým učitelem ve věcech ceie věčnosti se týkajících a proto — nutným!

III. Kněz jest advokátem a — proto nutným.

Milí přátelé! Jak dnes na advokáta patříme, vidíme v něm muže, který hájí právo a spravedlnost lidskou. — Advokát ujímá se obžalovaného, hájí ho proti žalobníkům na základě § zákona. Nemůže-li advokát cestou spravedlnosti nalézt vyproštění obžalovaného, pak hledí toho dosáhnouti cestou milosrdenství, t. j. odvolává se na cit lásky a milosrdenství soudčího!

Jest potřebí advokáta? Ano! Pokud bude na světě nepravost, pokud bude člověk člověkem, potud bude potřebí advokáta, který ujímal by se obžalovaného a cestou spravedlnosti aneb milosrdenství ho hájil!

A takovým advokátem, který hájí právo a spravedlnost a ujímá se obžalovaného — ve věcech duchovních — jest katolický kněz.

Katolický kněz hájí právo především Boha — jest advokátem Božím. Každou neděli a každý svátek s kazatelny jako tribuny hlásá paragrafy zákona Božího, ty paragrafy vykládá a že Bůh má plné právo na tělo i na duši člověka — dokazuje. Proto hřímá slova Hospodinova: Nebudeš Boha míti mimo mne t. j. nebude tvým bohem ani pytel se zlaťátky, ani nádoba se šumícím nápojem, ani tvé tělo, ani rozkoše světa, ani učenost, ani sláva, ani cokoliv jiného — nýbrž já Hospodin!

Pomni, člověče, abys den sváteční světil — tak obhajuje spravedlnost — advokát Boží — kněz! Šest dní tedy pracuj pro své tělo, sedmý den však odpočiň a věnuj ten den svému Bohu a své duši. Toť tvoje spravedlivá povinnost!

Kněz — zplnomocněný advokát Boží — hlásá i mocným toho světa povinnosti, které mají ke svým poddaným. Nesluší se — volá tento novověký Jan Křtitel k prácedárcům — síly dělníka vysávají, jemu na mzdě utrhovati, k bídě a zoufalství jej dohánět! Nesluší se vám dělného lidu jako otroků zneužívati a jim ani v neděli a ve svátek klidu nepopřáti! Vy máte právo jen na jejich práci, ne však na jejich duši! Ta náleží Bohu!

Na druhé straně tentýž advokát obrací se k lidu a jménem Nejvyššího volá: »Poslušným budeš vrchnosti své! Věrným budeš

svému pánu! Budeš mu svědomitě pracovati a nebudeš se proti němu svévolně bouřiti!»

Jak krásně hájí tu duchovní advokát: »Dávejte, co jest císařovo, císaři, a co jest Božího — Bohu.«

Kněz však jest také advokátem lidským, a sice advokátem, který cestou milosrdenství hledí obhájeti vinníka. On jest to, jenž volá každodenně s prorokem: »Ušetři Hospodine, ušetři lidu svého a nevydávej v zahynutí dědictví své.

Čím kněz tak činí? Odpovídám: »Obětí a modlitbou!«

Jako Mojžiš, když na poušti lid bouřil se proti Hospodinu, utíkal do svatyně a tam se modlil a na milosrdenství a lásku Boží se odvolával — podobně činí i katolický kněz.

I dnes lid bouří se proti Hospodinu. I dnes vrhají lidé k nebi kamení — nejhroznějších urážek i hříchů a metají je k nohám Boha všemocného! Ale také již blíží se trestající pravice Hospodinova, aby smetla s povrchu země zpupné pokolení lidské! Mraky děsné bouře světové vyvstávají na obzoru, ze všech stran se blýská a hrom již z dálky rachotí. Prozíraví mužové předpovídají nám, že hrozná katastrofa pro celý svět se chystá, že strašná krvavá záplava podemele základy pořádku ve společnosti a že hrůzyplná, krví vše zbrocující revoluce jako vichřice bude v dohledné době — zmítati světem.

O, řekněte, nejmilejší v Kristu Pánu, nepotřebuje svět advokáta, který by zaň prosil u Boha všemocného, aby On blesky Svého hněvu jistě zadržel a pro milosrdenství a lásku Svou nad lidem se smiloval? A hleďte, tím advokátem je katolický kněz.

Každého dne přistupuje k oltáři a drže v rukou Samého Syna Otce nebeského — prosí vládce nebe i země, aby pro lásku k Svému jedinému Synu — hříšnému lidu odpustil a na milost jej přijal. A neprosí nadarmo. Neboť slíbil nám božský Syn: »Začkoliv budete prositi ve jménu mém, dám vám.«

A proto směle pravím: Dávno by celý hříšný svět ležel v ssutinách, kdybychom neměli v nebi přímlovce Ježíše Krista a na zemi Jeho zástupce — katolického kněze.

Kněz modlí se k Bohu. Svědomitý duchovní správce modlí se denně průměrně $\frac{5}{4}$ hod. trvajících kněžských hodinky. Při dnešních požadavcích, které se na kněze kladou v kostele, ve škole, v kanceláři, ve spolku atd., dostane se mnohdy kněz k této modlitbě za lid až večer. Jak krásné to! Vy usínáte a jako anděl strážný sklání se nad vámi kněz váš! On ještě bdí, on ještě se modlí breviář, aby vás Bůh té noci ode všeho zlého na těle i na duši ochránil ráčil!

Odpovězte, v Kristu milí, jest ten kněz tak zbytečným? Je on takovým darmochlebem, za kterého jej vyhlašuje svět? Ach, tak mluví o knězi jen ten, kdo neví, co kněz jest!

Vždyť ten kněz — ó bratře a sestro v Kristu — jest tvým advokátem v životě i ve smrti!

Až tvá duše z těla k Bohu vyjde a tvé tělo budou ukládati k trvalému spánku na hřbitově, tenkrát ještě kněz ti bude advo-

kátem u Boha a bude volati nad rakví tvou: »P a n e, n e-
v c h á z e j v s o u d s e s l u ž e b n í k e m (cí) š v ý m (svou) . . .
p a k P a n e, s m i l u j s e . . . K r i s t e, s m i l u j s e . . . v ž d y ť j s i O t e c . . .
O t ě e n á š . . . «

Kněz maje v ruce Samého Syna Božího, za tebe se při-
mlouvá obětí mše sv., requiem. »L e h k é o d p o č i n u t í d e j m u,
ó P a n e, a s v ě t l o v ě č n é a t m u s v í t í . . . «

Jako jest nutný advokát pro společnost lidskou, tak jest
nutným také kněz, poněvadž jest a d v o k á t e m Boha i lidí.

IV. Kněz jest l é k a ř e m a proto nutným.

Lékař — jak sladké a milé to slovo pro nemocného, který
svíjí se v hrozných bolestech! Projděte, v Kristu shromáždění,
rozsáhlé světnice velikých nemocnic. Uvidíte ubožáky na posteli
se zmítající, pro milosrdenství Boží o pomoc volající. Při pohledu
na tyto nešťastníky řekněte, není-li tu třeba lékařů? A čím rána
hlouběji zasazena jest, čím méně přístupnější, čím jemnější ústroj
nemocen, čím choroba vnitřnější a na venek méně znatelnější —
tím hůře se léčí a tím méně lékař pomoci může.

A co mám říci o ranách, které na venek jen tu a tam se
ukáží, co mám říci o tajných nemocech, jež ani bratr bratru,
ani muž své ženě nesvěří, co mám říci o chorobách nejvnitřněj-
ších, o chorobách duševních.

»C t i l é k a ř e p r o p o t ř e b u « — praví se v Písmě sv.

To plným právem platí nejen o lékaři tělesném, ale i du-
ševním! I duše potřebuje lékaře, i duše potřebuje vymýti a vy-
čistiti rány, i duše potřebuje hojivého balsámu útěchy! A kdo
jest lékařem naší duše? Jest to katolický, přísahou k mlčelivosti
zavázaný kněz!

Jsou rány duše, trampoty, úzkosti, bolesti, které nesvěří ani
přítel příteli, ani dítě své matce, ale otevře rány ty přece —
před katolickým knězem! Kněz léčí, osušuje slzy bolesti, pozdvi-
huje klesajícího, vzbuzuje důvěru v Boha, nabádá k trpělivosti,
ukazuje na věčnou odměnu a lásku Boží!

Hřích na duši jest ta rána, kterou na celém světě ani na
nebi ani na zemi nemůže zahojiti leč katolický kněz!

Vizte! Zločinec při veliké krádeži dopaden a smrtelně zraněn;
doplížil se s velikým namáháním do širého pole a tu bez pomoci
bez vlády v příkopě leží. Chce volati, ale hlas mu uvázl v hrdle!
Chce povstati, ale bez vlády klesne do vlastní své krve! Cítí, jak
mu ubývá sil a myšlénka: »M u s í š u m ř í t i « — jako dravec se na
něho vrhá. Raněný přemýšlí. Umru . . . co mně čeká po smrti?
Spravedlivý soudce nad mou hříšnou duší hrozný ortel vyřkne!
Při těch myšlénkách táhne celá legie hříšných jeho skutků —
kolem něho. Všichni pozdvihují ruce své k nebesům a ukazují na
Boha zamračeného, sedícího na zářícím trůně! Bůh žezlem Svým
ukazuje dolů do propasti, v níž vidí ubožáky hrozně trpící — a
slyší odtud pláč a skřípění zubů — až mu mráz po zádech běží!

Co nyní? Co dělat? Leká se Boha strašného soudce, děsí se propasti pekelné, která ho za hříšný život očekává — a dá se do pláče. Slzy lítosti nad hříchy skrápějí jeho tvář. Ale to nepostačí! To jsou slzy jen lítosti nedokonalé, vynucené z bázně před Bohem a taková lítost platí jen, je-li spojena se sv. zpovědí! Na lítost dokonalou t. j. aby litoval hříchů svých z lásky k Bohu — na tu lítost se starý hříšník zmoci nemůže!

Přiveďte k tomuto ubožákovi mocné krále — ať se ho dotýkají svými žezly, před nimiž milliony poddaných se sklánějí a oni odejdou od toho hříšníka s nepořízenou! Zavolejte k němu nejznamenitější učence a filosofy, a oni nad ním malomocně pokrčí rameny! Ano, svolujte k němu sbory andělů a svatých — a oni musí říci, že tu pomoci nemohou! Ba vyprostě si, aby přišla Matka Boží, královna nebeská, útočiště hříšníků! — i ona musí vyznati, že tak daleko moc její nesáhá, aby mohla hříchy odpustiti, ona že se může jen za hříšníky u Synáčka svého přimlouvati. Ó řekněte, jest tu ještě někdo, kdo hříšníkovi pomoci může, když sama Matka Boží rady si neví? Ano! Co nemůže nejčistší Panna Maria; to může hříšný člověk, který jest nástupcem svatých apoštolů, kterému se dostalo moci odpouštěti hříchy: »K o mu odpustíte hříchy, odpouštějí se mu...« Aj ten člověk hříšný — prostý katolický kněz přichází — vyslyší zpověď, vidí lítost hříšníkovu a volá: »Já tě rozhřešuji odevšech hříchů tvých ve jménu Otce i Syna i Ducha sv.,« a při tom činí kříž nad kajícím! A aj hříšník jest zachráněn — duše jeho spasena! U Boha není nic nemožného!

Jak šťastni jsme, že máme lékaře, který nejtěžší rány duše — naše hříchy hojí! Jak šťastni jsme, že máme kněze, s kterými Bůh takřka o Svou moc se dělí a jim dává právo naše hříchy nám odpouštěti.

Ó važte si, drazí přátelé, svých duchovních lékařů! Važte si jich pro potřebu!

Ó drahý příteli, když jsi hřešil těžce a svědomí ti činí výčitky — jdi do přírody, vyznej se hvězdám, volej hřích svůj po lesích, zpovídej se ptactvu a rybám, přece pokoje nenajdeš. Jdi do společnosti. Svěř se svým hříchem těžkým věrným přátelům a oni se ti vysmějí, že k vůli takové hlouposti se znepokojuješ — ale ztraceného pokoje ti nevrátí. Jdi do zábav, hleď zapomenouti na toho červa ve svých prsou — ale nezapomeneš! Každou chvíli ozve se v tobě vyčítavý hlas: »Hřešils!« Vezmi pohár rozkoše, přilož jej ke rtům, neodtrhni, až dopiješ na dno — a když dopils — marno všecko — pokoje jsi nenašel! Volej k Bohu o smilování, trýzni své tělo, posti se, rozdej statek svůj — skrápěj slzami v bezsenných nocích lože své — pokoje nenajdeš! Marno všecko, neboť nemáš jistoty, že ti Bůh odpustil!

Když jsi již na pokraji zoufalství a již saháš po smrtícím nástroji, abys konec výčitek svědomí učinil — pak přiklekni ku zpovědnici! Lituj svého činu, odkryj knězi na místě Božím sedícímu svou palčivou ránu duševní a dostane se ti na ni chladi-

vého obvazku ve slovech: Odpouštějí se tobě hříchové tvoji!
A hle! Čeho jsi marně hledal v přírodě, v zábavách a rozkoších,
v sebezapírání, chudobě — to nalézáš ve zpovědnici u prostého
kněze! Vrácen ti ztracený pokoj, jsi zase šťastným, spokojeným,
jako nově narozeným člověkem! Jak jsi šťasten! Kdyby kněz ka-
tolický ničím jiným nebyl než lékařem duší, již tím samým jeho
existence ve společnosti lidské jest obhájena!

* * *

Drahý bratře v Kristu! Milý novosvěcenče!

Pán Ježíš, dříve nežli sv. Petru jako pastýři světil Svě be-
ránky a ovečky — t. j. Církev sv. — tázal se ho, jestli Ho mi-
luje. A teprv potom, když sv. Petr vyznal, že Ho miluje více než
ostatní, teprv potom mu světil! Svě stádo!

Drahý bratře v Kristu! I ty musíš lid světený sobě milo-
vati více, než všechno ostatní! Buď mu laskavým pastýřem, plň
svědomitě všechny své povinnosti, které tobě ukládá úřad kněžský.

I. Buď dobrým úředníkem světenému lidu. Oznam mu
a vykládej vůli Boží!

II. Buď lidu laskavým učitelem. Budiž mu světlem na
kbelci postaveným!

III. Buď neohroženým a dvokátem — Boha i lidu. Haj
práva božská. Modli se a obětuj za lid!

IV. Buď milosrdným lékařem světenému lidu. Mírni jeho
bolesti. Buď mu milosrdným Samaritánem zvláště ve zpovědnici.

A nyní konečně přístup k oltáři a přines tu nejdražší obět
za lid. Při té oběti Syna Božího — vzpomeň na svou matku
Církev, aby Bůh na její vinici hodné kněze poslati ráčil. Vzpomeň
na drahou naši vlast českou, aby jí Bůh udělil sv. mír a v čelo po-
stavil poctivé zástupce! Vypros lidu katolickému statečnost u víře
a lásku ku kněžstvu!

Pros Boha za mne a za všechny přítomné, aby nám Bůh
hříchy naše odpustiti a milost setrvání v dobrém uděliti ráčil!
Kéž všichni, jak jsme zde dnes přítomni — tě jednou k trůnu
Nejsvětější Trojice — na nebesích doprovodíme! Amen!

Fr. Jirásko, kaplan v Rovni.

Listy katechetické.

Několik slov o církevních dějinách na školách středních.

Uvažuje prof. Václav Müller.

O reformě vyučování náboženského na školách středních mluví se již delší dobu — celá desetiletí — ale doposud nedošlo k definitivnímu rozřešení, které způsobiti může teprve autoritativní výrok nejdůstojnějších biskupů, což také již v konkursu, který na vypracování nových učebnic byl před dvěma lety nejdůst. episkopátem rakouským vypsán (25. listopadu 1897), bylo naznačeno a které novou osnovou, již potřebí co nejdříve očekávati, jistě bude také provedeno.

Tím octli jsme se ve stadiu nového rozvoje této otázky a všechny diskusse, které se v té příčině ozývaly, naleznou svého ukončení.

Zvláště co se církevních dějin na středních školách týče, nebyly hlasy odborníků vždy shodny. Jedni přáli si, aby církevní dějiny, jako snadnější vypravování událostí nežli abstraktní filosofické důkazy apologetiky a dogmatiky, sestoupily až na práh gymnasia vyššího, a staly se látkou učebnou páté třídy, uvádějíce za důvod, že žákům nedospělým a filosoficky nevzdělaným snáze bude možno tuto látku zmoci, nežli obtížnou apologetiku i dogmatiku, ukazující zároveň na potřebu historických důkazů při apologetice, jimiž by posunutím dějin církevních do kvinty byl takto základ položen.

Jiní, a přiznávám se, že k nim také náležím, přáli by si zachování dějin pro třídu nejvyšší, a to z několika důvodů, které neméně jsou důležité.

Vždyť dějiny možno vším právem nazvati obrazem věrouky i mravouky křesťanské. V nich jako v zrcadle jeví se všechno, co Bůh pro spasení lidstva učinil. Proto třeba napřed znáti pramen, z něhož dějiny církevní plynou, a pak teprve obdivovati

se nádhernému proudu, který plným tokem svým objímá celý svět. V dějinách církevních sbíhají se zlaté nitky prozřetelnosti Boží, v nich ustavičně slyšíme hlas Spasitelův: »Aj já s vámi jsem po všecky dny až do skonání světa«. Zdaž nejsou naplněním všeho toho, co Vykupitel nám zaslíbil? A proto dříve třeba znáti zaslíbení, a pak teprve naplnění.

Dějiny církevní jsou zajisté vrcholem celého zjevení Božího v tom smyslu, že jak apologetika, tak dogmatika a morálka jeví se nám tu po stránce praktické v životě lidstva. Nelze přece upřít, že Golgota a vztyčený na ní kříž s božským Spasitelem jest rozhodně středem celého lidského snažení, k němuž doby před Kristem směřují a jímž doby po Kristu jsou osvíceny tak, že v pravdě platí slova básníka :

»Nur wer sich auf den Mittelpunkt gestellt,
Auf Golgotha, vom Licht des Kreuzes überflossen,
Nur der versteht die alte und die neue Welt,
Den andern bleibt ihr tieferer Sinn verschlossen.«

Ano! Kříž na Golgotě, jenž v dějinách církevních osvěcuje všechny cesty lidstva, jest tak důležitým předmětem, že nemožno si jej představit jinak, nežli jako kámen úhelný, kterým celá nádherná budova křesťanské nauky se dokonává.

Když pak povážíme, že právě v našich dobách dějiny všeobecné, jež v mnohých částech s církevní historií úzce souvisejí, ne vždy čistě a objektivně k sluchu jinocha studujícího se dostávají, povážíme-li, že až podnes skorem všechny bludy a lži v dějinách, tolikrát již vyvrácené, vždy znovu slovem i písmem se hlásají, a že ani jinoch studující není jich ušetřen, tu jistě přikloníme se snadno k náhledu, že dobře jest, má-li katecheta ještě slovo poslední, a může na nejvyšším stupni opravit nebo vyvrátiti, dokud čas, bludné náhledy, jež by mohly jinochu pro celý život státi se osudnými.

Co v posledním roce studující slyší, přece nejlépe mu utkví, a proto jest s velikým užitkem, zachová-li se dějepis církevní až pro poslední rok studia gymnasiijního.

Podepřeme náhled svůj zajisté nejlépe, poukážeme-li zde krátce na užitek dějin vůbec a církevních zvláště.

Slova Ciceronova jsou všeobecně známa, ale pro úplnost je uvádíme přece: »Historia vero testis temporum, lux veritatis, vitae memoria, magistra vitae, nuntia vetustatis«. Ano, jsou skutečně dějiny »magistra vitae«, učitelkou života, anebo jak Dionys Hali-karnaský děl »filosofie v příkladech«, a to jak pro život jednotlivce, tak pro snahy celých národů.

Krásně líčí celý účel a užitek dějin znamenitý spisovatel a historik Dr. Jan Křtitel v. Weisz, jehož velkolepým »Dějínám všeobecným« se obdivujeme a jehož nádherný obraz snažení lidstva, prodchnutý pravou věrou, zůstane každému upřímnému příteli dějepisné pravdy nenahraditelný. On dí: »Jak zrno písku na zemi lpí a země opět k slunci, slunce pak k svému původu,

centrálnímu slunci, říká: tak každý zdravý a myslící člověk lípí na svém národě a celém lidstvu, a to jest příčina celého badání historického, jako zase touha po slunci všech duchů, po Bohu, původ všeho náboženství.« A dále říká: »V dějinách vstávají mrtví z hrobu, hrdinové rozmlouvají s námi a otvírají nám srdce své, minulost stává se přítomností, slova velikých řečníků doléhají opět k uším našim, harfy pěvců nedoznely, velcí myslitelé minulých věků luští nám záhady života. Proto povznáší studium dějin celou naši bytost, bystří rozum, obohacuje fantasií nejvznešenějšími obrazy, přeplňuje srdce nejslechetnějšími city«. V pravdě nadšená slova, ale pravdivá.

A co řečeno o dějinách vůbec, platí zvláště o dějinách církevních. Z nich září nám vstříc ono Slunce věčné, jehož světla neubývá, Tvůrce všehomíra, v nich povstávají z hrobu tisíce mučenníků v celé velikoleposti svých ctností, hrdinové víry, kteří dali za ni vše, mluví k nám, slova nadšených řečníků, jichž ústa překypovala chválou Pána nebes i země, doléhají na nás harfy pěvců, opěvujících Spasitele, zní nám, ustavičně vstříc v nadšených hymnech, které nám dějiny dochovaly, nejznamenitější myslitelé křesťanství, počínaje ohnivým Athanasiem a hlubokým Augustinem až k andělskému Tomáši, otvírají před námi pravdy nejvznešenější, o kterých se všem starověkým mudrcům ani zdaleka nezdálo. Proto zvláště o dějinách církevních platí, co o dějinách vůbec napsal duchaplný Skot Carlyle: »Dějiny jsou velikou učebnicí, již dřívější věky napsaly a potomkům zanechaly — jest to poselství slovem i písmem, které celé lidstvo jednotlivci posílá«.

Posvátnou učebnicí jsou pak v pravdě dějiny církevní, o nichž mohli bychom užití slov Schillerových:

Da beugt sich jede Erdengrösse
Dem Fremdling aus der andern Welt,
Des Jubels nichtiges Getöse
Verstummt und jede Larve fällt,
Und vor der Wahrheit mächtigem Siege
Verschwindet jedes Werk der Lüge.

Církevní dějiny majíce za základ Pravdu věčnou, rozptylují tmy lži a ukazují nám cestu, jež vede k životu podle slov toho, jenž řekl Sám o Sobě: »Já jsem cesta, pravda, život«.

Ukázali jsme na krásu dějin církevních a užitek jejich vůbec, přistupme nyní k jejich užítku pro jiného studujícího zvláště.

(Pokračování.)

O Církvi svaté.

(Pokračování.)

§ 2. Zařízení Církve.

Pán Ježíš nedal všem údům Církve Své stejných práv a stejné moci, nýbrž vyvolil z počtu věřících apoštoly za představené Církve a dal jim zvláštní moc, kterou by jen oni vy-

konávali, nikoli však jménem anebo z rozkazu věřících, nýbrž Jeho jménem a na Jeho rozkaz, neboť jen apoštolům řekl: »Jako mne poslal Otec, tak i já posílám vás.« Jan 20, 21.

Duchovní moc, kterou Pán Ježíš světil apoštolům, je trojí. Svěřil jim úřad učitelský, t. j. plnomocenství, aby božské učení ryzí a celé chovali a hlásali; úřad kněžský, t. j. moc, aby obět nejsvětější konali a svátosti rozdávali; úřad pastýřský, t. j. moc, aby Církev řídili a věřící ku spasení věčnému vedli. — Pán Ježíš odevzdal apoštolům úřad učitelský, řka jim: »Jdouce učte všecky národy, učíte je zachovávají všecko, což jsem koli přikázal vám!« Mat. 28, 19. Úřad kněžský jim světil, když, vykonav při poslední večeři obět nejsvětější, řekl jim: »To čiňte na mou památku!« Luk. 27, 19.

»Jdouce učte všecky národy, křtíte je ve jménu Otce i Syna i Ducha Svatého.« »Přijměte Ducha Svatého, kterýmž odpustíte hříchy, odpouštějí se jim, kterým zadržíte, zadržány jsou.« Mat. 28, 19. Úřad pastýřský jim světil, řka k nim: »Což koli svážete na zemi, bude svázáno i na nebi, a což koli rozvážete na zemi, bude rozvázáno i na nebi.« Mat. 18, 18.

»Svazovati« a »rozvazovati« znamená v řeči biblické moc zákonodárnou, soudní a kárnou.

Apoštolové počali vykonávati trojí úřad Ježíše Krista po seslání Ducha Sv., když Petr uprostřed apoštolů povstal, učení Ježíše Krista hlásal, věřící kolem sebe shromažďoval a je křtil. (Otázka 198.)

Trojí úřad, který apoštolové měli konati, nemohl smrtí apoštolů zaniknouti, nýbrž musil trvati až do skonání světa, právě jako Církev má povůli Ježíše Krista trvati ustavičně, až do skonání světa. (Otázka 199.)

To vysvětluje ze slov Pána Ježíše: »Aj, já s vámi jsem po všecky dny až do skonání světa« Mat. 28, 20., jakož i z účelu, za kterým úřad apoštolský byl ustanoven. Pán Ježíš ustanovil totiž úřad apoštolský, jak vysvětluje z plné moci dané apoštolům, aby učení Jeho bylo neustále hlásáno, a milost obět Jeho vydobytá aby bez ustání lidem byla přivlastňována, a tím aby všichni lidé všech časů k věčnému spasení byli vedeni. Poněvadž však apoštolům nebylo lze žíti až do skonání světa na zemi, Pán Ježíš dal jim plnou moc, aby z počtu věřících vybrali vhodné muže a ustanovili je za své nástupce v úřadě apoštolském.

Z té plné moci apoštolové ustanovovali, když odcházeli z obcí, jež byli zřídili, za své nástupce v úřadě apoštolském představené, zvané biskupy, a svěřovali jim modlitbou a skládáním rukou úřad učitelský, kněžský a pastýřský, který byli sami od Pána Ježíše obdrželi. Biskupům, které ustanovovali, dávali plnou moc a zároveň jim přikazovali, aby moc, kterou od nich obdrželi,

modlitbou a skládáním rukou, t. j. svěcením zase udělovali jiným. Biskupové od apoštolů ustanovení svěřovali, jak jim bylo rozkázáno, moc od apoštolů obdrženu zase jiným, ti zase jiným, a tak moc apoštolská trvá při biskupech řádně svěcených neustále. Biskupové jsou však pravými nástupci jen tehdy, jsou-li ve spojení s nejvyšší hlavou Církve, s papežem, t. j. obcují-li s nejvyšší hlavou Církve, jako apoštolové obcovali se sv. Petrem.

Kromě papeže jsou řádnými nástupci apoštolů **biskupové**, kteří trvají ve spojení s papežem. (Otáz. 203.)

Jako apoštolové sami dle rozkazu božského ustanovovali podřízené pomocníky (kněze a jáhny) a jim modlitbou a skládáním rukou udíleli část moci sobě svěcené, podobně ukládali i biskupům, které ustanovovali, a dávali jim na to i plnou moc, aby si též dle potřeby volili a ke svatému úřadu tomu světili kněze a jáhny. Kněží platně vysvěcení nabývají svěcením moci kněžské a způsobem podřízeným i moci učitelské, jsou však u vykonávání úřadu svého závislí na biskupu, tak totiž, že vykonávají moc svou po právu jen tehdy, jsou-li od biskupa zvláště k tomu posláni a zplnomocněni.

Biskupy podporují v jejich úřadě hlavně kněží jim podřízení. (Otáz. 205.)

§ 3. Nejvyšší hlava Církve.

Pán Ježíš jest nejvyšší neviditelnou hlavou Církve sv.; Církev sv. jest však viditelné shromáždění věřících, tudíž musí mítí také viditelnou hlavu. Proto Pán Ježíš skutečně ustanovil Církví Své hlavu viditelnou, a to sv. Petra a jeho řádné nástupce.

Jednoho dne se Pán Ježíš otázal učeníků Svých: »Kým praví lidé býti Syna člověka?« A oni řekli: »Někteří Janem Křtitelem, jiní Eliášem, jiní pak Jeremiášem, neb jedním z proroků.« Pán Ježíš pak se jich otázal: »Vy pak kým mne býti pravíte?« Odpovídaje Šimon Petr, řekl: »Ty jsi Kristus, Syn Boha živého.« A Pán Ježíš mu na to řekl: »Blahoslavený jsi, Šimone, synu Jonášův; nebo tělo a krev nezjevilo tobě, ale Otec můj, kterýž jest v nebesích. A já pravím tobě: »Ty jsi Petr, t. j. skála: na té skále vzdělám Církev Svou, a brány pekelné jí nepřemohou. A tobě dám klíče království nebeského. A což bys koli svázal na zemi, bude svázáno na nebi; a což bys koli rozvázal na zemi, bude rozvázáno i na nebi.« Mat. 16, 18. 19.

Pán Ježíš přirovnává tu Církev Svou k budově (k domu) Staví-li se dům, musí se především o to pečovati, aby byl položen pevný základ, neboť jen tehdy, je-li pevný základ, dům bude pevně státi. Pán Ježíš vystavěl Církev Svou na pevném základě,

na skále, slovy: »Ty jsi Petr (t. j. skála); na té skále vzdělám Církev Svou, a brány pekelné jí nepřemohou.« Pán Ježíš řekl: Jako při budově základ jest věcí nejprvnější a nejpotřebnější, tak budeš i ty v Církvi mé nejprvnější, budeš hlavou její. A ta Církev, kterou na tobě jako na základním kameni vzdělám, bude tak pevná, že jí ani brány (= moci) pekelné (t. j. ani nejmocnější nepřátelé) nepřemohou.

Dalšími slovy: »A tobě dám klíče království nebeského,« Pán Ježíš řekl: »Tobě odevzdám nejvyšší správu království Svého (t. j. Církve).« — Komu se odevzdávají klíče domu, tomu se odevzdává také správa domu toho.

Konečně Pán Ježíš řekl sv. Petrovi: »A což bys koli svázal na zemi, bude svázáno i na nebi; a což bys koli rozvázal na zemi, bude rozvázáno i na nebi.« »Svazovati« a »rozvazovati« znamená hříchů odpouštěti nebo zadržovati, zákony dávat, do Církve přijímat, nebo z ní vylučovati. Ta moc byla sice udělena i ostatním apoštolům, ale všem pospolu rovnou měrou, sv. Petru byla však odevzdána zvláště, měrou plnou. Sv. Petr měl řídit a spravovat všechny věřící a měl dávat zákony celé Církvi. Pán Ježíš tedy uvedenými slovy ustanovoval sv. Petra nejvyšší hlavou Církve Své, jemu odevzdával jimi svrchovanou moc v Církvi.

Skutečně pak mu tu moc odevzdal před Svým na nebe vstoupením, když k němu pravil: »Pasiž beránky mé!... Pasiž ovce mé!« Jan 21. 18., kterýmiž slovy odevzdal mu celé Své stádo, totiž všechny věřící i jejich představené (apoštoly a jejich nástupce). Všechny měl vésti a řídit, neboť byl ustanoven za nejvyššího pastýře, nejvyšší hlavu.

Ježíš Kristus ustanovil apoštola Petra za nejvyšší hlavu Církve těmito slovy: »Ty jsi Petr...« »Pasiž beránky mé!... Pasiž ovce mé!« (Otázka 197.) Sv. Petr tu svou přednost znal a také podle ní jednal. Hned po nanebevstoupení Pána Ježíše učinil návrh, aby místo Jidáše jiný apoštol byl zvolen, po seslání Ducha Sv. první kázal, první zázrak učinil, za sebe i za ostatní před soudem odpovídal, sněmu Jerusalemskému předsedal atd. Ostatní apoštolové uznávali též Petra za nejvyšší hlavu. Evangelisté jmenují jej vždy na prvním místě, ač nebyl nejstarší mezi apoštoly aniž první k úřadu apoštolskému byl povolán. Tak praví se na př. u sv. Matouše: »První Šimon, jenž slove Petr,« a dále se již nepraví: druhý, třetí atd.; někdy toliko Petr sám zejména se uvádí; praví se na př.: »Petr s jednácti« atd.

Nejvyšší úřad, jež Pán Ježíš sv. Petrovi odevzdal, neměl v Církvi smrtí apoštola toho přestat, neboť Pán Ježíš založil Církev Svou na všechny časy, čímž také chtěl, aby trvala až do skonání světa se všemi podstatnými zařízeními, která jí dal, tudíž i s nejvyšším úřadem, sv. Petrovi odevzdaným. Ano po smrti sv. Petra bylo Církvi nejvyšší hlavy tím více třeba, čím více vzrůstalo nebezpečí, že se Církev, přijímajíc v lůno své rozličné národy,

rozdrobí. Proto svatý Petr odevzdal moc a přednost sobě udělenou jinému, kterýž po jeho smrti celé stádo Kristovo pásí — byl nejvyšší hlavou Církve, totiž dle hodnověrných zpráv svému nástupci v Římě Linovi, Linus Kletovi a tak nepřetrženou posloupaností až na naše časy. Římský biskup jest tedy řádným nástupcem sv. Petra, a tudíž nejvyšší hlavou Církve; neboť, jako ve sv. Petru byla sloučena hodnost biskupa římského s hodností nejvyšší hlavy Církve, tak jest vždy i v osobě jeho nástupce hodnost biskupa římského nerozlučitelně spojena s hodností nejvyšší hlavy celé Církve. Římský biskup jest tedy jakožto nejvyšší hlava celé Církve náměstkem Ježíše Krista na zemi; proto se nazývá papežem (papa = otec) nebo sv. Otcem.

Od smrti apoštola Petra římský papež jest nejvyšší viditelnou hlavou Církve. (Otáz. 200.)

Římský papež jest nejvyšší viditelnou hlavou Církve, protože apoštol Petr zemřel jsa biskupem římským a tudíž jeho řádným nástupcem jest římský papež. (Otáz. 201.)

Biskup římský byl vždy uznáván za nejvyšší hlavu Církve. Důkaz toho poskytuje již první století Církve.

Tehdáž povstaly mezi křesťany v Korintě rozepře; i obrátili se Korintští do Říma, kde tehda sv. Klement, třetí to již nástupce sv. Petra, byl biskupem a žádali o rozhodnutí sporu. Neobrátili se do Efesu, kde ještě sv. apoštol Jan žil, ač tam měli blíže, nýbrž do Říma, poněvadž uznávali římského biskupa za nejvyššího pastýře, za hlavu celé Církve. A podobně biskup římský byl v pozdějších časech v pravé Církvi vždy za nejvyšší hlavu uznáván.

Všecky osoby ustanovené ve službě církevní s papežem v čele činí tak zvanou hierarchii, svatovládu neboli kněžstvo; také slují Církev řídící a dle moci a povinnosti své hlásati sv. evangelium, Církev učící. Ostatní lid (nekněží, laikové), sluje Církví řízenou, neb slyšící, poněvadž z rozkazu Kristova kněžstvu jest podroben, avšak nikoli jako světské moci, neboť všechny, kněze i nekněze, má řídití zákon Páně: pravda, spravedlnost a láska.

Papež a biskupové úhrnem slují Církev učící na rozdíl od ostatních věřících, kteří se jmenují Církev slyšící. (Otáz. 204.)

Obojí, Církev učící i slyšící, činí Církev obecnou neboli katolickou.

Listy vědecké.

O hospodaření se zádušními a farskými lesy
se zřetelem k církevním a státním nařízením,
v této příčině vydaným.

Sděluje Dr. Ant. Brychta.

Gub. nařízením ze dne 29. května 1845 č. 30.005 byly svrchu uvedené předpisy, zvláště ale gub. nařízení ze dne 22. ledna 1836 č. 847, bisk. konsistoci za příčinou bedlivého provádění s tím doložením připomenuty, aby se všechny zádušní a farské lesy, kde se tak dosud nestalo, řádně popsaly, systemisovaly a popisy své s lesními hospodářskými plány řízení zemskému bez prodlení předložily. ¹⁾ Když by toho kázala potřeba, měly se příslušné úřady politické za intervenci požádati. ²⁾ Proto mají biskupští vikáři při revisi lesních zádušních účtů šetřiti bedlivě i toho,

a) zdali se svrchu vzpomenuté gub. nařízení přesně zachovává;

b) zdali jsou všechny zádušní a farské lesy o jejich třídnictví řádně popsány a systemisovány a zdali je zvláštní hajný pro ně ustanoven;

c) zdali beneficiáti těchto lesů užívají jen za dozoru příslušných patronátních úřadů a po obdržení od nich výkazu, v které části lesa a mnoho-li dříví se ročně porážeti může; posléze

d) zdali o lesní kulturu zákonem nařízená péče se vede.

¹⁾ Nařízení to, pro dobré lesní hospodářství zajisté nutné a důležité, odůvodňuje se tím, že dozor k zádušním a farským lesům, jakož i jejich kultura se zanedbává a lesy přílišným, trvalou jejich výnosnost přesahujícím, porážením dříví téměř úplně se pustoší.

²⁾ Z toho je až příliš patrné, jak mnohé lesní správy šetřily vládních nařízením o hospodaření v zádušních a farských lesích.

Shledané v tomto ohledu nedostatky povinni jsou bisk. vikáři ve správě o kanonické visitaci za příčinou odstranění jich bisk. konsistoři řádně a svědomitě oznámiti.³⁾ — Beneficiáři mají v zájmu vlastním, jakož i v zájmu svých nástupců, každého užívání farských a zádušních lesů o své vůli se vystříhati a každou příčinu k stížnostem hledět odstraniti⁴⁾

Lesy, na kterých vážne nějaká služebnost, musí se netoliko udržovati, nýbrž má se v nich i způsobem vhodným trvale hospodařiti.⁵⁾ Jaké mají býti požitky lesní v takových lesích, a mnoho-li jich býti má, ustanovuje se v lesním plánu hospodářském.

Stlaní (opadlé listí, jehličí a mech) smí se dělati toliko hráběmi dřevěnými; rozhrabávati jimi zem a sbíratí ji není dovoleno. V pasekách probíracích nemá se naprosto žádného stlaní bráti, tím méně v pasekách semenných, když by to mládí tu rostoucímu na škodu býti mohlo. Na témže místě smí se bráti stlaní nanejvýš každý třetí rok, a nesmí se nikdy bráti zároveň stlaní hrabané a chvoj. — Chvoj má se nejdříve bráti v místech lesa k porážení ustanovených. Mimo tato místa dovoleno jest bráti jenom třetinu větví silnějších. — Stromy, které nebudou se brzy porážeti, mohou se klestiti, (t. jedna třetina větví silnějších) jenom od měsíce srpna až do konce března, ne však tehdy, když je nejtuzší zima; při tom je ale zapověděno užívati kotvic čili železek. — Kde toho žádá ošetření podrostu, má se dříví dobývati na podzim nebo v zimě, dříví pak poražené má se bez prodlení zdělati a vyvézti. Kácí-li se dříví z jara nebo v letě, musí se nejdéle před počítím příštího jara z lesa vykliditi. Při kácení stromů, dělání a vyvážení dříví z lesa jest se všeho varovati, čím by se vedlejším stromům a mládí uškoditi mohlo. Srovn. cíl. patent ze dne 3. prosince 1852 č. řís. zák. 250; ze dne 5. července 1853.

Dřívější předpisy o správě zádušních a farních lesů, pokud týkaly se vlivu a dozorčího práva státních úřadů na správu těchto lesů, nebyly patentem ze dne 3. prosince 1852 (č. vl. l. 250) ani ministerským výnosem ze dne 3. července 1873 č. 6953 (z. z. čís. 66), jímž se bedlivější provádění lesního zákona nařizuje, zrušeny, ježto § 9. tohoto výnosu výslovně stanoví, že třeba míti zvláštního zřetele k lesům, pod veřejnou správou aneb pod zvláštním veřejným dozorem se nalézajícím (to však jsou dle výše uvedených vládních nařízení jak zádušní tak farní lesy) a že třeba v příčině správy těchto lesů přihlížeti

³⁾ Jak se nyní kan. visitace odbývají, vyhoví se sotva zcela těmto užitečným ustanovením, jichž přesné šetření bylo by jmenovaným lesům a zádušní pokladně jenom na prospěch.

⁴⁾ Srovn. cit. kurrendy, díl II. str. 124. a n.

⁵⁾ Takové lesy (obvyčejně zádušní) nesmějí se tudíž vykáceti a v pole nebo louky proměnití, ježto jde o právo třetího, jemuž by se pak vyhověti nemohlo, co by vedlo často k dlouhým sporům a i soudům. Srovn. rozhodnutí správního soudu ze dne 29. dubna 1891 č. 804.

i k oněm zákonům a zvláštním nařízením, po případě k oněm zvláštním, od státní moci vydaným nebo schváleným stanovám, případným rozhodnutím nebo jiným opatřením, pokud jimi bylo určité stanoveno, jak by se dotyčné lesy spravovati měly. K tomu ale všemu dosud uvedené vládní předpisy a nařízení o lesích zřejmě prohlédají.⁶⁾

Žádosti patronátních úřadů za povolení ku kácení dříví v zádušních a farských lesích mají bisk. vikářem býti odporučeny a podávati se okresním hejtmanstvím nejdéle v měsíci říjnu každého roku; tato mají neprodleně zaslati dotyčnou žádost bisk. konsistoři za příčinou udělení církevního svolení a pak urychleně zemskému řízení.⁷⁾ Výnos česk. místodržitelství ze dne 10. května 1863 č. 21802; ze dne 1. září 1897 č. 95.980.

Patronátní úřady jsou povinny vésti dozor a správu zádušních i farských lesů (výnos česk. místodržitelství ze dne 10. května 1863 č. 21802), kteréžto nařízení obnoveno bylo výnosem téhož místodržitelství ze dne 11. února 1864 č. 5992.

Žádný beneficiát nebo duchovní uživatel lesů není oprávněn zavésti takový způsob lesního hospodářství, kterým by lesní požitky jeho nástupce v obročí nebo jmění duchovního sboru byly zmenšeny. Ku změně způsobu lesního hospodářství, jmenovitě ku zkrácení doby střídavého porážení lesů, vyžaduje se úřední povolení. Výnos česk. místodržitelství ze dne 26. dubna 1877; srovn. též §§ 38, 49. a 51. stát. zák. ze dne 7. května 1874 č. 50.

Aby lesní orgánové k zádušním lesům bedlivě dohlíželi a je náležitě spravovali, povolují se jim ze zádušní poklady jisté dávky neboli tak zv. akcidence (Stammgeld) za prodané dříví z lesů těchto.

A sice mohou lesní úřadové vybírati z každého zlatého, který se strží za dříví ze zádušního lesa, 10 krejcarů akcidence, předpokládaje, že svou povinnost věrně plní a les v dobrém pořádku udržují.⁸⁾ Gub. nařízení ze dne 25. listopadu 1773. — Dle gub. nařízení ze dne 16. dubna 1847 č. 12.506 náleží lesním úřadům akcidence z každého sáhu prodaného dříví, kdežto gub.

⁶⁾ K řádné správě zádušních a farských lesů v příčině bedlivého dozoru, lesní kultury a šetření těchto lesů prohlédá též vládní nařízení ze dne 27. dubna 1822 č. 41312 a ze dne 12. září 1824 č. 45881. »Minění, jakoby lesním zákonem ze dne 3. prosince 1852 ustanovení trestního zákona ze dne 27. května 1852, jakožto dřívějšího zákona, byla zrušena, jest zřejmě nesprávné, což vysvitá z §§ 49. a 60. lesního zákona, kteréžto §§ na trestní zákon se výslovně odvolávají i je, působnost jeho v plné platnosti ponechávají a předpisují ustanovení, v lesním zákoně podrobnými normami vytknutá, pouze pro ony případy, ve kterých trestní zákon sám nezakročuje.« Nález kasačního soudu ze dne 18. října 1877 č. 8234.

⁷⁾ Důvod toho jest, že se má dříví, zvláště stavební, nejlépe tehdy káceti, když stromy nemají mízy a když listí opadlo, ježto takové dříví bývá nejvíce trvalé a zdravé. Jest žádoucí, aby se tohoto důležitého nařízení v zájmu zachování lesů v každém případě náležitě šetřilo.

⁸⁾ Srovn. J a k s c h, díl 6. str. 436.

výnos ze dne 14. srpna 1845 č. 46.318 tuto dávku z každého zlatého za prodané dříví stanoví.

Dle prvéjšho gub. nařízení (ze dne 16. dubna 1847) nejsou vlastně ani lesní úřadové oprávnění řečenou akcenci vybírat, poněvadž bylo to svrchu uvedeným gub. výnosem (ze dne 25. listopadu 1773) povoleno pouze lesním orgánům lichtensteinského panství Černokosteleckého za jejich dozor k zádušním a farským lesům na tomto panství a za pěstování kultury v lesích těchto.⁹⁾ — Nařízení tato, najmě co se týče úředníků patronátních, obnovena byla opět dv. dekretem ze dne 14. března 1884 č. 4973.

Patronátním úřadům a orgánům nepatří za dohlídku k zádušním a farským lesům ani za cestu ke dražbě dříví v těchto lesích a za dozor k lesní kultuře žádné dávky, potažmo žádné cestovné a diety, poněvadž dle uvedeného gub. nařízení¹⁰⁾ má se jmenovaná akcidence pouze lesním úřadům ze zádušní poklady vypláceti, ježto shora připomenuté úřední výkony náležejí k povinným úkonům patronátních úředníků.¹¹⁾ Gub. nařízení ze dne 13. dubna 1844 č. 19.866. (Dokončení.)

Právní přítel a rádce.

Snůška praktických hlavně ustanovení a rozhodnutí
o věcech z oboru práva církevního.

Pořádá Dr. Ant. Brychta.

III. Jako všechny dosud nastíněné momenty odporuje posléze jmenovanému soudnímu nálezu ustanovení dárkyně zvonku,

a) že má se zvonek zavěsiti na věži kaple, jež později na hřbitově v P. se vystaví, jakož i ona závažná okolnost,

b) že byl zvonek dle církevního obřadu posvěcen a místním duchovním správcem k účelu Zdenkou naznačenému přijat.

Oba tyto momenty, uváží-li se řádně, odporují naprosto nálezu soudnímu.

⁹⁾ V praxi ale vybírá se akcidence se svolením příslušných, církevních i politických úřadů, dle ustanovení starších vládních předpisů a povoluje se mnohdy lesním orgánům za jejich dozor k zádušním lesům i zvláštní odměna, zvláště, může-li zádušní pokladna toto vydání snadno uhraditi. Rovněž povoluje se lesním orgánům technickým za popsání a systemisování lesa a zdělání hospodářského plánu zvláštní honorář, mnohdy i v značném obnosu.

¹⁰⁾ Obyčejně cituje se toto gub. nařízení jako »dv. dekret«, co však je mylné, jak gub. dekret ze dne 14. srpna 1845 č. 46.318 výslovně podotýká.

¹¹⁾ Nejednou se toto nařízení rozličným způsobem ku škodě zádušního jmění obchází, ježto činí, jmenovitě vojtovní komisaři s jinými jim přidělenými orgány, v tomto ohledu nároky na cestovné i na diety.

Ad a. Libovolné usnesení obecního úřadu v P., že má se zvonkem o každém pohřbu zvoniti,¹⁾ ať byl zemřelý kteréhokoli náboženského vyznání,« dává zřejmě na srozuměnou, že nejsou vyloučeny pohřby jinověrců, ke kterékoli náboženské státem třeba ani neuznané sektě by se hlásili, ani pohřby sebevrahů, odpadlíků,²⁾ židů, ba ani pohřby nevěřících. Táhne-li se správní soud k tomuto usnesení obecního úřadu, a niž by jeho oprávněnost zkoumal, a odůvodňuje-li jím, jak bylo svrchu uvedeno, svůj nálezk, připouští tím a uznává polykonfessnost (polykonfessní užívání) katoličkou věnovaného zvonku, důsledně připouští a uznává i polykonfessnost a tím samým i simultánní ráz a užívání věže budoucí katolické kaple na hřbitově v P. jinověrci — důsledek to, který připustiti nelze,³⁾ nemají-li veškeré právní a liturgické normy Církve býti ohroženy.⁴⁾

¹⁾ Je patrno, že obecní úřad v P. tímto »usnesením« původní a jediné rozhodující ustanovení dárkyně zvonku zcela libovolně a proto nezákonně změnil a tím vůli její násilí učinil, kterýžto důležitý moment měl se jak sluší uvážiti. Z toho jde, že neoprávněné »usnesení« jmenovaného úřadu postrádá vsí váhy a průkaznosti, ať nic nedíme o tom, že je i trestuhodné.

²⁾ V našem případě šlo o okázalý pohřeb — apostaty a k tomu bývalého obecního starosty, čím se veškeré čisté jednání dotyčného obecního úřadu vysvětluje, který korunoval své dílo tím, že vztyčil o jeho pohřbu na věži katolického chrámu i — smuteční prapor!

³⁾ Že Církev simultánní užívání kostelů, zvonů, hřbitovů a pod. zavrhuje a zavrhovati musí, je každému, kdo zná jen poněkud její ústavu a z ní plynoucí práva Církve, zřejmo. Čistě faktické poměry, panující v zemích protestantských, jež Církev, nemohouc poměry tyto změnit, pouze snáší, nemohou rozhodovati v krajinách téměř veskrz, neb aspoň valnou převahou katolických, tím pak méně mohou tvořiti právní důvod pro simultánní užívání zvonů ve farnosti čistě katolické. Srovn.: Vehring, Lehrbuch des Kirchenrechtes. Freiburg i. B. 1876, pag. 664 seqq.

⁴⁾ »Cum laicis — stanoví ekumenický sněm Lateránský IV. (1216) — quamvis religiosus, disponendi de rebus Ecclesiae nulla sit attributa potestas, quos obsequendi manet necessitas, non auctoritas imperandi.« Srovn. Cap. 12. x (III. 13.). Nemohou-li laikové rozhodovati, o hmotných věcech Církve (res Ecclesiae), přísluší jim tím méně moc, míchat se do věcí duchovních, ježto zákonník Církve o takovém právu laiků nejen ničeho neví, nýbrž ani státu nějaká »jura in sacra« nepřisuzuje, jež jsou pouhým výmyslem protestantů, kteří svou konfessi zaprodali státu, ježto by se bez »jeho ochrany a pomoci« hned z počátku byla rozpadla, a tak zv. »dvorních kanonistů« a ještě jiných po jistých názvech a odznamech prahnoucích »činitelů«, kteří by z pověstných »jistých příčin a ohledů« se mnoho nerozpakovali, totéž učiniti. Protož naplňují se pohřichu tak často slova prorokova: »Roztrhán jest zákon, a nedošel až do konce soud, . . . pročež vychází soud převrácený.« Hab. 1, 4.

Proti takovým převráceným názorům a zavržení hodným snahám prohlásil slavně papež Pius VII.: »Religio non potest revocari ad categoriam caeterorum administrationis publicae objectorum (jakoby záležitosti duchovní byly předmětem veřejné státní správy), ac si ea esset nisi departamentum quodpiam humani instituti (a náboženství jakýmsi toliko odborem lidských záležitostí) sub inspectione Ministri Status, perinde ac departamentum financiae vel bellicum.« Epist. ad Cardinales dd. 30. April. 1808. Z té příčiny zavrhl vždy apošt. Stolice nařízení světských vlád, kdykoli zákonům církevním od-

Takový úmysl dávkyně zvonku dle řečeného a dle předeslaných vývodů do jista neměla a dle církevního zákona, jemuž podléhá, míti ani nemohla a to ani v tom případě, kdyby na vystavění dotčené kaple byla věnovala potřebný kapitál, co však se nestalo.

Ad b. K takovému, jak se v opětně vzpomenutém náleze mlčky přijímá a předpokládá, polykonfessnímu, po případě simultánnímu účelu sloužící zvonek nemohl přijati

1. ani protestantský starosta v P., i kdyby věnování jeho katoličkou se svým náboženským stanoviskem byl dovedl sloučiti — co by arci jeho náboženské přesvědčení stávklo do zvláštního světla — an nemůže (jako vůbec žádný laik nebo světský úřad) o věcech náboženských a proto ani o záležitostech katolického kultu se týkajících, toho nejmenšího rozhodovati, nemaje k tomu jako laik a nejsa ani členem Církvě nižádné pravomoci,

2. ani katolický duchovní správce, co jest dle katolických zásad a dle hořejších vývodů samozřejmo. Přijal-li však, jakž dokázáno, katolický farář Zdenkou k naznačenému účelu věnovaný zvonek, jest to patrným důkazem

aa) že byl — jak tomu všechny shora vylíčené okolnosti, za kterých byl zvonek hřbitovu v P. věnován, zřejmě nasvědčují — o jeho výlučném určení k účelu katolickému, důsledně by se jím pouze o pohřbech katolických zvonilo, naprosto přesvědčen, jinak bylo povinností katolického faráře (když by t. řečený zvonek dle úmyslu Zdenky měl skutečně býti polykonfessním, po případě simultánním), Zdenku jako i protestantského starostu města na tuto nepřístojnost vážně upozorniti, po případě věnování zvonku rozhodně zamítnouti, co se ale nestalo. Důkaz to, k jiným momentům nehledě, že o výlučném katolickém účelu zvonku nebylo nižádné pochybnosti

1. ani se strany věnovatelky, jejíž individualita polykonfessní a simultánní užívání zvonku, jak vyloženo, vůbec vylučuje,

2. ani se strany katolického faráře, u něhož mohou, jakž patrně, jedině církevní normy v příčině věnování a užívání zvonů rozhodovati.

Že má se dle úmyslu Zdenky věnovaného zvonku pouze o pohřbech katolíků užívati, plyne nade vší pochybnost i z té důležité okolnosti,

bb) že byl zvonek na žádost buď příslušného faráře, dávkyně neb obecního úřadu v P. s povolením církevního diecesního úřadu dle katolického obřadu slavně posvěcen, ježto Církev — světic zvony jednak k ohlašování jednak k doprovázení úkonů liturgických a k zvýšení jejich důstojnosti a tím i účinků v srdcích věřících — světic je patrně **pouze a výlučně** pro nábo-

porovala. Srovn. allokuci papeže Pia IX. ze dne 22. černa 1868 o rakouských proticírkevních zákonech v konsist. kurrendách královéhrad. z téhož roku, str. 107 a n.

ženské úkony katolické, ⁵⁾ tak že mají zvony takové ráz eminentně katolický.

Zvonů k náboženským úkonům jinověrců, zvonů polykonfessních a simultanních církevní, jakž zamozřejmo a samou povahou věci odůvodněno, naprosto nesvětí a světití nemůže, ⁶⁾ nechce-li zraditi své vlastní liturgicko-právní zásady ⁷⁾ a jednati proti vlastnímu přesvědčení, jakkoli žehná nezávadné předměty profánní, účelům tak též **pouze profánním** sloužící, jako na př. mosty, železné dráhy, továrny, polní semena a pod., aniž by tímto úkonem dotyčným předmětům vtisknut byl ráz církevní a náboženský, kterýžto **podstatný** rozdíl církevního svěcení různých předmětů k různému rovněž účelu: **náboženskému** nebo **pouze světskému** ve svrchu uvedeném rozhodnutí úplně se přehlíží, ač padá, jak z řečeného plyne, v této otázce nemálo na váhu.

Z té příčiny dlužno se tázati, dle kterého zákona mají jinověrci domnělé právo žádati, nebo docela jak obecnímu úřadu v P. se uzdálo, naříditi, aby se o jejich náboženských úkonech, po případě pohřbech — při nichž nemá Církev, řídíc se zásadou: »Quibus non communicavimus viventibus, mortuis communicare

⁵⁾ Užívá-li se svčených zvonů i jindy, jako na př. k rychlému upozornění, že vznikl někde požár, že blíží se povodeň atd., jest to pouze v ý i m k a.

⁶⁾ Podobně nemůže Církev světití bezkonfessní obecní hřbitovy — vymoženost to »nové doby« a »moderního práva« — ježto nemůže svým posvátným, významu plným obřadem, jehož veškeren obsah předpokládá, že budou na novém hřbitově pochováni pravověrní, v Pánu zesnulí křesťané, očekávající zde slavného vzkříšení, zasvěcovati pohřební místa, kde mohou dle proticírkevních zákonů pohřbeni býti vedle katolíků jinověrci a sektáři všeho druhu, apostaté, židé atd. Svěcení takové bylo by zapřením katolických zásad, pohoršením všech pravých a uvědomělých katolíků a utvrzením nejen jinověrců, ale i všech tajných i zřejmých nevěrců a odpůrců Církvě v jejich bludu a smýšlení! Z té také příčiny, o jiných lépe jest pomlčeti, hledí se svěcení takových hřbitovů pod rozličnými úskočnými a podlými záminkami vynutiti neb vylouditi, jež jsou věrným obrazem smýšlení těch, kdo těchto úskoků a lichých záminek, záštím proti Církvě a její orgánům jen jen planouce, užívají, propukajíce — ze samé vděčnosti a jakoby za odměnu — v posupný výsměch spojený s největším pohrdáním, jestliže dali se rozhodující faktori těmito úskoky, jež bývají nejednou dobře promyšleny a zosnovány, ve své neprozíravosti nebo nemístné povolnosti (někdy i z jiných nechvalných příčin) oklamati nebo pohnouti, že svolili »ku přání« žadatelů k posvěcení hřbitova — bezkonfessního. Ještě lépe mají se věci, podporují-li takové žádosti příslušní orgánové sami, »aby prý lid — tot' jejich pozoruhodný a jejich katolicko-právní přesvědčení prazvláště označující důvod — nesvěceným hřbitovům si nezvykl«, ač jich není tajno, že obecním nákladem zřízený hřbitov není a nebude římsko-katolický, ježto liberální obecní zástupitelstvo chce míti hřbitov pouze obecní a ne katolický, a proto nezbytnou podmínku svěcení, knihovni totiž vlozku, že je hřbitov katolický, naprosto odepře. A jakého jména zasluhuje jednání těch, kteří přes to přese všecko v žádosti za svěcení, tedy v listině úřední, odvažují se, řekněme jen — tvrditi, že je hřbitov — — katolický, posoudí čtenář sám! — Ostatně srovn. naše pojednání: »O příčinách bezkonfessnosti obecních hřbitovů«, v tomto časopise uveřejněné, roč. V.

⁷⁾ Srovn. Cap. 12. X. (III. 28.)

non possumus« (S. Leo M.), žádného účastenství, ano, které její zákonník přímo zakazuje⁸⁾ — zvony katolickými zvonilo, jež byly nákladem katolíků pořízeny a od Církve k náboženským úkonům výhradně katolickým posvěceny. V ohledu tom jest pozoruhodné a závažné rozhodnutí posvátné kongregace sněmu Tridentského ze dne 14. července 1594, jež zní: »Non videntur posse benedici solemni ritu campanae, quae solum deserviunt, profanis usibus; nam, ut ex ipsa benedictione colligi potest, campanae benedicuntur in usum **tantum ecclesiasticum**, ut caetera vasa sacra, et ideo inunguntur variisque caeremonis consecrantur fere ad eum modum, quo consecrantur altaria.«⁹⁾ Cfr. decis. d. 23. Jun. 1853 n. 5189, 9. Maji 1857 n. 5232.

IV. Náhled, že by se účel Zdenkou darovaného zvonku byl vždy tak pojímal, aby zvonek byl simultanním, po případě polykonfessním, poráží mimo svrchu nastíněné důvody výše zmíněný protest farního a diecesního úřadu proti užití zvonku o pohřbu od Církve odpadlého katolíka, kterému úřadu nemůže se zajisté tak snadno upřítí znalost věci v této čistě církevní záležitosti. Toho důkazem je i samo v pozdější teprv době (1882) od obecního úřadu v P. vydané — vůli Zdenky o užívání zvonku v podstatě měnící — usnesení,

1. by se ním o **každém** pohřbu zvonilo, kteréžto extensivní usnesení mění libovolně vůli dárkyně zvonku a jí činí násilí, aniž by se

2. bral zřetel k **náboženskému vyznání zemřelého**, kterýžto zcela libovolný přídavek obecního, k úplné náboženské paritě se přiznávajícího úřadu, třeba naprosto zavrhnutí, ježto se ním zřejmě a bez ostychu proklamuje **bezkonfessní ráz** katoličkou k účelům náboženským věnovaného zvonku, co ustanovení Zdenky ještě více, než bod předešlý odporuje a vůli její ještě větší a přímo neslýchané násilí činí, kterou třeba ve všem přesně a dle skutečného úmyslu dárkyně, a nikoliv dle libovolných choutek pro náboženskou rovnost horujícího obecního úřadu v P. vykládati.

Připomenutí konečně, že proti názoru o simultanním užívání zvonku, nikdy žádná strana ničeho nenamítala, vyvrací prostě okolnost,

⁸⁾ Srovn.: Ferraris, Biblioth. can. pod záhlavím: Haereticus — Dekretální právo: Tit. »De haereticis«; — konstit. »Apost. Sedis« (1869) pod záhlavím: »Excom. latae sententiae nemini reservatae« num. 1.

⁹⁾ Dojemný obřad svěcení zvonů viz v pontifikálu římském. Účel od Církve posvěcených zvonů vyjadřuje se obyčejně tímto veršem:

»Laudo Deum verum, plebem voco, congreo clerum;
Defunctos ploro, pestem fugo, festa decoro.«

Srovn. k tomu naše pojednání: »Smí-li se užívati katolických zvonů o pohřbech nekatolíků«, jež bylo svého času v časopise: »Pastýř Duchovní« uveřejněno a tato věc jak sluší objasněna. Viz též: Archiv für kathol. Kirchenrecht, Bd. 32. pag. 445 ff.

a) že toho dříve, kdy bylo náboženství katolické v náležitě úctě a lidé dle jeho zásad se svědomitě řídili, nebylo vůbec třeba:

aa) Poněvadž dřívější orgánové obecního úřadu v P., kteří hlásili se k zásadám křesťanským, nemohli již dle zásad zdravého rozumu o pravém úmyslu dárkyně zvonku: že má sloužiti k náboženským úkonům pouze katolickým — ani okamžik býti v pochybnosti ¹⁰⁾ a každá proti tomu námitka, (i kdyby se ji někdo tehdy byl odvážil), byla již předem nemožnou a vyvolala všeobecný odpor,

bb) poněvadž za dřívějších konservativních dob, kdy míti a žíti dle náboženství nebylo ještě »tmářstvím« ani »zpátečnictvím«, nemohlo obecnímu úřadu za daných okolností ani napadnouti, (jako vůbec i nyní nikomu, kdo si zachoval jen špetku náboženství a jasnou soudnost), že by mohla neb chtěla zbožná katolička zříditi pro katolickou kapli v katolické osadě zvoněk akatolický a simultánní a tím samým bezkonfessní,

cc) poněvadž nemohl se toho řečený obecní úřad posléze ani odvážiti věda, že je farnost v P. vezkrz katolická a tudíž katolickou dárkyní zvonku a priori vyloučeno, by se ním i o pohřbech jinověrců zvonilo, an se tito, co padá v této příčině rozhodně na váhu, před inaugurování poly — a bezkonfessní éry na katolických hřbitovech, jak známo, vůbec nepochovávali. ¹¹⁾

b) Názor o věnování zvonku k simultánnímu užívání vyvrací též, jak bylo již svrchu podotknuto, odůvodněný protest farního úřadu v P. proti zvonění jím o pohřbu jinověrce, kterým hájil jen obecním úřadem hrubě porušené právo své katolické osady a tím i právo dárkyně zvonku, by se ho dle její vůle a nikoliv dle vůle obecních orgánů užívalo.

¹⁰⁾ O katolickém farním úřadě v P. se to samo sebou rozumí.

¹¹⁾ To je »vymožeností« nové doby, jež pro samý pokrok, samou volnost a rovnost, pro samou svobodomyšlnost a emancipaci dospěla již tak daleko, že nečiní mezi náboženským vyznáním — jestliže k zastření svých úmyslů a svého smýšlení vůbec o náboženství (ovšem s patrnou kyselostí a špatně zatajovanou nenávistí proti náboženství katolickému) ještě mluví — žádného již rozdílu, co se patrně rovná (byť toho velebitelé poly- a bezkonfessní éry sebe více popírali) úplnému náboženskému indifferentismu a nihilismu. Kdo tak smýšlí — a obecní úřad v P. nebo aspoň jednotliví jeho orgánové, zdají se svým »všeobecně lidským a přehumanním« usnesením nemálo to potvrzovati, u toho nemůže náboženství vůbec míti žádné ceny, což je úplně jak theoretický tak praktický atheismus. Vždy naplňovati se budou slova slavného Raumera: »Wer damit anfängt, alle Religion für gleich gut zu halten, der hört damit auf, alle Religion für gleich schlecht zu halten.« O takovém pokroku se všemi jeho důsledky pravil již slavný německý učenec Görres: »Er ist darnach angethan, die Welt in eine Räuberhöhle umzuwandeln und die Menschheit moralisch und physisch zu ruiniren!« A dávno před ním proslovil již sv. Augustin památná slova: »Quid sunt civitates (status) sine religione, nisi magnae consociationes latronum!« De Civ. Dei lib. IV. cap. 4.

V. Z okolnosti, na kterou klade se v rozhodnutí nemalá váha, že spravuje hřbitov v P. sama obec a že jí tudíž přísluší o záležitosti hřbitovní se starati, nikterak neplyne, že by obec byla oprávněna, o užívání zvonku při **náboženských úkonech** své-mocně rozhodovati a nad to, aby se ho i o pohřbech jinověrců — proti vůli dárkyně a k tomu v základě libovolně změněného její ustanovení¹²⁾ užívalo, prostě — dekretovati. Neboť:

a) Dle zákona ze dne 30. dubna 1870, č. 68 § 3., spadá správa hřbitovů obecních do oboru působnosti obcí potud, pokud jde o **zřizování hřbitovů a veřejné zdravotnictví, ne pak, jde-li o záležitosti církevní a nábožensko-liturgické**, jichž řízení pouze Církvi a její orgánům náleží. Důsledně

b) není obecní úřad v P. oprávněn, v záležitosti pohřební, pokud se týče stránky nábožensko-liturgické, jakýmkoli způsobem zasahovati, ježto má Církev nejen dle svých norem, ale i dle světského zákona (čl. XV. zákl. zákonů) úplné a výlučné právo, své záležitosti řídit a spravovati. Z toho následuje,

c) že obecnímu úřadu v P. naprosto nepřísluší ustanoviti, zdaž a kdy by se mělo o pohřbu vůbec, a o pohřbu katolíků zvláště, zvonkem od Zdenky darovaným zvoniti, an nejsou — jak zkušenost bohužel dosvědčuje — vyloučeny případy, že se ani o pohřbu katolíků dle ustanovení církevních norem mnohdy zvoniti vůbec nesmí, jako na př. o pohřbech přičetných sebevrahů a vůbec všech osob, které jsou samým zákonem církevního pohřbu zbaveny.

Tím zajisté není právo obce P. v spravování tamního hřbitova v ničem zkráceno, neboť sahati za meze oprávněnosti, zákonem samým vyměřené, není vykonávání práva, nýbrž — libovůlí a bezprávím.

Na konci těchto vývodů budiž ještě připomenuto, že následkem prohlášení Zdenkou darovaného zvonku za zvonek **polykonnovní a simultanní** vzniknou pro příslušnou duchovní správu, jestliže se stav věci nezmění, nemalé nesnáze nejen co se týče zavěšení zvonku na věži budoucí katolické kaple v P., nýbrž i co se tkne otázky, smí-li se onoho zvonku následkem prohlášení ho za polykonnovní a simultanní o katolických pohřbech, jichž vedení a řízení náleží výlučně do kompetence duchovního správce, vůbec užívati¹³⁾. V obou případech bude třeba katolické zájmy jak sluší

¹²⁾ Srovn., co bylo o tom svrchu připomenuto.

¹³⁾ Z té příčiny rozhoduje pouze duchovní správce o tom, zdali může se »přání, aby se o pohřbu zvonilo«, vyhověti. Libovolné a nezákonné »usnesení« obecního úřadu, »že má se o každém pohřbu zvoniti« — čím bylo původní ustanovení dárkyně zvonku, jak opětně připomenuto, porušeno a pouhá fakultativní její »koncese«: »kdo by si toho přál«, v naprostou »povinnost«, neb aspoň v »passivní trpění«, že má se vždy zvoniti, násilně zaměněna — není pro faráře ani dle církevního, ani dle světského zákona (čl. XV. zákl. zákonů) závazným.

hájití a proto nechat neopomene duchovní správa tuto důležitou záležitost svému diecesnímu úřadu v čas a před eventuálním vysvěcením kaple oznámiti a za jeho intervenci a vhodná opatření žádati.

Vystihli jsme v této stati stanovisko, z něhož jest kanonistovi podobné případy, jako je uvedený, posuzovati, a naznačili spadající sem neochvějně zásady církevního práva poněkud obšírněji, by měli duchovní správci v podobných zadrhlých otázkách žádoucího rozhledu a mohli v daném případě účinně své právo hájití. —

Není povinností faráře postarati se v nepřítomnosti lékaře o vykonání císařského řezu nelékařem, aby živé dítě z mrtvé matky mohlo býti v čas vyňato a pokřtěno.

Podává Dr. Josef Mrštík, professor bohosloví v Hradci Králové.

Farář jisté diecése dle předpisu rituálu římského (*Si mater praegnans mortua fuerit, foetus quamprimum caute extrahatur, ac si vivus fuerit, baptizetur*) i na prosby těžce nemocné těhotné ženy postaral se po zjištění její smrti o to, by dítě císařským řezem bylo z lůna mateřského vyňato. Poněvadž lékař nebyl po ruce a otálení bylo nebezpečno, vykonala operaci se šťastným výsledkem jiná způsobilá osoba. Dítě mužského pohlaví, vyňaté z lůna mateřského, bylo živo a ihned pokřtěno. Než farář byl pro tuto věc obžalován a ač soud jej neodsoudil, byl později od vlády přece potrestán a to odnětím ročního služného.

V příčině té byl biskupem té diecése podán dotaz na posv. kongregaci S. Officii či S. R. et. U. Inquisitionis obsahující dva body:

1. Jednal-li farář správně, postarav se o (svrchu dotčeno) operaci při nedostatku lékaře skrze jinou způsobilou osobu, když smrt matky byla sice jista, avšak nikoli legálně zjištěna?

2. Zdali povinen jest farář neb jiný kněz za uvedených okolností postarati se o provedení (císařského) řezu i tehdáž, kdyby jistě stihnouti jej měl trest zastavení ročního služného?

Na dotaz ten odpověděla posvátná kongregace S. Officii 13. prosince 1899: Detur decretum S. Officii diei 15. Februarii 1780 ad vicarium Apostolicum Sutchuen.

V případě sučuenském (v Číně) jednalo se o záležitost následující: Ač rubrika rituálu římského stanoví, že po smrti těhotné matky dítě má býti opatrně z lůna matčina vyňato, tedy přece nařízení to v Číně ani zachováváno, ani prohlášeno nebylo a sice z té příčiny, že Číňané proti operaci takové mají největší odpor pro úplnou neznalost a nezkušenost v umění anatomickém,

takže, kdyby se na operace takové naléhalo, vydána by byla Církev těžkým pomluvám ano i pronásledování a zvláště ti, kteří by se k vykonání takové operace odvážili, byli by ve vážném nebezpečí života, kdyby se o tom domorodí pohané dověděli, což by velice snadno státi se mohlo. Byl tedy vznesen na posvátnou kongregaci dotaz, zda důvody uvedené mohou nedbání příkazu rituálu a mlčení v příčině té omluviti?

Odpověď dána byla následující:

Ač třeba opatrně a obezřetně si počínati, bychom, když několik málo osob získati chceme, mnohých neztratili, přece nutno jest, by známost o řezu v rituálu předepsaném se rozšířila, aby se nezdálo, že zapomínáme těch, kteří hojnější lásky potřebují. Bude tudíž povinností missionářů pozvolna a v příhodný čas připomínati Sučuenským smutný osud dítek, které v lůně mateřském zahynouti musí, jimž pomáhati, pokud síly lidské stačí, žádá křesťanská láska i péče církevní. Aniž mají Sučuensťi a vůbec věřící považovati za něco nešlechtného, provésti řez na matkách mrtvých, když i bok Páně pro naši spásu byl otevřen. Naopak rozumu i lásce odporuje, aby, k vůli zachování tělesné neporušenosti matky a stydlivosti, živé dítě odsouzeno bylo ku věčné smrti. Zajisté není to ani počestnost, ani ctnost, odkud takové zlo plyne. Než, ačkoliv o tom vědomost má býti dána a přesvědčení o tom nabýti se má, že dítě z mrtvé matky těhotné pomocí řezu má býti vyňato, tedy přece varuje před tím a zrazuje od toho Jeho Svatost, aby missionáři v jednotlivých případech do toho se vměšovali a snad řez nařizovali a ještě méně, by snad sami jej vykonali.

Dostí zajisté missionáři učiní, když o řezu známost rozšíří a když pečovati budou o to, aby ti laikové, kteří chirurgií se věnují, způsobu vykonání řezu se přiučili a kdyby nějaký takový případ se stal a potřeba řezu se ukázala, by vykonání řezu ponechali jich uvážení i zodpovědnosti. Usnesení toto schválil pak Svatý Otec 15. prosince 1899.

Jest tedy vidno:

1. Že nejednal farář v N. správně, postarav se o svrchu dotčenou operaci při nedostatku lékaře skrze jinou způsobilou osobu, když smrt matky byla sice jista, avšak nikoli legálně zjištěna.

2. Není povinen farář neb jiný kněz za uvedených okolností postarati se o provedení (císařského) řezu i tehdaž, kdyby jistě stihnouti jej měl trest zastavení ročního služného.

D r o b n o s t i.

Zarakvení mrtvoly.

Podává Vlastimil Hálek, farář v Liboci.

Podstatným momentem při pohřbu jest chvíle, kdy se tělo zemřelého, jenž spočívá v rakvi, víkem úplně uzavře. Okamžik ten se stanoviska psychologického též jest tklivým pro přítomné účastníky z kruhu přátel, známých i ostatních věřících osady, kteří se pohřbu účastňují, neboť v té době možno jim naposledy pohlédnouti ve tvář zemřelého a s jeho tělesnou schránkou se rozloučiti. Než důležitým jest pro pohřební řád, kdy se toto uzavření rakve vzhledem k exsequiím má státi. Na různých místech jest rozličný zvyk. Někde uzavře se rakev, když se vykonalo rozloučení se zemřelým dříve, než se účastníci pohřbu sejdou; jinde u příchodu jich. Na jiných místech připravena již uzavřená rakev na marách ve dvoře neb síni domu zemřelého, a vše čeká, až přijde duchovní, aby předsevzal posvátný výkon, nebo vystavena jest ve chrámě na katafalku. Na osadách v jihozápadním okolí Prahy a i jinde udržuje se houževnatě zvyk, že mrtvoly v otevřené rakvi se ponechávají až do příchodu veškerých účastníků pohřbu ano i kněze, a ani pak nechťívají jich domácí, neb zřízení pohřebního ústavu k výslovné žádosti přibuzenstva uzavřítí, nýbrž ponechávají uzavření až po obřadech. Mrtvola v rakvi tu bývá vystavena v pokoji neb světnici často těsné a nízké. Tato bývá přeplněna lidmi s dětmi až u samé rakve stojícími. Spolu pak následkem přeplnění panuje v místnosti té nesnesitelné párami přesycené vedro. A to se děje často i při zemřelých nakažlivými nemocemi. Všeckna domluva rozumnějších bývá marna.

Častokráte nastal již rozklad mrtvoly, zvláště v letě, takže zápach naplňuje celou místnost; jindy mouchy poletující s mrtvoly na zapocené cestou i teplou atmosférou světnice účastníky pohřbu hrozí nebezpečím štípnutí, jež může způsobiti otravu krve. Největší pak jest pro duchovního, jenž stojí u samé mrtvoly, a jest nucen často po drahnou dobu přednesu zpěvů pohřebních a modliteb setrvávati v bezprostřední blízkosti u nohou rakve a dýchat zápach, jenž vzniká dosti zhusta z rozkladu mrtvoly.

Uvážli-li se toto ponechávání odkrytých mrtvol až přese všechny obřady, zajisté uzná každý, že to čelí proti veřejnému zdravotnictví, k němuž nutno ohled bráti i při pohřbech. Obrátiti tedy jest nám pozornost k tomuto zjevu po stránce církevní i po stránce zdravotní, kdy dlužno předsevzítí zarakvení mrtvoly.

Duchu církevnímu ovšem odpovídá vystavení mrtvoly větším k pohledu, jakož shledáváme v »Pastýřském bohosloví« dra. A. Skočdopole, II. strana 752.: »Veřejné vystavování mrtvol se světly vůkol netoliko se neprotiví duchu křesťanskému, ale dobře

s ním souhlasí; pohled na mrtvoly budí vážné a spasitelné myšlenky, dělá mocný dojem obzvláště na lidi světské a rozmařilé.« Ovšem že se rozumí toto vystavení mrtvoly praestatis praestandis vzhledem k poměrům místa, osob a zdraví. Nicméně že uzavření jich v rakvi se má státi před příchodem kněze a sboru zpěváků vysvítá z dalšího v témž spise (II. strana 757.): »Přijda kněz . . . pokropuje rakev třikráte.« Pokud se týče Rituale Romanum, není v »Ordo exsequiarum« o době uzavření rakve výslovné zmínky, nýbrž stojí tam pouze: »Constituto tempore, quo corpus ad ecclesiam deferendum est, convocetur clerus et alii, qui funeri interesse debent.« (strana 138.) A dále: »Parochus, antequam cadaver efferatur, illud aspergit aqua benedicta, mox dicit antiphonam Si iniquitates cum psalmo de profundis.« (Str. 138.) Vůbec pak užívá se tu vzhledem k obřadům záměnou slov »corpus«, »feretrum« a »cadaver«.

Slova »corpus« a »cadaver« však nutno zde vzíti synekdochicky, t. j. soupojemně jako část a celek, pars pro toto, tedy vlastně »mrtvola v rakvi uzavřená«. Lid na některých místech touží, aby obřady nad mrtvolou v otevřené rakvi byly vykonány jen z té příčiny mylné, jakoby více zemřelému prospěly, a ne z důvodu svrchu uvedeného náhledu Církve, aby totiž pohled na mrtvolu budil u věřících spasitelné myšlenky. Tu ovšem pastorálně mu vyložiti dlužno, že pohřeb jest vyjádřením velikého učení Církve o smrti a věčnosti, že jest přímluvou a obětí za duši zemřelého s počtou pro tělo, jež bylo sídlem nesmrtelné duše a nad to schránkou Ducha Sv.

Pokud se týče zdravotní stránky, nařízeno jest výnosem vládním, daným ve Vídni 23. července 1798 a 11. března 1806, rakev před příchodem kněze uzavřiti. Katolicky smýšlející lékař dr. Matěj Macher ve své »Pastoral Heilkunde« (Leipzig 1838) věnované arcibiskupu Janu Pyrkerovi z Felső Gör na str. 231 pojednává o pohřbu katolíka, dí výslovně: »Auch ist der bei den Protestanten übliche Gebrauch, die Leichen vor ihrer Beerdigung in offenen Särgen einzusegen, nicht zuzulassen«. Politické úřady v případech, kdy nechtěli lidé uposlechnouti duchovního, aby v pravý čas uzavřeli rakev, poukázali jej, když si stěžoval na čl. 15. stát. zák. zák. ze dne 21. prosince, 1867, dle kterého jest církevní pohřeb vnitřní záležitostí církevní, kterou řiditi, jak za dobré uzná, má právo přednosta konfesse. Tedy i ve příčině uzavření rakve v pravý čas jest oprávněn projeviti vůli, a když by uposlechnuto nebylo, učiniti oznámení politickému úřadu. Možno se i dále dovolávati pomoci obcí, jimž »v přenesené působnosti přísluší přihlížeti k tomu, aby se zachovávala nařízení a předpisy o pohřbech, pokud se týká policie zdravotní«. (Výklad zák. obecního od Fr. Schwarze str. 257.)

Speciální vynesení v této příčině o zarakvování mrtvol učinilo c. k. okr. hejtmanství Smíchovské ve svém »Úředním listě« č. 12. ke všem obecním úřadům svého obvodu pod č. 73.508 ai 1899, jak následuje: »Zvyk, že mrtvoly nechávají se v rakvích

otevřené až do příchodu kněží k vykropení a též do příchodu veškerých účastníků pohřbu, a že ani pak nechťvají je domácí uzavřítí až po veškerých obřadech, počíná, jak ze stížnosti sem podané vidno jest, v posledních letech v zdejším obvodu vznikati. To se stává ve světnicích často velmi těsných, kteréž bývají přeplněny lidmi stojícími až u samé rakve, zvláště dětmi, spolu pak panuje tu nesnesitelné vedro. Bývá to pak i při zemřelých infekčními nemocemi, při čemž bývají i školní dívky. Jest povinností pánů starostů obce, případně jich zdravotnických orgánů, aby dle okolností každého jednotlivého případu nařídili, čeho třeba, aby podobné nepřístojnosti, jichž z ohledů veřejného zdravotnictví nelze trpěti, se neopakovaly . . . C. k. okr. hejtmanství připomíná, že by neuposlechnutí tohoto nařízení, jakož i opomenutí povinného dohledu se strany povolanych k tomu orgánů případně stíháno býti musilo.*

Pastorálně se zamlouvá, osadu přležitostně o tom poučiti, že vedle piety, kterou máme k tělům zemřelých, třeba přece jen v pravý čas vzhledem k živým pamatovati na rozumné opatření mrtvolvy: že čtvrt hodiny dříve uzavření rakve před pohřbem již nic nezmění na bolestné ztrátě zemřelého, s jehož tělesnou schránkou přece jen nutno jednou se rozloučiti, ale že dle zásad katolických dlužno více duchovními skutky pamatovati na jeho — duši.

· O kříži oltářním.

S. R. C. auctoritatem nobis tribuit memoriam parochorum aliorumque Ecclesiarum rectorum excitandi, ad cogitationem Crucis altaris. Aliquod enim ea super re ineptum facinus irrepere coepit in Dei templis, neque Urbis exceptis, cum sacrificium Crucis iteratur, ut videlicet vix paullulum Crucis (eiusmodi nobis exprimendi rationem lectores condonent) super altari habeant tempore Missae, quod legi omnino opponitur, et tolerari non potest.

Sane: Rubrica Missalis exigit (Tit. XX.), ut super altare collocetur Crux in Medio: profecto ut a sacrificante circumstantique populo videatur.

Quam Caeremoniale Episcoporum declarans, iubet, ut Crux ipsa tota candelabris superemineat cum imagine sanctissimi Crucifixi (Lib. I., Cap. XII., num. 11).

Maiori quoque perspicuitate sacrorum Rituum Tribunal rem exponens edicit: (16. Iun. 1663, n. 1270 ad 1.) Parva Crux, esto cum imagine Crucifixi, non est sufficiens, sed poni debet alia Crux in medio candelabrorum. Neque id satis habuit, sed graviori quoque ratione alias respondit, statuens: Reprobandum abusum collocandi parvam crucem vix visibilem, vel supra tabernaculum vel supra aliquam minorem tabulam sitam in medio altaris, loco Crucis collocandae inter candelabra, ut Rubrica praescribit; et ubi invaluit, Ordinarius loci provideat iuris et facti remediis.

Quod si ob aliquam causam accidentaliter removenda sit Crux sita inter candelabra, alia tempore sacrificii apte apponatur inferius, sed visibilis tam Celebranti quam populo (17. Sept. 1822, n. 2621 ad 7). Atque animadvertas oportet, Decretum supra relatum a Pio Pp. VII esse approbatum, qui illud expediri et publici iuris fieri mandavit, locorum Ordinariis stricte praecipiens, ut omnimodam illius observantiam urgeant.

S. R. Cong.ni inhaerens Summus quoque Pontifex Benedictus XIV., in Constitutione Accepimus d. 16. Jul. 1746, quam ius constituere latet neminem, ita universis Ecclesiae Episcopis affatur: »Vobis praecipimus, ut nullo pacto patiamini (neque in Ecclesiis Regularium) rem divinam fieri . . . nisi Crucifixus inter candelabra ita promineat, ut Sacerdos celebrans ac populus sacrificio assistens eundem Crucifixum facile et commode intueri possint: quod evenire nequit, si exigua solum Crux minori tabulae defixa fidelibus exhibeatur.«

Negotium ergo istud non exigui, sed gravis momenti est, ut eo pervenerint nonnulli Episcopi, quod determinare mensuram praefatae Crucis necessarium iudicaverint (V. Ephem. an. 1891, pag. 779). Hinc iure merito cl. Foppianus concludit: »Cum itaque res sit tanti momenti et sub gravi praecepto posita, Crux cum imagine Crucifixi in medio altaris collocanda est omnino palam, visibilis ac talis magnitudinis, ut subito in conspectu veniat Celebrantis et populi (Enchirid. pro Sacerdot. pars I. Tit XX., n. 2).«

Equidem mos invaluit, ut minores pictae tabulae super altari collocentur, pro iisque praeceptum Crucis praealtae in medio candelabrorum parvipendatur; at devotio non debet se legis observantiae substituere.

Illa vere devotio est, quae ad legum observantiam ducit; quae vero legem impedit, falsa est et reprobanda.

Itaque nomine et auctoritate S. R. Cong.nis ad huius observantiam legis enixe adhortamur omnes, quorum interest, illorumque conscientiam gravari, si id neglexerint, liceat nobis in eorundem mentem redigere.

Ephem. litergicae.

Listárna redakce.

Dp. V. Ol. v R.: Díky za přispěvek. Na katech. kázání se těšíme.

Listy homiletické.

Neděle IX. po Sv. Duchu.

O slzách.

»Když se přiblížil Pán Ježíš k Jerusalému,
vida město, plakal nad ním.«

Luk. 19, 41.

Kratičké jest to slovíčko: Plakal! Ale mnoho jest v něm obsaženo, uvážíme-li: Kdo plakal? Mnoho, rozjímáme-li: Kdy plakal? Mnoho, zkoumáme-li: Proč plakal?

Ach, moji Nejmilejší! kdo tehdy byl Ten, jenž plakal? Známe Jej všichni. Byl to vtělený Syn Boží, Bůh a člověk, Kristus Ježíš! Ten rmoutil se, vzdychal, slzel. A kdy slzel? Za jakých okolností? Právě tehdy, když hluk radosti okolo Jerusaléma se rozléhal. Za radostného pokřiku »Hosanna« prýštily se slzy Kristovy. Mezi rozveselenými zástupy, jež zelenými ratolestmi cestu Jemu krásily, plakal. Ó slzy, plny vznešeného tajemství! — Jako bych je viděl! Všecko plesá, ale Pán tvář plačící utírá. A proč? — — proč jsi nechtěl pláče Svého zatajiti, Pane? Proč slzel jsi veřejně?

Nedotazuj se duše má! Vždyť víš, že Pán tvůj plakal z lásky. Plakal, vida, Jerusalém že jedenkrát vyvrácen bude! Plakal, že Jej obyvatelé města toho za Messíáše a Spasitele uznati nechtějí! Plakal, že v zmar uvedou krev Jeho pro ně vylitou! Plakal nad záhubou zatvrzelých duší! Plakal, dokládám s moudrým Origenem, aby nás plakati naučil, aby i naše slzy Svým příkladem posvětil.

Protož není to žádnou hanbou plakati, když Sám nejvyšší kněz, prostředník mezi Bohem a lidmi slzy vyléval; naopak slzy slouží srdci lidskému ke cti, jsou-li jen upřímný!

Ba ovšem, Bůh nám poskytl v slzách vzácný dar; kolik útěchy a pokoje ucházelo by člověku, kdyby Bůh nebyl propůjčil slz očím jeho!

Slzami lze člověku do srdce hleděti; slzy mohou mu býti ku blahu, ale také k záhubě. — Protož při té příležitosti, že dnes sv. evangelium nám na oči staví slzy Spasitelovy, hodlám promluvit o slzách v lidském životě; jsou pak mnohé druhy slz dle okolností, jež je zaviniily. Jelikož tento předmět jest velice rozsáhlý, obmezím se dnes pouze na slzy

- I. bolesti,
- II. zármutku,
- III. útrpnosti.

Pojednání.

I.

Naše země od pádu Adamova vším právem nazývá se údolím slzavým Ž. 83, a první hlas, s nímž člověk přichází na svět, jest hlas plačtivý a oči novorozeňátka naplněny jsou slzami; a oči ty naplní se později častěji slzami, kdykoliv nějaké bolesti člověka sužují. Jsou pak to zvláště nemoci, které svými útrapami nám mnohdy slzy vynucují. Kdo by byl sám slz bolesti již někdy nevyronil? Takovéto slzy jsou dovoleny, neboť ulehčují člověku; ale stávají se zbytečnými, okolí obtížnými, tekou-li příliš často a jsou-li doprovázeny nemírným bédováním.

Protož, drazí v Kristul svírá-li nás nějaká bolest tělesná, hledme raději slzy své potlačiti, než jim volný tok ponechávati; mohou nám ovšem poněkud ulehčiti, ale nemoci, bolesti nám odniti nemohou. — Než, přikročme raději k slzám důležitějším a vážnějším, k slzám, kteréž vynucuje bolest duše, k slzám zármutku.

II.

Slzy nejhlubšího zármutku byly slzy proroka Jeremiáše, jež proléval — svého času — tento muž nad rozbořeným městem Jerusalémem, nad zříceninami velebného chrámu, nad smutným osudem své ujařmené, zpustošené vlasti a bídou svých bratří do zajetí vlečených. — To byly slzy v d o v y Naimské, jež potácela se za marami svého jediného syna. — To byly slzy, jež Spasitel proléval u hrobu přítele Lazara. — To byly slzy Marie, bolestné Matky Páně, pod křížem na Golgotě, na němž její nevinný syn krvácel.

Ó, takovéto slzy tekou u lidí bez čísla. Prolévá je vladař i chudás, v palácích i chatrčích. — Tu stojí dítě u rakve milého otce, drahé matky a hledá v slzách ulehčení a pokoje svému stísněnému srdci. — Tam opět naříká otec neb matka nad hrobem otevřeným, do něhož kladou jediného syna jejich, naději jejich jedinou. — Tam opět tekou slzy člověka utlačovaného, pronásledovaného, pohaněného. — Tam opět běduje hospodář, obchodník, že přišel o veškeren svůj majetek, jehož sobě dobyl namáhavým

potem tváří své. — Tam opět sedí rodiče, bědující nad nevděkem svých dětí, že nechtějí jim dopřátí na stará kolena jejich potřebné výživy a místa, kde by lopotný život svůj dokončili; naopak že ztrpčují jim dni staroby hrubostí a chladným zanedbáváním. — Jinde opět pláče řemeslník, dělník nad nouzí, v níž trčí sám i s rodinou, není chleba, není oděvu, není přístřeší! — Kdo jest mezi námi, aby nebyl již jednou proléval slz utrpení a zármutku? Zajisté, že nikdo! — Ó běžte, vy slzy utrpení; roňte se slzy zármutku; nebe samo vám dalo k tomu právo; ó padejte se smutných lící a občerstvujte bolná srdce, jako občerstvuje tichý déšť májový žíznivá pole; nebe jest vám tichým svědkem a ono shlédne milostivě a milosrdně na srdce citlivá, v nichž pramen slz nevyschl, ono nebe, jež truchlícím slíbilo útěchu!

Blaze tobě, bratře! sestro! můžeš-li při takových to slzách srdečného bolu a hlubokého zármutku klidně sáhnouti v prsa svá s otázkou: Proč pláčeš? Kdo tím vinen? a nemusíš-li na sebe zehrati, že jsi sám příčinou, sám původcem svého bolu, svých slz! Blaze tobě, máš-li právo říci: «Tyto slzy na mne ničeho nežalují!» — Ale politování jsi hoden, tekou-li tyto slzy zármutku tvou vlastní vinou, musíš-li doznati, že jest ti plakati tvé vlastní pošetilosti, tvé vlastní nepravosti, tvé vlastní nedbalosti, jimiž jsi utrpení své sám shrnul na hlavu svou. Neboť tyto slzy nejsou pak hojivým balsámem bolavému srdci tvému, nýbrž jsou nevýslovně těžkým kamenem, jenž tísní tvé svědomí a jen nerad dopouští, by vlhké oko tvé k nebi se pozdvihlo!

Jest pak tu ještě jedna, velmi důležitá otázka, která nám stavíc se do cesty odpovědi naší si vymáhá: Jsou-li mé ruce čisty, že nikdy nikomu jinému nevynutily slz útrap a zármutku? Jsem-li syn neb dcera, zdali nebyl jsem příčinou, že rodiče moji s pláčem ruce nade mnou spínali? Nežádal nikdo posud u mne s očima zarosenýma marně svého majetku zpět? Nevytryskly posud žádné slzy, jež vyrazila moje hrubost, ukrutnost? Šťastný člověk, jenž na tyto otázky může vesele zvolati: Všeho toho jsou ruce moje čisty! Neboť uvedené slzy volají do nebe na toho, kdo je zavinil, a tlačily by jednou těžce jeho svědomí; a kdyby jich nesetřel upřímným pokáním, musil by na onom světě věčně, však marně plakati, tak jak sám jiné zde na zemi k pláči doháněl. — Protož tažme se v čas svého svědomí, tažme se ho třeba denně: neprolévá-li slz zármutku některý bratr náš kdesi v koutku, postraně naší vinou? A trápí-li nás svědomí výčitkami, pak spěchejme, bychom tyto slzy setřeli napravením učiněného bezpráví, aby oko zarosené zalesklo se radostí a božský soudce k nám obrátil přívětivý obličej!

III.

Třetí druh slz jsou citlivé druhy slz útrpnosti.

Slzy útrpnosti jsou slzy našeho Spasitele, jež dle dnešního sv. evangelia proléval nad zaviněným neštěstím obyvatel jerusa-

lemských. To byly slzy oněch žen, jež následovaly Krista na Jeho křížové cestě, želce Jeho ponížení, nesmírných bolestí při vši Jeho nevině a dobrotě. O, to jsou drahé perly, zastkvívají-li se slzy upřímné útrpnosti v očích člověka!

Kdo by nevěnoval dnes celé své srdce, svou nejvšelejší lásku našemu Spasiteli, vida Ho pohnutého až k slzám nad bídou lidskou? Tyto slzy praví nám, že se nikdy marně neobrátime k Němu ve svých souženích a bídách, že u Něho nebudeme marně pomoci hledati; Jeho srdce jest plno sladkého smilování, božské soustrasti

Každý pak člověk, jenž dovede plakati upřímné slzy útrpnosti, má ducha Kristova v sobě; a kde jest duch Kristův, tam zbudovaly sobě chrám věrnost, poctivost a milosrdenství. — Naopak, je-li hoden jména člověka, neřku křesťana ten, jenž patře na bídu svého bližního, může zůstati chladný, bez pohnutí, bez citu? Nikoliv! Ten jest holá skála, do níž déšť nevniká; ten jest dům, v němž uhostila se tvrdost nemilosrdná. — Ale srdce, z něhož se prýští opravdové slzy útrpnosti, jest oltář, z něhož libá posvátná vůně k nebesům vystupuje; »takové slzy jsou zapsány v knize života!« Sir. 35, 4. Ó teče jen slzy útrpné, teče; pole, které můžete zarsiti, jest dlouhé a široké; neboť soužení a útrap jest veliké množství; mnohonásobná bída vybízi nás mocným hlasem k útrpnosti!

Ale jest otázka: stačí to již, pláče-li pouze oko plno útrpnosti? — Ó nikoliv! — Tím by bylo lidem málo poslouženo a pomoheno; tyto slzy mají podobati se dešti, jenž nejen na zem padá, ale spolu jí dává úrodnost. — Plačící Spasitel budiž nám vzorem. — On nepláče pouze nad nešťastníky, nýbrž On přičinil se všemožně, aby je odvrátil od jejich nepravé cesty a uchránil je záhuby jim hrozící; ale — oni nechtěli! Pán Ježíš spojil se slzami útrpnosti i skutky útrpnosti. — Tak, milý citlivý křesťane, tak musí i tebe slzy tvé ke skutkům činné pomoci a zachování pobádati. Viz sv. Vincence, ten neplakal pouze nad opuštěnými dětmi, on je i zaopatřoval. Sv. Jan z Boha, ten neproléval pouze slz nad ubohými neduživci, on jim i sloužil a je ošetřoval. Viz sv. Josefa Kalasanského, ten nebědoval pouze nad zanedbanou mládeží, on ji sám i vyučoval. Viz milosrdné sestry naše, viz naše Vincenciány, ti všichni nejen že slzy nad ubohým bratrem roní, oni též skutkem a to mnohdy s velikým zapřením sebe jemu pomáhají. Nemilují pouze slzami, ale i skutky. Milý příteli! Budeš-li roniti takovéto slzy útrpnosti, že z nich vykvetou i takovéto skutky lásky: pak jsou slzy tvoje před Bohem dražší nad zlato a diamanty a ponosou tobě dle zaslíbení Ježíše Krista, jenž Sám slzy nejen vyléval, však je i sušil, hojné úroky v říši věčné lásky!

* * *

Drazí v Kristu! An jsem vykládal láskám vašim o slzách, jež nám vynucují bolesti těla i duše, nehody, zklamané naděje,

jakož i bídy bližního, pozoroval jsem, že mimovolně pohnutím zvlhlo i oko vaše. Ó, kéž by toto pohnutí bylo hluboké a slza ta byla upřímná, pak by řeč má nebyla bez užitku, nýbrž přispěla by k tomu, byste v pravý čas a pravým způsobem plakali. Plačme, vzdychejme, když nás tísní vlastní nehoda, vzdychejme, plačme nad smutným osudem bližního; ale varujme se, bychom sami nebyli příčinou slz svých neb bližního; zvláště pak hledme, bychom dle sil svých stírali pomocí svou slzy s tváří soužených a utrápených. Pak naše slzy budou požeňnány a dojdeme onoho zaslíbení, kteréž dal nám Spasitel, když pravil: »Blahoslavení lkající, neboť oni potěšeni budou!« Amen.

Josef Kyselka, sídelní kaplan Vyšehradský.

Neděle X. po Sv. Duchu.

Pýcha svědčí o zaslepenosti rozumu jakož i o marnivosti vůle.

»Každý, kdo se povyšuje, bude ponížěn.«
Luk. 18, 14.

Každoročně slycháme rádi toto sv. evangelium o pyšném fariseu a pokorném publikánu, pokaždé se nám líbí, že srdce naše dojmá, a my z něho mnohé ponaučení čerpáme. Znám vám, že fariseové byli u židů považováni za lidi nejlepší, nejspravedlivější, nejzbožnější; vedlitě dle zevnějšku, na oko život nejprávnější: léhali na holé zemi, modlili se, postili se, almužnu a desátky dávali, samé to dobré skutky, které však konali pro lidskou chválu. To vše činili, co se dobrým býti zdálo, ale v srdci jejich sídlila pýcha, tam hnězdila závist i nenávisť k lidem jiným. Přichází mi to as tak jako u bezbožců nynějších, kteří pod rouškou lásky k vlasti a národu ku svým bratřím jen za svobodu horují, po ní křičí, ale při tom v srdci jináče smýšlejí: lid zavedený a zaslepený ve svá tenata a pouta jímají. Svobodu duší, kterouž nás Kristus osvobodil, ozdobu srdce nejkrásnější: víru sv., náboženství, ctnost lidu berou, a o pravý pokoj duševní, ba i o spásu ho oloupiť a připravit hledí.

Fariseové si nemálo zakládali na svých dobrých skutcích; publikáni byli u nich v opovržení, bylitě známi jako hříšníci zjevní, s nimiž lidé řádní nechťeli ani obcovati, nejméně pak fariseové nadutí.

Tací dva muži přišli do chrámu. Oba se modlili; avšak nastojte: jen publikán opovržený odešel u Boha ospravedlněn, ne pak fariseus. Kterak to a z jaké příčiny? tážete se. Příčina toho byla pýcha fariseova. I doložil Spasitel náš Sám: »Kdo se povyšuje, bude ponížěn.« — Pýcha, tento první ze 7 hlavních hříchů, budiž dnes předmětem naší úvahy, v níž ukáži,

**že pýcha svědčí o zaslepenosti rozumu, jakož i o mar-
nivě vůli.**

Pochopíme-li to dobře, doufám, že se uvarujeme této ďábel-
ské nepravosti. Poslyšte mě tudíž s pozorností!

Pojednání.

a) Pýchu viděti sice nemůžeme, ale vidíme lidi pyšné, kteří o sobě příliš mnoho myslí, sebe a svých vlastností přílišně si váží, a po přednostech nemírně baží. — Jest se potom co diviti, že se pýcha Bohu i lidem protiví, když se pyšný domnívá býti někým, kým vskutku není? — Hrdý člověk i to, čím jest, aneb co má, nepřičítá Pánu Bohu, jako dar od Něho, nýbrž jen sobě. Tím se jeví zaslepenost rozumu u lidí pyšných.

Nač bývají lidé pyšnými, čím se honosívají?

Jsou to buď dary ducha nebo statky pozemské anebo i do-
mnělá dokonalost.

Ó ubohých lidí těch!

Kdož jest na světě učeným, bohatým, dokonalým? — Jak velice zdání, domněnka klame člověka!

Kterak můžeš, člověče, tvrditi o sobě, žeš učeným? Snad mnoho víš a znáš, ale znáš všecko? — A tvé vědomosti jsou to-
liko domněnky, při nichž říkáváš: míním, myslím, domnívám se, a dle toho dosti málo neb ničeho nevíš.

A kdož může říci, že jest bohatým? Máš-li statky, věz, že nenáležejí tobě, ale Pánu Bohu, od Něhož je máš. Tys toliko správcem, hospodářem, jenž s hřivnou sobě svěřenou hospodaříš. Proto také statku svého smíš jen užívat dle vůle Boží, ne dle vůle své. — A k tomu každý dobře uvažuj, kterak jsou nestálé a pomíjející všechny poklady vezdejší. Zaslepen jest, kdokoliv na ně spoléhá.

Dnes může býti kdos boháčem, snad i vladařem, zítra už žebrákem nuzným. Krésus, král Lydie, byl nejbohatším mužem; avšak přemožen, stal se zajatcem. A když vstupoval na hranici, volal jméno mudrce Solona. Když se ho tázal král: proč jméno Solona volá, pravil: Ten mi řekl, že před smrtí nikdo není blazen. A hle, slova ta mu zjednala svobodu.

Vypíná-li se kdos s fariseem pro zbožnost, nechať nezapo-
míná, že neví, zda hněvu neb lásky hoden jest. — Toho buď každý pamětliv, žeš člověkem hříšným ano dle moudrého »Si-
racha« i pro odpuštěný hřích nebývej bez bázně. — Nebo si myslí kdos, že cos dobrého vykonal? Nezapomeňte nikdo, že před zkoumatelem srdcí a ledví naše spravedlnost domnělá neobstojí, že snad je také jen farisejská.

Cokoliv dobrého máme neb konáme, od Boha jest; člověk pyšný však to nepřipisuje Pánu Bohu, nýbrž sobě, tak sama sebe zbožňuje.

Ó, hříšný člověče, volá sv. Bonaventura, tím ďábla napo-
dobíš, chceš-li býti jako Bůh. »Bohu chceme podobni býti«, vo-

lali pyšní andělé. Hle, bratře a sestro v Kristu! od nich vzala počátek pýcha. Proto se snaží také ďábel člověka k pýše podněcovati. Hned v ráji pravil k Evě: »Nevěřte, jezte, budete jako bohové.« A Lucifer volal k pyšným andělům: »Nad Hospodina vyvýšíme stolicí svou.« Z toho sezná každý, jaká to ďábelská nepravost pýcha, jejíž původcem a králem jest sám ďábel.

Jak velice nepravost ta člověka zasleplí, patrně na pyšném Amanovi, dvořeníně krále Ahasvera. Když se ho král ptal, jak má býti ctěn, koho král ctíti chce, rychle odvětil Aman, (v domnění, že on tím jest), aby se mu dala všemožná pocta. I pravil Ahasver: jdi a učiň tu všecku poctu starci Mardocheovi, kterýžto pokorný a starý Israelita sedával před palácem královým. Ano ještě více: Aman pro Mardochea dal vystavěti šibenici. A hle, na té byl pak Aman z rozkazu krále oběšen sám.

b) První stupeň pýchy v tom spočívá, že se pyšný odvrací od svého Boha, Stvořitele, čímž se pýcha stává počátkem všech nepravostí. Jest prada, že každý hřích odvrací sice hříšníka od Stvořitele ke tvorům; zvláště pak pyšný nehledá rozkoše pravé v Bohu, ale v samém sobě, on jen k sobě se obrací. Na myslí mu tanou jeho přednosti, bohatství, síla a krása. Na ty myslí, těmi se obírá, ale na jich dárce zapomíná. Pro tyto marné věci rozpaluje se vůle jeho, i přeje si býti chváleným, obdivovaným, vznešeným.

Touto vůlí marnou vedena stává pyšná dívka neb žena před zrcadlem, aby viděla všecku parádu, ozdobu, z této marné pýchy haní, snižuje umělec umělce, pro ni opovrhne boháč chudásem. Zapomíná člověk ten na slova sv. Pavla: »Kdo se chlubí, v Pánu se chlub.«

Touto zlořečenou nepravostí, pýchou ďábelskou, dá se jediné vysvětliti vzpoura, boj nynějších nevěrců oproti všemu, co Božího, co svatého jest, ta nechť ku věcem Božím u lidu dělnického. Jakmile se někomu jen poněkud lépe vede, zapomíná na Boha, odvrací se od Něho, Jeho znáti nechce, ale jen na sebe se ohlíží a spoléhá. — Jináče se nedá vysvětliti naduté, drzé, ano nestoudné chování mnohého mladíka oproti chrámu Páně, ano i Samému Nejsvětějšímu. Nedá se vysvětliti leč přemrštěnou, ďábelskou pýchou ta zášť k matce Církvi, její učení i její sluhům, nedá se vysvětliti zanedbávání křesťanských povinností za živa i při smrti, zanedbávání služeb Božích a sv. svátostí. Lidé ti a tací jsou v moci ďábla a jím svedeni volají s Faraonem: »Neznáme Hospodina!«

Ubozí zaslepení! I vám přijde doba, jako každému člověku, v níž budete volati k Bohu a o Jeho milost a pomoc prositi; ale tehdy řekne opět Hospodin: Neznali jste mě v životě, neznám vás! Hledali jste slávy své, a ne mé, přijmete zahanbení a zavržení! Pyšní hledají slávu netoliko v tom, čím jsou, ale i v tom, čím nejsou. Pýcha je zavádí a zaslepuje, v domněnce, že jsou velikými, slavnými, kdežto vskutku ničím nejsou. »Srdce těch zpodílců jest zatemněno,« praví sv. Augustin, »chlubí se, že jsou

moudrými, kdežto v skutečnosti jsou blázny.« -- Sv. Jan Zlatoušlý podotýká: »Jak to zpozdilé, domnívá-li se malý člověk, že jest velikánem, obrem jako hora. Toho přece každý má za pošetilce. A právě tak pošetilem, nemoudrým jest člověk pyšný.«

Anebo, rcete, není-liž to bláznovství, pyšní-li se kdo šatem? Člověče, nevíš-li, že týž šat nedávno nosila ovečka? A je-li hedbávný, že v něm byl zakuklen bourec hedbávník, a přece nebyl pyšným?

* * *

Kdokoliv nahlédl zaslepenost a marnost pyšných, nezvolá dojista nikdy s fariseem: nejsem jako jiní lidé. Možná, že nejsi dráčem, cizoložníkem, nespravedlivým jako publikán, ale věz, že to není zásluhou tvou, ale že to máš děkovati milosti Boží. Nepovyšuj se, a nebudeš ponížen. A čím se má člověk pyšniti, chlubití, pomní-li, že jest prach a popel?

Proto pamatujte, bratří a sestry v Kristu, na svou hříšnost, na rady a poklesky, a pro ty se pokořujeme před Bohem. Volejme raději s publikánem v srdci kajícím: Bože, buď milostiv mně hříšnému! Pyšný zhřešil proti nebi, proto nemůže k nebi pohlížeti. Nechať hledí tudíž k zemi, aby vždy lépe sebe poznával, nechať pamatuje, že prach jest a v prach se obrátí. Kéž odcházíme vždycky z chrámu, zvláště po sv. zpovědi ospravedlnění. Amen.

Josef Baar, bisk. notář a farář v Putimi.

Svátek Nanebevzetí Panny Marie. *)

Odkud jsem a kam jdu?

»Maria nejlepší stránku vyvolila, která nebude odňata od ní.« Luk. 10, 42.

V Kristu rozmilí! Kolem vznešené královny nebeské — Panny Marie, uvila Církev sv. krásný věnec pomněnkový — slavnosti Mariánské. Každá pomněnka, každý svátek Mariánský připomíná nám nějakou důležitou pravdu. Dnes trhám z tohoto ozdobného věnce dvě pomněnky — dnes připomínám si dnešní svátek Nanebevzetí Panny Marie a svátek, který v životě Panny Marie předcházal, narození Panny Marie.

Stojíme-li v duchu »ve svátek narození Panny Marie« u kolébky malého dítěte, jako na keři růžovém rozpuke se kvítko, tak v mysli naší přirozeně přihlásí se otázka: Odkud přichází toto dítě — odkud jest Panna Maria? — A dnes, když v duchu doprovázíme očima svýma Pannu Marii, jako královnu andělů

*) Kázáno o pouti v Prachovicích r. 1899.

vstupující na nebe, opět na rtech našich lpí otázka: Kam jde — kam odchází Panna Maria?

Vidíme na obzoru života vystupovati hvězdu — Marii, vidíme však také tu hvězdu zapadati za nedozírný obzor. — Jako Maria vzešla jako jasná hvězda a zase očím lidským zmizela do nedozírné věčnosti, tak se stane i s námi. Vyjdeme a zapadneme!

Odkud vycházíme, kam zapadneme? Odkud jsem a kam jdu — to jsou otázky životní.

Odkud? Ta otázka zachvěje námi, skláníme-li se nad novorozenátkem v kolébce! Kam? Ta otázka mrazí nás až do kosti, objímáme-li mrtvolu drahocenného přítele.

Odkud jsem a kam jdu? To jsou dva pilíře, na nichž má býti zbudován celý náš život. To jsou otázky tak důležité, že před nimi všechno ustoupiti musí — to jsou otázky životní! To jsou jako kameny, po nichž přejíti musíme, jež si musíme zodpověděti dříve, než po dalších kamenech řekou života přejíti se odvážíme!

A přece bohužel za naší doby mnozí o všechno se starají, na všechno si chtějí dáti jisté odpovědi, ale na otázky »odkud jsem a kam jdu« — odpovědi nehledají.

Nebuďme tak pošetilými a hledejme odpovědi pravdivé v dnešním rozjímání — na otázky: Odkud jsem a kam jdu? A toto rozjímání zasvěťme královně nebeské na nebe vzaté a prosme ji, aby nám vymohla tu milost, by dnešní naše rozjímání sloužilo k větší cti a slávě Boží a ke spáse duší našich.

Rozjímejme tedy dnes a s pomocí Boží odpovězme si na otázky:

- I. Odkud jsem?
- II. Kam jdu?
- III. Jak se k cíli svému dostanu?
- IV. Oč se konečně jedná?

Pojednání.¹⁾

I. Odkud jsem?

Na to odpovídám: **Jsem od Boha**, Bůh mne stvořil! Jak potěšitelná to pravda pro nás!

V našem údolí pozemském roste tolik květinok slziček, že dáno mu odtud jméno údolí slz — údolí slzavé — údolí pláče! Denně zaznívá k uším našim pláč a nářek srdcelomný. Jak často musíme slyšeti: »Ach, jak jsem nešťastný! Stojím ve světě sám a sám! Nemám človíčka, jenž by měl se mnou soustrast, neznám nikoho, jenž by se mnou upřímně myslil, neznám srdce, jež by mne upřímně milovalo!«

¹⁾ V pojednání užito spisku: Dr. Zwerger: Die Reise in die Ewigkeit.

Odkud vezmeme, moji drazí, balsám útěchy, abychom umírnili rány takového nešťastníka, čím jej potěšíme? Ničím jiným, než když mu řekneme na jeho nářek: Potěš se, opuštěné dítě! I pro tebe bije srdce šlechetné, srdce, které tě vřele miluje a vždycky milovalo! Ano, jest, žije Bůh tě milující, jest Bůh, který tě z pouhé lásky stvořil! Jeho všemohoucnost přispěla k tomu, že tě stvořiti mohl, ale Jeho láska to byla, že tě opravdu stvořil. Slyš, jak On Sám tě ujišťuje o Své lásce: „Láskou věčnou miloval jsem tě, protože přitáhl jsem tě smilovav se.“ Jer. 31, 3.

Tedy nestvořil tě, milý bratře a sestro v Kristu, Bůh proto, že tě potřeboval, ale z pouhé nezištné čisté lásky! Ne proto, aby prospěl Sobě, ale proto, aby prospěl tobě!

Musil tebe právě, člověče, Bůh stvořiti? Ach, nikoliv! Místo tebe mohl Bůh — Tvůrce — učiniti tisíce jiných světů, tisíce jiných nebi, plných andělů nejsvětějších! Tito vznesení tvorové by Ho snad nikdy neurazili, oni by Mu vždy věrně sloužili, oni by Ho nevýslovně milovali! A přece Bůh ve Své lásce k tobě dal tobě přednost před oněmi, a ty nesčetné tvory, které mohl místo tebe stvořiti, nechal nestvořené, pohroužené v mlhavé nic. Proč Bůh právě tebe, člověče, stvořil? Předvídal snad tvou věrnou službu? Snad tvůj obětivý dík za dobrodiní? Snad tvou nezlomnou věrnost? Snad tvou plamennou lásku? Snad tvou chválu? — Ach nikoliv! Nic z toho! Ale Tvůrce vševědoucí předvídal tvou hroznou vlažnost, tvou nedbalost, tvé hříchy, tvé urážky a přece tě stvořil v nesmírné lásce Své!

Bůh Stvořitel nepočal tě milovati teprv tenkrát, když tě stvořil, nýbrž On tě miloval od věčnosti, umínil si, že tě opravdu stvoří, až nadejde doba k tomu pro tebe nejvhodnější. A ta chvíle nadešla. Bůh Sám tě přivinul k Sobě a vtiskl si Svůj obraz do duše tvé; stvořil tě k obrazu a podobenství Svému!

Ó, člověče: Obraz Boží v tvoji duši,
to tvůj poklad, tvoje čest,
obraz ten ti vždycky sluší.
važ si ho, neb on korunou tvoji jest!

Když Bůh tvým Tvůrcem, co z toho následuje? To, že také Bohu náležíš! Bůh si tě učinil, tedy tys Jeho, On tvým páne m. Nejsi pánem svým, není pánem tvým svět, ale jest tvým pánem Sám a jediný Tvůrce — Bůh! — Komu však náleží strom, tomu právem přirozeným náleží i ovoce z něho — všechno, co na tom stromě vyrosté. Podle toho i ty, drahý člověče, náležíš svému Bohu s celou duší i s celým tělem! Ani jedné žilky ve svém těle, ani jedné kapičky krve ve svých žilách nejsi pánem, ani jediná krůpěj potu tobě samému nenáleží. Všechna práce tělesná i duševní plným právem — jako ovoce — náleží tvému Bohu! Jako bys nazval zlodějem toho, kdo by ti se stromu tebou zasazeného a ošetřovaného trhal, tak Bůh může nazvati tebe zlodějem, když ty něco na svém těle, něco na své duši sobě samému přivlastňuješ a světu a hříchu zaprodáváš!

Bůh tě stvořil z lásky! Co z toho plyne? To že nemáš Pánu svému — Bohu — sloužiti věrně jen jako otrok, který třese se před bičíkem pána svého, ale že máš se vinouti k nebeskému Pánu jako dítě, které s láskou tuří se k svému dobrotivému milovanému otci! Z lásky musíš tedy sloužiti Bohu svému, jako hodné poslušné dítě ochotně, s láskou plní rozkazy milého živitele, otce svého.

Můj Bože! Jsem již 19 roků stará a dosud jsem Boha, Jeho lásku a svůj konečný cíl nepoznala! Nemilovala jsem Boha svého, srdce své urážkami Samého Boha jsem znesvětila — ach běda — všechno jsem ztratila! Tak naříkala jedna protestantská slečna při missionárním kázání — v němž slyšela o cíli a účelu člověka.

Příteli drahý, přítelkyně drahá, ruku na srdce! Jak stár jsi ty? Jak tys sloužil až dosud svému Bohu — svému Pánu? Vejdi do komůrky srdce svého a hledej tam práce, hledej tam činy, hledej tam slova, jež nesou nápis »z lásky k Bohu!« Ó, prohledej, prohledej všechny kouty, shledej všechna zrníčka pšenice dobré a seber koukol! Ó, jak málo snad té pšenice, jak málo těch skutků pro Boha vykonaných! Ó, co tu koukole, co tu plevele, co skutků vykonaných pro svět, pro tělo, pro marnou chválu — pro ďábla! Aj, mnoho snad roků to jest, co jsi zvolal sveden svým nejúhlavnějším nepřítelem k svému Pánu nebeskému: »Nebudu sloužiti!« Nebo snad jsi sloužil, ale sloužil jsi špatně, sloužil jsi otrocky, nesloužil jsi z lásky! Ó, vzpamatuj se jedenkaždý, dokud Bůh ještě shovívá a popřává ti k tomu potřebný čas!

II. Kam jdeš?

Co na to odpovím? Jdu tam, odkud jsem vyšel, **jdu k Bohu, který mi věčnou blaženost připravil.**

»V hrozných pochybnostech jsem žil, v mučivé úzkosti nyní umírám! Kam jdu, nevím? Ó, bytosti všech bytostí, smiluj se nade mnou!« — Tak bědoval světový pohanský mudrlec na lůžku smrtelném. — Ubohý pohan neznal svého posledního cíle, neznal také svého nejbližšího cíle, t. j. cestu, kterou kráčetí musí, aby posledního cíle svého šťastně došel.

Ó, jak daleko šťastnějšími jsme my křesťané! Před námi nekmitá se náš cíl v mlhách jako nejistá bludička, ale nám září před očima cíl poslední tak jasně, tak jistě, jako hvězda první velikosti! V naprosté jistotě žijeme, neboť víme, že jdeme k Bohu, který nás za vykonanou službu odmění. Jak klidně oko naše k věčnému spánku se zavírá při vzpomínce na smrtelném loži: »Dobrý boj jsem bojoval, Bohu věrnost jsem zachoval a proto připravena jest mi nyní koruna, kterou mi dá Pán můj, Bůh všemohoucí.«

My víme, kam jdeme — sloužili-li jsme Bohu dobře! Jdeme k svému Tvůrci, abychom se s Ním věčně radovali.

Jak málo jest lidí za naší doby, kteří si předkládají často otázku: »Proč jsi na ten svět přišel? Co tu na tom světě chceš? K čemu tu na světě jsi?«

Mnozí ztrácejí poslední cíl svůj s očí a ženou se slepě za lákavým motýlem slávy a pocty lidské. Jak nerozumné, jak bezpodstatné zakládati si na lidské chvále, na lidské slávě! Vždyť chvála a sláva lidská vznáší se nad člověkem jen chvílku — jako pára nad hrncem. — Jak často bývá sláva lidská nemístná a nespravedlivá! Mnozí vyhřívají se na slunci chvály a slávy světské, kteří spíše by hanby veřejné a opovržení zasluhovali — a opět mužové opravdu zasloužili, kteří by věncem slávy ověnění býti měli a velebeni ve slavných průvodech — ve stínu zapomenutí, opovržení se krčí.

Jak rychle všechna sláva vstává — tak rychle také opadává! Dnes lidé vám tleskají a snad již zítra ty samé ruce, které tleskaly — v hněvu zataté hrozebně proti vám pozdvihují. Dnes vás na rukou nosí a zítra snad týmiž vás vyhadují anebo vás kamenují. Dnes slavnostní růže sype svět svému miláčkovi na cestu a zítra snad témuž hrozné trní urážek klade na cestu a blátem opovržení vláčí toho, jemuž ještě včera otrocky se kotil! Všechna sláva — polní tráva. A kdybychom ten věnec slávy světa, stále zelený, stále čerstvý podrželi na svých skráních — až do konce života! Co nám to prospěje, když uvadne v záru smrti a suchý, uvadlý spadne s našich skrání, tak že nebudeme moci jej vzíti s sebou na věčnost!

Jiní ponořují se do bahna rozkoší smyslných a plným douškem pijí z pohárů šumících nejnižšími vášněmi světa. Jest snad takový život naším cílem? Ach ne, nikdy ne! A stokrát ne! Neboť podle toho bychom byli na tom hůře, než ta nemá tvář, která jest jen hmota a proto jen ve hmotě své uspokojení hledá a také nalézá! Proč? Protože pro to zvíře jest určen jen tento svět, jen tento život vezdejší! Jiného života, jiného světa pro zvíře není!

U člověka tomu však tak není. Pro člověka otvírá se ještě za hrobem jiný svět, u rakve jeho stojí anděl a ukazuje mu do nového, dokonalého, šťastného života!

Proto zvíře svým zvířecím požitkem jest upokojeno, poněvadž opravdu pro nic vyššího není stvořeno — člověk však ve zvířecích rozkoších upokojení nenalézá a nalézti nemůže. Čím hlouběji člověk ponoří se do bahna rozkoší, tím více ho to v nich dusí, tím jest nešťastnější, nespokojenější, tím více hlodá na stromě života jeho červ nespokojenosti a výčitek svědomí. Právě ti, kteří pohár rozkoší přiložili k ústům a vyprázdnilo až na dno, právě ti světa zkušené mužové vyznávají, že nezalezli toho, čeho hledali, místo sladkosti na dně hříšné nádoby že našli jen hořký pelyněk. A co následuje po takovém přiznání? Buďto vycházejí jako Petr ven a pláče hořce — anebo odcházejí v zoufalství jako Jidáš a násilím tomu nešťastnému životu — kuli, nožem, vodou, provazem, jedem — konec činí.

A kdyby snad, milý příteli, zdálo se ti, že sladko, příjemno jest hověti si na různých hříšných rozkoších až do posledního dechnutí, ó, řekni mi, co ti to prospěje, když místo těch časných růží

očekávati tě bude věčné trní v pekle? Ó, řekni mi, co ti prospěje rozkošnický, hříšný život třeba by 20, 40, 50 let trval, když na konec o tobě budou platiti slova sv. evangelia o rozkošnickém boháči: »Také tento umřel a pohřben jest v pekle.«

Dnes všechno žene se za mamonem, zlatem a stříbrem! To jest jako hodinové péro, které uvádí v pohyb celý svět! Tolik a tolik mi to vynese, tolik zléskám, o to budu bohatší! To jsou pohnutky, které jako ostré bičíky ženou člověka k tomu, aby pustil se o závod, aby obětoval své zdraví, svou čest, svou víru, svou spásu! Jest snad mamon vezdejší naším cílem? Jsme snad jen k vůli tomuto mamonu na světě? Ach, nikoliv, to by byl nízký, to by byl bídný náš cíl! Vždyť před Bohem statky pozemské nemají pražádné ceny! Ten největší kus diamantu, jež skrývá matka země, u Boha má cenu jen takovou, jako kus oblázku, který hrající si dítko vybírá z potoka. A ten největší kus (valoun) zlata, který až dosud byl objeven, má u Boha právě takovou cenu, jako kus bláta, který se nám zachytil na botu na cestě blátivé!

Náš nejkrásnější vzor, Bůh-člověk Ježíš Kristus, ani Jeho nejsvětější Matka, ani Jeho zamilovaní učenníci žádných velikých statků pozemských neměli!

Mamon sám těžko se nabývá, s velikou starostí se opatruje a s větší ještě bolestí se ztrácí.

Znám vám nářek ztraceného mamonu:

Ó, Velvary, Velvary — kde jsou mé tolary?

Jak bezstarostně naproti tomu zní:

Blaze tomu, kdo nic nemá,
nemá starost, kam co schová;
směle lehne, směle vsiane,
žádný mu nic neukradne!

A kdybys podržel, ó člověče, všechen mamon svůj až do poslední chvíle — přijde smrt a vyrve ti to, co i nejmenšího v ruce máš a ruka tvá zůstane prázdná!

Co po takových tak snadno pomíjejících pokladech pozemských? Jsou práškem, který zdvihnuvši se vítr smrti navždy odnese! Proto — »nešhromažďujte poklady, které mola rez kazí, zloději vykopávají a kradou; ale raději shromažďujte poklady nehybnoucí« — dobré skutky — pro věčnost.

Sv. Macedonia v poustevné chýžce pohrouženého v modlitbách navštívilo jedno kníže na honě. »Pověz mi,« s udivením tázal se kníže, »co tu v té liduprázdné poušti děláš?« S úsměvem odpověděl poustevník: »Řekni mi dříve, co ty tu hledáš?« »Já hledám kance,« pyšně odsekl kníže. »A já hledám svého Boha,« s nadšením vyjádřil se Macedonius . . .

Hleďte, moji draží! Kdo pozemské jen věci hledá, ten nehledá nic ušlechtilejšího, nežli jest divoký kanec, (divoké prase) a také nic lepšího nenajde! Kdo však Boha hledá a Jemu slouží,

ten také nalezne, jako ta žena ve sv. evangeliu, peniz — totiž svého Boha a v Něm a s Ním a skrze Něho dosáhne všech radostí na věčnosti. Proto napomíná nás božský Spasitel: »Hleďte tedy nejprve království Božího a spravedlnosti jeho a toto všecko, t. j. pozemské — bude vám přidáno!«

Ano, to království na nebi, v němž Bůh v neskonale blaženosti přebývá, jen to jest naším cílem, a sice cílem konečným, posledním! »Srdce naše jest nepokojné, pokud nespočine ve svém Bohu!« Pamatujme tedy ve svém životě, že ne sláva, ne mamon, ne rozkoše hříšné — ale Bůh, Tvůrce, jest naším posledním cílem!

III. Jak nejjistěji cíle svého dosáhneš?

Na to odpovídám: Cíle svého jistě dosáhneš, když Bohu sloužiti budeš!

Tato má přípověď není zámkem ve vzduchu postaveným, nýbrž stojí na skále, která se jmenuje Kristus. Kristus slova má, odpověď mou na danou otázku potvrzuje svými neklamnými slovy: »Slouží-li mi kdo, následujž mne, a kde jsem já, tuť i můj služebník bude!« Jan 12, 26. Tedy Bohu sloužiti a býti blaženu, to jest náš cíl na zemi.

Služba Boží jest jediná pěšinka, která vedé ke bráně nebeské, k blaženosti věčné. Cestu tu procházíme tím, že Boha rozumem svým poznáváme, slovům Jeho věříme, vůli Jeho nejsvětější se podrobujeme, Jej ctíme jako Pána nebes i země, Jemu se klaníme, Jej jako největšího dobrodince milujeme. Sloužiti Bohu celým srdcem svým, celou duší svou, to jest úkol náš na zemi. A všecko stvoření mimo nás má nám v této službě Boží napomáhati. Na tuto službu Boží můžeme směle obrátiti slova Kristova: »Jednoho jest potřeba!« Sloužiti Bohu jest tak nutné, že nikdo, buďsi kdekoliv a kýmkoliv, z této služby vyňat býti nemůže. Bůh jest všemohoucí sice, ale od této služby Jemu povinné nikoho dispensovati nemůže! — Ano, tato služba Boží jest tak nutná jako oko v hlavě! Jako bez oka člověk neuvidí světla, tak bez této služby nespátí nikdo světla v slávě věčné.

Před každým z nás otvírá se dvojí cesta. U každé z cest stojí sloup a na něm nápis. Na jednom sloupu při úzké pěšince čteme: Bohu služ a budeš blažený. Na druhém sloupu, který stojí u široké prostranné silnice, čteme nápis opačný: Bohu nesluž a budeš ztracený! — Kdo by váhal, kdo by se rozmýšlel, kterou cestou se má dáti?

Sloužiti Bohu jest tak nutné, milí přátelé, že kdyby někdo z vás to největší dobrodiní prokázal lidstvu, kdyby na př. uchránil národy před zhoubnou válkou, kdyby nenasytný požár ztravující lidské přibytky uhasil, kdyby hladem zmírající nasýtil, všechny chudé obohatil, všechny nemocné uzdravil, všechny nešťastné šťastnými učinil, — nic by mu to neprospělo, kdyby tím Bohu sloužiti nechtěl! Ano, kdyby někdo všechny pohany na víru Kristovu

obrátil, všechny bludaře a kacíře do lůna Círky svaté uvedl, tak aby byl jeden ovčinec a jeden pastýř, kdyby všechny hříšníky na cestu ctnosti obrátil, ale sám Bohu by nesloužil, všechno, co vykonal, bylo by pro něho ničím — všechno by ztratil! A kdyby zase naopak někdo všecko opustil a byl nejnižším služebníkem všech lidí a při tom Bohu sloužil a Jemu zalíbilo ve všem se vynasnažil — všechno by získal!

A proč bychom Bohu nechtěli sloužiti? Vždyť ta služba Boží člověka tak povznáší, tak že praví blahoslavený Tomáš Kempenský: »Bohu sloužiti jest kralovati,« t. j. služba Boží jest tak vznešená, jako vláda nad národy.

Hospodáři dobře sloužiti jest něho úctyhodného; hraběti, knížeti, králi sloužiti, to považuje se za vysoce ctihodné, za velice vznešené. Jak teprv musí býti úctyhodná a vznešená služba u krále všech králů, který žezla královská jako třtiny láme, a královské koruny všemohoucím svým prstem s hlav pozemských vladařů shazuje!

A vyplácí se ta služba, stojí za to? Ano! Neboť za 10, 20, 30, 50, 80 let ve službě u krále nebeského strávených dostane se ti tak veliké odměny, že jí nikdy neztratíš, že o ni nikdy nepřijdeš — dostane se ti odměny věčné! Za několik let za život pozemský — ve službě Boží strávených čeká nás život plný blaženosti, život věčný! Ó, kdo by nechtěl vyměnit ten bezcenný kámen života vezdejšího za nesmírně cennou perlu blaženosti věčné? Kdo by nechtěl za několik let služby na zemi věčnou blaženost na nebi? Neměl by se opravdu rád ten, kdo by do služby Boží vstoupiti nechtěl!

Vidím, příteli drahý, že máš chuť, jíti k tomu nebeskému králi do služby. Čtu na rtech tvých však otázku: Ale jak mám Bohu sloužiti? Upokoj se mou odpovědí: Služ Bohu dobrovolně a tak jak Bůh chce!

Služ Bohu dobrovolně. Slunce, měsíc a hvězdy na blankytě nebeském, zvířata na zemi a všechny živly od Boha stvořené slouží mu věrně a nepřetržitě a přece nemají z toho žádné zásluhy u Boha, nečeká je za to žádná odměna věčná! Proč? Protože všechno, co tyto jmenované bytosti konají, konají nutně, protože to konati musí, protože podléhají neúprosným, neodvolatelným zákonům od Tvůrce stanoveným. — Ty však, člověče, jsi bytost rozumem opatřená, svobodnou vůlí vyznamenaná, proto, co konáš, máš konati, protože svobodně beze všeho nucení jsi se proto rozhodl, tedy dobrou vůlí svou čili dobrovolně. Bůh nechce míti na lodi žádných otroků, ale plavce svobodné — praví krásně svatý František Saleský.

Kdo dobrovolně Bohu slouží, stává se dítkem Božím a když dítkem Božím, tedy také dědicem Božím. Všecko tedy, milý křesťane, celé nebe, všechny radosti, jež Kristus získal, padnou ti do klína a budeš jejich držitelem, když Bohu budeš sloužiti a sice dobrovolně!

Služ Bohu, jak On chce! Jak to? Služ Bohu vždycky za všech okolností, ve všech poměrech života, v každém povolání, v každém stavu, ve zdraví i v nemoci, v bídě i bohatství, v radosti i zármutku. Jako důstojník žádá na vojákovi, aby za každých okolností, ve dne i v noci, v letě i v zimě, v dešti i chumelenici povinnosti své konal, podobně žádá od tebe Bůh, abys mu vždy a ve všem sloužil.

Nesmíš sloužiti Bohu, jak ty chceš, nýbrž jak On chce! Vždyť ty sám jako otec nedáváš na vybranou dětem svým, v čem by tě měly poslouchati a v čem ne, nýbrž ty sám jim vybíráš, v čem tě poslouchati mají. Ty jim poroučíš! A cos jednou poručil, na tom stojíš, aby vykonali. Nuže tím více povinen jsi Bohu svému sloužiti, a sice tak, jak On chce, jak On poroučí.

IV. Oč se konečně jedná?

Když tě Bůh stvořil, rozdělil tvůj život (tvé bytí) na dvě části. Části ty jsou různě dlouhé. Jednu část života poměrně nepatrnou máš ztráviti na zemi — druhou část života, nesmírně dlouhou, bez konce, máš prožiti na světě onom. Podle tohoto rozdělení vytkl ti, dráhý člověče, Bůh dvě rozličné životní úlohy. Jednu úlohu máš vypracovati v životě časném. Pro život časný zní tvá úloha: Služ Bohu věrně a nezločně! Nedej se zastrašiti sebe většími překážkami! Pracuj, pokud máš den, neboť přijde noc, kdy žádný nebude moci dělati. . . Užij se dobře svěřeného času, za několik trapných chvil, vytrpěných pro Boha, dostane se ti nesmírné blaženosti, blaženosti bez konce! — Služba Boží na zemi jest tedy naším nejbližším cílem.

Pro život věčný zní pro tě úloha: Sloužiti Bohu v lásce a radosti, patřiti na Boha, s anděly a svatými v nebi se radovati — nekonečně blaženým u Boha býti. A to jest cíl našeho života poslední, to jest cíl náš nejposlednější!

Službou Boží na zemi — nejbližším cílem — máme přijíti k blaženosti v nebesích — k cíli nejposlednějšímu. Kdo chce dosáhnouti cíle nejposlednějšího, musí nejdříve dosáhnouti cíle nejbližšího!

Kdo tedy Bohu sloužiti nechce, zřiká se svého cíle nejbližšího, totiž toho, který mu určil Tvůrce. Pak ale také k tomu nejposlednějšímu cíli, jež mu Bůh dal, nedojde. Volil cestu jinou, tedy jinam musí přijíti. Bůh určil člověku cestu k sobě: sloužit Pánu nebe i země. A po té cestě přijde člověk nutně k Bohu do blaženosti věčné. Když však člověk chce míti lepší rozum než nejmoudřejší Bůh a nechce kráčet cestou na zemi mu vykázanou, t. j. sloužiti Bohu, — ale raději jde cestou svou, cestou, kterou ženou ho jeho vášně, náruživosti a smyslnosti — pak ovšem sám si vyvolil opačný cíl nejposlednější! Nebe jest tím posledním cílem, ke kterému vede jediná cesta — služba Boží! — Když tedy člověk cestou Bohem mu vykázanou spokojen není, ale opačnou cestu volí a svými hříchy po opačné cestě kráčí — pak také nutně opačného cíle dosáhnouti musí. Bůh dal člověku za

poslední cíl nebe, člověk však jím povrhl a zvolil si opačný cíl — peklo. Peklo si vyvolil, peklo také má!

To jest právě to, oč se jedná. Jedná se o věčnou blaženost — nebe, a o věčné trápení — peklo. Kdo si zvolí službu Boží, tím samým volí nebe. Kdo si zvolí službu ďáblu, vášním, hříchů, tím samým volí — peklo!

Jak si člověk ustele, tak si lehne! Na Boha nikdo nebude moci naříkati, ale jen na sebe!

* * *

Když takto věci se mají, co učiním? Co si před sebe vezmu? Tak taž se jeden každý ve svém srdci! A ihned bez váhání řekni si pevně: Chci sloužiti Bohu, ať to stojí co stojí! Ne to, co mým smyslům lahodí, ale to, co mému blaženému poslednímu cíli slouží — to chci voliti!

Ano, tak, moji drazí, se rozhodněme! A budme připraveni na to, že ta cesta služby Boží zde na světě nebude vystlána růžemi, ale trním bodlavým, ranícím nás až do krve. Ale to nic nedělá! Ani v životě nedochází se ke všemu hladce a sladce. Učenec na př. nehledá knihy dle vazby, ale dle obsahu. A často jsou ty knihy sežloutlé, písmo v nich vybledlé a nečitelné. Ani lékař nevolí vždy lék nejsladší, nejpříjemnější, ale třeba lék nejhořčí, netrpčí — ale nejúčinnější. Tak jednejme i my, přátelé milí. Nehledme na to, co jest příjemné, ale volme vždy to, co nejvíce účinkuje, co nám nejjistěji zabezpečí blaženost věčnou.

Nebe a peklo se před námi otvírá. Při pohledu na místo věčné radosti a na místo věčného trápení vzbudme dnes pevný úmysl jeden každý ve svém srdci: »Í kdyby celý svět od Boha odpadl, já chci Bohu sloužiti do posledního dechu, neboť chci se s ním radovati po celou věčnost!«

Tím, přátelé milí, odpověděl jsem vám na otázky:

I. Odkud jsem? II. Kam jdu? III. Jak k cíli svému se dostanu? IV. Oč se konečně jedná?

Ano, jedná se o nebe a peklo! Služme věrně Bohu, abychom se nemusili bez Boha věčně trápati, ale za to s ním věčně, blaženě se radovali — a jednou s Pannou Marií na nebe vzatou se shledali. Amen.

Fr. Jirásko, kaplan v Rovni.

Neděle XI. po Sv. Duchu.

Kristus až dosud léčí.

»A řekl jemu: Effeta, to jest otevři se.
A hned otevřeny jsou uši jeho a roz-
vázán jest svazek jazyka jeho.«

Marek 7, 35.

V dnešním sv. evangeliu dovidáme se, jak Kristus Pán uzdravil hluchoněmého. Avšak způsob, jakým toto uzdravení učinil, mnohem liší se od ostatních zázraků Kristových. Mládence naimského pouhým slovem z mrtvých křísí; tak i Lazara z hrobu volá. Nemocné, slepé a jiným neduhem stížené Spasitel náš uzdravuje všemohoucností slova Svého. Ale u tohoto hluchoněmého činí dnes výjimku. Vede ho stranou, vkládá mu prsty do uší, slinou dotýká se jazyka jeho, hledí k nebi, vzdychá a potom volá: Effeta, otevři se.

K čemu tyto obřady? Proč jej Kristus slovem neuzdravil? Bylo jednání Jeho nahodilé?

Nikoliv.

Co Kristus Pán kdy konal, nemělo nikdy ráz nahodilosti, s jakou se ve světě setkáváme často. Zajisté chtěl Kristus Pán tímto názorným vyléčením, zázrakem, nám naučení dáti, že je Spasitelem churavého pokolení lidského a že Jeho léčení, až odejde, trvání míti má. Myslíl při tom na Svou Církev.

Z toho patrno:

- I. že je Kristus lékařem lidského pokolení,
- II. že až dosud lidi léčí,
- III. že Své léčení spojuje s obřadem.

Pojednání.

I. Proviněním našich prarodičů v ráji dvojnásledek zhoubný stihl lidstvo. Duše lidská byla ve své dokonalosti zeslabena: rozum ztemněn a vůle ke zlu nakloněna. Tělo, jako obydlí duše, které skutkem — aktem — na hřích podíl bralo — stalo se trpícím a smrtelným.

Nepostačilo tedy, aby Vykupitel ztracené lidstvo poučoval a jemu pravé poznání božských věcí vštípil. On musil učiniti více. Co platno je nemocnému poučování lékaře, jak vznikla jeho choroba, jakého je rázu, když by tento lékař léčiti opomenul. Pouhá přednáška nemá té síly v sobě, aby chorobu zahнала. Učení Kristovo není pouhé poznání, osvícení pro ducha.

Proto Kristus musil vedle poučení, skutečnou sílu, léky jak duši, tak tělu poskytnouti.

I to nebylo dosti, aby Spasitel Svým vtělením, potom utrpením, smrtí Svou lidstvo od hřích, viny a trestu dle duše pouze

očistil. Měl-li by následek hříchu zcela zmizeti — a člověk jako znovuzrozený se objeviti — musilo se státi, že i zeslabená, otrávená, otřesená lidská přirozenost nabyla svěžesti, zdraví. To nás Spasitel také potvrzoval, neboť uzdravoval všelikou nemoc i všeliký neduh v lidu. Mat. 4, 23.

Kristus Pán tedy stal se Vykupitelem celého člověka: dle duše i dle těla.

II. Spasitel náš tři leta blahodárně působil. Židovská země byla jevištěm jeho činů. Ale Jeho vykoupení nemělo míti cenu pro ten čas, v němž působil, ani pro ten lid pouze, mezi kterým žil. Adamův hřích, ač jen jednou se stal, přece v jednom každém člověku, který přichází na svět, se objevuje. I musilo vykoupení Spasitelovo i po Jeho smrti, musí ještě dnes, až do konce světa pokračovati.

Tedy to, co Kristus Pán na zemi konal, do konce světa se děje. A nejen že trvá Jeho učení, oběť, odpouštění, nýbrž i uzdravování neduhů, tišení bolestí, hojení ran a p. mocí Jeho. A kde se to děje? V Církvě: ve svatých svátostech, v žehnání, v žehnaninách, v přímlovách ke svatým a v jiném ještě působení Církve. Slyším námitky, že nyní zázraky se nedějí. Tak nápadně, tak zřejmě, jako je Kristus konal, ovšem se nevyskytují. Ale jsou. Kdo vysvětlí to ulehčení, onen rychlý postup ke zdraví u nemocného, nad nímž lékař vši naděje se vzdal? Kdo vysvětlí záhadu vysvobození z neštěstí neodvratného? Kdo podá vysvětlení nad ztišením bolestí, zhojením ran . . . v životě křesťanském? Je to tatáž dobrotivá ruka Kristova, která, co dřívě viditelně totéž činila, až dosud činí tajemným způsobem u nás. A konečně jsou místa šťastná na zemi, kde Kristus na přímlovu Svě Matky rázem — tak jak druhdy zázraky vyvádí — místa poutnická Matky Boží. Ano, to jsou ta místa, kde se volá jako slepec a chromý u cesty: »Ježíši, Synu Davidův, smiluj se nade mnou!« A volání to není nadarmo. On Sám řekl: »Pojďte ke mně všickni kteří obtíženi jste, a já vás občerstvím.« Mat. 11, 28.

III. Spasitel náš uzdravení slepého spojil s obřady: Totiž On uzdravení jeho pohybem svatých rukou Svých a také slovem provázel. Svou moc a milost upoutal na zevnější znamení.

Totéž činí i Církev dle vzoru svého Zakladatele ve svatých svátostech.

Vizme sv. křest: kněz dotýká se jazyka, uší dítěte, lije na ně vodu, maže ho sv. olejem, žehná ho.

Proč to činí Spasitel? Zajisté nikoliv nadarmo. On chtěl, aby křesťan v tomto zevnějším znamení jako v obrazu tím zřetelněji poznal vnitřní působení Jeho milosti. On chtěl, abychom tak zcela jisti byli, že jsme milost Jeho obdrželi. Udělení prostředků spásy nabylo tím určité formy, určitého způsobu, takže opomenutí je takřka vyloučeno. Konečně člověk sestává z těla a duše. Vykoupení jeho musí následovně míti dvojí stránku: duševní a tělesnou. Jako je člověk zevnitřní a vnitřní, jako Spasitel Bůh a člověk jest, tak musí býti i náboženství zevnitřní a vnitřní.

Máme-li dosti spásy na těle a na duši, musí nám tato oběma cestami se poskytnouti.

Jako v člověku, tak v Kristu jsou dvě stránky, duševní a tělesná, tak také i spojení naše s Ním, působení Jeho k nám, jest duševní a tělesné, vnitřní a zevnitřní — tedy i spása oběma cestami: duchem a tělem k nám jde.

V pravdě radujme se: On dobře všecky věci učinil, aby nás k Svému nebeskému Otci nazpět přivedl. Na nás nyní jest, dobře jich užívatí.

Krista mějme vždy za svého lékaře. Jeho zázračná moc trvati nepřestane. Jsouce neduhem těla i duše zachvácení, k Církvi Jeho se utíkejme, s níž trvá až do skonání světa, léčení jejímu se podrobme, abychom milostí Boží obrození dosáhli slávy věčnosti. Amen.

Vincenc Drbohlav, kaplan v Loukové.

Neděle XII. po Sv. Duchu.

Co a jak máme čísti?

»Jak čteš?«

Lukáš 10, 26.

Nábožní křesťané! Když Kristus kdysi v chrámě učil, divili se lidé a pravili: »Jak rozumí tento Písmům, když se neučil?« Za dnešních dob umí čísti skoro každý, ale při největším počtu lidí budeme mít sotva příčinu diviti se, jak umějí a znají Písmo sv. Za dnešních dob velmi mnoho se čte. Avšak jak mnoho zlého způsobilo již čtení, čtení to špatných knih! Pro čtení špatných knih již mnohý přišel na scestí a vrhl se v záhubu. I jest pro nás potřebno věděti, jak by se tomu odpomohlo. Proto budeme dnes uvažovati o dvou otázkách:

I. Co máme čísti? a

II. Jak máme čísti?

Pojednání.

I.

Staré přísloví praví: »Řekni mi, s kým obcuješ, a já ti řeknu, jaký jsi!« Dnešního dne můžeme říci; »Řekni mi, ukaž mi, co čteš, a řeknu ti, jakého jsi smýšlení a jaký jsi v mravním ohledu!« Ovšem jsou i případy, kde tomu tak není, kde člověk svým povoláním, svým úřadem jest nucen, zaměstnávat se četbou, která jest právě proti jeho přesvědčení. Pravidlo však jest, že si člověk volí četbu, která je po jeho chuti, přesvědčení a smýšlení.

Co tedy máme čísti?

Máme čísti jen knihy dobré, takové, v nichž jsou obsažena pravidla mravní a životní, následování hodné příklady a jiné po-

vzbuzující předměty, vůbec jen to, co jest našemu spasení prospěšno; naproti tomu máme se varovati všeho, co překáží našemu spasení, nemáme čísti knih špatných, takových, které víru nebo dobré mravy kazí a ničí, nebo kaziti mohou.

Nečti listů, nečti knih, kde se víra tupí a podkopává! Neboť »bez víry nelze se líbiti Bohu«, a »kdo neuvěří, bude zatracen«, proto třeba chrániti víru přede vší špatnou četbou; jest dosti smutných příkladů, že lidé četbou špatných knih o svou víru přišli. Dnešního dne časopisy, mnohá vědecká díla a veliký počet zábavných knih staví se nepřátelsky proti naší sv. víře, neboť je píší nepřátelé náboženství křesťanského. Proto máme býti opatrní při volbě své četby.

Ale víra sama nevede člověka ke spáse, nýbrž třeba jest, aby člověk také žil dle své víry. Proto nemáme čísti takových knih, které mravnost podkopávají a maří život dle víry. Mnohé zábavné knihy tak činí. Mnohé vysmívají se ctnosti a neřesti vychvalují a oslavují. Ukazují požitkářství za nejrozumnější a nej-svědčivější. Proto pryč s takovými knihami! Pryč s nimi z křesťanských domů. Dobře dí sv. Bonaventura: »Marnivá četba vzbuzuje marnivé myšlenky«. Přísloví dí: »Špatné společnosti kazí dobré mravy«, ale nejnebezpečnější společnost je kniha, která podkopává základy náboženství a ctnosti. Sv. Jarolím čítával staré klassické spisovatele s oblibou a horlivostí až do krajnosti. Avšak jednou měl sen, viděl se postavena před soudnou stolicí Boží, Bůh se ptal, jakého je vyznání, i odpověděl Jarolím: »Jsem křesťan«. Avšak Bůh na to odpověděl: »Lžeš, Ciceronián jsi, ne křesťan, neboť kde je tvůj poklad, tam je též tvé srdce«. Byl pak odsouzen k bičování, které na něm bylo velmi přísně vykonáno, i slíbil Bohu, že už tak čísti nikdy nebude. Byl to jen sen, ale Jarolím uznal jej za výstražný hlas nebe, a jako dříve horlivě čítával pohanské spisovatele, tak horlivě potom čítával v Písmě sv. Jak škodlivá jest špatná četba, vidíme také na sv. Teresii. Již v mládí svém byla vzorem ctnosti. Jmenovitě měla zalíbení v četbě životů svatých. Po smrti matčině dávali však dvanáctileté Teresii do ruky jiné knihy, i s oblibou čítala romány. Avšak tu již nebyla tak zbožná, horlivost pro dobro byla vždy slabší, uhasla láska k Bohu v jejím srdci, za to však vzbudila se v ní a rostla v ní náklonnost k marnivosti, sebelásce a k zálibě na sobě samé, milovala požitkářství. Teresie přišla špatnou četbou až na pokraj záhuby, ano nebezpečí již bylo takové, že jí Bůh ve vidění ukázal místo v pekle, pro ni připravené, jestliže půjde tak dále na dráze nepravosti. I činila Teresie pokání a došla veliké svatosti. Z těchto příkladů vidíte, že pravdu jsem děl, když jsem řekl: »Pryč se špatnými knihami, pryč s nimi z křesťanských domů!«

Naproti tomu čtème dobré knihy. V starých křesťanských domech bylo málo knih, ale byly to knihy dobré, které poskytovaly duším potravu pro život věčný. Jako včela z rostlin a květů sbírá med, tak sbírejme z dobrých knih med, moudrost pro svůj

život! Sv. Ignác z Loyoly neopomenul žádného dne čísti ve zlaté knize o následování Krista. Sv. Eligius, dokud ještě byl zlatníkem, měl vždy před sebou dobrou knihu otevřenu, aby i při práci do ní nahlížel, aby vždy více prospíval ve známosti vůle Boží a aby z ní čerpal posilu k bohabojnému životu.

Řekni, co čteš? Čteš-li věci protináboženské, nemravné, špatně je postaráno o tvou víru a o tvé mravy. Čteš-li rád věci lehkomyšlné, jsi sám asi lehkomyšlný. Když člověk bude musiti klásti účty z každého marného slova, které promluvil, bude musiti klásti účty i z toho, co četl.

II.

Jak máme čísti? – Kristus Pán ptal se zákonníka židovského, který se zabýval nejkrásnější, nejušlechtilejší četbou, Písmem sv.: »Jak čteš?« Neboť i četba v Písmě sv. nemá ceny, když se nečte fádne. Mnoho záleží na tom, jak člověk čte. Židovští zákonníci čítali pilně v Písmě sv. a přece nevešli do království nebeského.

Abychom měli užitek z četby dobrých knih, zvláště z Písma sv., máme míti při četbě dobrý úmysl. Máme-li dle napomenutí apoštolova vše konati k slávě Boží, máme míti i při četbě dobrý úmysl. Mnozí lidé čítali Písmo sv. ze špatných úmyslů, chtěli Písmem sv. jiné svěsti, chtěli se zdáti zbožnými a učenými, chtěli své jednání vymlouvat, své svědomí ukonejšiti. Ovšem, Bůh se nedívá pouze na to, co čteme, nýbrž i na úmysl, s jakým čteme. Tento dobrý úmysl jest, abychom se něčemu dobrému přiučili, a toto dobré vykonávali. Četba sama v sobě nepostačí. Jak dobře znal zákonník zákon lásky! Jak špatně jej zachovával! Pravý užitek ze své četby neměl.

Písmo sv. máme dále čísti s úctou a pokorou. S úctou, poněvadž je to slovo Boží, s pokorou, poněvadž Bůh jenom pokorným dává milost Svou, aby Jeho slovo pochopili. Kolik lidí vyčetlo si z Písma sv. záhubu, poněvadž četli s pyšným srdcem. Co bylo pro jiné potravou a lékem, bylo pro ně jedem.

Tato pokora ukazuje se zvláště poslušností vůči Církvi sv. Církev sv. dovoluje četbu Písma sv., je-li to vydání Církvi schváleno a poznámkami, výkladem opatřeno. Kdo se Církve neptá, jaký smysl má to neb ono místo v Písmě sv., vyčte si lehkou z Písma sv. falešné názory.

Sv. Kliment Alexandrinský píše: »Kdo vykládá Písmo sv. podle vlastního svého názoru, rozumí mu právě proto falešně a bludně tak, že je jako meč v ruce šilencově.« A sv. Efrém učí: »Když se ryby přesmeknou přes hranice svého přirozeného živlu, a učiní skok, který jim jich přirozenost nedovoluje, nečiní tak beztrestně, a když člověk při Písmě sv. přetrhává hranice mu položené, vždy zajisté odpyká svou nevhodnou všetečnou vlastní záhubou.« Dalo by se uvésti ještě mnoho jiných výroků. Ale dnešního dne netřeba varovati přílišně před všetečnou četbou

Písma sv. Neboť lidé mnoho nečtou v Písmě sv. Knihy, které dýší zbožností, nedocházejí v nynějších dobách obliby.

Na konec opakuji ještě jednou napomenutí: Nečtěme časopisů, listů, knih, v nichž se náboženství tupí a mravnost podkopává, čtěme knihy dobré, v nichž bychom našli nejen zábavu, ale i poučení pro život, v nichž se nám kladou před oči příklady dobré, abychom se podle nich v životě svém spravovali a řídili. A při četbě mějme dobrý úmysl, čtěme pro svůj užitek! Když se tak budeme spravovati při volbě své četby, přinese nám četba veliký užitek nejen pro pozemský život, nýbrž i pro život věčný. Amen.

Jan Nep. Holý, O. d. N.

Řeči příležitostné.

Slavnost porciunkule.

Kdo je řádný křesťan?

»Pojďte ke mně všichni, kteří pracujete
a obtíženi jste, a já vás občerstvím.«
Matouš 11, 28.

V Kristu shromáždění křesťané! Zakladatele řádu františkánského, sv. Františka z Assisi, chtěli rodiče věnovati obchodu. Ale ohnivý a štědrý František neměl k němu náklonnosti. Ve válce mezi Perugií a Assisí byl František r. 1201 jat a rok v zajetí chován. Když se navrátil domů, upadl v těžkou nemoc, která v něm vzbudila vážné myšlenky. Uzdraviv se, hledal samotu, modlil se a posluhoval nemocným. Jednou se modlil v kostele sv. Damiana, i domníval se, že jest vyzván, aby se postaral o opravu kostela. Vzal otci sukna, prodal je a peníze odevzdal knězi při onom kostele. Rozhorlený otec dovedl ho k biskupovi. František před ním prohlásil, že otci všechno navrátí, co ještě má, svlékl mu i své roucho, a pravil, že budoucně bude míti jen Otce na nebesích. Od té doby odíval se pláštěm žebrákův. Ze sebraných darů opravil kostel sv. Petra a kapli Panny Marie kterou mu daroval benediktinský opat z Monte Subasii, a nazval ji »portiuncula mea«, t. j. svým podílečkem. Brzy přicházeli do tohoto chrámu poutníci v četných a velkých zástupech 2. srpna, neboť toho dne mohli zde získati plnomocné odpustky. Později byly tyto odpustky rozšířeny na všechny fratiškánské kláštery. Tak i my ve zdejším františkánském kostele slavíme porciunkule, i mám za to, že největší část z vás použila příležitosti, aby získala plnomocných odpustkův. »Portiuncula mea« — můj podíleček — tak nazval sv. František onen malý chrám. Ale ještě větším právem mohl říci: Mým podílem jest Kristus. Neboť, když byl obtížen těžkou nemocí, ustanovil se na tom, že půjde ke Kristu, aby u Něho našel občerstvení podle slov Kristových:

»Pojďte ke mně všichni, kteří pracujete a obtíženi jste, a já vás občerstvím«. Ano, šel ke Kristu, a aby ještě dokonaleji Kristu sloužil, následoval evangelické rady Kristovy a založil řád františkánský, který si získal velikých zásluh o Krista a víru Kristovu. Šel ke Kristu — a Kristus ho občerstvil, Kristus uznal Svého věrného sluhu za hodna, že obdržel na hoře Alverno 17. září 1224 jizvy Pána našeho Ježíše Krista.

I my, přátelé, pracujeme a obtíženi jsme mnohými svízely a nehodami. Nuže, následujme příkladu sv. Františka a jděme ke Kristu, a budeme také občerstveni; nalezneme pokoj pro své duše. Není pro každého člověka nutným, aby zachovával rady evangelické, aby byl řeholníkem, klášterníkem, ale pro každého člověka, chce-li dojít spásy věčné, je nutným, aby pevně v Krista věřil, Jeho příkázání zachovával, jedním slovem, aby byl řádným křesťanem. Řádný křesťan nalézá i v dobách zármutku a bídy pokoj duše své; Kristus občerstvuje ho již zde na zemi a ještě více ho občerství na věčnosti. Za dnešních dob chlubí se mnozí, že jsou řádnými křesťany, ale život jejich usvědčuje je z drzé lži. Při tom je i nebezpečí, aby se jiní příkladem jich nedali svést. Proto jsem si umínil promluvit o této důležité otázce v nynější době:

Kdo je řádný křesťan?

Poslechněte mne nábožně, když tak učiním ke cti řádného křesťana, sv. Františka z Assisi!

Pojednání.

Křesťanem rozumíme každého vyznavače náboženství křesťanského, Kristem založeného a od Jeho apoštolů a jich nástupců, biskupův a kněží, hlášeného a rozšířeného. Řádným křesťanem jest ten, který přijal křest sv. a víru Kristovu slovem a skutkem tak vyznává, jak se mu k věření Církvi sv. obecnou předkládá. Po prve byli vyznavači náboženství křesťanského nazváni křesťany v Antiochii r. 43. po Kristu. Sami mezi sebou se nazývali: bratři, učenníci, věřící, vyvolení, svatí, tak o tom svědčí skutky apoštolské a listy sv. apoštolův. Židé nazývali přívržence Kristovy posměšným u nich jménem Nazarenskými, Řekové nazývali je οἱ τοῦ χριστοῦ, t. j. přívrženci Kristovi. Nejspíše nazvali je Římané přívržence Kristovi christiani, jako nazývali přívržence Caesara Caesariani a přívržence Pompejovy Pompejani. Znenáhla zvykli si i věřící na jméno »křesťan« a oblébali si je, jak již o tom svědčí sv. Jan Zlatouústý: »Nikdo neříká: Já jsem Petrián, nebo Pavlián, nebo Bartolomián, nebo Thaddián, nýbrž jméno své máme od Ježíše Krista a nazýváme se křesťany«. A sv. Tomáš z Villanovy praví: »Ptáš-li se mne: kdo je křesťan? odpovídám ti: žák Kristův, který v Jeho škole byl vyučen, vojín Kristův, který pro Jeho učení udatně bojuje, následovník Kristův«.

Z toho vidíte, kdo o tom má rozhodovati, kdo je řádným křesťanem. O tom nerozhoduje jednotlivý člověk, nemůže rovněž

rozhodovati o tom, čemu má řádný křesťan věřiti, co konati, co nechati. O tom všem může rozhodovati toliko Kristus a nástupcové sv. apoštolů, jimž tuto moc Kristus dal. Dalť Kristus Petrovi klíče království nebeského, Církve sv. zde na zemi, Petrův nástupce, papež, může členy do křesťanské společnosti přijímati a z ní vylučovati. A takou moc dal apoštolům a jejich nástupcům, biskupům, že co poručí nebo zakáže na zemi, že je právě tak, jako kdyby to poručil nebo zakázal Bůh Sám na nebi, takovou moc jim dal, že kdo Církve, kdo jich neuposlechne, má nám býti jako pohan a publikán. Kdo tedy představených v Církvi neposlouchá, je jako pohan a publikán, není proto řádný křesťan.

Víte také, nejmilejší, čím se stává člověk křesťanem. Podle učení Kristova a Církve sv. stává se člověk křesťanem křtem sv. Křest jest branou, kterou vchází člověk do společnosti křesťanské. Ale křest sám, přátelé, ještě nepostačí, aby byl někdo řádným křesťanem. Nepostačí, aby byl někdo řádným vojínem, aby byl toliko zanesen do seznamu vojnů, nýbrž musí býti vyzbrojen a vycvičen. Právě tak nepostačí, aby byl někdo řádným křesťanem, aby byl toliko zanesen v některé křestní matrice, nýbrž musí býti ozbrojen zbraní víry, naděje a lásky. Pěkná uniforma a šavle ještě nedělá dobrého a řádného vojína. Tak také není řádným křesťanem, kdo sice je pokřtěn, ale o přikázání Boží se málo stará, nebo vůbec nestará. Takové křesťany můžeme nazvati křesťany dle matriky. Takých křesťanů dle matriky najdete velmi mnoho mezi velikými pány i mezi prostými lidmi. Řádnými křesťany však nejsou. Řádným křesťanem jest ten, kdo jest pokřtěn, který však také plní úmluvu, ve kterou na křtu sv. vešel, který plní povinnosti, které při křtu sv. na sebe vzal.

Neboť na křtu sv. vešel křesťan v úmluvu s Kristem. Kristus nám odpustil dědičný hřích a všechny tresty za hřích, učinil nás syny Božími, svými bratry a dědici, vtiskl nám nezrušitelný znak křesťanství a slíbil nám život věčný. Tento slib však učinil závislým na tom, jak věrně budeme zachovávat to, co jsme Mu na křtu sv. slíbili. Co jsme slíbili Kristu při křtu sv.? Slíbili jsme dvojí: 1. věřiti učení Kristovu a 2. žíti podle tohoto učení. Řádný křesťan je tedy ten, kdo plní tento dvojí slib, kdo věří učení Kristovu a kdo podle tohoto učení žije.

Slíbili jsme, přátelé, věřiti učení Kristovu, neboť přede křtem modlili jsme se, nebo kmotři za nás křesťanské vyznání víry, ještě přede křtem se nás slavně kněz ptal, zdali věříme hlavním pravdám učení Kristova, a teprve, když jsme slavně prohlásili: Věřím, pak nás teprve pokřtil. Proto je řádným křesťanem jen ten, kdo pevně věří učení Kristovu. Přihlédněme však trochu blíže, co jsme slíbili věřiti. Slíbili jsme věřiti v Boha Otce všemohoucího, Stvořitele nebe i země. Kdo tedy nevěří v Boha, neznaboh není řádným křesťanem.

Slíbili jsme věřiti i v Jesu Krista, Syna Jeho jediného, Pána našeho, narozeného a ukřižovaného. Proto není řádným křesťanem, kdo sice vyznává, že je Kristus nejmoudřejší člověk, filosof, nej-

lepší socialista, ale kdo nevyznává, že je Kristus Syn Boží, pravý Bůh. — Slíbili jsme věřiti v Krista, Pána našeho. Kristus jest naším Pánem jak v životě soukromém, tak i v životě veřejném. Ale lidé vydali heslo: Náboženství je věcí soukromou, svrhli Krista s trůnu, nechtěli, aby Kristus panoval a kraloval ve světě. Ale následky toho vidíme v životě veřejném, a nebude lépe, dokud lidé nenabudou přesvědčení, že je Kristus Pánem naším, dokud nebude Kristus panovati v životě soukromém i veřejném. Sv. Pavel děl: Mně žíti — Kristus jest, t. j. pro Krista žiji, Kristus jest mým podšlem, mea portiuncula. Tak i každý řádný křesťan může zvolati: Portiuncula mea Christus est, mým podšlem jest Kristus. Pro řádného křesťana jest Kristus vším, pánem, učitelem, zákonodárcem, králem, cestou, kterou kráčetí má, pravdou, kterou vyhledává, životem, jaký žíti má. Řádný křesťan věří pevně v Krista, veškeru svou naději a důvěru v Krista skládá, a jako sv. František celou svou lásku Kristu věnuje. Kdo však nevěří, že je Kristus naším pánem v životě soukromém i veřejném, není řádný křesťan. Neboť neplní, co při křtu sv. slíbil.

Slíbili jsme dále, věřiti v Duchu Sv., v sv. Církev obecnou. Řádný křesťan ví a věří, že Kristus založil Církev sv. obecnou, společnost to všech pravověřících křesťanů, kteří jedno učení Kristovo vyznávají, svátosti Kristem ustanovené přijímají a biskupy pod nejvyšší správou papežovou za svou duchovní vrchnost uznávají. Řádný křesťan váží si své duchovní vrchnosti. Kdo však papeže, biskupy, kněží haní a tupí, není řádným křesťanem.

Slíbili jsme věřiti v obcování svatých. Kdo si tedy ze svatých a světic Božích posměch činí, není také řádným křesťanem.

Slíbili jsme věřiti v odpuštění hříchův. Řádný křesťan nepokládá se za tak dokonalého, že by nehřešil, víť, že podle slov Písma sv. i spravedlivý sedmkrát za den klesne, ale věří v odpuštění hříchův a prosí Boha o odpuštění a činí vše, co Bůh k odpuštění hříchův žádá.

Slíbili jsme věřiti v těla z mrtvých vzkříšení a život věčný. Řádný křesťan věří tedy v nebe a peklo. Kdo však za to má, že se smrtí všechno končí, kdo ponechává nebe andělům a vrabcům, ten řádným křesťanem není.

Viděli jsme v krátkosti, co jsme při křtu sv. slíbili věřiti. Avšak dále jsme slíbili i žiti podle této víry. Neboť kněz hned na počátku obřadů k nám děl: Chceš-li do života vejíti, zachovávej příkázání: milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého, ze vsí duše své, ze vsí mysli své a bližního svého jako sebe samého; odřekli jsme se při křtu sv. dále ďábla i všech skutků jeho, i vsí pýchy jeho, a kněz nám dal hořící svíci, kterou se vyznačuje, že máme konati dobré skutky a jiným dobrý příklad dávat. Že nutno jest, aby řádný křesťan žil dle víry, poznáváme také ze slov sv. apoštola Jakuba 2 14.: »Co prospěje, když někdo praví, že má víru (že je křesťan), když nemá skutků (křesťana)?« A sv. mučenník Justin praví: »Když naleznete lidi, kteří

nežijí, jak Kristus učil, jest to zřejmé znamení, že křesťany nejsou, ačkoli učení Kristovo ústy vyznávají.

Slíbili jsme tedy, nejmilejší, že budeme zachovávatí přikázání, zvláště přikázání lásky. Zdá se, že těm a oněm křesťanům zůstala z jejich křesťanství jen láska, stále ji mají na jazyku, od jiných ji požadují, ale sami jí nemají. Víte, co znamená křesťansky milovati. Křesťansky milovati znamená milovati Boha nade všecko pro něho Samého, sebe a bližního pro Boha. Ti a oni křesťané nemluví o lásce k Bohu a nemají lásky k Bohu, mluví toliko o lásce k bližnímu, ale ani za mák jí nerozumějí. Řádná křesťanská láska k bližnímu zakládá se na lásce k Bohu, neboť máme milovati bližního pro Boha. Když však nemají lásky k Bohu, nemohou míti také řádnou lásku k bližnímu. Oni lásce křesťanské asi takto rozumějí: Nic od nás nechtěj, hodně nám dávej, nemukej, nebraň se, když po tobě šlapeme. Ta jejich láska kouká jim z očí, když jdou okolo člověka s lepším kabátem.

Řekl jsem, že ti a oni křesťané nemají lásky k Bohu. A tak tomu skutečně jest. Neboť Kristus, zakladatel křesťanství, pravil: »Kdo má přikázání má a je zachovává, tenť jest, kterýž mne miluje.« Jan 14. 21. Kdo tedy Krista, Boha, miluje, zachovává přikázání. Královský prorok pěje: »Podílem mým, Pane, řekl jsem, jest zachovávatí zákon Tvůj.« Tak i každý řádný křesťan může právem říci: Portiuncula mea — mým podílem jest, ó Bože, zachovávatí přikázání Tvá.

Podívejte se na tak mnohé křesťany, jak přikázání zachovávají! Jak zachovávají třetí přikázání Boží, 1. a 2. přikázání církevní? Po celý téměř rok mši sv. přítomni nejsou.

Do velkého města přišel kněz sestárlý, který v tomtéž městě téměř před třiceti lety působil. Zatím město o mnoho vzrostlo, přibýlo obyvatelstva, ale kostelů nepřibýlo, a stávající kostely nebyly tak plny jako před 30 lety. Kdyby každý katolický křesťan konal v neděli a ve svátek svou křesťanskou povinnost, nestačily by v tak mnohém městě kostely, bylo by nutné, stavěti nové.

Podívejte se na tak mnohé křesťany v pátek! Kolik jich svévolně v den ten požívá masitých pokrmů!

Podívejte se na tak mnohé křesťany ve velikonoční době! Když ze školy vyjdou, nejdou k sv. svátostem až třeba před oddavkami, a po oddavkách bys je opět dlouhá leta marně hledal u stolu Páně. A přece je to doba dosti dlouhá, v níž každý může nalézti tolik času, má-li dobrou vůli. Ke starým a chorobným, kteří nemohou jíti do kostela, jdou kněží rádi a ochotně do domu. Nemá tedy nikdo výmluvu, když svou velikonoční povinnost nevykoná. Viděli jste, přátelé, jak tak mnozí zachovávají přikázání. To však jest dle slov Kristových zkušebním kamenem, podle něhož poznáváme, jak milují Boha, poznáváme, že Boha nemilují. Kdo však Boha nemiluje a svévolně nezachovává přikázání, není řádným křesťanem.

Poznali jste, nábožní křesťané, kdo je řádný křesťan. Řádný křesťan jest člověk pokřtený, který věrně plní křesťanské slib, kdo

věří učení Kristovu a kdo podle této víry také žije. Všichni svatí a zbožní křesťané byli vždy právem pyšní na jméno »křesťan« a vážili si ho a vážili si hodnosti, kterou člověku dává, vážili si ho více nežli šlechtictví, nežli všech statků světských. Kaliopus odpověděl soudcům na otázku, odkud a z jakého rodu je: »Pamfylije je mým rodištěm, ale co jest mojí chloubou, jest, že jsem byl za hodna uznán, nositi jméno Krista, Pána svého.« A sv. Jan Zlatouústý praví: »Jmenujeme se křesťané. Jediné toto jméno je s to, aby nás povzbudilo k ctnosti a poctivosti. Neposkvrňujme toto krásné jméno nízkými skutky, nezapomínejme nikdy na vysokou hodnost křesťana! Jsme křesťany! Uvažujme o vznešenosti tohoto jména a mějme je v uctivosti!« Ano, přátelé, mějme toto krásné jméno v uctivosti, nebuďme křesťany toliko dle matriky, věrme učení Kristovu a žijme podle něho. Když tak v životě, v souženích i radostech půjdeme ke Kristu, Kristus nás občerství a dá pokoj srdcím našim. Nuže nechtě jest Kristus naší porciunkulí, naším podílem v životě i smrti, pak bude také naší velikou odměnou, naším podílem na věčnosti. Amen.

P. Jan N. Holý O. S. N.

Svátek sv. Vavřince, mučenníka Páně.

Boj a vítězství sv. Vavřince.

»Nebo i ten, kdo o závod bojuje, nebývá korunován, leč by řádně bojoval.«

II. Tim. 2, 5.

Velikého a mocného svatého zvolili sobě otcové vaši za ochránce či patrona tohoto chrámu a celé nábožné osady. Jestli sv. Vavřinec jedním ze tří nejslavnějších jáhnů, kteří Církev sv. životem i smrtí svou proslavili. Jako sv. Štěpán v Jerusalémě a sv. Vincenc v Saragosse ve Španělsku, tak sv. Vavřinec zemřel v Římě smrtí slavnou, smrtí mučennickou. A nejen že stejnou smrtí zemřeli tito 3 jáhnové sv., ale i jména jejich mají velmi podobný význam. Stefanos, Štěpán, znamená tolik co ověnčený, Laurentius, Vavřinec, vavřinem zdobený, a Vincenc vítězný. Právem mají tato jména, že zvítězili v boji proti nepřátelům spásy, a pro vítězství to jsou v nebi korunováni.

Shromáždili jsme se dnes o pouti v této svatyni, abychom se radovali společně, že máme tak slavného patrona, kterýž nejslavnějším způsobem dobyl si koruny nebeské.

Než radujme se zároveň proto, že i nám možno dobytí koruny nehynoucí a to bojem, kterým nás předešel sv. patron náš. Pročež vstupme i my v šlepěje jeho, chceme-li i my dosáhnouti blaženosti věčné. Zdá se, jakoby k nám dnes volal s výšin nebeských: Pojďte a mne následujte!

Blaženost nebeská nazývá se v Písmě sv. korunou.

Sv. Pavel píše: »Vložena mi bude koruna spravedlnosti«, protože Bůh naše dobré skutky odplatí, a nazývá blaženost věčnou »korunou nevadnoucí«, a sv. Jakub »korunou života«, protože skrze ni dosáhneme života věčného.

Jak šťastným by byl mnohý člověk, kdyby vládl korunou královskou! A hle, nejm. ! všichni můžeme dosáhnouti koruny, a to ne zlaté neb stříbrné, alebrž koruny nehynoucí, koruny života, která se tím více bude stkvíti, čím více nepřátel spásy své jsme přemohli, čím krutější boj jsme s nimi podstoupili. Bojovati musíme, máme-li dosáhnouti koruny, jak sv. Pavel praví: »Nebo i ten, kdo o závod bojuje, nebývá korunován, leč by řádně bojoval.«

Každá odměna předpokládá práci, a proto i nám uložil Bůh bojování za korunu života věčného. A tu tážete se právem: A s kým to máme bojovati, a jakými zbraněmi?

Na tyto otázky umínil jsem sobě dnes odpověděti. Při tom nám bude vzorem sv. Vavřinec. Ten nás naučí:

- I. s kterými nepřáteli zápasiti, a
- II. jakými zbraněmi bojovati máme.

Tentě obsah rozvrh dnešní mé řeči k vám. Ty ale, sv. vítězi a patrono náš milý, Vavřince sv. ! vypros nám u Boha milost, abychom s prospěchem rozjímalí o spáse své. Vy pak, nábožní, poslyšte mě, když k uctění sv. Vavřince promluví ve jménu Páně.

P o j e d n á n í.

I.

Tři nepřátelé připravili sv. Vavřince o život časný, totiž vladař pohanský, který ho chtěl sliby i hrozbami donutiti, aby vydal jmění Církve a víru sv. zapřel, pak jeho katani, kteří se ho chopili, na rošt vložili, a posléze oheň a žhavé uhlí, které ho spálilo.

a) Po smrti papeže sv. Xysta, jenž sv. Vavřinci světil péči o chudé, dal lakotný vladař římský sv. Vavřince jáhna k sobě přivéstí, a přemlouval ho lstivě i lichotně, aby vydal poklady Církve. K tomu vyžádal si sv. Vavřinec třídní lhůtu, ve kteréž době zatím všecko rozdál chudým, vdovám a sirotkům, kteréž pak 3. dne před vladaře předvedl. Jakoby mu zřejmě říci chtěl:

»Chceš-li znáti Církve poklady,
pohled' chudých na řady.«

Rozzuřil se vladař a volal: Za to prodloužím a zvětším muky tvé, abys tím bolestnější smrtí umíral, musíš umírati pozvolna.

I nás, nejmilejší! pronásleduje náš nepřítel, který nehledá sice statků vezdejších, alebrž lepších, o něž nás oloupiti hledí. A které jsou to poklady? tážete se. Jsou to ctnosti křesťanské: víra sv., nevinnost duše a pokoj srdce. A kteraký nepřítel že jich žádá? Jest to, bratře a sestro v Kristu, svět, ten svůdný svět, jenž

buď lichými sliby a nadějí na světské jeho rozkoše, aneb i pronásledováním nás chce zaslepiti, omámiti a sobě získati.

Nedokáže-li toho svět, aby zviklal bohabojného křesťana rozkošemi a marnostmi svými, tu se rozzuří a pronásleduje ho. Rcete sami, nebývají-li věrní křesťané tupeni, že se zbožně modlí, pilně do kostela chodí a přikázání Boží věrně zachovávají? I vymýšlí svůdný svět, to jest lidé dle světa žijící, i lži, kalí čest a dobré jméno bližních, aby tak ztrpčili pravému křesťanu ctnostný a bohumilý život.

A bohužel zdaří se nejednou bezbožným světákům jich nekalý záměr. Podvratnými zásadami, špatnými a bohoupustými řečmi zmámí mnohého a mnohou, že vydají světu své nejdražší poklady: nevinnost duše a pokoj srdce.

Než, běda tomu, kdo miluje více svět než Krista Pána! Běda tomu, kdo se více bojí úsudků světa než soudu věčného Boha!

Bratře a sestro! odporujme tomuto nepříteli spásy naší jako sv. Vavřinec, jehož nepřemohly ani hrozby ani lichocení vladařovo.

b) Svatého a spravedlivého sluhu Páně uchopili katané, svlékli a přivázali na železný rošt, rozdělali pod ním oheň a bavili se jeho bolestmi.

A právě tak jedná i náš druhý nepřítel, jenž se katansky snaží nás oloupiti o ctnost a zbaviti skutků záslužných; proti tomu nás však upoutává zlými vášněmi. Netřeba jmenovati toho, jenž se raduje z naší zkázy. Jest to týž nepřítel, jehož božský Spasitel nazývá vrahem od počátku, jest to týž, jenž naše prarodiče v ráji připravil o svatost a spravedlnost, jenž je o ráj oloupil a do nesčetných běd uvrhl. Jest to ďábel, o němž praví sv. Pavel: »Naše bojování není toliko proti tělu a krvi, ale proti knížeti tohoto světa a temnosti, a proti jeho osidlům.« Tento nepřítel jest tím nebezpečnější, čím zuřivěji na nás doráží, že jest lstivý a zchytralý, a dovede klamati člověka. Ďábel používá každého prostředku, každé příležitosti, aby člověka od Boha odvrátil a s cesty ctnosti svedl. Počíná si tajně, a tu nejsme nikde před ním bezpečni. Adam nevinný se před ním neuchránil v ráji, neunikla jeho nástrahám pramáti Eva; ba i na Samého Syna Božího se odvážil svým pokušením.

A ty, člověče, se domníváš, že se nemusíš před ním střežiti, když i velcí svatí mužové byli od něho pokoušeni jak v životě, tak zejména v poslední hodině smrti? O, jak těžký to boj pro nás hříšné lidi. Proto musíme na tohoto nepřítelě své spásy veliký pozor dávat, aby nás nepřemohl, aby nás nenalezl ve službě Boží lenivé, bychom nebyli koukolem ve snopky svázaným k uvržení na oheň.

c) Velikou bolest působil sv. Vavřinci oheň a žhavý rošt, kterýmž byl pálen a pozvolna mučen.

Takovým ukrutníkem, jako uhlí žhavé, jest náš třetí nepřítel, totiž naše tělo se zlými žádostmi, kteréž nám tak častokrát škodívá.

Za tou příčinou se modlí Církev sv. dnes a po celou oktávu ku sv. Vavřinci takto: »Popřej nám, prosíme tě, všemohoucí Bože, abychom tvou pomocí plamen nezřízených žádostí svých uhasili, jenž jsi sv. Vavřinci dal prudký plamen ohnivých muk hrdinskou myslí přemoci.«

Nám všem předobře známo, že každý člověk na světě musí zápasiti, bojovati, jak sv. apoštol Pavel píše, že duch žádá proti tělu, a tělo proti duchu. »Odkud,« táže se sv. Jakub, »tyto boje ve vás? nepřicházejí-li ze zlých žádostí, které bojují v údech vašich?« — Jednoho pokouší žádost po tělesných rozkoších, jiného znepokojuje hněv, toho touha po nemírném požívání pokrmu a nápoje, onoho lenost uspává, a tak vášně chtějí učiniti duši otrokyní těla. A když se člověk domýšlí, že šťastně přemohl jednu vášeň, ihned jiná k boji ho vybízí. A nepřítel tento nikdy neustává, že ho v sobě nosíme, on smysly uchvacuje, jimiž jako okénky vluzuje se do duše pokušení. Osvědčuje se slovo Hospodinovo k Noemovi: »Mysl a smýšlení člověka jest ku zlému náchylné od mladosti.«

A tento nepřítel náš sídlí v nás, a proto se tím tíže dá přemoci. O něm platí slovo Páně: »Nepřátelé člověka — domácí jeho« t. j. převrácená vůle, zlé žádosti vedou boj proti ctnosti a milosti Boží. A boj tento, vykoupenci Kristovi! trvá až do smrti.

I nafiká právem nábožný Job: »Bojování jest život člověka«, a jen bezbožní volají: pokoj, pokoj, a není žádného pokoje. Se všech stran obkličují nás nepřátelé: svůdný svět, lstivý ďábel, a v srdci našem zlé žádosti. Proto právem napomíná sv. Pavel Efez. 6, 13.: »Vezměte zbroj Boží, abyste mohli v den zlý odolati, a ve všem dokonale státi.«

A která jest to zbroj, které zbraně, tážete se, k boji tomu? Ty nám naznačí patron náš, sv. Vavřinec, a to v dílu

II.

I sv. Vavřinec musil podstoupiti boj s četnými nepřáteli. Veliká byla bolest, nesmírná trýzeň jeho, již podlehl sice jeho smrtelné tělo, duch nesmrtelný ale nepodlehl, nýbrž zvítězil slavně nad nepřáteli. A kterými zbraněmi byl ozbrojen ve svém boji sv. Vavřinec?

a) První zbraní jeho byla nevýslovná touha po nebi a útěcha, že bude patřiti na Boha svého. Dojemná byla poslední rozmluva sv. patrona našeho s papežem sv. Xystem, jehož vyváděli k popravě. Zarmoucen nad tím, že nemůže zároveň smrt mučennickou podstoupiti, a tak ku Kristu Pánu přijíti, volá sv. jáhen: »Otče, kam se ubíráš bez syna? Sv. biskupe, kam kráčíš bez jáhna svého? Nikdy jsi mši sv. neobětoval, abyck ti nebyl při oltáři přisluhoval. V čem jsem se ti nezalíbil? Shledal jsi, že jsem snad nekonal svou povinnost? Zkus mě poznovu a přesvědč se, zdalis zvolil sobě sluhu nehodného? Tak toužebně žádal sobě smrti mučennické. A sv. biskup Xystus takto jeho těší: »Ne-

opouštím tě, synu, tebe očekává těžší boj, ale stkvělejší vítězství. Přestaň plakati! Za 3 dny budeš mne následovati.«

Jakou radostí naplnila slova tato sv. Vavřince. Pospíšil, aby hned rozdal jmění a poklady Círky mezi chudé.

Milení poutníci, chceme-li i my vítěziti nad světem, musíme téže zbraně použiti; musíme totiž k nebi pohlížeti a s královským pěvcem vzdychati: »Jako jelen touží po prameni vod, tak touží a umdlévá duše má po Tobě, Hospodine! Kdy přijdu a ukáži se před tváří Tvou, Pane? Jeden den v síních Tvých milejší jest mi nad tisíce dní v síních hříšníků; neboť Ty, ó Bože, jsi Bůh srdce mého a podíl můj na věky.«

Ach, bratři a sestry v Kristu, jsme-li proniknuti takovouto touhou po nebi, neuškodí nám věci pozemské, radosti pomíjející. Tu zvoláme se sv. Ignácem: »Jak se mi protiví země, kdykoliv se na nebe podívám!« Nuže, uchopme se této zbraně dle napomenutí sv. Augustina: »Chcete-li ostatek nepřemožení uprostřed pokušení světa, oživte a posilněte touhu po věčném Jerusalemu, utíkejte před mukami, jež nikdy nepominou, a duše vaše necht oživne láskou a touhou po blaženém životě vyvolených. Tam není strastí duševních ani bolestí tělesných; tam není boje ani starostí o naše miláčky. Bůh bude naše všecko, bude náš celou blažeností.«

b) Druhou vydatnou zbrojí sv. Vavřince byla vroucí modlitba. Jako druhdy se modlil sv. Štěpán za své vrahy v Jerusalemě, tak pozdvihl i sv. Vavřinec oči k nebi a prosil Otce nebeského skrze Pána Ježíše, na přímluvu sv. apoštolů Petra a Pavla, za obrácení světového města Říma, aby přijal Řím víru Kristovu a podrobil se sladkému jhu víry sv., modlil se, aby se učení křesťanské po všech krajinách říše římské rozšířilo. Sv. otcové připisují modlitbě sv. Štěpána obrácení sv. Pavla, a modlitbě sv. Vavřince obzvláště přičítá sv. Prudentius obrácení města Říma, když praví: »Smrt sv. Vavřince přivedila smrt modlám a zrušila chrámy pohanské.« Tak mocna jest modlitba. A kdož by se nemodlil v protivenství a soužení, zvláště pak v pokušeních ďábelských? Ďábel jest sice zuřivý a lstivý nepřítel náš spásy, ale pomoc naše jest ve jménu Páně, kterýž stvořil nebe a zemi. Prosíme-li Boha, osvěcuje nás, že snadno poznáme úklady ďábelské, silí nás, že odoláme pokušení a lákání ke hříchu. Sám božský Spasitel vybízí nás: »Bděte a modlete se, abyste nevešli v pokušení.« Modlitbou dosahujeme i milosti, bez níž neunikne člověk nástraze ďábelské.

Sv. opat Sabbas musil na své cestě přenocovati v jeskyni, když ho překvapila noc. Tam si odpočinul a usnul. Sotva že zdřímnul, vytrhlo jej ze spaní silné řvaní lva, kterýž jeskyni tu obýval a domů se vracel. Mocným hlasem blížil se lev k sv. opatovi a tahá ho za plášť. Procitnuv sv. muž počal se modliti a k Bohu o pomoc volati. A hle, lev se utišil. Sabbas dokončil modlitbu, ale hned se zase na něho hnál lev a opět se jal šukbati šat jeho; až se sv. opat opět začal modliti, ustoupil a

ztišil se lev. To se několikrát opakovalo, až posléze zvolal svatý muž: Ve jménu Páně opusť tuto jeskyni, což lev ihned poslušně učinil. — Jako lev řvoucí obchází ďábel hledaje, koho by pohltil, proto bděte a modlete se! Dle svědectví sv. Jana Zlatoústého jest modlitba mocnou zbraní k odmítání úkladů ďábelských. Řev lva nezahání tak rychle lítou zvěř, jako modlitba spravedlivých zahání ďábla.

c) Třetí zbroj, kterouž sv. Vavřinec zahanbil a přemohl své nepřátele, byla podivuhodná stálost u snášení bolestí, jež mu povolené pálení působilo. Tiše, dobrovolně dal se uvázati k železným tyčím roštu, a když tělo jeho ukrutně smažili, zářil neobyčejný lesk radosti a vnitřního pokoje na jeho tváři. Nevšímal si trýzně těla, když mohl vladaři říci: Na té straně jsem dosti pečen, dej mne obrátiti, i můžeš ze mne jísti. Divíte se ovšem této stálosti. Než, nejmilejší, pouhé obdivování by nám neprospělo, nýbrž i my musíme jeho následovati, a přemáhati své zlé žádosti, krotiti a mrtviti tělo své!

Sebezapírání, mrtvení zlých žádostí jest třetí zbroj, kterou proti svému vnitřnímu nepříteli, proti tělu bojovati máme, jak sv. Pavel říká: »Kdož Kristovi býti chtějí, ukřižovali tělo své s jeho žádostmi.« Přikrá zdají se slova ta; avšak vyk. Kr. ! ovoce jejich sladké jest. Strážiti musíme své smysly, abychom zabránili přístup hříchu do srdce.

Bratře a sestro Krista! učiň smlouvu s očima, že nepohlédneš na osobu cizí, krot touhu po nemírném pokrmu a nápoji, aby nebylo břicho bohem tvým, uzavírej uši své před nelaskavými a hlavně neslušnými řečmi. Opominete-li toho, budete městem bez hradeb, domem bez dveří, do nichž snadno vnikne nepřítel. A jestliže při veškeré bdělosti povstávají a trýzní zlé žádosti, tu třeba násilím sebe přemáhati, dle slov dnešního sv. evangelia Jan 12, 25.: »Kdo miluje život svůj, ztratí jej; a kdo nenávidí života svého na tomto světě, k životu věčnému ostříhá jej.«

Proto, je-li ti rozkoš, zábava aneb některý tvor sebe milejší, a poznáváš-li, že duši tvé jest nebezpečen, odluč se od něho, sice se takto odloučíš od Boha a ztratíš korunu spravedlnosti. Vytrváš-li však až do konce jako vítěz nad sebou, budeš-li řádně bojovati, budeš korunován.

Budme, nejmilejší, vždy pamětlivi napomenutí sv. Pavla: »Odložte skutky temnosti, oblect se v oděnění světla. Jako ve dne poctivě choďme, ne v hodování a opilství, ne v smilstvích a nestydatostech, ne v sváru a závisti!« Řím. 13, 12.

* * *

V boji s nepřáteli nesmíme ustupovati, nesmíme utíkat, alébrž vytrvati, jako řádní bojovníci Kristovi. Šalebně působí svět rozkošemi a radovánkami, nabízenými statky pomíjejícími, ba i hanou a potupou; nebezpečny jsou úklady ďábla, mocně dorážejí na nás žádosti těla.

Než mocnější jsou, milení poutníci ku sv. Vavřinci, zbraně, jichž nám Bůh a víra sv. podává. Oživuje-li nás touha po nebi, voláme-li o pomoc a přispění Boží v nábožné modlitbě, křičíme-li tělo své, anebo přemáháme-li zlé žádosti a krotíme-li vášně, a nezanedbáváme-li přijímání sv. svátostí: nemine nás dojista koruna vítězství, téhož vítězství, jakéhož dosáhl slavný patron náš, zbožný, štědrý jáhen sv. Vavřinec. Ten nechať se za nás přimlouvá, bychom šťastně bojovali v životě, a na konec se sv. Pavlem mohli volati: »Dobry boj jsme bojovali, víru zachovali, kéž nám vloží Pán korunu spravedlnosti, korunu slávy věčné!« Amen.

Josef Baar, bisk. notář a farář v Putimi.

Listy katechetické.

Mše katechumenův.

Liturgická katechese. Napsal X a v. Dvořák.

Mše sv. počíná mší katechumenův. Kdo smí sloužiti mši sv.? Kde se uchovávají mešní roucha? Která roucha obléká si kněz ke mši sv.? (Dají se vypočísti všechna roucha mešní!) Které nádoby mešní béře ke mši sv.? Jak si připraví kalich? (Dá se vyčísti celý ústroj kalicha!) Jakou knihu béře s sebou? Co jest missál? Kdo mu donáší knihu k oltáři a přisluhuje? Kteří duchovní to dříve činívali? (Jaké povinnosti měli? Donášeti vodu a víno v konvičkách a svíce na oltáři zažehovat a vůbec při celé mši kněze obsluhovati.) Takovým způsobem kněz připraven přistupuje k oltáři, provázen ministrantem. Ministrant dá zvonkem znamení lidu a kněz oblečen v roucha mešní a maje ustrojený kalich v levé vuče, vychází ze sakristie; před ním kráčí ministrant a nese v obou rukou missál (knihu mešní). Před oltářem hlavním, na němž se uchovává velebná svátost, obnažuje hlavu a poklekaje klaní se Pánu Ježíši. Je-li to oltář vedlejší, na němž se velebná svátost neuchovává, uklání hlavy své před obrazem ukřižovaného Pána Ježíše na oltáři. Na to vystupuje k oltáři spolu s ministrantem. Vyjme korporal z bursy, rozprostře ho v prostřed oltáře (na oltářním kameni) a postaví naň zastřený kalich, bursu odloží stranou. Ministrant položil na levou stranu oltáře neboli epištolní, knihu mešní, kněz ji otvírá tam, kde se nalézají modlitby mešní pro ten den, pak navrací se do prostřed oltáře a sestupuje až před stupně oltáře dolů, kde zatím byl si poklekl ministrant na straně, na které se mešní kniha nenalézá.

Čím počíná mše sv.? Jak vychází kněz ze sakristie? Čím dává ministrant znamení lidu? Co činí kněz před hl. oltářem? Co činí kněz, je-li oltář vedlejší? Kam vystupuje? Co činí na oltáři? Kam odchází z prostřed oltáře? Co tam položil ministrant? Kde ji rozevře kněz? Kam se vrací kněz? Kam sestupuje? Kam poklekl ministrant?

Nyní počíná mše katechumenův. Kam až sahá mše katechumenův? Mše sv. křtěnců skládá se z těchto částí: 1. z modlitby stupňové; 2. z introitu neboli vstupu; 3. z kyrie; 4. z gloria; 5. z kollekt neboli modliteb sebraných; 6. z epištoly a krátkých modliteb poepištolních; 7. z evangelia. (Napíše se na tabuli a opakuje se!) Z kterých modliteb skládá se mše sv. křtěncův?

1. Modlitbu stupňovou koná kněz před nejnižším stupněm oltáře; začíná ji křížem a modlí se žalm (42.) střídavě s ministrantem, obecnou zpověď nejprve sám, po něm pak ministrant. Na to ukončuje prosbou za odpuštění hříšcův a vstoupiv k oltáři líbá jej tam, kde v prostřed uloženy jsou ostatky svatých.

Kde se modlí modlitbu stupňovou? To naznačuje pokoru a nehodnost svou. Čím začíná modlitbu svou? Kříž znamená, že se zde obnovuje oběť kříže. Co se modlí nejprve? Tímto žalmem vzbuzuje radostnou touhu Bohu vzdáti úctu a slávu. Co potom se modlí? Vyzná se on i ministrant z hříšců na znamení, že mši sv. konati a jí obcovati máme se srdcem čistým aneb aspoň skroušeným. Kam vstupuje? Líbání oltáře znamená, že prosby své spojuje s přimluvou svatých.

Co naznačuje sestoupením na nejnižší stupeň? Proč začíná křížem? Co vzbuzuje žalmem? Proč se vyznává všeobecně z hříšců? Čí jménem činí totéž ministrant? Proč líbá oltář?

2. Která jest druhá část mše sv. křtěncův? Introit znamená česky jako vstup — jest to tedy modlitba vstupní. Kněz koná tuto modlitbu na straně epištolní. Býval to celý žalm, který se zpíval mezi tím, co se lid v chrámě shromažďoval, nebo biskup s duchovenstvem do chrámu vstupoval. Nyní jest to jen zkratka takového žalmu se starobylým chvalořečením: Sláva Otci i Synu i Duchu Sv. jako bylo na počátku, i nyní i vždycky i na věky věkův. Amen.

Podle počátečních slov introitu t. j. vstupní modlitby nazývaly se a posud se nazývají některé mše sv., na př.: Rorate (Rosu dejte) mše sv. adventní; Rekviem (Odpočinutí) mše sv. za zemřelé. Také některé neděle nazývají se v starých letopisech podle mešního introitu; na př. 1. neděle postní — Invocabit (Bude vzývati), 2. neděle postní — Reminiscere (Rozpomeň se . . .), 3. neděle postní — Oculi (Oči . . .), 4. neděle postní — Laetare (Vesel se . . .), 5. neděle postní — Judica (Sud . . .), 1. neděle po Velikonocích Quasimodo (Jako . . .)

Jak se nazývá druhá část mše sv. křtěncův? Co znamená introit česky? Kde ji koná kněz? Co býval introit? Co jest nyní? Co nazýváno bylo podle počátku introitu? Dej mi příklad! Co ještě nazýváno podle introitu? Jmenuj mi některé!

3. Jaká jest třetí část mše sv. křtěncův? Kyrie elejson znamená česky: Pane, smiluj se! Jest to volání za smilování. Za prvních dob křesťanských, když biskup s duchovenstvem přišli k místům svým za oltářem v polokruhu, tu volali spolu s lidem střídavě krátce k Bohu za smilování. Nyní sestává toto volání za smilování neboli kyrie ze tří částí: první sestává ze tří kyrie

elejson, při nichž střídá se kněz s ministrantem; druhá ze tří Christe elejson (Kriste, smiluj se!), při nichž střídá se ministrant s knězem; třetí část jest jako první — z čeho sestává? Kdo se střídají? První volání platí Bohu Otcí; druhé Bohu Synu; třetí Duchu Sv. Voláme ke každé božské osobě třikrát na znamení, že snažně prosíme. Toto kyrie stalo se základem našich litaní — až posavad. každá litanie začíná a končí slovy: Kyrie elejson, Christe eleison, Kyrie elejson! nebo-li Pane, smiluj se; Kriste, smiluj se; Pane, smiluj se! (Proto předchází-li litanie mši sv., jako na bílou sobotu, vynechává se kyrie.

Jak se nazývá třetí část mše sv. křtěncův? Co znamená kyrie elejson česky? Kdo se modlívali tuto modlitbu za prvních dob? Z kolika částí sestává nyní? Z čeho opět sestává první část? S kým se střídá kněz? Z čeho sestává druhá? Kdo se střídá v ní? Z čeho sestává třetí? Kdo se střídá v ní? Proč skládá se ze tří částí? Proč každá část z trojího volání? Co povstalo z tohoto kyrie? Jak až posavad litanie začínají a končí?

4. Která jest čtvrtá část mše sv. křtěncův? Gloria znamená česky tolik co sláva a sice sláva na výsostech Bohu. Jest to chvalozpěv andělský, kterýž prozpěvovali při narození Páně v Betlémě. Jak zpívali tehdy? Tento chvalozpěv má 3 části, v nichž chváli se nejprve Otec, pak Syn a na konec Duch Sv. Kněz totiž přesvědčen, že Bůh jistě se nad ním i lidem smiluje, volá radostné Gloria, oslavuje Boha. Někdy vynechává se gloria, připadá-li den kající, aneb koná-li se mše sv. smutečná (t. j. za zemřelé.)

Jak se nazývá čtvrtá část mše sv. křtěncův? Co znamená česky gloria? Jaký jest to chvalozpěv? Kolik má částí? Kdo se v něm chváli? Proč se kněz modlí gloria? Kdy se vynechává?

5. Která jest pátá část mše sv. křtěncův? »Kollekty« znamená česky: sebrané t. j. modlitby. V nich sebrány jsou všechny prosby věřících a Církve. Kněz po gloria líbá oltář, obrací se k lidu a pozdravuje ho slovy: Dominus vobiscum (napíše se na tabuli a dá se několikrátě čísti) t. j. česky: Pán s vámi. Přeje těmi slovy věřícím, aby jim Pán milost Svou dal. Ministrant jménem lidu odpovídá: Et cum spiritu tuo (napíše se na tabuli a dá se čísti) t. j. česky: i s duchem tvým. Lid přeje knězi, aby Pán milost Svou také jeho duši dal. Na to ubírá se ke knize na epištolní straně, vyzývá všechny slovy: Oremus (napíše se a dá se čísti) t. j. česky: Modleme se a modlí se s rozpjatýma, k nebi pozdvíženýma rukama jednu kollektu neb více. Končí se tyto modlitby slovy: Skrze Ježíše Krista Pána našeho, který s Otcem i Duchem Sv. živ jest a kraluje na věky věkův. Amen. Při tom spíná zase ruce.

Pozdvížené ruce k nebi znamenají důvěru v Boha, že vyslyší, spjetí znamená, že se nám milosti Boží dostává skrze zásluhy Ježíše Krista. Těchto kollekt nebývá stejně; obyčejně lichý počet: 1, 3, 5, 7. Jedna připomíná jedinstvo Boží, 3 = trojosobnost Boží, 5 = patero ran Kristových, 7 = sedm proseb Otčenáše. Sedm má býti počet nejvyšší.

Jak se nazývá pátá část mše sv. křtěncův? Co znamenají kollekty česky? Co jest v nich sebráno? Jak je koná kněz? (Jak pozdravuje lid?) Co to znamená? Jak mu odpovídá ministrant? Co to znamená? Kam se ubírá kněz? Jak počíná kollekty? Jak se je modlí? Čím končí? Co znamená pozdvižení rukou? Co spjetí rukou? Kolik bývá kollekt? Co ta čísla připomínají — jedna? tři? pět? sedm? Kolik bývá nejvíce kollekt?

6. Která jest šestá část mše sv. křtěncův? Epištola znamená česky list, psaní. Jest to zpravidla výňatek z listů sv. apoštolů, kterýmiž apoštolové věřící v náboženství Kristově poučovali a k nábožnému životu napomínali. (Náleží ke knihám Písma sv.) Někdy to bývá i výňatek z knihy skutků apoštolských nebo z některé knihy Písma sv. Starého Zákona. V prvních dobách půjčovaly si obce křesťanské dopisy sv. apoštolů a dávaly je předčítati při mši sv. od lektorů. K tomu účelu bylo zřízeno místo vyvýšené před oltářem na epištolní straně.

Na konec epištoly dodává jménem lidu ministrant: Deo gratias! (napíše se a dá se čísti.) Česky: Bohu díky! Děkujeme, že nám Bůh skrze sv. apoštoly a sv. muže v Star. Zákoně učení Svě zjevil.

Jak se nazývá šestá část mše sv. křtěncův? Co znamená epištola česky? Odkud jest to výňatek? K čemu náležejí epištoly sv. apoštolův? Odkud to bývá někdy výňatek ještě? Co si půjčovaly obce křesťanské? Kdo je předčítaly? Co bylo k tomu zřízeno? Co dodává ministrant na konec epištoly? Za co děkujeme Bohu?

Po epištole následují krátké modlitby: a) graduale, b) aleluja, c) traktus, d) sekvence; ale ne vždycky všechny. Které modlitby následují po epištole? Následují vždycky všechny?

a) Graduale znamená česky modlitba přestupní. Býval to žalm, který se zpíval mezi tím, co lektor a později podjáhén s povýšeného místa po epištole sestupoval. Nyní jest to jenom zkratka tohoto žalmu.

b) Aleluja znamená česky sláva Bohu, které se zpívalo ve dnech radostných a tak i dnes o dnech kajících (jako v postě při rekviem a p.) se vynechává a místo něho přidává se ke graduale

c) traktus; znamená česky táhlý t. j. zpěv, byl to zpěv kající, žalost vyjadřující. Proto i nyní koná se ve dny kající a při mši sv. za mrtvé.

d) Po alleluja nebo traktu bývá někdy sekvence. Česky znamená to následující t. j. píseň. V některé dny pro památku zvláště důležitou přidávala se píseň obsahu radostného nebo žalostného. Takovýchto sekvencí zachovalo se posud pět: 3 radostné, 2 žalostné.

Radostné jsou sekvence: na Hod Boží velkonoční (složená od dvorního kaplana (Wipo) císaře Konráda II. a Jindřicha III. v polovici 11. stol.);

na Hod Boží svatodušní známá vám jako píseň při vzývání Ducha Sv.: Přijď, o Duchu přesvatý (složena od Roberta krále franckého † 1031 nebo Innocence III., papeže † 1296);

na Boží tělo známá vám jako píseň mešní: Chval, Sione, Spasitele! (Složena od sv. Tomáše Akvinského † 1274).

Žalostné jsou: na svátek Panny Marie sedmibolestné známá vám jako mešní píseň postní: »Stála matka plná žele pode křížem Spasitele« (také »Matka pláče, ruce spíná«) (složena od Jakoponeho z řádu sv. Františka r. 1306); při mši sv. za mrtvé známa i jako mešní píseň: »Odpočiňte v pokoji« (složena od Tomáše z Čelana z řádu sv. Františka r. 1255).

Jak se nazývají krátké modlitby po epištole? Co znamená česky graduale? Proč se tak nazývá? Čeho jest to zkratka? Co znamená Alelluja? Kdy se koná? Kdy se vynechává? Co se místo Alelluja někdy přidává? Co znamená česky traktus? V které dny se modlí? Co následuje někdy po Alelluja nebo traktu? Co to znamená česky? V které dny se koná? Jakého obsahu jsou? Kolik máme radostných? Na které dny připadají? Kolik žalostných? Na které dny připadají? Které jsou vám známy jako písně z radostných? Které z žalostných?

7. Která jest sedmá část mše sv. křtěncův? Evangelium znamená česky: blahozvěst, neboli radostná zpráva. Jest to výňatek z jednoho čtyř sv. evangelií. Tato čtyři evangelia patří ke knihám Nového Zákona a nazývají se tak proto, že nám zvěstují radostnou zprávu o životě Vykupitelově.

Za prvních dob křesťanských předčítal část sv. evangelia jáhen s povýšeného místa na straně evangelijní (pravé), pravá strana jest důstojnější; mimo to na straně epištolní kladly se dary obětní od věřících. Kněz odchází na stranu evangelní. V prostřed oltáře zastavuje a modlí se, aby Bůh srdce i ústa jeho očistil, aby důstojně předčítal sv. evangelium.

Pak odchází na stranu evangelní, kam ministrant odnesl mezi tím knihu mešní. Kněz pozdravuje lid: Pán s vámi; lid odpovídá: i s duchem tvým. Kněz dí: Následující (jsou slova) sv. evangelia podle svatého Matouše (neb Marka, neb Lukáše, neb Jana), při čemž znamená se sv. křížem (slova se opakují); lid povstane a odpovídá: sláva Tobě, Pane! a znamená se sv. křížem; na konec evangelia líbá knihu, a lid praví: Chvála Tobě, Kriste! při tom znamená se sv. křížem.

Kněz znamená knihu i sebe křížem, protože evangelium obsahuje život i učení ukřížovaného Ježíše. Kříž dělá na čele, na ústech a na srdci: že se nechce za víru stydět, že ji chce vyznávat i srdce podle ní žít. Lid povstává na důkaz úcty k sv. evangeliu a také projevuje, že jest hotov hájiti a brániti sv. evangelium a pro ně všecko trpět. Líbání knihy znamená úctu k sv. evangeliu. Lid křížem uzavírá slyšené evangelium do srdce svého.

Po přečtení kázával biskup nebo kněz a vykládal čtené. I nyní se tak děje při ranní mši sv. farní v neděle a svátky. Po

kázání odcházeli křtěníci a veřejní kajícíci. Tím se končila mše sv. křtěncův.

Jak se nazývá sedmá část mše sv. křtěncův? Co znamená evangelium česky? Odkud jest to výňatek? Mezi které knihy patří sv. evangelia? Proč se tak nazývají? Kde předčítával jáhen sv. evangelium? Proč na straně pravé? Jak koná kněz sv. evangelium? Jak pozdravuje lid? Co lid odpovídá? Jak dí dále kněz? Co učiní lid? Co činí kněz na konec? Co praví lid? Proč znamená kněz knihu křížem? Proč sebe na čele, na ústech a srdci? Proč povstává lid k evangeliu? Kdo kázal po přečtení evangelia? Kdy se to ještě posud děje? Kdo odcházeli potom? Co končí se evangeliem?

Opakování: Z kterých částí skládá se mše sv. křtěncův? Kde koná modlitbu stupňovou? Co tím naznačuje? Čím ji začíná? Proč křížem začíná? Co se modlí nejprve? Co tím vzbuzuje? Co potom se modlí? Proč činí vyznání z hříchů? Co líbá, když vystoupí vzhůru? Co tím naznačuje? Kam odchází? Co tam koná? Co býval introit? Čím jest nyní? Které mše sv. mají jména podle introitu? Kam odchází odtud kněz? Co se modlí v prostřed oltáře? Z kolika částí sestává? Proč ze tří částí? Z kolika volání sestává každá část? Co to znamená? Co se modlí kněz dále v prostřed oltáře? Jaký jest to chvalo zpěv? Proč se koná po Kyrie Gloria? Kdy se vynechává? Jak pozdravuje kněz po Gloria věřící? Jak odpovídá lid? Kam odchází? Co tam koná? Co jest v nich sebráno? Jak je počíná? Jak je končí? Kolik bývá kollekt? Co se modlí dále na epištolní straně? Odkud jest to výňatek? Odkud ještě? Co dí ministrant na konec? Za co děkujeme? Co se modlí dále na epištolní straně? Které jsou ty krátké modlitby? Co bývalo graduale? Čím jest nyní? Co bývá přidáno k němu? Kdy se vynechává Aleluja? Co se místo Aleluja přidává? V které dny se modlí traktus? Co ještě následuje někdy po Aleluja nebo traktu? Co jest sekvence? Jak je rozeznáváme? Které jsou radostné? Které jsou žalostné? Co následuje po těchto modlitbách? Kam odchází kněz? Kde se zastavuje? Za co se modlí? Kde čte evangelium? Proč na pravé straně? Co tam přenese ministrant? Jak pozdravuje lid? Co odpovídá lid? Co potom dí? Čím knihu a sebe znamená? Co učiní lid? Proč znamená knihu a sebe sv. křížem? Proč lid povstává? Co činí kněz na konec? Proč líbá knihu? Co dí lid? Proč se při tom znamená sv. křížem? Co následovalo po evangeliu? Kdo odcházeli? Co se tím končí?

Napomenutí: Moji draží, nestačí jen abyste, rozuměli tímto krásným obřadům, ale když nyní rozumíte, co se při oltáři koná, máte tím vroucněji býti přítomni, obřady sledovat a myšlenky zbožné vzbuzovati. Povím vám krátce, jak to můžete činiti.

Když kněz začíná modlitbu stupňovou, poznamenáte se i vy sv. křížem, pokleknete a vzbuzujete touhu radostnou po mši sv., také vy říkáte si obecnou zpověď, jako říkáte ji při zpovědi a hříchů svých vroucně želíte. Když kněz vstupuje k oltáři, povsta-

nete nebo posadíte se. Když se modlí introit, vzbuzujete dobrý úmysl, na jaký mši sv. chcete obětovat, buďto za rodiče, za nemocnou matku neb otce, za zesnulou sestřičku nebo bratra, za prospěch ve škole a pod. Při Kyrie voláte s knězem tiše: Pane, smiluj se! Ke každé osobě božské třikráte. Při Gloria oslavujete Boha chvalozpěvem: Sláva Bohu Otci, kterýž mne stvořil; Sláva Bohu Synu, kterýž mne vykoupil; Sláva Bohu Duchu Sv., kterýž mne posvěcuje! Jako byla na počátku, tak nyní i vždycky až na věky věkův. Amen. (Napíše se a opakuje).

Při kollektách modlíte se Otče náš a Zdrávas na svůj dobrý úmysl. Při epištole vděčně vzpomínáte si na články náboženství, které se vám právě ve škole vykládají; při krátkých modlitbách umiňujete si, že se toho učení budete držeti. Při evangeliu, když vstanete a poznamenáte se sv. křížem a rozpomínáte se v době adventní, jak proroci v Starém Zákoně a spravedliví toužili po Pánu Ježíši, na Jana Křtitele, jak připravoval na Jeho příchod, v době vánoční na mládí Páně, v postním čase na umučení Páně, v době velikonoční na oslavení Páně, v době svatodušní, jak v nebi jest stálým prostředníkem za nás.

(Co činíte při modlitbě stupňové? Co vzbuzujete při introitu? Jak voláte při Kyrie? Jak oslavujete Boha při Gloria? Co se modlíte při kollektách? Na co si vzpomínáte při epištole? O čem uvažujete při evangeliu?)

Mojí draží! Oběť mše sv. jest obnovení oběti na kříži a proto všechny ty obřady připomínají nám události z utrpení Páně:

1. Kněz doprovázen ministrantem jde k oltáři — tak doprovázen Kristus konal cestu do zahrady getsemanské;
2. hluboce skloněn, modlí se stupňovou modlitbu — P. Ježíš vrhnul se na tvář na zem a modlil se, aby Otec odňal kalich bolesti od Něho;
3. vstoupá k oltáři a líbá jej — Kristus jde vstříc žoldněřům a Jidášovi a přijímá políbení jeho;
4. odchází k introitu — Kristus veden jest k Annášovi;
5. vrací se do prostřed oltáře a modlí se Kyrie — Kristus přiveden ke Kaifášovi a odsouzen bez smilování: hoden jest smrti;
6. koná Gloria — Petr třikráte zapírá Krista;
7. pozdravuje lid a jde ke kollektám — Kristus pohlíží bolestně na Petra a jest veden k Pilátovi;
8. čte epistolu a krátké modlitby — žaloby židův, soud Pilátův a odpovědi Kristovy;
9. kněz přichází do prostřed oltáře a hluboce skloněn, modlí se — Kristus přiveden k Herodesovi a zde ponížen a potupen;
10. kněz přichází k evangeliu na pravé straně — Kristus přiveden k Pilátovi a postaven vedle Barabáše.

(Opakuje se otázkami!)

Poznámka. Tyto připomínky z utrpení Páně valně napomáhají k zapamatování pohybů u oltáře, jakož i výčtu jednotlivých částí mše sv.

O Církvi svaté.

Píše ThC. Vojtěch Lhotský.
(Pokračování.)

§ 3. Znamky Církve Kristovy.

Pán Ježíš hlásal jen jedno učení a světil je Své Církvi; může býti také jen jedna pravá Církev, a to jest ta, která vyznává učení, které hlásal Pán Ježíš. Pán Ježíš mluvil také vždy jen o jedné Církvi.

Tak pravil na př. k sv. Petrovi: »Ty jsi Petr (t. j. skála); na té skále vzdělám Církev Svou« Mat. 16, 18. Mluví tu jen o Své, tedy o jedné Církvi. Jindy zase pravil: »Zhřešil-li by proti tobě bratr tvůj, jdi a potresci ho mezi sebou a jím samým! Uposlechnel-tě, získal jsi bratra svého; pakli tě neuposlechnel, přijmi sobě ještě jednoho nebo dva, aby v ústech dvou neb tří svědků stálo každé slovo. Pakli jich neuposlechnel, pověz Církvi, jestliže pak ani Církve neuposlechnel, budiž tobě jako pohan a publikán!« Mat. 18 15. Pán Ježíš tu nepraví, které Církvi to má říci, nýbrž dí toliko: »Pověz Církvi!« Jest tedy jen jedna pravá Církev, neboť kdyby jich bylo více, byl by Pán Ježíš musil určit, které Církvi se to má říci.

Pravá Církev jest jen **jedna**, protože Ježíš Kristus založil jen **jednu** Církev. (Otáz. 206).

Pán Ježíš založil Církev Svou, aby vedla lidi ke spáse věčné; proto zajisté mnoho na tom záleží, aby lidé věděli, která jest Jeho Církev, neboť i jinověrci nazývají náboženské společnosti své církvemi.

Pán Ježíš se skutečně postaral o to, aby všichni, kteří jsou dobré vůle mohli Církev Jeho nalézt a poznati; opatřil ji jistými znamkami (vlastnostmi), jimiž se liší od jiných společností náboženských.

Pravou Církvi Kristovu poznáváme **po znamkách**, jež dal Kristus Své Církvi. (Otáz. 207).

Znamky ty dle starobylého vyznání víry (Nicejsko-konstantinopolského) jsou: Jest

- I. jedna,
- II. svatá,
- III. katolická neb obecná,
- IV. apoštolská (Otáz. 208).

Znamky ty nebyly vytčeny jen libovolně, nýbrž plynou nutně ze zařízení Církve Kristem ustanoveného, nebo z účelu Církve a jsou mimo to vysloveny určitými slovy Ježíše Krista i apoštolův.

I. Pravá Církev jest jedna. Pán Ježíš slíbil Církvi Své, že bude trvati až do skonání světa. To by však nebylo možno, kdyby v ní nebylo jednoty, kdyby v ní panovaly různice. —

Aby se v Církví zachovala jednota, Pán Ježíš dal jí jednu nejvyšší viditelnou hlavu, společného otce křesťanstva, v Petrovi a římském biskupu, který jako pevný kruh všechny členy Církvě spojuje; rozkázal apoštolům, aby všemu stvoření zvěstovali Jeho evangelium, jedním křtem, jedněmi svátostmi přísluhovali vždy a všude, aby křesťané týmž službám Božím obcovali, jednu oběť měli, aby jediný zákon lásky všechny jako bratry vespolek a jako dítky s Bohem spojoval; označil Církev Svou za sjednocenou, nedílnou společnost, připodobniv ji ke stádu majícímu jednoho pastýře, ke království v sobě sjednocenému; ve Své velekněžské modlitbě se modlil za to, aby všichni věřící byli úplně jedno. — Také apoštolové nazývali Církev stádem, tělem Kristovým, domem Božím, napomínali k ostříhání jednoty, stavěli se na odpor každému rozdělení, všelikým různicím, které mohly způsobiti, vystříhali věřící od bludařů, kteří rušili jednotu víry a zapověděli obcování s nimi.

II. Pravá Církev jest svatá. Právili se, že pravá Církev jest svatá, nesmíme tomu tak rozuměti, jakoby všichni údové pravé Církvě měli býti svatými; vždyť Pán Ježíš mluví Sám o pšenici a o koukoli na poli Svém (v Církví), o dobrých a zlých, o hostu, nemajícím roucha svatebního atd., nýbrž třeba tomu tak rozuměti, že má k tomu čeliti a míti prostředky, aby údy své ke svatosti vedla.

To vysvítá z účelu, na který byla založena, a účelem tím jest posvěcení lidstva. Právili Pán Ježíš ve Své velekněžské modlitbě: »Posvěť jich v pravdě!« a napomínal učenníky Své: »Buďtež vy tedy dokonalí, jako Otec váš nebeský dokonalý jest.« Mat. 5, 48. Rovněž to vysvítá z pořízení Kristova, neboť složil do lůna Církvě Své všechny prostředky a poklady, jež ke svatosti vedou; Církví Své zůstavil příklad svatosti, odevzdal jí nauku, která posvěcuje, a sedmero pramenův milosti posvěcujících, mši sv., slovem učinil Církev ústavem posvěcujícím. — Totéž potvrzují výpovědi a činy apoštolův. Připomínají zhusta věřícím vznešené povolání k svatosti a nazývají je pro to povolání svatými, národem svatým; všechny pak věřící přivést k svatosti života bylo účelem činnosti apoštolův.

III. Pravá Církev jest obecná, t. j. má býti taková, aby mohla přijmouti v lůno své všechny národy všech věků a na všech místech, a má míti snahu vždy víc a více se rozšiřovati, aniž by to bylo na újmu jednotě její, a má trvati ve své podstatě po všechny věky. Že pravá Církev jest obecnou, vysvítá z výpovědi Pána Ježíše. Rozkázal apoštolům, aby, jdouce do celého světa, učili všechny národy, a slíbil jim, že s nimi bude až do skonání světa; Mat. 28, 20. Předpověděl v podoběnství o svatbě králově a v podoběnství o pastýři a ovčinci, že nejen židé, ale i ostatní národové budou povoláni do Církvě; v podoběnství o zrnu hořčičném, že se Církev Jeho po celém světě rozšíří; přislíbil, že Církvě brány pekelné nepřemohou. — Apoštolové se po seslání Ducha Sv. rozešli dle rozkazu Páně do ce-

lého světa a kázali všem národům, židům i pohanům, všude zakládali obce křesťanské a zřizovali představené, náměstky a nástupce v úřadě svém. Hlas evangelia rozléhal se až do končin země.

IV. Pravá Církev jest apoštolská, t. j. má míti původ od apoštolů a představení Církvě mají býti řádnými nástupci sv. apoštolů. Že pravá Církev jest apoštolskou, vysvětluje ze zřízení, které jí dal Kristus. Kristus totiž ustanovil apoštoly představenými a Petra hlavou Církvě, středem jednoty její; jen apoštolům svěřil své učení a všechny prostředky milosti, opatřil je plnou mocí k šíření a pořádku Církvě, řka k nim: »Jak o mne poslal Otec, tak i já posílám vás.« Jan 20, 21. Na rozkazu Ježíšova apoštolové volili si nástupce a pomocníky v úřadě svém, zřizovali buď sami nebo skrze své řádné pomocníky obce křesťanské, spravovali je a žádali, aby s nimi zůstali v nepřetržitém spojení a držely se učení apoštolského.

§ 4. Římsko-katolická Církev jest pravá Církev Kristova.

Čtyři hlavní známky Církvě Kristovy má toliko Církev **římsko-katolická**, (Otáz. 209.) t. j. Církev, která uznává římského papeže za svou nejvyšší viditelnou hlavu.

1. Církev římsko-katolická jest jedna. Má totiž jednu společnou nejvyšší hlavu, kterou Pán Ježíš ustanovil, římského papeže, který spojuje jako pevný kruh všechny údy její, má a měla vždy a všude totéž učení, které hlásal Pán Ježíš a apoštolové, má tytéž prostředky ku spasení, které Pán Ježíš ustanovil, totiž nejsvětější oběť a sedm svátostí. Veškerá Církev činí tedy společnost jednu ve všem sjednocenou.

Že Církev římsko-katolická jest jedna, poznáváme po tom:

1. že má jednu společnou nejvyšší hlavu;
2. že její údové vyznávají jedno učení a užívají jedněch svátostí. (Otáz. 210.)

Poznámka 1. Kdo se odtrhuje od vnější jednoty Církvě, t. j. kdo neuznává římského papeže za nejvyšší hlavu Církvě, sluje schismatickem neb rozkolníkem. Kdo se odlučuje od vnitřní jednoty, t. j. od učení Církvě, jest kacířem.

Poznámka 2. Všecky jiné křesťanské společnosti, které se též nazývají církevními, jako na př. lutheráni, kalvini, anglikáni atd., jsou bez jednoty. Nemajíť jen jednu hlavu, neboť nejvyšší hlavou jejich bývá světský panovník, mají tedy v každé říši jinou nejvyšší hlavu. Ani nevyznávají všude jednoho učení; jiné učení mají na př. u nás, jiné v Anglii, jiné v Americe atd. Ba ani v jedné a téže zemi nebývá u nich totéž učení; někteří učí, že jest očištec, jiní tomu odporují; jedni učí, že jest ve způsobách chleba a vína Pán Ježíš

přítomen, jiní zase tvrdí, že není atd. Rovněž nemají jedné svátosti; někde užívají dvou, totiž křtu sv. a večeře Páně, jinde mají toliko jednu atd. U nich tedy není jednoty ani vzhledem k hlavě, ani vzhledem k učením a k svátostem.

2. Církev římsko-katolická jest svatá. Má zajisté učení, které nejen že neobsahuje ničeho, co by bylo na odpor výrokům svědomí, nýbrž spíše pomáhá lidem k dokonalému milování Boha a bližního, k pravé svatosti. Má oběť, která je s to, aby hluboce dojmala srdce lidské a rozněcovala je k nejvroucnější lítosti nade hříchy a k nejpřímnějším úmyslům polepšiti se. Má svátosti, které co nejvydatněji podporují člověka, jenž se snaží státi svatým. Církev římsko-katolická má a měla za všech dob z každého stavu, věku a pohlaví nejen nesmírný počet údů, kteří byli živi bohabojně a svatě, nýbrž též převeliký počet takových, kteří zachovávali rady evangelické, toužili po vyšší dokonalosti; ano, může se vykázati svatými, jejichž svatost Bůh Sám osvědčil zázraky nepopíratelnými.

Že Církev římsko-katolická je svatá, poznáváme po tom:

1. že učení její je svaté;
2. že vede údy své k svatosti, a to prostředky svrchovaně účinnými, zvláště svatými svátostmi;
3. že jsou v ní vždycky svatí, o jejichž svatosti i zázraky svědčí. (Otáz. 211.)

Poznámka 1. Hříšnost, která se jeví u mnohých údů Církev, není na újmu svatosti Církev, neboť svatost Církev nezáleží v tom, aby všichni údové její byli svatí, nýbrž v tom, že má k tomu prostředky a že se snaží, aby lidi posvěcovala. A Církev má ty prostředky a snaží se, aby lidi posvěcovala, byť se mnozí stavěli posvěcování tomu na odpor. Mimo to Sám Pán Ježíš předpověděl, že v Církví Jeho vedle pšenice povždy až do žní poroste i koutol.

Poznámka 2. Nekatolické společnosti náboženské nemohou se vykázati známkou svatosti. Učení jejich nevede vždy k svatosti; v některých na př. se učí, že dobrých skutků není ku spasení třeba, že člověk, má-li jen pevnou víru, může dojíti věčného spasení, byť i zlé skutky páchal, že víra i beze skutků může pomoci k životu věčnému atd. Církev ty ani neužívají všech svátostí, nemají oběti mše sv. a zavrhují také mnoho jiných prostředků vedoucích k svatosti, na př. ctění svatých, posty, život řeholní atd. Ani svatými, jejichžto svatost by Bůh Sám byl zázraky oslavil a potvrdil, společnosti ty nemohou se vykázati.

3. Církev římsko-katolická jest obecná. Nezanikla nikdy od té doby, co od Pána Ježíše byla založena, trvá posud a bude dle zaslíbení Ježíše Krista trvati až do skonání světa. Jest schopna přijmout všecky národy do lůna svého a snaží se také od časů apoštolských až podnes po veškerém světě se rozšířiti; proto se modlí neustále za obrácení bludařův a nevěřících a rozesílá do všech dílů světa své věrozvěsty. Není krajiny světa zná-

mého, v níž by nebylo údů Církve římsko-katolické. Ač všude a povždy jest jí snášení protivenství, přece den co den se rozmáhá a rozšiřuje mezi všemi národy a má více údů, než všechny ostatní náboženské společnosti úhrnem. Proto také nazývá se od počátku Církví katolickou, a přiměla i protivníky své k tomu, aby ji tímto čestným jménem nazývali.

Že Církev římsko-katolická jest **obecná**, poznáváme po tom:

1. Že od času Ježíše Krista po všechny doby trvá;

2. že je způsobilá pojmouti v sebe všechny lidi a národy, a že se o to také přičiňuje;

3. že jest rozšířena ve všech dílech světa a dál a dále se rozšiřuje. (Otáz. 212.)

Poznámka. Ostatní společnosti křesťanské této známky nemají. Nepocházejí od Krista Pána, nýbrž byly teprve později založeny; na př. církev lutheránská a kalvínská povstaly teprve v 16. století. Ani učení těchto náboženských společností není rozšířeno po celém světě a na všech místech, pročež společnosti ty jsou jenom církve národní neboli zemské.

4. Církev římsko-katolická jest apoštolská. Trvá totiž dle svědectví dějepisu od časův apoštolských a také má představené, kteří jsou skuteční a praví nástupci apoštolů, zachovávající víru jak písemně poznamenanou, tak i ústně podanou s nezvratnou věrností a rozdávající tytéž svátosti. Od nynějšího papeže Lva XIII. přišli bychom k Piovi IX., k Řehoři XVI., Piovi VIII., Lvu XII., Piovi VII. a VI. atd. až k sv. Petru, jež Kristus byl ustanovil knížetem apoštolským. Každý biskup náš obdržel moc svou od některého jiného biskupa, ten zase od jiného, a tak se dělo dále nepřetržitou posloupností až po sv. apoštoly, kteří vzali původ od Samého Pána Ježíše; pročež úřad biskupů katolických jeví se skutečným pokračováním úřadu apoštolského, a Církev skutečně spočívá na základě apoštolském.

Že Církev římsko-katolická jest **apoštolská**, poznáváme po tom:

1. že její představení, papež a biskupové jsou řádnými nástupci svatých apoštolů;

2. že učí tomu, čemu učili apoštolové;

3. že uděluje tytéž svátosti, kteréž udíleli apoštolové. (Otáz. 313)

Poznámka. Jiné náboženské společnosti neboli církve nemohou se nazývati apoštolskými. Vždyť nevěří a neučí všemu, čemu učili apoštolové. Ani to nebyli apoštolové nebo jejich řádní nástupci, kteří učení těchto církví rozhlašovali. Představení pak náboženských těchto společností, odvozující pravomoc svou od knížat obcí, nebo mužů takových, kteří jí od Krista ani přímo ani nepřímo neobdrželi, nemohou býti nástupci apoštolů.

Z toho, že jediná Církev římsko-katolická má hlavní známky Církve Kristovy, jde, že ona jediná je Církví pravou, od Ježíše Krista založenou. (Otáz. 314.)

§ 6. Římsko-katolická Církev je samospasitelná.

Protože římsko-katolická Církev jest samojediná pravou Církví Kristovou, protože samojediná poskytuje nám všech řádných prostředků ke spasení, musí a může se vším právem nazývati samospasitelnou, a každý, kdo ji poznal, a přece do ní nechce vstoupiti, dopustí se hříchů a nedosáhne blaženosti nebeské.

To vysvětluje jak ze zařízení, které Pán Ježíš Církví Své dal, tak i ze zřejmých výroků Jeho. Pán Ježíš založil Církev Svou, aby všickni lidé skrze ni byli přivedeni k pravému náboženství, a tím ku spasení věčnému, a také jen Své Církví zůstavil prostředky, jimiž by lidé byli přivedeni ku spasení, totiž Své božské učení a sv. svátosti. Byla-li však Církev římsko-katolická od Krista založena jakožto vůdkyně lidí ku spasení věčnému a má-li samojediná prostředky, jimiž člověk může býti přiveden k věčnému spasení, je zřejmo, že každý člověk jest povinen, aby k Církví římsko-katolické přináležel, a že, kdo vlastní vinou k ní nepřináleží a jejími prostředky spásy pohrdá, nedojde věčné blaženosti.

Mimo to Pán Ježíš uložil všem lidem zřejmými slovy za povinnost, aby se k Církví Jeho připojili. Pravil: »Jestliže pak ani Církve neuposlechnete, budiž tobě jako pohan a publikán!« Mat. 18. 27, t. j. o tom suď, že není na cestě vedoucí ke spasení. A jindy řekl učenníkům Svým: »Kdo vás slyší, mne slyší; kdo vámi pohrdá, mnou pohrdá; kdo pak mnou pohrdá, pohrdá tím, který mne poslal« Luk. 10, 16., t. j. pohrdání Církví jest pohrdání Bohem; jako však nedosáhne spasení věčného, kdo pohrdá Bohem, tak nedosáhne ho ani ten, kdo pohrdá Církví, t. j. kdo uznává ji sice za pravou, avšak nechce se k ní připojiti.

K Církví máme tyto povinnosti: máme k ní náležitěti, věřiti, čemu učí a konati, co přikazuje. (Otáz. 226.)

Kdo vlastní vinou nenáleží k Církví katolické, nemůže býti spasen, protože Pán Ježíš jedinou Církev katolickou ustanovil za řádný prostředek, jímž lidé mají býti vedeni ku spasení. (Otáz. 227.)

Církev katolická nazývá se proto, že podle ustanovení Ježíše Krista jest jediná řádným prostředkem, jímž lidé mají býti vedeni ku spasení, Církví samospasitelnou. (Otáz. 228.) (Pokrač.)

Listy vědecké.

O hospodaření se zádušními a farskými lesy
se zřetelem k církevním a státním nařízením,
v této příčině vydaným.

Sděluje Dr. Ant. Brychta.

(Dokončení.)

Dle nařízení gub. výnosů ze dne 14. února 1817 č. 2434, 17. ledna 1823 č. 1291, 17. dubna 1829 č. 3800 a 22. ledna 1836 č. 842 je patronátní úřad povinen:

1. Každého roku **podrobné a doklady opatřené účty o zádušním a farském lese zdělati** a je příslušnému duchovnímu správci k **prohlédnutí**, potažmo k **schválení** předložiti, an tvoří **zádušní les část církevního jmění, jehož spolusprávcem je beneficiát** (§ 41. zák. ze dne 7. května 1874, ř. z. č. 50), důsledně jsou i účty lesní podstatnou částkou účtů zádušních, jichž prohlížení, schválení a podpisování dle platných nařízeních beneficiátovi náleží.¹⁾

2. Podobně mají patronátní úřady výkazy o porážení dříví a protokoly o dražbě dříví ve jmenovaných lesích faráři dát podepsati, den, kdy nadělané dříví se bude přijímati a vydražovati, mu v čas oznámiti a s vyššího místa potvrzený lesní hospodářský plán za příčinou náležité evidence o stavu lesa faráři k nahlédnutí sděliti, by mohl o kanonické visitaci o stavu lesa, množství poraženého dříví a pod. náležitou zprávu dáti.

3. **H a j n é h o z á d u š n í h o**, po případě farského lesa, má patronátní úřad ve srozumění s farářem ustanovovati. Tak rozhodlo c. k. místodržitelství ve více konkrétních případech²⁾

¹⁾ Srovn. naše pojednání: »O správě zádušního jmění« v tomto časopise (ročn. VI.), zvláště stať I. a II. pod záhlavím A.

²⁾ Ve všech těchto případech shledány byly ve správě zádušních (a farských) lesů výše (pod 1—3) uvedené vady a nedostatky, jimž má býti

dne 3. prosince 1894 č. 104.905, 1. září 1897 č. 95.980 a 29. prosince 1897 č. 189.972.

Účty o dřevních hmotách (o zásobách dříví) ze zádušních lesů kostelů patronátu soukromého mají za příčinou zjednodušení úředního řízení okresní hejtmanství schvalovati, když je byl dozorčí okresní lesní úřad dříve prozkoumal a nezavadnými shledal a když byla bisk. konsistoř své dobré zdání o nich podala. Vyjma důležité případy není třeba, by se takové účty zemskému řízení k prozkoumání předkládaly.³⁾ Výnos místodržitelství ze dne 4. května a 4. srpna 1898 č. 17.664 a 70.798.

Na konci nebude od místa zmíniti se o některých ustanoveních trestního zákona, vydaných na ochranu a bezpečnost lesních orgánů a zřízenců.

Násilí proti úředníku lesnímu, k hlídání lesů ustanovenému, třeba byl ve službě soukromé, jen když je od příslušného zeměpanského úřadu vzat pod přísahu, nebo násilí proti osobám k lesům dohlížejícím, rovněž pod přísahu vzatým, má do sebe dle § 68. trest. zák. povahu zločinu a přísně se tresce. Dle zákona ze dne 16. června 1872 č. 84 (§ 1. a 2.) požívají ochrany zákona i strážníci (hlídači), ustanovení na základě zemských zákonů k ochraně jednotlivých odvětví zemědělství, jako: rolnictví, lesnictví, honby atd. (jestliže politický úřad okresní je v úřadě potvrdil a pod přísahu vzal), když konají svou službu a mají při tom na sobě služební oděv nebo předepsaný jim služební odznak. — Urazí-li někdo slovem nebo skutkem některou osobu, v § 68. trest. zák. jmenovanou (lesní úředníky nebo jiné lesní orgány), když vykonává nějaký příkaz vrchnostenský, nebo koná svůj úřad nebo službu, dopustí se přestupku (ač není-li to čin trestný, na který uložen je trest těžší), a má býti potrestán (za urážku slovem) vězením ode tří dnů až do jednoho měsíce, (za urážku skutkem) od 1—6 měsíců (§§ 312. a 313.) — Vypočítávají se osoby vrchnostenské, v § 68. trest. zákona vyznačené, užívá zákon obsáhlého výrazu: »úředník, vyslaný, zřízenec a služebník,« čím se jasným a nepochybným způsobem vyjadřuje myšlénka, že každý, komu je svěřeno vykonání vrchnostenského příkazu, účasten jest ochrany, trestním právem osobám vrchnostenským ve veřejném zájmu poskytnuté, nehledíc ani na jeho služební poměr a

citovanými výnosy řízení zemského i vzhledem k § 41. zák. ze dne 7. května 1874 (ř. z. č. 50) odpomoženo. Prospěch záduší jako i samých správců duchovních vyžaduje, by se těchto nejnovějších důležitých vládních výnosů náležitě šetřilo, jakož i aby jak bisk. vikáři tak faráři dle své povinnosti na jejich přesné zachovávání vždy a ve všem naléhali.

³⁾ Jak zkušenost učí, bylo by zádušnímu jmění k nemalému prospěchu, kdyby se lesní účty všech kostelů též od zemského řízení každého roku řádně revidovaly a výsledek revise příslušným lesním správcům sděloval, jinak mine se revise — koná-li se pouze občas, aneb když toho káže nutná potřeba, na př. běží-li o větší patronátní stavbu na účet lesa, o větší odměnu lesním orgánům a pod. — s účelem.

bez rozdílu, zdali je skutečně (definitivně) ustanoven aneb toliko provisorně a zdali byl přísahou zavázán nebo nebyl ani vzat pod přísahu. Nález nejv. jako kasačního soudu č. 384. (I nádenník na př., jenž čistí okresní silnici z rozkazu okresního dozorce silnic, jedná z rozkazu vrchnostenského a požívá zákonné ochrany (§ 63. trest. zák.) Rovněž třeba považovati za rozkaz vrchnostenský nařízení úředníka okresního výboru, dané ve vlastní působnosti. Týž kasační soud dne 11. října 1889 č. 7330.)

Poněvadž výnos ministerstva spravedlnosti ze dne 6. listopadu 1852 č. 20250, hledící k šestému dílu lesního zákona ze dne 3. prosince 1852 (č. ř. z. 250), má vzhledem k nejv. rozhodnutí ze dne 12. dubna 1852 (vyhlášenému výnosem téhož ministerstva dne 30. června 1852 č. 7750) moc závaznou, mohou trestní úřady při krádežích lesních uvedený lesní zákon a sazby o škodách lesních, přílohou k tomuto zákonu stanovené, vzíti za základ, by zjistila se škoda nejen co do přičtení, nýbrž i co do náhrady. Dle § 72. jmenovaného lesního zákona třeba majiteli lesa, jenž byl lesní krádeží poškozen, dáti úplnou náhradu a dle § 73. téhož zákona třeba velikost škody jednak dle jejího způsobu a vlastnosti, jednak dle velikosti poškození samého po rozumu pravidel, ve zmíněné příloze k lesnímu zákonu obsažených, posuzovati. Nejv. jako kasační soud dne 11. října 1889 č. 5537.

Přehlédneme-li všecky, od dob nejstarších až na naše časy o zádušních a farských lesích vydané, v této stati stručně uvedené státní předpisy a nařízení, dospějeme k úsudku, že dozor, který světská vláda v příčině zádušního jmění vůbec a dotčených lesů zvláště sobě stále vyhrazuje,⁴⁾ není přes všecky tyto předpisy a normy dosti účinný a pronikavý,⁵⁾ by veškeré ve správě tohoto jmění vyskytující se vady a nedostatky byly uklizeny a zamezeny, aby církevní jmění škodu nevzalo. — Uvážíme-li bedlivěji obsah všech uvedených státních předpisů, dekretů a pod., je na první pohled zřejmo, že málo jest jich, jež by vydány byly spontánně a z vlastní iniciativy dotyčných úřadů, nýbrž že mnohé, anovalná většina jich, prohlášena byla teprv tehdy, když vyšly zmíněné vady a nedostatky na jevo, jež měly těmito dodatečně vydanými předpisy pro budoucnost býti zamezeny a správa církevního jmění přesněji vedena.

Mimo to vysvítá z obsahu těchto státních předpisů, že jich správou zádušních a farských lesů pověřené orgány, nejednou i orgány duchovní, vždycky, jak sluší, nešetřily. Neb

⁴⁾ Srovn. mimo jiné §§ 38. a 46. zák. ze dne 7. května 1874 č. ř. z. 50.

⁵⁾ Srovn. naše pojednání: »O správě zádušního jmění« v tomto časopise, ročn. VI, dále v časopise: »Correspondenzblatt« (1899) pod záhlavím: »Die neuesten Erlässe der k. k. Statthalterei Prag über die Verwaltung des Kirchenvermögens« a v časopise: »Linzer theol. prakt. Quartalschrift« (1898) pod záhlavím: »Über die Verwaltung des Kirchenvermögens«.

a) kolik republikací starších lesních zákonů s vyzváním, aby se příště zachovávalo,

b) kolik opakovaných a v těchto předpisech vyslovených »pozorování«, že lesní hospodářství nevede se po rozumu vydaných dekretů a nařízení,

c) kolik »důtklivých připomenutí«, aby příslušné orgány pod vlastním z toho odpovídáním všech sem spadajících předpisů »co nejnáležitěji« šetřily atd.: — tolik patrných důkazů, že hospodaření se zádušními a farskými lesy v mnohém ohledu pokulhává, co zajisté sotva bude s prospěchem jmění zádušnímu a obročnímu.⁶⁾

Nejednou nelze ubrániti se trapnému dojmu, že je o náležitou správu těchto lesů, jakou přece zákon a mnohá doplňovací nařízení s důrazem vyžadují, ještě méně postaráno, než o řádné spravování zádušního jmění vůbec.⁷⁾ Jeví-li se — jak bylo na jiném místě s dostatek dokázáno⁸⁾ — v správě této mnohé nepopíratelné vady, platí to o hospodaření s těmito lesy nejednou v míře pohřichu ještě větší, které zdají se nezřídka i s příslušnými dozorčími orgány býti téměř — in partibus.⁹⁾ O zádušním lese, zvláště je-li poněkud vzdálen, ví se obyčejně jen tehdy, když je výkaz dříví — pro beneficiáta. O nějakém bedlivějším dozoru k lesnímu hospodářství zákonem povolaných činitelů nemůže z pravidla býti ani řeči. Tomu také odpovídá, jak zkušenost dosvědčuje, často bídný a chatrný stav oněch lesů, kdežto lesy velkostatku svědčí o nejlepším pořádku a vykazují i náležitou výnosnost.

⁶⁾ K tomu třeba ještě uvážiti:

1. Mnohé živelní pohromy, jimiž bývají lesy často postiženy a které výnosnost jejich mnohdy na dlouhou řadu let ztenčí, ba nejednou úplně zničí.

2. Nesprávností mnohých patronátních úřadů (aneb z jiných dosti nápadných příčin) často vzdor všem zákazům a výhrůžkám po leta trvající nezúročení značných, za dříví z řečených lesů stržených obnosů aneb peněz, jež se vydražitelům zádušního dříví nejednou po dlouhou dobu bez úroků čekaly.

3. Nejednou nechá se v zádušních lesích nadělané dříví, aby zásoby dříví velkostatku snáze a výhodněji se prodaly, po dlouhou dobu ležeti, čím hodnota jeho trpí, zvláště začne-li dříví již zahnívati, aneb vezme-li jinou pohromu.

4. Že lesy vůbec, zádušní pak a farské zvláště, lesním pychem značně trpí, je známo. O jiných bodech pomlčíme.

⁷⁾ Jsou případy, že hospodařilo se dle nařízení příslušné světské správy se zádušním lesem tak, »aby les nic (žádného užitku) nenesl«! Jindy vymýtny veliké plochy farského lesa a značného obnosu za dříví chtěl se zmocniti — židovský majitel statku! Jsou to zdražené a zákonité poměry?

⁸⁾ Srovn. cit. pojednání: »O správě zádušního jmění«.

⁹⁾ Netřeba připomínati, že neblahé »poměry patronátní« hrají i zde smutnou úlohu a že pověstné »ohledy« zradily již často k všeobecnému ustrnutí a pohoršení i to — nejsvětější právo! Ignorování býti jest zajisté nespravedливо a bolestno, daleko však je bolestnější a spolu zavržení hodnější, jestli se kdo — sám ignoruje! Nechat se ale pak dobře uváží závažné slovo: »Qui est causa causae, est etiam causa causati.«

Tomu aby se, seč lze, odpomohlo a nastala v hospodaření se zádušními a farskými lesy žádoucí náprava,¹⁰⁾ bylo účelem této práce, kterého bude možno dosíci, budou-li správou zádušního jmění zákonem v první řadě pověřeni orgánové k předpisům a normám o správě těchto lesů, v této stati přehledně uvedeným, jak sluší, přihlížeti a jimi v praxi se řídití.¹¹⁾ Čím méně naplňovati se budou slova: »Non semper ad animum pertinent (penetrant) jura« (Quint. Declam. 335.), jež se pohřichu, jak z hořejších vývodů vysvítá, v praxi tak často na újmu dobré věci i na škodu jednotlivců naplňují, tím lépe bude hospodářství ve farských a zádušních lesích zařízeno a tím více bude prospívati.

Jak má vykonávati kněz ve zpovědnici úřad učitelský, soudcovský a kněžský? ¹⁾

Napsal Václav Oliva, kooperator v Ranné.

Oltář, kazatelna a zpovědnice jsou v životě kněžském nejvýznačnějšími a nejdůležitějšími místy, jsou středisky veškeré kněžské činnosti, práce a námahy, kulminačními body kněžské cti i důstojnosti, útěchou, štěstím, radostí, předměty posvěcenými nejen Bohem samým, ale i kněžským potem, ba mnohdykráte i slzou, jak nevýslovného blaha, tak nezměrného zármutku, a to pouze z toho důvodu, že při oltáři, na kazatelně a ve zpovědnici vykonává se hlavně dílo spásy a posvěcení duše lidské. »Duplex confertur potestas in Ordine«, dí Schneider²⁾ za souhlasu katol. dogmatiky, »prima spectat Corpus

¹⁰⁾ Pokusy, aby zachován byl v této příčině závadný »status quo«, netřeba se dáti zastrašiti, ježto nejen církevní, ale i státní zákon naléhá na řádnou správu lesů a bylo i správním soudem opětně v tomto smyslu rozhodnuto, na př. dne 24. září 1897 č. 4926; 11. listopadu 1897 č. 5793; 29. dubna 1891 č. 804 a t. d.

¹¹⁾ Bylo by s prospěchem, kdyby se na příslušných místech i této důležité věci pozornost věnovala a při hospodářských, v theologických ústavech každého roku konaných přednáškách též k tomu přihlíželo, aby se dorost duhovenstva aspoň s hlavními a praktickými zásadami lesního hospodářství obeznámil, by mohl v praxi zájmů církevních i vlastních snáze a s úspěchem hájiti. K povzbuzení mohou sloužiti též slova básníka:

»Heil'ger Tempel ist der Wald!
Schlanke Türm' im Abendstrahl'
Winken goldig in das Thal;
Opferwohngerüche wallen
Aus der Thore Säulenhallen,
Und der ernste Dämmerchein
Ruft zur Andacht uns herein.« (Froehlich.)

¹⁾ Konferenční otázka v diecési Královéhradecké r. 1900.

²⁾ Manuale Clericorum, in quo habentur instructiones asceticae liturgicae . . . Collegit P. Josephus Schneider S. J. Editio altera emendata. Ratisbonae 1877, pag. 216.

Christi reale, seu sacrificium, secunda ordinatur ad regendum Corpus Christi mysticum, seu fideles«. A Riccardi ³⁾ píše: »Podstata kněžství Nového Zákona záleží v moci nad skutečným a mystickým tělem Pána našeho Ježíše Krista. První moc uskutečňuje se ve mši sv., druhá ve zpovědnici udílením absoluce a na kazatelně hlásáním slova Božího. Obětování mše sv., kázání a zpovídání jsou hlavními povinnostmi kněžského úřadu a stejnoměrně s ním spojeny, to jest: kněz, pokud na něm jest, má se vynasnažovati, aby pro všechny tyto povinnosti byl co nejlepší kvalifikován.«

K otázce, která z uvedených tří povinností jest nejdůležitější, odpověď jest jednak velmi snadná, jednak velmi nesnadná, ba nemožná. Jsou všechny stejně důležité. Než přemnozí odvolávajíce se na evangelium sv. Matouše, ⁴⁾ vypravující nám o uzdravení šlakem poraženého, a na slova Ježíšova: »Doufej, synu, odpouštějí se tobě hříchy tvoje«, považují po skončeném krvavém dramatu na hoře kalvárské za nejdůležitější povinnost kněžskou a tím za nejdůležitější místo pro kněze ono, kdež na místě Božím pronášejí se slova: »Ego te absolvo . . .«. Moc a vznešenost kteréhokoliv světského panovníka nevyrovná se v tomto ohledu moci a nebeské gloriole chudičského, horského kooperátora; jednoduchá zpovědnice zastíní zlatité trůny císařské i královské! Že nepřeháním slovy těmito, dokazuje faktum ze života Ježíšova. Ježíš Kristus Svými zázraky naplnil a rozrušil celou Judaeu a ač zvěst o nich dospěla až ku dvoru »bohům rovného« římského světovládcе, ač veškeren židovský lid, ač pohanský Řek i Říman slyšel a viděl zázraky Ježíšovy, ač v němém úžasu velebil Krista jako velikého proroka, jako Boha všemocného, přece, když týž lid uslyšel z úst Ježíšových slova pronesená ku kajícímu hříšníku: »remittuntur tibi peccata tua«, podivil se a volal: »quis est hic, qui etiam peccata dimittit?« Odpuštění hříchů bylo zázrakem zázraků!

Úřad zpovědnický jest tedy přemocný, převznešený, obdivuhodný a v jistém smyslu i zázračný. I nutno úřad tento vykonávati svědomitě, dle intencí Ježíše Krista a naší sv. římsko-katolické Církvе. Píšeť sv. Alfons ⁵⁾: »Non mediocri profecto in coelis donabuntur praemio, et certam sibi aeternam suam operabuntur salutem confessarii partes suas benegentes, qui operam ad peccatorum salutem impendunt. Nos Jacobus apostolus his perspicuis verbis certos facit: Qui converti fecerit peccatorem ab errore viae suae, salvabit animam ejus,

³⁾ Abhandlung über die Pflichten und den Geist der Diener des Altars. Von Antonius Riccardi. Aus dem Italienischen übersetzt von Michaël Feichter. Innsbruck 1854, pag. 263.

⁴⁾ Cap. IX. v. 2.—9.

⁵⁾ Homo apostolicus instructus in sua vocatione ad audiendas confessiones. Auctore Sancto Alphonso Maria de Ligorio. Editio nova. Ratisbonae 1842. I. 1.

(nempe suam ipsius convertentis, ut loquitur textus graecus ⁶⁾ a morte et operiet multitudinem peccatorum, Ep. cap. 5. vers. 20. « a koncil pražský ⁷⁾: »Non possumus autem non monere confessarios . . . , ut in dirigendis ejusmodi animabus minime fluctuantibus opinionibus privatis innitantur, sed constantem omnino Ecclesiae catholicae traditionem et piam ab auctoribus probatissimis commendatam praxim sequantur,« (pag. 149.) a dále: »Quidquid hoc tempore sanctitatis, pietatis et religionis in Ecclesia summo Dei beneficio conservatum est: id magna ex parte confessioni tribuendum esse, omnes fere pii persuasum habent: . . . Exinde facile liquet, quantum curae et diligentiae in administrando Poenitentiae Sacramento pastores et confessarii ponere debeant. . .« (pag. 144.).

Než, ač úřad zpovědnický svědomitě vykonáváti se má, přece naplňuje se mnohdy slovo sv. Alfonsa: »Sed ingemiscit mater Ecclesia tot filiorum suorum perditionem malorum confessoriorum culpa; in eorum enim bona, aut mala agendi ratione potissimum populorum salus, aut perniciēs sita sunt.« Papež Pius V. říkával: »Dentur idonei confessarii, ecce omnium Christianorum plena reformatio.« Podobně vyjádřilo se mnoho provinciálních koncilů.

Zpovědník či udílitel svátosti pokání zastává, jak všeobecně se učí, ve zpovědnici úřad trojí: učitelský, soudcovský a kněžský. Tak mimo jiné dí katechismus tridentský ⁸⁾: »Ale již o přísluhovatelích této svátosti jest nám jednati. Ten že jest kněz, který má řádnou aneb přenesenou (delegatam) moc rozhřešovati, to z církevních ustanovení dosti jest známo; musí zajisté, kdo tento úřad má zastávati, míti nejenom moc svěcení, alebrž i zplnomocnění . . . Již však mimo svěcení a zplnomocnění, jež naprosto jsou potřebná, jest také velmi zapotřebí, aby této svátosti udělovatel měl vědomost a vzdělanost, i obdařen byl opatrností; neboť nese v sobě osobu soudce i lékaře spolu« (str. 274. n.). Dle trojího úřadu kněze ve zpovědnici, k nimž někteří ještě čtvrtý úřad ⁹⁾ — otce duchovního — připojují, a jež moralisté »munera confessorii« nazývají, řídí se i požadavky, jimž zpovědník vyhověti má a musí, má-li udíleti svátost pokání platně a spasitelně. Takové na př. požadavky jsou: bezúhonný život, horlivost, trpělivost, opatrnost, učenost, spravedlnost, mlčelivost ochotnost, zbožnost atd. ¹⁰⁾

⁶⁾ ὁ ἐπιστρέψας ἀμαρτωλὸν ἐκ πλάνης ὁδοῦ αὐτοῦ σώσει ψυχὴν ἐκ θανάτου . . .

⁷⁾ Acta et decreta concilii provinciae Pragensis anno Domini 1860 celebrati. Pragae.

⁸⁾ Katechismus z nařízení sněmu tridentského k pastýřům duchovním. Praha 1867.

⁹⁾ »Kirchenlexikon« Wetzer und Weltes. Zweite Auflage. Článek Beichtvater.

¹⁰⁾ Sr.: Pecháček pag. 46. nn., Dr. Jakob Schmitt: »Praktische Bemerkungen über das Beichtvateramt und dessen Verwaltung« (linecká Quartal-

Meze úřadu učitelského, soudcovského a kněžského, jak je kněz ve zpovědnici zastává, přesně a určitě stanoviti se nedají, protože úřady tyto navzájem se prostupují a doplňují. Dobře dle v té příčině Dr. Pecháček ¹¹⁾: »Zřejmo jest, že jednotlivé ty činnosti přesně od sebe oddělovati se nedají, nýbrž navzájem se doplňují a dle okolností, potřeb a individuality kajícníků více nebo méně v popředí vystupují.« Podobně i jiní pastoralisté (Skočdopole, Schüch atd.).

Uvážíme-li důležitost úřadu zpovědnického, uvážíme-li, že zpovědník zastává úřad učitelský, soudcovský i kněžský, aniž bychom přihlédli k božské instituci svaté zpovědi, aneb k sociálnímu jejímu významu pro jednotlivce, Církev, stát, společnost vůbec atd., ¹²⁾ jest před důležitou otázkou pro každého kněze, ale zvláště pro kněze v duchovní správě: jak má vykonávati kněz ve zpovědnici úřad učitelský, soudcovský a kněžský.

Prve, než k otázce této odpovím, uvedu malou poznámku. Otázka tato dána jest pro duchovenstvo kurátní, aby projednána byla na pastorální konferenci, o níž, pokud se týče látky, dle královéhradecká synoda z r. 1864 ¹³⁾: »Res in congregatione non aliae tractabuntur, nisi quae ad theologiam moralem ac pastorem pertinent; seclusis itaque quaestionibus mere speculativis...« a to za tím účelem, »ut sacerdotes... uberrimos fructus salutes quantocius percipiant,« otázka tato začíná praktickým slůvkem »jak«, i patrno, že má se o ní pojednati nejen theoreticky, ale spíše prakticky. Abych pak praktickému účelu, pokud síly stačí, této otázky vyhověl, budu se řídit rozdělením v otázce daným, pojednám při každém úřadě stručně o vlastnostech, jež dotyčný úřad při zpovědníkovi vyžaduje, připojím nejdůležitější vady, jichž zpovědníci se dopouštějí, a posléze na konci pojednání uvedu příčiny, jež by odstraniti se měly, aby úřad zpovědnický co nejvíce dobrého přinášel Bohu, Církvi a společnosti.

schrift 1896) pag. 16 n. 790. n. a téhož linecká Quartalschrift r. 1895. pag. 796. nn., Dr. W. Cramer: Der apostolische Seelsorger. Dülmen. Zweite vermehrte Auflage 1890, pag. 239—289.

¹¹⁾ Dr. Gabriel Pecháček: Zpovědnice. Praha 1897, pag. 138.

¹²⁾ Důkladně o tom pojednává Dr. Jakob Schmitt ve článku: »Beichtinstitut«. (Linecká Quartalschrift 1889 pag. 517. a 767. nn.)

¹³⁾ Statuta primae synodi dioecese Reginaehradecii pag. 6. a 7. (Decollationibus cleri.)

Právní přítel a rádce.

Pořádá Dr. Ant. Brychta.

Jde-li o vydání peněz ze sirotčí pokladny, může to povolit jen ten soud, kterému správa pokladny přísluší.

Jakkoli zdá se případ tento sám sebou býti dosti jasným a srozumitelným, mohou přece v praxi vzniknouti nesnáze. Příklad věc objasní. U krajského soudu A uloženy byly v společné sirotčí pokladně dědické podíly; nezletilý dědic zemřel a jeho pozůstalost byla příslušným okresním soudem B projednána, který přihlášeným nezletilým dědicům odevzdací listinou řečené sirotčí peníze přifkl a spolu poručníkovi těchto dědiců nařídil, aby připadající na ně částky dědictví ze společné sirotčí pokladny u dotčeného krajského soudu vyzdvihl a do sirotčí pokladny zmíněného okresního soudu uložil. Krajský však soud dotýčnou žádost dědiců zamítl z toho důvodu, že není k vydání žádaných peněz příslušným, ježto a) pozůstalost u jiného (okresního) soudu byla projednána a b) od něho také odevzdací listina zdělána, důsledně c) že jen tento soud může právoplatnost této listiny posuzovati a vydání řečených peněžitých obnosů povolit.

Následkem podané stížnosti zrušil vrchní zemský soud výměr krajského soudu A jako nesprávný, poněvadž

1. dle § 177. cís. patentu ze dne 9. srpna 1854 č. 208 ř. z. může a) toliko vklad odevzdací listiny do knih veřejných (aby se tím přeneslo vlastnictví statku nemovitého) nebo b) pohledávka, na statku nemovitém váznoucí, od soudu pozůstalost projednávajícího býti povolena, kterýžto předpis třeba přísně vykládati, an je pouze výjimkou ze všeobecného pravidla, kterým se příslušnost soudu stanoví.

2. k vydání peněz ze společné sirotčí pokladny jest pouze onen soud příslušný, jemuž správa její přísluší, tedy soud krajský, čemu nevádí, že jiný soud (v našem případě soud okresní) projednal pozůstalost oné osoby, pro kterou byly peníze v sirotčí pokladně uloženy, ježto se tím příslušnost prvéjšího (krajského) soudu nemění.¹⁾

Vrchní zemský soud pro království České z roku 1890 č. 10.229.

¹⁾ Je dobré věci jen na škodu, jestliže si soudové ve věci tak jednoduché a tak často se opakující tolik odporují, nehledě ani k tomu, že věc trpí průtahem a stranám nejednou značné a k tomu zbytečné výlohy tím vzejdou. Uváží-li bedlivě duchovní správci toto rozhodnutí, může nejednou stranám, byv o radu tázán, platných služeb prokázati a značných útrat jim ušetřiti, z které také hlavně příčiny byl tento případ zde uveden.

Rozsudek, kterým se manželství rozlučuje

aneb za neplatné prohlašuje, má býti zdělán tak, aby z něho bylo vidno, zdali je tím vinen jeden neb druhý manžel nebo oba, anebo žádný, poněvadž

1. plynou z této závažné okolnosti důležité následky práva soukromého dotyčných stran;

2. poněvadž dle § 12. dv. dekretu ze dne 23. srpna 1819 č. 1519 č. 1595 (s. z. s.) má se v rozsudku o soudním rozvodu manželů rozhodnouti vždy také o provinění, t. j. která strana rozvod zavinila, který předpis dle § 13. téhož dv. dekretu platí i v soudním řízení v příčině zrušení manželství; posléze

3. poněvadž tomu nasvědčuje celá skladba §§ 1265. a 102 obč. zák. ²⁾, že i provinění stran je předmětem rozsudku v příčině neplatnosti manželství. (V případě tomto bylo manželství neplatné propter impedimentum ligaminis.)

Nejvyšší soud dne 1 března 1892 č. 1988.

Povinnosti a práva censora při approbaci knih.

Podává ThC. Jan Pauly.

Papežská konstituce z r. 1897. Tit. II., cap. II. o této věci stanoví:

38. Curent Episcopi, quorum muneris est, facultatem libros imprimendi concedere, ut eis examinandis spectatae pietatis et doctrinae viros adhibeant, de quorum fide et integritate sibi polliceri queant, nihil eos gratiae daturus nihil odio, sed omni humano affectu post habito Dei dumtaxat gloriam spectaturos et fidelis populi utilitatem.

39. De variis opinionibus atque sententiis (iuxta Benedicti XIV. praeceptum) animo a praeiudiciis omnibus vacuo, iudicandum sibi esse censores sciant. Itaque nationis, familiae, scholae, instituti affectum excutiant, studia partium reponant. Ecclesiae sanctae

²⁾ Prvější § zní: »Bylo-li manželství prohlášeno za neplatné, pomínou i satební smlouvy... Strana však, jejíž vinou se to stalo, povinna jest straně, která je bez viny, škodu nahraditi.« — Druhý § stanoví: »Přijde-li z líčení rozepře o platnost manželství na jevo, že jedna strana, nebo že obě strany o překážce manželství prvé věděly, a že zúmyslně ji zatajily, hleděno buď k těm, kdož jsou tím vinni, trestem v zákoně o těžkých policejních přestupcích vyměřeným. Jest-li jedna strana bez viny, může žádati nahrazení škody.« Ustanovení toto třeba míti na zřeteli, kdykoli jest se důvodně domnívati, že brání zamýšlenému sňatku nějaká překážka, kterou ale snoubenci z různých příčin, bojíce se na př. dispensních výloh, odložení sňatku (zvláště jestliže nevěsta již obtěžkala a snoubenci chtějí urychlením sňatku zakrýti světskou hanbu), aneb domnívajíce se, že by jejich sňatek nějakým způsobem mohl býti překážen a pod. Upozorní-li se vhodně strany na toto ustanovení obč. zákona, budou sdílnější a otevřenější a zabrání se nejednou i neplatnému sňatku.

dogmata et communem Catholicorum doctrinam, quae Conciliorum generalium decretis, Romanorum Pontificum Constitutionibus atque doctorum consensu continentur, **unice** prae oculis habeant.

40. Absoluto examine, si nihil publicationi libri obstare videbitur, Ordinarius, in scriptis et omnino gratis, illius publicandi licentiam, in principio, vel in fine operis imprimendam auctori concedat.

Z uvedeného vysvítá :

1. Kněz, který biskupem pověřen jest, aby spis posoudil, musí se varovati veškeré strannickosti, osobní předpojatosti neb náklonnosti, vůbec všeho, co by z všelikých osobních ohledů na újmu spravedlnosti bylo, autorovi buď ubližovalo neb ho nespravedlivě favorisovalo.

2. Kde se jedná o svobodné mínění a názhledy, o nichž posud ničeho rozhodnuto není, nemá a nesmí censor z té příčiny, že sám jiný anebo protivný názhled zastává, nepřátelské stanovisko proti spisu zaujati a proto jej k approbaci nedoporučiti.

3. Čl. 39. jasně poukazuje censorovi na obor jeho pravomoci, o čem souditi mu jest a co mimo právo jeho spadá.

Dle výslovného znění konstituce censor jedině (*unice*) k tomu hleděti má, zdali obsah rukopisu se srovnává a) cum dogmatibus b) cum communi Catholicorum doctrina, quae α) Conciliorum generalium decretis, β) Romanorum Pontificum Constitutionibus, γ) atque Doctorum consensu continentur.

Z toho, co uvedeno sub 3., plyne :

a) Co se látky spisu k approbaci předloženého týče,

1. censor není oprávněn souditi o tom, co se netýče předmětů sub 3 a, b, α, β, γ uvedených a docela již není oprávněn proto odepření approbace navrhovati.

2. Jestliže proti obsahu knihy v příčině látky sub 3 a, b, α, β, γ ničeho namítati nelze, musí spis dostati licenci vyjítí, třeba by jinak per accidentalia publikace hoden nebyl. Neboť ordinarius má uděliti licenci »si nihil publicationi libri obstare videbitur«, co tím slovem »nihil« je míněno, uvádí slovo *unice* ve spojení s body a, b, α, β, γ sub 3. uvedené.

b) Co se týče formy, tu pokud se nejedná o spisy rituelní a p., není tato předmětem recense censorovy; proto nemůže býti licence k vydání odepřena pro nedostatky formelní — (mluvíme však stále jen o spisech, k jichž vydání právo uděliti může biskup, poněvadž ty spisy, kde forma pod recensi spadá, approbovati přináležejí toliko Apošt. stolici). Tedy gramatikální a syntaktické chyby, různost pojetí látky, mělkost zpracování, pokud však jen správné jest, a podobné formelní nedostatky nejsou při approbaci podstatnou věcí a pakli obsah jinak ve smyslu apoštolské konstituce za správný uznán býti musí, nemůže censor odepření approbace navrhovati.

Pokud na zřeteli máme intentionem legislatoris, jest jeho úmyslem zabrániti tisk špatný a škodlivý, tisk, který proti víře a učení sv. Církve brojí, bludy a nebezpečné učení šíří a p., vůlí jeho není jakožto účel approbace stanoviti povinnost, aby se starala o to, by pěstována byla literatura, by zaopatřovala spisy formou a hloubkou myšlének vynikající, neboť approbace jen proto zavedena byla, by spisy víře a mravům škodlivé se zamezovaly. A to musí se státi měřítkem pro censora spisů, k approbaci předložených. Není tedy approbace institucí k tomu, aby omezovala práva vydavací, čili jinak řečeno, aby se tolik netisklo, aby se spisovatelská činnost toho či onoho omezovala a p.

Tomu nasvědčují též formule, jimiž approbace se udílí a které jen na obsah, nikoli na formu se vztahují. Neboť způsob, jímž nejenom Ordinariáty, nýbrž i sama Kongregace Indexu licenci k vydání spisu udílí, jest trojí: Approbatio definitiva (schválení), approbatio electiva (povolení) a formule »dimittatur«. »Schválení« značí pozitivní vysvědčení Ordinariátu, že obsah knihy s učením Církve se srovnává, »povolení« jest vysvědčení Ordinariátu, jímž se svědčí, že obsah knihy podle přítomného stavu pravdě učení Církve sv. co nejvíce se blíží a od bludu co nejvíce se vzdaluje. Touto approbací není vysvědčeno, že skutečně žádný blud v knize obsažen není a není vyloučena možnost, že svým časem, až poznání jistých pravd učení Církve sv. většího rozvoje a objasnění nabude, jisté věty tohoto spisu jako bludné označeny býti mohou. A konečně formule »Dimittatur« v tom směru, jak ji Kongr. Indexu užívá, značí, dle jejího rozhodnutí ze dne 21. června r. 1880, že se kniha toliko připouští a ne zapovídá.

Z toho patrně poznáváme, že dotyčné formule approbační jen a zase toliko o obsahu spisu a ne formální stránce mluví a dále při značném rozsahu approbační praxe, jak jej tyto tři formule značí, přicházíme k přesvědčení, že jen zřídka kdy bude možno právem licenci k vydání jistého spisu odepřít, ovšem pakliže bude censor zachovávat to, co předepsáno, a nebude-li si neprávem osvojovati práva, kterých nikdo mu nedal. Není tedy censor po smyslu konstituce »redaktorem«, který má rozhodovati ve všem směru o spise, nýbrž pouhým censem, jehož úlohou toliko jest posouditi, zdali obsah spisu s učením Církve sv. se srovnává, a to jen v tom směru, jak zmíněná konstituce udává.

Nesrovnalost rubrik při úvodě šestinedělek.

Podává P. Václav Knetl, kaplan v Hostouni.

Náš rituál, schválený od posvátné kongregace ritů v Římě pro české diecése pod metropolitou Pražským, obsahuje dva formuláře pro úvod matky po porodu; prvního se má užívati, jak jest známo, je-li uváděna matka, jejíž dítě Pán Bůh na živu zachoval, dru-

hého, kde je tak zvykem, zemřelo-li novorozené dítě dříve, než se matka uzdravila, aby se mohla dostavit do chrámu Páně.

Mám před sebou dva exempláře téhož »manuale rituum«; jeden byl vydán knihtiskárnou Cyrillo-Methodějskou v Praze r. 1898, druhý u Pusteta v Řezně r. 1872 a jest sloučen s rituálem římským. Obě vydání obsahují zmíněné dva formuláře pro úvod žen v manželství porodivších. Rituál římský nečiní rozdílu, je-li živo dítě aneb zemřelo-li, nýbrž pro oba případy předpisuje jeden a týž rítus. Jinak ovšem rituál pražské církevní provincie, jak již svrchu bylo řečeno

Že se oslovení, žalmy a modlitby atd., v obou formulářích od sebe liší, jest snadno vysvětlitelno danými okolnostmi, dle toho totiž, jestliže Pán Bůh nemluvně na světě zachoval, anebo je k Sobě povolal. Avšak jak si máme vysvětliti rozdílnost ritu, jež rubriky v obou formulářích nápadně odlišně od sebe předpisují? Či snad nemá býti zachován při stejném úkonu stejný rítus? Aneb má kněz všechny rozdíly a odchylky, bez ohledu na jejich příkrý odpor, svědomitě zachovati, fide se přesně dle rozkazu nejdp. biskupů českých, již nařizují v úvodě k vydání Pustetovu z r. 1872: »Accipientes Frateres charissimi, hunc librum Rituale, diligentissime observate omnia et singula, quae ibidem praescribuntur atd.« Či snad se rítus v obou formulářích neliší? O tom nemůže býti pochybnosti.

Chci v krátkosti poukázati na jednotlivé rozdíly v rubrikách této benedikce, vytknouti některé nesrovnalosti a rovněž i nastítni, co by se snad za lepší mělo pokládati. Abych však nemusil mnohých věcí stále opakovati, budu tedy za příčinou krátkosti rubriky v prvním formuláři, je-li živo nemluvně, nazývati slovy »rituál římský«, poněvadž jsou z tohoto doslovně opsány; a rubriky benedictionis mulieris post partum prole demortua, budu uváděti pod slovy »rituál pražský«, poněvadž je obsahuje skutečně jen rituál církevní provincie pražské.

Celý rítus můžeme rozdělit dle místa, kde se má konati, na dvě části: 1. u dveří chrámových, 2. u oltáře.

1. U dveří chrámových. a) Mezi tím, co matka čeká u dveří chrámových, přichází kněz oděn v superpelliceum a bílou štolu a provázen ministrantem, jenž nese nádobu se svěcenou vodou a kropáč. Což rituál římský vyjadřuje těmito slovy: »... ipse (i. e. sacerdos) superpelliceo et stola alba indutus, cum ministro aspergillum deferente, ad fores Ecclesiae accedat etc.«; rituál pražský však ještě dodává »... et candelam ardentem...«, hořící svíci, kterouž má ministrant nésti zároveň se svěcenou vodou a kropáčem. Toť první odchylka.

b) Jakmile se kněz přiblíží, žena pokleká venku u prahu kostela, »foris ad limina« praví rituál římský, kdežto rituál pražský místa blíže neustanovuje, fka jednoduše »genuflectenti«. Ovšem nejen strohé a nepříznivé počasí za času zimního a deštivého, nýbrž i zařízení našich chrámů, jež jsou obyčejně bez předsíně, nedovoluje mnohdy, aby matka čekala před kostelem, a někdy

i pohodlnost ano i ignorantia voluntaria in causa nachází, i když toho není třeba, dostatečnou omluvu pro své odchylky, jež nejsou vždy *consuetudines iuxta legem*. Jakým právem, nechci rozhodovati.

c) Další odchylka rubrik nám vnucuje tuto otázku: Má kněz podati matce hořící svíci nebo nemá? Rituál pražský to výslovně přikazuje: »*Mulieri genuflectenti porrigens candelam . . .*« Rituál římský naopak zdá se insinuuovati, že kněz matce hořící svíce nepodává a spíše předpokládá, že ji matka již v ruce držela, očekávajíc příchod kněze. Pravíť totiž: »*. . . illam (i. e. mulierem) . . . candelam accensam in manu tenentem . . . asperget atd.*« V podobném smyslu, dle mého názoru, se vyjadřuje též Dr. Josef Amberger: »*Die Mutter erwartet den Priester an der Kirchthüre knieend . . . Sie trägt dabei eine brennende Kerze in der Hand atd. (Pastoraltheologie III. Band II. Abtheilung § 211. 12. Pustet Regensburg 1886.)*« Tak píše o matce a v dalším se teprve zmíní o knězi.

d) Oba rituály shodně přikazují pokropiti šestinedělku svěcenou vodou, s tím toliko rozdílem, že dle rituálu římského je to u kněze úkon první, dle rituálu pražského však druhý, poněvadž mu předcházelo podání svíce.

e) Po té se kněz modlí veršík, antiphonu, žalm atd., načež podá matce do pravé ruky levý konec štoly a jda o něco napřed po její pravé straně, uvede ji do chrámu. V tom se oba rituály ani slabikou od sebe nerozcházejí.

2. U oltáře. Nyní přicházíme k nejzáhadnějšímu odporu při obou benedikcích. Aby se o tom laskavý čtenář mohl přesvědčiti bez velkého namáhání, opisují obě rubriky vedle sebe. Rituál římský nařizuje: »*Et ipsa ingressa, genuflectit coram altari, et orat, gratias agens Deo de beneficiis sibi collatis; et Sacerdos dicit atd.*« Rituál pražský praví zcela krátce: »*Genuflectens sacerdos cum muliere ad altare dicit etc.*« Toť přece nápadná nesrovnalost rubrik jednoho a téhož úkonu, jež mnohé přivedla do rozpaků, tak že k rozličným nepřístupnostem se utíkají. Srovnajme nyní spolu obě rubriky a vizme, v čem se shodují a v čem se liší!

Obě rubriky shodně a na jisto určují postavení matky: má kleknouti před oltářem na nejnižším stupni; což nejpříhodnější a nejpohodlnější, o tom není pochybnosti.

Ale jakou posici má zaujati kněz? Má též kleknouti či státi? Rituál pražský mu nařizuje kleknouti; pravíť: »*Genuflectens sacerdos cum muliere etc.*« Naproti tomu se rituál římský o postavení kněze ani slovem nezmiňuje; pravíť zcela jednoduše »*et sacerdos dicit etc.*« Slova předchozích, jež o matce platí, nemůžeme vztahovati na kněze, poněvadž nám v tom brání jejich smysl a znaménko oddělovací (středník). Má však kněz, poslušen jsa svrchu citovaného rozkazu ndp. biskupů českých, »*diligentissime observare omnia et singula*« a proto kleknouti, uvádí-li matku, jejíž dítě po narození zemřelo, a státi při úvodě šestinedělky, jež s dítětem se do chrámu dostavila, poněvadž rubrika nic bližšího

neudává? Tu se pak naskytují další otázky: Má-li klečeti, kde má pokleknouti? Vedle matky na témž stupni, nebo na nejvyšším stupni oltáře? A je-li tomu tak, na které straně, epištolní či evangelní? A podivuhodno, všechny tyto možné způsoby může bedlivý pozorovatel spatřiti.

Na všechny tyto otázky odpovídám takto: kněz říká u oltáře předepsané veršiky s následující modlitbou nemá klečeti, nýbrž státi a to na nejhořejším stupni oltáře, na t. zv. suppedaneu, obrácen obličejem k matce, již žehná; nanejvýše se může obrátiti k oltáři při »Pater noster«, jak praví De Herdt. Výrok svůj potvrzuje těmito důvody:

α) Již sama povaha benedikce, již kněz tímto úkonem uděluje, naznačuje nám toto postavení. Uvážíme-li, že kněz jakožto žehnající jest vyšší a důstojnější nežli matka, jež jest od něho žehnána, a že tento poměr, jako při všech liturgických úkonech, má býti na jevo dán i zevnějškem, nemůžeme důstojnosti a povýšenosti kněze lépe charakterisovati než tím, že žena klečí, a kněz před ní u oltáře stojí se modlí a žehná.

β) Mimo to sám rituál nám podává důkaz dosti zřejmý. V Cyrillo Methodějském vydání pražského rituálu z r. 1898 lze čísti na str. 222. článek »De benedictionibus regulae generales«; mezi nimi přichází tato regula: »Stando semper benedicat atd.« Poněvadž však úvod žen po porodu v obou případech, ať je dítě živo nebo mrtvo, bez dlouhého přemýšlení se musí zařaditi mezi benedikce, jak nás o tom poučuje sám latinský jeho název (benedictio mulieris post partum), bude i o něm platiti táž regule »stando semper benedicat.« Že snad náš rituál ho neuvádí mezi ostatními benedikcemi, nesmí nás mýliti, neboť tím ho ještě z nich nevyklučuje.

γ) Přibereme-li konečně na radu auktory, kteří pojednávají o ritu při úvodu matek po porodu, nalezneme u každého totéž postavení zřejmě vytknuto. Znamení rubricist De Herdt praví ve svém díle »Liturgiae sacrae praxis« (Lovanii 1870 5. vyd. 6 díl 289. 5.) zcela určitě: »Solummodo ad Pater noster potest se vertere ad altare, sed non debet genuflectere.« — Dr. Jos. Amberger (loc. cit.) píše doslovně: »Am Altare kniet sie sich nieder und betet dankend für die empfangenen Wohlthaten, der Priester aber steht vor dem Altare und betet, gegen sie gewendet, Versikel und ein Gebet. worin die Bedeutung der Segnung sich ausspricht.«

Jsem si vědom výtky, jež mi snad může býti učiněna, že totiž zmínění auktoři popisují ritus při úvodě šestinedělek, jak je předepsán ve všeobecně platném rituále římském, v němž se ovšem nenalézají anomalie specialního rituálu naší církevní provincie. Ale kdo mi dovede udati dostatečnou příčinu, proč má býti při téže benedikci jiný ritus, žehná-li se žena, jejíž dítě žije, a jiný, žehná-li se matka, jejíž dítě mezi mrtvými? Tento moment, že má býti v obou případech stejný ritus, je stežejním bodem,

na němž spočívá celá argumentace, a nikdo ho, tuším, nedovede s důvodem popřítí.

Nemohu nechat nepovšimnuto ještě toto: Celý ritus má být ukončen požehnáním, jež jest vyjádřeno slovy: »Pax et benedictio etc.« Rubriky v obou formulářích v rituálu z r. 1872 nařizují jen pokropení vodou ve způsobě kříže. »Deinde illam aspergit iterum aqua benedicta in modum crucis, dicens« čteme v rituále římském, a v rituále pražském: »aspergens eam aqua benedicta, dicit.« — Avšak Cyrillo Methodějské vydání téhož rituálu z r. 1898 přikazuje mimo to ještě žehnání rukou. Pravíť dle rituálu Řezenské diecése: »Deinde illam aspergit iterum aqua benedicta in modum unius crucis, et extenta manu faciens crucem super illam dicit.« Co je zde zachováti? Povážíme-li, že vydání Pustetovo z r. 1872 obsahuje schvalovací dekret nejdpp. biskupů českých a posvátné kongregace ritů, jež jest závažnější nežli »mandante et approbante reverendissimo archiepiscopali consistorio Pragensi«, vytištěné na titulním listě vydání Cyrillo-Methodějského, musíme se kloniti k tomu, že jest správnějším vynechati žehnání rukou, a to tím spíše, poněvadž totéž vydání Cyrillo-Methodějské ho nepřikazuje v druhém formuláři »prole demortua«, kde se vyskytuje svrchu citovaná rubrika »aspergens eam aqua benedicta dicit.« Ovšem praví Skočdopole (Bohosloví pastýřské sv. 2. § 87. III. B. 2. g. Praha 1891): »Jenom kde rituál znamená † ukazuje, že jest dělati nad osobou nebo věcí žehnanou kříž, oddělují se ruce atd.«, z čehož lze odvoditi, že znaménko kříže, nalézající se za slovem »Patris«, postačuje knězi, aby šestinedělce rukou požehnal. Pak je ale zbytečná rubrika v Cyrillo-Methodějském vydání!

Co se však týká výtky, že nejdpp. biskupové čeští vydávající tento rituál pro své diecése, a kongregace ritů v Římě schvalující jej, musili věděti o těchto roznostech a přece jich neopravili, nemohu odpověděti, než že si toho nedovedu dostatečně a uspokojivě vysvětliti, a nechtěje jich z ničeho viniti, nemohu jich též viniti z toho, že by byli měli v úmyslu předpisovati něco, co by bylo kněze nedůstojno, ba i směšno, jak je tomu při rubrice »genuflectens sacerdos cum muliere«, dle jejíhož doslovného znění by měl kněz pokleknouti vedle matky uváděné.

Bylo by tedy v zájmu dobré věci, aby v nejbližších vydáních našeho rituálu tyto rozdílnosti byly v soulad uvedeny a ritus zřejmě určen, aby »animarum pastores . . . uno ac fidei ductu inoffenso pede cum consensu ambulent.« (Cfr. Úvod k vyd. Pustet. z r. 1872.)

Listárna redakce.

Důst. p. Č. v Š. Kázání budou uveřejněna, jen strpení.

Listy homiletické.

Svátek andělů strážných.

Neděle XIII. po Sv. Duchu.

Jaké povinnosti mají křesťané k andělům strážným.

»Setřiž ho a poslouchej hlasu jeho,
aniž se domnívej, že by mohl potupen
býti.« 2. Mojž. 23, 21.

Církev katolická slaví dnešního dne velmi dojemnou památku, velmi významnou slavnost oněch strážných duchů, kteří Bohem k tomu jsou určeni, by lidi chránili, varovali a před zlým ostříhali. Mnohými a četnými dokonalostmi proto ozdobil je Hospodin, aby slabým lidem byli nápomocni. Dle učení svaté Církve starostlivý Otec nebeský jednomu každému z lidí dal za pomoc vůdce, ochrance, varovatele, napomínatele čili anděla strážce. Origenes učí, že i nejmenší z nás má při sobě vůdce, kterýž člověka doprovází, varuje, chrání a jemu od Boha milost vyprošuje.

Anděl strážce má velikou péči o člověka, jenž mu byl svěřen, anděl strážce pečuje úzkostlivě o svého chráněnce. Proto napomíná nás Písmo: »Setřiž ho a poslouchej hlasu jeho; aniž se domnívej, že by mohl potupen býti.«

Jaké jsou naše povinnosti k andělům těm, čím se jim odvděčíme? Čím si jejich další ochranu pojistíme?

O povinnostech těch míním promluvit dnes a to **jak bychom je vnitř a vně vyplnili**, o čemž s pomocí Boží v jednotlivých dílech pojednám. Andělé nebeští buďtež našimi ochranci nyní i vždy v pozemském životě našem!

Pojednání.

I.

Jaké povinnosti mají křesťané k andělům strážným vnitř, to jest v srdci svém.

Rádce duchovní.

Rozum i srdce, ony dvě mohutnosti, dvě mocné stránky lidské k těmto tajemným duchům se kloní; rozum i srdce jest o jejich bytí přesvědčeno.

1. Rozum především nás pobádá a nutí, bychom věřili, že andělé ti skutečně jsou, opravdu bytují a že jest jejich činnost oproti lidem velmi blahodárnou a zdárnou. »Zdaliž všichni, andělé nejsou služební duchové posláni k službě pro ty, kteříž obdrží dědictví spasení?« Žid. 1, 14.

»Andělé, kteří vidí nebezpečí, nad nímž se vznášíme, těžkosti, s nimiž nám jest bojovati, kteří znají naše slabosti, smilují se nad námi a doprovázejí nás po cestě ctnosti,« dí svatý Tomáš A k v i n s k ý.

Rozum káže nám, bychom v anděly věřili, je také ctíli, jich si vážili jako poslanců Božích, jako obyvatelů nebeského království, jako bytostí větší dokonalosti, jako přátel nebeského Soudce.

»Andělé jsou služebnice Božími, obyvateli nebes, knížaty ráje a ozdobou moudrosti,« praví svatý Augustin.

2. Srdce pak nabádá lidi k tomu, by andělům nitro své otevřeli, jich napomenutí a povzbuzení k dobrému dbali, jejich hlasem kárným se řídili a tak ve všem anděly strážné poslouchali. Příklad podává Tobiáš, který si zvolil anděla za vůdce na cestu dalekou, který pak byl tohoto průvodce poslušen a šťastně cestu vykonal, sobě štěstí, otci pak zrak zjednal. Anděl Rafael podnes jest patronem putujících.

Srdce naše vede nás k tomu, bychom anděly strážce milovali jako své dobrodince, kteří nám jak v duchovních tak i v tělesných potřebách jsou nápomocni, nás podporují a nám pomáhají. »Ctěme vděčně a milujme anděly,« pobízí nás svatý Bernard, »jak jsme povinni; neboť byli nám jako prostředníci a ochrancové Bohem dáni, bychom s nimi jednou království nebeské zdědili.«

Taková a podobná budiž vnitřní naše úcta a láska k andělům; veliký z toho prospěch kyne nám. Věřme v tyto pomocné duchy, ctěme je a srdce své otevřme jim celé, by navzájem milovali nás a byli našimi ochranci a zástupci, by ten úkol, který jim byl udělen, ochotně plnili. Kdo by nectil a nemiloval svého anděla strážce, ten jistě nenalezne ochrany a pomoci, tomu Bůh odejme tuto vydatnou bezpečnost a odvolá anděla po tu dobu, dokud opět se nenavrátl a pod křídla průvodce svého se neuteče.

A také ochrany jest jistě každému třeba; ne nadarmo ji Bůh lidem udělil, každému anděla dal; proto hledme si ji zabezpečiti, prosme o ni a svého ochrance mějme v lásce a v úctě, již i na venek i vně projevovati dlužno.

II.

Jaké povinnosti mají křesťané k andělům strážným vně, t. j. ve veřejném životě.

1. Přední naší povinností jest, abychom anděly strážce vzývali jako svaté a světice Boží. K naší ochraně jsou sice ustanoveni, ale na nás jest si pomoci jejich zasloužiti, anděly, o pomoc prositi.

Vzýváme anděly strážné v každou dobu, ve všech okolnostech života, ale zvláště se k nim utíkáme v čas pokušení, když nepřítel člověka na nás doráží mocí svojí, by nás svedl a zničil jako na Samého Spasitele si vytroufal. Anděl strážný bude při nás a zachrání nás jako mladého Tobiáše.

V potřebách tělesných pamatujme na anděly strážné v nebezpečích života, majíce k úrazu přijíti. Denně se dovídáme a dočítáme, jak anděl strážný zachrání děti i lidi dospělé. Někteří přičítají ochranu takovou pouhé náhodě, křesťané však andělům strážným, jež Hospodin seslal na svět, aby vytrhli chráněnce své z hrozičho nábezpečí.

Především pak jest lidem třeba této ochrany a pomoci v hodině smrti, kdy kníže pekel co nejvíce se namáhá duši lidskou zachvátiti. Ale andělé Boží stojíce u lože nemocného, opatrují duši věrného křesťana, by ji dovedli ke branám věčnosti a odevzdali Bohu tak, jak jim svěřena byla.

Vzývejme v nouzi a potřebách strážce své, modleme se k nim, aby nás neopustili, by od nás neodstoupili, ale dovedli nás bezpečnou drahou života! Kdybychom o anděly své nestáli, jich nevzývali, i ti by opustili nás k naší škodě a snad jak časné tak i věčné záhubě.

2. Než naší svatou povinností jest také anděly strážné poslouchati. Anděl pečuje o nás, vede lidi, však také vyžaduje od nás poslušnost. Jenom tenkrát se jeho dílo daří a pomoc andělská nám prospívá.

Poslouchejme anděly a činme to, k čemu nám radí, povzbuzují, pobízejí, napomáhají. Anděl vždy dobro naše na paměti má a dle toho také k dobrému nás pobízí. Varujme se pak a zanechme spolu i to, před čímž nás andělé varují, co od nás vzdalují a před čím by nás rádi vystříhali. Jsou přesvědčeni, že nám to jest škodlivé, že by nám to neprospělo, ale naopak v záhubu nás přivedlo.

Poslušen byl Abraham anděla, když mu tento ruku zachytil, již vztahoval na svého syna na hoře Moria a poslechl varovného hlasu jeho. Poslušen byl anděla svatý Josef, když se mu ve snách zjevil a ho poučil, co a jak činiti má, by se stal účastným vykoupení lidského. Poslouchal Rafaela i Tobiáš a dobře se mu dařilo.

Hlasu anděla strážného poslušni budme i my. Jak často nás volá, povzbuzuje, napomíná, pobádá, varuje, jak často o nás pečuje, kolikrát se nám ukazuje a přítomnost svoji nám cítiti dává! Zdali pak vždy činíme, co nám andělé nabízejí a k čemu nás pobádají? Kéž by tomu tak bylo, kéž bychom byli vždy následovníky svého anděla strážného!

Andělé jsou nám vzorem a na nás jest, jich následovati, jimi se řídit. Buďme jako andělé Boha poslušni a milujme jak oni nás, tak i my spolubližní své! Andělé ochotně plní, co jim jest od Boha rozkázáno, i my tak činme; andělé rádi pomáhají lidem, i my podobně jednejme! Andělé nás dokonalejší jsou a nám vždy za příklad býti mají.

To jsou některé povinnosti, jež zevně k andělům nás vízí, povinnosti, ukládající nám anděly vzývati v potřebách a poslouchati ve vnuknutí a hlasech varovných.

* * *

O povinnostech k andělům strážným neuvažujme nadarmo, ale předsevzetí pevné si učinme, jak vnitř tak i vně věrně je zachovávat. Čím věrněji a bedlivěji je vyplníme, tím hodnější se staneme jejich ochrany, a anděl strážný jednoho každého z nás povede po bezpečných cestách světa tohoto až ke branám věčnosti. Amen.

Alois Dostál.

Svátek andělů strážných.

Neděle XIII. po Sv. Duchu.

Působení andělů strážných.

»Aj, já pošlu anděla svého, kterýž by šel před tebou, a ostříhal na cestě, a uvedl tě na místo, kteréž jsem připravil tobě.« 2. Mojž. 23, 20.

Židům ve Starém Zákoně zaslíbena byla krásná vlast, která oplývala medem a mlékem. A když úpěl národ vyvolený, vzbudil Hospodin proroka Mojžíše, který měl přivésti lid tam, kam srdce jeho toužilo. Mojžíš zajisté vedl národ israelský, bojoval za něj proti nepřátelům a neopustil ho, dokud nedošel na pomezí nové vlasti. —

A hle, po takovém Mojžíšovi touží jedenkaždý z nás! Upíme v slzavém údolí, — v otroctví ďábla, — v dáli jen mihotá se nám krásné nebe, které nám bylo zaslíbeno na křtu svatém. — Zdali Hospodin nechá nás bez pomoci? Aj, vzbudil nám znamenitého vojevůdce — anděla strážného, jenž dobrou nám okazuje cestu, chrání proti nepřátelům věčné spásy a neopouští nás, dokud nedovedl duši na práh nebeské blaženosti.

»Jaká cena duše lidské,« volá sv. Jarolím, »že každá má od svého početí anděla strážného!« Vizme, milí přátelé, poněkud blíže působení vznešeného strážce, abychom dnes mohli se radovati a vděčností oplývat k nebeskému svému dobrodinci!

Pojednání.

a) Když židé táhli z Egypta, dal jim Hospodin vojevůdce. Cesta byla daleká. Arci předcházel ve dne tmavý oblak, v noci pak sloup ohnivý, ale tato milost by stačila jenom lidu poslušnému, nikoli však lidu tvrdých šíjí a nepoddajných srdcí. Mojžíš byl vyvolen, aby k další cestě nutkal, napomínal když se chtěli israelští vrátiti, — aby dokonce i trestal, když ztráceli odvahy a reptali. — Oblak šel předem, ale za oblakem s Božím zákonem kráčel Mojžíš. Hospodin dával zákon, ale Mojžíš tento zákon prováděl a připomínal. —

Na křtu sv. započali jsme cestu k nebeským výšinám, a Bůh světil nás andělu strážnému. Arci dává Hospodin každému milosti tolik, aby mohl býti spasen, ale člověk bývá tvrdých šíjí. Proto přítel náš — anděl strážný — jest ustanoven, aby nám zákon připomínal, dobrá dáváje vnuknutí, napomínaje a trestaje, když zákon přestupujeme. Ó, bez anděla strážného obtížné by bylo naše putování, a věru mnozí by přišli o nebeskou vlast, kdyby Hospodin tak laskavě neplnil Své příprovidi: »Aj, já pošlu anděla Svého, kterýž by šel před tebou!«

Přiznejme se, milí přátelé, zda v životě našem není mnoho událostí, jež nám připomínají, že anděl Páně věrně plní svoji povinnost? Často již již hotovíme se ke hříchů, vidíce v něm cosi vábivého. A tu jako rázem zahřmí v nás: »Stůj, ani o krok dále!« »Pamatuj na věčnost, pamatuj na trest pekelný!« Kdo to volá v duši naší? — Anděl strážný!

A zase jindy zdá se nám býti obtížným, kráčet po cestě Božích zákonů. Jak zdá se nám krásným život nevázaný, ve kterém pijí rozkoš plným douškem lidé lehkomyslní! A tu v rozhodné chvíli zabuší na prsa tajemný hlas: »Co platno člověku, kdyby celý svět získal!« »Přijde smrt!« »Běda duši, která obtížena bude nepravostí!« Kdo to buší? — Anděl strážný.

Vypravoval jsem již s tohoto posvátného místa o sv. Augustinu, jak po tak dlouhou dobu modlila se za něj zbožná matička, by se obrátil a žil pro nebeskou blaženost. Augustin se skutečně obrátil. Často mu přicházela myšlénka: »Augustine, kdybys umřel, kde by se octla duše tvá?« Odkud tato myšlénka? Zajisté poslal Hospodin Svého anděla, aby Augustina zachránil. Tento věrný přítel zajisté vedl zbloudilého muže do Milána, do chrámu, kde kázal sv. Ambrož, a neustal, dokud sv. Augustin se nepolepšil.

Než neopouštějme ještě sv. Augustina! — Myslíte, na př., že by anděl strážný byl mu platen, kdyby Augustin také sám se nepříčinil, kdyby anděla strážného neposlouchal? Pomoc nebeského přítele bez poslušnosti byla by marnou. Co platno dobré vnuknutí, jednáme-li přece dle své hlavy? Mnozí měli mnohá dobrá vnuknutí a přece zahynuli. Zajisté nad nimi plakal potom anděl strážný, poněvadž jej Hospodin poslal nadarmo. — Nepřipusť tomu nikdo z nás, aby tak oklamán byl přítel náš věrný za všecku lásku, již nám prokazuje! Ano s radostí dnešní spojme též upřímné předsed-

vzetí, že budeme poslouchati a na dobrá vnuknutí dávati pozor, aby neminula se s účinkem! —

b) Přihlédněme dále k lidu israelskému na cestě do země zaslíbené! Přicházeli nepřátelé, aby bojovali s lidem Božím. Mohl Hospodin arci bezprostředně bojovati za Svůj. národ, ale užil k tomu Mojžíše, aby milost Jeho byla všem lépe patrna, aby lid viditelně poznal, že bez pomoci Boží vše marno. —

Na cestě do vlasti nebeské vystupují také nepřátelé, kteří bojují proti naší duši s vytrvalostí úžasnou: zlá pokušení a zlé příležitosti. Co jen pochybnosti u víře povstává v srdci člověka! Jak zviklati může důvěru v Boha zdánlivá opuštěnost Círky sv. ! Dábel nespí a tasí všemožnou zbraň, aby nepřišel o svou kořist. — Arci, Hospodin mohl by jej zahnati bezprostředně, ale chce nám ještě patrněji okázati Svou lásku tím, že posílá anděla Svého, který by nás ostříhal na cestě k blaženosti nebeské. Jak vytrvalým bojovníkem jest náš dobrý přítel! Nikdy neopouští krvácející duši. Vždy znovu vrhá se v boj, vždy znovu se snaží, aby nepříteli kořist vyrval, ránu zahojil. —

Pokušení na světě jest mnoho, ale nejvíce útočí ďábel proti sv. víře. Nepřítel, obléháje město, útočí nejvíce na místo, o němž ví, že jest nejslabší. A tak i nepřítel-ďábel, obléháje naši duši, útočí na sv. víru, poněvadž ví, že zde mnozí lidé jsou nejslabší. Podaří-li se mu zde probořiti baštu, pak běda člověku! »Nevěřte!« tak volal k prarodičům v ráji. »Nevěřte!« tak volá podnes, aby nás vyhnal z ráje. Bez víry přece nemožno se líbiti Bohu.

Nepřítel obyčejně nežene přímo, ale užívá lsti. Jakoby se vzdaloval, jakoby též utíkal, — ale z nenadání užije okamžiku nepřipraveného a potom běda duši! — Vzpomeňme jen na nynější společnosti, zábavy! Co tu nebezpečí, ačkoliv zdánlivě slunko nebeské svítí. — Pořádá se slavnost. Jindy mluvíval kněz, učitel, — dnes mluví každý, — obyčejně neznaboh. Na rozích stojí, že se bude mluvíti na př. »o robotě«, »o lásce k vlasti«, »o zpěvu« a t. d. Nevinná slupka. Z ničeho však začne se tepati náboženství, sv. obřady, sv. Církev, dle pravidla: »Bij pastýře, a rozprchne se stádo!« — Ó, jak v takových zábavách přišel již mnohý o víru! Běda, oddán-li člověk hřšíšnému spánku! Jak tu potřebí, bychom měli na všech cestách přítele, jenž by nás probudil, upozornil na nebezpečí, zachránil. Nevěříš, když ti radí rodiče, kněz, učitel, nuže, pros aspoň anděla strážného, aby s tebou šel a duši tvoji opatroval! Neodcházej nikdy z domu a zejména do zábav a schůzí, dokud jsi o pomoc nevolal svého nebeského ochránce!

Ale při tom na něco nezapomeň. Máme-li koho rádi, varujme se míst, kde jest urážen, kde se mu nelíbí. Máš-li skutečně rád anděla strážného, pak vždy utíkej z místa, kde pozoruješ, že vládne jeho nepřítel ďábel. »V útěku spása!« Tak praví staré přísloví, — tak rovněž radí tobě přítel tvůj, když tě vidí v pokušení zlém anebo ve zlé příležitosti! —

c) Cílem israelských byla země zaslíbená, medem a mlékem tekoucí. Mojšíš přivedl lid svůj až k hranicím nové vlasti, dříve

ho neopustil. Vysílal občas vyzvědače, aby lidu oznámili, jak krásná to země, a trestal ty, kteří lid šálili, že země ta prý nestojí za všechny útrapy na poušti. Ba Mojžíš neopustil lidu ani tehdy, když hřešili israelští, učiníce vzpouru proti němu. Když Hospodin ustanovil, že židé 40 let budou za trest blouditi po poušti, Mojžíš snášel trest ten s nimi tak dlouho, dokud neuviděl hranic země zaslíbené. Pak teprve národ svůj opustil. — Arci, mnozí zahynuli na poušti, ale jádro lidu přišlo tam, kam je vedl výborný vojevůdce. —

Cílem člověka, jak jsme slyšeli, jest království nebeské, proti jehož kráse i nejlepší život na světě jest jako poušť. Vede pak nás k němu anděl strážný. Neopouští nás nikdy věrný přítel, dokud nedojdeme svého účelu. I tehdy, když ho urážíme, jest při nás, pláče nad námi a namáhá se, by nás zachránil. Jen když člověk jako na poušti umře ve hříších, pak opouští ho nebeský přítel. — Umřel bohatec, dle Písma sv. a pohřben jest v pekle, — nikoliv od anděla. Tam není pro ducha blaženého místa. Ale duši Lazarovu nesli andělé do lůna Abrahamova. Tedy neopouští člověka spravedlivého ani tehdy anděl strážný, když umřel v milosti Boží. Do očistce s ním jde, tam jej těší, povzbuzuje, a tak dlouho nad ním bdí, až brána nebeská se otevře. — Ó, věru, vznešený jest vůdce náš, věrná jest jeho ochrana. Zaslужuje plnou naši úctu a důvěru. Prokazujme mu ji při každé příležitosti. Hlásejme všude rádi, že jsme jeho svěřenci, všude se chovejme tak, abychom ho nikdy neuráželi, abychom dávali na jevo jeho přítomnost. Tak mu učiníme největší radost, tak se mu nejlépe odměníme za všechna dobrodiní. Amen.

Boh. Tomiček.

Svátek Narození Panny Marie.

Dvojí narozeniny člověka.

•Z nížto se narodil Ježíš, jenž slove Kristus.«
Mat. 1., 16.

Co vypravuje se o nemoci malomocenství, byť i všechno nebylo doslova pravdivo, ale snad v některých věcech přehnáno, přece vzbuzuje hrůzu člověka, který nezná pokladu nad zdravím dražšího. Byly ovšem různé stupně a způsoby této nemoci, některé jen mírné, jiné horší, ale nejhorší stupeň, malomocenství bílé — ten byl hrozný! Představme si tedy stav těch deseti malomocných, o kterých Písmo svaté mluví! Snad pocházeli z bohatých rodin, snad byli zvyklí blahobytu, mladí, zakládali si třeba na zdraví, síle a kráse těla. A najednou prohlásil je kněz po bedlivém pozorování za malomocné a již musí opustiti domov, pohodlí — aby o samotě po horách a lesích ukrývali se lidem a nerozšiřovali mezi nimi nákazy. Místo pohodlného bytu — jen pole a lesní

sluje. Místo pokrmu dobře připraveného — co jim lidé útrpní na cestách a pod křovisky položí. Ale to by nebylo nejhorší! Nemoc jejich pokračuje: již zachvátila velký díl jejich těla, již cítí, kterak se zažrá do jich masa, již sobě představují s hrůzou, kterak za čas úd po údu jim odumře — a oni posléze v mukách velikých bez pomoci — úplně opuštění jsouce — zhynou — zhynou jako zvěř lesní.

V takových myšlénkách a starostech bloudí po polích, pokud mohou. Slyšeli již dříve pověst o Nazaretském prorokovi — a touží, aby Ho aspoň zdaleka uviděli. A nyní — ten zástup, který tamto vidí, tam snad je onen prorok! Chvátají tam, a z povzdálí volají, protože nesmějí mezi lidi se vmísiti — a Pán je uzdravuje! Jako kněz to byl, který jejich malomocenství úředně uznal a prohlásil, opět kněz to je, který je jako uzdravené, zázračně uzdravené přijímá do obce.

Těch malomocných bylo deset, a každý pocházel odjinud. »Ukažte se kněžím«, pravil Spasitel — »ukazte se každý svému knězi.« Byl mezi nimi také »cizozemec« Samaritán. Ale malomocných všech bylo mnohem více, bylo na tisíce — ba na tisíce tisíců! Nebyli takto — na těle malomocní, ale na duchu. A těchle 10 malomocných jistě byli pouze zástupci, obrazy toho hrozného počtu malomocných na zemi. Pán Ježíš zvolil si 12 apoštolů. Dvanáct bylo pokolení israelských — dvanáctka podle svatých otců znamená úplnost, všeobecnost, celek! Malomocných bylo pouze deset — tedy přece nikoli úplný počet, nikoli všecko pokolení Adamovo! Dva — dva nebyli malomocní: dva byli, kteří ostatních deset — ostatní množství uzdraviti měli — a tito dva jsou Spasitel a Jeho panenská Máti Panna Maria.

Také tito dva nejvýše čistí lidé — byli praví a skuteční potomci Adamovi — a jejich rod vypisuje dnešní sv. evangelium. Proč tak činí? Abychom viděli a častěji před očima měli celý ten kmen lidský, který mocí božskou měl vydati ovoce tak spasitelné, tak zázračně mocné, které by všecken ten kmen nejen zušlechtilo, ale i uzdravilo, pro věčnost trvalým, krásným a úrodným učinilo. Mnohá byla ovšem krásná větev na tom kmeni: Víra Abrahamova, bezelstnost Isákova, Jakubova důvěra v Boha, Josefova láska k bratřím, která i největší křivdu odpustila, Davidova statečnost a kajicnost, trpělivost jeho potomků v zajetí a po zajetí — to všecko ukazovalo, že tento kmen lidský, jakkoli malomocný, není docela zkažen, že jest schopen uzdravení. Ale na druhé straně hříchy všech těch členů jeho, smyslnost a lakota, podvody a krveprolévání, smilstva a cizoložstva, kterých mnozí a mnozí z patriarchův i králův, i jejich potomků se dopustili, ukazují, kterak malomocenství již zachvátilo nejen kůru toho kmene — ale zažrá se až do jeho mízy, kterak velikého úsilí zahradníkova bude třeba, by znova okřál, uzdraven byl a do věčnosti své větve rozkládal.

A tu již mocí Boží a jeho silou zplozený strom vydal první úplně zdravou ratolest: narodila se Maria, Matka Spasitelova. Žádný hřích ani při početí, ani při zrození nehyzdil její duše.

Ratolest tato nemá ani poskvrny, ani hany, ani krůpěje mýzy hříšné. A z ní narodil se Ježíš, jenž slove Kristus, a také ten se narodil mocí Boží beze hříchu, bez poskvrny panenské čistoty Svě Matky! Dva neporušení, úplně zdraví Maria i Kristus — přicházejí uzdravit ostatních — porušených, malomocných.

Jejich zrození milost nám dává při našem zrození, jejich neporušenost i naši smrt činí pouhým zrozením druhým — pro život věčný. A toto **dvoji naše zrození obdařené milostí Kristovou budiž předmětem** další naší pozornosti.

Pojednání.

a) Když jsme se narodili, tenkrát ihned skoro každému z nás láska mateřská vystlala pohodlné lůžko a opatřila útlé to tělo všemi potřebami. Ale tělo nevědělo ničehož — jen pláčem dávalo na jevo, že jest přece jen sídlem nějaké síly vyšší, které nestačí toto opatření, která touží po čemsi ještě lepším. Ta síla toť duše, duše dosud sebe nevědomá, ale přece živá. A duši této doposud nevědomé dostává se života pravého, nadpřirozeného jinde, nikoliv na tom lůžku lásky mateřské, dostává se jí toho života na křtu svatém. Zde hojí se z malomocenství vrozeného, aby jako silný, zdravý kmen vinice Páně rostla pro nebe. Vzpomeňme si na den narození svého! Vzpomeňme si na ten den, kdy řečeno bylo duši naší: »Chceš-li do života věčného vejíti, zachovávej přikázání! Věřiti budeš . . . Odřekneš se ďábla!«

Tenkrát ovšem nedovedli jsme pochopiti, jaké to vznešené povolání, jaké povinnosti k nebi vedoucí. Ale nastala doba, kdy jsme poněkud rozumů nabyli a naučili se, co činiti, abychom život věčný obdrželi. Činili jsme tak? Či žijeme v tom bludu neblahém, že bez veškerého namáhání a přičinění svého nebe dobudeme? Anebo, že stačí všelijaká zpověď, snad až někdy v hodinu smrti, aby tu nedbalost napravila? Zpověď v hodinu smrti! Ano — kdyby hned po té hodině nenastávala zpověď jiná, zpověď tak dokonalá, jak jen vševědoucímu se vyznávati třeba.

Hle — život utíká rychle! Od kolébky ke hrobu jest velmi blízko. Brzy budou i nám zvoniti umfráčkem, ustelou do rakve — položí tam na prsa, okolo hlavy obrázky . . . zavrou — zní »De profundis«, »Miserere«, nesou nás — zakopají. Tělo se potom rozkládá, ničí — nic neví. Ale, duše — duše odbývá zpověď svoji. Ne ústa — svědomí mluví. Ne kněz — Bůh slyší. Ne odpuštění — ale odměna nebo trest — ne lítost — ale trvání toho stavu, ve kterém duše na věčnost odešla. Ó, kolik lidí v tu chvíli poznají mýlku života svého, poznají pozdě, že se zmýlili, že se nebáli, čeho se báti měli, že nedbali o to, čeho nyní budou na věky litovati!

b) A oč nedbali? O milost Boží, o lásku Boží, kterou od malomocenství svého tolikrát uzdraveni byli. Láska tato nás vedla neustále — pečovala o nás od kolébky. Jako matka dobrá, pokud

mohla, pokud jsme toho potřebovali, byla při nás, hladila, zpívala, jako anděl strážce u kolébky naší bděla, tak i milost Boha našeho. I tato od kolébky po celý život stále nás provází. Anděl Jeho strážný jest ochráncem naším, Maria, Jeho dcera, choť i Matka — je Matkou naší, orodovnicí naší po veškeren život náš. Kolikráte chodíme světem jako živé hroby, mrtvé duše — tehdy, kdy Boha jsme opustili, o Něho nedbáme, hříchům sloužíme. Ale ani v tu chvíli Bůh zcela nás neopouští — pokud žijeme, stále Jeho milost nás vyhledává, anděl vnukáním svým k nebi věsti usiluje, Maria, útočiště hříšníků, vyprositi usiluje milost pravého pokání.

A láska tato Boha našeho ani v hodině smrti neodstupuje od nás, jestliže my zcela jsme jí neodmítli. U kolébky nás přijala za dítky své — a hrob mění pouze v kolébkou života věčného. Do té kolébky uloží také tebe Církev Boží, ona bude i na to dítko v tom hrobě vzpomínati při modlitbách za duše v očistci, při oběti za věčný pokoj pro ně. A s Církví spojí se hlas královny nebeské, kteráž neopustí nikdy těch duší, ježto jí se nespustily. Jaká to láska, jaká milost od Boha, že takovou orodovnicí nám zjednal, která nemůže odepřítí vyslyšení a která tolik ochotna je za nás se přimlouvati od kolébky ke hrobu!

c) A proč, proč nás tak miluje? Protože jsme obraz Boha věčného, Jehož nade všechno miluje. Chce tedy, abychom tu podobu Boha svého na věky zachovali a do nebes k oslavě Jeho a blaženosti své neporušenou přinesli. Proto chce, abychom životem časným kráčeli k životu věčnému! V životě pozemském jak se rozbíhají dráhy povolání a zaměstnání našeho! Všichni sice rodí se slabí, malomocní, všichni obdržují lék života věčného na křtu svatém, ale brzy již mnohonásobné rozdíly vzdalují jedny ode druhých: Jedni zmírají hned, druzí přemáhají všechny nemoci věku dětského. Jedni rostou v hojnosti a blahobytu, druzí v bídě. Jedni se těší dlouho z lásky mateřské, druzí brzy poznávají, co jest cizina bez lásky a dobré vůle. Jedni dobře jsou vedeni, druzí však sváděni špatným vychováním. A posléze... jeden stává se pánem, druhý jeho sluhou, jeden klidí čest a pochvalu — druhý je rád, když o něm svět ani neví. A ještě později? Smrt.

Všecky tyto různosti jsou na čas! Od kolébky vedou různé cesty životem pouze časným — a na konci života časného stojí brána, skrze kterou posud každý prošel, koho jednou uvítala. Jedni se k ní blíží dlouho a dlouho ji obcházejí — to jsou ti, kdo dlouhou nemocí na smrt se připravují. Jiní projdou skrze ni, ani nevědouce. To jsou dítky, které v maličkém věku zmírají. Jiní ženou se skrze ni rychle — a brána ta — je smrt. Je to brána k životu novému. Zde nezáleží na tom, jak dlouho kdo žil, zdali v hojnosti, zdali dlouho měl při sobě lásku mateřskou, zdali byl pánem — ale na tom, zdali sem přichází maje posud v sobě účinek léku nebeského, milost Boží, maje posud v sobě základ života věčného. A z brány té nikoli různé cesty vedou dále, ale pouze dvě: pro ty, kdo z malomocenství vyhojeni jsou, do života věčného, pro ty však, kdo z malomocenství vyhojiti se

nedali, anebo schválně tou nemocí znova se nakazili — do místa smrti věčné. První cestou s plesem ženou se zástupy věrných dítek k Matce nebeské, druhou prchají nehodné dítky, aby neviděly trestajícího Otce, ale nemohou trestu Jeho uniknouti na věky!

d) Ó, jak se zmýlí mnohý v cestě oné poslední! Jaký tu nastane rozdíl hrozný, rozdíl nenadálý mezi prvním a druhým zrozením člověka mnohého! Když se zrodil pro život časný, co tu bylo příprav a slávy, co tu pohodlí, co služebníků! A jaký křest, a jaké vychování a co nadějí přemrštěných! Když vyrostl, sám již věřiti musil, že je cosi znamenitého, že veškeren svět čeká, až začne mluvit, nebo působiti, že není nad něho. Blahobyť a sláva ho zprovázely... A přece, když se přiblížil ke bráně života věčného, ke hrobu — jak byl bídný! Měl statky — ale milosti B. nemá. Blahobyť — ale spokojené svědomí ho opustilo. Rozkoše — ale lásky pravé nikde. Čest — ale v tu chvíli obklíčí ho stud věčný, hanba věčná. Život časný byl stkvělý, ale života věčného slávy nedochází. Ó, že se o tom nedal poučiti v čas!

Dejme aspoň my se o tom v čas poučiti! Poučí nás o 'om to první lůžko, na kterém odpočívá blahoslavená Panna Maria, jako děťátko novorozené. Svatou byla počata, svatou se zrodila. Zrodila se, plna jsouc milosti Boží. Pocházela z rodu královského, a přec tak chuda. Její předkové mívali hrady a zámky, plné blahobytu a přepychu a přece tak chuda! Její předkové veleli národům a ona tak chuda! Její otcové, králové Jerusalemsští mívali zástupy služebníků a oděncův a ona tak chuda! Cože? chuda? Jest chudý, kdo má takové bohatství? Nehleďte na její chudé plenky, na chudobu toho přibytku, kde odpočívá — její duše jest poklad milosti nevyvážený, pro každého plný, nevyčerpatelný. Že je chuda? Nemá sice doposud hradů a zámků — ale podívejte se, jaké chrámy, jaké domy milosrdenství zřizuje si po všem světě! Má některá královna tolik zámků, kde by rozdávala almužny a dávala audience, kolik má Matka Boží chrámů — po veškerém světě domů to, kde rozdává almužny života věčného, sálů, kde přijímá bez ohlášení, bez doprošování audience lidí sebe bídnějších a nebohých. Že je chuda? Její předkové ovšem veleli národům, ale vedli je nanejvýše do boje, aby krev prolévali, anebo do zajetí, aby za hříchů jejich i svoje pykali. Ale ona vede nás ze zajetí, a vede k životu věčnému. Vede nás, vede národy sousední, vede katolický svět. A tak činí již přes 1900 let. Co tu lidu dovedla do nebe, co duší nesmrtelných její přímlovou přemohlo hrůzy smrti a obstálo před soudem Božím! A ti všickni jsou její poddaní! Jaká to královna! Že je chudá? Ovšem nemá sluhů a služebnic tělesných pluky, kteří by byli hotovi na rukou ji nositi, ovšem že stará se o její tělíčko jen chudá, stará matka, ovšem že roste jen pro práci a utrpení — ale andělé rozmlouvají s její dušinkou, andělé vykouzlují úsměv na její rty, andělé ji opatrují ve chrámě, kde dlí s jinými dívkami na vychování, anděl jí zvěstuje důstojenství Matky Boží, anděl jí slouží v Betlémě, na útěku... ba křestanšti

malíři ani muky Kalvarské nevyobrazují bez anděla, který s Matkou Boží pláče, rovněž jako Nanebevzetí P. M., kde andělé s plesem nesou sobě Královnu svoji do nebe!

Ó není chudá! A není lakotna! Ráda milost udělí každému, každého ráda přijme do služby své, a za odměnu uzdraví ho od malomocenství hříchů, aby jako její sluha s ní jedenkrátě kraloval. Amen.

Filip Šubrt, farář v Miletíně.

Svátek Jména Panny Marie.

Maria pomáhala předkům našim, ona pomůže i nám.

»Koho jsi ty, Máti milá.
koho jsi kdy opustila?
Tisícové dokázali,
od tebe že pomoc vzali.«

Círk. píseň téhož dne.

Když přiblíží se výroční den jmenovin matky, bývá zvykem hodných dítek, že netoliko matce své blahopřejí, ale připomínají sobě vděčně těch událostí, kdy ona zvláštním způsobem lásku svou jim prokázala, když je z nějakého hrozícího nebezpečení osvobodila, když je v nebezpečné nemoci s nasazením vlastního života opatrovala a před hrozící smrtí uchránila. Všechny tyto okamžiky života jasněji a živěji na ten den vracejí se do paměti jejich.

V Kristu shromáždění, též vy v hojném počtu jste se do svatyně Páně sešli, abyste důstojně oslavili svátek jmenovin duchovní matky své, Marie, která se sice tělem na nebe byla odebrala, která ale mocí svou stále dlí mezi námi. Též vy svátek jmenovin jejich nejlépe oslavíte, když mimo blahopřání sobě dnes živě připomenete na smutné doby v dějinách našich, kdy Maria předkům našim ku pomoci přispěla, kdy je přímlovou svou od hrozícího nebezpečení osvobodila. Abyste to tím snadněji mohli učiniti, chci přispěti paměti vaší a chci domácími dějinami ukázati, že:

»Maria pomáhala předkům našim; že ona pomůže i nám, když se k ní důvěrně budeme utíkatí.«

Kéž Duch Sv. osvítl rozum můj, bych vás o tom mohl přesvědčiti. Kéž naplní i vás milostí Svou, abyste i vy za příkladem předků svých rádi Matku Boží uctívali a důvěrně ve všech potřebách k ní se utíkali!

Pojednání.

Kterak Maria ve všeobecných potřebách lidu našemu ku pomoci přispívala, toho důkazem náš posvátný Hostýn. Zle vedlo se předkům našim ve třináctém století za války Tatarské v opev-

něném táboře na Hostýně. Nejen že se přihrnulo těchto divokých a krutých nepřátel jako kobylek, ale udatné vojsko moravské na Hostýně nemělo pitné vody a tak na dlouhou obranu nemohlo pomýšleti. V této nesnazi utekli se naši předkové pod ochranu blahoslavené Panny Marie, a tato Paní nejmocnější dala nejen vody, ale i kýženého vítězství. Nápis na kopuli chrámu sv.-hostýnského: »Vítězná ochrano Moravy! Oroduj za nás!« až po dnes hlásá pravdu slov svatého Bernarda: »Nebylo slýcháno, aby Maria koho opustila, kdo se pod její ochranu důvěrně utekl.«

Slyšte, nejmilejší, další doklady z dějin vlasti naší, kterak Maria náš národ chránila, pokud ji předkové naši vroucně uctívali. Kterou dobu v dějinách našich nazýváme dobou zlatou? Zdaž ne dobu panování císaře Karla IV., otce vlasti? Právě o této době naše dějiny asi toto svědectví zaznamenaly: Císař i lid vroucně ctili Pannu Marii a Bůh na přímluvu její žehnal lidu svému. Císař stavěl četné chrámy ku poctě Bohorodičky, lid pak rád do chrámů těchto putoval. Zbožný císař často korunu svou k nohám jejím skládával, ji veřejně uctíval; lid pak za krále a vlast před obrazy jejími vroucí modlitby k nebi vysílal.

A proč tato zlatá doba tak brzy pominula? Protože brzy na to v dobách hnutí lutheránského u většiny našeho lidu úcta k Rodičce Boží ochábla. Ale to musíme, nejmilejší, uznati, že jsme neztratili víru a národnost, máme opět Rodičce Boží k poděkování. Jako nyní zapřísáhlí nepřátelé naší vlasti heslem »Pryč od Říma!« chtějí nás připraviti k tomu, abychom v německé říši, jako bratři naši, zanikli co do jazyka i samostatnosti; tak ještě více o to usilovali v době třicetileté války. Pravil jsem ale, že Marii máme k poděkování, že předkové naši od víry úplně neodpadli a že tedy dosud nejsme zralí pro zabránění závistivými sousedy, nuže, jak to dokáží? Proč asi náš lid, který tehdy k protestantismu tak lákán a nucen byl, proč on úplně neodpadl? Troufám si tvrditi, že to byla Maria, která předky naše při víře katolické udržela. Když soužení naši předkové dle zvyku svých otců do poutních chrámů choditi nepřestali, na místech poutních, kde na stěnách byly obrazy, představující zázračná uzdravení, kde bylo plno záslibných darů a nápisů, nabývali opět přesvědčení, že nemůže býti pravdou, co protestanté o Marii praví: »Žena jako žena.« Zde patrně viděli vyšší moc Bohorodičky, což je též o pravosti víry katolické přesvědčovalo. A k tomu přidružila se jistě obzvláštní přímluva Marie, a tak se stalo, že mnozí, i když na čas pobloudili, přímluvou její k víře katolické přece se opět navrátili.

A co mám, nejmilejší, o jednotlivcích říci, kteří na přímluvu Rodičky Boží vyslyšení byli v potřebách a úzkostech svých? Kdyby ty němé stěny poutních chrámů Mariánských mluvit mohly, a o kolika vašich předcích by musily svědčiti, že tam našli ulevění, potěšení v zármutku svém! Jak mnohé katolické dítě tam před obrazem Bohorodičky si vyprosilo daru svaté čistoty a nevinnosti! Jak mnohý mladík a děva pro úpěnlivou modlitbu na

poutním místě uchráněn byl před zkázou tohoto světa, která mu již hrozila! Jak mnohý hospodář, když zhoubný požár zničil majetek jeho, když povodeň a krupobití zničilo úrodu polí jeho a on zoufalství byl blízký, když připutoval na vzdálenější poutní místo Mariánské, opět se uklidnil, daru trpělivosti si vyprosil, s novou silou pustil se do práce a Bůh na přímmluvu Marie požehnal jemu. Jak mnohá manželka na poutním místě vyžádala u Boha obrácení manžela svého, když srážnou cestou opilství a nevěrnosti manželské k časné i věčné záhubě spěchal! Jak mnozí rodiče na zbožnou modlitbu k Rodičce Boží vyprosili si obrácení pobloudivých dítek svých! Ano, kdyby ty stěny Mariánských chrámů Páně mluvití mohly, žasli byste nad počtem téměř zázračných a skutečně zázračných událostí, kterak Maria pomáhala našim předkům, když se k ní důvěrně utkali. Chcete-li se o tom něco bližšího, určitějšího dovědět, odkazuji vás na čtení a popisy poutních míst Mariánských v naší vlasti, na čtení knihy »Blahoslavená Panna Maria v příkladech«, kterou v každém knihkupectví dostanete a kdež na 800 podivných a zázračných vyslyšení na přímmluvu Marie zaznamenáno.

Když tedy Maria ráda pomáhala našim předkům, mějme pevnou důvěru, že ona pomůže i nám i budoucím; k ní se tedy v potřebách svých utíkejme. Její mocné ochraně se odporučte předně vy, duše doposud spravedlivé, a proste ji, by vám přímmluvou svou vyžádala u Boha milost síly, byste nevinnost svou i na dále zachovaly, povinnosti stavu svého věrně a svědomitě plnily. K Marii, útočišti všech kajících hříšníků, přistupte i vy hříšníci! Jestli již pozemská matka na svátek jmenovin má i pro své chybuující dítky laskavá slova, tím spíše Maria duchovní, naše matka neopustí i chybuující svých dítek. Jak dojemný příběh, který čteme v II. knize královské v 14. kapitole: Ku králi Davidovi přišla žena a padla před ním, poklonila se a pravila: »Zachovej mne králi!« I řekl král: »Co žádáš ode mne?« Kterážto odpověděla: »Ach, žena vdova jsem a měla jsem dva syny, kteřížto se svadili, i udeřil jeden druhého a zabil ho. A aj, povstavši všecka rodina, praví: Vydej toho, jenž zabil bratra svého, ať ho zabijeme, a tak hledí mi poslední dítě ze světa sprovoditi.« I řekl jí král: »Žádný nesmí se ho dotknouti.« Příběh tento vykládají svatí otcové o Rodičce Boží a duši hříšné. Proste tedy Marii, by i vám odpuštění vyžádala a zároveň síly, byste se obrátili a kající život vésti mohli. Sami však též ruku k dluhu přiložte. Jistý hříšník, který vždy jen polepšení sliboval, nikdy ale se o to nepřičiňoval, modlil se před obrazem Bohorodičky: »Ó, Maria, útočiště hříšníků, ukaž, že jsi matkou mojí!« Na to mu ona odpověděla: »S radostí budu matkou tvou, když i ty jednou již ukážeš, že chceš býti v pravdě synem mým!« K Marii obzvláště dnes utecte se všichni nemocní a zarmoucení. Ona, ne nadarmo od starodávna se nazývá »uzdravením nemocných« a »potěšením zarmoucených«. Zůstaňme všichni horlivými ctiteli Mariánskými a Rodička Boží i nás neopustí v jakékoliv potřebě se k ní utí-

kati budeme. Když pak někdy v návalu strastí a neštěstí malomyslnost se nás bude zmáhati, zanoťme si píseň, kterouž zpěvní naši předkové na dnešní slavnost byli zpívávali a v níž důvěra jejich k Marii tak krásně jest vylíčena, totiž:

Koho jsi ty, Máti milá - koho jsi kdy opustila? - Tisícové dokázali, - od tebe že pomoc vzali. - Pročež v tebe doufáme, - s důvěrností voláme: - Maria, Maria, - buď nám milostiva! - Skrze tvoje mocné jméno - nám též bude spomoženo, - Maria, Maria! Amen.

Jan Drábek, far. v Kašavě.

Svátek Jména Panny Marie.

Maria jest sice paní slavnou, ale spravedlivou a milosrdnou.

»... a jméno Panny, Maria!«

Luk. 1, 27.

Ve jménu nejsv. Rodičky Boží označena jest její důstojnost i povolání. Mnozí sv. Otcové vykládají slovo »Maria« hvězdou jitřní. A věru, zda neokazuje nebeská královna v bouři pozemského života člověku pravou cestu do nebeského přístavu? — Lépe se mi ještě líbí výklad sv. Otců, kteří Pannu Marii nazývají »naší paní«. Jest přece nejmilejší dcerou Otce, Stvořitele a Pána všehomíra, jest Matkou Ježíše, Jenž nás z otroctví ďábla vykoupil, — jest nevěstou Ducha Posvětilce, Jenž Svou milostí v srdci našem vládne. Je-li Otec pánem, jest Jeho nejmilejší dcera také paní, — má-li Syn na nás právo, zajisté podobné právo propůjčil Svě Matce, je-li sv. Choť králem, jest věru jeho nevěsta Královou. —

Kdo se tudíž podiví, že katolický křesťan od věků se ku veliké panovnici hlásil, volaje k ní: »Pod ochranu tvou se utíkáme, . . . paní naše!« A tulil se k Panně Marii zbožný katolík tím spíše, že věděl,

jak Maria jest paní sice slavnou, ale zároveň spravedlivou a milosrdnou.

Abychom podobně ku své Matičce tuliti se mohli, rozjmejme o této pravdě!

Pojednání.

a) Maria jest paní slavnou. Moc a sláva panovnickovy odhadují se obyčejně dle říše, kterou vládne, dle počtu poddaného lidu, jemuž poroučí, a dle velikosti skutků, jež za svého panování vykonal. Arci, panování lépe sluší muži nežli ženě. Žena bývá sice neocenitelnou v rodině, ale slabou s berlou vladařskou. Avšak v dějinách národů nalézáme četné příklady, že i žena do-

vedla vládnouti výborně, a že i na zlatém trůně dobyla sobě vavříňů. Zajisté v dobré paměti u nás jest proslulá kněžna Libuše, a nikdo neupře velikosti naší císařovně Marii Teresii.

Než, porovná-li vládkyně světa s Královnou nebeskou, mizí jejich moc a sláva jako tma před paprsky slunečnými. — Na nebi, na zemi i v očistci jest její panství, — tak veliké říše nikde ne-nalezneme.

Kdo spočte všechny pozemčany, blahoslavené obyvatele nadzemského Jerusaléma i trpící duše v ohni časném, jež se jí kofí a s úctou ji vzývají? I brány pekelné se třesou při slově »Maria«! Tak velký počet poddaných nemá žádné panství.

A chceš znáti její skutky? Napsány jsou v dějinách celého světa. Od pravěku na ni čekal člověk, a když přišla byla všude ctěna jako matka divotvorná, která svou přímluvou u Boha všecko zmůže. Ba i hordy nepřátelské byly často zahnány, kde před vojskem byl nesen obraz té, jejíž jméno »Maria«. Nikoli nadarmo nepojmenoval jí lid »pomocníci křestanů«, nikoli nadarmo v bédách volal k ní nazývaje ji »paní mocnou«! — Ó, takové slávy nedošel žádný člověk jako Královna nebeská!

A co nejvíce váží, — sláva její a moc potrvá na věky, nikým nejsouc otřesena, — věčně jí budou nazývati blahoslavenou všichni národové země. Povstávaly slavné a mocné říše, ale zase se brzy rozpadly. Mocí a slávou však Rodičky Boží nikdo neotřese. A běda tomu, kdo by se o to pokusil!

Trůn její nechrání sice silné vojsko, ale chrání ho její jedno-rozený Syn, Jenž v nejsv. Trojici druhé zaujímá místo. Nestrpí Syn pohanění Své Matky!

Milí přátelé! Čím slavnější a mocnější panovník, tím šťastnější a bezpečnější jsou také poddaní jeho. Víme ze starých dob, že národové dávali se pod ochranu mocným králům a knížatům, aby si zajistili bezpečnost. Na př. jiz k slovanskému králi Sámovi přidali se vůkolní národové, poněvadž jeho ruka třímala statně meč a byla postrachem nepřátelům.

Než, nikdo tak není mocným ze synů lidských jako Maria. Kdo jest dítětem marianským, ten jakoby se nacházel v bezpečném přístavě. Jistojistě nezahyne. A povážíme-li veškeren boj tohoto světa, ó vizme, kterak tedy nás vábí do svého náručí blahoslavená Maria. Ó, dejme se v její sv. ochranu, co den říkejme modlitbu: »Pod tvou ochranu se utíkáme, . . . paní naše!«

b) A čiňme tak tím spíše, jelikož Maria jest paní spravedlivou a milosrdnou!

»Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy!« Byli panovníci slavní, ale z jejich moci šla hrůza, poněvadž se udržovali na trůně tyranstvím. Takového vládce podřízení nemilují, jen se ho bojí. Přestane moc, přestane bázeň, a říše se rozpadne. Kde však spravedlnost jest základem, tam kvete láska, podřízení milují svého pána jako otce; a právě tato láska jest poutem a silou říše.

Jak hrozné bylo jméno Neronovo! Znamenalo krev, ukrutnost. Jak neblahé paměti u nás byl Jan Lucemburský, Jindřich Korutanský! Dějiny je nazývají někdy tyrany, lupiči. Jak však s úctou vzpomínáme na Karla IV., Otce vlasti!

Ale ještě mnohem mileji zaznívá u katolického křesťana jméno »Maria«, jež znamená paní spravedlivou. Nikoli nadarmo v litanii loretánské voláme k ní: Zrcadlo spravedlnosti, t. j. vzore, z něhož by si všickni vládcové světa měli vzíti příklad!

Spravedlnost žádá, bychom každému dávali, co jsme povinni, a ničeho nechtěli od bližního, čím nám povinen není. Spravedlivý král žádá sice daň, ale dává za ni bezpečnost a prostředky ku vzdělání a blahobytu.

Panna Maria jest tak spravedlivou paní, že si lepší ani nemůžeme přát. Žádá sice od nás úctu, lásku a poslušnost, přeje si, abychom lnuli k jejímu Synu a plnili Jeho příkázání, — ale zase nám za to dává svou lásku a přímluvu. Není tyrankou, ale spíše dobrou matkou. Není třeba s hrůzou blížit se k jejímu trůnu, každý tam najde místo, každý si tam může postěžovati. Nebylo slýcháno, že by kdo nařikal, kdo by se k ní s důvěrou utekl. Ba častokráte, když svět nespravedlnosti jen chrлил, zakročila Maria. Jak často zázrakem bylo chráněno učení katolické na přímluvu Matky Boží proti jinověrcům! Jak často zázrakem z odporce Božího stal se Jeho věrný přítel! —

Ó, nikdy by v úzkosti neměl vzdychati katolický křesťan, maje tak spravedlivou a milosrdnou paní. Neměl by se nikdy chvěti, moha tak důvěrně k ní se přiblížit. Právě v utrpení a strachu, právě tehdy, když vše nad člověkem zoufá, spravedlivá Královna svého dítěte se ujímá. Ani hříšníka neopouští. Ba k němu zejména zvláštní láskou se sklání, spojujíc spravedlnost s útrpností a mírností. Nechce smrti hříšníka, ale vyprošuje mu milost. Ve Starém Zákoně Esther se vrhla před trůn svého muže, aby lidu svému vyprosila život. V dějinách slovanských mluví se o královně Dagmaře, jak slzami pohnula svého manžela k milosrdenství. Ale všechny ženy celého světa nedokáží tolik, jako Maria, když vrhne se před trůn Boží a vyprošuje milosrdenství lidu křesťanskému.

Ó, blahoslavený, kdo její moc, spravedlnost a milosrdenství pochopil, kdo toho milosrdenství také k svému duševnímu blahu použil!

Ano, milí přátelé, my budeme mezi prvními, kteří budeme své paní pro její moc vzdávat patřičnou úctu, kteří pro její spravedlnost a milosrdenství k ní se budeme utíkat a jí ve všem poslouchati. Na věky chceme býti dítkami Marianskými! — Amen.

Boh. Tomíček.

Neděle XV. po Svatém Duchu.

Smrt jest nám dobrou učitelkou.

»Když pak se přibližoval ke bráně města, aj, mrtvý nesen byl ven.«

Luk. 7, 12.

Nic neobyčejného není pohřeb. Ve větších městech, kde více lidí pohromadě žije, spatřiti lze pohřeb pravidelně každého dne, viděti možno časem denně i více pohřbů. Brzy ke hrobu nesen či vezen jest chudý v tichosti, bez průvodu, brzy bohatý u veliké slávy, za účastenství mnoha přátel a ještě více diváků; tu doprovází se městem mrtvola starce, tam zase člověka mladého, který v nejlepších snad letech dokončil dráhu pozemskou aneb docela ji začínal. Všedním zjevem jest pohřeb ve městě.

A na venkově? Rovněž nic nového, zvláštního. Řidčeji odbývá se, přece však poměrně dosti často, takže člověk brzy zvykne naň pohlížeti aneb na něm bráti podílu. — Lidé přicházejí na svět a s něho zase odcházejí, jeden dříve, druhý později, všem svým časem v zemi ustláno bude.

Nic zvláštního není pohřeb, a přece připomíná nám jej dnes Církev sv., vedouc nás v duchu ke bráně městečka Naimu, odkud mrtvý nesen byl, a činí tak ne bez příčiny. Chceť zajisté, abychom, ustavše od zaměstnání dne všedního, živě si na smrt vzpomněli a v klidné chvílce o ní uvažovali. Učiňme tak, a poznáme s pomocí Boží, že

smrt jest nám dobrou učitelkou.

P o j e d n á n í.

Hrozná je smrt, neboť ničí život, který ze všech věcí časných člověku přece jen nejmilejší, a při tom nedbá věku ani stavu. Nedá se zapuditi léky ani prosbami, nedá obměkčiti slzami rodičů, pláčem dítek, proti ní není prostředku žádného. — Hrozná je smrt, a naučení, které lidem dává, velmi vážné a důležité.

A čemu nás učí?

a) Smrt učí nás znáti zlobu hříchu. Neboť, co jest smrt? Písmo sv. odpovídá: »Odplata za hřích...« Řím. 6, 23. Jak veliké provinění proti Bohu musil býti prvotný hřích, když trest smrti zasloužil! Těžké dopustil se viny, koho soud odsoudil na smrt, než oč více prohřešil se Adam, k němuž řekl Bůh, pronášeje ortel Svůj: »Prach jsi a v prach se navrátíš.« I. Mojž. 3, 19. Vždyť výrokem tím smrti propadl nejen on sám, ale celé jeho pokolení, lidé všech časů a věků. Velice uražen byl Bůh hříchem prvních rodičů, však neméně uražen bývá i hříchem osobním, jehož my sami se dopouštíme, po tolikerém snad již odpuštění. A proto spravedlivý trest: smrt věčná za hřích smrtelný!

Než, jak málo toho dbáme, hřešíme a při tom se nechvějeme, nebojíme. Hřích ohavný, který smrt časnou všem přivodil a duši okovy pekla svázal. mnohým lidem milým jest! O, otevřte oči, neklamte se, kdož hřích za nic zlého nepovažujete, abyste jednou marně pykati toho nemusili!

b) Mimo zlobu hříchu představuje smrt pomíjejicnost všeho pozemského. Dechem jejím vadne a hyne všecko živé. Jako zimou život v přírodě, tak přestává smrtí život člověka na této zemi. A se životem? Mizejí radosti časné, bortí se plány, jež směřovaly k věcem vezdejším a splněny nebyly, končí se i utrpení, jímž člověk sklíčen byl v těle smrtelném, a tak plní se slova sv. Petra, který v I. listě svém praví: »Všeliké tělo jako tráva a všecka sláva jako květ trávy.« Smrtí přestává však i záslužná činnost člověka. Čas, který vyměřen mu byl, aby užíval ho svědomitě ke svému zdokonalení a posvěcení, a získal si tak zásluhy u Boha, ten smrtí končí. Po smrti k napravení života času není více. Kam strom padne, tam zůstane ležeti, a v jakém stavu zemře člověk, v takovém setrvá na věky. Dobré naučení dává smrt. Na mysl uvádějíc pomíjejicnost a marnost všeho pozemského, tajemným hlasem jakoby pravila ku každému, kdo příliš lne k té hroudě zemské a na duši zapomíná: Nesháněj se tolik po věcech časných, nezakládej sobě na štěstí, slávě, bohatství, neboť všecko ukáže se ti býti před smrtí marným a neužitečným. Užívej času, pokud ho máš, ve prospěch duše své, která s tělem nezhyne! Pracuj na svém spasení, přijdu, ani se nenaděješ. Spoléháš snad na pevné zdraví své? Ó, pošetilče! Silnějších než ty jsi, sklátila jsem mnoho již do hrobu, brzy dojde i na tebe. Jako tráva polní zhyneš, jako stín pomíjejí dnové tvého života.

c) Trhající nit života, přivádí smrt tělo do země, ze které vzato bylo, a duši k Bohu, od Něhož vyšla. Tímto spravedlivým jednáním svým srovnává vše, co v životě srovnáno nebylo. Jak často zavládne mezi lidmi, snad sousedy, nsvornost, nepřátelství, jehož odstraniti a urovnati nedovedou ani dlouhá leta. Jak veliký rozdíl jest tu mezi chudým a bohatým, mezi váženým a tupeným, mezi daleko a široko vyhlášeným a světu zcela neznámým, a po smrti? Vizte ty hroby kolem kostela! V nich odpočívají tiše, kdož sněsti se kdysi nemohli; vedle sebe snad leží, kdo se nenáviděli. Země přijala tu jak chudého a nevšímaného, tak bohatého a váženého, smrt srovnala tu všecko. Tělo se zemí smíchala a duši uvedla před soud Boží, kde dostalo se jí odměny dle zásluhy. Těžce zkoušení v životě, kteří, plíce zákon Boží, nesli z lásky ke Spasiteli svému křížky své, došli tam odplaty hojné, jaké se jim od světa nedostalo; zlí a nekajcí, jimž více záleželo na tom, aby neztratili přízně lidské nežli lásku Boží, vyslechli tam ortel svůj, trest zasloužený nastoupili. Všem dostalo se toho, co zasloužili, a to ne na čas, nýbrž na věky.

d) Věčnost, nekonečná věčnost! Žádný konec, vždycky, nikdy! A branou do té věčnosti — smrt. Ó, jak tím učí

nás! Dlouho konejší se hříšník v nemoci, že se pozdraví; namlouvá si, když se mu přitíží, že tak špatným není, a v okamžiku smrt rozhoduje, na věčnosti ze spánku hříšného probouzí, oči mu otevírá. Ach, jak chvěje se nemocný při vzpomínce na věčnost, jak děsí se nejistotou, a než domyslí, přichází, smrtí zasažen, k poznání, všechno tajemné, čeho nechápal, zjevným se mu stává. My, chvála Bohu, jsme posud živi a zdraví, věčnost ještě před námi, však nezapomínejme na ni nikdy, neboť nevíme, jak daleko k ní máme, jak dlouhá doba ještě uplyne nám. Čiňme více pro duši nežli pro tělo, neboť aspoň stejnou péči duši jako tělu věnujme a smrt nás nezastihne nepřipravené a na soud Boží nepřipravené neuvede, snášejme se mezi sebou, odpusťme si vespolek, pak k tomu času více nebude.

* * *

Drazí v Kristu!

Uvažovali jsme dnes o smrti. Kéž nebylo to naposledy! Kéž by každý častěji o ní přemýšlel a hluboko ty vážné pravdy, jimž ona učí, do paměti si vštípl. Ošklivost ku hříchu, který smrti jest příčinou, by se v něm hluboko zakořenila, láska ku věcem pomíjejícím ochabla, a pro spasení se vždy více rozněcovala; potom tím spíše snažil by se udržeti svornost se svými sousedy, odpustiti těm, kdo mu ublížili a odprosiť ty, jež sám urazil.

Ó, nejmilejší, pamatujme všickni na smrt! Přistupme tak v duchu k rakvi, v níž odpočívá některý z našich známých, a poučíme se! Tam poznáme všechno, čemu smrt učí, neuslyšíme slov, ale ucítíme sílu těch slov, tam naučíme se pravé moudrosti, která cení milost Boží nad všechny poklady světa, která za jediné pravé neštěstí pokládá hřích, tam porozumíme nejlépe slovům moudrého Siracha, který praví: »Ve všech skutcích svých paměťliv buď na poslední věci své a na věky nezhřešíš.«
Sir. 7, 40. Amen.

Václav Nepokoj, kaplan.

Neděle XVI. po Sv. Duchu.

O příčinách zoufalosti a samovraždy.

»A aj! člověk jeden vodnatelný byl před ním.«
Luk. 14, 2.

Mnoho bolestí vystál již onen vodnatelný člověk, kterýž dle znění dnešního svatého evangelia před Ježíšem stál a u Něho pomoci, úlevy a svého uzdravení hledal. Že pak zcela důvěřuje Ježíši Kristu, dobře jednal, dokazuje jeho zázračné uzdravení. Příkladem tohoto a všech v Boha důvěřujících lidí neřídí se však přemnozí křesťané naší doby. Nemocí postížení neutíkají se k nebeskému lékaři, a jsouce v soužení nehledají útěchy a posily u Boha, kterýž jejich bolesti zmírniti a bouři pronásledování

utišiti může, ale brávají hned své útočiště k revoiveru, k oprátce aneb k jedu, samovolně si na život sáhajíce a jako samovrazi končíce. Ježto pak tyto samovraždy za našich dnů úžasně se rozmnožily, nebude zajisté nemístné, ponavrhnou-li láskám vašim k uvážení otázku:

Co bývá příčinou zoufalosti a samovraždy a čím se jí ubráníme.

Pojednání.

1. Na nábožného Joba přicházelo soužení jedno větší nežli druhé. Posel zvěstoval mu, že Sabejští, pobivše služebnky jeho, zajali voly a oslice jeho: a Job se proto příliš nermoutil. Druhý posel vypravoval mu, že oheň s nebe spálil jeho ovce a služebníky: a Job nereptal, a aniž zoufal, když ho postihlo to největší neštěstí, jakéž srdce otcovské raniti může; nebo když mu bylo oznámeno, že o všechny své děti přišel: roztrhl sice roucho své, ale nepoklesl na mysli své a nezoufal sobě, ale klaně se Bohu, zvolal: »Hospodin dal, Hospodin vzal. Jak se Hospodinu líbilo, tak se stalo! Budiž jméno Hospodinovo požehnáno!« A co mírnilo Jobovu bezměrnou bolest? Co kladlo mu na jazyk tato slova vznešené odevzdanosti do vůle Boží? Co sílilo ho v jeho převelikém hoři a soužení, takže mysli netratil a zoufalosti se nepoddával? Ó, toť byla víra, toť byla jeho nevyvratitelná důvěra v nejvyšší prozřetelného Boha! Job nezapomínal na Boha v štěstí, a proto nespustil se ho ani v tom největším soužení! Ano, víra v Boha, to jest ona hvězda, kteráž plavce po rozbouřeném moři vezdejšího života do blaženého přístavu přivádí, a ho před záhubou chrání, kteráž na něho všudy zuby své cení. Kdo však se spustil víry, tomu zašla tato spásná hvězda, a on, přišed v soužení, nemívá, co by ho sílilo a těšilo, a vrhá se stfemhlav, nevida před sebou ničehož, leč bídu, nouzi, hanbu a výčitky svědomí, v náruč svévolně přivolané smrti, myslí, že jediným rázem všemu soužení konec učiní. Hříšný, zpustlý život a nevěra předchází obyčejně zoufalství a samovraždu. To dokazují dějiny lidstva všeho věku, to dotvrzuje i naše vlastní zkušenost.

Lakotou a pýchou sveden, neuposlechl Saul Hospodina, když mu velel, aby vše z tábora přemožených Amalekitských pobil; vzal sobě nejlepší stáda a zpyšněv, vyzdvihl sobě vítězné oblouky. Tíže poznané viny umožila v jeho srdci v době přikvačivšího soužení všechnu naději, a Saul, kterýž se jako vítěz spustil Boha, spustil se vší naděje v pomoc Boží a zoufal, když nepříteli ujíti nemohl. A co přivedlo Jidáše na šibenici, kterouž si sám byl samovolně vyvolil a postavil? Sám nám to oznamuje, když nejvyšším židovským kněžím pravil: »Zhřešil jsem, zradiv krev spravedlivou.« Kdybychom mohli nahlédnouti do minulého života každého samovraha, přesvědčili bychom se, že hřích zničil jeho zdravý rozum, takže v nepřítčnosti si na život sáhl; poučili

bychom se, že v sobě pravdu chová přísloví, jež zní: »Jáký život, taková i smrt«; a poznali, že jen mravní zpustlost samovraha na tak bídné konce přivedla. Pravdou jest a zůstane, že kdo pohrdá Bohem, vírou a svatým zákonem, si i naději v lepší život podkopal. Proč ukončil samovraždou život svůj mnohý mladík, mnohá ještě nedospělá dívka? Proč omrzel je život v době, kdy se nevinná mládež ze všeho těšívá a veselí, jakož i dovoleným radovánkám bezstarostně se oddává? Zmařiliť svůj mladý život, protože zapomenuvše na Boha a na stud, okoušeli ze zapověděného ovoce, a pak, když dostavily se následky jejich hříchu, neměli síly, by snášeli jeho tresty; proto zbaběle odhodili od sebe život jako zbytečné a obtížné břímě! Proč zastřelil se onen mladík, kterýž svého otce k těm nejkrásnějším nadějím opravňoval? Učinil to, protože ho otec poslouchati nechtěl! Proč otrávil se zase mnohá dívka, kteráž bývala chloubou své matky? Nesmyslná chtěla se tím rodičům pomstíti za to, že jí v hříchu bránili a hříšnou její známost přetrhovali. Evangelický vladař, byv obžalován, že rozmrhal statek pána svého, chtěl zaviněné své chudobě podvodem ujíti, aby, až složen bude s vladařstvím, ho lidé přijali do domů svých. Podvodníci však naší doby hledí ještě hroznějším hříchem zaslouženému trestu ujíti; neboť se sami věší, otravují a stílí. Kdybyste se tázali, jaký život vedl hospodář prve, než se oběsil, řeklo by se vám, že ho na tato místa přivedla jeho lehkost, ve kteréž více o džbán než o modlitbu dbal, a více o nevěstku nežli o ženu a o své dítky se staral. Onen úředník se zastřelil, protože dřívě byl státní peníze zpronevěřil, lichvář pak, že ramenu světské spravedlnosti jínti chtěl! Ó, vždy a všude ukazuje se, že zoufalství bývá tím ovocem, jež na stromě nevěry a nemravnosti roste!

2. Ó, nechceme-li na takovéto konce přijíti, nespouštějme se Boha, svaté víry a ctnosti! Nespouštějme se v štěstí Boha, a Bůh neopustí nás, až neštěstí a soužení na nás přikvačí a dodá nám síly k jeho trpělivému snášení.

Přišlo-li na nás těžké soužení, zkoumejme, zdali jsme je sami nebyli zavinili. Shledáme-li pak, že jest přirozeným následkem našeho hříšného života, uznejme zároveň, že jest i trestem, jakýmž nás dobrotivý Bůh z naší lehkomyšlnosti vyléčiti chce. Proto místo zoufalosti činme pokání a oddávejme se naději, že pro pokání naše nám Pán učiní soužení snesitelným, že v brzku bouří zažene a naše srdce zase radostí naplní. Pohlížejme v zaviněném neštěstí na krále Manasses. Když byl na trůně, žil Manasses lehkomyšlně, hříšně a odvracel modloslužbou lid od Hospodina, a byl by věčně zahynul, kdyby ho Bůh nebyl přetěžkým soužením navštívil. V bitvě zajat, trávil Manasses přesmutné dny v žaláři. Jakkoliv si na brzké osvobození ze žaláře naděje nečinil, přece si nezoufal. Čině pokání, obracel se v důvěrné modlitbě k Hospodinu, a Bůh vytrhl ho ze všelikého soužení a uvedl ho zase na trůn, s něhož ho byla jeho hříšnost svrhla. Bouře soužení přešla, a zase mu vzešlo slunce lásky a milosti Boží!

Je-li pak soužení naše nezaviněné, ani v něm se zoufalství nepoddávejme, ale rozpomínejme se na soužení a bolesti, jež v životě postihly sedmiboletnou Rodičku Boží. Tato upomínka posílí nás, takže si oblíbíme cestu kříže, kteráž jest sice obtížná a unavující, ale cestou dokonalosti a spasení. Ukrutný Herodes bažil po životě novorozeného jejího dítěte. Maria trnula o ně strachy a odebrala se z vlasti, byvši vyštována do vzdáleného Egypta. Ó, zajisté těžké to bylo soužení, jež tu Bohorodičku postihlo, a ač bolesti nesmírné pociťovala v srdci, Maria přece nezoufala, přece proti Bohu nereptala, ale jedině od Boha vysvobození očekávala, a soužení to také šťastně přestála; neboť umřel Herodes a s ním i všechny jeho úklady. Tím však nebyly její bolesti ukončeny. Celý život Panny Marie byl pásmem utrpení, růžencem bolestí. Veliká bolest rozrývala její srdce a strach a úzkost naplňovaly její duši, když poznala, že dvanáctiletého Ježíše byla ztratila. Jak velikou bolest v srdci pociťovala, oznámila sama Panu Ježíši, když naleznuvši Ho v chrámě, Mu řekla: »Synu, proč jsi nám tak učinil? Aj, otec tvůj a já s bolestí hledali jsme tebe!« Ano, celé moře bolestí rozprostíralo se před Pannou Marií, když nadešlo Ježíšovo přehořké utrpení.

Svémi zázraky dokázal jí i všemu světu Pán Ježíš, že jest králem a pánem světa. Maria byla o tom v srdci přesvědčena. A v sni Pilátově spatřovala tohoto Krále, avšak tak sniženého a potupeného, že o Něm mohl zvolati Pilát: »Ejhle, člověk! Ejhle, zdaliž tento tvor jest ještě člověku podoben!« Viděla tohoto Krále trním korunovaného, potupným pláštěm přioděného, Jemuž se chátka posmívala a bijíc Jej ve tvář, tázala se: »Hádej, Kriste, kdož jest, jenž tě udeřil?« A ač toto vše Maria spatřovala, přece u víře své se neviklala a zoufalství se nepoddávala. Maria se nadála, že Ježíš vedle Simeonova proroctví vysvobodí lid israelský z hnusné poroby a že bude Mesiášem, na nějž se již dávno těšil celý svět: a nyní spatřovala, jak tento Mesiáš vleče se pod těžkým křížem jako jeden z nejhorších zločinců na místo popravné. A Maria přece ani nad Ním ani nad sebou nezoufala! Plakala sice a skrápěla hořkými slzami cestu, po níž se k smrti ubíral její ztýraný a zemdlený Syn; avšak přece nevypouštěla z úst ni jediného slova, jež by její beznadějnou bolest prozrazovalo a o zoufalosti v její duši svědčilo, a to ani tu, když pod křížem Ježíšovým stála, Jeho vzdechy počítala a Jeho bolesti dle vlastního trápení posuzovala.

Ó, kdož v soužení svém reptáváš a divé zoufalosti uzdu popouštíš: ó, vzpomeň a považ, jak Panně Marii bylo, když Ježíš volal po občerstvujícím nápoji: a ona Mu ho nemohla podati; když o kapku útěchy prosil: a ona Ho nemohla potěšiti, ježto jí bolest ústa uzamykala! Považ, jak Marii u srdce bylo, když, loučíc se s Ježíšem, za Syna Božího člověka v náhradu brala a ani dítě své naposledy pocielovati nemohla. Když Ježíš umřel, třásla se země, pukaly skály. Toť byl zajisté veliký div. Že však

Panně Marii hořem srdce nepuklo, když líbala Ježíšovo mrtvé tělo, byl ještě větší zázrak. Maria při tom ovšem plakala, avšak nezoufala, ale povždy se naději oddávala, že splní Pán, co jí byl přislíbil. A v této své naději se nezklamala, zase se potěšila, když Ježíše jako slavného vítěze nad smrtí a ďáblem spatřila.

Na Pannu Marii proto vzpomínejme, když soužení nás zastihne a jako ona, tak i my snášejme trpělivě kříže, jež na nás složí nebeský Otec. Neztrácejme nikdy důvěry v nejvyšší prozřetelného Boha a nezoufejme ani tu, kdy nám soužení nesnesitelným zdáti se bude. Utikejme se prosebně k Panně Marii, a ona, znajíc bolest, vymůže nám na Bohu potřebné trpělivosti a žádoucí úlevy v našem trápení. Utikejme se sami k Pánu Bohu, a Bůh vytrhne nás ze všeho soužení, jakž nám to sám přislíbil, když pravil: »Vzývej mne v den soužení: a já vytrhnu tě, a ty mne budeš oslavovati.« Amen. P. František Franěk.

Svátek Bolestné Rodičky Boží

(Neděle XVI. po Sv. Duchu.)

Bolesti Panny Marie.

»A tvou vlastní duši pronikne meč.«

Luk. 2, 35.

»Syn jediný matky své, a ta byla vdova!« Tato slova jediná docela jasně mohou pověděti, jaká byla zoufalá bolest té matky, o které mluvilo evangelium minulé neděle. Syn jediný! Kde otec a matka mají syna jediného, co tu těšení, co tu obavy, co tu starosti! Oba se těší, že bude dědicem jejich jména, že bude radostí a podporou jejich stáří, těší se, že jeho vděčné ruce zatlačí jim oči, složí ruce na prsou a do rukou dají křížek a růženec, těší se, že hrob jejich bude mu místem častějších návštěv, místem vroucích modliteb.

A protože se těší na to na všechno, obávají se také, aby ty naděje se jim nezmařily! Matka s obavou pozoruje každé jeho zakašláání, s obavou bdí u lože jeho, kdykoli neduh nějaký pozoruje, a je-li matka tato opravdu křesťanská, dbá především, aby žádný neduh do jeho srdce se nezahnízdil — dbá, by vzdálen byl všeliký svůdce, by vzdáleno bylo všeliké nebezpečí pro duši jeho.

A když se dítě vzdáliti má z domova, by ve světě zkušenosti nabylo — s jakou toužebností čekají prvního listu! Otec nedává toho tolik znáti, ale čeká rovněž tak toužebně, jako matka. Syn jediný je stálý předmět starostí, obav i nadějí svých rodičů.

Ale tato matka, o které jsme četli — byla vdova. Nebylo tu otce, který by se s ní dělil o ty starosti, naděje i obavy. Její srdce samotné naplněno bylo obavou, starostí dvojnásobnou. A naděje

této matky již se třeba začínaly plnit, již třeba byla podporována od syna svého v práci a starostech svých, již zkoušela sladké ovoce vděčnosti. A najednou — byl tento syn mrtvý — a mrtvý nesen byl ven. Ó, proč nezemřela ona sama! Proč jí samé zanechal tu Hospodin! Co zde sama pořídí? To byly první její myšlenky a dlouho asi trvalo, nežli tolik se vzmužila, by podrobila se vůli Hospodinově.

Odvraťme zraku duševního na chvíli od této matky k jiné matce. Nemohu říci, že by byla vdovou, jako matka v evangeliu, ale ve svých starostech a bolestech jak často zdála se zcela opuštěnou! Měla též jediného Syna, ve kterém spočívala její všechna radost a naděje. Její všechny starosti — o tohoto Syna pečovaly, její všechny bolesti — pro tohoto Syna srdce její pronikaly. A ten Syn jediný matky své — byl docela nevinný, docela dobrý, dokonalý, a matka podle lidských výpočtů měla plné právo doufat, že jí ve věku starém pomůže k životu radostnému, bezbolestnému, bezstarostnému.

Ale lidské výpočty klamou! Lidé zlí povstali, aby pronásledovali Syna jejího. Vlastní příbuzní povstali, aby ho vydávali za buřiče a nešlechtníka, který svádí lidi. A záští jejich zvítězilo nad Jeho dobrotou. Jest na smrt odsouzen — jest veden ven — jest usmrcen jako zločinec. A mrtvý nesen jest ke hrobu! A matka tato jde při Něm, aby viděla poslední lůžko Jeho. A matka tato ani se neohlíží, zdali by uviděla kde pomocníka, který by se jí zastal, který by jí potěšil. Matka tato ani nenaříká, nemá žalostí klesá u hrobu a nechce se dáti odtrhnouti. Znáte tuto matku?

Slavili jsme před dvěma nedělemi její jmeniny a dnes po druhé v roce Církev sv. ve svých hodinkách a modlitbách mešních slaviti ji dává. Nepotřebuji ani jmenovati sladké to jméno. Ale tolik potřebuji dodati, že jeden svatý, který rád poslouchával kázání, říkával: »Nesbí se mi kázání, ve kterém není ani zmínky o královně nebeské.« Kterak bych tedy nepoužil této příležitosti a nerozjímal s vámi tento den o bolestech a starostech královny nebeské, které měla pro Syna svého — a které má také pro nás? I my jsme děti její — a bolesti, které trpěla pro nás, jsou podobné bolestem, které trpěla pro Syna svého.

Pojednání.

Když král David se dopustil těžkého hříchu, poslal k němu Hospodin proroka Nathana, jenž zvěstovati mu měl napřed velikou ohavnost toho hříchu a potom ohlásiti trest, jaký za ten hřích má vytrpěti. A trest byl: »Synáček tvůj zemře!« Co činil David? Klesl na tvář svou, a leže rval vlasy z hlavy své a tloukl pěstěma svoje prsa, a o hladu a žízni zoufale volal k Hospodinu, aby šetřil pacholetu nevinného! Zapomněl, že dobře bude pro dítě nevinné, bude-li odtrženo rukám hříšného otce.

Když Abraham zvěděl rozkaz Hospodina, aby obětoval syna svého, kterého miluje, Isáka — s jakým asi srdcem kráčel k bohu,

kde oběť tato měla dokonána býti. A David i Abraham byli mužové, kteří viděli krev téci, mužové, kteří sami bojovali, kteří znali řádění smrti. — Co tedy asi cítila, kterak bolestnou předtuchou ponejprv zmírala Maria, tato něžná, slabá dívka Páně, když Simeon potvrzoval proroctví, která sice znala, ale jejichžto dosahu a významu tíži posud necítila? Když Simeon pravil: »Aj položen jest tento ku pádu — a za znamení, kterému bude odpíráno — a tvou vlastní duši pronikne meč!« — Ta slova sama již byla mečem. Ta slova sama již stačila, by od té chvíle Matka Kristova neměla pokojného okamžiku, ale stálou bázeň a strach o poklad, který nebe jí světilo.

Ale poklad ten, to dítko Bohu obětované — bylo tolik nevinno, a ona věděla, ať Ho potká neštěstí jakékoli, neštěstí hříchu že Mu neublíží, hříchu vlastního že míti nebude. Ať pád Jeho jest sebe hroznější, nebude to pád do otroctví hříchu! Ať povstanou proti Němu národové, že přece vyznávají budou: On jest beze hříchu. Ať odpírají Mu králové, že přece naposledy v Jeho kříži sami spásy hledati budou.

Ale co vidí při nás, při všech druhých dítkách svých, kteréž jí Církev znova zrozuje skrze vodu a Ducha Svatého, kteréž Církev obětuje křesťanským úvodem právě tak, jak ona Synáčka obětovala? Při nás viděla právě toto proroctví se plniti — ale smyslem docela jiným! Uložen jest ku pádu — a ku povstání mnohých: pádu svému skrze hřích a hříchem tímto dá pohoršení jiným a tito povstanou proti zákonu Páně, aby hříchové na hříchové se hromadily, a jednou, až přijdou věci poslední, aby jemu odepřeno bylo znamení svatých, kteří při soudu osvobozeni budou, spásy dojdou. Takové proroctví platí o mnohých, velmi mnohých lidech, kteří kdy pěli písně chvály a modlili se růženec ke cti Královny nebeské — ale opomenuli obětovati jí srdce čisté, nevinné — anebo aspoň opravdu kajicné.

Brzy začalo se plniti, co předpovídal Simeon. Král Herodes již ulekl se znamení Syna Božského — a odpíral Jemu. Odpíral sice marně — ale srdce mateřské pocítilo osten ostrého meče bázně a starosti traplivé podruhé. Bůh sice zachránil dítko, ale matka při tom útěku trpěla. Co se naohlížela, zdali již nedohánějí jich vrahové, co se nalitovala, že mezi modláři ukrývati má Syna Boha pravého, kterého ctitelé Boha pravého — židé — nechtějí přijati, kterému odpírají, který již maličký před nimi musí prchati pryč — do Egypta!

Ale nejen Kristus jest její Syn — i my křesťané! Nejen pro Krista trpěla — ale pro nás. Pro nás Ho zachránila útekem do Egypta — ale my, jak často nikoli s Ním, ale před Ním do Egypta, k modlářům utíkáme! Či neděje se tak s námi? Každý zlovyk, který nás zdržuje od služby Boží — je takový útek před Kristem. A často tolik lidí utíká před Kristem, před Jeho slovem, před Jeho obětí, že by spíše se vyplatilo postavití kazatelnu a oltář jinam, nežli do chrámu Páně, aby ti lidé, kteří Kristu utíkají, přece někdy byli účastni Jeho pravdy a milosti. Ó, neutíkejme

před Kristem, raději k Němu putujme a odložme každý zlovyk, který nás zdržuje od Jeho svatého slova, od Jeho nejsvětější oběti!

Ale Panně nebeské nejen králové a národ — nýbrž i vlastní Syn — třeba že bez viny Své, měl zasazovati rány bolestné. A té se dočkala Matka Páně právě tehdy, kdy myslila, že má zvlášť právo na vděčnost Syna svého. S jakou ochotou splnila přání Jeho, jakmile jen zákon a Jeho věk tomu dovolovaly! S jakou pečlivostí uchystala Mu všecko na tu posvátnou pouť, aby v ničem neměl nedostatku, jak Mu dopodrobna všecko pověděla, ukázala, vykládala, nikoli, že by toho neznal, ale že láska mateřská v tom hledala uspokojení — a najednou jí zmizí — a není Ho ani mezi přibuznými, ani mezi druhým průvodem. Ani David nevolal s takovým zármutkem: »Absolone, synu můj, synu můj Absolone,« když se lekal osudu toho syna nezdárného a přece milovaného, jako Maria volala: »Synu můj milený, kde jsi, kam odvedla tě vůle Otcova bez vědomí tvé matičky.«

Ó, kéž nás neoddaluje od domova nic jiného, než vůle Boží! Kéž nás nikdy nic neoddaluje od lásky Boha našeho — a od lásky Matky nebeské! Život náš celý ovšem není leč putování od jedné starosti ke druhé, od jednoho zaměstnání ke druhému — putování od kolébky ke hrobu. Ale putování toto kéž je vždycky provázeno milostí a láskou Matky nebeské! Její svatá milost ať neustále může při nás býti, od její lásky ať nikdy se nevzdalujeme. Sv. nevina nechať zdobí máj života našeho, svatá věrnost a čistota kéž neopouští ani jeseň křesťanského života, by zima jeho, poslední chvíle jeho byla osvěcována nehynoucím, nezacházejícím sluncem její nebeské milosti a ochrany!

Dokud Ježíš Sám neřekl, že blíží se hodina Jeho, potud ještě Rodička Boží vždy zase potěšila se Jeho pohledem, shledala se s Ním a zapomněla na bol vytrpěný. Ale Ježíš věděl, že blíží se hodina Jeho — proto čím více se blížila, tím méně se zdržoval u Matky Své, aby Mu poněkud odvykla. Až najednou v poslední čas před velikonoce pravil: »Matko, matko, přiblížila se hodina a syn člověka vydán bude v ruce hříšných.« Ó, loučení nad pomyslení truchlivé! Když David a Jonathas se spolu loučili, protože David nebyl bezpečěn životem svým, praví Pismo sv., že oba plakali — ale David více. Ale kdo nám poví při tomto loučení, kdo plakal více: zdali Syn, který se ubíral vědomě a dobrovolně na smrt, anebo Matka, bolestná Matka, která věděla, co Jej čeká, co čeká Ji samu. Ježíš plakal u hrobu Lazarova, Ježíš cítil lítost s lidem, který Jej poslouchal, plakal nad zatvrzelým Jerusálemem, srdce Jeho bylo srdce lásky plné, citlivé. Ježíš se loučil s Matkou, jako se loučí umírající, popřeje-li mu Bůh k tomu času. A Matka, která vždy se přimlouvala za nuzné, která rovněž tolik citliva, lásky plna byla — ta by plakati neměla? Ó, loučení přebolestné!

Také nám nastane loučení. Kdyby trval život náš sto let — loučení nastane, nastane z nenadání. Kéž neloučíme se v tu chvíli poslední zároveň i s Matkou svou nebeskou, ale raději nechať právě tu chvíli, co loučiti se budeme se světem, zavítá ona k nám,

uvítáme Ji u sebe, aby nás vedla skrze milosrdenství Své ke branám Spravedlnosti!

A mám ještě líčiti další bolesti Rodičky Boží? Obávám se, že srdce naše vlažné, zatvrzelé není s to, aby důstojně je rozjímal, nikoli jako chladný divák, ale jako dítě dobré, které pozoruje a spolucítí zármutek, soužení, strasti Máti své. Kdo by neznal křížové cesty? Kdo by neznal muk Páně, když tou cestou kráčel? A tou cestou kráčela Matka Páně. Ta cesta toť pátý, dlouhý a klikatý meč bolesti Její. Kdybychom žili ještě v dobách, kdy nad městy na vršku stála šibenice a k ní občas vedli ven odsouzenec, mohli bychom živěji si představit takovou bolestnou cestu. Kdybychom viděli někdy takového, jenžto matku má, matku citlivou a ta jej provází, a my bychom na ně hleděli a my bychom viděli její bolest, její stud, její trápení — myslím, že bychom zapoměli, ten syn její že je zločinec, ale jí samé bylo by nám srdečně líto. A na Kalvarii nevedli zločince. Na Kalvarii vedli člověka, vedli — ó, hrůzo — Boháčlověka — k ukřížování — a za Ním kráčela, vlekla se, potácěla se, nevím, jak jinak a lépe to vyjádřiti — Jeho Matka, ne taková, která špatně vychovává dítě své a vinna jest Jeho záhubou, ale Matka vzorná. Došli na horu — a šestý meč zvolna, ale tím vražedněji vniká jí do srdce: umírání Synáčkovo. Nikoli, nemohu té chvíle líčiti. Až jedenkrát, dá-li Bůh, abychom umírali nikoli náhle, nýbrž pozvolna, potom teprve poznáme, co jest umírati. Ale jaký to poměr, jaký rozdíl: umířati klidně, přirozeně, kdy svíce žití dohořela, kdy není síly k dalšímu životu, a pak umířati násilně, umířati v nejlepším věku, umířati v mužné síle a plném zdraví — umířati jakožto nevinný rukama zločinců, a při tom zároveň jakožto člověk na pohled docela po právu a spravedlnosti k smrti odsouzený! Umířati uprostřed přátel — a umířati uprostřed rouhajících a posmívajících se nepřátel! A Matka Boží při tom byla, všecko viděla, slyšela — pomoci nemohla. A sedmý meč — pohřeb Pána Ježíše. »To tedy z tebe učinila láska Tvá!« volá v duchu k Synáčkovi, vidouc Jej při sobě od ran zčernalého. »Ty hřeby ukrutné, to trní, jak tě to všecko zranilo! Pojď ven z vlasů, ty ukrutná koruno — zavři se, ty ráno srdce Jeho, ať nevidím a neumírám pohledem na srdce zraněné a zavržené!« »A ty hrobe, jak jsi ty šťasten, ty uzavířati budeš můj poklad, ty uzavířati budeš srdce mně nejdražší! Kterak budu živa, když můj život zde jest uzavřen se Synem mým?«

Ó, kdo ví, kterak asi nařikala, buďto slovy, nebo tichými vzdechy ta Matka bolestná! Kdo ví, co vytrpěla při té oběti pro nás obětovaně! Nevíme toho — ale zapomenouti nesmíme, že oběť tato nezaslouží od nás pohrdání. Největší básník italský Dante viděl na bráně pekelné nápis: »Zanechte veškeré naděje, kdo sem vstupujete.« Proč? »Mne stavěla spravedlnost a první láska!« Kdyby jen spravedlnost byla žalář ten stavěla, bylo by odvolání ještě možné k milosrdenství, bylo by lze ještě na cestě milosti žádati odpuštění. Ale když i první láska, největší láska, zhrzená láska Boží odsoudí, pak není odvolání.

Lásku nám podává Matka Páně, lásku skropenou slzami krvavými, lásku, která pro nás všecko podstoupila. Nezhrdejme tou láskou, aby láska pohrnutá nebyla nám jedenkrát na věčnosti celou příčinou zkázy a zoufalství. Za srdce její laskavé dejme jí srdce hříšné, ať je očistí a učiní lásky schopným. Amen.

Filip Šubrt, farář v Miletině.

Svátek sv. Václava, patrona a dědice země české.

O vlažnosti u víře.

»I udělil mu slávu věčnou Hospodin
Bůh náš.« Moud. 10, 14.

Málo známe ze života svatých: neznáme o nich věci hlavních: rozkoše lásky Boží, které již na světě užili, milosti zvláštní, kterými je Bůh obdařil. Tím méně známa nám sláva jejich nebeská. A ta jest veliká: »Nevstoupilo na srdce lidské,« pravil sv. Pavel, »co připravil Bůh těm, jenž ho milují.«

Proto Církev svatá jen jako z daleka nám ukazuje slávu jejich. Každý den vede nás k některému svatému, ukazujíc na příkladě jeho, kterak bychom si počínati měli, za ním jdouce. Vede nás od mučidla, na kterém křesťanský mučenník ve vlastní krvi tone, do klidné cely, kde umírá klidně a svatě poustevník, jenž Bohu zasvětil svůj život, vede od bídného — ale svatého otroka k panovníkovi, který nezapomněl nikdy na panovníka věčného, ale do konce věrným Mu zůstal. Vede od vojáka, který statečně sebe přemáhal, k vůdci, jenž jiné i sebe vedl k nebesům.

Tak dnes vede nás k vůdci, panovníku, knížeti a dědici země české, k sv. Václavu, volajíc o něm, že udělil mu slávu věčnou Hospodin Bůh náš. A proč? Protože byl hotov pro Boha všecko obětovati, až do poslední krůpěje krve: »kdo by ztratil život pro mne...«

Čechové často s chloubou dají se jmenovati národem Svato-
václavským. Kéž také opravdu vynikají svatováclavskými ctnostmi! Sv. Václav byl obklopen všelikým pokušením jako my — byl obklopen všelikými nepřáteli víry, nepřáteli Božími. Ale zůstal věren, statečně vytrval u víře a poslední chvíle ho zastihla, an plní povinnost víry. Kde u nás někdo tolik víře věrný? Malý by se jich shledal hlouček! Také odpovědných nepřátel víry mezi námi nyní mnoho není. Ale mezi přáteli a nepřáteli sem tam se potáčí veliký zástup křesťanů vlažných, kteří chvíli kloní se ke Kristu, chvíli k jeho nepřítelům.

Ó, prosme sv. Václava, bychom nenáleželi do počtu těchto vlažných, které Pán Ježíš vyvrhovati hrozil z úst svých. Rozvažujme,

- I. kterak ta vlažnost povstává, a
- II. pak — kterak je záhubna.

Pojednání.

I.

Písmo sv. velebí pravou moudrost nade všechny poklady světa. »Stříbro i zlato prach pouhý jsou proti ní.« Moudrost pravou — k nebi vedoucí podává svaté náboženství. Náboženství vážili si již pohané — a měli plno bludův s několika zrnky pravdy. Kdo se rouhal bohům, musil vypiti jed. Pouhé podezření tohoto zločinu stálo jejich nejlepšího mudrce život. Bezbludné, dokonalé náboženství přinesl na svět Kristus Pán. »Já jsem cesta, pravda i život. Já cesta jediná, pravda jistá, život věčný. Kdo mne se drží, nezloudí, zná pravdu, žije život věčný!« A Kristus žádal, aby každý, kdo v Něho věří, pevně a upřímně věřil, kdo Ho miluje, aby miloval věrně i vytrvale. Totéž svatí apoštolé. Sv. Pavel: »Není jiného základu, nežli ten, který položil Kristus Ježíš. A kdyby někdo k vám přišel, třebaš anděl s nebe, anebo i já sám, a jinak vám hlásal, nežli jste prvně od nás slyšeli, zavržen buď!« A sv. Jan Ev. dí, že nemá Boha, kdo se spouští Kristova slova.

Budeme věřiti těmto svatým mužům, anebo někomu, kdo nám přijde povídat, že je to jedno, kdo jakou víru má?

A proč věřívají lidé takovému lži prorokovi? Protože neznají víry své, nebo nedbají o duši svou, anebo — »pro svatý pokoj!«

1. Neznají víry své. A přece — každý skoro zná čísti, každý skoro do školy chodil a náboženství se učil. Pravda! Ale — když byl malý, rád se uhnul škole, právě ty dni, kdy bylo náboženství, buďto že neznal svých věcí z katechismu, nebo, že velebný pán si ho pohněval, a tím pohněval třeba jeho rodiče, jejichžto jest jedináčkem. Když povyrosl, nechodil do kostela na kázání, mysle, že jest dosti moudrý, snad moudřejší, nežli kněz sám. Knihy čte, ale nikoli knihy o víře. Kde se má vzíti při něm znalost sv. víry, kterak by ji znal? A když nezná její krásy, pak ovšem se jí nezastane, i kdyby mohl a měl. Jinak sv. Václav. Ten znal víru sv. dopodrobna, vyučil se knihám slovanským i latinským, praví o něm posvátná pověst.

2. Jiní nedbají o duši svou, domnívajíce se, že nemají na to času. Ačkoli celý den lopotí a pracují do úpadu, nemají přece ani chvilky času mysliti na svou duši, o které věří, že jest nesmrtelná. Dobře platí o nich slovo Kristovo: »Co tu stojíte, celý den zahálejte?« Jejich práce úmorná — jest zahálkou — protože nepracují pro věčnost, pracují jen pro časný zisk. Ano, kdyby víra svatá byla taková, aby se dala pěkně vylíčiti, okrášliti a potom na trhu vystaviti, aby z ní byl přece nějaký zisk — potom by si jí vážili, potom by se o ni křičeli, potom by se o ni tahali. Dobře praví sv. Bernard: »O, lakomé Adamovo plémě! Co se tolik namáháš o zlato a stříbro! Nevidíš, že to jen hruda žlutá nebo bílá, které jen tvé bláhové domnění dává cenu? Kdyby aspoň bylo opravdu tvé! Ale tvé není! Kdyby bylo tvé, aspoň bys je mohl s sebou odnésti, až nastane ti čas stěhování. Ale

s sebou je neodneseš. I kdyby ti je do rakve dali, v rakvi zůstane, a tebe opustí!« Ó, jinak uměl sv. Václav vynakládati čas svůj! Záhy ráno — přede dveřmi kostela, sotva otevřeno — upravuje vše k oběti — potom spoluobětuje s knězem, pak stará se s pomocí Boží o svůj národ, drží porady a soudy... a večer pozdní — ještě navštěvuje domky posledních poddaných, aby také o ty se postaral! Hleďme tak pracovati, aby z toho šel užitek pro naši duši!

3. Také pro ten svatý pokoj s lidmi mnozí raději jsou vlašnými, netečnými křesťany, než aby se víry svaté zastali. Neslyšeti často všeliké rouhavé řeči a žerty o víře? Kdo se zastane? Neslyšeti potupné řeči o kněžském stavu? A třeba mlčí mnohý, kdo jenom s pomocí kněze domohl se poměrného blahobytu? A kolik jich je, kteří pro svatý pokoj s rouhači a posměvači svaté víry jíti se zdráhají ať nedím na kázání, ale i ke správě Boží, jen aby se jim nikdo nevysmál, ačkoli srdce je nutí, aby šli — anebo kolik, kteří celý týden mají přísný půst — a zrovna v pátek přijdou do města — a bojí se posměchu a přestupují zbytečně příkaz postní! Ó, statečnosti, kam jsi se skrýla! Kde jest svatého Václava ctnost hlavní, statečnost u víře, pro kterou snášel i posměchy vlastních domácích!

II.

Vlašnost tato jest také záhubná.

Záhubná byla i jest národům.

1. Kristus Pán ovšem slíbil své Církvi: »Brány pekelné jí nepřemohou!« Také již ukázal v těch 1900 letech, co Církev trvá, že skutečně brány pekelné nevyvrátí Církev, ať si na ni útočí meči císařův a mocnářův světa, nebo péry a jazyky rouhačův. Kristus ovšem řekl: »Já s vámi jsem po všechny dni, až do skonání světa!« Ale Kristus Pán neřekl: »Já s tebou budu« — a jinému každému: »Já s tebou budu!« Nesliboval býti s každým jednotlivcem, nesliboval býti s každým národem, ale v počtu 12 apoštolů sliboval všem lidem vůbec, že mezi nimi, s nimi bude. Opusti-li jednoho — třeba tím více chrániti bude jiného! Ba Kristus Pán hrozil výslovně v podobenství: »Amen, pravím vám, že přijdou od východu a západu, aby stolovali s Abrahamem, Isákem a Jakubem... ale synové království vyvrženi budou ven!« Kdo jsou synové toho království? Jsou křesťané — křesťanské říše a národy! Jestliže tyto říše, tito národové stanou se nehodnými jména křesťanského, stanou se vlašnými u věrnosti své k Bohu a Církvi — pak sami tím budou vinni, naplní-li se na nich hrozba Páně, že vyvrženi budou ven!

A stalo se tak již mnohokrát! Pohleďme na tu zemi, kde byla kolébka Kristova! Zde On Sám zval do Církev, zde On Sám hlásal víru — Tu zemi posvětil Svým potem a Svou krví — a přece — dnes je kořistí pohanů, dnes křesťané jsou tam jen z jejich

milosti a platiti musí za přístup na ta místa, kde první — kde apoštolská Církev kvetla.

Pohledme do Afriky! Pouště Egyptské prve plné svatých poustevníků, školy a sady prvních klášterů, ty pouště jsou nyní buďto úplně pusty anebo zde divocí Arabové honí stáda otroků. Alexandrie, sídlo první křesťanské vysoké školy, Karthago, první sídlo sv. Augustina, Cypriana, jiná města kvetoucí, znamenitá nesčetnými zástupy svatých mučenníkův, které vydala — to všechno jsou daleké, rozsáhlé končiny, kde prve bývalo království Boží, kde prve byli křesťané — a nyní — jsou tu pohané, Turci, nepřátelé jména Kristova, mezi nimiž hloučky křesťanů se strachem a bázni se kryjí, nyní jsou to kraje, kam s velikým úsilím a prací přicházejí missonáři, aby tam znova znáti učili jméno Kristovo.

Pohledněme na ta města, kde hlásal sv. apoštol národů, Pavel. Co tam uvidíme? Všude rozšířil se a zavládl nový blud a namnoze úplně zmizelo jméno Kristovo.

Pohledme na Cařihrad, město proslavené tolika slavnými církevními sněmy, proslavené působením tolika svatých mužů, město, kde zněla zlatá ústa Jana Zlatoústého — ale město také znešvařené tolikerym pohoršením, které odtud Církev hubilo! Je to hlavní město nepřátel kříže Kristova, před lety tolik hrozných a všude obávaných i vítězcích. A mezi nimi malý zástup věrných členů Círky svaté. Tak se děje každému národu, každému kraji, kde zavládne vlažnost, kde přestanou si vážiti Krista a Jeho víry.

Nemylme se, říkajíce: Což u nás. U nás není tak zle. U nás chodí lidé posud do kostela, u nás posud se konají služby Boží, posluhuje svatými svátostmi. Ovšem, konají se služby Boží, ale — ten duch zbožný, jaký má pronikati veškeren křesťanský život náš, který má shromažďovati rodiny k modlitbám i pobožnostem společným, který má rodiny chrániti přede zkázou, kde jest? Ubývá ho pořáde. Ano, konají se služby Boží, ale kde je ono nadšení, ona svatá radost, s kterou by měli všichni přicházeti, kdo jen slovu křesťané! Posluhuje se svátostmi, ale jak je mnozí lidé přijímají? Zdali ne tak, jako věc hořkou, nemilou, které rádi se zbaví, a na kterou rádi brzo potom zapomenou?

Ó, bývalo i mezi námi již jednou rovněž tak zle, že odebral se od nás Kristus, že pozbyli jsme království Božího, protože vážili si předkové naši více domyslů lidských, z ciziny dovezených, nežli slova Kristova v Církví Jeho. Kéž nejsou všechny známky naší doby neblahými známkami, že podobné neštěstí také teď se blíží!

2. Vlažnost u víře je zhoubná celým krajinám, je zhoubná pro národy — kdož by se tedy nelekal, že i pro něho, člověka jednotlivého, může býti zhoubnou? Celý národ najednou svěští na scestí — totě práce přece těžká! Celý národ přece déle odolá pokušení, nežli jednotlivec. Jednotlivého člověka svůdce snáze připraví tam, kde ho míti chce.

Křesťané za dob mučennických ve svém celku byli úctyhodní, stateční vyznavači víry Kristovy. A již tehdy jednotliví mezi nimi

dali se svěsti — protože oddali se vlažnosti. Srdce vlažné, které nemiluje veškerou silou svou — toť nebylo schopno oběti života.

Později vlažnost zmocnila se mnohých, ba tak daleko se rozmohla, že nařizovati bylo matce Církvi, aby aspoň jednou v roce přicházeli ohřát srdce své plamenem lásky v Nejsvětější Svátosti. A tím nejvíce jeví se vlažnost křesťanů, že vyhýbají se těmto hodům lásky. Jak záhubná to nedbalost!

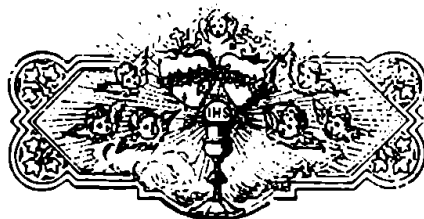
Ale i jiní, kteří třeba dosti často přicházejí ke stolu Páně, nepřestávají býti vlažnými. Proč? Oni myslí, že častější zpověď sama vede do nebe — a zanedbávají důkladnou přípravu paměti a srdce, zanedbávají dbáti potom po zpovědi o náležité plnění úmyslu svého!

Tak vlažnost okrádá je o to bohaté, spasitelné ovoce, kterého dosáhnouti usilují.

* * *

Již tedy víme, jak vlažnost povstává a jak jest záhubná národům i jednotlivcům. Pryč s vlažností! Jednou již rozhodnouti se musíme — — Buď Bůh — nebo svět. Rozhodněme se brzo, rozhodněme se již dnes pro Boha.

Ó, prosme bedlivě sv. Václava, by nám vyprosil aspoň stín horlivosti a statečnosti své, abychom nezahynuli ani my, ani budoucí, ale abychom kolem vůdce svého jako národ jeho — národ svatováclavský v nebi se shledali. Amen. Filip Šubrt, farář v Miletině.

Řeči příležitostné.

Řeč u příležitosti 40letého kněžského jubilea. *)

Božské poslání katolického kněze a jeho
čtyřicetileté působení.

›Já jsem vyvolil vás a postavil jsem
vás, abyste šli a užitek přinesli a užitek
vás aby zůstal. Jan 15, 16.

Hospodin Bůh nařídil druhdy Mojžíšovi, řka: ›Postavíš levity před obličej Aronův a posvětiš jich, obětuje je nově Hospodinu a oddělíš je z prostředku synů israelských, aby byli moji.‹ IV. Mojž. 8, 13. Takový velebný úkon, ovšem významem i účinkem svým vznešenější, děje se v katolické Církvi při posvěcení na kněžství. I tu postavení bývají svěcenci před svého biskupa, který odděliv je od světa, obětuje je Bohu a zasvěcuje k svatým službám. A když byl vyzval přítomné kněžstvo i věřící, aby za tyto nové sluhy k Bohu se modlili, sám též ruce vztahuje a k Bohu se modlí, aby je požehnal, ospravedlnil a posvětil ráčil, by hodnými Jeho služebníky se stali. Vznešené to zajisté povolání: Kněz postaven mezi Bohem a lidmi, aby dle slov sv. Jana Zl. milosti, od Boha přicházející, lidu udílel a prosby jejich Bohu přednášel; smíruje nebe se zemí, šíří slávu Boží mezi lidstvem a toto Bohu zasvěcuje; přimlouvá se u božského Mistra, aby duše nesmrtelné peklu vytrhl a nebi získal. Ó, vznešený, velebný to úřad, jímž kněz dílo vykupitelské uskutečňuje!

Dnes na mysli tane mi onen velebný okamžik, kde před 40 lety, na den sv. apoštola Jakuba, postaveno bylo před nejd. biskupa královéhradeckého Karla Hanla 19 mladých mužův s prosbou za posvěcení k službě církevní. Když byl nejd. velekněz vykonal posvátný obřad a nové kněze vysílal do světa, aby trojí úřad Kristův konali, připomínal jim slova Kristova: ›Já jsem vyvolil vás a postavil . . .‹

*) V Kopidlně r. 1900.

Uplynula od toho času dlouhá doba 40 let; jedenácte z oněch novosvęcenců povoláno jest již před božského Mistra, aby tam z povolání svého účty složili, ostatní shromáždili se zde ve svatyni sv. apoštola Jakuba, jenž druhdy svědkem a patronem jejich posvěcení byl, aby se svým milým spolubratrem oslavili své čtyřicetileté jubileum kněžské.

Čtyřicet let! Značná to doba života, která zasluhuje, aby si člověk k myslí přivodil, co za ten čas vykonal. I já dnes, maje mluvíti k oslavě jubilea kněžského, připomenu o božskému poslání kněze katolického a s jakými obtížemi i účinky setkávalo se působení kněžské za těch právě uplynulých čtyřicet let.

Veledůstojní páni jubilanti a milení spolubratři moji v Kristu, přijměte, prosím, s laskavou shovívavostí tato skromná má slova jako vděčnou službu upřímného přátelství; vám ale, zbožní účastníci, kteří v hojném počtu i se svými spolky přišli jste oslavit tohoto jubilea kněžského, srdečné díky vzdávám jménem oslavenců i jménem sv. Círky Kristovy za upřímnou, šlechetnou vaši sdílnost, a prosím, abyste s trpělivostí vyslechli slova má, když mluvíti budu ve jménu Páně.

Pojednání.

1. Prohlásil druhdy božský Mistr k učenníkům a tato slova připomínal velekněz novosvęcencům, řka: »Ego elegi vos — Já jsem vyvolil vás.« Jest tedy kněžství katolické povolání božské. Zjevil se druhdy Hospodin Mojžíšovi v hořícím keři a pravil k němu: »Pojď a pošlu tebe k faraonovi, abys vyvedl lid můj, syny israelské z Egypta.« II. Mojž. 3, 10. Lekl se ovšem Mojžíš tohoto nebezpečného úkolu, ale Pán Bůh těšil ho, řka: »Já budu s tebou.«

A což úřad katolického kněze, není-li on stejně nebezpečný, jako bylo ono poslání Mojžíšovo? A proto i božský Mistr slíbil učenníkům a slibuje i nově svęceným kněžím pomoc Svou, řka: »Já budu s vámi po všechny dny až do skonání světa.« Nastupuje tedy kněz úřad svůj jménem božského Mistra, Ježíše Krista jako Jeho sluha, Jeho plnomocník; vše, co činí, jedná, podniká v úřadě svém, koná jménem a s plnomocenstvím Ježíše Krista. Bohu samojedinému přísluší právo, voliti si učenníky a zástupce Své, »aniž kdo sobě osobiti smí té cti,« dokládá sv. apoštol, »leč kdo povolán bývá od Boha jako Aron.« Žid 5, 5. Vtírali se sice i proti Aronovi samozvanci Kore, Dathan a Abiron, přivlastňující sobě právo kněžství; ale Pán Bůh nápadným způsobem ukázal, že nevyvolil jich; země otevřevši se, pohltila jich a ti, kteří s nimi se spolčili, ztrestáni jsou ohněm. Za to však zázrakem dokázal Hospodin, že Aron od Boha samého zvolen jest, když jemu samotnému ze všech dvanácti prutů pokolení israelských vypučel květ a hned také na něm uzrály sladké mandle.

Prut Aronův, — panictví katolických kněží — to svědectví a podmínka zvolení Božího. Ať nechvástá se tedy Luther se svou souložnicí, ať neosměluje se nešťastný jakýsi kněz odpadlík, jenž v chlípnosti ženě se obětoval, vtírati se za sluhu Ježíše Krista. Proč přál si Hospodin o levitech, »aby moji byli«, proč žádal Kristus od učenníkův, aby vše opustili? A nyní měl by se spokojiti s takovými sluhy, kteří přidrželi se jakési bezectné záletnice? Necht přechtou si tito nešťastníci první kapitulu proroka Oseáše a dočtou se tam ortele nad sebou; zrozencům nevěstky poručil Bůh dáti jména: »bezmilosrdenství« — »Nejste lid můj!« A toť osud kněze odpadlíka, jenž k vůli ženě-nevěstce zpronevěřil se Kristu a Církví — vypadl z povolání božského!

A povšimněme si, jak stalo se vyvolení apoštolů? Po celou noc trávil Ježíš Kristus na modlitbách, než si vyvolil apoštoly. Ó, jak důležitý, jak svatý jest ten úřad, když Sám božský Mistr k udělení jeho takovou přípravu za potřebnou uznal. Však ani Sám Sebe také nechtěl oslaviti, aby byl nejvyšším knězem, ale čekal, až nebeský Otec řekl k Němu: »Syn můj jsi ty, já dnes zplodil jsem tebe. Ty jsi kněz na věky podle řádu Melchisedechova.« Nemusí-li tedy katolický kněz, připomínaje si zvolení své, pln pokory zvolati: Co jsem já, než bídný tvor, jen ničemný prach; jak mohl bych si přivlastňovati, ó, Pane, úřadu toho nejvznešenějšího, státi se tvým zástupcem, plnomocníkem a prostředníkem, kdybys ty nechtěl. Však tys shlédl na poníženost sluhy svého, a učinil jsi mně veliké věci, povolav mne k úřadu tomu, a proto pln vděčnosti a oddanosti volám: »Hle, Pane, zde jsem, poněvadž jsi povolal mne.«

Jak mohl by tedy katolický kněz kdy zapomenouti na toto vznešené povolání své, nechtěl-li by podobati se Jidášovi Iškariotskému, jenž také sice povolán byl mezi apoštoly, ale opustiv zrádně božského Mistra, k fariseům odešel s nabídkou: »Co mi chcete dáti, a já vám ho zradím.« A nešťastný kněz odpadlík, pravý to Iškariot; a měl by náš lid křesťanský přidržeti se takového zrádce? Mohl by věřiti tomu, který opovážil se klamati Boha, zraditi božského Mistra? Ó, lide křesťanský, nevěř zrádcům, ale věrně přidrž se těch, kteří přijavše povolání své od Boha, božskému Mistru svému věrní zůstali.

2. »Já jsem povolal vás,« dí Ježíš Kristus učenníkům a jich nástupcům, katolickým kněžím, »abyste šli a svědectví mi vydali před knížaty i králi a přede všemi národy země.« Toť úřad a povolání kněží katolických, povolání to za těchto uplynulých 40 let velice obtížné a nesnadné; vždyť jednalo se tu nejen o to, hlásati Ježíše Krista ukřižovaného, ale i podnikati boj proti odpůrci Kristovu, proti rouhači bezbožeckému, jenž nebyl lepší faraona egyptského.

Jako druhdy Mojžíšovi, tak platilo nyní katolickým kněžím slovo božského Mistra: »Pojďte, já pošlu vás k faraonovi, abyste vyvedli lid můj z otroctví jeho.« A koho to míním tím faraonem novověkým? Jest to lživý liberalismus, nevěrecká, rouhavá svobodo-

myslnost, jež nezná svobody jiné, leč v nespravedlnosti a v rouhání proti Bohu a sv. Církvi.

K tomuto faraonovi tedy posláni byli kněží katoličtí, ale on odmítal vše domlouvání jejich s větší drzostí než sám farao egyptský a v celém chování jeho bylo lze vycítiti odpověď rouhavou: »Kdo jest Hospodin? Neznám Ho a lid nepropustím.« Marné bylo hájení práva a pravdy se strany sv. apoštolské Stolicе, se strany biskupův a katolických kněží; a byť Hospodin dotkl se ho častěji rukou silnou, a byť rána na ránu dopadala, byť i ti sluhové Boží zázraky činili: vše marno; liberalismus zpěchoval se stále a odpíral vzdorovitě: »Nepropustím«.

A lid křesťanský bohužel úpěl ujařměn, otupělý a zmalátnělý tak, že dal si připínati okovy, jež mu plnění náboženských povinností znemožňovaly. A horší ještě nastávají doby. Zdá se mně, jako bych v nedaleké vzdálenosti spatřil vystupovati zarudlé páry z rozčeřených vln červeného moře; co znamená příšerný ten úkaz? Jest to rudý prapor fanatického radikalismu, násilného anarchismu, toho proklatého zplozence rouhavé svobodomyšlnosti, kterýž dokonati zamýšlí, co nepoštětilo se bezbožnému liberalismu: zbožná víra, láska a spravedlnost lidu křesťanského má býti zcela vyhlazena. Ó, zdaž uslyšíš, Hospodine, proseb sluhů Svých a zachováš před záhubou svůj lid?

Byla to po těchto 40 let trapná pouť pouští a nejednou ozývalo se i trpké reptání lidu a nezbývalo sluhům Božím než s Mojžíšem přimlouvati se za lid, jenž nesvědomitými svůdci zavlčen byl na bezcesti. Jak často pozvědál sv. Otec výstražného hlasu svého a s ním volalo katolické kněžstvo: »Nevstupujte! Nekráčejte tou cestou! Pán Bůh není s vámi!« Ale podrážděný lid neslyšel výstražného hlasu. Ovšem, vždyť viděl zlý příklad na těch, kteří se mu vtírali za vůdce; »ba i z míst nejvyšších,« jak stýskati si musil náš nejmilostivější zeměpán, »hlásán byl převrat všeho platného řádu.« Rakousko opuštěno od spojenců a sv. Stolicе vydána na pospas revoluci. To spolčování trůnů s revolucionáři, ty pumy orsinské a ten průlom do hradeb římských: to bylo jako výsměch vši spravedlnosti, jako odboj proti všemu právu, jako rouhání proti křesťanským zásadám. Zednářský liberalismus cpakoval slova faraonova: »Kdo jest Hospodin? Neznám ho!«

Zednářství dalo heslo proti katolické víře a proti všem katolickým vládám; k předním místům správy státu hleděli se ve tříti stoupenci zednářské nevěry; liberalismus slavil své orgie. Odboj hlásán proti Církvi a křesťanským institucím; emancipace židů provedena, za to katolické ústavy zavírány, milosrdné sestry z nemocnic a opatroven vyháněny, některé kláštery na vyměnění odsouzeny. Biskupům a kněžím, když proti bezpráví se hájili, bylo spíláno, ano i pohony soudními stíháni, ba i policí k soudům předváděni (Rudigier) a k pokutám peněžítým, ba i k žalářům odsuzováni. Katolický ráz říše pozvolna setřen, konkordát zrušen, nařízení protináboženská vydávána a prováděna. Církev-

ního práva zneuznáváno; s manželství setřen ráz svátostní a toto prohlašováno za pouhou svatební smlouvu, sňatky civilní zaváděny, rozvody prováděny bez ohledu na Církev. Školské interkonfessiální zákony nebraly zřetele k náboženskému odchování dítek, ba plnění náboženských povinností stěžováno, náboženství a znamení kříže ze škol vyhazováno, katolickým dětem ustanoveni protestantští a židovští učitelé.

Kulturní boj z Německa nalézal v Rakousku ozvěnu i následování. Liberalismus k provádění svých zásad chtěl úskočně zlákat duchovenstvo a církevními hodnostářům nabízeny řády za spolupůsobení (Gen. vikář J. Rais*). Však dobře odbyl tyto svůdníky jistý kněz (Greuter), řka: »My vaše nečestné nabídky nepřijmeme, ať se děje cokoliv. Je-li v ložích zednářských podvrát katolicismu usouzen, my obětujeme se za lid svůj, ale víru a čest svou si pokáletí nedáme.« Nová sekta, tak zv. starokatolíků uznána a chrámy katolíkům odjímány a těmto darovány.

Jako druhdy pohanský král Balák pozval proroka Balaama, tak liberalismus vybídl falešné proroky, aby klnuli Církvi za heslem: »Pryč od Říma!« Lid lákán k odpadům a k zpronevěře proti Církvi. Aby pak lid tím spíše oklamali, počali někteří Iškariotové hlásati novohusitismus a zakládati národní církev. Byli to od nepřátel našeho národa najatí a uplacení zrádcové, aby rozešťvali lid český; a namnoze, bohužel, se jim to poštěstilo!

Trapná to byla cesta pouští za těch uplynulých 40 let; a jak zachovali se kněží katoličtí? Můžeme býti hrdi na to svědectví, které nuceni byli nám dáti i úhlavní naši nepřátelé, totiž, že jsme lid svůj neopustili. Ovšem, vždyť jsme maso z jeho masa, kosti z jeho kostí, a proto odhodlaně a s obětivostí hájili jsme věřící lid proti nevěreckému liberalismu. Snášeli jsme ovšem potupy, protivenství s lidem pro víru svou; ano, leckdy lid svedený i k reptání proti kněžím podněcován byl, ale tito modlili-se s Mojžíšem: »Odpusť, Pane, odpusť lidu svému a nevydávej svého dědictví v pohanění.«

Těžký boj rozvinul se mezi Božím vojskem a rotou luciferovou; katoličtí kněží jsou praporečníky vojska Hospodinova; což divu, že nepřátelé metali právě proti nim nejzúživěji jedovaté šlpy, je nejprvé zničení chtěli dle zásady: »Bíti budu pastýře a rozprchnou se ovce stáda.« Mat. 26, 31. Však katolický kněz neopouští svůj lid; zde před sebou máte o tom důkaz. Jedenácte z oněch vysvěcenců z let šedesátých padlo v tomto boji čestnou smrtí, ostatní pak pod útrapami svými sešedivěli, ale nepustili z rukou Kristův prapor. Ó, poznej přece, katolický lide, upřímné přátely, vůdce a rádce své, a nedej se zlákat zaprodaným Iškariotům, ale přidrž se věrně praporu Ježíše Krista.

3. Však působení kněžské není jen pouhé bezúčelné putování pouští, aniž toliko nějaký, byť i obtížný boj; s ním spojena jest i účinná, záslužná práce. Církevní sluhové musí proto jako

*) Dr. Kryštůfka »Dějiny církve katolické«.

druhdy Israelité po návratě ze zajetí babylonského v jedné ruce držeti meč, druhou pak budovati chrám Boží. Z té příčiny pravil božský Mistr k učenníkům Svým: »Já vyvolil jsem vás, abyste šli a užitek přinesli.« A povědomo vám, rozmilý v Kristu, v čem záleží tento vznešený úkol katolického kněze. Máť on konati trojí úřad Kristův: jako učitel lidu, hlásaje pravdy nebeské; jako posvětitel, přinášeje každodenně oběť Bohu, tu nekrvavou památku oběti Ježíše Krista na kříži a rozdávaje tajemství Boží; a konečně jako pastýř, řídě a spravuje ovečky sobě svěřené. Jak velebný a záslužný to úřad! Dobře dí sv. Karel Bor., »že nelze si mysliti na zemi něco vznešenějšího, než to, míti s Bohem účastenství na velikém díle spásy a vykoupení.« Katolický kněz přivlastňuje věfícimu lidu, co božský Vykupitel pro spásu lidstva vykonal. O, jakých neskonalých zásluh může si v tomto díle získati, ale jak těžkou zodpovědnost spolu na sebe bere, přijímaje na sebe úkol, dle slov sv. Otců i ramenům andělským těžký. Vždyť jedná se o duše nesmrtelné. Nikdy nemohl by se odvážiti žádný člověk, podjati se tohoto úkolu, kdyby Sám božský Mistr nebyl zaručil pomoc Svou, řka: »Já s vámi jsem . . . Kdo vás slyší, mne slyší.« Ano, my toliko zevně jednáme, ale Ježíš Kristus milostí Svou působí v duši. Náš hlas zaznívá sice v uších posluchačů, ale milost Boží zúrodňuje naše slovo v jejich srdcích; my mluvíme zevně, ale Bůh mysl otvírá, vzdělává a pobádá. My jsme toliko služebníci, jen nástroje Jeho milosti. Čí jest tedy ten užitek, který přináší působení kněze? S velikým apoštolem národů zvolati musí: »Milostí Boží jsem, co jsem.« A přece tak dobrotiv, tak milosrdný jest božský Mistr náš, že nám přičísti chce zásluhy z konání našeho, řka: »Já vyvolil jsem vás, abyste šli a užitek přinesli.«

A měl-li bych vypočísti užitek, který přinesl kněz za svého čtyřicetiletého působení, nevím věru, kde bych začal a kde bych končil. On za tento čas vychoval více, než dvojí pokolení lidské; ti, které pokřtil, stali se za tento čas otci a matkami; mnohým z těch, jichžto sňatku požehnal, vysvětil i lůžko poslední. Co vyučil dítek nebeským pravdám, co kajicníků získal Bohu. On stal se světlem světa, aby rozptyloval tmu bludův a nevěry; stal se solí země, aby byl lidem ochráncem před nákazou. On svým úřadem byl ochráncem víry, podporou náboženství, rádcem velikých i malých, moudrých i neučených. On třímal Kristův prapor, když se jednalo o šíření říše Ježíše Krista; on stál na stráži, aby chránil stáde před vlkem. Všem všechno býti hleděl, aby všechny Kristu získal. Však, proč to připomínám? Snad, abych hlásal zásluhy a vyhledával slávu těchto zasloužilých ctihodných sluhů Církve? O, nikoli! Zním dobře jejich skromnost, než aby sobě přičítali zásluhy z toho, co činili v službě Boží. »Milostí Boží jsme, co jsme,« vyznávají, »a Bohu svrchovanému buďtež z toho díky, jestli milost Boží v nás marná nebyla.« A protož se světcem, jehož památku dnes konáme, volají: »Ne nám, Pane, ne nám, ale jménu Svému dej čest!«

Přál si božský Mistr, aby učenníci Jeho užitek přinesli, a to trvalý, neboť doložil, »užitek váš aby zůstal«. Však, jak to bude, jestli kněz pracoval nadarmo? Jestli bez účinku se namáhal a slova jeho povzbuzující i výstražná vyzněla na prázdno? Což jestli neslyšeli jeho rad, nepřijali jeho služby, pohrdli jeho prostřednictvím? Což jestli nechtěly ovce slyšeti hlasu svého pastýře a opustivše ho, v zaslepenosti v nebezpečí a záhubu se vrhaly? Kdo za to bude zodpověden? Prorok Ezechiel připomíná o strážci, který postaven jest k ochraně svých spoluobčanů, že kdyby jich nevaroval před hrozcím nebezpečenstvím, krev jejich z rukou jeho by vyhledávána byla; varoval-li by však, a nebylo poslechnuto jeho hlasu, byť i zhynul nešťastník, strážce z toho zodpovědnost míti nemá. A tak platí i o strážci křesťanského Sionu, katolickém knězi, jak vysvětluje z dalších slov prorokových, jenž dí: »Pakli by, když ty zvěstuješ bezbožnému, aby se obrátil od cest svých, on se neobrátil od cesty své: on pro nepravost svou umře: ty pak jsi vysvobodil duši svou.« Ez. 33, 9. Ale jak dopadne to s užtkem, o němž chtěl Ježíš Kristus, aby zůstal? Ano, zůstane; přijmeť zajisté věčný Soudce dobrou vůli a přičinění sluhy Svého místo účinku, jak v milosrdenství Svém prokázal i Mojžíšovi. Po 40 let vodil tento israelský lid, který přecasto v odboji vystupoval i proti němu, takže Bůh nejednou chtěl vyhladiti všecken lid, a jen na prosbu Mojžíšovu ukojil hněvu Svého. Odbojníci zhynuli sice na poušti, ale nové pokolení přivedl Mojžíš až k hranicím zaslíbené země a tu vyzval jej Hospodin, aby vystoupil na horu Nebo, odkudž že, nežli umře, ukáže mu zaslíbenou zemi. I rozžehnal se Mojžíš se svým lidem, vstoupil na horu a uzřel odsud zaslíbenou zemi. I umřel tu Mojžíš a Hospodin přijal jeho duši, aby odměnil ji za věrnou čtyřicetiletou jeho službu: »Hrobu jeho však nepoznal člověk až do dnešního dne,« dokládá Písmo sv. V. Mojž. 34. 6. Tak stává se často i katolickému knězi. Hrob toho sluhy Božího, jenž celý život věnoval svým ovečkám a všechny síly ducha svého vynakládal na duchovní prospěch jejich: jeho hrob jak často zůstává nepoznán, nepovšimnut, opuštěn; zapominají na zásluhy, péči a lásku svého duchovního pastýře. Tak splácí svět, nikoliv ale Bůh. Před Bohem dojdou uznání a odměny zásluhy věrného služebníka, užitek jeho zůstane a zapsán bude v knize života.

* * *

Nyní tedy, vd. patriarchové lidu našeho křesťanského, kteří čtyřicetiletou poutí vedli jste Hospodinův lid, přijměte od nás všech nejsrdečnější blahopřání. Kéž i vám dopřeje Bůh, spatřiti milenou naši vlast jako blaženou zaslíbenou zemi; kéž naplní tužby srdce vašeho, aby rozechvělý národ náš po mnohých strastech a protivenstvích nalezl klid a spokojenost, došel blaha a požehnání Božího; kéž zavlaje v brzku nad obyvatelstvem naší vlasti vítězný Kristův prapor pravé, živé víry a lásky křesťanské. Nyní ale vstupte při oběti mše sv. v duchu na tuto sv. horu

Nebo před tvář Hospodina; Boha svého a poděkujte za všechny milosti, které vám po čas této čtyřicetileté pouti v hojně míře uštědřovati ráčil, a poproste za posilu, pokud by Vás i nadále ve vašem úřadě ponechati chtěl, byste ho dle sv. prozřetelnosti Jeho zastávali ke cti Boží a k svému a svých svěřenců spasení. Až pak dříve neb později povolá Vás božský Mistr k Sobě, kéž všichni s odevzdaností do vůle Boží můžete zvolati se starcem Simeonem: »Nyní propouštíš, Pane, služebníka Svého podle slova Svého v pokoji, nebo viděly oči mé spasení Tvé, kteréž Jsi připravil před obličejem všech lidí, světlo k zjevení národům a k slávě lidu Svého křestanského.« Luk. 2, 29—31. Amen.

František Vohnout, děkan v Žlunicích.

Oslovení primicianta v chrámě.

Krásné jest podívání, když ženich a nevěsta, od mladosti v ctnosti a bázni Boží odchováni, přicházejí před oltář Páně, by slavnostně před tváří Boží i lidskou navzájem si podali nejdražší z dárků lidských — čisté, upřímné a věrné srdce.

Ještě pohnutlivější jest podívání, když dva manželé, kteří půl století jako dva stromy svorně podle sebe stáli v bouři i pohodě, nápotom o berly se podpírajíce, ubírají se ve slavném průvodě do chrámu, kdež pastýř duší na jejich manželský sňatek po druhé svolává požehnání od Boha Otce a matky Církve.

Však nejkrásnější jest pohled na vás, novokněze, an slavíte svou duchovní svatbu, an zasňubujete se s Bohem a Církví k lidské spáse. V pravdě vážná a velebná to chvíle pro vás! Stojíte tu v rozkvětu své miadosti u vroucně žádaného cíle. Buďtež tedy nám všem srdečně vítán při prvním kroku na vinici Páně. Přijmětež naše upřímné blahopřání k této své radostné a dojemné slavnosti. My vám společně přejeme k vašemu novému a krásnému povolání spásu a milost od Boha. Buďte zdráv v tom velikém důstojenství a Pán života zachovejž vás až na nejkrajnější meze lidského věku.

Jako druhdy zástup Ježíše Krista slavně do chrámu jerusalemského doprovodil a radostně plesaje: »Hosanna!« provolával, tak i vy v čestném a čestném průvodě uveden jste byl k oltářním stupňům, abyste pod křížem Spasitelovým, na oltáři umístěným, započal své svaté dílo. Tento farní stánek tolik důležitosti pro vás chová! Zde jste byl pokřtěn vodou a Svatým Duchem. Zde jste prvně přistupoval ke stolu Kristovu; a zde poprvé měniti budete chléb v tělo a víno v krev jednorozeného Božího Syna. Zde u stolu Páně zastupovati budete Samého božského Mistra, an svým příbuzným podávati budete záruku věčného života, tělo Páně.

Vy započínáte svou kněžskou úlohu nejsvětější obětí mše svaté. Však tato oběť není jedinou, kterou od dnešního dne bu-

dete přináseti; i na jiné oběti připraviti se musíte, stana se knězem. Sám jsa sláb, vzal jste tu přenesmírnou úlohu na sebe, všech slabostí se vzdalovati; než spoléhejte jen na Boží milost, která také v slabém jest silná. Obětiplný, ale také vznešený úřad nastupujete.

My kněží vedle apoštolových slov jsme rozdávači tajemství Božích. Křtem svatým uvádíme novorozeného člověka do lůna Círky. Ve svátosti pokání utišujeme svědomí, hříchem pobouřené. V čas, nečas spěcháme k lůžku umírajících, abychom jim přinesli odpuštění a chlebem s nebe sestouplým vyčastovali je na neznámou a dalekou cestu, odkudž není návratu. A kněz, kterému tato povinnost svatou, kojiti se může jistou nadějí, že Pán života a smrti nedá mu umřít bez svatých svátostí. Ve svátosti stavu manželského ovjíme ruce i srdce snoubenců páskou nerozlučnou. Božský Pán a Mistr světil nám také úřad kazatelský slovy: »Kažte evangelium všemu stvoření!« Za dnešních časů, kdy světští řečníci svým veřejným řečím všecku pilnost věnují, aby myslí a srdcem svých posluchačů mocně hýbali, nesmí ani knězi posvátné řečnictví býti věcí vedlejší. On musí sobě vůbec duševní převahy nad svými přífařenci vydobýti, má-li v našich pokročilých poměrech u lidu vzdělaného a se vzdělávajícího žádoucí vážnosti míti a zdárně působiti.

Ve škole vedeme útlé mysle k poznání Boha, této nejpřednější ze všech našich povinností. Aby katecheta tohoto cíle dosáhl, jest mu přednáseti vznešené pravdy v rouše co nejjednodušším a to není snadné. Náboženský učitel musí mnoho na mysli přemítati, jak by vznešené pravdy dětskému rozumu přístupnějšími učinil. I vy obzvláště poručeny mějte dítky, které s největší oblibou volal a jim žehnal milý Pán a Mistr náš Ježíš Kristus.

Kněz jest povolán býti svým svěřencům přítelem a otcem, rádcem a vůdcem na dráze života.

Hle, k tak velikým věcem povolal vás Pán v neskonalém milosrdenství Svém! K velikým věcem jest veliké síly zapotřebí a ta přichází jen s hůry. Abyste neklesl pod břemenem povinností, na vroucích modlitbách u nohou ukřižovaného Spasitele hledávejte potřebné posily a pomoci. Bohdá, že věrnost k vašim povinnostem nikdy nezmění se v nevěrnost, a že jedenkráte, až vám bude účet klásti z činnosti své před Bohem, budete moci důvěrně zvolati: »Pane, z těch duší, které jsi mému vedení světil, mou vinou žádná nevešla ve ztrátu, žádná neuběhla ve zkázu.«

Duchovní bratře můj! Ejhle, množství nábožného lidu přeje si, aby vaše posvěcené ruce, žehnajíce, nad nimi spočinuly. Všichni přítomní mluví k vám jako mluvil starozákonní Jakub k andělu: »Nepustíme tebe, leč nám požehnání dáš.« Vy sám také v nadšení čekáte na první úkon církevní; tudíž nechci vás déle zdržovati. Dovolte ještě několik závěrečných slov.

Děkujte zbožně předobrotivému Bohu, že vás od všelikých nebezpečí těla i duše od dětinství milostivě chránil, že vás otcovskou svou rukou od kolébky až k této veleslavné hodině

vedl. Jako Boží bojovník vycházíte hájiti svatou pravdu. Vojsko, když táhne do boje na obranu vlasti, vyžaduje sobě požehnání; i vy při mešní oběti proste Boha, by požehnání Své v hojnosti vyléval na apoštolské práce vaše; tisíce duší abyste uvedl k spáse a sání také si zasloužil korunu věčné slávy.

Vaši první oběti s myslí radostně pohnutou obcovati budou také ti, kteří nejprve učili vás Boha znáti, nejdříve vás učili modlitbě, totiž vaši rodičové. Oni jako viditelní andělé strážní nad vašim tělesným i duševním blahem bděli, vás ošetřovali a pěstovali jako dobrý zahradník vzácný stromek. Dnem i nocí pracovaly jejich pilné ruce, byste nejen leta dětinství v rodném domě šťastně prožítí mohl, ale lopotily se na dále. byste si osvojití mohl ono vzdělání, které vás uzpůsobuje k hodnosti, která jest nade všechny druhé, která svrchovaně prospívati má blahu člověčenstva. Opouštěje rodný přibytok, vzdal jste jim synovskou počest, a nyní ještě vděčně modlete se za ně, aby jim Bůh zaplatil lásku a péči vám obětovanou.

Jakožto příslušník a syn této dědiny buďte pamětliv všech její obyvatelů, přítomných i nepřítomných.

Vzpomeňte si na biskupa a vrchního svého pastýře, z jehož rukou jste kněžský úřad přijal, a který, když vás duchovnímu řádu přivtělil, za nic vás neprosil, jen abyste se za něho pomodlil.

Vyslejte přímlyvy za svatého Otce Lva XIII., v takových těžkostech postaveného, aby dlouho zachován byl bojující Církvi.

Zahrňte ve svou lásku a pobožnost při nekrvavé oběti své kněžské spolubratry, po boku vašem sedící, kteří duchovním přátelstvím puzeni, sem zavítali. Vizte, jak vás čestně obklopují a tento váš významný den, tuto vaši slavnost okrašlují a zvelebují velevítanou přítomností svou.

Všecky jsem již přímlyvné modlitbě doporučil až na sebe. Na mne vznesl jste úkol, abych byl Aronem, mluvčím při této významné slavnosti. Jestli jsem slovem přispěl k oslavě tohoto, pro vás vždy památného dne, tedy, až si na všechny vzpomenete, na které pamatovati láska a vděčnost velí, jedno nábožné pomyšlení věnujte také mně. Amen.

Mart. Sedlák.

Listy katechetické.

O Církví svaté.

Píše ThC. Mat. Lhotský.

(Pokračování.)

Praví-li se, že Církev římsko-katolická jest samospasitelná, netvrdí se tím, že všickni členové té Církve spasení dojdou nebo dojíti musí, neboť Církev nepůsobí spasení sama, nýbrž jest jenom prostředkem ke spasení. Kdo spolupůsobí se spásonosným působením jejím, jistě dojde spasení; kdo však se všelikému blahodárnému působení Církve protiví, nedojde spasení, ani když je členem samospasitelné Církve, neboť jak dí katechismus:

Toliko **zevně** k Církví náležitosti nestačí, nýbrž třeba jest, abychom s ní také **vnitřně** byli spojeni živou věrou, věrnou poslušností a vroucí láskou. (Otáz. 230).

Ani to se netvrdí, nazývá-li se Církev římsko-katolická samospasitelnou, že nikdo, kdo není členem jejím, nemůže býti spasen. Kteřískoli beze vší viny své jsou mimo Církev, t. j. kteřískoli upřímně po pravdě se pídí a dle nejlepšího svého svědomí dle vůle Boží žijí a upřímným srdcem pravé Církví Kristově náležitosti si přejí, avšak pro nepřekonatelnou nevědomost neznají Církve katolické jakožto pravé a náležitější nekatolické společnosti náboženské v přesvědčení, že jest pravá, a jsou-li hotovi hned vstoupiti do Církve katolické, jakmile by ji poznali jako Církev pravou, jsou pro tu svou nevědomost viny prosti a nejsou vyloučeni z blaženosti věčné. Ba tací lidé jsou právě tím, že se po pravdě pídí a jsou hotovi i živu býti dle pravdy, kdyby ji poznali, již údy Církve katolické, když ne zevně, aspoň dle chtění a smýšlení svého a mohou také dojíti spasení. Neboť Bůh neodepře jim milosti, aby své hříchy poznali, jich želeli, v Něho tak věřili, doufali a tak Jej milovali, by jim posvěcující milost mimořádným způsobem byla udělena, třebaš nebyli účastni řádných prostředků posvěcení, jako mše sv., kněžského rozhřešení a j. Poněvadž lidé, kteří ta-

kovým způsobem do Církve náležejí, jenom Bohu jsou povědomi, slují neviditelnými údy Církve.

Kdo **bez vlastní viny** nenáleží k Církvi katolické, může sice býti spasen způsobem mimořádným, hledá-li upřímně pravdy a koná-li svědomitě vůli Boží, jak ji poznává; nedostává se mu však mnoho prostředků, by snáze a jistěji spasení došel. (Otáz. 229.)

§ 7. Obcování svatých.

Pravověřící křesťané na zemi činí Církev katolickou. Umře-li pravověřící křesťan ve hříchu smrtelném, je pro nebe mrtev a nenáleží již k Církvi katolické. Pakli umře v milosti Boží, přichází buď do nebe nebo do očištěnce a nepřestává býti katolickým křesťanem ani členem Církve katolické; předešel nás jen tam, kam všichni jednou máme přijíti. Nenáleží již sice tělesně nebo viditelně k Církvi katolické, ale náleží k ní dle duše, duševně, a je s ní spojen.

Svatí v nebi a duše v očištěnci náležejí tedy také ještě k Církvi svaté, majíce s pravověřícími na zemi spojení, jemuž se říká **obcování svatých**.

Pravověřící křesťané, kteří jsou dosud na živě, nazývají se Církvi **bojující**, poněvadž jest jim ještě bojovati proti nepřátelům spasení: světu, tělu a ďáblu.

Svatí v nebi nazývají se Církvi **vítěznou**, poněvadž jsouce podporováni milostí Boží, zvítězili nad nepřáteli spasení svého a vešli do království nebeského, kde se z vítězství svého radují.

Duše v očištěnci slují církví **trpící**, poněvadž trpí v očištěnci časné tresty za hříchy, za které na světě dosti neučinily.

K obcování svatých náležejí:

1. pravověřící na zemi nebo Církev **bojující**;
2. svatí v nebi nebo Církev **vítězná**;
3. duše v očištěnci nebo Církev **trpící**. (Otáz. 231.)

Poznámka. Mluvíme-li o Církvi **bojující**, **vítězné** a **trpící**, nikterak tím nesmíme rozuměti trojí na sobě nezávislou, zcela oddělenou a rozličnou Církev, nýbrž jen jednu Církev, jejíž členové jen jsou v rozličném stavu. — Případný obraz toho jest národ israelský při svém přechodu Rudým mořem. Jeden díl musil ještě bojovati proti Egyptským, druhý díl byl na souši u moře, ale nedošel ještě cíle, nýbrž musil snášeti obtíže cesty, třetí oddíl byl již v bezpečnosti na druhém břehu.

Společnost pravověřících křesťanů nazývá se **obcování svatých** ne snad v tom smyslu, jakoby všickni pravověřící křesťané již byli svatí, nýbrž proto, že všickni křesťané bývají na křtu sv. posvěceni a že dle vůle Boží mají býti svatými a vespolek si ku svatosti pomáhati, jakož i proto, že mnozí již dosáhli svatosti. V první době se křesťané vůbec nazývali svatými. (Ot. 232.)

V Písmě sv. se věřící přirovnávají k tělu, jehož hlavou jest Kristus. Praví se tam: »Jako v jednom těle mnohé údy máme . . . , tak jsme mnozí jedno tělo v Kristu.« K Řím. 12. 4, 5. Slovy těmito sv. Pavel praví: »Jako tělo záleží z rozličných údů, z nichž hlava jest nejpřednější, tak i lidé k pravé Církvi náležející jsou mezi sebou spojeni jako v jednom těle, jehož hlavou jest Kristus.

Hlava celému tělu vládne a je řídí, hlavy poslouchají všichni údové; tak vládne a řídí Kristus všechny katolické křesťany, všichni Ho vzývají jako svého Pána Boha, všickni Ho poslouchají a jsou Mu podrobni. Od hlavy všichni údy dostávají život, všechny jsou účastny jejího života; oddělí-li se který úd od těla, jest mrtev, Tak i Kristus uděluje všem katolickým křesťanům život nadpřirozený: křesťanům na zemi milost posvěcující, duším v očistci očistění od hříchů a trestů, svatým v nebi život věčné blaženosti.
(Pokračování.)

Promluva při prvním sv. přijímání.

Na ostrově Jáva zvaném, ležícím v Indickém oceáně, poblíž Asie, v krajině od nás na východ slunce položené, roste dle pověsti tamních domorodých obyvatelů květina ze všech květin a rostlin ostrova nejzácnější, květina nejvýbornější, květina, zvaná »květina vítězství«.

A co si vypravují obyvatelé této země o této »květině vítězství«, jen v zemi jejich rostoucí? Moji milí, předem podotýkám, že obyvatelé tohoto dílu světa jsou po většině pohané, tedy lidé, kteří pravého, trojjediného Boha neznají, lidé, jimž se ještě nedostalo štěstí, poznati učení Ježíše Krista.

Nuže tito lidé vypravují o této »květině vítězství« následující:

»Jakmile nový, mladý král jejich země nastupuje na trůn a má se ujmouti vlády, ihned vyhledají služebníci mladého krále »květinu vítězství«, a u veliké slavnosti přinesou ji do hlavního města, »Solu« zvaného, a z této květiny připraví se zvláštní pokrm, chléb, který mladistvý král požívá, aby se stal: *a*) silným (nepřemožitelným) *b*) slavným *c*) nesmrtelným.«

Tak vypravují, moji milí, obyvatelé ostrova Jávy o »květině vítězství« a pokrmu z ní připraveném, že činí jejich krále silného, nesmrtelného a slavného. Ovšem jest tato pověst pouhá báchorka, jen smyšlenka.

Ale já, moji milí, znám skutečně, opravdu takový zázračný pokrm, který činí toho člověka, který jej hodně požívá: *a*) silným, *b*) nesmrtelným, *c*) slavným.

1. Pokrm z »květiny vítězství« smí požívat na ostrově Jávě jen mladý král; pokrm, který já znám, smí požívat nejen král, ale i jeho poddaní. Král má poddané lidi chudé i bohaté, učené

i neučené, prosté i vznešené, zdravé i nemocné, mladé i staré, ano, moji milí, všichni tito mají dovoleno jísti pokrm, který já znám, pokrm opravdu zázračný.

2. Pokrm z »květiny vítězství« připravuje se jen na ostrově Jávě, nikde jinde, a jen tenkrát, když mladý král se vlády ujímá; pokrm, který já znám, připravuje se ve všech zemích, po celém světě katolickém, den co den při oběti nejčistší; »od východu slunce až na západ, na každém místě, kde obětována bývá oběť čis:á.« Malachiáš prorok.

3. Pokrm pro krále ostrova Jávy připravuje se z »květiny vítězství, vzácné«; pokrm, který já znám, připravuje se na oltáři z kvítku nejvzácnějšího, který vykvetl z »života čistého, z rodu královského.« Píseň vánoční.

Vy, moji milí, znáte, a vy milé děti tušíte asi, jaký pokrm já míním, o jakém já mluvím!

Ten pokrm, který já znám, jest pravé tělo Krista Ježíše a pravá krev Jeho ve velebné Svátosti oltářní, jest to Ježíš Kristus Sám, který chce býti pokrmem duši našich ve svatém přijímání.

Moji milí, tyto děti, které dnes poprvé touží přijati tento pokrm s nebes, ty dobře vědí, a mohou vám povědět, jak ten pokrm nebeský účinkuje na toho, kdo jej hodně, to jest dle vůle Ježíše Krista požívá; že jest to opravdu pokrm zázračný; neboť:

1. Kdo požívá Kristovo tělo a Jeho krev v nejsv. Svátosti oltářní hodně, stává se opravdu silným, t. j. on přemáhá a vítězí nad nepřáteli svého spasení, své duše, jež jsou tělo, svět a ďábel, ano, moji milí, Písmo sv. St. i Nov. Z. nazývá náš život pozemský bojem, bojováním. Job; sv. Pavel.

Proč je silným, kdo požívá nejsv. Svátost oltářní? Protože Ježíš Kristus — Pán nejsilnější, nejmocnější — jest jeho spojen-cem. On to Sám pravil: »Kdo jí mé tělo a pije mou krev, ve mně přebývá, a já v něm.« Jan 6.

Proto první křesťané tak často přijímali, někdy i každodenně, aby byli silni, aby víru svou mohli zachovati, a skutky dobré, pro nebe záslužné konati. Čteme v jejich životopisech, že když byli od pohanů uvězněni, o nic neměli před svým mučením a smrtí starost takovou, jakou měli jen, aby přijali tělo Páně, posilu, — viaticum — proto i malé děti tajně donášely uvězněným křesťanům velebnou Svátost oltářní do žalářů. A přijavše nejsv. Svátost oltářní, s radostí vytrpěli křesťané mučení, i smrt, protože byli silni.

2. Kdo požívá hodně tělo a krev Pána našeho Ježíše Krista v nejsv. Svátosti oltářní, stává se nesmrtelným. Co to pravím? Nesmrtelný nazývá se ten, kdo není smrti podroben, kdo ustavičně živ, kdo neumře. Ano, moji milí, nesmrtelným se stává, kdo hodně přijímá. Ujistil nás o této pravdě Sám Dárce toho nebeského pokrmu, Kristus Pán, an řekl u přítomnosti 5000 lidí v Kafarnaum: »Bude-li kdo jísti chléb tento, živ bude na věky, t. j. pořáde.« Jan 6

Moji milí, žádný člověk rád neumírá, jsme tak stvořeni od Boha, že žádáme a toužíme pořáde čili na věky živi býti. Nuže ve sv. přijímání nabýváš jistoty, že živ budeš na věky. Jestliže jsi hodně ve svém pozemském životě přijímal, umřeš sice, ale živ budeš s Kristem.

3. A nejen živ budeš, ale staneš se slavným. Ctěn budeš od Boha a Jeho svatých v nebi, s nimi slávy a radostí požívati budeš, jakých »ani oko tvé na zemi nevidělo, ucho tvé neslyšelo, srdce tvé jich neokusilo,« dle slov Písma sv.

Nuže, moje milé dítky, tento pokrm připravil i vám váš nejlepší přítel, Ježíš Kristus, protože i vás nevýslovně miloval a miluje; vždyť On ve Svém pozemském životě nazýval dítky (těmi lahodnými slovy) »svými maličkými«, jimž patřil a zaslíbeno jest nejprve Jeho království nebeské.

Abyste byly silnými ve svém životě, zvláště, až školu opustíte a u víru světa se octnete, kde vám bude zápasiti s tolika nepřáteli vašeho spasení, abyste zvítězily a staly se nesmrtelnými a slavnými v nebi, proto i Vám »Svým maličkým« podává dnes poprvé tělo Své za pokrm, krev Svou za nápoj v nejsv. Svátosti oltářní.

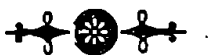
Uvažte tedy, milé dítky, jaká to veliká milost pro vás, a zároveň zvolte slovy Písma sv.: »Quid retribuam, t. j. čím a jak se Ti odvděčíme, náš Pane?« Tázete se, čím se zavděčíte Ježíši Kristu?

Nejlépe tím, když vždy říditi se bude ve svém životě slibem, který jste učinily na křtu sv.

Když vás Ježíš Kristus totiž na křtu sv. za Své dítky přijímal, tenkrátě ústy svých milých kmotrů, »duchovních rodičů«, slíbily jste Ježíši Kristu věci dvě: 1. že odříkáte se ďábla a jeho skutků, jež jsou hříchy, t. j. že jeho vnuknutí k zlému nikdy dbáti a hříchů nikdy činiti nebudete a 2. že v Ježíše Krista věřiti a dle víry sv. vždy žíti budete.

Nuže, milé dítky, dnes obnovte tento svatý křestní slib. U přítomnosti svých milých rodičů, bratří a sester, u přítomnosti celé osady slavným slibem zvolte a zavažte se: »Slibujeme Tobě, Pane Ježíši, že zlého, t. j. hříchů všech s pomocí Tvou chceme se vždy varovati a nikdy jich nečiniti, slibujeme, že pevně věříme Tvému sv. učení, že jím vždy ve svém životě spravovati a říditi se budeme, že povedeme život ctnostný, opravdu křestanský; dej nám, ó, Pane Ježíši, milost Svou, abychom prospívaly nejen věkem, ale i moudrostí a milostí u Boha a u lidí.« Amen.

František Brožka, farář v Majdaleně u Třeboně.

Listy vědecké.

Kdy mohou dle práva nemanželské děti býti legitimovány.

Následky nezákonné legitimace.

Kriticko-právní studie.

Napsal Dr. Antonín Brychta.

Pro náležité objasnění této v ohledu právním, jak se z níže položených vývodů přesvědčíme, předůležité a daleko sahající otázky, předešleme konkrétní, v duchovní správě pohříchu často se opakující případ nezákonné a proto ineplatné legitimace, z něhož vyvodíme pak zásady, kdy mohou děti nemanželské právo platně býti legitimovány. Případ jest v krátkosti následující. ¹⁾

Kajus pojal za manželku od Seja před více lety svedenou Zdenku, rozenou Želinovou, jejíž nemanželskou dceru nazveme Bertou. Poněvadž bylo všeobecně známo a též snubním protokolem zjištěno, že Kajus není otcem Berty, nemohla tato sňatkem své nemanželské matky s Kajem býti legitimována, o co také žádná strana u farního úřadu v A nežádala. Berta, jež čítala o sňatku své matky již více let, dorůstala a záhy vyvinul se mezi ní a jejím otčímem Kajem nedovolený důvěrný poměr, jehož následkem stala se Berta matkou několika dětí, jež byly vesměs, jak velí zákon, ²⁾ na rodné jméno své matky, tedy na jméno Želina, v křestní matrice farního úřadu v A zapsány.

Kajus těžce nesa, že jeho v cizoložství zplozené děti mají cizí jméno, jež jim dle práva jediné přináleželo, pokoušel se u řečeného farního úřadu o to, aby tyto děti byly v matrice na jeho jméno »převedeny«, kterou insinuaci farář rozhodně zamítl s do-

¹⁾ Případ tento udál se skutečně, není tudíž pouze theoretický.

²⁾ Zák. obč. § 165.; patent ze dne 22. února 1791 č. gub. 8418 sub f.

ložením, že děti nemanželské, jež nebyly legitimovány, nesou rodné jméno své matky, ježto tato dle zákona jiného jména nemá. By svou provedl, přihlásil se Kajus na farním úřadě v B, žádaje před dvěma svědky za legitimování své pastorčiny Berty, kde byla tato před více než 16 lety pokřtěna. Aniž by věc, jak náleželo a opatrnost kázala, vyšetřil, vyhověl farář žádosti cizoložného Kaja a vyhotovil zároveň křestní list Berty, v němž byla její legitimace per subsecutum matrimonium její matky Zdenky s Kajem vyznačena.

Na základě tohoto křestního listu žádal Kajus farní úřad v A za opravu křestní matriky, dle níž by jeho s Bertou v cizoložství³⁾ zplodené děti měly jméno, jehož se jí legitimací dostalo, tedy jméno Kajovo, které žádosti farář v A — aniž by věc diecéznímu úřadu k rozhodnutí byl předložil — sice vyhověl, podal ale ihned stížnost u příslušného politického úřadu proti legitimaci Berty. Mezi jiným dovodil,

a) že Berta není dítětem Kajovým, jak snubní protokol s Kajem a Zdenkou svého času zavedený jakož i veřejné mínění neklamně dosvědčuje, důsledně že nemůže také, an chybí k legitimaci nezbytný právní základ, od Kaja býti legitimována; uvedl dále,

b) že kdyby tato legitimace měla zůstatí v platnosti, pošlo by z toho veliké pohoršení, ježto by pak otec s vlastní (legitimovanou) dcerou hříšně obcoval a děti zplodil, co by bylo něco neslýchaného a musilo býti stíháno i trestním zákonem.⁴⁾

Vyřízení tohoto, zajisté zcela odůvodněného protestu, bylo nad míru překvapující. Politický zemský úřad výnosem ze dne 24. února 1896 č. 30 030 protest farního úřadu — zamítl a legitimaci Sejera zplodené Berty prohlásil za — platnou, následkem čehož mají i její s Kajem v cizoložství zplodené děti míti jméno (příjmení) Kajovo a nikoliv jméno své nemanželské matky (Želina), které jim dle práva jedině náleží.

³⁾ Zároveň jest to zločin krvosmilství (incestus). Srovn. Ferrarisa, *Prompta bibliotheca s. v. luxuria*.

⁴⁾ Dle § 501. tohoto zákona jest smilstvo mezi sešvakřenými osobami (jako v našem případě mezi Kajem a Bertou) přestupkem, jenž má se trestati vězením od 1—3 měsíců, které má se podle okolností zostřiti. — Slovem »mezi« vyjádřena jest oboustranná trestuhodnost činu i mezi sešvakřenými osobami prvního a druhého stupně. Judikát nejv. soudu ve výnosu č. 809. Nemůže se namítati, že je pokrevnství matky a dcery (Zdenky s Bertou) v tomto případě nemanželské, poněvadž § 501. tr. zák. nerozezává, zdali je příbuznost založena zrozením manželským nebo nemanželským a nad to § 131. tr. zák. stanoví výslovně, že nevzejde z toho žádný rozdíl, zdaž příbuznství osob pochází z rodu manželského či nemanželského. Týž soud ve výnosu č. 978. — Smilstvo mezi osobami sešvakřenými jest přestupkem v § 501. tr. zák. naznačeným i tehdy, když bylo manželství, poměr švakrovství zakládající, v době spáchaného smilstva smrtí jednoho manžela již zrušeno. Týž soud, výnos č. 526. Jak známo, vyjadřuje to kanonista úsečnou a jasnou zásadou: »Uno (conjugé) defuncto, affinitas in superstite (conjugé) non deletur.«

Bychom se o lichosti této a všech podobných, právního základu postrádajících a proto i zcela neplatných legitimací — třeba byly v křestní matrice obvyklým způsobem poznamenány — jak sluší přesvědčili, vyložíme přesně:

A) Zásady, kdy mohou dle práva⁵⁾ děti nemanželské býti legitimovány neboli za zákonité⁶⁾ prohlášeny.

B) Objasníme těžké a dalekosáhlé následky nezákonné legitimace po stránce právní, mravní a sociální.

Ad A.

Náležitý výklad právních zásad o legitimaci nemanželských dětí vyžaduje, bychom se předem aspoň stručně zmínili:

I. O důležitosti manželského rodu a původu vůbec.

II. O důležitosti řádné legitimace, která se jeví hlavně jejími právními účinky.

Ad I. Jak vysoko vážil se za všech časů a věků původ manželský a spojená s ním legitimita, vysvítá z dějin a přesvědčení všech národů. Toto nepopíratelné světové faktum souvisí nerozlučně s jinou světovou událostí, s ustanovením manželství na počátku člověčenstva.⁷⁾ Všickni národové znají manželství a potomstvo z něho pošlé a rozeznávají vždy a všady přesně mezi manželstvím jako zákonným a náležitým spojením muže a ženy⁸⁾ a mezi nemanželským pohlavním poměrem dvou osob, byť poměr ten sebe déle trval. Spojení první je všady u veliké cti a vážnosti,⁹⁾ spojení druhé stíhá hanba a potupa.

⁵⁾ Pravíme výslovně »dle práva«, neb ono jediné může v této, po výtce právní, otázce rozhodovati, má-li věc, o kterou jde, nejen pro obor práva, nýbrž i pro obor svědomí správně a přesvědčivě býti objasněna a všeliké pochybnosti, dohady a vytáčky uklizeny.

⁶⁾ Překlad výrazu »legitimovaný« slovem »pořádný«, jak to činí zákon ze dne 25. května 1868 (ř. z. č. 49.), nezdá se býti správný, ježto legitimace jest akt zákona, kterým nezákonný (illegalis) původ dítěte se upravuje a za zákonitý (legalis) prohlašuje. Odtud vyměřuje se legitimitas jako »ortus« nebo »nascencia ex legitimo (legali) thoro« a legitimare »legitimo connubio prognati jus spurio tribuere.« Srovn. D'Arnis, Lexicon ad scriptores mediae et infimae latinitatis, s. v. legitimitas a lexika pod příslušným záhlavím.

⁷⁾ Srovn. I. Mojž. 2, 18. a nn.

⁸⁾ Již římské právo stanoví: »Justas nuptias (manželství řádné, dle názoru Římanů náležité) inter se cives romani contrahunt, qui secundum praecepta legum coeunt.« Odtud jiná čestná pojmenování svazku manželského, jako: matrimonium, connubium, conjugium a pod. Srovn. k tomu římský katechismus. Spojení nemanželské označuje se potupně a pohrdlivě slovem: concubinatus, fornicatio, moechia a pod.

⁹⁾ Stačí vzpomenouti četných náboženských obřadů, s jakými i pohané v manželství vcházel, za věc (jak dokládá římský katechismus II, ot. 18.) svatou a krok před důležitý je považující a bohy za zdar jeho přinášením oběti vzdávající.

»Inde ubi sacrificas cum conjugate venit ad aras
Aesonides, unaque adeunt pariterque precari
Incipiunt, ignem Pollux undamque jugalem
Praetulit...« (Valer. Flaccus lib. 8. Argonaut.).

Manželství je všem národům svazkem počestným a důstojným, čemu dávají i ve své mluvě výrazu,¹⁰⁾ každé jiné společenství muže a ženy označují slovy, z nichž vyznívá ošklivost a pohrdání.¹¹⁾ Otcovství a mateřství legitimní je všady u veliké cti a vážnosti, ježto jsou manželé konateli vůle Stvořitelovy, obnovující jednak lidské pokolení, jednak říši nebesťanů vždy nových členů přivádějící; každé jiné otcovství a zrození hledí se zastřít rouškou tajnosti a uvésti v zapomnutí.¹²⁾

Podobně rozeznávají zákony mezi potomstvem manželským a nemanželským a obsahují v jednom i druhém ohledu důležitá a dalekosáhlá ustanovení, z nichž pouze hlavnější uvedeme.

Děti manželské jsou a) přirozenými dědici jména, stavu a výsad, práv a jmění rodiny, kdežto děti nemanželské jsou ze všeho toho buď zcela nebo aspoň částečně vyloučeny. »Děti manželské — stanoví v ohledu tom právo občanské — obdrží

Claudianus vece:

»Me jungeret a us p e x
Purpura, me sancto cingeret aulo toro.«

A Ovid píše (epist. Medeae ad Jason.):

»Conscia sit Juno, sacris praefecta maritis.«

Podobně opěvuje vznešenost manželství Virgil (lib. 4. Aeneid.), Statius a jiní. Proto nazývá Modestinus manželství: »Divini et humani juris conjunctionem« (lib. I. ff. de ritu nupt.). Gordianus pak jmenuje manželkū: »Rei divinae et humanae socia m.« — Podobně bylo manželství Řekům a Římanům svazkem důstojným a posvátným. Srovn. o tom: Dr. U h r i g, System des Ehe-rechtes. Dillingen 1854, pag. 596 u. ff.; W e t z e r u. W e l t e, Kirchenlexikon pod záhlavím: E h e; A l l i o l i, Alterthümer der Hebräer, Landshut 1844, I. Band pag. 60 u. ff.; spisovatele starožitností řeckých a římských.

¹⁰⁾ Srovn. poznamenání předcházející. Řekové nazývali manželství ἱερὸν γάμον a básníci jejich opěvovali je slovy vzletnými a nadšenými: Homer (Od. 6, 180; 4, 10; Il. 6, 407), Euripides (v Andromache a Orestu); srovn. též Platóna, De lege VI, p. 457, 4. nn. Viz: Dr. D i p p e l, Christliche Gesellschafts-Lehre. Regensburg 1873, pag. 40 u. ff. — Srovn. též: Cornelius a Lap. Comment. in Genes. II, 24., kde se uvádějí mnohé příklady manželské něžnosti a oddanosti z klasického věku.

¹¹⁾ Viz o tom níže. Naplňuje se i po této stránce do jisté míry slovo Senekovo: »Ubicunque lingua corrupta est, ibi quoque mores a recto descivisse, non est dubium.« Epist. mor. 114.

¹²⁾ Odtud vysvětluje se úkaz, že k nemanželskému dítěti nechce se jeho otec z pravidla hlásiti (z které příčiny považují se také takové děti před zákonem za děti bez otce §§ 165 a 166 obč. zák.) a že i jeho matka hledí svou hanbu před světem zakrýti, nechtějíc mnohdy, by její pravé jméno vyšlo při křtu dítěte na jevo a bylo v matrice zapsáno. Toho důkazem je i zločinné odkládání neb dokonce i usmrcování takových zrozců. Odtud vysvětlují se i hanlivá pojmenování těchto dětí: Spuri, notti, bastardi a t. d., kdežto potomci manželští slují: Legitimi, ingenui, generosi a pod. Odtud také veliký rozdíl »inter ingenuos, libertinos et servos« dle římského práva, z čeho vyvinuly se důležité právní poměry. Srovn. též Isai. 49, 15; Sir. 30, 2—5; Jan. 16, 21.

jméno svého otce, ¹³⁾ jeho znak (erb) a všeliká jiná práva jeho rodu a stavu, kteráž nejsou pouze osobní.« Další práva takových dětí jsou: b) Příslušnost do obce otcovské a domovské právo; ¹⁴⁾ c) příslušný otcův soud; ¹⁵⁾ d) státní občanství otcovo; ¹⁶⁾ e) děti snětím rodičů legitimované nemohou dětem mezi tím v manželství zrozeným ani práva prvorozenství ani jiných již nabytých práv odpírati. ¹⁷⁾

Od dalšího rozvádění tohoto bodu můžeme tím spíše upustiti, poněvadž budeme níže ¹⁸⁾ rozebírati právní účinky legitimace předmanželských dětí potomním sňatkem rodičů pro foro ecclesiastico et civili, čím bude i tato věc, jak sluší, vyložena a, pokud toho vyžaduje naše otázka, objasněna.

V téže míře, v jaké je rod manželský všady ve cti a vážnosti, pokládá se rod nemanželský vždy a všady za velikou nečest a příhanu, kterýžto názor sdílí, jak bude níže vyloženo, i legislativa církevní.

Tomuto všeobecnému přesvědčení dává výraz již obyčejné přísloví: »Saepe solet similis filius esse patri«, jehož častonectný a bezuzdný život bývá obrazem jeho nectného původu jako i nezřízeného života jeho rodičů. ¹⁹⁾ Plutarch pokládá nemanželské zrození za příhanu, již sprovází po celý život nesmazatelná skvrna a potupa. »Vitium et defectum natalium — praví ²⁰⁾ — per omnem vitam opprobria comitantur, quae elui nullo modo possunt.« Cicero, jehož vážný a hluboký výrok lze považovati za výraz přesvědčení celého římského světa, praví v ohledu tom: »Illud videtur esse crudele, quod ad liberos (illegitimos), qui nihil meruerunt, poena (nečest a potupa nemanželského zrození) pervenit; sed id et antiquum est et omnium civitatum.« Proto ustanovil císař Konstantin, že nemají býti připuštěni k státním úřadům a hodnostem, kdo jsou bezectní a ze společnosti počestných lidí vyloučeni. »Neque famosus — stanoví ²¹⁾ — et notatis et quos infamia ab hone-

¹³⁾ Toto jméno nesmějí děti odložiti bez vyššího schválení, poněvadž dle výslovného nařízení dekretu dv. kanceláře ze dne 5. června 1626 (s. p. z., sv. 54. str. 56) smí jméno rodinné změnit jen ten, kdo přestupuje (ze židovství nebo mohamedanismu) k náboženství křesťanskému, aneb komu se propůjčuje šlechtictví, a to i v tomto případě pouze s výslovným nejvyšším povolením a šetřením ustanovených opatření.

¹⁴⁾ Zák. ze dne 3. prosince 1863, § 6, č. ř. z. 105.

¹⁵⁾ Srovn. J. N. ze dne 20. listopadu 1852, § 20.

¹⁶⁾ Obč. zák. § 28.

¹⁷⁾ Obč. zák. § 161.

¹⁸⁾ Srovn. níže ad II., 1—7 a pak a—h.

¹⁹⁾ Viz: Cornel. a Lap. Comment. in prophet. Oseam, cap. I. v. 2., kde více zajímavých historických dokladů uvedeno; srovn. též: Maistre, Abendstunden zu St. Petersburg, Frankfurt 1824, I. Thl. pag. 79 u. ff., kde se velice duchaplně o této věci jedná.

²⁰⁾ De ingen. lib. educat.

²¹⁾ Constit. II. De dignit. Srovn. též: Cicero, Lib. 6, epist. 6. ad Cecinam; Quinctiliana, Instit. lib. 5. c. 10. Podobně smýšlejí o tom řeční a římská básníci.

storum coetu segregat, dignitatis portae patebunt.« Odtud pocházejí též významná označování zrozců nemanželských, jako: *Filii naturales, illegitimi, notti, manzeres, spurii, bastardi*,²²⁾ jimiž se jak nezákonný a nectný původ tak i skvrna a příhana s ním spojená vytýká.

Jak velikou váhu klade Církev na manželský rod, vysvítá z její zákonů o irregularitě, dle nichž jest nemanželské zrození (*defectus natalium sc. legitimorum*) tak vážným nedostatkem, že, kdo je jím stížen, nemůže pro tuto překážku vstoupiti do stavu duchovního a přijati svěcení, ježto by věřící z tohoto nedostatku a příhany s ním spojené brali pohoršení a působení takového klerika bylo by valně stíženo, ne-li podkopáno.²³⁾ Rod nemanželský obnáší dle názoru Církev velikou skvrnu a nečest, z které příčiny řadí Církev takové osoby mezi osoby bezectné (*infames*), jež nemají již vzhledem k ustanovením Starého Zákona²⁴⁾ do její svatyně přístupu, ježto se důstojnost kleriků s takovou příhanou nasnáší. Tak praví Regino, maje zření k římskému právu:²⁵⁾ »Eos, quos publicae leges non admittunt (sc. ad publica officia et dignitates), sed velut infamiae maculis respersos respuunt et quasi degeneres despiciunt, ecclesiastica dignitas nullatenus recipit, praesertim cum nihil maculosum Deo rite possit offerri vel ejus servitio applicari.« — Uvažuje důvody irregularity, z nedostatku manželského původu plynoucí, dokládá významně sv. Tomáš Akvinský²⁶⁾: »Ordinati in quadam dignitate prae aliis constituuntur... Et quia obscuratur hominis claritas ex vitiosa origine, ideo etiam ex illegitimo thoro nati a susceptione ordinum repelluntur.« Načež podotýká: »Nisi cum eis (sc. talibus illegitimis) dispensetur; sed tanto est difficilior dispensatio, quanto origo est turpior.« — Papež Sixtus V. (1585—1590) vydal zvláštní konstituci²⁷⁾ proti illegitimním, v níž uvádí za důvod vyloučení jich ze stavu duchovního, »quia ut plurimum parentum vitia et incontinentiam

²²⁾ Srovn. cap. 10. x (I, 9.) — dekretální list Innocence III., v němž se těchto výrazů vzhledem k Deut. 5, 9. užívá. Vysvětlení jich podáno jest níže pod bodem II.

²³⁾ Viz o tom kanonisty. O rozličné praxi Církev v tomto ohledě srovn. zvláště: Van Espena, *Jus eccl. univ.*, pars II, tit. X. cap. III.; Seitze, *Recht des Pfarramtes*. Regensburg 1852, II. Thl. I. Abth. pag. 189 u. ff.

²⁴⁾ Deut. 23, 2.: »Nevejde nemanželský do církve Hospodiny, až do desátého kolena.« A v knize Moudrosti (3, 16.) čteme: »Synové cizoložníků hynouti budou, a sítě z nepravého lože bude vyhlazeno.« Srovn. též kap. 4. a 5. loc. cit.

²⁵⁾ Lib. I. De eccl. discipl. c. 418. Srovn. též cap. 1. 2. 14. et seqq. x (I, 17.); cap. 10. x (I, 9.) a t. d. Srovn. mimo to: Concil. Avernense a Claromont., slavené za Urbana II.; Conc. Romanum can. 19. za Řehoře VII.; Salisburg. can. 6. za dob Martina V.; sněm Tridentský ed. Richter sez. 25, kap. 15. de ref., kde se více rozhodnutí S. C. C. o této irregularitě uvádí.

²⁶⁾ Sv. Tomáš Akv. In IV. Sentent., Dist. 25. art. 11. qu. 3.

²⁷⁾ Konstit. »Postquam« z r. 1590.

imitari²⁸⁾ solent.◀ I na sněmě Tridentuském jednáno o této důležité záležitosti a učiněna vhodná v tomto ohledu opatření.²⁹⁾

(Pokračování.)

Jak má vykonávati kněz ve zpovědnici úřad učitelský, soudcovský a kněžský.

Napsal Václav Oliva, kooperator v Ranné.

(Pokračování.)

Kněz ve zpovědnici jest učitelem.¹⁾ Aby kněz byl učitelem řádným, od Boha i Církyve poslaným a ustanoveným (totěž platí ovšem také o úřadě soudcovském a částečně i kněžském!), musí ku zpovídání býti uschopněn a zmocněn. Uschopnění (facultatem remotam) uděluje mu svátost svěcení kněžstva (Ordo), zmocnění (facultatem proxiam) zpovědní jurisdikce. Riccardi píše: »Ačkoliv kněz při svěcení obdržel moc v jádře (v zarodku) hříchů odpouštěti, nemůže přece, vyjma případ největšího nebezpečí smrti, ji platně vykonávati, nýbrž potřebuje approbace a jurisdikce svého biskupa.« (Str. 639.) Podobně dí i sv. Alfons (Homo ap. 240.—259.) a všichni kanonisté, moralisté a pastoralisté.

Zpovědník jako učitel má bloudící na pravou cestu uváděti, nevědomé učiti, slabé posilovati, pochybnosti řešiti, spleťtí případy rozhodovati, duše po cestě spásy vésti a cestu do nebe hlásati i ukazovati: proto ve zpovědnici kajníka poučuje, napomíná, lítost budí, povinnosti a následky z hříchů vzešlé dle potřeby připomíná. Toto vše předpokládá vědu či lépe řečeno znalost a vědomost. I napomíná již Malachiáš: »Labia enim sacerdotis custodient scientiam, et legem requirent ex ore ejus, quia angelus Domini exercituum est.« (c. 2. v. 7.). Zpovědník má discernere inter lepram et lepram; k tomu však potřebí vědomosti a znalosti. Proto již sv. Řehoř Nazianský ve spise de fuga, sv. Jan Zlato-

²⁸⁾ Za tou příčinou obsahuje dispensační dekret vždy doložku: »Si ipse (dispensatus) paternae incontinentiae imitator non sit, sed bonae conversationis et vitae.« Též třeba pod trestem neplatnosti dispensace udati v žádosti druh rodu nemanželského, zdaž na př. zrodil se někdo ze smilství nebo cizoložství, z krvesmilství a t. d. Srovn. Rebuffus, Praxis benef., pars I, tit. De disp. num. 12. — Z téže také příčiny nesměl za starších dob Církyve žádný nevolník (servus) přijat býti do stavu duchovního, ba ani vojenského, quia — tak se věc odůvodňovala — nequitiam receperit servilis ingenii.« Const. 3. de libert. verb. — Salvianus (De provid. Dei) podotýká v ohledě tom velice případně: »Vitia ad servos relegata eisque adscripta legimus, et animos conserviles jam per se malos, dominorum suorum nequitia fieri pejores.«

²⁹⁾ Conc. Trid. loc. cit. Srovn. Ferraris a loc. cit. Viz též mé Vademecum, kde pod záhlavím »irregularitas« více prakt. případů uvedeno.

¹⁾ Sr. »Kirchenlexikon« II. 263. čl. »Beichtvater.«

ústý v de sacerdotio, sv. Řehoř Veliký v regula pastoralis žádají na knězi-zpovědníkovi vědu (scientiam). Podobně všickni bohoslovci. Kněz, jenž bez potřebné vědomosti úřad zpovědnický zastává, hřeší těžce a stane-li se takto příčinou škody časné, nedorozumění atd., hřeší dvojnásob a jest povinen rest tučí, jak učí sv. Alfons v Theol. moral. VI. 626. V Homo apostolicus dří: »Affirmo in statu damnationis esse eum confessarium, qui sine sufficienti scientia ad confessiones excipiendas se exponit. Deus ipse his verbis eum exprobat: Quoniam tu scientiam repulisti, repellam te, ne sacerdotio fungaris mihi (str. 262).«

Pokud se týče vědomosti, jakou zpovědník má, píše papež Benedikt XIV. (Const. apost., 26. června 1749., § 21.): »Optandum sane esset, ut quilibet confessarius ea polleret scientia, quam eminentem appellant«, a praví dále, že nutno jest: »ut competente saltem scientia sit instructus«. Celou látku vyčerpává Lehmkuhl²⁾ těmito slovy: I. »Tenetur confessarius sub gravi ea scire, quae ad munus suum sine gravi errore exercendum scitu necessaria sunt. II. Quare rerum ad confessiones audiendas spectantium exquisita quidem scientia non requiritur, sed sufficit mediocris. Neque requiritur, ut in omnibus etiam difficilioribus rebus statim solutionem dare possit, modo sciat, quo se melius instruat. Igitur in rebus intricatis confessarius scire saltem debet: 1. ubi et quando dubitare debeat, 2. ubi quaerere possit consilium et pleniorē rei instructionem. III. Necessaria illa scientia sufficit et requiritur, ut sit relativa ad poenitentes, qui confidendi causa accedunt. Quare qui exponitur ad audiendas confessiones in loco, quo undique omnis generis poenitentes confluunt, majorem omnino scientiam habere debet, quam ille, qui solum rudium et hominum simplicium confessiones excipiendas habet. IV. In dubio de sufficienti scientia sacerdos non raro acquiescere potest Superioris iudicio i. e. tum, quando huic Superiori subditus bene perspectus est: quod communiter facilius accidit sacerdoti regulari, at etiam in sacerdote saeculari occurrere potest, quando Episcopo aut alteri prudenti viro ex diuturna consuetudine et indoles atque ingenium et scientia ipsius cognita sunt. V. Quamquam naturale iudicium naturalisque prudentia multum juvant ad confessarii munera bene exercenda, tamen sine solida doctrina non prosunt, imo saepe confessarium exponunt periculo temere rem definiendi contra omnia sanae doctrinae principia.« Postačí tedy zpovědníkovi vědomost nutná t. j. taková, jež ho uschopňuje, aby mohl rozhodovati v případech, jež obyčejně, anebo alespoň častěji se vyskytují, v případech však těžších má se rozhodnutí zdržeti a poraditi, hlavně s dobrou knihou. Vůbec vědomost zpovědníková či míra její nutnosti jest zcela relativní a řídí se dle mravního stavu

²⁾ Augustinus Lehmkuhl: Theologia moralis. Volumen II. Editio nona. Friburgi Brisgoviae. Sr. též Riccardi § 6., Pecháček 48., Homo ap. 259. n., Cramer 241. n. a j.

a rozličných okolností poenitentů. Approbace biskupova zvláště mladší kněze (u farářů a beneficiátů, kteří vykonávají duchovní správu platí totéž, ale s větší rezervou!) může uspokojiti. Sv. Alfons (VI, 627) žádá v Praxis confessarii (18), aby zpovědník znal: meze i rozsah svých fakult, rozdíl těžkých a lehkých hříchů, species hříchů a rozličné okolnosti hřichy měnící, všeobecná pravidla o restituci, rezerváty a exkommunikace, censury a irregularity, podmínky platné a dovolené zpovědi, konečně překážky manželské. Píšeť: »Oportet saltem, ut confessarius sciat: I. ad quae sua jurisdictione se extendat . . . Item quivis confessarius scire debet casus, et censuras reservatas, saltem eas, in quas frequentius incurri solet, prout sunt excommunicationes papales... Sciat II. distinguere peccatum veniale a mortali, saltem in suo genere, quo communiter occurri solet; et de aliis saltem dubitare sciat. III. Sciat interrogationes, quas facere debet; circumstantias peccatorum saltem speciem mutantem; quid constituat occasionem proximam, quid inducat restitutionis obligationem, item qualis esse debeat dolor et propositum, et denique remedia ad emendationem efficaciora (str. 261.)« . . .

Než, »alle Theorie ist grau« a proto od vědomosti kněze dobře rozeznávati sluší praktické použití její. Lacroix dří: »Summa scientia . . . per accidens saepe est minus utilis, quam mediocris conjuncta cum naturali judicio et praxi; qui enim subtiliter omnia volunt revocare ad apices theologicos, saepe se ipsos et alios implicant scrupulis aliisque difficultatibus.« (l. 6, p. 2, Addenda 1.)

Jisto jest, že všude a stále vyskytují se a vyskytnou se ve zpovědnici poenitenti neuvědomělí, kteří buď ve škole nenaučili se ani tomu pro život a pro duši nejpotřebnějšímu, anebo kteří kázání i křesťansko-katolická cvičení opomíjejí. Proto jest a bude stále povinností³⁾ zpovědníkovou takovéto poenitenty poučovati a »ut ex imparatis ad absolutiorem, prout monuit Leo P. P. XII. faciant paratos.« Conc. Prag. 147. A byť i poenitent nenáležel ku třídě právě uvedených, přece nepopírá nikdo, že i vzdělaný a kající poenitent žádá od zpovědníka poučení, napomenutí a povzbuzení. Proto zpovědník: ⁴⁾

1. dle okolností a jak nutno jest, snaží se poenitenta v krátkosti poučiti o tom nejnutnějším a povzbudí ho, by k němu přišel, že milerád některé pravdy náboženské soukromě šířeji mu vyloží, povzbudí ho, aby každé příležitosti použil (kázání, cvičení, četby dobrých, katolických knih) ku svému poučení ve věcech víry.

2. Krátce poučí poenitenta o podmínkách platné sv. zpovědi. Je-li nevědomost příliš veliká v tomto ohledě, poučuje důkladněji a déle.

³⁾ O této povinnosti Pecháček 156 nn., Schmitt 772. nn. Müller III. 345—347., Cramer 255., 259. n. a jiní.

⁴⁾ Sr. Cramer 255. nn.

3. Poučuje při těžších hříších (krádeži velké, smilství, cizoložství atd.) o jich velikosti a dosahu, nebezpečí a nevděčnosti k Pánu Bohu. Tak činí na př. při nečistých myšlenkách, žádostech, řečech, pohledech, při neopatrném zacházení s osobami druhého pohlaví atd.

4. Upozorní na povinnosti, jež ze hříchů spáchaných (třebas i odpuštěných) pro poenitenta plynou: α) k Bohu: na vděčnost za obdržené odpuštění hříchů a na povinnost napravití hřích větší horlivostí v dobrém. β) k sobě: na navrácení milosti posvěcující, již byl dříve (před hříchem) neměl, na umrtvování zlých žádostí a boj s nimi (jako židé, kteří pracovali o znovuvystavění Jerusaléma: jednou rukou bojovali s nepřátely a druhou stavěli), na snášení časných trestů za hřích. γ) k bližnímu: na restituci a náhradu majetku nebo cti, na napravení škody způsobené řečí, zlým příkladem, sváděním, na dobrý příklad a záslužnost jeho, na modlitbu za poškozené.

5. Zvláštním předmětem poučení zpovědníkovy mají býti prostředky ku nápravě křesťansko-katolického života a pokroku v něm: horlivost v modlitbě, zvláště ráno a večer, plnění nedělních i svátečních povinností, zvláště poslouchání kázání a účastnění se mše svaté, příchod na mši svatou i všedního dne, častější sv. zpověď a svaté přijímání zvláště za ty, kdož posud v temnosti hříchů sedí, umrtvování sebe zvláště u těch, kdož chovají nečisté žádosti, postupování od lehčích ku těžším kajícím skutkům, cvičení se v milosrdenství, almužna, zvláštní zpytování svědomí večer před spánkem atd. Vše ovšem musí se díti se zřetelem ku poměrům poenitentovým.

6. Napomíná krátce (ne po způsobu kazatelském!) ku lítosti dokonalé dle rozličných ročních dob, ku vystříhání se zlého i hříchů, ku dobrému úmyslu nikdy více těžce nezhřešiti.

Chyby, jichž se někteří zpovědníci při poučování poenitentů dopouštějí, jsou: 1. Užítí u všech poenitentů poučení stejného. Drastické příklady, kam takováto praxis vede, udává Dr. Schmitt. Vypravuje: K důvěrnému mému příteli, zbožnému a velmi horlivému knězi, přišel ze sousední farnosti prostý, ale zbožný a často se zpovídající švec a stěžoval si, že od svého faráře při každé své zpovědi bývá stejně poučován. Vyříkal pak ono poučení z paměti. Můj přítel těšil ho a dal mu nutné pokyny. Zvláštní náhodou musil můj přítel nedlouho potom, protože nechtěl obmeškati sv. zpověď, již častěji a v určité době konával, jíti výjimkou ku sv. zpovědi ku zmíněnému faráři a hle, byl do slova tak poučen jako onen — švec. Jinému faráři usídlily se ve farnosti milosrdné sestry. Když poprvé se zpovídaly, četl jim farář napomenutí z papírku. Patrně napsal si je dříve doma, aniž by věděl, z čeho se sestry vyznají, a tak všechny dostaly stejnou lekci. Na potulkách zdržel jsem se v jedné vsi a protože právě připadl svátek, kdy mnoho kajícíchů správu Boží koná, požádal mne místní farář, abych mu při sv. zpovědi vypomohl. Proto

jsem se ho otázal, jak oslovuje své ovečky dle stáří a dle stavu, říká-li jim ve zpovědnici »vy« anebo »ty«. »Ani tak, ani onak,« odpověděl mi, »říkám vždycky my.« Pomyslil jsem si ihned (a později též se přesvědčil), že onen farář nikdy na nic ve zpovědnici se netázal. A byla by opravdu komicky vyjímala se otázka, na př.: jak často jsme se opili, kleli? atd. (l. c.)

2. Někteří zpovědníci užívají poučení velmi dlouhého (poloviční kázání), jiní velmi krátkého, třetí žádného, jiní zase nepřiměřeného, u dítek jako u velkých, u prostého člověka jako u vzdělanějšího, u panen jako u žen, u jinochů jako u mužů, někteří bojí se zavaditi buď v otázce, anebo v poučení, hlavně o přikázání šesté, mnohdy i sedmé, zvláště u osob známých, zámožných, intelligentních, třeba by i poenitent v tom směru na sebe žaloval a p. Nechci mluvit o všech uvedených bodech dopodrobna, neboť jejich nesprávnost je samozřejmá a jasná, toliko uvedu výrok koncilu pražského: »Suscepti muneri partes non implent, imo vero gravioris, ut verbis utamur Benedicti P. P. XIV. »criminis reos se faciunt confessarii, qui nulla tacti sollicitudine poenitentes tantum audiunt, non movent, non interrogant; sed expleta criminum enumeratione, absolutionis formam illico proferunt,« (147.) a napomenutí (trochu ironické!) instrukce eichstädtské:⁵⁾ »Maxime condemnanda est praxis illorum non tam confessoriorum, quam mercenariorum, qui vix peccatis obiter auditis, tamquam nihil nisi latine loqui didicissent, omni manu absolvere festinant«; připomínám, že mnohý kněz po dlouhé a důkladné přípravě ve škole zpovídává žáka i přes půl hodiny, a má-li deset velikých poenitentů, místo o půl osmé přichází k oltáři o půl dvanácté. Táže se, je takovéto počínání správné? Zajisté nikoliv! Pro poučení velikých je kazatelna, malých náboženská hodina a nutno lidi vésti dle intencí Církve t. j., aby vyznávali hříchy těžké a jen občas i lehké, neboť stává se přecasto, jak zpovědníci se přesvědčují, že lidé rádi poměr zvrátí a pod zástěrkou zpovědi »důkladné« (tedy dlouhé!) žalují na sebe maličkosti, malichernosti (na př. nepamatoval jsem ustavičně, každou minutu na všudy-přítomnost Boží!) a zamlčují hříchy těžké, na příklad na otázku: »Zachovávala jste v pátek posty?« zní odpověď: »Ó, ano, jak pak bych nezachovávala, když to Pán Ježíš poroučí!« Na další otázku: »Což nejedla jste tedy v pátek nikdy nic od masa?« »Nejedla, ale jedla, jedla jsem masitou polévku, ale maso ne!« Experto, crede Ruperto! Osoba ta byla z III. řádu sv. Františka, »nejzbožnější panna« na celé farnosti! (Pokračování.)

⁵⁾ Instr. Eystett. p. 188.

Právní přítel a rádce.

Snůška praktických hlavně ustanovení a rozhodnutí
o věcech z oboru práva církevního.

Pořádá Dr. Antonín Brychta.

**Kdy po smrti jednoho manžela výměnkáře má strana ovdovělá
právo na celý výměnek?**

Po smrti jednoho manžela výměnkáře má strana ovdovělá právo na celý výměnek (a ne toliko na polovici), když si manželé

1. ve smlouvě postupní vyhradili doživotní výměnek společně a nedílně, a nikoliv každý pro sebe polovici, takže tomuto ustanovení smlouvy nemůže se přikládati jiný smysl, než že majitelové usedlosti jsou povinni, zbylému na živu manželu výměnkáři celý a nezkrácený výměnek odváděti;

2. když právo výměnku je do knih vloženo pro manžely N. N. a nikoliv pro každého polovici;

3. když postupní smlouva neobsahuje žádného ustanovení, že se má výměnek v případě úmrtí jednoho výměnkáře zmenšiti.

Nejvyšší soud dne 16. října 1889 č. 9976.

**Farář jakožto správce farního obročl jest oprávněn k podání
žaloby pro porušení držebnosti zákazem.**

Případ byl následující:

Fara v N. jest v držení práva jízdy a chůze na jisté své pozemky skrze panský dvůr a přes některé pozemky ke dvoru tomu náležející. Nájemce dvora zakázal několikráte nájemcům dotýčných farských pozemků jízdu onu, ježto je pro něho obtíží a břemenem, kterýžto zákaz byl na podanou stížnost farního úřadu jako rušení držebnosti příslušným okresním soudem zrušen a nájemci dvora nařizeno, dalšího rušení se zdržeti. Odvolání nájemce dvora, v němž uvedl: a) že farář není oprávněn podati žalobu jako správce obročl a jménem jeho, nýbrž b) že měla c. k. finanční prokurátora jménem obročl jako žalobkyně vystoupiti, — c. k. vrchní zemský soud pro království České dne 21. ledna 1890 č. 1595 zamítl

Nález svůj odůvodnil soud takto:

1. Námitka a) spočívá na omylu, ježto žalobce domáhá se svou stížností soudního rozhodnutí, že on (a nikoliv obročl v N.) jest v držení dotčeného práva chůze a jízdy.

2. Námitka, že nebyla faráři, nýbrž jeho nájemcům jízda na pole zakázána (tito tedy že měli žalobu pro rušení držebnosti podati), jest bezdůvodna, neb z § 2. cís. nařízení ze dne 27. října 1849 č. 12. ř. z. vysvítá, že každý, tedy i duchovní

správce, kdo se považuje v držení nějakého práva za zkrácena, jest oprávněn, ochrany svého držení se domáhati; farář je k žalobě oprávněn, poněvadž tím, že část pozemků farských pronajal, nepozbyl držení práva chůze a jízdy na ně.

Revisijní stížnost žalovaného c. k. nejvyšší soud zamítl, poněvadž

a) O aktivní legitimaci faráře k zastupování obročí ve sporu o rušení držebnosti pochybovati nelze, ježto farář v žalobě výslovně jako správce obročí vystupuje a jest jako takový a jako uživatel obročí k zastupování jeho povolán, jde-li o spory v rušení držebnosti, ježto dle § 2. odst. 5. »služebního návodu c. k. finančním prokuraturám« daného (výnos c. k. minist. financí ze dne 16. února 1855 č. 34.) tyto jen tehdy k zastupování povolány jsou, běží-li o **jmění zádušní** a o **jmění duchovních obročí**, a to pouze tehdy, pokud se jedná o **neporušenost** (celistvost) **jmění základního** (kostelů a obročí), ne ale také tehdy, jde-li o zastupování a vymáhání jejich užitků (na př. úroků z jistin, rozličných dávek, nájemného a pod.).

b) Poněvadž jedná se ve sporech o rušení držebnosti pouze o prozatímní stav a žádná strana se nezabraňuje, v řádném řízení silnějšího práva se domáhati, jest ospravedlněn úsudek, že k zachování dotyčné držebnosti obročí v N. není třeba zakročení finanční prokuratury. ¹⁾

Nejvyšší soud ²⁾ dne 27. března 1890 č. 3193.

¹⁾ Když byla finanční prokuratura během tohoto sporu — tedy patrně, jak se často stává, pozdě — jménem obročí v N. zvláštní žalobu podala, byla tato ve všech instancích jako zbytečná zamítnuta s tím výslovným připomenutím, že již farář jako držitel a správce obročí pro týž rušební čin žalobu podal, čím bylo právo jeho k podání téže opět všemi instancemi uznáno.

²⁾ Jest významné, že tak patrné právo, o němž lze se dočísti v každé učební knize církevního práva, a které již zdravý rozum uznává — nehledě k přísaze nastupujícího beneficiáta, že bude všechna práva svého obročí hájiti a chrániti — bylo od laiků popíráno, a že se našel — »právní zástupce«, který toto evidentní právo beneficiáta a spolu svého duchovního správce, ne snad z důvodů právních a věcných (kterých ovšem uvéstí naprosto nemohl), nýbrž z důvodů, a to ještě maličerných, čistě — formálních jménem svého klienta popíral a všechny soudní stolice svými planými rekursy jenom obtěžoval. Běda právu, kdyby mělo — takových ochránců, kteří a) hledají v tom pohříchu nejednou — čest, (jiné pohnutky nejsou ovšem vyloučeny), aby sofistickým převrácením a spíše zatemněním než objasněním pravého stavu věci rozhodující orgány a zdravý jich, skutečnosti odpovídající úsudek, pomátli a bezpráví k vítězství dopomohli; b) jichž »důvody« vypočítány jsou — zvláště je-li pře líčení veřejné — na pouhý nespolehlivý cit a okamžitý efekt, o čem podávají poroční soudy a vpravené jim »stkvělými řečmi« obhájců, v nichž nepostrádá se nic než — objektivnost a právo — právní a ethické názory zvláště za poslední doby přímo — úžasných dokladů; c) kteréžto také skutečně »moderní hájení práva«, při němž doznalo objektivné právo nejednou — odsouzení a bezpráví stalo se — právem, zjednálo ře-

Některá novější rozhodnutí Svaté Stolice.

Podává Dr. Jos. Mrštík, prof. bohosloví v Králové Hradci.

Ordinace, při nichž při podávání pateny a kalicha scházela hostie a víno.

Kněz A., vysvěcený 22. prosince 1894 ještě s jiným soudruhem od biskupa B., nyní již zemřelého, věděl, že při předepsaném podávání ordinandům pateny s hostií scházela na ní hostie a to zcela jistě beze vší pochybnosti. Tu četl v květnovém čísle časopisu »Il monitore ecclesiastico« z r. 1889 odpověď posvátné kongregace inquisiční, danou 11. ledna 1899 v příčině nedostatku vína v kalichu při podávání ordinandům kalicha, jež vzbudila v něm pochybnost o platnosti jeho vysvěcení. Podal dotaz, co v praxi činiti: 1. v příčině takto přijaté ordinace, 2. vzhledem ke mším, jež sloužil i vzhledem ke koadjutorskému beneficiu, jež zastával a 3. vzhledem k manželstvím, jež před ním byla uzavřena.

Kongregace S. Officii jednala o této záležitosti 17. ledna 1900 a dala odpověď následující: Ordinace má se opakovati ještě jednou podmínečně (sub conditione) a v soukromí kteréhokoli dne a od kteréhokoli katol. biskupa s podmínkou, aby požádán byl sv. Otec, by z pokladu církevního doplnil, pokud třeba by bylo vzhledem ke mším od kněží těchto slouženým, jak v případě tomto se uvádí. Sv. Otec odpověď tuto schválil a milost výše žádanou povolil 19. ledna 1900.

Sloužení mše sv. na oltářních kamenech z předešlých století, v nichž chybějí ostatky svatých.

Ve zprávě o stavu diecése Nichteroyenské či Petropolitanské učiněn byl na posv. kongregaci S. Officii následující dotaz: Zda trpěti se může, aby oběť mše sv. sloužena byla na oltářních kamenech farních kostelů, jež v předešlém (18.) století, neb i v století šestnáctém byly konsekrovány bez sepulchra a svatých ostatkův od missionářů neb starších biskupů? Jsou, kteří tvrdí, že v starých těch dobách měli missionáři v severní Americe privilegium konsekrovati oltáře přenosné neb kameny k oběti mešní bez svatých

ženým »obhájcům«, jak známo, málo závidění hodného názvu: »Rechtsverdreher místo Rechtsvertreter« aneb, jak by se mohlo též říci: Obhájce bezpráví. Všeho uvážení hodna jsou slova velikého římského právníka: »Omnia sunt incerta, cum a jure discesseris« (Cicero, Epist. ad fam. 9, 16.). A opět: »Quis ignorat, maximam illecebram esse peccandi impunitatis spem?« (Cic. pro Mil. 16, 43.). Aneb jinými slovy: »Successus improborum plures allicit« (Phaedr. Fab. 2, 3, 7). Rovněž závažna jsou slova Gelliova: »Summa professio stultitiae est, non ire obviam sceleribus, sed manere operirique, ut, cum admissa et perpetrata fuerint, tum denique, ubi quae facta sunt infecta fieri non possunt, puniantur.« (Noctes Att. 7, 3)

ostatků. Kongregace S. Officii dne 17. ledna 1900 odpověděla : Necht postará se biskup o to, aby dle předepsaného ritu v oltářích uloženy byly ostatky svatých a zatím v případě uvedeném (in casu) trpěti se může obyčej sloužiti (mši sv.) na dřívě uvedených kamenech. Sv. Otec resoluci tuto schválil 19. ledna 1900.

Nemůže učiněna býti počátečná náprava (sanatio in radice) manželství uzavřeného od konvertita ze židovství, když opomenuto bylo otázení první manželky židovské.

Žid Titius uzavřel manželství s židovkou, od které pak, dav jí list propustní ve formě zákonité, byl rozveden. Na to učinil si známost s katoličkou Bertou, s kterou, když na úřadě politickém prohlásila se za bezkonnfessijní, uzavřel r. 1887 občanské manželství, jež dle zákonů občanských za platné se považuje. Než Berta litovala odpadu svého a naléhala na Titia, aby se dal pokřtiti. K tomu ji přimělo zvláště též i tvrzení faráře, že vše dá se snadno napravit. Titius skutečně r. 1892 byl pokřtěn a téhož dne s Bertou, která taktéž s Církví se smířila, uzavřel církevní manželství před farářem, který tehdy úplně opomenul povšimnouti si dřívějšího svazku manželského ještě v době nevěry (židovství) uzavřeného. Později však v podobném případě, kdy bylo mu poručeno, dle zákona optati se strany nevěřící, zda chce v manželství se stranou věřící vytrvati sine contumelia Creatoris, řečený farář na chybu svou prve učiněnou se upamatoval a umínil si ji napravit. Proto pátral po manželce, jež v židovství zůstala, a zvěděl, že ještě žije v místě N., avšak že ani nechce kat. víru přijmouti, ani na jakýkoliv dotaz odpověď dáti, ježto manželství své ze zákona občanského pokládá za právoplatně zrušené a druhé manželství Titiem s Bertou uzavřené před úřadem občanským za platné považuje. Tu obrátil se farář na apošt. Stolicí s prosbou, by ve příčině otázení nevěřící manželky v tomto případě dispense udělena byla a manželství mezi Titiem a Bertou, jak předem před tvář Církve po křtu muže uzavřeno bylo, prvopočátečnou nápravou (sanatio in radice) bylo napraveno.

Posvátná kongregace S. Officii usnesla se na následující odpovědi: Ježto ze summárního šetření zřejmo jest, že žena žádnou odpověď dáti nechtěla, může manželství uzavřeno býti a podotýká se (ad mentem), že v tomto případě nelze místo dáti počátečné nápravy, neboť dosud trvá v platnosti dřívější manželství v nevěře (in infidelitate) uzavřené, jež potud se nerozlučuje, leč když po obrácení a dotazu marně učiněném nové a platné uzavře se manželství.

Sv. Otec usnesení to schválil 19. ledna 1900.

Na základě zmocnění daného biskupům, by mohli dispensovati v nebezpečí smrti od veřejných překážek rušících při manželstvích souložníků, mohou biskupové dispensovati i od překážky pokoutnosti (clandestinity).

Sv. Otec dekrety posv. kongregace S. Officii ze dne 20. března r. 1888 a 1. března 1889 udělil biskupům moc, kterou s faráři sděliti mohou i skrze habituální subdelegaci, že při nebezpečí smrti dispensovati mohou civilní manželství anebo jinak v konkubinátě žijící od překážek jakkoli veřejných, manželství dle práva církevního rušících, vyjímaje od povstalých z přijatého kněžství a ze švakovství v pokolení přímém z obcování dovoleného, by mohli býti církevně řádně sezdáni.

Tu povstala mezi bohoslovci otázka, zdali na základě těchto faktů jest dovoleno biskupu, když by se nahodila nutnost, dispensovati též od překážky pokoutnosti. Kdežto jedni tvrdili, že při generálním rozhodnutí rozumí se to samo sebou, jiní naopak to popírali, majíce za to, že účel povolení toho jest, aby v nebezpečí smrti postavení řádně před Církví byli sezdáni, což však za důsledek zdá se míti, že zachovati jest, aspoň co do podstaty, slavnou formu od Tridentina pod trestem neplatnosti předepsanou.

Z té příčiny požádal jistý biskup sv. Stolicí, by v příčině té zřejmě se vyslovila:

Zdali v citovaných dekretech opravdu zahrnuta jest i moc dispensovati od překážky pokoutnosti, tak aby na př. farář, od biskupa delegovaný, mohl ve své farnosti buď sezdati ne své, ale cizí tam náhodou bydlící osadníky a dispensovati je od přítomnosti vlastního faráře při oddavkách, ku kterémuž některak nemohou se obrátiti, aneb i sezdati své osadníky, avšak bez svědků, a podobně dispensovati snoubence od přítomnosti svědků, když tu zcela nikoho není, kdo by úřad svědků zastati mohl.

V kongregaci S. Officii rozhodnuto bylo 13. prosince 1889 odpověděti na dotaz ten kladně a sv. Otec resoluci tuto schválil 15. téhož měsíce a roku.

Listy homiletické.

Neděle XVII. po Sv. Duchu.

Láska k Bohu jest matkou všech ctností.

›Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého, a z celé duše své a ze vši mysli své. Toť jest to největší a první přikázání.‹

Mat. 22, 37.

Vším právem vyhlašuje Sám nejsvětější a vševědoucí zákona ustanovitel Ježíš Kristus přikázání lásky k Bohu za největší a první přikázání. Neboť ›plnost zákona jest milování,‹ a ›konec přikázání jest láska.‹ A sv. Jan: ›Bůh láska jest, a kdož zůstává v lásce, v Bohu zůstává a Bůh v něm.‹ 1. Jan 4, 16.

Kdo tedy to jedno přikázání dokonale zachovává, ostříhá celý zákon, a kdo lásky k Bohu nemá, tomu i ostříhání jiných přikázání k životu věčnému nic neprospívá.

Co z toho následuje? Jaká z toho vyplývá povinnost? O, moji drazí, vážná a svatá povinnost váže každého, aby v pravé lásce k Bohu vždy víc a více se rozhojňoval. Jak bych si ze srdce přál, abyste i vy v této lásce k Bohu den ode dne rostli, se vzdělávali, se utvrzovali!

K tomu cíli směřuje i tato dnešní moje řeč, v níž pojednávatí míním o tom,

I. že láska k Bohu jest jádrem, podstatou a základem všech ctností;

II. že láska k Bohu jest kořenem, pramenem a matkou všech ctností.

Pojednání.

I.

Boha nade všecko milovati jest první a nejdůležitější povinností každého člověka.

Rádce duchovní.

46

Neboť jen pravá láska k Bohu jest každé jiné jakékoliv ctnosti jádrem, podstatou a základem. Všelická ctnost přestává býti ctností, nezakládá-li se na lásce k Bohu. Všelický sebe lepší a ušlechtilější skutek přestává býti dobrým, bohumilým a pro život věčný záslužným, nepochází-li z lásky k Bohu. Nižádný pravdu tuto krásněji a důtklivěji neosvědčil, jako veliký lásky k Bohu učitel sv. Pavel, an v I. Kor. Píše: »Bratři! Kdybych jazyky lidskými mluvil i andělskými, a neměl bych lásky, byl bych jako měď zvučící aneb zvonec znějící,« t. j. kdybyste všemi jazyky lidskými co nejmýlněji řečnili, kdybyste i andělskou výřečností a výmluvností se stkvěli, ale při tom lásky k Bohu neměli, nemáte žádné zásluhy. Což prospívají sebe sladší slova, nepocházejí-li z lásky k Bohu? Zdaž nejsou toliko prázdný zvuk? A dějí-li se ze sobectví, zdaž nejsou toliko zvuk marně se ozývající? Ústa zajisté výmluvná jenom tehdaž k zásluze jsou, když jsou tlumočnickem srdce Boha milujícího. Pak učí, pak radí, pak těší, pak napomínají, pak varují, pak povzbuzují s pravým duše prospěchem. Nestojí-li ale ve službě lásky, nic neprospívají. Než slyšme, co dí dále sv. Pavel o té věci:

»A kdybych měl proroctví a znal všecka tajemství i všelické umění a kdybych měl všecku víru, tak že bych hory přenášel, lásky pak kdybych neměl, nic nejsem.«

Tímto výrokem zahanbuje ty, kdož si na daru proroctví, vykladačství Písem, divotvorství a jiných umělostech příliš mnoho zakládali, lásku ale k Bohu neměli. Jakoby řekl: Kdybych i budoucí věci předpovídal, všecka tajemství Boží vysvětloval a všelikou učeností se stkvěl, kdybych i víru měl tak velikou, že bych divy tvořiti mohl, neměl-li bych lásky při tom, nečinil-li bych to z lásky k Bohu, nic nejsem, žádné ceny a zásluhy by to pro mne nemělo před Bohem.

Učenost bez lásky k Bohu nic neprospívá, ale jen tím více škodí a hubí.

Konečně dokládá ještě sv. Pavel: »A kdybych rozdal na pokrmy chudých veškeren statek svůj, a kdybych vydal tělo své tak, že bych hořel, lásky pak kdybych neměl, nic mi to neprospívá«, t. j. i sebe větší oběti, i sebe hojnější almužny, i sebe slavnější skutkové milosrdenství, ba i sama mučnická smrt nemají ani ceny ani zásluhy před Bohem, nedějí-li se z pouhé a pravé lásky k Bohu. Tat jest tedy důstojnost a vznešenost lásky k Bohu, že bez ní všelické jiné ctnosti jsou liché a marné. Bůh, jsa pouhá láska, jen v tom si libuje a to odměňuje, což se z lásky k Němu koná. Láska k Bohu jest ctností to, co duše tělu, jejím životem. Jako duše oživuje tělo, tak oživuje i láska k Bohu ctnost naši, dodávajíc jí platnosti, ceny a váhy. A jako naopak tělo bez duše mrtvé jest: rovněž i ctnosti bez lásky k Bohu jsou jako bezduché a mrtvé.

Kdo tedy rozdává jmění své chudým, nečiní-li to z lásky k Bohu a pro Boha, ale snad jen pro chloubu neb z jiných

ohledů, toho štědrost a dobročinnost není žádnou ctností a zůstává před Bohem bezzáslužnou.

Kdo chrám Páně navštěvuje a na služby Boží chodí, nečiní-li to z lásky k Bohu, ale jenom snad z obyčeje nebo k vůli lidem, toho pobožnost není žádnou ctností, nýbrž pokrytstvím.

Kdo práci stavu a povolání svého pilně sice koná, ne ale z lásky k Bohu, nýbrž toliko ze sobeckých ohledů, pro zbohatnutí a k t. p., toho pracovitost není žádnou ctností odměny hodnou.

Kdo mnoho bolesti zakouší, mnoho utrpení snáší, ale nečiní to z lásky k Bohu, toho trpělivost není žádnou ctností a tedy také žádným záslužným skutkem.

A podobně jest to i s věrou a nadějí. Víra bez lásky je ničemná, naděje pak bez lásky jest lichá a jalová. Dobře tedy dí sv. Bonaventura: »Kdež jest co dobrého, co by bez lásky před Bohem příjemné bylo? Snad to víra? Ne, a kdyby i hory přenášela. Či věda? Také ne, a kdyby i andělskými jazyky mluvila. Snad mučennictví? Nikoliv, a kdybych i tělo své k upálení dal, vece sv. Pavel.« Ano, bez lásky nebývá žádná ctnost od Boha přijata. Čistota bez lásky k Bohu, tolik jako lampa bez oleje. Vzдал oheň a lampa uhasne; odstraň lásku k Bohu a čistota nemá ceny. Avšak na tom není dosti. Láska k Bohu i za jinou ještě příčinou jest první a nejdůležitější povinností každého člověka, poněvadž jest totiž dále i kořenem, pramenem a matkou všech ostatních ctností.

II.

Boha nade všechno milovati jest první a nejdůležitější povinností každého člověka, poněvadž z lásky k Bohu pučí, prýští a rodí se každá jakéhokoliv jména ctnost.

Jako mnohé větve stromu z jediného pocházejí kořene, dí sv. Řehoř, »rovněž tak mnohé ctnosti z jediné se rodí lásky. Jako královna včel nikdy sama nevyletne, nýbrž s celým rojem ostatních včeliček provázena, a kde ona se uhostí neb usadí, tam pojednou i ostatní včely se usazují, a kde ona zemřela, tam poznenáhlu i ostatní včely se vytrácejí: podobně svatá láska k Bohu nikdy samotnou nezůstává, nýbrž rozmanitými ctnostmi jako matka dětmi svými bývá obklopena. Kde ona se uhostila a udomácnila v srdci lidském, tam se s ní zároveň usadí ostatní bohulibé, ušlechtilé ctnosti, a kde ona zemřela, tam v nedlouhé době pomrou a vyhynou i ostatní ctnosti. A jako všechny dobré révy ušlechtilého vinného kmene jen takové hrozny vydávají, jaké jeho přirozené povaze přiměřeny jsou, podobně pučí se a vyrůstají z nebeského kmene lásky k Bohu, ze srdce láskou k Bohu posvěceného a zušlechťeného jen samé ušlechtilé ctnosti, jako: milosrdnost, mírnost, tichost, pokora, střídmost, shovívavost, smířlivost, čistota, spravedlnost a jiné, což opět sv. Pavel dosvědčuje, ježto poženané ovoce a plody pravé lásky takto vypisuje: »L á s k a t r p ě-

livá jest, dobrotivá jest, láska nezávidí, nečiní nešlechetně, nenadýmá se, není ctižádostivá, nehledá svého zisku, nevzpouzí se, nemyslí zlého, neraduje se z nepravosti, ale raduje se pravdě, všecko snáší, všemu věří, všeho se naděje, všeho trpělivě čeká.« Ejhle! Tak utěšeně a blaze působí láska, kdekoliv místo nalezne v srdcích lidských. V pravdě, jakož podle důležitosti své podstatou ctností se nazývá, může i podle plodnosti a působení svého sloužit matkou všech ctností.

Ano, láska k Bohu jest matkou ochotné poslušnosti. Koho milujeme, tomu k vůli činíme, co by se mu líbilo a jej těšilo. Dítě, kteréž rodiče své miluje, co jim jen na očích vidí, s radostí činí, by se jim zavděčilo, a jak se říká, pomyslení by jim učinilo, tak jest povolné. Podobně tomu, kdo Boha svého právě a srdečně miluje, jest i rozkaz Boží zákonem Božím, přikázání a vůle Boží jediným pravidlem celého života. »Milujeli kdo mne,« dí Pán Ježíš, »řeč mou zachovávat i bude. Kdo zachovává přikázání má, tenť jest, který mne miluje.« Důkazem toho jest Kristus Ježíš Sám a máti Jeho Maria; oba Boha nejvíce milovali a oba Ho nejdokonaleji poslouchali.

Láska k Bohu jest matka dětinné bázně Boží čili bohabojnosti.

Jako světlo a teplo v plameni, tak láska k Bohu s bázní Boží jsou vždy pohromadě. Kdož Boha upřímně miluje, tenť se ničeho nebojí a nestrachuje, jedině toho, aby miláčka svého něčím neurazil a nezarmoutil, jakož vidíme na panickém Josefu egyptském, který raději žaláť, a na Zuzaně, ctnostné manželce Joakimově, která raději smrt volila, než aby hříchem těžkým Boha urazila, řkouc nestydatým smrtí jí vyhrožujícím starcům Babylonským: »Lépe jest mi bez hříchu upadnouti v ruce vaše nežli hřešiti před obličejem Páně.« Dan. 13, 23.

Láska k Bohu jest matka vroucné a horlivé pobožnosti.

Koho upřímně milujeme, s tím rádi obcujeme, koho rádi vidíme, s tím rádi rozprávíme, tomu rádi leacos obětujeme a v dar přinášíme, u toho rádi meškáme, po tom, jsouce od něho vzdáleni, velmi toužíme. o něm rádi mluvit i slyšíme. A podobně se chová pravý milovník Boží. Jako slunečnice vždy k slunci se obrací, jako oheň vždy vzhůru plápolá, tak i milovník Boží vždy a všude, když chodí, když sedí, když odpočívá, když pracuje, když se raduje, když jí anebo pije, když cokoliv jiného dělá, srdcem a myslí se Boha nevzdaluje, ale stále Naň v duchu patří, při všem čest a chválu Boží na zřeteli mívá, slovo Boží rád poslouchá, pobožné knihy rád čítá, na modlitbách rád s Bohem rozmlouvá, dům Boží, chrám Páně rád navštěvuje, službám Božím rád obcuje, služebníky Boží ctí, zkrátka — kdo k Bohu má lásku, u toho se uhošťuje i pobožnost, jak sv. František Saleský dí: »Pravá a živá pobožnost záleží v milování Boha, ba v pravdě

nic jiného není, než vlastně milování Boha.« A sv. Augustin: »Co jest nábožnost, ne-li uctění Boha? A kterak ctí se Bůh, ne-li láskou?«

Láska k Bohu jest i matka trpělivosti.

Neboť kdo Boha miluje, ten z lásky k Němu a s odevzdaností do vůle Jeho všecko odporné rád podstupuje, totiž bolesti a práce, pokušení a soužení, úzkosti a nedostatky, nemoci, křivdy, odmlouvání, pohanění, snižování, zahanbení, kárání a potupení. »Nic zajisté,« praví sv. Augustin, »není tak tvrdého, tak železného, co by se ohněm lásky nepřemohlo. Poněvadž Bůh, koho miluje, křížkem navštěvuje, proto i, kdož Boha miluje, utrpení jako posílčky a dary Jeho obzvláštní k sobě vítá, přijímá a trpělivě snáší. Důkazem toho jsou svatí mučenníci.

Láska k Bohu jest matka dobročinnosti a milosrdenství.

Jako planoucí plamen ustavičně se pohybuje a kmitá, popobně i láska k Bohu v srdci planoucí nikdy nezahálí, ale ustavičně k dobročinnosti povzbuzuje, popohání, podněcuje, jak dobře sv. Pavel dí: »Láska dobrotivá jest,« t. j. ona působí při člověku, že dobře činí všem, všudy a jak jen možným způsobem, ano i za zlé odsluhuje se dobrým.

Láska k Bohu jest posléze matkou bratrské lásky k bližnímu.

Z lásky k Bohu, dí sv. Řehoř, rodí se láska k bližnímu; neboť, kdo bližního milovati zanedbává, neumí v pravdě Boha milovati. A sv. František Saleský dí: »Z lásky k Bohu pochází láska k bližnímu a dle míry naší lásky k Bohu řídí se i velikost naší lásky k bližnímu.« Za tou příčinou praví také sv. Jan: »Řekl-li by kdo, že miluje Boha, a nenáviděl by svého bratra (bližního), lhář jest. Nebo kdo nemiluje bratra svého, kteréhož vidí, Boha, kteréhož nevidí, kterakž může milovati? A toto přikázání máme od Boha, aby, kdo miluje Boha, miloval i bratra svého.« 1. Jan 4, 20.

* * *

Poznali jste, nejmilejší, proč Ježíš Kristus milování Boha nade všecko za první a největší přikázání vyhlásil, poněvadž totiž láska k Bohu všeliké ctnosti i podstatou i matkou jest. Na této lásce dejmež sobě tedy především a nejvíce záležeti, chovajíce na myslí ona pravdivá slova blah. Tomáše Kempenského: »Nic nemůže býti pro tebe, člověče, lepšího a prospěšnějšího, sladšího a příjemnějšího, vznešenějšího a dokonalejšího, než Boha co nejsrdečněji milovati. Stokráté pravím a tisíckráté ti opakuji: nejvýbornější zaměstnání, nejslavnější dílo tvé jest, Boha, tvého Stvořitele a Spasitele, z celého srdce svého, ze vsí duše své a ze vsí myslí své milovati a velebiti.« Amen.

Jan Götschner, em. farář v Kutné Hoře.

Slavnost sv. růžence.

Jak se máme růženec modliti?

›Královno sv. růžence, oroduj za nás!‹
Litanie loretánská.

Rozmilí křesťané! V noci byl kněz volán k nemocnému mladému šlechtici, kterého ranila mrtvice. Šel k němu, avšak našel ho bez vědomí. Záhy z rána sloužil za něho mši sv. Brzy na to zvěstovali mu, že nemocný opět vědomí nabyl. Rychle se k němu odebral a našel ho proniknutého lítostí nad mnohými spáchanými hříchy, vyjádřil se, že by rád i život svůj dal, aby za ně dosti učinil. Kněz byl překvapen a pohnut vyznáním mladého šlechtice, nevěděl, komu má přičítati obrácení tohoto člověka, jehož hříšný život mu byl dobře znám. Ptal se nemocného, který mu odpověděl: ›Mohu to přičítati pouze milosrdenství Božímu a přímělu Panny Marie, zajisté vyslyšela prosby mé i matky mé.‹ Na smrtelné posteli povolala mne k sobě a pravila: ›Zanechávám tě zde pod ochranou Rodičky Boží. Slib mně, synu, jen jediný, prosím tě za to jako za záruku lásky tvé, nebude tě to státi velikou námahu, prosím tě, každý den modli se růženec!‹ — Slíbil jsem jí to, modlil jsem se jej pozorně a doznávám, že to byl od desíti let jediný náboženský úkon, který jsem vykonával.‹ Kněz nepochyboval, že obrácení své má skutečně děkovati přímělu Rodičky Boží.

Takovou moc má modlitba svatého růžence. Ale třeba jest, abychom se jej také řádně modlili. Mnohým křesťanům zdá se býti duchamornou, unavující modlitbou, protože neumějí řádně růženec se modliti. Abychom rádi a s prospěchem se jej modlili, promluvíme dnes o tom,

jak se jej máme modliti.

Pojednání.

Víte, že jest růženec modlitba, ve které určitým, od Církve sv. předepsaným způsobem o tajemstvích vtělení, utrpení a zmrtvýchvstání Ježíše Krista rozjímáme a blahoslavenou Marii Pannu zvláště ctíme. (Katechismus otázka 322.) Máme tedy o tajemstvích svatého růžence rozjímati. Rozjímání o tajemstvích růžence jest jako zpěv, jako melodie, ostatní modlitby, modlitba Páně, pozdravení andělské toto rozjímání doprovázejí, jako varhany doprovázejí zpěv, melodii. A kdyby někdo tak v rozjímání těchto tajemství se ponořil, že by při tom na slova ostatních modliteb malý pozor dal, přece se modlil růženec řádně. Neboť při růženci máme rozjímati o tajemstvích víry naší. Tato tajemství ze života Ježíše Krista a Panny Marie jsou tak bohatá obsahem, že je nelze úplně vyčerpati; když o nich řádně uvažujeme a o nich rozjímáme, nalezneme vždy něco nového, co jsme dříve neviděli, pozorujeme toto tajemství

s rozličných stran. A proto když se růženec řádně modlíme, nalézáme při tajemstvích rozličné stránky, při nichž se zdržujeme dnes, při jiných zítra, při jiných opět jindy, a tak se stává, že budeme se růženec rádi modlití, že nám nebude dlouhým připadati. Když při jedné stránce tajemství nalezneme dosti látky k uvažování a rozjímání, nemusíme dále spěchati, můžeme při této stránce zůstatí. Jak bychom o těchto tajemstvích mohli rozjímati, ukáží vám na příkladech tajemství radostného růžence.

Když se modlíš první tajemství radostného růžence,¹⁾ můžeš si živě před duchovní zrak představití chudou komůrku, vidíš v ní klečeti a modlití se Rodičku Boží; pozoruj, jak k ní přichází anděl Gabriel, jak ji pozdravuje. Můžeš uvažovati o slovech, která anděl k Panně Marii praví, a jak mu Marie odpovídá. Můžeš pozorovati, jak se Marie chová, a co činí anděl Gabriel, i můžeš se od obou mnohému učiti. Od anděla Gabriela můžeš se učiti, Rodičku Boží pozdravovati, ctítí, ji vzývati, poslouchati rozkazů Božích, od Marie můžeš se učiti, jak máš sám se ponižovati, pokořovati, modlití se, čistotu zachovávatí v myšlénkách, žádostech, slovech i skutcích, věřiti všemu, co nám Bůh zvěstoval anděly, proroky, zvláště však jednorozeným Synem Svým, doufati v Boha všemohoucího, u Něhož není nic nemožného, podrobiti se ve všem svaté vůli Boží: staniž se mi podle slova tvého, podobně můžeme i my v takových případech říkati. Vidíte, o jak mnohém můžeme rozjímati, jak můžeme Marii ctítí a pro sebe veliký užitek z také modlitby čerpati.

Při druhém tajemství: »se kterým jsi, Panno, Alžbětu navštívila,« můžeš si představití, jak Marie s radostí spěchá přes hory ku příbuzné Alžbětě, jak se spolu setkávají, jak Alžběta, osvícena Duchem Sv., poznává v Marii Rodičku Boží, jak ji pozdravuje, jak Marie pěje krásný chvalozpěv »Magnificat«, Velebí duše má Hospodina, — jak se u Alžběty zdržuje několik neděl. Můžeš se učiti, jakou moc má Marie; ihned zplesal sv. Jan Křtitel v lůně matčině, když Marie k Alžbětě přišla. Hle, první milost, které skrze Marii se lidem dostalo. Jak i my máme ctítí, vzývati Marii, když podobně činí Alžběta z vnuknutí Ducha Sv.! Marie jest požehnaná mezi ženami, Bůh ji naplnil, obdařil většími milostmi a dary, než kteroukoli jinou ženu. I my budeme blahoslaveni, když uvěříme, neboť vykonáno bude, co nám Bůh slibuje. Od Panny Marie se uč, nestyděti se za své příbuzné, když jsme se domohli lepšího postavení než oni, milovati je a jim dle možnosti radost působiti, jim pomáhati. Můžeš opět viděti, že Bůh pokorným dává milost Svou, neboť shlédl na ponížení, pokoru Rodičky Boží. Můžeš se dále učiti vděčnosti vůči Bohu za dobrodiní, která ti prokázal.

Třetí tajemství: »kterého jsi, Panno, v Betlémě porodila« uvádí ducha tvého do Betléma, abys patřil na novorozené Jezulátko, plénkami obvinuté a položené v jesličkách. Duch tvůj může jíti s Marií Pannou a sv. Josefem z Nazareta do Betléma, pozoruješ

¹⁾ »Kterého jsi, Panno, z Ducha sv. počala.«

obtížnou cestu, zvláště pro Marii, učíš se při tom poslouchati své vrchnosti. Vidíš, jak nejsou přijati od obyvatelů Betlémských; nedopusť se sám také nevděčnosti, hled, aby s tebou byl vždy Ježíš, Maria, Josef. Vstupuješ s Marií a Josefem do chléva — učíš se, býti spokojeným s málem, nepožadovati příliš mnoho časných věcí. Vidíš novorozené dítě, poznáváš a věříš, že toto slabé dítě jest tvým Spasitelem. Zajisté se Mu budeš s pastýři klaněti, Jemu svou lásku věnovati, budeš zajisté i hotov, pro Něho i oběti přinášeti, vždyť se Ježíšek i pro tebe obětuje. Budeš se s Marií a sv. Josefem radovati z toho, že se nám narodil Kristus Pán. Od Ježíška můžeš se učiti poslušnosti, lásce, od Panny Marie trpělivě snášeti útrapy života vezdejšího, od sv. Josefa pečovati o svou rodinu, od andělů horlivosti pro slávu Boží a pokoj, spásu lidí, od pastýřů horlivosti v návštěvě Ježíše Krista v nejsvětější Svátosti oltářní.

Čtvrté tajemství: »kterého jsi, Panno, v chrámě obětovala« vede tebe do chrámu; vidíš zde Rodičku Boží obětovati Syna Svého, vidíš zde spravedlivého Simeona, nasloucháš pozorně slovům jeho, vidíš i Annu, vdovu, slyšíš ji velebiti Boha. Od Marie se učíš, zachovávatí všechno to, co nám Bůh přikazuje jak Sám tak i skrze Církev sv., obětovati Bohu své myšlení, žádosti, tělo i duši svou. Od Simeona můžeš se učiti spravedlnosti a bohabojnosti, toužiti po Spasiteli, zvláště po Jeho tělu a Jeho krvi v nejsv. Svátosti oltářní, toužiti moci častěji a hodně přijímati Jeho tělo a Jeho krev; můžeš po příkladě Simeonově děkovati Spasiteli za světlo, které nám přinesl, vážití si tohoto světla sv. víry, dbáti napomenutí Simeonova, aby ti byl Spasitel ku povstání a nikoli ku pádu. Od Anny se můžeš učiti sloužití Bohu věrně po celý svůj život.

I páté tajemství: »kterého jsi, Panno, v chrámě našla« odehrává se v chrámě Jerusalemském. Opět můžeš provázeti svatou rodinu z Nazareta do Jerusálema, zde s nimi slaviti velikonoce, můžeš viděti starost Marie a Josefa, když Ježíška nenašli, můžeš pocítovati jejich bolest, viděti jejich péči u vyhledávání Ježíška, jejich radost, když Ho našli. Jak mnohému se opět můžeš zde učiti! Navštěvuj rád služby Boží v neděli a ve svátek, chovej se v chrámě Páně slušně, posilň se opět pro všední dni, pro práci určené! Hled, abys neztratil Ježíška těžkým hříchem! A kdybys upadl do tohoto neštěstí, hledej, až Ho najdeš! Najdeš Ho jistě v chrámě; ve zpovědnici odpustí ti hříchy a opět přijde s tělem i krví Svou pod způsoby chleba v srdce tvé! Poslouchej rád a pobožně kázání, slova kazatelova sám nejvíce si k srdci ber! Poslouchej rodiče a své představené, hled, abys i ty prospíval milostí a moudrostí před Bohem i před lidmi!

Naznačil jsem vám, rozmilí křesťané, krátkými rysy, jak se můžeme s prospěchem modliti radostný růženec. Poznali jste z toho, jak bohatý obsah tato tajemství obsahují. Sami naleznete ještě mnoho jiných a krásných stránek při nich, jestliže se budete růženec modliti tak, jak jsem vám ukázal. Tak nalezneš radost a zalíbení v modlitbě, budeš stále víc a více v dobrém pokračovati

a od zlého se odvraceti; tak se také staneš řádným ctitelem Rodičky Boží, ona bude mocnou svou přimluvou za tebe orodovati, za tebe prositi v životě a smrti. Tak se hodným staneš, abys mohl umírat se sladkými slovy na rtech: »Ježíš, Maria, Josef,« a tyto tři sv. osoby budou tě na prahu věčnosti očekávati, abys se s nimi radoval na věky. Amen.

Jan Nep. Josef Holý O. Praem.

Slavnost sv. růžence.

Neděle XVIII. po Sv. Duchu.

Růženec jest modlitba krásná a zajímavá.

»Jako růžový štěp v Jerichu vyvýšena jsem.« Kn. moudr. 24, 18.

Žádná modlitba nemá tolik nepřátel, jako modlitba sv. růžence. Ale proti čemu ďábel a přívrženci jeho tolik brojí, toť musí něco dobrého býti. Celé knihy již byly o tom sepsány, jak krásnou pobožností jest růženec a jak by se ho měli věřící s užitkem modliti. Nynější sv. otec Lev XIII. v době krátké šest okružních listů o sv. růženci vydal, aby takto věřící na krásu a užitečnost modlitby růžencové upozornil.

Tohoto vzoru následují křesťanští kazatelé a ročně na slavnost dnešní o růženci mluvívají, což k tomu směřuje, aby věřící lid tím lépe krásu a užitek růžencové modlitby poznal, a se též rád a dobře sv. růženec modlíval.

»Růženec jest modlitba krásná a zajímavá.«

O tom lásky vaše přesvědčiti, bude úlohou dnešního sv. rozjímání, k čemuž vás za laskavou pozornost žádám!

Pojednání.

Svatý růženec toť onen růžový štěp v Jerichu, který oko naše v zahradě Církve sv. obveseluje, a jehož krásu celé jeho zařízení hlásá.

Než začneme se modliti sv. růženec, máme si pomysleti, že klečíme před Bohem, jenž nás pozoruje. Po čas modlitby máme se přičiniti, aby srdce naše cítilo, co ústa pronášejí.

Odložme všeliké světské myšlenky a starosti. »Před modlitbou připrav duši svou a nebuď jako člověk, kterýž pokouší Boha.« Vezměme do rukou posvěcený růženec, uctivě křížek polibme a počněme znamením sv. kříže. »Čiň to znamení« — napomíná nás sv. Jarolím, — »když jíš, nebo piješ, když sedíš nebo stojíš, slovem při všelikém zaměstnání.« Tím spíše máme se požehnati před tak důležitým zaměstnáním, jako jest modlitba sv. růžence. Připravivše se takto počnáme pobožnost apoštolským vyznáním víry. Neboť

bez víry nemožno jest líbiti se Bohu, bez víry nemožno jest dobře se modliti. »Napřed musím Boha znáti, chci-li Jej ctíti, milovati« praví naše přísloví. Pak říkáme »Otče náš,« čímž býváme v důvěře utvrzeni, že vyslyšeni budeme, poněvadž voláme slovy těmi přicházíme k Bohu Otci, jakoby Sám Syn Boží k Němu mluvil. My víme, že každý člověk pod smrtelným hříchem jest povinen častěji ve svém životě tři božské ctnosti vzbuzovati, a proto činíme to modlíce se tři přípravné »Zdrávasy«, při nichž víru, naději a lásku vzbuzujeme. Každý desátek začínáme a končíme chvalopravou »Sláva Otci, i Synu, i Duchu Sv.«, čímž chceme vyznati, že hlavní účel naší modlitby jest, abychom nejsv. Trojici Boží uctili a tento úmysl při každém desátku obnovili. Následuje patnácte tajemství ze života Krista Pána a P. Marie, o nichž při deseti »Zdravas« máme rozjímati.

První tajemství radostného růžence ukazuje hlavně pokoru Rodičky Boží. A zdaž pokora není základem ostatních ctností? I my tedy na základě této ctnosti máme dále stavěti, abychom naplnili přikázání Páně: »Svatí buďte, jako i Otec váš nebeský svatý jest!« Má-li obcování naše na zemi svatým býti, musí na základě pokory po lásce k Bohu první místo láska k bližnímu zaujati v srdci našem. Láska k Bohu ukazuje se pravou láskou k bližnímu dle slov Páně: »Zdaliž kdo může milovati Boha, kterého nevidí, nemiluje-li obraz Boží, totiž bližního, kterého vidí?« Této lásce k bližnímu učí nás Rodička Boží návštěvou svou ku svaté Alžbětě, o níž v druhém desátku rozjímáme. Lásku k Bohu tím zřejměji ukážeme, když se řízení Prozřetelnosti Boží, jako hodné dítky zcela odevzdáme, přikázání Boží věrně plniti budeme, a ve všem Boha Samého, t. j. větší čest a chválu Boží a spásu své nesmrtelné duše, vyhledávati budeme. A hle, ty ostatní desátky radostného růžence právě tyto ctnosti nám odporoučí. Duchovní chudobu, čili živou víru v Prozřetelnost Boží desátek třetí; poslušnost k Bohu ve velkých i malých věcech desátek čtvrtý. Hledati Pána Ježíše ve všem, desátek pátý.

Rozjímejme dále, jak bohatý ctnostmi jest obsah růžence bolestného! V noční tiché hodině vychází Pán z večeřadla s apoštoly Svými a jde na horu Olivetskou. Zná a ví vše, co na Něho ještě téže noci a následující dny čeká. Proto v zahradě Gethsemanské padá na tvář Svou, vroucně se modlí a zármutkem a bolestí krvavý pot vyráží se na těle Jeho. Ano, Pán zná vše, On zná i tebe a nejtajnější hříchy tvé, On vidí černý tvůj nevděk a proto zármutkem i nad tebou vyráží se krvavý pot na Jeho nejsv. těle. A ty bys zůstal při rozjímání všeho toho bezcitným? Ty bys nechtěl žel a lítost vzbuditi nad hříchy svými? Muky Páně čím dále, tím více rostou; viz při druhém desátku Pána ku sloupu přivázaného a krutě zbičovaného! Považ! když nejsvětější za tvé hříchy tolik trpěti musil, chtěl-li spravedlnosti Boží zadosť učiniti; jaké muky tebe čekají, neuposlechneš-li v čas, k čemu tě druhé tajemství vyzývá a nebudeš-li se káti za spáchané hříchy své! Jak bys měl ale kajicnost tuto provozovati, učí tě třetí a

čtvrtý desátek. Pán trním korunovaný tě učí, kterak máš umrtvovati všechnu hříšnou samolásku. Pán, těžký kříž nesoucí, napomíná tebe, abys i ty pro své hříchy rád a trpělivě snášel všechny ty kříže a křížečky, které tě v slzavém údolí tomto potkávají. Poslední desátek bolestný ti připomíná: Kterak při smrti Páně země se třese, skály pukají a vše se diví nesmírné lásce Syna Božího, který až do poslední kapky za nás hříšné krev Svoji vycedil! A tobě by tento důkaz lásky ještě nestačoval, abys i ty Spasitele svého vroucně si zamiloval, abys z lásky k Němu hříchy a nepravosti své na kříž přibil a tak k onomu oslavení se povznesl, jaké ti na Pánu tajemství vítězného růžence ukazují? Pozoruj konečně, k čemu tě i ten vítězný růženec povzbuzuje!

Pán vstal z mrtvých. I ty kdysi dle Jeho slov povstaneš z hrobu svého, ale jak? Zdali oslavený, či zavržený? Jako Pán Ježíš opustil hrob, tak zavčas opuť hrob zlé společnosti a přiležitosti; přičiň se, aby obrácení tvé pravé bylo, a pak i vzkříšení tvoje bude slavné. Abys toho tím jistěji dosáhl, pamatuj často na krásné nebe, do něhož tě Pán nanebevstoupením Svým předešel. Věz! že upřímná touha po nebi, kterou ti druhý desátek vítězného růžence odporoučí, posílí tě, abys tím pilněji a svědomitěji pro nebe pracoval. Abys dále poznal, jak to činiti, pros Ducha Sv. o Jeho dary ve třetím desátku. Při čtvrtém desátku pamatuj, že mnozí dobře začali, ale špatně skončili, a že jenom ten, kdo setrvá až do konce, spasen bude. O šťastnou hodinku smrti pros tedy při čtvrtém desátku, pohlížeje na blaženou smrt Rodičky Boží. Musíš ale důvěrně prositi, neboť Maria v této záležitosti a ve všech potřebách našich nám pomoci může, a nám také pomoci chce, jak tě poslední desátek vítězného růžence přesvědčuje, který ti Marii, jako královnu všech svatých představuje, jejíž přímmluva u Boha všemocná jest.

Chce-li kdo krásu modlitby růžencové poznati, nesmí jen povrchně na modlitbu onu pohlížeti; ale musí hledět do tajemství jejího vniknouti. Modlitba růžencová není toliko ústní modlitbou, ale jest hlavně modlitbou rozjímavou. Ano právě rozjímáním stává se modlitba ona tím zajímavější, krásnější a spanilejší. Proto Církev svatá všude, kde se o získání odpustků za modlení se sv. růžence jedná, jako podmínku uvádí, že se věřící sv. růženec mají modliti nejen ústně, ale že mají o jednotlivých tajemstvích dle síly a schopnosti své rozjímati. Jen ti, kdož pro neschopnost rozjímati nedovedou, jsou od podmínky této osvobozeni.

* * *

Tak ukázal jsem vám, v Kristu shromáždění, že růženec jest velmi zajímavá a krásná pobožnost. A nyní sami odsoudíte asi ona slova nevěřících a vlažných křesťanů, jakoby se růženec hodil jen pro staré babičky a lidi nevzdělané. Vždyť i ten největší učenec nalezne v něm hojnost látky ku posvátnému rozjímání. Proto končím slovy Písma svatého:

„Slyšte mne, potomci Boží, a jako růže sázená u potoka neste ovoce. Žeňte ve květy, jako lilie, a voňte vůní líbeznou; a zelenejte se k rozkoši a zpívejte chvalozpěv, velebíce Pána pro díla jeho. S celým srdcem i ústy chvalte jméno Páně — obzvláště svatým růžencem!“ Amen. Jan Drábek, farář v Kašavě. (Mor.)

Neděle XIX. po sv. Duchu.

K lásce bližnímu vybízí: 1. Kristus na kříži, 2. modlitba v Otčenáši.

„Uzřel tam člověka neoděného rouchem svatebním.“ Mat. 22, 12.

Král v dnešním evangeliu, kterýž učinil svatbu synu svému, jest Bůh, Otec nebeský, ženich pak jest Bůh Syn, Ježíš Kristus, jenž skrze zázračné vtělení Svě přirozenost božskou s přirozeností lidskou spojil a jako zasnoubil; svatba sama, neb dům, kde se svatba odbývá, jest svatá katolická Církev. V dnešním evangeliu čteme: „Všel pak král, aby pohleděl na hodovníky a uzřel tam člověka, neoděného rouchem svatebním.“ A nyní, rozmili v Kristu, naskytá se otázka, co máme my, křesťané, tímto svatebním rouchem vyrozumívati? Co jiného, než křesťanskou lásku. Neboť přichází na svatbu, přichází pak bez svatebního roucha ten, kdož se v Církvi svaté nalézá, víru sice má, ale lásky nemá. Ó, jak krásnou, jak ušlechtilou jest ta ctnost křesťanské lásky! Když za prvních časů křesťanské Církve bývali mučenníci vedeni na popravu, stávalo se nejednou, že někdo jiný, který nebyl poznán, hlásil se, že jest křesťanem, a chtěl umřítí za toho, jenž na popraviště veden byl. A pohané divili se takové lásce nevidané, neslýchané, neboť nebylo nikde slýcháno, že by kdo život svůj za bližního svého dal. A proto pohané volali na křesťany: „Hle, kterak se milují!“ a tím způsobem stalo se, že láska k bližnímu dostala název: láska křesťanská. Láska k bližnímu budiž tedy i heslem naším, láska křesťanská budiž předmětem dnešního rozjímání našeho a sice budeme rozjímati o tom,

kterak ku lásce k bližnímu vybízí nás: 1. Kristus na kříži; 2. modlitba v Otčenáši: „Odpusť nám naše viny, jakož i my odpouštíme našim vinníkům.“

Poslechněte mne s nábožnou pozorností, až začnu ve jménu Páně.

Pojednání.

1. „Bůh jest láska.“

Bůh zůstavil stopy té lásky Svě na každém tvorů. — Než ty lásko sama o sobě, ty pramene a zdroji veškeré lásky, kde,

kde pak se naučím tebe znáti? Tam na Kalvarii! Tam s kříže dolů řine se s údů Spasitelových krev, krev předrahá a krůpěje její nasycují horu tu posvátnou. Tam zřím zdroj lásky veškeré, tam zřím pramen té lásky, o níž psáno jest: »Tak Bůh miloval svět, že Syna Svého jednorozeného dal.« Jan 3, 16. O ty lásko nesmírná, Spasiteli můj, Ježíši Kriste, nadarmo nezemřel jsi smrtí ukrutnou tam na kříži, neboť Ty ukázal jsi nám, kterak i my vespolek se milovati máme. Pohled na kříž Tvůj povzbudil již mnohého ku lásce k bližnímu, i k tomu největšímu nepříteli.

Když před několika desítkami francouzské vojsko vtrhlo do Španěl, do hlavního města Madridu, byl mezi vojskem tím též jakýs Španěl. Po dobytí města ženština jakás prostovlasá zoufalým krokem v bolesti nevýslovné běhá sem a tam, zdá se, že zrak její bolestný někoho hledá — až konečně spatřivši našeho vojína volá k němu takto: »Ó bratře, pojď a viz!« A bratr onen spěchal za sestrou a tato v kupách mrtvol ukázala mu svého mrtvého otce a ukázala zároveň toho, jenž ho zavraždil. A tu prudkým hněvem pojat byl onen jinoch, vojín, vytrhl dýku a volal: »Pomstím se, musím se pomstiti na vrahu otce svého!« Ale hle, opodál u mrtvol stojí tu kněz a volá: »Ach, nezapomeň bratře, že jsi křesťanem.« Ale prchlivost hněvu těmito slovy nedala se ukrotit a jinoch volá podruhé: »Musím se na něm pomstiti, neboť jest to vrah otce mého!« A důstojný kmet volá opět: »Nezapomínej na to, že vrah tvého otce jest bližním tvým a že Bůh praví: »Milovati budeš bližního svého jako sebe samého.« Ale ani tato slova neměla ještě žádoucího účinku. Bolesť nad smrtí otcovou projela znovu jako ostrý meč srdce onoho mladého vojína a on mávaje dýkou toužil jenom po tom, aby vraha svého otce pomstil. A tu pojednou zastoupil mu onen staříčkový kněz cestu a vyzdvihnuv kříž s ukřížovaným Spasitelem zvolal: »Nuže, nezapomeň ani na Toho, jenž i za tebe na kříži zemřel. Jen přes mou mrtvolu a přes tento kříž dostaneš se ku vrahu otce svého!« A hle, onen mladý muž, jenž tak vroucně zavražděného otce svého miloval, byl spolu nábožným a horlivým křesťanem. Pohlédl na kříž — a ruka jeho, která v sobě tak mocnou sílu cítila, by vraha otce pomstila, ruka ta božskou mocí byla hnána zpět a přemožen zvolal onen mladík: »Ó Bože, odpusť mně hřích můj!«

Hle! Jediný pohled na obraz Ukřížovaného přemohl nejprudší hněv a nejbolestnější cit pomsty.

Křesťane drabý! Příklad tento skutečný nechat jest i tvým vzorem! I ty pohlédni dnes při tomto rozjímání na kříž Kristův a při tom pohlédni též do srdce svého a zkoumej, nechováš-li, nemáš-li i ty hněv v srdci svém. Zdaliž pak jsi odpustil i ty tomu neb onomu, který ti jedenkrát ublížil, zdali nemáš někoho, na koho nechceš mluvit, zdali jest někdo, komu bys přál něco zlého, nějaké neštěstí, snad bys mu nepomohl, ba dokonce snad bys se mu v neštěstí jeho ještě vysmál? Taková a podobná zkoumání každý sobě dnes učín a jestli něco podobného shledáš, pře-

máhej se a pohlédni na kříž Kristův, který tě naučí zajisté lásce křesťanské!

2. Jistý duchovní správce, velmi pečlivý o spasení osadníkův svých, kdykoliv uslyšel, že některý jeho osadník hněvá se na jiného, býval velice zarmoucen. Stalo se jednou na jeho osadě, že dva jinak vážení muži hrozným hněvem proti sobě vzplanuli, odpustiti sobě, smířiti se nechtěli a lid tím pohoršovali. Duchovní správce věděl dobře, že jsou to jinak nábožní křesťané, a proto povolal je k sobě a když přišli, hleděl je udobřiti, ale dšlo jeho nechtělo se mu dařiti. Místo odpuštění činili si ještě oba trpké výčitky a všecka výmluvnost a nářek horlivého duchovního pastýře — to vše nebylo nic platno a onino dva mužové nechtěli se udobřiti. A když konečně farář poznal, že veškero namáhání jeho marné jest, zvolal: »Nuže tedy odejděte a modlete se dále, jak jste to dosud činili: »Odpust' nám naše viny, jakož i my odpouštíme našim vinníkům,« avšak vězte, že kdykoliv slova ta říkati budete, že budete páchati hřích na hřích, že slovy těmi budete urážeti Boha vševědoucího a všemohoucího a že před tváří Boží lež mluvíti budete!« Oba odešli s tím předsevzetím, že se přece nesmíří. Přišel večer — všecka práce byla dokonána — svaté ticho bylo všude — vše uloženo již k libému spánku a k odpočinku milému — jenom onino dva osadníci nemohli usnouti — bděl posud — modlili se »Otčenáš« — když ale oba přišli ku slovům: »Odpust' nám naše viny, jakož i my odpouštíme našim vinníkům« — hle, tu to nechtělo jíti dále, v tu chvílku ozývala se v nitru srdcí obou výčitka onoho kněze: »lžeš!« Bylo jim, jakoby slyšeli hlas Samého Boha: »lžeš!« — »když nechceš ty odpustiti, pak ani já neodpustím tobě!« A hle, poněvadž nemohli se modliti večer, a nemohli se modliti ani ráno, stalo se, že, když se druhého dne ráno potkali, že si podali ruce, upřímně sobě odpustili a od té doby byli nejlepšími přátely.

Křesťané nejmilejší, podobně i nás vyzývá tato modlitba, bychom se i my takto zachovali. Žijeme mezi lidmi — jinak to ani býti nemůže, že i nás někdo urazí — a hle, mějme bedlivou stráž nad srdcem svým, aby je snad hněv, zášť touha po pomstě nebo pomluva neopanovala. Nejlepším prostředkem, nejlepší zbraní proti takovému hněvu budiž i nám modlitba: »Odpust' nám naše viny, jakož i my odpouštíme našim vinníkům.« Já nevidím nikomu z vás do srdce, ale zkoumej každý sebe sám, a odpověz sobě na otázky: zdaliž pak i já jsem se nemodlil rouhavě Otčenáš? Zdaliž pak i já říkaje ta slova: »odpusť nám naše viny« lhal jsem Bohu vševědoucímu? Jestli jsem ale tak učinil někdy, co učiním pro budoucnost? Chci učiniti totéž, co učinili onino dva mužové, nechci modliti se Otčenáš rouhavě, chci se polepšiti, chci podati ruku svou tomu, kdo mne urazil, chci milerád odpustiti tomu, který mi ublížil.

Křesťané drazí! Rozjímali jsme o lásce k bližnímu; k této lásce nás povzbuzuje pohled na kříž a modlitba v Otčenáši: »Odpuť nám naše viny.« I táži se vás naposledy: Co pak stane se s takovým, který nikdy nedbal na kříž, na modlitbu, kdo vždy jenom své vášni, své náruživosti se poddával a svému hněvu vždy uzdu pouštěl, co stane se s takovým při soudu posledním? Ach, konec jeho bude zlý!

Křesťan Pán praví: »A teď dáž se ukáže znamení Syna člověka, přicházejícího v oblacích nebeských, s mocí mnohou a velebností.« Mat. 24. Ach, nejmilejší! Kdo za života svého choval hněv v srdci svém, ač hleděl na kříž a kříž mu kázal: »odpuť«, kdo za svého života rouhavě se modlil Otčenáš, ó, kterak bude moci pohleděti na to znamení kříže v oblacích nebeských? Ó, tenkrát by rád všecku nenávist a pomlouvačnost odložil, závist, touhu po pomstě, všecko to rád by napravil, ale bude již pozdě a nadarmo. Již nyní, křesťane můj, jest tobě smířiti se s nepřáteli tvými a odpuťiti jim, neb na soudu posledním bude již pozdě. A proto učiňme dnes pevné předsevzetí, že chceme roucho svatební v dnešním svatém evangeliu, že chceme lásku křesťanskou v srdci svém neporušenu zachovati, a jestliže by se nám přece v budoucnosti stalo, že by hněv, nenávist opanovaly srdce naše, ó, tu pohlédněme na kříž, tu modleme se vroucně Otčenáš, a pak zajisté milovati budeme bližního svého pro Boha a Bůh milovati bude nás, a Ježíš Kristus, který v dnešním svatém evangeliu praví: »Mnoho jest povoláných, ale málo vyvolených,« tentýž Ježíš přijme nás jedenkrát mezi své vyvolené a dá nám v nebesích statků nevýslovných, jež připravil těm, kteří Ho milují. Amen.

Jan Götschner, em. farář v Kutné Hoře.

Posvěcení chrámu Páně.

(Neděle XX. po Sv. Duchu.)

1910 Kozshu

Chrám Boží I. pod zemí, II. na zemi, III. v nebi.

»Aj stánek Boží s lidmi a přebývati bude s nimi a oni budou jeho lidem a On Bůh s nimi bude jejich Bohem.«

Zjev. sv. Jana 21, 3.

V Kristu milí! Mezi nejkrásnější zjevy na horách patří bez odporu východ slunce. Krásný východ slunce odmění bohatě cestujícího za namáhavé stoupání. Východ slunce pozorovaný s vrcholku hory, vedoucí široko daleko celému okolí — jest něco tak krásného, že se ani vypověděti nedá.

Byl jsem tak šťasten, že patřil jsem na velebný východ slunce s posvátného Radhoště. Slabá jsou slova má k vyličen

toho krásného obrazu. — Horstvo — Karpaty — ležely před námi zahaleny v hustou mlhu. Pojednou jakoby zlatou klikatou čáru na černém plátně učinil — tak objevily se nám obrysy Karpat. Čára ta byla silnější a silnější, hrála do všech barev. Zvláště na jednom místě utvořil se světlý obláček, byl jasnější a jasnější a z toho obláčku jako z peřinky vyhouplо se roztomilé dítko — sluníčko a vystoupilo na vrchol hory, jakoby se rozhlíželo po okolí. Nám již na hoře svítilo jasné sluníčko, kdežto údolí pod námi bylo ještě zahaleno v neproniknutelnou mlhu. Čím výše sluníčko stoupalo, tím více mizela tma — až konečně paprsky krále slunce pronikly i do nejmenších koutů v údolí.

Moji drazí! Téměř před 1900 lety vyšlo na jedné hoře, daleko, daleko od nás, slunce a sice slunce duchovní — slunce pravdy, milosti a lásky. Hora, jejíž vrchol sluncem tím byl ozářen, byla hora Kalvarie. Na té hoře byl kříž a na kříži slunce pravdy — Ježíš Kristus!

Všechno tenkrát pohrouženo bylo v temnotu — v temnotu bludu! Tu vzešlo slunce pravdy — učení Kristovo. Slunce to osvitilo nejprve jen nejbližší okolí, ale znenáhla šířilo se dál a dál, až proniklo všechny kouty světa. Paprsky učení Kristova ozářily nejprve dvanáct apoštolů, potom několik tisíc učennků, potom celou osadu křesťanskou v Jerusalemě, pak celou rozsáhlou říši Římskou a dnes již paprsky učení Kristova pronikají do nejzastrčenějších chatrčí v hustém pralese i do nejzapomenutějších chýží mezi ledovci!

Podle toho, jak šířilo se učení Kristovo, — také stavěly se domy Boží — chrámy. Pokud slunce křesťanství jen sporé paprsky do světa vysílalo, potud byly také sporé počtem — chrámy. Čím však hojněji paprsků vycházelo ze slunce křesťanství, tím hojnější byly chrámy. A dnes, kdy stojí slunce křesťanství — již na poledni, máme domů Božích mnoho a nádherných a Boha důstojných!

Jako slunce z mraků ráno vychází — pak po obloze kráčí — a konečně na poledni v plné kráse, lesku a záři stojí — něco podobného shledáváme i v historii našich chrámů.

Dnes na př. slavíme památku posvěcení této naší svatyně Boží a mám za to, že to bude poučné pro nás, budeme-li rozjímati o těchto chrámech Božích.

A sice ke cti a slávě Boží a k spáse našich duší budu s vámi rozjímati

- I. o chrámu Božím pod zemí,
- II. o chrámu Božím na zemi,
- III. o chrámu Božím v nebi.

Ó můj Ježíši, ve svatostánku mezi námi skrytý, povzbuď nás v dnešním rozjímání, abychom si tvého pozemského svatostánku vážili a tak do tvého nebeského svatostánku jednou vstoupiti si zasloužili.

Pojednání.

Chrám Boží pod zemí.

I.

Nejmilejší v Kristu Pánu! Tři první století po Kristu jsou zapsaná krvavými písmeny v dějinách křesťanství! Co tu pronásledování se všech stran! Zdálo se, že vládce temnoty shromáždil všechny své přívržence, aby učení Kristovo potlačil! Byli to především židé, kteří nenávisť k Ukřižovanému přenesli na Jeho učenníky. Honili je z města do města, mrskali je metlami a je kamenovali. První za oběť této zřivosti židovské padl, jak vám známo — sv. Štěpán. A co zkusil od židů sv. Pavel! Ptejte se ho, kolikrát byl mrskán, kolikrát kamenován od vlastních krajanů!

Omezilo se toto pronásledování křesťanů snad jen na Palaestinu?

Ach nikoliv! Kříž, který byl židům potupou, ten zdál se býti pohanům bláznovstvím. Proto užili i tito prostředků nejhroznějších, aby to nesmyslné, jak se jim zdálo — učení Ukřižovaného — se světa vyhladili! Po ruce měli oheň, sekeru katanskou, skřípec a mučidla, ortel smrti . . . zdálo se, že se jim dlo zdaří a slunce křesťanství zajde do mraku zapomenutí, aby z něho vícekrát nevyšlo! Ale pohané se přepočítali! Palčivý oheň zchladl před horoucí láskou křesťanů! Sekery katanů se odrazily a ztuply neohrožeností křesťanů! Mučidla nejhroznější se ické polámala — ale vůli statečných hrdinů křesťanských nezlomila! Krev mučenníků byla zdárným semenem pro nové a nové hrdiny a hrdinky křesťanské!

Byly to smutné doby! Kdo by v těch hrozných dobách odvážil se postaviti chrám pronásledovanému — Bohu Ukřižovanému?! Kdo by odvážil se postaviti veřejně dům Kristu — k Němuž veřejně se hlásiti, znamenalo vyřknouti nad sebou ortel smrti?! A přece Bůh žádal Syna Svého jako oběť! Přece bylo potřebí podávati Bohu na usmířenou Beránka Božího — který snímá hříchy světa! Přece bylo potřebí hlásati ta slova pravdy věčné — slova života věčného! Přece bylo potřebí slíti duše v těch hrozných pronásledováních chlebem andělským, — nejsvětější Svátostí oltářní! Jak tu pomoci?

Jako slunce zachází na večer do mraků, aby se v nich vykoupalo a druhého dne osvěžené a krásnější vyšlo — podobně učinilo i slunce křesťanství; na celá tři století schovalo se do mraků zapomenutí, ustoupilo v ústraní, aby odtud později slavněji vyšlo a mocněji zazářilo. Křesťané jako krtkové zalezli do země. Jak smutné to. Vyznavači — toho, jenž byl světlem světa — jako nějací tmáři musí se skrývati a synové tmy směle vyšlapují si na denním světle! Na čas vítězí lež nad pravdou — tma nad světlem! Pro největší nesmysly měl svět pohanský uznání, největší bludy směly se beztrestně hlásati, všechno mělo volnost — jen křesťanství bylo poutáno a pronásledováno do krajnosti.

Proto sestoupili se vyznavači Kristovi a vešli do země — skryli se v katakombách!

Co jsou katakomby? Známo vám to. Jsou to podzemní síně na všechny strany se křížující, širší nebo užší, více nízkých světnic v sobě obsahující. Tyto chodby byly rozděleny na tři poschodí a byly vespolek spojeny schody.

K čemu byly katakomby? První účel katakomb záležel v tom, že tu byli pochováni křesťané, zvláště mučenníci. Byl to tedy hřbitov. Ve zdích chodeb bylo mnoho výklenků a v těchto výklencích stály mrtvoly a hrob jejich uzavřen deskou mramorovou nebo kamennou. Do této desky byl vryt nápis — hlásající — kdo v tom hrobě odpočívá. Kámen byl zapečetěn kol dokola a tak hrob neprodyšně uzavřen. Katakomby obsahují ohromné množství mrtvůl křesťanů zvláště mučenníků. Tak na př. jen ve 2 katakombách jest pochováno 174.000 mučenníků, mezi nimiž 46 papežů. Katakomby byly také shromaždištěm náboženským čili zastupovaly katolické chrámy.

Ubozí křesťané, když nemohli nalézt klidu mezi živými, sestoupili k mrtvým. V katakombách jest mnoho prostrannějších síní, které sloužily křesťanům jako kaple, jako kostel. V takové kapli byl totiž klenutý hrob nějakého mučenníka a na něm deska, která sloužila za oltář. Kaple byly nástěnnými malbami a všelikými malířskými okrasami vyzdobeny. To byly ty podzemní chrámy!

V dobách pronásledování sloužily katakomby za útočiště křesťanů, zvláště biskupů a kněží. Jak mnozí marně utíkali se na toto místo věčného pokoje! Pohané — vojáci — vnikali také sem do těchto temností podzemních a rušili klid mrtvých řinčením zbraně. Jak často tu přepaden horlivý učenník Kristův a násilím odvečen na popraviště! V katakombách byl vypátrán a umučen blízký nástupce sv. Petra, sv. Štěpán, a nástupce jeho, papež Sixtus!

Katakomby jsou pro nás křesťany cenné svou minulostí a poučné svým významem. Katakomby chovají nesmírné množství ostatků svatých a starobylých památek křesťanských. Ty síně podzemní jsou však také velice poučné pro nás! Vždyť hlásají nám živou víru křesťanů tehdejších — a vytýkají nám chladnost víry naší nynější.

Jak veliká láska k Bohu v srdcích prvňích křesťanů! Jak dychtili po sv. svátostech! Jak toužili slyšeti slovo Boží a nasytiti duši svou mannou nebeskou!

Neboť k vůli tomu všemu vydávali v nebezpečnosti život svůj. Pro mnohého krok do katakomb byl krokem do hrobu, byl krokem posledním.

A přece nebyla obětavým prvňím křesťanům žádná dálka příliš daleká, příliš obtížná. Pro Krista nebylo jim nic těžkého! Oni dobře pochopili význam slov Pána Ježíše: Jeho mé jest sladké, a bří mě mé jest lehké —

Častokráte na př. poslouchali slovo Boží, nebo byli přítomni nejdražší oběti mše sv., nebo očišťovali duši svou od poklesků

svých — ve sv. zpovědi . . . a tu náhle rotou pohanskou byli obstoupeni! Co mužů, co žen, co dětí — tolik bylo odsouzených na smrt — tolik poprav, tolik korun mučennických.

Jaká statečnost křesťanská tenkrát — a jaká zbabělost dnes! Jaká horlivost náboženská vládla u křesťanů tenkrát a jaká chladnost náboženská dnes!

Ó zastyďte se vy, kteří tak chladnými jste ku Kristu — jakoby pro vás nic neučinil, jakoby pro vás krev Svou v hrozných mukách neprolil, jakoby vaši duši spasiti nechtěl!

Ach, zastyďte se vy pohodlní, kterým bývá obtížno několik kroku k tomu Spasiteli do chrámu učiniti, — který tolik kroků a to kroků bolestných, slzami a krví skropených, pro vás učinil — a uče se horlivosti a lásce od křesťanů v katakombách!

II. Chrám Boží na zemi.

Jako Kristus Pán třetího dne vyšel ze zavřeného hrobu slavný a nesmrtelný, podobně i učení Jeho po třistaletém pronásledování jako nově vzkříšené vyšlo z hrobu zapomenutí.

Jako Kristus Ježíš zvolal na Lazara v hrobě: »Pojď ven« a mrtvý Lazar ožil a z hrobu vyšel, podobně i císař Konstantin Veliký odvalil kámen z hrobu, v němž křesťanství odpočívalo a křesťanství vzkříšené a více neumírající slavně povstalo z mrtvých!

Roku 313 v Miláně prohlásil první panovník křesťanský, Konstantin Veliký, že křesťanství jest svobodné a každý má právo veřejně k němu se hlásiti! Na toto radostné prohlášení vyšlo křesťanství z katakomb!

Nyní teprv se poznalo, jak mnoho vyznavačů má pronásledovaný Kristus. Mnoho bylo Nikodemů, kteří sice byli křesťany, ale veřejně nikterak se tím nechlubili, aby nebyli pronásledováni. Teď veřejně, když nebylo se čeho báti — hlásili se ku Kristu!

Kříž nad modlami pohanskými zvítězil. Celá rozsáhlá říše Římská, celý takřka známý svět zvolal: »Jsem křesťanem!«

Pro tak četné vyznavače Kristovy bylo třeba mnoho posvátných domů, kde by se shromažďovali, slovem Božím se těšili a sv. svátostmi posilovali. Přistoupeno ku stavění chrámů. Nádherné chrámy, všemi výtvary uměleckými opatřené, pnuly se do výše v samém sídle císařském — v Konstantinopoli. Ale to všecko nestačilo! Proto chrámy pohanské proměňovány v chrámy křesťanské. Domy ďáblovy proměňovány v domy Boží. V tomto proměňování chrámů pohanských ve křesťanské šla ruku v ruce se svým synem Konstantinem — matka jeho, zbožná Helena.

Jako když v krásném máji vypučí a rozpukne se nesmírné množství bělostných květů a celá jabloň jest jimi obsypána — tak objevilo se veliké množství chrámů Božích na stromě Církvě svaté. A již 1600 let ten rozkvět chrámů trvá a dá Bůh, že trvati bude až do skonání světa, kdy rozmetány budou všechny stavby a zůstane z nich jen trochu kamení.

Co umění vynalezlo, čeho odvážil se stavitel smělou klenbou, co vykouzli malíř svým štětcem, co učinil sochař svým dlátem, co vtiskl řezbář do mrtvého dřeva, co jemná ruka vetkala do látky, co umělec z krále kovu — zlata — vytvořiti dovede, toho všeho užito k výzdobě chrámu. Ano chrámy nejnovější moderními vynálezy opatřeny. Navštivte blízké chrámy v Chrudími a v Hradci Králové, zavítejte do matičky Prahy a naleznete důstojné stánky Boha všemocného!

I vy dr. křestané — katolíci jste tak šťastní, že máte v středu svém stánek Boží. Chrámek váš není sice nádherný, ale není také chudobný, Vaši předkové dle možnosti chrám ten postavili a jej ozdobili a na vás záleží, abyste v tom bohumilém díle pokračovali, jeho okrasu udržovali, ba zvelebovali.

Vzpomeňte, jak by si toho byli vážili první křestané, kdyby tak svobodně byli mohli choditi do katakomb jako vy můžete do svého chrámu! Vy nepotřebujete choditi mnoho hodin na služby Boží. Vám nehrozí žádné nebezpečí, když pospícháte se potěšiti slovem Božím a posilniti se svátostným Spasitelem! Vám nikdo nepřekáží v příchodu k tomu, který volá k vám: »Pojďte ke mně všichni, kteří pracujete a obtíženi jste a já vás občerstvím...«

Ó křestané drazí, vážíte si toho dobrodiní? Spěcháte rádi do tohoto chrámu Páně jako první křestané do katakomb? A přece zde tentýž Kristus. Ten Ježíš, který zval k Sobě první křestany, ten zve i vás. Ten Ježíš, který těšil první křestany, jest ochoten potěšiti i vás.

Jsi promlouván, drahý bratře! Aj, viz Krista na kříži, jak se Mu židé posmívají, jak se Mu rouhají. Slyš ty utrhačné řeči židů před Pilátem — slyš ty utrhačné řeči lhostejných křestanů o Něm — přítomném v nejsvětější Svátosti. Spěchej k Němu, On tě naučí křivdu snášeti.

Jsi pronásledován! Kolikrát Ježíš musil se skrývati před najatými žoldněři, kteří Ho lapiti měli, kteří Ho stíhali krok za krokem. A jak jest pronásledován Ježíš v té svátosti lásky — v nejsvětější Svátosti. Ve Francii v mnohých kostelích ve svatostánku Ježíš přebýváti nesmí — jinak by byl nejhorším způsobem zneuctěn. Jdi k tomu za všecku lásku pronásledovanému Ježíši, On tě v tvém soužení posílí a naučí trpělivosti. Jsi opuštěn. Slyš umírajícího Spasitele, jak on lítostivým hlasem k nebi volá: »Bože můj, Bože můj, proč jsi mne opustil?« A což není tu Kristus celé dny a noci Sám a Sám? Není opuštěn od Svých učenníků — jako v zahradě Gethsemanské? Nikdo Ho nenavštívuje — a přece mlčí, nežaluje. Přivíň se k Tomu, jenž byl na světě nejopuštěnějším, a On ti nahradí všecky, kteří tebe opustili. Poznáš pravdu slov sv. Františka Seraf.: »Můj Bůh a mé všecko!«

Ano, radujte se nejmilejší v Kristu Pánu, že máte chrám, v němž přebývá váš Bůh? Zamilujte si tento chrám! Nešetřte peněz ani námahy, abyste si jej důstojně ozdobili! Ozdobujte zvláště chrám svůj hojnou návštěvou v neděli a ve svátek, možno-li

i všedního dne. Nedejte hlasům zvonů zníti nadarmo! Každou neděli a každý svátek obstupujte krále andělů ve svatostánku — a klaňte se inu s duchy nebeskými a prozpěvujte: »Svatý, svatý Pán Bůh zástupů, plná jsou nebesa i země slávy Jeho!«

Navštěvujte svého Spasitele tou horlivostí, tou úctou a tou láskou, jakou to činili první křesťané a zbožní vaši předkové, kteří kolem chrámu Páně na hřbitově odpočívají. Nedopustte, aby oni na vás jednou před soudnou stolicí musili žalovati a vás vinití ze lhostejnosti a nedbalosti!

III. Chrám Boží v nebi.

Moji milí! Všechno jednou pomine. Nejnádhernější, nepevnější stavby se zřítí a všechno rozpadne se v prach. Až zazní trouba andělská: Vstaňte mrtví, pojdte k soudu, tenkrát i nejvyšší věže se skácejí a z nejnádhernějších chrámů zůstane hromádka popela.

Slyšme o tom hrozném dnu slova sv. Petra: »Přijdeť pak den Páně, jako zloděj, v kterémžto nebesa s velikou prudkostí pominou a živlové horkostí se rozplynou, země pak a díla, kteráž na ní jsou, vypálena budou.« Petr. 3. 10. »V tom dnu přestanou všechny věci na nebi a na zemi a bude nová země, bude nové nebe.« »Nového pak nebe a nové země podle zaslíbení Jeho čekáme, v kterýchž spravedlnost přebývá.« Petr. 3. 13.

Tenkrát přestanou všechny chrámy světa a bude jeden jediný nesmírný, překrásný — chrám Boží v nebesích. Jak nám o tom sv. Jan ve Zjevení praví: »A já Jan viděl jsem město svaté, Jerusalém nový, sestupující s nebe, od Boha připravený, jako nevěstu okrášlenou muži svému.« Zjev. 21, 2.

Přátelé drazí! Zdálo by se vám, že jsem sestoupil do říše pohádek, kdybych živými barvami vám chtěl vylíčiti, jak krásný, jak velebný bude tento chrám Boží v nebesích. Sv. Jan, aby po lidsku nám krásu tu naznačil, praví, že zdi toho nebeského Jerusaléma budou z drahého červeného kamene — samo stavení pak z ryzího zlata. Do nebeského chrámu povede dvanáct bran a každá bude zhotovena z ohromné, nesmírně vzácné perly! Ulice nebeského Jerusaléma budou z křišťálu atd.

Ustávám v líčení nebeského chrámu a odkazuji vás na slova Samého Spasitele, který praví o nebeském chrámě: »Že to ani lidské oko nevidělo, ani ucho lidské neslychalo, ani jazyk lidský nikdy nevypověděl . . . co Bůh připravil těm, kteří Ho milují.«

To bude místo, o němž čteme v dnešní epištole: . . . »a smrti již více nebude, ani kvílení, ani křiku, ani bolesti nebude více — nebo první věci pomínuly.« Zjev. 21. 4.

Chcete, moji drazí, přijít do tohoto chrámu? »Ó zajisté, kdo by z nás byl tak pošetilý a nechtěl býti účasten nevýslovných radostí v chrámě Božím na nebi!« — tak slyším vaši radostnou odpověď.

Nuže dobrá. Chcete-li tam do nebeského chrámu přijíti, pak musíte voliti cestu, která tam vede. A ta cesta, víte, kudy vede? Ta vede tímto chrámem. Kdo rád navštěvuje Boha ve způsobě chleba v tomto chrámě přítomného, ten bude také uznán za hodného pokloniti se Bohu tváří v tvář v chrámě nebeském.

Jen ten vykoná šťastně dalekou cestu k nebeské bráně, kdo se na tu cestu posílí nebeským chlebem v tomto pozemském chrámě! Jen ten projde nebeskou branou, kdo oblékl na se roucho milosti ve sv. zpovědi v tomto chrámě! Jen přes práh tohoto pozemského chrámu vede cesta ku prahu chrámu nebeského. Jen a jen tímto chrámem vede cesta tam, kde přebývá Pán Bůh Sám. Kdo chce do chrámu nebeského přijíti, musí tuto cestu voliti. Kdo nechce kráčet často do chrámu pozemského, ten nemá ani naději, že jednou vkročí do chrámu nebeského!

* * *

Drazí osadníci moji! Milujte svůj chrám, neb on branou do chrámu nebeského!

Spěchejte rádi do svého chrámu. Radujte se z toho, že máte Ježíše svého tak blízko a volejte se žalmistou Páně: »Veselil jsem se z toho, když mi pověděno: Do domu Hospodino va půjdeme.«

Navštěvujte chrám Páně co nejhojněji, tím nejvíce přispějete k jeho okrase!

Dnes v den posvěcení tohoto chrámu Páně učiňme všichni pevný slib — a přinesme ho jako dar svému Spasiteli: »Chci s větší horlivostí a láskou tento chrám Páně navštěvovati a o jeho okrasu se starati!«

Dej Bůh všem nám přítomným, abychom tento slib splniti a jednou Boha v chrámě nebeském tváří v tvář spatřili a s ním, na věky se radovali. Amen.

Frant. Jirásko, kaplan v Rovni.

Neděle XXI. po Sv. Duchu.

Odpouštěti nepřátelům vyžaduje od nás: 1. milosrdenství Boží k nám hříšným; 2. naše vlastní spasení.

»Zdaliž neměl jsi i ty se smilovati nad služebníkem svým?« Mat. 18, 33.

Mravouka křesťanská obsahuje jen dva hlavní zákony, jsou to přikázání lásky. Církev katolická připomíná nám tato dvě přikázání na neděli sedmnáctou po sv. Duchu. »Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého, a z celé duše své, a ze vší mysli své. To jest to největší a první

*) Dle Rudigiera.

přikázání. Druhé pak jest podobné tomu: Milovati budeš bližního svého, jako sebe samého. Mat. 22, 39.

Bližním, jehož milovati máme, jako samy sebe, nerozumí se jenom náš pokrevný přítel, příbuzný, aneb náš přítel dobrodinec, ale slovem tím míní se i náš nepřítel, i ten, kdo nás urazil, kdo nám ublížil. Tomu učí Ježíš Kristus v onom krásném příběhu o milosrdném Samaritánu, jenž se čte na neděli 12 po sv. Duchu, tomu učí pán i v dnešním evangeliu. Neboť celé podobenství dnešního evangelia a výklad jeho, který Sám Božský učitel podává, vše to směřuje k té pravdě, že i my svým nepřátelům a těm, kdo nám ublížili, ze srdce odpouštětí máme.

›Zda-li neměl jsi i ty se smilovati nad služebníkem svým?‹ tak táže se král nebeský služebníka nemilosrdného. Kristus Pán ukazuje dvě velmi důležité příčiny, pro které nepřátelům svým odpouštětí máme. Chci se pokusiti v dnešním kázání ty dvě příčiny vám připomenouti. Budu zajisté mluvit ve smyslu dnešního sv. evangelia, budu-li jednati o té pravdě, že odpouštětí máme nepříteli svému.

Toho žádá od nás: I. milosrdenství Boží k nám hříšným; toť první příčina a první díl; II. naše vlastní spasení, toť druhá příčina a druhý díl dnešní řeči mé.

Bůh milosrdný požehnej slovům mým, když mluvit počnu ve jménu Pána Ježíše a Panny Marie.

Pojednání.

I.

První příčina pro kterou Pán Ježíš vybízí ku srdečnému odpuštění utrpených křivd a urážek, jest milosrdenství, jakým Bůh Svým nepřátelům, hříšníkům odpouští. Ukazuje božský Spasitel, jak mnoho a jak rád nám hříšníkům Bůh odpouští, by nás pohnul, abychom i my mnohem: menší urážky ochotně odpouštěli.

1. Král jeden chtěl se svými služebníky počet klásti, a když počal počet klásti, podán jest mu jeden, kterýž mu byl dlužen deset tisíc hřiven. A když neměl čím zaplatiti, kázal jej pán jeho prodati, i ženu jeho i děti, i všecko, co měl a zaplatiti. Tedy padl služebník ten, a prosil ho, řka: ›Poshov mi, a všecko zaplatím tobě.‹ I slitovav se Pán nad služebníkem tím, propustil jej, a dluh jemu odpustil. Vyšed pak služebník ten, našel jednoho ze služebníků svých, kterýž mu byl dlužen sto peněz, i chopiv se ho, hrdloval se s ním, řka: ›Zaplat, cos dlužen.‹

A padl spoluslužebník jeho, a prosil ho řka: ›Poshov mi, a všecko zaplatím tobě.‹ On pak nechtěl, ale odešel, a dal jej do žaláře, dokudž by nezaplatil dluhu. Vidouce pak spoluslužebníci jeho, co se dalo, zarmoutili se velmi: i přišli a pověděli pánu svému všecko, co se bylo stalo. Tedy povolav ho pán jeho, dí jemu: ›Služebníče nešlechtný! Všecken dluh odpustil jsem tobě,

neb jsi mne prosil: zdaliž neměl jsi i ty smilovati se nad spolu-
služebníkem svým, jakož i já smiloval jsem se nad tebou?»

Deset tisíc hřiven byl tento služebník dlužen neb povinnován
pánu svému, což jest nesmírně veliký obnos peněz a obnáší dle
našich peněz skoro osmnáct milionů zlatých, obnos to, jež služebník
nikdy nebyl s to zapraviti. Vizte křesťané, tím velikým, nesmírným
dluhem jest náš ohromný dluh, který Bohu činíme, když se hřichu
dopouštíme. Hřích jest urážka nejdokonalejšího a nekonečného
Boha a proto svým konečným rozumem velikost dluhu, hřichu
ani nahlédnouti, ani změřiti nemůžeme, poněvadž neskončenost
Boží změřiti nemůžeme. Prorok Jeremiáš uvažuje velikost toho
dluhu, jež hřichem činíme, volá se srdcem se chvějícím: »Užas-
něte se nebesa nad tím, a brány jeho zkormuťte se
velmi.« Jerem. 2, 12.

Ano dluh a vina hřichu i toho nejmenšího jest tak veliká,
že kdyby všichni lidé krev svou vylili na zadostučinění jeho,
zadostučinění to přece ještě příliš nepatrným by bylo; tak veliká
jest vina hřichu, že jenom Ježíš Kristus, Bůh a člověk zároveň,
zaň zadostučiniti moh!. Sto denárů, tato malá částka peněz s desíti
tisíci hřivnami ani porovnatí se nedá, malý to a nepatrný dluh
u porovnání s oněmi miliony zlatých.

Tímto malým dluhem rozumí se ty mnohem menší urážky
a křivdy, jež člověk jinému činí. A nyní, když uvážíme, že Bůh
odpouští hříšníkům vinu a trest hříchův velikých ve svém ne-
skončeném milosrdenství, neměli bychom odpouštěti bližnímu
svému ty nepatrné a malé dluhy křivd?

Ano, odpustiti musíme, chceme-li se nazývati hodnými dítkami
svého Otce nebeského, neboť Pán Ježíš praví: »Ale já pravím
vám: milujte nepřátele své, dobře činite těm kteří
vás nenávidí, a modlete se za ty, kteříž vám proti-
venství činí, a utrhají vám; abyste byli synové Otce
svého, jest jest v nebesích, jenž slunci Svému velí
vzcházeti na dobré i na zlé; a déšť dává na spraved-
livé i na nespravedlivé.« Mat. 5, 44.

»Buďte vespolek dobrotiví, milosrdní, odpouště-
jíce jeden druhému, jakož i Bůh skrze Krista odpustil
vám,« praví nám sv. Pavel ve svém listě k Efezským 4, 32.

2. V podobenství dnešního evangelia upozorňuje Pán Ježíš
na to, že Bůh nám rád nesmírně velikou vinu hřichu odpouští.
Pán nenechává dlouho prosícího služebníka u Svých nohou klečeti,
jeho prosba jde Pánu hned k srdci a Pán hotov jest ihned vy-
slyšeti ho. Ano Pán prokazuje mu ještě více, než zač žádán jest.
Pán mu nejen poshovuje, ale odpouští mu všecken a celý dluh.

Krásný obraz ochoty, s jakou Bůh vinu hřichu odpouští!

Bůh hledá hříšníka Svou předchozí milostí; jako dobrý pastýř
běhá za svou ovečkou, tak i Bůh hledá hříšníka, aby mu od-
pustiti mohl, a když hříšník počíná pokání činiti, jde mu Bůh
vstříc, slší ho Svou milostí, jde, chvátá mu naproti, jako staříček,
šedivý otec vracejícímu se marnotratnému synu rychle vstříc

spěchal, odpouští kajícímu hříchy; »buď potěšen,« praví, »odpouštějí se tobě hříchyvé tvoji,« a vrací mu všechna ztracená práva v domě otcovském.

Bůh tedy odpouští hříšnému nepravosti jeho s ochotou. Toť krásný obraz milosrdného Boha, jež Kristus před oči staví proto, aby nás pohnul k odpuštění těch malých a nepatrných křivd a urážek, které nám bližní učinil. Pro člověka, v němž láska k Bohu dosud úplně nevyhasla, jest toto neskončené milosrdenství Boží dostatečným důvodem, aby bližnímu svému odpustil. A aby se tak stalo, vyžaduje odpuštění nepřítelům též vlastní spása naší duše, o čemž v díle

II.

Neodpustíme-li, nebude ani nám odpuštěno, nepromíne-li bližnímu svému urážky, jež nám učinil, nepromíne Bůh ani nám hříchy naše, když jednati se bude o spasení našich nesmrtelných duší. Pravdu tu vyjadřuje Pán Ježíš v dnešním evangeliu, jakož i na jiných mnohých místech.

Služebník, jemuž pán tak ohromný obnos peněz prominul, jednal nemilosrdně proti služebníkovi svému, a o žádném ohledu ani věděti nechtěl. Pán jeho zavolal ho k sobě a dí jemu: »Služebníče nešlechetný! Všecken dluh odpustil jsem tobě, neb jsi mne prosil: zdaliž neměl jsi i ty se smilovati nad spolumužebníkem svým, jakož i já smiloval jsem se nad tebou?«

A rozhněvav se pán jeho, dal jej katům, dokudž by nezaplatil všeho dluhu. Také i Otec můj nebeský, dokládá Pán Ježíš, učiní vám, jestliže neodpustíte jedenkaždý bratru svému ze srdcí svých.

Ano, tomu, jenž neodpustí bližnímu, nepromíne ani Bůh a nepřipustí jej do příbytků království nebeského, neboť nebe jest sídlem lásky, pokoje a míru, tam neostojí trůn mstivých a nepokojných. Jim řekne Bůh: »Odejděte ode mne, neb já jsem Bohem míru a pokoje.« Mstivé odevzdá Bůh katům, knížatům pekelné temnosti, kdež bude ustavičný svár, věčné nepřítelství, mstivý bude se tu trápiti v plamenech neuhasitelných, červem, který neumírá.

»Kdo se chce mstíti,« praví moudrý Sirach. »u Pána najde pomstu, a hříchy jeho chováje zachová.« Eccl. 28, 1.

Jak důrazně přikazoval Pán Ježíš při všech příležitostech tu ctnost lásky k nepřítelům! Ve svém prvním kázání na hoře obsírně o tom mluvil a ještě Jeho poslední slova, kteráž před Svou smrtí k učenníkům pronášel, dýchala láskou, láskou všeobecnou, jež ku přátelům i nepřítelům se vztahovala. »Přátely své milují též pohané a celní,« řekl Pán, »vy ale máte milovati též nepřátely své. Budete-li odpouštěti lidem, odpustí i vám Otec váš nebeský, jestliže ale lidem neodpustíte, neodpustí ani vám Otec

nebeský hřích vaše. « Ano, pak ani nebudete učenníky Mými, neboť: »Po tom všichni poznají, že jste moji učenníci, budete-li míti lásku jedni k druhým. « Patrně tedy a dobrovolně zbavuje a připravuje se o spasení duše své ten, kdo bližnímu svému učiněné křivdy neodpouští. Jedná se tu o jeho spasení. Proto vhodně řečeno jest v knize Siracha Ježíše: »Pamatuj na poslední věci své a přestaň chovati nepřátelství v srdci svém. « Eccl. 28, 6. To znamená: pamatuj na to, jak šťastným a blaženým budeš na loži smrtelném, jak šťastným budeš na věčnosti, bude-li Bůh přítelem tvým. Pomni ale též na to, že Bůh nebude přítelem tvým, jestliže i ty jen jedinkému člověku nepřitelem budeš. Poněvadž pak tato pravda o nutnosti lásky k nepřátelům tak neskončeně důležitou jest, dal Pán Ježíš moudré nařízení, bychom na to stále pamatovali. V té modlitbě, kterou jako vzor předepsal, zní pátá prosba takto: »Odpusť nám naše viny, jakož i my odpouštíme našim vinníkům. « Poněvadž každý křesťan modlitbu tuto tak často se modlí, bývá proto též tak často na tuto důležitou povinnost: »ze srdce odpouštěti nepřátelům svým a ublížitelům, urázcům svým« upamatován. Nebo čím by byla tato slova v ústech mstivých a mstivých žádostivých?

Sv. Athanasius dí: »Neodpouštíš-li urážku učiněnou tobě, nevykonáváš tuto modlitbu ve prospěch svůj, ale ty svoláváš na sebe kletbu vždy, kdykoliv se modlíš. »odpusť nám naše viny, jakož i my odpouštíme našim vinníkům. « Sv. Jan Zlatoústý ve své osmnácté homilii na sv. Jana dí: »Ty dobýváš a vytahuješ na sebe meč, jako nějaký zuřivec a zběsilec. «

* * *

Ukončíme! Křesťané milí, táži se vás: chcete i vy takto se modliti? Nikoliv! My ubozí hříšníci chceme se modliti, aby nám Pán Bůh naše nesčíslné, nesmírné a těžké hříchy zcela odpustiti ráčil právě tak, jako i my bližnímu svému urážky nepatrné odpouštíme.

Chceme, aby na nás patrně viděti bylo tu pravou známku křesťanství, totiž lásku vzájemnou. Dříve ještě, než přítomni budeme ukončení oběti mše svaté, chceme odpustiti všechny křivdy nám učiněné, chceme je odpustiti z celého srdce svého. Chceme dnes tomu obětnímu beránkovi, Samému Pánu Ježíši, tomu knížeti pokoje upřímné smíření se svými nepřáteli a ublížiteli zasvětili a pak zajisté příjemna bude Bohu tato oběť naše a my s plnou důvěrou budeme se moci modliti: »Odpusť nám naše viny, jakož i my odpouštíme našim vinníkům. « Amen.

Jan Götschner, em. farář v Kutné Hoře.

Řeči příležitostné.

Promluva k vojínům před přísahou v listopadu.

Pochválen buď Pán Ježíš Kristus.

Milí vojínové!

Čestné a důležité jest povolání vojínovo. — Se všech stran jako mocný proud hrnou se nepřátelé, aby uchvátili zemi, která se jim zalíbila, smrtonosné střely metají, aby hrůzu a strach působili před sebou. Zděšeno jest obyvatelstvo země, pláč, nářek i modlitbu slyšeti jest všude. Ach, kdo zažene nepřítel zlého? Bůh se o to postará. A kyne mocnáf, a ozbrojují se mužové statní a úprkem ženou se vstříc nepříteli. Nelekají se moci a síly jeho, ale právě tam, kde s jeho strany kule jako déšť se sypou, kde děla nejvíce duní, tam vrhají se a nastavují životy své, aby uchránili majetku panovníka svého, aby ochránili bezbranných. A odkud čerpají v této hrůzné době tolik síly, tolik udatnosti? Aj odtud, že vědomi jsou si toho, že zavázali se k činům takovým svatou přísahou.

Jak důležitá jest přísaha! Nebudu o tom dlouho mluvit, sami jste její sílu, její moc poznali. Vzpomeňte si jen na onen okamžik, kdy po odvodě se zdvihnutou vzhůru pravicí vyslovovali jste slovo: »přísahám«. Hlas se třásl, údy se chvěly. A proč to? Velebnost přísahy sv. to působila. Nepřísahali jste pouze svému císaři a králi pozemskému, nýbrž přísahali jste králi nebeskému — Bohu vševědoucejšímu, nejvyššímu spravedlivému, Bohu, jenž přísně trestá každou lež. Nepřísahali jste pouze na dobu služby své, avšak i na celý život svůj. I mimo službu zavazuje vás přísaha učiněná, byste hotovi byli vždy »jmění, krev i život dáti za císaře, za vlast svou.« Jak nešťastný jest ten, kdo poruší přísahu svou! O tom platí jistě také slova Písma sv., že »lépe by mu bylo, kdyby se byl nenarodil člověk ten.« A proto vy, vojínové křesťanští, zachovávejte věrnost až do smrti, nikdo nechtě neporuší přísahy, nikdo neopouštěj praporu svého.

Nevěrný voják nebude již mít pokoje, nebude mít klidu; opuštěný prapor, zrazená vlast, porušená přísaha budou jej pronásledovati jako strašidlo ve dne v noci; a když také svědomí své po dlouhou snad dobu hříchů, ohavnostmi všeho druhu ohlušuje a omamuje, probudí se toto s obrovskou silou na smrtelné posteli a bude mu jeho zločin připomínati. A až přijde den vzkříšení, vstane i on a s ním také ruka, jeho křivopřísežná ruka, která pomstu na něho svolávatí bude.

Kř. vojín! tobě mysliti jest na přísahu, kdykoli pokušení na duši tvou dorážejí, kdykoli palčivá touha po svobodě, po domově v tobě vzplane. Tobě mysliti jest na přísahu, kdykoli přísná poslušnost, obtížná služba a ty tak četné námahy tebe v klavým činí. Na přísahu jest mysliti tobě, když svědce hledí tě oloupiti o úctyhodnou bázeň před svatostí přísahy a tebe k hanebnému útěku přiměti se snaží. — Ať v jakýchkoli života svého okolnostech nalezáte se, vaším vodítkem budiž vždy sv. přísaha.

Kř. vojáci! Kéž nebylo marno těch několik slov, která jsem vám zde promluvil. Bůh račiž vám popřáti síly, abyste byli vojiny statečnými a udatnými poslušni jsouce netoliko svého císaře a krále pozemského, nýbrž i toho Krále nebeského. Starajíce se také o věci nadzemské, nebeské, o věci, jež ku spáse duší slouží, naleznete i posilu, byste ke spokojenosti Boha i císaře dostáli svědomitě i povinností svým pozemským. Amen. P. Jos. Šimek.

Promluva k jednotám katolickým.

Kráčejme v šlepějích sv. Václava.*)

»Hospodine Bože! v Tebe doufali
otcové naši.«

Přemýšleje, jakou látku bych obrati si měl za předmět dnešní promluvy, zahloubal jsem se v minulost lidu českého a procházel jsem jednotlivé věky, hledaje jasného bodu, jehož světlo a teplo by oživilo a občerstvilo srdce naše.

Ó, jak jest potřebí toho pravého světla a toho oživujícího tepla společnosti lidské!

A právě tato naléhavá potřeba vedla kroky naše sem, abychom v těchto trudných časech, kdy lhostejnost náboženská svým jedovatým dechem nakazila mysle mnohých, kdy nevěra — berouc na se oděv, jak sama se vynáší, neklamné vědy — se strojí zničití v základech veškerý život křesťanský, kdy porušenost mravů — jsouc výronem ponejvíce nevěreckých zásad — rozešťela síť a vniká i tam, kde dříve vládly mrav a počestnost — ano v těchto trudných časech přišli jsme k Matce Boží Svato-

*) Může se také kázati o svátku sv. Václava.

nehynoucí pomník pro všechny věky. Nebo, prosím vás, kde by byl národ náš bez křesťanství? Kam by byl dospěl?

Stihnul by jej byl tentýž osud, jako Slované polabské, kteří odpírali slovu božskému, kteří v marných bojích veškeru sílu životní vydali, až vysílení padli v náruč výbojného souseda. A že mluvíme dosud krásným českým jazykem, že v chrámech zavznívají staré české chorály, toho zásluhu má dědic země české sv. Václav, protože katolickou víru upevňoval a šířil.

Dokud lid český této víry se držel, dokud kráčel v šlepějích sv. Václava, dotud byl blažený a jsou to nejslavnější leta tohoto lidu. Jakmile ale opustil svého sv. patrona a ohlížel se jinam, jakmile přijímal bludné nauky z ciziny, ta tam byla svornost, ta tam byla radost.

Rádi vzpomínáme zlatých časů, kdy žezlo české třímal v rukou otec vlasti Karel IV. — — — — —

Jsouť to nejslavnější časy z dějin českých.

Svědkiem těch starých, dobrých časů jsou ty velebné chrámy, jež v té době přičinlivá ruka česká zbudovala. Tenkrát celý národ kráčel v šlepějích sv. Václava.

Ale běda!

Tu zanesl sem neblahý vítr až z Anglie nešťastné učení Viklefovo. Mnozí z Čechů dali tomuto bludnému učení přednost před tou naukou, v níž vychovávání byli synové a dcery české. Nastala roztržka v národě, nastaly boje — — — ničení — — — puštošení — — — — — staré památky z dob Karla IV. — — knihy — sochy — — obrazy — — chrámy — vše to ničila ruka vášnivá.

Tenkrát nekráčeli Čechové v šlepějích sv. Václava.

A bylo pak ještě hůře, když z Němec k nám zaneseno bylo učení Lutherovo a Kalvínovo.

Rozdvojenost myslí, rozdvojenost srdcí — — — — — Čechové opustili své svaté patrony a přidrželi se nauk bludných, nauk z ciziny sem zavleklých. Slýcháme od protestantů a těch, kteří v ovzduší protestantském vyrostli, ty doby chváliti, ale upřímný katolík Čech se srdcem krvácejícím vzpomíná těch neblahých dob rozervanosti a rozdvojenosti České.

Namítá se se strany katolíkům nepříznivé, se strany těch, kteří od víry katolické odpadli, kteří tomu českému lidu namlouvají, jakoby víra otců našich byla víra luteránská nebo kalvínská, od těch tedy a od lidí předpojatých namítá se, že krutě sobě počínali mužové katoličtí při avádění a obnovení víry katolické v Čechách v 17. století. Tu ovšem, aby utrpení zdálo se býti nekonalé a ti, kterých se to dotklo, aby vystoupili u velikosti své, musí se ty útisky líčiti barvami co možná nejčernějšími. Ale, drazí přátelé, katolíci daleko sobě nepočínali tak krutě a bezohledně, jako ti »ubozí utiskovaní«, dokud měli ještě otěže vlády v rukou. Slyšme ku př. očitého a nepředpojatého svědka staříčkého arcibiskupa Lohelia, jak píše papežskému vyslanci do Vídně:

›Bídně naříkáme, vždyť nám naše chrámy a oltáře svatokrádežně przní a bourají, katolické velmože vyhánějí, faráře a řeholníky oloupené vyhazují, naše svaté náboženství v posměch uvádějí; města, která víru pravou nezvratně a stále vyznávala, nepřátelsky drancují a utiskují a lidu žádných svátostí nedopouštějí.« (Dopis ze dne 1. prosince 1618.)

A tentýž věrný pastýř svého stádece píše vždy věrné kapitole Pražské, ›že ho docházejí zprávy z rozličných stran, jak mrzké hříchy se v tomto čase páší, drancují kostely, vytloukají kláštery, z kněží Kristových posměch si tropí, je polonahé vyhánějí, katolky připravují o chléb nebeský a o svaté svátosti.«

Tak kvílí věrný, ostražitý pastýř v dopise ze dne 28. listopadu r. 1618.

Vizte, drazí přátelé, na jakých růžích ustlali čeští protestanté neboť husitství té doby již nebylo — upřímným katolíkům a pak posuďte onu stále a stále ohřívanou žalobu na těžké protivenství, jakého prý zažili protestanté v Čechách. Ano, oni dříve, nesvědoteři a bezohledně ničili nám vše, co na svatost víry naši upomíná, oni kostely naše hanobili, kněze naše vyháněli a statky brali. Oni zhanobili náš velechrám pražský, neboť v kapli sv. Václava udělali stáje pro koně.

A jaká byla víra těch, kteří v žoldu strany odporové v Čechách stáli, nejlépe viděti jest z popěvku tehdy obvyklého: ›Vem, kde vem, víra sem, víra tam, poberme všecko, věř sobě, jak chceš.« (Čas. česk. M. 1886 str. 228.)

Z toho nad slunce jasněji poznáváte, že tenkrát Čechové v šlepějích sv. Václava nekráčeli, že dědictví jeho opustili, že se dali na cesty, jež k dobrému cíli nemohly vésti. Ale nebyli to všichni Čechové, kteří starým a pravým náboženstvím zhrdli. Zůstali mnozí pevní u víře svých otců a hotovi byli tuto víru i krví zpečetiti jako sv. mučenníci. I sestoupili se mnozí v těch smutných časech, aby úžeji k sobě se přivinuli, v družiny, jež stály pod ochranou Rodičky Boží a zvaly se družiny Mariánské. Družiny tyto rozmohly se v Čechách v počtu hojném, členové sami sebe posvěcující slovem Božím a svátostmi po veškerém národě šířili lásku k náboženství, sílu k stálosti a trpělivosti, mnohé rozkolníky přivedli do Církve aneb je aspoň vybavili z předsudků. A neklesli ani tenkrát v důvěře v Boha a v Rodičku Boží, když příkoří nesnesitelných bylo jim vystáti, když z vlasti byli vypovědění, o statky oloupeni; zůstali pevní jako z tvrdého kamene — neoblomní, když se jim nepřátelé posmívali, když jim spílali, když trpělivost jejich dráždili.

Velice krásně píše tehdejší souvěkovec Jan Pavel Dvorský o Mariánské družině Pražské. ›Za starých časů prvního křesťanství, tak píše, bouřil pekelný duch proti křesťanům v Římě a po celém světě, aby náboženství svaté hned při prvním vzniku v krvi utopil, ale vzhledli křesťané vzhůru k Marii Panně, k ženě Bohem zaslibené, která hadovi pekelnému hlavu potře; za prvních časů svaté víry v Čechách povztýčil se tentýž had pekelný proti apo-

štolům slovanským a proti Bořivojovi, aby víru v prvním začátku udusil, ale doufali sv. Cyrill a Method, Bořivoj a sv. Ludmila a sv. Václav a všickni věrní v Marii Pannu, až víra svatá v celém národě se ujala a vítězství dosáhla; v pozdějším věku rozšíval nepřítel satan v krajích západních a severních bludného koukole a také v Čechách usiloval skrze rozličné bludy, sváry a rozbroje rozptýliti náboženství svaté a pravé, na to i skrze domácí rebelie a skrze cizinská vojska nepřátelská Sasův a Švédův na nás Čechy a zvláště na nás Pražany doráží, ale radujme se a doufejme, vždyť se nám rozmáhá nábožnost a zvláště zkvétá úcta k Marii Panně. Jako my sodálové všemožně o víru svatou, o slávu Boží, o čest Marie Panny horliti budeme: tak Maria Panna na nebe vzatá o zachování a povýšení vlastenců Pražských právě mocně a mateřsky pečovati neustane.

Přátelé drazí, nábožní křesťané, co se vám zdá? Hle! Jak sobě počínali ti, kteří k družině upřímnou láskou přilnuli! A ten sodál věrný z těch dávných dob mými ústy k vám volá, abyste také vy o víru svatou, o slávu Boží, o čest Marie Panny horlili.

Nelekejte se. Jest ovšem pravda, že za našich dob jako tenkrát rozechvívá nitro naše nepokoj a podráždění. Nepřátelé se staví v šik a dorážejí na základy křesťanství; namířeno mají tito lidé svými jedovatými šípy nevěry přímo k srdci křesťanství. Dnes zlehčuje se Církev, Kristus, svatí, dnes zákon křesťanský od mnohých hází se jako věc stará někam do kouta. Dnes mnozí z toho lidu českého nekrácejí v šlepějích sv. Václava.

Slyšíme fráse: Nový věk — nová doba — křesťanství nesrovnává se s novodobým pokrokem atd.

Vy, drazí přátelé, máte často příležitost slyšeti podobné řeči, ó prosím vás, ať podobné fráse nezviklají vaši víru, vaši zbožnost, vaši odvahu.

Církev přestála již těžší boje, a vždy se ukázalo, že Církev jest pravdou, a vše, co proti ní se metalo, že samo sobě vykopalo hrob. Uvedl jsem vám krátce slova Marianského sodála Pavla Dvorského a sodál ten mi mluvil z duše. Uvažte jen, moji drazí, abych jen něco vám před oči postavil, jak proti prvotní Církvi zuřili židé; nad hrobem Kristovým domnívali se slaviti svoje vítězství. Ale radost jejich byla krátká. Zděšení vyslychají zprávu, že ten ukřižovaný vstal z mrtvých a padesátý den po z mrtvých vstání obracejí se k Němu tisíce lidu. Zpupnost protivníků Kristových se zdvihá poznovu, útočí, ale brzo klesá a vyplňuje se proroctví Kristovo o Jerusalémě, že nezůstane kámen na kameni.

Ještě více udivení pozorujeme onu sílu, která většího nepřítelů skolila. Byl to zkažený pohanský svět. Celý římský svět postavil se proti 12 chudým rybářům, kteří odvážili se hlásati víru v ukřižovaného. Veškerá moc císařů, kněží, senátu — — — veškeré nájezdy spisovatelů a sofistů — — — mocná vojska, bleďá zášť národů — — — ukrutnost katanů — — — děsné popravky a mučení — — — toho všeho po 300 let se užívalo a užívalo se

tou měrou, že bezmála již ani na zničení víry žádná ohavnost nemohla býti vymyšlena

Nepřátelé Církve mnuli si blaženě ruce v domnění, že konečně zlomena moc víry, že dokrvácela Církev, že jí byla zasazena rána poslední, a hle!

Ona povstala silná — mocná — nezdolná. Největší odpůrce klesá a umíraje volá: »Zvítězil jsi, Galilejský!« Ano — kříž Kristův zvítězil.

Od té doby sice vnější boje o bytí a nebytí nejsou tak rozsáhlé, ale tím více Církev musila přemáhati nepřátele v lůně svém. Vášeň a slabost lidská byla matkou mnohých sekt, jež mezi sebou se svářily, ale za jedno byly toliko v tom, že hroznou záští hořely proti Církvě. A jakých obtíží způsobily! Oltář stál proti oltáři, kazatelna proti kazatelně, pastýř proti pastýři, jedni proti druhým. Pravověrné církevní sněmy stojí proti sněmům, jež zavrhnou pravdu křesťanskou; východ křesťanský oddělil se od západu, věřící lid v základech víry jest rozrušen, neví, co by věřiti měl. Rozrušení myslí jest silné.

Ach, přátelé, kdo utiší rozbouřené vlny ty? Kdo paprskem světla osvítl temnosti, v nichž tone vášeň? Ach, kdo jiný, než Ty, ó Bože silný, jenž kážeš větrům, aby ustaly, a vodám, aby se ztišily, jenž neztrpíš, aby tma vládla světlu. Ano, mocí Boží rozehnaly se stíny lži a klamu, a jako dennice vystoupila zlatá pravda. Bludy a kacířství zacházejí, jsou malomocné — a Církev sv. stojí v síle, svěžesti, mohutnosti jako sloup a utvrzení pravdy.

Časy letí. — — — — —

Přes nepřízeň časů stojí tu Církev na sklonku 19. století. Na obzoru světovém zatahují se černá mračna — — všude dusno, jako před brzkou bouří. Dva názory světové utkaly se v otevřeném boji. Světový názor křesťanský — a hmotářský (materialistický) názor, jež hlásají synové tohoto světa.

Část synů a dcer této země České dala se pod prapor světového názoru hmotářského — — jest křesťanskou dle jména — vskutku ale již nekráčí dlouho v šlepějích sv. Václava. »Pryč s náboženstvím — pryč s Bohem — pryč od Církve a od Říma,« — tak hlásají tajně i veřejně. — Věrný katolík nazývá se tmářem, zpátečníkem, klerikálem a Bůh ví ještě jak.

Některí podrželi sice ještě křesťanství, ale nechtějí se nazývati více národem svatováclavským, ale národem husitským. Hus jest jim více než svatý Václav, třenic náboženské milejší než sjednocenost u víře. A není na tom dosti. Zavléká v době poslední v požehnané luhy české neblahý muž kvítka z luhů cizích — německý starokatolicismus.

Však také — díky Bohu — vědomí katolické začíná se probouzeti. Věrní katolíci — mužové i ženy, jinoši i dívky srážejí se v pevný šik, jsouce odhodláni kráčet v šlepějích sv. Václava. »Nezaprodáme víry své otecké — víry svatováclavské« — tak to zní z poutivých hrudí českých. A hlas ten rozléhá se po žírných

krajích českých — zalétá do těch požehnaných chaloupek českých — do českých myslí i srdcí.

Kdo zvítězí? Hmotářská nevěra a strannická vášeň — anebo ta stará — dobrá víra svatováclavská? Ještě se ptáte? Ještě pochybujete? Ó, což neslyšeli jste dnes již, že ona v bojích sešedivěla — ale vždy zvítězila? Což nevíte, že to, co jest nepravé — vždy slabé jest? — Což není dosti prokázáno, že lež podlehne před pravdou jako tma před světlem? Jen budme svorni a trpěliví — — — den vítězství nadejde — a víra svatováclavská zazáří v plném jasu k požehnutí a slávě jména českého. Až národ český rozpomene se, že jest národem svatováclavským — až kráčetí bude v šlepějích svatého Václava — pak zasvitne nad požehnanou zemí českou slunce blahého pokoje.

Hle! moji drazí, jako letem prošli jsme dějinami, vzpomínajíce, kdy národ český krácel v šlepějích sv. Václava — a kdy opustil tohoto svého sv. patrona ku své škodě a bídě.

Ó, zůstaňme věrni svému katolickému přesvědčení! Nedejme se zaslepiti ani tak zvanou vědou nevěreckou, ani pozlátkem falešného husitismu, tím méně nějakým německým starokatolicismem. Pravda katolická zvítězí, jen stůjme k ní pevně. Dovolte mi, abych na konci své řeči uvedl vám v paměť příběh z dějin českých z 15. století. Bylo to za vlády Jiřího Poděbradského.

Tento král r. 1461 povolal do Prahy ke dni sv. Ludmily kněze katolické a husitské. Katolíci nečekali nic dobrého, ale přišli počtem 714. Ráno sešli se u sv. Víta na mši svatou. Po mši sv. děkan hlavního kostela Hilarius Litoměřický měl v kapli sv. Václava významnou řeč: »Dnes, tak pravil, nám a vlasti nastává den veliký; buď katolíci budeme nebo husité. Běda tomu, běda před Bohem, před nebes královnou, před sv. Václavem, kdo by se stal zrádcem. Bratři, mějme srdce! Svatý Václav za víru zemřel, svatá Ludmila právě toho dne za víru zemřela. Jak? Budeme volni za víru smrt podstoupiti?«

»Amen, Kyrie elejson,« volalo shromážděné duchovenstvo a slíbvalo před Bohem — víru hájiti a za ni umříti. Není-liž pravda, pohnutlivá jest tato událost z dějin vlasteneckých. A chtěli bychom my býti horšími? Liknavějšími? Byla by nám ta víra naše svatováclavská tak lhostejná, že by nám to bylo jedno — víra jako víra? Ó, moji drazí! Právě v naší době o tuto víru svatováclavskou se jedná, o tento klenot po otcích nám zůstavený. Setrvejme při této víře pevně — — — spojme se v pevný šik proti nepřátelům této víry. Ještě dnes zvoljme! Amen — Kyrie elejson — své víry nikdy neopustíme, v šlepějích sv. Václava kráčetí budeme — — — ve víře svatováclavské chceme žíti a jednou šťastně umříti. Amen.

Dr. Josef Burian.

Řeč pohřební

nad rakví slovatného universitního profesora MUDr. FRANTIŠKA MICHLA, ředitele dětské nemocnice, primáře v nemocnici u Alžbětinek atd.

»Nechť ho chválí skutkové jeho.«

Přísl. 31, 31.

Žalná, přežalná to byla zvěst, která se ve čtvrtek ráno (2. srpna) rychlostí blesku rozlétla po celém zdejší okolí, a doletla i do samé Prahy a odtud novinami se šířila na všechny strany do dálných krajů českých — ano i za hranice. A každý, kdož ji zaslechl, kdo ji přinášel a kdo ji četl, jevil nejen patrné uděšení, ale i hluboký bol a těžký zármutek, jako pocítujeme nad těmi, k nimž bylo přilnulo celé naše srdce. Bylť zvěčnělý v nejširších kruzích velice dobře znám, ode všech — a to vším právem — nad míru ctěn a vážen — a od přčetných i vše milován. Truchlozvěst tu — ač snad od některých, kteří se s ním v poslední době častěji stýkali a jej pozorovali, s nesmírnou bolestí předvídaná — přišla přece jen tak náhle a neočekávaně. Pozorována totiž sice v posledním čase hrozná změna na něm a bylo patrné, že jeho stav není dobrý a že nějaká zlá choroba hlodá na jeho celém tělesném ústrojí, anť muž, jindy tak silný a statný i mladistvého vzhledu, pojednou očividně stárne, jeho síla tělesná se ztrácí a barva jeho věští nějakou úkladnou nemoc.

Nebylo ani pochybnosti, že mnoho trpí — a přece jen tak sporadicky vydral se nějaký ten stesk z útrob jeho; ano, on sám nezdál se svému chorobnému stavu jakous pozornost věnovati — jakoby pro sebe neměl ani času — staraje se jen bez ustání o uzdravení jiných. Ač ta zákeřnická jeho choroba na tělesném ústrojí tak zhoubně pracovala — duševní jeho síly a jeho neustálou činnost zastaviti nemohla; vždyť zvěčnělý byl až do posledního okamžiku neunavně činným ve svém rozsáhlém mnohonásobném působení a povolání, slouživ s obětivostí neobyčejnou nemocným a ubohým, s plnou důvěrou u něho pomoci a rady hledajícím. Ano, jsa sám již na smrt nemocen a unaven, ještě milerád se účastnil v zastoupení svého nemocného p. kollegy zkoušky mediků. A když vše byl takofka vykonal, své záležitosti náležitě uspořádal a až s úzkostlivou svědomitostí urovnal — odebral se sem do svého rodiště — aby zde ve svém milém letním obydlí — kde chtěl i jedenkrát své stáří klidně trávit — svoji zlatou, ušlechtilou duši vypustil. Bylť to muž celý, učenec vynikající, svému povolání zcela oddaný, lékař svědomitý a hledaný, který tisícům v bolestech zmírnění poskytl, tisíce z náruče jisté smrti vyrval a svými hlubokými a všestrannými vědomostmi, bohatou zkušeností, neunavnou péčí a neúmornou přičinlivostí na životě zachoval.

Vznešeného a výtečného toho muže želí dnes s námi tu přítomnými na tisíce upřímných slovatných jeho ctitelů, vděčných

přátel, jichž chloubou i radostí zvěčnělý býval, a nesčetný počet těch, kteří u něho nějaké pomoci, zvláště ve svých přetěžkých chorobách, hledali a též našli. Kdož jeho neobsáhlou činnost pozoroval a jen poněkud znal, divil se tomu, kde nejen síly, ale i času béře k těm přemnohým nesnadným povinnostem, jež ochotně převzal, jichž vzorně a s obětí tak mnohou plnil a z jichž zdaru se vždy nadmíru těšil, nalézaje v tom svého blaha a spokojenosti — a často odměny jediné. — Již záhy ráno našel ji její při práci, věnoval se předem potřebnému odbornému studiu, pak svým nemocným a též znalosti řečí živých, jako frančtině, angličtině, vlaštině a ruštině, kteréz ovládal tak jako svůj mateřský jazyk. Jeho věhlas, jakému se i za hranicemi těšil, přiváděl mu nemocné i ze zemí cizích, čímž si téměř světového jména získal. S jakou jen neunavnou svědomitostí a obětivou pilností zastával úřad svůj operatérský v nemocnici ctihodných sester Alžbětinek, kde dlouho a dlouho vděčně vzpomínáno bude zvěčnělého! A ten jeho milý způsob zacházení s nemocnými! Na důkaz mohl bych Vám všech těch ubohých, které zvěčnělý léčil, tisíceré díkůčinění a vypravování uvést, a najisto i z vás zde přítomných některý sám na sobě zakusil, jak pravdivý jest o něm úsudek, že nemocnému ihned se ulehčilo, jak jen p. profesora Michla u sebe viděl. Ano, včera jsem dostal od svého milého spolužáka (vdp. Adolfa Pažouta, děkana v Sadské) list, kterým tlumočí jeho veliký žal nad zprávou o jeho úmrtí, a ten píše: »Nemohu ti ani svůj zármutek nad úmrtím slovutného p. prof. Dra. Frant. Michla vyjádřiti, neb jsem si toho výtečného pána velice zamiloval a ctil, jak si toho zasluhoval. Bůh mu račiž odměniti jeho zásluhy o trpící království nebeským. Dnes jsem sloužil zaň nejdražší obět a zafadil jsem její již ode dne operace mezi své velké dobrodince, za něž činím denně »memento.«

Vykonav návštěvu u Alžbětinek spěchal navštívit své nemocné v domech privátních — což trvalo obyčejně — až přes 2. hod. odpolední a přijda domů byl očekáván již celým zástupem rozličných nemocných v čekárně svého bytu. Ordinace trvala od 3 až do 7 hod. — a potom měl-li nějakých těžce nemocných — obcházel ještě těchto až pozdě do noci — přinášeje všady aspoň útěchu nemoha jinak pomoci. — Mimo to byl i též literárně činným — uveřejňuje své nabyté zkušenosti i z těch svých dalekých výzkumných cest, které v zájmu vědy každoročně konával. — Rovněž byl milovníkem a podporovatelem výtvarného umění — zvláště malířství — anať jeho snaha směřovala vždy jen k tomu, stát se užitečným a prospěšným nejen trpícím, ale i všem, kteří pro blaho člověčenstva pracují. Jsa tak všestranně činným nacházel největší odplatu ve vědomí tom blaživém, žeť dobře činil. Byl zvěčnělý celý muž — čistý a poctivý charakter — a pravou humanitu a šlechetné smýšlení jevil celý svůj život, a zvláště to ukázal svojí poslední vůlí, odkázav, — poděliv i štědře svých krevních příbuzných — nemocnici dětské v Praze 100.000 K, k založení chudobince ve svém rodišti 40.000 K, na stavbu kostela

tamtéž 30.000 K, mimo jiné ještě značné odkazy. Ano pravdu děla jistá paní uslyševši o jeho úmrtí: »Takových mužů, jako byl p. prof. Michl, je málo na světě.« On nepomáhal jen lékařsky, ale i hmotné pomoci poskytoval, působě úplně v tichosti, aniž kdy se chlubil dobročiny svými. Jakých nehynoucích zásluh získal sobě jen o založení spolku k zařízení a vydržování dětské nemocnice v Praze, byv hned od prvního počátku neunavně činným jednatelem jeho a po smrti slavného p. Dr. Neureitera jejím ředitelem, pracuje dnem i nocí — tělem i duchem pro ni, nešetře žádných obětí a konaje i cesty do cizozemsku jen proto, aby prakticky co nejlépe zařízen byl tento český ústav.

Ano m. dr., co druhdy jistý kronikář propověděl nad hrobem Spytihněvovým, to dnes spravedlivě a vším právem říci mohu nad hrobem tohoto dobrého přítele: »Dnes zhasla hvězda, po jejím lesku se mnozí bolestně ohlížeti budou.« — Ach budou, budou, arcít že budou přemnozí; vždyť to bývá již tak, že cena velikého muže nikdy za živa zcela dle zásluhy se neuznává, ale teprve jeho ztráta se cení, když ho více není. Býval v Pánu zesnulý nejen domácím lékařem v těch nejvzácnějších šlechtických rodinách v Praze, ale i se stejnou ochotou pospíchal k nemocným i těm nejchudším a sedával u lůžka jejich s bezpříkladnou vytrvalostí a požíval proto zvláště v kruzích lékařských veliké vážnosti a popularity a nebude snad lékaře v Čechách, jenž by ho aspoň dle jména neznal. Z chudiny pocházel — a čeho si vydobyl — toť všecko ovoce jeho pilnosti, šetrnosti, pracovitosti a přičinlivosti. Jeho kolébka nestála jako tak mnohých našich výtečnicků v žádném paláci nebo nádherném domě, nýbrž v chudičké vesnické zdejší chaloupce, a čím se stal, stal se svojí vlastní silou, vlastním přičiněním.

Ano, jak velikého, slavného a veleváženého a zasloužilého muže dnes ku hrobu doprovázíme, toho nejvýmluvnějším důkazem jest Vaše tak přečetná vzácná přítomnost — takového pohřebního průvodu Korouhev ještě neviděla a sotva kdy viděti bude. My všichni cítíme ztrátu velikou a bolestnou úmrtím tak předčasným muže tak věhlasného, o němž bych ještě mnoho a mnoho Vám mluvití mohl, ale pro své i vaše pohnutí musím ukončiti, anať mi řeč i myšlénka služby vypovídají — a proto krátce ještě pravím: S Bohem — s Bohem buď příteli předrahý, lidumile dobrotivý, vědátore šlechtný! S Bohem, učenče katolický, jenž jsi i před světem ukázal, žeť učenost i zbožnost a katolické smýšlení i jednání dají se dobře spojití, přijav s příkladnou pobožností, žádaje sám za to zavčas, svátosti umírajících! S Bohem, velkomyslný dobrodinče i tohoto kostelíčka i rodného místa tohoto, s Bohem! Odpočivej sladce a požívej odměny svých ctností a dobrých skutků. Ó, kéž tak šťastně a radostně se jednou s tebou opět shledáme, jak bolestně a přesmutně loučíme se dnes s tělesnou schránkou tvojí! Amen.

Jan Hejtmánek.

Listy katechetické.

Několik slov o církevních dějinách na školách středních.

Uvažuje prof. Václav Müller.

II.

Není pochyby, že dějiny církevní kromě všeobecného užitku, o němž již byla řeč, zasluhují ještě zvláštního ocenění pro neobyčejný význam vychovatelský.

Je to předně působení jejich na vytvoření charakteru. Jest snad chybou celého moderního školství, že sice mnohému učí, ale ne vždy zásady mravní upevňuje. Úkazy každodenní nasvědčují tomu, že možno přirovnati dnešní mládež bohatému plodu těžkému, kterému nedostává se pevných kořenů. Celý chvat nové doby působí na školství tak, že nuceno jest v první řadě učit, v druhé teprve vychovávat, a není tím snad škola sama vinna, že se tak děje. Proto vítána jest každá pomůcka, která působiti může blahodárně na vytvoření a upevnění charakteru. Není zájisté pochyby, že právě k vytvoření charakteru působí zvláště příklady vznešených ctností. Čím vznešenější vzory, tím mocněji působí na vzdělání ducha. Touto předností vyniká právě církevní dějepis, sděluje ji zároveň s dějinami všeobecnými. Ale převyšuje ještě dějiny všeobecné mnohem vznešenějšími a mravně dokonalejšími charaktery. Kdežto nám dějiny všeobecné vedle krásných příkladů vznešené velikosti, vedle pravých hrdinských postav velikánů přece zase mnohé příklady lidské hříšnosti a smutné obrazy prodejnosti, věrolomnosti, zištnosti ukazují, skýtají dějiny církevní pravé příklady svatosti a zbožnosti, které právě převrácenou lidskou přirozenost tuhým bojem proti náruživostem a pokušením byly v úzdu pojaly. Kdežto v dějinách všeobecných spatřujeme mnohdy rozpoutané vášně lidské, které neznají mezí, neznají nic svatého, vznešeného, před čím by jejich žár se zastavil, čeho by se zalekly; kdežto v dějinách obecných vypravuje se nám často o krvavých bojích, jež způsobila ctižádost, mluví dějepis církevní o bojích

jiných, vítězstvích vznešenějších, kde není ani stínu nepravosti, vášně a ctižádosti.

A právě tyto vlastnosti dějin církevních působí na mladé srdce dojmem nesmazatelným. Verba movent, exempla trahunt. Srdce mladistvé, které úplně není ztraceno, cítiti bude touhu po následování vznešených příkladů křesťanských ctností, kterými vynikají heroové svatosti, o nichž vypravuje nám dějepis, jimž nepřekážel ani háv královský, ani toga vojenská, ani plášť žebrácký, aby dokázali, že jest jim Kristus vším, že pro něho chtějí žíti i zemřítí.

A jako často již se přihodilo, že právě zápallem těchto hrdinů víry a ctnosti láska ke ctnosti v srdci lidském byla rozdmýchána, jako příklad sv. Ambrože, Augustina, Marie Magdaleny, Cecilie a Kateřiny způsobil, že i jiní život svůj zasvětili službě Boží, tak děje se až podnes. Ani dnes nelze říci, že vymizeli následovníci sv. Ignacia z Loyoly, který složil zbraně své na oltáři Božím, aby oblékl lebku spasení, štít víry a brnění ctnosti. Tak působí i dnes vzor a příklad hrdinů křesťanských. Také pak podnes platí slova Tertullianova: »Sanguis martyrum, semen Christianorum.« Krev mučenníků podnes týmž způsobem nový oheň zahřívá v srdci jako před tisíciletím, v němž ozývají se pak slova: »Cum hic et ille, cur tu non Augustine?»

Nelze tedy upřítí vlivu dějin církevních na vývoj mladého charakteru. Když pak k tomu ještě připočteme onen neobyčejný úkaz, že Církev Kristova nestárne, nehyne v nejhroznějším přívalu vln nepřátelských, když uvážíme ono nepopíratelné působení Prozřetelnosti, která na každém kroku v dějinách dosvědčuje božský původ Církvě, již brány pekelné nepřemohou, není tu jasno, že utvrzují dějiny víru, která jest základem charakteru?

Dále však ukazují dějiny církve *n e z m ě n i t e l n ý z á k o n* *K r i s t ů v*, který jako nezměnitelná a věčná vůle Boží jest pravidlem nezměnitelným pro všechna pokolení člověčenstva. Ač vidíme onen boj zla proti tomuto zákonu Božímu, ač ustavičně jeví se znovu ono básníkovo: »Deteriora sequor«, přece poznává jinoch, že »Ježíš včera i dnes i na věky« a proto dovede si vážití zákona Kristova a upevní tím svůj charakter na základě mravnosti křesťanské, která mu dodává pevnosti i pravé ceny, jež dovede vzdorovati zlu, dovede trpěti pro pravdu a právo, i kdyby se cokoliv dalo:

Si totus illabatur orbis,
impavidum ferient ruinae.

Kříž Kristův, jenž stál na Golgotě, nejen jasně září na výsostech nebeských, ale on osvěcuje i cesty lidského života a dodává útěchy ve strastech jeho.

Jiný však ještě užitek nám poskytuje dějepis církevní. On *t ř í b í r o z u m* a zvláště rozšiřuje obor vědění jako žádný jiný předmět. Netoliko, že osvětluje ostrým světlem všechny činy lidské a zároveň nám, stavě na pevných základech učení Kristova, ale podává prostředky k jistému a správnému soudu v dějinách. Dějiny

církevní dotýkají se však hlavně mnohých oborů lidského vědění, jež ducha povznášejí a jež bychom si přáli, aby jich mládež co nejvíce dbala. Máme tu na mysli hlavně umění, ať slovesné, ať výtvarné, které zvláště ušlechtuje mladou mysl mládeže, protože budí zájem a zápal pro pravdu, dobro a krásno. Je to tedy kulturní působení Církev, které se dotýká všech oborů lidského snažení. V době staré byla Církev jedinou ochranitelkou věd a umění, po dlouhé doby jediné na půdě církevní povstávala díla umělecká a podnes každá výstava retrospektivní nám na mysl uvádí znamenitý výrok zesnulého preláta Dra. Wiesingra, že by divotvorný klobouk, jenž by všechno křesťanské učinil neviditelným, vyprázdnil celé výstavy. A o tom všem možno mluviti v dějinách církevních.

O Církvi svaté.

Píše ThC. Mat. Lhotský.

(Pokračování.)

Jednotliví údové skutečného těla jsou mezi sebou v těsném spojení; úd pomáhá a prospívá údu, trpí a snáší s údem. Zarazí-li si na př. kdo do nohy trn, také jiní údové přispívají, aby raněné noze pomohli: oko hledí, kde trn vězí, ruka se snaží jej vytáhnouti atd.; bolest, která je v noze, cítí také jiní údové, ba trpí jí celé tělo. Podobně všichni v obcování svatých vespolek si pomáhají, druh s druhem se raduje, rmoutí a trpí. Pro to těsné spojení mezi sebou všichni údové, kteří náležejí do obcování svatých, mají účastenství v zásluhách a milosti Pána Ježíše: utrpení a smrt Jeho všem prospívají. Jini svatí vešli do blaženosti věčné, my docházíme jimi odpuštění hříchů a milosti, jimi bývá i duším v očištění zpomoženo. Mimo to každý jednotlivý katolický křesťan má též díl ve všem dobrém, jež každý úd Církev koná. Všecky skutky pobožnosti, sebezapření a křesťanské lásky k bližnímu, které se po celé Církvi každodenně tak hojně konají, slouží každému jednotlivému křesťanu k duševnímu užítku.

Všechna uvedená dobrodiní duši ke spasení prospívající slují duchovními skutky.

Obcování svatých záleží v tom:

1. že jsou všickni mezi sebou co nejtěsněji spojeni jako údové jednoho těla. jehož hlavou jest Kristus;

2. že jsou všickni účastni duchovních statků tohoto obcování: jeho milosti a zásluh, jeho modliteb a dobrých skutků v. (Otáz. 233.)

V obcování svatých se rozeznává:

1. Obcování věřících na zemi mezi sebou, jež záleží v tom, že všichni užívají společně všech duchovních pokladů Církev sv., a že modlitba, již konají jednotliví věřící, neprospívá

toliko jim, nýbrž i jiným. Proto sv. Jakub napomíná: »Modlete se za sebe vespolek, abyste byli spaseni; mnohoho zajisté zmůže ustavičná modlitba spravedlivého.« Jak. 5, 16. I Pán Ježíš Sám nás učil, abychom byli pamětlivi při modlitbách i jiných lidí. Proto naučil nás se modlití: »Chléb náš vezdejší dejž nám dnes! Odpusť nám naše viny, atd. Podobně vzbuzuje nás i Církev sv., bychom se i za jiné modlili; dle návodu jejího říkáme na př.: »Svatá Maria . . . pros za nás hříšné!« atd. Modlitba prospívá tedy věřícím vespolek k dobrému.

Rovněž tak prospívají jim vespolek k dobrému zásluhy jejich dobrých skutků. Pro dobré skutky spravedlivých Pán Bůh uděluje i jiným dobrodiní, požehnání, nebo jim odpouští časné tresty atd. Ovšem všichni údové Církve nemají rovného dílu v dobrých skutcích jednotlivců, ti, kdož jsou v těžkém hříchu, jsou mrtví mi údy Církve svaté a nemají daleko tak velkého dílu jako ti, kdož jsou ve stavu milosti t. j. živými údy Církve. Avšak přes to i oni mohou se účastniti oběti mše sv, kázání, všech modliteb církevních a dosahují tím od Boha pro zásluhy spravedlivých, kteří jsou v Církví, mnohé milosti ku svému obrácení a polepšení života.

Dokladů pravdy, že Bůh pro modlitbu a dobré skutky spravedlivých uděluje milosti jiným, možno uvésti mnoho z Písma sv. Mojžíš se modlil na poušti, a modlitba jeho byla prospěšna lidu israelskému. Pro ctnostného Jakuba Bůh požehnal všemu domu Labanovu a pro čistého Josefa vši zemi Egyptské. Podobně pro Abrahama, Isáka, Jakuba, Mojžíše a Davida Bůh dobře činil národu židovskému. Pro modlitbu Církve řetězové spadli s rukou sv. Petra.

Obcování věřících na zemi záleží v tom, že všickni jsou účastni oběti mše sv, modlitby a jiných dobrých skutků veškeré Církve. (Otáz. 234.)

2. Obcování věřících na zemi se svatými v nebi záleží v tom, že svaté ctíme pro jejich zbožný a svatý život, který na zemi vedli, a pro jejich důstojnost, na niž od Boha byli povýšeni, a že jich za přimluvu žádáme neb je vzýváme, poněvadž věříme, že, zmůže-li modlitba spravedlivého u Boha, modlitba svatých ještě více u Něho pomáhá. Svátí pak nás milují a přejí nám všeho dobrého. Poněvadž však sami, nejsouce všemohoucí, nemohou nám pomoci, prosí za nás v nebi Boha nebo přimlouvají se za nás. Tak se praví o proroku Jeremiáši již dávno zesnulém: »Tenť jest, který se modlí za lid a za všecko město svaté, Jeremiáš, prorok Boží.« 2. Machab. 15, 14.

Naše obcování se svatými v nebi záleží v tom, že svaté ctíme a vzýváme, svátí pak že za nás u Boha prosí. (Ot. 235.)

Poznámka. Obcování naše se svatými v nebi Církev římskokatolická uvádí nám na paměť zvláště každoročně slavností »Všech

svatých«. Na ten den koná se slavná památka všech vyvolených Božích, kteří jsou buď v Písmě sv. neb od Církve jmenovitě za svaté prohlášeni, nebo kteří dosáhli slávy nebeské, ač svět o nich neví. — Příležitost k zavedení tohoto svátku udála se takto: Marek Agrippa, zeť císaře Oktaviana Augusta, vystavěl v Římě chrám k úctě všech smýšlených bohův a bohyň pohanských. Po zrušení modlářství mnohé chrámy pohanské byly posvěceny ku křesťanským službám Božím. Papež Bonifác III. vyžádal si také zmíněného chrámu a místo všech bohův a bohyň pohanských dal mu při svěcení (dne 13. května r. 610) jméno všech svatých a světic Božích. Později papež Řehoř IV. odložil ten svátek na den 1. listopadu, aby jej venkovský lid, maje po polních pracích, snáze mohl slaviti.

3. **Obcování věřících na zemi s dušemi v očištění** záleží v tom, že se věřící na zemi modlívali za duše zemřelých v očištění a hledí jim také pomáhati konáním dobrých skutků, zvláště pak tím, že obětují za ně oběť mše sv. a přivlastňují jim získané odpustky. Za to pak zase duše ty, když jsou z očištění vysvobozeny, z vděčnosti se přimlouvají u Boha za věřící na zemi.

K modlitbě za zemřelé pobádá nás již přirozený cit. Tím přirozeným citem jsouce vedeni, vzpomínáme často na své zemřelé rodiče, bratry, sestry a přátele. A poněvadž se láska vždy obává, aby se milovanému nevedlo zle, srdce naše se obrací z vlastního popudu k Bohu s prosbou, by ráčil býti zemřelým miláčkům našim milostiv. Proto již ve Starém Zákoně konaly se modlitby a oběti za mrtvé. Tak Judas Machabejský poslal 12 tisíc drachem stříbra do Jerusaléma, aby byly konány oběti za hříchy těch, kteří padli v bitvě, a výslovně dokládá: »Svaté a spasitelné jest myšlení, za mrtvé se modlíti, aby od hříchů byli zproštěni.« 2. Mach. 12, 46. Rovněž v Novém Zákoně modlitby za mrtvé byly konány po všechny věky. A sněm Florentský takto praví: »Duším v očištění prospívají přimluby živých, oběť mešní, modlitby a almužny i jiné skutky lásky.« Podobný výrok učinil sněm Tridentský.

Poznámka. Obcování věřících na zemi s dušemi v očištění uvádí se nám na paměť každoročně slavností »Všech věrných dušiček«, jež se koná ten den po »Všech svatých«. V ten den katoličtí křesťané zvláště mají pamatovati na údy »Církve trpící« a vzývati Boha, by se nad nimi smiloval a brzy je do slávy nebeské přijal.

Naše obcování s dušemi v očištění záleží v tom, že pomáháme duším v očištění modlitbou a dobrými skutky, odpustky a zvláště obětí mše svaté, ony pak že za nás, jak doufáme, u Boha prosí. (Otáz. 236.)

Mohou-li duším v očištění přispívati u Boha věřící na zemi, tím více mohou jim přispívati svatí v nebi, jejichž přimluva jest u Boha zvláště mocna, poněvadž jsou Jeho miláčky. Svatí v nebi se skutečně za duše v očištění u Boha přimlouvají, vyprošujíce jim vysvobození z trápení očišcového.

Obcování svatých v nebi s dušemi v očištění záleží v tom, že svatí pomáhají duším v očištění svou přítomností u Boha. (Ot. 237.)

II. Působení Církve.

Pán Ježíš založil Církev, aby vedla lidi k věčnému spasení, (Ot. 215.) aby údové její byli až do skonání světa ve víře Jeho poučováni, svátostmi posvěcováni, po cestách spasitelných vedeni a tím se stávali účastnými Jeho vykoupení. K tomu cíli odevzdal jí trojí úřad, jež byl Sám napřed konal, totiž úřad učitelský, kněžský a královský. (Ot. 216) Ten trojí úřad Církve vykonává a tak vede lidi ku spasení.

a) Učitelský úřad Církve.

Učitelský úřad Ježíše Krista Církve vykonává tím, že učení Jeho stále čisto a neporušeno zachovává, hlásá a vykládá. (Otáz. 217.)

§ 8. Učitelský úřad Církve jest neomylný.

Pán Ježíš chtěl, aby učení Jeho nejen všem národům bylo zvěstováno, nýbrž aby po všechny věky až do skonání světa neporušeno zůstalo. Proto nesmělo býti zůstaveno svobodnému výkladu jednotlivých věřících, neboť tak byly by záhy vznikly nesčíslné roztržky, a při různých výkladech učení Kristovo bylo by musilo konečně zaniknouti. Toho nebezpečí bylo by přibývalo, čím více času plynulo od působení Ježíšova a apoštolů, čím více se vzrážel počet věřících, a čím četnější národové se dostávali do lůna Církve. Proto bylo potřebí, aby též duch neomylnosti, který řídil apoštoly, aby se nemýlili, když oznamovali věřícím na místě Kristově, čemu mají věřiti a co činiti, by do nebe přišli, i po smrti jejich zůstal v Církvi.

Pán Ježíš v skutku propůjčil dar neomylnosti nejen apoštolům, nýbrž i jejich nástupcům v úřadě učitelském. To vysvětluje ze slov, jež řekl apoštolům: »A ať, já s vámi jsem po všechny dny až do skonání světa.« Mat. 28. 20. Těmito slovy jim slíbil, že jim bude při hlásání učení Jeho neustále pomocen. Zaslíbení to se týkalo nejen apoštolů, neboť nemohli až do skonání světa na zemi žít, nýbrž i všech nástupců sv. apoštolů. Je-li však Kristus »po všechny dny« t. j. »neustále až do skonání světa« s nástupci sv. apoštolů, vede-li je a řídí, zajisté nepřipustí, aby se kdy od učení Jeho odchýlovali neb aby Církev kdy upadala ve blud, jakoby učitel nepřipustil, aby žák v jeho přítomnosti odpovídal něco jiného, chybného, čemu on neučil. — Kristus označil apoštolům i způsob, kterým bude jim vždy nápomocen, řka: »Já prositi budu Otce a jiného Utěšitele dá vám, aby

s vámi zůstával na věky, Ducha pravdy . . . Tenť vás naučí všem věcem a připomene vám všechno, cožkoli budu mluvit vám.« Jan 14, 16, 26. I toto zaslíbení se týká nástupců sv. apoštolů, neboť apoštolové nemohli neustále na zemi žít. Zůstává-li však Duch Sv. »na věky« s nástupci sv. apoštolů a »učí-li je všem věcem a připomíná-li jim, čemu Kristus učil,« nepřipustí, poněvadž jest Duch pravdy, aby Církev učila něčemu nepravému nebo lži. Vševědoucí Duch Sv. osvěcuje představené Církve, aby jasně poznávali, co jest pravé a pravdivé učení Kristovo.

Aby Církev mohla vykonávati Kristův úřad učitelský, Ježíš Kristus udělil jí dar neomylnosti, pročež se v učení o víře a mravech nemůže mýliti. (Otáz. 218.) Že Ježíš Kristus udělil Církvi dar neomylnosti, víme ze slov, jimiž přislíbil Církvi ustavičnou pomoc Svou a pomoc Ducha Svatého. (Otáz. 219.) Ustavičnou pomoc Ježíš Kristus přislíbil Církvi těmito slovy: »A aj, já s vámi jsem . . .« — »Já prositi budu Otce . . . (Otáz. 220.)

Neomylnost úřadu učitelského v Církvi potvrzují též apoštolové. Sv. Pavel nazývá Církev »sloupem« a »utvrzením pravdy.« I. k Tim. 3. 15.

Církev jest sloupem pravdy, t. j. podpírá pravdu a udržuje ji na světě až do jeho skonání. — Církev jest utvrzením pravdy, t. j. pravda na ní spočívá, jako stavení na svém základě a nabývají jí pevnosti.

Církev se také vždy pokládala za Duchem Sv. řízenou opatrovatelku a neomylnou hlasatelku pravdy Boží, a proto odsuzovala a zavrhovala každé odchýlení od toho, čemu sama učí, jako odchýlení od učení Kristova a tudíž jako blud.

Neomylnost Církve byla od počátku ode všech věřících uznávána, jak vysvítá z výroků sv. Otců a spisovatelů křesťanského starověku. Sv. Irenej praví: »Kde je Církev, tam je Duch Sv. Duch Sv. je však původce pravdy.« Sv. Jan Zlatoústý dí: »Církev není zvláštností času vázána, nýbrž je zřízena milostí Ducha Svatého; protož nemůže zestárnouti, ani zeslábnouti ani odpůrcům podlehnouti.«

§ 9. V čem jest Církev neomylna.

Neomylnost Církve vztahuje se vůbec ke všemu, co se vztahuje ke zjevení a ke spáse věřících. To vysvítá z účelu Církve, která jest založena právě k tomu, aby učení zjevené lidem neustále hlásala, prostředky spásy od Krista ustanovené ustavičně rozdávala a lidi ke spasení věčnému vedla.

Je tedy církevní úřad učitelský neomylný: 1. Když vynášá nálezy o věcech víry nebo mravů. 2. Když jednotlivé části nauky Kristovy rozvádí a vykládá, t. j. když vyhláší taková učení, která jsou nutnými důsledky učení zjeveného a s ním nutně souvisí. Církev sice nemůže vyhlásiti žádného nového učení za učení

Bohem zjevené, poněvadž zjevení Boží bylo apoštoly ukončeno, může však, co jest ve zjevení Božím takofka jako v zárodku obsaženo, rozváděti a vyjadřovati určitými slovy. Činí-li tak, nevyhlašuje učení nového, nýbrž rozvádí a vykládá jenom, co jest v pravdě zjevené již obsaženo, co však ještě zřetelně nebylo poznáno a vysloveno. Takové učení zdánlivě nové jest nové jen pro slovením, nikoli však věcí. 3. Když rozhoduje o pochybnostech a sporech, jež vznikají u věcech víry nebo mravů, a tudíž také, když poznává a odsuzuje bludy učení zjevenému protivné. 4. Když rozhoduje a nařizuje, co se vztahuje k věčnému spasení věřících.

Nálezy, jež Církev činí u věcech víry, slovou články víry. Každý pravověřící křesťan jest povinen, články víry, Církví vyslovené, přijímati. Kdo se neústupně některému článku víry protiví, trhá sám pásku vnitřní jednoty, která jej s Církví víže, a musí býti proto jako kacíř z Církve vyloučen (exkomunikován).

Poznámka. Cožkoli se nevztahuje ku zjevení Božímu a ku spáse věřících vůbec, v tom Církev není neomylna. Sem náležejí všeliké otázky tak zvané vědy světské, ve kterých členové církevního úřadu učitelského nemají jiné autority, leč lidskou, jež záleží na jejich znalosti věci tu větší, tu zase menší.

Listy vědecké.

Kdy mohou dle práva nemanželské děti býti legitimovány.

Následky nezákonné legitimace.

Kriticko-právní studie.

Napsal Dr. Antonín Brychta.

(Pokračování.)

Podobně uznává právo občanské velikou důležitost rodu manželského, ano všady mezi potomstvem manželským a nemanželským přesně rozeznává a o dětech nemanželských zvláštní ustanovení obsahuje, z nichž tuto aspoň nejhlavnější klademe:

a) Děti mimo manželství zrozené nemají týchž práv, jako děti, zrozené v manželství. ¹⁾

b) Nepožívají vůbec ani práv rodiny ani příbuzenstva. ²⁾

c) Nemají práva ani ke jménu rodiny otcovy, ani ke šlechtictví, ani ke znaku (erbu) neb jiným přednostem rodičů, nýbrž mají toliko jméno rodu matčina, ³⁾ třeba se i otec při křtu dítěte přihlásil.

d) Práva rodičů k dítěti mimo manželství zrozenému vztahují se dotud, pokud toho účel jeho vychování vyžaduje. ⁴⁾

e) Nemanželské dítě není pod vlastní mocí otcovskou svého zploditele, nýbrž bývá zastupováno svým

¹⁾ Ob. zákoník obč. § 155.; srovn. též dv. nařiz. ze dne 22. února r. 1791.

²⁾ Ob. zák. obč. § 165.

³⁾ Ob. zák. obč. loc. cit.; dekret místodrž. dolnorak. ze dne 10. února r. 1827, č. 24.995.

⁴⁾ Ob. zák. obč. § 166.

poručníkem, ⁵⁾ kterého má mu soud co nejdříve z povinnosti ustanoviti. ⁶⁾

f) Důsledně dává nemanželským dětem též poručník, po případě poručenský úřad, p o v o l e n í k s n á t k u, jsou-li neplnoleté. ⁷⁾

g) Děje-li se v smlouvách manželských nebo dědických zmínka o dětech, rozumějí se vždy pouze děti manželské, děti nemanželské jen tehdy, když by to výslovně bylo připomenuto. Rozhodnutí nejv. soudu ze dne 8. ledna 1862, č. 6860. — Podobně může se vztahovati výraz »děti« v § 1327. obč. zák. dle znění tohoto paragrafu, maje zření k jiným ustanovením zákona, jen na manželské děti usmrceného. Týž soud dne 24. září 1874, č. 8511.

h) P ř í s l u š n o s t s o u d n í a o b č a n s k á takových dětí řídí se dle příslušnosti jejich matky. Obecní zákon ze dne 24. dubna 1859, č. 58. Správní soud ze dne 14. ledna 1897 č. 188.

i) Děti kromě manželství narozené, třeba byly potomním sňatkem rodičů legitimovány, mají sice v příčině posloupnosti ze zákona též práva, jako děti manželské, avšak s tím obmezením, že nemohou dětem mezi tím v manželství zplozeným ani práva prvorozenství ani jiných již nabytých práv odpírati. ⁸⁾

k) Děti mimo manželství zrozené, jež byly milostí zákonodárcovou legitimovány, mohou dle zákona po otci jen tehdy děditi, když byly k žádosti otcově k tomu konci legitimovány, aby měly ke zpupnému jmění ⁹⁾ s dětmi manželskými stejná práva. ¹⁰⁾

l) Po matce mohou děti nemanželské jako manželské jmění zpupné děditi; po otci však a po příbuzných otcových, pak po rodičích, dědech a bábách a jiných příbuzných matčiných nemají děti takové práva po zákoně děditi. ¹¹⁾

m) O nemanželské dítě má se jeho otec jen tak dlouho starati, dokud se nemůže samo živiti, poněvadž zaopatření, o němž mluví § 166. obč. zák., náleží jen těm nemanželským dětem, jež jsou n e s c h o p n ý, aby se samy živily. Nejv. soud dne 26. září 1866, č. 7437. — Žádá-li nemanželské již dospělé dítě, jež může samo se živiti, výživu, jest mu dokázati, že n e n í ještě

⁵⁾ Ob. zák. obč. loc. cit. Takové děti považují se před zákonem tak, jako by otce neměly. Srovn. § 189. a nn. obč. zák.; dv. dekret ze dne 11. srpna 1798 k appellač. soudům (s. s. z. č. 429.). Podobně již římské právo § 12. Inst. I., 10.

⁶⁾ Zák. obč. § 190.; srovn. dekret hornorak. místodrž. ze dne 8. května r. 1828, č. 10.917.

⁷⁾ Obč. zák. § 49. a 50.

⁸⁾ Obč. zák. § 752.; srovn. též § 161.

⁹⁾ Zpupný = neodvislý, nezávadný, něm. allod, frei vererblich.

¹⁰⁾ Obč. zák. §. 753. K uvedeným bodům srovn. též Marezolla, Lehrbuch der Institutionen des röm. Rechtes, 10. Aufl. Leipzig 1875, pag. 423. seqq., kde se o moci otcovské (patria potestas) dle římského práva obšírně jedná.

¹¹⁾ Obč. zák. § 754. Srovn. též §§ 155., 165.

způsobilé, by se mohlo samo živiti. Týž soud dne 23. srpna 1865, č. 6560. Naopak, tvrdí-li otec, že nemanželské nezletilé dítě jest schopno, by samo se živilo, musí, je-li žalován, dokázati, že jest tomu tak. Týž soud dne 16. prosince 1869, č. 7062. Srovn. patent ze dne 22. února 1791; dv dekret ze dne 17. března 1791 č. 201.

Od další specifikace můžeme slušně upustiti, ježto vývody o účincích legitimace, ke kterým přistupujeme, věc tuto náležitě objasní. ¹²⁾

Ad II. Jak velikou důležitost v ohledu právním má legitimace, vysvětluje již z její výměru. »Legitimatio — praví kanonista Reiffenstuel ¹³⁾ — est actus gratiosus, quo ex illegitimo facit **legitimum** ille, qui ita legitimare potest.« Obšrněji vyměřuje legitimaci Scavini, ¹⁴⁾ dokládaje: »Legitimatio est actus (juridicus), quo naturales filii, ¹⁵⁾ forma a lege praescripta **legitimi**

¹²⁾ Srovn. Monacelli, Formularium legale pract., pars. II. s. v. Illegitimi, kde se více praktických případů uvádí.

¹³⁾ Jus can. univers. Ad Decret. lib. IV. lit. 17.

¹⁴⁾ Theologia Moralis, ed. ex a. 1858, tom. 3. pag. 697.

¹⁵⁾ Slovem tímto rozumějí se i »filiae«, tedy nemanželské děti vůbec. »Nomine filiorum« — dokládá k věci kanonista Pichler — »denotantur etiam filiae adeoque omnes proles; item veniunt (hoc nomine) **soll, immediate ex parentibus nati.**« Jus Can. In IV. Decret. lib. tit. 17.

Nebude od místa uvésti tuto rozličné třídy dětí nemanželských a jak se od sebe různí, ježto právo v tomto ohledu přesně rozeznává, a kterých rozdílů třeba i v praxi dbáti.

Jako nazývají se děti v řádném a právoplatném (neb aspoň domněle takovém a v dobré víře in facie Ecclesiae uzavřeném) manželství zrozené filii legitimi, podobně slují děti, které se v takovém manželství nenarodili, illegitimi, non legaliter nati. Illegitimi jsou opět buď filii naturales aneb spurii.

Filii naturales nazývají se v kanonickém právu děti zplouzené osobami, jež mohly v době jejich početí neb aspoň, jak učí závažní kanonisté, narození, platné manželství spolu uzavřiti.

Spurii slují děti rodičů, kteří nemohli v době jejich početí ani narození v platné manželství spolu vejíti. Nazývají se »spurii« buď od slova spurcitia = nečistota, mrzkost, již zákon zakazuje, aneb od řeckého *σποράδην* (*σπείρω*), jakoby děti bez otce. Spurii nazývají se též liberi ex damnato coitu v širším významu slova toho.

Filii ex damnato coitu jsou opět buď

nothi, qui nempe nascuntur ex viro coniugato et muliere soluta; aneb adulterini, qui ex adulterio ex parte utriusque parentis gignuntur; buď

sacrilegi, qui scilicet ex religioso aut moniali vel clerico in sacris constituto generantur, aneb

incestuosi, qui nascuntur a personis, consanguinitate collateralis vel affinitate coniunctis; aneb posléze

nefarrii, qui scilicet ex patre et filia vel aliorum ascendentium vel descendentium copula procreantur. Srovn. Ferraris s. v. Filius.

Ještě jiné třídy dětí nemanželských připomínají kanonisté; jsou to: Manzeres (manseres) a bastardi.

Manzeres dicuntur liberi, qui nascuntur ex scorto seu publica meretrice (Deut. 23, 2.);

bastardi, qui nascuntur ex soluta, quae nec est concubina nec publica meretrix. Srovn. Reiffenstuel, Decret. lib. IV. tit. 16. n. 25. — Stručně vyjadřuje tyto třídy nemanželských dětí glossa: »Manzer dicitur

fiunt, patriae potestati subduntur et omnia jura acquirunt a legitimos spectantia.«

Rozebéfeme-li jen poněkud tento výměr, přesvědčíme se, jaký dosah má v právu legitimace. Stačí vytknouti jen některé momenty, a na bude věc ze zákona samého jakož i z právních autorit, jež níže uvedeme, patrna. Legitimace uklízí hlavně a především :

1. Nedostatek manželského rodu dítěte a odstraňuje důsledně i skvrnu jeho nezákonného a proto nečestného původu a tím samým i velikou příhanu se všemi následky, které — jak jsme svrchu seznali ¹⁶⁾ — dle obojího práva církevního i občanského, takový hříšný a nectný původ nerozlučně sprovázejí.

2. S tím souvisí, že odstraňuje se legitimací i úhona nemanželské matky a vrací se jí, seč lze, veřejná čest a vážnost, ježto se její poklesek sňatkem s nemanželským otcem její dítěte napravuje a uklízí, an považuje se věc per fictionem juris tak, jako by se dítě v řádném manželství bylo narodilo. ¹⁷⁾

3. Legitimací považují se předmanželské děti dle práva církevního i občanského v každém ohledu za manželské a rovnají se úplně dětem v řádném manželství zrozeným, kterýžto účinek přikládá zákon: a) především svatosti manželství a pak b) maje zření k prospěchu takových dětí. »Legitimi sunt (považují se za manželské) — dokládá k věci glossa — quoad omnia, puta matrimonio (uzavřením sňatku svých rodičů), quia matrimonium omnia praecedentia purgat« (tudíž i nectný a hanlivý rod takových dětí).

4. Důsledně nabývají děti legitimované všech práv, a po případě i výsad, jichž se děti v řádném manželství zrozené dle zákona přiúčastňují: vstupují do počtu ostatních dětí manželských, mají jméno svého otce, stávají se účastnými jeho stavu a hodnosti, nastupují v otcovské dědictví atd.

Vůbec uvádějí kanonisté ¹⁸⁾ následující závažné účinky řádné legitimace:

a) »Legitimi per subsecutum matrimonium parentum acquirunt jus participandi statum, nobilitatem, dignitatem et familiam patris.

b) Jus succedendi parentibus in bonis omnibus: in feudis, allodialibus, majoratibus, ita ut praeferendi sint secundis

proprie de scorto natus, spurius de concubina, nothus de altera.« Viz též Macri, Hierolexicon s. v. Manzer; — cap. 10. x (I, 9.) — dekret. list papeže Innocence III.

¹⁶⁾ Srovn. výše pod A I. položené vývody.

¹⁷⁾ Srovn. níže podaný výklad zákona, obou t. dekretálních listů papeže Alexandra III. (1159–1181) z r. 1172 a 1190, obsažených v dekretálním právu papeže Řehoře IX. lib. IV., tit. 17.

¹⁸⁾ Reiffenstuel, Ferraris, Pichler a j.

filiis (pozdější mužští potomci), qui nati sunt ex iisdem parentibus, legitimo matrimonio iam conjunctis.

c) Evadunt capaces consequendi officia honorata etc.

d) Possunt promoveri ad ordines sacros, beneficia et dignitates ecclesiasticas, excepto cardinalatu. ¹⁹⁾

e) Tali modo (sc. subsecuto matrimonio parentum) legitimitatis possunt dari attestationses, quod sint legitime nati.

f) Taliter legitimati veniunt in dispositione hominum et statutorum volentium, quod quis debeat esse legitime (ex vero matrimonio) natus. ²⁰⁾

h) Legitimati habentur in omnibus pro vere legitimis perinde, ac si ab initio ex legitimo matrimonio concepti fuissent et etiam vocari possunt legitime nati.«

Toto o účincích legitimace stručně předeslavše, vizme již, co sám zákon a jeho slovní interpreti v tomto ohledu stanoví.

»Tanta est **vis** (virtus et efficacia) **matrimonii** — stanoví v této příčině dekretální právo ²¹⁾ — ut, qui antea sunt geniti (t. j. mimo manželství, dříve než jejich rodiče uzavřeli spolu sňatek), post contractum matrimonium (t. těchto osob mezi sebou) **legitimi habeantur.**«

V jiném pak dekretálním listě ²²⁾ nařizuje též papež v příčině legitimace nemanželských dětí potomním sňatkem jejich rodičů jak následuje: Conquestus est nobis H. — praví papež — quod, cum quandam mulierem in uxorem acceperit, patruus (hujus) mulieris eam ipsam exhaereditare conatur, eo quod ante desponsationem matris suae nata fuerit, ²³⁾ licet postea pater mulieris praefatae (o jejíž legitimaci pozdějším sněním její rodičů šlo) matrem ipsius (t. nemanželskou) **acceperit in uxorem.** Ideoque mandamus — praví dále papež — quatenus (ut), si ita est, **eam legitimam iudicetis,** ²⁴⁾ praedicto patruo inhibentes, ne dictae mulieri super haereditate paterna molestiam inferat vel gravamen.«

Z obou uvedených dekretálních listů papeže Alexandra III. plyne, že prohlašuje

a) řádné sněním nemanželských rodičů za dostatečný, ale

¹⁹⁾ Tak stanoví výslovně svrchu uvedená konstituce papeže Sixta V. »Postquam« z r. 1590.

²⁰⁾ O některých zvláštních výjimkách v tomto ohledu srovn. Ferraris a. l. c. num. 154.—157.

²¹⁾ Cap. VI x (lib. IV, tit. 17.), znamenitý to list papeže Alexandra III., o němž summarium této kapitoly podotýká: »Est capitulum famosum, et quotidie allegatur in utroque foro.«

²²⁾ Cap. I. x loc. cit.

²³⁾ De souvislosti rozumí se řádně uzavřené manželství. Bylať sponsalia de praesenti (tempore) neboli desponsatio, jež sněm Tridentský pro mnohé nepřístojnosti zrušil (sez. 24, kap. 1. de ref. matr.) vlastně již manželstvím, jak z pramenů a starších kanonistů vysvítá. Srovn. cap. 3. x (IV, 4.); Kutschker, Eherecht Bd. II. § 74.

²⁴⁾ Odpůrce t. legitimitu popíral, usiluje o to, aby dotyčná osoba byla vyděděna.

spolu také za jediný právní důvod, by se jejich zrození per fictionem juris mohli státi legitimními; ²⁵⁾

b) že přikládá potomnímu sňatku nemanželských rodičů takovou moc a působnost — a to ve prospěch nejen samého sňatku, nýbrž i ve prospěch nemanželských dětí — že se takovým sňatkem nezákonný jejich původ jakoby v samém kořenu upravuje, spojená s ním příhana uklíží a ony stávají se účastnými právního dobrodiní legitimace se všemi jejími právními důsledky. ²⁶⁾ Dle řečené právní fikce se totiž přijímá, jako by nemanželská rodičová dítěte bývali již manžely, když bylo dítě zplozeno nebo aspoň, jak učí jiní kanonisté, zrozeno.

Náhledu prvního přidržují se hlavně starší kanonisté. ²⁷⁾ Závažná jsou v tomto ohledu slova Sanchezova, ²⁸⁾ an mezi jiným stanoví: *«Matrimonium habet ex se, vel saltem ex juris privilegio, legitimare prolem, et haec legitimatio prolis est favorabilissima.»* Průvodno to z výše uvedených textů dekretálního práva, jakož i §§ 161. a 752. zákona občanského. Důsledně nezávisí legitimace dítěte na zápisu vykonávání práv jí podmíněných na předcházejícím poznamenání v matrice narozených, aniž jsou v této příčině rozhodujícími různá nařízení politických administrativních úřadů, jež jsou pouhými opatřeními z opatrnosti, ²⁹⁾ by v každém případě otcovství (paternitas) se náležitě zjistilo a všem nepřístupností, jak shora uvedený případ dosvědčuje, zabránilo.

Dle náhledu jiných, jmenovitě novějších kanonistů ³⁰⁾ docházejí předmanželské děti právního dobrodiní legitimace teprve tou dobou, kdy jejich rodiče v manželství spolu vešli. Náhled tento jest rozhodně správnější a třeba mu dáti přednost. Tomu nasvědčuje:

1. Již přirozené znění zákona: *«Post contractum matrimonium legitimi habeantur;»* důsledně nemůže se legitimace vztahovati k době před sňatkem a proto ani k početí nebo narození dítěte.

2. Průvodno to z občanského práva, jež stanoví (§ 161. obč. zák.): *«Děti mimo manželství zrozené, které pozdějším snětím*

²⁵⁾ Dle této právní fikce považuje se věc tak, jakoby takové dítě bylo v manželství zplozeno nebo aspoň zrozeno.

²⁶⁾ Srovn., co bylo svrchu o tom pověděno.

²⁷⁾ Na př. Covarruvias, Pirhing, Sanchez a j.

²⁸⁾ De matrimonio, lib. 3. disp. 44.

²⁹⁾ Časté měnění těchto vládních opatření, jak se stalo zvláště za posledních let, není dobré věci na prospěch a působí v duchovní správě často nemalých obtíží. Věci by se lépe posloužilo, kdyby se vždy všestranně a důkladně uvážila a o ní řádná a přehledná a pro všechny případy platná instrukce vydala.

³⁰⁾ Kutschker, Schulte, Pachmann a j. — Srovn. Ferraris a l. c. num. 32. seqq — O záhadě, zdali stanou se děti pouze putativním či domněle platným manželstvím svých rodičů legitimními — ke které otázce třeba s mnohými vážnými kanonisty kladně odpovéděti — viz Ferraris a l. c., zvláště ale Sanchez a l. c. Srovn. též časop. *«Právník»* roč. 36. (1897), str. 413. nn.

rodičů v rodinu vešly, počítají se i s potomstvem za děti pořádné.« Srovn. též § 752. obč. zák.

3. Vysvítá to i z výnosu ministerstva vnitra ze dne 20. února r. 1871, č. 299, dle něhož má se za dobu legitimace (kdy stalo se dítě legitimním) považovati ten den, v který jeho nemanželská rodiče v sňatek spolu vešli.

4. Podobně stanoví patent ze dne 22. února 1791 výslovně: »Vejdou-li rodiče nemanželského dítěte později spolu v manželství, nabude před manželstvím od nich zplozené dítě **od té doby**, kdy bylo toto manželství uzavřeno, všechna práva dítěte manželského, aniž by tudíž mohlo manželskému (před provedením t. legitimace zrozenému) dítěti právo prvorozenství odpírati.«

5. Patrně to dále z téhož patentu (bod l), jenž v ohledu tom stanoví: »Jestliže není nemanželské dítě **v té době**, kdy jeho rodiče sňatek spolu uzavrou, více na živu, **nemá** tento sňatek na vnuky, jsou-li po něm jací, žádného účinku.«

A sice docházejí nemanželské děti pozdějším manželstvím svých rodičů legitimace **vždy** bez ohledu,

a) zdaž jest to manželství pouze uzavřené (m. ratum) aneb již dokonané (m. consummatum);

b) zdaž bylo uzavřeno brzy po narození dítěte aneb teprve později, v nebezpečí života a pod.;

c) zdaž bylo uzavřeno po narození dítěte s jeho matkou přímo (immediate) neb toliko nepřímo (mediate) t. j. ať pojal otec nemanželského dítěte jeho matku bezprostředně aneb teprv prostředně za manželku, t. j. teprv po rozvázání manželství, jež byl dříve s jinou osobou (zmrhanou osobu opustiv) uzavřel. Zákon totiž vyžaduje k legitimaci nemanželských dětí pouze, aby jejich rodiče řádné manželství spolu uzavřeli, dobu však a čas uzavření sňatku blíže neurčuje, ač nemá se s ním z vážných a snadno pochopitelných příčin odkládati.

O všech uvedených a podobných případech platí proto zásada, že, kde zákon nerozeznává, nemohou ani jiní rozeznávati a lze se tudíž dovolávati jiné právní zásady:³¹⁾ »Odia restringi, favores convenit ampliari.«

To jest také souhlasné učení kanonistů, z nichž pouze některé, pokud toho úplnost věci žádá, uvedeme. »Matrimonium subsequens (které t. nemanželská rodiče dítěte spolu uzavrou) — dokládá velice případně kanonista Pirhing³²⁾ — purgat omnia praecedentia, adeoque etiam praecedens vitium turpitudinis tollit, ita, ut non solum habeantur,³³⁾ ut in textu dicitur (t. j. ve svrchu uvedeném dekretálním listě Alexandra III.), sed etiam vere ac proprie sint legitimi (t. takové předmanželské

³¹⁾ Reg. jur. 15.

³²⁾ Pirhing, Jus can. (In IV. Decret. lib. tit. 17.).

³³⁾ Jakoby řekl: Nemá se pouze za to, aneb nepokládají se pouze za manželské, nýbrž jsou jimi skutečné, jakoby se v manželství byly zrodily,

děti); quia quando aliqui auctoritate juris fiunt legitimi ab habente potestatem legitimandi, tunc paria sunt dicere: Sint legitimi et: habeantur pro legitimis.* Podobně učí slavný kanonista Covarruvias,³⁴⁾ an dī: »Legitimatio, quae fit per subsequens matrimonium, juris fictione retrotrahitur ad tempus conceptionis, vel etiam (secundum alios doctores) ad tempus generationis seu nativitatis (t. nemanželského dítěte), ita ut qui antea illegitime concepti vel etiam nati sunt, per matrimonium postea subsecutum (t. mezi rodiči dítěte) non tantum ex tunc legitimi fiant, sed ante et a tempore conceptionis vel nativitatis habeantur et sint legitimi.« Nejinak vykládá zákon slavný Sanchez, jenž se o naší otázce v tato pozoruhodná slova pronáší:³⁵⁾ »Legitimatio prolis — praví — antea (před uzavřením sňatku rodičů) habitae firmatur super virtute ac potentia matrimonii, quod postea valide contractum inter parentes prolis fingitur retrotrahi, ac si a principio conceptionis (prolis) contractum fuisset.«

Poněvadž s těmito autoritami všickni pozdější i novější kanonisté souhlasí a ještě níže udá se příležitost, je o naší otázce slyšeti, bylo by zbytečno, dalších dokladů zde uváděti, ježto následující vývody věc tuto, jak náleží, objasní.

Poněvadž má legitimace, jak jsme v předešlém viděli, tak závažných a dalekosáhlých účinků, jest samozřejmo a lze již a priori očekávati, že budou též zákonem přesně stanoveny podmínky, kdy mohou a smějí nemanželské děti býti legitimovány. Je-li, jak bylo svrchu řečeno, legitimace právním dobrodiním (actus gratiosus) neboli zákonem uděleným indultem, bude důsledně vše záviseti na zákonodárci, kdy a za jakých podmínek — co tolikerých zákonných praemis — chce nemanželským zrozcům a zároveň jejich provinilým rodičům toto dobrodiní prokázati. Poněvadž je potomní manželství základem legitimace a tato jeho právním následkem, jest patřno, že nemůže které koli manželství stran tento následek přivoditi, nýbrž pouze manželství takové a tak způsobilé, jaké zákon předpokládá.

Jak má vykonávati kněz ve zpovědnici úřad učitelský, soudcovský a kněžský.

Napsal Václav Oliva, kooperátor v Ranné.

(Pokračování.)

B) Kněz ve zpovědnici jest dále soudcem. V tom souhlasí dogmatisté, moralisté i pastoralisté. Oswald píše: »Udílení

³⁴⁾ Covarruvias apud Ferraris et Sanchez loc. cit.

³⁵⁾ Sanchez, loc. cit.

pokání jest předně udílením svátosti. I patrno tedy, že dle katolických principů udílitel pokání, aby platně úkol konal, musí míti kněžský charakter. Pokání však za druhé udílí se podstatně ve formě soudu. Udílitel pokání musí tedy býti pověřen plnou mocí duchovního soudu. Při udílení pokání spolupůsobí obě moci: kněžská a královská či soudcovská.* (218.)
 Koncil pražský dí: »Quoniam vero illius quoque judicii, quod nomine et auctoritate Dei miserantis exercetur, natura et ratio exposcit, ut sententia in subditos duntaxat feratur...« (pag. 140.)

Zpovědník jako soudce vyslýchá poenitenta na sebe žalujícího, vyznání nedostatečné a neúplné dle potřeby doplňuje otázkami,¹⁾ ukládá pokání, mající povahu přiměřeného trestu i spasitelného léku, na základě úsudku o hodnosti neb nehodnosti kajícíka dává, zadržuje neb odročuje²⁾ rozhřešení: musí tedy býti ovládán naprostou spravedlností.³⁾ Zpovědník jako soudce nemá úřad svůj zastávati libovolně, strannicky, nýbrž bez ohledu na osobu dle rozkazu Kristova a dle církevních nařízení a obzvláště pečovati, aby svátost pokání udílela se platně; má uložit pokání, odpovídající velikosti i počtu hříchů, a ustavičně zřetel míti k dispositi, jakož i zvláštním poměrům a okolnostem kajícíkovým. Müller píše: »Quemadmodum judicis⁴⁾ cujuscunque est, causam cognoscere, ejus momenta discutere, et demum sententiam ferre; ita confessarius, qui judicis officium subit, primum peccata poenitentis inquirendo cognoscere, dein ejusdem dispositionem inspicere, et tandem absolutionem pro merito aut concedere aut negare debet;« koncil pražský: »In imponenda satisfactione sit amor, sed non emolliens, sit rigor, sed non exasperans, sit zelus, sed non immoderate saeviens, sit pietas, sed non plus quam expediat, parcens« (str. 148.); koncil tridentský: »Sint opera poenitentiae α) pro qualitate criminum, anebo i β) pro facultate poenitentium salutaria et convenientia, ne forte conniveatur peccatis;« sv. Tomáš Aquinský: »Rectius est, imponere minorem debito, quam majorem, quia melius apud Deum excusamur propter multam misericordiam, quam propter nimiam severitatem;« týž jinde: »Melius est, ut sacerdos indicet, quanta poenitentia esset injungenda, injungat tamen minus, quod poenitens tolerabilius ferat« a t. d. (Cramer l. c.)

A jak tento úřad někteří zpovědníci zastávají? At ničeho neřeknu o tom, že někteří zastávají jej bez přípravy, bez milosti Boží, ve stavu hříšném (stav milosti patří zajisté k přípravě!), nemohu opomenouti některých věcí přece. Aby pak se nezdálo, abych užil slov Kristových o zákonnících a fariseích (considerunt in cathedram Moysis; dilatant enim phylacteria

¹⁾ Jak se má tázati Cramer: Zum Frageamt. 249. n. a j.

²⁾ O udělení či zadržení rozhřešení Schmitt 786. nn.

³⁾ O spravedlnosti Pecháček 48. n., Riccardi § 19. p. 644.

⁴⁾ Podobně sv. Alfons Homo ap. 262. nn. II.

sua, et magnificent fimbrias. Amant autem primos recubitus in coenis et primas cathedras in synagogis), že zasedl jsem na kathedru Mojžíšovu a učinil si phylakteria i fimbrie všeho umění, nebudu mluvití sám, ale uvedu myšlénky i slova jiných.

1. Jak smutným by bylo, vyjadřuje se Riccardi, kdyby zpovědník vešel do zpovědnice ne s pravým úmyslem, aby šířil čest Boží a spásu duší, nýbrž kdyby přiváděla jej tam ješitnost, světské zájmy, zvyk anebo něco podobného. Než mnohem více by bylo pochybeno, kdyby kněz vcházel do zpovědnice s duší rozháranou, a to tak, že by tuto rozháranost snadno každý znamenati a pozorovati mohl. Jak by politování hoden byl zpovědník, jenž by pražádné pozornosti zpovídajícímu se člověku nevěnoval a při rozhřešování vůbec nevěděl anebo se nepamatoval, z čeho se mu poenitent zpovídal a z čeho rozhřešuje! (Str. 264—269.)

2. Jak nehezkým by bylo, kdyby zpovědník neměl trpělivosti a vytrvalosti! Jinou hrubou chybou zpovědníkovou by bylo, neměl-li by opatrnosti a prozřetelnosti a buď bojácné kajicníky nečasnou přísností nadobro od sv. zpovědi zrážel anebo vynikajícím lidem z lidských ohledů se škodlivou shovívavostí nadržoval tak, že by neměl odvahy vystoupiti a pokárati jejich zlovyky, blízké příležitosti a p.

3. Je téměř neuvěřitelno, že i tací zpovědníci jsou, kteří v horlivosti své tak daleko zajdou, že jiným zpovědníkům, hrnou-li se k nim více poenitenti, z á v í d í a z p o v í d a j í c í s e k s o b ě p ř í l á k a t i s i h l e d í. Opatrný zpovědník naopak nerad zpovídává lidi cizí, z jiné farnosti, a posílává je raději po příkladě sv. Filipa Nerejského a podle přání i rozkazu sv. Círky (známé čtvrté přikázání církevní) k jejich zřícenému zpovědníku, farářů. Pokud se týče zpovídání cizích farníků, tu dobře uvážiti jest všecky okolnosti poenitentovy, času, místa a t. d. a v případě, že by duše, a třeba jen jediná, zachrániti se dala, má zpovědník ochotně i ty vyzpovídati. Koncil lateránský dí⁵⁾: »Si quis autem alieno sacerdoti voluerit justa de causa sua confiteri peccata, licentiam prius postulet et obtineat a proprio sacerdote, cum aliter ille ipsum non possit solvere et ligare.« Toto dobře pamatovati by měli zvláště oni duchovní, k nimž prchají ad confessionale »přebíhavé« ovečky, buď že se s farářem svým nepohodly pro tu, onu záležitost, buď že farář se jim nezamlouvá svou povahou, postavou, řečí, zvyky, buď že farář vlastní, znaje jejich poměry blíže, absolvovati je nemůže (konkubináři, cizoložníci veřejní, žijící v manželství uzavřeném coram ministro acatholico a p.) a konečně, že měly svého »miláčka« kněze, který byl jim vzat a dosazen buď pro stáří anebo práci na patronátě atd. zasloužilejší spolebratr.

⁵⁾ Concilium lateranense cap. 21. (Conc. omn. vol. 5. vol. IV. 291.)

4. Někteří kněží — platí to o mnohých farářích, děkanech — snaží se vyhnouti úřadu zpovědnickému a zpovídání přenechávají kaplanům. Počínání toto jest nesprávné, a svědomitý farář, děkan, duchovní správce neučiní tak nikdy, neboť se zdá, dí Riccardi, jakoby takovíto duchovní nechtěli celou kněžskou moc vykonávati a chtěli se spokojiti pouze tím, že jsou polo- či tříčtvrtikněžími (halbe oder dreiviertel Geistliche), protože hrozí se práce a námahy ve zpovědnici a bohužel zapomínají na onu povinnost, již při svěcení na kněžství obdrželi. Proč jim při svěcení bylo řečeno: »Accipite potestatem remittendi peccata«? Proč jsou pastýři stáda? (Str. 263.)

5. Nečestno jest pro zpovědníka, dá-li se ovládati stranictvím, dává-li přednost bohatým před chudými, nechává-li chudobné dlouho čekati, kdežto boháčům jest ihned k službám. Jedná zajisté takovýto zpovědník zřejmě proti zásadám a příkladu Samého Ježíše Krista, jenž chudým zvěstoval evangelium, a poškozuje nesmírně zájmy sv. víry.

Kromě těchto uvedených dopouštějí se zpovědníci někteří při vykonávání úřadu soudcovského i jiných chyb, na př. ukládají pokání příliš malé⁶⁾ nebo příliš velké, ukládají pokání šablonovitě (každému pětkrát »Otčenáš« a pětkrát »Zdravas Maria« a p.), prokazují větší lásku a jakousi přívětivost farníkům cizím, nežli svým, aby byli chváleni, příliš na sebe spoléhají a méně na milost Boží; aby svou lehkomyšlnost jaksi omluvili, dovolávají se zásady, jež obzvláště v moderním soudnictví platí: sicut audio iudico,⁷⁾ mnohým, zvláště mladým, na oko pobožným, anebo těm, od nichž dá se čekati časný zisk, kajnicím obzvláštní pozornost věnují, velmi malého a ještě slovy lichotivými pokání jim udělují, ve zpovědnici s nimi konferují, jim pochvalují, lichotí a tak duším oněm nesmírně škodí, o spásu olupují a ješitností sebeláskou, falešným katolictvím naplňují — než raději o tom pomlčí a připomenu pouze napomenutí pastoralisty Pirchra: »Es ist ein grosser Fehler, wenn Beichtväter die Zuneigung ihrer Pönitentinnen nähren, und mit denselben in öftere geistliche Conferenzen sich einlassen« (§ 5. str. 271.) nn. a slova koncilu kolínského: »Cavendum est confessario, ne cum mulieribus, ad sacramentum Poenitentiae frequentius accedentibus, prolixos trahat sermones.« (Z roku 1860 pag. 113.)

C) Kněz ve zpovědnici jest posléze knězem či lékařem duší, zastává úřad kněžský.

Prve, než k vlastnímu tématu přistoupím, třeba uvéstí následující: Skoč do pole píše: »Podstata úřadu kněžského jest: prostřednictvím mezi Bohem a člověkem, ctění Boha

⁶⁾ O zásadě této Riccardi § 4.

⁷⁾ Jaké pokání uložiti se má sr.: Schmitt 783. nn.

modlitbou a obětí, o spravedlnování, posvěcování a sílení člověka skrze božskou milost, aby k poznávanému cíli svému horlivě krácel a jeho skutečně i dosáhl.* (I. 58.) Oswald dří: »Církevní (kněžská) moc obsahuje i kázeň i učení (disciplina et doctrina). Jest tedy v plném svém obsahu trojí: soudcovsko-královská (pastýřská, disciplinární), prorocko-učitelská (učitelská, doktrinární) a milost udílející (kněžská).« (374.) Weinolt⁸⁾ mluvě o úřadě pastýřském, jež zastávají v katolické Církvě řádní nástupcové svatých apoštolů, praví: »Das geistliche Hirtenamt ist also der Inbegriff von Pflichten, welche Jesus seinen Aposteln und diese ihren Nachfolgern auferlegt haben, um in der von Christo gestifteten, also in der katholischen Kirche, durch Unterricht, Ausspendung der Geheimnisse Gottes und durch Beispiel und Wandel das Seelenheil der Gläubigen zu Stande zu bringen, sie daher zum festen Glauben an alles, was Jesus gelehrt hat, und die Kirche zu glauben vorstellt, und zu einem dem Glauben entsprechenden Wandel zu leiten, in allen Lagen und Verhältnissen des Lebens zu unterstützen, ihnen die nöthige göttliche Gnade zu vermitteln...« Z uvedeního patrno, že kněz ve svátosti pokání posvěcuje a sílí člověka skrze božskou milost, že milost, t. j. život duše, udílí, že člověka ve všech poměrech i postaveních podporuje. Posvěcovati, život duši udíleti, ji posilovati, podporovati jest úkolem lékaře duševního, jako chrániti život, posilovati a podporovati tělo jest úkolem lékaře tělesného. Z této příčiny většina morálek a pastorálek mluví o knězi, že zastává ve zpovědnici úřad duševního lékaře. Naše otázka, přihlížejíc spíše ku dogmatické stránce, jmenuje a shrnuje činnost tuto v pojem: »úřad kněžský«.

Kněz jakožto lékař duše pátrá po příčinách a pramenech hříchů, radí a předpisuje vhodné prostředky ku polepšení a zdokonalení života. Koncil lateránský po uvedeném dekretu: »Omnis utriusque sexus« dří⁹⁾: »Sacerdos autem discretus et cautus ut more periti medici superfundat vinum et oleum vulneribus sauciati, diligenter inquirens et peccatoris circumstantias et peccati, per quas prudenter intelligat, quale illi consilium debeat exhibere et cujusmodi remedium adhibere, diversis experimentis utendo ad sanandum aegrotum. Caveat autem omnino ne verbo, vel signo, vel alio quovis modo prodat aliquatenus peccatorem; sed si prudentiori consilio indiguerit, illud absque ulla expressione personae caute requirat...« Nezbytno tedy jest, aby zpovědník jako lékař duše byl velmi opatrný.

Principem pastorální opatrnosti¹⁰⁾ jest: jednati s každým dle jeho individuality, tedy různě dle pohlaví,

⁸⁾ Kirchenlexikon článek: Hirtenamt.

⁹⁾ Conciliorum omnium volumina 5. Venetiis 1585 pag. 291.

¹⁰⁾ Riccardi § 8.: Ein Beichtvater soll sich der Klugheit befeiszen. Totěz Pecháček 48.

stáří, vzdělání, citu povolání a mravního stavu jednotlivcův. Nedostižitelné příklady v tomto směru podává apoštol národů v epištole 1. Kor. 3, 1, dále v téže epištole v kap. 9. v. 19. a v 1. Thes. 2, 7.

Aby bezpečně rozhodovati mohl, musí zpovědník se vynasnažiti, aby poznal duševní stav jednotlivce a vše, co by mu mohlo k duchovnímu vedení poenitenta přispěti; toho však nabývá pouze opatrnými a moudrými otázkami. Má, či musí obzvláště všimnouti si dobrých i špatných náklonností poenitentových, vynikajících, charakterních rysů jeho povahy (*passio dominans*), jakožto pramenů a zřidel velké většiny, ba všech hříchů. Po seznání všeho zmíněného jest úkolem zpovědníkovým, aby zjednal oporu vlastnostem a náklonnostem dobrým a dovedl jich využití v boji proti hříchu, náklonnostem zlým i vášním. Z té příčiny nesmí u kajicníků, alespoň u těch, kdož nejsou dobře obrněni, a u začátečníků mnoho žádati, na tom pak, čeho žádal, pevně a důsledně setrvati a, stane-li se nový pád do hříchu znovu, s trpělivostí a vytrvalostí o spáse duše pracovati. Tu mnohdykráté dle slov Rehoře Velkého¹¹⁾ raději menší poklesek jest přehlédnouti, abychom většího do-
dělalí se výsledku.

Chyby, jichž někteří zpovědníci v tomto ohledu se dopouštějí, jsou hlavně následující: 1. Nestarají se pranic o poznání duševního stavu, hlavních vášní i hříchů svých poenitentů, nýbrž dle toho, co jim poenitent řekl, ho napomenou a pak absolvují, nestarajíce se, je-li hoden absoluce čili nic. »Aby zpovědník svůj trojí úřad,« dí Riccardi, »vyplniti mohl, musí morální stav svého poenitenta znáti a zkoumati. Aby zpovědník nutného poznání nabyt, musí poenitent zpovídati se upřímně a úplně. Nemá-li zpovědník žádného rozumného důvodu, aby o upřímnosti a úplnosti poenitentovy zpovědi pochyboval, může jej absolvovati; pochybuje li však důvodně, tu má otázkami zjednati si potřebné poznání o duševním či morálním stavu poenitenta. (Str. 266.)

2. Jiní zpovědníci činí ve svaté zpovědi poenitentům výčitky někdy i neoprávněné. Dr. Cramer¹²⁾ dí: »Jako božský Spasitel častokráté vystoupil proti fariseům s vážnými výčitkami a výtkami, jak samozřejmě, ne z osobní nedůtklivosti, ale ze svaté horlivosti a aby spíše tvrdá srdce obrátil ku pokání, tak vystupuje i apoštolský správce duchovní ve zpovědníci. Některé hrubé, již svou přirozeností lhostejné a indolentní lidi, hluboce pokleslé a ku hříchu náchylné hříšníky, možno často jen vážnými výčitkami k polepšení se a uvědomění si hříšného stavu přivéstí. Apoštolský zpovědník použije tedy také i tohoto prostředku, avšak: a) nečiní výčitek z osobní netrpělivosti, omrzelosti, nespokojenosti, nýbrž ze svaté horlivosti, aby roznítil poenitenta ku po-

¹¹⁾ De past. cura 3, 38.

¹²⁾ Ernste Vorhaltungen 262 nn.

kání a ku polepšení se. β) Pravidlem nečiní tak při počátku sv. zpovědi, aby kajníka neroztrpčil a nezatvrdil, poněvadž pak všecka námaha zpovědníková byla by marnou. Teprve tehdy učiní tak dobrý zpovědník, když poenitenta již pro sebe získal, a to ještě klidně, mírně, pokorně, ne tak slovy jako spíše předvedením a objasněním některých spasitelných pravd sv. víry. γ) Nikdy nepoužije výčitek u těch, kdož jsou v pravdě kající a mohli by zmalomyslněti, jako na př. ti, kdož hoví některému tajnému hříchu. Sezná-li, že tací svou bídu poznávají a upřímně se snaží polepšiti se, dále, že bojují proti hříchu, klesnou-li přece, ujme se jich s láskou a dobrotou, povzbuzuje, by v boji neustávali, udá prostředky k ochraně atd. Při tom však dobře sluší pamatovati, že proti zdánlivě pobožným a zpětivým musí se použití všech prostředků k polepšení se, tedy i hrozeb a výčitek.*

O těch zpovědnících, kteří by neoprávněně činili výčitky poenitentům, platí slovo Písma o synech Heliho: »Erat ergo peccatum puerorum grande nimis coram Domino: quia retrahebant homines . . .«

Právní přítel a rádce.

Snůška praktických hlavně ustanovení a rozhodnutí
o věcech z oboru práva církevního.

Pořádá Dr. Antonín Brychta.

**Kdy proti účtům od obecního zastupitelstva zkoumaným a
schváleným možno činiti námitky.**

Z toho, že byly obecní, starostou složené účty od obecního zastupitelstva zkoumány a schváleny a tím s konečnou platností vyřízeny, nemůže se odvozovati, že by dle § 72. obecního řízení nemohly se proti takovým účtům činiti námitky, zvláště lze-li dokázati, že jsou účty mylné a zúmyslně nesprávné. Průvodno to:

1. z § 66. obec. zřízení, dle něhož je starosta povinen, za svou správu obci ručiti a po případě náhradu dáti;

2. z § 72. obec. zřízení, z něhož nemůže se odvozovati, že by schválením účtů mohla považovati se zodpovědnost starosty a nároky obce na (eventuální) náhradu za vyhaslé, neboť taková zásada odporovala by platným ustanovením občanského práva. Z toho jde,

3. že jest obec oprávněna, v podobných případech, jako je uvedený, svých nároků na starostovi právní cestou se domáhati.

Správní soud dne 13. února 1890 č. 475.

Kdy nemanželský otec není povinen hraditi matce a bábě nemanželského dítěte výlohy pro praeterito, které na jeho výživu učinily.

Nemanželský otec není povinen hraditi matce a bábě nemanželského dítěte výlohy pro praeterito, které na jeho výživu učinily, když náklad ten nevedly v úmyslu za neboli místo takového otce, nýbrž že poskytovaly výživu dítěti z příbuzenské náklonnosti a vlastní k němu povinnosti, kterou jest nemanželské matce vedle §§ 166., 167. a 171 obč. zákona subsidiárně konati. Z § 1042. obč. zákona, který třeba vykládati souvisle s ostatními předpisy »o jednání za jiného bez plné moci«, vysvítá, a) že všechny takové činy vykonány býti musí s úmyslem, vykonati je za jiného a b) v jeho zájmu jednati, z které příčiny také dotčený § stanoví, že může požadovati se náhrada za jiného učiněná a nikoliv náhrada nákladu, který měl jiný dle zákona sám učiniti.¹⁾

Nejvyšší soud dne 13. května 1890 č. 5104.

Některá novější rozhodnutí Svaté Stolice.

Podává Dr. Jos. Mrštík, prof. bohosloví v Králové Hradci.

Biskupové mohou povolovati uzavírání manželství se svobodnými mysliteli dle norem kongregace SS. Officii ze dne 30. ledna 1867.

Dekretem z 30. ledna 1867, potvrzeným znovu 25. května 1897, sv. Officium prohlásilo:

¹⁾ Zmíněný § 1042. obč. zák. zní takto: »Kdo za jiného činí náklad, který by jiný dle zákona sám byl musil učiniti, má právo náhradu žádati.« Více zamlouvá se rozhodnutí prvé stolice, kterým byl nemanželský otec k náhradě výloh na výživu svého dítěte odsouzen a jeho námitka, že jest nárok žalobkyně za dřívější dobu (dítě živeno bylo před podáním žaloby po více než pět roků od matky a báby) — vyjma tři roky před podanou žalobou — promlčen, jako bezdůvodna zamítnuta. Tomu nasvědčuje:

1. Výslovné znění §§ 166, 167. a 168. obč. zákona, dle kterých povinen jest v první řadě nemanželský otec, a teprv v případě jeho nemožnosti matka nemanželské dítě živiti a vychovávat.

2. Jestliže nemanželská matka a babička dítě po nějaký čas samy živily, nemůže se z toho odvozovati, že by byly chtěly jeho zploditele zákonem náležející mu povinnosti zprostiti, k čemu není žádného zákonitého podnětu a čeho nejlepším důkazem jest podaná na něho žaloba, domáhající se zapravení výloh, výživou dítěte jim vzešlých.

3. Dne 6. února 1867 č. 891. rozhodl též nejvyšší soud, že jen tehdy nemůže nemanželská matka domáhati se na svůdníku náhrady výloh, výživou dítěte vzniklých, když je živila dobrovolně, která hypotese nemá, jakž patrně, v tomto případě místa.

4. Třeba uvážiti i ten důležitý moment, že by veřejná mravnost a počestnost sotva získala, kdyby svůdníci z této přirozené a zákonem stanovené povinnosti tak snadno — pouhým zanedbáváním jí — mohli se vyzouti.

»Kdykoliv se jedná o manželství mezi stranou katolickou a stranou, kteráž od víry tak odpadla, že dala se připsati nějakému bludnému náboženství neb sektě, třeba jest žádati o obvyklou a nutnou dispens s obvyklými a známými předpisy a klausulemi. Kdykoliv pak se jedná o manželství mezi stranou katolickou a stranou, která víru odvrhla, avšak k žádnému bludnému náboženství neb kacířské sektě se nepřihlásila, když farář nemůže nikterak takovému manželství zabrániti (oč z celých sil svých přičiniti se má) a důvodně se obává, aby z odepření assistance takovému manželství těžké pohoršení neb škoda nepovstala, věc má se vznésti na biskupa, který, jakož se mu nyní přiměřená moc k tomu uděluje, po uvážení všech okolností může povolit, aby farář sňatku nečinně (passivně) přítomen byl jako testis auctorisabilis ač byla-li dána záruka o katolickém vychování všech dítek a jiných podobných podmínkách.«

Na žádost jistého biskupa, by mu povoleno bylo udělovati dovolení k sňatkům se svobodnými mysliteli dle norem výše uvedeného dekretu, ustanovila se posvátná kongregace Officii po opravě (stylisaci) prosby dne 8. března 1900 na následující odpovědi: Na dotaz: I. Zdali slova dekretu SS. Officii ze dne 30. ledna r. 1867 ad I. — »věc má se vznésti na biskupa, který, jakož se mu nyní přiměřená moc (k tomu) uděluje« — mohou býti rozšířena na všechny biskupy?

A II. pokud by odpověď zněla záporně, biskup prosebník snažně žádá, aby mu řečená fakulta byla udělena, —

odpověděno: Ad I. kladně, *facto verbo cum SSmo*. Ad II. *Provisum in primo*. — Dekret tento schválen Sv. Otcem 13. ledna r. 1900.

Které ostatky dlužno považovati za znamenité (insignes)?

Posvátná kongregace obřadů označila 18. ledna 1613 a 21. června 1632 za znamenité následující ostatky: Ostatky Páně (částičky sv. kříže Kristova, trnové koruny aneb jiná mučidla), byť i sebe menší byly, dále hlavu, rámě, celou kost světce aneb ten úd, na kterém svatý mučenník obzvláště trpěl. Nejnověji 27. června 1899 označila k odstranění rozličných pochybností za znamenité ostatky též předloktí (předramení, *antibrachium*) i záloktí (nadloktí) ruky, když jsou od sebe odděleny, dále srdce, jazyk, ruku, když zázračně neporušené zůstaly.

Výzdoba a benedikce svatostánku.

Posvátná kongregace obřadů 20. června 1899 na dotaz:

Zdali má svatostánek uvnitř býti vyzlacen aneb aspoň bílým hedvábím pokryt a zdali má býti benedikován, dříve než nejsv. Svátost v něm se ukryje? odpověděla: *affirmative ad utramque partem*.

Mše v kostele řeholním.

V kostelích nějaké řeholní rodině svěřených mají cizí kněží v nich mši sv. sloužící držeti se direktáře řeholního, má-li ho ta řehole. O kostelích však, které řeholní rodině svěřeny nejsou, nýbrž toliko soukromé nějaké osobě, byť i k téže řeholi náležela, to říci nelze. Tak rozhodla posvátná kongregace ritu 15. prosince r. 1899.

Smí-li učitelský sbor aneb místní školní rada stanoviti náboženská cvičení?

Podává Dr. Jos. Mrštík, prof. bohosloví v Králové Hradci.

Dotaz:

U nás byl zvyk, že chodily děti ve všední dny od 1. května do 1. listopadu do kostela. Před třemi prý roky, jak jsem se dnes dověděl, se usnesli učitelé na konferenci, že budou děti voditi jen dvakrát za týden. Náš p. farář s tím ne-souhlasil. Učitelé však prý vícekrát děti nevodili, ale děti chodily samy každý den a řídicí hrál na varhany. Mám ministerské nařízení, že kde onen zvyk, voditi děti do kostela všedního dne, byl, musí učitelé děti voditi, ale jde mi jen o to, jestli ony tři roky v tom nebudou dělati obtíž, během kterých výše uvedená praxe se prováděla, a jestli bych to dokázal, aby učitelé vodili děti do kostela každý den. Za prvou odpověď prosí

N. N. kaplan v X.

Odpověď:

Dle vynesení c. kr. zemské školní rady z 26. dubna 1898 č. 4206. daného c. kr. okresní školní radě v K.: „nepřísluší ani učitelským sborům, ani místním školním radám, aby o věcech, cvičení náboženských se týkajících, něco ustanovovaly,“ poněvadž opatření taková vyhrazena jsou dle vysokého vynesení ze dne 16. září 1872 č. 14870. (vynesení c. k. zemské školní rady z 24. prosince 1872 č. 11764., Věstník vládní str. 24. r. 1873) příslušnému biskupskému Ordinariátu a zemskému úřadu školnímu. Bylo tedy usnesení učitelského sboru v X protizákonné a tříletou praxi protizákonnou lze překaziti důrazným připomenutím § 50. školního a vyučovacího řádu z 20. srpna 1870 a § 48. školní novely z 2. května 1883.

Romanarum Congregationum decreta novissima.

E S. Rituum Congregatione.

R. mus D. nus Leo de Skrbenský Archiepiscopus Pragensis Sacrorum rituum Congregationi quae sequuntur pro opportuna declaratione, humillime exposuit; nimirum:

Iuxta Rescriptum S. R. C. d. d. 17. Novembris 1864 provinciae Pragensi indultum est:

1. »Ut iuxta concessionem factam Regno Poloniae die 22. Augusti 1744, in tota Bohemia retineri possit . . . consuetudo . . . qua fit, ut per integrum tempus S. Adventus usque ad diem 23. Decembris, in singulis ecclesiis, ad Auroram celebretur cum cantu Missa: Rorate coeli desuper, quae quidem Missa in ecclesiis minoribus celebratur absque cantu . . . Et quoniam in festo et per Octavam Immaculatae Conceptionis, loco Missae Rorate, decantari vel legi consuevit Missa Deiparae sine labe orig. conceptae; hanc Missam Rorate excludunt solummodo festa l. cl., si alicubi occurrant.

2. Ut in oratione »A cunctis« quando dicenda est, nominari valeant Ss. Adalbertus E. M. et Vitus M. Patroni Regni, quorum festa gaudent ritu dupl. l. cl. cum Oct., quamvis in foro nullam inducant obligationem.

3. Ut coli, prouti antea, valeant tamquam Patroni Regni Ss. Procopius Ab., Cyrillus et Methodius Epp. CC. atque Ludmilla M., in quorum solemnitate suppressa est Octava, non alia ex causa, quia numerus Octavarum nimirum excreverat. Hinc in festo eorundem Sanctorum Missae addendum est Symbolum, et omnes nominandi sunt in Oratione A cunctis . . .»

Quibus praemissis idem R. mus Archiepiscopus expostulavit.

I. An die VII. Decembris liceat sumere, loco votivae Rorate, Missam Vigiliae Immaculatae Concept. saltem in minoribus ecclesiis?

II. Quum in Bohemia Patroni Regni aequae principales sint Ss. Cyrillus, Methodius, Vitus, Wenceslaus, Adalbertus, Ioannes Nep., Procopius atque Ludmilla, quo ordine nominantur in Oratione off. vot. Ss. Patronorum Bohem.?

III. Utrum praedicti Sancti Patroni, in ecclesiis, quae Sanctum Patronum vel Titularem habent, in oratione: A cunctis, exprimi omnes valeant aut debeant? Et quatenus affirmative ad alterutram partem dubii, petiit:

IV. Utrum recta sit intercalatio in Oratione A cunctis. . . . beatis App. tuis Petro et Paulo atque beatis Cyrillo, Methodio, Vito, Wenceslao, Adalberto, Ioanne, Procopio, Ludmilla, atque beato N. et omnibus sanctis? . . .

Et Sacra eadem Congregatio, ad relationem subscripti Secretarii, acquisito voto Commissionis liturgicae omnibusque accurate perpensis respondendum censuit:

Ad I. Affirmative, si ritus semiduplex permittat.
Ad II. Servetur Ordo Litaniarum.
Ad III. Affirmative ad primam partem, negative ad secundam.
Ad IV. Provisum in resp. ad secundum, et nomen Sancti Patroni vel Titularis Ecclesiae ponatur post nomina Ss. Apostolorum Petri et Pauli.

Atque ita rescripsit die 2 Maii 1900.

Cai Card. *Aloisi-Masella*
S. R. C. pro-Praef.

L. † S.

Diomedes Panici, Secretarius.

Opravy:

V posledním čísle »Rádce duchovního« pag. 702 má státi na 9. řádce shora: mon. eccl.: z r. 1899 a ne 1889.

Pag. 703. řádka 9. zdola doplněno budiž: kongr. SS. Off. usnesla se dne 17. ledna 1900 na etc.

Pag. 704. 3. řádek zdola má státi: 13 prosince 1899 a ne 1889.

Listy homiletické.

Svátek všech svatých.

Svatí v nebi I. jsou jasným vzorem v našem životním boji,
II. svou přímluvou nám v tomto životním boji pomáhají.

»Protož již nejste hosté a přičozí, ale
měšťané svatých a domácí Boží «
Efes. 2, 19.

»Bojem jest lidský život na zemi,« řekl již spravedlivý Job 7, 21, bojem jest tento život pro nás, bojem byl i pro svaté. kteří nyní radují se věčně v nebeské blaženosti. Není to tedy doba míru a pokoje, doba klidu a odpočinku, doba tohoto našeho žití, ale naopak jest to doba boje, zkoušek a nebezpečí! Jako dělník teprve k večeru po vykonané práci celodenní hledá si odpočinek, který jest mu novou posilou a odměnou za vykonané dílo, jako voják teprve po dobytém vítězství dostane podíl svůj zasloužený — tak i člověk na konci svého života a jen na konci svého života dosahuje odpočinku. A jen ten dojde odplaty, kdo po celý den, po celý běh života věrně sloužil, svědomitě pracoval, dobrý boj bojoval. A takovými věrnými, svědomitými pracovníky, statečnými bojovníky byli svatí naší Církvě, kdy ještě zde na zemi žili a proto jsou nám vzorem, který nám ukazuje, jak i my bojovat, jak i my pracovat o své spáse máme, zároveň však jsou i našimi přímluvčími u Boha, protože Jej ve jménu Ježíšově prosí za nás, aby i nám byl milostiv a nás ke konečnému uvedl cíli. A tyto dvě pravdy dnes o svátku všech svatých rád bych vám, drazí v Kristu, na srdce vložil a proto bude spasitelné, budeme-li rozjímati o tom, že svatí v nebi jsou nám

I. jasným vzorem v tomto našem boji a

II. že nám svou přímluvou u Boha pomáhají.

Rádce duchovní.

50

Pojednání.

I.

Svatí v nebi jsou nám v našem zápasu pozemském vznešeným příkladem. Pohlédněme, drazí v Kristu, nejprve na korouhev, pod níž bojovali svatí, a pak uvažujme o zbraních, kterými dosáhli vítězství. Ten prapor, který stál nad hlavami vyvolených Božích v tomto boji pozemském, jest prapor s křížem Spasitelovým — pod křížem zápasili, z kříže čerpali posilu a vytrvalost, pod křížem, pod tímto znamením spásy také zvítězili. A s tímto znamením vítězným šli také do boje, na jevo tím dávajíce, že tento život lidský není dán člověku, aby v klidu a míru světa požíval, ale aby prací, bojem a námahou vešel do klidu a míru života věčného. A které pak jsou ty zbraně, jimiž svatí zápasili? Zbraní tou není nic jiného, nežli ty prostředky milosti, které nejsvětější kříž Ježíšův těm připravuje a přivlastňuje, kdo jej nésti chtějí. Dábel, nepřítel lidstva od počátku, pokoušel svaté ke hříchům a nepravostem, avšak oni vždy proti němu užívali zbraně sv. víry, kterou vždy vítězně třímali, pamatující, že jest peklo, očištec a nebe, že Bůh jednomu každému odplatí po zásluze. Statky tohoto světa sváděly je k lakotě, závisti a pýše, ale oni bojovali proti nim zbrojí naděje, majíce na paměti, že místo těchto statků pomíjejících dostane se jim pravých, věčně trvajících pokladův nebeských. A sama lidská přirozenost, hříchem prvotním pokažená, sváděla je ke hříchům smyslnosti a rozkoše tělesné, ale oni uchvátili svými rukama zbraň lásky — lidé bezbožní je pronásledovali, ale oni činili jen dobré, ano svatí Boží nepoužili proti svým nepřátelům, pronásledovníkům a hancům jiné zbraně než modlitby, slz a dobrodiní. Nuže, oni bojovali zbraní sv. víry, naděje a lásky, a když rámě jejich umdlévalo již, když mysl jejich klesala, když duše jejich již znavena byla, uchopili se nové, čerstvé zbraně sv. svátostí, a tyto nové dodaly jim posily, nové vlily myslí, nového života do jejich duší.

I nás povolal Ježíš Kristus ku svatosti a věčné blaženosti, i nám On Sám nese Svou korouhev, Svůj kříž před námi, a my máme Ho následovati. Tytéž prostředky milosti: víru, naději, lásku a sv. svátosti nabízí nám za zbraně jako svatým a přece — kde jest naše svatost? Či snad má nám nebe zadarmo připadnouti, to nebe, které stálo svaté tolik bojův a zapírání? Nikoli, drazí v Kristu, my musíme buďto se svatými odřici se světa a ďábla anebo s hříšníky spěchatí do ohně věčného! Ó nedejme se ničím mýlití! Komu záleží na tom, aby se dostal jednou do království nebeského, musí býti svatým. Jestliže to mohli jiní dokázati, můžeme i my; jenom upřímná vůle a dílo se s pomocí Boží podaří. Svatí byli jednou zde na zemi tak jako my, oni byli také takovými poutníky tímto slzavým údolím jako my, oni měli tytéž překážky přemáhati, které naši spásu se v cestu staví, ano my můžeme též čerpati z onoho nepřeborného pramene zásluh Spasitelových a užívatí Jeho prostředkův milosti a dojítí svého posvěcení. »Jeden

Pán, jedna víra, jeden křest, jeden Bůh a Otec všech, kterýž jest nade všecko a skrze všecko a ve všech nás. « Efes. 4, 5. 6. Po-
užívejme jen milosti Boží tak věrně a svědomitě, jak to činili
svatí, a i my budeme bez hříchu a jeho následkův. Poslouchejme
i my s pravou bohabojnou pozorností slovo Boží, hledme si za-
říditi svůj život dle slov sv. evangelia, užívejme jen s velikou
zbožností a posvátnou hrůzou sv. svátostí, a i my můžeme se
státi čistými a svatými.

Ty snad, křestane milý, namítáš: můj stav, mé zaměstnání
mi brání, že nemohu mysliti na Boha a žítí život svatý. — Než
velice se mylíš! Hleď, ty nalezneš v nebi svaté ze všech stavů:
kněze, řeholníky, manžely, mládence a panny, řemeslníky, knížata,
venkovany, služebníky, kteří se stali svatými v tom stavu, v tom
řemesle, v tom úřadě, k jakému je Bůh povolal. Bůh nechce snad,
abychom zanedbávali povinnosti svého stavu, naopak On nařizuje,
abychom je svědomitě plnili, avšak křestan musí tyto povinnosti
posvětit službou Boží. Věřící křestan musí si i v plnění svých po-
vinností vyhledati potřebný čas k bohoslužbě, k modlitbě a ku
cvičení se v dokonalosti křestanské a nesmí jich zneužívatí ku
hříchu a bezbožnosti. Křestan nesmí celým srdcem viseti na těchto
časných věcech, ale starati se více o svou nesmrtelnou duši
a všude jen Boha a jeho slávu vyhledávati. Tvůj stav, tvé povin-
nosti, křestane milý, tě neomlouvají, neosvobozují! Nuže, snad tě
omlouvá tvá slabost, tvá křehkost? Také ne, naopak právě tato
tě odsuzuje! Neboť když víš, že jsi sláb a nakloněn snadno ke
hříchu, proč nevyhýbáš se zlé příležitosti, a nejsi opatrnější, svě-
domitější? Proč tak pyšně a nerozvážně vrháš se v nebezpečí?
Ovšem, člověk jest sláb, i svatí byli lidmi, byli také slabí jako
my, ale svatí uznávali tuto svou nestatečnost, proto byli tak
skromní a pokorní a hleděli všem příležitostem zlým a nebez-
pečím uniknouti. A v tomto jejich počínání sílila je důvěra v Boha,
do Jehož svaté vůle zcela oddáni byli. Hleďte, draží v Kristu,
právě lidská slabost má nás k Bohu vésti, k Tomu, který jest
silný, který posily dodává všem slabým a mdlým, kteří se k Němu
utíkají. Proto nikdo ať se nemate — všichni se musí posvěcovati
a světu odumíratí. Všichni musí své srdce ne světu ani tělu, ale
Bohu oddati, zcela Jemu věnovati. Nikdo však též nemá důvěry
ztráceti, vždyť všichni svatí a světice Boží prosí za nás u Boha
o milost a pomoc ve všech našich podnicích.

II.

Svatí v nebi jsou nám v boji, který vedeme zde na zemi,
mocnou ochranou. »Věřím ve svatých obcování« praví ze srdce
každý věřící katolický křestan. Svatí v nebi jsou učenníci Kristovi
— i my, křestané, jsme učenníky Ježíšovými, svatí jsou dítkami
Církve katolické, i my jsme jimi. Svatí v nebi a křestané na zemi
náležejí tedy jednomu Spasiteli, Ježíši Kristu, jedné matce, Církvi
katolické; nuže, draží v Kristu, to jest ono obcování svatých.

Dítky jedné matky se milují vespolek, navzájem si pomáhají, navzájem za sebe orodují. A zrovna tak jest tomu u nás, kteří jsme bratřími a sestrami vyvolených Božích. Oni sice naší pomoci a našich modliteb nepotřebují více, avšak tím více potřebujeme my jejich přímluvy. A to je jisto, že oni opravdu za nás neustále u Boha se přimlouvají. A jak by neměli s námi slitování, když nás vidí v tomto slzavém údolí, kde obklíčeni jsme samým pokušením a nebezpečím, ti, kteří též jednou v tomtéž slzavém údolí žili a v těchže okolnostech životních jako my! Nač oni již patří, to my věříme; oni milují jako my téhož Boha. A láska tato jest páska pevná, spojující zápasníky zde na zemi s vítězi v nebi. Proto píše sv. apoštol národů Pavel v listě k Efes. 2, 19: »Protož již nejste hosté a příchozí: ale jste spoluměšťané svatých a domáci Boží.« A proto raduj se, křesťane milý, těš se, neboť zástup vyvolených v nebi tě miluje a za tebe oroduje a jeho přímluva mocna jest. Již zde na zemi jest modlitba spravedlivého mocna u Boha, čím mocnější jest tedy modlitba svatého v nebi před tváří nebes Pána! Vyslyší-li však Pán proseb svých přátel? Ó jak veliký, nesmírný jest počet zarmoucených, pronásledovaných, kteří ve své úzkosti utíkali se ku svatým v nebi a na jejich přímluvu vysvobozeni byli!

Veliký jest počet hříšníkův, kterým Bůh na přímluvu svatých dal milost Svou; kolik jest spravedlivých, kteří opírajíce se o pomoc svatých Božích vytrvali do konce! Ano, mocná jest přímluva svatých! Proto spojuje se i naše matka Církev sv. při každé nejdražší oběti, kterou Bohu svými kněžími přináší, se svatými v nebi, volá k Bohu, aby milostivě vyslyšel na orodování svých přátel její proseb a pro ně udělil hojně Své milosti! Volejme proto i my k nim, jako druhdy modlíval se sv. Bernard: »Ujměte se nás, slyšte nás aspoň vy, přátelé naši! Vy znáte naše útrapy, naši křehkost, naši nevědomost a nástrahy našich nepřátel. Víte, jak my slabí a jak úskoční naši nepřátelé! Vy jste odolali týmž nástrahám, vy jste zvítězili nad týmiž útoky, téměř úskokům jste unikli.«

Ano, drazí v Kristu, volejme v každé nouzi a neštěstí i bídě za jejich pomoc — a doufejme v blahé naději v jejich přispění neboť o nich píše žalmista Páně: »Mně pak příliš ctění jsou přátelé tvoji, Bože: příliš posilněno jest knížectví jejich« Žalm 138, 17.

Nuže, drazí v Kristu, bojujme statečně na této pouti své. Hledme, nebesa jsou otevřena a na nás pohlížejí vyvolení Boží! Statečněji bojuje vojn, jestliže hledí naň jeho vojevůdcové a jsou svědky jeho udatnosti — a nás by to nemělo povzbuzovati, že Sám Bůh trojjediný, všichni svatí a andělé v nebi na nás s nebe patří? Ó myslíme na to při všech svých podnicích! Rozvažme však též, že Bůh a Jeho přátelé, svatí, naši nečinnost zrovna tak vidí jako naši zdatnost, náš pád zrovna tak pozorují jako naše vítěznost! Proto běda tomu, kdo nekráčí po cestách Božích. Všichni zarmoucení, kteří za hříšníka, dokud žil, prosili a jej chtěli zachrániti, jeho smrti budou u Boha věčného na něho žalovati a jej

sami spoluodsoudí! Blaze však tomu, kdo vedl život ctnostný a následoval příkladu svatých požívaje jejich ochrany. Spasitel a všichni nebešťané v hodině smrti uvedou jej do sídla věčné blaženosti a do slávy věčné. Amen.

Jan Snižek.

Památka všech věrných dušiček.

Zemřelí jdou si k nám pro lásku.

»Těla jejich v pokoji pochovaná jsou —
a jméno jejich živo jest.«

Sirach 44, 14.

Jsou, přátelé drazí, krásné a zajímavé ty naše české pověsti lidové! Jich nevybásnil žádný veliký básník, ano spíše básníci a umělci štětcem nebo hudbou jich používali k výtvořům svým; ano jich nevybásnil žádný básník veliký, ale vytvořil si je v představách svých ten náš prostý, cituplný a zbožný lid! Z obrazotvornosti prostého lidu povstaly a přece každá z nich velikou je básní, je stkvostem!

A nejdojemnější jsou ty, které týkají se hřbitova, mluví o hrobech na tom hřbitově a mluví o mrtvých tam odpočívajících! Znáte zajisté, přátelé drazí, tu dnes i ve velkém světě jedním z největších hudebníků našich obeznámenou pověst o »satební košili!« Kdo by neznal to, jak ji Erben náš zbásnil, to »již jedenáctá odbila a lampa ještě svítila« a »na stěně nízké světničky obraz Boží Rodičky.« A vy víte, že v té pověsti mrtvý miláček přichází si pro svou nevěstu, jež nevědouc o smrti jeho, ke sňatku chystala si »satební košile«.

A ještě dojímavější jest pověst o matce, o zemřelé šestinedělce. Opustila své robě a bez něho se jí ve hrobě stýská. A i dítě nemá, kdo by je ošetřil. A tu za noci temné, když vše usnulo, opouští matka hrob a jako stín bělostný veplíží se do světnice, ke kolébce svého dítěte a ona ta věrná a upřímná matka kojí dítě ještě i po smrti své. Přátelé drazí, to pověsti jsou, jak si je lid náš vytvořil. Ale vane z nich věrný lidu našeho cit. A je v nich také i jádro dobré. Ony naznačují, že náš lid zbožný nepovažoval hřbitov jako místo rozloučení na vždycky, ale že je považoval jako místo odpočinku těch, kteří třeba že zemřeli v jistých chvílích, přece ještě vystupují ze hrobu a blíží se k živoucím. A pravím dále. Víte-liž kde popud k tak něžným citům pro zemřelé a popud k tomu, že oni své drahé navštěvují? Neváhám říci, že jen ve víře naší svaté. Dokud naši nejdávnější předkové byli pohané, oni mrtvolu pálili a tu žádné to místo těch popelníků jejich nebylo otočeno tak něžnými představami lidu jakými pozdější naši předkové jako křesťané přilnuli k těm hřbitovům a hrobům křesťanským. Vždyť jenom víra naše svatá jde

tak vstříc těm citům, které člověk má ke hrobu svých drahých. Hle, uvedl jsem slova: »Těla jejich pochovaná jsou v pokoji a jméno jejich živo jest.« Slova Sirachova dotvrzují, že ti zemřelí v jistém smyslu také před námi ožívují. A přátelé drazí, kdy o této pravdě přesvědčujeme se nejlépe? Zdaliž ne dnes, v den dušiček? Dnešní den více nežli který jiný k nám volá: »Těla jejich v pokoji pochovaná jsou a jméno jejich živo jest!« A zdaž není živo, třeba nad hroby ani vyryto nebylo v kámen náhrobní? Zdaž včera u večer, když světla v mlze prvního večera listopadového zazářila nad hroby jejich, neozářila nám i jména ta drahá, nad jichž hroby v zadumání jsme stanuli, a neozářila nám je v srdcích našich? A dnes už z rána stanuli jsme znova ke hrobům jejich a pak jeden každý spěchal do sakristie a dával jména ta zapsati ke společné za ně modlitbě a ona ta jména drahá nám při ní zavzní, a zdaž nám při tom nebude tak, jakoby se ti drazí k nám znova a znova hlásili? Ano, hlásí se k nám dnes všichni naši drazí zemřelí. Je to jako v té pověsti, v níž přišel mrtvý miláček za nevěstou svou, ale není to tak, dnes hlásí se k nám všichni ti, kteří nás milovali a jež i my milovali jsme rádi. Je to jako v té pověsti, v níž matka snesla se k dítěti svému, ale není to tak, dnes hlásí se k nám všichni ti otcové drazí i matky naše všechny, pro něž jsme si kolikrát na hřbitově zaplakali. A proč hlásí se k nám? Dí pověst, jak zastesklo se matce šestinedělce po robátku svém, zatoužila po dětském jeho přivinutí se k prsu mateřskému, zatoužila i ona prokázati mu lásku mateřskou. Pro lásku povznesla se ze hrobu k dítěti svému. A dnes, v den dušičkový ožívují jména zemřelých, ožívují i postavy jejich před zraky našimi, a všichni tito zemřelí hlásí se k nám a jdou si k nám, věřte, také pro lásku. A to také bude předmětem dnešní mé řeči.

P o j e d n á n í.

a) Dnes dušičkový den. Ponurý, zmlžený jak začínává obyčejně ten listopad, kdy všechna ta Boží příroda pomalu vystýlá si lůžko spánku zimního. List za listem opadává, květ za květem se ztrácí. Ale když květy přírody vadnou a zmírají, květu jednomu dává Církev Páně vypučeti v srdcích lidských tím dnem dušičkovým, to květu lásky k zemřelým. A ve dnešním světě shluku je ona nejen hlasatelkou té lásky, ale i její nejbedlivější strážkyní. Naznačil jsem, že ty naše nejkrásnější pověsti české, ty stkvosty lidového tvoření a ty nejjímavější básně z nich vzešlé povstaly jen z křesťanského názoru o hřbitově a o hrobích. V okolí pohan-
ských popelnic takové nevznikly. Spíše vznikne mi milá představa i více mé odpovídající, že se můj drahý ke mně přihlásí a je v mých vzpomínkách kolem mne, jak býval za živa, a že se s ním shledám, když ukládám si jej dle svatých názorů své víry v ten hrob tak, jak byl s tou hlavou ke mně upřímnou a o mne starostlivou, s těma rukama, jež mne hladívaly, a s tím srdcem,

v němž jsem měl svůj kouteček, nežli když místo hrobu, kam jsem si svého drahého uložil — zírám na mne stará pohanská popelnice. Oč lépe a více i k srdci člověka mluví dávná církevní pohřební píseň: »Musí sít, musí stlíti, má-li z něho vzrůsti klas, musí tělo v hrobě shnít, má-li z něho vstátí zas.« Ó, přátelé drazí, Církev Páně dobře ví, co střeží, když v den dušičkový vede nás na hřbitovy a nad hroby a ne na spáleniště mrtvol a ne nad jich popelnice — ona tím střeží to lepší, krásnější a pohnutlivější spojení nás živoucích s těmi zemřelými; ona tím střeží svatost těch dojmů dušičkových, jež na žádném spáleništi při žádné popelnici nemohou se duše člověka zmocnit tak, jako se jí zmocňují k povznesení člověka i k projevům lepších jeho citů na křesťanském hřbitově a nad hroby našich drahých. Ano, jen na hřbitově, jen nad hroby pučí jeden květ i za mlhy i za přímrazu listopadu — a to pučí květ lásky. — Ano, zemřelí jdou si k nám dnes pro lásku.

A jak by ne k nám? Ke komu jinému? — Znám příklad jeden. Starý, šedivý otec k stáru osamotněl. Měl řadu dětí, kolik synů i dcer, ale oni rozprchli se v dál, a starci bylo žítí neveselé dny v trudné opuštěnosti. I vzhopil se pojednou a vzal do rukou prostinkou hůl a pod pažďí vtláčil vše, co měl a šel, aby se u svých dětí sám přihlásil. A tak chodil od jednoho dítěte ke druhému a všude říkával: »Děti, teskno mi bylo samotnému, musil jsem za vámi, a řekněte, za kým jiným bych šel nežli k vám?« — A tak jsem pravil, že i ti zemřelí ke komu jinému by se dnes hlásili, ke komu by šli, ne-li k nám? Vzpomeň synu, dceru, kdo vám to tam v těch v jeden spojených dvou hrobích odpočívá? Otec — matka. Otce hlava byla šedivá všechna, když umíral, šedivá pro starosti o své děti a na ruce jeho byl mozol na mozolu pro práce k vůli nim. A vzpomínáte na to vpadlé při smrti oko vaší matky? Oh, ono bylo vpadlé proto, že tolikrát a tolikrát bdělo k vůli svým dětem. Ke komu jinému by šli si ti rodiče pro tu lásku nežli k vám, synové a dcery křesťanské? A odpočívají-li tam děti některých rodičů, ke komu jinému by se hlásili než k otcům a matkám svým? A ke komu jinému manžel než k manželce? Ke komu jinému choť nežli k tomu, jemuž mládí i život obětovala? A ke komu jinému hlásili by se o tu lásku naši bratři, sestry, přátelé, sousedé a dobrodinci, všichni ti, kteří s námi žili a blízko byli nás nežli k nám, k nám, kteří jsme se s nimi stýkali a od nich dobrodiní obdrželi? A my že bychom jim tu lásku svou, pamatujíc příkazu víry »Mrtvému neodpírej lásky«, neprokázali? Oni ti zemřelí více potřebují lásky nežli my živoucí. Ovšem potřebujeme všichni, abychom se navzájem za sebe modlili a jeden druhému dobrými skutky prospívali, ale my, živoucí, mnohé můžeme od sebe odvrátiti pokáním upřímným, dobrými skutky a zásluhami jejich a neustálým zdokonalováním se, kdežto oni, zemřelí, nemohou od sebe odvrátiti ničehož zlého a zejména ne bez naší pomoci. Či víme, že se jim nevede zle a že té naší pomoci nepotřebují? Jest pravda, že o mrtvém má se mlu-

viti jen dobře, a já když dím, že ti zemřelí jdou si k nám pro lásku, jak bych nemluvil, než co láska k nim káže? I při té lásce to však říci smím, že jimi vládla ta všem lidem společná lidská slabost. Snad jako my někdy pro různé jiné starosti a péče zapomínáme na spásu duše své, snad i oni zapomínali.

A možná, že oni tak tím zapomněním vinni nebyli, jako my jsme vinni. Vždyť oni třeba na spásu duše své nepamatovali pro nás a k vůli nám. Rodiče mnozí obětovali se jenom a jenom svým dětem, manželé sobě navzájem, přátelé přátelům, dobrodinci svým chráněncům — těm všem ti zemřelí obětovali všechno — a třeba uprostřed svých starostí a toho obětování mnohého klesli ve hrob — a jim pro tu spásu duší jejich nezbylo nic. A nyní? Tělo jejich ve hrobě, leč co duše — duše? Duše jejich odebraly se tam, kam Boží určení je povolalo. »Uloženo jest lidem zemřítí a potom bude soud.«

A jak as zavzněl jim výrok soudu? Snad odešli smířeny s Bohem — ale nedokáli se za hříchy své. Snad byli spravedliví, ale »sedmkrát za den klesá i spravedlivý«, ano snad byli spravedliví, ale smrt je překvapila a odešli s Bohem svým nesmířením. Nyní pak ještě a ještě kají se, vždyť ani spravedliví patriarchové hned v nebe nebyli přijati, kají se za hříchy své v očištění. A očištěc, očištěc, ta muka té dosud nesplněné touhy po blaženosti nebes, připomíná nám dnešní dušičková památka. Ach ano, oni ti drazí naši zemřelí, jimž třeba pro tu spásu duší jejich nezbylo nic, třeba z očištěnce spínají ruce své a zase pravím, ke komu jinému by je vzpínali nežli k nám, k nám, jimž obětovali tolik, ano všechno? »Děti, teskno mi, za kým jiným bych šel nežli k vám?« řekl ten drahý otec v příkladě, jež jsem uvedl. A tak z toho utrpení očištěnce, přátelé, volají k nám i naši drazí: »Ach, stýská se nám, stýská se nám po blaženosti nebes, my k vůli vám si ji zabezpečiti opomenuli, kdož by nás muk očištěncových zprošťovati pomáhal nežli vy — vy — ó slitujte se — slitujte se aspoň vy, přátelé naši. Tak, přátelé drazí, jdou si k nám ti naši zemřelí pro lásku naši. Řcete, kdo — kdo byl by srdce tak kamenného, aby ji těm svým drahým a druhdy tak blízkým neprokázal?

b) Ale ten ušlechtilý květ lásky k zemřelým nemá pouze v dušičkový den vzkvétati nad hroby těch, kteří nám druhdy byli blízkými, ne, květu toho vůně má obejmouti i hroby těch, kteří nám byli třebas i neznámými, třebas i cizími, a i těch, kteří nám sice nebyli neznámí a cizí, ale s nimiž naše styky osobní za jich života nebyly buď pro ně nebo pro nás právě příjemny.

Církev Páně dnešním dnem vede nás ne na hřbitov jen jeden, ne nad jediný jen hrob; ona vede své syny a dcery žijoucí na hřbitovy katolíků vůbec a nad hroby všech — všech zemřelých. A jako jsme dle zásad své víry i dle přirozených citů svých přímo povinni odsouditi toho, kdo máje nejspíše zlé svědomí hřbitovu se vyhýbá a ani jednou ani hroby svých blízkých nenavštíví,

zajisté jest odsouzení hoden i ten, kdo by říkal: »Ah, co bych já tam chodil na ten hřbitov — já tam nikoho nemám!«

Že i ty, který jsi tak šťasten, ač kolik že jich vůbec tak šťastných jest, že z tvých drahých ti ještě nikdo neodešel, že i ty tam na těch našich hřbitovech a v těch hrobích nikoho nemáš? Ach, opakuji, takhle šťastných je mezi lidmi pramálo, snad nemáš právě nikoho na tom hřbitově, v jehož blízkosti žiješ, ale na jiném, na jiném hřbitově tam v dáli snad přece někdo z tvých odpočívá. Rci, měl bys cit, kdybys, když na ten hřbitov tam v dáli nemůžeš, nezašel aspoň na ten ti tak blízký a nezadumal se ve vzpomínkách na ty vzdálené své zemřelé a neposlal za nimi pozdrav své lásky od hřbitova ke hřbitovu? Neboť věz, že na hřbitově jednom se nejlépe a tak s tím pravým citem vzpomínává všech i na jiných hřbitovech odpočívajících. Anebo zdaž by z nepěkného toho rčení: »ah, já tam nikoho nemám« nevzrůstala hnusná nevšímavost k zemřelým vůbec? A opakuji, může kdo vůbec říci, že tam na hřbitovech nikoho nemá? Nikdo ne! A proč? Protože kdyby člověku žádný příbuzný nezemřel — v každém hrobě přece odpočívá náš bližní — člověk! Privil jednou jeden cestovatel: »Mnoho cizích a i nejdálnějších krajin jsem procestoval, ale věřte někde a dost na mnohých místech, ač jsem cestovatelem dost známým a na všecko zvyklým, cítil jsem se i mezi živoucími lidmi jaksi nevolným. Tíha ciziny jaksi na mne dolehla. Ale na jednom místě jsem nikde a nikde tíhu tu nepocítoval, na jednom místě nezdálo se mi nikdy, že jsem v cizině a to bylo vždy na hřbitově! Zde kdykoli a kdekoli jsem stanul, bylo mi tak, jako bych mezi svými byl. Předně proto, že tito zemřelí už nikomu neubližují, jako ubližuje živoucí člověk člověku. A pak vždy zdálo se mi, jakobych viděl z těch hrobů vystupovati zástupy těch druhdy živoucích, kteří tu byli před námi, pracovali, lopotili se, strádali i radovali se, majetek nabývali i mívali, bojovali i zápasili, směr života udávali ve svých osadách a byli nám živoucím ve mnohém tolik podobní!«

Tak mluvil onen cestovatel o hřbitovech dálných, jemu docela cizích! Zve nás každý hřbitov k projevům lásky tím, že tu jsou ti, kteří ve mnohém, ano ve všem, nám podobní byli. I my pracujeme, lopotíme se, strádáme, nabýváme majetku, bojujeme a zápasíme — nuže, chtěli bychom, až po všech žití zápasech skloníme hlav svých k odpočinku poslednímu, aby za to vše pokrylo nás zapomenutí? Ne — ne volá to ve hrudi naší! A víte, jaké to hlasy k nám mluví z tam těch hrobů! My pracovali, nabývali, zápasili, ale z toho všeho nevzali jsme s sebou nic, leč ten rubáš, přebytky jsme zvelebovali, nové stavěli, z toho nevzali jsme leč těchto několik prken na rakev, půdu jsme vzdělávali, ji potom a mozoly svými jsme výnosnější učinili a z těch všech nám zvelebených lánů zase nepozůstalo pro nás nic, leč ty hrsti hlíny nad našimi rovy nakupené! Vy, potomci naši žijete pod střechem, již my budovali, těžíte z plodů naší práce, svými nazýváte ty statky a lány námi opuštěné, a vy že byste řekli, když sami nechcete,

aby práce naše vešla v zapomnění, že tam na hřbitově nikoho nemáte? Ó, máme tam všichni sobě podobné spolubližní své, předky své, a ti všichni blíž se k nám dnes a ty ruce prací svého bývalého života zmozolené k nám spínají a prosí nás o lásku naši. A jste tu lásku povinni i těm, jež od vás vzdalovaly kdysi životní nepříznivé poměry, jimž za živa jste byli třebaš i nepřátely. Ano, dobře řekl onen cestovatel: »Tito zemřelí už nikomu neubližují, jako ubližuje živoucí.«

Mrtvý odešel, v pláči odprosil, ale my zůstali a snad s ostnem výčitky ve hrudi mnohé, s ostnem výčitky, že z nás ten a ta to byli, kteří mu věku ukrátili těžkým ublížením! Snad tehdy, kdy ublížili jsme, ten zemřelý jsa živ našel na nás i naše počínání, ale teď nezpronašková nás, teď ze hrobu šeptá prosebně: »Ublížil jsi za živa — vynahraď to, vyrovněj láskou svou!«

A vítě-liž, kdo ještě se o tu naši lásku hlásí? Procházeli jsme včera u večer tím hřbitovem naším. Všude světla na světlech; někde však přece temno! A vítě, co mluví k srdci člověka nejvíce? Opuštěné stáří, opuštěné lože těžce nemocného a opuštěný hrob. Někde však přece temno! A dnes již z rána kolem některých hrobů celá skupina — a u některého přece nikdo — a nikdo. A tam ten — a ta, ti, kteří v těch opuštěných hrobech odpočívají, už i opuštění umírali. Kdo by jim lásku prokázal nyní, když kolem nich nebylo nikoho, když umírali, a když ani nebylo nikoho, kdo by oko marně po lásce se ohlížejíci zatlačil! Kdo by jim lásku prokázal? My všichni! Opuštěnost mluví vždycky k srdci! A jestliže v naší svaté Církvi je spolek, jenž dává obětovati mše svaté za ty, na něž nikdo a nikdo nepamatuje, nuže je to důkaz, že ta matka naše svatá Církev slyší, abych tak řekl, z hlubin hrobových prosby i těch nejzastrčenějších, nejopuštěnějších dítek svých a ne-nechává jich bez vyslyšení. I ti tou smrtí a tím hrobem opuštění jdou si dnes, přátelé drazí, pro lásku naši.

* * *

Ano, přátelé drazí, mrtví jdou si dnes v den dušiček pro naši lásku. Slyšeli jsme: »Těla jejich v pokoji pochována jsou — a jméno jejich živo jest.« Obživují dnes v mysli i v srdcích našich jména našich zemřelých. A při tom berou se k nám ty postavy nám druhdy tak milé, že nad hroby jejich, když jsme se s nimi loučili, bylo nám tak nevypověditelně teskno! Ale ne jen ti nám tak blízcí berou se k nám. V den dušiček oživují jména i nejdávnějších a od nás i nejdálnějších všech, kteří před námi žili a nám životem svým podobni byli, oživují i jména těch, jimž jsme ublížili a i jména všech opuštěných. A všichni tito jdou si k nám dnes pro lásku naši. Jak jim ji prokážeme? Přátelé drazí, den dušiček připomíná nám nejen jména zemřelých, ale i jejich zásluhy.

Snahy i boje životů ve hrob zapadlých tak na povrch vycházejí rok co rok. Lásku zemřelým prokážeme, když ve cti budeme míti ty své křesťanské hřbitovy a hroby našich drahých; a když

city, jež nás, vírou jsouce povnášeny, k zemřelým poutají, nedáme znesvětiti žádným novověkým názorem, který, byť byl novověký, vrací se zpět a zapadá v temnoty těch až nejzastaralejších zásad pohanství! Mějme, pravím, v úctě jen a vždy naše křesťanské hřbitovy a hroby. Z popelnic nevzešla žádnému spása, ale ze hrobů katakomb vzešlo obšťastnění všem. A úctu svou ke hrobům našim křesťanským, přátelé drazí, a to že jsme si vědomi, že ti všichni ať tak šťastni, že láska upřímná jich hroby ovíjí, ať i opuštění jdou si pro lásku naši, dokažme i modlitbou vřelou. Napsal kdysi básník: »Jest modlitba nad hrobem jako tím ptáčetem, jež ve vrcholu stromu nad hrobem pje.« O, je, přátelé drazí, víc! Ptáče sice zpívá vzhůru k obloze, ale modlitba jde dál a dál a výše a výše až k Bohu nad oblaky. Modleme se, přátelé drazí, modleme se za své drahé zemřelé, modleme se za všechny ty, kteří před námi zde žili a byli nám ve všem podobni snahami i prací svou, modleme se i za ty opuštěné a žijme, přátelé drazí tak, abychom křesťanským životem sami sobě zachovali pamět čestnou! A pak, až my dosnažíme se, dobojujeme a i my sami hlavu svou v lůno hrobu složíme, pak až dušičková noc i den nad hroby našimi se snese — pak můžeme očekávati, že nebudeme opuštěni, ale že i ta naše jména obživnou ve vděku pozůstalých, a že nad hroby našimi ozve se víc než píseň ptačí, ozve se modlitba: »Odpočinutí věčné dej mu, ó, Pane, a světlo věčné ať mu svítí.« Amen.

Frant. Jiří Košťál, farář ve Skuhrově.

Neděle XXII. po Sv. Duchu.

Proč vážiti si máme obrazu Božího — duše své?

»Či jest tento obraz?« Mat. XXII. 20.

Rádi, přátelé drazí, chováme v úctě památky na bytosti nám drahé, památky, jež jsme kdysi ve chvíli štěstí od nich obdrželi. I to, co nám bytost onu drahou přímo ani nepředstavuje, co jest třeba i jen skrovným dárkem od ní a tedy nepatrnou jen na ni připomínkou, je nám zajisté milé a těšíme se, že aspoň něco nám pozůstalo pro naši potěchu. Čím milejší je nám tedy obraz, podoběnka té bytosti nám drahé, od níž nás i třeba už i smrt oddělila! A my víme, proč ve mnohých chvílích je nám ta podobizna, ten obrázek tolik milým. Když člověku jeho drazí jeden po druhém odešli na věčnost a on tu stojí tak sám a sám, a když ho něco v té jeho osamělosti tak tiskne, sužuje a bolí, jak, byť si i člověk při tom zaplakal, jak přece upokojí se, když chvějící ruka třímá obrázek toho, jenž pro nás měl upřímnost a jen úsměv. V naší hrudi v tu chvíli promlouvá útěchy plný hlas víry, že se s touhle upřímnou, usmívavou, milou nám tvaří po všech trampotách zase sejdem. Ó, kdož by neměl ty podobizny a obrázky

našich drahých tak z toho srdce rád a kdož by si jich nevážil! Jest to vždycky tak ušlechtilé jímavé, když vidíme, jak syn neb dcera si váží obrázku otce a matky své. Jak dojímavým bylo, když člověk z chudoby zbohatlý dal si obrázek svého otce, prostého dělníka, do zlata zasadit a všude, i před velkými této země, když se ho tázali, »čí že to obraz,« hrdě odpovídal: »Tot obraz mého otce!«

A, přátelé drazí, i k nám zaznívá z evangelia dnešního otázka: »Čí jest tento obraz?« a to spolu s tím napomenutím Pána a Spasitele našeho Ježíše Krista: »Dávejtež tedy, co jest Božího, Bohu!«

Tak zdálo by se, že mezi tou otázkou a tím napomenutím není velké souvislosti a přece obojí tak dobře k sobě přiléhá. Tím napomenutím připamatování jsme, že máme povinnosti k Bohu, a jak bychom jich neměli, když na tu otázku, »čí jest každý z nás obraz« — jako tvorové Boží a jako křesťané jedenkaždý si musíme odpověděti, že my sami jsme podle duše své obrazem Božím. Ze všech tvorů o jediném člověku řekl Pán a Stvořitel náš, »učinmež člověka k obrazu a podobenství svému!«

A ze všech tvorů jediného člověka obšťastnil Pán dechem Svým, dav mu duši nesmrtelnou. Zazní-li k tobě, človče, otázka: »Čí jsi ty obraz? Čí že obraz na sobě nosíš,« nuže, můžeš na to s největší hrdostí říci, že jsi obrazem Božím a že ti on vtisknut duši nesmrtelnou. A vážíme-li si obrazů našich drahých, vážíme-li si obrazů otců svých, jak, přátelé drazí, neměli bychom vážit si obrazu Otce nebeského, té duše své, již Sobě Samému podobnými nás učinil Pán? Nuže, rozjímežme dnes o tom,

proč si máme vážit obrazu Božího — duše své.

Pojednání.

a) Napověděl jsem vám, přátelé drazí, jímavý příklad, jak syn, boháč, dal si do zlata vsadit podobiznu svého otce, prostého dělníka v haleně pracovní, a jak hrdě řekl: »Tot obraz mého otce.« Nedopověděl jsem však, že vděčný syn ten ještě řekl: »A vážím si toho obrazu tak, jak je, třebaš byl otec vypočten v haleně dělníka, neboť to mi připomíná všechnu tu práci, všechny ty moly, všechno to přičinění otcovo pro nás, děti jeho.« —

Přátelé drazí, řekne-li si člověk: »vzpomeň, jsi obraz Boží,« povznáší ho tato vzpomínka k Otci nejvznešenějšímu a nejdobrotivějšímu, k Samému Bohu, a povznáší ho k Tomu, kterýž od té doby, co obraz Svůj člověku světil, vdechl — tolik nevyrovnatelné lásky, tolik obětí, proti nimž každá i nejotcovštější obět lidská není ani stínem, pro tu lidskou duši prokázal, že připomínka té lásky a těch obětí musí a musí v nás vzbuditi pocity největší vážnosti k duši naší nesmrtelné a pocity největší vděčnosti za to, že jí, tou duší svou, jsme my lidé chabí a vadám podrobení až i obrazem Samého Boha svého. Oboje zjevení Starého i Nového Zákona jest plno péče Boží o duši lidskou. K vůli ní v době starozákonní volá

Bůh před oči ostatních, pro příklad, aby lidé žili jako Boží obrazové důstojně a šťastně, jednoho patriarchu za druhým, volí si i národ Svůj a když i ten bloudí, vysílá k němu proroky. A když veškeré lidstvo stojí na pokraji zhouby tak, že až i pohané volají, »teď už musí přijít Bůh, aby nás vysvobodil« — tu po přísném Starém Zákoně, v němž Boží přikázání provázely blesky Sinaje, otevírá Otec nejdobrotivější brány Zákona Nového, brány milosrdenství a lásky a jimi vchází pro spásu duší lidských Sám Syn Boží; pro tu duši lidskou i vlastního, jednorozeného Syna vydává Bůh v obět. A Spasitel kráčí po té zemi svaté, vyučuje povznáší; kde On, tam s Ním úsměv lásky, soucit milosrdenství a vznešené odpouštění a tolik dobročinných zázraků. A za to vše, co On, Syn Boží, snáší? Vzpomeňme všech těch podezření, jakými každý krok Jeho byl provázen, všech těch výsměšků pustých a snižování, jakým i ty nevjznešenější skutky Jeho metány v kal. Vzpomeňme i všech těch úkladů a pronásledování! A Syn Boží, Spasitel, Ježíš Kristus, to vše snáší a jako pravý beránek, jako obět nejčistší jde, jde i na Golgotu a prolévá krev Svou tak nevinnou a svatou, a za to vše nic nechce, než že každou krůpějí krve Své, jež stéká se kříže, každým záchvěvem těch nejhroznějších bolestí, jimiž na kříži před smrtí Svou tak obětivou k lidstvu mluví, ještě i teď pln lásky, vždyť praví: »Otče, odpusť jim,« mluví, »dejte mi duše své, jáť přišel hledat a spasit, což bylo zahynulo!«

Přátelé drazí, kdo vážně a s křesťanským citem rozjímá o tom činu, že Bůh Svého jednorozeného Syna vydal v ruce hříšníků a že ten Syn Boží neváhal podstoupiti ani nejpotupnější smrt na kříži, ten musí uznati, jak velikou cenu má duše lidská a jak si jí pro tutéž má vážiti. — A Pán Ježíš z vůle Otce Svého chtěl dílo spásy duše lidské zabezpečiti i dále. Založil Církev svatou. A s výšin nebes snesla se třetí božská osoba, Duch Svátý, Posvětitel, Utěšitel a Posilňovatel v díle vykoupení. A zpytujte dějiny Církve Boží! Proč v ní tolik utrpení? Proč v ní tolik a po všechny časy tolik Bohem nadšených mučenníků? A proč tito z vůle Boží a Bohem svým nadšení, nemohli, abych tak řekl, leč životy své klást, nemohli, leč umírat dle nejjasnějšího příkladu Samého Spasitele? Proč? Poněvadž za klamně výhody vezdejší, jimiž jim zvrácený svět kdy lichotil, nemohli, jsouce Duchem Páně povzneseni, vzdáti se nevjznešenějšího cíle Církve Páně — spásy duší lidských. Oh. přátelé drazí, ten svět chtěl tolikráte a chce i dnes uhýbati tu Církev Boží, Církev naši svatou na cesty jiné, svůdnější, na cesty takové, po jakých jde sám ten dnešní svět, jenž hledí po nejvíce k tomu, jak se co lépe vyplácí, ale Církev naše svatá jako zřízení Boží nemůže jít a také nepůjde jinou cestou než tou, jakou jí vykávala ta veliká a nezměrná péče Samého Boha o spásu duší lidských. Bůh všemi dějinami Církve Své svaté, zástupy mučenníků všech dob mluví nám péčí svou o tu duši lidskou, jak veliká je cena duše každého člověka! A kdyby i rozpoutaly se vášně lidí a kdyby i došlo na zvůli těch, kteří o člověku, jako obrazu Božím nechťejí slyšeti a spíše člověka snižují pod ten obraz Boží —

a snižují jej až na rodného bratra — každého jiného živočicha, pak, přátelé drazí, mějte to přesvědčení, že Bůh i mučennictvím budoucích ukáže, že v Církvi Páně jde o spásu duší nesmrtelných, o záchranu člověka jako obrazu Božího. Církvi Páně vždy a vsudy prokmitá jediná zásada člověka povznášející, člověk jest obraz Boží — a veliká je i cena duše jeho.

A, přátelé drazí, v tom spočívá i náš vlastní prospěch. Pravil jsem, že člověk, když je sám a sám a něčím bolným tísněn, tak rád běže do rukou svých podobiznu toho, který mívá pro něho upřímnost a úsměv lásky, a že tím potěší se člověk v doufání na shledanou s bytostí drahou. Nuže, co zajišťuje nám tuto útěchu nejlépe a nejvíce, než to vědomí, člověče, jsi obrazem Božím, a to pro tu tvou duši nesmrtelnou. Uvažte dobře, zda míní to s člověkem upřímně ti, kdož velebu člověčenství strhují v nízko živočicha. Ach, v tom spočívá nejtruchlivější zločin na člověku od svůdců bezvěry páchaný, to znamená, rváti člověku útěchu pro trampoty jeho i pro to umírání jeho, kdežto vědomí víry o člověku jako obrazu Božím, o nesmrtelnosti duše unáší člověka nad tyto světy, nad všednost života, nad bolesti jeho tam, kam drazí naši nás předešli a kde kyne nám úsměv jejich pod záštitou úsměvu Božího. A toto vědomí, aby lidstvu bylo zachováno jako povznesení i útěcha jeho, proto tolik péče Boží o tu duši lidskou, tolik utrpení Ježíše Krista, tolik utrpení celé Církve a proto tolik odhodlání Církve Boží i dnes ve vír světa volat a volat to i přes všecky pronásledky tohoto světa — »lidé, pamatujte, že každý z vás je obrazem Božím!« Kde však veliká oběť — tam veliká i cena, veliká-li však cena duše lidské, tím větší má býti k ní vážnost naše.

b) A ještě pro jednu příčinu máme si vážití obrazu Božího, duše své. Mním, přátelé drazí, že řekneme jistě o tom, kdo by obrazem otce nebo matky pohazoval, jej zúmyslně poskvrňoval a snad i pošlapal, že smutno musí býti v nitru jeho a pusto, příliš pusto v srdci jeho. O mravní nízkosti svědčilo by jednání takové. Hodný a vděčný syn a taková i dcera zajisté že ošetřují pečlivě obrázek otce svého a chrání jej před každou poskvrnou. A víte, co je povinností každého křesťana jako dítěte i jako obrazu Božího? To, k čemu nás vede jedna křesťanská napomínka, jež dí: »Člověče křesťane, pamatuj se a neber nikdy nic těžkého na duši svou!« Neboť kdo lehkovážně bere na duši svou cos těžkého, kdo lehkomyšlně ji poskvrňuje těžkým hříchem, ten ukazuje nevážnost k duši své, a to je, přátelé drazí, taktéž známkou, a tím více, poněvadž při duši se jedná o dar Boží; to je taktéž známkou toho, že smutno a pusto je v nitru takového člověka. Ah, člověk tak lehko zdupává na sobě ten obraz Boží, poskvrňuje tak snadno a bez rozmyslu duši svou, marnotratní, abych tak řekl, i s tím největším pokladem. Kyne někdy z něčeho nějaký prospěch, a jak mnohý nevzpomene, že by to byl prospěch a užitek nenáležitý, a jde slepě za ním, tak jen okamžitým, a běže na duši svou leš, klam, podvody, ožebračení druhého i utlačení opuštěných. Rád

je člověk některý škodolibým, těší ho, když může si na někom schladit žáhu svou; a jak často pak poskvřňuje duši svou pomluvou, na cti utrhaním, křivým obžalováním nebo svědectvím a někdy i křivou přísahou a trpkými tohoto všeho následky! Zableskne jinému klamný paprsek volného života, to heslo užívat a jen užívat, zláká jej v léčky své! A v tom jak často člověk takový bere na duši svou ztrátu cti své vlastní i cti jiných, jak často, když on užíval a jiní k tomu dali mozoly své, na svědomí jeho. I pláče a nářky připravených o nevinnost, čest a okradených o jmění! A opět jiný dává se svěsti pýchou, nerozvažuje o ní a nechá vidět, jak bere na duši svou to, jak po jiných šlape a jak v pýše své šlape někdy i po tom, co má býti každému nejvíce svato. Ženeť někoho ta pýcha jeho nad Boha, nad náboženství, nad víru i nad Církev Páně. A na duši jeho pak všechna ta pohanění Círky, zřízení její, sluhů Páně, všechny ty potupy věcí svatých a všechno to, jak v pýše své, abych tak řekl, i se samým Bohem se hádal a jemu se i rouhal. Hle, přátelé drazí, jak člověk někdy zapomíná na to »člověče křestane, neber nic těžkého na duši svou!«

A čím jsou tyto zjevy? Jsou zajisté něčím smutným a odstrašujícím. Nedobře jest člověku s duší takto obtíženu. Je znám příklad, jak bezcitník připravil ženu chudou o pole její. A žena řekla: »Máš nyní pole, dej mi z něho aspoň pytel hlíny. Bezcitník svolil; jsa však lakotný, bál se, aby mu žena více té hlíny nevzala. I plnila žena pytel svůj před ním, a když jej naplnila, řekla: »A teď mi jej pomoz dát na ramena.« »Já ti mám pomáhati,« řekl muž ten, »vždyť je ten pytel tak těžký!« »Ten pytel ti je těžký?« řekla žena; »tak považ, jak těžce tě bude tížit na duši tvé všechna ta hlína pole, o něž jsi mne připravil.« A muž ten slyše to, zachvěl se — a ztrnul. Ano, zachvění a smutné ztrnutí je tam, kde člověk si vzal něco nenáležitého na duši svou. Křivdou těžkou postižen byl kdysi člověk jeden. Byl připraven o čest, postavení i majetek křivým, zlomyslným donášením útočníka. O vše připraven, maje před sebou jen bídu svou a svou rodinu, odcházel odtamtud, kde bylo mu tak ublíženo. Louče se naposledy, zašel i k tomu, jenž stav jeho smutný zavínil. Řekl mu: »Buď s Bohem, stalo se, co's chtěl, odcházím, ale prosím tě i při tom, jak mne nenávidíš, prokaž mi jednu jedinou lásku, dej si tento dopis pod polštář, až půjdeš spat. Škūdce překvapen, že jeho oběť přišla se s ním rozloučit, bezděky vzal dopis — a přikývl na znamení, že učiní, co žádá. A poněvadž zjev toho ubožáka na něho tak působil, že jej až ochromil, neuvažoval, co tím ten ubožák chce, a dal si dopis před spaním skutečně pod podušku. Ale nemohl usnouti, protože mu po celou noc šlo na mysl všechno to, čím ubožáku ublížil. I vstal, sáhl pod podušku a kvapně roztrhl obálku listu a četl. A hle, v listě vypsáno bylo všechno to ublížení jeho zrovna tak jedno po druhém, jak k jeho hlavě se dralo a jak jej ze spánku vyrušovalo. Rozčilen hodil papír ten do kamen. Ale v kamnech jak plamen zapraskal, zase jedno ublí-

žení za druhým hnalo se ke hlavě jeho. I znovu rozčilen, vybral popel z kamen a hodil ho do větru. Ale jak vichr rozhodil popel, znovu tytéž výčitky. A pak, když uíéhal, když v kamnech roztopil, když vichr se rozdul kolem bytu jeho, vždycky hřích, proti ubožáku spáchané, obnovily se v mysli jeho tak, jako když jltří se rána stará. A neměl pokoje, dokud ubožáka nevyhledal, jej neodprosil a jemu vše nevynahradil. — A ještě jen krátký příklad. Z víru světa přišel zkažený rodák prosté vísky do domova svého. A jak to bývá, že takoví považují se za víc než prostý a poctivý usedlík své dědiny, tak i on činil. A smál se tomu, své víře věrnému, počestnému lidu, z něhož sám vyšel, proto, že tak na víru drží, a nejvíce proto, že jeho krajané každou neděli, každý svátek tak rádi do chrámu Páně chodí. »Co je to za poštilost,« říkával a vysmíval se, »někdo tamhle na zvonici rozhoupe zvon a vy se za tím hlasem ženete jako potřeštění. Zvony, zvony, ty trulanty jen honí.« A rouhal se pak čím dále tím více a hůře. A víte, jak umíral? Vlastně on ani nemohl nijak umřít. Kol jeho lože bylo ticho, nikdo ani nedutal, vida jej chvílemi tak zápasícího, a ani zvenčí sem žádný zvuk nezazníval, a on bez ustání volal: »Slyšíte je — zvony — zvony — slyšíte je?« A nepřestaly mu ty zvony výčitek trpkých znít, dokud v jasné jedné chvílce se nepoznal, neobrátil a neodprosil ty, kterýmž tolik pohoršení dal. Ó smutno jest, přátelé drazí, těžkým hříchem poskvrňovati na sobě obraz Boží, brát cos těžkého na duši svou! A právě, že to je tak smutné, právě proto, že život mluví o trapných toho následcích, právě proto máme si obrazu Božího, duše své tak hleděti, abychom ji ničím zlým neposkvrňovali a nezatížili.

* * *

Již tedy, přátelé drazí, vzpomenuvše slov dnešního sv. evangelia: »Či je tento obraz« a vzpomenuvše pod vlivem těchto slov, že i my jsme obrazem Samého Boha duší svou nesmrtelnou, již tedy víme, proč si máme vážit obrazu Božího, své duše nesmrtelné. Předně proto, že Bůh vždy a všude a zejména Ježíšem Kristem a Církví Svou, naší katolickou Církví ukazoval a ukazuje, jak veliká jest cena duše lidské. A za druhé proto, že, kdo si duše své neváží a ji lehkomyšlně znešvařuje a zatěžuje hříchem, následky toho jsou smutné! Majíce před očima cenu toho, že jsme obrazem Božím a bojíce se následků těch smutných, važme si své duše nesmrtelné, a každého hřichu vůbec se k vůli ní střežme! Vzpomeňme, jak milými jsou nám obrazy našich drahých, buď nám nejdražším i obraz Boží, duše naše. Vzpomeňme, že, kdyby nám světil někdo nějaký poklad, jak bychom jej přičinlivě hlídali před veškerou úhonou! Nuže tak aspoň — ano lépe, svrchovaně lépe střežme i duši svou, a pak za ten nezmařený poklad obrazu Božího dá nám Bůh poklad všech pokladů, život věčný. Amen.

František Jiří Košťál, farář ve Skuhrově.

Neděle XXIII. po Sv. Duchu.

O smrti.

»Neumřela dívka, ale spí.«

Sv. Matouš 9, 24.

V dnešním svatém evangeliu dovidáme se, že Pán Ježíš vzkřísil z mrtvých dceru jednoho kněze v Kafarnaum. Učinil takto zázrak veliký. On se objevil před židy pánem nad životem a smrtí.

Pozorujme Jej. Přichází do domu, kde byla mrtvola dívky. Pláč a chvalozpěvy lidu byly důkazem, že brzy bude pohřben. A Ježíš dělá: »Odejděte . . . neumřela dívka, ale spí . . .« Ježíš dělá: »Proč pláčete, proč lkáte, jsem tu Já, kterémuž smrt pouze spánkem jest. Jako spícího probuditi můžete ze sna, tak mohu Já mrtvého k životu povolati.«

Pán Ježíš slovy: »neumřela dívka, ale spí . . .« dal všemu lidu poučení, zač mají smrt považovati: za spánek, z něhož je procitnutí k životu věčnému. Ach, nejmilejší, smrt — to je hrozné slovo. Slova toho se bojí každý. Před ním chvěje se dítě i letitý stařec. Smrt jest ten největší nepřítel lidstva. Je to nepřítel nejsilnější, nejmocnější, který se celému světu posmívá. Kdo pak asi smrt přemohl? Věda lidská tolik již dovedla. Prodlužuje život, vyhojí nemoci, které dříve zdály se býti nezhojitelnými, ale proti smrti je dosud malomocnou. Proti smrti není léku a proto musíme všickni umřít. Vy všickni i já — půjdeme tam do toho tmavého hrobu bez rozdílu. Smrt, nejmilejší, je hrozné slovo. Je to smutný okamžik, když tak člověk umírá. Nejmilejší, pohledněme však na smrt v záři svaté víry naší a tu se nám nebude zdáti tak zlou a tak hroznou. Smrt ve smyslu křesťanském budiž předmětem dnešního našeho rozjímání.

P o j e d n á n í.

Co je to smrt? Nevěřci říkají: smrt je zaniknutí životních sil. Je to přerušení oběhu krve, zastavení funkcí údů těla lidského, je to rozklad. Smrt je konec všemu. Víra praví: Smrt je odloučení duše od těla. Bůh učinil člověka z hlíny země a vdechl do něho duši. Jako život lidský je spojení duše s tělem, tak je smrt odloučení duše od těla.

Jakmile nastoupí smrt, tu tělo, protože ze země vzato bylo, do země se vrací a zpráchniví. Sám Pán Bůh to prvním rodičům zvěstoval: »nebo prach jsi a v prach se opět navrátíš.« Jinak je to s duší. Duše je duch, dech Boží, je nesmrtelná, jak praví Spasitel náš: »Nebojte se těch, kteří tělo zabíjejí, ale duši zabiti nemohou, ale spíše těch, kteří duši i tělo mohou do propasti pekla svrhnouti.« Duše, že od Boha vyšla, k Bohu se zase vrací, aby buď dostala odměnu, nebo přijala trest.

Svatý apoštol praví: »Ustanoveno jest všechněm lidem zemřítí, načež následuje soud.« To jsou všechno známé a srozumitelné věci. Proč pak musíme všickni zemřítí? Protože je smrt následek hříchu prvních rodičů v ráji. Tuto pravdu určitými a jasnými slovy promluvil sv. Pavel: »Skrze jednoho člověka přišel hřích na tento svět a skrze hřích smrt a tak smrt přišla na všechny lidi, protože všickni v něm hřešili.«

Kristus Pán nás smrtí Svou pouze od věčné smrti vysvobodil — tedy od trestu věčného, časné následky — nebo tresty: jako útrapy života a smrt nám zůstaly — abychom po svém vykoupení mohli si zásluhy zjednatí pro nebe.

Smrtí Kristovou neobjevuje se nám smrt již tak trestem, jako spíše osvobozením od bídy tohoto života a přechodem do života věčného, lepšího, který nám Pán Ježíš vykoupil. Ba smrt musíme považovati více za dobrodiní, než za trest. Člověk pokud je mlád a silen, raduje se ze svého života; ale změní své myšlení, jak se stane starcem. Cítí se býti ke všemu neschopen, síly těla a duše mu ubývají, vidí se, že je všude cizím, pozoruje, že je i břemenem . . . a za těch okolností je mu smrt milá. A je-li nábožný, čeká ten okamžik s nevýslovnou toužebností, aby byl co nejdříve spojen s Kristem. Jenom ten se bojí, ten se léká smrti, kdo má nepokojné svědomí a za sebou hříšnou minulost.

Nejmilejší, kdy zemřeme?

To nám všemohoucí Bůh atajil. On nám den smrti uzavřel, tak že nevíme, kde, jak ta smrt k nám přijde.

Sv. apoštol dí: »Vy pravíte: dnes nebo zítra půjdeme do toho města za obchodem a za výdělkem, vy, kteří nevíte, co se zítra stane. Nebo co je život váš? Pára, která chvílku je viditelná a pak zanikne.« Sám Pán Ježíš pravil: »Bděte a modlete se, nebo nevíte dne ani hodiny.«

Jak mnozí lidé si s tím zahrávají. Tak jednou seděla v hostinci společnost. A když již byla v proudu, tu přišla řeč i na smrt. »To je pravda — mluvil jistý již letitý, statný muž — že nevíme hodiny své smrti, ale důvěřuji si tvrditi, že já přece dnes nezemru.« — »No to nemůžete s určitostí tvrditi, namítl mu druhý — může se všelicos státi; mrtvice, úraz a p.« — »A já se sázím, že dnes nezemru, — bránil se první . . .« Řeč se obrátila, hovořilo se dále o něčem jiném a na to, co se stalo, se zapomnělo. Po chvíli bral se zmíněný muž, dav všem dobrou noc, domů. Za několik minut na to slyšeli hosté v jizbě pád a zadunění. Polekáni a divnou předtuchou jati vyběhli se světlem ven. A co spatřili? toho, který se sázel, že zítra bude žítí, mrtvého. Sklouzl za tmy s kamenných schodů, které vedly ze síně a zlámal si vaz. Zaražení tise rozešli se všickni domů a každý z nich myslil na slova Kristova: »Nevíte dne ani hodiny.« Nevíme to — a kdyby učenec prvního řádu před nás se postavil a hádal nám žití na mnoho let — do očí mu říci můžeme — lžeš! Náš život visí na nitce, každý okamžik můžeme zemřítí. A o tom nás potvrzuje každodenní zkušenost — ano i zkušenost tohoto jednoho roku.

Nevíme kdy, ale nevíme také kde zemřeme. Není místa na zemi, kde bychom nemohli zemřít. Když byl za starých časů někdo pronásledován, tu mohl se utéci na jisté místo, kde byl jist — ku př. do chrámu . . . to místo slulo útočiště nebo asyl. Ale smrt takového asylu nezná, ona vnikne všude. A snad není místa, kde by smrt se neobjevila. V lese, na rozcestí — vidíte často kříže, které hlásají, zde zemřel ten a ten. Kde zemřeme? Může to být lože, může to být cesta, pole, chlív, stodola, voda, střecha, zkrátka každé místo, všude na nás číhá smrt. Každý z nás musí zvolati s Davidem: »Jenom krok je mezi smrtí a mnou.«

Nevíme také, jak umřeme: zdali smrtí přirozenou nebo násilnou, zdali náhle nebo traplivě, zdali s knězem, nebo bez něho. My můžeme jako Jakob své vědomí do posledního okamžiku zachovati, nebo jako Holofernes náhle skonati; můžeme jako lidé před Noem hrob ve vlnách naléztí nebo v plamenech jako Sodomité.

Ohlédněte se, nejmilejší, několik let do zadu. Jaké to rozličné druhy smrti zříte! Tu šel jeden ráno z domu čilý, zdravý do práce, za obchodem, ale večer byla již na prkně mrtvola, kdežto druhý pět, šest let ležel, než se nad ním smrt smilovala. Tu jeden pod vozem našel smrt, tam druhý udušením, tam třetí zabitím, utopením. Všichni tito nemyslí, že zemrou tak. Náš způsob smrti jest nám skryt a my jej ani domněnkou uhodnouti nemůžeme. My jen víme, že zemřeme, ale kde, kdy a jak, to jest nám neznámo — to si Bůh ponechal pouze pro sebe. A proč? Z dobrých příčin. Především, abychom ho ctili a bázeň k Němu měli, jako ku pánu nad životem a smrtí. Ježto nevíme čas, místo a způsob smrti, tu musíme uznati, že jsme zcela na Pánu Bohu závislí. Přijde-li nám na mysl: kdy zemru, tu musíme si říci: To nevím, to ví jen milý Bůh. Tato na Bohu úplná závislost nutí nás, abychom volali s Davidem: »Ó Hospodine, osud můj ve tvých rukou spočívá.« Bůh nám dále smrt proto zatajil, aby nám hrůzu její umírnil. Smrt není nic přirozeného, je to něco proti naší mysli. Proto i zvíře se jí děsí. Člověk spatřuje v ní zhoubce těla a života, a ví, že ho vede před soudnou stolicí do věčnosti, kde buď nejvyšš blažen nebo nejvyšš nešťasten bude. Před smrtí chvějí se i sluhové Boží. Sv. Arsenius byl na svém loži smrtelném bázň jat, že žáci jeho s podivením k němu pravili. »I ty se chvěješ, otče?« On odpověděl: »Ó děti, to není žádná nová bázeň, co žiji, bál jsem se tohoto dne.« Co by se tak stalo, kdyby věděli lidé den a hodinu smrti své?

Mnozí by žili větší část života v hrůze a strachu, který by se stupňoval, čím více by se den smrti blížil. Jiní by své povinnosti zanedbávali. Co mi je platna moje práce, když musím tak brzy zemřít? I našemu spasení by to škodilo, neboť by potřebný klid ducha k tomu chyběl. Stalo se tedy jen k našemu dobru, že nevíme čas a okolnosti smrti naší. Největší však důvod, proč nám Bůh čas smrti zatajil, jest ten, abychom na smrt byli připraveni každou chvíli, aby nás k naší zkáze nepřekvapila.

Kdyby věděli lidé den a hodinu své smrti, tu by mnozí pravili s bezbožnými ve sv. Písmě: »Užívejme dobra, dokud tu je. Ověnceme se růžemi, dokud neuvadnou.« Oni by život v zapomnění na Boha protrávili, tak že by na blízko smrti sotva se obrátili.

Takový příklad nám povídá sv. Antonín: »Jistý mladík prosil horlivě Pána Boha, aby mu zjevil, kdy zemře, by se na smrt mohl připravit. Modlitba jeho byla vyslyšena. Objevil se mu anděl, který mu děl: »Dříve nezemřeš, dokud tři posly k tobě nepošlu, tak budeš míti času dosti.« Jinoch se radoval. Pustil všechny starosti mimo se a oddal se radovánkám všem. Při tom si myslil: Mám dosti času. Tu jednou na cestě byl přepaden lupiči, unikl jim. Po druhé vstoupil na loď. Na moři povstala bouře. Všichni se chvěli, jenom jinoch nikoli. Tu ho po dlouhém čase stihla nemoc. Rodiče, lékař, kněz ho upozorňovali na nebezpečí, aby se dal zaopatřiti — ale jinoch na to nedbal. On čekal posly smrti. Pojednou stanul před ním anděl, káral ho, proč nedbal na výstrahy, a děl mu, že musí zemřít. Nemocný činil mu výčitky, že nedostál slovu. Anděl mu odvětil: »Mýlíš se, splnil jsem vše, co jsem slíbil.

Tys upadl do rukou lupičů, to byl první posel smrti, tys přestál bouři mořskou — druhý posel — tys upadl do nemoci, třetí posel. Tys však nedbal na slova lékaře, na slzy a prosby svých rodičů, na napomenutí kněze — — A mladík bídně skončil.« Tři poslové učinili mladíka ještě horším. Podobně i činili mnozí lidé. Nedbali by, až by je smrt překvapila. Jak mnohem lépe jest, že hodinu a den smrti své nevíme. To nás napomíná vždy, abychom každý den, každou hodinu připraveni byli.

Nejmilejší, přemýšlejme častokráte vážně, že uloženo jest všechněm lidem zemřít. Smrti se žádný vyhnouti nemůže. Co jest v naší moci, činme. Jednomu můžeme uniknouti a to smrti zlé — smrti hříšníka, když budeme svatě a zbožně na zemi živi. Amen.

Vincenc Drbohlav, kooperator v Loukově.

Neděle XXIV. po Sv. Duchu.

Z malých počátků povstávají často veliké věci.

»Podobno jest království nebeské zrn
hořčičnému.« Mat. 13, 31.

Každá věc na světě postupuje po jakýchsi stupních, než ku své určené dokonalosti dospěje. V přírodě netrpí se žádný skok, ale vše poněáhlu k svému vytčenému cíli se blíží. Hle, člověk sám nepřichází na svět vyrostlý, rozumem obdařený, učený, nýbrž jako malý, nepatrný tvor se rodí, rozvíjí se poněáhlu jako poupátko, rok po roce ho přibývá, sílí, jeho rozum čím dále tím více se

vyvinuje — až z něho bývá muž, člověk dokonalý. Všechny věci tedy jsou nejprve počátku skrovného, a časem teprve dosahují velikosti a dokonalosti jim určené, tak jako zrno hořčičné nejmenší jest mezi všemi semeny, když ale vzroste, větší jest než všechny byliny a bývá z něho strom. Podobenstvím tímto na prvním místě chtěl Kristus Pán naznačiti vzrůst Církve sv., která z počátku opovržená, skrovničká byla, — ale ponenáhlu v takový strom vyrostla, že dle proroctví krále Davida: »Rozešel se zvuk její«; až do končin okršku země slova její pronikají.

Podobenstvím tímto chtěl ale také Kristus Pán nás poučiti, bychom neopovrhovali, nýbrž všímali sobě malých a dle zdání našeho nepatrných věcí, neboť mohou z nich povstati veliké, tak že až užaseme potom nad velikostí a mocí jejich. A poněvadž všechny věci, dobré i zlé, podobný osud mají se zrnem hořčičným: proto zvláště člověk pozoren býti má sám na sebe, na své chyby a náruživosti, na své zlé zvyky a časté poklesky, jež v počátku, abych tak řekl, udusiti musí. Nikdo se nestane hned hříšníkem, nikdo hned svatým; ale jako z nepatrné jiskry veliký plamen a oheň povstane, tak z malých chyb ty největší neřesti vyrůstají. V dnešním podobenství poučuje nás tedy Kristus Pán:

Křesťane, nebuď nevsímavým chyb malých, neboť z malých chyb a poklesků rodí se veliké hříchy. Z malých počátků pocházejí často veliké věci.

A to budiž předmětem dnešního sv. rozjímání.

P o j e d n á n í.

V přirozenosti člověka již to jest, že, kdo malých chyb se nevaruje, na ně si navyká, je neohroženě a bez ostychu páše, takové hbitosti a čerstvosti v nich nabude, že k větším a větším nešlechtnostem, ani nevěda, kráčí — až konečně člověk bezbožný z něho se stane, který pak ke zkáze své rychle se přibližuje. Přehlédněme krátce nepravosti a hříchy, kterých člověk schopen jest se dopustiti. Zkoumejme počátek jejich a přesvědčíme se, že z malých a nepatrných chyb povstaly. Nejprve bývá pramének, pak potok, řeka a konečně veletok mocný — a tak je to i s nepravostí u člověka.

Mnohý člověk již to tak daleko přivedl, že mu není možno jinak, nežli zlé mluvíti o bližním. Kde jen může, na světlo vynáší nedokonalosti a poklesky bližního. Jak stal se ten utrhačem, že chyb svých nevidá, jedovatým jazykem se dotýká cti jiných? Takovým se jistě nenarodil. Ovšem, jako malý slyšel doma od domácích utrhačné řeči a pomluvy o jiných, pak sám si dovolil leccos takového promluvíti, buď žertem nebo doopravdy — a hle, nyní již beze všeho studu jako ku prodeji vykládá všude chyby bližního. Hle! nejprve to byl malý pramének, ale rozvodnil se v řeku velikou.

Tu vidíme oplzlého, nestydatého člověka, jehožto nestydatosti takofka vše za obětí padnouti musí. Ten zajisté z počátku

takovým nebyl. Nejprve všetečně poslouchával nestydatých lidí nestydaté řeči, pak sám řeči jejich tu a tam nějakým slovem se účastnil, dovolil si hrubý žert s druhým pohlavím, dokonce i skutek, a tak ta doutnající jiskra tělesnosti v plamen vyšlehnuvši, učinila z něho ohavného prostopášíka. Hle! nejprve byl to pramének malý, ale rozvodnil se v řeku velikou.

Tu zase vidíme člověka opilce. Nedbá na prosby manželky, dítek a upřímných přátel svých, kteří od neřesti té ho odvrátiti se snaží, nedbá, že mrhá zdraví a majetek, že okrádá manželku i dítky, že se vrhá v předčasný hrob a zkázu časnou i věčnou. Ten zajisté z počátku takovým nebyl. Dostal se do společnosti nestřídmych lidí, dal se jimi svést, nejprve málo pil, pak více a více, až zvykl, zvyk stal se mu druhou přirozeností - a z člověka toho stal se nenapravitelný opilec. Hle! nejprve to byl malý pramen, ale stala se z něho řeka záhubu přinášející.

Zloděj počíná od maličkosti, odcizí něco rodičům, podvede někoho v tom neb onom, zpronevěří tu neb onu maličkost, jež mu svěřena byla; povede-li se mu začátek, bere větší a větší, krade na poli, dobývá se pod zámek, bere, čeho se jen zmocniti může, a nalezna odpor, brání se, aby prozrazen nebyl, udeří někoho, zabije jej a stává se konečně, že pod rukou katovou zločinný život svůj dokoná. Hle! nejprve to byl malý pramének, ale povstala z něho řeka, běhy trahající.

Zloděj jistý a vrah, stojící již na popravišti, zahlédl v zástupu lidí, stojících kolem popraviště, svou matku. Prosil, aby mu bylo popřáno, s ní se rozloučiti. Prosbě jeho bylo vyhověno. Tu uklonil se k matce, jakoby jí něco pošeptati chtěl, kousl jí však tak silně do ucha, že poděšena s bolestí od něho odskočila. »Nemějte mi za zlé,« počal odsouzenec k lidu mluvit, »má vlastní matka jest příčinou neštěstí mého. Když jako maličký všelicos jsem vyvedl, jí vzal a smlsal, netrestala mne. Když v sousedstvu malých krádeží jsem se dopouštěl, nekárala mne. Když později větší a větší krádeže jsem provedl a kradené věci domů přinesl, nedomlouvala mi, nýbrž smála se šikovnosti mé, šla a ukradené věci prodala. Pomalu ta neřest srostla se mnou, pokračoval jsem dále a dále, až jsem se dostal na popraviště. Kdyby matka má hned malého mě byla trestala, nebyl by se stal ze mě zločinec. Proto, čině tento poslední krok, chtěl jsem jí něco na památku zanechat a zároveň jí poděkovati, že mě k šibenici vychovala.«

Obyčejně začíná zločin od haléře, od maličkosti, ale na popravišti končí. Tak marnotratník, lakomec, lenoch, nevystříhavš se chyb malých, nastoupili cestu neřesti větších a k své záhubě rychlým krokem kráčí. Maličkostmi začínáme a velikými věcmi končíme. Sv. Řehoř Veliký praví: »Uvykneme-li si malým hříchům, nebojíme se potom upadnouti i do velikých.« Sv. Jan Zlat. ujišťuje, že znal mnoho lidí, o kterých se zdálo, že ozdobeni jsou mnohými ctnostmi; poněvadž ale si nevšímalí nepatrných chyb, klesli do bahna neřesti.

Jak tedy mýlí se člověk, nevšmá-li si chyb nepatrných! Jaké neštěstí, jakou záhubu sobě připravuje, pakli malou jiskru nepotlačuje a nechá ji rozhořeti ve veliký plamen, který ho pak celého ztráví! Kdo pohrdá malými věcmi, pomalu zahyne. Kdyby Kain si byl nemyslíl, že, nebude-li Abela, Pán Bůh bude jej samého milovati, byl by nezabil bratra svého. Kdyby sv. Petr byl každé slovo, které mluvil, si náležitě rozvážil, nebyl by se dopustil křivé přísahy. Kdyby Jidáš byl žádost svou po penězích zmírnil, byl by Pána Ježíše nezradil.

Ó, srdce lidské, jak se klameš, když v sebe mnoho důvěřuješ! To je ten zrádce náš! My velmi spoléháme na sílu svou, maličkostí si nevšmáme, nepatrných chyb se nevarujeme, a ony zatím rostou s námi, přerostou nás často, stávají se silnějšími než vůle naše a uvrhnou nás do proudu největších hříchů.

Rodičové křesťanští, zvláště vám to platí. Běda rodičům, kteří dítkám svým malé přestupky prominou a jich netrestají! Metlu, zlou metlu na sebe rodičové takoví pletou. Pak pozdě pláčí a nařkávají. Chyby malé hned z počátku musí kárati, nemravnosti trestati, jim meze stavěti, sice z malého potůčku vzroste řeka, která se rozvodní a vše hrozně zpusťší, z malého seménka hořčičného vzroste strom veliký — strom hřichu. Goliáš si nevšmál malého Davida, když s prakem proti němu vystoupil. A hle! ten nepatrný David přemohl silného Goliáše!

Jak mnohý, dříve bohatý, chodí nyní od domu k domu a rodina jeho v největší jest bídě! Odkud a proč to? Nevážil sobě zrna hořčičného, nevážil sobě mála, rozhazoval, mrhal, hýřil, až přišel ke dnu — promrhal vše. I hluboká studně se vyprázdnil. Jak mnohá dívka lomí rukama, stydí se na světlo Boží vyjítí, skrývá hanbu svou! A proč? Kdyby byla nenavštěvovala místa, kde se hanebně mluví a hanebnosti tropí, byla by nevinnou zůstala. Ale to vše pokládala za maličkost a teď pyká za hřích svůj. I nejčistší zlato ve vlhku uložené zrezaví. Zlé společnosti kazí dobré mravy. Kdo miluje nebezpečnost, zahyne v něm. »Kdo se dotýká smoly, zmaže se od ní, a kdo obcuje s pyšným, obleče se v pýchu,« praví Písmo sv. Sir 13, 1. Co tuto praví Písmo svaté o pýše, to platí o každém hřichu. Proto mluvil Mojžíš lidu israelkému IV. Mojž. 16, 26: »Odstupte od stanů lidí bezbožných, aniž se čeho dotýkejte, což jejich jest, abyste nebyli zachvázeni v hříchích jejich.« A sv. Pavel v listě svém ku Thesalonským II. 3. 6. napomíná: »Přikazujeme pak vám, bratři, ve jménu Pána našeho Ježíše Krista, abyste se oddělovali od každého bratra, který se chová nepořádně.«

Jak mnoho a mnoho příkladů dalo by se tu uvéstí! Kdo malých chyb, toho zrna hořčičného nedbá a není pozorným, ten zapomíná na křehkost svou, nezná, jakou moc má zlý zvyk — padá, padá, až padne. Kdo zvyku zlému podá prst, tomu chytne on celou ruku a tak snadno ji nepustí. Tak s každou náruživostí. Nahlédněme do Písma sv. a vizme Jidáše. Sv. Jan ve svém evangeliu 12, 1—6 praví: »Šestý den před Velikonocí přišel Ježíš do

Bethanie, kdežto byl Lazar umřel, jehož vzkřísil Ježíš. I připravili Mu tam večeři a Marta posluhovala, Lazar pak byl jeden z těch, kteří seděli za stolem. Marie tedy vzala libru masti z nardu pravého, drahého a pomazala nohou Ježíšových a vytřela nohy Jeho svými vlasy a dům naplněn jest vůní té masti. Tedy řekl jeden z učenníků Jeho, Jidáš Iskariotský, kterýž Jej měl zraditi: »Proč nebyla tato masť prodána za tři sta peněz a nebylo dáno chudým?« To pak řekl, ne že měl péči o chudé, ale že zloděj byl a měšec máje, to, co kradeno bylo, nosil.« Nepraví tu sv. Jan mnoho, protože skutek Jidášův vše dosvědčuje. Za 30 stříbrných prodá svého mistra z lakomosti, poněvadž zloděj byl, učiněn jest vražedník. To způsobí náruživost, když se jí opanovati dáme.

Nechceme-li tedy, nejmilejší, aby i nám něco podobného se nestalo, musíme náruživosti své hned z počátku potlačiti a vykořeniti. Člověk následkem hříchu více nakloněn jest ku zlému nežli k dobrému. My všichni pocítujeme moc a sílu náruživostí rozličných, které buďto silnější, buďto slabší jsou. O této pravdě přesvědčen byl sv. Pavel, když k Římanům 7, 23. 24 napsal: »Vidím jiný zákon v údech svých, odporující zákonu myslí mé a jímající mne pod zákon hříchu, jenž jest v údech mých. Nešťastný já člověk, kdo mne vysvobodí z těla smrti této? Děkuji Bohu, že milost mám skrze Ježíše Krista, Pána našeho.« Slovy těmito vyznává sv. apoštol mdlobu svou, ale spolu ukazuje i prostředek, jak tělo své přemoci, dle duše živi býti a někdy ovoce zapření sebe samých v oné vlasti nebeské kliditi máme. Milost Boží, kterou Kristus Pán smrtí Svou vydobyl, jest dosti mocna nás chrániti, z každého nebezpečí klesnutí vysvoboditi a věčně šťastny učiniti. Na nás tedy jest, bychom Otce nebeského o tu milost prosili — spolu ale připraviti musíme té milosti Boží v srdci svém půdu dobrou. My musíme se varovati každé příležitosti ke hříchu a pilně dbáti, aby zrno hořčičné hříchu v srdci našem nevzrostlo ve strom nepravosti.

Vzpomeňte, nejdražší, na leta mládí svého. Jak nevinný jsi byl tenkrát, srdce tvé nezkažené bylo. Zda ale nevinnost ta tě neopustila? Při prvním provinění svém jsi se zajisté třásl, velikost hříchu jsi sobě představoval, hlas svědomí tvého, hlas to Boží se v tobě ozýval. Když ale po druhé, po třetí i vícekrát náruživosti své jsi vyhověl, odstoupila milost Boží od tebe, tvé svědomí umlklo, strach ten tam a na tobě se splnilo, co praví sv. Pavel k Římanům: »Vydal je Bůh v žádost srdce jejich.« Protože jsi hlasu mého slyšeti nechtěl, přikázání má nechtěl jsi zachovávat, nýbrž jen náruživostí svých byl jsi poslušen, volá Bůh, náruživost tvá tě opanuje a vše zlé, co jen s sebou přinéstí může, ti přinese. Tak zanechal Bůh Jidáše zkáze a záhubě, když jej Svou dobrotou a láskou pohnouti nemohl. »Co činiti chceš, učíš spíše,« řekl Ježíš zatvrzelému učenníku tomu. Hned po slovech těch opouští Jidáš ostatní apoštoly a spěchá vstříc záhubě své. Vede sám nepřátely Mistra svého. »Příteli,« dí k němu ponížený Vykupitel, »příteli, nač jsi přišel?« Ani tato laskavá slova neobměkčila srdce jeho, on pama-

tuje jen na své stříbrné, na svou lakotu. Obdivujete se snad, nejdražší, a pozastavujete se nad tou bezbožností? Než ohlédněte se kolem sebe, kolik tu naleznete Jidášů podobných, kolik tu naleznete lidí, kteří náruživostí svou opanovali se nechavše, znovu Krista zrazují, prodávají a svým žádostem obětují, protože náruživost jejich žádných mezí nezná. Meze, které Bůh každému člověku vyměřil, musí rozumem a zákonem Páně opatrovány a hájeny býti. Kdy ale slyší náruživost hlas rozumu? Šťastný věru jest člověk ten, který první hnutí svých náruživostí znamená, je hned v počátku dusí. Vždyť jedinká jen náruživost jest s to nás zhubiti. Mnohé a mnohé příklady jiných i naše vlastní zkušenost o pravdě slov mých vás přesvědčí.

Chceme-li na př. smutné účinky chlipnosti spatřiti, pohlédněme jen na Šalomouna. Byl zajisté králem moudrým, Bohu vděčným za dobrodiní, kterými Bůh jeho a otce jeho Davida obdařil. Vystavěl Bohu nádherný chrám z vděčnosti a pravé zbožnosti. Jakmile však s ženami pohanskými se spojil, do neřesti chlipnosti zabředl, veta bylo po něm. Bohům cizím chrám vystavěl a obětoval modlám. Tak daleko ho chlipnost přivedla. Ctižádost neobyčejná přivedla Amanu ku zkáze. Král Ahasver povýšil ho — on však takovou ctižádostí jat byl, že chtěl, by všichni se mu klaněli. Jediný žid Mardocheus toho neučinil. I usmrtiti ho chce Aman a s ním celé pokolení židovské. Co se ale nestane? Náhle, zakročením Esthery, manželky královny, upadne Aman v nemilost a na šibenici, kterou Mardocheovi připravoval, oběšen. Onen boháč nestřídmý v evangeliu hodoval den ze dne; neslyšel v lakomosti své hlasu ubohého žebráka, prosícího u dveří jeho. Jen sám sebe na mysli měl. Krom nadání přichází však hodina smrti a pohřben jest v pekle. Ananiáš a Safira prodali pole. V ziskuchtivosti své ale zatajili část ztrzených peněz sv. Petrovi. Potrestání jsou smrtí náhlou.

I z vlastní zkušenosti příklady uvéstí můžeme. Denně, nejdražší, pozor tedy dejme na to nepatrné zrno hořčičné, aby nevzrostlo ve strom, pozor dejme na chyby malé, aby nepovstaly z nich náruživosti velké. Bděme nad sebou, nespolehejme příliš na svou sílu, nedůvěřujme sobě přespříliš. Z malého praménku náruživosti může povstati řeka, která, když se rozvodní, nešťastnými po celý život může nás učiniti. Nechceme-li tedy připraviti sobě nešťastný život časný a nešťastnější ještě věčnost — ó, pak přemáhejme hned z počátku své náruživosti a hledme jich vykořeniti ze srdce svého. Mladý strom dá se ohnouti, starý již ohnouti se nedá. Jestli ale tak nešťasten někdo z nás, že náruživost nějaká opanovala srdce jeho — k Bohu se obrať a Boha o milost pros. Bůh nikomu pomoci Své neodepřel a neodepře jí ani tobě. S pomocí milosti Boží přemáhejme náruživosti své, hledme to zrnko hořčičné náruživosti udusiti, aby nevzrostlo ve strom hříchu, a na místě jeho zasadme zrnko ctnosti, které pěstujme, aby rostlo a vyrostlo až k nebi a nám přineslo užitek mnohonásobný pro život věčný. Amen.

Frant. Čech, kooperátor v Šaraticích (Morava).

Neděle XXV. a poslední po Sv. Duchu.

K čemu nás vybízí shovívavost Boží.

»Když uzříte ohavnost spuštění . . . ,
ti, kteří jsou v Judsku, necht' utekou
na hory.«

Mat. 24, 15. a 16.

Nejmilejší! Jerusalém bylo město, jemuž Bůh vši lásku a péči věnoval. Učinil je prvním městem, jen v něm, v jediném chrámě přebýval podivuhodným způsobem, tam posílal proroky, tam poslal i jednorozeného Syna Svého, by se obrátilo a činilo pokání. Než Jerusalém nechtěl. Sám Spasitel splakal nad zatvřelostí jeho obyvatelů, Sám nad ním lká: »Jerusaléme, Jerusaléme, kolikrát jsem chtěl shromáždit syny tvé, jako slepice shromažďuje pod křídla kuřátka svá, a nechtěl jsi!« Kolik proroků zabili, kolikrát od Boha odpadli, naposledy Jan Křtitel padl pod sekerou katovou. Bůh netrestal ihned, dával času Jerusalému, aby se polepšil. Syn Boží zde činil zázraky veliké a nesčíslné; božské učení plynulo z Jeho úst; láska plála Mu z očí; Jerusalemsťi mohli poznati, že Syn Boží podává mnoho prostředků ku pokání. Bůh shovíval dlouho, ale konečně přišla hodina trestu.

Jerusalém padl, jak Kristus Pán v dnešním evangeliu předpovídá. Tak se ukázal Bůh shovívavým, podával jim čas i prostředky ku pokání. A tato shovívavost Boží, přátelé, k trojímu nás vybízí:

I. Děkujme Bohu z celého srdce za dosavadní shovívavost vůči sobě;

II. užijeme času a prostředků, shovívavým Bohem nám podávaných ke spasení;

III. buďme shovívaví také k bližním chybu-
fícím!

Toť jsou tři věci, ke kterým nás hrozný osud Jerusaléma a shovívavost Boží vybízí, hledme jim také dostáti!

Pojednání.

I.

Jak shovívavý dosud vůči nám Bůh byl, vlastní život náš, naše zkušenost dosvědčuje. Každodenně Boha urážíme a Jeho veliké milosti splácíme černým nevděkem, a přece nás Bůh nepotrestal, ano ještě spíše novým dobrodiním nás obmýšlí a zasypává. My jsme neplodný říkový strom, jemuž Bůh ještě rok daroval. Vždy opět nám Bůh daruje nový den, nový měsíc, nový rok, a okopává tento strom, dává nám skrze jiné lidi, skrze kněze, rodiče naučení a napomenutí, srdci našemu podává vnitřní milosti. To na sobě zkusil sv. Augustin, který byl před svým obrácením veliký hříšník. »Ó Pane,« zvolal, »vzdálil jsem se příliš

daleko od Tebe, a Tys mne nezavrhl!« Tak jednal Bůh také s námi. A proto rádi říditi se budeme slovy žalmisty Páně: »Děkujte Bohu, neboť jest dobrotivý, na věky trvá Jeho milosrdenství.« Žalm 106. 1. A sv. Augustin nás k témuž vybízí slovy: »Komu mám děkovati, že mne země nepohltila, že mne nebe hromem nezabilo, že mne žádný blesk nespálil, žádná voda ne-utopila? Jedině Tobě, milovníku duší, Jehož milosrdenství jest ve všech skutcích Jeho!« A proto také rádi i my podle příkladu sv. Augustina budeme Bohu děkovati, že nás netrestal, že nám tak dlouho shovíval, čas a prostředky nám ku pokání dával!

II.

Ale, přátelé, tím se nespokojíme, chceme také času i prostředků, nám Bohem podávaných, ke spasení užívat i jich nezneužívat. Vzpomeňme si na napomenutí sv. Petra II. 3. 13.: »Užívejte shovívavosti našeho Pána ke spasení!« Leckdy lidé hřeší na shovívavost Boží, ale sv. Augustin důtklivě nás před zneužitím shovívavosti Boží varuje: »Shovívavost Boží nemá tě k tomu vésti, bys polepšení odkládal, neboť čím déle Bůh na pokání tvé čekal, tím přísněji bude tě souditi, jestliže se v čas nepolepšíš.« Mladý Tobiáš pravil k průvodci svému, archandělu Rafaelovi: »Víš, jak otec můj dni čítá, a kdybych i o den déle vzdálen byl, rmoutilo by ho to velice.« Tak, nábožní, má i hříšník k sobě říci: »Víš, jak dobrý, shovívavý Otec nebeský čítá dni vzdálení tvého od Něho, a kdybych i o den odložil pokání, rmoutilo by Ho to velice.«

Jak toto odkládání pokání a polepšení Boha skutečně velice rmoutí, ukazuje nám sv. Maria Aegyptská. Žila kdysi tak bezuzdný život, že nebylo zloby, jíž by se nebyla dopustila. Sama Alexandrie, kde se po plných sedmnácte let v kalu nepravosti válela, byla jí pro její bezuzdný život příliš malá. Proto šla do Jerusalema, by zde ještě hůře žila. Avšak právě zde se jí dotkla milosrdná milost Boží, zde započala jíti po úzké stezce ctnosti a ostatek života prožila v samotách Aegyptských v tiché samotě a tuhém pokání. A právě zde poznala neposlušnost a nevděk, kterým v dřívějším životě milosrdenství a shovívavosti zneužívala. »Ne bez hrůzy,« pravila zde častěji, »pomýšlím na svá poblouzení. Devatenácte let ukájela jsem divokou vášeň, a dívím se nyní, že se země neotevřela a za živa mne nepohltila, protože jsem tolik lidí svedla!«

Jak mnozí si myslí: »Já mám na polepšení času dost, jsem mladý, silný, zdravý, k čemu pomýšleti na pokání.« Odstrašující příklad pro nás, abychom tak nesmýšleli a nejednali, jest mladý šlechtic, který se zcela oddal hanebnému životu. Když ho napomínali ku polepšení, říkával, postačí, když se hodinu před smrtí polepším. Když opět jednou vstupoval do domu hanby, padl nešťastně a zlomil si vaz. Nešťastník ten místo jedné žil ještě devět hodin, a přes to, že ho ku pokání napomínali a blízkou

smrt před oči mu stavěli, zůstal zatvrzelým; omlouval se, že již nyní nemůže pokání činiti.

Ale někdy hříšník tak zneužívá shovívavosti Boží, že hromadí hřích na hřích. Jak pošetile jedná, ukazuje příběh ze života sv. opata Arsenia. Tento opat byl jednou ve své celi. Tu slyší hlas: »Vyjdi ven, chci ti ukázat skutky lidské.« Když vyšel ven, spatřil ohyzdného mouřenína, který chtěl velikou otep dříví pozdvihnouti. Když ji nemohl zdvihnouti, posekal ještě dříví a přidal je k otepi. Nyní opět zkoušel, otep na ramena pozdvihnouti; otep však spadla a mouřenína rozmačkala. Když to Arsenius spatřil a po významu tohoto vidění se ptal, obdržel odpověď: »Tento mouřenín představuje hříšníky, kteří se pošetilou nadějí těší, že v pozdějších letech, až bude jejich břímě ještě těžší, pokání činiti budou. I ti umírají v nekajivosti a bídně hynou.« Přátelé, nezneužívejme tedy času a prostředků, Bohem nám poskytovaných, nýbrž užívejme jich ke svému spasení!

III.

Ještě k jiné důležité věci nás povzbuzuje Boží shovívavost. Jako my urážíme Boha, tak i lidé často urážejí a ubližují nám. Při tom máme se řídit dle příkladu Božího. Když je Bůh shovívavý k nám, máme i my shovívaví býti ku bližnímu chybnému nebo nám ubližujícímu. Jinak by budoucí náš soudce k nám jednou řekl: »Služebníče nešlechtný! Všechn dluh odpustil jsem tobě, neb jsi mne prosil: zdaliž neměl jsi i ty se smilovati nad spoluslužebníkem svým, jakož i já smiloval se nad tebou?« Či by se chtěl snad dáti zahanbiti ostatními tvory? »Všichni tvorové,« praví sv. Bonaventura, »jsou k nám milostiví; země nás udržuje, dává nám pokrm a nápoj; voda nás napájí, zúrodnuje půdu a dává nám ryby; vzduch mírní teplo, oživuje tělo a dává nám ptáky za pokrm; slunce a měsíc nám svítí . . . a my bychom se chtěli jimi dáti zahanbiti, chtěli bychom ku spolublížním, ku spolubratrům ukrutni býti?«

Kdysi potkal bratr Jiljí muže, který velmi nelaskavě choval se ku bližnímu, který pochybil. Šel k němu a řekl mu jak přísně tak laskavě: »Žádáš milosrdenství od Boha, a jsi sám nemilosrdný a nešetrný ku bližním a nemáš soucitu s chybami jiných! Chceš-li křestanem býti, nevyvyšuj se nad hluboko pokleslé, nýbrž buď pamětliv vlastní křehkosti a řekni: »Pane a Bože můj! kdybys mne nedržel, byl bych se byl horšího dopustil nežli tento člověk!«

* * *

Nejmilejší Bůh nám dává čas i prostředky ku polepšení. Nuže, děkujme mu za Jeho shovívavost, užívejme drahého času a prostředků ku pokání a buďme také milosrdní a shovívaví ku bližním chybným. A když toto činiti budeme, nebude se nám třeba báti, až přijde Syn člověka v oblacích nebeských s mocí mnohou, a velebností. Neboť pak můžeme doufati, že nás andělé, Synem člověka vyslaní, shromáždí jako vyvolené. Amen. Jan Nep. Jos. Holý.

Řeči příležitostné.

Oslava Rodičky Boží — Marie Panny — na
sklonku XIX. století. *)

Rodička Boží 1. korunou slávy, 2. žezlem moci, 3. trůnem
milosrdenství.

»Kdo mne nalezne, nalezne život a do-
sáhne spasení od Hospodina.«
Kniha přísloví 8, 35.

Otevírám před vámi, moji drazí, knihu dějin — nahlédněte
v ni a různá tam budete čísti jména: Lykurg, Solon, Kroesus,
Dareius, Miltiades, Xerxes, Leonidas, Themistokles, Perikles, So-
krates, Hannibal, Marius, Pompejus, Caesar, Augustus, Atilla, Kon-
stantin Veliký a z nejnovějších Napoleon I., a jiných slavných
jmen udávajíc dějiny řadu nepřehlednou. Vystupují také mocné
říše z dávné minulosti: babylonská, assyrská, perská, macedon-
ská, řecká, římská a jiných mnoho. A kniha dějin nade vši po-
chybnost praví, že osoby a říše ty na zemi byly, že sláva jejich
nesla se po všech světa krajích a nedozírné země žezlu jejich že
se klaněly. — A kde jsou dnes? Při otázce této oněmi ret a jen
odpověď stručná zní nám v ústrety: Nešli více! Přišli, žili,
zemřeli, a tak bylo i s jejich říšemi. Trvaly nějaký čas a pak se
rozpadly. A ký také div! — Byly jen dílem lidským, a proto
jako člověk, zakladatel jejich, zanikly.

Jednu říši však vidíme podnes státi, říši, nad níž slunce
nezachází, která mohutná a silná trvá po všech devatenácte století
a marný proti ní je všeliký boj. Nebyla říše ta zbudována mečem
a ohněm jako říše jiné, nebyla násilím vnucena světu — ukřižo-
vaný Boží Syn ji založil, neučení, prostí rybáři galilaejští ji šířili.

*) Slavnostní řeč, kterou měl k poutníkům v Solnici v den Narozen
Panny Marie 1900 dp. Stanislav Kosan, gymn. katecheta v Rychnově nad
Kněžnou.

A když se rozšiřovati počala, vrhl se na ni celý tehdejší pohan-
ský svět! S neslýchanou krutostí pronásledoval její přívržence,
mučil a pobíjel každého, kdo křestem se zval! Ale marné bylo
násilí pohanů. »Brány pekelné jí nepřemohou,« tak předpověděl
božský její zakladatel, a proto ona stála, stojí a státi bude jako
nerozborný hrad, o jehož skály a hradby zběsile rozbíjí se lidský
vztek. Pokynul a kyne Pán, a v hrob kácejí se její pronásledo-
vatelé! Tak dosvědčují dějiny — ano ony ještě více tvrdí. De-
vatenácte set věků přelétlo již přes svět od doby jejího založení,
a v té dlouhé řadě let co bylo zbořeno říší, co zničeno bylo
korun a trůnů královských, co v zapomnutí upadlo jmen pro-
slavených — pouze jedna říše tu stojí pevná, silná jako neroz-
borná skála a proč? Odpovídám — protože ji chrání všemohoucí
Bůh Ježíš Kristus a nejsvětější Jeho Matka — Maria Panna, jimž
oběma platí nehynoucí všeho lidstva dík, jimž čest a sláva budiž
na věky!

Ano, Kristus a Maria, to jsou ty dvě největší bytosti, jež
jako slunce a měsíc září na nebi, jež život, sílu a trvání vlévají
té skalopevné, světové říši, jíž jest Církev Boží. — Dopoledne
oslaven byl nadšenými slovy s tohoto místa božský Círky za-
kladatel, dárce všelikého dobra a požehnání, Kristus Ježíš, a nyní
oslavena má býti i Jeho božská Matka, nejsvětější Panna: ó, jak
rád bych tě co nejvroucněji velebil a chválil, Matičko Boží! Ale
jsa si vědom své slabosti a nedostatečnosti volám slovy sv. Ber-
narda: »Nic není, což by mne tak těšilo, jako když o Panně
Marii mám mluvit, ale nic též není, čehož bych se více lekal,
než když mám o slávě a moci Bohorodičky kázati, protože vím,
že nejsem s to, abych tak důstojně, jak si toho zasluhuje, ji
oslavil!« Ano, tak říkával pln pokory veliký světec a vroucí ctitel
Panny Marie — sv. Bernard, a co říci mám já ubohý, jenž ne-
jsem Bernardem? Nemám-li se ostýchat, máje mluvit o té, je-
jížto moc a slávu sotva by dovedli vylíčiti andělé? Než Bůh
i v slabých mocný jest a proto na Jeho pomoc a na přímlovu
přesvaté Panny spoléhaje, jakož i máje důvěru ve Vás, neboť vím,
že mluvím ke krajanům svým, ano k milným svým v Kristu
bratřím, s důvěrou chci hlásati slávu Bohorodičky, přemocné nebes
i země Královny, kterou Bůh

1. korunou slávy,
2. žezlem moci a
3. trůnem milosrdenství na nebi ozdobil a to bude
i předmětem naší úvahy.

»Panno neposkvrněná, kteráž po celém světě ukazuješ ma-
teřskou lásku svou, »monstra te esse Matrem«, ukaž milostivě,
že jsi i Matkou naší, požehnej s nebes výšin dnes slovům mým,
aby v duši mé i v srdcích milných posluchačů přinesla hojně
užitku a upevnila naši důvěru a lásku k tobě, abychom tě,
Panno nejsvětější, opravdu vírou našli a tak našli i život a do-
sáhli jedenkráte spasení od Hospodina!«

Pojednání.

1. Již sv. apoštol Jan viděl ve svém zjevení Pannu Marii. Na hlavě její stkvěla se koruna z dvanácti hvězd — a ký také div. — Panna Maria jest královna nebeská a proto právem nosí korunu. A těch dvanácte drahokamů, jež jako zářné hvězdy v její koruně se stkvějí, to jsou vznešené ctnosti, jimiž za pozemského života vynikala. Ano, jako hvězdy na nebes výsosti, tak stkví se Panna Maria všelikou ctností! A proto volá k ní s nadšením sv. Efrém syrský: »Ó, sv. Královno nebeská, slávy nejhodnější, ctnostmi nejbohatší Paní, vznešenější nebeských duchů, lesklejší slunečních paprsků, čestnější cherubínů, slavnější veškerých nebeských zástupů, chloubu proroků, cti mučenníků, radosti panen, koruno všech svatých!« Drazí moji! Co krásy a chvály v těch slovech spočívá! A věru právem ji tak sv. Efrém nazývá, neboť Matka Boží, pokud na zemi žila, nosila nejkrásnější korunu ctností a proto udělil jí Pán na nebi korunu věčné slávy — byla na zemi korunou, ozdobou všech lidí a proto povýšena jest na nebi za královnu všech svatých, takže kdo ji nalezne, ji za přímluvkyni získá, ten dosáhne i život věčný, »illud unum necessarium«, to jediné, jež jest potřebí! Potřebujeme sice zdraví, potřebujeme pokrmu a nápoje, potřebný jest nám oděv a jiné přemnohé věci, ale to vše ještě ničím není u přirovnání s tím jediné potřebným, jež jest tam nad hvězdami, a to jest život věčný. Neboť budeme-li tam šťastni — na věky jsme šťastni, tam budeme-li však nešťastni — na vždy byli bychom nešťastni, plni útrap a zoufalství. A proto také v této posvátné chvíli volám: »Ty překrásné nebe! Ty zářné sídlo svatých! Tvá zář má jedenkrátě býti náš oděv! Nesmrtelnost — náš život! Tvář Boží — naše divadlo! Láska — náš pokrm a nasycení! Andělé a nebešťané — naši přátelé! Bůh — naše všecko!« A toho právě jest nám na výsost potřebí, to jediné upokojí a oblaží tu drahou duši naši! A vidíte, moji drazí, přesvatá Panna, aby to nebe, sídlo nevýslovné blaženosti, to jediné potřebné dosáhla, celý svůj život Bohu zasvětila, všemi ctnostmi se stkvěla a proto právem nosí nyní korunu slávy a širošířý svět nazývá ji »Matkou nejčistší, Pannou nejmoudřejší, Pannou ctihodnou, Zrcadlem spravedlnosti, Branou nebeskou, Hvězdou jitřní, Královnou andělů, patriarchů, proroků... ano Královnou všech svatých!«

Ano my s údivem vidíme dále, jak ta milostná Matka po celý svůj život před Bohem se kořila, Jeho vůli ve všem co nejvědomitěji plnila, takže zasloužila si nazvánu býti i Matkou bázně Boží, a v této krásné ctnosti, jež jest počátkem a pramenem všeliké moudrosti, snažme se následovati Rodičku Boží!

Nechtěj, prosím, nikdo z nás podoben býti lidem, kteří sice mnohdy i lidí nepatrných, různých zvířat, živelů přírodních, ano i šustění listů za tmavé noci se bojí, ale Boha, všemohoucího Pána nebes i země, báti se nechtějí. Oni ubozí domnělou moudrostí se chlubí a proto na spravedlivého budoucího svého Soudce ani

nemyslí — ale tací politování hodní lidé nechť uváží, co praví veliký apoštol národů, že domnělá moudrost jejich bláznovstvím jest u Hospodina zástupů.

Jestliže sv. Pavel, nejučenější mezi apoštoly, jenž pro rozšíření království Božího na zemi přes třicet roků neunavně pracoval, trpěl a strádal a ačkoli sobě ničeho zlého vědom nebyl, přece s velikou bází na věčnost se připravoval, jestli tento muž — světec a jiní podobní velikáni, abych tak řekl, cedry to libanonské, Boha se báli, my třtiny, my bychom věčnosti báti se nechtěli? Pak věru nemohli bychom se zváti moudrými! Neboť kdo nemá bázně Boží, byť i učeností sebe více vynikal, moudrým býti ani nepočal. Tak ku př. kdyby hvězdář tak lehounce čísti uměl na blankytu nebeském jako dovedný čtenář v knize své, ano kdyby i dráhy a vzdálenost všech těch nedozírných těles nebeských hravě vypočísti dovedl, neměl-li by však bázně před Tím, jenž nevyzpytatelnou svou moudrostí a mocí tělesa ta v ony nesmírné prostory upevnil a dráhy jim vyměřil — učeným sice, ale nikoliv moudrým by byl. Kdyby lékař po kratičké úvaze ihned každou nemoc náležitě určil a šťastným, obezřetným léčením svým slavného jména požíval, neměl-li by však úcty a bázně před Tím, jenž k našemu užitku tisíce léčivých bylinek vyrůstí dává a vele-moudrý jest Tvůrce i mistrné soustavy lidského těla — byl by sice lékařem výborným, ale nikoli moudrým.

A podobně kdyby technik, stavitel, malíř, sochař a jiní umělc nejvyššího vrcholu dokonalosti ve svém oboru dosáhli, ale kdyby při tom neměli bázně Boží, byť by je svět pro jejich dovednost i zbožňoval, oni přece nejsou moudří. Neboť před tím nebeským technikem, jenž tak umělé a trvanlivé stroje hotoví, že ani po tisíci letech opravy nepotřebují, před tím odvěkým stavitelem, jenž bez pilřů tak nesmírnou klenbu na nebi upevnil, před tím božským malířem, jenž veškeré živočišstvo a rostlinstvo tak pestře a krásně odívá, že ani král Šalomoun ve vši slávě své nemohl se ani tomu nejnepatrnějšímu kvítku polnímu vyrovnati, před tím mistrným sochařem, jenž miliony živých soch každoročně k životu budí — každý i ten nejslovutnější umělec pouhým začátečníkem jest a vynáší-li se přece a nevzdává-li čest a chválu Bohu, pošetilým, ale nikoliv moudrým nazván býti zasluhuje, neboť: »Zahanbeni budou,« jak volá starověký prorok Jeremiáš, »moudří tohoto světa, kteří slovo Hospodinovo zavrhli!«

A proto přimlouvej se za nás, ó Maria, Panno nejmoudřejší, abychom pravé moudrosti, jež jest bázeň Boží, nikdy se nespouštěli, tebe, Matko sv. bázně, se přidržovali, tebe hledali a tak u Boha, Jehožto milosrdenství trvá od pokolení do pokolení, ale jenom pro ty, kteří se Ho bojí, jednou spasení dosáhli. A tak od pýchy k pokoře, od nicoty a malichernosti světa ukazují Vám vzhůru, vysoko, výše než samy hvězdy jsou, až k blaženému sídlu věčného Boha, našeho Otce a nejsvětější Jeho Matky Marie. Ó chraňte si tu víru krásnou, po milých předcích zděděnou, Vy

drazí moji! Ano, zvedejme často zraky své k Bohu, jenž láska jest, milosrdenství a odpuštění! Pak zajisté plnými proudy bude milost Boží padati v srdce naše a jasná záře víry v Něho provede nás vším úskalím a nebezpečenstvím světa bez úrazu, bez pohromy až tam, kde víra přejde v patření, naděje v požívání, a kdež láska v převeliké kráse a dokonalosti zůstává věčně. A této božské pomoci a nesmírné blaženosti zajisté dosáhneme jedenkrát všichni, když se vynasnažíme, ať již v jakémkoli stavu žijeme, abychom těmi ctnostmi a vědomostmi se stkvěli, jež našemu povolání přísluší a jež náš stav zdobí. Pak jistě koruna Božího požehnání spočine na pracích našich a po několika letech života dostane se nám také koruny věčné blaženosti, jež tak krásně se leskne na hlavě nebeské Královny.

2. Ale králové nosí kromě koruny také žezlo na znamení moci, jež jim po vůli Boží patří. A proto též Panna Maria třímá ve svých svátých rukou žezlo moci, kterou vykonává u Boha svojí přímluvou. Z té příčiny také modlíme se k ní, volajíc: »Maria, Panno mocná, oroduj za nás!« Proto též sv. Bernard nazývá ji »přímluvnou všemohoucností« a sv. Alfons z Liguori z téhož důvodu o Panně Marii praví, že všeho dosahuje od Boha, zač prosí. Jestli modlitbou sv. Štěpán proměnil Savla v Pavla, jestli modlitbou sv. Monika učinila ze svého hříšného syna Augustina — svatého biskupa, co máme říci o moci Královny všech svátých, o požehnané mezi ženami, o milované dceři Boha Otce, o vyvolené snoubence Ducha Svatého, o drahé Matce Pána Ježíše? Odepře snad něco Boží Syn Matičce Svě milé, v nebi korunou slávy ozdobené, když již na zemi na její přímluvu první zázrak v Káni učinil? Zajisté, že neodepře! Ostatně, nepodávaj-liž dějiny i zkušenost výmluvné svědectví o nesmírné moci Marie Panny? Tažme se jen, proč trestal Bůh ve Starém Zákoně tak přísně svět, když nepravosti se rozmnožily? Vždyť všichni víme, jak pyšní andělé s nebe byli svrženi, Adam a Eva z ráje vyhnáni, země potopou ztrestána, Sodoma s Gomorhou sírou spálena — tam zase Aza smrtí zachvácen, protože se neváženě dotekl archy Páně — slovem, sotva nepravosti na světě povstaly, již přikvačila přísnost Hospodina, by je ztrestala. Tu oheň, zde meč, tam mor, tu zemětřesení — takže plni hrůzy posvátné musíme zvolati: »Bože, jak přísně Jsi trestal ve Starém Zákoně pokolení lidské, ač po zásluze! Ale proč nečiníš tak i v Zákoně Novém? Či snad nynější svět méně jest hříšný? « Ó, drazí v Kristu, kéž by to byla pravda! Avšak ze zkušenosti denní víme, že nepravosti všeho druhu více než kdy jindy rozmnožují se mezi lidmi; vždyť i ta naše osvědčená, známá, v pravdě česká zbožnost a poctivost dřívější stěhuje se namnoze již jen do pověstí. Ano, druhdy bývala předkům našim svatá víra klenotem tak vzácným a milým, že byli ochotni, když bylo potřeba, i život svůj za ni obětovati a svatý kříž a obrázek Bohorodičky býval pokladem nejdražším, jak pod prostičkým rouchem tak i pod rytířským hávem. Ale časy ty již dávno zmizely, a s nimi zmizela nejen ta pravá česká zbožnost a poctivost, ale též

spokojenost a štěstí. A ký také div! Vždyť ta víra krásná vyhá-
něna jest jako nebohá Hagar z mnohých rodin i ze společnosti a
přece nade vši pochybnost dějinami jest dokázáno, že život podle
víry nejen jest zárukou věčného blaha a štěstí, nýbrž že jest zdro-
jem i pozemské blaženosti; ale přemnohým lidem, bohužel, marně
dějiny mluví, oni jednají dle svých vášní, jakoby jen pro tu hroudu
země byli stvořeni — a nebe ke všemu tomu taktka mlčí. A proč?
Na záhadu tu odpovídá nám sv. Fulgenc, an praví: »Bůh proto
tak mnohě nepravosti v Novém Zákoně bez trestu trpělivě snáší,
poněvadž se za lidstvo přimlouvá Matka Boží.« Když tomu tak,
pak možno i zvolati: Ó, snad bys ani ty, hříšná Sodomo, nebyla
sirným plamenem vyhořela, kdyby za tebe místo Abrahama oro-
dovala Maria Panna, nebes i země Královna, jejíž přímmluva u Boha
je všemocná. Opravdu, tvým prostřednictvím, nejsvětější Panno,
sestupují všechny božské milosti na zem; na tvoji přímmluvu vy-
stupují lidské duše na nebe. — Miliony lidí dosáhlo tvým pří-
spěním hříchu odpuštění, vítězství nad vášněmi, útěchy v souže-
ních, pomoci ve všelikých potřebách a koruny věčné slávy, jak
krásně dosvědčuje i sv. Anselm, jenž pln vroucnosti k Bohorodičce
volá: »Z tvých ctitelů žádná ještě nezahynula duše!« Podobně
praví sv. Ignác, že žádný věčně nezahynul, kdo věrným byl cti-
telem Rodičky Boží, takže právem možno tvrditi, kdo Pannu Marii
za přímmluvkyni získá, jistě dosáhne života věčného. A proto ký div,
že již od pravěků umění i vědy se spojily na oslavu Marie Panny,
která u svatém nadšení sama o sobě předpověděla: »Od této
chvilě blahoslavenou mne nazývati budou všichni národové země.«
Luk. 1, 48. Ano, velebí, chválí tě, Matičko Boží, pro tvoji lásku
a moc celý obor zemský. Tak již starověcí básníci skládali a zpí-
vali překrásné písně ku počtě nebes i země Královny, zbožní
malíři, dříve než chopili se štětce, aby vymalovali obraz Madonny,
sv. růženec ku počtě Panny Marie se modlili, ale pak vykouzlili
ve plátna hladinu tak čarokrásné obrazy, že oko pozorovatele od
nich ani odloučiti se nechce; a podobného cos možno říci i o sochách,
jež proslavení mistři s vroucí mnohdy pietou a s nadšením vy-
tvořili ku cti a slávě Marie Panny. A proč tak činili? Proč i pe-
níze, jež raziti dala slavná císařovna Marie Terezie, měly hlásati
moc a slávu Bohorodičky? Odpovídám — poněvadž byli přesvěd-
čeni, že velikou moc u Boha má přesvatá Panna. A vidíte, přátelé
drazí, ta přemocná nebes i země Královna pomůže zajisté i nám,
budeme-li ji upřímně ctíti a vynasnažíme-li se, v ctnostech býti
jí podobni. Pak zasloužíme si nejen pomoc v různých potřebách
pozemského tohoto žití, ale dosáhneme jednou i života věčného, neboť,
jak učí sv. Bernard — vroucí úcta k Panně Marii je známkou
budoucího spasení. A proto z hloubi duše volám jménem svým a
zajisté i jménem Vaším: »Matko přemilá, Paní mocná, pouč nás —
své dítky již nyní Synu svému milému! Řekni Mu, že chceme
Jeho býti v životě i při smrti! Nyní pak pomáhej nám v radosti
i bolu, ve zdraví i v nemoci, v životě, hlavně však v hodinu
smrti — ano, nechť všichni z pomoci tvé se radují, kdož v potře-

bách svých pod mocné žezlo tvé se utíkají a plni důvěry k tobě volají: »Ó, Maria, Paní mocná, oroduj za nás!«

3. Maria Panna jest tedy mocná nebes i země Královna, jest ozdobena korunou slávy, žezlem moci a srdce její jest trůnem lásky, dobroty a milosrdenství. A proto s vroucností pozdravuje ji Církev svatá, volají k ní: »Zdráv buď, svatý trůne Boží!« A podobně sv. Bonaventura s nadšením volá: »Trůnem milosrdenství jsi, Maria, Matkou svaté lásky, u tebe všichni nalézají potěchu a smilování!« Jestli i trůn pozemského panovníka má býti útočištěm pro opuštěné a nevinně pronásledované, z kteréhožto důvodu vladá i otcem svých poddaných se zove, čím spíše můžeme se ve všeliké tísní utéci k milostivému trůnu Matky Boží, jež jest i přelaskavou Matkou naší! Ano, Panna Maria jest naší Matkou — ó, jak velice by nás mělo blažiti to vědomí! Neboť uvažme jen, co i pozemská matka pro dítě své podniká, a tu na vysvětlenou k Vám, drahé, zbožné matky se obracím a představuji Vás jako mdlý obraz lásky Panny Marie. Ó, rcete samy, zalétneme-li duchem svým nazpět v první dny svého žití, neocitneme-liž se v náručí a po boku vroucně milující matky? Ó ano, matka naše to byla, jež nás střežla od nejútlejšího mládí jako zřítelnici svého oka. Když jsme byli nemocni, když nějaké nebezpečí hrozilo našemu žití, kdo vypoví nepokoj, starost a úzkost té láskyplné matky naší?! Její oči nezamhouřily se spánkem, tělo její se neobčerstvilo pokrmem, mysl se nevyjasnila veselím. Pořád myslila na nás, modlila se za nás, ano ona byla ochotná, kdyby bylo potřebí, i zemřít za nás! A jestliže dítě tuto mateřskou lásku splácí černým nevděkem, jestli jméno rodičů zneuctívá hanebnými činy: tu otec zavrhne snad takové dítě nevděčné a nedovolí mu více překročiti otcovský práh, ale matka ani nyní na dítě zbloudilé nezapomíná a stále ještě očekává, že se polepší. — Ó, věru na věky věrné a laskavé zůstává to srdce mateřské, ono od...uje se pro nás i věci nejobtížnějších!

Proto také ze všech jmen, jež se přidávají nejsvětější Panně, není žádné tak krásné, tak líbezné a jímavé jako jméno »Matka«. Pamatuješ nás na to nejdražší, co má člověk na zemi, totiž na lásku mateřskou, jež bývá nejněžnější. A poněvadž láska budí opět lásku, proto každý člověk lne k matce své s láskou dětinou, jí všecko vyjeví, u ní rád hledá pomoci a útěchy. A byť i mnohý cit dobrý dávno již u dítěte odumřel, byť i mnohá vzpomínka dávno již zanikla, něžný cit pro matku neumírá nikdy, památka její neuhasne, její lahodný obraz nebledne. Ano i když dávno již odpočívá v hrobě, i tu její jméno, vroucí, vděčná vzpomínka na ni svlaží mnohdy oči naše slzami a ústa mimoděk šepotají: »Byla to moje dobrá, nábožná matka; Bůh račiž ji hojně odměniti za všecko, co mi na zemi dobrého prokázala!« A vidíte, moji draží, Panna Maria jest taková předobrá naše Matka. Ona chová nás všecky v mateřském srdci svém. Její oči nás bedlivě střežou, dobrotivé její ruce nám žehnají a milostná ústa její za nás orodují; ano ta láskyplná Matka neopustí nás ani v hodinu smrti naší.

Ona jest v pravdě od věků Pomocnicí křestanů, Potěšením zarmoucených, Útočištěm hříšníků, ano ona jest naší radostí. A proto jakoby s větrem o závod rozlétla se po široširých končinách země úcta a dětinná láska k Marii Panně, proto také tak rádi otevírali a otevírají pohané srdce své úctě Marianské, ano proto tak hluboko zakofenila se něžná láska a úcta k Bohorodičce v srdce lidské. Od východu až na západ, od jihu až na sever, všude po všem světě ozývá se za hluboké úcty jméno Maria. Tisíce jest nářečí na světě, ale kolik jich jest, v tolika volá se denně s nadšením: »Zdravas Maria!«

A tato úcta prokazuje se přesvaté Panně nejen snad za dob našich, ó nikoli; tak ctěna a vzývána byla Matka Boží od dob nejprvnějších. Otevřme jen svaté evangelium a dočteme se jak ji ctíl a za Matku svou přijal již miláček Páně, sv. Jan. Ptejme se dále starých dějin a povědí nám, jak svatý apoštol Jakub větší v Caesaraugustě kapli ku počtě její založil. A podobně dosvědčují i knihy sv. Otců: Irenea, Efréma, Jana Zlatoústého, Hilaria a jiných, že již v časech nejdávnějších uctívána byla ta milostiplná Matka. A proto právem praví sv. Augustin: »V co věřili křestané hned od počátku, v to věřili jistojistě z učení sv. apoštolů.« A když později meče Neronů, Deciů a Dioklecianů po třistaletém krveprolití se otupily a zlámaly, tu hned v chválách Marianských den ode dne oslavován byl Bůh a nejsvětější Jeho Matka, Maria Panna. Ihned překrásné modlitby a knihy sepisovány byly ku počtě nebes Královny, a sv. Otcové, jako Augustin, Germanus, Ambrož, Jarolím, Jan Damascenský, Athanasius a mnoho jiných oslavovali s vroucností a s nadšením blahoslovenou Matku. Ano, přátelé, tažme se třeba všech devatenácté století, co jich uplynulo od Kristova narození a každé nám podá přesvědčivý důkaz, že vroucně byla vždy uctívána Rodička Boží, my přesvědčíme se, že nesčíslné miliony srdcí lidských láskou nejněžnější k sobě připoutala a stále připoutává, ano my shledáme, že králové a nejurozenější knížata před ní koruny své skláněli a důvěrně se k ní modlili, jako Eduard z Anglie, Ferdinand III. ze Španěl, Ludvík IX. z Francie, Boleslav z Polska, Václav z Čech, Štěpán z Uher a mnoho jiných mocnářů, kteří pak svatými se stali. Ano dějiny nám vypravují, že i nejproslulejší učenci tak pokorně a vroucně ctíli a chválili Pannu Marii, jako činívá ten náš prostičký, dobrý lid. Tak ku př. hledejme mezi těmi velikány ducha a shledáme, že nejvýtečnější z nich svá nejslavnější díla jí věnovali, jako učinil sv. Augustin, král filosofů Tomáš Aquinský, Newton a jiní přemnozí. Nahlédněme mezi proslavené řečníky a poznáme, že přemnozí z nich vroucními byli ctiteli nebes i země Královny, jako byli světci Ambrož, Bernard, Anselm aneb onen veliký vlastenec irský O' Conell, který dříve než na obranu své drahé otčiny v anglické sněmovně promluvil, vždy za zdar řeči své svatý růženec se modlil. Hledejme mezi hvězdáři a přihlásí se nám jako synovský ctitel Bohorodičky proslavený Koperník, Keppler a jiní. Ano nahlédněme třeba i v řady

vojínů a i tu shledáme, že mnozí proslavení hrdinové, jako byl Eugen Savojský a náš rekovný maršálek Radecký, vroucně ctíli Matku Boží, ku její počtě růženec se modlili a jak známo, i na procházce jej u sebe mívali.

Avšak i kdyby všichni lidé na světě umkli, Pannu Marii chváliti a ctíti přestali, pak samo kamení jako veliký ctitel Bohorodičky se přihlásí a čest a slávu Matky Boží bude hlásati. Neboť co máme říci o těch překrásných kostelích, ano velechrámech Marii Panně zasvěcených, jež svými mohutnými klenbami a věžemi tak velebně po široširém světě k nebesům se pnou, aneb o těch kapličkách a sochách, jež stojí u cest i v lesním temnu, na pahorcích i strmých horách, u řek i v dolinách — což to jiného než volání i toho kamení: »Zdrávas Maria?!« Ano těch 31 velkolepých poutnických chrámů, jež na luzích českých a moravských se zdvihají, z nichž připomínám aspoň Sv. Horu, Starou Boleslav, Filipstorf, Sepekov, Klokoty, Králíky, Marianský Chlum, Hájek, Svatý Kopeček, Vranov, Velehrad, Hostýn — nejsou-liž chrámy ty mohutnými hlasateli moci a slávy Panny Marie? A což to nesčetné množství obrazů, jež zdobí naše svatyně, paláce i chatrče, nedokazují-liž jasně a přesvědčivě, že celá země vždy ctíla a ctí Matku Boží? Ale i kdyby to kamení bylo rozmetáno a zničeno, kdyby všechny obrazy marianské na světě byly spáleny, takže by o moci a slávě Bohorodičky nemohly svědčiti, pak podzemí to bude, jež bude chváliti Matku Boží! Zajisté jsou Vám známy katakomby, ony podzemní chodby, v nichž přes 300 let shromažďovali se křesťané ku konání služeb Božích; ty nyní jsouce učenci prozkoumávány, samy svými památkami marianskými, jež se tam nalézají, jakoby volaly: »Zdrávas, Zdrávas Maria!« —

A což ta světoznámá jeskyně Postojna tam u bílé Lublaně, o níž jistý můj spolucestovatel s nadšením pravil, že co nedovedla ruka lidská po všechny věky a u všech národů zbudovati na zemi, to že ruka Všemohoucího vytvořila pod zemí, nuže, co hlásá ta malebná jeskyně o slávě a moci Panny Marie? Odpovídám — i tam možno nalézti podobu Bohorodičky s Děťátkem, kterouž všemohoucí Bůh v těch hlubinách vykouznil — tedy i krásná Postojna volá k nám: »Zdrávas, Zdrávas Maria!« A jen srdce mé mělo by mezi tolika miliony duší všech věků zůstati chladným, jen jazyk můj měl by mlčeti? To nemožno! A proto z hloubi duše volám ku počtě Královny nebeské: »Budiž nescísněkrát pozdravena od nás, Panno Maria, ty přelaskavá, mocná Královno nebeská! Jsme přesvědčeni, kdo tebe nalezne, že nalezne milost a jedenkrát že dosáhne života věčného!« Ó, kéž bych tak mohl volati k Matce Boží na konci tohoto devatenáctého století jménem celého světa aneb aspoň jménem všech milých krajanů českých — jakou radost nesmírnou měla by pak z nás Panna nejsvětější! Než bohužel, jak známo, svět po většině se rouhá a zlořečí, ani o předobré Matce Boží nechce slyšeti; proto vroucně prosím jménem těch drahých nesmrtelných

duší našich, budme aspoň my, co jsme se zde v tomto staro-
bylém městě v tak převelikém počtu ze všech i vzdálených dědin
shromáždili, abychom Bohorodičce v den jejího Narození nejvrouc-
nější díky vzdali za nesčetná dobrodíní, jež strádajícímu lidstvu
u božského Syna svého v těch devatenácti stech letech vypro-
sila, budme jí za vše to vděční, ano slibme jí, že jí chceme býti
po celý život svůj věrni, že jí chceme z celého srdce milovati, ale
nezapomeňme také odprositi jí za všechny urážky, jichž jsme se
mnohdy vůči ní dopustili; pak zajisté božský Syn její změnil
prosby naše v plnost požehnání a nám dobře dařiti se bude v ži-
votě i jedenkrát v hodinu smrti naší. Mnohým ovšem cesta do
chrámu travou zarostla. Boj o život poranil jim srdce, uštvál je-
jich duší, takže ani téměř nevzpomenou, že v chrámu sídlí dárc
všelikého dobra, síly a požehnání, zapomínají, že tam za ně prosí
sama Matka Boží, již Bůh korunou slávy, žezlem moci a trůnem
milosti, jak jsme právě slyšeli, ozdobil a za všemocnou prostřed-
nici mezi Sebou a námi ustanovil. Oni ubozí jenom o pozemské
věci pečují a o život věčný se nestarají. Tak zpozdíle nejednej
prosím, nikdo z nás, naopak rádi a často při oběti nejsvětější
obětujeme Bohu své myšlénky, své city, svá přání i svá utrpení,
pod ochranu Bohorodičky postavme vše, co nám na světě nej-
dražší! Ó, věřte, pak se člověk radostněji a zmužileji vrací ku
různým těm lopotám a starostem denním, vždyť Bůh ho sílí, svatá
Panna za něj prosí! Čest své víry chraňme a hajme všude a proti
každému, pamětlivi jsouce slov Kristových: »Kdo mne vyzná před
lidmi, toho já vyznám před svým Otcem nebeským«, ale hajme
ji více dobrými skutky nežli svými slovy, hajme tu víru krásnou,
po milených předcích zděděnou a krví přemnoha milionů mučen-
níků posvěcenou, skutky lásky, soucitu, milosrdenství a odpuštění,
aby podle skutků těch poznal svět, že jsme pravými učenníky,
Kristovými a dítkami Marie Panny.

A tak již končím příběhem snad známým: Při jisté vo-
jenské přehlídce, kterou konal Napoleon I. na polích elysejských,
jsa ještě na vrcholu moci své a slávy, spatřil mezi v řadě stojí-
cími vojáky také starého jakéhos vojína, který se mu zdál nějak
býti známým. Chtěl se přesvědčiti, zdaž se nemýlí, a to tím spíše,
an starý bojovník byl dosud pouze »prostým«, beze všeho vy-
znamenání. Přikročil tedy k němu a jak ve zvyku měl, optal se
ho císař krátce po bitvách, kterých se účastnil. »U Marenga?«
zněla otázka. »Byl,« stejně úsečně odpověděl voják. »U Ulmu?«
»Byl.« »U Slavkova?« »Byl.« »U Jeny?« »Byl.« »U Auerstädtu?«
»Byl.« »Bravo kapitáne!« zvolal císař a připjal mu na prsa řád
čestné legie.

Drazí přátelé! Celý život náš je bojem pod praporem ne-
konečně světějším a důležitějším nežli byl vítězný prapor Napo-
leonův, a za věc nekonečně velebnější. A přijde chvíle, kdy božský
vůdce náš také přehlížeti bude řady naše a bude nám klásti
otázky, jež rozhodnou nad celou věčností: Byl jsi tam, kde se
jednalo o čest Moji a mé božské Matky? Byl jsi tam, kde se

jednalo o dobro bližního, o skutky lásky a milosrdenství? Ano byl jsi všude, kam tě volal hlas svědomí, hlas svaté víry? O, kéž v té vážné chvíli můžeme všichni s radostným nadšením říci: O ano, Pane, všude jsem byl a ne jako pouhý divák, ale jako věrné dítě tvé, jež pracovalo všemi silami těla i duše, aby plniti mohlo vůli tvou! Pak ruka Boží podá nám také vyznamenání, ale nebude to pouze kříž čestné legie, nýbrž bude to odznak legie vyvolených, odznak svatých, ano bude to odznak věrných ctitelů Mariánských, obdržíme totiž život věčný!

O kéž se nám tak všem jednou stane na tvou přímlovu, Matičko naše předobrá! Poněvadž však víš, že jsme křehcí, snadninko chybám podrobeni, proto vroucně prosíme tebe, neopouštěj nás, přimlouvej se za nás, pomáhej nám! Mateřské oko tvé nad námi milostivě bdi, ruka tvá nás láskyplně voď! Buď útočištěm našim, vůdčí hvězdou naší, buď naší dobrotivou Matkou v životě i v smrti! Ano popřej, nám milostivě všem, abychom tě vírou našli, za přímlovkyni tě získali a tak dosáhli od Hospodina jednou i život věčný! Amen.

Listy katechetické.

O Církvi svaté.

Píše ThC. Mat. Lhotský.

(Pokračování.)

§ 10. Komu přísluší dar neomylnosti.

Dar neomylnosti byl zaslíben církevnímu úřadu učitelskému a jen tomu bylo ho potřebí, aby učení Kristovo zůstalo po všechny věky neporušeno. Proto zaslíbená neomylnost nepřísluší ani jednotlivému věřícímu ani veškerenstvu všech věřících.

Jako neomylnost byla jen apoštolům jakožto jediným oprávněným hlasatelům učení Kristova zaslíbena a udělena a ne spolu podřízeným pomocníkům jejich v úřadě učitelském, tak byla jen vlastním nástupcům apoštolů zaslíbena a na všechny věky zajištěna. Nástupci apoštolů, kteří svou vlastní mocí vykonávají úřad učitelský, jsou biskupové. Protož jen biskupové jsou obdařeni neomylností. Avšak ne každý jednotlivý biskup sám o sobě jest obdařen neomylností, nýbrž jen sbor biskupů. Že by každý jednotlivý biskup o sobě byl neomylný, nelze dokázati ani z výroků Kristových, ani z výroků apoštolských, a účel Církve ani toho nevyžaduje. Aby zjevené učení bylo zachováno a hlášáno ryzí a úplné, toho se dosáhne již tím, jsou-li biskupové jakožto sbor obdařeni neomylností, poněvadž se jednotlivý biskup může a má držeti učení sboru biskupského. Osobní neomylnosti nepřipisovalo církevní podání jednotlivému biskupu nikdy.

Biskupům přísluší neomylnost jen, pokud jsou spojeni s nejvyšší svou hlavou, s papežem; neboť biskupové činí jen potud sbor, pokud jsou spojeni se svou nejvyšší hlavou. Sbor biskupů s papežem v čele vynáší u věcech víry a mravů neomylné nálezy způsobem rozličným:

1. Dle příkladu apoštolů shromažďují se biskupové (musí jich býti tolik, aby zastupovali veškeru církev učící) na určitém

místě, kde za předsedání papežova nebo jeho zástupce rozhodují o věcech víry nebo mravů, poradivše se o nich v poradě, počaté vzýváním Ducha Sv. Tu vyjadřují zjevenou nauku zvláštními formulami stručně a jasně proti bludům (vyznání n. symbolum) a činí jednotlivé nálezy u věcech víry nebo mravů (články víry). Shromáždění Církvě učící na jednom místě za předsedání papežova nebo jeho zástupce slove **všeobecným sněmem církevním**.

Neomylnost výroků všeobecných sněmů stvrzují nejstarší spisovatelé církevní. Sv. Athanasius († r. 373) zřejmě píše: »Všeobecným sněmem vyřknuté slovo Boží zůstává na věky.« Sv. Basil († r. 379) vyslovil se o biskupech sněmu Nicejského, že mluvili vnuknutím Ducha Sv. Rovněž všickni bludaři uznávali neomylnost všeobecných sněmů, odvolávajíce se všichni bez výjimky k jejich nálezům, třebaž že jim potom odepírali poslušnosti.

Poznámka. V církevním dějepise jest všeobecných sněmů ode všech uznávaných 18; z nich Nicejský I. (r. 325), Konstantinopolský (Cařihradský) I. (r. 381), Efeský (r. 431), Chalcedonský (r. 451), pak Tridentický (r. 1545—1563) jsou nejdůležitější hledíce k věrouce a mravouce. S jistými obmezeními považují se za všeobecné: sněm Kostnický (r. 1414—1418) a Basilejský (r. 1431—1442.)

2. Biskupové veškeré Církvě, jsouce rozptýleni po všem světě vyhlašují, aniž se na jednom místě na církevní sněm shromažďují, v největší shodě některou nauku za Bohem zjevenou.

Tento způsob, vynášeti ve věcech náboženských neomylný nález, jest přednější všeobecných sněmů, poněvadž jest ve všech dobách a okolnostech možný; nejkrvavější války nemohou mu zabrániti, nejprudší pronásledování nemohou jej zkaziti a nejvzdálenější mezery nemohou učiniti jej nemožným. Když se Církev rozšiřovala po veškerém světě, tento způsob stal se zvykem, ba pravidlem.

Neomylnost »Církvě rozptýlené« vždy byla uznávána, neboť byli od ní v prvních dobách křesťanstva gnostikové, Pelagius a jiní kacíři mimo všeobecný sněm odsouzeni, aniž se jejímu výroku protivili. Ano, některé sněmy dosáhly teprve »Církví rozptýlenou« známky všeobecnosti, jako I. a II. sněm Konstantinopolský (r. 381 a 553) a z části i sněm Kostnický a Basilejský.

3. Papež jest také sám o sobě neomylný, když jako hlava Církvě slavně rozhoduje o učení zjeveném. To vysvětluje z účelu, za kterým Církev byla založena. Církev jest založena především na ten účel, aby učení zjevené bylo hlásáno ve světě, úplně a ryzí. Jestliže se tedy rozšiřují bludná učení a povstávají-li spory ve příčině učení zjeveného, církevní úřad učitelský má povinnost, označovati bludná učení za bludná a tak činiti konec sporům. Je-li však pro poměry časové nemožno, aby sbor biskupů o věcech těch rozhodl, musí býti výrok nejvyšší hlavy Církvě neomylným, neboť by jinak byl zmařen účel, na který Církev byla založena.

Totéž vysvítá z výroků Kristových. Řekl Kristus Pán Petrovi : »Já jsem prosil za tebe, aby nezhylnula víra tvá, a ty někdy, obrátě se, potvrzuj bratří svých!« Luk. 22, 32. Tím učinil mu zaslíbení, že se u víře nikdy neomýlí, a to proto ne, aby mohl »potvrzovati bratří svých«. Zaslíbení to nevztahuje se tedy k Petrovi jako k osobě soukromé, nýbrž jako k nejvyšší hlavě Církve, a proto sluší je vykládati vždy o každém nástupci sv. Petra. Totéž je vyřčeno slovy : »Ty jsi Petr (t. j. skála), na té skále vzdělám Církev Svou, a brány pekelné jí nepřemohou« Mat. 16, 18.; a slovy : »Pasiž beránky mé!... Pasiž ovce mé!« Jan 21, 15. 17. — Posléze vysvítá to z jednání biskupů, kteří vždy, kdykoli se všeobecný sněm církevní nemohl konati, předkládali papeži záhadné otázky a spory ve příčině učení zjeveného, aby o nich rozhodl, a rozhodnutí jeho se podrobovali tak, že po všechny časy bylo v Církví pravidlem : »Řím promluvil, věc jest rozhodnuta!«

Dar neomylnosti přísluší :

1. papeži spolu s biskupy ;
2. také papeži samému, když jako nejvyšší učitel a pastýř činí rozhodnutí o víře a mravech pro celou Církev. (Otáz. 221.)

Že dar neomylnosti přísluší také papeži samému, víme ze slov, která Pán Ježíš promluvil k Petrovi a jeho nástupcům : »Ty jsi Petr...« »Já jsem prosil za Tebe...« »Pasiž beránky mé!...« (Otáz. 222.)

Vzbuzení soudců. Gedeon.

Napsal Jan Nep. Jos. Holý.

Vlastnosti Boží. Příběh tento nás učí, že je Bůh spravedlivý a milosrdný. Bůh trestal Israelity pro bezbožnost, pro zlé, jak zasluzovali. Otázka 54. Když se k Bohu Israelští obrátili, odpustil jim rád hříchy jejich a odvrátil od nich zlé, že neupadli v ruce nepřátel. Otázka 56. Čiň dobré, varuj se zlého, buď také spravedlivý k jiným lidem! Odpouštěj také rád, když tě někdo urazil! Jak se modlíš v Otčenáši? Čiň to také!

Manželství smíšená. Bůh zakázal židům bráti si za manželky ženy pohanské. Jak moudře to učinil, vidíme z následků, které vzešly, když židé i přes zákaz Boží vstupovali v sňatky manželské s národy pohanskými. Tak i Církev sv. zakazuje sňatky manželské křesťanů s nekřesťany, které vůbec platny nejsou. Avšak zakazuje dále i manželské sňatky mezi křesťany katolickými a nekatolickými. Takové sňatky nazýváme manželství smíšená. Otázka 740. Církev sv. zakazuje takové sňatky, poněvadž je nebezpečí, aby strana katolická nestala se lhostejnou u víře, nebo aby vůbec o víru nepřišla. Otázka 741.

Špatná společnost kazí dobré mravy. Ženy pohan­ské svedly židy k modlářství a bezbožnosti. Tak i dosud svádí zlí lidé dobré lidi ke zlému. Proto pravdivě dí přísloví: »Zlé společnosti kazí dobré mravy«. »Budeš-li obcovati s dobrým, budeš dobrým, a se zlými, zlým budeš«. Žalm 17.

Úřad soudcův. Soudcové měli Israelity vysvobozovati z rukou protivníků jejich a měli je učiti zákonu Božímu. Podobný úřad mají nyní kněží. Mají nás učiti zákonu Božímu (úřad učitel­ský), mají nás vysvobozovati z ruky protivníka, ďábla, mají nás posvěcovati sv. svátostmi a obětí mše sv. (úřad kněžský) a mají nás cestou spásy vésti (úřad pastýřský). Jak veliká jest moc kněžská! Jak vznešená to důstojnost! Tato víra v kněžskou moc a důstojnost má v nás vzbuzovati úctu, poslušnost a vděčnost ke kněžím. Otázka 731.

Andělé. Hospodin poslal anděla ke Gedeonovi. Anděl vykonal, co mu Bůh poručil, sloužil Pánu Bohu. Andělé jsou poslové Boží, Bůh je proto stvořil, aby Mu sloužili, jak vidíme v příběhu našem. Bůh poslal anděla ke Gedeonovi, aby ho a Israelské vysvobodil z ruky Madiánských, aby je ostříhal. Právě proto také stvořil Pán Bůh anděly, aby nás ostříhali. K čemu stvořil Bůh anděly? Otázka 78., 84. a 85. Zvláště nevinné dětičky těší se přízni andělův, nevinnost činí nás přátely andělů. Hřích zapuzuje strážného anděla, jako kouř včely (Sv. Basil). Modli se, vzývej každodenně svého anděla strážného, znáš zajisté modlitbu: »Anděle Boží«, poslouvej jeho vnuknutí, buď mu vděčný, jako své matce, ano ještě více nežli matce své. Následuj také andělů dobrých: buď čistého srdce, poslušný, nábožný, bohabojný, napomáhej bližnímu ku všemu dobrému! Otázka 86. a naučení.

Domínus vobiscum. Anděl pozdravil Gedeona slovy: »Hospodin s Tebou«. Týmiž slovy: »Hospodin s Vámi (Dominus vobiscum) pozdravuje kněz několikráte lid při mši sv., tak po gloria, před obětováním, po přijímání, na tento pozdrav odpovídá lid (ministrant) »i s duchem tvým« (et cum spiritu tuo). Kněz přeje shromážděným věřícím, aby Pán byl s nimi a jim pomáhal, by mohli modlitby své konati důstojně a užitečně. Lid vrací knězi totéž přání, jakoby říkal: Pán pomáhej i tobě při tvé modlitbě a při konání oběti svaté! Toto přání bývá mezi mší sv. několikrát opětováno na znamení vzájemných přímluv kněze i lidu a obapolného povzbuzování k nejvytrvalejší a nejhorlivější modlitbě.

Pokora Gedeona. Gedeon neměl se za hodna, vysvoboditi Israele, pokládal se za posledního, nejmenšího v domě otce svého. Otázka 818. A Bůh shlédl na jeho pokoru a vysvobodil jím Israelity. Tu se osvědčuje slovo Písma sv.: »Bůh se pyšným protiví, ale pokorným dává milost«.

Pomoc Boží. Bůh zázračně pomohl Gedeonovi a Israel­ským v největší bídě postaveným, přemoci nepřítel. — Náš život zde na zemi je boj. A v tom boji nám Bůh pomáhá, abychom mohli překonati nepřátele svého spasení. Proto důvěřujme v Boha,

v bídě, v největším boji prosme Boha o pomoc, a pomůže nám, jako pomohl Israelským.

Užitek utrpení. V utrpení obrátili se Israelští k Bohu. Tak Bůh řídil a vedl k dobrému i nehody a utrpení. Chtěl jimi hříšníky potrestati a napravit. Otázka 73.

Následek dědičného hříchu. Israelité velmi často odpadli od Boha. Z toho vidíme, že jejich vůle nakloněna byla ke zlému. Tak jest i srdce naše nakloněno ke zlému od maličkosti, jest to následek dědičného hříchu. Otázka 99. odst. 3. Abychom tuto náklonnost ke zlému mohli překonati, uděluje nám Duch Sv. milost pomáhající, posiluje jí naši vůli (od přirozenosti ke zlému nakloněnou,) bychom dobré skutky konati počali, dále konali a dokonali. Otázka 515. Jako Israelité upadali opět a opět v modlářství a bezbožnost, tak snad jsi i ty častěji Bohu slíbil, že se toho neb onoho hříchu budeš varovati, a přece jsi opět a opět do něho upadl. Lituj toho, učiň předsevzetí, že nebudeš tak nevděčným jako Israelité, a pros Boha o milost, by slabou tvou vůli posiloval, bys mohl dobré počíti, dále konati a dokonati.

Gedeon předobraz Kristův. Gedeon zachránil lid Israelský — Kristus všechny lidi, celý svět. Jako Gedeon, tak i Kristus žil v mládí v nízkém postavení a skrytosti. Gedeon přemohl četné nepřátele několika muži — Kristus přemohl četné nepřátele Boží (pohany) několika muži, apoštoly, jichž jedinou zbraní bylo kázání evangelia (trouba) a světlo dobrých skutků (pochodeň).

Listy vědecké.

Kdy mohou dle práva nemanželské děti býti legitimovány.

Následky nezákonné legitimace.

Kriticko-právní studie.

Napsal Dr. Antonín Brychfa.

(Pokračování.)

Důsledně nastává důležitá otázka:

Jakých vlastností musí míti do sebe manželství provinilých stran, by jím nemanželské jejich děti došly legitimace? K tomu odpovídáme:

Manželství takové musí vyhovovati **dvěma hlavním právním podmínkám** a sice:

AA) Manželství **nezákonných** (illegitimních) rodičů dítěte musí býti **dle práva možné**.

BB) Musí to býti **vespolné manželství** oněch rodičů, kteří dítě zplodili.

Ad AA.

V ohledě tom jest dle práva nezbytně třeba, aby mohli rodiče nemanželského dítěte

I. buď v době jeho početí (conceptio prolis), neb aspoň jak učí mnozí věhlasní kanonisté,

II. v době jeho narození (partus seu natiuitas prolis) v platné manželství spolu vejíti, an jim nevadí buď žádná překážka aneb, vadí-li, může buď dispensí býti zdvižena nebo odpadne během času sama sebou. Z toho plyne, že mohou potomním manželstvím rodičů jenom děti osob svobodných býti legitimovány, ne však děti zrozené v cizoložství, třeba jedna strana byla svobodnou.

Průvodno to z opětně uvedeného dekretálního listu »Tanta« Alexandra III., v němž prohlašuje papež za nemanželského syna, v cizoložství zrozeného, třeba že jeho otec, stav se později vdovcem, jeho matku za manželku pojal. »Si autem vir — stanoví v ohledě tom papež — vivente uxore sua aliam (mulierem) cognoverit, et ex ea **prolem suscepit**, licet post mortem (suae) uxoris eandem (mulierem, cum qua in adulterio prolem genuit) duxerit (tanquam conjugem), nihilominus **spurius**¹⁾ erit (talís) filius, et, ab haereditate repellendus, praesertim si in mortem prioris uxoris (talís maritus) aliquid fuerit machinatus.« Úsečně vyjadřuje se o tom summarium řečeného dekretálního listu, an dří: »Naturales (filii) legitimantur per subsequens parentum conjugium, spurií vero non.« Podobně vystihuje ostře věc tuto summarium jiného, taktéž již uvedeného dekretálního listu jmenovaného papeže, an praví: »Naturalis²⁾ ex soluto genitus et soluta, legitimitur per subsequens matrimonium parentum,³⁾ etiam quoad haereditatem.«

Poněvadž je věc tato poněkud spletitá, aniž je, jak svrchu připomenuto, mimo všecken spor,⁴⁾ třeba ji poněkud blíže objasniti. Obtíž působí obojí poněkud záhadné rčení kanonu »Tanta«, totiž- Qui antea fuerint geniti« a: »Ex ea (muliere) prolem suscepit« a mimo to jiný dekretální list⁵⁾ řečeného papeže, v němž prohlašuje dítě, v manželství propter impedimentum ligaminis neplatném, tedy v cizoložství narozené, za manželské, když byla jedna strana při uzavření sňatku v dobré víře, o překážce manželství ničeho nevědouc. »Intelligentes — dokládá papež — quod praedicti R. (o jehož manželský rod běželo) matrem ipsius in facie Ecclesiae ignaram, quod ipse aliam (mulierem) tibi matrimonialiter (prius) copulasset, duxerit in uxorem, et dum ipsa conjux ipsius legitima putaretur, dictum R. ex eadem suscepit: in favorem prolis potius declinamus, memoratum R. legitimum reputantes.«

Dle toho, na který z obou hořejších výrazů klade se váha, zda-li na výraz **prolem gignere** aneb na výraz **prolem suscipere**, stanoví se buď doba početí nebo narození dítěte (conceptio vel nativitas prolis) za dobu kritickou neboli terminus a quo, který o možnosti manželství mezi nezákonnými rodiči rozhoduje. Jakkoli výraz prvnější dle správného způsobu mluvení⁶⁾ a obecného názoru dobu zplodění dítěte a důsledně početí vše-

¹⁾ Srovn., co bylo výše o rozličných třídách nemanželských dětí řečeno. Srovn. též instruktivní článek Dra Stupeckého v »Právniku« l. c., kde se různé náhledy o této záhadě uvádějí.

²⁾ Srovn. poznamenání předešlé.

³⁾ Cit. cap. I. x (IV, 17.)

⁴⁾ Sám papež Benedikt XIV. nazývá tuto záhadu »controversiam satis arduam« ve svém listě »Redditae nobis« z r. 1744, o kterém vrátí se nám níže ještě řeč.

⁵⁾ Cap. XIV. x loc. cit.

⁶⁾ Řecké γίγνω (odkud lat. gigno) znamená zploditi, naroditi se, vzíti původ, vzniknouti atd.; ztad γέννημα, γέννησις atd.

obecně naznačuje, nelze přece nade vši pochybnost dokázati, že by zákonodárce pouze a výlučně k tomuto momentu prohlédal, zvláště

aa) Uvážli-li se řádně souvislost dotyčného ustanovení zákona a

bb) Význam, jakého má fráse »prolem suscipere« dle obecného způsobu mluvení.

Ad *aa)* Ze souvislosti jmenovaného zákona je patrné, že užívá zákonodárce výrazů »prolem gignere« a »prolem suscipere« jednak synonymně, tak že oba tyto výrazy znamenají jedno a totéž, sobě vzájemně odpovídající a se doplňující, ⁷⁾ jednak antitheticky, ale zároveň tak, že znamenají tyto výrazy — jakkoli kladou se proti sobě — věcně totéž. Z toho plyne, že není nade vši pochybnost vyvýšeno učení oněch kanonistů, kteří, držíce se jedině v kanonu »Tanta« na prvním místě přicházejícího výrazu »antea fuerint geniti«, a k následujícímu bezprostředně výrazu v témže kanonu: »ex ea prolem suscepere«, dosti neprohlédající, stanoví, že dochází dítě potomním sňatkem rodičů legitimace jen tehdy, když je sňatek mezi nimi možný v době jeho početí. ⁸⁾

Náhledu tomu odporují však ještě jiné důležité momenty. Kdyby měla pouze doba početí dítěte o možnosti sňatku jeho nemanželských rodičů rozhodovati, jak lze pak vysvětliti praxi samé apoštolské Stolice, dle níž papežská kongregace uděluje kleslým snoubencům dispens od překážky, na př. pokrevnství nebo švakrovství, pro kterou byl sňatek jejich v době početí dítěte zcela nemožný, toto v krvesmilství a před uzavřením sňatku zrozené dítě zároveň legitimuje? Dle učení těchto kanonistů bylo by to věcí nemožnou. Právě ale jest žádoucí legitimace dítěte potomním sňatkem rodičů vážným právním důvodem prominutí překážky zákonodárcem, jako i *impraegnatio sponsae* ⁹⁾ (*consanguinae vel affinis*), by mohli pokrevní neb sešvakření snoubenci v sňatek vejíti a svému dítěti dobrodiní legitimace zjednati, který je na prostou podmínkou

⁷⁾ Pro lepší přehled buďtež zde ještě jednou uvedena závažná slova zákonodárce. »Qui antea (ante matrimonium) — di papež — sunt geniti, post contractum matrimonium legitimi habeantur.« Bezprostředně po těchto slovech pokračuje papež: »Si autem vir (conjugatus)... aliam (mulierem) cognoverit et ex ea prolem suscepere, licet post mortem uxoris eandem duxerit, nihilominus spurius erit (talís) filius,« z kteréhož obojího ustanovení zákona správnost hořejších vývodů vysvítá.

⁸⁾ Tak učí na př. jmenovitě Benedikt XIV. (1740—1758 a jiní kanonisté, jež uvádí Ferraris s. v. filius n. 147. — Dvorní dekret ze dne 12 dubna 1787 č. 661 (s. z. s.) mluví o legitimaci dětí, zplozených od osob svobodných, jimž nevadila v době zplodění taková překážka manželská, která nemohla dispensi býti zdvižena.

⁹⁾ V tomto jako i v předešlém případě promíjí zákonodárce překážku manželství i v blízkých stupních pokrevnství a švakrovství, jak z dispensační praxe apoštolské Stolice vysvítá. Srovn. B a n g e n, *Instructio pract. de sponsalibus et matrim.* Monasterii 1858, pag. 193. seqq. a zvláště P y r r h u s C o r r a d u s, *Praxis dispens. apost. lib. VI, cap. 3.*

legitimace tak sice, že nedojde-li pro některou příčinu k sňatku, nedojde dítě také legitimace, třeba byla dispens od překážky stranám udělena a legitimace dítěte v dispensačním dekrétě vyslovena. Jasně vykládá tuto věc kanonista Sanchez, an mezi jiným praví: ¹⁰⁾ »Si facta dispensatione et legitimatione prolis susceptae, parentes (ejus) . . . non inirent matrimonium credo eam prolem nullatenus fore legitimam, quia in favorem matrimonii inter parentes prolis ineundi concessit pontifex eam legitimationem, nullatenus alias concessurus. Nulla enim alia ratio justam reddens hanc legitimationem occurrit.« Tedy, tak třeba uzavřít, ač bylo manželství provinilých snoubenců v době početí dítěte pro tu neb onu překážku nemožné a dítě před snětím rodičů se narodilo, stane se toto pozdějším sňatkem rodičů přece manželským a to s výslovným prohlášením apoštolské Stolice. ¹¹⁾

Podobně lze dle tohoto učení těžko pochopiti, jak může legitimace dojít dítě před snětím svých rodičů sice narozené, jichž ale sňatek byl v době jeho početí pro některou překážku nemožný a teprve prominutím překážky možným se stal zvláště, když od kritické doby až do zdvižení překážky delší čas uplynul, kteroužto celou dobu dobou početí patrně nazvati nelze. ¹²⁾

Dle nauky, že třeba možnost sňatku **jediné** dle doby početí posuzovati a dle toho o legitimaci dítěte potomním sňatkem rodičů rozhodovati, byla by legitimace tato v tomto případě zcela nemožnou, leč by se přijalo, že apoštolská Stolica udělenou dispensí nejen překážku sňatku mezi snoubenci, nýbrž i **samo ustanovení zákona** (kanonu »Tanta«) promíjí, po případě od něho upouští, ku které ale hypotese není žádných příčin ani zákonitých důvodů, jak z následujících vývodů se předsvědčíme.

Ad *bb*) Více zdá se zamlouvati mírnější a při tom zcela odůvodněná nauka všech kanonistů, kteří opírajíce se o slova zákona: »ex ea prolem suscepit«, stanoví, že legitimují se děti potomním sňatkem, jen když mohli jej rodiče v době narození dítěte spolu uzavřít. Poněvadž je totiž původ manželský velikým dobrem dítěte, ježto má, jak bylo shora dovedeno, velice vážných a dalekosáhlých následků, ¹³⁾ vede si zákon i praxe, vznikne-li pochybnost o původě a zrození dítěte, volněji a prohlédá buď k době jeho početí nebo narození, jak toho prospěch a užitek dítěte vyžaduje. ¹⁴⁾ Jasně pro-

¹⁰⁾ Sanchez loc. cit.

¹¹⁾ O upravení sňatku v samém jeho kořenu (sanatio matrimonii in radice), jak by se snad chtěla tato věc vykládati, nemůže v tomto případě býti řeči, an sňatek má býti teprv uzavřen.

¹²⁾ Jak obyčejně zní dispensační dekrét, bude níže pověděno.

¹³⁾ Srovn., co bylo svrchu o tom pověděno.

¹⁴⁾ Viz Ferrarisa l. c. num. 40. seqq. Samo se vidí, že výrazy: »prolem gignere« a »suscipere« jsou correlata a považují se jako antecedens et subsequens.

náší se o tom kanonista Engel, an mezi jiným dokládá: ¹⁵⁾ »Ad legitimationem liberorum per subsequens matrimonium requiritur, ut saltem uno ex tribus temporibus inter parentes potuerit matrimonium subsistere (mohlo manželství býti uzavřeno), sc. vel tempore conceptionis (prolis), vel medio, ¹⁶⁾ vel tempore partus.«

Z té příčiny stanoví důsledně přemnozí slovutní kanonisté, ¹⁷⁾ že stanou se děti potomním sňatkem rodičů účastnými legitimace, třeba byl sňatek v době jich početí pro některou překážku, na př. pokrevensství nebo švakrovství, nemožným — a strany tudíž k jeho uzavření nezpůsobilé — jen když stal se možným, následkem prominutí překážky, před narozením dítěte, tak že strany za sebe jíti mohly. Důsledně učí tito kanonisté, že stane se dítě v cizoložství počaté legitimním, vstoupí-li jeho rodiče před jeho narozením spolu v manželství, an se manželství strany cizoložné úmrtím spolumanžela mezi tím rozvázalo ¹⁸⁾ a překážka manželství odpadla. »Weil die Legitimation — dokládá k věci kanonista Schulte ¹⁹⁾ — eine vom Gesetze zu Gunsten der Kinder zugestandene Begünstigung ist, so muss, wenn über das Vorhandensein der zum Eintritte der Legitimation per subsequens matrimonium angegebenen Erfordernisse ein Zweifel obwaltet, für die Legitimation entschieden werden. Dies müsste z. B. geschehen, wenn es gewiss ist, dass das impedimentum ligaminis der Ehe der Eltern zur Zeit der Geburt des unehelichen Kindes nicht entgegenstand, während es zweifelhaft ist, ob nicht dieses Hinderniss zur Zeit der Conception des Kindes vorhanden war.«

Neméně padá na váhu moment následující. Blíže-li k svrchu uvedeným slovům zákona: »Si vir vivente (sua) uxore ex alia (muliere) prolem susceperit« přihlédneme, je průvodno, že dle všeobecného způsobu mluvení a dle samé povahy věci nelze je bráti a vykládati o početí, nýbrž o narození dítěte, čemu i shora jmenovaný dekretální list ²⁰⁾ Alexandra III. jakož i sám výraz »proles« ²¹⁾ a fráze »prolem suscipere« nasvědčuje.

¹⁵⁾ Engel, Collegium univ. iuris can. Salisburgi 1693 In IV. Decret lib. tit. 17.

¹⁶⁾ V době t. mezi početím a narozením, z čeho plyne, že doba početí o možnosti sňatku nemanželských rodičů a následující z něho legitimaci dítěte jedině nerozhoduje. — Barbosa výslovně dokládá s mnohými kanonisty: »In tali legitimatione illud tempus attendendum est, quod prodesse poterit, sive illud sit conceptionis sive nativitatis.« De off. et potest. episc., pars II. alleg. I. num. 33. seqq.

¹⁷⁾ Na př. Barbosa, Reiffenstuel, Ferraris, Covarruvias, Pichler a zvláště Sanchez loc. cit. lib. 8. disp. 7. et 34. n. 19. et 47.

¹⁸⁾ Na př. citovaný již Covarruvias, Engel, Sanchez, Reiffenstuel a j. Srovn. též Ferrarisa loc. cit.

¹⁹⁾ Schulte, Handbuch des kathol. Ehrechtes, Giessen 1855, pag.

²⁰⁾ Cap. XIV. x l. c., začínající slovem »Tenore«.

²¹⁾ Již sám výraz »proles« (pro a olesco) neznamená tak lidský plod v době jeho početí, jako spíše v době jeho narození, an se ho vůbec o dětech, vnucích, vůbec o potomcích užívá. Dokladů podává každý lepší

Mluvě totiž o této záhadě, dokládá důmyslně Reiffenstuel: »*Proles suscepta non dicitur ante (ejus) nativitate.*« S tím souhlasí i sv. Liguori, nazýváje učení kanonistů, že stane se dítě potomním sňatkem legitimním, jen když mohli jeho rodiče v době jeho narození platný sňatek spolu uzavřítí. — *sententiam valde probabilem.* Mluvě o irregularitě z nedostatku manželského rodu vyplývající a o potomním sňatku rodičů, jímž lze tento nedostatek zdvihnouti a dítě legitimovati, praví jádrně: ²²⁾ »*Valde probabiliter dicunt auctores, sufficere ad legitimandam prolem . . . , quod matrimonium fieri poterat tempore nativitatis (prolis),*« při čem dovolává se výslovně uvedených slov zákona a odůvodňuje toto učení významnými a zároveň rozhodnými slovy: »*Susceptio prolis verius non fit per conceptionem (ejus), sed per nativitatem; saltem ibi (v dotčeném t. dekretálním listě) pontifex certe loquitur de filio jam nato, dum ait, illum ab haereditate esse repellendum.*«

Že je tento výklad zákona správný, vysvítá též z jiného dekretálního listu ²³⁾ často již jmenovaného papeže, kterým prohlašují se děti v domněle platném manželství narozené a počaté, jež bylo ale duchovním soudem zrušeno, za manželské. »*Filii eorum (domnělých manželů, jichž sňatek byl pro bránící mu překážku nálezem soudním zrušen) non debent exinde sustinere jacturam . . . Ideo sancimus — stanoví papež — ut filii eorum, quos ante divortium habuerunt (tedy patrné děti již před zrušením manželství narozené, ba snad již několik roků staré) et qui concepti fuerunt ante latam sententiam (tedy zřejmě po uzavření neplatného sňatku zplozené děti) non minus habeantur legitimi*«, předpokládaje, že bylo manželství po předcházejících ohláškách in forma Tridentina uzavřeno. ²⁴⁾

slovník. — Podobně učí sv. Jarolím, že slovo »*suscipere et procreare*« (hebr. *lakach* = *accipio, sumo, tollo*) je zvláště v mluvě hebrejské mnoho významné. Srovn. *Cornel. a Lap., Comment. in Oseam, cap. I., v. 2.*

²²⁾ S. Liguori, *Theol. Mor. l. c.*

²³⁾ *Cap. II. x (IV, 17.) — dekretální list papeže Alexandra III. z r. 1190.*

²⁴⁾ Bylo-li manželství uzavřeno *clandestine* bez náležitých ohlášek, jsou v takovém případě děti *ne manželské*. Srovn. *Conc. Trid. sess. 24, cap. 5. de ref. V ohledě tom praví velice případně Sanchez: »Poena est matrimonii clandestini, ut, quamvis filii ex matrimonio vere nullo geniti, quando adfuit bona fides in utroque vel in altero parente, impedimentum ignorante, sint legitimi; at si matrimonium illud nullum fuit clandestinum, erunt filii illegitimi, non obstante bona fide parentum.*« K otázce: »*Proč stanou se děti zrozené v smilství potomním putativním manželstvím rodičů legitimními, ne však v putativním manželství pokoutném, an je přece v obojím případě manželství neplatné*« — odpovídá též kanonista (*loc. cit. disp. 42. nun. 2*): a) »*Fornicatio non tendit in Ecclesiae contemptum, nec ita eam scandalizat; matrimonium vero clandestinum valde offendit Ecclesias, unde non mirum, si ei non saveat suumque ei deneget auxilium.* b) *Dein priori in casu non delinquunt parentes in ipso matrimonii contractu, sed bona fide ac juxta Ecclesiae decreta illud celebrarunt; in posteriori autem casu delinquunt deficitque bona fides ac invincibilis impedimenti ignorantia.*«

Z té příčiny praví též summarium uvedeného dekretálního listu zcela důsledně: »Separato matrimonio in facie Ecclesiae contracto, filii geniti vel concepti ante sententiam sunt legitimi.«

Nemůžeme vývody o této záhadě lépe zakončiti, než uvedeme-li o této sporné otázce hluboká a pozoruhodná slova papeže Benedikta XIV. Uváživ tuto, jak jsme viděli, dalekosáhlou záhadu co nejbedlivěji a posoudiv důvody pro i contra s důmyslností a bystrostí jemu vlastní všestranně ²⁵⁾ pronáší se papež ²⁶⁾ o této záhadě následujícími jak obezřetnými tak rozhodnými slovy, z nichž zároveň vysvítá, jakou váhu a důležitost této kontroverzi přikládal. »In hac controversia satis ardua, — praví řečený papež — quum inveniantur textus textibus contrarii ²⁷⁾ quumque doctores doctoribus adversentur, ²⁸⁾ si a nobis iudicium interponendum foret, non aliter id a nobis fieret, quam secundum sententiam, in tribunalibus et curia illius regionis receptam, ²⁹⁾ in qua esset pronuntiandum.« Z toho vysvítá, že jakkoli kloní se Benedikt XIV., jak z jeho dedukcí patrno, více k náhledu prvému, ³⁰⁾ nezamítá proto náhled druhý, ano přijímá zřejmě náhled ten, poněvadž, vznikne-li pochybnost o manželském rodu dítěte, má se raději v jeho prospěch rozhodnouti. »Quum certum est — dokládá výslovně ³¹⁾ — matrimonium inter prolis parentes rite contractum, incertum vero tempus, quo filius conceptus et in lucem editus fuit, filium hunc — si nostrum de eo iudicium exquiretur (t. zdali je manželský neb ne), legitimum censeremus, quum iudex in dubio debeat in bonum et commoda prolis propensus esse.«

Jest patrno, že obojím tímto svrchovaně autoritativním výrokem hořejší vývody o záhadné legitimaci dítěte potomním manželstvím rodičů úplného potvrzení docházejí. ³²⁾ Zároveň pak je

²⁵⁾ Zdali t. je třeba, aby potomní sňatek nemanželských rodičů byl možný a) v době početí aneb b) v době narození dítěte, aby stalo se manželským.

²⁶⁾ V znamenitém listě »Reddita nobis« ze dne 5. prosince 1744, k arcibiskupu ve Sv. Dominiku, v němž neprobírá tuto otázku jako hlava Církve, nýbrž — jak praví — »tanquam doctor privatus.« Srovn. Ferrarisa s. v. legitimatio, kde se tento list v plném znění uvádí.

²⁷⁾ Naráží patrně na shora uvedené kanony dekretálního práva: Cap. I., II., III. et XIV. x (IV, 17.)

²⁸⁾ An se má dle jedněch k době početí, dle jiných k době narození dítěte míti zřetel, jde-li o uzavření manželství, jímž má nemanželské dítě býti legitimováno. Tak jasně a spolu přesvědčivě nevystihl žádný z dosud uvedených, jakkoli slavných, kanonistů naši otázku, jako tento papež.

²⁹⁾ Totiž dle onoho právního názoru, kterým by se řídil dotyčný duchovní soud v rozluštění podobných otázek; tedy buď dle názoru prvního, nebo druhého.

³⁰⁾ Že má se t. možnost sňatku stran dle doby početí dítěte posuzovati.

³¹⁾ V dotyčném listě »Reddita nobis«. Srovn. o této kontroverzi zvláště: Kutschker, Eherecht Wien 1857, V. Bd. pag. 410. seqq.

³²⁾ Podobně stanoví sv. Liguori, fka: »Potius proles iudicanda est legitima quam illegitima, si quidem certum est, eam in constantia matri-

průvodno, že nejen přemnohé kanonické autority, ale i sama apoštolská Stolica, řídí se v dispensanční praxi od překážek manželství náhledem druhým, ježto uděluje provinilým snoubencům dispens od překážky, prohlašuje zároveň jejich předmanželské dítě za legitimní, ač bylo počato v době, kdy byl sňatek jejich pro rozlučující překážku nemožný, která teprv později buď před nebo po narození dítěte dispensí zdvižena byla.³³⁾ Přehlédneme-li dosavadní vývody, dospějeme na konci této diskusse k úsudku, že je učení kanonistů, dle kterého stačí, aby mohli rodiče předmanželského dítěte v době jeho narození sňatek uzavřítí a jím dítě legitimovati, neméně odůvodněno, než učení druhé³⁴⁾ a že možno se jím v praxi bez rozpaků řídití.

Jak má vykonávati kněz ve zpovědnici úřad učitelský, soudcovský a kněžský.

Napsal Václav Oliva, kooperator v Ranné.

(Dokončení.)

Úřad učitelský, soudcovský a kněžský čili lékařský má každý zpovědník ve zpovědnici, — jak všeobecně se učí — zastávati otcovsky (*bonitas confessarii*),¹⁾ má po příkladě Ježíše Krista ztracenému synu s radostí vycházeti vstříc, po příkladě dobrého pastýře s pokorou zbloudilou ovečku hledati, se země ji zvednouti, na ramena vložiti a s radostí ku stádcí věrných nésti, má po příkladě Samaritánově rány vymýti, oleje do nich nalévati a hojiti, neboť již koncil tridentský připomíná, že při napravování často více zmůže laskavost, než přísnost, více napomínání, než hrozba.²⁾ Renninger píše:³⁾ »Ja-

monii (za trvání neboli po uzavření manželství provinilých stran) editam fuisse (in lucem), et, incertum, an debeat attendi tempus conceptionis an vero tempus ortus.« *Theol. Mor. l. c.*, kde se mnozí slavní kanonisté jako zastanci tohoto učení uvádějí.

³³⁾ Dispensační formule obyčejně zní: »Auctoritate Apostolica mihi (confessario) delegata dispenso tecum (cum poenitente, cujus matrimonium est invalidum) super impedimento N., ut eo non obstante matrimonium (nempe post renovationem consensus matrimonialis) consummare et in eo remanere licite possis . . . Et pariter prolem, si quam suscepisti, legitimam fore decerno et declaro . . .« *Srovn. Kutschkera loc. cit., Bd. 5. pag. 264. u. ff.; Pyrrhus Corrad. loc. cit.*

³⁴⁾ Jež stanoví, jak bylo svrchu (sub l. aa) doveděno, že třeba možnost manželství posuzovati dle doby početí dítěte jakožto terminu in quo.

¹⁾ *Pircher § 7.: Von der Nächstenliebe eines Beichtvaters., Pecháček str. 46, 171. n.*

²⁾ »Saepe plus erga corripiendos agit benevolentia, quam asperitas, plus exhortatio, quam comminatio, plus charitas, quam potestas. (Sess. XIII. reform. 1.)

³⁾ *Kirchenlexikon II. 226.*

kožto nástroj milosti. Boží, má zpovědník zevnější chování přizpůsobiti mocnému a přece láskyplnému účinku i působení jejímu; má představovati milost Boží zjevně, celou svou osobou, zjevem i chováním, milost předcházející přátelskou ochotou a láskyplným přijetím kajicníka, provázející milost podporou při zpovědi a vzbuzování lítosti i dobrého úmyslu, upřímnou soustrastí s poenitentovými poklésky a slabostmi, laskavým napomenutím a poučením, slovy naděje a útěchy, následnou milost dalším rozněcováním k pokání a vedením na cestě vnitřního pokroku. Ostatně láska zpovědníkova nesmí se změnit ve slabost a v nenáležitě ohledy, neboť pak přestává býti ctností. Naopak, zpovědník má s láskou spojovati spravedlnost, s pokorou statečnost a ustavičně pamatovati napomenutí koncilu tridentského . . . Láska, jíž zpovědník vyznamenáváti se má, jest nadpřirozená láska k Bohu a bližnímu, jež činí z něho *virum bonum* nejen k sobě, nýbrž i k ostatním. »*Qui sibi nequam est, cui alii bonus erit?*« *Eccl. 14, 6.* — Tato láska předpokládá stav milosti Boží, bez něhož uděloval by zpovědník svátost pokání sakrilegicky, a jeví se, nepřiblížíme-li ku chování se ve zpovědnici, vůbec v bezúhonném a ctnostném životě, jímž získává si zpovědník důvěru kajicníků a jim předchází jako zářící příklad při vystříhání se zlého a cvičení se v dobrém. Zpovědník nesmí v ničem, co jiným vytýká, býti polapen slovy: *Medice cura te ipsum.* Musí naopak každou ctností se vyznamenávat a pozvolna tak v dobrém se upevniti, aby mnohým bojům a svodům, jež zpovědnice skýtá (svádění ku nečistotě srdce, k netrpělivosti, ješitnosti, bázni lidské atd.), se vymanil a aby, když jiné léčí, sám nebyl zachvácen nemocí hříchu a neklesl. Protože však ani osvědčená ctnost nepodává záruky před pádem a protože výsledek jeho námahy v první řadě závisí na milosti Boží, proto má horlivě se modliti a na svou sílu a dovednost nespoléhati. Proto požadavky, jimiž dobrý zpovědník vyznačovati se má, zejména mravní, jsou velmi mnohé; nejdůležitější obsaženy jsou ve verších:

»*Sit pius et fortis, patiens et amore repletus,
sit doctus confessor, prudens atque fidelis.*«⁴⁾

Těmito slovy Renningerovými, v nichž mimo lásku otcovskou (*bonitatem*) obsaženy jsou stručně i jiné, důležitější vlastnosti apoštolského zpovědníka,⁵⁾ zakončují první, druhou i třetí část svého pojednání a přistupují ihned k otázce, jak na počátku jsem slíbil, které příčiny by se odstraniti měly, aby úřad zpovědnický co nejvíce dobrého přinášel Bohu, Církvi i společnosti.

⁴⁾ Slovo *fidelis* = mlčelivý; míní se zpovědní tajemství.

⁵⁾ Obraz apoštolského zpovědníka podává: Schmitt 10. nn., 740. nn., sv. Alfons: *Monita ad confessarios. Homo ap. IV. 137, nn., Katechismus trident.: »Co zvláště má zachovávat kněz, an slyší zpovědi věřících« 276.—279., Riccardi, Cramer atd.*

D) Je pravdou, a to svatou, že naše kněžstvo již většinou vyzulo se z názorů josefinských, dle nichž svaté zpovědi a vykonávání úřadu zpovědnického veliká váha se nepřikládala, pravdou je, že naše kněžstvo usiluje všemožně se svými velepastýři,⁶⁾ by jednak samo proniknuto bylo duchem církevním, by jednak i tento duch vnikal v lid,⁷⁾ ale je také pravdou, že i dobří kněží při vši snaze a horlivosti nedocházejí ve zpovědnicích výsledků, jež by se alespoň vyrovnaly jich námaze a dobré vůli. Při tomto zjevu nesmíme ovšem zapomínati, že »Deus incrementum dat,« že »gratia Dei sum, quid sum,« ale nesmíme také lhostejně ke všemu přihlížeti a mysliti si, když Ježíš Kristus Církev si založil a nám slíbil »ego vobiscum sum, usque ad consummationem saeculi«: ať se o ní stará Sám! Někteří z kněží naznačují tuto myšlénku slovy: »Já to nepředělám; bylo to dřív . . .« Jeden, dva, deset, sto rozbijí si sice čela svá o cimbuří nevěry, liberalismu a vůbec snah Církví nepřátelských, avšak práce jejich jistě nebude marnou! Sanguis Martyrum, semen christianorum.

Než, raději ku thematu! Pokud pisatele těchto řádků se týče, tu spatřuje neúspěch, či lépe řečeno menší úspěch některých zpovědníků ve zpovědnici hlavně v těchto příčinách: 1. V necírkevním životě, jenž zavládl α) u některých kněží, β) u mnohých laiků — nedoučených professorů, dělníků, domnělých reformátorů společnosti lidské, jak je nalezneme v každé Lhotě! — γ) ve společnosti, δ) ve státě, ε) v zákonodárství, ζ) ve školách, η) vůbec v moderním světě. 2. V některých neurovnaných poměrech církevních, — patronátní právo, sustentace či kongrua duchovenstva, poměr mezi farářem, káplánem a vůbec kněžími atd. — 3. V malém studiu morálky, hlavně pro nával prací a přetížení duchovenstva v duchovní správě. 4. V menším studiu psychologie, života lidového atd. z téže příčiny, jako udáno v bodě třetím.

Nechci a nemohu o všech těchto bodech podrobně jednat. Cítíme a víme všichni, co nás hněte. Zmíním se pouze o studiu morálky a psychologie.

Schmitt píše: »Znalost duše a znalost léčení duši jest právě tak těžká a důležitá, jako lékařství (medicina); a znalost morálních principů a zákona Božího právě tak těžká a důležitá, jako znalost práva světského. Co však bychom řekli o lékaři, soudci a úředníku, jenž by dále nestudoval?« (Str. 11. n.) Svatý Alfons praví: »At nullus confessarius intermittere debet theologiae moralis studium, quia ex tot rebus tam diversis et inter se disparibus, quae ad hanc scientiam pertinent, multa quamvis lecta, qui rarius accidunt, temporis progressu et mente decidunt, qua de re oportet semper frequenti studio eas in memoriam revocare.« Homo ap. 262. II. Dr. Novák⁸⁾ poznamenal:

⁶⁾ Kněžské exercitie, sjezdy, pěstování katol. literatury atd.

⁷⁾ Spolky katol. tovaryšů, mužů, jinochů, pobožné spolky atd.

⁸⁾ »Konference o zpovědnici« (v Čas. kat. duch. 1894 str. 9.)

»Církev ne náhodou nazývá zpovědníka lékařem. Co činí vlastně lékaře lékařem? Dvě věci stejně důležité: znalost vědy lékařské a tak zv. diagnosy. O známém faráři Kneippovi slyšel jsem z úst výtečného lékaře vídeňského, že prý má nejlepší diagnosy ze všech lékařů nynější doby a této prý okolnosti dlužno přičísti jeho úspěchy i slávu. A co činí zpovědníka, lékaře duší, zpovědníkem? Totéž: znalost lékařství duševního, mravovědy a dobrá diagnosa.« Koncil pražský vyjadřuje se: »Vix plures necesse erit afferre rationes, ut confessariis persuadeamus, quomodo eos oporteat indefesso praesertim positivae theologiae moralis studio scientiae suae copiam continuo locupletare, ne gravissimo pariter ac periculoso muneri, quo ceu doctores, iudices et medici animarum funguntur, ulla ex parte desint.« (145.) Jiní podobně.

Vedle studia morálky má pro zpovědníci velikou důležitost i studium psychologie. Zpovědník jest lékařem duše, psychologie jest věda o duši lidské. Lékaře lékařem činí dobrá diagnosa, zpovědníka zpovědníkem diagnosa duše; lékař zná tělo, a na základě této znalosti diagnostuje, zpovědník má znáti duši, aby dobře diagnostoval. Tuším, že již z několika těchto vět vyplývá důležitost studia psychologického pro zpovědníky. Vezměme na př. »Psychologii«, vydanou roku 1894 Drem Kadeřávkem, a pročtěme stati o poměru psychologie k nadpřirozené vědě theologické, kterak tělo a duše účinkují vzájemně a podstatně na sobě závisíce, stať o vzájemnosti mezi světem zevnějším a mohutnostmi duše lidské, o spánku, o různosti věku, pohlaví, letor, rodič, stavů atd., co tu látky, co tu orientace a poučení pro zpovědníka!

Než, namítá se: Kněz vystudoval gymnasium, vystudoval v oktávě psychologii, a proto zná duši lidskou. I netřeba tedy dále studováním psychologie mařiti času. Odpovídám: Chyba lávky! Že studium psychologie pro zpovědníci je důležité, uvedl jsem stručně nahoře. Že kněz studoval v oktávě na gymnasium psychologii, je pravdou, ale psychologii (kdo zná naše gymnasia, přisvědčí), nekatolickou, nekřesťanskou. Znáám gymnasia, kde psychologii vyučuje žid a na jiném reformovaný evangelík! Dr. Kadeřávek dobře dí: »Když psychologie svým způsobem filosofickým úlohu svou vyplnila, prospívá opět vědám zkušebným, jež působením jejím dokonalosti nabývají, jaké by bez ní nedosáhly nikdy. Ovšem, musí to býti psychologie pravá, na půdě křesťanské filosofie vyrostlá, rozumná.« (16.) Dále pravím: Platila li by námitka svrchu uvedená, stejnou měrou platilo by: Kněz studoval na gymnasiu v oktávě historii církevní, proto netřeba studovati ji v semináři znovu a mařiti drahý čas, kněz studoval na gymnasiu filosofii (logiku), proto netřeba na fakultách theologických a v seminářích tuto vědu přednáseti a pod.! A přece, jak známo, sám nynější sv. Otec zavedl filosofii křesťanskou (katolickou) do seminářů, odkudž v dobách josefinských byla vypuzena!

Ačkoliv o dalším studiu jak morálky, tak psychologie⁹⁾ a též o ostatních bodech svrchu uvedených přemnoho říci by se dalo, není na čase, podrobně o tom jednat. Několik těchto řádek má jednak doplniti,¹⁰⁾ co v tomto směru v různých časopisech napsáno bylo, jednak zavdati příčinu ku dalšímu v té věci uvažování a diskusi.

Končím překrásnými slovy koncilu pražského: »Quemadmodum nobis nasci non profuit, nisi redimi profuisset: ita neque, renasci profuit illis, qui post susceptam baptismi gratiam seipsos in peccati servitute et daemonis potestate tradiderunt, nisi eis alterius insuper, utcumque laboriosi baptismi remedium praesto esset Sacramentum videlicet Poenitentiae provida miseratione a Christo Domino institutum.

Quodsi vero hujus Sacramenti medicina non secus lapsis post baptismum, ac baptismus nondum regeneratio ad salutem prorsus necessaria diagnoscitur: procul dubio cum humanae naturae fragilitas alioquin omnibus nota sit, maxime cavendum erit, ne superveniente fors essentiali defectu ex parte ipsius ministri salutiferi ejusdem Sacramenti effectus frustrentur.« (Str. 140.)

⁹⁾ O užitku studia psychologického podává pěkné stati i důkazy »Česká mysl«, vycházející na Vinohradech u Laichtera

¹⁰⁾ Na př. v »Rádci duchov.«, »Časop. katol. duch.« o právu patronátním atd.

